

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,
ČESTNÝ KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,
ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

· VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kniž. arcib. konsistofí v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktorovi na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se neběře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autorova budiž při každé práci udána.

NOTANDA : Nebudeme-li mluvit o katolickém tisku, neprobudíme svědomí věřících; proto přinášíme celý cyklus řečí o tisku. Str. 1., 12., 19., 25. — Hledati to, co bylo zahynulo, pomocí rodinné pastorace. Str. 44. — Jak zavést ustavičné klanění se nejsv. Svátostí krásně učí pastýřský list Bilczewského. Str. 33. — Sešit příští přinese brněnskou řeč P. Kolba „O tisku“.

Příští sešit vyjde dne 14. prosince.

V PRAZE 1911.

CYRILLO-METIHOVSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

Neděle I. adventní. Špatný tisk největším nebezpečím pro víru, jež ke spáse jest naprosto nutná. V. M. Váchal	1
Neděle I. adventní. Advent. J. Ocetek	4
Neposkvrněné početí P. Marie. Fr. Vaněček	7
Slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie. Kterak nejlépe uctíme bez poskvrny počatou Bohorodičku? Dr. K. L. Řehák	9
Neděle II. adventní. Piřův spolek a špatný tisk, boj pro Boha a proti Bohu. V. M. Váchal	12
Neděle II. adventní. Dobrá vůle. J. Ocetek	16
Neděle III. adventní. Boj špatného tisku proti církvi, matce našf. V. M. Váchal	19
Neděle III. adventní. Hlas volajícího na poušti. J. Ocetek	23
Neděle IV. adventní. Jakých prostředků užívá špatný tisk? V. M. Váchal	25
Neděle IV. adventní. Spravte cestu Páně! J. Ocetek	30

Listy vědecké.

Eucharistické listy. Pastýřské listy Jeho Excellence dra. Josefa Bilczewskiho, arcibiskupa lwovského. Z polského originálu podává dr. Josef Tumpach	33
Rodinná pastorace. P. Voňavka. Münster, Vestfalsko	44
Vysoce zajímavý spor o platnosti testamentu. Fr. Vaněček	58
Různé. R. S.	62
Příklady	63
Literatura	64
Sdělení	64

„RÁDCE DUCHOVNÍ“

vychází v měsíčních sešitech 4—5archových.
Předplatné ročně 8 K

přijímá Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství
V. Kotrba v Praze 200.-II. a Cyrillo-Methodějské knihkupectví
G. Frael v Praze.

Zpěvník a modlitby

pro katolickou mládež na školách národních a občanských.

Sestavil Dr. Mik. Karlach, probošt vyšehradský.

Tento nejrozšířenější a nejlacinější zpěvník a modlitby, skoro po celých Čechách a Moravě známý, rozšířen již v půl milionu výtiscích. — Úplnost výběru písní i praktické sestavení modliteb, litaní atd. získává stále větší odbyt. — Nový náklad tištěn v 50 tisících výtisků. — Prodává se: 1 výtisk v tuhých deskách (256 stran) za 32 h, v plátně se zlaceným křížkem 60 h.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba v Praze 200-II.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

Redaktor :

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,

čestný komoří Jeho Svatosti, sídelní kanovník vyšehradský.

ROČNÍK XIX.

V PRAZE.

TISK A MAJETEK CYRILLO-METHODĚJSKÉ KNIHTISKÁRNY V. KOTRBA.

1912.

Obsah XIX. ročníku.

I. Řeči nedělní a sváteční.

	Str.
Neděle I. adventní. Špatný tisk největším nebezpečím pro víru, jež ke spáse jest naprosto nutná. V. M. Váchal	1
Neděle I. adventní. Advent. J. Ocetek	4
Neposkvrněné početí P. Marie. Fr. Vaněček	7
Slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie. Kterak nejlépe uctíme bez poskvrny počatou Bohorodičku? Dr. K. L. Řehák	9
Neděle II. adventní. Piův spolek a špatný tisk, boj pro Boha a proti Bohu. V. M. Váchal	12
Neděle II. adventní. Dobrá vůle J. Ocetek	16
Neděle III. adventní. Boj špatného tisku proti církvi, matce naší. V. M. Váchal	19
Neděle III. adventní. Hlas volajícího na poušti. J. Ocetek	23
Neděle IV. adventní. Jakých prostředků užívá špatný tisk? V. M. Váchal	25
Neděle IV. adventní. Spravte cestu Páně! J. Ocetek	30
Hod boží vánoční. Hřích pramen nevěry. J. Ocetek	65
Narození Páně. Narození Ježíše Krista důkazem jeho božství. Kl. Markrab	68
Sv. Štěpána. Co svědčí Kristus Pán o prorocích a co dějiny církve nám o prorocích dokazují. Fr. Vaněček	73
Sv. Štěpána, prvomučedníka. Nebezpečí bezbarvého tisku. V. M. Váchal	77
Neděle po Narození Páně a na konec roku. Konec roku jest obrazem konce světa. Dr. K. L. Řehák	81
Neděle po Narození Páně. Výklad proroctví Simeonova. R. S.	84
Na sv. Sylvestra. Fr. Vaněček	88
Nový rok. Účty české. Fr. Vaněček	91
Slavnost Obřezání Páně (Nový rok). Dr. Antonín Ondroušek	95
Sv. Tří králů. Účast na missijní činnosti církve sv. jest pramen křesťanského života a škola křesťanských ctností. Fr. Vaněček	98
Na slavnost Zjevení Páně. Bůh vedl nás k sobě skrze divy v přírodě. Dr. K. L. Řehák	101
Neděle I. po Zjevení Páně. Proč mají dívky ctít rodiče. Vojtěch Černý	104
Neděle I. po Zjevení Páně. Kl. Markrab	107
Na den nejsvětějšího Jména Pána Ježíše. L. G.	129
Na slavnost Jména Ježíš. Ve jménu Ježíš spása. J. Ocetek	137
Neděle III. po Zjevení Páně. Prosba malomocného a odpověď božského Spasitele. Vojtěch Černý	140

Na svátek sv. Rodiny. Svaté rodiny svornost v lásce k Bohu a k bližnímu. J. Ocetek	143
Neděle IV. po Zjevení Páně. Dle Jiřího Patisse z Tovaryšstva Ježíšova. Dr. Antonín Ondroušek	145
Neděle IV. po Zjevení Páně. Za co se schovává bázeň lidská. R. S	150
Hromnice. Viz, aby světlo, které v tobě jest, nebylo tmou. Fr. Vaněček	156
Na Hromnice. Rodičové, vodte dítky své ke Spasiteli ve velebné Svátosti J. Ocetek	159
Neděle Devítník. Jaké povinnosti mají dělníci, a jaké zaměstnavatelé navzájem? Dr. K. L. Řehák	162
Neděle Devítník. Dělníci na vinici. J. Ocetek	165
Neděle I. po Devítniku. Cyklus. Thema: Člověk koruna tvorstva. Dispositione I. Člověk podle těla jest korunou a králem tvorstva Antonín Müller, kaplan	167
Neděle I. po Devítniku. Zrno pšeničné mezi trní. J. Ocetek	171
Neděle II. po Devítniku. Cyklus. Thema: Člověk koruna tvorstva. Dispositione II. Duše lidská nesmrtelná, mající rozum a svobodnou vůli, činí člověka korunou tvorstva. Ant. Müller	175
Neděle II. po Devítniku. Cesta na smrt. J. Ocetek	180

Řeči postní.

Postní kázání I. Cesta na Kalvarii. Ježíš běže na sebe kříž — kříže naše Frant. Čech	201
Postní kázání II. Cesta na Kalvarii. Ježíš nastupuje cestu poslední — pamatujme na smrt. Frant. Čech	205
Postní kázání III. Cesta na Kalvarii. Ježíš potkává se s Matkou svou — nevěra. Frant. Čech	209
Postní kázání IV. Cesta na Kalvarii. Šimon Cyr. pomáhá Ježíšovi kříž nésti — milosrdenství a spravedlnost boží. Frant. Čech	213
Postní kázání V. Cesta na Kalvarii. Ježíš potkává se s Veronikou — Bůh a svět. Frant. Čech	217
Postní kázání VI. Cesta na Kalvarii. Ježíš potkává ženy jerusalemské — křesťanský muž a žena. Frant. Čech	221

Svatopostní doba v duchu církve. Sedmero postních kázání o postu, svátosti pokání a oltářní a utrpení Páně.

Neděle I. v postě. Půst. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	225
Neděle II. v postě. Pokání a proměnění Páně. Hlavně dle Jak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	229
Neděle III. v postě. Obraz kajícího hříšníka. Dle Jak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	234
Neděle IV. v postě. Účinky sv. přijímání. Hlavně dle Jak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	241
Neděle V. v postě, smrtelná. Utrpení Páně. Kdo trpí? Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	248
Neděle květná. Utrpení Páně. Co trpí Pán Ježíš? Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	253
Zvěstování Panny Marie. Fr. Vaněček	281
Zvěstování Panny Marie. Pán s Pannou Marií a Panna Maria s Pánem, Pán s námi a my s Pánem. R. S.	284
Na Veliký pátek. Cesta na Kalvarii. Dokončení zloby lidské — dokončení lásky boží. Frant. Čech	288
Veliký pátek. Ovoce utrpení Páně. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	294
Hod boží velikonoční. O božím hrobu. Dr. K. L. Řehák	300
Hod boží velikonoční. Velikonoční radost. Dle K. Dilgskrona Jan Nep. Jos. Holý O. Praem. farář v Holišově	303
Pondělí velikonoční. Část sv. přijímání. Fr. Vaněček	308
Pondělí velikonoční. Čtverý druh bláznů a zpozdilých. Dle dra. E. Putschögela v. M. Váchal	311

Cyklus šesti kázání o radostech velikonočních

Napsal P. Ant. Rejzek T. J.

Neděle I. po velikonoci. Radost velikonoční	314
Neděle II. po velikonoci. Přátelství	345
Neděle III. po velikonoci. Svátek Ochrany sv. Josefa	350
Neděle III. po velikonoci. Svědomitost	354
Neděle IV. po velikonoci. Milosrdenství	358
Neděle V. po velikonoci. Radost v trpělivosti	362
Neděle VI. po velikonoci. Naděje na věčnou spásu. Radosti velikonoční	367
Neděle I. po velikonoci (Provodní). Dle Jiřího Patisse z Tovaryšstva Je-	
žíšova dr. Ant. Ondroušek	319
Neděle II. po velikonoci. Pán Ježíš jakožto dobrý pastýř chrání i živi	
ovečky své. Dr. K. L. Řehák	371
Neděle III. po velikonoci. Ku dosažení blaženosti třeba nám poučování	
církvě. Dr. K. L. Řehák	374
Neděle IV. po velikonoci. O křesťanském životě. † Fr. Ekert	376
Neděle V. po velikonoci. O modlitbě ve jménu Ježíše Krista. Exhorta.	
† František Ekert	381
Nanebevstoupení Páně. V radosti a žalosti pohlížej k nebi! Jan Nep.	
Jos. Holý O. Praem.	383
Svátek sv. Jana Nepomuckého. (Tři řeči cyklické.) Tomíček.	
I. Sv. Jan Nepomucký jest osoba skutečná (historická)	388
II. Sv. Jan Nepomucký jest skutečný světec	390
III. Význam sv. Jana Nepomuckého pro viru a dějiny našeho národa	392
Neděle VI. po velikonoci. Jak máme vyznávat viru. † František Ekert	394
Na slavnost seslání Ducha svatého. Dr. Antonín Ondroušek	417
Hod boží svatodušní. Výklad evangelia, Jan 14, 23.—31. Sušil.) B. Hkl.	421
Pondělí svatodušní. Vlastnosti víry. R. S.	426
Pondělí svatodušní. Působnost Ducha sv. 1. v naší minulosti, 2. v přítom-	
nosti a 3. v budoucnosti. Fr. Vaněček	431
Slavnost Nejsvětější Trojice. Trojjedinému Bohu přinášíme troji obět	
chvály a diků. Kanovník Fr. Xav. Janků	434
Nejsvětější Trojice. Kristův příkaz apoštolům daný. R. S.	440
Božího Těla. Tajemství nepochopitelné. R. S.	444
Neděle II. po sv. Duchu. Fr. Vaněček	448
Neděle II. po sv. Duchu. Význam nejsv. Svátosti oltářní. Dr. K. L. Řehák	453
Neděle III. po sv. Duchu. Peníz ztracený. Boh. Tomíček	455
Na slavnost božského Srdce Páně a na III. neděli po sv. Duchu. Dr. K.	
L. Řehák	457
Eucharistické řeči. Napsal J. Ocetek.	
Kristus zapomenutý	460
Kristus pohrdaný	464
Kristus ponížený	468
Neděle IV. po sv. Duchu. Proč a kterak máme býti přítomni mši svaté?	
R. S.	481
Neděle IV. po sv. Duchu. Co opustili sv. apoštolové k vůli P. Ježíši?	
Jejich opatrnost v jednání. Bohumír Tomíček	486
Neděle IV. po sv. Duchu. Kdy lidé pracují pro život věčný bez užitku?	
Dr. K. L. Řehák.	488
Svátek knížat apoštolských sv. Petra a Pavla. Pohled na trpčícího a	
oslaveného Spasitele. Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	491
Sv. Petra a Pavla. Milujme církev, matku nevinné pronásledovanou. Jos	
Ocetek	496
Neděle V. po sv. Duchu. Dr. Antonín Ondroušek	498
Neděle V. po sv. Duchu. O povinnosti smířlivosti. Vojtěch Černý	501
Navštívení Panny Marie. Pozdrav Panny Marie. Dle Busla Jan Nep. Jos.	
Holý O. Praem.	506
Neděle VI. po sv. Duchu. O drobtích v dnešním evangeliu. Dr. K. L.	
Řehák	511

	Str.
Neděle VII. po sv. Duchu. Sv. Cyrilla a Methoděje. Sociální zásluhy církve. R. S.	514
Neděle VII. po sv. Duchu. K čemu falešní proroci? František Malý	519
Neděle VIII. po sv. Duchu. Homilie. Fr. Vaněček	545
Neděle VIII. po sv. Duchu. Vydat musí jedenkaždý počet z vladafeni svého. Dr. K. L. Řehák	550
Neděle IX. po sv. Duchu. Kdo se nepřidrží učení církve katolické, spěchá jak časné, tak i věčné záhuby vstříc. Vojtěch Cerný	552
Šesté boží přikázání. Napsal B. Tomíček. (Tři řeči cyklické.)	
Neděle IX. po sv. Duchu. I. Velikost a hrůza hříchu nečistoty	555
Neděle X. po sv. Duchu. II. Zhoubné následky hříchu nečistoty	557
Neděle XI. po sv. Duchu. III. Prostředky k zachování svatě čistoty	559
Cykly řeči o výchově. Podává Jan Nep. Josef Holý O. Praem.	
Neděle X. po sv. Duchu. Výchova tělesná	561
Neděle XI. po sv. Duchu. Duševní výchova dětí	567
Neděle XII. po sv. Duchu. Náboženská výchova dítěte	571
Neděle XIII. po sv. Duchu. Prostředky výchovy	577
Neděle XII. po sv. Duchu	584
Neděle XIII. po sv. Duchu. Nevděk se Bohu protiví	587
Slavnost Nanebevzetí blah. Panny Marie. Dr. Antonín Ondroušek	589
Nanebevzetí Panny Marie. Smrt Panny Marie a naše smrt. Dle Jak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	591
Svátek sv. andělů strážných, neděle XIV. po sv. Duchu. Čeho vyžaduje řádná výchova na rodičích? Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	617
Neděle XIV. po sv. Duchu. Pravé a nepravé starosti. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	623
Narození Panny Marie. Rodina zvrácená jest stádem lidí — rodina spořádaná stádem lidí — rodina zbožná květem lidí. Fr. Vaněček	629
Svátek Narození Panny Marie. Následky dobré výchovy. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	635
Neděle XVI. po sv. Duchu. Dvě otázky v neděli. Fr. Vaněček	641
Na slavnost Jména Panny Marie. Dr. Antonín Ondroušek	644
Neděle XVII. po sv. Duchu. Účinky lásky k Bohu. V. M. Váchal	646
Neděle XVII. po sv. Duchu. Neuvoď nás v pokušení. R. S.	649
Sv. Václav. Otec vlasti sv. Václav. Fr. Vaněček	653
Sv. Václava. Tři místa ze života sv. Václava. R. S.	656
Neděle XVIII. po sv. Duchu. Homilie. Fr. Vaněček	660
Neděle XVIII. po sv. Duchu. Frant. Čech	664
»Věříme!« Šst populárně-apologetických kázání. Napsal Jan Fähnrich, farář v Krnsku u Ml. Boleslavi.	
Neděle XIX. po sv. Duchu. I. Věřiti jest rozumno	681
Neděle XX. po sv. Duchu. II. Katolicky věřiti jest rozumno	686
Neděle XXI. po sv. Duchu. III. Věřiti jest povinnosti	694
Neděle XXII. po sv. Duchu. IV. Naší povinností jest žiti podle víry	697
Neděle XXIII. po sv. Duchu. V. Proč mnozí nevěří	745
Neděle XXIV. po sv. Duchu. VI. Víra a věda	754
Neděle XIX. po sv. Duchu. Obět mše sv. předobrazena a předpověděna ve St. Zákoně; ustanovena od Ježíše Krista při poslední večeři. R. S.	700
Neděle XX. po sv. Duchu. Komu netřeba smrti se báti? Dr. K. L. Řehák	705
Slavnost Posvěcení chrámů. Zacheus. (Homilie.) J. Ocetek	708
Neděle XXII. po sv. Duchu. Jos. Staněk	712
Slavnost Všech svatých. O svatosti; v čem záleží, kdo povolán k ní, které jsou prostředky. Fr. Vaněček	713
Svátek Všech svatých. Jak odměňuje Bůh a svět. Dle Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	719
Kázání na den Všech věrných zemřelých. Rozjímání křestana na hrobech v Pánu zesnulých. Frant. Franěk	724
O Dušičkách. Pomáhati dušičkám nás učí víra, láska, spravedlnost. Fr. Vaněček	727

Neděle XXIII. po sv. Duchu. Křestanská smrt. Dle Hamerle Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	757
Neděle XXIV. po sv. Duchu. Církev Kristova učitelkou pravdy, matkou lásky. Dle vláského Augustino da Monte Feltro dr. Antonín Ondroušek	763
Neděle XXV. po sv. Duchu. Homilie epištoly. R. S.	767
Neděle XXV. po sv. Duchu. Simě dobré a zlé. (Homilie.) Jos Ocetek	771
Neděle XXVI. a poslední po sv. Duchu. Kam vede bezbožnost a z ní plynoucí zkáza mravů? Dr. K. L. Řehák	773
Neděle XXVI. a poslední po sv. Duchu. Trojhvězdi : sv. Alžběta, sv. Cecilie, sv. Kateřina. R. S.	776

II. Řeči příležitostné.

Na slavnost prvotín kněžských. Dr. Antonín Ondroušek	522
Poučení snoubenců před sňatkem. Podává kanovník Frant. Xav. Janků	334
Řeč k birmovancům, kterou v děkanském chrámu Páně rakovnickém pronesl professor dr. Josef Smrček	597
Kázání na slavnost Porciunkule. Co jsou odpustky. P. T. panu provinciálu řádu sv. Františka P. Rogeru Kohnhefrovu věnuje Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě	601
Krátké poučení snoubencům v příčině zamýšleného sňatku	676

III. Řeči spolkové.

O potřebě kulturních organizací. Řeč Fr. Vaněčka v zem. radě katolíků	407
Křestanský životní názor katolického dělníka. Dle »Praes. Korrespondenz« upravil P. P.	526
Hmotné poškozování ofestanského lidu špatným tiskem. Dle něm. R. S.	399, 473, 536

IV. Část vědecká.

Eucharistické listy. Pastýřské listy Jeho Excellence dra. Josefa Bilczewskiho, arcibiskupa lvovského. Z polského originálu podává dr. Josef Tumpach	33, 111, 185, 260, 323
Rodinná pastorece. P. Voňavka. Münster, Vestfalsko 44, 123, 198, 274,	339, 411
Vysoce zajímavý spor o platnosti testamentu. Fr. Vaněček	58
Různé. R. S.	62
Sdělení	64
Řeč P. Viktora Kolba o tisku. Předneseno na I. sjezdu moravských německých katolíků v Brně. Přeložil R. S.	117
Motu proprio »Quantavis diligentia« z 9. října 1911. R. S.	192
Zvony a jejich užívání.	195
Jak soudí moderní protestant o nedostatcích náboženského vyučování? R. S.	271
Různé. R. S.	278
Patena po »Libera nos . . .« R. S.	344
Zaslíbení nejsv. Svátosti oltářní. Biskup dr. Procházka ze Stol. Bělehradu. Upravil P. J. B. Voňavka	415
Hlavní pravidla biskupa Kepplera pro časová kázání. Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově	476
Katechetská hlídka. R. S.	478
Zázrak XIX. věku. Aléthés	541
Různé. R. S.	543
Babylonský zmatek v moderní filosofii. R. S.	607
O působení Ducha svatého. Z myšlenek biskupa Procházky. P. Voňavka 612	612
Několik výpisků ze spisů znamenitých anglických spisovatelů Carlyle a Ruskina	612
Konkubinát (K dotazu z »Čecha«)	615
Apoštolát dobrého tisku. Dle něm. R. S.	668
Jaký břich je tančiti v zapověděný čas? Napsal K. Vrátný	731

VIII

	Str.
Magister Joannes Hus de debito conjugali. Aléthes	738
Jest učitelstvo povinno dozirati o Dušičkách k náboženským cvičením školní mládeže?	739
Provolání k homiletickému kursu, jež pořádá Jednota katolických duchovních diecese brněnské pod protektorátem Jeho Excellence nejd. p. na biskupa dra. Pavla hraběte Huyna v Brně od 22. do 24. října 1912	740
Charakter a svatě přijímání. Prof. dr. Weber-Kassel na euch. kongresu v Madridu. Přeložil P. Voňavka	781
Nova et vetera. Píše R. S.	791
Čím jest nám Eucharistie? P. Josef Rybák T. J.	795
Nejsvětější Svátost oltářní a dům habsburský. Řeč superiora P. Karla M. Andlauer z T. J., přednesená v II. slavnostním shromáždění XXIII. internacionálního sjezdu eucharistického ve Vídni, v Rotundě, dne 12. září 1912 Die »Reichspostu« přeložil R. S.	799
Klamání úřadů	804
Zneužití moci úřední	805

V. Různé.

Literatura	64, 544
Literatura. Kronika Sluzská. R. S.	742
Příklady	63, 127
Drobnosti	744

Do ročníku XIX. přispěli:

Aléthes; Čech František; Černý Josef; Dostál Alois; Ekert František; Groh Ludvík; Hakl Boh.; Holý Jan; Janků František; Müller Josef; Ocetek Josef; Dr. Ondroušek Antonín; Rejzek Antonín S. J.; Dr. Řehák K. L.; R. S.; Dr. Smrček Josef; Tomíček Bohumír; Dr. Tumpach Josef; P. Váchal Václav; Vaněček František; Voňavka Josef; Dr. Vrátný Karel; Wolf František.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle I. adventní.

Špatný tisk největším nebezpečím pro víru, jež ke spáse jest naprosto nutná.*)

Před lety odejel do Ameriky jeden mladík pln nejrůžovějších plánů. Dobře se mu dařilo v cizině, ale myšlenky přec jen stále zalétaly v drahou domovinu, kdykoli od práce odpočíval; až celou duší jednou zatoužil po drahé vlasti a milém domově a vydal se po moři zpět k dobrým rodičům a milým přátelům. Na moři počítal hodiny, kdy už asi octne se v náruči svých drahých. Byl už blízko pevniny, když loď vrazila na skálu, a prorážena potácela se pod vodu ke dnu moře. Sta cestujících zápasilo ve vlnách, aby život zachránili. Mladík šťastně uchopil kus desky z roztrfštěné lodi v naději, že nezahyne ve vodách, ale dostane se proudem ku břehu. Najednou však sápadají se po desce té také jiní a hledí mu ji vyrvatí a zachrániti jenom sebe. Vyrvou-li mu ji, bude ztracen, nalezne hrob v hlubinách moře a s ním pochovaný budou i úspory peněžní, jež po namáhavé práci domů s sebou veze.

I náš život podobá se bouřlivé cestě mořem světa ke věčnosti, domovu nad pomyslení krásnému. Jediná jen deska může nás zachrániti před záhubou; bude-li nám vyrvána, utoneme věčně v propast béd nekonečných, nedosáhneme pevniny nebeské, blaženosti věčné. Deskou záchrannou jest svatá víra naše, a ti, kdo ji nám chtějí vyrvatí, jsou špatné, nevěrecké tiskoviny, knihy, brožury, letáky, noviny a časopisy, zkrátka bezbožný tisk. Tisk špatný jest největším nebezpečím pro víru ke spáse nejvýš nutnou. To buď předmětem dnešní úvahy.

P o j e d n á n í.

1. Přemnozí křesťané sotva tuší, jak ohromný vliv mají špatné knihy a noviny na společnost lidskou, jak poznenáhla otfásají vírou, až ji zcela umrtvují. Mnohý říká: Ó já jsem věřící křesťan,

*) Dle brožury Piova spolku »O špatném tisku«. (S povolením autora.)
Rádce duchovní. 1

mně špatná četba neuškodí. A přece nejsilnější muži ve víře — byli o víru připraveni jenom častým čtením zhoubných tiskovin. Kdyby byla pevnost sebe pevnější, metá-li nepřítel do ní spousty kulí dělových, snad několik prvních kulí odrazí se a neuškodí, brzy však spatříme otvory ve zdích a hradbách, a brzy zase hří se již celé budovy. Tak i víra sebe pevnější častou četbou špatnou stále více se otfásá, až úplně se zborčí a zahyne. Pohlédneme-li na nepřítel, vidíme, že jest hrozný nejvyš nebezpečnými zbraněmi. Záplava časopisů, novin, letáků zatopila katolické země. Statisíce brožur rozhozeno mezi lid, zvláště dělnický, v nichž jest plno jedu a nenávisťi proti Bohu a víře křesťanské.

Jed ten zanesen do měst, do nejdolehlejších vesnic a samot, do škol a otravuje vše. Pod heslem »nevěřte, otevrou se oči vaše« nabízí se lidu pokrok a osvěta. Věřící křesťan jest omezenec a zpátečník.

Roku 1906 potrestán vězením v Innomosti 17letý mladík pro jakousi rvačku, již se zúčastnil. Ve vězení dostalo se mu do rukou něco čtvrtých novin. Ze zvědavosti čte a přichází na tato slova: »Všecko, co vám kněží říkají a kážou, jest švindl, nic jim nevěřte, po smrti jest všemu konec!« Mladík to čte několikráte po sobě, líbí se mu to; kněží tedy jsou lháři, nač chodit do kostela, ke zpovědi? Od té doby stala se s mladíkem úplná změna. Zkazil se a odcizil náboženství a Bohu.

Poněvadž milliony tiskovin zaplavují dnes křesťanské domy, jaká to bude zkáza za několik let, co se stane z ubohého lidu a národa?

Co spoust nevěrecký tisk na lidu může vykonati, to praví bývalý předseda ministerský ve Francii Combes. Napsal to r. 1907 29. března do vídeň. žid. listu »Neue Freie Presse«, kde uvádí příčiny, proč boj proti církvi setkal se s tak velikolepým výsledkem. »Katolická víra,« píše, »kterou filosofové XVIII stol. jen v salonech a rozsáhlých drahých spisech napadali, jest nyní vydána denním útokům volnomyslitelů a laciných (dvouhaléřových) novin. Čím více list vnikal do nynějších vrstev lidových, tím větší byl výsledek. Možno říci směle, že $\frac{2}{3}$, ba $\frac{3}{4}$ lidu francouzského byly církvi urvány radikálním a soc. d-mokratickým tiskem!« — A to praví muž, který stál v čele Francie, který sám ten boj provedl, který tedy jasně věděl, komu to smutné vítězství má přičísti. Píše, že $\frac{3}{4}$ lidu připraveny o víru špatným, bezbožeckým tiskem, který více jak 40 let nepřetržitě házel jedovaté stfely mezi lid, a milliony lidu ztratily víru.

A nyní sudte. Není Francie pro nás hrozně výstražným hlasem, kam to spěje za našich dnů v našem Rakousku?

Na schůzích veřejně a v listech se hlásá do světa: »Čerstvý vánek, jenž z Francie věje, nesmí se zastaviti u černožlutých mezníků hranic Rakouska. I u nás musí býti tento boj proti církvi proveden!« Nepřítel je už počet nesčetný, zbraně hrozné, největší část tisku v Rakousku stojí už ve službách nevěry. Hle, jak vážné a veliké nebezpečí hrozí ubohému lidu katolickému od nevěrců-

cizinců! Či jest lhostejno, věří-li kdo či nevěří? Chceme-li věděti, co je to — přijíti o víru, musíme se tázati znalce, odborníka. Chce-li kdo stavěti most, nejde k obuvníkovi; jedná-li se o nebezpečnou nemoc, nepůjde k advokátovi. Pro každou věc tázeme se znalce. Kdo však jest ve věcech víry znalcem nejodbornějším a nejneomylnějším? Je to zajisté Spasitel náš, který nám víru přinesl a kterou jeho apoštolé hlásají po celém světě. Co řekl o víře Kristus tolik jindy laskavý a milosrdný? Pronesl hrozný výrok, jemuž nikdo nemůže uniknouti. »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, ale kdo neuvěří, bude — zatracen!« (Mar. 16.) Není víra jen pro lid prostý, ale i nejučenější. »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« Hrozný výrok nad nevěrci nedá se utlumiti, má platnost na věky.

2. Posudme tedy, v jak strašném nebezpečí se nalzáme! Nevěřecký tisk vnikl jako dravý proud na společnost naši a strhl už tisíce v propast nevěry a oloupil o štěstí časné a věčné.

»Kdo neuvěří, bude zatracen.« — Jednotlivec nemůže více obrovský proud zastaviti; třeba spojení všech dobrých katolíků, aby se všeobecně zkáže zabránilo. A spolek obranný byl už také před nedávnem založen. A není také nic potřebnějšího nežli semknutí se všech katolíků v tomto spolku.

Slyšeli jsme, jak hlavně Francie byla svým tiskem o víru připravena. Už roku 1877 vrchní předseda spolku Vincenciánů, Baudon, předpověděl své vlasti tento osud, a psal švýcarskému kanovníku Schaderosovi toto: »Dle mého náhledu poznávají katolíci velice málo, jak důležitým je tisk. Snaží se stavěti kostely, zakládati kláštery, množiti chudobince a sirotčince, což ovšem patří k nejnütnějším skutkům milosrdenství; ale zapomíná se u nás, že mnohem nutnějším jest rozšíření katolického tisku. Nebude-li katolický tisk podporován, na přiměřený stupeň povýšen: budou kostely opuštěny, ne-li spáleny, duchovní společnosti vyhnány tím násilněji, čím více dobra působí, školy budou zbaveny vyučování náboženství. Převrat neb zákonodárství církvi nepřátelské zničilo, co věřící s takovou námahou zbuvovali, a obrátí vše na jiné účely. Nestane-li se zázrak, budou všechna úsilí katolíků marnými, pokud tisk se bude nalézati výhradně v rukou nepřátel. Jinak by bylo, kdyby katolíci ve Francii měli za první povinnost — podporu svého tisku, kdyby každoročně naň 2—3 milliony franků věnovali; změnily by se poměry velice rychle, víra by byla opět vzkříšena mezi statisíci intelligenty, neboť duše jejich byly by osvíceny.« —

Tak psal Baudon před 30 lety! A doslovně se splnilo, co předpověděl. Chudé řeholní sestry vyhozeny násilím ze svých posvátných míst, kde dnem i nocí modlitby Bohu přednášely, andělé milosrdenství, řeholnice, vyhnány ze sirotčinců, vypuzeny z nemocnic, kde se vyčerpaly ve skutcích lásky a obětí, tisícům řeholníků odňat majetek a vydání na pospas hladu, bídě a vyhnanství! Zavřeli kostely, znesvětili svátostánky, ciboře a oltáře, vyhnali ze škol bratry školní, biskupové a kněží vyhozeni na ulici.

Nejméně 1000 millionů franků uloupeno církví. Kdyby byli katolíci jen stou část neb aspoň desátou z darů věnovaných na dobročinné ústavy, školy, kostely a sirotčince dali na katolický tisk, byl by se boj proticírkevní stal nemožným a bylo by církví zůstalo ještě více než 990 millionů fr. Ale katolíci francouzští dali se získati pro vše dobré a šlechetné, jen neměli peněz pro to nejpotřebnější, nejnutnější zbraně, pro tisk katolický. Nyní teprve, když o vše jsou oloupeni, poznávají, čeho se jim nedostává; zakládají veliký katolický denník.

Chceme se dáti podobně překvapit, až hrozná zátopa vše pohltí? Není-li nejvyšší třeba spolku, který nejnutnější a nejlepší zbraně obstará?

A takovým spolkem jest spolek Piův. — Je to spolek především bojovný; chce svolati katolický lid do zbraně; chce, aby katolíci nevěrecký tisk odstranili ze svých přifbytků; chce zabrániti brozícímu nebezpečí nevěry. — Jako nemožno zvítěziti v boji, není-li rovných zbraní s nepřáteli, vykonal by Piův spolek dílo poloviční, kdyby jen špatný tisk potřel a nenahradil dobrým, jenž by lid poučoval, varoval, pobádal a hájil nejsvětější statky víry. Chce tedy Piův spolek dobrý tisk rozšířovati a dostati do každé domácnosti křesťanské. — Musíme tudíž přispěti všichni ku pomoci. Čím dříve, tím lépe. Piův spolek sbírá příspěvky. To je trojí účel spolku. Zabrániti tisku špatnému, rozšířiti tisk dobrý, sbíratí příspěvky na potřebná vydání.

Před více než 1000 lety zmocnili se nevěrci svaté země. Tehdy chodili po nivách evropských nadšení kazatelé a vybízeli ke křizáckým výpravám vyrvat svatou zemi z rukou nevěrců. V Clermontu papež uprostřed knížat a rytířů vyzýval k výpravě, a lid volal: Bůh tomu chce! — Nejsme li my v podobném nebezpečí? Nuže zachraňme vlast od nevěry, přiblížme lid opět k Bohu. Bůh tomu chce. Kdo má srdce nadšené pro svou víru, kdo má otevřené oko pro hrozící nebezpečí, přihlas se k lidovému vojsku, Piovu spolku, pracuj horlivě spolu, a s pomocí boží český lid zachráni sobě nejsvětější statky sv. víry pro přítomnost i budoucnost. Čas jest, abychom všichni ze sna povstali!

V. M. Váchal.

Neděle I. adventní.

Advent.

»Hodina jest, abychom již ze sna povstali. Nyní zajisté bližší jest naše spasení, nežli když jsme uvěřili.«

(Řím. 13, 11.)

Jak ten čas utíká! Sotva jsme se trochu potěšili jarním slunce svitem a zakusili poněkud letního tepla, už zase stojíme na prahu smutného, ponurého adventu. A letem uplynou i ty čtyry krátké týdny, a zase jako jiná léta shromáždíme se ve svaté noci v tomto

kostelíku, v našem Betlemě, abychom tu o jitřní uvítali novorozeného Spasitele. Aby pak toto uvítání bylo důstojno Spasitele Ježíše Krista, aby bylo důstojno i nás křesťanů, máme se na ně ve čtyřech týdnech posvátného adventu připravit.

Má-li císař pán zavítat do nějaké korunní země, do města, nebo dokonce do nějaké nepatrné dědky, jak je tam všecko už dávno před tím na nohou, jak se všecko připravuje a chystá, aby mocnáři připraveno bylo uvítání co nejslavnější, nejdůstojnější!

A co je císař sebe mocnější, co je král sebe vznešenější proti Králi králů, proti Spasiteli a Bohu-člověku Ježíši Kristu? Prach zemský jest jako ostatní lidé a jenom moc jemu od Boha daná povznáší jej nad jeho poddané. Ale o vánocích sestupuje na naše oltáře Bůh nekonečné velebnosti, jemuž v nebi pokorně se klaní zářné zástupy andělův a svatých. Máme my snad zůstatí za vznešenými nebešťany, máme my chladni, bez projevu úcty zůstatí, když se ve svaté noci Syn boží ze slávy nebes objeví mezi námi?

Myslil by člověk, že tu všecek svět u nohou jeho klečeti bude ve svatém údivu, v blažené radosti, v úctyplné pokoře. A přece, co nalézá obyčejně Syn boží, když ve svaté noci sestoupí na zem? Nalézá většinu lidí, od něho vykoupených, jako pohany, jako modláře. Ovšem, i pohanům hlásají věrozvěstové Ježíše Krista, Vykupitele, ale přemnozí nepřijímají zvěsti té, ba ve slepé zášti vraždí hlasatele spásy. Každého roku teče v zemích pohanských krev křesťanských mučedníků, a kdykoli Syn boží o vánocích sestupuje na svět, nalézá jej potřísněný krví mučednickou. Jakou radost by měl král v říši své, v paláci svém, kdyby půda pod jeho trůnem stále se rděla a mokvala krví sluhův jeho nejvěrnějších! A podnoží trůnu nebeského Krále, Ježíše Krista, svět, stále, i o vánocích, rdí se a mokvá krví jeho mučedníků. Je to důstojné uvítání věčného Krále na světě?

Ale snad se snaží křesťané smýti tuto hanu pohanskou a připravit láskou a horlivostí svojí Kristu Pánu uvítání důstojné? Bylo by si tak přátí, ale uvidíme něco zcela jiného.

Ve městech i ve mnohých vesnicích jsou na štědrý večer a ve sv. noci hostince, restaurace a kavárny plny, právě proto, že jest sv. noc, a pije se tam a hraje a lomoží: nestřídmostí a pitkami tráví sv. noc. — Křesťané! Je to důstojné uvítání Boha-člověka a Vykupitele světa na zemi?

A jak se rozběskne svatý den Hodu božihovo vánočního, milliony novinářských čísel přicházejí do světa křesťanského a do příbytkův a rukou křesťanů a křesťané je hltavě čtou a čtou tam, jak se křesťanské vánoce hanobí a Spasitel tupí. jak se tam božské Dítě »klukem« a »škvrnětem« nazývá, jak všechna možná hana v památný den jeho narození, v první den jeho pozemského života ve tvář se mu metá! A křesťané to čtou a jsou s tím srozumění a kochají a baví se tím! Je to důstojné uvítání Boha-člověka, Vykupitele světa, od křesťanů?

A kostely a kostelíky jasně jsou ozářeny ve sv. noci a pře-

plněny jsou věřícími. Kdo se jen poněkud ještě cítí křestanem, chce býti dnes na jitřní, lidé, kteří snad po celý rok o kostel nezavadí, chtějí dnes také býti v Betlemě, chtějí uvítati Spasitele světa. Snad aspoň od těch bývá Spasitel důstojně uvítán? Od mnohých ovšem, ale od mnohých také ne.

Jenom ten může důstojně uvítati svého Spasitele, jehož srdce prosto jest hříchů těžkého, jehož srdce ozdobeno jest milostí boží, jehož srdce láskou a věrností spojeno jest se svým Bohem a Spasitelem. Jenom ten? Není to snad přepjaté, přehnané? Není!

Křestané! Nepřeháním nikterak! Vidím svět vždy tak, jak v pravdě jest, vidím jej bez brejlů klamu a šalby, vidím jej zevnitř, ale i vniterně. A vidím a vím to jistě a pravím to upřímně: mnozí z těch, kteří ve sv. noci tísň se v kostelích, jsou ve hříchů těžkém, oderváni jsou od Boha hříchem, stojí jako nepřátelé Kristovi u jeho jeslí! A tu Spasitel nemůže míti pravé radosti z jejich pobožnosti, nemůže se také duchovním způsobem zroditi v srdci jejich, nemůže s milostí svou zavítati do duší jejich, nemůže také srdci jejich přinésti pravé radosti vánoční, duši jejich pravého pokoje, protože bezbožní — kdo bez Boha jsou hříchem — nemají pokoje!

Rozmilí farníci! Jak vy letos uvítáte Spasitele ve svém Betlemě? Rád bych, pokud možná důstojně, krásně a radostně. My kněží ochotni jsme vám ze všech sil pomoci, Bůh vám k tomu ochotně dá své milosti, jenom na vás je, sami-li chcete! A mám snad skutečně za to míti, že moji farníci chtějí zůstatí v táboře nepřátel Kristových a že nechtějí důstojně uvítati nebeského Krále? Tomu věřiti nemohu a nechci!

Máme dosti času na rozmyšlenou, máme dosti času na přípravu, máme celé čtyry týdny. V těchto čtyřech nedělich prosím vás já, váš pastýř, obnovte se duchovně, očistte se od hříchů svých: denně před mší sv. dává se vám k tomu příležitost. Ale ať není tato duchovní obnova jednostranná: nejen ženský svět, nýbrž i mužský ať se jí zúčastní! Co to pomůže, když matka a děti budou obnoveny, ale když hlava rodiny zůstane ve hříchů, když bude dále žíti jako nepřítel Kristův a otrok satanův a když tedy i v domě jeho satan vládnouti bude?

A také častěji než jindy choďte v adventě na mši svatou, onať pramenem všech milostí, onať jest v adventě velevhodnou přípravou na příchod Páně.

Tak se, nejmilejší, připravujte a hotovte, aby až zástupy andělů, kteří ve svaté noci dítko Ježíše provázeti budou sem do našeho Betlema na náš oltář, až oni po slavné mši sv. na Boží hod zase se vrátí do nebe, aby tam Matce boží a všem kůřům andělským a zástupům svatých s blaženou, nadšenou radostí vyprávěti mohli: »Jednu z nejkrásnějších svatých nocí viděli jsme dnes tam dole — v Hevlíně.« Amen.

J. Ocetek.

Neposkvrněné Početí Panny Marie.

»A nyní tedy synové slyšte mne: blahoslavení, kdož ostříhají cest svých.«
(Řeč z Příklad. 8, v. 32.)

Čtení řeči Příkladí o Moudrosti věčné klade církev sv. do úst Marie Panny, protože ona kráčela jako Panna nejmoudřejší cestou nejpřímější k Bohu: Proto jest nám velmi prospěšno uvažovati o cestách, jimiž kráčela Neposkvrněná Panna k Pánu Bohu, abychom i my jimi šli, ji našli, a měli spasení u Hospodina.

Pojednání.

Které jsou to cesty, jimiž Panna Maria kráčela? Jsou cesty, které jí určila Prozřetelnost boží, a pak cesty, které sama sobě zvolila jako Bohu nejmilejší. To jest její rod, stav a povolání, k němuž ji Prozřetelnost určila; cesty, které zvolila, jest její hluboká pokora, v níž se pokládá za pouhou služku, je to její čistota, kterou duši Pánu zasvětila, její odevzdanost do vůle boží, v níž se modlí: staň se mi podle slova tvého, trpělivost, jakou všechny potíže a pronásledování na sebe béře, at na cestě do Egypta, at do Betlema neb Nazareta, její veliká vytrvalost, s jakou plní své povolání až na Horu Kalvarii a až do svého zesnutí poblíž večeřadla Páně.

Dvoje cesty také máme my. Jedny nám určila Prozřetelnost boží jako Marii Panně: rod, stav, vlastnosti mnohé, druhé volíme sobě a to je to, jak komáme veškery své povinnosti, s jakým úmyslem, čistotou a odevzdaností, trpělivostí a vytrvalostí až do konce.

Maria Panna nazývá blahoslavenými ty, kdož ostříhají cesty její. Na kterou cestu nám Maria Panna ukazuje? V Káně Galilejské praví o svém Synu: Cožkoli vám řekne, učinite. (Jan 2, v. 5.) To jest cesta Marie Panny a všech jejích následovníků, že vše, co nám Ježíš Kristus poroučí, učiní. Tak nám praví i sám Pán náš, když říká: že blahoslavený jest každý, kdož slyší slovo boží a ostříhá je. (L. 2, v. 28.) Těto cesty blahoslavenství. Chceme býti jejími ctiteli? Tedy slyšme Pána našeho, koho blahoslaví jako matku svou: »Kdo plní vůli boží, ten bratr můj a sestra má a matka má.« (Mar. 3, v. 35) Chceš býti bratrem, sestrou, matkou Ježíše Krista, pak musíš konati vůli boží, to je ta cesta, kterou kráčela Panna Maria a na kterou nás zve. Nejen kráčeti, ale třeba ji ostříhati, to jest pozorně, pečlivě na ní kráčeti, sice nám nikterak to neprospívá. Ctnost každá vyžaduje velikou péči a starostlivost. Kdo se o ctnostný život nestará, také ctnostný život nepovede. Blah. Tom. Kemp. (I. 25, 11.) říká: »Bez pečlivosti a pilnosti nikdy ctnosti nezískáš.« Také ani matka Páně by bez pečlivosti a pilnosti ctností nebyla získala. Rovněž by člověk nikdy nevykořenoval neřest a hříchy, když by se pilně nevytříhal příležitosti a pokušení. Zde opět nám ukazuje Maria Panna cestu.

»Jestli sobě neučiníš násilí, neřest nepřekonáš« (Násl. Kr. Pána 1, 22, 5.) a tolik jen budeš prospívati, kolik se budeš zapíratí.

To také je ta kázeň a moudrost, kterou máme slyšeti a nezamítati ji. Kdo sebe neumí v kázni držeti, kdo sebe neumí káratí a horlivě se polepšovati, ten není moučrým ani u Boha ani u lidí. Tak dí blah. Tom. Kemp.

Buďte moudří. Třeba snad zvláštního rozkazu k tomu, abychom byli moudří? Každý chce býti i platiti za moudrého. Ovšem jest moudrost dvojitá: jedna jest pravá a pochází z nebes od Boha: »Všeliká moudrost od Boha« (Eccli 1, 1.), a druhá jest moudrost, kterou se lidé sami za moudré prohlašují. O této pravé moudrosti praví nám sv. Jakub, že jest od Otce světél a sestupuje shůry (K. 3, 17), a o ní praví též, jaká ta moudrost jest a k čemu vede. »Ale moudrost, která jest shůry, nejprve zajisté je stydlivá, potom pokojná, mírná, povolná, k dobrým věcem přivolující, plná milosrdenství a dobrého ovoce, nesoudící, bez pokrytectví.« Jak krásně všechny tyto vlastnosti božské moudrosti vidíme na Marii Panně! Vizme její stydlivost, svatý pokoj, moudrost, plnost milosrdenství a skutků dobrých bez posuzování a pokrytectví.

Týž sv. apoštol mluví také o moudrosti zemské, hovadné a ďábelské (v. 15), která působí sváry, závist a lež. Kdo mají tuto moudrost zemskou, těm volá prorok Isaiáš (5, v. 25.), »běda vám, kteří jste moudří v očích svých«. Kolik je této moudrosti zemské, hovadné a ďábelské! a jak málo té boží, která působí cudnost, pokoj, milosrdenství a dobré skutky, nesoudí a jest bez pokrytectví! Po této moudrosti máme bažiti, k ní nás vyzývá Maria Panna: buďte moudří.

»Nezavrhujte ji.« Což člověk zavrhne moudrost, tak vzácný dar nebes? To jistě nečiní, ale že ve volbě mezi tou moudrostí boží a zemskou často volí moudrost zemskou před boží. To jest časté pokušení, jemuž každý jest vystaven. Na místě aby volil moudrost cudnou, pokojnou, milosrdnou a plnou dobrých skutků, dá přednost hovadné, zemské, ďábelské, proto se nám tak důtklivě dí: nechtějte ji zavrhovati.

Což dá někdo přednost zemské moudrosti? Ach, příliš mnozí často a záhy moudrost cudnou zavrhnou. Mnozí ji zavrhnou už v letech školních a zaměňují ji za moudrost hovadnou. Jiní zaměňují svou křesťanskou pravdu za smyšlenky teorií ničemných, na místě aby viděli v sobě a člověku obraz boží, vidí v sobě obraz zvířete, na místě kázně křesťanské chtějí míti volnost v myšlení, v lásce, volnost mateřství, právo na samovraždu, a chtějí býti pány svého života. (Tak hlásá Paul Bergmann v »Soc. Paedagogik« str. 433., citováno u Becka »Arbeiter-Seelsorge«.) Jaká to záměna nešťastná a jaký výsledek?

Sv. Písmo praví, že ten, kdo denně u dveří moudrosti boží bdí, (užívá zde obrazu od starozákonného žáka, který u dveří učitelových čekal dychtivě na každý den, aby z úst jeho slyšel moudrost pro život), že ten, kdož denně tak činí, že bude blahoslavený, neboť bude míti za sebou mnoho dnů: cudných, pokoj-

ných, mírných, milosrdných a plných dobrých skutků. A co bude s tím, který tak nečinil? Kdo nebděl denně u dveří moudrosti boží, nebude blahoslaven, ale nebude mít ani dny cudné, pokojné, mírné, milosrdné, bez pokrytectví za sebou. Co čteme v listech samovrahů? Život jim byl nesnesitelný, byl jim obtížil, rozervanost, kterou chtěli skončit tím, že tomuto životu zde učinili násilný konec, podle moudrosti ďábelské: žij jak chceš — po smrti není blahoslavenství. Zavrhněte tuto hovadskou, zemskou, ďábelskou moudrost času.

Kde jest učitel náš, k němuž nás denně posílá moudrost boží? Zde máme odpověď u sv. Matouše (23, v. 8.): »Jeden jest učitel váš — Kristus.« K němu jít, každý den u něho bdít na modlitbě, rozjímání, žít v jeho boží přítomnosti, to jest, co nás naučí moudrosti životní. Umíral sv. Tomáš Aquinský, mudrc jeden z největších. Když mu přinesli tělo Páně, vzchopil se, aby v kleče je přijal a jasně vyznával víru svou v nejsvětější Svátost oltářní řka: »Přijímám tebe, ceno vykoupení mé duše; přijímám tě pokrmu na cestu pouti mé, z lásky k němuž jsem studoval, bděl a pracoval, káral a učil.« Než přijal tělo Páně, ještě děl: »Ty Kriste jsi král věčné slávy, ty jsi věčný Syn Otce.« Nyní slyšte, co pravil tento mudřec náš. Když se ho tázali, co třeba činiti, aby svatě člověk žil, odpověděl: »Žítí vždy v přítomnosti boží.« A co povídá moudrost božská: blahoslavený, kdož bdí u dveří svých na každý den. Tot jest moudrost křesťanská. K té nás vede též úcta Panny Marie, ježto každý, kdož ji ctí, bude i bdít u dceří Moudrosti boží. Sv. Tomáš Aqu. v knize nadepsané »Contra gentes«, na okraji rukopisu často napsal stříelné modlitby: »Zdrávas Maria«. Rukopis jeho nalezen v Itálii. Tento mudrc bděl u dveří moudrosti boží a ctil Matku Páně, proto našel tak krásnou příkladnou smrt. Proto nás církev sv. vede k úctě Panny Marie, aby nás vedla k poznání moudrosti Páně. Proto se nám připomíná třikrát »Anděl Páně«, proto tak často voláme »Zdrávas Královno«, »Pod ochranu tvou«. Spasení naše ovšem bēfeme skrze Ježíše Krista a jeho zásluhy, ale úctou Marie Panny vedeni jsme ke Kristu Pánu a učiteli našemu nejvyššímu, k tomu jest ovšem třeba dobré vůle. Týž sv. Tomáš, o němž jsem mluvil, své sestře sdělil tajemství života dokonalého. Odpověděl jí, že ke všemu je třeba: »Chťtí«. Tak k moudrému životu je třeba: chťtí, k vytrvání je třeba chťtí, poněvadž milost boží bude posilovati každého dobré vůle. Proto uctívajme Marii Pannu. Uctívajíce ji nalezneme moudrost boží Ježíše Krista, a v něm spasení své a svou věčnou slávu. Amen.

Fr. Vaněček.

Slavnost Neposkvrněného početí P. Marie.
Kterak nějlépe uctíme bez poskvrny počatou Bohorodičku?

1. Konáme památku neposkvrněného početí přeblahoslašené Bohorodičky a připomínáme si s úctou i podivem, kterak ona zvláštní milostí boží obdařená, pro budoucí zásluhy budoucího

Syna svého od prvního počátku žití svého v lůně mateřském vši poskvrny hříchu byla uchráněna, a jak i sama po celý pozemský život svůj s milostí boží i všech osobních pochybení uchovati se mohla. My počati jsme byli v hříchu, po prvních rodičích našich na všechny lidi přecházejícím, a v hříchu tom jsme se i zrodili.

Na křtu svatém byli jsme této kletby dědičné sice zbaveni, a za dítky boží přijati, ale roucha posvěcující milostí boží, kterým jsme byli jakožto dítky boží přioděni, snadno se zbavujeme skrze hříchy vlastní, a stáváme se trestuhodnými před Bohem. Nemělo by tak býti; i my měli bychom z vděčnosti k Bohu, že nás na křtu svatém za dítky své přijal, také jako dítky předobrého otce svého milovati, a lásku svou dokonalou poslušností na jevo mu dávat, jak on si toho v pravdě a přece v odměnu slibuje přijmouti nás jednou ve slávu svou, a učiniti nás spoluvladaři svými v říši své na věky.

Co máme tedy činiti, abychom nevinnost svou křestní zachovali, Bohu se líbili, s neposkvrněnou bohorodičkou Marií pospolu Boha svého velebiti a sebe přešťastnými učiniti mohli?

K tomu třeba jest dle učení Páně tří věcí:

- a) bděti;
- b) bojovati;
- c) se modliti.

2. Mnoho máme nepřátel, kteříž o to usilují, aby nás v záhubu uvedli. Láká nás svět svými statky i požitky, abychom myslí své od statků nebeských odvraceli; popouzí nás k neposlušnosti oproti Bohu jako první rodiče ďábel, závistník náš, o němž píše sv. apoštol Petr (I., 5, 8), že »obchází jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil«; ale nepřítel nejhorší skrývá se v našem vlastním nitru, jehož se nezbavíme, pokud žiti budeme; jest to nezřízená žádost po věcech Bohu odporých; a nepřítel ten může nás v každé chvíli nestřežené uvrci do záhuby věčné. Co proti těmto četným nepřítelům činiti?

Obává-li se kdo zlodějů, že by mohli do příbytku jeho vniknouti a ho o majetek jeho oloupiti, co činí? Pečlivě bdí, aby zloději oklamán a pak oloupen býti nemohl. Jestliže ale jeden každý jest na stráž, jedná-li se jen o majetek pozemský, kterého přece na věčnost s sebou nevezme, čím ostražitějším má teprve býti, když pozoruje, že nepřítelům jeho jde o poklady dražší, o nevinnost srdce, o spokojenost myslí na světě a o blaženost duše i těla po celou věčnost?

Proto napomínají také sv. Petr: »Střízliví buďte, a bděte!« a sv. Pavel (I Kor. 10, 12): »Kdož se domnívá, že stojí, hleď, abys nepadl!« Kdo chce poklad nevinnosti a ctnosti zachovati, musí tedy bděti, stále ostražitým býti, aby od svých nepřátel obelstěn a v záhubu veden nebyl.

Bděmež tedy nad srdcem svým, aby je škůdcové spasení opanovati nemohli. Bděmež nad očima i ušima svýma, ježto jimi ďábel jako nějakými dvířkami vniká do duší lidských. Nechtějme pohlízetí chtivě na věci, jež smysly naše ke hříchu dráždí; ne-

chtějme poslouchati slov lichotných, jež k nerozumným věcem svádějí. Učme se nad smysly i nad srdcem svým bděti a proti všem pokušením na strážci býti, abychom v ně nesvolili, a pro krátké snad polechtání smyslů věčně pykati nemusili!

3. Druhým prostředkem ku získání spasení jest bojování. Kdo nebojuje, nevíteží; a kdo nezvítězil, neobdržel odměny, neobdržel koruny. »Nikdo nebývá korunován, leč by fádne bojoval,« dí sv. Pavel (II Tim. 2, 5). Bez boje nelze přemoci pokušení a zachovati čistotu srdce.

Když tedy nás svět láká svými požitky a statky, musíme všeho toho od něho se odříkati, co hříšným jest. Třeba žádosti své krotiti, pod vůli boží skláněti, v mnohých věcech se zapírat, mnohých požitků si odepřít, mnohým nebezpečím se vyhnouti, mnohým příležitostem ke hříchu unikati, jak velí Spasitel. »Chce-li kdo přijíti za mnou, zapí se sám, a vezmi kříž svůj, a následuj mne!« (Mat. 16, 24), a »království nebeské násilí trpí; a jen ti, kteří násilí činí, uchvacují je.« (Mat. 11, 12.)

Do nebe nelze tedy dostati se člověku dospělému snadno; on musí si násilí činiti, v mnohých věcech se zapírat; nesmí chtít všude býti, všecko viděti i slyšeti, všeho okusiti a zažít! Ač tedy do sebe jest cesta úzká i trnitá a nepohodlná, třeba přece po ní kráčet, chce-li kdo do blaženosti neskonale a věčně trvajících přijíti.

Avšak i kdyby nepřátelé byli sebe mocnější, a pokušení ke hříchu sebe prudší, zvítěziti musíme, ale i můžeme, ne sice o slabých silách svých, ale za pomoci milého Pána Boha, jenž když dopouští boje, popřává i milosti ku vítězství těm, kdo opravdově vše zlé v sobě potřít se snaží; zejména ale ještě, když člověk zkoušený za pomoc milosti boží Boha vroucně prosí!

4. A to jest zároveň vedle ostražitosti a bojování třetí prostředek ku dosažení života nebeského, totiž modlitba.

»Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení,« velí proto Spasitel (Mat. 26, 41); a když jste v pokušení upadli, abyste v něm ovšem i zvítězili.

Když jednou apoštolové božského mistra svého prosili, aby je naučil modliti, podobně jako i Jan Křtitel naučil učedníky své, řekl Spasitel (Mat. 6, 9): »Vy takto budete se modliti: Otče náš, jenž jsi na nebesích!« A v této modlitbě Páně přicházejí i slova »neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás zlého!« To znamená: Dostav-li se k vám pokušení ke hříchům, modlete se, prostě vroucně Boha, aby vám pomohl v pokušeních těch i zvítěziti. A on zajisté tak učiní. Máme na to věru zaslíbení samého přesvatého a pravdomluvného Spasitele, jenž nás ujišťuje: »Proste, a bude vám dáno, hleďte a naleznete; tlucte a bude vám otevřeno. Každý, kdo prosí, béře; a kdo hledá, nalézá; a tomu, kdo tlucte, bude otevřeno.« (Mat. 7, 7.)

Je-li tedy i slabost naše veliká, a moc nepřátel hrozná: s pomocí boží, kterou nám Spasitel slibuje, zvítězíme v pokušení každém, i nejhorším; nebo jestli jest Bůh s námi, kdo a co obstojí proti

nám? Všichni svatí byli křehcí a slabí lidé jako my; a přece s pomocí boží zvítězili nad svými katany, nad svými nezřízenými žádostmi i nad mocí samého ďábla. Proč bychom nezvítězili i my, když nám Bůh všemocné pomoci své nabízí? Kdo zavržení byli a v pekle se nalézají, jen proto zahynuli, učí sv. Alfons, že proti světu, tělu i ďáblu bojovati nechtěli; a zejména že Boha za pomoc neprosili, se nemodlili!

Proto, rozmilí v Kristu! Konajíce dnes památku neposkvrněného početí Bohorodičky, a připomínajíce si i celý přesvatý život její, snažme se ji uctíti tím způsobem, že se odhodláme nevinnost a čistotu srdce svého za každou cenu zachovávat, a proto vždy nad sebou ostražitě bdíti; proti všelikým pokušením neúmorně a hrdinně bojovati; zejména ale Boha všemohoucího za jeho nám slíbenou pomoc neustále, vroucně prositi. A budeme-li tak činiti, Matka boží, kterou následovati budeme v ctnosti, stane se nám pomocnicí, abychom se za ní i do života věčného dostali. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Neděle II. adventní.

Piův spolek a špatný tisk, boj pro Boha a proti Bohu.

Širokými ulicemi moderního města Curychu táhl jednou z jara 1909 zástup mnoha tisíc hlav. Den byl překrásný. Z očí těch tisíců šlehal oheň nenávisti a hněvu. Byli to muži každého věku, mnoho žen v červených bluzách a mnoho dítek malých s nimi.

Nad zástupem neslo se plno červených praporů s nápisem: »Bez Boha a vlasti!« Obraz věru strašný: tolik mužů, žen a dětí pod prapory s heslem »Bez Boha a vlasti!«

Moderní tento pouliční zástup svedeného dělnictva jest obrazem mnohem většího a hroznějšího zástupu, který v ohromné šířce celým světem kráčí. Nad pomyšlení mocný tisk nevěrecký kráčí v čele podoben červeným praporům s heslem: »Bez Boha a vlasti!« A za nimi ohromný zástup nevěrců špatným tiskem otrávených; všichni vypovídají boj samému Bohu.

Dnes stojíme na rozhraní nové doby. Pro Boha a proti Bohu, toť dvě válečná hesla. Běda nám, nepřidružíme-li se pod prapor víry, běda nám, jestliže všichni věřící nespojí se v mocné bojovné vojsko, aby společně bojovali proti hroznému nepříteli — špatnému tisku.

Zástup statečných katolíků se již shromáždil ve spolku Piově do boje proti velice silnému nepříteli Boha samého, špatnému tisku. I my se musíme rozhodnouti: buď pro Boha či proti; buď ve spolku Piově či mimo mezi nevěrci. O tom budiž dnešní úvaha.

P o j e d n á n í.

Roku 1884 utvořila se v Benátkách společnost nevěrců »Societa athea«. Členové se zavazují, že nebudou věřiti ani v Boha, ani nesmrtelnost duše, ani nebe ani peklo. Konají veřejné schůze, rozšiřují nevěrecké letáky, mají svůj prapor. Téhož roku založena v Paříži společnost »nepřítel Boha«, Antideistů, jež si vytkla za úkol potlačit slovo »Bůh« ve všech řečích světových a osvobodit lidstvo ode jha náboženství. V jednom předměstí mají spolkovou místnost, na níž jest nápis: »Bůh, toť nepřítel«! Hrozné slovo, při němž mráz jde tělem, věčnou lásku, Boží Otce, Stvořitele nebe i země prohlásiti za nepřitele lidstva!

Na sjezdu volnomyšlenkářů v Praze dne 8. září 1907 byl za první článek programu prohlášen boj proti náboženství, t. j. proti víře v Boha. Cíle toho má se dosáhnouti tiskem. Francouzský spisovatel Proudhon napsal: »Bůh je zlo, celé neštěstí«, a v jistém zednářském spise připojil k tomu dr. Minot: »Dle mého náhledu pronesl Proudhon velikou dějepisnou pravdu.«

Před několika lety napsal volný myslitel, pilný dopisovatel do »Neue Freie Presse« Max Nordau knihu »O náboženské lži«. »Každý náboženský úkon,« píše, »jest trestuhodnou komedií a rouhačnou satyrou u pokrokového člověka našeho století. Neboť objevy a vědeckým pokrokem nejen středověký názor náboženský, ale i celý světový názor jest podemlet, poněvadž jest vnitřně nepravdivý a neudržitelný.« Muž ten (žid) mluvil jménem tisíců stejně smýšlejících a svedených, že víra v Boha nehodí se více pro naše doby, a proto všemi prostředky musí býti ublížena, a to nejmocnější moderní zbraní — nevěreckým tiskem. Odtud ta záplava bezbožeckých tiskovin. V německé řeči na př. vycházejí takové listy pod různými názvy: »Atheista«, »Pohan«, »Volný myslitel«, »Hmotář«, »Lucifer« (Světloňoš), »Nůžky«, »Kladivo«, »Požár«, »Plameny«, »Vlné slovo«, »Žáře«, »Vlné zvonky«, »Budiž světlo«, »Lid«, »Pravý život«, »Volný duch«, »Váhy«, »Červánky«, »Rašple«, »Proletář«, »Svoboda« atd. V české řeči mají protináboženské listy podobné názvy. Všecky tyto listy hlásají úplnou nevěru, náboženství a víru v Boha vyhlásují za výtvor churavé fantazie, výrobek bázně a strachu před Neviditelným.

Jak hrozné spousty musí takový tisk způsobiti mezi čtenáři, když se jim den za dnem předkládá a nejhroznější rouhání podává na papíře za denní pokrm. Největší nevěrci, jako Haeckel a Strauss a j., vyhlásují se za hrdiny vědy, učence první třídy, nepřekonatelné myslitele v židovsko-zednářských těchto listech. Pouhé nedokázané domněnky vydávají se za neomylnou pravdu, jež poráží všecky předsudky náboženské, vyhání Stvořitele z přírody. Moderní věda musí prý býti nevěreckou, a každý pokrokový člověk musí býti nevěrcem!

Stane-li se někde neštěstí a věřící pocítují, že trestající ruka boží tu zasáhla, jako na př. při hrozném zemětřesení v Messině, přispěchají hned židovské listy a vysvětlí celou událost, že shůry

žádné otcovské trestající ruky není, že není Prozřetelnosti a víra v Boha vydána v posměch. Když tehdy za spiknutí se všech živlů ustrašené obyvatelstvo Messiny při brozném zemětřesení sepiatýma rukama k nebi o smilování volalo, napsala hned »Neue Freie Presse« : »Musí se to již spoutanému rozumu prominouti, běže-li v těchto dnech útočiště k modlitbě. Volný rozum obrací se však ke vědě, jež nalezne prostředky a cesty, aby se předešlo podobným katastrofám« (Kdy ta neomylná věda na to přijde, ještě židovský list nevl.) Modlitba tedy v smrtelných úzkostech je politování hodna a zasluhuje milostivého prominutí, třeba jen odpustiti spoutanému rozumu. Není-li to vrchol posměchu? Spoutaný rozum mají blázni. Smysl židovského listu jest: »Modlitba může se prominouti bláznů, i tomu, kdo se nalézá ve smrtelné úzkosti.«

Tak ubíjí se víra v Boha a prohláší za překonané stanovisko. A pfece svědčí dějiny, že nebylo národu bez víry v Boha, a také ho býti nemůže, poněvadž popřením Boha padne i každá mravní povinnost a s ní také každý stát a každý národ. Bez víry v Boha jest spořádaný život nemožný. Jsou sice jednotlivci popírači Boha, ale nikdy celý národ. Porovnáme-li nevěrce s věřícími na světě, jest jich malá část, není jich ani tisícina. Totéž platí o učencích. Jsou nevěrci mezi přírodopytci ve většině? Naopak. Právě největší učenci byli a jsou věřícími. V astronomii na př.: Koperník, Keppler, Tycho de Brahe, Newton, Herschel, Secchi, Heis, Hagen atd.; v chemii a fysice: Euler, Ampère, Volta, Cauchy, Liebig, Clausius, Perntner; v zoologii a fyziologii: Linné, Cuvier, Pasteur, v. Baer, Jan Müller, Hyrtl atd.

Slavný anglický ministr státní Gladstone píše, že poznal za svého života 59 učenců prvního řádu, z nichž bylo 53 věřících, 3 pochybovači a 3 nevěrci. (Přírodopyslec dr. Dennert vydal v Berlíně spis: »Náboženství přírodopyslců«. Vybral 300 nejznamenitějších badatelů přírody od starověku až na naše časy, a poznal, že 242 byli ctiteli Boha, 20 bylo v náboženství lhostejných, u 38 nemohl zjistiti smýšlení náboženské. Mezi učenci přítomné doby nalezl jen 5 nepřátel křesťanství či nevěrců. Tedy asi 2% jsou nepřáteli křesťanství, 6% jest lhostejných v náboženském ohledu, a veliká většina 92% přiznává se k víře v Boha a mezi těmi jest 40% přísně věřících a zbožných.) Spolek Kepplerův (Kepplerbund), založený ku podpoře přírodních věd, čítá přes 5000 nejvýznamnějších jmen, a již při prvním svolání čítal osmdesát přírodopyslců. A spolek ten zastává s celou rozhodností, že celá příroda jest dílem božím. Ale o těchto věřících učencích neslyšíme ničeho v nevěreckém židovském tisku. U nás přišlo už k tomu, že židovské listy určují, kdo jest učencem a kdo není. Třeba jen potupiti víru v Boha, a už jest učencem; každý věřící však učenec jest umlčen neb posměchem ubíjen, aby se mohlo potom vítězně volati: že všichni učenci jsou nevěrci, popírači Boha; a zatím jsou to jen ti, které židovští redaktoři za nevěrce prohlásili.

A proč nevěří tito nevěrci? Snad z čistě vědeckých důvodů? Dám opačnou otázku: Proč nevěří v Boha vrahové, lupiči, nemravové a zlosynové, revolucionáři a vyvrhelové společnosti? Je u nich také příčinou učenost a věda? Ó nikoli, příčina vězí ve zkaženosti srdce. Nechtějí uznati Boha, poněvadž se ho bojí a jsou za to placeni; z nevěry těží. A tak veřejnost jest strašně klamána, ohromné množství lidu mlčí a nevěrecký tisk vede slovo a udává tón společnosti. Odtud to hrozné nebezpečí. Bezbožnost rozestřela sítě po celém světě, světový svaz volných myslitelů má své přívržence ve všech zemích. Časopisy hlásají nevěru ve všech řečích, židovský tisk stojí v jejich službách a vzrostl již v ohromnou moc. Tisk roznáší nevěru do nejodlehlejších dědin, bezbožnost vniká stále hlouběji do nižších tříd lidu. Dnes se neomezuje boj nevěry na jeden stav, jednu zemi, nýbrž valí se jako proud vše pustošící celým světem v millionech listů a tiskovin. Co se stane z lidstva, potrvá li ještě déle hrozný ten boj moderního tisku? Kdysi za revoluce francouzské sesadili slavnostně Boha a lidé stali se šelmami, zufili způsobem nejšerednějším. Dnem i nocí pracovala guillotina, krví lidskou byla země již tak promočena, že třikrát popraviště musilo býti zastaveno, poněvadž se na půdě krví přesycené bortilo a padalo. Lidská šelma zřídila si dílnu, v níž kůže lidské stahovány a z nich různé věci zhotovovány. To byl následek popírání Boha!

Nikdo neříkej, že tak děsná zuřivost není více možnou za dnů našich. Šelma lidská objevila se přece nedávno v Barceloně za revolučních dnů v červenci r. 1909. Kostely a kláštery byly bořeny a páleny, utkájící z nich házení do plamenů. V ulicích barcelonských učiněn hon na kněze, kteří jako zvěř vražděni. Hroby otvírány, mrtvoly tiše odpočívajících řeholnic vynášeny a nejhanebněji potupeny. Bez výry v Boha lid stane se zvěř, dravou šelmou, celá společnost lidská se shroutí.

»Není Boha,« řekne král, »jsem tedy nejvyšší pán, mé rozmary a chtíce jsou nejvyšším zákonem; poddaní jsou k tomu, abych dle libosti je vykořistil.« Není Boha, řeknou vladaři, a prohlásí násilí za právo. Není Boha, řekne soudce, a nestará se více o spravedlnost, stane se utlačovatelem práva a nevinnosti, má-li jen z toho výhodu. Není Boha, zvolá prostý člověk, pak není pro něj žádné authority, a nemůže-li sám něčeho dosáhnouti, spojí se s tisíci jinými, a prapor revoluce pozdvížen. Není Boha, řekne světák, mohu tropiti všecky neřesti, volná láska jest ideálem. Není Boha, zvolá otec rodiny, není žádných povinností a ohledů rodinných, žádné svatosti manželství. Není Boha, zvolá zloděj, vezme, co do ruky přijde; zná jen jediný zákon: nenech se polapit! Není Boha, zvolá vrah, a vraždí, odkud zisk se nabízí. Není Boha, řekne kapitalista, lichvaří a vykořisťuje, i když tisíce hlady hynou. Není Boha, volá anarchista, a hledí společnost zvrátiti a dle svých rozmarů předělati. Není Boha, řekne nešťastník, a chopí se provazu či revolveru a končí svůj život. Není Boha, řekne manželka, a nezná žádné věrnosti a sebezapření. Není

Boha, řekne dítě, a vzdoruje otci i matce. Není Boha, řekne voják, a nezná více kázně. A tak nevěra zpřeráží všechna pouta, lidé stanou se šelmami.

Na sjezdu volných myslitelů v Římě r. 1908 řekl zcela důsledně anarchista Nienhuys: »Stát a církev stojí stejně na základě autority; volná mysl však neuznává žádné autority a učí nás, že člověk sám sobě jest autoritou. Kdo nezná žádné nadpřirozené moci, pramene a principu autority, sprostí se velmi brzy idec pozemského pána. Proto volná myšlenka volá: Ani Boha, ani pána! Stát jest ústavem násilí; kdo nechce poslouchati, trestán vězením, nucenou prací i smrtí. Volná myšlenka však žádá, aby každý myslil, co chce; a potlačení té myšlenky je poškození osobního práva. Chceme oddělití církev od státu. Ale to není dosti. Toužíme po budoucnosti, kde nebude ani církev, ani státu více, nýbrž jen volní lidé ve volné společnosti.«

Máme čekati, až spatříme hrozné následky této nauky? Je ovšem mnoho, většina věřících, ale ti nevidí, jak záhuba blesku rychle se blíží; jedni jsou bázlivi, druzí lhotejní, jiní slepí. A přece nevěra prosaká až k nejnižší škole. Mládež vydává se klidně nevěře do rukou. V Rakousku pomalu vede slovo tisk nevěrecký, píše, že nestrpí jiného světového názoru nad svůj nevěrecký. Katolíci mlčí, tisk jejich je malomocný, poněvadž katolíci sami vydali jej na smrt hladem. Bůh žádá, abychom se jeho cti zastali. Nejvyšší čas, nemá-li býti vše ztraceno.

Jest nějakého prostředku, jímž možno se zachrániti? Ano, je to Piův spolek, který jako David malý troufá si a musí přemoci Goliáše, nevěrecký tisk. Spolek dá všem nejlepší zbraně, hledí učiniti přitřž špatnému tisku, zdokonaliti a rozmnožiti tisk dobrý, aby katolíci ve veřejném životě také byli slyšáni a respektováni. Piův spolek jest andělem strážným Rakouska. »Kdož jako Bůh!« zvolal archanděl Michael a svrhl pyšné anděly v propast. Tak chce Piův spolek přemoci legie pyšných andělů, spousty bezbožeckého tisku. Povinností naší jest, abychom se k boji přidružili a všemožně přispěli, aby drak nevěry svržen, tisk špatný z rodin vypuzen a dobrý tisk pomohl ke cti Boha a Ježíše Krista k vítězství a slávě církve a Rakouska a naší drahé vlasti, radosti věřících křesťanů.

V. M. Váchal.

Neděle II. adventní.

Dobrá vůle.

»Ty-li jsi ten, který přijítí má, čili jiného čekati máme?« (Mat. 11, 3.)

Kristus Pán hlásal zvěst spásy v městech galilejských. Jan Křtitel, jeho předchůdce, v tu dobu vězněn na hradě krále Heroda, Macháru, na východním břehu moře Mrtvého. Ač Herodes jej věznil, měl jej přece ve veliké úctě a vážnosti a dovoloval učedníkům jeho volný přístup do žaláře. Tak svatý byl život

Janův, že jej učedníci měli za samého zaslíbeného Messiáše. To nebylo ovšem vhod pokornému předchůdci Páně a sám chtěl své učedníky vyvésti z toho bludu. Poslal tedy dva z nich k Ježíšovi do Galilee a ti mu dle návodu Janova položili otázku: »Ty-li jsi ten, který přijítí má, čili jiného čekati máme?«

Ježíš neodpovídá prostě: »Ano, jsem jím«, nýbrž dává jim odpověď jasnější a důkladnější.

Frorok Isaiáš před více než 700 lety předpověděl, že Messiáše bude lze zvláště z toho poznati, že bude činiti zázraky; neboť takto napsal: »Rcete malomyslným: Posilněte se a nebojte se; . . . Bůh sám přijde a spasí vás. Tehdáž otevrou se oči slepých i uši hluchých otevřeny budou. Tehdáž poskočí kulhaví jako jelen a rozvázán bude jazyk němých.« (Is. 35, 4—6.) A jiný proctví: »Duch Hospodinův nade mnou, protože Hospodin pomazal mne: zvěstovat tichým poslal mne, abych léčil zkroušené srdcem.« (Is. 61, 1.)

Ježíš poukazuje na své okolí a praví k učedníkům Janovým: »Jdouce zvěstujte Janovi, co jste slyšeli a viděli: slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, bluší slyší, mrtví z mrtvých vstávají, chudým se evangelium zvěstuje.« (Mat. 11, 4—5.) Z této odpovědi nade vši pochybnost jasno: Ježíš činí zázraky Isaiášem předpověděné, on tedy dojista jest zaslíbený Messiáš.

My křesťané víme všichni dobře, že Ježíš jest náš Vykupitel, ale také náš budoucí Soudce. Proč nežijeme dle jeho nauky, odkud i mezi křesťany tolik hříchů? Odpověď jest krátká a jednoduchá: není dobré vůle.

* * *

Zůstaňme hned při nynějším čase adventním. Sv. Pavel napomíná nás v listě k Římanům hned v první neděli adventní: »Poznáváme čas, že hodina jest, abychom již ze sna povstali. Nyní zajisté bližší jest naše spasení, nežli když jsme uvěřili.« (Řím 13, 11.) Bližší jest naše spasení nyní, nežli v kterýkoli jiný čas, máme více kdy, více příležitosti, a proto i přisněžší povinnost starati se o spásu duše své. Polní a jiné práce o vezdejší chléb jsou po většině skončeny, teď má se duše od hroudy zemské zase povznést k svému Bohu a Spasiteli.

Také vaše spasení, rozmilí farníci, jest nyní blíže, než ve kterýkoli jiný čas, na vás jest jen, abyste využítkovali této svaté doby. Než Spasitel pravil: »Beze mne nemůžete ničeho činiti.« (Jan 15, 5.) Ke zdárné práci o spásu duše třeba jest milosti Ježíše Krista, ale zdrojem všech milostí jest obět kříže a její pokračování a obnovování obět mše svaté. A tu jest mi nezbytné povzbuditi vás, abyste často mši sv. obcovali i ve dny všední. Když chodívám ve všední den před mši sv. kostelem, nebývám valně potěšen. Zvláště mi připadá, jakoby u nás nebylo mládeže I ostatní stavy poměrně slabě jsou zastoupeny. A tu nesmí nikdo farátí zazlívati, je-li upřímný a svých farníků se táže: Kde je vina toho? Není kdy? Ó zajisté že je. Není víry? Mám pevně za

to, že farnost moje pevně věří katolicky. Kde je tedy vina? Nedostává se dobré vůle!

Drazí farníci! Přál bych vám teď v zimě viděti jiné kostely, které den ze dne skoro tak plny jsou jako v neděli, jak jsem je sám už viděl. Ó kdybych vás tak mohl vyvésti do hor časně ráno ještě za tmy: už o páté hodině viděli byste na strmých stezkách a silnicích horských kmitati se světla, jsou to horlivé duše, které se svítlnou v ruce spěchají na roaráty. A vám by to mělo býti za těžko, kteří máte do kostela několik kroků?

A vedu vás dále, řekl bych na konec světa, na dálný východ do ostrovní říše Japonska, země pohanské. Nedaleko města Nagasaki táhne se údolí jednu a půl hodiny dlouhé. V tomto údolí a okolních horách roztroušeno leží 21 dědinek, jejichž obyvatelé jsou skoro vesměs katolíky, jsou to potomci japonských mučedníků, kteří v XVII. století prolili krev pro Krista. Údolí sluje Urakami.

V letech 1868—1873 bylo těch horalů 3404 ve vyhnanství, kde jich 600 pomřelo. Domy a pole skoro všechny jim pobraány a pohanům prodány, a tak jsou skoro všichni velmi chudí; ale přese všechny útrapy zůstali víře věrní. Před patnácti lety začali stavěti kostel, ale nemohou ho dostavěti, protože není peněz; proto konají bohoslužbu v obyčejném domě. Majetníkem toho domu býval kdysi jeden z nejukrutnějších pronásledovníků v Urakami. Rodina jeho poslední dobu zchudla a potřebovala peněz a křesťané koupili od ní hrozný ten dům. V tomto stavení bývali dříve křesťané každého roku násilně nuceni, aby šlapali po kříži; tam bývali pro víru mučeni. Ve dvoře stojí tam dosud strom, na němž stále bývali věšeni.

Většina křesťanů je chuda, protože za častých pronásledování pozbyli všeho. Ale pilnou prací už se poněkud vzmohli; Bůh jim žehná očividně.

Radost je viděti zástupy těch horalů, když v neděli spěchají se všech stran, s hor a z údolíček do kostela; mnozí mají velmi daleko a váží tu cestu k večeru ještě jednou, obyčejně se svítlnou v ruce. Při každé mši sv. je kostel přeplněn a mnohým, jest státi venku i za nepříznivého počasí. Stařenka jedna sedmadesátiletá denně přichází po horské stezce na mši svatou.

* * *

To zmůže dobrá vůle. Jsem přesvědčen, mnozí z mých osadníků měli by ji také, ale třeba ji buditi. To také jako duchovní pastýř činím dnes. Nerad bych, až jednou s vámi státi budu před soudnou stolicí boží, a tázati se vás bude věčný Soudce: »Proč jste mně sloužili tak nedbale?« — nerad bych, abyste vy sami do očí mi vmetli trpkou výtku: »A věděli jsme, co všechno činiti máme? Ten zde nám to měl říci; nač byl naším farářem, naším duchovním vůdcem?«

Nuže, ty dobrá, křesťanská vůle mých farníků, vzbud se a povstaň a služ svému Spasiteli, spěchej ke zdroji milosti! Choďte,

rozmilí, horlivě na mši sv. v dobu adventní a zimní! Chodte i vy, rodičové, a berte s sebou děti, malé i velké, pokud to domácnost dovoluje. Pojdte sem, vy staří, slabí lidé, kteří už jednou nohou v hrobě stojíte, pojdte, činite pokání za hříchy svého dlouhého života, děkujte Pánu za vše dobré v celém životě, usmívejte a k mírnosti nakloňujte horlivostí svou Soudce, před níž se za krátko objeviti máte. Pojdte, drahé duše, kterým je jen možno — a dobré vůli všechno je možno — pojdte a čerpejte spásu z pramene Vykupitelova! Amen.

J. Ocelet.

Neděle III. adventní.

Boj špatného tisku proti církvi, matce naší.

Jeden z nejlepších umělců, slavný mistr Führich, vymaloval úchvatný obraz. Vznešená postava ženská sedí na širé pláni. Nebeská něha mluví z jejího něžného obličejce, ale i hluboký zármutek zračí se v jeho tazích. Dvě milé dívky tulí se k vznešené postavě, která s nevýslovně dojemným posunkem ukazuje na jiné skupení dítek, jež od ní odcházejí a plné zloby zvedají kamieny, aby házely po vznešené své matce. Odkud to, že se tak zapomněly, a kamením splácejí něžnou lásku mateřskou? U stromu skryté podepřena stojí potměšilá postava mužská, hraje na flétnu, láká dívky k sobě a navádí k té ukrutnosti proti vlastní matce. — Nelze dojemněji nastíniti skutečný děj, který se denně před očima ušima odehrává. Vznešená postava jest naše něžná matka, církev svatá. Zatím co několik dítek, ctitelů a věrných křesťanů k ní se tulí, odvrací se od ní veliká část dítek plných nenávisti a jde za svůdným zpěvem Siren, nevěreckým tiskem, který k nenávisti popouzí. Svedení zvedají kamení nevědku, potupy a nenávisti a házejí po laskavé matce, jež tolik dobrodiní jim prokázala. Každého křesťana věřícího musí velice bolet, vidí li, jak dobrý a zbožný lid v Rakousku a Čechách zvláště svůdným zpěvem Siren o svobodě, volnosti, osvětě a pokroku jest od Boha lákán a proti církvi matce naváděn. Uvažme dnes, čím jest matka církve pro nás, a co z ní učinil nepřátelský tisk a jak ji zohavil.

P o j e d n á n í.

1. Církev katolická jest matkou naší. Bůh sám tak ustanovil. Kristus Pán náš a Vykupitel, veliký divotvorce, jehož neustále obkličoval zástup nemocných a stísněných, vstoupil na nebesa a zanechal nám tu matku, církev katolickou, aby ovoce vykoupění všem lidem rozdělovala, všechny v potřebách těšila a posvěcovala. Do mateřských jejích rukou složil Spasitel náš všechny nekonečně vzácné poklady milostí, jichž si svou krví na kříži vydobyl. S Golgoty měla církev matka snášeti po celém světě, přijímati laskavě do svého lůna všechny národy a uváděti nesčetné zástupy lidí do věčného domova nebeského.

Pozorujte jen, jak vykonává církev sv. mateřský svůj úkol na jednotlivých lidech. Hned v prvních okamžicích našeho života přijala nás do svých rukou, očistila od dědičného hříchu a posvětila. A sotva jsme chápati počali, učila nás nejřednějším pravdám božským, ukazovala cestu k nebeské vlasti a nesla před námi světlo víry Kristovy. Když jsme pobloudili a klesli, vyslala svého kněze, aby nás vyhledal, pozvedl, očistil a zachránil od záhuby věčné. Aby se nám síly a pomoci dostalo ku neohroženému vyznání víry a zachování povinností, poslala nám apoštola, biskupa, aby nás ve sv. břimování posilnil. Častěji nasýtila nás nebeským chlebem ve sv. přijímání, abychom se hříchu ubránili a v cnostech se zdokonalili. V důležitých dobách, při změně stavu, udělovala požehnání mateřské. Co se namodlila za nás skrze své kněze, mši sv., nesčetné světce a věřící, svými svátky a slavnostmi. V nemoci a při smrti stojí při svých drahých plna starostí, modlí se. Na cestu k věčnosti vkládá v ústa a duši jejich nejsvětější Tělo Páně, mazáním sv. oleje očisťuje tělo, doprovází modlitbami ke hrobu a za hrob k nebesům. U hrobu ještě staví kříž, znamení naděje v budoucí vzkříšení. Hleďte na světě něžnější, věrnější a laskavější matky, a nenaleznete, jež by tolik prokázala dětem, co prokazuje každému z nás církev sv. A my bychom měli klidně přihlížeti, když tu dobrou matku naši nevěrci hanobí a tupí, špatným listem ubíjejí? Nebylo by špetky lásky v srdci našem, kdybychom se ubohé matky své nezastali!

Ale církev matka jest vychovatelkou nejen jednotlivců, ale celých národů. Ona obnovila tvárnost země, celého světa. Ze starého světa ozýval se hrůzný výkřik a úpěnlivé volání otroků. Skoro polovice lidstva ve světové říši římské byla otroky. Dějepisec Jervosek praví: »Můžeme bez přehánění tvrditi, že za času dobytí Řecka 146 před Kr. a za vlády Marka Aurelia 161—180 po Kr. daleko přes $\frac{3}{4}$ obyvatelů veliké říše římské úpěly pod těžkým jhem otroctví.« — A jak se vedlo těmto ubožákům? Momsen píše v dějinách římských: »Všecko utrpení černochoů kapkou vody jest u porovnání s otroctvím římským.« Římský básník Juvenal uvádí rozmluvu mezi římskou dámou a jejím mužem. Žena poručila, aby neoblíbený otrok byl na kříž přibit. Přišel muž a ptal se, proč má býti takový trest vykonán. Žena odpovídá: »Což jsi padlý na rozum? Co pak je otrok člověkem? I kdyby byl nic neudělal, stát se to musí. Já to chci, vůle má je dostatečným důvodem.« Otroek nebyl člověkem, ale zbožím, vydán na pospas choutek svých pánů.

Kdo však roztrhl řetězy a okovy toho strašného otroctví, kdo první před celým světem pronesl dosud neslýchaný výrok, že otroci jsou lidmi jako jejich páni, že mají práva na lidské zacházení, že jsou dítkami všemocného Otce na nebi a povolání k blaženosti věčné? Kdo otevřel brány z tohoto hrozného vězení otroctví? Byla to mateřská ruka katolické církve, která sňala lo-

mozící okovy s otroků a zvěstovala pánům pravdu o lidských právech jejich.

Žena měla v pohanství nedůstojné postavení, náležela muži a neměla žádného práva. Muž mohl s ní libovolně zacházeti. Kdo vyzvedl ženu z té propasti a posadil na hlavu trojí korunu čestnou jako panně, ženě a matce? Byla to matka naše, církev sv.

Dítě bylo bez práva. Otec vynášel ortel nad životem a smrtí dítek. Mohl je dáti usmrtiti, pohoditi, za otroky prodati. Byla to církev, matka, jež dala dítkám jejich první a nejsvětější práva lidskosti.

Na břehu jezera Galilejského zvolal kdysi Syn boží k celému světu: »Lito mi zástupu!« Naše matka církev uchopila se toho a volá po všeska století: líto mi zástupu! A jako Spasitel kdysi volal: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, já vás občerstvím«, tak volá stále i církev. Kráčela dějinami 19 století, ujímalá se každé nouze a bídy. Netřeba toho dokazovati z dob minulých, pohledme jen na velikolepou činnost laskavé té matky za naší doby. Vyvolala k životu množství řádů po celém světě, aby zmírnila bídu lidstva. Dnes na př. nejméně 500.000 řeholních sester zaměstnává se péčí o dítky, nemocné, starce. Přičteme-li každému tomuto andělu milosrdenství jen 10 světenců, máme 5,000.000 těch, kteří přijímají jejich lásku, útěchu, ošetření. Hle, nepřetržitá řada těchto milosrdných zbožných duší zřekla se dobrovolně půvabů a radostí mládí, opustila otce a matku, aby žila jedině a pouze nemocným a ubohým!

Církev katol. založila spolky ke zmírnění bídy lidské. Jmenuji jen spolek sv. Vincence, který má 6000 konferencí po světě se 100.000 členy, kteří ročně rozdávají 24,000.000 K chudým.

Nezapomeňte však také, co útěchy při obchůzkách přinášejí do bytů ve sklepích neb pod samou střešou, kde plno roztrpčení a zoufalství. Matka naše církev ostrým zrakem rozhlíží se kolem, kde je bída, nemoc, neštěstí, zármutek, spěchá rychle, aby mateřskou něžností zacelila a vyhojila rány ubohých. Nic jí není odporným, nikdo jí není nízkým. Státisíce ubohých jsou zavázáni díky za přeněžnou péči matky církve sv.

Co činí církev pro ty nejmenší, malé dítky, aby život jejich zachránila? Zakládá nalezince, ústavy pro kojence, sirotčince, ústavy pro zanedbanou a opuštěnou mládež, stará se o chudé služebné, o službu hledající; zakládá chudobince, ústavy pro opuštěné vdovy, ujímá se káranců z vězení propuštěných, padlých dívek, aby je přivedla k životu spořádanému, by nalomené třtiny nebyly dolomeny a doutnající knot nebyl uhašen; ujímá se slepých, hluchoněmých, slabomyslných, nemocných, zbloudilých cestujících, vystěhovalců a nejchudších z nejchudších — malomocných. Rozhlédněte se po světě. Poseta je celá země sty a tisíce dobročinných ústavů, nemocnic, sirotčinců, útulků.

Jak mnoho slz osušila mateřská ruka církve na své cestě lásky světem, jak mnoho ran vyléčila, co útěchy a požehnání přinesla! Co opuštěných dítek přijala, umírajícím s největší něž-

ností mateřskou očí zatlačila; co andělů milosrdenství poslala do temných krajin bídy lidské k lůžkům nemocných a umírajících! Hleďte, co vznešená matka vykonala pro dobro lidstva, tak že sami nepřátelé plní obdivu vydávají nejlepší svědectví. Právem možno říci o církvi, co čteme o Kristu: Kudy chodila, dobro konala.

Jak požehnanou činnost rozvinuje církev právě u nás v Rakousku! 21.000 řeholních sester zaměstnává se péčí o chudé a nemocné. Tito andělé milosrdenství vydržují v Rakousku 148 ctudobinců, 13 chorobinců, 11 útulků pro starce, 253 špitálů, 131 nemocnic, mnoho set jeslíček, veliké množství ústavů pro nevyléčitelně slepé, hluchoněmé, slabomyslné, zmrzačené, malomocné atd. Milosrdní bratři, v Rakousku vydali zprávu před deseti lety o své působnosti v posledních 50 letech. Ošetřovali za tu dobu v 150 nemocnicích 744 862 nemocných v 12,536.689 dnech. Jakými díky zavázán jest lid v Rakousku této dobré, starostlivé matce, církvi sv.

2. A nyní slyšte, jak znetvořili nepřátelé hanebným tiskem církev sv. Církev prý jest černou tyrankou lidstva, jejíž cesty v dějinách poznamenány jsou planoucími hranicemi, jež krví a bédami naplnila lidstvo, jež tisíce lidí nechala hynouti v strašných žalářích, jež prý byla kletbou lidstva! Před 150 lety volal Voltaire: Zničme hanebnici, t. j. církev Kristovu. V millionech novin heslo to roznášelo se po celém světě; vlády, učenci a massy lidu štvou se jím proti církvi. Člověk žasne, čte-li takové výlevy žhavé nenávisti proti církvi po hrůzách barcelonských. Nejkrutší násilí je schvalováno, a lid vyžhán, aby shodil se sebe otroctví církve římské.

Klerikální nebezpečí prý hrozí Rakousku.

A proti této matce církvi zuří takový boj, tato matka jest den za dnem co nejpotupněji hanobena, tuto matku chtějí spoutati, vyhnati, ba usmrtni. A my bychom měli zůstatí lhotejnými? Nad lidem tyrolským vládl kdysi vévoda Bedřich, zvaný »s prázdnou kapsou«. Velikou láskou lpěl lid na svém knížeti. Avšak vévoda byl dán od císaře do klatby, pronásledován a štván jako divá zvěř, až octnul se v strašné nouzi a tísní. Jednou na trhu v Landeku vystoupil uprostřed venkovanů cizí pěvec a zpíval tak dojemně o bídě jednoho knížete, že otužilým mužům pohnutím řinuly se slzy z očí. Když to pěvec zpozoroval, shodil se sebe pláště a dal se poznati svým věrným Tyrolanům jakožto jejich vévoda Bedříšek. S ohromným jásotem byl vévoda uvítán. Lid zapřísáhl se slavně, že svého zeměpána neopustí a proň chce vždy bojovati. —

Hleďte, drazí křesťané, královská vaše matka přichází dnes k vám v podobné okolnosti. Dána jest do klatby, jest pronásledována, ranami poseta, zkrváčena bídáckým tiskem. Nemáme pro ni míti nejmenšího soucitu? Nepohne nás láska k té dobré matce k boji proti tomuto špatnému tisku? Co by se stalo, kdyby zapuzena byla matka tato z Rakouska, ba z celého světa? Kdyby

nemohla více vykonávat něžné skutky lásky a milosrdenství? Dejme tomu, že by tato láska přestala, že by všechny nemocnice, útulky, řeholní budovy byly uzavřeny, že by všichni nemocní a opuštění vyhozeni byli na ulici, tu by celé země staly se mistry hrůzy, ulice byly by přeplněny nemocnými, tisíce hladových a nespokojených a zoufalých vycházelo by na lup, tisíce kojenců by hladu kvílelo a zmrálo, starci na rozích ulic by očekávali poslední hodinku života! Nastala by hrozná bída mezi lidem. Odevšad ozýval by se bolestný pláč tisíců nemocných, opuštěných a ubohých.

Představme si jen zástup nešťastníků, kteří nyní ošetřováni jsou něžnou láskou matky církve sv. Kdyby nyní všichni vyšli ze svých domů, všechny dítky a starci, všichni nemocní a zmrzačení, všichni opuštění a nevyléčitelní, zástup ten byl by nejméně 100 mil dlouhý zdělí, a bylo by třeba celého téhodne, než by přešel našim zrakům. A nestalo by se tak, kdyby se podařilo špatnému tisku vypuditi církev z veřejného života?

Postavme se do boje všichni proti tomuto špatnému tisku ve spolku Piově, proti tisku, který by nevýslovnou bídu a nouzi přinesl statisícům těch nejnešťastnějších! Bojujme pro matku svou, aby také v budoucnu mohla požehnanou působnost a lásku k bližnímu rozšiřovati a býti mnohým millionům chudých a nešťastných matkou a těšitelkou pro všechny časy. *V. M. Váchal.*

Neděle III. adventní.

Hlas volajícího na poušti.

»Já hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.«
(Jan 1, 23.)

Jan Křtitel, předchůdce Páně, kázal pokání na poušti u řeky Jordánu. Tak svatý byl život tohoto kajícího poustevníka, že ho židé měli za samého Messiáše nebo za Eliáše nebo za velikého proroka, předpověděného Mojžíšem. I kněží a levité v Jerusalemě byli toho mínění. Vždyť se táží poslové jejich v dnešním evangeliu Jana samého, je-li jedním z těch velikých mužů, aby měli jistotu stran jeho osoby. Jan vyznává upřímně, že není žádným z nich, ano praví pokorně: »Já hlas volajícího na poušti: Spravte cestu Páně, jakož pověděl Isaiáš prorok.«

Slovo »hlas volajícího na poušti« stalo se příslovím a často je slycháme i z úst lidí světských, ale ve smyslu zcela jiném, právě opačném, jak je mluvil sv. Jan.

Praví-li někdo: »Já jsem hlas volajícího na poušti«, bývá to obyčejně slovo malomyslné, zoufalé, chce jím říci: »Mluvími nadarmo, slova má vyznívají do prázdna, jako bych mluvil v širé poušti, kde mne živá duše neslyší.«

U sv. Jana byl pravý opak. Pouští, ve které žil, vedla široká silnice, »cesta sionská« zvaná, a po té silnici putovaly karavany

poutníků z hořejších krajin Palestiny do svatého města Jersalema. Byli to poutníci zbožní, toužebně očekávali Messiáše, ve zbožné náladě, žalmy pějce, putovali ke chrámu jerusalemskému. Těmto poutnickým průvodům, jež se braly pouští, Jan vycházel vstříc a kázal jim, a obsahem kázání jeho bylo: »Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské.« (Mat. 3, 2) Poutníci donesli zvěst o svatém kazateli do hlavního města a odtud do svých domovů a brzo nemluvalo se po vsi zemi judské o jiném než o kazateli pokání na Jordánu. A brzo vycházeli k němu z Jerusalema a ze všeho Judska a ze vsí krajiny při Jordánu. (Mat. 3, 5) A byli dojatí jeho kázáním a vyznávali a litovali hříchů svých a Jan křtil kajcníky v řece Jordánu, aby hodně uvítati mohli příštího Messiáše.

Hle, hlas sv. Jana nevyzněl na prázdno v poušti, nýbrž přivedl ke spáse mnohé. Proč? Byl to hlas, který vycházel ze srdce milujícího, ze srdce, které plálo láskou k Bohu a k nesmrtelným duším svých krajanů.

Má-li náš hlas, naše rada, naše napomenutí, naše pokárání, kterého bližnímu udělujeme, míti zdar, musí rovněž vycházeti ze srdce, které proniknuto a prohráno jest pravou láskou k Bohu a k bližnímu. Potom nevyzní do prázdna.

Sv. Petr Fourier, bývalý professor pařížské university, působil na konci svého života jako prostý, venkovský farář v Mattaincourt. Byla to veliká, velmi zámožná ves v Lotrinsku. Málokterý farář našel budoucí osadu svou tak zanedbanou, jako Petr Fourier Mattaincourt. Stav nábožný a mravní farnosti byl tak smutný, že se zdálo, jakoby křteranství v oné krajině jakživo ani nebylo. Do kostela tam lidé chodili jen na výročitě svátky, ke zpovědi sotva o velikonocích. Kostel stál prázdny a zanedbaný, ale krčmy a nálevny byly pořád plny. V okolí zvali Mattaincourt »Malou Ženevou« pro jeho nevěru a zkaženost. Když tam nový farář na sv. Trojici roku 1597 sloužil po prvé mši sv., suroví lidé cestou z kostela vefejně hubovali: »Co pak s takovým klášterníkem? My ho nechceme. A takový suchárek! To nebožtík tlustý farář byl jinačí chlapík!« Ale když po procesí na Boží Tělo měl první kázání, plakal celý kostel a ještě po 40 letech si lidé o tom kázání povídali. A potom za heslem »láaska Kristova puď nás« začal pracovati na nové osadě.

Léta plynula a Mattaincourt se proměnil docela. Z »Malé Ženevy« stal se »Malý Sion«. Zmizela nevěra a nemravnost a jejich místa zaujala bázeň boží a zbožnost. Hospody až na několik pro cizince byly zavřeny, karty a kostky zmizely. Pátek a sobota zachováány jako dny přísného postu. V neděli a ve svátek kostel vždy býval malý, i ve všední dny hojně byl navštěvován. Farář sedával mnohdy od rána do večera ve zpovědnici. Věšina osady chodila měsíčně ke sv. zpovědi a vícekrát v měsíci k sv. přijímání. Mnozí přijímali sv. svátosti každý týden.

Co u svatých tak nápadně vystupuje ve velikém slohu, to může každý kněz v míře menší pozorovati na vlastní osadě, má-li

jen velikou lásku k Bohu a neobmezenou důvěru v něj, a velikou lásku ke svým farníkům, není-li mu po Bohu na světě nic tak milo a drahé, jako nesmrtelné duše jeho duchovní správy.

Nechodme pro díky daleko, vizme je ve vlastní farnosti své. Ne z chlouby to pravím, nýbrž z vděčnosti k Bohu a ke chvále vaší. Zůstaňme zrovna při adventě. Dobře se zajisté pamatujete na ona léta nedávná, kdy u nás v adventě skoro nikdo nechodíval ke Spasiteli, k sv. svátostem. A kněží napomínali, prosili čekali ve zpovědnici a vy — jste nepřicházeli, ale přišli jste přece! Hlas volajících kněží nevyzněl na prázdno, a vizme letošní advent: 115 vás klečelo ve svátek Neposkvrněného Početí u stolu Páně a letošní jitřní nezůstane zajisté za loňskou, o to už se děti postarají!

Přátelé Kristovi, poslouvejte i dále tohoto hlasu volajících kněží, jsou to sice hlasy nehodných sluhů božích, ale vycházejí ze srdce, plného lásky: kéž budí v srdcích vašich lásku a věrnost ke Kristu Pánu!

Mnozí z vás jsou rodiči, představenými, vám jest napomínati, káráti chybní děti, podřízené, a často se snad zdá, že jest všecko nadarmo, že váš hlas zaléhá v širé poušti. Jen vytrvejte, napomínejte a poučujte dále, ale činite tak s velikou láskou, láska všecko přemáhá. Ale pozdvihněte hlasu svého také k Bohu, modlete se také za ty ubohé hříšničky. Bůh může milostí svou, čeho váš slabý hlas nezmůže. Sv. Monika 30 let v slzách se modlila a napomínala syna pohana Augustina, aby se stal křesťanem. Třicet let zdálo se vše marno, ale konečně zasáhla Augustina milost boží a dal se pokřtiti. Slzy, prosby, modlitby této matky daly církvi boží jednoho z největších světců.

Vidíte, jak slovo o „hlasu volajícího na poušti“ má zcela jiný smysl, nežli se mu obyčejně podkládá. Volejž tedy, kdo povolán jest, by svého bližního napomínal, volej jen vytrvale, ale také s velikou láskou a budeš přece jednou uslyšen.

Hlas sv. Jana v poušti judské tisíce dojal k pokání a k zlepšení života hříšného. A to byli židé. A zase hlaholil hlas tohoto kazatele pokání každého roku v adventě s kazatelen katolických chrámů a volá — ke křesťanům. Chtějí snad křesťané býti tvrdší nežli židé, nechtějí Spasiteli pokáním připravit cestu do srdcí svých? Dejž Bůh, aby sv. Jan ani dnes nekázal nadarmo, aby zase mnoho duší přivedl k Ježíši Kristu, Bohu a Spasiteli! Amen.

J. Ocetek.

Neděle IV. adventní.

Jakých prostředků užívá špatný tisk?

Jednou spisovatel jakýsi po boku vězeňského duchovního prohlížel si chodby a cely káznice. Zvědavě hleděl na vše a pozoroval i tahy tváře zločinců, aby tu našel nové látky ke svým spisům. V jedné celle spatřil dva mladé zločince, kteří měli už

na čele Kainovo znamení. Jakmile vstoupil do cely, upřeli naň i dva zločinci své zraky a poznali, že je to spisovatel, jehož spisy sami tak horlivě četli a jimi ke zločinům byli svedeni.

»Vy zasluhujete více nežli my, tyto okovy,« vykřikli oba, »poněvadž proto jsme se sem dostali, že jsme se drželi nauky vaší a svedli tři neb čtyry osoby. Vy však svedl jste tisíce mladých lidí a nákaza, kterou jste způsobil, vyžaduje denně nových obětí.«

Zajisté pravdu mluvili mladí zločinci: tisíce a tisíce bývají špatným tiskem nakaženi a k zločinům naváděni. Teprve až je pozdě, když čin již proveden, probouzí se rozum a svědomí, tu teprve se pozoruje, jak hrozně nebezpečno jest čísti špatné noviny, a jak šlené je rčení: »Já mohu čísti všecko, mně to ne- uškodí.«

Tím jasněji poznáme nebezpečí a tím účinněji můžeme se mu ubrániti a je potfrati, čím důkladněji poznáme prostředky, jichž používá špatný tisk k rychlé zkáze katolického lidu. Prostředků těch jest pět: 1. Stálé opakování lží, 2. smělý úsudek, 3. lichocení, 4. hesla, 5. umlčování.

P o j e d n á n í.

1. První prostředek, jímž špatný tisk víru a mravnost tisíců podkopává, jest stálé opakování nejistých mínění, falešných náhledů a lží. »Co dnes se vydává za náhled, který se má teprve dokázati, hlásá se zítra za věc dokázanou a pozejtří se ujišťuje, že věc ta rozumí se sama sebou a je východiskem pro nové závěrky.« (Löbl, Kultur u. Presse.) A toho prostředku chápé se denně tisíckrát špatný tisk proti všem pravdám naší sv. víry, ba proti celému křesťanstvu. Tak čtete často: »Jak známo, věda dokázala, že zpráva o stvoření, jak ji uvádí křesťanství, jest nemožnou. Jak známo, věda dokazuje, že svět jest věčný, člověk pochází z opice, katolická církev je nepřítelkyní vědy a pokroku; církev se nesčíslněkrát mýlila, učení církve o Svátosti oltářní a troj-jediném Bohu jest nesmyslem« atd.

Stokráté čítá lid tyto úsudky a poznenáhla považuje je za dokázanou pravdu. Jaký div pak, že víra jest otřásána, náboženské vědomí chladne a víra pomalu mizí? Jak bídná to zbraň! Lež stálým opakováním nestane se lepší, ale horší. Opakujme lež co možno nejvíce, a nalezneme mnoho těch, kteří lež za pravdu mají, poněvadž právě tak drze a bezohledně a tak často opakována vystupuje.

Stálé to opakování způsobí u nesoudných lidí — přesvědčení. Zkuste to sami na sobě. Čtete často ve svém listě o nějakém muži, který stojí ve veřejném životě, na př. o ministru některého státu. Čtete, že je to špatný člověk, v druhém čísle čtete, že nejnestoudněji klame lid, v třetím čísle, že jest zcela nesvědomytá a zavírá nevinné do žaláře, v čtvrtém a pátém, že se neleká ani úkladné vraždy, a tak to jde v deseti, dvaceti listech stále, až vylíčen ministr jako vyvrhel lidstva.

Nemá teď každý z vás pevný úsudek, že tento muž musí býti skutečně hrozným člověkem? Proč tak soudíte? Viděli jste jeho skutky aneb sami je na vlastním těle pozorovali? Nikoli, vy jste uvěřili novinám. Co se čte, tomu se věří právě proto, je-li to opakováno; a poslední příčina, proč mnozí mají něco za pravdu, jest u mnohých obyčejná odpověď: »Musí to býti pravda, jinak nebylo by to v novinách.« Na tuto lehkověrnost lidu hřeší špatný tisk, když ubíjí víru a křesťanství. Je-li stále a stále v listu zdůrazňováno, jak věda dokázala, že víra je zbytečná, jak kněží skutečně jsou špatní lidé, že církev je násilnicí, papežství že jest temnou a příšernou mocí, byl by to pravý zázrak, aby stálým čtenářům takových listů nepřešlo vše to do masa a krve.

V Děčíně přišel kněz k lůžku umírajícího dělníka a chtěl jej připravit na nejtěžší hodinku života. Ale umírající chladně odmítl kněze a ukázal na svůj sociálně-demokratický list řka: »Nenamáhejte se, tohle je mé evangelium.« Věřil tedy tento nešťastně umírající více svému prolhanému listu, než slovu kněze, a zemřel bez usmíření s Bohem. Drazí křesťané, jak důrazně a důtklivě musím vás proto varovati před špatnými novinami, o nichž platí slova proroka: »Střela raníc jest jazyk jejich, mluví leš; ústy svými pokojně s přítelem svým mluví a tajně strojí mu úklady.« (Jer. 9, 8.)

Nedejte se klamati. Lež zůstane lží, kdyby tisíckrát byla opakována a ještě nikdy vážně nepokusil se tento tisk, aby dokázal, že pravdy křesťanské jsou bludné, s vědou neslučitelné. Uvádějí se jen tvrzení bez důkazů. Boj tento však stačí, aby tisícům vyrval to nejvzácnější pro čas a věčnost, víru svatou,

2. Druhý prostředek špatného tisku jest — rychlý úsudek, který činí o všech dějích a událostech. S událostí předkládá se čtenáři zároveň už také úsudek o ní hotový jako pokrm nějaký; nemusí si lámati hlavu nad tím, úsudek je v novinách zhotoven a v nevěreckém listu nemůže býti také jiný nežli víře nepřátelský. V našem veřejném životě přichází tisíce otázek, o nichž jen málokteré jsou s to vydati bezpečný a správný úsudek. Jak často přicházejí na přetřes otázky církevní a náboženské, otázky o výchově, o škole, o poměru mezi církví a státem, otázky církevního práva, otázky o nálezech papežských, o řádech církevních a kongregacích. Kdo je s to všechny tyto otázky správně se stanoviska katolického, se stanoviska pravdy ihned posouditi? Tu přichází na oko znalý vůdce ve formě novinářského článku, redaktor, který ihned pronese úsudek svůj ve smyslu nevěry. V tomto smyslu posuzuje se všecko, a toto vědomé a účelné, přímo nevěře sloužící pojmání a obstarávání veřejných a náboženských otázek musí na čtenáře, který potřebných znalostí nemá, učiniti nejhlubší dojem a pohnouti, aby se přidal také k tomuto pojetí. Ký div, jestliže proto největší část čtenářů špatných novin právě tak soudí, jak to špatný tisk takofka předpisuje.

Pochopujeme nyní snadno smutnou skutečnost, že sami ka-

tolíci často soudí o církvi a poměrech církevních, o náboženství a mravech a zvycích, o příkázáních božích a církevních, až to přímo hrozné jest. Zcela tak, jak jim ten či onen nevěrecký list napovídá.

Chápeme proto, jak nutně při čtení špatného listu jed nevěry stále hlouběji a hlouběji se vžívá, až čtenář konečně stane se dokonalým nevěrcem.

3. Ještě třetí prostředek slouží k tomu, získati čtenáře pro nevěru a nemravnost, a to jest — lichocení. Mezi časopisem a čtenářem vyvinuje se srdečný a přátelský poměr. Čtenář běže den za dnem ze svého listu své myšlenky, své úsudky o veřejném životě, náboženství, politickém a hospodářském životě. A právě noviny hledí vším možným způsobem zajistiti si přízeň čtenářů a chápou se při tom velmi často prostředku — lichocením. Snaží se všemi možnými způsoby připojiti se k smýšlení čtenáře, lichotiti jeho náruživostem, aby tím účinněji pak příležitostně jedovaté kapky nevěry mohly vpraviti.

Frery píše ve své knize »Demagogie« : »Řemeslo žurnalistů podobá se onomu moutenina. Lichotí jen právě těm předsudkům, jimž sám holduje; vášním, jimž sám oddán jest. Avšak lichotí se po všechny dny. Chlubí se drsnou prostosrdečností, kurážnou láskou k pravdě, haní často vládu, mluví často lidu samému trpkou pravdu. Přece však opakuje denně jen svému čtenáři: »Ty máš pravdu, ty bojuješ za spravedlnost, tvoji protivníci jsou slaboši, hlupáci a ubožáci.« Nevím, zdali Ludvík XIV. sám za dnů své největší slávy slyšel tak vysoustruhovanou, tak nepřetržitě opakovanou, tak elegantně střídavou, tak omamující lichocením, jakých si dnes každý za 2 haléře může koupiti.«

Hektor Bellsac posmívá se tomu říka: »Kdyby vycházel denník pro hrbaté, kázal by z rána a večera o kráse, o vnitřní nutnosti hrbů.«

Proto stává se často, že člověk tak lehce bývá sveden svým listem, aby učení a příkázání církve nedbal, vášním svým uzdu povolil, aby se vyžil, poněvadž špatný tisk ustavičně káže toto evangelium, jež tolik lichotí lidem smyslným. Jak vážně napomíná nás Bůh skrze proroka: »Lide můj, kteří tě blahoslavenými praví, ti klamou tebe a rozptylují cestu kroků tvých.« (Isai. 3, 12.)

4. Čtvrtý prostředek špatného tisku záležel v dovedném a obratném užívání různých hesel a rčen. Tisk nemůže a nechce dlouhými důkazy hleděti čtenáře své přesvědčiti. Proto používá hesel a právě tato jsou nejmocnější zbraní špatného, nevěreckého tisku. Heslo takové hlásá se věřícímu světu čtenářskému jakožto neomylný článek víry, a běda tomu, kdo by o pravdě té pochyboval anebo ji potírali se odvážil. Jen prázdné hlavy, zpátečníci mohou o tom pochybovati. Heslo stále víc a více opakované a stále opět a opět na jednotlivé případy používané stane se konečně čtenáři pevnou zásadou, tak že také dle jeho přesvědčení nikdo více nemůže jí otřásti. A jak strašně nebezpeč-

nou jest právě moc takového hesla. »Klerikalismus, toť nepřítel« *) zní na př. jedno takové, a co se tím míní? Říká se sice, že klerikalismus jest zneužívání náboženství k účelům politickým, ale tomuto nevěreckému tisku konečně jest každá účast náboženství na veřejném životě — zneužitím.

»Klerikalismus a katolicismus jest jedno a totéž.« Kdo to praví? Zednář. V italském časopise: »Vera Roma« ze dne 16. října 1910 píše prof. dr. Courdavans o slově »klerikalismus«. V »Aktion«, orgánu Velikého Orientu francouzského zednářstva, stojí psáno ve zprávě o sezení lóže 21. září 1910 doslovně: »Rozdíl mezi katolicismem a klerikalismem jest pouze pro veřejnost. Ale zde v lóži pravíme to hlasitě, aby se pravdě čest vzdala: Klerikalismus a katolicismus jsou jedno a totéž.«

»Náboženství má se vyznávatí jen v tichém koutečku srdce!« toť jiné zase heslo. Ký div, bojí-li se čtenář takového listu veřejně náboženství své vyznati, neboť by to bylo klerikální, dá-li se z bázně lidské zastrašiti i tam, kde Bůh a církev stojí s nejpilnější autoritou, a dává se svěsti zbaběle k přestoupení příkázání božích a církevních vlivem špatné čety!

5. Pátý mocný prostředek tisku jest — umlčování všeho, co jest veliké a vznešené a krásné, co křesťanstvím a církví ve světě bylo vykonáno, a denně ještě se koná. Jak obsáhlé a úchvatné jest působení nescetných řádů mužských i ženských na celé zemi, jakých hrdinských a velikolepých skutků vykonaly tisíce a tisíce kněžstva, jak vznešené jsou obřady liturgické, jak podivuhodně souhlasí učení církve s potřebami srdce lidského a jasným poznáním rozumu! Ale to vše se umlčuje a jen to se staví na pranýř, přihodí-li se tu něco slabosti lidské. Smutné zjevy v dějinách přičítají se církvi, inkvisice, pronásledování čarodějnic a pálení jich, panovačnost papežů atd., to se stále připomíná, aby čtenář byl proti církvi a náboženství podrážděn a pak odcizen.

Vidíme tu opět, jak ohromný význam má moderní tisk v boji proti víře; vidíme, jak nutným jest spolek Piřův, jak všichni vší silou a mocí brániti se musíme proti této zkáze špatného tisku; poznáváme tu i povinnost, že my katolíci musíme zakročiti ve prospěch svých katolických novin a k tomu i oběti přiněsti, aby hlasatelé pravdy a našeho vznešeného náboženství zvítězili v boji proti nevěře!

V. M. Váchal.

*) Dr. Lueger o tomto hesle žida Gambetty říkal: »To vynalezl chytrý žid pro hloupé katolíky.«

Neděle IV. adventní.

Spravte cestu Páně!

Před příchodem nejvyššího Krále ať se očistí srdce lidská!

(Antif. z hodiněk neděl adv.)

Po třetí už v adventě stojí před námi veliký kazatel z jordanéské pouště a zase důrazně napomíná jeho vážný hlas: »Spravte cestu Páně!« Spravovateli cesty — a bych to řekl výrazem běžným — cestáři, pohrabáči máme býti všichni. Toť prazvláštní požadavek sv. Jana. Známe všichni dobře těžkou práci silničních pohrabáčů, zvláště na podzim. Jak pracně seškrabují s rozjeté silnice hojně, rozbředlé bláto, tvrdým šterkem naplňují vyjeté prohlubiny a srovnávají místa vyvýšená! Leckterý z nás by řekl: »Ta práce by pro mne nebyla; nadělal jsem se dost na jaře a v létě.«

A přece, máme-li býti pravými křesťany, musíme býti cestáři, pohrabáči, ovšem ne ve smyslu běžném, nýbrž ve smyslu vyšším, duchovním. A práce duchovního cestáře jest mnohem namáhavější nežli tělesná práce pohrabáče na císařské neb okresní silnici. Máme připravit Spasiteli cestu do svých srdcí, aby tam mohl zavítati, až v Hod boží vánoční s nebe sestoupí do tohoto našeho Betlema. A není zrovna lehké, připravit Pánu cestu tak, jak toho žádá sv. Jan. Cesta k srdci mnohého křesťana je tak zanedbána a není možno Spasiteli po takové cestě přijíti do srdce jeho, nebude-li řádně a důkladně spravena. A to stojí mnoho práce.

1. Údolí. Jsouť na této cestě údolí, prohlubiny vybrané a vyjeté.

Takovými prohlubinami jsou hříchy: závist a nenávist. Přihází se mezi křesťany, že z nenávisti a závisti spolu ani nemluví, ani se nepozdraví, sobě vyhýbají, ba ani v kostele v jedné lavici vedle sebe seděti nechtějí. Toto údolí má býti vyplněno křesťanskou láskou.

Takovým údolím je smilstvo, také manželská nevěrnost, které mezi dnešními křesťany tak častý jsou, že jich ani za hřích nemají a hanby si z nich nedělají. Toto údolí má býti vyplněno panenskou a stavovskou čistotou.

Takovým údolím jest nestřídmost a obžerství, které zvláště dnes křesťanský lid tak nebezpečně otravují a ochuzují. Střídmost má vyplniti tuto smutnou hlubinu.

Takovým údolím jest duchovní lenost a i tou zatížení jsou dnes mnozí křesťané. Jen se podívejte do těch poloprázdných kostelů v neděli, jen vyjděte na pole v neděli od jara do pozdního podzímku a najdete tam křesťany zcela bez potřeby pracující; jejich práce dokazuje, jak horlivě se starají o pomíjivé tělo a jak málo pečují o duši svou. A jak málo se v leckterém domě modlí, protože modlitba křesťanům za těžko přichází. A v každé obci najdete lidi, kteří velikonoc neslaví, snad už od let: tak je jim obtížna protivná zpověď a leckteří by za hanbu si kladli, kdyby

měli klečeti o velkonocích aneb i častěji v roce u stolu Páně, na místě největší cti, jaká jen pro člověka na světě.

2. A hory a pahorky jsou na cestě do mnohých srdcí.

Hora lakomství. Kolik svárů bývá o dědictví. Třeba jen poslechnouti hádky dědiců v kanceláři notářově. A kolik podvodů, zpronevěr, krádeží přihází se dnes mezi křesťany: vše z hrabivosti. »Mně! mně!« slyšíme křičeti všude, a nestará se takový hrabivec, musí-li staří rodiče hladověti, musí-li bratr, sestra či jiný bližní strádati. Tato hora má býti ponížena, se zemí srovnána — křesťanskou skromností.

Jinou horou v srdci lidském jest veliká samoláska a na ní se zdívá nad to hřích pýchy. A pýchy netřeba hledati jen v bohatých domech, v šatech hedvábných a sametových, ona vězí často v oděné, roztrhané kazajce ledajakého kořalečníka. I v mnohém srdci chudém vězí často příliš mnoho samolásky a z té se člověk přečnuje a nad jiné vynáší. Klášterní bratr jeden říkával ke kněžím svého řádu: »Povídám vám, vel. pane, ta samoláska je velm i silná: ta žije v člověku ještě 5 minut po smrti.« Samoláska a pýcha jednoho jsou tak na obtíž ostatním a přece vězí tak hluboko v srdcích lidských. Pyšný chce býti všude první, všude svou chce míti navrchu, dle jeho hlavy vše se má točiti, a není-li po jeho, nechť se ostatní podvolí, jest mrzutost, hádka a svár a nepřátelství na smrt. Dobře znal Spasitel srdce lidské, proto tak důrazně napomínal: »Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.« Mírnost a pokora mají odstraniti hory pýchy ze srdce lidského a zaujmouti jejich místo, potom teprv Spasitel může vejíti do srdce.

3. Konečně »místa křivá mají býti zpříměna a ostrá cestami rovnými«. Nejen údolí a hory, nejen hřích těžké, nýbrž i menší, všední chyby mají býti odstraněny ze srdce, aby Ježíš s radostí mohl do něho vejíti. A taková křivá a drsná místa jsou: neupřímnost, netrpělivost, nesnášlivost, nevládnost a jiné chyby, které bližního urážejí, zarmucují, bolí. Také ty vymyjme dle možnosti ze srdce a vštěpme tam pravou křesťanskou lásku, neboť ta láska všem vyhoví, se všemi se srovná a najde milost před očima Páně.

* * *

Hřích tedy mají býti vymýceny ze srdcí lidských před příchodem Páně. Je to věc lehká? Ach, bývá to mnohdy obtížnější nežli spravování rozjeté, zanedbané silnice. Jest lehké, odtrhnouti se od starého hříšného zvyku, jest lehké, den ze dne na uzdě držeti svoje náruživosti, jest lehké, den ze dne bojovati s pokušením, se sebou samým? Ach, že to lehké není, dokazuje jasně nesmírný počet poražených, padlých, nesmírný počet hříchů mezi křesťany! Či chtějí snad křesťané tvrditi, že jsou bez viny, že jsou svatí?

A kdyby i někdo chtěl hned se odtrhnouti od hříchů a začít život spravedlivý, ani tehdy ještě nezískáno mnoho, ba skoro

nic. Třeba jest ještě mnohem více. Předně sám o sobě má příliš málo síly a padne brzo zas; a nad to staré hříchy zůstávají neshnít v jeho duši, takový křesťan zůstává nadále nepřitelem božím, synem hněvu, a Spasiteli zavřen zůstává vstup do jeho srdce. Hříchy musí býti ze srdce vyhlazeny, a tu jest jen jediná pomoc a tou jest — pokání.

V hodinkách neděl adventních čítávám vždy antifonu, napomenutí sv. církve, která mě po každé tak hluboce dojme: »Před příchodem nejvyššího Krále ať se očistí srdce lidská, bychom jemu hodně přišli vstříc: neboť hle, přijde a nebude otáletí.« A taková touha se mi ozývá v srdci: kéž by i moje farnost důstojně přišla Spasiteli vstříc!

Přijde Pán už za málo dní do našeho Betlema a přeje sobě nalézt srdce čistá. Doneste i vy je vstříc! »Ano,« pravíte, »kdybychom je jenom měli!« Můžete je míti, chcete-li jen. Spasitel sám vám je chce dáti skrze kněze vaše na soudě pokání. Proto volám dnes k vám naposled s kazatelem pouště, sv. Janem: Spravte cestu Páně, přímé čiňte stezky jeho, očistěte se ode hříchů, abyste důstojně vyšli vstříc nejvyššímu Králi! Amen.

J. Ocetek.

LISTY VĚDECKÉ.

Eucharistické listy.

Pastýřské listy Jeho Excellence dra. Josefa Bilczewského,
arcibiskupa Lvovského.

Z polského originálu podává dr. Josef Tumpach.

(Pokračování.)

II.

A nyní, když víme, kdo v nejsv. Svátosti přebývá, vyvodme z pravdy té praktický důsledek.

Jistý učený nekatolík pravil, že »kdyby mohl uvěřiti v pravdivou, skutečnou a podstatnou přítomnost Pána Ježíše v nejsv. Svátosti nepovstal by již se země a nikdy by neustal se klaněti«. My věříme v tuto skutečnou přítomnost Kristovu v nejsvětější Svátosti oltářní; přesvědčili jsme se, že Eucharistie jest jednorozený Syn boží, náš král a Pán, jehož vlastnictvím a »*lidem dobytým*« (I. sv. Petra 2, 9) jsme; víme, že jemu »*dána jest veškerá moc na nebi i na zemi*« (Mat. 28, 19) a že moc tu a vládu nad církví a každou duší vykonává právě s trůnu svého eucharistického; a proto, *pojďme, uctěme nejsv. Svátost a poklekněme před ní!*

* * *

Jakým způsobem jeví se úcta k nejsv. Svátosti? Nejprve pobožným slyšením mše sv., dále hodným sv. přijímáním, účastí na průvodech s velebnou Svátostí, častým navštěvováním tohoto nebeského hosta a rozjímáním o jeho ctnostech při adoračních hodinách.

Avšak modlitba a rozjímání o jeho dokonalostech není ještě vším. Toť pouze prostředek k velikému cíli; účelem pak všech těchto úkonův eucharistických, podobně jako oběti mše sv. a sv. přijímání, jest přetvoření jednotlivcův a celé společnosti dle vzoru Kristova a naprosté podřízení se jich jeho božské vládě.

Přebývání Spasitelovo v Eucharistii je stálou návštěvou lidstva, za kterouž mu přísluší neustálá návštěva naše, tak aby ne-

bylo jediného dne, kdy by nikdo nekonal stráže u nejsv. Svátosti, ani jedině hodiny, v níž by tvorové nepřednášeli mu modliteb, neboť den ten a hodina ta byla by poslední hodinou a posledním dnem naší země.

Při návštěvě té máme Spasiteli v nejsv. Svátosti složití poklonu a úctu, odprositi Srdce jeho a učiniti mu zadost za urážky, způsobené mu v Eucharistii; máme mu děkovati za posavadní duchovní i časné milosti a vyprositi si nových; a mimo to máme rozjímati o jeho ctnostech a dokonalostech.

Nejlepším holdem, uctěním a adorací jsou úkony hluboké víry, neochvějně naděje a vroucí lásky k nejsv. Srdci Páně v Eucharistii. Vzorem dětině a hluboké víry v jeho skutečnou přítomnost v nejsv. Svátosti jest veliký hrdina křesťanský Šimon Monforte. Neboť když mu bylo jednoho dne zvěstováno, že v hostii vystavené k veřejnému uctění všechen lid viděl dětátko, zářící jasem slunečním a žehnající své ctitele, a když byl vyzýván, aby se též rychle šel podívat na zázrak ten, odpověděl: »Ať tam jdou jiní, kteří pochybují o skutečné přítomnosti Pána Ježíše pod způsobou chleba; mně dává víra má o tom naprostou jistotu, protože se opírá o slova boží. Oči mé mne mohou klamati, ale víra nikdy.«

O jiném příkladě takovéto živé a veliké víry vypravuje kněz Jan Vianney, zemřelý nedávno v pověsti svatosti v městečku Arsu ve Francii. Týž totiž zavedl ve své farnosti každodenní adoraci nejsv. Svátosti a vybízel k ní horoucně ovečky své slovem i příkladem. V krátké době dočkal se toho štěstí, že osada, před tím špatná a lhostejná, oblíbila si navštěvování Spasitele a následkem toho změnila se ve vzorný ovčinec. Mezi různými adoratory upozoroval farář též ubohého dělníka, jenž na cestě do práce a na cestě zpáteční vcházel vždy do kostelíčka na delší adoraci. Jednou se ho farář otázal: »Můj milý, řekněte mi, co povídáte Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti, nemáte modlitební knihy?« A dělník odpověděl: »Nic mu neříkám; hledím na něho a on na mne.« Prostinký ten muž stával před Bohem jako milující dítě před tváří otcovou, a hledě denně na vtělenou lásku a dobrotu, vracel se domů vždy lepší a světější.

Dále přísluší Spasiteli od nás odprošení a zadostučinění za všechny urážky, jakých ve Svátosti své lásky zakouší ode dne ustanovení jejího až po dnes. Neboť podivná to a v pravdě nepochopitelná věc! Onť zůstal s námi na oltářích, aby napravil křivdy, jaké působí lidé svými hříchy Otcí nebeskému; a při tom on sám, tento náš božský prostředník, dostává rány od těch, jichž jménem zadostučinění přináší. Usídlil se mezi námi, aby byl naším hostem, a jest často mučedníkem.

A od koho dostává se mu těchto urážek? Nejprve od těch, kdož vskutku věří, že přebývá ve stánku eucharistickém, přes to však v bezčetných případech jednají tak, jako by neměli žádné víry. Skoro nikdy nebývají na mši sv. a u sv. přijímání, stydí se potkati ho na ulici, a když postřehnou, že kněz ho nese k ne-

mocnému, utíkají a nemají odvahy nebo tolik lásky, aby poklekli a vefejně vyznali svou víru v jeho přítomnost. Ke všemu naleznou čas: k návštěvám světským, k tanci, divadlu, neužitečnému a často i škodlivému čtení; všude jich plno: v předpokojích mocných tohoto světa, na ulicích, výstavách, náměstích. Jenom pro Ježíše nemají volné chvíle, ač jest k němu jen několik krokův a možno k němu přijíti v každý čas bez dlouhého čekání a bez nebezpečí všelikého pokofení. A přijdou-li časem do kostela, stává se to spíše proto, aby viděli známé, a jiní aby viděli je. Na všechny strany obracejí svůj zrak, jenom ne na oltář; všeho si všímají, jen nejsvětější oběti nikoliv; na vše myslí, jen ne na Ježíše. Utíkají též z kostela před ukončením mše sv. Krátce: všude jest jim dobře, jenom s Bohem nemohou setrвати, jak praví vhodně Tertullian.

Avšak to vše je teprve počátek ponížení a utrpení Pána Ježíše v nejsv. Svátosti. Jsou lidé, kteří i dnes opakují: *»Co mi chcete dáti, a já vám ho zradím!«* (Mat. 26, 15.) Jediné Bůh ví, kolik takových Jidášů dalo mu ve svatokrádežném přijímání políbení zrady, jak z chtivosti nebo z nenávisti vylámali násilím dvířka u svatostánku a pošlapali svaté hostie!

Duše Spasiteli zcela oddané, přejíce si vynahraditi mu urážky ty a křivdy, modlí se: *»Srdce Ježíšovo, do dnešního dne ještě od nevděčných lidí v nejsv. Svátosti lásky své raněné, smiluj se nad námi!«* I my přidružíme se k nim, pocitujeme s církví utrpení a zármutek nejsvět. Srdce Ježíšova, odprošujeme a usmírujeme je úkony víry za urážky nevěry, úkony lásky za nenávist, stálým pamatováním na ně a návštěvami za lhostejnost a zapomínání, dobrým přijímáním za svatokrádeže. Ať si již Srdce Ježíšovo do nás nestěžuje a nemluví ústy proroka: *»Očekával jsem, kdo by se spolu kormoutil a nebylo [nikoho]; a kdo by potěšil a nenalezl jsem [nižádného].«* (Žalm 68, 21.)

Děkujeme též nejsv. Srdci Pána Ježíše za to, že se ráčil státi naší obětí na Kalvarii a ve mši sv., a naší posilou, otcem, přítelem, bratrem, rádcem a lékařem ve sv. přijímání.

Kdo jest konečně, kdo by nepotřeboval prositi stále za nové milosti a za novou sílu ke svědomitému plnění povinností k sobě, rodičům, dětem, přátelům, kněžím, za vítězství církve svaté? Není-liž snad také takových, kteří by necítili oněch mravních bēd, uprostřed nichž je jim s apoštolem volati k nebesům: *»Nešťastný já člověk! Kdož mne vysvobodí z těla smrti této?«* (Řím. 7, 24.) Nuže, z nejsv. Svátosti přijde k nim hlas a uspokojení: *Vzmuž se, synu, dcero; nejsi sám; já jsem s tebou, »postačí tobě milost má.«*

* * *

Modlitba chvály, smírná, prosebná a děkonná — toť teprve, jak jsem již pravil, jakoby vstup k adoraci. Při nejmenším aspoň tolikéž času a práce dlužno věnovati také rozjímání o ctnostech Spasitelových, abychom dle nich upravili nitro své duše. Spasitel

*

v nejsv. Svátosti pravil výslovně sv. Markétě Marii, že pobožnost eucharistická nezáleží tak v citech a úkonech citových, jako v následování dokonalosti jeho božského Srdce. Proto též nazval Srdce své š k o l o u, ve které se máme učiti následovati jeho ctností, a o t e v ř e n o u k n i h o u, ve které máme čísti jeho výzev k našim myslím, k našim touhám, k našim činům: Jen výše, výše! Nežádá sice Srdce to ode všech služebníkův a ctitelů svých stejného stupně dokonalosti, ale neméně domáhá se toho, aby každý, svlékna se sebe starého, hříšného člověka, mohl jistou měrou říci: »*Citím v sobě, co i v Kristu Ježíši.*« (K Filipp. 2, 5.) Zde, u nobou nejsv. Svátosti, kde nejpokornější a chudičký Spasitel dlí jakoby pod vypůjčeným šatem svátostným, máme se učiti spokojenosti s málem, tichosti, shovívavosti, poslušnosti a trpělivosti.

Některých ctností, jako pokory a čistoty, nenabude vůbec nikdo jinak leč vroucí úctou k nejsv. Svátosti a častým sv. přijímáním, neboť v ní »*jest obilí vyvolených, a víno plodící panny.*« (Zachar. 9, 17.) Není také působivějšího léku pro duše křížem navštívené nad rozjímání o ponížení se Syna božího v Eucharistii. Kdo tedy trpí, ať přijde před nejsv. Svátost a položí v duchu svou planoucí tvář na zraněnou tvář Spasitelovu, své ubohé srdce na probodené Srdce jeho, své upracované ruce na zohavené ruce jeho, ať spojí svou rozbolavělou duši s jeho smutnou duší, a pochopí tajemství bolesti, smíří se s ní, ba zamiluje si ji jako částečku z kříže Kristova.

* * *

Adoraci možno konati soukromě čili osobně a tiše, nebo veřejně, t. j. slavnostně a společně s jinými. Lze ji člověku konati jako členu arcibratrstva ustavičného klanění se nejsv. Svátosti, v celé církvi a skoro ve všech zemích rozšířeného, nebo též bez příslušenství k tomuto bratrstvu. V arcidiecesi lvovské existuje zmíněné bratrstvo jako spolek bratrský při kathedrálním kostele ve Lvově. Plný jeho titul zní: »*Jednota k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti oltářní a ku podporování chudých chrámů katolických.*«¹⁾

Pro nesčetné duchovní milosti, jaké může věřícím přinést, chci ji tímto pastýřským listem svým rozšířiti v celé diecesi. I prosím vás tedy, nejmilejší spolupracovníci moji — kněží i všechen věřící lid, — abyste ještě v tomto roce k ní přistoupili co nejčtetněji, tak aby nebylo u nás záhy ani jediné farnosti, v níž by tohoto bratrstva nebylo.

Jak z jeho názvu vidno, mají členové účel a povinnost, projevovati Pánu Ježíši zvláštní úctu a lásku adorací nejsv. Svátosti, jakož i opatřováním chudých kostelů liturgickými předměty, jako kalichy, monstrancemi, paramenty, prádlem atd. Účel je tedy nejšlechetnější: větší úcta božského Spasitele ve velebné Svátosti oltářní a větší okrasa domův a oltářů Páně.

¹⁾ Tato jednota existuje, jak známo, též v diecesích českých. Viz o ní »Blahověst« 1865, str. 311 nn.

Není mně možno zmíniti se tuto obšírněji o dějinách, organizaci a rozličných odpustcích bratrstva toho. Připomínám jenom tolik, že jeho hlavní sídlo a správa jest v Římě, k němuž i lvovské jest přidruženo. Protektorem diecesního spolku jest arcibiskup lvovský, ředitelem kněz, arcibiskupem jmenovaný. Správu jeho vede ve srozumění s ředitelem výbor, který má k ruce zelatorky (rozšiřovatelky) vyvolené z různých krajův.¹⁾ Členy mohou býti katolíci obého pohlaví. Kdo chce býti členem skutečným a míti účast na odpustcích, musí každý měsíc konati adorační hodinu a mimo to složiti roční příspěvek na zakoupení liturgických předmětů pro chudé kostely.

Den, hodinu a místo adorace volí si každý člen sám dle času pro něj nevhodnějšího. Jest však žádoucí, aby si každý vyvolil stálý den a stálou hodinu, a by konal adoraci, pokud to možno, před vystavenou nejsv. Svátostí. Čas denní adorace trvá od 6. hodiny ráno do 6. hodiny večer; noční adorace, kterou v naší arcidiecesi konají řeholnice,²⁾ počíná se v 6 hodin večer a trvá až do 6. hodiny ranní včetně. Soukromě může noční adoraci konati každý též ve svém bytě. Hlavním svátkem arcibratrstva je slavnost Božího Těla, dále svátek nejsvětějšího Srdce Ježíšova, Neposkvrněného Srdce Panny Marie a sv. Josefa, kteřížto oba byli prvními nejvroucnějšími ctiteli Ježíšovými a první se starali o šat pro Vykupitele našeho. Zvláštním patronem arcibratrstva, jakož i všech prací eucharistických je sv. Paschalis Baylon, jakož i jní velcí ctitelé nejsv. Svátosti, jako sv. František z Assisi, svatý Tomáš Akvinský, sv. Ignác z Loyoly, sv. Juliana, sv. Stanislav Kostka, sv. Alfvns Liguori.

Jsem přesvědčen, že se nenajde mezi vámi nikdo, kdo by se kryl výmluvou, že jest již členem mnohých jiných bratrstev a že zavedení bratrstva nového mohlo by přivoditi oslabení bratrstev v osadě již existujících. Kdo by tak soudil a ku bratrstvu ustavičného klanění se nejsv. Svátosti lhostejným se jevil, tomu bychom mohli právem odpověděti slovy Pána Ježíše: *»Nevíte, čím ducha jste!«* (Luk. 9, 55), a opět: *»Pakli kdo nemá ducha Kristova, ten není jeho«* (Řim. 8, 9). Před bratrstvem klanění se nejsv. Svátosti — tak děl dobře jeden z našich zemfelých biskupů — všecka ostatní se umenšují a blednou, tak jako blednou a menšími se stávají hvězdy před světlem slunečním. Vždyť víra v Ježíše Krista v nejsv. Svátosti a pokorná úcta a láska k ní, toť základ a pramen bratrstev jiných, která jenom potud plní svůj

¹⁾ »Pražská Jednota« zřizena nyní pro diecesi pražskou, litoměřickou a králové-hradeckou. Protektorkou jest arcivévodkyně Marie Josefa. Ředitelem jednoty jest nyní kanov. Jiří Glosauer (z Prahy), Aug. Fibiger (z Litoměřic), M. Musil (z Hradce Králové). Dále má jednota předsedkyni, místopředsedkyně, 4 assistentky a více rozšiřovatelek. Od května 1910—1911 měla Jednota pražská příjmů 14.264 K 65 h; vydání bylo 14.249 K 65 h.

²⁾ V arcidiecesi pražské je to od r. 1908 kongregace řeholních sester řádu sv. Františka »ab adoratione perpetua SS. Sacramenti« v Thunovské ulici č. 16 na Malé straně. Přišly do Prahy z mateřince lvovského.

účel, pokud podporují a vedou věřící ke spojení s Kristem v nejsv. Svátosti. A také všechny jiné pobožnosti bratrstev mají jen tehdy pro věřící půvab, konají-li se spolu s výstavem nejsv. Svátosti a jsou-li spojeny se společným sv. přijímáním členův. Členové bratrstva nejsv. Srdce Ježíšova, sv. Růžence, sv. Rodiny, Škapulíře Panny Marie atd. splní nejlépe přání božského Srdce Spasitelova a nejsv. Matky jeho, budou-li zvlášť ctítí a milovati nejsv. Svátost.

Nemalý užitek, jak douám, vyplyne z adorace také pro dílo všeobecného vyučování katechismu, které jsem vám svým předešlým pastýřským listem doporučil,¹⁾ neboť z ní budeme čerpati a v sobě stále obnovovati zápal k této nikterak snadné, ale pro církev a společnost tak užitečné práci. Naději svou opírám o to, že bratrstvo adorační, kdekoliv jest v rozkvětu, poskytuje nejvíce zelatorův a zelatorek katechismových, kteří s celou duší pomáhají vyučovati mládež pravdám sv. víry a vychovávají ji dle zásad křesťanských, zejména tam, kde kněží, jsouce příliš zaměstnání pracemi pastýřskými, nemohou se povinnosti té náležitě věnovati.

Najde-li tento výzev můj u vás dobrého přijetí — a posud jsem se ve vás v ničém nezklamal, nýbrž naopak, mám z vás, moji drazí, velmi mnoho potěchy, — svolám po nějakém čase do stoličného města našeho první valnou hromadu za účelem náležitě zorganisoání spolku, zvolíme zelatory a zelatorky v celé diecesi a ohlásím v diecesním listě jejich jména, jakož i jména farností, které k bratrstvu přistoupily.

Kromě vlastní adorace v kostele jest ještě jeden její způsob, Pánu Ježíši velice milý a nám velice užitečný. Adoraci tu může každý konati denně při jakékoli práci, doma nebo mimo dům. Záleží pak v tom, že myslí a duší přeneseme se do svého kostela, k Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti oltářní, a díme mu, jak pevně věříme, že je tam přítomen, odprošujeme ho za křivdy hříchem mu učiněné, děkujeme mu za všechny milosti udělené našemu domu a doporučujeme další jeho péči církev sv., biskupy, kněze, naše rodiny a celý svět. Víte, drazí, z učení svých pastýřů duchovních, že máme býti stále pamětlivi přítomnosti boží a obětovati Pánu Bohu všechny své myšlenky, slova i skutky; já pak prosím vás nyní, abyste všechny své denní záležitosti skládali ve svém farním kostele u stop Spasitele svého v nejsv. Svátosti, opakující mu často, že z úcty a lásky k němu chcete co nejlépe plniti povinnosti své.

Domácí pořádek a práce netrpí tím pranic, ba naopak tím jen získají, protože každý, oživen myšlenkou na Pána Boha, tím svědomitěji bude plniti svůj úkol. Ruka zůstane dále při péči, při knize, při pluhu, srpů, kladivu, — jenom srdce pozdvihne se čas od času k nejsv. Svátosti, hovoříc tiše nebo hlasitě, dle okolností a místa: *»Pochválena a budiž nejsv. Svátost oltářní,«*

¹⁾ Je to pastýřský list z 20. ledna 1911 *»o vyučování katechismu«*, daný v den nesv. jména Ježíš.

»Pochváleno budiž nejsv. Srdce Pána Ježíše v nejsv. Svátosti«, nebo též: »Chvála a díkučinění budiž v každé chvíli Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti«. Také při polní práci možno konati bez obtíží takovouto adoraci střelnými modlitbami, ba i písněmi o nejsv. Svátosti.

* * *

Avšak, kromě této tiché, soukromé adorace přísluší nejsv. Srdci Spasitelovu od nás ještě více. Mnozí zříkají se ho dnes veřejně, volajíce jako druhdy židé: »Ukřížuj ho! Nechceme, aby on kraloval nad námi!«

Za tato častá rouhání a veřejné urážky přísluší Kristu hold, čest a častější než posud adorace veřejná. Je třeba, aby všichni, kteří věří v něho, z tisícerych prsou odpověděli najednou ke křivdám těm slovy: »Onť náš král a Pán, musí to býti, aby on kraloval.« (I. Korint. 15, 25.)

Poslušen tudíž hlasu a povzbuzení sv. Otce, plním dnes nejvroucnější přání své duše a ku větší slávě boží a ku prospěchu duší správě mé svěřených zavádím současně v celé arcidiecesi naši společnou, slavnou, veřejnou adoraci, kterou bude kněz spolu s lidem konati v jednu neděli v měsíci před vystavenou nejsv. Svátostí.

Poněvadž pak bylo by dnes příliš časně pomýšleti na to, aby adorace ta dála se v celé diecesi jednotejným způsobem, ponechávám dp. správčům kostelů volnos, by ji dle místa a okolností zařídili. Pro tentokrát ustanovuji pouze tolik, že se musí konati v tom čase, kdy je slavná mše sv. a kázání. Zkušenosti, jakých v tomto roce nabudeme, ukáží pak nám, co bude třeba pro budoucnost přidati nebo změnit.

Ke konci každé adorace pomodlí se všichni shromáždění s knězem litanii k nejsv. Srdci Páně, a potom hlasitě a sborem známou modlitbu, od sv. Otce předepsanou, obsahující obětování a zasvěcení se farní osady, země, církve a celé společnosti božskému Srdci Spasitelovu v nejsv. Svátosti.

S hrdoostí a radostí můžeme pak poukázati k tomu, že ctíti Srdce Ježíšovo není národu polskému ničím novým. Praotcové naši měli k němu velikou důvěru, čehož důkazem jest mimo jiné ta skutečnost, že králové a biskupové naši vyžádali si již r. 1765 u papeže Klementa XIII. pro Polsku svátek nejsv. Srdce Páně,¹⁾ ježž Pius IX. rozšířil na celý katolický svět. Krásný je též v dějinách naší arcidiecece den 16. června r. 1875 a 11. června 1899, kdy všichni stavové věncem ovinuli nejsv. Srdce Páně, ve svato-stánku na oltáři ukryté, a jako bratrské vojsko se mu zaslíbili a věrnost přísahali.

¹⁾ Viz o tom pojednání *P. Ant. Rejzka* T. I. »Památný list biskupů slovanských zasláný r. 1765 z Polska do Říma za tou příčinou, aby úcta božského Srdce Páně od apoštolské stolice potvrzena byla. Škola božského Srdce Páně 1886, str. 55 nn.; 1887, str. 45 nn.

Nuže takovýchto slavnostních dnů budeme míti od této doby více, neboť v každém měsíci přibývá jedna neděle, kdy obklíčíme a společnou modlitbou přinutíme Srdce Ježíšovo, aby otevřelo prameny milostí a vylilo co nejhojněji požehnání své na ubohý národ náš.

A ještě to dlužno podotknouti, že účastní-li se člen »Bratrstva k ustavičnému klanění se nejsv. Svátosti oltářní a k podporování chudých chrámů« této společné, slavné adorace měsíční, plní tím zároveň jednu z hlavních povinností bratrstva.

Abys pak, milovaný lide můj, nemyslí, že skládám na tebe břemeno, kterého my kněží nésti nechceme, připojuji ujištění, že veliká část arcidiecésního duchovenstva konati bude nejen tuto společnou adoraci měsíční, nýbrž adoraci týdenní. Neboť víme dobře, že jako za časného života Pána Ježíše vycházela z jeho nejsv. těla zázračná moc na ty, kdož se ho dotekli, tak i dnes jenom z častého styku se Srdcem Kristovým v nejsv. Svátosti můžeme čerpati a nabýti potřebných sil a nového zápalu ke stále obtížnější práci a službě duchovní.

* * *

Drazí bratři! Ještě jednou vyslovuji přesvědčení, že touha a péče má, abych získal Kristu v nejsv. Svátosti vroucích ctitelů, nebude marná. Naději pak se, že jako k mému vyzvání o pomoc při vyučování katechismu nejprve šlechtné ženy si pospíšily, aby skutkem odpověděly, ani nyní nebude chybiti horlivých křesťanek, které se doma budou obírat dětmi a mužem jako Marta, a spolu budou adorovati nejsv. Srdce Spasitelovo jako Marie. Však té k vaší cti napsány jsou v evangeliích ty nejkrásnější listy milosrdenství, jaké nejsv. Matka a jiné vaše předchůdkyně prokázaly Kristu za jeho celého života pozemského, zač se jim dostalo též té největší odměny a milosti, té totiž, že ruce jejich položily do hrobu nejsvětější tělo jeho. A po všechny následující věky vy jste byly nejméně na stráž u jeho stánku eucharistického jako živé lampy zářící věrou, planoucí nadějí, hořící láskou, pročež také dává vám církev sv. ve svých modlitbách čestný název: »Zbožného pohlaví ženského.«

Ale neméně než o vás jde mně o vaše muže, bratry, syny, aby ani oni nechyběli při velikém díle adoračním. I oni ať přijdou a padnou před Pánem na kolena! Není člověk nikdy větší než tehdy, když Bohu svému prokazuje náležitou úctu.

Kofce se až k zemi před nejsv. Svátostí cítíte se, mužové křesťanští, ve společnosti mužů, kteří jsou chloubou svého národa i celého lidstva — ve společnosti filosofů Justina a sv. Augustina, eucharistických pěvců sv. Tomáše a Danteho, mistrů štětce Angelika z Fiesole, Leonarda da Vinci, Raffaela, Michaela Buonarrotiho, a takových králů, jako jest náš Jan Sobieski, který to považoval za štěstí, že mohl přisluhovati při mši sv., sv. Václav a jiní.

Byl jsem naplněn velikou radostí, když jsem při loňských (r. 1901) velikých průvodech jubilejních viděl lidi všech stavů,

od mužů zastávajících nejvyšší úřady a důstojenství v zemi až do nejchudšího dělníka, a když jsem slyšel od svých kněží, že také mimo naše sídelní město věřící rádi kofistili z milosti jubilejních. Děkuji vám všem za toto veřejné vyznání víry. Avšak na tom není dosti! Nepostačí býti katolíkem jenom o velikých svátcích a při veřejných manifestacích!

Časy jsou dnes zlé. Celý svět jest v ohni, jakž můžeme opakovati se sv. Janem Zlatouhým. Nikdo neví, co přinesé zítřek. Všichni jsme neklidni co do úmyslu, jež hodlá Prozřetelnost splniti v nejbližší budoucnosti. Nevíme, zdaž dobro či zlo nabude vrchu.

Nuže, v takovéto době jest povinností mou pozdvihnouti Spasitele vysoko na jeho trůně eucharistickém a položití hned vedle něho před zraky všech katechismus jako nejlepšího ukazovatele lepší budoucnosti. Vaši pak věci, mužové, je starati se o důkladnější znalost Krista a jeho učení, neboť posud nejeden z vás ví o něm skoro méně, než o našem prvním lepším králi a básníku.

Poznejte pak ho důkladně jako Boha a Spasitele nejen jednotlivcův, nýbrž celého lidstva, a zamilujte si ho v nejsv. Svátosti, pomůžete křesťanského ducha a měšťanský mrav uváděti v život rodinný, v zákonodárství a ve všecka zařízení společenská.

Vůči heslům o volnosti, rovnosti a bratrství, jež nepřátelé Kristovi provolávají dnes hlasitě jako svoji vymoženost a vlastnictví, tak jako by teprve oni je byli objevili a vynalezli a jako by chtěli dáti církvi počáteční lekci o lásce k bližnímu — vůči těmto heslům, pravím, jest vaši svatou povinností, hlásati a učiti spolu s kněžími, že zásady ty zrodily se na poli křesťanství, že církev od počátku ukazovala lidem společného Otce v nebesích a společného bratra všech Ježíše Krista, že předkládala všem jednu a tutéž hostinu z těla a krve Syna božského a že všem slibuje společné dědictví v nebi, jež bude dáno ne za tituly, výsady a důstojnosti zemské, nýbrž za skutečné zásluhy. Prakticky prováděla též církev rovnoprávnost tím způsobem, že při volbě papežů nehleděla na rod a původ, že pána i nevolníka, dali-li život za Krista, zcela stejně stavěla na své oltáře a v modlitbách svých ctíla a za pomoc vzývala jednoho jako druhého.

Především však chceme všichni následovati účinnou lásku svého Spasitele, který jako poslední a nejpokornější sluha myl nohy svým učedníkům, stal se služebníkem všech a slouží dnes lidem dobré vůle pod způsoby chleba a vína jako naše obět, náš pokrm, jako vězeň lásky a soudruh náš pouti, dáváje se nám za pokrm.

Nikoliv slovy, ale jen skutky obětavé lásky, mírnosti, sebeobětování možno změnit a napravit svět, a ne slovům, nýbrž jen živé víře a účinné lásce křesťanské slíbeno jest vítězství

s Kristem, vítězství tak jisté, že je Kristus má již za dobyté, když dí: *»Na světě budete mít soužení, avšak důvěřujte, já jsem přemohl svět.«* (Jan 16, 33.)

* * *

Dejž, veliký Bože, aby poznali tvoji věrní, že pokoj mezi lidmi může se uskutečnit pouze u stupně tvých oltářů, že mír mezi národy, má-li býti upřímný a trvalý, musí býti podepsán krví tvého Syna, že opravdové spojení myslí a srdcí může se státi pouze v božském Srdci Spasitelově. A živé Srdce Ježíšovo — toť nejsvětější Svátost. Ji budiž čest, sláva, láska a díkyčinění na věky.

Christus regnat, Christus imperat. Ať nejsv. Srdce Páně nám kraluje, ať vládne nad námi, ať uvede a rychle na celé zemi rozšíří své eucharistické království větší lásky k Bohu a k lidem.

Milost Srdce Páně v nejsvětější Svátosti budiž s vámi všemi!

* * *

O zavedení adorace nejsv. Svátosti v diecesi Ivovské byla později vydána pro kněžstvo zvláštní instrukce. Stanoveno: V neděli od faráře zvolenou vystaví se aspoň hodinu přede mší sv. nejsv. Svátost v monstranci. Místo kázání předčítá kněz po Credo na kazatelně nedělní evangelium a buď část uvedeného právě pastýřského listu, nebo jiné rozjímání, modlí se s lidem litanii k nejsv. Srdci Páně a záslibnou modlitbu, načež po mši sv. (resp. až po požehnání) je průvod s Nejsvětějším, Te Deum a požehnání. K tomu podotýká nejd. arcibiskup Ivovský: *»Takovéto společné, slavné adorace neviděl jsem nikde. Jsem však přesvědčen, že v našich poměrech, kde lid není dosti vyučen v katechismu, je to adorace nejvhodnější a skoro jediné možná. Netajím se jistými obtížemi, které jako s každým dílem větším spojeny jsou i s ní. . . Obtíže ty však nejen že mne od zavedení společné adorace neodstrašily, nýbrž naopak byly mně pobídkou, že s ní vystupuji hned na počátku své vlády.»* *Mundus in maligno positus. Caritas ergo Christi urget nos.* Péče o budoucnost, obava, že se můžeme jednou ocititi ještě v těžších okolnostech, jsou příčinou, proč mám tak naspěch, abych roznítil vroucnější úctu k nejsv. Svátosti.

Společná adorace před vystavenou nejsv. Svátostí má právě přiváděti lidu na paměť stále nové dokonalosti Spasitelovy, aby jich následoval. Výstav jest nejmocnější oporou a posilou stále živé víry v přítomnost Spasitelovu pod způsobou chleba. Z vystavené nejsv. Svátosti vlévají se jako ze slunce do duší prameny a proudy dobrých úmyslů, zbožných nadšení a citů, jež i ochladlá srdce rozehřívají, a buď i udržují ducha modlitby. Jsem jist, že

¹⁾ Arcib. Bilczewski uvázal se ve správu arcidiecese Ivovské na počátku roku 1901.

nikdo z bratří (kněží) po několika společných adoracích nebude šit stěžovati do toho, že lid po příchodu do svatyně klaní se nejprve všem obrazům v kostele, než si vzpomene a uctí Pána Ježíše v nejsv. Svátosti.

Po zmínce o tom, že vedle tohoto výstavu nejsv. Svátosti k veřejné adoraci v jednu neděli každého měsíce zůstanou dále v platnosti i všechny jiné nařízené nebo dovolené výstavy Nejsvětějšího v monstranci, podotýká: »Ať snad nikdo nefekne, že výstav nejsv. Svátosti bude u nás nyní příliš častý, že slavnost ta v očích lidu zevšední, ztratí svůj půvab a svůj majestát. Zevšedňujet pouze člověk nebo věc, jejichž hodnota jest konečná a vlastnosti tak nepatrné, že je možno několikahodinovým pozorováním vyčerpati. Přítomností boží může se však znuditi jenom ten, kdo Boha nezná, nebo ho zná jen málo a poznati ho nechce. Jsout diecese, kde se den co den koná požehnání s nejsv. Svátostí v monstranci, a nikdo si nestěžuje, že výstavů jest příliš mnoho.«

Instrukce končí těmito slovy: »Konečně ještě jednu věc. S radostí a vděčností vzpomínám toho, že jistý počet našich kněží přistoupil již ke speciálně pro duchovní zřízenému »Spolku kněží klanění se nejsv. Svátosti«. Jde mi ještě o ostatní druhé bratry mé a prosím, aby nebylo v arcidiecesi ani jednoho kněze, který by co nejdříve nebyl členem této čestné legie . . . Hodina týdenní adorace, k níž jsou členové spolku zavázáni, bohatě se vynahradí i adoratorům i celé farní osadě. Budu bez starosti o společnou adoraci farní tam, kde bude kněz horlivým a nadšeným adorátorem. Onť teplem lásky, již vložil ve společné úkony adorační, přivábí za sebou všechn lid a učiní z nedělní adorace veliký svátek farní. Věřící zúčastní se jí s radostí a nejživějším nadšením, a vrátí se ke svému zaměstnání do hloubi vzrušení a na duchu posílnění. Lid bude se vzdělávati a honositi svým pastýřem vida, s jakou úctou, tichostí a klidem chodí kolem nejsv. Svátosti, jak zbožně slouží mši sv., zachováváje přesně rubriky. Dle našeho příkladu chovati se bude varhaník, kněz i ministranti u oltáře Páně tak, jak se má věřící křestan chovati před svým Bohem. Slova: »*Zuj obuv z noh svých, neboť místo, na kterém stojíš, země svatá jest*« (II. Mojž. 3, 5), budou stále zníti v uších všech farníkův.

* * *

Před několika lety umíral klidně kněz, jehož celý život byl vyplněn prací apoštolskou, a hojnými obětmi a činy pro Boha a věřící. V poslední chvíli tázal se ho kollega, jenž přišel se s ním rozloučit a svátostmi mu posloužit: »Miloval jsi, bratře, hodně Pána Ježíše?« »Zdaž jsem Pána svého miloval?« — odpověděl umírající tichým hlasem. — »Zdaž jsem ho miloval? Vidíš přece, že nejsem stár. Láska k Pánu Ježíši mne strávila!«

Kéž by každý z nás mohl s tímto dobrým služebníkem opakovati: »Láska k Vykupiteli, kterou jsem každodenně udržoval a rozmnožoval dobrým sv. přijímáním a častým adorováním jeho božského Srdece v nejsv. Svátosti — strávila mne!«

Rodinná pastorec.

P. Voňavka. Münster, Vestfalsko.

Slovo Kristovo: Já jsem pastýř dobrý, jest program kněžství a norma kněze. Pastýřem byl Kristus, pastýři chtěl míti své apoštoly a v pastýře vychovává mu jeho církev kněze.

Jen ten, kdo v podvečer kněžství může s klidem svědomí říci: Byl jsem pastýřem dobrým, může očekávati slova: Pojď, sluho věrný!

A v tom věčně novém podobenství o pastýři směřodatna jsou slova: »Znám své a znají mne mé.« Tož vyložení programu dobrého pastýře, v tom úspěch jeho úřadu. Jiným slovem: Kristus žádá od kněze konex s lidem. »Znám já své, znají mne mé.« Styk kněžský, t. j. styk celé té hloubky nadpřirozených momentů s lidem Kristovým, to jest obsah slova evangelia »Znám své« a rozsah pojmu »Rodinná pastorec«.

Rodinná pastorec není ani nová forma duchovní správy, ani nebezpečná novota směru naší doby. Je to povinnost zdůvodněná slovy a příkladem »Knížete pastýřů«, je to moderní zbraň v přítomném boji tmy se světlem.

V Německu, kde jsem se naučil znáti účelnost, poznal jsem také ovoce a časovost privátní pastorec.

Na dobře vypočtené snahy odpůrců, kteří činnost kněze vymezují na kostel, snad ještě na sakristii, odpovídá klerus užším spojením s ohroženým stádcem.

Kněz lidu, pro lid, mezi lidem.

»Žádné odtržení lidu od kněze, žádné odloučení kněze od lidu!« Tak zní heslo kleru našeho století.

Již celé naše — abych řekl — úřední povolání vede nás v úzký styk s lidem. Jsme kněžími a učiteli.

Táž posvátná obět volá oba, kněze i lid, k témuž oltáři, na kazatelně mluví kněz ke všemu shromážděnému lidu, při katechesi má před sebou děti všech tříd, ve zpovědnici pak přichází kněz v nejužší spojení s jednotlivcem. Ve spolecích naučí se kněz znáti většinu svých dobrých osadníků, a osadníci jsou vedeni ve svých potřebách do domu kněze, jehož dům stojí všem dnem i nocí otevřen. Dobře řekl professor Mausbach ve své slavnostní řeči na radnici münsterské, že »fara jest otevřený dům na cestě veřejnosti«.

A přece, ač máme příležitost naučiti se znáti většinu svých osadníků, ač do domu našeho vejde tak mnohý, neznáme přece všech, nepřijdou přece všichni, zvláště ne ti, kteří by toho nej-

více potřebovali. Předpojetí je zbraní XX. století. Směr doby seje nedůvěru, aby k idil úplné odtržení obou: kněze a lidu.

Musíme tedy za lidem my. Jako stojí náš dům otevřen všem, musí státi nám otevřeny domy našich všech

Patrnó z řečeného, že tyto návštěvy vystupují nad ony pro zábavu a z jiných než duchovního správce hodných důvodů.

Čekati, až lid sám nás vyhledá, znamená, neznaťi dobu a jejího nebezpečí. Mnozí z osadníků jsou pevného přesvědčení, že bez nás budou také hotovi; všude o tom čtou, všude jim o tom mluví, chtějí to tedy zkusiti.

My musíme za každou cenu za jednotlivci a hledati na scesti, co vichry moderní horečky schvátily, ale dosud nerozdrtily. Hledati, co bylo ztraceno, jest náš úkol.

Výmluvy oproti praxi rodinné pastorace rázu dosti závažného a na pohled pravdě ne nepodobného jsou vedeny z různých stran.

Již pověstný praktik duchovní pastorace, Frassinetti, obraceje se proti vylouvajícím se píše: »Chtěl-li by farář vyvarovati se všech rozmluv s lidem v jejich i mimo jejich obydlí, aby tím lépe mohl jen mlčení zachovati, zbavil by se vážného prostředku k získání důvěry svých osadníků a příležitosti jim prospěti; mnohdy by docela lid urazil a na konec by zůstal izolován.«

Ovšem, že ke styku se všemi třídami lidu v dnešní době je třeba taktu. Chtít opomjieti všechny zvyklosti dnešní, pokud se duchu křesťanství nepřičí, byla by nejkratší cesta k odcizení se lidu a odcizení lidu.

Ani výmluva na přivodění duchovní roztržitosti není platna. P. Liebermann dí: »Láska nemůže lásku zapudit.« A naše cesta k lidu je cesta z lásky.

Neschází ani duchovních vůdců, kteří s otevřeností praví, že ten, který opouští tvory Boha, jimž měl býti nápomocen ku většímu oslavení Boha a oddává se nazíravému životu, ten opouští spíše Boha a nachází sebe a svou samolásku.

Kdo chce Bohu sloužiti svým způsobem, nečiní ničeho ani pro sebe, ani pro Boha.

Nepopírám tím nijak obtíže, která z věci samé vyvěrá: ohcovati se světem a nepotřísnaťi se prachem světa. Biskup Dupanloup mluvil z praktické zkušenosti, když řekl: »Nedotvrzují právě nejlepší kněží, že to stojí nezměrné námahy uprostřed starostí duchovní správy chrániti vnitřní život, a že tento život právě nejvíce trpí pod tíhou vnější a nezřídka podléhá? Nesporno, taká jest naše slabá stránka.«

Byl-li by však duch náš doby sebe více otráven, byly-li by ohledy na vlastní život duchovní ještě vážnější — možno-li tak říci — není vyhnouti z povinnosti stavu, do něhož nás Bůh volal a z něhož složíme účty v den odměny.

Kristus Pán šel na poušť, vrátil se však opět, »aby hledal, co bylo zahynulo«. Kněz Kristův chodí denně na vrchy živné, v domě svého Boha hledá sebe, v duchovních cvičeních vidí

své cíle a své cesty mimo cíl a vrací se znova, aby »poznal své a poznali ho jeho«.

Na moji námitku, že nejlépe přece omeziti se na chrám, činnost tam zvýšiti, učiniti chrám dostaveníčkem osady, upravití své působení ve chrámu dle potřeb času, odpověděl mi německý farář: »Jsem farářem i těch, kteří mají již jen jméno katoříků, které nepřiláká hlas ani nejlepšího missionáře, ale získá láska pastýře. Musím za jednotlivci, abych jim ukázal, jakou cenu má jejich nesmrtelnost!«

Lev XIII. v Epist. encyclica 15. 2. 1882 napsal biskupům italským: »Kněží nemohou nijak se vyhnouti styku s lidem. Jejich úřad vyžaduje spíše, aby se úžeji s lidem spojili.«

A rakouský episkopát ve svém společném pastorele v listopadu r. 1901 praví: »V přítomné době není možno kleru, aby se táhl do samoty. Nebeský Hospodář poslal jej na ulice a cesty, aby přivedl pozvané, ne však aby čekal, až oni sami přijdou.«

Nutnost privátní pastorace.

Úřad pastýřský předpokládá znalost svěřených, protože ukládá povinnosti k nim. Pastýř musí znáti všechny výhodné a nebezpečné okolnosti, ve kterých se stádece jeho nalézají, musí znáti dobré i zlé vlastnosti svých, jejich utrpení a nebezpečí. On má raditi, varovati, kárati, hojiti.

Raditi předpokládá znáti. varovati má básí důkladnou znalost, kárati supponuje takt, takt přivodí znalost, hojiti je možné po poznání rozsahu rány.

R. 1690 na generálním shromáždění kleru svatohavelské diecese řekl opat Celestin Sfondrati: »Snad praví mnohý z vás. Známe své ovečky; tento se nazývá Jakub, onen Petr; onen je chudý, tento bohatý. Ten je rolníkem, onen řemeslníkem, ten svobodou, onen ženat, z onoho domu žije ten, z tohoto zeměl onen. Avšak tato znalost, která se týká těla, ne duše, není ona znalost, kterou Kristus žádá. Vy nejste pastýři těl, ale duší. Jiné vás musí zaměstnávatí otázky: Není žádný z mojích v nebezpečí o svou věru, nestojí nikdo z mojích ve službách jinověrců, není závistníkem ani vášnivcem? Nevychovává někdo z mojích své děti špatně? Nestojí nikdo z mé osady v nebezpečí hříchu, nemá někdo cizího majetku? Nelichváí někdo? Neumírá mi někdo bez svatých svátostí? To jest zvědavost kněze důstojná. Kdo těmito se obírá myšlenkami, tomu nemůže čas býti dlouhý. To znamená býti pastýřem dobrým, to znamená znáti stádece své.« Věřící mají znáti svého duchovního.

Osobní styky tvoří základnu osobní důvěry. Důvěra jest požehnáním kněžského působení. V kostele nelze napomínati osoby určité, třeba by kněz měl apoštolskou otevřenost a zmužilost.

Dobří potřebují osobní, individuální pastorace, aby vytrvali, špatní individuální péče, aby se vrátili.

Buchler ve své knize »Priester und Seelsorgeleben« píše: »Co pomůže ten či onen nedostatek s kazatelný kárati, bičovati, ale nikdy nehledati počátků pramene a nestarati se o jich zamezení? Křičí-li se stále jen, že hoří, ale nikdy se voda nenosí, oheň se nikdy neuhasí. Tak zaběhne člověk do role herce, který lomozi, poněvadž toho jeho okamžitá úloha vyžaduje; po dohráté roli jest však nečinným člověkem. Takováto horlivost nikoho neodstraší, ba přivodí spíše v odpověď výsměch špatných.«

Nejen však pojem kněze-pastýře neúprosně nutí k privátní pastoraci, je to také naše mimořádně obtížná, problémů a pochybování plná doba, která kněze vede do domů jednotlivých rodin, po stopách jednotlivých věřících.

Církev nese spásu lidu všech časů a všech zemí. K splnění svého božského poslání našla cestu a znala prostředky ve všech časech, najde ji tedy i dnes. A cestou k rozumu a srdci všech v době hyperkultu rozumu a sensualismu, v době kultu individuí a terrorismu celků posílá církev své kněze za jednotlivci osvítiti jim cesty k návratu do lůna náboženství, které je vychovává v celé osobnosti.

Biskup Egger na zdůvodnění nutnosti privátní pastorace v naší době citoval jednoho z výtečných duchovních správců: »V naší době nasvědčuje vše, že ani nejnádhernější bohoslužba, ani krása domu božského, ani nejzdařilejší výkon řečnický na kazatelně není s to mnohé z moderních křesťanů přivábiti. Vždyť svět jim skýtá omamujících smyslných radostí v nadměře, že necítí ani potřeby, ani nemají smyslu pro radosti řádu vyššího. Pro tyto ztracené ovce musí býti použito jiné taktiky, oné apoštolských časů. Privátní pastorace, návštěva v obydlí, spolky, bratrstva a pod. musí raziti cestu k jednotlivcům. I hluboce pokleslý je dotčen ve svém srdci a stává se přístupnějším, když zří, jak kněz zvláštní láskou a pozorností se jej ujímá, na něho myslí, hledá cesty i přes nebezpečí, že bude odmítnut, kterými by vešla ztracená pravda opět do srdce; přemýšlí o sobě, když poznává, že kněz přemýšlí o něm a jeho duše spokojenosti.«

Jako speciální známku našeho věku, které knězi ukládají povinnost intensivní individuální pastorace, lze shrnouti v pojem »změněné sociální nazírání«. Sociální poměry změnily se, a s nimi změnily se názory širokých vrstev lidových, které veřejné mínění přijímají za své osobní. Duše lidu pod tlakem událostí sociálních se »mění«, pokud toho slova možno užití k označení cest, kterými se běže smýšlení a myšlení našeho lidu.

Příliš předčasně zemřelý americký biskup Stang napsal ve své knize »Christentum und Sozialismus« charakteristická slova: »Mnohý, který zcela lhostejně přihlíží na sociální hnutí, a považuje je za hnutí několika nespokojenců, netuší, že jsme ve praxi mnohý princip socialismu skoro za národní majetek přejali.« A důsledky tohoto hnutí líčí až příliš jasně P. Poland: »Nemá-li lid vůle se nechati poučiti o skutečné podstatě onoho hnutí, pak probudí se jednoho dne ze svého sna, aby zřel, že

synové a dcery jeho podleli porobě, jaké od počátku světa dosud nebylo.«

Hadley, představený university v Yale, skizzoval případně vliv sociálních převratných snah na lid: »Mezitím co my theoreticky socialistické zásady prohlašujeme za klamné a nemorální, musíme konstatovati, že jsou to více méně praktické názory veliké části našeho lidu — snad většiny našeho voličstva.«

Nikdo snad bystřeji neprohlédl podstatu socialismu — a ten máme ve stati přítomné na mysli jako hlavní pramen změny sociálního zdravého názrání — jako veliký Lev Třináctý. »Lstivě razí si socialismus dráhu k srdci společnosti. V přítmí tajných schůzek a otevířeně, slovem i písmem podněcuje lid ke vzpouře. Meze náboženské jsou strženy, povinnosti zneuctěny, jen práva mají ještě platiti. Vždy větší massy nemajetných se počínají pozdvihovati, jejich stísňené postavení činí je zaslepení přístupnější a vrhá je s lehkostí poblouzení v náruč. Občanská společnost je neméně v nebezpečí jako náboženství; obou se zastati je svatou povinností všech dobře smýšlejících.«

Není to celá ta tíha zla, jež tušíme a jehož se svět obává? Není to nový moment důvodný pro nás: jíti mezi lid a zastati se pravdy mezi lidem?

I u nás známý R. V. Förster ve svém díle »Christentum und Klassenkampf« skizzoval jasné stanovisko křesťanství k palčivé otázce sociální.

Na stránce 15. píše: »Také křesťanství jest zde pro sociální otázku a netoliko pro individuální duši. Křesťanství má však svoji metodu k působení na společenské obnově. Hleďte nejprve království božího, ostatní bude vám přidáno . . . Jsou i dnes nadšení reformátoři, kteří ještě osobně stojí ve spojení vyšších inspirací, své publikum však místo Bohem, světem plní, hořce touhou po činu, zapomínajíce však, že nutno dříve nové lidi stvořiti, nežli skutky prováděti. A v tomto vytvoření skutečného člověka pomocí Boho-člověka spočívá pomoc křesťanství v sociální otázce. Jeho paedagogika spočívá cele a úplně na výchově pro onen svět. — Kdo toho nechápe, je sám již sesvětštělý a nebude nikdy moci se vymaniti z otroctví mamonu, jež přece není ničím jiným, než výrazem koncentrace člověka na pozemský život a nedostatku jistoty a klidu v pojmu věčna.«

Protestant zde mluví ze své bohaté sociální zkušenosti, a hlas jeho jest vyzvání k privátní, osobní pastoraci.

Změny na sociálním poli přivodily dosud neznámé zjevy. Pojmy »proletariát«, »třídni boj« atd. jsou nové.

Pro duchovní správu mají důležitost rozmachem industrie stvořené poměry.

1. Zvýšené stěhování se z místa na místo.

Mnohý z duchovních správců ke svému ustrnutí pozoruje měnění v osobách »osadníků«. Jsou osady, kde do roka emigrace a imigrace změnil tvářnost celé farnosti. Dělník je svoboděn, má

však jen svobodné ruce, které přináší na pracovní trh. Konkurencí nucen, povinností k rodině vázán, musí hledati místo největší poptávky. Jde mnohdy nesvědčitými agenty sveden, jak sám z vlastní zkušenosti vím, od místa k místu. Více roztrpčen než potěšen stálým chozením světem, hledá vinníka svého neštěstí, zatvrdí se pozorováním rozdílů, roste v něm třídní vědomí a třídní nenávisť. Připoutá se k těm, s nimiž »osud« podobně zahrál, zapomíná na zkazky svého mládí, vytržen ze své domoviny, nezří svědky svého života náboženského v dobách lepších, nevidí nízkého kostelíka své domoviny, kam spěchával, ne-li z vnitřní nutnosti, aspoň příkladem druhých veden, vidí jiné svého povolání choditi jinými cestami, než jakými chodilo jeho mládí, nestřežen, vrhá se v proud, nevarován, propadá do hlubin víru života a s ním hyne jeho rodina.

V novém svém »působišti« neznají kněze, neznají chrámu, kam se stydí, nemajíce úboru městského, znají jen svou bídu a propadají v obět nenávisti a náboženské lhostejnosti, která po čase změně se v nenávisť Boha a církve.

Proč v průmyslových centrech roste nářek na zanedbávání povinnosti nedělní a velikonoční? Není to vysvětlitelno z řečeného?

Zde nevyhnutelně musí kněz chtít nechtě navázati styky s přistěhovaletými novými svými ovečkami. U lidu usazeného nebylo toho tolik třeba, ale při živlech fluktujících, jakými jsou dělníci v průmyslových místech, není jiné pomoci.

Ony časy, kdy se přistěhovali sami u kněze přihlásili, minuly. Ony časy, kdy chrám byl místem, kde si domovské právo vyhradili i přistěhovali, nejsou více. Jak jinak získati bloudících, než jít za nimi?

Čekati, až povinnost je přivede do kostela neb do fary? Do té doby budou u nich již apoštolové »církve sociální nenávisti a terroru«, nejsou li snad ještě jejími členy; jsou-li jimi, obklopi se již zástupem posluchačů a »novověrců«, a na faru pošlou snad jen oznámení svého vystoupení z církve. Osobní návštěva zmůže zde ještě nejvíce.

2. Tiskovou svobodou změněno nazírání lidu.

Všude vnikl tisk. Nejsme nijak proti němu. Jen žaloba vychází z úst našich na to, že proti tisku zhouby nestojí tisk reformy. Není mou úlohou zde říkati, čím vinou. Tisk změnil jména zla v dobro, dobro postavil v přitměl zapomnutí a pötupy. Tisk tvoří veřejné mínění. Lidu dostačí: Stojí to v novinách. Nevěřili cele, pak věří aspoň část; žijet ve starých domněnkách, že jen pravda se může pod censurou vlády psáti.

Aliquid tamen haeret. Žádný list nevejde do osady, aby nezanechal po sobě sémě aspoň v jedné duši. Vedle kazatelny v kostele postavil si blud a nenávisť kazatelnu z papíru. Kol kazatelny kněže shromáždí se obec věřících jednou týdně, kol kazatelny listu shromáždí se denně.

Na výklady kněze o nesmrtnosti duše odpoví list mluvou »neklamné vědy« přírodní, na hlas o významu církve mluví list

o svobodě a o osobním kultu Boha. Dříve příklad celé osady táhl vlažné jednotlivce, neutrávené a neznásilněné veřejné mínění napravilo bloudící, příklad dobrého souseda nabádal souseda méně dbalého. Bylo více supranaturalismu! A dnes?

L. Pastor ve své knize »Geschichte der Päpste« 3. díl, 104-105 str. vypravuje: »Před smrtí obrátili se i nejzatvrzelejší ke staré pravdě. Codrus Urceus, professor v Bolni, říkával sice svým posluchačům, že nevíme, co se s duší či duchem člověka po jeho smrti stane, a že vše to mluvení o posmrtném životě jest pouze strašidlem na staré ženy. V okamžiku své smrti však smířil se s Bohem a církví napomenuv i svých žáků, aby vrátili se k víře otců. Podobným způsobem hledali Sgimondo Malatesta, Macchiavelli, ve chvíli smrti útěchu a pomoc v církvi, jíž se v životě svém a myšlení svém tak odcizili. Skonali po kající svaté zpovědi posílení tělem Páně. . .

A dnes? Bolno vzpomínati.

Knězi při úřadování schází všechny tyto pomůcky. Dnešní kněz pracuje za podstatně ztížených podmínek. Jen v privátní pastoraci má ještě prostředek a cestu ke stádu ohroženému.

V jednom industriálním místě Pruska poznal jsem faráře, který denně dvě hodiny strávil v dělnické kolonii, ve které žije na 13.000 katolíků sedmi národností a jen 9 rodin v místě rozených. Kdykoli přišel zpět, přinesl s sebou různé plátky nej-různějších jazyků. Nalezl je v rodinách, nechal si říci obsah nebo od školního dítěte, které »zkoušel z němčiny«, nechal si něco přeložiti, a pak vysvětlil věc a za odměnu si vzal list domů.

3. Dělnictvo usazené se vyhýbá knězi.

Nejen imigranti, ale i usazení dělníci pohlízejí na kněze a jeho úřad skly, která mu nasadil jeho »odborový« list a jeho moderní organizace. Jestli který stav potřebuje osobního styku kněze, je to dělnický stav, stav čtvrtý. Ve knězi zří dělnictvo svého nepřítele a spojence kapitalismu. Mnohý po léta neměl s knězem čeho činiti. pozoruje jej jen dle slechu kolegů a dle psaní listů, dle kterého obrazu naučil se knězem pohrdati, fanaticky nenáviděti. Zde pomůže jen jeden prostředek: dělnictvo musí se naučiti znáti kněze z vlastního názoru a přesvědčení. Obraz kněze mu vsugerovaný odporem musí býti opraven obrazem kněze, který sám přišel jako pastýř. Ani dělnictvo není bez úsudku. Dobrého kněze pozná ve mžiku a jeho idealismus bude i neizarytějšímu socialistovi imponovati.

Bebel ve svých memoirech vzpomíná kněžích profesorů v tovaryšských jednotách. Hrozná rokle, která se co den hlouběji otevírá, rokle třídních rozdlů, může v osadě nejlépe překlenuta býti knězem při privátních rodinných návštěvách. Vstupujet do domu boháče jako do domu chudáka, jde k zaměstnavateli, jako stoupá do chýší zaměstnaných. Jde ke všem nevolán, poněvadž všichni jsou mu svěřeni. Tak nutí kněz dělníka přemýšleti o významu vzájemnosti všech a nebezpečí třídního boje.

Zní to ve slovech Disraeliho jako pohřební hymny společ-

nosti lidské, když píše o dvou táborech: kapitálu a proletariátu. »Vystoupily ony dvě národnosti, mezi nimiž nebylo žádného styku a žádné sympathie. Navzájem rozuměly svému chtění, myšlení a cítění tak málo, jako obyvatelé dvou planet. A jak mile zní to jako píseň nového jara, když katolický kněz podává je ruku dělníkovi, táže se jej po výši mzdy, aby v čas potřeby pánu dělníka řekl: Non licet te, a připomíná dělníkovi povinnost spravedlnosti. Fratres estis.« O tomto momentu ve svém díle o privátní pastoraci praví dr. Schönfelder: »Katolický kněz, který od Krista dostal rozkaz hlásati evangelium chudým, musí — ve šlechetném smyslu — býti přítelem proletariátu, ne tím, že by jej bouřil a nepokojným činil, ale tím, že jej miluje, jeho se ujmá, jej přesvědčuje, že si ho váží a jeho důstojnost křesťanů a lidí chápe, a že se stará o jeho časné i věčné blaho. I kdyby pokusy zůstaly bezvýsledny, je to již nepodceňovatelným zdarem, že se tyto krupy naučily kněze znáti, vážiti a snad jej i milovati, ježto se přesvědčily, že všechny osadnícky stejnou obejímá láskou. Tyto vzájemné vztahy přinesou jistě ovoce při pastoraci dítek, mládeže dospělejší a nemocných.«

Důvody privátní pastorace.

Důvody, které kněze nutí ke jmenovanému druhu pastorace, jsou a musí býti čerpány ze života a slov Spasitele, který knězi v celém jeho působení je a zůstane normou.

Důvody ty možno nazvati vnějšími. Vnitřní jsou pak ony, které z pojmu úřadu kněžského vyvěrají a o nichž již částečně mluveno.

Abychom správně pochopili význam rodiny, připomeňme si působnost Krista pro obnovení tvárnosti světa prostřednictvím rodiny. — Rodinu mravně regenerovati a tím pozdvihnouti a zachrániti celou společnost, která se z rodin skládá. Do rodin vstupoval, v rodinách sel símě svého učení, rodiny byly svědky jeho lásky, která přemohla svět.

Lev Třináctý ve svém breve ze dne 14. června 1892 píše: Proto chtělo božské milosrdenství počiti dílo našeho vykoupení, když se přiblížila plnost času předvedením před duševní zrak Bohem založené rodiny, která by se stala vzorem každé ctnosti a svatosti; rodinou onou byla pak Rodina nazaretská.

Třicet let žil Ježíš ve středu této rodiny. Z ní vyšel, aby po tři léta hlásal své učení a konal své zázraky.

Při celém svém působení jedná Kristus Pán dle praktické zásady, a káže tam, kde nalézá lid. Oficiálním místem kázání ovšem byl mu chrám jerusalemský, na venkově synagogy. Ale i ulice měst slyšely slova jeho, v přírodě na hoře pronesl svá blahoslavenství, na poušti sytil lačné slovem i zázrakem, na potácející se lodičce kázal lidu na břehu shromážděnému. A otevřete evangelia a čtete, kolikráte vstupoval do soukromých domů a středu rodin, kde ukazoval svoji moc a tím vracel bloudící a nacházel pravdě vyznavače.

Připomeňme si jeho první zázrak!

Nestal se v Káni při svatebním veselí, kde mladí novomanželé zakládali novou rodinu? Nenaleznete Krista častěji v domě Martině v Bethanii? Nebylo to opravdu přátelské spojení, které obyvatele domu bethanského s Kristem poutalo? Nesdílel Spasitel s nimi radost i žal? . . . Nevracel se po pracích svého poslání znovu a znovu do tohoto domu, a nevypravuje Písmo o přátelském přijetí? Věčně nezapomenutelná zůstane událost, kterou evangelista Lukáš tak názorně líčí.

Kristus přišel opět do domu Lazarova. Sestry jásají. Marta pracuje o nejlepší přijetí milého hosta. Maria usedá u nohou přišedšího a naslouchá slovům Pravdy. Nechápe Marta počínání své sestry . . . vždyť Pán tu, mnoho co činiti ku řádnému přijetí, a Maria sedí u nohou hosta. A slova »Pane, nemáš-li o to péče, že sestra má nechala mne samu sloužiti?« byla znamením ku velikolepému kázání, které kdy v rodině proneseno: »Marto, Marto, pečlivá jsi, a rmoutíš se při mnohých věcech: ale jednoho jest potřebí. Marta nejlepší stránku vyvolila.« — Návštěva hosta byla příležitostí kázání království nebeského.

A tentýž dům byl svědkem zázraku, který přivodil definitivní rozlišení duchů v Izraeli. Jedni ze židů vidouce jej, uvěřili, jiní — velekněží a fariseové — chápajíce jej, rozhodli se Krista usmrtiti. Byl to zázrak vzkříšení Lazarova. Dům Lazarův a Spasitelovy návštěvy v něm hrají v dějích evangelia tak důležitou roli.

Pozván bolestí a vírou otce, vstoupil Kristus ještě do jednoho domu. Představený synagogy Jairus zval Divotvůrce, o němž mluvila celá země. A on vešel, by vzkřísil mrtvou dceru. Utrpení otce a víra muže pohnuly Krista — — šel. A příchod jeho byl událostí, a čin jeho kázáním. —

V jiných rodinách uzdravoval Spasitel nemocné. Uzdravil tak tchyni Petrovu; v jiném domě šlakem poraženého, jemuž napřed odpouští hříchy.

Privátní obydlí byla místem činů a slov Kristových. Vcházel v ně, aby hledal ztracené ovce Israele.

Jako nebylo pro Krista rozdílu rodin, do nichž vstupoval, nebylo pro něho rozdílu osob, k nimž přicházel. Zasedl za stůl s celníky a veřejnými hříšníky. Nepřátelé jej za to podezřívají, ale Spasitel toho nedbal. Apoštolům zdálo se počínání Mistrovo mnohdy nepochopitelným — a Mistr se neměnil. — »Jedná a jí s hříšníky,« bylo obžalobou fariseů.

A velikolepou odpovědí Ježíšovou ono velikolepé: Nepotřebují zdraví lékaře, ale nemocní. Jděte a učte se, co značí: Chci milosrdenství a ne obět. Nepřišel jsem volati spravedlivých, ale hříšníků.

Ještě připomínám jednu rodinnou návštěvu Kristovu. Rok co rok se čítá s kazatelen v radostný den, kdy lid upíná zraky své ke stanu milosti ve svém středu: na den Posvěcení chrámu.

Celník Zacheus chtěl viděti Ježíše. Měl snad svou vážnou příčinu, vždyť ne marně připomíná Písmo, že »byl vrchní nad

celnými a byl bohatý«. Veřejné mínění říkalo o něm pravdu, když nazvalo jej hříšným; a Zacheus sám nijak nepopírá hlasu lidu. První, co Kristu v dík za neočekávanou návštěvu nabízí, jest dar chudým a »oklamal-li jsem koho, navrátím čtvrtinásob«.

Tedy hříšník čekal příchodu Kristova.

A Vševědoucí přijde, volá Zachea se stromu: »Zachee, sestup spěšně dolů, neboť dnes v domě tvém musím zůstat.«

Veřejné před lidem — a jistě i před svými nepřáteli — oznamuje Pán svoji návštěvu v domě člověka, jemuž chtěl skyt-nouti milost svou.

Tomu, kterému se vyhýbali souvěrci pro hřích, nevyhnul se Syn Boha. Vešel v dům jeho. A Zacheus dojat slibuje polepšení.

»Dnes stalo se spasení domu tomuto, protože i on je syn Abrahamův. Nebo přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo.«

S návštěvou rodiny Zacheovy spojena milost pro hříšníka.

Kristus při svých návštěvách nečinil zásadně žádných rozdílů. Přišel spasiti všech, proto vcházel ke všem. Ba dovidáme se z Písma sv., že přijal pozvání i od fariseů, kteří všeobecně platili za jeho úhlavní nepřátele a každý jeho krok opravdu »farisejsky« sledovali, a že častěji v domě fariseů zasedl ke stolu. Chtěl zde slova spásy říci, kterých tam bylo tolik třeba.

Evangelium vzpomíná dvakrát farisea Šimona jménem, na druhém místě s přizváním »malomocný«. Pravděpodobně jedná se o jednu a touž osobu. Byl by pak Kristus dle toho dvakrát pozván od Šimona ke stolu při různé příležitosti. A po obojíkrátě přišla žena Maria Magdalena, aby pomazala nohy Spasitelovy.

Při prvním sejítí se přichází jako kající hříšnice. A dům farisea stal se svědkem velikého slova odpuštění: »Hříchy tvé jsou ti odpuštěny.« Po druhé, když opakovala čin svůj, a Jidáš se pohoršil, ozvalo se v sňích Šimonových nové slovo, které neumřelo dosud, protože Nesmrtelný mu zajistil trvání: »Právím pak vám, že kdekoli bude zvěstováno evangelium toto, bude zvěstováno . . . co na mně učinila.«

Sledovali jsme jen letmo »Knížete pastýřů«, jak Ježíše Krista sv. Petr nazývá, v různých situacích, v rodinách přátel i zjevných nepřátel. Přišel, nesa požehnání a milost. Šel jak pastýř dobrý za zbloudilými ovceci Israele. Hledal zkroušená srdce, aby jim oznámil odpuštění . . . Přišel hlásat do rodin, že se přiblížilo království boží.

A co Kristus sám činil, žádá i od apoštolů svých. Ve svých pastorálních poučeních ukazuje jim na obrazech zfetelných, kým je chce míti a kdy splní jen úřad svůj. »Učiním vás rybáři lidí.« Ale ne rybáři, kteří pohodlně na břehu čekají, až ryby se zachytí vržené udice. »Vrhňte síť své k lovu. Jděte na místa, kde se shromažďují ryby, čekejte, sledujte jejich tahy, vrhejte síť, až zachytíte.«

A když je mocí zázraků obohatil, dal jim direktivu na cesty nové. »Ite potius ad oves, quae perierunt domus Israel.«

Nejdříve tedy k těm, kteří dostali vyvolení a měli proroky k přípravě na příchod zaslíbeného Messiáše. Proto vymezuje jejich cesty: *In civitates Samaritanorum ne intraveritis. Apoštol vchází k těm, k nimž poslán.*

A naznačil jim obsah kázání: — *praedicate dicentes: Quia appropinquavit regnum coelorum — Intranses autem in domum, salutate eam, dicentes »Pax huic domui. Et si quidem fuerit domus illa digna, veniet pax vestra super eam — Et quicumque non receperit vos, neque audierit sermones vestros, exeuntes foras de domo, ves civitate, excutite pulverem de pedibus vestris. Amen dico vobis. Tote rabilius erit terrae Sodomorum et Gomorrhaeorum in die iudicii, quam illi civitati.«*

A když ještě upozornil své na úklady světa a doporučil jim za zbraň chytrost hadů a sprostnost holubic, odkazuje je na všechna města, kde mají bez bázně evangelium hlásati. *»Quid dico vobis in tenebris, dicite in lumine, et quod in aure auditis, praedicate super tecta.«*

A naučení daná apoštolům dal Kristus i 72 učedníkům. Všichni, kteří šli jménem nazaretského proroka a Syna božího do světa, šli jako pastýři. Pastorální normou pro ně bylo slovo Mistra: *»Znám já své a znají mne mé.«*

Že apoštolové a učedníci rozkazy a naučení Mistra svého plnili a že vcházeli do domů a do rodin vnášejíce v ně požehnání a pokoj Kristův, vyrozumíváme z jejich radostných zpráv. A priori můžeme souditi, že i po seslání Ducha sv. pokračovali v návštěvách domů a rodin, hledajíce nové vyznavače a získané posilující.

Přímých dokladů z Písma sv. nelze ovšem uváděti ve velkém počtu, ale aspoň některé uvéstí možno, jež se dají za doklad naší these použiti:

Po prvním veřejném kázání sv. Petra o svatodušních svátcích nechalo se pokřtiti 3000 židů a proselytů. Nové zástupy brzy těmto následovali.

V Jerusalemě vyrostla takto obec křesťanská, která žila jako jedna rodina. Vše bylo společné, víra Ježíše je spojila. Denně scházela se obec věřících ve chrámu.

Zvláště zdá se, že dům Marie, matky Markovy, byl střediskem, kde se apoštolové scházeli a s nimi mnozí z obce. Do domu tohoto zaměřil Petr po svém záračném osvobození kroky své, kde byli mnozí věřící na modlitbách shromážděni. Z této okolnosti možno souditi, že Petr nepřišel do domu tohoto po prvé, ale že častěji zde dlíval a zde působil na utvrzení křesťanů jerusalemských.

Po obrácení Šavla, jak sv. Písmo vypráví, měla církev opět na čas pokoj. V té době navštívil sv. Petr obce v Galilei, Judei, Samarii. První pastorální visitace, o níž se dovídáme.

Kolik domů za ten čas velekněz navštívil, kolika rodinám přinesl poselství spásy a uvedení do ovčince Kristova? Svaté knihy mlčí. Je to však mlčení svědčící proti nám?

V Lydě uzdravil sv. Petr po osm let nemocného Eneu. Nevešel do domu jeho? V Joppe vzkřísil k radosti věřících apoštolku milosrdenství, Tabithu. Nevešel do domu jejího? V Joppe bydlil Petr po delší čas v domě Šimonově.

Odtud spěchá kníže apoštolů do Cesarei, kamž Bůh jej posílá do domu setníka Kornelia a kde přijímá jej s celou rodinou do lůna církve: prvního pohana.

V úzkém kruhu rodinném odehrál se tento vážný a pro církev tak významný okamžik. Z rodiny Korneliovy šlo vyzvání do pohanského světa: Venite omnes.

Z činnosti ostatních dvanácti apoštolů víme málo.

Za to známe dějiny apoštola. Byl missionářem. Kázatelná jeho stála tam, kde byl lid. On s odvahou mluvil na náměstích a s láskou napomínal v soukromých rodinách. A tak stal se *Apostolus gentium*.

O činnosti Pavlově máme zprávy v *Acta apostolorum* a v jeho vlastních listech. A tam jasně vylíčena vedle činnosti v synagogách i činnost v soukromých rodinách.

Klasickým dokladem jest krásné místo z Dějů apoštolských, kde ve dvacáté kapitole líčena zpáteční cesta apoštolova ze třetí missijní výpravy. Přišel do Miletu.

Nechává přijít starší obce efesské, aby se s nimi rozloučil. Úchvatná scéna.

Vos scitis a prima die, qua ingressus sum in Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim serviens Doe cum omni humilitate et lacrymis — quommodo nihil subtraxerim utilium, quo minus annuntiarer vobis et docerem vos publice et per domos testificans Judaeis atque gentilibus in Deum potentiam et fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. A varuje dále před nebezpečím svůdců, dokládá: Propter quod vigilate retinentes memoria, quoniam per triennium nocte et die non cessavi cum lacrymis monens unumquemque vestrum.

Jasně vysvítá péče apoštola, který se chtěl »všem státi vším«, o jednotlivce. A starost ta diktovala mu cesty k nalezení těch, k nimž přišel. V domech je vyhledával a v rodinách sel při svých návštěvách slovo učení Ukřižovaného. Lásky věřících byla odměnou za tuto péči. Opět ono loučení miletské dokladem. Et cum haec dixisset, positus genibus suis oravit cum omnibus illis. Magnus autem fletus factus est omnium et procumbentes super coilum Pauli, osculabantur eum. —

Na ostatních stránkách Dějů apoštolských jmenovány ještě jiné rodiny, které vlivem apoštolovým přijaly jho Kristovo. Již při první missijní cestě jmenována jedna.

Na Cypru byl apoštol zavolán do domu místodržitele Sergia. A Pavel použil příležitosti: poučil svého hostitele a zázrakem přemohl pohana. Sergius stal se křesťanem.

Ve Filipi stalo se podobně. Vzácná jsou slova Písma, kterými tato událost vylíčena.

Die autem sabbatorum egressi sumus foras portam iuxta

flumen, ubi videbatur oratio esse, et sedentes loquebamur mulieribus, quae convenerant. Et quaedam mulier nomine Lydia, purpuraria civitatis Thyatirenorum, colens Deum, audivit: cuius Dominus cor aperuit intendere his, quae dicebantur a Paulo.

A Lydia donutila Pavla vejít v dům její. Et coegit nos.

Podobně obrátil všežského dozorce a jeho rodinu. Omnibus omnia, ale také všude. V Korintě získává sv. Pavel představeného synagogy Krispa a dům jeho, křtí i Kaja. V Korintě v bližších stycích žil Pavel asi s rodinou jakéhosi Stephana, jež v prvním listě Korintských vzpomíná. Baptizavi autem et Stephanae domum. Známo je také intimní přátelství Pavlovo s manžely židokřesťanskými v Korintě: Akvilou a Priscilou. Salutant vos in Domino multum Aquila et Priscilla cum domestica ecclesia, apud quos hospitor.

Podobně známy jsou styky Pavlovy s rodinou kolossenskou Filemona. A zde zvláště vidno, jak dovedl ve prospěch veliké věci Kristovy využití svých osobních styků.

Filemon měl otroka Onesima. Onesimos prchl pánu svému do Říma. Pavel jej tam obrátil na víru Ježížovu a vrátil pánu původnímu doprovodným listem, který se stal kazatelnou Pavlovi a světu prohlášením nového zákona lásky. Obscuro te pro meo filio, quem genui in vinculis ut illum reciperes iam non ut servum, sed pro servo charissimum fratrem.

Ke konci tohoto dopisu jedné rodině poslaného a jednoho člověka zájem hájícího, píše: Simul autem et para mihi hospitium: nam spero per orationes vestras donari me vobis.

Všimneme-li si na konci apoštolových dopisů pozdravů na jednotlivé osoby a rodiny, můžeme směle tvrditi, že se tu jedná o osoby, které ne veřejným kázáním přivedl ku pravdě, ale intenzivní prací u osob jednotlivých a v rodinách. V listu k Římanům na konci přičiněna slova: Salutat vos Timoteus et Lucius et Jason et Sosipater, cognati mei. Salutat vos Caius, hospes meus et universa ecclesia. Salutat vos Erastus arcarius civitatis.

Nejvzácnějším dokladem Pavlovy privátní pastorace jsou jeho listy k Timoteovi a Titovi.

Prvému v prvním svém listu apoštolu dává normy, jak jednotlivce poučovati a napomínati.

Seniores ne increpaveris, sed obsecra ut patrem; juvenes ut fratres; anus ut matres; invenculas ut sorores in omni castitate. Viduas honora, quae vere viduae sunt. Si qua autem vidua filios aut nepotes habet, discat primum domum suam regere et mutuam vicem reddere parentibus . . .

A Titovi píše: Senes ut sobrii sint, pudici, prudentes, sani in fide, in dilecti one, in patientia . . .

První normale privátní pastorace z nejpovolanejších úst!

Kristus Pán a apoštolové podávají svým jedním a slovy důkaz moudře a obezřetně prováděné privátní pastorace.

Kde Kristus mluví, nemůže mlčeti jeho církev!

Přecházíme tedy na mžik k nazírání církevních autorit na jmenovaný obor duchovní správy.

Všeobecného nějakého nařízení koncilu nemohu podati. Ale i to vysvětlitelno. Koncil tridentský, který tak pronikavě zasáhl v reformu života církve, žádá na kněžích residenci. Tuto povinnost ukládá koncil ke snadnějšímu splnění božského příkazu: Znáti své ovečky. Poznání farníků však nemyslitelno bez osobního styku. Residence má býti jen získáním času k poznání světců, tedy časem k privátním návštěvám v rodinách.

A jako při sněmu tridentském dá se vyvoditi tento názor otců církevních, dalo by se podobně i u sněmů jiných, které ani do tak speciálních otázek pastorační nevházely, majíce více ráz dogmatický.

Poslední století přinesla jasné výroky provinciálních synod, diecesních synod a biskupských nařízeních duchovenstvu ku vykonávání návštěv rodin.

V Collectio Laccense našel jsem při každé skorem synodě příkaz kleru ku poznání farníků. Ani pražská prov. synoda neschází.

Připomenu jen některých z mnoha; in quo omnes consentiunt, necesse est, ut verum sit.

R. 1610 na diecesní synodě ermlandské v kapitole de visitatione parochiarum vydal kníže-biskup Rudnicki ustanovení ohledně starobylého navštěvování osady o Kalendách koledy naše. R. 1890 znova usnesení ona uvedena kleru ermlandské diecese v pamět a nařízena ku zachování.

V nejstarších časech konala se tato předepsaná návštěva rodin ve vigílii vánoční; později, když čas nevystačil, položen termin návštěvy v periodu mezi Vánoce a Epiphanie. Dle nejnovějších nařízeních má se návštěva konati na podzim neb jiný vhodný termin. Povinností farářovou při této návštěvě je seznámiti se s poměry parochianů a všeobecném duchu v rodinách zavládajícím.

R. 1690 shromáždil kníže-opat Celestin Sfondrati ze Sv. Havla klerus ku Conventus generalis clericorum territorii St. Galli. Při tomto konventu pronesl opat slova na počátku již citovaná.

Do synodálních statutů přijat následující passus: Duchovní správci mají co rok a sice dle potřeby semel iterumque navštívit domy svých osadníků a dle okolností také společně spárny si prohlédnouti. II, 4.

Biskup eichstetský Rajmund hr. Strassoldo — 1757–1781, který dle svědectví souvěkoviců »o vnitřní jednotě a zdatnosti svého kleru pracoval«, vydal známé Pastorale Eichstettensis, které do dnes v diecesi jest v platnosti. V tit. 14. cap. 8. § 8. udány podrobnosti De ovium cognitione. Zde jako jediná pomůcka k získání zdatné známosti osady udána privátní pastorační rodinná.

Podobná nařízení vykazují synody senská 1850, bordeauxská 1856, utrechtská 1865 mnohé jiné.

Nejsou bez zajímavosti slova plná vážnosti a přesvědčivosti, kterými některé ze synod kleru povinnost návštěv osadníků na pa pamět uvádějí. Diecesní statut lutyšský zní: Božským příkazem jsou povinni ti, jimž svěžena duchovní správa, znáti své svěžené ovečky, aby jim mohli věnnovati odpovídající míru své péče. Všeobecná znalost nedostačí, farář musí jednotlivě svoje znáti, aby na něm naplněno bylo slovo Páně: »Znám ovce své, a ovce mé znají mne«, a podobně i další slova: »Ovce slyší hlas můj, a on volá ovce své jménem.«
(Pokračování.)

Vysoce zajímavý spor o platnosti testamentu.

V H. zemřel děkan ze řádu maltánského a zanechal za sebou starou sestru, již za živa dal úsporu svého života 15.000, aby pro své státi byla zaopatřena. Táž ve svém vysokém věku a nedostatečném zraku převrhla lihovou lampu a popálila se tak, že nedlouho na to zemřela.

Jednalo se o rychlé pořízení vůle. Zavolán nejbližší souseď sládek, přišel kaplan z řádu maltánského a zavolali ještě služku domácí, aby byla přítomna poslední vůli.

Popálená stařena odkázala ústně většinu jmění svého bratra kostelu, a pak své služce a na některé dobré účely. Krátce po kšaftu zemřela. Za dobré paměti napsali svědkové poslední její vůli ústní a podepsali ji. Při projednávání jejím však c. k. soud zamítl tuto poslední vůli z formálních důvodů, že zákon nepřipouští za svědky kněze řádové a ženy, a tedy v tomto případě není zákonitá forma zachována. Následkem toho bylo postupováno, jako by nebylo testamentu. Vyzváni byli příbuzní, aby se hlásili, ale — nikdo nemohl dokázati své pokrevnosti a tak má děditi stát onen majetek.

C. k. soud správně zamítl svědky, neboť o svědcích stanoví náš zákon takto:

Svědkové testamentární (k nimž může náležeti i pisatel testamentu §§ 581 a 589 o. o. z.) musí býti v době zřízení testamentu způsobilí, k testamentárnímu svědectví požádání a ku svědectví ochotni (§§ 579 a 585 o. o. z.).

Naprostě nezpůsobilými k svědectví jsou:

a) členové duchovních řádů (§ 501 o. o. z.); byl-li řád sekularisován, jsou členové jeho způsobilými svědky (dv. dek. ze dne 20. května 1785 č. 433 sb. z. s.);

b) mladíci mladší 18 roků (§ 591 o. o. z.);

c) ženy (§ 591 o. o. z.);

d) smyslů zbavení, slepci, hluchí neb němí a ti, kdo nerozumí řeči zůstavitelově (§ 591 o. o. z.);

e) osoby odsouzené pro zločin podvodu neb jiný zločin ze ziskuchtivosti spáchaný; nezpůsobilost svědků nepomíjí s pomi-

nutím trestních následků novely ze dne 15. listopadu 1867 č. 131 ř. z. (rozh. sb. »Gl. U.« č. 3764, 5390, 10 024).

Relativně nezpůsobilými a sice jen ohledně dílu jim zanechaného:

a) dědic neb odkazník ohledně podílu mu zanechaného, jeho manžel, rodiče, děti, bratři a sestry neb osoby v témž stupni sešvakfené;

b) placené osoby domác; služebníci dědicovi, kteří bydlí v dílně dědicově ne však v jeho domě, nenáleží k osobám domácím ve smyslu § 594 o. o. z. (rozh. sb. »Gl. U.« č. 4453). Aby bylo pořízení ve prospěch osob v § 594 a 595 jmenovaných platným, postačí, když 3 svědkové různí od osob těchto poslední vůli dle § 579 o. o. z. podepíší; aby slyšeli, že zůstavitel ústně potvrdil obsah pořízení, se nežadá (kn. jud. 55);

c) pisatel poslední vůle, když zůstavitel jemu aneb jeho manžel, dětem, rodičům, bratřím a sestrám aneb osobám v témž stupni sešvakfeným něco zanechal; takové nařízení musí býti prokázáno způsobem v § 594 o. o. z. vytčeným.

Neznalost práva škodí a škodila i v tomto případě. Jestli se nepovede zachrániti poslední vůli »privilegovaným pořízením«, jehož se zástupcové kostela a děkanský úřad na radu právního přítele dovolává. Není jistě bez místa opakovati ustanovení o zákonné poslední vůli ústní.

K tomuto ústnímu pořízení mimosoudnímu se vyžaduje:

a) Zůstavitel, který nechce nebo nemůže zachovati náležitosti testamentu písemného, může ústní pořízení učiniti (§ 584 o. o. z.). Neformální písemné pořízení může platiti co ústní (rozh. sb. »Gl. U.« č. 44, 367, 1627, 3147, 6287, 7079).

b) Kdo ústně pořizuje, musí svou poslední vůli vážně projevit před třemi způsobilými svědky, kteří současně přítomni býti musí a zároveň potvrditi mohou, že se v osobě zůstavitelově nesběhl ani podvod ani omyl (t. nuncupativum). Není sice nutno, avšak radno, by svědkové buď všichni společně aneb každý pro sebe prohlášení zůstavitelovo buď sami si napsali aneb pokud možná brzo napsati dali (§ 585 o. o. z.; t. nuncupativum in scripturam redactum). Nežadá se, aby svědkové testamentární byli zůstavitelem samým povoláni (rozh. sb. »Gl. U.« č. 2371, 6846), neb aby byli povoláni výslovně co svědkové poslední vůle (rozh. sb. »Gl. U.« č. 6621), ovšem ale musí jim býti oznámeno, že se jedná o ústní pořízení (rozh. sb. »Gl. U.« č. 4583). Potvrdí-li se spis co poslední pořízení, není to ústním pořízením (rozh. sb. »Gl. U.« č. 1600, 3277).

c) Má-li býti ústní poslední pořízení právoplatným, musí býti potvrzeno k žádosti každého, kdo zájem v tom má, srovnalou výpovědí 3 svědků aneb aspoň dvou, pokud by jeden z nich již vyslechnut býti nemohl (§ 586 o. o. z. a §§ 65—67 čís. pat. ze dne 9. srpna 1854 č. 208 ř. z.).

Privilegovaná (výsadná) pořízení. Za jistých okolností do-

pouštějí se úchyly z pravidelných forem testamentárních. Sem náleží:

a) poslední pořízení učiněná za plavby neb v čas moru neb jiné nakažlivé nemoci. Platnými svědky jsou zde i řeholníci, ženy neb mladici 14. rok dokonavši (§ 597 o. o. z.). Stačí pak svědkové dva, z nichž jeden může testament psáti. Je-li nebezpečí nákazy, není třeba současné přítomnosti obou (§ 598 o. o. z.). Poslední pořízení osob, jež onemocněly v ústavech kontumačních, nemá potřebí žádné formy (pokud to zemské zákony připouštějí) (§ 71 kontumačního řádu publik. dekr. dv. kanc. ze dne 30. června 1737 sv. 65 sb. z pol. a nař. ze dne 8. června 1837 B. 2254) Výsadné tyto testamenty pozbývají platnosti v 6 měsících po skončené plavbě, pokud se týče po zániku epidemie.

b) Poslední pořízení vojínů.

Veřejná poslední pořízení. Poslední pořízení mohou býti zřizována též za spolupůsobení veřejné autority a jsou dle toho:

Soudní poslední pořízení. Zůstavitel může před soudem písemně neb ústně pořizovati (t. judiciale):

a) Písemné pořízení musí zůstavitel vlastnoručně podepsati a soudu osobně odevzdati (t. judici oblatum).

b) Soud upozorní zůstavitele na to, že musí býti připojen jeho vlastnoruční podpis, na to spis soudně zapečetí a na obálce poznamená, či poslední vůli obsahuje. O tom sepíše se protokol (t. apud acta conditum) a spis se soudně uschová, když bylo potvrzení o jeho přijetí vydáno (§ 587 o. o. z.). Poslední pořízení může každý okresní soud bez ohledu na příslušnost přijmouti. (§ 121 jur. nor.) Nebyl-li zapečetěn soudní testament, nemá to v zápětí jeho neplatnost (rozh. sb. »Gl. U.« č. 6699).

c) Chce-li zůstavitel svou vůli ústně projeviti, sepíše se o tom protokol, který se pak podobně jako spis zapečetí a uschová (§ 588 o. o. z.).

d) Soud, který přijímá písemní neb ústní pořízení, sestává nejméně ze 2 přítomných osob soudních, z nichž jedné přísluší pravomoc v místě, kde se pořízení děje. Druhou osobu soudní, mimo soudce, mohou též dva jiní svědkové nahraditi (§ 589 o. o. z.). V pádu potřeby mohou se osoby soudní odebrati do obydlí zůstavitelova, jeho poslední vůli vyšetřiti a pak o jednání protokol sepsati připojivše den, rok a místo zřízení (§ 590 o. o. z.).

e) Předpisy o nepředpojatosti a způsobilosti svědků o zjištění osoby zůstavitelovy platí též při soudním testamentu, i o osobách soudních.

Zákon tedy připouští výjimku od formy: v případě epidemie, při moru, při plavbě. Jednati se bude nyní o to, zda popálení a spojená s ním brzká smrt uznána bude jako případ, kdy platí privilegované pořízení.

Na vyřízení celé záležitosti jsme zvědaví a neopomineme je přinésti.

V tomto případě neznalost formy předepsané dala v šanc

těžce nastřádaný groš kněze, který připadl fisku, jestli se nepodaří uplatnit privilegovaný testament.

Ignorantia juris nocet. Proto na konec uvádím soubor rozhodnutí nejv. správ. soudu o posledním pořízení, jak je sebral dr. Brychta ve svém spise o jmění církevním na str. 419:

Na jakém papíře a v jaké formě byl testament sepsán, o jeho platnosti nerozhoduje. Nález nejv. soudu ze dne 13. ledna 1857 č. 9361. — Rovněž nevádí platnosti testamentu, zdaž jest psán z části inkoustem a z části tužkou, zdaž obsahuje opravy a není datován. Týž soud dne 21. března 1889 č. 2570. — Na více nespojených listech (arších) psaný testament, z nichž pouze poslední obsahuje datum a podpis, jest platný, když obsah jeho jest pravý a souvislý. Týž soud dne 19. července 1883 č. 7645., 26. září 1888 č. 7458., 3. září 1891 č. 10.723. Je-li pouze první stránka podepsána, jsou následující závětní ustanovení neplatna. Nález ze dne 12. května 1858 č. 4753. — Testament musí býti podepsán jménem závětitele, slova: »moje poslední vůle« nestačí. Nález ze dne 3. ledna 1877 č. 7986. — Byla-li závětiteli při podpisu závěti »vedena ruka«, nevádí to její platnosti. Nález ze dne 11. května 1871 č. 13.431. — Znamení ruky závětitele, připojené závětním svědkem, nestačí. Nález ze dne 16. ledna 1861 č. 10.660. — Závěť zdělaná před notářem a dvěma svědky jest platna. Nález ze dne 15. února 1860 č. 1350. — Potvrzení testamentu může státi se též tak, že závětitel na otázku pisatele nebo svědka testamentu, zdali je to jeho poslední vůle, odpoví slovem ano. Týž soud dne 12. května 1858 č. 4748., 4. března 1857 č. 1724. a jindy. Pouhé kývnutí hlavou nestačí, týž soud dne 23. října 1855 č. 10.425.; ani připojení znamení ruky svědkem testamentu, týž soud dne 16. ledna 1861 č. 10.660., 6. září 1860 č. 10.266. — Připojení znamení ruky zůstavitele, který umí čísti a psáti, jest nepřijatelné, nález ze dne 3. ledna 1877 č. 7986., 22. dubna 1858 č. 549., leda by mu nemoc bránila, by závěť vlastnoručně podepsal, nález ze dne 22. června 1892 č. 7244. — Dle § 580. obč. zák. není třeba, aby se závětiteli jeho poslední vůle přečtla. Nález ze dne 11. dubna 1889 č. 3748. — Jest na proudu třeba, aby závětní tři svědkové na testamentu vlastnoručně se podepsali; připojení znamení ruky dle § 579. obč. zák. nepostačí. Nález téhož soudu ze dne 6. září 1860 č. 10.266. — Nařizení, že závětní svědkové musí býti zůstaviteli známi, platí jen pro ústní, ne však pro písemnou poslední vůli. Nález ze dne 27. listopadu 1862 č. 7930., 23. dubna 1872 č. 3720. — Podepsal-li se jeden ze tří závětních svědků na testamentě jinou osobou: sepsaném jednoduše jako »(dožádaný svědek«, a ne jako »svědek poslední vůle«, není proto testament neplatný. Nález ze dne 23. července 1879 č. 6709., 3. května 1871 č. 2211. a jindy. — Závětní svědek, který psáti neumí, nemůže jiným svědkem býti podepsán. Nález ze dne 23. ledna 1890 č. 14.636., 22. června 1892 č. 7244. — Nešetří-li se přesně předpisu, že mají závětní svědkové »v testament nahlédnouti«, není proto

tento neplatný, předpokládaje, že proti jeho přesnosti není námitek. Nález ze dne 29. ledna 1890 č. 431., 8. července 1879 č. 6836 a jindy. — Aby zůstavitel závětní svědky sám za svědky povolal, není dle zákona třeba. Nález ze dne 20. února 1878 č. 9273. — Rovněž nevyžaduje se, aby jich povolal za svědky posledního pořízení, aneb aby mu byli osobně známi. Nález ze dne 11. listopadu 1891 č. 9672, 26. ledna 1888 č. 12.132. — Jedná-li se o poslední ústní pořízení, třeba o tom svědky dříve zpravit. Nález ze dne 23. dubna 1872 č. 3720. — Testament, jenž nemá platnosti jako testament písemný, může míti platnost jako pořízení ústní, zvláště nebylo-li šetřeno formálnosti v § 581. zák. obč. obsažených. Nález ze dne 13. června 1897 č. 8496., 18. září 1878 č. 1692. a jindy. — Platnost posledního pořízení, při němž šetřilo se všeho, čeho zákon vyžaduje, není závislá na tom, že většina přibráných svědků pořizovatele přežila, neboť zásada, že soukromá listina, která jest opatřena potřebným počtem pravých podpisů, jehož třeba, by listina měla moc průkaznou, dokazuje to, co v ní obsaženo, platí i pro poslední pořízení. Nález ze dne 21. července 1874 č. 5489. — Tvrdí-li zákonití dědicové, že kodícil jest neplatn, ježto se mu nedostává podstatných zákonných formálností, jest jim tvrzení to dokázati. Nález ze dne 15. března 1878 č. 2689. — Prohlášení jednoho závětního svědka, že jeho podpis není pravý, stačí ku zvrácení testamentu. Nález ze dne 4. ledna 1859 č. 14.984. — Jestliže jeden ze tří svědků ústní závěti na ustanovení zavětitel neví se pamatovati, jest závět neplatna. Nález ze dne 12. listopadu 1868 č. 9676. — Aby výpovědi svědků ústního testamentu doslovně souhlasily, nevyžaduje se k platnosti testamentu. Nález ze dne 18. listopadu 1880 č. 9993., 28. května 1879 č. 5052. — Nebyl-li soudně nebo notariátně zřízený testament zapečetěn, nemá toto opominutí vlivu na jeho platnost. Nález 12. prosince 1877 č. 6176. — I hluchoněmí mohou ústní pořízení činiti, když osoby, u jichž přítomnosti se to děje, jejich znaménkové mluvě (mimice) rozumějí. Nález ze dne 7. října 1892 č. 6993. — Umí-li hluchoněmý čísti a psátí a lze-li se s ním pomocí mimiky dorozuměti, může po rozumu § 579. obč. zák. zříditi písemný testament. Nález ze dne 13. listopadu 1860 č. 8576. — Popírati platnost testamentu z důvodu nedostatku právních formálností náleží dědici. Nález ze dne 15. března 1878 č. 9361., 24. července 1874 č. 5489, 4. dubna 1872 č. 627.

Fr. Vaněček.

Různé.

Nejnovější číslo (21.) »Bonifatius-Korrespondenz« přináší několik sensačních zpráv.

Od 24.—26. září 1911 byl konán v Drážďanech sjezd novomalthusianistů, a to se svolením vlády. V loňském ročníku v prvním čísle upozornili jsme na snahy novomalthusianismu,

nyň můžeme konstatovati, že novomalthusianismus a marxismus se doplňují; na zmíněném sjezdě bylo totiž proneseno slovo: sociálně-demokratičtí dělníci jsou dnes většinou praktičtí novomalthusiané. Tamže hlásala jakýsi paní Meisel-Hessová, že musí býti dovoleno mladým ženám, jež se nemohou vdáti, aby se staly matkami a sice tím, že budou pro případ mateřství pojištěny; dosavadní společenské pojmy o morálce musí býti změněny. Tím prý se lidstvu ve dvojím směru prospěje: tyto ženy nebudou bez dětí, a na druhé straně nebude třeba toho, aby slabší ženy dalšími porody byly na zdraví poškozovány jen proto, aby se počet lidstva nezmenšil. — Věru, je-li člověk pouze lépe vyvitnutým ssavcem, nelze se těm zásadám diviti.

Protestanti chtějí oslaviti 31. říjen 1917 jako čtyřstoletou památku toho, že Luther 31. října 1517 na dveře kostela ve Wittemberce přibyl své známé these, a sháněl k tomu jubileu dary. Z peněz sešlých má býti utvořen fond na podporu evangelických škol; v jednom letáku se praví, že tyto školy jsou mocnou oporou **proti Slovanstvu** a římskému duševnímu otroctví. Dobře, že se páni jednou přiznali, jaký účel mají evangelické školy u nás v Rakousku, najmě v zemích slovanských.

Volný myslitel Claparède, prof. na universitě v Ženevě, vydal knihu: »Dětská psychologie a paedagogika«, která, bohužel, vyšla již ve 4. vyd. a nejnověji přeložena v Lipsku do němčiny. Že se v ní chválí Ferrer, není divu; že ale mohla bezzávadně projíti věta: »Chemie nás poučuje o výbušné síle dynamitu, nepraví nám však, která s ním máme zápoliti, chceme-li nějakou minu aneb dokonce *nějakého vladaře do povětří vyhoditi.*«

V jistém německém časopise *) se žádá více — ne humanity — ale duševní surovosti. Nesčíslné milliony marek ročně jsou pro národní hospodářství ztraceny tím, že se zakládají a podporují ústavy pro mrzáky, idioty a pod. Naproti tomu musí se ozvati hlas: *Více duševní surovosti!* Pro společnost jest dobrodiním, jestli že chorobní a slabí její údové budou zničeni. Nikdo, ani rodiče a sourozenci nemají práva hynoucí život zachraňovati, naopak, mají povinnost vcházející život podporovati. Stát, zákon, právo a mravy musí se přeměnit, lékaři musí býti dáno oprávnění hubiti, když toho je ve prospěch společnosti třeba, jinak společnost následkem kultury a nemístného soucitu zahyne. — Nejsou uvedené blasy voláním z pohanského Říma? R. S.

Příklady.

Filosofie. Bedřich II., král pruský: Kdybych měl potrestati některou provincii, odevzdal bych ji filosofům. — Donald Mackenzie Wallace uveřejnil v Rusku spis, německý překlad vyšel r. 1906 ve 4. vyd. S mathematickou přesností ukazuje, kam

*) Staatsbürger-Zeitung.

dosavadní poměry na Rusi povedou. K přítomnému rozvratu připravovala se ruská intelligence hlavně studiem cizokrajných filosofů. Proudhon, Lassalle, Büchner, Marx, Pfeiffer byli hlavní autoři ruské intelligence. Z vylíčení toho jasně lze viděti, jak se rodili ti nynější reformátoři, kteří pracují pro blaho svých bližních vraždou a loupeží . . . (R. E. Jamot: Paběrky. Zvon VII. 8. a 9.)

Hřích těžký. R. 1578 poslán byl sv. František Saleský na vysoké školy do Paříže. Když se loučil s domovem, opakovala mu starostlivá matka všechna svoje předešlá napomenutí a propustila ho řkouc: »Synáčku, raději bych tě viděla mrtvého, než abych měla slyšeti, že jsi upadl do smrtelného hříchu.« (Ekert: Církev vítězná I. 170.)

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Literatura.

Vhodná pomůcka k provádění dekretu »Quam singulari«.

Pán přichází. — Poučná a modlitební knížka pro děti, které po prvé k sv. přijímání přistupují. — Schválena nejdůst. kníž. arcibiskupským ordinariátem v Praze dne 6. září 1911 číslo 10728. — Náklad a majetek firmy Kaplan a Scherling na Král. Vinohradech. Cena 20 hal. Knižka tato vznikla ze skutečné potřeby. Dětským, lehkým slohem vykládá vše, čeho je o nejsv. Svátosti oltářní dětem věděti třeba, opírá se o četné ilustrace a vhodné příklady; připojena jest poklona nejsv. Svátosti primokomunikanta a konečné pobožnost k sv. přijímání pro předfikávání upravená se čtyřmi vloženými písněmi, jež jsou opatřeny notopisem. Na knížce nepracoval pouze jeden duchovní, nýbrž jest výsledkem úrad několika kněží, kteří ze školy mají bohaté zkušenosti, a proto lze se nadíti, že knížka svému účelu vyhoví, a že i duchovenstvo i primokomunikanti si ji oblíbí. Obálka nese obraz, kterak sv. Karel Bor. podává tělo Páně sv. Aloisu, a tím se může knížka státi i upomínkou na první sv. přijímání. *Doporučujeme ji pro její pěkné vlastnosti co nejlépe.*

Sdělení.

I. Hostie lze kupovati v Dětském asyly Jezulátka, Praha II. Černá ulice č. 12, za týchž podmínek jako jinde. Tím se podporuje asyl a jest bezpečnost, že jsou hostie pravé.

Malé hostie 5 za haléf, veliké 1 za haléf.

Dp. farář vyplní si blanket na rok, kdy a kolik se mu má hostií poslati, načež následuje přesné dodání o 48 hodin dříve, aby se mohla zaslati reklamace, kdyby snad se ztratily, což se nestává.

II. V Johanneu, ústavu pro učně, Praha II. Salmova ul., jsou Školští bratři a fidi útulnu, kdež za 20 K měsíčně může učedník míti byt a dostatečnou stravu a vzorný dozor. Poněvadž bratři studenty středoškolské nepřijímají, budou moei přijmouti několik učňů. Dotazy do Salmovy ulice.

III. »Slova pravdy,« větečné časové brožury nejlepších spisovatelů, se rozprodávaji ve prospěch Jednoty katolických tovaryšů v partiích

po 500 brož. za 5 K franko proti hotovému.

Upozornění toto není žádnou reklamou, nýbrž povinností předsednictva rozšířiti tyto výtečné spisky za nejnižší cenu. Za 1 h 16 stránek! Cena jest menší než výrobní, poněvadž se jedná o výprodej starých brožur, načež bude následovati nová řada »Slov Pravdy«. Objednávky poštovní poukázkou na adresu: „Slova Pravdy“, Praha VI. 81.

LISTY HOMILETICKÉ.

Hod boží vánoční.

Hřích, pramen nevěry.

»Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali.«
(Jan I, II.)

1900 let slaví křesťanský svět vánoce a dosud ho tyto svátky neomrzely, nikomu ještě nepřipadlo, že jsou zbytečné. Ani křesťané vlažní, ani takoví, kdož víru úplně odhodili, nemohou se ubrániti půvabu a kouzlu této slavnosti, i oni o vánocích jaksi obživnou a radují se a dávají dětem svým a sobě navzájem dary a bezděky slaví památku chudého dítky betlemského. A kdo věří, od bezstarostného dítky až po sešlého starce, cítí dnes v srdci nebeský pokoj a blaživou radost, kterou všem lidem dobré vůle ve svaté noci s nebe přineslo chudičké dítko betlemské.

Než — do té radostné nálady vánoční zaznívá zlozvuk, který radost naši jaksi kalí a dusí, a nejsmutnější jest, že tento zlozvuk vyznívá ze srdce a vyplývá z péra onoho apoštola, kterého Ježíš mezi všemi nejvíce miloval, ze srdce a z péra miláčka Páně, sv. Jana. Ach, vidím v duchu toho milého apoštola, vidím ho, jak píše první kapitolu svého evangelia, a když má psáti verš 11, chvěje se jeho ruka a z očí kanou veliké, horké slzy, slzy lásky a smutku na šedou blánu papyrusovou a trhanými literami píše slova, která jste právě slyšeli: »Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali.«

Nepřijali ho, když na svět přišel v Betlemě ve chlévě. Město Davidovo včera večer odepřelo noclehu jeho Matce; jen čtyři chudí pastýři přišli s nivy a klaněli se mu v jeslích ve svaté noci. Knížata lidu israelského, velekněží, zákonci a starší chladni zůstali při zvěsti o jeho narození, kterou jim donesli tři mudrcové z východu, ba oni právě stali se později jeho nejúpornějšími nepřáteli, kteří neustali, až ho přivedli na kříž a do hrobu. Svoji ho nepřijali.

A přijímají ho křesťané, lidé, kteří nosí jméno Kristovo už v názvu svém? Ach, všude dosti takových, kteří ani dnes nejdou

do Betlema, do kostela, kteří nenávidí Krista, kteří chodí jako nepřátelé jeho kříže.

Kde toho příčina? Nevěří. A odkud vyvívá nevěra? Z hřichu.

*
*
*

Víra křesťanská vyžaduje života podle vůle boží. A to není věc lehká, to vyžaduje velikého sebezpřemáhání, mnohých obětí, každodenně, ba při každém kroku. Sám Spasitel, tak mírný a milý, praví: »Království boží násilí trpí a jen kdo násilí činí, uchvacují je.«

A na druhé straně jest člověk příliš nakloněn k zlému a hřích se mu jeví obyčejně tak krásný, svůdný a vábný a tak lehkou podléhá člověk slabý pokušení.

Ale za hřichem chodí jako černý stín jeho kletba a to jest zlé svědomí a to hlodá a hryze jako červ na srdci a na duši hříšnickově. Ale hřích tak pevně ho drží ve spárech svých, těžko bývá hříšníkovi od hřichu se odtrhnouti a proto volí raději odtrhnouti se od Boha. A začíná pochybovati, je-li vůbec Bůh, a přeje si, aby ho nebylo, nebylo Boha, který by ho soudil a trestal; a hříšník tluší a dusí zlé svědomí, až je udusí, až je umlčí. Ano, konečně. po velikém zápase potlačí zlé svědomí a víru v Boha v srdci svém a naplní se na něm slovo žalmu (52, 1): »Řekl blázen v srdci svém: Není Boha.« Jenom blázen v šílenosti mluví tak: Boha nelze popřítí, nelze odstraniti!

»Ale,« slyším blasy, »velcí a učení páni také často víry nemají a vede se jim dobře; nač potřebuje člověk prostý Boha a obtížné víry?«

Řeč bláznovská to, i velcí a učení potřebují Boha i víry, zrovna tak, jako ti prostí a malí. V XVIII. století žili ve Francii tři mužové, kteří v očích světa byli velikými učenými, kteří psali knihy, na pohled učené, ale bezbožné. Nejen Francie, i ostatní svět žasl nad jejich učeností, četl hltavě jejich spisy a radoval se nad pokrokem, že už konečně nepotřebuje Boha a že každý může žít, jak chce. Tito tři mužové byli Voltaire, Diderot a D' Alembert. Tupili Boha a náboženství způsobem nejpodlejšími a sami se nazývali »bratry Belzebubovými«. Ale na konci jejich života se ukázalo, jak malí a ubozí byli ve své učenosti a ve svém sprostém rouhání.

1. Když se blížil konec Voltairův, přál sobě zpovědníka. Bratří Belzebubovi stáli u lůžka jeho a nikoho k němu nepustili. Všecek zoufalý křičel ustavičně Voltaire: »Jsem opuštěn od Boha a od lidí!« Svíjel se jak rozšlápnutý červ a nehty do krve rozrýval si kůži. Konečně přišel okamžik poslední. Ohlašoval jej nový nával zoufalství: »Cítím ruku, která mne chápe a vleče před soudnou stolicí boží!« Potom se zahleděl strnule do prázdna a vzkřikl: »Dábel je tu! Chytá po mně! Vidím ho! Vidím peklo! Skryjte je!« Hrozně křiče, sklesl. Krev mu vytryskla proudy z úst a nosu — Voltaire byl mrtev. Bylo 30. května r. 1778.

Několik očitých svědků, kteří se později obrátili, pravili: »Kdyby mohl ďábel umřít, nemohl by skončiti jinak.«

2. D' Alembert byl jako dítě od bezcitné matky odložen u dveří kláštera bratří sv. Filipa Nerejského. Mniši se ho ujali a vychovali. Za odplatu po celý život šval proti klášterům a církvi.

Za pět let po smrti Voltairové D' Alembert onemocněl. Když se blížila jeho poslední hodina, prosil upěnlivě svých bezbožných přátel o kněze. Aby ho upokojili, vyšel jeden, že prý ho zavolá. Za chvíli se vrátil se vzkazem, že prý farář sv. germainský hned přijde. Nepřišel ovšem, protože ho nikdo nevolal. Znova zahrnoval umírající své přátele prosbami, ale nadarmo. Jeden z nich vyšel, přišel však až po dlouhé době se zprávou, že farář sám jest příliš zaměstnán, ale že mu doporučuje jiného kněze, jehož navštívenku také odevzdal, ale ten prý bydlí v odlehlé městske, vylákali ho na venkov, aby mu znemožnili všeliké spojení s kněžími, a tak i on umřel bez Boha a mimo církev.

3. Poslední z bratří Belzebubových zemřel o 9 měsíců později. Smutné zkušenosti u smrtelného lůžka jeho přátel tak ho rozrušily, že už činil první kroky ke smíru s církví. Když to zvěděli jeho přátelé, vylákali ho na venkov, aby mu znemožnili všeliké spojení s kněžími, a tak i on umřel bez Boha a mimo církev.

* * *

Tot konec tří největších rouhačů XVIII. století. Na nich vidíme strašně vyplněno slovo Písma sv.: »Řekl blázen v srdci svém: Neň Boha.« Bláznovstvím bylo jejich popírání Boha, poštilosti celý jich život, třeba že od světa nevěreckého tak byli velebeni. Až se blížila věčnost, ostré, příšerné světlo osvítlo nesmyslné výmysly jejich mozku: viděli, uznali poštilost svou, volali po Bohu a knězi, ale bylo pozdě!

Draží moji, my kteří věříme, nemáme-li dnes srdce i rukou svých pozvednouti k Spasiteli, k tomu milému dítěti betlemskému, nemáme-li zvolati radostně: Ó Ježíši, děkujeme tobě, že jsme věřícími katolíky!

Hleďme také, abychom víry neztratili, nebezpečí k tomu jest dnes příliš mnoho. A nejjistějším prostředkem, zachovati víru, jest život podle víry. Slibme dnes u jeslí Spasitelových, zde u paty jeho svátostného trůnu, že hodláme budoucně věrně zachovávatí všechna přikázání jeho i jeho církve a nikdy od nich neodbočiti, ať to stojí oběti a přemáhání jakékoli. Neboť kdo ve věci důležité jen jedno přikázání přestupuje a těžce hřeší, přestupuje celý zákon a chodí jako nepřítel kříže Kristova a je už na cestě záhuby věčné.

U jeslí Spasitelových slobme dnes: Ó Ježíši, chudé dítě betlemské, tobě chceme zůstatí věrni, věrni až do posledního srdce úderu, až do posledního vzdechu! Amen. *J. Ocetek.*

*

Narození Páně.

Narození Ježíše Krista důkazem jeho božství.

»Nesa všecky věci slovem moci své.«
(Žid 1, 3.)

V III. století křesťanském žil v Lycii, krajině to maloasiatské, muž obrovské postavy a síly, jménem Křištof. Jsa si vědom své nepřemožitelnosti, osvědčené v mnohých půtkách a bojích, umínil si posléze, že bude sloužiti jenom pánu nejmocnějšímu, jenž nikomu není podroben a nikoho se nebojí. Hledav dlouho marně takového pána, nalezl jakéhos křesťanského poustevníka, kterýž mu vypravoval o Ježíši Kristu, Synu božím, všemohoucím Pánu nebes i země. Tomuto Pánu nejmocnějšímu chtěl Křištof sloužiti. Ale kterak, když neuměl ani čísti a rozjímati, ani se modliti a postiti, jsa člověk prostý a neučený? Poustevník mu poradil: »Tedy služ Kristu Ježíši svou silou tělesnou.« I pokynul na blízku řeku, přes níž nebylo nikde mostu. V té řece byl na jednom místě nebezpečný brod. U toho brodu vystavěl si obrovský muž chyši a čekával na zavolání těch, kteří se chtěli přebrodit, aby je přenesl, jsa poučen, že to skutek milosrdný, velmi milý Pánu Ježíši. — Jednou na večer slyší Křištof ve své chyši dětský hlásek: »Křištofe, Křištofe, pojd ven a přenes mne.« Vyšed ven, vidí pacholátko, něžné a líbezné, růžových lící a zlatých kadeří. Převozník vezme chlapečka na rameno a opíraje se o silnou hůl, sstupuje opatrně do řeky. Ale sotva učinil několik kroků, vystupuje voda, dme se výš a výše, a pacholátko stává se každou chvílí těžším, jako jinoch, jako muž, jako velikán, až silák převozník pod břemenem umdlévá a s největším namáháním dostává se na druhý břeh. Tu skládá břímě, oddychuje a praví s úžasem: »Dítě, jakýť to div s tebou? Mněf bylo, jakoby spočíval na mně veškeren svět!« Jemuž odpovědělo pacholátko: »Více, než veškeren svět; ty jsi nesl toho, jenž stvořil nebe i zemi. Prokazoval jsi milosrdenství lidem a proto jsi došel milosrdenství u Boha; bříchové tvoji jsou ti odpuštěni.« To dořekši pacholátko, zmizelo. Byl to Pán Ježíš. Od té doby slul velikán Kristonos aneb Křištof, (nosič Krista).

V této starodávné legendě o sv. Křištofu skrývá se, milí křesťané, vzácné jádro pravdy. Ten, kterýž se narodil dnes ve chlévě betlemském, drží ve svých rukou veškeren svět, »nesa všecky věci slovem moci své«. Není Ježíš Kristus jenom člověk, ale jest také Bůh v jedné a to božské osobě. To pak dokázal světu již svým narozením, což se nám nabízí dnes k nábožnému uvažování. Narození Ježíše Krista jest důkazem jeho božství

I. svým dějem,

II. svým dojmem.

Ježíši, zjev nám milostivě, jak pravdiva jsou slova, že ležíš v jeslích a kraluješ v nebesích! Vy pak, bratří, slyšte pozorně, co vám budu hlásati ke chvále narození božského.

I. Narození Ježíše Krista jest důkazem jeho božství svým dějem.

Což medle stalo se při narození Páně? Co vypravují svatí evangelisté? Slyšte! Josef a Maria z Nazareta přicházejí do Betlema k veřejnému popisu lidu. Nemajíce místa v hospodě, uchylují se do chléva za městem. Tam přichází na svět pacholátko. Maria, jsouc chudá a v cizině, ovinuje syna svého plenkami a klade ho v jesle. Noc zakrývá svým temným závojem veškeren kraj. Nikdo neví, co se přihodilo ve chlívě betlemském. Nikdo? Nikoliv, narození Ježíše Krista nezůstává úplně neznámo. Jsou v té krajině pastýři, kteříž ponocují a drží stráž noční nad stádem svým. I zjevuje se jim anděl v záti nadpozemské a zvěstuje jim: »Narodil se vám dnes Spasitel, jenž jest Kristus Pán, v městě Davidově.« A hued je s andělem množství duchů nebeských, chválicích Boha a řkoucích: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« Pastýři jdou potom po znamení, kteréž jim dal anděl, a nalézají ve chlívě Marii i Josefa a nemluvnátko položené v jeslích.

Co vysvětluje, moji draží, z tohoto prostého vypravování? Že nemůž býti pouhým člověkem ten, kterýž přišel na svět jako dítě nejchudší. Když oznamovali a oslavovali příchod jeho na svět blažení duchové nebesí, tedy jsou služebníci Ježíše Krista, on pak jest jejich pán, ne jako člověk, ale jako Bůh. »Když uváděl (Bůh) prvorozeného Syna svého na okres země, dí: »A klaňte se jemu všickni andělé boží.« (Žid. 1, 6.). Těmito slovy dokazuje sv. apoštol Pavel, že andělé slouží Ježíši Kristu, jakožto svému Bohu a Pánu, že jim přikázal Bůh tuto službu hned při narození Ježíše Krista v Betlemě.

Když bylo Pánu Ježíši čtyřicet dní, nesli ho Maria a Josef do chrámu, aby ho obětovali dle zákona Mojžíšova. A co se přihodilo toho dne? Duch svatý dal vnuknutí nábožnému Simeonovi, aby šel do chrámu, že tam uzří Spasitele. I spatřil ho skutečně a vzal jej na lokty své a hlasitou chválu vzdával Bohu za tu milost a řekl k Marii, matce jeho: »Aj, postaven je tento ku pádu a ku povstání mnohým v Izraeli a za znamení, jemuž bude odpíráno.«

Kdo by se byl nadál, že takové proroctví vyjde z úst bohabojného kmeta o útlém nemluvnátku? Toto útlé nemluvnátko má dorůst v muže, jenž rozdvojí svět ve dva různé tábory: v tábor věřících a v tábor nevěřících. Ti, kteří v Ježíše Krista uvěří, povstanou, napraví se, budou spaseni; ti pak, kteříž neuvěří, padnou, zůstanou ve všelikém hříchu, zahynou na věky. Tak stane se Ježíš Kristus středem dějin lidských, tak se stane osou, kolem níž se bude otáčeti vše ve světě buď vírou a přichylností, buď nevěrou a odporem. Je-li možno, aby byl Ježíš Kristus pouhý člověk? Tento význam Ježíše Krista v dějinách měl na mysli císař Napoleon I., když pravil jednou ke svým důvěrníkům: »Myslím, že lidi znám; ale tento, vězte mi, jest více nežli člověk!«

Slovem »tento« mnil božského Spasitele, čímž projevils svou hrdost.

Brzy po narození Pána Ježíše přijeli do Jerusalema tři králové aneb mudrci od východu. I tázali se: »Kde je ten, kterýž se narodil král židovský? Nebo viděli jsme hvězdu jeho na východě a přijeli jsme poklonit se jemu.« Uslyševše pak v Jerusalemě, že se má naroditi Vykupitel dle předpovědění proroků v blízkém Betlemě, jdou tam za svitem hvězdy, kteráž se jim ztratila na pomezí země židovské, nyní pak opět se jim ukázala a vedla je k domu, kdež bylo dítě. Před tímto dítětem padají mudrcové na kolena a klaní se jemu a obětují mu vzácné dary: zlato jakožto králi, kadidlo jakožto Bohu, myrrhu jakožto člověku smrtelnému. A ten, jenž takto byl oslaven a poctěn leže ještě v kolébce, ten by mohl býti pouhým člověkem?

Uvážíme-li tedy vše, cokoliv se přihodilo při narození Ježíše Krista, musíme uznati, že je Syn boží jednorozený, oblesk slávy a obraz podstaty boží, a musíme přisvědčiti sv. Bernardu, říkoucímu: »Kristus spojil již v prvním okamžiku svého narození božské věci s lidskými, nízké se vznešenými.«

A jako jest narození Ježíše Krista důkazem jeho božství svým dějem, tak i svým dojmem. O čemž v dílu druhém.

II. Narození Ježíše Krista jest důkazem jeho božství svým dojmem.

Tak hlubokého dojmu neučinilo, draží v Kristu, na lidi ještě žádné narození lidské, jako narození Krista Ježíše.

Když se navrátili pastýři z chléva betlemského, velebili a chválili Boha ze všech věcí, kteréž slyšeli a viděli tak, jak jim bylo povědáno od anděla. A poněvadž, čím srdce oplývá, tím i ústa přetékaají, vypravovali o narození Ježíše Krista všem Spasitele žádostivým. Tito pak divili se těm věcem, kteréž jim byly praveny od pastýřů (Luk. 2, 18, 20). Po dlouhý čas vypravovali si pobožní v Betlemě a v okolí, jak se ukázal anděl pastýřům ponocujícím, jak se donesly k uším jejich chvalozpěvy andělské, jak poznali pastýři Spasitele po znamení daném od anděla. Ani narození královského syna nebylo by vzrušilo myslí lidu tak mocně, jako ji vzrušilo narození chudého dítěte v jeskyni betlemské. — Podobný dojem učinilo narození Ježíše Krista na Simeona a Annu, když poznali Spasitele při jeho obětování v chrámě. Simeon mluvil o nemluvnátku s takovým nadšením, že Maria a Josef divili se těm věcem, kteréž praveny byly o něm (Luk. 2, 33.). Anna pak chválila Pána a mluvila o něm všechněm, kteříž očekávali vykoupení israelského (Luk. 2, 38.). V pravdě, narození pouhého člověka nemohlo způsobiti v myslích lidských tak veliké pohnutí! — A což přijezd východních králů ke kolébce Ježíše Krista zdali nerozvřil klidný povrch života v Jerusalemě a v celé zemi židovské až ke všeobecnému úžasu a zděšení nad vražděním nemluvnat mnohých pro nemluvně jedno? Toto jedno nemluvně, pro něž vycedila krev nemluvnátka

mnohá, nemůže býti pouhý syn lidský, ale musí býti spolu Syn boží.

Co viděli a slyšeli při narození Páně pastýři, Simeon a Anna, mudrci od východu a jiní lidé Spasitele žádostiví, to zvěstovali sv. apoštolové a nástupcové jejich všem národům, židům i pohanům. A jaký dojem učinilo na lidi jejich zvěstování? Ne jinaký, nežli že slyšeli o Bohu v těle lidském. Proto opakuje sv. Augustin s velikým nadšením na nesčíslných místech svých spisů slova sv. evangelisty: »A slovo tělem učiněno jest,« t. j. A Syn boží stal se člověkem.

Veliká úcta k tajemství vtělení božího vedla sv. Františka Serafinského k tomu, že počal vyobrazovati narození Páně velmi tklivým způsobem. Když se blížily vánoce l. P. 1223, vystavěl v jednom lese blíže Říma chlév, postavil do něho jesličky, vložil do nich voskové Jezulátko, přihnál odněkud živého vola a osla a uvázal je tak, aby na Jezulátko v jesličkách dýchali. Když se setmělo na štědrý večer, přišli synové sv. Františka ze všech okolních klášterů a zbožní katolíci z celého kraje, ozářili les hořícími pochodněmi a naplnili ho zvucnými chvalozpěvy ke cti novorozeného Spasitele. Mezitím klečel sv. František před jesličkami, klaněl se Spasiteli vyobrazenému voskovým Jezulátkem, vzbuzoval nejvroucnější city úžasu, lásky a vděčnosti a radostné proléval slzy. Když nastala půlnoc, sloužena mše sv. na oltáři ve chlévě. Sv. František přisluhoval knězi jako jáhen, zpíval sv. evangelium »Za onoho času vyšlo vyrčení od císaře Augusta« a promluvil potom k lidu o nesmírné lásce Syna božího, kterýž pro nás a pro naši spásu se vtělil a z Marie Panny narodil. A mluvil tak dojemně, že všickni plakali a až do rána setrvali u jesliček v modlitbách a chvalozpěvích. Po příkladu sv. Františka počaly se stavěti jesličky také v chrámech a po domech a staví se až dosaváde. A všickni kdož uctívají Ježíška v tomto dětinném vyobrazení, vyznávají, že se kofí v duchu božském dítěti.

Nejdojemnějším, ale spolu zcela zvláštním způsobem oslavuje se narození Páně ve městě Betlemě, kteréž je sice pod vládou tureckou, ale obyvatelstvo má větším dílem křesťanské, mezi nímž asi dva tisíce katolíků. Na štědrý večer vyjde z Jeruzalema slavný průvod katolický. V čele jede patriarcha neb jeho zástupce se vším duchovenstvem. Kolem desáté hodiny večerní blíží se průvod k velikolepému chrámu Narození Páně, kterýž jest vystaven nad jeskyní neb chlévem, kde se narodil Spasitel. Nesčíslné množství lidu, a to netoliko katolíci, nýbrž i rozkolníci, protestanti, ba i Turci, a to z blízka i z daleka, těší se na pobožnost, kteráž nemá sobě rovné. Město jest osvětleno, všechny zvony zní, ozývají se šalmaje a píšťaly pastýřské, veselý zvuk varhan vítá průvod, o desáté hodině počínají církevní hodinky a trvají až do půlnoci. Potom se slouží slavná biskupská mše, kteráž trvá skoro dvě hodiny. Gloria aneb andělský chvalozpěv »Sláva na výsostech Bohu« zpívá se s takovou vroucností, že mimoděk jest každému,

jakoby slyšel hlasy andělské. Po mši sv. jde průvod z chrámu do podzemní jeskyně, kteráž jest nádherně ozdobena. Patriarcha neb jeho zástupce nese na polštáti sošku milostného Jezulátka, kterouž v jeskyni jáben od něho vezme, plenkami obvine a do jesliček položí, když, zpívaje evangelium, přijde k slo- vům: »I porodila zde syna svého prvorozeného a plenkami ho ovinula a položila v jeslích.« Dojem bývá tak veliký, že všickni přítomní prolévají slzy; jestiž jim, jakoby stál před nimi anděl. řkoucí: »Zvěstuji vám radost velikou; narodil se vám dnes Spa- sitel!« Je-li možné, by tak se radovali lidé z narození pouhého člověka, a to ještě dnes, po devatenácti stoletích?

* * *

Přicházejete ke konci své řeči, tážu se vás, bratři, je-li třeba ještě nějakých důkazů, že Ježíš Kristus vyšel z lůna Boha Otce před dennicí, když vydává svědectví o jeho božství již jeho vykročení z lůna panenského, již jeho sestoupení v toto údolí slzavé? Uvážíme-li, co se stalo při narození Ježíše Krista, a jak hluboký dojem činí toto narození na všechny lidi dobré vůle již po devatenáct věků, musíme vyznati, že klíčem k pochopení všeho toho jest nam jedině víra v božství Ježíše Krista. A proto právem nazýváme Pána Ježíše v písních a modlitbách vánočních svatým dítětem, božským nemluvnátkem.

Ejhle, křestané: Bůh v těle lidském přišel na svět! A co ho k tomu pohnulo? Nic jiného, nežli jeho milosrdenství k nám hříšným lidem. Vtělit se Syn boží, aby se stal obětí slitování a smíření za hříchy naše. A jako Syn boží ukázal se býti milosrdným k nám, tak máme býti milosrdní my jedni k druhým. Nemůžeme tedy oslaviti těchto svátků vánočních vhodněji a bohumileji, nežli skutky duchovního a tělesného milosrdenství. Máme pak k takovým skutkům příležitosti dost a dost. Pozdvihneme jen oči svých a vizme, jak mnoho všude mezi lidmi bídy du- chovní i tělesné, jak mnoho hříchů a nevědomosti, zármutků a protivenství, hladu a nedostatku, nahoty a nuzoty, nemoci a jiných trápení. A není třeba mnohdy než jediného slova, jediného pohledu, jediného kroku, jediného sebezapření, aby bylo trpícímu bratru v Kristu zpomoženo. A přece bychom se nechťeli ob- měkčiti k milosrdenství? To by byl vděk za to, že Syn boží přišel k nám z milosrdenství a že milosrdenství stále nám proka- zuje ve svátosti sv. pokání?

Pamatujtež na to, co řekl Pán Ježíš sv. Křištofovi, když se mu zjevil ve způsobě útlého pacholátka: »Prokazoval jsi milosi- denství lidem a proto jsi došel milosrdenství u Boha.« Za vše dobré, které prokážeme bližnímu, bude nám odplatou božské nemluvnátko samo, jemuž čest a chvála a díkyčinění a panování na věky věkův. Amen.

Kl. Markrab.

Sv. Štěpán.

Co svědčí Kristus Pán o prorocích a co dějiny církve nám o prorocích dokazují.

»Aj já posílám k vám proroky a moudré a učitele, a z těch (některé) zabijete a ukřížujete, a (některé) z nich budete ve školách svých bičovati.

(Sv. Mat. 23, v. 34.)

Spasitel praví, že posílá k nám učitele a proroky. On je to tedy, který mluví k nám, který vybírá osobu i pravdu a slovo, aby nás sobě získal. Tak jako Štěpána vyvolil a poslal, tak činí stále. Jak vzácný to pán, jenž nám posly vysílá a jak chatrný výsledek poslání jejich. Dnes slavíme prvního mučedníka památku, který krev svou na svědectví poselství Páně vylil a spolu dnes čte se modlitba při mši sv. na počest všech sv. mučedníků, kteří život svůj dali za víru, za poselství, které konali. Jest jich řada veliká. Jediný Řím jako střed tehdejšího světa po čtyři století čítá sv. mučedníků 13.825, kniha »martyrologium« uvádí z různých dob a míst různé, ale všechny udati není možno. Tak veliký jest zástup sv. krve svědků, které Bůh po všechny časy nám posílá. Vizte v den sv. Štěpána dvojí věc při sv. rozjímání:

I. co o nich předpověděl Pán,

II. co nám o nich praví dějiny církve.

P o j e d n á n í.

I.

Slyšeli jste čtení dvoje. První vzato jest z prvních dějin církve ze skutků Ap. a obsahuje dějiny. Druhé vzato z Evangelia Páně a obsahuje proroctví. Obé se navzájem podporuje a staví věřícím před oči, aby se nikterak nedali mýlit, vidouce zklamání při nejvznešenějších věcech sv. víry. Jaký obrovský rozdíl mezi úmysly Páně, který proroky nám posílá a mezi výsledkem, jaké poslání Páně docílí.

Vezmi tu velikou lásku Páně, který stále budí a posílá ty, kdož mají učiti a kárati a vizte tu nezměrnou zášť s jakou se tato láska Páně potkává. Oni mají dle slov Páně a dle jeho překrásného obrazu svolati kuátka pod křídla před nebezpečím, které se jim blíží a které kolem nich krouží jako lev řvoucí. Jejich úkolem jest opakovati stále a stále věčnou pravdu Páně, hřích jest náš nepřítel, spása jest ve vůli boží, prvního se máme varovati, druhé máme plniti a v čem jsme prohřešili, máme kajícností napravit. Tot celý obsah všeho poslání. Jaký výsledek má toto veliké poslání lásky boží. Na místě lásky potkává se se zlobou, na místě obměkčení vidí zatvrzelost, na místě následování — pronásledování druhu nejrozmanitější, jak nám Kristus Pán sám dí: některé zabijou, jiné vyženou, jiné budou bičovati a každý, kdož jim něco zlého učiní, myslí, že vykonal něco Bohu

milého. Tak veliký odpor mezi láskou boží a vůlí lidskou. Zdálo by se na první pohled, že by snad lépe bylo, aby Bůh neposílal žádné učitele, aby oni zatvrzelci neměli větší vinu a nehromadili na svou hlavu všecko spravedlivou krev. Však láska boží docela jinak soudí než rozum lidský. Nehledí jen na řadu zatvrzelců a nenávislníků u nichž všechno slovo boží jest marné, ale též na ostatní, kteří získáni jsou a se obrací. Nehledí jen na ty, kdož odpírají, ale i na celé zástupy věřících a na všechno to blaho a radostné štěstí, které sv. evangelium způsobí v lidstvu a proto neustává posílati hlasatele své pravdy, jak nám ji sv. církev chová a káže. Konečný výsledek bude přece jen větší sláva boží a větší blaho těch, kdož uvěřili. Však jak to stojí s duší mou ohledně poselství božího? Jest duše má jedna ze slyšících, či klade i ona odpor při některém článku nemilém naší vůli a srdci, také ona zacpává uši a zuby skříplí? Pán praví: Blahoslavený, kdo slyší slovo boží, a opět jindy: kdo uvěří, spasen bude, a kdo neuvěří, bude odsouzen. To jsou základní rysy osudů těch, kdož posílání Páně přijímají a zavrhnou. Na čas se může státi a skutečně se stává, že jest okamžitý výsledek na straně pronásledovatelů. Byl i na straně kamenujících sv. Štěpána. Navždy zavřeli ústa jeho, a na vždy zavřeli oči jeho, ale konečný výsledek byl na straně Štěpánově, t. j. Páně. Jako on viděl nebe otevřené, tak uzřelo milliony po něm, kteří se nedali mýliti zatvrzelostí knížat a fariseů. Tak dalece vidíme v slovech Páně potěšující proroctví při všem slíbeném protivěnství. Proto vizme knihu dějin sv. církve, co nám vypráví, jak se vyplnilo proroctví Páně.

II.

Dnešní svátek jest začátkem dějin církve, připomíná dějiny prvního mučedníka. První obraz, kterak z města vyvedli jej, kterak hádali se s ním o osobu Ježíše Krista, jak jej za vyvrhel měli pro jeho lásku k němu. Všechny učené školy měl Štěpán proti sobě. Tot jest jen počáteční obraz, jichž jest nekonečná řada, z kterých církev sv. každý den klade ve svátku svatých na oči svým věřícím: nechtějte se báti, ale doufejte, neboť jsem přemohl svět. Jednou ocitá se v boji osoba Pána našeho Ježíše Krista, vtěleného Syna božího. Jedni odpírají mu, majíce jej za člověka pouhého, za tesaře a syna tesařova. Sv. Štěpán a všichni my s ním vidíme Syna božího, stojícího na pravici boží a voláme s ním: Pane Ježíši, přijmiž ducha mého. Jako Štěpán vytrpěl pro Ježíše, tak i tisícové jiných mučedníků trpělo a tak i dnes vidíte jedny, kteří přijímají to učení a pravdu Páně a druzí, kteří mají pro tu pravdu připravený posměch a kámen. Podívejte se na rohy ulic, zdaž tam nenajdete oznámení všech moderních nepřátel Ježíše Krista, kteří kamenují každého, kdož se Štěpánem svatým klaní se Synu božímu.

Jak blízko nás se odehrává naplnění proroctví Páně: Ze škol vyzenou vás — čítanky dětské nemají slova Ježíš; On však nepřestává duše naše k sobě volati, jako kvočna kuřátko.

Jindy spor v lidstvu točil se o božství Ducha sv. a byli, kteří je potírali a byli, kteří je hlásali. Jindy opět hádka strhla se o Matku boží Marii Pannu, kterou jedni ctíli jako my, jiní neuctívali a úctu i jiným zakazovali. Byli mučedníci, kteří pro úctu Matky boží život dali a vyhnanství utrpěli. Později vznikly veliké rozpory o přítomnost Páně v nejsv. Svátosti oltářní, v tom tajemství lásky Páně. Církev sv. učila vždy, že jest v nejsv. Svátosti oltářní přítomen skutečně a pravdivě celý Ježíš Kristus jako Bůh a člověk. Že se obětuje na oltáři a za pokrm dává při sv. přijímání. Je to hájení testamentu Pána našeho. Tu však povstaly školy učící jinak a začaly tupiti nejen víru, ale i samu nejsvět. Svátost oltářní a nejsurovějším způsobem rouhati se tajemství lásky Kristovy. Jak veliká řada mučedníků nejsv. Svátosti oltářní zdobí dějiny sv. církve. Ve všech končinách země povstaly bludy, ale povstali také Štěpánové, hájící Ježíše Krista v nejsv. Svátosti oltářní. Jako druhdy blah. Tarsicius, mládenec římský, raději ducha vypustil, než by se byl dopustil zneuctění nejsv. Svátosti oltářní, kterou tajně do žaláře nesl, tak se opakovalo i jinde. Roku (1910) posvěcen památný kříž v Irsku na místě tom, kde ještě před sto lety tajně katolíci sloužili a obcovali mši sv. s nebezpečenstvím býti trestánu. Na hlavu kněze vysazena cena jako na hlavu vlka.

Bylo mnoho těch, kdož se nejsv. Svátosti oltářní rouhali, ale též těch, kdož se jí klaněli. V Čechách našich drahých máme podobná místa. Na pražském smíchovském újezdě chořoval v XVII. století P. Kravařský převlečen za uhlíře, aby mohl sloužit věřícím mši sv. Praha při tom odpadu byla v rukou protestantů, kteří nejsv. Svátosti oltářní se hanebným způsobem rouhali.

Na Jičínsku umučen P. Burnatý a jeho ministrant Jan Rokyta proto, že sloužil mši sv., šel kázat evangelium do Rovenska u Jičína, kdežto v kraji tom bylo mnoho těch, kdož se dali novým bludem zviklati a odpadli od církve sv. Stalo se tak r. 1629 v srpnu. Nesmíme za to míti, že ty zuřivé bludy byly toliko v minulosti, ony zuří také v přítomnosti. Odtud jde tak častá svatokrádež a svatokrádežné sv. přijímání a navádění i dítek k nehodnému sv. přijímání. Dobře je to míti na paměti, že doba sv. Štěpána neskončila s ním, ale že trvá stále: jsouť kdož velebí Pána Ježíše, jsou, kdož se jemu rouhají. Proto třeba býti ozbrojenu proti všemu možnému pohoršení. »Blahoslavený kdo se nebude horšiti nade mnou« to jest, kdo proto nepohrdne pravdou boží, že si mnozí z ní dělají terč úsměchu, jako si dělali terč ze sv. Štěpána. Nenásledují církev sv., protože jiní s ní jdou, nýbrž že duše má jest vázána poslechnouti Ježíše, který se mi zjevuje. Taktéž nemohu pohrdnouti pravdou z církevních důvodů, že jiní tak hanebně se jí rouhají.

Ta slova Páně o zabíjení, bičování a křižování vidíte uskutečněna v době nejnovější, tak velice smutně pro každého věřícího. V roce 1909 v Adané městě v Malé Asii od Turků zabito na 30.000 křesťanů, krom uprchlých, o tom ovšem třeba říci, že

se to stalo od Turků, že prolita nevinná krev křesťanská. V Portugalsku však křesťané odpadli prolili r. 1910 krev nevinných jen proto, že nechtěli feholníci býti věrolomni svému zákonitému králi a církvi sv. Proto proti všemu právu a milosrdenství zabiti bezbrani, vyhoštění nevinní. Hlavní pak příčina těch nespravedlností jest zášť k Ježíši Kristu, která plnila ty, kdož kamenovali svatého Štěpána, jakož i ty, kdož zabíjeli v říjnu kněze v Portugalsku. Vidíte vyplněné slovo prorocké našeho Pána a Spasitele nejen v skutcích apoštolských, ale po všechna století až do nejnovější doby. Zástup mučedníků sv. doprovází Pána našeho v každé době a bude jej prováděti dále až do skonání.

Příčina boje bývá na oko vždy jiná, ale duch je týž. Jednou vezme se za předmět útoku neomylnost papeže, jako osobivost veliká a náměstek Kristův jest zasypan kamením urážek, jako sv. Štěpán u Jerusalema. Každý, kdo z těch svedených umí vládnout pérem, myslí, že vykonal záslužný skutek, když sv. Otcí spílá a jej tupí aneb lze rozšiřuje. Jak často vidíte toto kamenování, a jak mnozí jsou úplně nečinní a lhostejní ku všemu bezpráví. Stojí jako by se jich věc vůbec netýkala, jako by urážky sv. Otcí neplatily i tomu, jehož náměstek jest.

Podrubé vezme se list sv. Otce, kterým odsuzuje učení bludné, jako odsoudil sv. Štěpán ty školy různé. Když neměli důvody proti důvodům, měli aspoň kamení na hlavu po ruce. Jak jsme viděli letos opět výpravu konanou proti sv. Otcí, když v encyklice odsoudil bludy moderní o víře, aneb když odsoudil bludy reformační. Když vydal svědectví pravdě Kristově, jaký dést potup se snesl na hlavu jeho. Má vás to másti draží v Kristu? Máte se proto pohoršovati? Vizte jen, co praví Pán o svých poslech, k nimž patřil nejen sv. Štěpán, ale i sv. Otec: ty učitelé, kteří vás budou učiti pravdě Kristově, ty budou zabíjeti, křižovati a bičovati. Každý, kdož lahodí vášním, bude jejich přítel, kdo je hledí získati ctností, pokání polepšení života, ten bude jejich nepřítel. Mají svrablavé uši, které nemohou sněsti pravdu. Nic na tom nezáleží, že u mnohých duší jest výsledek slova božského ztracen, vždyť u mnohých zase jest dosažen. Ten ztracený výsledek křičí, ten dosažený jest nenápadný.

O Šavlovi sv. Písmo praví, že souhlasil se smrtí sv. Štěpána, proto složili roucho u nohou jeho. Šavel nekamenoval, ale hlídal všem šaty, souhlasil a spolu vinen byl též na smrti sv. Štěpána. V takém postavení ocitá se mnohý katolík. On nekamenuje zároveň, ale mlčí, když jiní kamenovali a je spoluvinen rouháním i pronásledováním. Nebylo by možno nepřátelům tolik se odvážiti, když by jejich skutky nespravedlivé nenašli tolik mlčících úst, tolik nečinných rukou a tolik, kteří hlídají je při jich mrzké činnosti. Proto Šavel později želel a litoval srdečně.

Závěr. Jednou byl sv. Štěpán umučen slavnou smrtí sv. mučedníka, památka smrti jeho koná se však každý rok, aby častější slavnost obnovila úctu a lásku v srdcích zbožných, a následování v životě přítomném, abyste ctili ty, kdož něco utrpěli pro Boha,

kdo vykonali něco pro čest boží, abyste vy v době přítomné nestáli jako Šavlové nečinní a souhlasící se všemi přikrofkami, které se dějí sv. církvi od její hlavy počínajíc až do jejího zřícení. Abyste sami nikterak nedali se másti, když slyšíte rouhání nad rouhání. Což neslyšeli jste ve čtení o sv. Štěpánu, kterak se s ním hádali, což neslyšeli jste v evangeliu Páně to předpověděno? Blahoslavený, kdož se nebude horšiti nade mnou. Slovo Petrovo si učiňme heslem: »Byť se všichni nad tebou pohoršili, já se nad tebou nepohorším.« Klidni budme a pracujme o čest boží, Bůh sám jako moudrý kormidelník povede vše k dobru nejlepšímu. Amen.

Fr. Vaněček.

Sv. Štěpána, prvomučedníka.

Nebezpečí bezbarvého tisku.

»Kdo není se mnou, proti mně jest.
Kdo se mnou neshromažďuje, rozptyluje.«
(Mat. 12.)

My lidé jsme podivuhodní poddajní tvorové, měkčí jako vosk, který přijímá každý nátlak. Už neživá příroda, jež nás obklopuje, vtačuje nám svou zvláštní značku. Muž, který vyrůstá v dravém pohoří mezi strmými, do nebe pňějícími skalami, bývá tvrdý, přtkrý a drsný i na svém zevnějšku. Obyvatelé širé, veselé pláně, údolí jsou veselí jako nivy a zahrady, které je obkličují. Ještě větší jest však vliv živého okolí. Obyvatelé naší vlasti, lidé, s nimiž denně se stýkáme, mají na nás vliv sice nepozorovatelný, ale tím hlubší, tak že smýšlení a náhledy, ba celý způsob myšlení svého okolí přijímáme. Nejhlubší však dojem působí na nás naši přátelé. Proto napomíná nás tolik vážně Písmo sv., abychom byli opatrní ve volbě svých přátel, by nás žádný z nich nezavedl. »Máš-li přítele, v zkoušení měj ho a snadně věf jemu.« (Sir 6, 7.) Přichází-li však přítel denně do našeho domu, otevíráme-li mu srdce a sluch svůj, mluvíme-li s ním denně celé hodiny, nebude-li mítí na nás zvláštního vlivu?

Proto jest nutno, abych vás dnes varoval před přítelem, který se sladkým úsměvem přes práh vašeho domu vstupuje, den za dnem všemožné zajímavé novinky vám vypravuje, který však poznenáhlu a nepozorovaně stává se pro nás velikým nebezpečím. Tím přítelem je tak zvaný bezbarvý tisk. Co Spasitel kdysi řekl lidem: »Kdo není se mnou, proti mně jest,« musí se totéž říci o těchto listech, které vážně a rozhodně nevystupují pro věc katolickou. »Kdo není se mnou, proti mně jest.« A proto pryč s takovým listem z katolické rodiny. I přítel, který ve formě papíru denně k nám přichází, musí býti skrz naskrz katolickým. Proto bych rád dnes, draží křesťané, upozornil vás na veliké nebezpečí, jež přináší bezbarvý tisk, a okázati na škodu, kterou nepozorovaně sice, ale tím jistěji v rodině působí: 1. kazí charakter; 2. odnímá bojovníky věci katolické; 3. ubíjí blažící vědomí víry; 4. vede k záhubě.

Pojednání.

1. Co jest vlastně bezbarvý list? Je to takový, který, jak stále ujišťuje, nenáleží žádné straně, žádnému směru, který, jak se říká, nechce správně přiznati barvu. List tedy, který není ani sladký ani kyselý, ani černý ani bílý, ani ryba ani pták, který však mění se ve všech barvách a točí se dle všech směrů, který si nechce věc s nikým pokaziti, který stále tvrdí, že nenáleží žádné straně, že vzdaluje se politických hádek, a věrně přináší vše, co se ve veřejném životě odehrává. Zní to tak sympaticky a příjemně, čtenář dozví se denně věcí nejnovějších a nezaslechne ani slova hádky a sporu. Tak to má býti, myslí si mnohý. Jak? nepozoruješ v tom nebezpečí? List sám praví, že není žádné barvy. To však není nic jiného, nežli že nemá žádného vnějšího smýšlení a nemá tedy žádného přesvědčení. Kdo však nemá přesvědčení, nemá také žádných zásad. Kdo nemá zásad, nemá také charakteru. A kdo nemá charakteru, jest bezcharakterním.

A takový měl by snad býti tvým pravým přítelem? Obcuješ-li s bezcharakterním člověkem, nepřijmeš také podobného smýšlení? A v pravdě! Nevíš-li v bezbarvém listu, jak brzy tomu dává za právo, brzy onomu; jak brzy lichotí těmto, brzy jiným, jak — jedním slovem — chce býti přítelem celého světa a nechce si to s nikým pokaziti? Přináší pestrý směr různých zpráv, soudních přelíččení, vražd, k upokojení katolického svědomí i nějakou náboženskou slavnost, zprávu o krásné primici, hned na to obširný obsah sociálně demokratické řeči paličské, podvody nějakého profesora nevěrce; zkrátka celý denní život lidský obrázil se se vším nešlechtným a sprostým v tomto tisku. Nalezneš někdy, aby v tomto listě něco rozhodně, jakožto bezprávi bylo odsouzeno? Má takový list někdy rozhodného slova pro právo a odsouzení pro bezprávi? Nikoli. Pokazil by si to s tou či onou stranou.

Bývají pakždé veřejné události posuzovány dle zásad svatě výry? Nikoli, mnozí by nebyli srozuměni s jednáním listu a stali by se listu nevěrnými. Nejsou-li všechny zásady úplně setřeny, ze všech událostí bídná naše směsice uvařena a nesoudnému množství předložena. Není-li to bezcharakternost v pravé své podobě, jež chce jen peníze ode všech a proto všem chce býti hezkou? Takový bezzásadní list má býti tvým přítelem, katolický muž, který denně do tvého domu přichází, s nímž o všech událostech hovoříš, aniž bys nějaké správné zásady uslyšel? »Řekni mi, s kým jsi, já ti povím jaký jsi.« — Obcuješ-li s lidmi bezcharakterními, není tu pro tebe velikého nebezpečí, že se také staneš bezcharakterním? —

2. Druhý následek bezbarvého tisku jest, že odvádí katolické věci bojovníky a zastance. Přichází s tvářmi nejnevinnější, zapřísahá se, že jest nestranným, že se nemíchá do sporu jednotlivých stran, že nemiluje hádek a rozepří. Následek toho jest, že i čtenáři říkají totéž, lapení v sítě, odcizení dobré věci. Nestrannost jest už nesmírnou škodou pro věc katolickou. Což nezuří hrozný

boj za nejvyšší statky ve dnech našich? Nepovstává tisíce a tisíce nepřátel, kteří nejuživěji potírají křesťanství? Vnikne-li nepřítel s mocným vojskem do země a podaří se mu svými vyslanci získati vojsko královo, aby více nebojoval, aby byli jen klidnými diváky, je třeba ještě krvavé bitvy? Není už z předu věc králova ztracena? A nyní obraťme to na záležitosti naše. Podaří-li se bezbarvému tisku věci vojny katolické odlákati, prohlásí-li pak muži katoličtí, že nejdou více sebou, není už tím věci katolické způsobena největší škoda? Jest pak Kristus spokojen s takovými muži? Neřekl: »Kdo není se mnou, proti mne jest?« Není to již zradou vojna, nebojuje-li více v bitvě, nýbrž klidně na boj hledí? Může býti církev spokojena s takovými muži, kteří již ani rukou nehnou k její obraně? Ó vizte jen to ohromné neštěstí, jež bezbarvý tisk již tím působí, že katolické muže ku svým zásadám zavádí, aby nikde k dobru nepřispěli. Nebezpečí to je tím větší, čím rozšířenější jsou tyto bezbarvé listy. Pozorujte jen žalostné následky ve městě některém, kde hlavní slovo vede tisk bezbarvý! Katoličtí muži sice naplňují ještě kostely, mezi čtyřmi stěnami v domácnostech žije se sice ještě po katolicku, ale pro veřejnost nezná se více žádných katolických povinností.

Kde jsou katoličtí muži, jedná-li se o to — veřejně zastati se víry? Kde jsou při volbách? Kde jsou, když se má proti smělym přehmatům nevěry plamennými protesty a mužnými činy zakročit? Kde jsou, má-li se také pro věc katolickou nějaké oběti přinést? Proč vládne v takovém městě nepatrná, bezohledná menšina svobodomyslná nad ohromným počtem katolíků? Proč nalézá se veřejný život takového města skoro neustále v klatbě svobodomyslnosti, ba zřejmě nevěry? Není-li to kletbou toho bezbarvého tisku, že katolický život v takovém městě je tak ochromen, že o věc katolickou ve veřejnosti tak špatně jest postaráno, že tak málo nadšených přívrženců čítá? Katolické věci největší škoda způsobena je tím, když bezbarvý list mnoho svých čtenářů převrátí k zásadě: »Já ve veřejnosti nikde nechci spolupůsobiti.« Ó jak zcela jinak zní slovo Kristovo, jež onu zásadu bezbarvého tisku úplně zavrhuje: »Kdo mne vyzná před lidmi, toho i já vyznám před Otcem svým nebeským.« Je tato tak zvaná nestrannost něčím nevinným, když ji Kristus tak slavně zatratil? Kdyby v tvé přítomnosti někdo byl probodnut, a tys mohl tomu zabrániti, a neučinil to, nejsi-li spoluvinen vraždy? Kdyby byl dům tvého souseda zapálen, a tys mohl oheň uhasiti, a neučinil tak, zdali jsi se tím těžce neprohřešil? Je-li však dnes Kristus tak ublžen a rouháním tupen, tak nenáviděn a církev tolik pronásledována, není-li tvou povinností jich brániti? Pravíš-li, chceš býti nestranným, není-li to již těžkým porušením povinnosti? A k tomu tě svádí bezbarvý tisk, a to by mělo býti dobrým?

3. Bezbarvý tisk ubíjí také radostné vědomí náboženské. Oheň bude vždy více jasněji hořeti, čím více se mu nové potraviny dodává. Nepřikládej však ničeho a oheň bude stále slabší, až konečně úplně dohasne. Nepotřebuje-li také náboženské vědomí

stále nové potravky jako oheň? Táže-li se pak někdy tento bezbarvý tisk po Bohu a víře svaté? Nefekne-li nikdy slova katolického nehlásá ti nikdy zásady katolické. Tím rychleji uhasne oheň, čím více se naň nasype písku a popele. Nesype-li tento tisk ustavičně písek na posvátný oheň tvé víry? Neslyšíš-li skoro ničeho leč o obchodech a divadle, zábavách a slavnostech, nebude i tvé všecko chtění a smýšlení k tomu obráceno? Čteš-li rozčiluující denní události bez jakéhokoli posudku, zda je to katolické či nekatolické, nezapomeň-li poznenáhu dobrých zásad katolických?

A tak se bude tvé katolické smýšlení a tvůj katolický charakter poznenáhu kaziti. Otupí tvé mravní citění pro pravdu a nepravdu, pro právo a bezprávi. Zvykneš si na bezmyšlenkovitost a lhostejnost. Láska k církvi a víře vychladne, staneš se zcela lhostejným. Čteš dále ve svém listu bezbarvém také všemožné idee, myšlenky nevěrců, soc. demokratů, idee mužů, kteří bojují proti víře, náboženství, křesťanské škole a manželství; zůstane to beze všeho vlivu na tebe? Nezvykneš si poznenáhu na tyto myšlenky? nebudou se ti brzy zdát zcela samozřejmými? neztratíš brzy stanoviska přesně katolického? Ba, budeš-li vlastně ještě katolickým mužem, který nadšen jest pro svou víru, který ve veřejném životě také mužně a rozhodně pro nejsvětější statky naší církve zakročuje? Nebudeš-li také bytostí, o níž se praví, že není ryba ani pták, ubožákem, v němž katolické vědomí náboženské vychladlo, jemuž jest vše lhostejno? Nepotřebuje však Kristus mužů, kteří by ho neohroženě vyznali před světem? V ohromném a hrozném boji dnů našich potřebujeme celých katolických mužů! Takových však nebude, budou-li den za dnem čísti listy bezbarvé. Proto pryč s takovými listy z domu křesťanského, z křesťanských rodin, které se neodvažují, promluvíti rozhodně — slovo katolické. Jsou však tyto listy skutečně tak bezbarvé a nestranné, za jaké se vydávají? Jdu ještě o krok dále a pravím:

4. Tento list je skutečně špatný, ale je tak opatrný, že svou špatnost veřejně neukáže. Proč mlčí o velikolepých katolických slavnostech? Proč skoro ničeho nepíše o velikých mužích katolických, kteří jsou světlem vědy? Proč se neodváží takový list napsati, že ten či onen muž zaopatřen byl sv. svátostmi? Proč tak málo čteme v těch listech o velikolepé missijní činnosti církve, o požehnaných činech kněžstva? Proč se právě to jednostranně zamlčuje? Bezbarvý tisk nechce se nepřítel katolické církve nepřijemně dotknouti, nechce mnohého světáka na povinnosti katolické při smrti upozorniti. Proto zamlčuje vše, co jest katolické. Je to poctivé? Dále: Nejsou-li proticírkevní věci široce a dlouze vypisovány? Nepozorujete v tom líčení soucit s nepřáteli katolické církve? A jak si vede takový list při volbách? Vystoupil někdy pro kandidáta katolického, doporučil někdy svým čtenářům muže rozhodně katolického? Právě při takové příležitosti ukazujeme zřejmě dráp svůj. Odkládá pokryteckou masku nestrannosti. Zde se vidí, že takový list jest nepřitelem věci katolické. V Číně prý jest jed, který neúčinkuje rychle, ale poznenáhu pů-

sobí chřadnutí. Působí teprve po letech, ale přináší jistě smrt. Nikdo nepozoruje jedu, teprve po několika měsících ukazují se pomalu účinky, kdy už jest pozdě. Nerovná se také bezbarvý list takovému jedu? Nepozoruješ jedu při čtení, poněvadž jest co nej-jemnější po kapkách rozdělen. Jak mnohá věc v takovém listu obsažená jest proti víře katolické! Podává zprávu o nějakém vynálezu, jenž odporuje bibli, přináší dlouhé řeči nepřátel církve. Vypravuje se zdánlivým politováním skandální historky o kněžích, vetká jemně a opatrně výčitku proti horlivé činnosti duchovního správce a nazývá jednání jeho nesnášlivým.

Ještě zřejměji lze viděti práci toho listu v ohledu mravním. Jak mnoho kluzkých neb smyslnosti dráždicích románů nalézáme v jeho sloupcích, mnoho dvojsmyslných rčení a temných narážek. Velice opatrně a v malých dávkách jest jed rozdělen, ale je tam a účinkuje, a ubozí čtenáři toho nepozorují, až s výše čisté katolické víry vždy hlouběji a hlouběji klesají, až stále vlažnějšími a vlažnějšími, k životu katolickému stále netečnějšími se stanou, až konečně nastane náboženská nečinnost a netečnost. Proto jest bezbarvý tisk nebezpečím, a sice tím větším, čím méně se nebezpečí pozoruje. Jestliže tedy tisíce mužů bezbarvým tiskem stalo se znenáhla lhostejnými ve víře, jestliže v nespočetných rodinách zásady katolické setřeny byly, jestliže katoličtí mužové pro veřejný život více nevystupují, jestliže katolická spolková činnost vždy více klesá a ochromuje, jestli při volbách pro katolického kandidáta žádného slova více se nemluví, za to však svobodomyšlný muž veleben jest jako muž práce, vědy, nadání a pokroku, není-li tu škoda pro naši katolickou víru, pro veřejný katolický život veliká, ba obrovská?

Proto pravím veřejně, že bezbarvý list jest naším nepřitelem a to nebezpečným, poněvadž se plíží do domu jako přítel, a poněvadž ohromnou škodu působí, aniž bychom škody hned pozorovali. Jak vážně zní tu slovo Spasitele: »Kdo není se mnou, proti mně jest. Kdo mne veřejně nevyzná před lidmi, nemůže býti mým učedníkem. Kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.« Proto vážně se dnes rozhodněme! Chceme zůstat katolíky. Chceme, aby věc katolická ve veřejném životě vítězství slavila. Proto pryč s falešnými přáteli, kteří katolický život náboženský rdousí a ničí. Pryč s bezbarvým tiskem!

V. M. Váchal.

Neděle po Narození Páně a na konec roku.

Konec roku jest obrazem konce světa.

1. Při konci roku občanského konají obchodníci i různých druhů živnostníci účty celoroční a pozorují, zdali v roce minulém vyzískali, a mnoho-li, anebo zdali ke škodě přišli, a k jaké. A dle toho pak i další své jednání zařizují, aby dalších škod se uvarovali, a pokud možno zisku nabyli.

Rádce duchovní.

Podobně bude s námi jednou počítati všemohoucí, nejvyšší Pán náš nebeský, a sice soukromě ihned při smrti, a veřejně a ašslavně před celým světem v den soudný; a dle toho, jak počet náš dopadne, bude i odplata. Čím kdo více za života pozemského vyzískal na zásluhách pro čest boží, tím hojnější bude i odplata jeho v nebesích, a čím více milostí božích zmrhal a život svůj hříchů zohavil, tím broznější bude i odsouzení jeho pro celou věčnost. Neboť nejsvětější Pán náš jest i nejspravedlivějším Odplatitelem naším.

2. a) Avšak tohoto výroku o Bohu nechtějí mnozí nechati platiti, ale Boha odsuzující rouhavě namítají příkladně: Je-li tedy Bůh nejvyšší spravedlivý: proč nechává tolik dětí zemřítí bez poznání pravé víry a bez křtu svatého, a odsuzuje je bez jich viny do pekla věčného?

Co my na to?

Církev Páně nikdy neučila a neučí, že by děti bez křtu svatého zemřelé přišly do pekla! Učí jen, že děti bez křtu svatého zemřelé nebudou sice připuštěny na věčnosti k tomu, aby na Boha započaly tvář v tvář, jako vyvolení boží; avšak že také nebudou zatraceny do pekla!

Poněvadž Kristus Pán za hříchů dědičných, který si byly na svět přinesly, vůbec zadost učinil, žítí budou nekteřáťka přece šťastně, byť i mimo nebe, a nabydou poznání, že je Bůh miluje, třeba ho neviděly; ale také po spatření ho toužiti nebudou. Smysly jich okoušeti budou blaženosti bez bolesti; a žítí budou tichý, pokojný život, podobný živo u šťastných lidí na světě. V čem ale v pravdě blaženost jejich záležeti bude, toho Bůh nám určitě nezjevil.

Jest nespravedlivým král pozemský takový, jenž nedovoluje každému chudásovi, aby s ním v hradu jeho hodoval a u jeho stolu? Věru, že není. A podobně ani Bůh není nespravedlivým, jestliže dítkám na křtu svatém za své přijatým vykazuje místo ve vlastním domě svém, při stole svém; jiným, ale do řad dítek božích nepřijatým, uděluje milosti jiné, i ty veliké. Či nemělo by Bohu býti volným, aby dary své rozdával, jak by chtěl, čehož přece nikdo nepopírá králi pozemskému? A dává-li otec dítkám svým více nežli cizím, činí snad křivdu těm, kdo dítkami jeho nejsou?

Ovšem že provinují se těžce všichni rodiče, kteří z nedbalosti a lehkomyšlnosti dítky své o křest svatý a tak i o blaženost v nebi připravují. A Pán Ježíš postaven jest dle proroctví kněze Simeona k Marii Panně i takto věru i po pádu i ku povstání mnohým!

b) Podobně jako nečiní Bůh křivdy dítkám nepokřtěným, nečiní jí také pohanům.

Především říci sluší, že všichni pohané nejsou beze vší pravé známosti Boha. Z původního zjevení, prarodičům v ráji uděleného, jsou zbytky i u pohanů, jak o tom svědčí nábožný trpitel Job, anebo setník pohanský, jemuž pro víru jeho Spasitel

nemocného sluhu uzdravil. Také všichni pohané neklaní se modlám. Mnozí věřili, věří, že jest jeden Bůh, že jest duše lidská nesmrtelná, a že bude Bůh jednomu každému při smrti odpláceti dle skutků života jeho pozemského. Vědomosti tyto udržely se v lidstvu z prvotního zjevení božského, jež bylo v Zákonu Starém živým udržováno u lidu israelského. Kdo byl pokřtěn, přijímá více darů božích, a nabývá zejména milostí nadpřirozených ke spasení; kdo nebyl pokřtěn, tomu dostává se darů přirozených i odměň pozemských za nemnohé dobré, jež Bohu k vůli činí. Jest proto Bůh nespravedlivým, když činí rozdíly při rozdávání svých darů? Což jest komu dlužen? Což nemůže si panovník ze všech služebníků svých vyvoliti některé, jež chce míti k osobní službě své; a když takové, byli-li správnými i hodnými, i zvláštními milostmi obdaruje?

Ostatně Bůh vnuká i pohanům, aby hříchů svých litovali a nezahynuli. Neměli-li ale poznání Boha, a sice bez své viny, za jisté nezavrhně jich Bůh na věky. Nebo kde není pravého poznání Boha, není také hřichu; bez hřichu ale, čili vědomého a svévolného přestupování zákona božského, nemůže býti a není také odsouzení a zatracení. Pán Ježíš jest právě ku pádu, ale i ku povstání mnohým! Zemřel za všechno lidstvo, a přivlastňuje zásluby své všem, kdo se jich hodnými ukazují.

c) A co se stane s rozkolníky a protestanty? Církev Páně neučí, že všichni budou zavrženi; nýbrž, že zavrženi budou jen ti, kdo se svévolně církve katolické odřekli, a v hřichu tom dobrovolně setrvali i zemřeli. Jinak je to ale s nekatolíky, kteří v bludu se již narodili, a v něm vychováni byli. Pokud člověk takto bludný nemá o svém bludu ani tušení, a slouží Bohu dle nejlepšího vědomí, nevinně jest bludem svým a nebude mu od Boha přičítán, byl-li jen platně pokřtěn. Ovšem že má ale cestu ke spasení znesnadněnou, když nemá svátostí jako katolík, aby se skrze ně hřichu zbavoval a v dobrém posiloval. Stačí mu, když jen provinění svých proti Bohu upřímně lituje, napraviti jich se snaží, podobně jako stačí i katolíkovi v hodině smrti, když kněze nemá, jenž by ho od hříchů rozhřešil.

Kdo však pochybovati začíná, jestli při svém náboženském vyznání jest na pravé cestě, ten jest povinen řádného poučení vyhledávati, když se jedná o věc nejdůležitější, o spasení na věčnosti! Kdo tak nečiní a svévolně v bludech trvá, aby si snad nějaké oběti uložiti nemusil: což divu, když pak Bůh člověkem takovým pohrdne, když i on pohrdl dříve jím, an uzavíral vědomě zraků svých proti vůli boží? Pro ty, kdo vědomě i dobrovolně jsou mimo církev, platí učení její, že »mimo církev spásy není«!

3 Což tedy, máme si nevážiti milosti, že jsme skrze křest svatý členy samospasitelné církve se stali, když výjimkou i ne-
křtění, pohané a nekatolíci spasení býti mohou?

O nikoli! Nebo jinověrci žijí stále u velkém nebezpečí, obklopeni bývají nevěrci a nevěreckými nebo aspoň protikatolickými tiskovinami, a postrádají pomoci shůry, aby své lidské náruži-

vosti opanovati mohli. Kdežto kdo dobrý katolík, provázen jest milostmi církve od kolébky až do hrobu, aby spasení spíše do síci mohl. Máme pravé i celé učení o Bohu a o milostech jeho; máme obět převzatou, v které se nám přivlastňují zásluby Syna božského, pro nás ukřižovaného! Kdežto zejména protestanté, od církve se odloučivše, vzdalují se vždy více i od Pána Ježíše; jeden každý dělá si víru, jaká jemu samému se zamlouvá; a takový rozklad dochází za dob našich již do svých konců, totiž do úplné nevěry, kterou sami pastoři jich namnoze již hlásají! Pán Ježíš jest právě ku povstání mnohým, kteří se mu s ochotou světují; ale i ku pádu mnohým, kteří za žádostmi svými převrácenými jdouce, dobrovolně se ho zřikají!

Nechťjme Bohu výčitky činiti, že různě darů svých rozdává, když i sami přibuzným spíše dobrodiní činíme, nežli cizím; ale važme si svatě věry i milostí s ní spojených, abychom spokojeně žili, šťastně běh života svého, jako rok minulý, dokonali a jednou ve slávu Pána svého přijati býti zasloužili. Amen. Dr. K. L. Řehák.

Neděle po Narození Páně.

Výklad proroctví Simeonova.

»Aj, položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Izraeli, a za znamení, jemuž odpíráno bude.«

(Luk. 2, 34.)

Kolem roku 420 před Kristem byl Duchem sv. k úřadu prorockému povolán Malachiáš, poslední to z prorokův israelských. Již jeho jméno jest význačné; znamená totiž »posel boží«. Napsal své proroctví; v něm se dočtáme, kterak kárá zavládající zlořády a předpovídá příchod Messiáše. V jeho prorocké knize nacházejí se slova: »Aj, já posílám anděla svého a připraví cestu před tváří mou. A hned přijde do chrámu svého Panovník, jehož vy hledáte a anděl zákona, kteréhož vy chcete. Aj, přichází, pravý Hospodin zástupů.« (Malach. 3, 1.) Panovník, jehož příchod Malachiáš předpovídal, jest Messiáš, Spasitel, o jehož prvním příchodu do chrámu Páně dnešní sv. evangelium nás zpravuje. On je ten panovník, jehož Židé hledali, on jest anděl zákona, t. j. v zákoně Mojžíšově (V. Mojž. 18, 15), předpověděný prorok, jehož příchodu všichni dobře smýšlející Židé si přáli.

Od času proroka Malachiáše nebylo proroka v Izraeli; umlkly hlasy věštecké; Duch sv. nepromlouval ústy lidskými. Od čtyř set let nebylo slyšeti ducha prorockého. Jako dlouhá, nehostinná zima byl ten čas. Ale jako po zimě následuje milé, krásné, životodárné jaro, tak i u Izraelitů. Když se objevil ten, jehož jméno jest »Podivuhodný« (Isai. 9, 6), zpěv se ozýval a prorocké hlasy opět zazněly. Anděl Gabriel, Panna Maria, rodiče Janovi Zachariáš i Alžběta, andělé na luzích betlemských, Simeon a Anna

v chrámě — ti všichni vyběhávají se v paprsku spasení, jež se snížilo k zemi; osvícení Duchem sv. velebí podivuhodné skutky milosrdného Boha, který svého jediného Syna na spásu světa dal, a každý z nich dle toho, »jakž Duch sv. dával jim promlouvati« (Skutky 2, 5), činí určité předpovědi o takových budoucích věcech, kterých nemůže nikdo věděti, leč vševědoucí Bůh sám.

Dnes slyšíte Simeona: »Aj, položen je tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli.« Panna Maria a sv. Josef věděli ovšem, že dítě Ježíš je »Synem nejvyššího« (Luk. 1, 32) a zaslíbený Vykupitel, ale nyní s úžasem pozorují, že Bůh toto tajemství zjevil i Simeonovi, který chválil dítě jako slávu Israele a světlo k osvícení pohanských národů. Pak obrátil se zvláště k Panně Marii a zvěstoval jí, jak mnoho jí bude trpěti pro toto dítě. Pravit: »Aj, položen jest . . .« — »Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo« (Luk. 19, 10); vždyť sám o sobě řekl: »Nepotřebují zdraví lékaře, nýbrž nemocní; nepřišel jsem volat spravedlivých, nýbrž hříšníkův.« (Mar. 2, 17.) A teď slyšíme z úst Simeona, že položen jest ku pádu mnohým? Co dťš, Simeone? Jakou to divnou věštbu pronášíš?

Než, nejmilejší, nemohl jinak Simeon, on byl pouze nástrojem Ducha sv., který skrze něho promlouval. Nevěrcům, bludařům, Turkům, Židům, pohanům je Spasitel ku pádu, jak to vystihl sv. Pavel (I Kor. 1, 23) pravě, že křtíže a učení křtíže jest »Židům pohoršení, pohanům bláznovství«. Což však křesťanům? Je těm Kristus ku pádu či ku povstání? Bohužel, že i mnohým křesťanům jest Kristus Pán ku pádu, těm, kteří mají pouze jméno křesťana, ale nemají života křesťanského, kteří ústy »vyznávají, že Boha znají, ale skutky jej zapírají« (Tit. 1, 16); kteří »Věřím v Boha« se modlí, ale životem pohanů žijí, skutky pohanskými svůj život poskvrňují, Bohu, Pánu Ježíši a jeho božským zřízením se rouhají — těm jest položen, ustanoven ku pádu.

K čemu jest Pán Ježíš nám ustanoven? Ku pádu, budeme-li se nad ním pohoršovati, — ku povstání, budeme-li v něj věřiti, v něj doufati, jej milovati, jemu se klaněti. Ku pádu, opustíme-li jej, — ku povstání, přidržíme-li se ho do konce života svého. Ku pádu, nebudeme-li milostí jeho smrti nám dobytých užívati, — ku povstání, budeme-li s milostí boží spolupůsobiti. Ku pádu, jestliže nás jako náš soudce bude musiti jednou odsouditi, — ku povstání, jestliže nás bude moci jako náš Spasitel k spasení věčnému povolati. Ku pádu, jestliže tělo jeho nehodně přijmáme a odsouzení sobě jíme a pijeme, — ku povstání, jestliže s čistým svědomím a pobožným srdcem k stolu Páně přistupujeme. Ku pádu, jestliže jej vyhošťujeme ze srdce svého, abychom v něm dáblu místo připravili, — ku povstání, jestliže jej z celého srdce a ze všech sil milujeme a jemu oddáni jsme. Ku pádu, jestliže nám nestačí, že sami jsme špatní, ale i jiné pohoršením, zlym příkladem, hříšnými řeči a přímým svůdnictvím kazíme, — ku povstání, jestliže nejsme spokojeni pouze s tím, že sami Bohu

sloužíme, ale i slovy a zejména dobrým příkladem jiné k službě boží přivádíme.

K čemu by nám byl asi náš Spasitel, kdybychom dnes umřítí měli? Ku pádu? Či spíše ku povstání? Ó zkoušejme se a snažme se napraviti, co zlého jsme učinili! Jak smutno a brozno by bylo, kdyby Spasitel místo ku povstání byl k našemu pádu, kdyby ten, jenž přišel nás spasit, jednou přijíti musil, aby nás odsoudil. Aby se tak nestalo, jest v naší moci, a dosud máme čas na obrácení svém pracovati.

»Tento jest položen za znamení, jemuž odpíráno bude« aneb »jest ustanoven na znamení, jemuž budou odpírati« (Sýkora), pravil Simeon. Bude znamením či zjevem neobyčejným, který svým životem, učením a působením, svou smrtí i svým zmrtvýchvstáním ukáže, že jest poslancem božím, zaslíbeným Vykupitelem, ale mnozí mu neuvěří a neposlechnou ho, nýbrž budou mu odpírati slovy i skutky. Již jako dítě byl Spasitel od Heroda pronásledován a bylo mu uprchnouti do Egypta; když pak veřejně začal konati svůj úřad učitelský, zejména fariseové a Saduceové mu odpírali; obyvatelé města Nazareta vyvrhli jej z města, fariseové mu vyčítali spojení s ďáblem: »Zdaliž my dobře nepravíme, že jsi ty Samaritán a zlého ducha máš?« (Jan 8, 48.) O slavnosti Posvěcení chrámu chtěli jej jako roubače kamenovati, před Pilátem jej obžalovali z buřičství, a i po smrti a po zmrtvýchvstání svém byl ustavičným znamením, jemuž bylo odpíráno; a bude mu tak dlouho odpíráno, dokud opět nepřijde, totiž k soudu.

Byl sice nazván »knížetem pokoje« (Is. 9, 6); když se narodil, zpívali andělé: »Na zemi pokoj lidem dobré vůle« (Luk. 2, 14), a když s učedníky se loučil, pokoj svůj jim odkázal: »Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já vám dávám.« (Jan 14, 27.) Ale jeho úhlavnímu nepříteli, knížeti zlých duchů, na tom záleží, aby mezi lidmi pokoje nebylo, proto svádí mnohé a odvádí je od něho, knížete pokoje.

I na vás, nejmilejší, doléhá ďábel a hledí, abyste i vy Spasiteli odpírali svými skutky a svými řečmi. Naličí na vás nevěrecký časopis nebo nevěreckou knihu, pošle svého náhončího, nevěrce, k vám, aby svými řečmi, svým posměchem, svými námitkami, svými narázkami zvrátil ve vás dílo boží a upravil chrám boží v duši vaší v příbytek ďábelský. »Bděte, stůjte u víře, zmužile sobě počínejte a posilněte se!« (I. Kor. 16, 13.) »Posilněte se v Pánu a v moci síly jeho!« (Efes. 6, 10.)

Tak velice budou mnozí odpírati tvému Synu, řekl Simeon k Panně Marii, že »tvou vlastní duši pronikne meč« bolesti. Jako mečem proklána, pocítíš sama při tom nesmírné bolesti. I toto proroctví Simeonovo se do poslední písmeny naplnilo. Sedm čítá se velikých bolestí Panny Marie: První bolest pocítilo něžné mateřské srdce její právě při proroctví Simeonově; druhou při útěku do Egypta; třetí, když své drahé dítě na cestě z Jerusalema ztratila a po tři dny s úzkostí hledala; čtvrtou, když viděla svého Syna jako zločince na cestě křížové; pátou, když jej viděla na kříži umřítí;

šestou, když tělo Páně bylo s kříže snato a do jejího klína položeno a sedmou konečně při pohřbu Páně.

Panna Maria více a déle trpěla, než mnozí mučedníci, ač sama mučena nebyla; proto praví sv. Augustin: »Ne jeden, ale dva oltáře vidím na hoře Kalvarii; první kříž Páně; druhý — srdce Panny Marie, na němž Kristus neviditelně obětován byl.« Proto také nazývá se Panna Maria královnou mučedníků. To dítě, jehož narození jí způsobilo takovou radost, připravilo jí i veliké bolesti.

Tak se vůbec děje v životě lidském; bolest a radost se mísí; nikdo bez bolesti, nikdo bez radosti. Jenom že radostí — jak praví německý básník Rückert — dostává se člověku po kapkách, bolestí po vědrech. O radosti praví náš Čelakovský, »že kořínků nemá« :

Přijde vítr -- rozfouká ji,
přijde voda — odhoupá ji;
ach škoda, přeškoda,
že kořínku nemá!

A o žalostí dí:

Kolik vzdechů srdce kručí,
než mu hofkost povysuší;
kolik slzí uplyne,
nežli v nich se rozplyne.

Křesťan v bolesti má však ke komu by se obrátil. Vidí matku bolestnou pod křížem — přirovnává její bolesti ke svým — a nachází v tom přirovnání útěchu. Má, ke komu by se obrátil: Prosí matku bolestnou, by ho svou záštitou ochránila, svou pomocí podpořila, svou přímluvou u Syna božského mu prospěla. Ó utíkejte se tedy ve svých útrapách k proklanému srdci té matky, nad níž citlivější, laskavější není; u ní hledejte útěchy, ji ale prostě, aby vám vyžádala té milosti, byste již nikdy nebyli příčinou jejích velikých bolestí svými hříchy.

To všechno pak, co Simeon prorokoval, proto se stane, »aby zjevena byla mnohých srdcí smýšlení«, či aby se zjevila smýšlení srdcí lidských. Všechno to bude řídit Bůh k tomu, aby vyšlo na jevo, jakého jest kdo smýšlení vzhledem ke Kristu a k Bohu. Kristus Pán dal svým učení a působením podnět k velikému rozlišení duchů lidských, tak že jedni se ho přidrželi a budou hledat v něm spásy, jiní jej zavrhnou a budou proti němu brojiti.

A toto třídění, lišení duchů, nejmilejší, za našich časů v křesťanské společnosti lidské zvláště mocně se děje. Za našich časů povstávají falešní Kristové, falešní proroci, kteří slibují lidu vykoupení z poroby, a uvádějí v blud i vyvolené, dobré křesťany. Za našich dnů můžeme dobře pozorovati, kterak se veškeré lidstvo dělí ve dva mohutné, obrovské tábory, kterak se obrovské davy lidí kupí kolem dvou praporů. Na jedné straně prapor Kristův, znamená vítězství a slávy, sv. kříž; — na druhé straně rudý, žhavý prapor Belialův, Antikristův, znamená vášně, nenávisti a odboje.

Ty dva šiky, ta dvě vojska vedou spolu tuhý boj; bojuje se o křesťanský názor světový, o náboženství a náboženské úkony ve škole, o křesťanský ráz manželství, o křesťanský ráz pohřbu zemřelých, o křesťanský ráz rodiny, o mravnost v rodině mezi manžely, o křesťanský ráz celé společnosti lidské. Tento zápas není ničím jiným, nežli odvěkým bojem Boha s Luciferem, pravdy s bludem a lží, světla s tmou, dobra se zlem. Stůjte pevně v tom boji na straně křtize, přiražte paže k paži, k pleci plec, bojujte pro Boha a pravdu. Nekulhejte na obě strany; vždyť nikdo nemůže dvěma pánům sloužiti; neboť buď bude jednoho nenáviděti a druhého milovati, aneb jednoho se přidrží a druhým pohrdne. (Mat. 6, 25.) Nemůžete zároveň sloužiti Bohu a ďáblu. Hlaste se k Bohu a k jeho sv. církvi otevřeně, nedejte se másti všelijakými hesly, vždyť víte, komu jste uvěřili. (II. Tim. 1, 12.) Popatřte na svého nejvyššího vůdce v tom boji, na papeže, kolem něhož se jeho věrní kupí. Se stolce Petrova vetčný skoro stařec vede národy na veliké duchovní bojiště a neumdlévaje, třímá v rukou svých berlu, znamená své moci; nuže pojďme za ním, slyšme jeho hlas, jen on má jako nejvyšší hlava církve zaslíbení. »Brány pekelné ji nepřemohou.« (Mat. 16, 18), jenom s ním je tedy vítězství možné a jisté. Amen.

R. S.

Na sv. Sylvestra.

»Vše vůkol se mění, ty sám jsi bez proměny.«
(Te Deum.)

Ú v o d.

Rok jest již na sklonku. Uplynul jako den včerejší, který nenavráti se více. Co jest rok? Veliká část našeho života. Život lidský, dosáhne-li šedesátého roku, nazýváme stářím. A jeden rok jest šedesátý díl toho života. Kdyby člověk ztratil šedesátý díl svého majetku, jaká by to byla ztráta! Rovněž i čas jest majetek, ale majetek dražší nežli jiné statky, protože za celý svět nemůžeme vykoupiti si ani jednu minutu času. Protože tak vzácný jest čas — je třeba jím moudře a setrně nakládati. Jest i největší hora z malých zrnek písku složena a celé moře z velikého množství kapek a celý život náš ze samých okamžiků. V každém okamžiku konáme dílo pro věčnost. Mnoho dobrého může býti vykonáno a mnoho zlého. Za čas si kupujeme věčnost, ale za celou věčnost nebudeme moci si zakoupiti ani minutu času. Čas jest drahé zboží, a přece i toto drahé zboží, ano to nejdražší zboží na světě mizí a prchá jako stín. »Jako dým minuli dnové moji,« praví Písmo sv. Čeho se máme na světě přidržeti, abychom se přidrželi pravého statku, který nemizí, neprchá, nemění se? A pravím vám hned: Boha přidržeti se, neboť vše se mění, jen Bůh jest bez proměny. To bude předmětem našeho rozjímání.

Pojednání.

1. Všecko, co jest mimo Boha, nazýváme svět. Svět jest složen z částí buďto duchových aneb tělesných. Ale všecko to se mění. Bylina roste, vadne a uschne, strom sbnije, skála podemele se a větrá. Člověk vyroste a umírá, zemře a zpráchniví. Všecko se mění. I nad námi tělesa nebeská se mění a jinak se staví k nám. Zhasínají i hvězdy nebeské a povstávají nové v božím vesmíru.

Ale i duch se mění a jest buď horším neb lepším, neboť i andělé horšími se stali a jiní dobří víc a více Boha milují. Tak také naše duše, která je také duch, není vždy stejná, ale stále se mění, jest buďto lepší aneb horší. Není okamžiku, abychom se buď nelepšili aneb nehoršili. Lidé se často mýlí, říkajíce, že jsou vždy stejní, ani lepší, ani horší, ale tomu není tak. Ve vzduchu není ani jediné chvílenky, aby nebylo docela žádného větru, ano i když to největší ticho letní bývá, přece není vzduch docela kliden, ale jest v pohybu buď na tu neb na onu stranu. Tak je to i s naší duší, stále jest v pohybu, buď se lepší aneb horší, buď na tu neb na onu stranu se kloní. Odtud pochází, že člověk o jedné a téže věci různě soudí. Dnes něco chválí, co později haní, aneb dnes něco zavrhuje, co zítra jinému radí. Tak i duše naše se mění.

2. Když všechna stvoření se mění a člověk nejvíce, jak by to mohlo býti, aby se neměnily země, obce, národy? Když se rozhlédneme po minulosti, co vidíme? Jen změny. Celé rodiny vymřely a nemají následovníka, a netoliko rodiny, ale i celí národové vymřeli a není ani zbytku po nich, leč dějiny. Co bylo různých národů s různými fečmi na zemi — zahynuli a feči jejich vymřely. Není jich více. Jako stín odešli. Zmizela jména ze statků, zmizely též celé vesnice v XVII. století.

Změnil se i povrch zemský. Kde bývala úrodná půda, země bohatá krásnými lesy a sady, třeba proměněna v poušť, kde byla poušť a neptístupné pralesy, tam opět povstala města. Sv. Země, kteráž pro úrodu svou nazývána byla zemí mlékem a medem tekoucí, dnes není takovou více, ale jest pustá, prázdná, bez lesů a zahrad vinných, bez ozdobných staveb a měst, tak že člověk se ptá: Zda je to ta země, o níž se pravilo, že jest rozkoší celého světa? A opět jiné místo, které bylo pusté a prázdné proměněno v úrodnou půdu, květnatou zahradu, prostranné město. V Americe, kde bývaly pralesy, jsou nyní města s velikými domy, vysokými mosty, s podzemní železnicí a jinými mnohými zařízeními. New York, po Londýně největší město, stojí na bývalých pralesech amerických.

Po okolí našem na mnohém vršku stojí zbytky starých staveb. Vize ty ssutiny z dob husitských a třicetileté války. V nich také druhdy bydlili lidé snad velmi mocní, bohatí, slavní a kde jsou se svou slávou, mocí a bohatstvím? U každé visky jsou ty smutné ssutiny. Jako dým minuli dnové jejich. Dobře

mají napsáno na mostě, tuším v Pasově: »Vše na světě jest přechod.«

Při všech proměnách, které se kolem nás dějí, jediný ty, Pane náš, jsi bez proměny, neboť ty, Pane, měnití se nemůžeš, protože jsi nejdokonalejší, proto nemůžeš býti ani dokonalejším, ani méně dokonalejším, proto jsi též bez proměny. Jak pravil Bůh o sobě: »Já jsem, kterýž jsem a neměním se.« — »U Boha,« praví sv. apoštol, »není proměnění. Nebesa zhytnou, ty pak zůstaneš, a všecka jako roucha zvetšejí, ty pak tentýž jsi a léta tvá nepřestanou.«

Bůh jest pouhý duch, a nemá těla, proto také ani po této stránce se nemění. Ovšem mluvíme o vševidoucím oku Páně, ne že by oko měl, ale proto, abychom vyjádřili, že všechno ví. Mluvíme o ruce Páně, ne že by ruku měl, ale abychom velebili mocnost boží. Mluvíme o údech, abychom ukázali vlastnosti boží podle naší chápavosti. Bože, Pane můj, který jsi též dnes jako na počátku, a budeš též na věky — co z toho jde za naučení pro mne?

Vše se mění, ty se neměníš, na koho budu spoléhati, než na tebe? Statek se ztrácí, přátelé zemrou, síla a mladost ochabne, krása zhyne, důstojnost přestane, jen ty, Pane, nepřestaneš — proto chci volati z plného srdce svého (Ž. 26.): »Hospodin osvěcení mé a spasení mé, kohož se budu báti? Hospodin ochránce života mého, kohož se budu strachovati?« Všecko opouští nás, jen Bůh zůstává s námi, jak to též žalmista dí: »Neboť otec i matka opustili mne, ale Hospodin přijal mne.«

Vidíme-li kolem nás všechny proměny, kdož by netoužil přejíti v tu blaženou neproměnitelnost, o níž mluví sv. Pavel: »Musí zajisté do smrtelné obláci nesmrtelné a toto porušitelné obláci neporušitelnost. Vzdychneme snad ze srdce: »Kdy přijdu, Pane, a objevím se před tváří tvou?«

Ale jestliže Pán náš nezměnitelný jest, tedy jsou nezměnitelný i sliby i hrozby jeho: »Ty pak se neměníš« — »a všecka slova tvá pravda jsou.« Jest pravdivé i slovo boží řkoucí: »Pojďte, požehnaní Otce mého,« a také jest pravdivé slovo boží: »Odejděte ode mne, zlořečení, do ohně věčného.« Sliby Páně splní se nad námi, neboť: »Není Bůh jako člověk, aby klamal.«

Ale z tohoto učení o Bohu jdou nám jisté povinnosti. Byl-lis nešťasten tohoto roku — nestalo se to bez vědomí božského. Snad jsi ztratil drahou některou duši, po které je tesknost tvému srdci, že si ulevuješ v pláči.

Snad jsi nebyl šťastným ve svém počínání a majetek tvůj se zmenšil proti loňskému roku, a ty jsi naplněn strachem před nastávajícími věcmi. Snad jiné neštěstí potkalo tě a namíchalo pelyněk do života vezdejšího.

Vzpomeň, že Pán tvůj je též laskavý a dobrý jako byl od věků a hledej chybu a příčinu v sobě, a pakli v sobě ji nenajdeš, spoléhej na moudrost boží, jež jest nezměnitelná, a ne-

může dnes něco činiti, co by ti zítra mělo škoditi, protože Bůh hledá naše dobré.

Snad jsi byl šťastným v tomto roce: neztratils ze svých drahých nikoho, zdraví dosud ti sloužilo, a požehnání boží naplnilo hospodářství tvé, tak že na konci roku počítaje, shledáváš s radostí přebytek. Však na to nespolehej, ale pomni, že všechno hyne a proto jediné v Bohu naději měj, nebot Písmo sv. zatracuje toho člověka, který doufá v něco jiného než v Boha; čteme u proroka Jeremiáše: »Zlořečený buď člověk, který doufá v lidech.« Proto vždycky v Boha doufejme a nespolehejme na pomoc vezdejší, jeť štěstí lidské jako měsíc, jednou se směje na nás a po druhé vystrkuje rohy — ale my zachovejme vždy svatou rovnováhu po celý náš život.

Stejní v neštěstí, jako ve štěstí, plni důvěry a lásky k Bohu, po příkladě Jobově.

A nyní každý sama sebe se ptejme, jak jsme se změnili v tomto roce — k lepšímu či horšímu — co jsem činil, abych se zlého uvaroval? Co jsem činil, abych prospěl v dobrém? Jak jsem užíval sv. svátostí? Účtujme každý se sebou. Nechme veliký hřích a špatnou vlastnost ve starém roce a jen ctnost, dobrý úmysl a vytrvalé přičinění bežme do nového roku. Ale s úmyslem svým musíme dobře zacházeti, abychom skutečně provedli, co jsme si dobrého umínili — úmysl náš musí býti neproměnitelný — co jednou jsme si dobrého umínili, při tom musí zůstat; nesmíme pokulhávat na obě strany. Ať jíme nebo cokoliv konáme, dítky Páně jsme. Když ve svých dobrých úmyslech budeme neproměnitelní, pak dospějeme i k věčné neproměnitelnosti. Nedlážděme si cestu k záhubě dobrým předsevzetím bez skutku! Buď nám však rok nastávající rokem spásy věčné. Amen.

Fr. Vaněček.

Nový rok.

Účty české.

Ukázala se milost Boha, Spasitele našeho, všecném lidem, vyučujíc nás, abychom, odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí stízlivé a spravedlivé a pobožné živi byli na tomto světě. (Sv. Pavel k Tit. 2, 12.)

Zvláštní radost připomíná sv. Pavel svému milému žáku Titovi, řka, že se ukázala na světě milost Boha, Spasitele našeho všecném lidem, tedy i nám. Ta milost Boha se nám zjevujícího jest v tom, že nás vyučuje, a sice všechny lidi vyučuje a platí to i pro nás všechny, kteří jsme se k novoročnímu slovu božímu sešli v této svatyni. Všichni povolání jsme k spasení, ale všichni nedocházejí k spasení, a proč? Jest vada na straně boží? Nikoliv. Tedy na straně lidské? Zjistě! Jak se to děje? Takto: Jakmile nechodíme v tom světle, které nám vzešlo v Ježíši Kristu, to světlo

nemilujeme, v něm nechodíme, aneb dokonce nenávidíme, pak splněny jsou všechny podmínky naší zkázy a blíží se den, kdy budeme volati tak jak v knize moudrosti 5. 6.: »Zbloudili jsme tedy s cesty pravdy, a světlo spravedlnosti nesvítilo nám a slunce rozumnosti nevesešlo nám. Ustali jsme na cestě nepravosti a zahynutí, a chodili jsme po cestách neschůdných, cesty pak Páně neznali jsme«. Tak ti ubozí. Nám se láska boží ukázala vyučujíc nás. Blahoslavený muž, kterého ty budeš vzdělávati Pane a zákonu svému učiti. (Ž. 93. 12.). Nuže, což tedy bude naším novoročním přáním? Ukázati vám, v čem milost boží se nám ukázala, vyučujíc nás, a jak my z ní béfeme. Zda stojíme na cestě příkázání božího, či mimo cestu spravedlnosti? Vezměme čísla na pomoc a účtujeme, kterak stojí národ náš český a lid v zemi této žijící na cestě božího příkázání. Se zvědavostí příkladnou slychává osada, úcty svých zemřelých, narozených a změn v jejím lůně sběhlých. Nuže, slyšte i naše úcty české a rozjímejte, zda stojíš i ty, posluchači na cestě k světlu, k vzdělanosti a pokroku, či zda si musíš říci jako oni bezbožní v knize moudrosti si naříkají. Sv. apoštol nám dí, že vyučuje nás milost Boha Spasitele čtyřem věcem: 1. abychom odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí 2. žili spravedlivě, 3. střízlivě, 4. pobožně, očekávajíce blahoslavené naděje Boha Spasitele našeho Ježíše Krista. Nuže, účtujeme na nový rok po způsobu všech dobrých obchodníků. Kupujeme zde království boží za užívání časných statků. Jak obchodujeme?

P o j e d n á n í.

1. První věc jest odřeknutí se bezbožnosti. Kdybychom vzali do počtu zásadu bláznů, pak budou všechny úcty bláznivé. Jest jich počet veliký, jak svědčí kniha sv. Písma. Ona bezbožnost jeví se v snaze některých lidí, kteří touží, aby člověk český vstoupil do života bez křtu svatého, by uzavřel sňatek bez Boha, vychován byl bez Boha, umíral bez Boha a pochován byl ohněm. O to se starají různí agenti placení a doporučují katolíkům své recepty. Není v nich nic nového. Pohané jsou bez křtu sv., zvířata nemají výchovy náboženské, ani sňatku křesťanského, a umírají bez Boha. Jak bláhové to počínání agitátorů. Nicméně mnozí svádění bývají tmou moderní od světla Kristova.

Jak v tomto ohledu nová doba přinesla trpké ovoce. Sv. Písmo v knize Sirachově k. 10. v. 14. praví, co jest počátek šleňství: »počátek pýchy lidské jest, odstoupiti od Boha«. Písmo sv. v latině užívá na tom místě právě slova »apostasie«, to jest odpadnutí či odpadlictví od Boha. Ono se nazývá počátkem pýchy lidské. Pýcha pak předchází pád u člověka jediného i národa celého. Sv. apoštol ovšem praví, že začátek radostného evangelia jest: odřeknutí se bezbožnosti. Ti agenti ale hlásají začátek svůj: odstoupiti od Boha. V r. 1909 v Čechách v této rubrice vykazovaly úřední zprávy, že se událo celkem 3702 apostasie, z nichž většina t. j. 1782 zůstala bez vyznání, což se kryje celkem s odstoupením od Boha. 1284 jich odpadlo k protestantským vyzná-

ním a 537 k starokatolíkům a ostatní k různým sektám. Mnohá osada klidná zaznamenává leckterý odpad svého osadníka, jenž se ocitl někde v průmyslovém místě a tam i odpadl.

Třeba proto i v nejposlednější vesničce o tom mluvíti, že obcházejí lovci duší a matou je a činí je opovržení hodné. Naše Čechy mají se v těchto letech státi rejdištěm odpadu od Boha, ježto se v r. 1915 chtějí chlubití 100.000 odpadů katolíků od církve. Stůjte na stráži rodiče! Buďte moudří katolíci. Začátek pýchy lidské jest odpad od Boha. Začátek milosti Pána a Spasitele našeho jest odřeknutí se bezbožnosti! Za kým půjdeš? Největší agitace provádí se krejcarovým tiskem, který se šíří do nejoblehnějších vesnic; proto netrpte tyto rouhačné, papírové agenty v domě svém, kde chcete, aby vám svítila milost a vzdělanost Pána a Spasitele našeho. Za to vás snažně prosím, uveďte do svých domů katolický tisk a knihu. Kde prostředky jsou, necht' se předplatí kat. denník »Čech«, kde méně prostředků, aspoň »Kříž« a »Maria«, kde ani těch 1 K 04 h ročně nevybývá tedy »sv. Vojtěcha«. Nebeťte na lehkou váhu tuto snažnou prosbu mou. Jak mnohý člověk zbloudilý četbou katolickou byl získán zase zpět Bohu a své spáse.

Při velikém množství odpadů bývají světské žádosti poslední příčinou. Jednou jsou to oddavky, jindy touha po volném životě, jindy vzdor a odpor proti Bohu a církvi jeho. Ubožáci: stvoření staví se proti Tvůrci. Odřekneme-li se světských žádostí, nezbude v srdci žádná veliká překážka při návratu k Otci svému. Proto pozor na sebe, aby nepřítel neobelstil nás, pozor na své, aby zachovali si Boha a milost jeho.

2. Druhým požadavkem jest život spravedlivý. Spravedlnost pak záleží dle slov sv. Bernarda dáti každému, což jeho jest... Dej představenému, dej poddanému, dej sobě rovnému, čím jsi jim povinen. Spravedlnost jest základem sv. pokoje, dokud ho lze zde na zemi vůbec zavéstí a udržeti. Otcí představenému jsme i přes jeho osobní snad chyby povinni úctou a poslušností ve všem dobrém, poddanému spravedlnost dluhujeme a sobě rovným a všem láskou. Však všeobecný je stesk na nedostatek poslušnosti a úcty nejen k rodičům a úřadům, nýbrž i k samému zákonu božímu i lidskému. Stoupající počet zločinů ročně, a zejména zločinů spáchaných od nedospělých otrásl svědomím veřejným, že předložen návrh zákona na obmezení zločinů lidí dospívajících.

Příčina toho zjevu jest onen blud, velice rozšířený, že lze přestupovati zákon boží bez trestu. Nebude-li plněn zákon boží, pak ani nebude v úctě zákon lidský. Země, která trpí tupití a přestupovati zákon boží, ta také nebude zachovávatí zákon lidský a jest vždy na kraji nepokojů a nepořádků. Nový rok budiž nám novou školou v úctě a lásce k Bohu a jeho příkázáním a pak bude každý z vás také školou, která se chováti k rovným a poddaným. Každá katol. rodina budiž školou úcty k Bohu, k bližnímu a k samým sobě. To žádá spravedlnost, která může

jediná zachovati řád mezi lidmi. Někteří ubozí myslitelé domnívají se, že mohou udržeti úctu k sobě, majetku a životu bližního bez živé a hluboké úcty k Bohu. Myslí, že poroste strom bez kořene a teka že bude bez pramene. Spravedlnost povyšuje národ, rodinu i člověka. Tu cvičme v novém roce a budme spravedlivě živi k Bohu, zachovávajíce jeho přikázání církevní, spravedlivě k bližnímu a dávejme mu vše, což jeho jest, ano i dobrý příklad svůj, kterým mu také povinni jsme. Budme ale i spravedliví k sobě a zkoumejme se, kajme se a polepšme se, dokud nám Pán Bůh dává čas i milost.

3. Dalším požadavkem, který nás učí milovat Spasitele, jest, abychoň žili střízlivě. »Střídmý pokrm a nápoj jest zdraví duše a těla.« (Tom. Kemp. v knížce Libellus de disciplina claustrarium, c. 12.). My křesťané jsme v střídmosti za mnohými národy, tak zejména za Turky a mnohými pohany. Jestli v době sv. Pavla bylo důležité napomínati křesťany k střídmosti, je toho daleko více třeba nám, žádnou osadu nevyjímajíc. Podíváme-li se do knihy účtů země české, vidíme, že ročně roste daň z piva, které se vždy větší měrou požívá.

V r. 1902	obnášela daň pivovarská	30,765 150 K
» » 1903	» » »	32,491 620 »
» » 1905	» » »	33,256.180 »
» » 1907	» » »	33,846 700 »

Daně z lihovarů rozměr ukazují podobné číslice

v r. 1897	21,395.408 K
v r. 1907	23,411.083 K.

Tato čísla vyňatá z úřední statist. příručky z. výboru str. 266 a 267 ukazují, jak velikou daň platí nadužívání nápoje. Se stoupající spotřebou rostou i následky nestřízlivosti, které se jeví nevázaností nejrůznějšího druhu: nečistotou duše, surovostí jednání a smýšlení a množícími se zločiny. Z veliké části je se-surovením našeho života příčtsti stoupající potřebě alkoholu ať v podobě piva neb jiných opojných nápojů.

4. Tři věci činí život lidský svatý, dí sv. Bernard, jídlo střídmé, skutek spravedlivý a mysl zbožná. Toť novoroční přání mé dle slov sv. Pavla a sv. Bernarda. Mysl zbožná ovšem k tomu nevyhnutelně patří, neboť ona jest ke všem věcem dobrá, zejména k boji životnímu, v němž nesmíme ztratiti sv. naděje, ale očekávati »blahoslavené naděje a příští slávy velikého Boha a Spasitele našeho, Ježího Krista«. Když jsem vyňal několik číslic z účtů naší milé země, nesmím opominouti i to hrozně smutné číslo těch ubohých, kteří zoufalou smrtí skončili: sebevraždou. Naše království České, které druhdy slulo zbožné, vykazuje sebevražd po Vidni největší počet. Stat. příručka vydaná z. výborem uvádí pro rok 1905 úžasné číslo sebevražd, to jest 2005. přes pět denně. Významno jest, že jsou tímto morem sebevražděným

zatíženy právě ony kraje, kde lhostejnost náboženská se jeví odpadem víry, tak zejména kraje pohraniční na severu, kde zuří ·los von Rom« »Pryč od Boha« a zuří také pryč se světa vyjádřená samovraždou. Nejméně zatíženy jsou kraje jižních Čech, poněvadž mysl zbožná jest zde celkem nejvíce zachována.

Hospodář dobrý musí počítati dobře. Také katolík musí dobře počítati, aby se nedal másti hlásanými bludy a rouhánkami, pryč od Boha, pryč od Říma, pryč s náboženstvím. To znamená též pryč se spravedlností, pryč s moudrostí a zbožností života a pryč s pokojem vezdejší. Když mám vám přátí novoroční své přání, kterak bych to učinil lépe než slovy sv. Pavla: odřeknouce se bezbožnosti a světských žádostí, spravedlivě a pobožně byli na tomto světě; neboť tak zachováte sobě zdraví, získáte pokoj a požehnání a splní se vám blahoslavená naděje a sláva velikého Boha, Písma svatého, Ježíše Krista. Amen. *Fr. Vaněček.*

Slavnost Obřezání Páně (Nový rok).

»Tedy pokud čas máme, číňme dobré.«
(Gal. 6, 10.)

Radostí naplniž se srdce naše, nejmilejší, neboť slavíme dnes počátky vykoupení našeho a spasení; slavíme však též začátek nového nebo občanského roku. Celý svět snaží se dnes své blahopřání nám přinéstí a důkaz svého účastenství na našem štěstí nám dnes podati. »Srdečné blahopřání k novému roku«. »Mnoho štěstí a božího požehnání v roku 1912«. Tak to dnes zaznívá, tak čteme též na pohlednicích a visitkách novoročních. Církev svatá, pečlivá naše matka, nespokojuje se však dnes pouze jako svět nám štěstí přátí, nýbrž ona se snaží nám pravou spásu milosti a pokoj boží zjednati. Proto slaví dnes slavnost Obřezání Páně a upomíná nás po prvé od Narození Páně na božské a nebeské jméno Ježíš. Radost, blahopřání stávají se všeobecnými a to právem.

P o j e d n á n í.

Lidstvo totiž podobá se na počátku nového roku člověkoví, jenž nahodilým způsobem veliký kus zlata dostal, a proto se nesmírně šťastným cítí. Ihned uvažuje u sebe sama, jak by ho dobře použiti a s ním naložiti mohl. Především musím, myslí u sebe sama, dluhy zaplatiti, pak ale budu se vši opatrností tohoto velikého pokladu užívati. On si vypracuje takřka program, podle něhož se v budoucím svém životě řídití bude. Podobně též i nám s počátkem nového roku veliký poklad zlata do rukou vložen bývá — totiž čas, v němž si neskončených zásluh pro věčnost a budoucí život získati můžeme. Ó jaké je to štěstí, nejmilejší, že nám Bůh ještě nového roku se dožiti nechal, a nás všemi přirozenými a nadpřirozenými dary zahrnuje. Pohled na nebe, zemi, moře, vzduch, slunce, měsíc, hvězdy, druhy zvířat, rozličné

byliny a celé pokolení lidské; uvažuj anděly, archanděly a veškery nadpозemské moci: vše to náleží tobě. Pohled na svoji duši, rozum, svobodnou vůli, kterouž si věčné slávy dobyti můžeš. Uvažuj církev svatou s poklady milosti, s jejími svátostmi, s její naukou Ježíše Krista, s evangeliem a Písmem svatým, s jejími prostředky spásy; uvažuj velikou cenu naš spásy a vykoupení krev Ježíše Krista, o nž sv. Petr dí: »Vizte, že ne porušitelnými věcmi, zlatem nebo stříbrem vykoupeni jste, nýbrž drahou krví Ježíše Krista, jakožto Beránka nevinného a neposkvrněného.« (I. Petr. 1, 18, 19.) Nejsou to drahocenné, nevyčerpateľné poklady, v jejichžto držení nás všemohoucí Hospodin na začátku nového roku připouští, poklady, jež výnosnější jsou než veškery poklady zlata a stříbra, jež nezanikají, jež nikdy vyčerpány nebudou?

Než, co by nám tyto poklady prospěly, kdybychom času neměli, abychom se jich zmocnili! Co nám prospěje věčnost, kdybychom času neměli, abychom se jí zmocnili, v němž bychom si ji vykoupili; co nám prospěje naše duše se všemi svými mohutnostmi bez času, kdyžtě od dobrého použití času její spása závisí. Co nám prospějí zásluhy Kristovy, když času nemáme, v němž bychom si je osvojili; co nebe bez času, kdyžtě jen dobrým používáním času si je zasloužiti můžeme; co sám Bůh, kdyžtě bez času si jeho požívání a nazírání dobyti nemůžeme. Ó jak jsme šťastni, kteří ještě čas máme, kteří na prahu nového roku stojíme!

Budme tedy též tak moudří jako onen muž, jenž nahodilým způsobem kus zlata dostal, a přemýšlejme, jak bychom tohoto velikého pokladu dobře užití mohli a s ním naložili. Především zaplatíme dle jeho příkladu dluhy. Na duši tvé leží snad veliká vina; hle, ty máš ještě čas, okamžik může tě očistiti, může tě zachrániti. Pospěš si ke stoličce soudné milosrdenství, smiř se s Bohem; on čeká na tvé obrácení, dnes prolévá už Ježíš Kristus část své předražené krve pro tebe. Jak snadno nám to bude odřici se bezbožnosti a světských žádostí, když se ukázala milost Boha, Spasitele našeho všem lidem, vyučující nás, jak bychom střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě, očekávající blahoslavené naděje a příští slávy velikého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista, kterýž dal sebe sama za nás, aby nás vykoupil od všeliké nepravosti, a očistil sobě lid vzácný, následovný dobrých skutků. (Křt. 2, 11.—14.) Nemáme dnes, když nový rok začínáme, napomenutí svatého apoštola národů Pavla hluboce do srdce si vstřípiti: »Bratří! vězte, že hodina jest, abychom již ze sna povstali; neboť nyní bližší jest naše spasení. . . Noc pomínula den pak se přiblížil. Odvrzmež tedy skutky temnosti, a oblecme se v oděnění světla. Jako ve dne poctivě choďme; ne v hodování a v opilství, ne ve smilství a nestydatostech, ne v sváru a závisti: ale oblecte Ježíše Krista.« (Řím. 13, 11.—14.)

Tím však je též už náš program pro nový rok dán. Neboť, když jsme Ježíše Krista oblékli, tož jsme též svoji spásu zajistili.

Pro život křesťana však neznám žádného jiného programu, než ten, který nám katechismus udává: Člověk jest od Boha stvořen k tomu cíli, aby Boha velebil, jemu sloužil, jemu se klaněl, a tak spasen byl; ostatní tvorstvo však, aby člověku jako prostředek k dosažení blaženosti sloužilo. Naše spása však záleží v zachování příkázání božích. Proto též Ježíš Kristus praví při svém příchodu na svět: »Oběti a darů jsi nechtěl; ale tělo jsi mi dal, hle, já přicházím, ó Bože! tvoji vůli konati.« Tak mluv dnes též jeden každý z nás, nejmilejší: »Hle, já přicházím, Hospodine, abych konal vůli tvou.« Abys však snad mysli neztratil, tu ustanovuje sv. církev na první den občanského roku slavnost bolestného obřezání Ježíše Krista, a upomíná nás na velikou poslušnost Ježíše, jenž jako Syn boží od zákona obřezky osvobozen byl, však ptece se téže podrobuje, aby vůli svého nebeského otce plnil: jak mnohem více musíme my křehcí lidé se snažiti vůli boží konati! Neň obřezání Páně pro nás závazkem a povinností k obřezání srdce, jež v duchu se děje, t. j. k poslušnosti a k sebe umrtvování? Ačkoliv Kristus, nejmilejší, vinu za nás vyplatil, ačkoliv vůli boží vyplnil, neosvobodil nás od povinnosti konati, co v našich silách jest. Čiňme tedy, když ještě čas máme, dobré a nedejme se unaviti, abychom jednou sklízeli na věčnosti. (Gal. 6, 9.) Buďme vždy pamětlivi vysokého určení a vznešené důstojnosti, které jsme ve jménu Ježíše, jež dnes našemu Vykupiteli dáno bylo, aby nás od hříchů našich vysvobodil, dosáhli. Neboť, když božskému Spasiteli nic těžkého nebylo, aby ve skutečnosti Ježíšem, to jest naším spasitelem a vykupitelem byl, kterak můžeme ještě váhati, abychom se jeho zásluh účastnými stali, jeho příkladů následovali, zvláště když nám k tomu potřebný čas dává! Nebo smí nám na tom méně záležeti, abychom spásy dosáhli, než mu na tom záleželo, aby nás spasil? Stal se snad pro sebe Spasitelem? a ne pro nás? Jest jím však, když spásy nedosáhneme? a neztratí nás jako soudce, když nás jako Spasitel nebude moci spasiti? Cena zásluh Krista Pána jest nekonečná, síla neomylná — ale skutečné upotřebení těchto zásluh k naší spáse, upotřebení k tomu od Ježíše Krista ustanovených prostředků spásy závisí od nás. Nechtě tedy nás jméno Ježíš též na potřebu a nutnost upomene, abychom svou spásu s bázní konali.

Nezapomeňme však, nejmilejší, ačkoliv štěstí máme, že nového roku jsme se dožili, že čas krátký jest. Neboť jako nic jest před Bohem naše doba života. Jako stín pomíjí člověk. (Žalm. 38, 6.) Jako tedy nade vše jisto jest, že ještě čas máme spásu svou konati, tak nejistá jest naše budoucnost. Vímeť, že člověku určeno jest jednou zemřítí (Žid. 9, 27), že Bůh míru dnů našich určil; času však neb chvíle, kteréž Hospodin Bůh položil v moci své, věděti nám dáno není. (Skut. 1, 7.) Nebo Syn člověka přijde v hodinu, kdy se toho nenadáme. Buďme tedy na jeho příchod připraveni a se vždy více připravujme, abychom dobrými skutky naše povolání a naše vyvolání si zajistili.

Nejmilejší, nový rok zas začínáme a v něm nám zajisté

mnoho bojovati bude. Léta jistě naše a doby naše jsou velmi vážny. Dnes platí boj samému kořenu víry, platí božství Ježíše Krista, všem našim nebeským nadějím, platí samému Bohu. V naší době to bylo, když přední český básník směl potupiti našeho božského Spasitele tak hrubě a rouhavě, jak snad v žádném jiném řeči Ježíš Kristus dosud potupen nebyl, a kdy tento rouhač za to v triumfu byl vozen po českých městech, aby znova a znova opakoval, co nejen křesťanskou, ale každou věřící duši tak hluboce urazilo a bolestně zranilo. Bůžme tedy, draží v Kristu, na stráž v našich dobách. Už se nejedná o blud aneb nějakou jen pravdu víry naší, ale o celé naše náboženství samo. Přidržíme se Ježíše Krista a hajme statně jeho čest a slávu, tím jistě hájíme též svoji a zajišťujeme si svoje budoucí oslavení dle slov sv. Petra : »Není v žádném jiném spásy ; nebo není jiného jména pod nebem lidem dáno, skrze které by spasení býti mohli, mimo jméno Ježíš !« (Skut. 4, 12.) Slibme to dnes na Nový rok a na slavnost Obězání Páně novorozenému Spasiteli Ježíši Kristu, abychom v nebi jednou s ním se radovati a Boha na věky požívatí mohli. To nám dej novorozený Spasitel Ježíš Kristus skrze svou lidumilnost a lásku. Amen.

Dr. Antonín Ondroušek.

Sv. Tří králů.

Účast na missijní činnosti církve sv. jest pramen křesťanského života a škola křesťanských ctností.

»Vstaň a osvět se Jerusaleme; nebo
přišlo světlo tvé a sláva Hospodinova
nad tebou vzejde.« (Is. 60, 1.)

Slavnost zjevení se Páně pohanům, cestou prazvláštní, jest školou nám. Bůh dobrotivý ve své lásce dal se poznati i těm, kdož byli mimo církev Starého Zákona bez své vlastní viny. Skrze sv. krále pak vyhlášeno narození Spasitele i v odlehlých končinách. Pán Bůh působí svou milostí nejen v církvi svaté, ale i mimo ni mezi všemi, kdož bez své viny jsou mimo lůno církve sv.

Svatí tři králové stali se apoštoly Spasitele v končinách svých. Láska je k tomu vedla, aby známost Vykupitele roznesli a tak vzešla sláva Hospodinova nad nimi. Den slavnosti sv. tří králů jest dnem sbírky pro missijní učitele církve sv. v Africe. Podpora missijní činnosti sv. církve se zdá mnohým zbytečnou a poukazují, že máme pohanů dosti mezi námi. V tom by měli pravdu, ale účastenství na missijním životě církve stává se pramenem křesťanského života a školou ctností křesťanských. To jest předmětem našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

Rozkaz Páně zní: Jdouce, učte všechny národy. Ten rozkaz platí nejen apoštolům, nýbrž i věřícím, kteří jim mají umožniti

vyplniti rozkaz Páně. Nejen musíme se přičiníti choditi sami ve světle osvěty Kristovy, ale aby i jiní v ní chodili a ji poznali. Kde jest pravý život křesťanský, tam se jeví také tato snaha silnou měrou. Kde není života křesťanského, tam také není zájmu, aby i jiní stali se křesťany a v světle božím chodili.

My Čechové skutečně zůstali pozadu v tomto směru. Nemáme ani missijní společnosti, ani missionářů zámořských, jaké mají ostatní národové. Zdá se to býti známkou naší slabé víry a horlivosti. Kde víra sv. v srdci žije, tam je také touha ji rozšířiti a jiné pro ni získati. Jest zde jakýsi zákon. Květina když žije, opravdu má snahu založiti na květ a semeno, a tak způsobiti, aby ten druh květiny nejen nevymřel, ale aby se rozmnožil. Tu snahu vidíte uzákoněnou v říši květin i živočišstva. Podobně jest mezi lidmi. Oni touží sdíleti své vědomosti jiným a jiné učiniti podobné sobě. V té činnosti vidí svou radost, když získal toho neb onoho životu, jaký vede sám. Tak jest i se sv. náboženstvím, křesťanstvím. Kdo víru živou v srdci má, touží ji jinému sdíleti a jiného učiniti účastna požehnání osvěty křesťanské. Tak bylo i se sv. třemi krály, kteří nejen že sami pro sebe nešetřili žádných obtíží, ale když se navrátili do domu svého, byli apoštoly Páně ve svém národě.

I vy, drazí posluchači, musíte tak jednati, jestli vaše zbožnost má býti skutečná. Co by to bylo za modlitbu, když sami byste trpěli, aby v rodině vaší se modlitba opomněla. Co za bohoslužbu, když ostatní by nebrali účastenství a vy byste se nepřičiňovali o to. Buďte proto jak sv. tři králové. Pilně hleďte Bohu sloužiti, a pilně se přičiňujte, aby i jiní Boha poznali a jemu sloužili. Toť účast na missijním životě v malém. Krom toho máme bráti účastenství na missijních pracích sv. církve, a tak se posvěcovati. Pro co dovedeme přiněsti oběti, to jest nám milé. Bez oběti není lásky. Sv. tři králové dovedli oběti přiněsti, protože milovali a věřili ve Spasitele. Každá obětina věnovaná církevním účelům, jest školou křesťanského života. Na co rád přispěješ, to také budeš míti za povinnost plniti sám. Kdo se raduje a těší z výsledku prací svatých missií za mořem, ten také bude sám se přičiňovati, aby žil tak, jak mu sv. víra velí.

Kdo jest lhostejným k pokrokům osvěty křesťanství jinde, ten také jest lhostejný k svému vlastnímu životu křesťanskému. Proto snaha rozšířiti království boží na zemi jest nejlepším prostředkem rozšířiti a udržeti království boží v srdci vlastním. Podívejte se do okolí našeho. Jsou to ti horliví podporovatelé všech církevních prací, kteří také sami horlivý křesťanský život vedou, kteří sv. svátosti přijímají, svědomí čisté uchovávají. Opět všimněte si, že ti, kteří pro království boží na zemi, ničeho nečiní a neobětují, sami je ani v srdci svém nemají. Školou křesťanského života jest účastenství a podpora všech prací církevních. Svatí králové by nebyli horlili pro čest boží doma, kdyby pro ni nebyli tolik obětovali. Úcastenství na všem životě missijním je také nejlepším školou ctnostného života vlastního. O tom vypráví cti-

hodný P. Hager O. S. B. rakouský Bosko v Linz. Quart. 34. ročníku zajímavou zkušenost svou. On byl apoštolem opuštěné mládeže v Tyrolsku. Velice se přičiňoval o rozšíření spolku Děťství Páně, jeho členové dítky dávají měsíčně 5 hal. na ubohé dítky pohanské. Tento spolek dětský vykonal obrovské dílo na rozšíření království božského na zemi. Založen 1843 — sebral do roku 1891 na 85 mill. franků, získal na 12 mill. pohanských dítek pro církev, zřídil 661 nalezinců a sirotčinců, 3418 škol, 896 lékáren chudých lidí a mnoho jiných apoštolských prací vykonal. Jmenovaný P. Hager ale sdělil též výsledek pozorování svého, totiž, že ty děti, které si ušetřily almužnu pro dítky pohanské (5 h. měsíčně) a denně se pomodlily Otčenáš na ten úmysl, že samy o svou duši a její ctnost pečovaly a hříchu se bály. Tak že správně pravil americký missionář P. Seisl, že neví, kdo má větší užitek z missijního díla Děťství Páně zvaného, zda ty zástupy dítek pohanských, či dítky křesťanské, které se účastní této apoštolské práce.

Tenkrát člověk si začne vážit sv. víry, když pro ni začne pracovat a trpět. Matka vlastně nabývá více lásky k dětem, když pro ně velmi mnoho pracovala. Tak jest s dílem missijním.

Duše dítěte, které se snaží pomoci dětem pohanským, to dítě bude si vážit rozhodně více vlastní duše a milosti boží a více se bát hříchu a ztráty nebe, než dítě, které nepečuje o jiné duše. Sv. tři králové víry sv., kterou nabyli, vážili si po vykonané cestě jistě více, než ti, kdož s nimi neobětovali.

Proto jest krásným znamením duše člověka, když se zachranné práce církve a její osvětňé práce účastní. To zlato, které obětoval sv. mudřec, nemělo tolik ceny, co mělo jeho denní sebezapření na cestě. Tři dary jmenuje sv. evangelium: zlato, kadidlo a myrrhu. Kdo má zlato, má také dáti zlato na rozšíření království božského na zemi, sv. katolické církve. Jsou však také i jiné dary, jest zde kadidlo a myrrha. Kadidlem jak známo se vyrozumívá modlitba. Tu může obětovat každá duše křesťanská. Modlí se mnozí, ale vždy naše modlitby se nesou k našim potřebám a zapomínáme na potřeby sv. církve Páně postavené v koliknásobné boufci. Nemysleme, že modlíme-li se za všeobecné potřeby království božského na zemi, že naše potřeby zůstanou nevslyšeny, aneb nepozorovány. Tím šlechetnější a vznešenější jest modlitba naše i účinnější, když má více na paměti čest boží než vlastní toliko záležitosti. Jak šlechetná jest modlitba katolika, když se při mši sv. pomodlí za Otce všeho křesťanstva, jistě i modlitba za vlastního otce bude účinnější. Jak jest krásné, když vzpomene na všechny nemocné a umírající, jistě i na svou smrt nezapomene a bude připraven; když se pomodlí za hřešící toho dne, jistě se bude více bát vlastního hříchu. Tak se stává apoštolát missijní školou ctnosti křesťanské.

Třetí dar jest myrrha a značí lidskost se vši její prací a nedostatky. Jsou služby v apoštolátu missijním, které pro člověka nemají cenu zlata ani nejsou slovnou modlitbou, ale přece jsou záslužné. Sem patří veškerá agitace pro čest a slávu boží a spásu

duše. Nic není tak malého, aby to ztrácelo nárok na zásluhu. Přečtení dobré knihy a listu, který může někoho k lepšímu přivést, povzbuzení a upozornění jiných na díla, která podniká církev sv. na spásu duší, žebrati u dveří kostela na účel bohulibý; stavba kostela, naše missie a pod. toť jest myrrha, kterou může přinést i ten, kdo nemůže věnovati zlata. Tím, že se dal člověk ve službu boží, duše jeho bude jen získávati a bude lépe sama nad sebou kralovati.

Katolík se musí stotožňovati se všemi pracemi konanými na rozšíření církve sv. a pro čest boží, pak bude míti pro ně i větší zájem a nadšení. Jen tolik milujeme, kolik dovedeme sebe obětovati. Tou obětí sebe osvítime a v milosti boží posilíme, kdykoliv slyšíš drahý posluchači o církvi sv. a jejích pracích a útrapách, věz, že ty jsi její úd a část a že tebe se týká stejnou měrou, a že máš bráti podíl na jejích radostech i žalostech a požívati s ní celý život jako úd prožívá na těle lidském. Když by všechny údy konaly povinnost, jaký život by začal, a jak osvěta křesťanská by zahřívala svět!

Vykonej jen něco pro čest a slávu boží, k rozšíření křesťanského ducha a evangelia, abys neodumíral Spasiteli svému. Odumírá, kdo neužívá sil. Uživej všeho hojně pro boží čest — buď to také tvou radostí a spásou věčnou. Amen.

Fr. Vaněček.

Na slavnost Zjevení Páně.

Bůh vedl nás k sobě skrze divy v přírodě.

1. »Kde je ten, který se narodil, král židovský? Nebo viděli jsme hvězdu jeho na východu, a přijeli jsme poklonit se jemu.« S otázkou touto přibyli do země židovské a pak i do hlavního města jejího Jerusalema tři mudrci, zároveň i králové pohanští z dalekých krajin. Kdo jich tam uvedl? Hvězda. A kdo jim pověděl význam hvězdy, jež jim cestu do země židovské a do jejího hlavního města Jerusalema naznačovala?

Přišli zajisté z krajin, kde byli židé dříve v zajetí. Od židů dověděli se předkové jejich o zaslíbení, arcioctci jich Abrahmovi učiněném, že skrze něho vzejde požehnání i spasení všem národům; dověděli se i o požehnání arcioctce Jakuba, učiněném synovi jeho Judovi, že právě z jeho pokolení vzejde ten, jenž jest očekávaním národů (I. Mojž. 49 10.). Dověděli se i o prorocké Balámovu (IV. Mojž. 24, 17), že z Jakuba vzejde ta hvězda. Mudrci od východu měli tedy známost o Messiáši, jenž měl vzejíti z národa židovského; a Bůh použil vědomostí jejich, jichž nabyli i zpytováním hvězd, a skrze hvězdu novou, neobyčejné krásy i velikosti, jež svými paprsky ukazovala k zemi židovské, přivedl je ku poznání Spasitele a ku spasení. Byli zajisté srdce volného; nebo sotva že hvězdu onu spatřili, již se i na tom usta-

novili, na cestu se vydati, a Messiaše vyhledati. A poněvadž slyšeli, že bude velikým králem, obmyslili ho i dary počtíti.

Dary těmi pak jasně vyjádřili víru svou v něho, jakožto Boha i jakožto člověka. Darovali mu věru zlato, jež přinášeno bývá v dar králům; uznali ho tedy, sami králi jsouce, jakožto krále svého; davše mu kadidlo, jež páleno bývá na počest Bohu, vyznali v něm Boha svého; a darovavše mu myrrhu, z jaké sdělována bývala mast na potření těl mrtvých, aby nezetlela, vyznali víru svou v novorozené Dítě, že ono jest i člověkem smrtelným, jež sice zemře, ale porušení nevezme.

2. A co máme říci o neskonalé lásce boží, že odměnila dobrou vůli mudrců, a sama jich až do Betlema uvedla? Co bychom řekli o mocném panovníku, kdyby někomu z nejnižších svých poddaných sám v noci na cestu svítil? Stalo se tak skutečně jednou, že mocný císař Karel V., v jehož říši dle přísloví slunce ani nezapadalo, jenž vládl i v Evropě i v Americe, provázejе poslance bratra svého, kráčel při něm po chodbě s pochodní v ruce, aby mu na cestu svítil. I pokládána byla událost tato za tolik památnou, že ji letopisci na věčnou památku zaznamenali. Čím větší ale ještě jest láska Hospodinova, jenž mudrcům rozžehl pochodeň na nebesích, překrásnou, jasně zářící hvězdou, aby hledajícím spasení na cestě svítila, by nezbloudili!

3. Pastýřům betlemským, kteří věřili v Boha, a věřili i v anděle jeho, ukázal Bůh jasnost nebeskou, a poučil jich o narození toužebně očekávaného Messiaše skrze anděle; mudrcům pohanským ale dal poučení o novorozeném Messiaši skrze tvora nerozumného, skrze hvězdou. Tak musí všecko, co na nebi nebo na zemi jest, příroda celá sloužiti Bohu k uskutečnění jeho přesvatých, nevyzpytatelných záměrů!

Ba, právě příroda je to, skrze kterou Bůh mluví k nám co nejsrozumitelněji, skrze kterou volá nás k sobě; příroda boží vydává nám svědectví o moci, moudrosti, dobrotivosti i velebnosti boží. Od zrnka písku v povrchu země až ke skalám k nebi strmícím, od chudobky do věkovitého dubu, od červíka v prachu do ohromné velryby, miliony hvězd od nejmenších až velikého slunce, vše jasně hlásá, co vyjadřuje korunovaný pěvec slovy: »On řekl, a učiněni jsme; on přikázal, a stvojeni jsme.« (Žalm 148, 5.) Vše na světě má svůj moudrý účel, vše na světě svědčí o přemoudrém a přemocném hospodáři, jenž pečuje i o plectvo nebeské, a krásou šatí i trávu polní; jenž na nikoho a na nic na světě nezapomíná; vše hlavně ku potřebě člověka stvořil, aby on jménem jeho tu vládl (1. Mojž. 1, 28.; Žalm 8.). Proto píše i žalmista Páně: »Nebesa vypravují slávu boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.« (Žalm 18, 1.).

Kdo si bedlivě všímá, jak vše v přírodě s neskonalou mistrností, vypočítavostí a účelností jest zřízeno i zachováváno, nemůže Boha nepoznávati, jenž to vše tak podivuhodně v život uvedl, udržuje a zachovává, a musí odsouditi lehkomyšlného

i zlovolného nevěrce slovy žalmistovými: »Blázen praví v srdci svém: Není Boha!« (Žalm 13.)

4. Nyní nedivíme se výpovědi sv. Antonína, poustevníka. Když mu položil kdos po dlouholetém přebývání jeho na poušti otázku, kterak mu to možno bylo, po mnohá léta o samotě a i bez knih žít, odpověděl: »Mou knihou jest příroda, nebe i země se všemi tvory. Veškeré stvoření jest písmem božím, v němž denně čítám o moci, moudrosti i dobrotivosti boží.«

Když jednou sv. biskup Fulgenc ocitl se na sněmu gothského krále v Římě, a spatřil tam podivuhodný pořádek mezi sněmovníky, nádherná roucha a oslavu shromážděného panstva, zvolal pln udivení: »Ó Pane nebeský! Jestliže již Řím pozemský takovou oslavou zaskvíti se může, jak krásný musí býti teprve Jerusalemský? Mají-li dvořané tohoto krále pozemského tolik slávy, což míti budou teprve nebeštané, až tě uzří tvář v tvář?«

A sv. František Borgiaš, nejvyšší představený jezuitů, pokud byl před tím ještě španělským místokrálem v Kandii, zahleděl se kdysi při lovu na ochotné, vycvičené k lovu sokoly, a řekl: »Hle, tito sokolové vycvičili se tak, že s výše do rukou našich zpět přilétají, oči sobě za vázati nechávají, a pak na tyči pokojně usedají. A tak činí za sporou výživu, kterou jim poskytujeme. Kterak to přichází, že lidé za všechna nesčíslná dobrodíní, jichž se jim denně pro duši i pro tělo od Boha dostává, hlasu božského slyšeti nechtějí, a vůli či zvůli svou proti vůli boží stavěti se opovažují?«

Jiný světec kráčeje po lávce nad potokem, a vida pod sebou ve hladině vodní obraz oblohy svrchu s jejími nesčíslnými, zářivými hvězdami, povzdechl si radostně: »Ó Bože můj! Tyhle hvězdy uhlídám jednou takto pod nohama svýma, až mne v milosti své přijmeš do stánků svých nebeských.«

Jiný zbožný ctitel boží, přišed do sadu ovocného, kde bylo mnoho krásných stromů v plném květu, povzdechl sobě: »Ó Bože! Ty stromy tak krásně kvetou, a tak libou vůni vydávají; posléze pak hospodáře svého i hojným a překrásným i užitečným ovocem obdarují. Proč já, jsa též stromem ve štěpnici tvé, tak málo vonných květů, úkonů to dobrých a tak málo ovoce skutků ctnostných tobě přináším? Budiž mně milostiv, abych se napravil!«

A opět jiný, vida kterak kuřátka utíkají se pod křídla slepice, aby se tam před dravým ptákem zachránili, vzpomněl na Pána Ježíše, jenž plakal nad zatvřeným Jerusalemem, řka: »Jerusaleme, Jerusaleme, jenž zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří k tobě poslání bývají! Kolikrát jsem chtěl shromáždit syny tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a ty jsi — nechtěl!« (Mat. 23, 37.) I zabědoval si: »... jak často zval Spasitel i mne pod ochranu svou před dravcem duší ďáblem, a já uposlechnouti jsem nechtěl! Volal i mne slovy: »Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já občerstvím vás!«

(Mat. 4, 28.) Ale já hledal pošetile poučení i oporu u moudrých a učených tohoto světa, a spoléhal toliko na síly, důvtipy a prostředky své! —

5. Takto máme od věcí stvořených mysli své obraceti ke Stvořiteli, a vystupovati ke trůnu jeho. Bůh poučuje nás věru netoliko živým slovem svým, skrze sluby své, dědice apoštolů, biskupy i kněze; ale on mluví k nám i skrze každého tvora svého na zemi. Kdo neuvažuje o těchto naučeních božích, toho život nemá pravé ceny před Bohem.

Vidíme to na židech, současných Páně. Dobře věděli i pověděli mudrcům, kde se Messiáš narodil; ale sami tam nešli poklonit se jemu, dbajíce toliko o pozemské statky! A proto také vyplnilo se slovo Páně: »Přijdou mnozí od východu i od západu, a stoliti budou s Abrahamem, s Isákem i s Jakubem v království nebeském; synové pak království vyvrženi budou do temnosti zevnitřní; tam bude pláč a skřípění zubů« (Mat. 8, 11, 12.).

My ale, jako mudrci obětujeme Spasiteli zlato svých dobrých úmyslů, kadidlo vroucích modliteb, a myrrbu zapírání i umrtvovaných zlých žádostí, bychom i my stoliti s nimi mohli jednou v království nebeském. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Neděle I. po Zjevení Páně.

Proč mají děti ctiti rodiče.

»... a byl jim poddán.« (Luk. 2. 51.)

»A byl jim poddán.« To jest všecko, co sv. evangelistové vypravují ze života Pána Ježíše od jeho dvanáctého až do třicátého roku. »Byl jim poddán.« Málo slov, ale význam veliký. Syn boží slouží smrtelné Panně; on vykonává všechny práce domácí. Věčná moudrost nestyděla se býti učedníkem prostého tesaře. Učte se z toho synové a dcery, učte se děti z toho, jak se k rodičům chovati máte! Učte se především poslušnosti, neboť v té naznačeny jsou všechny ctnosti dobrého dítěte; nemohou se všichni účelivostí ve škole vyznamenati, nemohou všichni vynikati silou tělesnou, ale poslušni mohou býti všichni. Všim právem se poslušnost žádá ode všech bez výjimky, ale zvláště za našich dnů chybí poslušnost, jak u malých, tak i u odrostlých dětí. Ukáží vám tedy dnešního dne přísnou povinnost dítek k rodičům, totiž povinnost úcty a poslušnosti. Tu povinnost ukládá jim:

1. přirozený i božský zákon,
2. jejich vlastní blaho,
3. příklad Pána Ježíše a jiných.

Pojednání.

1. Známo jest, že Bůh sám napsal desatero božích přikázání na dvě kamenné desky a dal je Mojžíšovi. Na jedné stála tři přikázání obsahující povinnosti k Bohu, na druhé stálo ostatních

sedm přikázání, obsahujících povinnosti k bližnímu. »Cti otce svého i matku svou« stálo na prvním místě na druhé desce. Tím dal Bůh na jevo, že žádá pro rodiče úctu na prvním místě; neboť rodičové jsou zástupci u dítek; skrze rodiče stvořil Bůh dítky, skrze ně je zachovává i vychovává. »Kdo se bojí Pána, cť rodiče a jako pánům slouží těm, kteří ho zrodili.« (Eccl. 3. 8.)

Ostatně nenapsal Bůh tento zákon jenom na kamenné desky, nýbrž i každému člověku do srdce. Náš přirozený cit praví a domlouvá nám, že máme ty milovati a ctíti, bez nichž bychom světlo světa byli nespátřili; kteří nás mluví a Boha znáti učili, kteří nám svůj pokoj a odpočinek, své práce a slzy od počátku obětovali. Kdož by si mohl vzpomenouti na jejich bolesti, na jejich probděné noci, na jejich vzdechy a sebezapírání, aniž by při tom pohnut byl k lásce a úctě k nim? Kdož by nepřišel na to sám od sebe, co praví moudrý Sirach v knize své: »Cti otce svého a nezapomínej na vzdechy matky své a odplát jim, co oni tobě učinili.« Ano i zvířata, která nemají rozumu, řídí se dle zákona toho — a rozumní lidé, jimž Bůh i k napsanému zákonu štěstí za to přislíbil, ti měli by zapomínati na zákon ten? Ano, měli by i na vlastní prospěch svůj zapomínati?

2. Bůh sice slíbil i těm blaženost věčnou, kteří i ostatní přikázání zachovávají a plní, lidé však hledí více na to, co vidí, na smyslné, časné věci. Blaženost nebeská, ačkoliv nekonečná a nevýslovná jest, dojmá přece málo smyslného člověka, jelikož jest v budoucnosti a teprve na onom světě ji dosáti lze. Co učinil tedy milý Bůh, aby lidé tím horlivěji plnili čtvrté přikázání jeho, které mu tak velice na srdci leželo? Připojil k němu již časné zaslíbení, což neučinil při žádném přikázání. Bůh slíbil tomu, kdo přikázání to věrně plníti bude, takové časné statky, které vždy a všude považovány jsou za ty nejdražší a největší, totiž dlouhý a šťastný život. »Abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.«

Jak veliká jest láska v každém k životu! Kdož by nebyl rád živ? Pro život obětuje někdy člověk celé své jmění, ano i jednotlivé údy těla svého. A přece není nikdo jist před rychlou a předčasnou smrtí. Poslušné dítky mají to napsáno a zpečetěno samým Bohem, že budou dlouho živы, neboť slova jeho zůstávají na věky i kdyby nebe i země pomínuly. Jiný časný statek, po němž všichni touží, jemuž odpočinek i namáhání a mnoho potu věnují, jest bezstarostnost o časné zaopatření; k tomu ctili, aby mnozí přišli, obětují i život; avšak nadarmo. A hle, Bůh slíbil těm, kteří cť rodiče své, i štěstí. Kdož pak se neuchopí tohoto lehkého prostředku? Dábel vám bude sice domlouvati: ctiš-li rodiče, zameškáš mnoho, podporuješ-li rodiče, musíš sám nouzi trpěti. Budete ale více poslouchati ďábla nežli Boha? Dábel jest lhářem od počátku, Bůh jest ale věčná pravda. V koho budete více důvěřovati?

Jest arcí smutné, když se musí poukazovati na zaslíbení, aby dítky plnily povinnost k rodičům; tím ztrácí plnění povin-

ností všechnu cenu a zásluhu, když se koná jen k vůli dlouhému a šťastnému životu. Nevidíme-liž přece dosti takových dítek, které rodičům odmlouvají, sotva že se mluvit naučily? Které domlouvám rodičů vzdorují a jich spasitelné tresty proklínají? Zdaž pak není i dosti takových dítek, které vidí rodiče nouzi trpěti a samy, místo aby rodičům pomohly, peníze rozhazují a hýří? Takové dítky nedbají na hlas svědomí. Zaslíbení boží, pokoj srdce, věčná blaženost jsou jim věci, na které málo dbají. Na takové dítky účinkují více časné, smyslné pohnutky, a když je nepovzbuzuje odměna, musí je trest odstrašovati. Slyšte, jaký trest ustanoven ve Starém Zákoně na neposlušnost k rodičům! Měl-li by kdo syna zpuřného a protivného, jenž by neposlouchal přikázání otce neb matky a jsa trestán nechtěl by poslouchati, uchopí a přivedou ho k starším města toho a k bráně soudu a řeknou k nim: »Syn náš tento protivný a zpuřný jest, na naše napomínání nic nedbá; tedy kamením jej uhází lid města a umřeť, abyste odňali zlé z prostředku vás, a všecken Israel slyše to, báti se bude.« (Deut. 21. 18.)

Ach, jak mnoho synů propadlo by za našich dnů smrti! Nyní se takové přestupky tak přisně sice netrestají, ale Bůh Starého Zákona žije dosud a kdož mu může utéci? A on pravil: »Zlořečený budiž, který nectí otce a matku svou!« (Deut. 27. 19.) Strašných příkladů lze na důkaz pravdy té uvésti. Neznali jste a neznáte dosti rodin, které při vši své práci, nouzi trpí a nikam přijíti nemohou? Ano, jest vůbec známo, jak bohaprázdně dítky takové se k rodičům chovaly a jak strašně s nimi zacházely; proto spočívá kletba Páně na nich a pohlcuje vše, co vydělaly. »Neboť jako požehnání otcovo dítkám domy staví a upevňuje, tak je ze základů boží kletba matčina.« (Eccl. 3. 11.)

A neměli jste, drazí křesťané, ještě příležitosti pozorovati, že s neposlušnými syny vlastní jejich dítky právě tak zacházely, jako oni dříve se svými rodiči nakládaly? Zdaliž neznáte mezi sebou podobných výstupů, jaký nám vypravuje pohan Aristoteles? Syn uchopil starého otce svého za vlasy a táhl ku dveřím, aby ho shodil se schodů; když byl již u dveří, zvolal otec: »Zastav, milý synu, neboť jsem ani já dále svého otce netáhl.« Synové a dcery a vy všechny dítky povšimněte si těchto příkladů a nepokoušejte a nezkoušejte spravedlnost Páně na vás! Nedopouštějte se tak nepřirozeného hřichu, kterým tak přísný trest na sebe voláte! Ctěte otce svého a dožijete se radostí; mějte v uctivosti matku svou a nashromáždíte si pokladů jak časného, tak i věčného požehnání! Sláva i čest jak před lidmi tak i před Bohem bude vám za podíl.

3. Nejkrásnější příklad úcty a poslušnosti k rodičům dal nám Spasitel náš, který jim byl poddán až do třicátého roku. Věčná moudrost přijímala poučení od sv. Josefa a dala se vésti od sv. Panny ke všem domácím pracím. Ó dítky, jak velice vás musí jeho příklad zahanbiti! Domníváte se, že to, co si vyděláte, patří vám, ačkoli při stole otcovském sílu a zdraví nabýváte.

Jakmile povyroste, rodičům svým stavíte se na odpor a jim odmlouváte, jakoby hrubost byla předností přibývajícího stáří. Nerady jste v domě otcovském a pod dohlídkou rodičů, jako byste samy dobře věděly, co činiti máte, a přece vždy ukazujete, jak slabé jste i těm nejmenším pokušením odolati. Vy se domníváte, že moudřejší jste rodičů a nechcete od nich býti poučeny a pokárány, aniž jste dosud pochopily, co od vás čtvrté přikázání žádá. Neslyšely jste ve sv. evangeliu, že Pán Ježíš rodičům svým byl poddán? Byl-li Bůh poddán lidem, nemáte vy, děti, rodičům svým se podrobiti? Velikým pánem stal se Josef v Egyptě, a hle, on nepohrdal svým starým, slabým, prostým otcem Jakubem; on mu spěchal vstříc, padl mu kolem krku a plakal radostí. Velikým a slavným byl král Šalomoun, a hle, on vycházel matce vstříc a prokazuje jí tu největší úctu, káže jí sednouti si po pravici trůnu svého, řka: »Žádej ode mne, matko milá, neboť není slušno, abych odvrátil obličej svého od tebe.« (2. Kr. 2.)

Nuže děti, opakují to ještě jednou: ctěte rodiče své, nepopírajte zákon, který Bůh v srdce vaše napsal! Pomněte, co všechno vaši rodičové učinili, než vás vychovali a něčemu naučili! A čeho žádají nyní od vás? Oni nežádají ani, abyste i vy totéž jim činily, ale abyste jim radost působily, o odpočinek jejich se staraly, chyby jejich snášely. Eneáš byl pohan a vynesl s nebezpečenstvím života a s velikým namáháním svého starého otce z plamenů hořící Troje; co se má říci o takovém dítěti, které se nemůže dočkati smrti svých rodičů, které snad i jim činí příkoff a je trápí, aby urychlilo kroky života jejich? Buďte vždy pamětlivy svého konce, strachujte se, že by se vám jednou podobně věsti mohlo! Zdaliž pak se nebojíte, že náfek a pláč rodičů vašich proráží nebesa a Pána Boha vybízí, aby je od takových krkavčích dítek rychlou smrtí vysvobodil? Buďte rády, že můžete poslušností svou splatiti část velikého dluhu, hleďte jim osladiti poslední dny života a požehnání jejich si získati! Pak bude i Pán žehnati vám a udělí vám dlouhý a dobrý život na zemi a blaženost na věčnosti Amen..

Vojtěch Černý.

Neděle I. po Zjevení Páně.

Nejmilejší! Dnešní posvátný příběh o dvanáctiletém Pánu Ježíši jest pln krásných naučení pro děti i pro rodiče. Ale nemůžeme mluvit o všech najednou. Dnes obracím vás zřetel pouze k jediné věci, čemu totiž mohou se naučiti rodičové od sv. Josefa a blahosl. Panny Marie.

P o j e d n á n í.

1. Od pěstouna a Matky Páně učí se rodičové nejprve, že mají nad svými dětmi bděti, t. j. na ně pozor dávatí nebo na ně dohlížeti.

Josef a Maria putovali dle obyčejě židovského z Nazareta do Jerusalema na slavnost velikonoční a vzali dvanáctiletého Ježíše s sebou. Když pak bylo po slavnosti, navracovali se domů; ale dítě Ježíš zůstalo v Jerusalemě, a nepoznali rodiče jeho, t. j. nepozorovali toho, že se s nimi nenavrací. Nebyla to bezstarostnost? Byla, ale nikoli hříšná, nýbrž Bohu milá. Židé chodili na pout vždy ve dvou zástupech, muži zvlášť a ženy také zvlášť; děti pak chodily buď s otcem nebo s matkou. A teprve na večer zase všichni se shledali. Josef, nevida Ježíše při sobě, domníval se, že jde s Marií. Maria, pohřešujíc Ježíše, domnívala se, že jde s Josefem. Oba byli přesvědčeni, že milostný pacholík svých rodičů zarmoutit ani nemůže. Nepřipouštěli si příliš velkých starostí o něj, protože mu úplně důvěřovali. Bezstarostnost jejich byla Bohu milá.

Takové bezstarostnosti nemůžete se oddávati vy, křesťanstl rodičové, protože vaše děti nejsou dokonalé jako Pán Ježíš, ale nakloněny ke všemu zlému od mladosti. Proto máte přísnou povinnost nad svými dětmi bděti, na ně pozor dávat, na ně dohlížeti, jich s očmi a s myslí nikdy nespouštěti. Jak snadno může se státi, že když člověk spí, přijde nepřítel jeho a naseje koukole mezi pšenici a odejde. Jak snadno mohou utrpěti dívky nějakou úhonu na duši nebo na těle, když rodiče na ně nedohlédnou a jich si nevšímnou! Proto, rodičové, pozor na děti! Neříkajte: »Co pak mohu svých dětí stále hlídati?« Kain, když se ho tázal Hospodin, kde jest Abel, bratr jeho, odpověděl také: »Zdali jsem já strážným bratra svého?« (Gen. 4, 9.) Každý jest povinen býti strážným bratra svého. Napsal moudrý Sirach (17, 12.): »Bůh poručil jednomu každému člověku o bližním jeho«, totiž aby se mu nestalo nic zlého. Tento závazek mají zvláště rodičové vzhledem ke svým dětem. Proč medle nestvořil Bůh všech lidí najednou? Proč chce, by přicházeli na svět ponenáhlu, takofka jeden za druhým? V tom se ukazuje nesmírná láska boží. Chce zajisté Otec nebeský, aby měli účastenství v rozmnožování pokolení lidského také lidé sami jakožto otcové a matky. Proto praví sv. apoštol, že z Boha jest všeliké otcovství (Efes. 3, 15.). A týmž právem můžeme říci, že z Boha nebo z vůle boží jest všeliké mateřství.

Jsou tedy otcové a matky takofka spolustvořiteli nebo náměstky božími, jimžto svěřuje Bůh své tvory, určené k nesmrtelnosti, aby je vedli místo něho k blahu časnému i věčnému. Rodičové jsou v pravém smyslu strážnými svých dítek, a to strážci viditelnými, jako jsou andělé strážci neviditelnými.

Chápete li již, draží v Kristu, jak velice se prohřešují rodičové, kteří nic nedohlížejí na své dítky, na jejich chování, kteří odcházejí po práci nebo kratochvíli, a nestarají se, kde zatím děti jejich jsou a co dělají, kteří na loži sami odpočívají a nedbají, zdali syn nebo dcera jejich také je na loži nebo dlouho do noci se toulá po spádech nebezpečných duši, nitru, ctnosti? Když rodičové nedbale ostříhají pokladu od Boha svěřeného,

duší nesmrtelných, pro nebe stvořených, jaké odplaty mohou se nadíti od věčného soudce? Vězte, otcové a matky, že vám zaslíbil Bůh království nebeské jen pod tou podmínkou, když budete věrnými strážci svých dětí. Proto pokazí-li se vaše děti skrze vaši nevěšmavost, nedbalost a lhostejnost, minete se se spásou své duše.

2. Od pěstouna a Matky Páně učí se rodičové také, že mají svých dětí, když se jim ztratí, hledati, až je naleznou.

Což medle učinili Josef a Maria, když se na večer prvního dne sešli a viděli, že Ježíš nešel ani s jedním, ani s druhým? Hledali ho mezi příbuznými a známými, kteří se navracovali také z Jerusalema. Když pak ho mezi nimi nenalezli, vrátili se do Jerusalema, strávili celý den a celou noc v úzkosti, hledali Ježíška neúnavně a našli ho třetího dne v chrámě, an seděl mezi učiteli zákona, jich poslouchal a jich se otazoval. Zármutek, který měli nad ztraceným pacholetem, proměnil se náhle v radost. Matka však, pamětliva toho zármutku, pravila: »Synu, cos nám tak učinil? Aj, otec tvůj a já s žalostí hledali jsme tebe.« — Pán Ježíš, ztrativ se svým rodičům, zarmoutil je; ale zarmoutil je nerad, nechtě ne svévolně; zarmoutil je jedině proto, že více nežli své pozemské rodče miloval svého Otce nebeského a zůstal v chrámě, by mohl o něm rozmlouвати.

Milí rodičové! Jestliže sv. Josef a Panna Maria hledali Pána Ježíše, když se jim ztratil s očí, nejda s nimi jednou cestou k domovu, a jestliže božského pacholka hledali, až ho našli: tím spíše máte hledati vy svých dětí, kdy sešly s cesty příkázání božích, bloudíce a hřešíce, tím horlivěji máte hledati těch ztracených synů a dcer, až je naleznete a přivedete zpět na cestu víry a dobrých mravů. Máte svých dětí ztracených hledati, t. j. máte jich poučovati, napomínati, kárati, trestati a v tom ve všem neustávati. A poněvadž duch kající je darem božím, máte prositi neúnavně Boha všemohoucího, aby on sám srdcem vašich dětí pohnul a naklonil je k polepšení života. Jinak: máte se za ztracené dítky své modliti, a to s pláčem a postem vědouce, že modlitba kořícího se oblaky pronikne. (S: r. 35, 21.) Tak-li budete hledati svých dětí ztracených, bloudících a hřešících, můžete býti jisti, že je v čas příhodný naleznete a budete se radovati z nalezení jejich, jako se raduje pastýř z nalezení ovce zbloudilé a žena z nalezení penize ztraceného.

Pomněte, moji drazí, na sv. Moniku. Co se namluvila tato zbožná matka, co se narmoutila, naplakala, namodlila a napostila, by uvedla zbloudilého syna svého, Augusta, na cestu dobrou! Když jí syn tajně opustil a ujel přes moře z Afriky do Italie, odvážila se na zlou námořní cestu, doufajíc, že syn v její blízkosti přece jednou zmoudří. A vám by bylo líno pro zachránění syna nebo dcery od mravní zkázy několik kroků z domu udělati, důtklivou řeč učiniti, varovného hlasu v dopise pozdvihnout, v důrazný odpor se postaviti, jednou za čas obětovati Bohu růžencem, sv. zpověď, sv. přijímání, nějakou almužnu, nějaké malé

sebezapření? Je-li pak možno, abyste měli ke svým dětem méně lásky nežli ke svým domácím zvířatům? Hle, když některé to zvířátko, nepravím kůň nebo kráva, které mívají dosti velikou cenu, ale třeba jenom nepatrné housátko nebo kuřátko někam se vám zatoulá nebo ztratí nebo dokonce zahyne: ach jak lkáte a nařkáte nad tou ztrátou! A když se vám ztratí syn nebo dcera, když se spustí Boha a dobrých mravů, když upadnou v nebezpečnoství věčné zkázy, věčné bídy, věčného od Boha zavržení: to by vám nešlo k srdci? To by vás nenaplnilo největší žalostí? To by vás neroznítilo k rychlé a účinné pomoci, abyste totiž své ztracené děti hledali, až byste je přivedli v náručí dobrého Pastýře a pomohli jim do jeho ovčince? Doufám, že nad svou vlastní krví žádný otec se nezapomene, a tím méně některá matka.

Ta jsou tedy, bratří moji, naučení, ježto dávají dnes křesťanským rodičům sv. Josef a Panna Maria. Rodičové, bděte nad svými dětmi, aby se neztratily srdci božímu, ani vašemu. Kdyby se to však přece stalo přese všecku vaši ostražitost, hleďte své ztracené syny příhodnými slovy, modlitbami, posty a slzami tak dlouho, až se nešťastníci vzpamatují, obměkčí a k Bohu obrátí. Hojná bude za to vaše odplata. Budete přístupovati k soudné stoličce boží s lehkým srdcem a klidným svědomím, budete moci říci: »Pane, z těch, které jsi mi dal, neztratil jsem nižádného.«
Amen.

Kl. Markrab.

LISTY VĚDECKÉ.

Eucharistické listy.

Pastýřské listy Jeho Excellence dra. Josefa Bilczewského,
arcibiskupa Lvovského.

Z polského originálu podává dr. Josef Tumpach.

(Pokračování.)

List II.

Chléb života.

(Pastýřský list pro duchovenstvo i lid daný na Boží Hod
vánoční roku 1910.)

- »Já jsem chléb života.« (Jan 6, 35.)
- »Chléb, který já dám, tělo mé jest,
(které dám) za život světa.« (Jan 6, 52.)
- »Všickni žizníci . . . pospěšte, kupujte
a jezte: pojd'te. kupujte bez stříbra.«
(Is. 55, 1)

Nejmilejší v Kristu! Všichni zajisté znáte slunečnici. Pěstujeteť ji často ve svých zahradách, ba i na vašich polích nejednou jsem ji viděl. A víte asi též, odkud má květina ta své jméno. Zove se slunečnicí proto, jelikož nám svým květem připomíná sluneční tvář, ozdobenou zářnými paprsky, a také proto, že ke zřídlu světla a tepla stále se kloní a obrací. Ráno, zdá se, že již čeká na své slunko; v poledne obrací k němu tvář svou skoro přímo; potom, sledujíc zdánlivé pohyby slunce, jde za ním dále a jakoby úklonem hlavy své loučí se při západě s ním.

Veřejná i soukromá úcta nejsv. Svátosti, k níž církev katolická věřící tak usilovně vybízí, má učiniti z nás všech slunečnice duchovní, jež myslí i srdcem neustále obráceny jsou ke sněhobílé Hostii, která jest nám nikdy nevysychajícím sluncem božské pravdy, milosti a lásky.

Proto není větší radosti pro mne, kterýž jsem prvním strážcem Eucharistie v diecesi, nad tu, slyším-li, že úcta k nejsv. Svátosti nabývá u nás stále více půdy, že milovaný lid můj těší se na každou adorační neděli jako na veliký farní svátek, že stále ča-

stějí i ve všední dni navštěvuje božského Vězně lásky, že v některých místech zástupové věrných mužů konají před ním i noční smírné stráž.

Spoléhaje pak na milost boží a na horlivost svého duchovenstva, doufám pevně, že úcta a láska k nejsv. Svátosti stále více poroste. Neboť ač všechny katolické pobožnosti jsou svaté, prospěšné a krásné, úcta nejsv. Svátosti jest mezi všemi pobožnostmi nejsvětější, nejprospěšnější a nejdražší. Vždyť v nejsvětější Svátosti spojují a obnovují se co do podstaty a milosti všechna tajemství celého života Ježíšova! Proto je též každá návštěva nejsv. Svátosti skutečnou poutí k jeslům betlemským, do domku nazaretského, na Kalvarii i k božsmu hrobu.

Ale i kdyby úcta k nejsv. Svátosti rozmohla se všude tak, že bychom ji všichni často, každý den a každou hodinu vzbuzováním víry, naděje, lásky a touhy po ní duchovně navštěvovali, přece bychom tím Ježíši-Hostii neprokázali ještě úcty nejdokonalejší, nevyplnili bychom tím ještě nejhlavnější povinnosti své k ní.

Nejsv. Svátost je totiž přede vším a nade vše chlebem! Spasitel praví to několikrát a s velikým důrazem: *« Já jsem chléb živý — tak volá — jenž s nebe sestoupil. — Já jsem chléb života. — Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky. A chléb, který já dám, tělo mé jest (které dám) za život světa... Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života... Neboť tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. »* (Jan, kap. 6.)

Slova ta znamenají, že nejbližším cílem ustanovení nejsvětější Svátosti a spolu nejdokonalejším a nejsvětějším způsobem její úcty jest sv. přijímání. Chléb eucharistický jest určen k tomu, aby byl nikoliv pouze dodatkem a předávkem, nýbrž základem vyššího, ba i v pravdě lidského života každé duše zvláště i celého světa.

Protože pak tento chléb boží má býti hlavním a nejdůležitějším pokrmem každého člověka, a tudíž i člověka nejubožejšího, nemá státi nic, pranic. Každý musí jej obdržeti vždy snadno a zdarma.

Nuže, je-li tento eucharistický chléb tak drahocenný jako Bůh sám, je-li pro život duše tak nezbytný, je-li v něm obsaženo zdraví a spása světa, a jestliže nad to chléb ten nic nestojí, tu zdálo by se, že všichni lidé bez výjimky budou se tlačiti ke stolům s chlebem tím v takových zástupech, že kněží nepostačí jej konsekrovati a rozdávatí, že se ho bude denně v kostelích našich nedostávatí.

A zatím jsou mezi katolíky tací, kteří po celý život spokojují se jen chlebem obyčejným, ba ani při smrti nechtějí o chlebu eucharistickém nic věděti. Jiní opět jen tu a tam přicházejí podívati se naň při mši sv., ale k hodům Ježíšovým s Ježíšem nezasedají, jako by pouhý pohled mohl kdy někoho nasytiti.

A skorem všichni požívají chleba toho velmi zřídka, velmi málo!

Nedostává-li se doma přede žněmi chleba, lidé slábnou, stávají se ku práci neschopnými a propadají tyfu z hladu.

A tu horší choroby, než je tyf z hladu, navštívily v dobách našich lidstvo pro zanedbávání tohoto chleba božského. Jmenují pouze některé z nich, jako ochabnutí víry, ztrátu zásad a proto i velikých charakterů, zdivočení a zpohanštění světa.

Má-li tedy svět ozdravěti, má-li mezi národy zavládnouti spravedlnost a láska, musí se svět se vši upřímností a s celým srdcem vrátiti nutně ku prameni zdraví a života, k nejsv. Svátosti, a získati si sv. přijímáním všech dober, jež jsou v ní uložena. Požívajíc tohoto chleba živého, choré lidstvo v prvních dobách křesťanství se vyléčilo; proto pozdraví se i nyní, jelikož pokrm ten neztratil ničeho ze své síly boží.

I chci tudíž vysvětliti vám v tomto pastýřském listě význam, cenu a nutnost chleba eucharistického pro život duše, a vzbuditi v celé arcidiecesi u dospělých i u dětí velikou touhu a hlad po častém svatém přijímání. A jako vždy následují i v této věci hlasu a přání Náměstka Kristova. Věc pak to tak důležitá, tak spásonosná a radostná, že přicházejí k Vám s ní, neváhám volati s anděly na luzích betlemských: *»Zvěstuji vám radost velikou!«* ¹⁾

I. Co značí slova: Eucharistie jest chlebem života?

»Já jsem cesta a pravda a život,« — praví Kristus. ²⁾ — »Já jsem světlo světa . . .« ³⁾ »Já jsem chléb živý, jenž s nebe sestoupil . . .« »A chléb, který já dám, tělo mé jest (které dám) za život světa . . .« » . . . Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný! . . .« »Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti v sobě života.« ⁴⁾ — takový odsoudil se sám k smrti.

Avšak vždyt je tolik lidí, kteří žijí bez Krista, a přece žijí, ba žijí v dostatku! Je též tolik národů nekatolických a pohanických, kteří se nikdy neposilují chlebem eucharistickým, a mají vysokou osvětu, jsou mocní a bohatí, ano bohatší a mocnější než mnozí národové katoličtí! Jak tedy rozuměti tomu, že teprve Eucharistie dává život světu a že jest každé duši naprosto nutnou?

Abychom mohli pochopiti celou pravdu, obsaženou ve slovech Spasitelových: *»Nebudete-li jísti těla Syna člověka, nebudete míti v sobě života,«* ⁵⁾ je třeba, abychom si uvědomili, že všeliký tvor má život svůj od Pána Boha. *»Všecky věci povstaly skrze ně (Slovo), a bez něho nepovstalo nic (z toho), co učiněno*

¹⁾ List ten, jak řečeno, vydán na Boží Hod vánoční r. 1910.

²⁾ Jan 14, 6.

³⁾ Jan 8, 12.

⁴⁾ Jan 6, 51. 52. 55. 54.

⁵⁾ Jan, 6, 54.

*jest.*¹⁾ Kdežto však rostliny a zvířata obdržely jenom jeden život, totiž život přirozený, člověk, jak nás víra učí, obdržel život dvojitý: přirozený, čili čistě lidský, a druhý dokonalejší, vyšší, nadpřirozený, život milosti.

Život první, čistě přirozený, dává Bůh každému skrze rodiče a tím, že tvoří pro tělo duši rozumem obdařenou.

Život nadpřirozený dostává však člověk jenom od Boha. Jak a kdy? Při křtu sv. rodí se člověk znovu, ale nikoli již z krve, ani z vůle lidské, nýbrž z Boha. A stává se to snad tímž způsobem, jako se od věků narodil Syn boží, jemuž Otec nebeský v té nejdokonalejší Communio²⁾ vtělil celou svoji božskou podstatu? Nikoliv! Jeť nemožno, aby tvor obdržel od Boha celou přirozenost boží, jako jest nemožno, aby se v náprstku shromáždily všechny vody mořské. Naše synovství boží není tudíž tak vznešené jako synovství Ježíše Krista; přes to však jest právě tak jisto, že svátostí křtu sv. stává se dítě lidské adoptivním dítětem božím, jako jest jisto, že dlí v nebesích nejsv. Trojice. Neboť ve křtu dostává duše lidská posvěcující milost a s ní a v ní takovou vnitřní výzdobu, že se stává schopnou žít život nadpřirozený, podobný onomu, ježž žijí od věků vespolek tři osoby božské! Záleží totiž tento nadpřirozený život duše v tom, že posílení milostí boží věříme vše, co Bůh vidí a zjevil; že skládáme v Boha celou svoji naději; že milujeme Boha proto, že jest Bůh čili nejdokonalejší bytost; že milujeme Ježíše proto, že jest Ježíšem, a největší Matku proto, že jest nejsvětější Matkou; že milujeme sebe, jak Bůh chce, bychom se milovali, a bližního svého proto, že ho Bůh miluje a chce, bychom všem dobře činili.

Ponevadž tento vnitřní nadpřirozený život duše a její pře-
tvoření, zbožení milostí boží není smyslům přístupno, proto si ho lidé obyčejně dosti nevímají a váží si pouze života prvního, přirozeného, ryze pozemského, jenž se jeví jediným, pitím a rozvíjením co možná největší síly fysické i duchovní energie. Kdo má dosti zásob věcí, jakých země poskytuje, a při tom zdraví, vzdělání a postavení ve světě, ten slyší nejednou, že se má dobře; a ještě lépe se má dle takových, kdo má věcí těch hojnost. Ve skutečnosti však život přirozený, čistě pozemský, byť sebe hojnější, je více smrtí než životem, protože stále více blíží se ke hrobu. Jména pravého života v plném slova smyslu zaslужuje pouze život nadpřirozené milosti, život z milosti a v milosti boží, protože je stokrát bližší a podobnější životu božímu a jako tento nemá konce.

A nyní vize jinou základní pravdu. Nestačí, život jedenkrát obdržeti, aby tím byl již též zachován na vždy nebo aspoň na delší čas. Všeobecná zkušenost učí, že ztrácí život, kdo nejí. Pokrm života nedává, avšak udržuje jej, dává onu sílu, kterou zoveme zdravím. Neboť každým okamžikem, i když od-

¹⁾ Jan 1, 3.

²⁾ Společenství, též sv. přijímání.

požíváme, spotřebuje se v nás tělesná ktaň, tělesné buňky, částečky a tělíska krve a mozku, jež musí býti stále nahrazovány novými. Učenci na základě přesného badání udávají, jakého pokrmu je třeba k výměně spotřebovaných tělísek krve a kostí, a jakého jest opět třeba k vytvoření nových částeček mozkových, k posile nervův a svalův. Bůh, který dal tvorům život, neopominul též postarati se o dostatečný a každému z nich přiměřený pokrm. Světlo, vzduch, voda, mléko, chléb, plodiny, všecko to jsou jaksi přirozené svátosti k zachování přirozeného života rostlin, zvířat a lidí.

A toto pravidlo, že kdo chce žíti, musí se posilovati pokrmem, platí též v řádu nadpřirozené milosti. Neboť i tento nadpřirozený život duše vystaven jest neustále ztrátám při péči o věci časné a při denním boji se žádostivostí těla a s pokušením světa a zlého ducha. Avšak i tu postaral se Bůh ve své dobrotě o pokrm životu tomu přiměřený.

Prostředky, udržující život nadpřirozený, jsou četné, jako : slovo boží, příklad svatých, modlitba, pamatování na přítomnost boží, zpytování svědomí, pobožnost k Panně Marii, zpověď, svátost sv. biřmování. Všecky tyto prostředky jsou nezbytné. Avšak samy ještě nedostačují na zachování života milostí a zvláště ne na přivedení ho k vrcholu dokonalosti, jak tomu chce Kristus. Tu jest nutný ještě pokrm jiný, dokonalejší a výživnější. A pokrm ten Spasitel také připravil, neboť před apoštoly a před celým světem rozevřel prsa svá, a ukázav na božské Srdce své, pravil: *»Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj.«* (Jan 6, 56.) Matka pozemská dává dětem svým své tělo a svou krev pod způsobou mléka, ale to jest pokrm mrtvý; Ježíš Kristus však uzavřel dáti každé duši živé, oslavené, oduchovněné tělo své a živou krev svou, svoje srdce, svou duši i své božství ukryté pod způsoby chleba a vína.

Vím dobře, že jako za dnů pozemského života Ježíšova, tak i dnes jsou lidé, kteří soudí, že *»tvrdá je ta řeč«* (Jan 6, 61), že je směšno míti za to, že jest možno požívatí Boha. My vědci však, kteří na každé konsekrované Hostii čteme v duchu slova: *»Bůh jest láska«* (1. Jan. 4, 8), jež miluje nekonečně lid svůj, my pravíme: požívatí Boha není věcí směšnou, nýbrž věcí nejvznešenější, Boha i lidí nejhodnější.

Bůh nám dal nejprve stvořením všecky poklady země; ale to nevyčerpalo jeho lásky. I dal tudíž potom všem lidem společně jako společné vlastnictví svého Syna skrze vtělení jeho. Než ani to neuspokojilo ještě jeho lásky. I rozhodl se tedy, dáti tohoto Syna svého každému člověku zvlášť v celé nedílné vlastnictví v eucharistickém přijímání. A teprve tu vyčerpává se jeho všemohoucnost a uspokojuje se jeho láska. Od té doby nemůže již ani nejchudší člověk říci, že nemá nic, co by mohl nazvati svým vlastnictvím; chce-li, může míti bohatství nesmírné — svého Boha.

Tedy sám Bůh, sám Život, jest v Noyém zákoně

hlavním a základním pokrmem nadpřirozeného života duševního. Tuto pravdu chápali hluboce křesťané za dnů sv. Augustina, kteří zvali Eucharistii přímo životem, a místo aby se, jako my dnes, tázali: Přijal jsi sv. přijímání? Pravili: Přijal jsi život?

Uvažujeme-li dále, jakým způsobem děje se tato duchovní výživa duše naší tělem a krví Kristovou, vidíme, že Ježíš eucharistický vchází do naší duše tak tichounce, jak tiše vešel při zavřených dveřích a oknech do večeřadla, kde byli shromážděni apoštolové po jeho zmrtvýchvstání. Když však tento pokrm boží v nás vešel, proniká veškerý síly naší duše, utlumuje v nich to, co jest zlé a hříšné, a vnášeje všude, i ve smysly naše, božské působení a žití. Proto měli bychom vlastně říkati, že ve sv. přijímání ne tak my přijímáme Krista Ježíše, jako spíše on přijímá nás, neboť neproměňujeme my jeho v nás, nýbrž on přijímá a proměňuje nás v sebe.

Ještě lépe a důkladněji poznáme pak a oceníme cenu a pozeňnané působení pokrmu eucharistického pro nadpřirozený život duše, přirovnáme-li jeho účinky k účinkům, jaké působí každý dobrý pokrm hmotný a pozemský pro život těla.

Sv. Tomáš Akvinský vypočítává čtvero účinků dobrého pokrmu obyčejného: Hmotný pokrm totiž život udržuje, život posiluje, spotřebované síly životní nahrazuje a konečně působí cit spokojenosti a libosti. Všecky tyto účinky, jenom že v míře mnohém větší, působí v duši božský pokrm Eucharistie.

Nejprve tudíž Eucharistie život nadpřirozený udržuje. Jak to? Tím, že neustále v nás napravuje škody na zdravý a životě božím, osvěcujíc náš rozum stále novým světlem víry, posilujíc a jakoby elektrisujíc vůli naši stále novou silou boží a rozebílavajíc srdce naše stále novou, obětavou láskou k Bohu a bližnímu. A jak ještě? Tím, že na způsob dobrého pokrmu tělesného léčí chorobu, slabost a nedokonalost duše. Těžkou pak a smrtelnou nemocí duše jsou smrtelné hříchy. Nuže, před těmi Eucharistie duši chrání, aby v ně neupadla, a upadla-li by v ně, aby z nich zase rychle povstala. Sv. přijímání totiž rozmnožuje v duši posvěcující milost a lásku k Bohu a k bližnímu; tím otužuje duši proti náklaze hříchu, totiž proti pokušení těla, světa a ďábla. Čím větší jest v duši milost a láska, tím lépe obrněna jest duše proti těžkým pokleskům. — Lehkou chorobou duše jsou hříchy všední. Před těmi Eucharistie duši chrání, nejen ohněm milosti boží oheň samolásky a náruživosti tlumíc, nýbrž i nedostatký ty úkony lásky přímo odstraňujíc, ničíc, zahlazujíc a spalujíc, tak jako oheň hmotový spaluje plevy a slámu.

A proto nazval sv. Augustin Eucharistii chlebem jenž choré srdce uzdravuje. Proto praví Skarga, že Eucharistie koná též výborné služby válečné. Proto opakujeme též my všichni při každém sv. přijímání: Pane, řci toliko slovem, a uzdravena bude duše má!

Jiný podivuhodný účinek Eucharistie je ten, že nejen nadpřirozený život víry, naděje a lásky udržuje, nýbrž že jej také posiluje, rozmnožuje a zvětšuje. A také tu jeví se opět povznešenost tohoto pokrmu božeho nad pokrmy obyčejnými. Kdežto totiž pokrmy tělesné rozmnožují a posilují přirozený život člověka jenom do jisté míry, t. j. ke hranicím jeho úplné zralosti, a potom již ani ty nejlepší nemají moci, aby nás uchránily před slabostí, vadnutím, rozkladem a smrtí, Eucharistie hodně přijatá život milosti, víry, naděje a lásky stále osvětluje, omlazuje, rozmnožuje, zvětšuje a udržuje tak, že i kdyby nám bylo sto let, můžeme stále tvrditi, že máme hbitost, zápal a mladost orlí, a při každém svatém přijímání můžeme mluvit s knězem počínajícím mši sv.: »*Vejdu k oltáři božimu, k Bohu, kterýž obveseluje mladost mou.*« (Žalm 42, 4.)

Další dobrotvorný účinek Eucharistie záleží v tom, že poskytuje duši nadpřirozenou libost a rozkoš, o jakéž svět nemá ponětí. A neodstraňuje-li utrpení v každém případě, přece nás vždy uvnitř tak posiluje, že nepřipouští zoufalosti, zapuzuje ponuré myšlenky, ba působí i to, že se duše ze svého utrpení v naději na věčnou odměnu těší.

Jistý otec, který se nedávno obrátil, ztratil syna. Šel ke sv. přijímání. Po přijetí Pána Ježíše pláče tiskl ruku knězemissionáře, který ho pokřtil. »Proč ještě stále pláčeš,« tázal se ho kněz. »Vždyť přece víš, že se shledáš se svým synem v nebesích.« — »Ano, otče, vím, že se s ním shledám, a proto též od té doby, co přijímám tento dobrý lék, jenž srdce posiluje, pláč již jen moje oči, ale srdce již nepláče.« — A jinde opět matka křesťanka, které smrt vzala jedinou dceru, hovořila takto: »Pláči pro svoji velikou ztrátu, ale přece se těším. Sílu k tomu dává mně Eucharistie.«

Vůbec, křesťan, jenž hodně přijímá, může býti bolestí zkoušen, ale nešťastným býti nemůže.

Konečný pak závěr z toho, o čem jsme dosud rozjímali, jest skoro závratný, hraničící skorem se smělostí odbojných andělův, a přece v nehlubší pokoře a pravdě odvozený: »Protože člověk jest tím, co požívá, a duše lidská živí se Bohem, proto jest člověk v jistém smyslu bohem.«

Tolik o účincích požívání živého chleba. (Pokračování.)

Řeč P. Viktora Kolba o tisku.

Předneseno na I. sjezdu moravských německých katolíků v Brně.

Přeložil R. S.

Josephus Flavius líčí ve své knize o válce židovské, kterak *velekněz Ananus* před zkázou města Jerusalema propuká v nářek nad lidem, jenž nemá již ani citu pro utrpení a u něhož vymizel i pocit pro těžké svíce, jimiž je stíhán. »Jste-li vydrancováni«

— praví — »zůstáváte lhostejni, jste-li biti, mlčíte, a zasténati nad zavražděnými nikdo z vás již se ani neodvažuje. Jak tvrdé to tyranství!

Než proč kárám tyranství? Což nevzrostlo jenom vaší vinou a vaší trpělivostí? Všimli jste si nepřátel snad tehdy, dokud jich bylo málo na počet, hleděli jste hned s počátku k jejich srocování? Nezavinili jste svým mlčením, že vzrostli na veliký zástup? A když jste klidně dopustili, aby se ozbrojili, zda jste hned tehdy jejich zbraně sami proti sobě neobrátili, místo abyste jejich první útoky odrazili, když vaše příbuzné urážkami zahrnovali? Svou lhostejností dodali jste zločincům mysl k tfenicím, a když byly vaše domy pustošeny, neměli jste slova na obranu. A nyní trpíte, trpíte to, je-li svatyně deptána v prach; — a když jste oněm bezbožníkům stupeň po stupni sami připravili, což nejste aspoň nyní syti jejich přesily? Když vás tak násilné tyranství ohrožuje a vidíte své nepřátele nad svými hlavami, — jaké máte nyní úmysly, a čím chcete svou mysl nyní upokojiti? Nevzbouříte se, vy politováníhodní, nezpefete se proti ranám a neobrátkte se proti těm, kteří vás tepou? Což ten nejušlechtilější a nejpřirozenější ze všech citů, láska k svobodě, nadobro ve vás vyhynul?

Je-li národ od zahraničního nepřítel podmaněn, možno vinu svalovati na nepřítel osudu. Dopouštíme-li však, aby naši spoluobčané a to ti nejhorší a nejnemravnější nás týrali, je to znamení zbabělosti a otrockého ducha.

Snad někteří se lekají množství našich nepřátel, jejich smělosti a výhodného postavení. Ale tím vším jest vinna toliko vaše lhostejnost, a dalším otálením poměry se jenom zhorší. Jejich počet denně vzrůstá, protože všichni zločinci k nim se utíkají jako k soudruhům stejně smýšlejícím; jejich smělost však tím více se rozohňuje, čím méně překážek v cestu se jí staví.«

Tato slova pronesená před dvěma skoro tisíci lety ze srdce bolem naplněného k národu, jenž vlastní vinou propadl záhubě, vtírají se mi na mysl, pozorují-li dnešní stav naší vlasti, vidím-li, jak ďábelská zloba se roztahuje v denních listech, které náš zdravý lid nábožensky, mravně a hmotně hubí, a přece od toho lidu jsou nejen trpěny, nýbrž i placeny, čteny, ba i za vůdce voleny a jejichž hlasu věrně jest posloucháno. Ba věru, s ohledem na každodenní hanobení katolického lidu špatným tiskem lze též i u nás mluvit o lidu, který nezná již citu pro utrpení, u něhož vymizel veškeren pocit pro těžké svízele, jimiž je stíhán, i k našemu lidu lze zvolati: »*Jste-li vydrancováni, zůstáváte lhostejni, jste-li biti, mlčíte.*« I našeho lidu lze se tázati: »*Což nevzrostli a nezmohutněli vaši nepřátelé a utlačovatelé vaší zásluhou? Všimli jste si těch cizáků, orientálních přistěhovalců do vaší krásné vlasti, tehdy, když ještě jich bylo málo na počet? Vaším mlčením a vaší trpělivostí se stalo, že vzrostli v mohutný, vše ovládající voj; což jste vy nekupovali jejich noviny, neplatili jim zbraně, kterými křesťanské náboženství, křesťanskou kulturu, křesťanský lid před vašimi očima hubí a vše, co pečet křesťanství na sobě*

nese, terčem výsměchu a potupy činí? Vaši lhostejnosti jste dodali těmto zločincům myslí, vaši ochotou, čísti a kupovati jejich útoky a nájezdy na nejdrahocennější vaše statky, učinili jste je pány nad sebou a nad svým lidem; vy jste to trpěli, že nohama deptají svatyně v prach, a tak jste stupeň po stupni těm bezbožníkům připravili, aby všechnu vládu nad lidem na sebe strhli.» I našeho lidu nutno se konečně otázati: »Což nejste aspoň nyní jejich přesily syti?«

Nevyslovitelnou námahou, napětím nejlepších sil pozdvihli se před 25 lety přední mužové našeho lidu, aby křesťanům v Rakousku opět vydobyli jejich práv. Millions křesťanů počaly si oddychovati. Zdálo se jim, že budou osvobozeny ze židovského poddanství. Tu přišly poslední volby do říšské rady. »Imponující jest náklad na agitaci a její energické provádění se strany křesťanských sociálů — psala »Reichspost« dne 4. června 1911 — zaražení pozorují nepřátelé, že křesťanství sociálové v tom směru zůstali starými.« Ale všechny dosavadní zkušenosti křesťanských sociálů z bojů volebních vynesly na povrch tu pravdu, že *uhájení ohroženého počtu mandátů a dobytí nepřátelských pevností bylo by hračkou, kdyby strana křesťansko-sociální nebyla opominula vyprostiti své massy voličské ze žha nepřátelského tisku.* Židovský tisk a jeho filialky a trabanti jsou vlastně jediným nepřitelem, s nímž jest křesťanským sociálům v tom volebním boji se utkati. Jak mnoho energie, bdělosti, poučování je třeba, aby zmařeny byly účinky lži a pomluv, které byly proti křesťansko-sociální straně každý den do voličstva vrhány v statisících exemplářů. Jiných vážných nepřátel — vyjmemeli sociálně demokratické organizace — není daleko široko. Co by byl úškolil planý tlach v renegátských stolních společnostech, co úštěpky v rituálních schůzkách židovských liberálů, co fňukání a kňourání různých pokoutních kandidátů, kdyby nebyl nepřátelský tisk každého, kdo chtěl v očích své hospodské společnosti považován býti za pořádného chlapíka, nevychvaloval za hrdinu dne, a každý výbuch nevole někde shromážděných šplhavců nevyhlával za projev národa. Kdyby byla křesťansko-sociální strana včas massy svých voličů, jež byly téměř muž po muži, dům po domu, ulice po ulici, okres po okresu židovským liberálům odervány, energickým činem také vyprostila z objetí židovsko liberálního ducha, jenž rameny polypa z židovského tisku po čtenářích sahá, židovští liberálové a jejich náhončí byli by v tom boji bezmocni, obyvatelstvo by si jejich lživé práce nevěřímalo, a křesťansko-sociální strana, její orgány, její důvěrníci a kandidáti mohli by každou chvíli vejíti pomocí tisku své strany s veškerým křesťansko-sociálním voličstvem ve spojení. Volební práce by se byla zjednodušila, vůdcové by nemusili sázeti svého zdraví v šanc a nebyli by nuceni s velikou námahou a ztrátou času vyvracetí tisíckrát vyvrácená, ale opět ohřívána podezření a jedovaté výpady.

Ohromné opominutí, jehož křesťansko-sociální strana na poli tisku se dopouští, mstí se na ní mnohonásobně. Všechny zjevy,

proti nimž jest jí nyní bojovati, všechny obtíže ve vlastním táboře, které pracně odstraňovány a přemáhány býti musí, jsou jen *následky hříchu tiskového*, následky systematické práce onoho nepřátelského tisku, jemuž křesťanské voličstvo bylo po vítězných volbách bezstarostně ponecháno. Divíme se bezhlavosti a nespravedlivosti leckterých předhůzek, jež někteří řečníci ve schůzích pronášejí; divíme se hrozné neznalosti toho, čeho se křesťansko-sociální strana domáhá a čeho již dosáhla. Ale neprávem! Neboť to, čeho se doslycháme, jest pouze ozvěnou a ohlasem denního tištěného slova, denních tištěných lží. Otažte se kritiků, nespokojenců a štouralů, nevědomých i pošťvaných, otažte se jich, jaké noviny doma čtou, a hned vypátráte tajemství původu jejich kritiky, nespokojenosti, jejich rýpání. Býlí, které denně po mnohá léta nepřátelským tiskem do srdcí statisíců bylo zaséváno, musilo konečně vzejíti, a jen tomu se musíme diviti, ba zázrakem to nazvati můžeme, že následky toho nejsou daleko horší.

Dokud strana byla nepatrná a měla málo přívrženců i poslanců, mohl jed nepřátelského tisku býti paralysován ustavičnou propagandou a získáváním nových členů ve schůzích. Ale strana, která má 750 000 voličů, chce-li svůj stav udržeti, nesmí své přívržence na dlouhou dobu jednoho zákonodárného období vydati svým zapřísáhlým nepřátelům, aby je pro své záměry s rozmyslem zpracovali. V několika předvolebních týdnech ani nejchilejší a nejobratnější agitace nenapraví a nevystaví toho, co ve třech, čtyřech, pěti letech nepřátelský tisk zboural. Bohužel, že bylo svého času opominuto vítězství ve volbách dobyté dovršiti a křesťanské obyvatelstvo ze jha cizáckého tisku vyprostiti.

Úplné vysvobození křesťanského lidu z vlivu nepřátelského tisku jest existenční otázkou katolického lidu v Rakousku. Nedokážeme-li toho, moc židovského tisku zdolati a proti jeho vlivu na smýšlení křesťanského lidu hráze postaviti, pak byla všechna naše dosavadní vítězství nad židovským liberalismem jenom zdánlivými úspěchy, krásnými episodami. *Moderní bitvy volební vyhrávají se v tisku*, dříve ještě, než vlastní volební kampaň nastala.

Jak pravdiva jsou tato slova, ukázal výsledek říšských voleb ve Vídni. Ztraceno dvacet mandátů, které připadly sociálním demokratům! Tehdy — jak píše *«Danzerova Arbeiter Zeitung»* — ukázalo se monopolisované postavení vídeňského židovského tisku v celém jeho osudném významu. Nemáje mocného křesťanského protivníka, mohl se židovský tisk vždycky vydávati za jediného a nefalšovaného tlumočníka veřejného mínění a zájmy židovstva prohlašovati za nejsvětější statky lidstva, aniž by mu kdo v tom odpíral.

Dnes dospěli jsme tak dalece, že vše, co nesouhlasí s židovským názorem světovým aneb co by mohlo dominující postavení židovstva ve veřejném životě ohrožovati, může býti prohlášováno za zpátečnické, kultuře nepřátelské a pohrdání hodné, a nikde neozve se mocnější projev odporu u obrovské většiny

křesťanského lidu, jenž skoro zúplna jest v poddanství semitského tisku. Je zcela přirozeno, že za těch poměrů nedávno provedené volby do říšské rady poskytly židovskému tisku zvláštní příležitost k stejné perfidní jako bohužel úspěšné kampani urážek a pomluv proti straně křesťansko-sociální.

Žalno a truchlivo by bylo dívat se na omámený lid, jenž ochotně a důvěřivě následoval svých vůdců, a od falešných proroků, kteří mu slibovali zlaté hory a blouznivou, neuskutečnitelnou svobodu, do bratrovražedného boje proti vlastním rodným druhům vésti se dal. Na lid však nepadá žádná vina, podlehl odpůrci, jenž byl v přesile. Židovstvo, skoro od 2000 let ze své otčiny vyhnané a v cizině žijící, následkem svých z větších částí nesympatických vlastností od usídlení obyvatelstva všude s malou láskou přijímané, hledalo od dob svého osvobození ze ghetta co možná silnou ochranu a našlo ji v jakémsi druhu duševního opičáctví (mimikry, argl.).

Židovstvo se snaží co možná assimilovati se, připodobniti se k svému okolí, přizpůsobiti se domácímu obyvatelstvu, a se zapřením vlastní národnosti ostentativně se hlásí k dotyčnému křesťanskému národu, uprostřed něhož žije. Ano, v národních a sociálních bojích hledí i vůdcovství na sebe strhnouti, dílem aby ze sporů křesťanských národů výhodné existenční podmínky pro sebe utvořilo, a na druhé straně, aby pud k zákonodárné činnosti sobě vrozený uplatnilo.

Neobmezený tiskový monopol dal židovstvu prostředek, který jej uschopňuje, aby své osudné vlastnosti a pudy ke škodě křesťanského lidu ve velkém měřítku a účinně uplatniti mohlo. A jenom bezodkladné vytvoření mocného křesťanského tisku poskytuje možnost, dominující postavení židovského tisku ve veřejném životě podkopati, jeho rozkladnou činnost potírati a paralyzovati, a tak zbudovati onu ochrannou hráz, která by ducha lidu z otravného vlivu židovského tisku vymanila a vysvobodila.

Jestliže však i dnes ještě, po tom »memento«, jež daly poslední volby do říšské rady, bude opominuto tuto ochrannou hráz zbudovati, a ponechá-li se i nadále jenom milému Pánu Bohu všechna péče o to, aby semitské stromy nerostly až do nebe, pak ovšem politický rozvoj v celé říši neodolatelně spěje k úplné zkáze toho směru, jenž heslo: »Křesťanství a císařství« napsal na své prapory, poněvadž bez pomoci váženého, mocného a duševně spřízněného tisku musí ztratiti všechnu oporu v lidu.

U příležitosti katolického sjezdu v Innsbrucku pokládal jsem za svou povinnost, s napětím veškerých sil upozorniti na hroziící nebezpečí. Na plamenných příkladech z »Neue Freie Presse« a z »Arbeiter Zeitung« jsem dokázal, kam žene vůdčí tisk Rakouska život našeho lidu. »Neue Freie Presse,« která jest orgánem našich nejvyšších politických a vojenských úřadů, oslavuje anarchistu Ferrera, kralovraha; »Arbeiter-Zeitung« pak prohlašuje hanebnou revoluci v Barceloně za provádění sociálně-demokratických usnesení. Po zákonech rozumu jsem žádal, aby aspoň vůdčí kruhy ve

státě, tedy c. k. ministerstva a úřady, naše generalita a pod. tyto listy krvavé revoluce vyhodily ze dveří: zapísal jsem veškero duchovenstvo celého mocnáství, aby se přece vzchopilo a postavilo proti tomu nepříteli; volal jsem k poslancům, že je to těžkým zanedbáváním povinností, jestliže setrvají v dosavadní své lhostejnosti a apathii k tisku křesťanskému, jestliže ho ve schůzích nedoporučují a dokonce ani jména našich novin nejmenují; uváděl jsem slova papežova, který praví: »Všichni katolíci mají svatou a čestnou povinnost státí se členy Piova spolku, který boj proti špatnému tisku chce povznést k veliké křížové válce všeho lidu« — a to vše jsem řekl ještě před volbami, dokud strana křesťansko-sociální měla největší počet mandátův v parlamentě. Než, co to vše prospělo?

Směrodatní činitelé zůstali vzhledem k tomu všemu hloupi a slepi. Tisíce z řad duchovenstva, skoro bez výjimky všichni poslanci zůstali necitelní, srdcem jejich to nehnulo; žádné slovo ve prospěch křesťanského tisku, žádná obět pro spolek, u něhož dle slov Pia X. veškeré Rakousko má hledati záchranu před svou skoro neodvratitelnou zkázou. Sotva jedna polovina procenta veškerého obyvatelstva byla získána tomu velikému dílu, dvacet procent však mohlo býti, kdyby jen každý konal svou povinnost. Což jsme my tím nešťastným národem, za něž prosí prorok: »Occaecata cor populi hujus? Zaslepiž srdce tohoto národa, aby vidoucí neviděli, aby se snad nezměnili a záchranu nenalezli? Neplatí i nám hněvně zvolání Ananovo, o němž nás zpravuje Josephus Flavius?

Což úplně vymřel ten nejpřirozenější a nejušlechtlejší cit, láska k svobodě naší křesťanské víry a našeho křesťanského života? Kdybychom byli od zahraničního nepřítelů podmaňováni, mohli bychom vinu svalovati na nepřítelů osudu. Dopouštíme-li však, aby spoluobčané naši a to ti, kteří se sem z ciziny nastěhovali, ti, kteří nemají prázdňné víry ani mravů, kteří neznají lásky k vlasti, nás týrali, je to znamením zbabělosti a ducha otrockého.

Ale jak — voláte — jak jest jen možno zdolati tu přesilu židovského, bezbožného, vlastivražedného tisku? Zajisté nikoliv tím, jestliže budete nečinně přihlížeti, nýbrž jen tehdy, jestliže se vzchopíte k odporu; všechen lid, celá říše se musí vzbouřiti; nechť každý nahlédne, že se nejedná o věc cizí, nýbrž o záležitost jeho vlastní, ne o věc soukromou, nýbrž o blaho veřejné; nechť uzná každý, že tak veliké věci nutno sloužiti s velikými obětmi. Došlo to již s katolíky dosti daleko; nuže jest na čase, ani dne neztráceti, Piův spolek ukazuje cestu.

* * *

Poznámka. Kdežto katolíci v Porýní mají 20 velikých katolických denníků, nemají všechny tři sudetské země dohromady ani jediného.

V lineckém „Quartalschriftu“ uveřejnil P. Dominik Dietrich z kláštera wiltenského delší stať o katolickém tisku, v níž konstatuje dvě věci: naše časopisy, aby se mohly počtem vyrovnati židovským, liberálním a socialistickým listům, musily by se počtem vycházejících listův i nákladem dosavadním zesmeronásobiti. Skutečně máme toliko pátý díl všeho tisku nepřátelského, čili máme sotva čtyřicátý díl toho, co bychom míti měli.

Kde by byly v táborech katolických, zejména pokud se týče tisku, neshody, tam by bylo možno s úspěchem poukázati na verše Svatopluka Čecha:

Což ach! stejný všech náš útisk
nikdy k pleci plec
nepřiráží, nezvítězí
nikdy svatá věc

v osobních těch vášní vření
kde zášť, závist chléb nám denní,
což vzlet vyšší shody duhu
nerozklene v našem kruhu,

který vřavou
věčně roztřásá se dravou
jako šelem litých klec?!

(Pisně otroka.)

Rodinná pastorec.

P. Voňavka. Münster, Vestfalsko.

(Pokračování.)

Řezenská synoda má statut: Poněvadž pravý pastýř má znáti tvářnost svého stáde, aby ovce své jménem jmenovati mohl, proto mají horliví duchovní pastýři vesnice a domy svých farností navštěvovati, aby tím důkladněji poznali stav těch, kteří péči jejich jsou svěřeni. Tím se stává, že z vlastního názoru poznávají, kde jest jejich pastýřské činnosti nejvíce zapotřebí, a že úřad svůj s tím větší horlivostí dle vzoru nejvyššího Pastýře Ježíše Krista plní.

Arcibiskup malínský Humbert poručí svým farářům „vyjet na pole, do lesů a do vísek dle vzoru Kristova, a děti, které prací žně nebo pasením stád naleznou zaměstnané, živiti slovy života, je v nejdůležitějších pravdách náboženství vyučovati, odměnami k pozornosti nabádati a přívětivě povzbuzovati“.

Významný pro naše thema jest pastorec věhlasného biskupa svatohavelského Aug. Eggera. Apoštolský tento muž vydal r. 1888 dne 21. září pastýřský list o 33 stranách, kde se obírá otázkou privátní pastorec.

List vypracován po visitační cestě a podepřen zkušenostmi bystozrakého biskupa. Spisovatel rozdělil látku ve tři oddíly:

1. O nutnosti návštěv v rodinách a povinnosti duchovního správce.

2. O účelu, prostředcích a užitku této pastorec.

3. O požadavcích se strany kněze.

Ke konci určuje biskup ve čtyřech ustanoveních:

1. Plnění 41. čl. Regula cleri znovu se kleru uvádí jako věc

svědomí ve známost a povinnost. — NB. Jmenovaný článek určuje co rok návštěvu jednotlivých rodin.

2. Nemohou-li faráři sami farnosti celé visitovati, budiž tato dle počtu kněží v osadě na menší čtvrti rozdělena, v nichž tito návštěvy vykonávají. V tomto případě jest však žádoucí, aby se postupovalo dle jednotné instrukce a aby faráři byly podávány zprávy.

3. Vedle výkazů duší a rodin musí býti vedena kniha:

a) o těch, kteří vzláštní bezprostřední péče kněze potřebují;

b) o těch, o něž péče může býti jiným světena;

c) o chudých;

d) o těch, kteří ve službách křesťanské charity jiných se ujmouti mohou.

Tyto zápisky mají býti trvale vedeny, doplňovány, častěji přebliženy a používány při privátní pastoraci.

4. Privátní návštěvy rodin a pastorage v nich i s výsledky mají při biskupských visitacích a farních zprávách býti brány na zřetel.

Nemohu nevzpomenouti zde instrukcí diecese münsterské z r. 1897, kdy konána diecesní synoda. V této diecesi z vlastního názoru naučil jsem se znáti význam uvedeného způsobu pastorage a mohu dle slabých sil svých oceniti význam instrukcí pro klerus diecesánní.

Divino praecepto juxta Concillium Tridentium iubentur sacri pastores oves suas agnoscere. Ad regimen utile et curam rite gerendam haud sufficit aliqualis cognitio generalis, sed specialis omnino requiritur et ea, quae ad singulas oves dignoscendas se extendit. Praeunte Bono pastore, qui proprias oves vocat nominatim, animarum curatores omni ope ac medio nitantur hanc cognitionem sibi aquirere

Praeprimis *graviter* monemus parochos neoprovisos, ne diu differant omnes et singulas familias indiscriminatim visitare, de personarum statu ac conditione prudenter et caute inquirere, paterna caritate eas alloqui. Qui negligentiores sunt in hac parte, nimis differentes hanc primam visitationem, non raro graviter offendunt parochianos, eorumque animos ab initio sibi abalienant in propriae auctoritatis damnum grave et haud facile reparandum. Neque hac unica visitatione contentus sit parochus, sed singulis annis vel saltem bienniis lustrationem totius parochiae prudenter ac personaliter reiteret. In amplioribus parochiis, ubi parochus per se ipse hoc opus praestare non possit, hanc vel illam partem seu regionem assignet sacellanis, imponendo eis, ut de facta visitatione et inquisitione fideliter sibi referant.

Není divu, že mnozí horliví kněží do programu své blahodárné činnosti pojali pečlivé vykonávání individuální duchovní správy v rodinách. Šli do stopách Spasitelových a apoštolů, plněc vůli a rozkazy církve.

Vzpomínám zde jen několika z posledních století.

Na prvním místě ctih. Bartoloměj Holzhauser. Narozen r. 1613,

stal se farářem a děkanem v Leogenthalu v Tyrolsku, později v Bingen na Rýnu, kde také v r. 1659 skončil. Pověstným se stal jako zakladatel institutu společensky žijících světských duchovních. Veliké jeho srdce neslo se Pavlovou touhou: Všem státi se vším, aby všECKY Kristu získal.

Biograf Holzhauserův vypráví z jeho činnosti v Tyrolsku: Jakmile nastoupil úřad svůj jako farář, neměl ničeho rychlejšího co činiti, než každou rodinu sobě světenou navštívit a zde se až do největších podrobností účelně informovati; aby ničeho důležitého nezapomenul, poznamenával si vše. V této činnosti opíral se také o pomoc svých kněží; podobně pověřil některé zbožné osoby na různých koncích farnosti, aby mu vše sdělovaly, čeho on jako farář věděti musil, hlavně o nemocných a chudých, kteří jeho pomoci potřebovali. Mnohdy chodil celé dny »dům od domu s takovou horlivostí, že mnohdy zapomenul na potravu«.

Biskup Michael Wittmann z Řezna nesmí býti pominut v řadě mužů, kteří návštěvám rodin přikládali velikého významu.

Před svým povoláním na stolec biskupský byl Wittmann dómským farářem v Řezně, kde při všech obtížích rozvinul pozhnanou činnost a horlivost, která se ne na posledním místě zračila v častém navštěvování rodin farnosti. Benediktin Mittermüller líčí, jak si při těchto návštěvách počínal.

Roku 1804 počal visitací sirotčinců a asilů, nemocnic i ostatních ústavů křesťanské charity, vyjádřil svou útrpnost a soucit, poznamenal si všECKY nedostatky a potřeby duchovní i tělesné a staral se o odpomožení. V průvodu kněze odebral se také do domu nepořádných osob, hrozil domácím jejich a nevěstkám soudem božím, bídným stářím, předčasnou smrtí —

Také o blah. Janu Vianneyovi známo, že privátní rodinnou pastorační ve své farnosti pěstil a značných výsledků jí dosáhl. Měl také zvláštní způsoby při těchto návštěvách, jak životopisci líčí.

Veliký biskup Vilém svobodný pán z Kettelerů v Mohuči je také v řadě praktických pěstitelů rodinné pastorace dobře znám.

Jesuita Pfůf ve svém díle o sociálním biskupovi vypravuje: Ketteler byl farářem v Hopsten. Čas měl rozdělen. Ráno pravidelně zůstal doma, odpoledne navštěvoval nemocné. I ostatní farníky své navštívil, s nimiž měl co pro blaho farností projednati. On znal všech obyvatel statků jména křesťanská a jmenoval je při svých návštěvách, kdy se zpravidla bavil s domácím »platt«, t. j. řečí lidu a ne řečí spisovnou. Všecky vztahy, které pouto mezi farářem a osadníky mohly utužiti a zdokonaliti, pěstil a chránil.

Známy přítel biskupův líčí styk jeho s osadou.

»Ve styku se svými osadníky byl láska sama a důvěra; jednodušeji a prostěji nemohl nikdo s osadníky svými zacházeti, než Ketteler. Užíval obyčejně němčiny »platt« a ještě dnes si lidé v místě vyprávějí, jak šlechtický jejich farář s nimi za stolem zasedl a s nimi pojídal jejich stravu; ničím neopovrhnul, vše mu

chutnalo. Každý při dobrotě faráře zapomínal šlechtický původ jeho.«

Ketteler znal lid z vlastní zkušenosti, znal jeho přednosti i vady, znal jeho potřeby i tužby, proto také jeho sociální návrhy a díla nesou na sobě nejen známku zelatora, ale i praktika. Rodinná pastorec jistě prospěla biskupovi při obsáhlých jeho pracích všech!

Analogii nacházíme i v životě nynějšího papeže Pia Desátého. De Waal sděluje z doby, kdy byl Sarto farářem v Salzano: Často bylo poledne, kdy při svých dalekých cestách k zaopatřování ještě mívával hodinu i více do Salzano zpět. Vstoupil tedy do nejbližšího selského statku, a když lidé usedali k jídlu, zasedl s nimi a požíval z toho, co bylo předloženo, »ma beveva sempre pochissimo«. V Německu znám faráře, který pravidelně denně dvě hodiny prochodí dům od domu a rodinu po rodině navštěvuje. Když byl ustanoven duchovním správcem v místě, byl nejen prvním knězem zde, ale i pro mnohé z přistěhovalců, kteří přišli z nejrůznějších končin světa, byl prvním knězem, s nímž se sešli. Že to nebyli nejhornější katolíci, dá se mysliti. V celé kolonii není jediného privátního domu, vše přináležejí firmě Thyssenově. Již tato okolnost jasně nasvědčuje, s jakými živly farář před šesti lety měl bojovati, a jaké katolíky měl opět přivésti ku vědomí přináležení k církvi. A dnes? Jaká změna!

Tři kněží — z nichž jeden kaplan, který ovládá češtinu — pastorují farnost. Nedělní návštěva chrámu je skutečně vzorná na dané poměry. Spolky katolické se již mezi kolonisty nejen zakouřily, ale staly pravým centrem života veřejného. Velikonoční povinnost rok po roce jest lépe chápána a plněna. Při veřejných projevech církevních mužové-dělníci otevřeně, ke zlosti dřívějších držitelů kolonie sociálních demokratů, dokumentují své přesvědčení náboženské.

Neztenčená horlivost v rodinných návštěvách přivedila tuto změnu. Farář navštívil všechny, promluvil se všemi, pochválil děti, slíbil, že přijde zas, pozval k oplacení návštěvy v kostele — a kůra ledová pukala, kolonisté si dodali odvahy a přišli. Kruhy se šíří, zmužilých přibývá.

Po svých denních návštěvách usedá farář večer a zapisuje své zkušenosti, zanášejí konkubináty a civilní manželství, která na svých pochůzkách našel, píše na hejtmanství o sňubní papíry, obstarává kopulace v každý denní čas. Letos do června našel při svých návštěvách v bytech na 40 konkubinátů a civilních manželství. Lidé, kterým pomohl k spořádanému životu rodinnému, jsou na výsost vděční.

Co by z těchto »manželství« bylo, kdyby farář nevešel do všech domů, nenahlédl do všech oken, nepromluvil se všemi, ať jest jim to již milé s knězem mluvití neb ne?

Cura animarum vede do chyší i paláců!

A jako jsem líčil zmíněného faráře, mohu s dobrým svědomím líčiti i ostatní. Před příchodem cizojazyčného missionáře

jsou seznamy všech věřících dotyčné národnosti hotovy, udána obydlí, vyjmenování nemocní, naznačeny konkubináty, manželství civilní a ostatní vše spadající pod rubriku: Poměry a statistická data farnosti. —

Roku 1911 na svých cestách po severoamerické Unii přišel jsem do Clevelandu, abych navštívil prvního českého biskupa, nejdp. J. M. Koudelku.

Bylo kolem 10. h. dopoledne, když jsem stanul před malou residencí biskupovou. Vešel jsem. Zvyky evropské byly mým průvodčím. Proto jsem přišel v naznačenou hodinu. Jaké však mé podivení, když mi hospodyně řekla: »Pan biskup jest již přes hodinu v osadě a vrátí se teprve k obědu.« Biskup v osadě, znělo mi to nově.

»A co tam dělá?« Jde po domech, navštěvuje rodiny a kolektuje.«

A v poledne přišel. V ruce malou kabelku, prach na své obuvi, znavení ve tváři, ale radost ve velikém srdci...

Odpoledne po druhé hodině šel znovu se svou kabelkou v ruce, s úsměvem na rtu a radostí v srdci do své osady. Všecky tváře byly mu známy, všechna starost svěřenců otevřeně se mu sdílela... Znají mne mé a já znám své.

* * *

Dosud řečené důvody byly ony, vedené ze života Spasitele, praxe apoštolů a církve. Důvody to, které jsme předem nazvali vnějšími.

Chtíce se obírat důvody vnitřními, rozdělíme je v důvody vycházející z nutnosti — o těch již na počátku aspoň krátce učiněna zmínka — a důvody užitku. (Pokračování.)

Příklady.

Hřích vytýkati. Sv. Cyrill, patriarcha alexandrijský, zúčastnil se kroků proti sv. Janu Zlatoústému, jakmile však chybu svou poznal, litoval ji a snažil se za ni dostiučiniti. I sv. Petr zhřešil těžce, ale když Spasitel milostí svou ho osvítíl a napomenul, plakal hořce a litoval poklesku svého po celý život. Hřešiti jest lidské, a jen ve hřichu setrvati jest ďábelské... Proto nemáme bližním vytýkati někdejších jejich hříchů, za které vykonali již upřímné pokání a které odložili. Jestliže sám Bůh svou milostí očistil duši jejich z hříchů těchto a nevzpomíná jim jich více, nemáme zajisté ani my práva jich vzpomínati a je vytýkati. »Nepohrdej člověkem odvracujícím se od hřichu. Pomni, že všichni lidé v trestání jsme.« (Sir. 8. 6.), — (Ekert : Církev vítězná I. 167)

Hřích. Aller Irrtum stammt in gewissem Sinne aus der Sünde. Každý blud pochází v jistém smyslu ze hřichu. (Hettinger : Apologie I. 38.)

Hřích. Zádné srdce není ztraceno,
jež aspoň jednou vážně zatouží
se vymaniti z hříchů poroby . . .

(J. Zeyer: Z letopisů lásky, IV. ř. str. 139.)

Kříž nejlepší prapor. Maršálek Vioménil umíral; někdo pravil, že asi lituje toho, že neumírá na poli válečném a pod praporem cti. Umírající drže kříž v ruce, pozdvihl jej a ukazuje na něj zvolal: »Eh, pane, není-liž to nejkrásnější prapor?«

Kříž — naděje. Při východní výpravě (1854—1855) pravil jeden francouzský voják: »Oči vojna mají potřebu častěji se dívati na kříž, neboť kříž — toť jest naděje.« (Patriotisme et religion.)

Kněží katoličtí vyznamenali se za války východní tak, že jeden anglický důstojník k jednomu francouzskému knězi děl: »Jaký jest rozdíl mezi katolickými duchovními a našimi? Ti vyhýbají se nebezpečí, které vy vyhledáváte; bojí se cholery, které vy se nebojíte; nikdy je nevidíme tam, kde vás vidíme stále. Naše náboženství neudělalo kněží ani sester milosrdných. Jak to vysvětliti?« — »Ach,« odpověděl kněz s úsměvem, »bezpochyby neočekáváte ode mne odpovědi. Uvažujte trochu, najdete ji sám.« Angličan nedorážel dále; pochopil, že náboženství, které vzbuzuje podobné skutky oddanosti, může býti jedině pravým náboženstvím. (Patriotisme et religion, str. 92.)

Kristus. General de Vonges de Chanteclair: »Pracuje se o reorganisasi armády; než nadosáhne se jí, dokud nedovedeme opět umístiti Ježíše Krista v srdci vojáků.« (Patriotisme et religion, str. 163.)

Kázání před skrovným posluchačstvem. Sv. Jan Zlatoústý hlásaje jednou slovo boží, znamenal, že sešlo se jen málo posluchačů do chrámu. Nic se nad tím nemrže řekl, že i tomuto malému zde stádečku bude kázati za příkladem Krista Pána, jemuž dosti bylo, když jediná žena Samaritánka u studně Jakubovy učení jeho poslouchala. (Eckert: Církev vítězná I. 157.)

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na den nejsvětějšího Jména Pána Ježíše.

»Není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti.« (Skut. Apošt. IV. 12.)

V královské obrazárně drážďanské visí obraz, jenž na první pohled prozrazuje velikého mistra, ačkoliv předmět znázorněný jest vzat z praobyčejného života. Na prostém stole stojí kahanec s rozžatým knotem a ke stolu blíží se ženská postava, vztahující pravici, ve které drží kratiknot, ke světlu, avšak způsobem tak podivným a s výrazem tváře tak prazvláštním, že ihned připadne divákům myšlenka, co že s tím kratiknotem vlastně chce? Chce knot ustříhnouti a tím světlo vyčistiti, či snad je úplně zhasnouti? Vypráví se, že umělec, jenž vymaloval tento obraz, často se ukrýval za pomalované plátno, naslouchaje se zálibou, kterak lidé se hádají a mezi sebou se hašteří, co vlastně žena tato učiniti chce a že při tom v duchu se jim smával, aniž by dal té neb oné stráně za pravdu. Znázornit totiž malíř svým prostým obrazem případně naši dobu. Nerozhodnost, pochybovačnost, nedostatek pevných zásad, kolísavost — toť znakem doby nynější. Nynějšímu světu osvětlenému zdá se ovšem, že víra zakládá se jenom na nedostatku vlastního důvtipu a že jí postrádati mohou lidé nadanější a ti, kteří jsou povýšeni nad obyčejné davy. Pro potřeby svého srdce, tak hlásají, najdeme si již sami svého Boha a pro potřeby lidstva stačí nám pojmy o pravé lidumilnosti. A přece není, draží moji, pravdy tak jasné a tak často dosvědčené dějinami, že jenom v Ježíši je spása věčná i časná, že jenom svatým jeho jménem dospěti lze k pravé lásce k Bohu a k lidstvu. Spojiltě Ježíš lásku k sobě s láskou k Bohu tak, že kdo miluje jeho, bude milovati i Boha a naopak, že kdo miluje Boha, bude milovati i jeho. Tak že není opravdu v žádném jiném jménu spasení kromě ve jménu Krista Ježíše.

Rádce duchovní.

Než že Kristus jest nejenom Bohem, nýbrž i pravým člověkem, ba spíše osobněním celého člověčenstva, bude ten, kdo miluje Spasitele nutně milovati i lidstvo. A pravda tato, zbožní křesťané, slouží nám za důkaz božskosti našeho Vykupitele. Vím, že dokazuje se božství Páně z jeho prorocství, zázraků, z Jeho nevyrovnatelné svatosti a vznešenosti jeho učení, dnes však chci vám, přátelé, poukázati na božskost Páně se stránky jiné, se které jste snad nikdy ještě na Spasitele nepatřili a dím tudíž:

Dokladem božství Páně jest nám ta okolnost, že 1. kdo miluje Ježíše, miluje i Boha i lidstvo a za 2. že kdo snižuje Ježíše, snižuje i Boha i lidstvo. Tak v pravdě ukáží vám, že není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti, kromě jména Pána našeho, Ježíše Krista Nazaretského.

P o j e d n á n í.

I.

Není v žádném jiném spasení než v Kristu Ježíši, neboť kdo miluje Ježíše, miluje i Boha, miluje i lidstvo.

Tak tomu jest v skutku.

Jedvaže láska k Ježíši vypučela u paty kříže, zplodila ihned dva nutné výhonky, dva druhy to lásky, o kterých lidstvo dosud nevědělo: vroucí, vášnivou lásku k Bohu a něžnou, účinnou lásku k bližnímu. Při tom jest nápadno i to, že tato dvojitá láska počíná prýštití od doby Kristovy a že Kristus jest i jejím nositelem a živatelem, tak že s ním tato láska se rodí a bez něho umírá. Především tedy jest Kristus zdrojem a živatelem vroucí lásky k Bohu, lásky to vášnivé, ba náruživé. Smíme říci tato slova: Bůh jest milován od doby Kristovy vášnivě a náruživě? Jest možno, aby láska k Bohu v tomto ubohém pozemském údolí stupňovala se až k vášni k náruživosti?

Rozeznáváme, přátelé moji, několik stupňů lásky pozemské. Setkám se snad náhodou s nějakým cizincem. Duch jeho a jeho povaha se mi zamlouvají. Hledím se s ním setkati častěji, miluji jeho společnost, v níž hledám příjemnou zábavu a zotavení. Toť první stupeň lásky. Druhým stupněm náklonnosti jest přátelství. Přítelů vážím si již více nežli známého. Přátelství je zblížení dvou duší přibuzných provázené důvěrným, vzájemným sdělováním všech myšlenek, blouznění, starostí a bolů. Toť druhý stupeň lásky.

Kterak mám však líčiti stupeň třetí? Kterak naznačiti onen oheň, jenž zžírá tak mnohé nitro? Theolog Paskal pokusil se na několika místech ve svých spisech, prodchnutých melancholickou citlivostí jeho duše, naznačiti nám, čím jest vášnivá láska. Bossuet zmiňuje se o tomto stupni lásky několikrát ve svých kázáních. Láska, zachvátí-li kterou duši, staví před ní milovaný předmět ve světle takovém, že vše ostatní mizí v mlžinách proti němu. Trpěti, pokofovati se, umíratí za předmět lásky jest pro duši, podmaněnou touto vášnivou náruživostí, hračkou a veselím.

Setkají-li se tímto způsobem dvě duše pozemské — splývají za nedlouho jaksi v jedno. Žijí jen v sobě. A hle — takováto vášně — zrodila se, přátelé moji, u paty kříže: láska to k Bohu, vášnivá, náruživá — ba hraničící skorem se šílenstvím. Namítne-li kdo — jak to možno? odpovídám: »Nevím sám!« Di-li kdo nedůvěřivě: »Bůh jest od nás tak daleko, je tak skryt, tak nepřístupným a toho Boha by mělo naše srdce milovati tak vroucně? Možno ovšem milovati náruživě člověka. Máme tu jeho duši, značící se živě v jeho tváři — a v jeho rysech — je tu něco viditelného, hmotného, co dotýká se našich představ a našich smyslů. Ale milovati Boha? Kdo popatřil by do jeho tváře? Kterak milovati však toho, čeho nevidím? Kterak to možno?« To ti, můj milý, nepovím, to musíš poznati a pocítiti sám. Dí jenom, že i na této zemi jest dosti bytostí zanícených pro Boha láskou takovou, jakou nejkrásnější tvář nezbudila v srdci smrtelníka. A hle? Právě tato láska zrodila se pod křížem. Chcete doklady? Nmluvme tu o apoštolech, pomlčme o panické lásce sv. Jana, miláčka Páně, ponechme stranou hrdinskou lásku sv. Pavla, odebežme se jenom do Říma. Kdo jest onen ctihodný kmet, jenž v očekávání, že bude předhozen pro svou lásku k Ježíši lvům, se zápalem jinošským volá: »Vše nutká mne, vše žene mne, abych jižjiž byl pohlcen tlamou lví, sám podráždím lvy, nebudou-li se na mne chtít vrhnouti. Jsem pšenici Kristovou a prahnu po tom, abych byl pro něho rozemlet a učiněn jeho svatým chlebem.« Hle, kmet tento, přátelé moji, jak jest opojen láskou ke Kristu. Toť sv. biskup Ignác Antiochenský. A kdo jest ona děva krásy nadzemské? Syn místopředsedy římského žádá o její ruku. Slavnostní hody, slibuje, že vystrojí s nádherou, jaké neviděl Řím — ona však odmítá jeho návrh poukazujíc na to, že si zvolila již jiného ženicha, že chce býti jenom nevěstou Kristovou. Poslyšme, jak pěje svou píseň milostnou: »Jiný ženich již si mne předešel, jehož když si zamiluji, čista jsem, když se ho dotknu neposkvrněna jsem, když se s ním zasnoubím, pannou jsem.« S radostí pokládá něžnou hlavu na špalek, aby se jí dostalo spojení s neviditelným a nade vše milovaným chotěm. Toť svatá Anežka. — Jindy zase popatřme na matku obklopenou sedmi dítkami. Dítka za dítkem před jejíma očima vypouští ducha pod ranami trapičů. Každá lvíce chrání svá mláďata, matka však tato podává vlastníma rukama katu dítka za dítkem. Zbývá jí již jen dítě poslední. Zdá se že vytrvalost její kolísá — chvěje se — trne bázní, avšak z jaké příčiny? Z obavy, aby se dítku tomuto nenedostávalo odvahy pro Krista umřítí. Prosí je, připomíná mu svou lásku, své kojení a tak klade hlavu jeho jaksi sama na špalek. Láska to v pravdě taková, jak ji dovede vnuknouti jen Bůh. Toť sv. Felicitas. Takováto vášnivá láska k Bohu — to, nad čím svět pohanský trnul a žasl, to trvá doposud. Oběti neklesly únavou, spíše unavili se katané. Katané zmizeli, oběti však zůstaly. Na místo meče popravného a zřravého nastoupila nyní láska; láska staví ony neviditelné hranice, na kterých oběti pomalu stra-

vují sebe samé; láska vymyslí si ony žaláře klášterní, do kterých dobrovolně bytosti unylé láskou se uzamykají. Láska vtiskuje jim do rukou mučidla a dutky, jimiž tyto oběti trýzní svou tělesnost. Buďte trpěti, nebo umřítí — volá sv. Terezie. Trpěti — ustavičně trpěti — toť heslo sv. Jana z Kříže. Neumíráti — za to však víc a více trpěti — povzdech sv. Magdaleny z Parzi. Popatřte jen na pravý břeh Vltavy, na nízké kobky v klášteře klárisek. Tam r. 1230 zřít přestupovati práh nízkého obydlí na Františku kněžnu z krve královské. Dva mocní nápadníci, anglický král Jindřich III. a německý císař Bedřich II. ucházeli se o její ruku. Ona však pohrdla leskem královny, opustila ve věku mladistvých illusí svět, dala si ostříhati vlasy a zavřela se za nepřekročitelné mříž, zahalujíc své vděky šatem žltěným. Je to blahoslavená Anežka Česká, dcera krále Přemysla Otakara I. Tázete-li se jí, proč tak učinila — odpoví vám: »Miluji Ježíše.«

Hle, co působí láska ke Kristu.

A zkouáme-li, jaký podíl má na této lásce vášnivě a horoucí Bůh a jaký podíl má Kristus — tu nedospějeme k žádnému konci! Ptáme-li se sv. Terezie, sv. Cecilie, sv. Anežky, sv. Tomáše, pro koho že trpěli, odpovídají nám: »Za oba, neboť oba jsou totéž!« Láska k Bohu a láska ke Kristu je tudíž láskou jenom jedinou. V pravdě není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti. —

Než Kristus, když pněl na kříži, plodil, jsa Bohem, lásku k Bohu, jsa však i člověkem — lásku k člověčenstvu. Než té i oné lásce vtiskl znak náruživosti, znak vášnivosti. A vášnivá tato láska k bližnímu jest dle mého zdání láskou ještě podivuhodnější, než jest náruživá láska k Bohu. Neboť! Řekne-li kdo — jak možno milovati Boha, jehož nevidíme — odpovídám: kterak možno teprve vášnivě milovati člověčenstvo, které vidíme? Dí-li kdo — jenom krása dovede v srdcích našich rozplameniti onen žár, jež nazýváme láskou — krása však Boha jest krásou neviditelnou, nepoznanou — odpovídám: Rci mi spíše: Čím se to stalo, že nyní jest náruživě milováno člověčenstvo tak hnusné a tak ohyzdné, pokryté od hlavy až k patě kalem a hnisem na těle i na duši. Neboť nezapomínejmež, že lidstvu dostalo se lásky vášnivě právě v jeho dlu nejnižším, že milováno bylo horoucně právě v chudasech, v nuzných, nemocných a opuštěných. Chudás nevyniká však krásou ani půvabem; odpuzuje spíše od sebe svou špinou a svým nedostatkem. A přece!! S jakou vášnivostí a horoucností byli milováni tito chudásové a nebožáci? Římské matrony a panny dle líčení Tacitova, tak rozmazlené a zhýčkané poklekají před chudásem líbajíce jeho rány. Císařové římských, dříve tak chlápni a ukrutní jako Nero a Vitellius, sestupují s trůnu k nohám chudásů. Ovšem, bude potřebí času, nežli se promění Nero v Konstantina, Konstantin v Karla Velikého a Karel Veliký v Ludvíka Svatého. Než na čas nesejde. Královny a králové, rytíři a šlechtičny pobouří celé naše nitro, neboť shledáme je u lože nemocných, kterak ssají hnusné jejich rány a hnijící vředy. I láska

mateřská bude zastíněna horoucí onou vášní, která uvrhuje boháče k nohám nejposlednějšího chudáka. Odkud toto sebezapření? Tažme se se těchto králů a bohatců! Patří na Krista a vidí v něm zosobněné člověčenstvo — dívají se na člověčenstvo a vidí v něm Krista. Zří stále před sebou trůn Hospodinuův a obličej beránka. Beránka vzývají a milují jako svého Boha, zároveň však jako svého bratra, pravého to člověka. Člověčenstvo a Spasitel ztotožňují se v těchto ušlechtilých očích. V těle na hoře Kalvarii rozdrásaném poznávají tělo člověčenstva. V nohou a v ruce na kříži přibitých vidí přibity nohy a ruce lidstva. Než ani to nestačí. Jdou ještě dále. Láska pravá, vroucí, obklopuje předmět svých citů i zářivými paprsky, před jejichžto leskem vady jeho a nedostatky mizí. Milujíce tedy Ježíše — vidí jenom jeho a nic více. Nečistě a bolavé nohy chudáka nejsou více nohami bídáků — jsou to svatě a čistě nohy Kristovy. Mozolovitě ruce dělníkovy jsou něžnými rukama Spasitelovými; vředy umírajícího, vzbuzující v nás hnus a odpor, nejsou než jenom rozšíření svatých ran Krista Pána. Láska patří skrze nehezky obal, kterým člověčenstvo jest zahaleno a vidí skrze hnusné a opovrhlivé lidské tělo posvátnou tvář svého miláčka. Sklání se proto před chudásem šťastna, může-li mu sloužiti. Vždy tedy láska k Bohu a bližnímu ukazuje svým zdrojem ke kříži, kdež láska tato se vyřinula po prvé, by nepřestala téci na věky. Není v pravdě žádného jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti, kromě jména Pána našeho Ježíše Krista Nazaretského.

II.

Není v žádném jiném jménu spasení kromě jména Pána našeho. Viděli jsme, že kdo miluje Ježíše, miluje i Boha i lidstvo; popatřmež nyní na to, zda i opačná zkouška jest pravdivou, zda totiž ten, jenž snižuje Ježíše, snižovati bude i Boha i lidstvo. Kdo snižoval Ježíše, byli především bludaři. Všichni bludaři, ať bylo jméno jejich jakékoliv, ať žili v prvních dobách církve jako Arius, Nestorius, Eutyches, Pelagius, nebo v dobách novějších, jako Luther, Kalvín, Zwingli, pracovali, ať vědomě ať nevědomě, k tomu, aby Spasitel byl snižován. Zdálo se jim, že Spasitel jest příliš dobrým, příliš něžným, příliš laskavým k lidstvu. Ba neostýchám se to říci — zdálo se jim všem, že Spasitel miluje lidstvo příliš vášnivě, náruživě. Jaké to, přátelé, pomatení představ. Kdyby byli se odtrhli od církve proto, že církev ctí Ježíše příliš málo, že nutno učiniti si o Kristu obraz mnohem vznešenější, krásnější, než jak tomu církev doposud učí — pak bych chápal jejich zpronevěru! Už není tomu tak!! Všechny rozkoly v církvi staly se proto, že lidé snižovali Krista, nechápajíce velebné a vznešené lásky jeho k nám!

V prvních dobách křesťanství bouří se neklidný lidský duch proti tajemství vtělení Syna božského volaje: toť lásky přespříliš! Arius, Nestorius, Eutyches mají jednu snahu — snížití — tuto lásku Boha k člověčenstvu.

»Není pochyby« — dí Arius — »Kristus jest vtěleným synem Boha živého — než Syn tento není roveň Otci svému. Bůh seslal na svět toliko svého anděla, anděla řádu nejvyššího — vykoupit svět a tohoto anděla zoveme Synem božím.« »Mýlíš se!« — volá Nestorius: »Syn boží roveň jest ve všem svému Otci — neboť tak učí nás zřejmě písmo sv. a výroky Kristovy. Avšak Syn boží nespojil se s nízkou lidskou přirozeností tak, aby jí propůjčil svou božskou osobnost — nikoliv! Syn boží spojil se, když se za nás vtěloval, toliko s člověkem již stvořeným asi tak, jako jest spojen přítel s přítelem, syn s otcem páskou vzájemné náklonnosti.«

»Jaká to pošetilost!« — volá tu Eutyches. »Jak možno tu tvrditi, že by božská osobnost nebyla spojena podstatně s přirozeností lidskou ve vtělení Syna božího? Čím by bylo potom udělení, jaké by to bylo vykoupění? Nikoliv! Obě přirozenosti jsou sloučeny spolu tak, že jedna prostupuje druhou; zrovna tak, jako suchá větev zachvácená ohněm, proměňuje se zcela v oheň, aby nebylo rozdílu mezi dřevem a plamenem. Přirozenost lidská jest zcela prostoupena božstvím Spasitele, by jeho rozum lidský byl zcela přetvořen v rozum božský a lidská jeho vůle proměněna zcela ve vůli božskou. Člověčenství jeho zmizelo, aby udělalo místo Bohu. Zdánlivě trpěl, zdanlivě za nás zadost učinil — nebyloť možná, aby trpělo božství, když zmizelo již naskrze jeho člověčenství.« Hle, i Eutyches ničí tímto způsobem tajemství vtělení, byť i to činil jinými slovy a jiným způsobem, než Arius a Nestorius. Této nauky, tohoto snižování Spasitele člověčenstvo zhrozilo se tak, že církev musila na svých slavných sněmech prohlásiti výslovně, že Kristus jest Bohem i člověkem v jedné osobě. Ariáni, Nestoriáni, Eutychiáni byli zatlačeni do krajín východních, kde bídne živoří — neučinivše nikdy nic vznešeného pro Boha ani pro člověčenstvo.

Uplyne několik staletí. — Počíná středověk, v němž Kristus vévodí ve všem. Karel Veliký a Ludvík Svatý zosobňují jaksi zájmy Spasitelovy zde na světě. Láska k Bohu a k lidem pučí všude překrásnými květy. A tu povstávají najednou Luther, Zwingli — Kalvín! Lidstvo věří, že Kristus jest pravý Bůh i pravý člověk a nezvratnými důvody jest přesvědčeno, že on, Kristus, je též naším pravým Vykupitelem. »Budiž« — volá Luther — »Kristus jest Bohem — jest naším pravým Vykupitelem — leč ztratil se nám. Domníváte se, že žije dále tajemným způsobem v církvi: není žádné církve! Není přebývání Krista mezi lidem! Představujete si, že dopouští doposud slovy kněze lidstvu jeho hříchy. — Není tomu tak! Myslíte, že jest ve Svátosti oltářní ustavičně přítomen — dnem i nocí — chyba lávky! Jest přítomen jenom jediným okamžikem — v okamžiku, když jest požíván!« — »Nikoliv!« — zakřikne ho Kalvín. — »Ani tenkrát není přítomen! Svátost oltářní jest pouhou značkou — pouhou vzpomínkou na Krista. Kristus přišel na svět — vykonal to, co mu bylo uloženo, totiž vykoupit svět a zmizel — není ho tu více!« Toť nové bludařství — nová vzpoura proti Kristu! Blu-

dařství toto útočí na víru v Krista Spasitele, ne, aby se ho zastalo, nýbrž aby jej umenšovalo, snižovalo. Opak toho, přátelé moji, tvrdím tó ještě jednou — šel by mi na rozum! Neprotivilo by se mi tolik, kdyby kdo volal k církvi: Tvůj Ježíš, tvůj Kristus nemá k nám dosti lásky, nesnižuje se k nám s dostatek, obětuje se ještě pramálo za nás! Nechápeš celou lásku Kristovu k nám! Odrhujeme se proto od tebe, abychom znovu obnovili obraz Kristův v celé jeho velikosti, kteráž by opět zaujala celou mysl a srdce člověčenstva. Než není tomu tak! Základní myšlenkou všech po XIX. století, co trvá církev — jest výčitka metaná církvi v tvář: »Hlásáš Boha, jenž má příliš mnoho lásky! Bůh že by se stal člověkem!« volá Arius. »Bůh že by se byl zrodil z ženy!« Toť volání Nestoria — »Bůh že by trpěl a umíral!« diví se Eutyches. »Bůh že by byl stále mezi námi!« — volá Luther — Zwingli — Kalvín. »Pryč s takovým Bohem! Toť láska jest přílišná — téměř nesmyslná!« Pomiňmež mlčením tyto bludy Ariovy, Nestoriovy, Eutycheovy — nestarejmež se o stará kacířství, jež srovnati můžeme s vyhaslými sopkami. Popatřmež na protestanty zijící.

»Hle! — řekl bych k nim — »vy snížili jste Spasitele, rozkouskovali jste jeho lásku, jeho učení, a jaký je toho následek? V é míře, jak jste snižovali Krista — tak snížili jste lásku k Bohu i k bližnímu. Nepravím, že byste úplně byli vyhladili ze srdce svého tuto dvojí lásku — toť nemožno, dokud věříte ve vtělení Pána a vykoupení lidstva. Než to tvrdím; jak by vám bylo možno cítiti k Bohu lásku vřelou, horoucí — když myslíte, že Bůh miluje vás jenom láskou odměřenou — láskou na puntík vypočítanou? Nemiloval vás až do konce, — usque ad finem!! Zadržel v přívalu lásky své, aby snad láska jeho nezdála se přílišnou, aby snad nepřetékala až přes okraj. Tak vám jej hlásali Luther — Kalvín. Proto jste protestanté podobni svému Kristu! Nemáte světců, nemáte vášně, zápalu, horlivosti pro Boha. Jste snad hodnými, poctivými lidmi — výše však se vyšínouti nemůžete! Hle! Toť přirozeným výsledkem vypočítavosti vašeho Krista k vám. A proto, že nemilujete Krista vroucně, jest i vaše láska k bližnímu chladnou, omezenou. Nemáte ani karmelitánek ani milosrdných sester. Mezi vámi nezrodil se žádný Vincenc Paulánský, žádný Don Bosco, žádný Cotonongo, žádná sv. Terezie. Vše souvisí nutně, a plyne nutně jedno z druhého. V pravdě není jiného jména pod nebem daného lidu, v němž bychom měli spasení býti kromě jména Pána našeho Ježíše Krista Nazaretského.«

K těm, kteří Spasitele snižují a podceňují, patří konečně i ti, kteří jej nenávidí. Kristus byl nenáviděn ve Francii po delší dobu, než celá stouletí. A co bylo, draží moji, toho následkem? Milovali snad za to tím více Boha? Mělo snad nuzné a zubožené lidstvo prospěch z opovrhování a tupení Ježíšova? Tak by tomu musilo býti, kdyby nebyl Kristus a jeho učení ničím než šalbou a klamem. Popatřmež tedy na ony zástupy, které odmítají Krista. Co zbývá jim ještě z představy o Bohu? Ani k myšlence na

Boha nemohou se povznésti. O lásce k Bohu, o lásce vznešené a schopné oběti pro Boha — nelze tu ani mluvit. Tou měrou jak trhají vznešenou postavu Kristovu, tou měrou mizí jim i Bůh pod rukama. Konec konců jest — bezbožství. Znají Boha jako pouhý, prázdný pojem, jako pouhou kategorii našeho rozumu a pouhou částičku našeho mozku. Jiní zase zovou přírodu svým bohem. Patříce na přírodu, vidouce její krásu a život, jenž neustále pracuje v lůně matky této, sklání čelo před touto silou, klaní se její velebnosti. Jiní zase zovou lidstvo svým bohem. Vidouce, kterak člověk nade vše stvoření vyniká svým rozumem a vůlí — klaní se člověku — toť jejich vtělený a viditelný bůh! Než konec konců jest: že lidé popírající Krista neklaní se vlastně ničemu; upadají do onoho stavu, ve kterém bylo druhdy lidstvo, dříve než přišel Vykupitel na svět, kdy žili lidé na tomto světě nemajíce žádného Boha. »Bez Boha žijí na tomto světě,« dí o nich apoštol národů v listu k Efeským. Byl-li však vymýtěn Bůh, zůstává ještě člověčenstvo. Než i tu zkušenost dosvědčuje pravou naší tak přišernou očividností, že netřeba šířiti slov. Století právě uplynulé a století nyní jest dobou, ve které zmocňuje se lidí všech jakási vášeň, vášeň to neznající slov jiných než hesel o svobodě, svornosti, bratrství, dobročinnosti, vášeň to stavící na oltář místo Boha pouhou lidskost, vášeň, jež chce docíliti, by lidskosti vzdávána byla jedině veškerá pocta a klanění. Blouznivci tito . . . zapudivše, odehnavše od sebe lásku k Bohu — budou snad láskou tím horoucnější lnouti k trpícímu člověčenstvu? Kdo by se tu neupamatoval na výroky moderních filosofů, kteří bez obalu prohlašují: V očích filosofa sestává lidstvo jenom z několika bytostí vynikajících nad obecným brakem. Dosáhne-li několik těchto vyvolených svobody svého vývinu — pak nesejde filosofu nic na tom, co stane se s ostatním brakem. Tak učí filosofie slovy, tak učí její stoupenci i skutkem. Jednou za krásného jitra nastoupila na místo filosofů guillotina. Ve jménu lidskosti, svornosti a bratrství kácela kříže, zavírala chrámy, prznila oltáře, vraždila kněze. Onen národ, který druhdy se pyšnil, že jest nejstarší dcerou církve římské, jest opojen nenávisí ke Kristu. Všude bují ihned bezbožství, atheismus se svými chrámy, se svými oltáři. Než jaké to oltáře! Pycha zapaluje na těchto oltářích kadidlo chlípnosti. A jak dopadá to s láskou k lidstvu? Ve všech vesnicích uskutečňuje se láska bratrská soustavným vražděním a pálením — celé stavy umírají na popravišti. A vyvrhelové lidské společnosti prahnou po tom, aby celá Francie měla jen jedinou hlavu, kterouž by stali jedním úderem sekyry. A právě tak, jak tomu bylo ve století XVIII., bude tomu vždy. Ruka, bořící trůn Kristův, vždy vztahovati se bude rouhavě k nebesům, vždy bude znásilňovati lidstvo. Svědky toho byli jsme na sklonku uplynulého století. Jedva že zmocnili se náčelníci kommuny vlády v Paříži, dali postříletí ihned všechny rukojmí a to nejenom kněze, nad čímž bychom se nepozastavovali, nýbrž i vojiny, soudce, generály, zapalující při tom Paříž se všech stran. A čeho

jsme se dožili před několika měsíci (v roce 1909) ve Španělsku v Barceloně? Jedva že náčelníci nevěreckých škol (jako Ferrer) zmocnili se vůdcovství lidu, jali se nejenom zapalovati kostely a pleniti kláštery, nýbrž i pustošiti a bořiti domy, celé ulice a třídy města, zabíjeti lidi na potkání, ba vrhli se i do sirotčinců, do škol a nemocnic, loupice, vyhazující nemocné z lůžek na dlažbu, je utloukajíce a pobíjejíce, ba dokonce prznili i hrobky, roztloukajíce rakve a tančíce s pohřbenými mrtvolami. Tak uskutečňovali lásku k Bohu a bližnímu.

V pravdě očividným způsobem ukázala se tu pravda, že kdo snižuje Krista, snižuje i Boha i lidstvo a že tudíž není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž bychom měli spasení býti, kromě jména Pána našeho Ježíše Krista Nazaretského.

Volejme proto ke svaté církvi:

Zachovej nám, svatá Matko naše, svého Ježíše, našeho Emanuele! Zachraň nám ono sladké pouto, které spojuje nebe se zemí, Boha s člověčenstvem!! Zachovej nám Ježíše pro sebe, zachovej nám ho i pro nás! Čím by byl svět, kdyby odešel z něho Kristus? Živ a rozněcuj všude lásku k němu a jeho sv. jménu, abychom uprostřed bolů, zklamání a zpronevěry tohoto světa vždy zachovali si neporušenou lásku dvojí, a to:

Lásku k Bohu a lásku k bližnímu. Amen.

L. G.

Na slavnost Jména Ježíš.

Ve jménu Ježíš spása.

»Nazváno bylo jméno jeho Ježíš «
(Luk. 2. 21.)

Na křtu sv. dostává křtěnec jméno nějakého svatého jako jméno křesťní; máť ve svatém jmenovci svém míti ochránce a vůdce poutí života. Jména všech svatých, i jméno Bohorodičky a Královny nebes Marie lze voliti za jméno křesťní. Ale jedno jméno jest, jehož církev žádnému křtěnci dáti nedovoluje, jehož žádný katolický křesťan dosud nenosil, je to jméno Ježíš. Žádný člověk v Novém Zákoně se tak jmenovati nesmí, protože je to jméno Boha-člověka, protože je to jméno božské.

Ježíš znamená v řeči naší »Spása Hospodinova« neboli zkrátka »Spasitel«; žádný člověk nesmí jména toho nositi, protože jest ho naprosto nehoden, protože všichni lidé od toho jména, od nositele jeho, jedině a výhradně spásy doufati mají.

Než, třeba jména Ježíš nositi nesmíme, přece ono nám mezi všemi jmény musí býti nejmilejší a nejdražší a můžeme a máme ve jménu tomto hledati spásy — časné i věčné — a také ji v něm nalezneme, neboť »není v žádném jiném spasení, a není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spaseni býti«.

Ano, jen ve jménu Ježíš naše spása!

P o j e d n á n í.

1. Kristus Pán přicházel jednou k městečku Enganim, na hranicích Samařska a Galilee. A potkalo se s ním tam deset malomocných, kteřížto stáli zdaleka a pozdvihše hlasu svého řekli: Ježíši, mistře, smiluj se nad námi! Kteréžto když uzfel řekl: Jděte, ukažte se kněžím. I stalo se, když šli, očištění jsou. (Luk. 17, 11-14.) Ve jménu Ježíš našli uzdravení.

Na poslední pouti do svatého města přicházel Ježíš k bránám Jericha. Tam v přikopě u silnice seděl slepý žebráček. A když uslyšel zástup mimojdoucích, tázal se, co by to bylo. I řekli jemu, že Ježíš Nazaretský tudy jde. I zvolal řka: Ježíši, synu Davidův, smiluj se nade mnou! A kteří napřed šli, domlouvali jemu, aby mlčel. Ale on mnohem více volal: Synu Davidův, smiluj se nade mnou! Tehdy zastaviv se Ježíš, rozkázal ho k sobě přivésti. A když se přiblížil, otázal se jeho řka: Co chceš, ať tobě učiním? On pak řekl: Pane, ať vidím! A řekl jemu Ježíš: Prohlédni, víra tvá tě uzdravila! A ihned viděl a šel za ním velebě Boha. (Luk. 18, 35--43.) Ve jménu Ježíš našel uzdravení.

Než, už tu slyším hlasy malověrné: »Takových zázraků už dnes Kristus nedělá. Ani se také nehodí do dnešní osvětlené doby.« Ale mohu odpověděti: Ježíš činí i dnes zázraků mnoho. Dne 20. května r. 1909 viděl jsem o slavnosti svatořečení u sv. Petra v Římě čtyři veliké obrazy, představující čtyři zázraky, které Ježíš učinil na nemocných nezhojitelných na přímělu blah. Josefa Oriola a Klementa M. Hofbauera. Jsou to zázraky naprosto jisté, přísahou dotvrzené od lékařův a očitých svědkův a staly se v letech posledních.

Ale Ježíš nemíní nás vésti ke spáse samými zázraky; naše cesta do nebe má podle vůle jeho býti ne cestou zázraků, nýbrž cestou křížovou. Řekl to sám tak zřetelně: »Chce-li kdo za mnou přijíti, zapře sebe sám a vezme kříž svůj a následuj mne.« (Mat. 16, 24.) Ale jak nám ten kříž Ježíšův bývá těžký: v nemoci, v neštěstí, nouzi, ve starostech, soužení a strastech! Mnozí ho sněsti nemohou a odhazují ho a sami se vraždí. A proč ho nemohou sněsti? Protože nehledají pomoci u Ježíše. My křesťané všecko můžeme v tom, jenž nás posiluje, v Ježíši.

Triatřicet dní byl kdysi náš krajan, mučedník, blah. Jan Sarkander, v Olomouci vězněn. Třikrát po šest hodin byl napiat na skřepici, pochodněmi pálen, až popálenými žebry bylo mu viděti vnitřnosti. Ale ani slovo žaloby na katany nevyšlo z úst jeho, často vzýval sv. jména Ježíš, Maria, Anna. U Ježíše našel smlu ve hrozných mukách.

Hledejte i vy, křesťané, útěchy a síly v utrpení u Ježíše, důvěrně vzývající sv. jméno jeho. Řekněte to také doma svým milým nemocným, aby kříž svůj trpělivě nesli s Kristem Pánem; a řekněte jim také, že sobě největší útěchy zjednati a Spasiteli velikou radost připraviti mohou, pozvou-li jej k sobě k sv. při-

jímání. Nenechávejte jich se trápati opuštěných celý rok bez útěchy na lůžku bolesti, zjednávejte jim častěji útěchy sv. přijímáním, zvláště v tomto témdni posvátném. My kněží: s radostí jsme ochotni přijíti se Spasitelem k nemocným vašim.

2. Když visel Ježíš na kříži, umřeli s obou stran vedle něho touž smrtí dva vrahové a loupežníci: levý rouhal se jemu, pravý, dojat jsa jeho trpělivostí, pravil k němu: Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého! I řekl mu Ježíš: Amen, pravím tobě: Dnes budeš se mnou v ráji. (Luk. 23, 42—43.) V poslední hodině našel lotr spásu u Ježíše.

Zrádce Ježíšův, apoštol Jidáš, nemusí sobě zoufati. Kdyby byl prosil Ježíše jateho, ba už ukřižovaného: »Ježíši, smiluj se nade mou!« — byl by dojistá našel u něho spásu a milosrdenství.

Ó vy všichni, které ohaví hřích, nebuďte lehkomyšlni, vraťte se pokáním k Ježíšovi! Ó vy všichni, které tíží hřích, nezoufejte, Ježíš vždy ochoten jest přijmouti vás na milost! Po celý tento týden zvláště stojí zde, v domě jeho, trůn jeho milosrdenství; poďte, hledejte spásy u Ježíše!

Dříve nebo později udeří nám všem hodina poslední. A snad přijde u leckterého náhle, nebude už možná povolati kněze, aby ho připravil na odchod do věčnosti. Tu zbývá jen jediný prostředek, spasiti duši svou — dokonalá lítost. Nezoufejte hrůzou, až vás už rdousiti bude smrt, nevěste se na život pozemský, když už všechno bude marno: nýbrž pamatujte jenom na duši svou, vzbudte dokonalou lásku k Bohu a z té lásky litujte hříchů svých: »Pane Ježíši, z lásky k tobě lituji všech hříchů svých. Ó Ježíši, buď mně milostiv!« Dokonalá láska a lítost i bez zpovědi smyje hřichy vaše a naleznete jí milost a spásu u Ježíše. Pravím to dnes, o slavnosti Jména Ježíš, úmyslně, starostliv jsa o spásu vaši, snad mohu jedenkrát tu neb onu duši právě dnešními slovy zachrániti.

* * *

V Ježíši hledejme všichni spásy své, a budeme-li také věrně dle vůle jeho žíti, ve svátosti a spravedlnosti synů božích, také spásu jistě u něho nalezneme. Amen.

J. Ocetek.

Neděle III. po Zjevení Páně.

Prosba malomocného a odpověď božského Spasitele.

»Přišed malomocný klaněl se jemu řka:
Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti.
I vztáhl Ježíš ruku dotekl se ho řka:
Chci, buď čist!« (Mat. 8, 2, 3.)

Stručněji nelze podati svatý život Ježíše Krista, Syna božského nežli následujícími, mnohovýznamnými slovy: »Ježíš chodě učil a dobře činil všem.« Slova ta častěji nalézáme v Písmě sv. A v tom právě záleží pravá velikost muže, že jiné dobrému učí a sám dobře činí dle výroku našeho božského Spasitele, řkoucího: »Kdo činí a učí, ten velikým slouti bude v království nebeském.« A v příkázání tom nám božský Spasitel sám příklad dal. Čtete všeska čtyři evangelia a s potěšením shledáte, jak se učení Ježíšovo s vypravováním divů a zázraků střídá! Tu slyšíme velmi krásná poučení, napomenutí a povzbuzení k modlitbě a hned zas vidíme, jak sám na kolenou klečí za tiché noci na osamělém místě, aby se modlil k otci nebeskému. Aneb zase čteme, jak vybízí nás k lásce, dobrotivosti, útrpnosti a milosrdenství a opět přicházíme k tomu, jak sám byl laskavý, dobročinný, útrpný a milosrdný. To lze spatřiti i v dnešním sv. evangeliu, v němž se nám vypravuje, kterak božský Spasitel dvojím zázrakem svou lásku a milosrdenství ukázal; zázračným a okamžitým uzdravením malomocného a nemocného služebníka pohanského setníka v Kafarnaum. Oba tyto divy jsou pro nás poučné; dnes omezíme se pouze na zázrak první, na uzdravení malomocného a slova, která při tom malomocný a božský Spasitel promluvil, vezmeme za předmět k rozjímání:

I. »Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti,« jest prosba malomocného.

II. »Chci, buď čist,« jest odpověď Kristova.

Pojednání.

I.

Leže u nohou Ježíšových s vřelou touhou po osvobození od obtížné nemoci, prosil malomocný: »Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti.« Zajisté krátká, ale přece dobrá modlitba.

1. Byla to krátká modlitba, ale nutně uvádí mi na paměť ono krásné naučení, jaké dal Pán Ježíš před krátkým časem posluchačům svým: »Když se modlíte, nemluvte mnoho jako pohané, kteří myslí, že vyslyšeni budou, když mnoho slov činí! Neboť otec váš nebeský ví, čeho potřebujete, dřív než ho o to prosíte.« Malomocný nelčí své vnitřní a zevnitřní bolesti nemoci své, nelčí své bolestné odloučení od každé, lidské společnosti a potřebu cizí pomoci, aby Pána tím spíše ku pomoci pohnul; on přesvědčen jest, že všecko to již Pánu známo jest.

On vyjadřuje jenom to, co mu srdce, plné dětinné prostoty, na jazyk vložilo.

Učme se tedy od malomocného nevyhledávati krásných, umělých a dlouhých slov, když Boha za vysvobození od nějakého zla neb aspoň za zmenšení prosíme a žádáme; nechme spíše srdce své v dětinné prostotě k Bohu mluvíti; vševedoucí otec náš nebeský ví, co mu říci chceme, kdybychom pro bolest ani hlasitého slova vysloviti nemohli. Bůh není jako slabý člověk, aby se ku pomoci odhodlal teprv tehdy, když jsme ho dlouho a pohutlivými slovy prosili. »Pane,« praví David k Hospodinu, »ty víš všecky žádosti mé, ano i vzdechy mé nejsou skryté před tebou.«

2. Krátká byla tedy prosba malomocného; byla to ale modlitba dobrá, neboť nalézáme v ní vlastnosti dobré modlitby. Jak veliká byla jeho pokora, když cíť nehodnost svou, k nohám Páně se vrhá; jak veliká byla jeho víra v moc Spasitelovu, jak silná jeho důvěra v jeho dobrotu, jak vznešená odevzdanost jeho do nejsvětější vůle! »Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti.«

Drazí křesťané. Ze všech chyb, kterých se při modlitbě dopouštíme, nejčastěji snad přichází ta, že nejsme odhodláni úplně odevzdati se do nejsvětější vůle otce našeho, jenž jest v nebesích. Často sice mluvíme jazykem svým v modlitbě Páně: »Otče náš, buď vůle tvá;« srdce ale naše nechce o tom ničeho věděti; ono chce vždy vůli svou; chce, aby se přání a tužby dle vůle jeho, ne však dle vůle boží vyplnily; Bůh často má se dle nás řídit a ne my dle Boha. Vůle boží jest všemohoucí, nejmoudřejší a nejdobrotivější k nám lidem; a to musí postačiti, abychom se této vůli božské úplně odevzdali a sice ve všech záležitostech, ať se týkají našeho časného neb věčného blaha. »Pane, chceš-li, budu čist,« pravil malomocný; a tak měl by se modliti denně každý křesťan vzhledem k povolání svému. Pane, chceš-li, můžeš požehnat práci rukou mých a potu tváře mé! Kdo z vás v hojnosti a nadbytku žije, necht' nezapomíná, že štěstí jeho i blahobyt na vůli boží závisí a proto modlí se: Pane, chceš-li, můžeš mi toto štěstí prodloužiti; chceš-li, můžeš všecko neštěstí ode mne, od rodiny mé i domu mého odvrátiti. A i trpící a jakkoli nešťastný, pozdvihni srdce své k Bohu a volej: Pane, chceš-li, můžeš náhle smutný můj stav změnití, zármutek ode mne vzdáliti a hned vrátí se radost do duše mé.

A kdo v hříších je, ten v důvěře obrať se k Ježíši a volej: Pane, chceš-li, můžeš mne očistiti a mně všecka provinění odpustiti tak, jako bych se jich byl nikdy nedopustil.

Kdo tak se modlí, ten modlí se krátce, ale dobře jako onen malomocný; i jeho modlitba bude vyslyšena a božský Spasitel mu řekne: »Chci, buď čist!«

II.

Sotva že Ježíš Kristus prosbu malomocného uslyšel, on, který již napřed věděl, zač ho tento prosí, hned vyslovil slovo

své všemohoucnosti, lásky a milosrdenství: »Chci, buď čist;« a slovo to mělo žádoucí účinek, neboť malomocný byl hned úplně očištěn.

1. »Chci, buď čist!« Slovem tím osvobodil Pán nešťastného a trpícího nemocného od ošklivé a bolestné jeho nemoci. Jak často vyslovuje týž Pán i posud, sedě na trůnu velebnosti své, podobné slovo moci své a dobroty; my sice neslyšíme slovo tělesnými ušima, poznáváme je však a cítíme výsledek jeho. Když jsi uzdraven byl od nebezpečné nemoci, křesťané drazí, Kristus to byl, který nad tebou pravil: chci, buď zdrav! Když ti v nouzi a bídě tvé neočekávaně dárek do tvého domu poslán byl, byl to Pán Ježíš, který nad tebou pravil: chci, aby ti bylo pomozeno. Když vzdálil se ze srdce tvého zármutek, strach a úzkost, a když opět do něho vrátila se veselá mysl a radost, byl to opět Ježíš, který nad tebou pravil: Chci, buď vesel!

2. Malomocný v dnešním sv. evangeliu jest obrazem hříšníka a malomocenství obraz hříchu. Hřích znečišťuje duši člověka jako malomocenství tělo a jako kdysi malomocenství Židy vylučovalo ze všelikého obcování a společenství s lidmi, tak vylučuje i nás hřích z obcování a společenství s Bohem a jeho vyvolenými. Pýcha, lakomství, hněv, závist, nestřídmost a nečistota — tímto malomocenstvím znečištěna bývá duše člověka. Když ale člověk tyto a všechny ostatní hříchy odložil, když jich opravdově litoval, z nich se upřímně vyznal a za ně dosti učinil — nebyl to on, jenž se od malomocenství hříchů očištil — byl to Kristus Ježíš, který se podle neskončeného milosrdenství svého nad ním smiloval a vyslovil ona slova ničící hříchy! Chci, buď čist! Kdo ale posud dále v hříších svých žije, nechť nezapomíná, že v slovech: »Chci, buď čist,« jest od něho mocné povzbuzení k pravému pokání a obrácení.

3. Posud nalézali jsme ve slovech Kristových: »chci, buď čist,« radost, útěchu a povzbuzení; jděme však dále v našem rozjímání a nalezneme v něm krásné poučení a důležité přikázání. Či není nám povědomo, že nám jeho sv. evangelium čistotu srdce v nejširším smyslu za povinnost ukládá, abychom se z dobrého, bohumilého úmyslu, všeho zlého vystříhali a dobré činili? Tuto čistotu srdce doporučuje nám Ježíš Kristus, když v osmeru blahoslavenství praví: »Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou;« a na toto jeho učení mají nás pamatovati jeho sv. slova: »Chci, buď čist!« Čistota srdce v užším smyslu jest ona ctnost, kterou jinak neposkvrněností nazýváme a která mezi všemi mravními ctnostmi ta nejkrásnější jest, která ale také nejtěžší se zachovává, a nejlépeji ztrácí. K ostříhání této ctnosti povzbuzují nás táž slova Kristova: »Chci, buď čist!« Tato slova Páně platí sice všem bez výjimky, zvláště ale platí vám, křesťanství mládeci a panny, kteří v tomto zkaženém světě s tolika nebezpečími bojovati máte; a proto vštípte si hluboko do srdcí svých slova božského Spasitele: »Chci, buď čist!« Amen.

Vojtěch Černý.

Na svátek sv. Rodiny.

Svaté Rodiny svornost v lásce k Bohu a k bližnímu.

Vstupovali do Jerusalema podle obyčejce ke dni svátečnímu. (Luk. 2, 42.)

V dnešní neděli, třetí po Zjevení Páně, slaví církev boží svátek sv. Rodiny nazaretské. Evangelium o dvanáctiletém Ježíškovi ve chrámě jest všem tak známé, že by dítě první třídy dovedlo tuto událost vypravovati: a přece jest plno tolika svatých, půvabných ctností, že jest kazateli opravdu nemožno, celé to evangelium vyložití za krátkou dobu jediné duchovní promluvy. Zvolíme tedy dnes ze zprávy evangelické jen jedinou ctnost za předmět sváteční úvahy: svornost sv. Rodiny v lásce k Bohu a k bližnímu.

I. Láska k Bohu.

Zákon Mojžíšův předpisoval, aby všichni dospělí mužové národa israelského každoročně putovali do svatého města Jerusalema ke třem hlavním slavnostem: na velikonoce, letnice a slavnost stánků neb pod zeleným. Tento předpis plnil věrně pěstoun Páně, Josef, chudý tesař v galilejském městečku Nazaretě. Ženy a děti tímto předpisem vázány nebyly.

Velikonoce padaly do konce doby t. zv. pozdních dešťů. Obilí už zráló, zrno potřebovalo vláhy, aby se nalilo a dalo hojnou žeň. Po velikonocích začínaly v krajinách níže položených žně. Od dešťů byly cesty v horách zlé, v nížinách ještě horší a putování v tuto dobu bylo velmi obtížné. Z Nazareta do Jerusalema byli plně čtyři dni. Ale ve svaté knize »Velepisni« (8, 7) stojí psáno: »Vody mnohé nemohou uhasiti lásky, aniž řeky zatopí ji.« Slova ta vidíme naplněna na sv. Rodině: nenechává pěstouna Josefa odcházeti samého do Jerusalema, sv. Panna a pacholík Ježíš putují s ním — z lásky k nebeskému Otci, jenž jedinou měl svatyni na hoře Moria v Jerusalemě, kde mu jedině směl obětovati Israel, kde obzvláště žádal Hospodin uctíván býti od lidu svého.

Křesťanské rodiny, vládne tato svornost v lásce k Bohu také v domech vašich? V některých ano, v některých rozhodně ne. Leckteré dítě posíláno bývá v neděli od rodičů do kostela a jde, už proto, že je katecheta v každé hodině náboženské k tomu napomíná, ale zároveň vidí dítě, že otec nebo matka neb oba celý boží čas do kostela nejdou. Anebo: matka a dítě chodívají častěji v roce k sv. svátostem; ale co si pomyslí dítě, když otec po léta ani velikonoc neslaví? Mnohé děti vyvozují z toho úsudek velmi svůdný a záhubný: »Dokud jsem děckem, honí mě do kostela, tam musím klečat a mrznout, až mně to bývá protivné; tatínek a maminka nechodí, větší bratři a sestry také ne; ale však se toho dočkám; však jednou přece dorostu a potom nebudu také chodit.« A nechodí potom skutečně. Tak se ubíjeji duše zlým příkladem.

»Kdo přikázání moje má a je zachovává, tenť jest, jenž mě miluje.« A přikázání boží a jeho církve zavazují všechny bez výjimky: dítě, muže, starce, císaře, žebráka, bohatého jako chudáka. Milé křesťanské rodiny farnosti mé, buďte svorny v lásce boží, zachovávejte přikázání boží a jeho církve. Sice, jak bude jednou v soud poslední? Nejste-li nyní svorní v lásce a úctě boží, není-li nyní mezi vámi boží, křesťanské jednoty, nebude potom možná jednota v odplatě, tehdy budou děti, jež kdysi v lásce a slzách klečely u smrtelného lůžka rodičů, odtrženy od rodičů a od sebe navzájem: jedni vstoupí na nebesa s blaženými, druzí s kletbami a zoufalstvím padati budou do propasti věčné, oddělení budou od sebe pro celou věčnost, jak žalostné to bude rozloučení! Od vaší dobré vůle závisí, abyste se jednou shledali v domě Otce nebeského v radosti, ale k tomu jest naprosto třeba: buďte nyní na světě svorní v lásce boží!

II. Láska k bližnímu.

První křesťané v Jerusalemě byli jedno srdce a jedna duše, jako velická rodina žili v lásce ve sv. městě. Vzor této pravé lásky rodinné měli na Spasiteli a jeho sv. Rodině. Jak něžná láska pojila ty tři sv. osoby! Společně konají obtížnou pout, vzájemná láska je silí, že jsou spokojeni i ve trampotách a svízelných cesty; ale jakmile se ztratilo rodičům božské dítě, jest po klidu a spokojenosti, bolest bezměrná trápí srdce matky i pěstouna, a nemají pokoje, dokud nenaleznou Ježíše ztraceného.

Pravá láska k Bohu nezbytně je spojena s pravou láskou k bližnímu, zvláště s láskou ke členům rodiny. »Kdo praví, že jest ve světle, t. j. že má pravou víru, a bratra svého nenávidí, v temnosti jest až posavad.« (I. Jan. 2, 9.) Všichni členové rodiny mají býti vroucí láskou spolu spojeni. Je-li tato něžná láska v domě a odejde-li někdo z domu nebo docela umře, tu bývá ostatním, jako by ztratili kus vlastního srdce, ano jako by jim srdce z těla vyrval.

Ale v mnohých domech nenajde dnes této lásky rodinné, protože z nich vymizela pravá láska boží. Tam bývají hádky a sváry den ze dne až do omrzení. Děti jsou rády, když se mohou jen z domu vytratit, společnost rodičů, jich přísný dohled se jim protiví. A zase leckteří rodiče nestarají se o to, s kým jejich děti obcují, jsou-li večer doma, ba ani nedovedou pověděti, kdy jejich děti v noci domů chodí. A také bývá, že rodiče některé dítě více milují než ostatní. Je hýčkováni, jemu všude přednost dávají, jemu všechno přehlížejí a odpouštějí. A také se přihází, že v některé rodině rodiče s jedním dítětem nakládají jako s popelkou, nejtěžší a nejsprostší práce jemu ukládají a ještě je každou chvíli plátní, snižují i bijí. Nejkrásnější dobu života, mladost, takové ubohé bytosti otravují vlastní rodiče, láska rodinná nezahřívá srdce jeho stále ztrápené. A srdce a mysl takového dítěte zůstává obyčejně smutna a trudna po celý ostatní život, a když rodiče už dávno v hrobě trouchnivější, dítě nemůže s láskou a vděč-

nostf na ně vzpomínati, nýbrž jen s bolem a trpkostí, ba snad i kletbu posílá za rodiči do hrobu . . .

To by, drazí moji, nemělo býti. Rodiče mají všechny děti milovati láskou stejnou, dětem nemá po Bohu nic býti tak milé a drahé jako rodiče, každé slovo jejich má jim býti svato, nikdy nemají odporovati: potom bude život rodinný klidný a šťastný.

Ano, křesťanské rodiny, buďte svorny v lásce k Bohu a k sobě navzájem, láska všecko přemáhá, láska všechny šťastnými činí! Amen.

J. Ocetek.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

»Vstav přikázal větrům a moři, a stalo se utišení veliké.« (Mat. 8, 26.)

Poslední neděli opustili isme božského Vykupitele u římského setníka. Odebral se do Kafarnaum zpět, uzdravil tu tchyni sv. Petra, osvobodil posedlé od zlých duchů a uzdravil veškerý nemocné, kteří k němu přineseni byli. Tak nastal onoho dne večer. Zázraky Páně přilákaly množství lidí. Když však Ježíš veliký zástup okolo sebe shromážděný viděl, rozkázal, aby přes moře přešli, které poblíž Kafarnaa bylo, a dnešní evangelium nám vykládá, co se na tomto moři přihodilo.

Tato bouře na moři zdála se pro diváky zcela přirozeným zjevem a jen podkladem pro veliký div, který Kristus Pán tu učinil. Vykladatelé Písma a svatí Otcové a učitelé však praví, že Kristus sám tuto bouři na moře seslal, aby učedníky u víře v něho a v důvěře v jeho všemohoucnost a prozřetelnost upevnil a na nebezpečí zvykl.

Tato událost jest též pro nás nanejvýše poučná a útěchoplná, a jako vše, nejmilejší, co nám svatá dějeprava o Ježíši vykládá, má pro nás hluboký význam i tato událost; protož učiníme ji též předmětem svého rozjímání, a dím k tomuto cíli:

Lodička Ježíšova na moři jest obrazem našeho života.

P o j e d n á n í.

Písmo sv. vypravuje: »Když do lodičky vstoupil, následovali ho jeho učedníci.« (Mat. 8, 23) Tato lodička jest obrazem našeho života na zemi. Břeh, z něhož do lodičky svého života vstupujeme, jest počátek našeho života, do něhož nás Bůh všemohoucí ve své laskavosti postavil; onen břeh, k němuž na lodičce svého života se přeplovujeme, jest věčnost, do níž nás Bůh povolal, a na věčnosti samé nebo peklo, dle toho, jak naše dráha života šťastně anebo nešťastně dopadne; a mezi těmito oběma břehy leží moře času, kteréž přeploviti musíme, za delší anebo kratší dobu, jak to Pán nad životem a smrtí pro každého určil.

Každý křesťan vstupuje na lodičku nikoliv sám, nýbrž s Ježíšem, jenž na křtu svatém k němu přichází, od něho se přijímá,

v něm zůstává a s ním až ku běhu věčnosti pluje, když křestan sám těžkým hříchem od Pána neodlučuje. Ano, též učedníci Ježíše přistupují do lodičky života křestana; neboť skrze křest stává se členem a synem církve Kristovy, a v této církvi jest Petr v osobě svého nástupce, římského papeže; tu jsou apoštolové v osobě svých nástupců, biskupů; tu jsou učedníci v osobách svých nástupců, kněží; Ježíš skrze svou milost a jeho svatá církev skrze své prostředky spásy. Toto vše nese život křestana téměř v sobě. Podobá se tedy lodička života křestana zcela dokonale oné lodičce na moři. V pravdě přepodivná lodička, nejmilejší! a překrásně vyzbrojena a veškerými hojnostmi pokladů milosti, opatřena na dalekou cestu, a tak jistě stavěna, že všem bouřím a nebezpečím vzdorovati, a zachovaná cíle své cesty dosáhne, když kormidelník, křestan sám, ji svévolně zničití nechce; když v plném slova smyslu se svatým apoštolem Pavlem se honositi může: »Když Bůh s námi, kdo proti nám?« (Řím. 8, 31.) a pro svoji církev nezvratně zaslíbení má: »Brány pekelné ji nepřemohou.« (Mat. 16, 18.)

Tedy s Ježíšem všemohoucím, všemoudrým, všedobrotivým, nanejvýš milosrdným a s celou církví na své lodičce života, plujeme po moři času k věčnosti. Jaká odvaha, jaká důvěra, jaká radost srdce musí nás provívati, když jest společnost plavby tak vybraná, cíl tak velikolepý a plavba sama tak vznešená; a jí tím více jest, čím větší a četnější nebezpečí, čím ostřejší a mocnější bouře, čím vytrvalejší a námahyplnější boje jsou; poněvadž pak záznaky a divy Krista jen tím slavněji nablízíme a konečně jen tím skvěleji zvítězíme, jen tím slavněji triumfovati budeme, když se jen pevně Ježíše a jeho církve přidržíme.

Kterak však lodičce života oněch se povede, kteří bez Ježíše a bez jeho učedníků, bez církve svaté Krista na toto moře se vydávají a bez ochrany a pomoci na sebe samy poukázání jsou? Třeba jen toto moře uvažovati abychom hrůzou a strachem naplnění byli. Beze všeho jistě zahynou.

Moře času jest vlastněmu moři podobno. Jest nestálé a nejisté a ztrácí se pod nohama, tak že žádného jistého kroku udělati nelze, aniž bychom v nebezpečí byli, že do bezedné propasti věčnosti se propadneme. Jak mnoho nešťastníků se propadne, aniž by to tušili, ještě v tomto masopustě snad opojení rozkošemi.

Moře času jest pravá zátopa trpkých bolestí na duši a na těle, v rodině, v celém lidstvu. A kolik lidí vrhá se samo do této zátopy, když hříchy své svědomí ztrpčují, výstřednostmi své zdraví podkopávají, prostopášností a luxusem svůj majetek promrhávají, závistí a nepřátelstvím společnost matou, netrpělivostí, zlostí, hněvem, nedůvěrou a zoufalstvím celý život pustoší.

Toto moře času jest plno písečín péče a závislosti na pozemských statcích, na smyslných rozkoších, světských marnostech, na rozkoších a zábavách, na změkčilosti a požitkářství; a jak často narazí lodička života na tyto písečiny, utkví na nich a jako

ukovaná, tak že následkem nedostatku duchovní potavy, jež se proto zanedbává, umdlévá, a život milosti ztrácí. Tyto smrtonosné příčiny jsou zvláště v těchto dnech pohanské chtivosti rozkoši nebezpečny a pro mnohé příčinou záhuby.

Toto moře času jest plno úskalí pohoršení, na nichž nejsilní lidé zkázu trpí. Tu jsou úskalí špatných knih, jež víru, náboženství, cudnou kázeň a mrav hanobí, nevěru však, blud, bezbožectví, nemravnost v nejskvělejším světle líčí; úskalí hříšných obrazů, jež sodomskou necudnost veřejně vystavuje a v nejmělejších malbách a barvách poskytuje, aby všech zraky na sebe obrátila a tím duše nakazila; úskalí hříšných známostí a spolků, jež pod rouškou lásky, věrnosti, zaopatření velmi smrtelné rány hříchu a neřesti zasazují; úskalí pohoršlivých řečí, pohoršlivých příkladů, pohoršlivých tanců, pohoršlivých divadel a pohoršlivého oděvu, jež všemi pěti smysly duchovní smrt do duše uvádějí, konečně úskalí potupy a hanobení náboženství, ctnosti a mravnosti, všelikého cvičení zbožnosti, na nichž mnoho bážlivých a zbabělých duší se pohoršuje a pro samou bázeň lidskou ve svých přestupcích povinnosti hynou. Jak mnoho obětí v těchto dnech masopustních na těchto nesčetných a hrozných úskalích zahyne!

V tomto moři času jest též mnoho divých a dravých oblud bezbožných svědků, lidí, kteří tím spokojeni nejsou, že sami v neřestech žijí, nýbrž dnem i nocí po tom slídí, aby též jiného ke hříchu svedli. Není jim žádná nevinnost příliš čistá, žádná ctnost příliš ctihodná, žádný svazek rodinný příliš neporušitelný, žádná osobnost příliš nedotknutelná, žádné místo příliš svaté, žádná hráz nepřekročitelná, žádný úskok příliš nízký, žádné násilí příliš ukruté, žádná zlomyslnost tak ohavná, aby k ukojení svých nízkých náruživostí duše zablýželi. Tu nepomáhá žádné varování církve, žádný zákon a trest státu, žádná přísnost, žádná ostražítost, žádné vyučování, žádná péče; hřích, ohavnost a hanba pokrývají rodiny a národy; svět se stal duševními mrtvolami pokrytým mořem. Je to skutečně děsné, když člověk člověka o posvěcující milost, o jeho nevinnost a ctnosti, o nadpřirozeného života milosti, o jeho věčnou spásu, o jeho Boha oloupe a na věky nešťastným činí; děsno, když člověk svého spolubližního, syna církve, vykoupeného Ježíše Krista, syna božského a dědice nebes modlám zabije a peklu odevzdává; divné, když taková obluda tento hrozný lup a vraždu na svém spolubližním ještě nad to s nejpřívětivější tváří, s lásky překypujícími slovy, se zavržení hodným pochlebováním vykoná. Není takový člověk hroznou obludou z propasti? A obzvláště doba masopustní to jest, kdy se to obzvláště děje.

Co však toto moře času ještě nejvýše nebezpečným a vskutku hrozným činí, to jsou bouře vášní, které se často se všech stran pozvedají, v hrozný orkán vzrůstají, vody všeliké zloby z nehlubších hlubin rozdmýchují a vlny všech pokušení se vši silou na chudičku lodičku duše metají, že se to divu podobá, když se

neztroskotá, nezahyne a pohlcena nebývá; větry marnivosti, samolibosti, sebechtivosti, pýchy, zpupnosti, jež žádné autority, žádného zákona, žádného řádu, žádné povinnosti si nevází a veškery meze kázně bourají; větry hrabivosti, lakomství, nenávisť, lichvy, nespravedlnosti, podvodu, utlačování, jež veškery společenské poměry trhají a vše nevládností, závistí, nepfátelstvím, ukrutností naplňují; větry smyslných rozkoší, změkčilosti, požitkářství, přepychu, nestřídmosti, marnotratnictví se všemi druhy neřestí až do »havnosti cizoložství, jež duši zabíjejí, tělo pustoší, majetek rozhazují, čest ničí, rodinu boří, národy nešťastnými činí a tresty boží k pokoji přijítí nenechávají. A kdy zuří tyto bouře vášní jízlivější a zhoubnější, jako právě v těchto dnech, v nichž rozpustilost volnou a bezmeznou se býti mní? »A aj, bouře veliká stala se na moři,« dí dnešní evangelium, »tak že se lodička pokrývala vlnami.« (Mat. 8, 24.)

Nuže, nejmilejší, přehlédněme toto moře času, po němž se my všichni přeplouti máme, se všemi jeho nebezpečími, a suďte sami, zda to možno jest, aby člověk sám, z vlastní síly, s vlastními prostředky, bez Ježíše a bez jeho církve, bez milosti Vykupitele a bez prostředků spásy jeho církve všem těmto bouřím vzdorovati, s neporušenou nevinností a ctností se přeplaviti a do jistého přístavu věčné blaženosti přistáti mohl? A přece musíme všichni na toto moře a k tomuto přístavu, a nikdo nemůže těmto nebezpečím zcela se vyhnouti, a co nejbolestnějšího jest a velmi mnohé bázní, malomyslností a zbabělostí naplňuje, jest ona okolnost, kterou dnešní evangelium slovy označuje: »On pak spal.« (Mat. 8, 24.) Ježíš, náš jediný ochránce a pomocník, zdá se, že často spí. Často se to v těchto nebezpečích a bouřích života podobá, jako kdyby se Bůh nestaral ani o nás, ani o naše poměry, ani o náš osud, ani o vše pokušení, nouze, nebezpečí a útrapy, jako bychom byli zcela opuštěni. Tu začasť nelze žádné záchranné hvězdy na nebi už spatřiti, žádné pomoci se země se nadíti ani z pevniny, a v lodičce života samé, v našem vnitřku, opuštěnost, jako kdyby vše v útěchy prázdny spánek smrti pohřženo bylo.

Přece, nejmilejší, pokud Ježíš jen v naší lodičce jest, nejsme ztraceni, když i spí a nás zdánlivě bouří ponechává; neb my právě tak málo zahyneme, jako on sám, jenž v nás jest. Kdyby už více v lodičce nebyl, pak bychom ovšem byli ve svrchovaném nebezpečí. Jak však můžeme věděti, že skutečně, byť i ve spánku, v naší lodičce života jest s námi a v nás?

Svatý evangelista Markus píše: »Spal na podhlaví.« (Mar. 4, 38.) Toto podhlaví, na němž Hospodin odpočívá, jest hřichu čisté svědomí, a dokud toto máme, máme též Ježíše, a ačkoliv se zdá, že spí, ačkoliv nás citelně nepodporuje, přece ví, vševědoucí, všem co se děje a chrání nás, abychom se nepotopili a pohlceni nebyli, a co nejdobrotivější a nejmilosrdnější v pravý čas se probudí a moři a bouři rozkáže.

Vykladači Písem praví, že Kristus zlým duchům dovolil, aby

onu hroznou bouří způsobili, aby tak příležitost měl své učedníky a diváky skrze div v jejich víře a důvěře v něho utvrditi a posílit. A to je též úmysl boží při všech pokušeních a nebezpečích, při všech bouřích našeho života. Bůh chce naši víru a naši důvěru zkoumati, skrze zkoušku osvědčiti a za zkoušku nás odměniti; a Hospodin nechává to zde ve svém přemoudrém a předobrotivém úmyslu často až do nejvyšší krajnosti přijíti, nechává nás často až do únavy pracovati, trpěti, bojovati a obětovati než pomůže, a právě to je to, když zdatně a mužně svou povinnost děláme, co naši ctnost nejskvěleji osvědčuje, naši zásluhu nanejvýš stupňuje, nám nejkrásnější koruny pro nebe připravuje, nás ode všeho pozemského odlučuje a nás téměř vši mocí nutí k Ježíši se utíkat, k Ježíši se připoutati, ani na sebe, ani na lidi, ani na kterékoliv stvoření, nýbrž na něho samého svou celou důvěru složití a s učedníky volati: »Pane, zachraň nás, neboť hyneme.« (Mat. 8, 25.)

Než, nejmilejší, je to Ježíš, k němuž ve všech potřebách o pomoc voláme? Nechodíme napřed k sobě samým, k ostatním lidem, ke všem možným tvorům, abychom pomoc hledali, a potom teprv k Bohu, ano, k Bohu snad vůbec ne? Neodstranili lidé Boha ze svého nitra, z rodiny, ze všech poměrů života a nesevěřili se sobě samým zpupně, ano s nepřáteli Boha jako druhy života, nesevěřili se rozbouřeným vlnám? A není právě toto příčinou, proč nám pomozeno není, že tak mnozí v nejkrajnější nouzi bez naděje hynou, pokušením podléhají, do hříchů upadají a ztraceni bývají?

Jak mnoho nešťastných nemá též už církve Kristovy; jaký div, když žádné pomoci už nedosahují. Jak mnozí lidé prosí ještě sem tam; avšak, když pak hned pomoc nepřichází, tu se viklá jejich důvěra a oni se odevzdávají zoufalství. Svaté evangelium říká: »I přistoupili k němu učedníci jeho, a vzbudili jej a řekli: Mistře, nezáleží ti nic na tom, že hyneme?« (Mar. 4, 39.) Nevolali na ostatní lodičky, které spolupluly, anebo na pevninu o pomoc; oni šli ihned k Ježíši; nezůstali tu němi, nýbrž vzbudili ho se svatou horlivostí ze spánku, nemodlili se tak jednoduše, nýbrž představovali mu, že se o jejich život jedná, a nepřestali dříve, až vstal a je zachránil. Hle! též my musíme s horlivostí se modliti a důvěrou a u víře se modliti, na modlitbách setrvati a skrze modlitbu Hospodinu téměř násilí činiti, až pomůže.

A nyní vizme zázrak! Svaté evangelium říká: »On vstav, přikázal větrům a moři a stalo se utišení veliké.« »Lidé pak se divili, řkouce: kdo jest tento, že ho i větrové i moře poslouchají?« (Mat. 8, 26. 26.) Je to Pán celé přírody. Pán nad bouří a tichem, Pán nad štěstím a neštěstím, Pán nad zdravím i nemocí, Pán nad válkou a pokojem, Pán nad ctí a hanbou, nad bohatstvím i chudobou, nad radostí a žalem, nad životem a smrtí, Pán nad nárůživostmi a pokušeními, Pán nad tělem, nad světem, nad peklem, Pán a Hospodin, jenž oblažuje a ztracuje; Pán nad rodinami, obcemi a národy, nad církví a nad státy, Pán všeho a nad ním

není žádného Hospodina jiného, a jeho jméno to jest, »jemuž se klanějí kolem těch, kdož jsou na nebi, na zemi a pod zemí« (Filip 2, 10) — »a není žádného jiného jména pod nebem dáno lidem, v němž bychom spasení býti měli.« (Skut. apošt. 4, 12.)

Proto káral Pán své úředníky pro jejich slabou víru a důvěru, poněvadž mysleli, že jich nemůže ve spánku zachrániti. »Co se bojíte, malověrní?« A toto slovo výtky platí též i mnohým z nás. Neboť jest pravda, naše lodička života pluje na nebezpečném a bouřlivém moři času, my jsme zevnitř a uvnitř ohroženi, jedná se o život a smrt nejen pro čas, nýbrž i pro věčnost, i vysazení jsou předražené, ano veškery statky v nebezpečí. Než přece nesmíme se trásti anebo zoufati. Neboť byt i Hospodin někdy se zdál spáti, není i ve spánku vševědoucí, že jemu naše potřeby známy jsou? Není Hospodin též ve spánku všemohoucí, že může nám pomoci a nás zachrániti? Není Bůh též ve spánku neskonale dobrotivý a milosrdný, jenž nás zachrániti a nám pomoci chce? Či není Hospodin, Pán, věčnou Prozřetelností, jež vše vede, řídí a koná, že těm vše k dobrému se děje, kdož ho milují?

»Co se bojíte, malověrní?« Jen jednoho ještě třeba, aby totiž Ježíš u nás v lodičce byl a zůstal, tím že se žádného smrtelného hříchu nedopouštíme a že se pevně jeho církve přidržujeme; pak, ale jen pak bude Pán v našem vnitřním a zevním životě, v našich rodinách, v našich obcích, ve všech národech, větrům a moři rozkazovati a nastane veliký klid.

Neprátele církve a Boha, víry a ctnosti nechť zuří, a moře času v hory rozdýmají a v propasti rozdělí a na naši lodičku života vrhnou a nad naši záhubou už z předu jásají; v pravý čas Hospodin vstane, rozkáže větrům vášni a přítval bolestí ke klidu uložít, a naši lodičku života po hladké hladině času, mezi mělčinami a úskalími, přes obludy mořské bez pohromy ke břehům věčnosti přivede, s velikou tichostí, v pokoji a klidu, v požehnání a spasení, že nebesa a země, že i peklo se diviti budou, kterak v tak mnoha bouřích a nebezpečích přece tak mnohé duše pro věčný život zachráněny budou. Amen.

Dle *Jiřího Patise* z Tovar. Ježíšova Dr. *Antonín Ondroušek*.

Neděle IV. po Zjevení Páně.

Za co se schovává bázeň lidská.

»Co se bojíte, malověrní?«

(Mat. 8, 26.)

V dnešním sv. evangeliu slyšíme z úst Spasitelových slova: »Co se bojíte, malověrní?« Úředníci jeho již viděli různé zázraky, které svědčily o božské moci jeho. Byli přítomni při proměnění vody ve víno v Káně galilejské, při zalovení ryb, při uzdravení několika nemocných, ba byli svědky i toho, kterak vzkřísil synáčka vdovy naimské — a přece se při bouři na moři báli.

Proto je Spasitel jemně kárá, bázeň a malou víru jim vytýká, a několika slovy poroučí mofi, kyne větrům — a nastává utišení veliké.

Bázeň, strach může plynouti z rozličného pramene. Je bázeň spasitelná a je bázeň hříšná, právě tak jako radost, zármutek, nadšení a lítost, podle toho, z jakého plynou zřídla, jsou buď posvátné a člověku prospěšné, nebo hříšné a člověku nebezpečné. Spasitelná jest bázeň o dosažení cíle člověku určeného, o dosažení blaženosti věčné, nebo bázeň před hřichy, před zaslouženým trestem božím, před nešťastnou smrtí, před nešťastnou věčností. Všecky tyto bázně člověka pobádají k dobrému. Avšak jest i hříšná bázeň, mám na mysli strach před lidmi pro nesnáze, obtíže aneb i pronásledování způsobené proto, že víru svou vyznáváme a dle ní žijeme. A i tuto bázeň můžeme pokárati slovy: »Co se bojíte, malověrní?«

Účelem pronásledování v prvních dobách křesťanských bylo blavně utvrzení církve. Křesťané si kladli za čest, jestliže byli od pohanů potupami zahrnuti, o statky obráni, všemi možnými způsoby mučení. Ani posměchem ani hrozbami, ani násilím nedali se odvrátiti od vyznávání víry. Těšili se slovy Spasitelovými: »Nebojte se těch, kteří zabíjejí tělo, duše však zabíti nemohou, ale bojte se spíše toho, jenž může duši i tělo zatratiti do pekla.« (Mat. 10, 28.)

Ale časy se změnily; pohané byli na víru obráćeni a nyní pronásledují a sužují křesťany — křesťané. A od toho času, kdy nepřáteli křesťanů stali se křesťané, kdy království boží na zemi je rozděleno, dávají se mnozí na útěk před útoky nepřátel, dávají se jejich lsti a úskoky polapiti. Není mezi námi té statečnosti, jakou slyneli bratři makabejští, není mezi námi duch svatých mučedníkův a vyznavačův, není pravého nadšení a zápalu pro věc boží.

Tím se stává, že mnozí lidé jsou dobrými katolíky a církví věrnými jenom tak dlouho, pokud jim z toho neplyne nějaký posměch, potupa, přezdívka; jen potud plní své povinnosti náboženské, pokud tak klidně a bez poznámek jiných konati mohou. Odebírali by katolické časopisy, stali by se členy katolických spolků, přistoupili by o velikonočních k stolu Páně, ale jenom kdyby jich proto nikdo neznepokojoval, nikdo se jim neposmíval. To všechno způsobuje bázeň před lidmi; ba ona zaviňuje, že mnozí, majíce se rozhodnouti buď pro svatou a spravedlivou věc boží aneb pro nespravedlivou věc lidí, po zralé úvaze rozhodují se pro věc lidskou, aby u lidí nepozbyli vážnosti, cti a chvály, aneb aby nepřišli o svůj prospěch a o své pohodlí.

Tato bázeň ovšem není spravedlivá a jest pramenem mnohých hřichů; bližnímu dává pohoršení, Boha uráží, Krista Pána zarmucuje. K tomu přistupuje celá řada dalších důsledků: pohrdání příkázáními božími, odstrkování náboženství a jeho úkonů z veřejného života, nevďěčnost k Pánu Bohu, zbabělost, slabost, polovičatost, nerozhodnost a nestálost.

I nepravost, nejmilejší, nachází své obhájce. Někdo zabije bližního, třeba bratra — matku. Celý svět ví, že vykonal strašný zločin, přece však nalezne advokáta, který jej před soudem hájí. Podobně i v našem případě: bázeň před lidmi jest čímsi zlým, aneb aspoň velikým nedostatkem, přece však má dosti obhájců, kteří ji všelijak opentlí a vyšperkují, jiná jména jí dají a tak jiné zaslepiti hledí. Avšak my voláme jako nebožtků papež Pius IX.: »Jen dejte věcem jejich pravá jména!« Bázeň před lidmi zůstane bázní, i kdyby se říkalo, že je to jen tolerance, nebo opatrnost, nebo starost o budoucnost. Posvitme si dnes na ta hesla, za která se bázeň před lidmi schovává.

P o j e d n á n í.

1. Přicházejí jedni a na omluvu své bázně před lidmi pravi: »Není to bázeň, ale jen shovívavost a tolerance k přesvědčení jiného. Pravé jméno, kterého naše bázeň заслужuje, jest láska, skromnost, ohled na jiné. Máme náboženství v srdci, veřejnosti na odiv svého náboženství nenosíme. Chováme se šetrně k přesvědčení jiného a nic nepřeháníme, nechceme vyvolávat hádky, různice a spory k vůli náboženským otázkám. Tak jednáme v duchu Kristově, který hlásal lásku jedněch k druhým.«

Zajisté správně šetřiti náboženských náhledů jiného, ale jenom pokud je to možno. Jedná-li se však o to, aby zásady katolické byly uplatněny, poněvadž se jinak přes ně klidně přejde, běží-li o víru, která je hanebnými výpady a posměšky tupena, jedná-li se o vyplnění svatých povinností, na nichž spása věčná závisí, na př. přijímání sv. svátostí, včasné zaopatření nemocného, zachovávání nedělního klidu, a pod., běží-li o příslušenství ke spolkům, které sledují cíle zřejmě protináboženské, jedná-li se o tisk víře a mravům nepřátelský — tu nesmí katolický křesťan ze samé shovívavosti, snášlivosti a tolerance ustupovati, nýbrž otevřeně a klidně musí se přihlásiti k pravdě. To jest, nejmilejší, známka pravdy, že k bludu a nepravdě je vždy netolerantní. K osobám je církev shovívavou, proti bludu a lži vždy bude bojovati, k těm nemůže býti tolerantní. Postavte se, když slunce hodně pálí, na výsluní a řekněte: »Paprsku sluneční, prosím tě, ustup asi na dva metry, ať stojím v stínu!« Paprsek sluneční by se usmál a řekl by: »Toho nemohu učiniti, to je právě moje přirozenost, že musím tmu zapuzovati.« Podobně i církev: to je její přirozenost, že tmy bludu, lži, nefesti nesnese.

Kde tedy se jedná o to, veřejně přiznati barvu, zda pro Boha — nebo proti němu, zda s Kristem — neb s Belialem, zda s pravdou — či se lži a klamem: tam není pro katolického křesťana shovívavosti, tolerance, tam nesmí couvati a zbaběle se za heslo tolerance schovávat. Tam zajisté platí slova Kristova: »Nikdo nemůže dvěma páňům sloužiti; neboť buď bude jednoho nenáviděti a druhého milovati, aneb jednoho se přidrží a druhým pohrdne.« (Mat. 6, 24.) A jiná slova Páně: »Kdo není se

mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.« (Luk. 11, 23.)

2. Přichází druhý obhájce bázně před lidmi — opatrnost. »I v náboženských otázkách — praví — je třeba býti opatrným. To, co vy bázni nazýváte, jest pouze opatrnost a moudrá diplomacie. Odpůrcům náboženství má se tu a tam dáti za pravdu a kde možno i uznání jim projeviti — na př. že usilují o čistotu náboženství. Tím se získají a z odpůrců stanou se zastanci dobré věci. Tato opatrnost jistě není odsouzení hodna.«

Opatrnost jest ctnost velice záslužná a vždy dobrá, ba církev ji klade mezi čtyři základní ctnosti. O této ctnosti praví katechismus: »Opatrnost jest ctnost, kterouž poznáváme, co máme v jednotlivých případech činiti, bychom jednali bohumile.« Ale jistě nejedná ani bohumile ani opatrně, kdo mlčí tam, kde má mluvíti, kdo za pravdu dává a přitakuje protivníkovi, jenž není v právu a pravdy nemá, jenž na dobrou věc nespravedlivě útočí. Jistě by jednal prapodivně pastýř, který by ze strachu před vlkem říkal: Vždyť on není tak zlý, on má v něčem pravdu, živ býti také chce — a loupení ovcí by dovolil a k němu třeba i napomáhal. Není opatrnosti, ze strachu, že by spravedlivá věc trpěla, kdybychom se jí ujali, opominouti každý pokus k nápravě a nechati běžeti vše svou cestou. Naopak, takové jednání jest jistě křesťana nedůstojné a pošetilé, je to hříšná liknavost, nedostatek zmužilosti zastati se dobré věci.

Řídí se snad i nepřátelé náboženství touto opatrností? Bezohledně provádějí své záměry a oni přece nehájí pravdy, neslouží pravdě, nebojují za pravdu. Zlí lidé nebojí se ve skutek uváděti své zlé úmysly, a křesťan by se měl obávati konati dobré, jež mu náboženství ukládá? Pohané, ač byli v bludu, neostýchali se veřejně náboženství své osvědčovati, a to i při slavných státnických úkonech. Tak na př. slavný řečník a státník Cicero měl v Římě r. 63 př. Kr. řeč proti Katilinovi, jenž osnoval občanskou vzpouru. Ke konci řeči té neostýchal se Cicero veřejně se dovolávati ochrany pohanského boha Jupitera, ochránce města Říma, a svolával věčný trest boží na Katilinu — a Cicero byl pohan; u nás však ze samé moudrosti a opatrnosti jméno Bůh, pravé náboženství, církev, přijímání svátostí a jiné stále musí z veřejného života ustupovati. Má se odpůrcům jenom ve všem přikyvovati k vůli pokoji, který jistě nebude pravý?

Spasitel pravil: »Nedomnívejte se, že jsem přišel uvést pokoj na svět; nepřišel jsem uvést pokoj, nýbrž meč. Přišel jsem zajisté, abych rozdvojl člověka proti otci jeho a dceru proti matce její a nevěstu proti tchyní její, a nepřátelé člověka jsou domácí jeho.« (Mat. 10, 34—36.) Jakoby řekl: Nemyslete, že nyní po mém příchodě na svět nastane mezi lidmi pokoj; tomu tak nebude; neboť s příchodem mým na svět souvisí nutně, aby povstalo a až do konce světa trvalo jisté rozlišování nebo třídění duchů, a to dle toho, zda ve mne kdo věří neb ne. Rozlišování to bude se díti mnohdy s takovou prudkostí, že lidé ve slepém fanatismu po-

vstanou nepřátelsky i proti nejbližším příbuzným svým pouze proto, že ve mne uvěří a mne se přidrží. Rozlišování duchů jest tedy nutné; domnívá se někdo, že svou nemístnou, nemoudrou a nekřesťanskou opatrností ten proces zastaví a církvi prospěje? Chce býti učedník nad mistra a sluha nad Pána?

Otevřeně a veřejně, bez bázně a beze strachu, který si dává jméno opatrnosti, přiznávejme se k Bohu, k církvi, plňme své náboženské povinnosti, nestydme se na př. smeknouti před křížem, před kostelem. Nebo těm, kteří na obě strany chtějí býti hezčí, domlouvá ostře Eliáš: »Jak dlouho budete kulhati na obě strany? Ani lidem není milý člověk, který »na obě strany drží«; s úšklebkem říká se o takovém, že jest »ramenať«. A Bohu, který jest věčná pravda a upřímnost sama, mohl by se takový křestan líbiti?

3. Přichází třetí obhájce bázně lidské a praví: »Starost o budoucnost nezaslouží jména bázně. Život je zlý a těžký, a kdo chce s vlky býti, musí s nimi výti. Ve svém nitru jsem dobrý katolík, ale veřejně se nemohu v nebezpečí vydávati. Jsem na jiné lidi odkázán svým výtělkem; mám rodinu, děti, o ty se musím starati. Kdybych své náboženství tak projevoval, jak toho přemrštěnci ode mne žádají, přišel bych o vážnost v obci i společnosti, po případě i o výdělek, o zákazník ano i o místo. Musím si tedy uložit jakousi rezervu, mírniti se.«

Na to odpovíme: Starost o budoucnost, o rodinu, jest jistě oprávněna. Je-li kdo nucen žíti mezi lidmi jiného přesvědčení, je povinen k jakési opatrnosti. Ale z tebe, příteli, mluví malá víra a skoro i zrada. Katolík nikdy se nesmí tak dalece zapomenouti, aby blásal: »Či chléb jím, toho píseň zpívám.« Nepřátelé víry mohli by dle té zásady žádati na něm, aby pro groš, pro výdělek třeba i víru zapřel, od ní odpadl a volnomyslilem, nevěrcem se stal. Tu je třeba připomenouti si slova Pána Ježíše: »Jakou dá člověk výměnu za duši svou?« (Mat. 16, 26.) Za poklady celého světa, za přízeň a lásku nevím koho na zemi nekoupí si člověk blaženosti věčné. I kdyby byl největším chudásem, dosti velikým je boháčem, je-li s ním Bůh. Kdo se Boha nespustí, toho Pán Bůh jistě neopustí. Bůh má více, nežli rozdal, a jistě nalezne prostředky, aby toho, kdo pro své náboženské přesvědčení a plnění povinností náboženských hmotně je poškozován, klesnouti nenechal, ale na jiné straně jej odškodnil. Tu je dobře připomenouti si onu sloku z písně »Tvůrce mocný, nebe, země«:

Nebudu se nouze báti,
neb Bůh o mne pečuje,
byť mne nechtěl přítel znáti,
v Bohu jest má naděje.

Jestli bídu, protiventství
přišlo by mně na se vzít,
jest to osud člověčenství —
jemu se chci podrobit.

Když znamenitý státník a spisovatel protestant Karel Ludvík Haller poznal pravdu našeho náboženství, přestoupil (roku 1820 v Bernu ve Švýcarsku) z protestantismu na katolickou víru. Proto byl ze svého úřadu sesazen, ale on to klidně snesl a hlady

neumřel. Tento příklad jistě povzbuzuje k statečnosti. I mnozí jiní přišli pro víru o své služby, ale raději to snesli, než by se Bohu zpronevěřili.

Také povznese a posílí vás napomenutí Páně: »Nepečujte úzkostlivě o život svůj, co byste jedli, ani o tělo své, čím byste se odívali. . . . Zdalíž nejste dražší než ptactvo nebeské, které neseje ani nežne, ani neshromazuje do stodol, a které Otec váš nebeský živí. Nepečujte tedy úzkostlivě, říkajíc: Co budeme jísti, aneb co budeme pít, aneb čím se budeme odívat? . . . Víť zajisté Otec váš nebeský, že toho všeho potřebujete.« (Mat. 6, 25—33.)

* * *

Nuže, nejmilejší, není třeba se báti, není třeba strach před lidmi zastíratí falešnými jmény. Víme, co mluví z těch, kteří svou tolerancí, opatrností a starostí o své živobytí a o budoucnost se omlouvají: bázeň před lidmi je to.

Proč byste se měli báti? Žádá snad církev od věřících něco, zač by se měli stydět? Zajisté nikoliv. A koho byste se báli? Lidí? Sv. Klement Hotbauer chtěl jednomu vznešenému pánovi, jenž si na sobě příliš zakládal, ukázat, co jest člověk. Sehaul se k zemi, nabral hrst prachu a řekl: »Vizte, to jest člověk!« Odpovězte tedy proroku Isaiáši, tážícímu se vás: »Kdo jsi ty, abys se bál člověka smrtelného a syna člověka, kterýž uschne jako seno? A na Hospodina, Stvořitele svého, který roztáhl nebesa a založil zemi, jsi zapomněl?« (Is. 51, 12—13.) Ano, nejmilejší, tak to bývá: lidí se lidé bojí, ale na Boha zapomínají. Vy pak bojte se Boha, ale ne lidí. Jenom lidé opravdu zkažení a nevzdělání mohli by se vám pro vaše náboženské přesvědčení, pro plnění povinností náboženských posmívati a vám škoditi. A posměch takových vás přece boleti nemůže a škodu jimi způsobenou Bůh jistě stokrát jinde vám nahradí. A i kdybyste něco přetrpěli, zda vám to nepříčte k zásluze vševědoucí Hospodin? Nenapomíná svatý Petr: »Trpíte-li co pro spravedlnost, blahoslaveni jste?« (I. Petr. 3, 14.); nepraví Spasitel: »Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské?« (Mat. 5, 11). Trpíce řadíte se k vyznavačům církve, kteří žaláře, okovy, vyhnanství, různá muka ano i smrt snášeli pro víru. »Buďte tedy pevní u víře, věduce, že se též vašim bratřím (jiným křesťanům) utrpení děje. Bůh pak všelike milosti, který povolal vás k věčné slávě v Kristu Ježíši, onť vás, když maličko potrpíte, dokonalými učiní, utvrdí a upevní; — jemu buď sláva na věky.« Amen. (I. Petr. 5, 9—11.)

R. S.

Hromnice.

Viz, aby světlo, které v tobě jest, nebylo tmou.

•A Duch svatý byl v něm.
(Sv. Luk. 2. v. 26.)

Evangelium dnešní praví o sv. Simeonovi, že byl člověk spravedlivý, bohobojný, očekávající potěšení israelského a Duch sv. byl v něm. Předchází, že byl spravedlivý; na to dří sv. Písmo, že byl bohobojný, to jest ne snad bázeň otrocká, ale bázeň plná lásky, která plní vůli boží a proto čekal tak vroucně na potěšení lidu israelského. Tento stav duše byl podmínkou, že v něm zůstával Duch sv., jenž jej osvětloval, řídil a sílil. Simeon jest obrazem duše křesťanské. Ona musí míti spravedlnost, musí býti z lásky bohobojnou a čekati útěchu od Boha a pak jest Duch sv. v ní. Co působí pak Duch sv. v Simeonovi, činí duši naší. Jest zde vzájemnost mezi duší mou a Duchem sv. Když duše se snaží býti spravedlivou a bohobojnou: Duch sv. jest v ní a osvětluje ji, vede, sílí, až splyne v objetí Spasitele svého. Proto dobře vizme, aby to světlo duše, kterým se dáváme věsti nebylo tmou, ale Duchem sv. To jest předmětem našeho rozjímání.

P o j e d n á n í.

Čím jsme vedeni? Rozumem, který je světlo boží v nás. Však to světlo musí býti spravedlivě užíváno a nesmí býti stranicky zneužito. Když tohoto světla spravedlivě užíváme, vede nás k bázni a lásce boží, jako Simeona. Vizte tuto knihu sv. evangelia. Co soudíte svým rozumem o původu této knihy? Povstala náhodou? Že snad sazeč vysypal množství liter a zamíchal s nimi a byla vysazena kniha? Soudí tak rozum spravedlivě? Nikoliv. Rozum jest vázán zákonem, že nemůžeme si nic mysliti bez dostatečné příčiny. Proto má rozum za to, že tato kniha byla vysazena myslícím sazečem a že sazeči předléhala práce myslícího ducha. Tak také v knize kolem nás rozestřené, kterou nazýváme přírodou, jest dáno nám na rozum, že má kniha přírody svého původce, kterého nazýváme — Bůh. To jest spravedlivé užívání přirozeného světla rozumu.

Ale viz dobře, aby světlo, které v tobě jest, nebylo tmou. Tmou jest, když užíváš rozumu falešně, se lstí, tak abys si namluvil věci, které se tobě líbí, ne které ti prospívají. Když si budeš rozumem namlouvat, že mohl svět povstati bez mudrého původce Stvořitele a zachovavatele, pak to světlo, které v tobě jest, bude tmou a vůdcem do tmy, o niž nevíš ničeho, nevidíš ničeho ani o svém původu, ani o svém cíli, ani o prostředcích, které by tě vedly k cíli tvému — Bohu. Pak to světlo tvé jest tmou a věda taká jest vlastně nevěda. Tato změna se stane tenkrát, když duše nevynasnažuje se býti spravedlivou, pak není Duch sv. v ní, nebo ona odpírá Duchu sv.

Kterak se stane v duši naší, že to světlo Ducha sv. nás do-

vede k Spasiteli? To se stane, když budeme skutkem činiti, co nám velí Duch sv. Vizte Marii Pannu. Ona činí, co poroučí Duch sv v Zákoně. Ona jde se očistovati, jsouc sama čistá, jde obětovati, nesouc toho, komu obětovati máme. Zde máme příklad, kterak uchovati světlo Krista v nás. Čiň, co ti poroučí a poznáš, že boží jest. Privil nám to Pán sám, když řekl, (Jan 7, v 17): *Bude-li kdo vůli jeho činiti, pozná o učením mém, zdali z Boha jest, čili já sám za sebe mluvím.* O Simeonovi praví evaugelium, že byl muž spravedlivý. Co činí křesťanský, spravedlivý člověk? Dělá, co Bůh poroučí a pilně se varuje, co Bůh zakazuje. Jakou odměnu vzal spravedlivý Simeon? že v nejvyšší spojení přišel se Spasitelem narozným, že v pokoji odchází, když viděl Boha vtěleného, jako Spasitele svého.

Jaká byla odměna spravedlnosti Panny Marie? Že jsouc spravedlnosti zrcadlem, stala se chrámem Syna božského vtěleného. Podobně jest i s námi, když chodíme ve světle sv. víry Páně. To je to pojednání naší věrnosti, že se necháváme nésti světlem božím a že jím docházíme k spravedlnosti, k bohobojnosti, k pokoji a patření na Boha. Běda však, když to světlo, kterým se dáváme vésti je tmou před Bohem, pak nedojdeme ani k spravedlnosti, ani k bohobojnosti ani k pokoji ani k patření na Boha. V den svěcení bromnic volám k vám duše drahé slova Páně, která pravil k učedníkům svým. (Luk. 11, v 35.) *»Viz tedy, aby světlo, které v tobě jest nebylo tmou.«*

Světlem jest rozum náš a ten může svítiti, když jest ozářen sám světlem boží pravdy, a ten může býti tmou, když se boží pravdě protiví.

Čím věrněji plníme vůli boží, tím lépe poznáváme božský původ sv. víry. Když neplníme, stává se rozum náš tmou a život temnou hádankou. Světlo boží, které v nás Duch sv. udržuje, šestery užitek v nás působí.

1. To světlo boží působí v nás praktickou moudrost životní. Co to znamená? Že nám dá světlo při každém kroku v životě a určí nám jasně cestu, kterou se brátí máme. Kdo nám to určuje? Křesťanská víra je tím světlem. Když toto světlo Kristovo zhasneš, jakou odpověď ti dá rozum tvůj na otázku, kdo jsi, kam jdeš, kterak máš žít? Jsi ve tmě. Nanejvýš ti dá odpověď hovadnou: jsi zvíře jen, po zvířecku máš žít a jako zvíře zemřeš. Volám k tobě slova Páně: *»viz, aby světlo, které v tobě jest, nebylo tmou.«* Tmou bude hned jak odložíš světlo Kristovo rozžaté k osvětlení pohanů!

2. Toto světlo musí býti nezměnitelné, jako jest Bůh sám nezměnitelný, poněvadž z Boha jest. Toto světlo, o němž mluvil už Simeon Duchem sv. osvětlený, svítí už 1900 let světu a vždy stejně osvětluje všechny věci: člověk tvor boží, duše jest obraz boží, jest nesmrtelná, běže odplatu věčnou, když miluje Boha a v milosti zemřela. To světlo svítí vždy stejně. Jinak tmy rozumu, ty se mění každou dobu, ba každý rok, jako vůbec jen blud se může měniti, kdežto pravda zůstává stále stejnou. Proto

to stále měnění lidských učení o duši, člověku, Bohu, nebi a peklu, jest jen důkaz bludu. Běda člověku, který jde bludnou cestou a nenalezne pravou. Proto volám: viz ať světlo, které v tobě jest, není tmou lidskou, nýbrž ať je světlem božím nezměnitelným.

3. To světlo boží musí býti naprosto čisté a vznešené a musí nás vésti k čistotě a vznešenému pojmání života. Jak krásný příklad, ano nedostižný na Marii Panně, jak krásný na Simeonovi a Anně. Podívejte se k jakým koncům vedou ty lidské tmy, které vedou mnohou duši. Co učí? Ony učí vyžítí se, užítí všecko, volnost ve všem: v myšlence, volnost v slově, v skutku, ano i volnost v smrti či jak tomu jeden z těch synů tmy říká: právo na smrt. (Paul Bergemann Soc. Paedagogik.) Toť jest ďábelské světlo. K takovému životu nás nemůže vésti Duch sv., nýbrž toto světlo jest ďábelské, které béře podpal z ohně pekelného. Kolik této tmy kolem nás. Drazí křesťané, ať vám svítí světlo Kristovo.

4. To boží světlo v nás musí působiti sílu k dobrému. Ono působí a odchovává ty brdiny ctnosti křesťanské, kteří dovedou nésti kříž, milují povinnost a činí dobře všem. Viz ty milliony našich sv. duší, kteří byli a jsou solí země. Co působí ta ďábelská tma, kterou tak mnozí se dají vésti? Oni nemají síly k životu. Dokud se jim dobře vede, jsou veselí, když kříž na ně přijde, zoufají si a vraždí se dle toho ďábelského učení tmy, které si vzali za světlo životní.

5. To světlo boží nám musí působiti čistou radost životní, poněvadž Bůh jest radost nejčistší. Proto svatí byli ducha klidného, pokojného, radost boží byla v jich tvářích. Tu radost vyslovujeme i v litanii loretánské, zovouce Pannu Marii, příčinou naší radosti. Tu radost vidíme na duších s klidným, čistým svědomím.

Je takováto radost u těch, kteří tmou nekřesťanskou jsou vedeni? Oni žijí v ustavičném rozporu. Hádají se s věřícími o svou nevěru, v křížku jsou sami se sebou i s Pánem Bohem. Jejich tváře nosívaly stopy jejich bojů duševních.

6. Tento pokoj se jeví zvláště v hodinu smrti, jak právě dnešní sv. evangelium krásně nám vyobrazuje na sv. Simeonovi, který na konci života s radostí volá: Nyní propustíš služebníka svého v pokoji, Pane, nebo oči mé viděly spasení tvé, kteréž jsi připravil před obličejem všech lidí.◀

Jak jinak jest u těch, kdož pozbyli toho světla. Alexander z Humboldtů, náboženský skeptik před svým skonem psal: »večer mého života je trapný a velice smutný.« Jak by nebyl zhasil si světlo nebeské a nevěděl na konci svého dlouhého života ani proč vlastně na světě byl. Jak jinak je tomu u Simeona a všech s ním spřízněných duší, které spravedlnosti Boha hledali, v bohobojnosti Boha našli a v jeho objetí skonali, aby se s ním věčně radovali.

Proto, drahé duše, které konáte slavnost očišťování Panny Marie, očistěte se od tmy bludu a choďte ve světle Kristově: tak naleznete: 1. moudrost životní, 2. nezměnitelnou pravdu boží, 3. vedoucí vás k čistotě života, 4. k síle ctnosti, 5. k radostnému plnění

povinností a 6. k milostnému shledání se s Pánem Bohem, Stvořitelem, Vykupitelem a Posvětitelém naším. Budiž světlem mým — můj Ježíši, budiž přímělkyní mou, ó Marie! Amen. *Fr. Vaněček.*

Na Hromnice.

Rodičové, vodte dítky své ke Spasiteli ve velebné Svátosti.

»Přinesli Ježíše do Jerusalema, aby ho představili Pánu.« (Luk. 2, 22.)

Čtyřicátého dne po narození Páně přinesli Maria a Josef božské dítko do chrámu jerusalemského, aby je obětovali nebeskému Otci. V sni chrámové, z níž vedla brána do svatyně, kde bylo viděti oltář zápalů, obětovali Syna božského Otci, tam zasvětili také svůj vlastní život službě Spasitelově.

Rodičové, také vám světil Otec nebeský dítky. Jako řádní křesťané i vy jste dali doněsti dítky své hned po narození do chrámu Páně a jemu jste je obětovali ve křtu svatém. A Pán tuto obět s radostí přijal a dítky vaše v posvátné koupeli křtu očistil ode hříchu dědičného, jako anděly svatými je učinil i za dítky své je přijal, svaté vám je vrátil, ale s přísnou povinností, abyste je pro něj vychovávali a k němu jednou do nebe přivedli.

Rozmilí rodičové! Cesta do nebe úzká a těsná, trnitá a příkrá jest a mnoho námahy stojí, má-li někdo jen sám po této nebezpečné stezce dojíti brány nebeské; ale vy ne sami tam máte přijíti, vy tam dověsti máte ještě celý hlouček dětí. V pravdě, berete-li vážně povinnost svou, slábi se cítíte k úkolu tomu a vzácná i drabá je tu dobrá rada a silná pomoc. A pomocníka máte tak blízko, pomocníka a vůdce, který dítky vaše jistě dověsti může do nebe a s nimi i vás, který pomáhati a věsti s radostí jest ochoten, ano sám laskavě se nabízí a volá: »Pojďte ke mně všichni!« Je to Syn boží sám, Ježíš Kristus v nejsv. Svátosti v kostele vašem, uprostřed vás. K němu pošlejte denně dítky své, on vám je povede do nebe. Poslejte je, pokud možno,

a) denně do chrámu Páně a

b) často k sv. přijímání.

Pojednání.

I.

Poslejte, rozmilí rodičové, dítky své co možná denně na mši sv. Obět tato jest nejvznešenějším a nejsvětějším úkonem, který se denně na světě děje. Nemůžeme Boha jinak lépe chváliti a velebiti, jemu děkovati, jej za hříchy své usmiřovati, jej za milosti prositi nežli mší svatou. Mnobo tedy prospěje výchově dětí, bývaj-li navykány, denně obcovati mši sv. Začíná-li dítko každý den tímto přesvatým úkonem, blahodárně to působí na jeho mravy, na jeho všecek život. Rodičové to patrně viděti budou; ovšem třeba, by se dítko nechovalo v kostele rozvesele a ne-

zvedeně, nýbrž aby se před oltářem modlilo a se chovalo zbožně, jako anděl před trůnem božím. Dítě, které denně obcuje s Pánem Ježíšem při mši svaté, které ruce i srdce v modlitbě zbožné k němu pozvedá, také za dne podobno bude tomu Ježíši: bude nevinné, poslušné, uctivé, vlídné, trpělivé, zbožné, pilné, pracovité jako dítě Ježíš ve svatém domku nazaretském.

A nemůžete-li, rozmilí rodičové, dítek svých pro zimu nebo chatrné šatky posílati denně na mši sv., pošlete je přece denně k Pánu. Dům boží celý den jest otevřen. Pán v každý čas rád vidí dítky u sebe. Upozorněte je, aby aspoň cestou do školy nebo z ní na chvilku zašly sem a Spasitele potěšily krátkou aspoň modlitbou. Ze školy vědí, jak zde se Spasitelem mluvíti mají.

Modlitba malých i vám, rodičové, prospěšna jest, neboť na prosby dítek nevinných Bůh se slitovává nad rodiči.

Do školy ve francouzském městě Chambéry chodilo 11leté děvčátko, nevinné a zbožné. Často s dětinou vroucností modlívalo se v kostele před vel. Svátostí. Najednou otec jeho nebezpečně onemocněl. Děvče běželo k faráři a prosilo ho, usedavě plačíc: »Velebný pane, pomozte mi, aby se tatínek uzdravil!« »Milé dítě,« pravil duchovní správce hluboce dojat, »přinesu tatínkovi lék a posilu v nemoci, modli se zatím co nejvroucněji k Ježíškovi ve vel. Svátosti, aby ti, je-li jeho svatá vůle, uzdravil tatínka.« Zbožné dítě poslechlo rady kněze a pomodlilo se vroucně na stupních oltářních k božskému Spasiteli. Potom vstalo a šlo domů. Otcí nebylo ještě lépe. I běží dítě zase k faráři a stěžuje si: »Velebný pane, již jsem se pomodlila, ale tatínkovi nevede se lépe.« »Milé dítě,« modli se ještě vroucněji,« odpověděl duchovní správce. A opět klečí dítě před svatostánkem, znova se modlí, vroucněji než před tím. Potom spěchá domů, ale ani teď nevedlo se otcí lépe. I rozpláče se a jde dítě po třetí k faráři a nařká si: »Ach, velebný pane, má modlitba pranic nepomáhá.« Se zanícením andělským modlilo se dítě opět před vel. Svátostí. Sklání hlavičku a neustává prositi: »Ó Ježíši, chceš-li, můžeš pomoci.« Minuly minuty, minuly hodiny a dítě klečí v kostele, modlí se. Tu se otevrou dveře kostelní, kdosi přichází a kleká do lavice za dítě. Konečně vstalo dítě a chtělo jíti domů, a když se ohlédlo, — vidí v lavici klečeti svého otce zdravého a svěžího. Chtěl sám dítě ze chrámu odvésti. Radostí klekli oba před oltářem a modlili se co nejvroucněji modlitbu díků: »Bože, chváíme Tebe!« Prosba nevinnosti vyslyšena. (Dr. Josef Keller, Fronleichnams-Büchlein.

I vám, rodičové drazí, bude modlitba dítek vašich na požehnání. Pošlete je pokud možná denně k božskému jejich Příteli sem před svatostánek. Ale nepošlete jich prázdných: když odchází dítě z domu, řekněte mu: »Pamatuj, dítě, že jdeš před Pána Boha; budeš tam zrovna před oltářem, chovej se mi tam zbožně.« A dejte mu — protože děti bývají zapomenuté — sami modlitební knížku nebo růženec do ruky a napomeňte je: »A modli se také za nás, když my pro práci do kostela nemůžeme.«

II.

A poslejte dítky větší často k sv. přijímání.

Jest dokázaná věc, že člověk mladý neudrží se v milosti boží a nežije, jak se na křesťana sluší, nechodí-li měsíčně k sv. přijímání. Rodičové, milujete-li děti své upřímně, musíte sobě také přát a o to se starati, aby vaše děti, nyní jako malé a později jako veliké, v milosti boží žily a dítkami božími zůstaly. Či by snad vám bylo milejší, aby děti ve hříších a nepravostech jako v bahně tonuly a byly otroky ďáblůvými? Tak by neměli smýšleti rodičové křesťanští.

Než náklonnost ke hříchu vězí v každém srdci lidském, už i v tom malém srdci dětském, následkem hříchu dědičného jsme všichni více ke zlému než k dobrému nakloněni. Hřích dušen musí býti už v srdci dětském; už to dítě musí se slítni a tužiti k boji proti pokušením života, a to se děje chlebem života, častým sv. přijímáním. Dítě, které za let školních Spasitele často přijímá a také později se ho nespustí, a za měsíc, za dva pravidelně ke stolu Páně chodí, zůstane najisto dítkem božím, toho nedostane ďábel do svých tenat a spárů. A neznám pro rodiče většího štěstí, nežli takové dítě, v jehož srdci stále přebývá Kristus Pán s milostí svou a jehož život jest obrazem svatého života Ježíšova.

Ale slyším podivné hlasy: »Co zas ten náš farář chce? Jakživo to nebyvalo, jinde o tom také neslyšet? Nač ty děti tolik trápit?«

Nepravím tu nic nového, je to věc tak stará, jako církev sama. Už v první církvi bylo zvykem, že při každé mši sv. všichni přítomní věřící s knězem přijímali, tedy i děti, ba drobečky ze sv. hostií zbylé dávány i nemluvňatům. A sv. Otec nám důtklivě přikazuje, se vši horlivostí napomínati věřící, aby se zase vrátili k tomuto svatému zvyku církve a přijímali často, chtějí-li, i denně. A přeje sobě hlava církve, aby tak konaly i děti. Udělejte, co vám možno, a vězte, že škoda věčná každého sv. přijímání, které člověk přijmouti mohl a nepřijal!

Nad to jako kněz a pastýř s posvátnou hrůzou pamatují na vážné výroky Páně: »Nebudete-li pokání činiti, všichni zahynete,« (Luk. 13, 3) a: »Nebudete-li jisti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete míti života v sobě.« (Jan 6, 54.) Na tyto dvě věci musí každý kněz ovečky své co nejčastěji upozorňovati, protože jich nejvíce člověku hříšnému ke spáse potřebová: a, duše mně svěšené, dokud budu jen moci na tuto kazatelnu vystoupiti: a dokud jen kousek plic míti budu, neustanu světu kázati o pokání a o nesmírné lásce Ježíšově v nejsv. Svátosti a o chlebě života!

Kajícnost a láska ke Kristu jsou ctnosti, v nichž se třeba stále cvičiti, aby křesťan byl křesťanem dokonalým a tu již u dítky třeba učiniti počátek. A mně knězi, pastýři? Mně ani největší horlivost dětí vašich nebude na obtíž, jeť knězi radostí největší, může-li dověsti Spasiteli co možná nejvíce duší čistých, nevinných.

A proto opětně a naposled volám: drazí rodiče, farníci

moji rozmilí, poslejte jen dítky svoje ke Kristu Pánu, poslejte je denně na mši sv. anebo aspoň na chvílku do kostela a často k sv. přijímání; potom povede je Kristus Pán úzkou, těsnou a trnitou stézkou k nebi a vy sami dožijete se na nich radostí časných a věčných! Amen.

Adorace dětská.

Pane Ježíši, věřím pevně, že jsi zde na oltáři, ve sv. hostii, s tělem i krví přítomen. Pokorně se tobě klaním, Pánu a Bohu svému.

Děkuji tobě, že jsi za mne na kříži umřel a že z lásky ke mně ve dne v noci ve svatostánku přebýváš, neboť rozkoš tvá jest, přebývati se syny lidskými.

Srdečně lituji všech hříchů, jimiž jsem tebe kdy urazil, a kajícně volám k tobě: Pane, odpust mi, vždyť srdce tvé je tak laskavé a milé.

Ježíši můj, dej mi milost, abych tě už jakživ hříchem neurazil, tebe nade všecko miloval, pro tebe žil a s tebou umřel. Amen.

Duchovní přijímání. Pane Ježíši, jak rád bych tebe nyní ve sv. přijímání hodně přijal. Ale že to není možno, přijď alespoň duchovním způsobem, s milostí svou, do srdce mého a zůstávej se mnou a posiluj mne, abych vždy žil dle svaté vůle tvé. Amen.

J. Ocetek.

Neděle Devítník.

Jaké povinnosti mají dělníci, a jaké zaměstnavatelé navzájem?

Právě přečtené evangelium o hospodáři, jenž najal dělníků do prací na vinici svou, podává nám látku k rozjímání o tom: Jaké povinnosti přijímá na sebe dělník k hospodáři, jenž ho do díla najal? a jaké povinnosti bere na sebe zaměstnavatel, jenž dělníka na práci najal?

P o j e d n á n í.

1. Má-li řečeno býti o povinnostech dělníka, třeba si prvé připamatovati, co se s tím slovem dělník dle pravdy vyrozumívá?

Kdo jest dělníkem? Lidé pošetilí se domnívají, že dělníkem jest jen ten člověk, jenž pracuje se sekyrou, motykou, krumpáčem anebo jiným hmotným nástrojem v rukou. To není ale pravá představa o dělníku. Dělníkem jest jeden každý, kdo dělá, a sice za mzdu dělá jiným, ať si již pracuje rukama nebo hlavou. Ba více namáhavým dělníkem jest právě člověk, kdo hlavou pracuje. Ano lékaři tvrdí, že člověk hlavou pracující za dvě hodiny denního svého namáhání více životních sil spotřebuje, nežli dělník rukama pracující za celý den. Dělník totiž hmotně tělem pracující bývá po své práci sice znaven; ale když se nasytí a vyspí, bývá druhého dne opět zcela čilým do práce; kdežto dělník duchem

pracující ducha svého nadměru naplná, jenž pak přemožen nedopouští člověku klidného spánku, ani chuti k nasycení, aby tak nových sil ku dalším pracím nabyl.

Ať pracuje tedy ale kdo tělesně anebo duševně, každý dělník má pracovati především tak, aby se ve všem osvědčoval jakožto pravý člověk a ctitel boží. Jako ctitel boží má se ale dokonale spokojovati s dílem, které jemu Bůh zde na světě vykázal.

2. Bůh jest naším svrchovaným Pánem, jenž nám ničím povinen není; ale ve své neskonale dobrotivosti osudy jednoho každého řídí tak, by nejspíše odplaty věčné dojíti mohl. Bez vůle boží ani jediný vlas s hlavy naší nespadá, jak tvrdí sám Spasitel; a on je to tedy také, jenž životní naše poměry zřídil, Spasitel; a na on je to tedy také, jenž životní nebo bohatství, mezi lidmi vzdělanými nebo nevzdělanými, a udělil jednomu každému přiměřené schopnosti jeho duchovní i tělesné. Bůh uvedl nás do stavu, v němž jeden každý žije, buď jako učenec, úředník, lékař, řemeslník, dělník, muž neb žena. A poněvadž Bůh povolal nás do díla na zemi, jak jemu se líbilo, kdož by měl se vůli jeho protiviti, proti ní reptati? Což soudí se hlína s hrncířem, a nakazuje mu, jakou nádobu by z ní činiti měl?

Avšak u Boha není přijímání osob; dítkami jeho jsme všichni, on jest milujícím Otcem nás všech. A proto v každém stavu na tomto světě může člověk nebe získati. Jsme na světě krátký čas, jako herci na divadle. Kdo hraje na divadle třeba krále, ale hraje špatně, tomu se vysmějí, ho potupí, vypískají. A kdo hrál třeba Lazara, ale provedl svůj úkol výborně, klidí potlesk i pochvalu i odměnu. A tak bude také při smrti jednoho každého z nás. Kdo zde byl mocným, bohatým, jezdil v kočáře, ale nežil bohulibě, zavržen bude; kdo ale ve stavu třeba nejprostším věrně sloužil Bohu, bude přehojně odměněn v životě věčném, a výše bude státi nežli ten, kdo jím snad na světě pohrdal, anebo nad něho se vynášel. Od doby, kdy sám Syn boží na světě žil v chudobě, a pro obživu těla tesařil, není chudoba žádnou pohanou.

Ba, jestliže dle slov Páně spíše velbloud projde uchem jehelním, nežli by bohatec, jenž své bohatství miluje a ho zneužívá, přišel do nebe, mají lidé chudí, v prostotě a pokoře si libující cestu k nebi daleko snadnější, nežli boháči.

A konečně jak dlouho trvá tu to bohatství, a jak dlouho to strádání? Nevíme ani dne ani hodiny, kdy Bůh obého ukončí, a odmění dělníky na vinici své dle zásluhy jejich! Proč tedy reptati. a míti oko neslechetné, že Bůh dává každému, jak on chce? Či-li že nesluší mu rozdávat dle vůle své?

3. Proto, jsi-li prostým dělníkem, nereptej, ale pracuj svědomitě na práci, na kterou jsi se najmouti dal, jakobys pro sebe samého pracoval; nebo pracujeme především ve službě boží; a čím nedokonaleji by nám lidé odplatili, tím větším dlužníkem stává se nám pak sám Bůh všemohoucí!

Jeden každý dělník prokazuj také úctu pánům svým podobně jako velí Bůh ve čtvrtém přikázání, aby děti i poddaní či-

nili rodičům a vrchnostem svým. Ve všem ale měj na zřeteli, abys při svých pracích pro lidi věrně sloužil i Bohu svému! Co by bylo platno, kdybys měl mzdu nejvyšší, ba kdybys mohl získati i poklady celého světa, kdybys při tom škodu trpěl na duši své? Kde dělníkovi nedopřávají, aby mohl neděle a svátky světiti, svátosti přijímati, a vůbec křesťanský žítí, takových lidí má on opustiti. byť by mu sebe více výhod slibovali. Ze světa nepone se si věru ze všech statků ničeho s sebou, leč co tu vykonal dobrého nebo zlého! —

4. Avšak mají-li dělníci povinnosti ke svým hospodářům a zaměstnavatelům, mají naopak i hospodáři povinnosti ke svým dělníkům! Říkati »když dělník vykoná uloženu mu práci, pak mi po něm nic není,« jest zásada nekřesťanská, a proto i nemravná. Svátý apoštol národů tvrdí: »Jestliže pak kdo o své, a obzvláště o domácí péče nemá, zapřel víru, a jest horší, než nevěřící.« (I. Tím. 5, 8.)

Hospodář má tedy míti péči o blaho těch, kdož proň pracují. Bůh nepropůjčil bohatým statků, aby jimi chudasy utiskovali, a je zotročovali, ale aby lidí potřebných obživovali. Chudému dal Bůh ruce ku práci, a bohatému, aby jimi platil spravedlivou mzdu. Každý kdo poctivě pracuje, má obdržeti tolik, aby mohl býti slušně živ. Mezi hříchy do nebe o pomstu volající čtá Písmo svaté i »utiskování chudých lidí, vdov i sirotků« (Sir. 35, 18, 20.); i »zadržování nebo ujímání mzdy dělníkům.« (Jak. 5. 4.) Dělník nemívá zásob na obživu, jestliže zaměstnavatel, byť mu i mzdy neubral, nedává mu jí ale v pravý čas; již tím ho snad velmi poškozuje, poněvadž chudás musí pak buď hlad trpěti, anebo s vlastní škodou se dlužiti nebo kupovati.

Moudrý Sirach napomíná: »Máš-li služebníka věrného, jako s bratrem s ním nakládej;« a tedy sil jeho šetři, práce jen přiměřené jeho silám mu ukládej, a o jeho blaho upřímnou péči měj!

5. Jestliže ale má každý hospodář již i o tělesné blaho svého dělníka a svěřence pečovati, má tím závažnější povinnost, dbáti i o nesmrtelnou duši jeho. Musí mu tedy dopřáti s důstatek příležitosti, aby mohl v neděle a zasvěcené svátky dopoledním službám božím obcovati, svátosti řádně přijímati, a vůbec spořádaný život křesťanský vésti. Za tou příčinou má jemu i o vhodná naučení se postarati, i vlastním dobrým příkladem předcházeti.

A činí-li tak dle pravdy, činí netoliko dle vůle boží, ale i pro vlastní zisk svůj. Nebo kdo z lidu dělného jesti věrným ctitelem Pána nejvyššího na nebi, bude vždy i věrným služebníkem hospodáře, zaměstnavatele svého na zemi; a dělník nevěrný Bohu nebude ani nikdy věrným a spolehlivým služebníkem pána svého pozemského!

6. Žijeme v dobách žalostného rozvratu mezi zaměstnavateli a dělnictvem. Kdo ho zavinil? Musilo se tak státi?

Příčinu nepřátelství toho hledati třeba v nepravé liberál-

nosti či svobodomyšlnosti minulého věku. Páni, Bohu se odcizivše, považovali dělníky za své nevoľníky nebo otroky; nedopustili jim světití neděle a svátky, honíce je stále do namáhavých prací, z nichž měli užítky jen sami. Utráceli lehkomyšlně, lidu jako ukazující, že na Boha, odplatu u něho, a na nebe nevěří, nýbrž že chtějí mítí nebe na světě. I vycítili to dělníci, a o viru v Boha oloupení, řekli si: »Není-li odplaty po smrti, není-li nebe po životě tomto, chceme ho mítí i my na tomto světě! Což máme se dřítí jen pro pány? Pracujeme-li jim, chceme se s nimi i dělití. Tady povstalo, bratře, dělití! všechno dělit!

Konají-li se nyní v zákonodárství pokusy hrozící revoluci sociální zažehnati, budou pokusy ty vždy marné, jestliže nebudou zbudovány na základech, jak sám Bůh je položil, vyznačiv povinnosti dělníků ku pánům, ale i povinnosti pánů k dělníkům, jak jsem právě o nich promluvil. Jen pak nastane klid, když i pán i nepán bude se při svých snahách těšiti na slovo Páně! »Pojď služebníče věrný, že nad málem jsi byl věrný, nad mnohým tě ustanovím.« Amen.

Dr. K. L. Rehak.

Neděle Devítník.

Dělníci na vinici.

»Podobno jest království nebeské člověku hospodáři, kterýž vyšel na úsvitě, aby najal dělníky na vinici svou.«

(Mat. 20, 1.)

Více než dva týdny jsou ještě do postu a bohoslužba v kostele už dnes nese na sobě ráz smutku a pokání: oltář stojí bez okrasy, vpředu zastřen rouchem barvy fialové, barvy smutku a pokání. V mešním rouchu barvy fialové stojí kněz u oltáře při oběti svaté. Je dnes neděle devítník, první neděle v předposti. Jaký má význam ta dnešní neděle a třínedělní doba předposti?

Od nejstarších časů církve předcházela slavnosti velikonoční doba; pokání a postu; ale ne všude a ve všech stoletích zachovávána stejná délka doby té. V některých krajinách postili se věřící 50, 60 i 70 dní nebo také 7, 8 až 9 týdnů před velikonoce. Jinde zase bylo zvykem, jeden nebo více dní v tém dni se nepostiti, nebo přerušiti v té době půst o jistých domácích slavnostech, a proto začali za to dobu postní tak, že součet jejich dnů skutečně postních činil 40. Proto počínáno na různých místech s dobou postní sedmou, osmou až devátou nedělí před velikonoce a první její tři neděle nazývány: devítník, I. a II. po devítníku.

Později nařizeno pro celou církev, aby doba pokání začínána byla všude stejně, totiž 46 dní před velikonoce, na polepeční středu. Poněvadž po 6 nedělí postu není, činí doba skutečného postu 40 dní.

Ale jména dřívějších prvních nedělí zachována: devítník

a I. a II. po devítiníku. Doba těchto tří neděl až do popeleční středy sluje předpostí.

Ačkoli se v ní půst ještě nepřikazuje, v kostele církev ji světlí jako dobu postní, kající. Po tyto tři neděle slouží kněz mši sv. v rouše fialovém, nemodlí se při ní chvalo zpěvu Gloria, neříká při ní Alleluja. A zvláště v evangeliích těchto neděl připravuje církev myslí křesťanů na blízkou dobu pokání, na posvátný půst.

Dnešní evangelium vypravuje podobenství o dělnících na vinici.

P o j e d n á n í.

Zámožný majitel vinic, jemuž na práci vlastní čeleď nestačila, vycházel na trh za různých hodin denních, najímat dělníků na vinici svou. Bylo to asi v čas vinobraní, kde jest ve vinohradě nejvíce dělníků potřeba.

Po prvé vyšel na úsvitě t. j. brzo po 5. hodině ráno. Šel na tržiště na blízku městské brány, neboť tam se scházivali chudí, hledající práci. Už v tu dobu našel tam několik dělníků a zavedl je na vinici svou, která byla asi na blízku města.

Ale práce bylo příliš mnoho a hospodáři bylo ještě čtyřikrát hledati dělníků a to, dle počítání židovského: o hodině třetí (naše 9. dop.), o šesté (naše 12. polední), o deváté (naše 3. odp.), a o jedenácté (naše 5. odp.). O šesté hodině před večerem končila práce denní. Mzdou obdrželi všichni dělníci bez rozdílu stříbrný peníz t. j. římský denár, desetiák, asi našich 95 hal. Ještě dnes platívá se na venkově ve sv. zemi dělníkům asi 1 K na den; v městech a na blízku nich i tam jest denní mzda už mnohem vyšší. Dělníci se najímají beze stravy; dělníci se stravují sami. Dělník východní jest velmi skrovný, spokojí se s chlebem a několika olivami nebo jiným ovocem.

Toť slovný smysl dnešního podobenství: Ježíš mnil jím něco nadsmyslného, duchovního.

Hospodář jest Bůh sám. Jeho vinice jest jeho církev. Dělníky jsme my. Na vinici Páně máme pracovati o spáse duše své. Někteří k svatému dílu povolávání bývají dříve, jiní později. Maria Magdalena, Šavel povolání v dosti pozdní hodině denní; lotr na kříži až v hodinu jedenáctou, brzo před skolem.

My všichni už v časnou hodinu ranní přijati jsme byli na vinici Páně, už na prahu života, na křtu sv. kde jsme přijati byli za dítky boží a povolání na vinici Páně. Ale stali jsme se povolání svému tolikrát nevěrnými, vzepřeli jsme se hříchem tolikrát proti Bohu a zanedbávali jsme práci na vinici, dílo spásy své.

Církev nám připomíná dnešním evangeliem povolání naše a napomíná nás, abychom v království božím více si všímali duchovní práce spásy a to se děje pokáním a sebestmrtvením; pokání máme činiti za hříchy spáchané, pokušení budoucí máme přemáhati, zlé náklonnosti krotiti u umrtvovati.

Církev připravuje nyní věřící na nastávající dobu postní, a

svět v tuže dobu oddává se zábavám hříšným, zvláště v poslední tři dny masopustu. Tento zvyk pochází ještě ze starého pohanství. Pohané ku počtě boha Baccha trávili jisté dny hodováním, tancem, hrou a jinými záhavyami bezuzdnými a nemravnými a zvali ty slavnosti Bacchanaliemi. Pokračováním těchto Bacchanalí jsou zábavy masopustní.

Církev od jakživa horlila proti těmto nevázaným radovánkám, nesrovnávajíť se se vznešeným povoláním křesťana, který má býti dítkem božím a chrámem Ducha svatého; nesrovnávajíť se s duchem času, který nyní církev slaví. Naše náboženství nežadá, bychom se odříkali vši radosti, naopak ono jest náboženství pravé radosti, ale radosti, kterých církev dovoluje, mají býti křesťana důstojny, nesmí v nich býti hříchu, nesmějí se zvrhnouti v bezuzdnost a nevázanost.

A do těch právě, bohužel, přechasto zabočují nynější zábavy křesťanů; ani masopust sebe delší jim nestačí, i o popeleční středě se tančí a maso jí!

Ve jménu církve, matky naší, volám k vám: pamatujte na povolání své; jste dělníky na vinici Páně, máte o spáse duší svých pracovati pokáním a sebezapřením. Pamatujte, že jste chrámem božím a že Duch svatý přebývá ve vás. Nezensvěčujte toho chrámu vznešeného hříchem! Amen.

J. Ocetek.

Neděle I. po Devítníku.

Cyklus.

Thema: Člověk koruna tvorstva.

Disposice I.

Člověk podle těla jest korunou a králem tvorstva.

»Hospodine, málo menším člověka jsi učinil než anděly, slávou a ctí jsi jej korunoval.«
(Žalm 8, 6.)

Ú v o d.

V dnešním podobenství přirovnal Kristus Pán kněze církve své k rozséváči. Jako tento rozsévá símě své, tak i kazatel vkládá slovo boží do srdcí lidských. Bohužel však, že toto přichází na různou půdu, jako ono símě rozséváčovo. Slovo boží nepadne vždy na půdu takovou, aby vzešlo a užitek přineslo. Jak vlažně, ba netečně mnozí poslouchají slovo boží.

A čím je to vinou? Hříšného světa, ďábla a zlé lidské žádostivosti. A ta je buďto »žádost těla, nebo žádost očí nebo pýcha života.« Nejhorší je ta poslední, neboť, jak praví Duch sv. ústy moudrého Siracha (X. 15.): »Počátek všelikého hříchu je pýcha.« Je to hřích v době naší tolik rozšířený. »Proč se pyšní člověk, ježto není než země a popel?« (Ekk. X. 9.) Proč se jeden vynáší svým vysokým postavením, druhý svými vědomostmi, tento

svým bohatstvím, onen krásou těla svého? Sv. apoštol Pavel se ptá: »Co máš, čeho bys nebyl (odjinud) vzal? Pakli jsi vzal, proč se chlubitš, jakobys byl nevzal?« (I. Kor. IV. 7.)

Člověk sám sebe neučinil, nýbrž, jak víme, Bůh je tvůrcem, původcem jeho. Člověk je tvorem božím; na tom si má zakládati, na to má být hrdý. Neboť je obdařen dokonalým tělem a smrtelnou duší.

Předmětem dnešní naší úvahy budiž lidské tělo, abychom z jeho předností poznali, že je člověk korunou a králem tvorstva.

Ty pak, Hospodine všemohoucí, jehož nebesa i země obsáhnouti nemohou, jenž jsi z pouhé lásky postavil nás na tuto zemi, abychom tebe poznávali, ctíli, milovali a jednou slávy tvé účastnými se stali, dej nám poznati sama sebe, naši velikost, bychom tak poznali tvou moc, slávu i lásku!

P o j e d n á n í.

A) *Člověk korunou tvorstva.* Krásný je tento svět, jenž vyšel z rukou božích; nebesa vypravují slávu boží a dílo rukou jeho zvěstuje obloha.

Krásná je příroda, zpěv jejího ptactva, vůně květin, milé vanutí větru, šumění lesů, příjemné střídání čtvera ročních počasí, klidné klokotání potůčků, úchvatné blýskání a rachocení hromu... Ó Hospodine, kdo se vyrovná slávě tvé? Všecko dobře jsi učinil, a kdo nenahlíží dílo tvé, ukazuje, že není hoden, aby ho země nosila. Ale obzvláště vyvýšil jsi člověka, nejznamenitějším tvorem viditelného světa jsi ho učinil.

Některé věci má člověk společné s ostatními tvory. S nerosty má společnou hmotu, z níž je učiněn. Praví Písmo sv.: »Učinil Bůh člověka z hlíny země« (I. Mojž. 2, 7.) a o popeleční středě říká kněz, znamená čelo věfcích popelem: »Memento homo, quia pulvis es et in pulvere revertaris! Pomni, človče, že prach jsi a v prach se navrátíš.« (I. Mojž. 3, 19.)

Jako strom, tak i člověk přijímá potravu, roste, vyvíjí se, a zase umírá. A rovněž vyšší, smyslný život pozorujeme na člověku, jako na ostatních živočiších.

Člověk spojuje v sobě vše, co mimo něj ve viditelném světě vidíme, on je jaksi svět v malém, *korunou* všeho tvorstva (mikrokosmos)

Všimněme si blíže předností lidského těla :

1. První dar dobrotivého Tvůrce na těle našem je oko, které pod čelem místo své má a je králem všech ostatních smyslů. Kdo je s to, vypočítati dobrodiní, jež nám prokazuje čistý, zdravý zrak? Jím poznáváme přátele své, spolubližní, jím pozorujeme krásu země a slávu stvoření. Až v nedozírná oblaka pozdvihují se oči naše a zvou nás, abychom chvalozpěvy prozpěvovali Stvořiteli za jeho lásku k nám, projevenou stvořením světa. — Kolik nebezpečí odvrátíme snadno od těla i duše svýma očima? Před kolikerým zlem ochráníme jimi bližního, kolikrát mu jen jediným pohledem dobře učiníme? Laskavá matka na své dívky jen po-

hlédne a hodné děti poslechnou. Kristus Pán jen pohlédl na dvoře na *Petra*, a ten se rozplakal a hřích svůj pokáním smyl, na *lotra* na kříži, a ten šťastně dokonat.

2. Druhý vzácný dar boží je *sluch*. Kdo popíše radosti, kdo vypočte dobrodiní, jež nám laskavý Bůh sluchem prokázal? Malé dítě *v kolébce* poslouchá sladkou, konejšivou píseň pečlivé matičky, a nemocný na *smrtném loži* naslouchá útěchyplným slovům věčné pravdy. Kolik ztracených duší navrátilo se na pravou cestu posloucháním sv. učení, kolik spasitelných pravd uslyšíme v chrámě, ve škole a v dobré společnosti? O všem tom neví ubožák hluchý; jemu je celý živý svět jen velikou tichou pouští.

3. A jako sluchem dostáváme z rukou božích dobrodiní bez počtu, tak i *čichem* těšíme se z vůně libých květin, svou *chuť* okoušíme zdravé pokrmy a nápoje.

4. Jak platné služby nám prokazují naše *ruce*. Jimi pracujeme, živíme se, bližnímu pomáháme: lačné krmíme, žíznivé napájíme, nemocné ošetřujeme atd. Ale bohužel! Jak často zneužíváme tohoto vzácného daru! Již syn prvního člověka, Kain, vztáhl ruku svou na bratra a zabil ho. Kolik vražd bylo od té doby již spácháno? Téměř denně čteme v novinách, že ten či onen jiného zabil, nebo sám na sebe ruku vztáhl a se usmrtil. V Praze v posledních letech dle statistiky průměrně každý třetí den umře někdo sebevraždou. — Jak často vztahují mnozí ruku svou po majetku bližního svého; co krádeží se denně spáchá? Ano, ruka nezaboha neděsí se ukrásti i věci Bohu zasvěcené.

5. Jiným vzácným údem těla našeho jsou *nohy*. Co bychom byli bez nich? Viděl jsem člověka beznohého. Jako bídný červ po zemi se plazil. Smutný byl pohled na něho! A my, kteří máme nohy zdravé, jimiž snadno pohybovati se můžeme z místa na místo, jak často si lenujeme pospíšiti do práce, bližnímu ku pomoci, k návštěvě chrámu Páně ve dny mnohdy i sváteční?

6. Uvažme dále, jak každá část našeho těla je dobře umístěna, jak je vše postaveno na nejlepším místě. Na př. *hlava*, která jest nejpřednější částí těla, má také nejpřednější místo. *A srdce*, z něhož prýší život do celého těla, nachází se ve středu. Zkrátka: na těle lidském jest vše mistrovsky upraveno, všechny údy moudře uspořádány, jeden druhému slouží a napomáhá, všechny jsou člověku nejen k potřebě, nýbrž i k okrase. (Jirsík, dogmat. Kr. 194.)

7. A když si všimneme naší *přímé postavy*, která nás významává přede všemi ostatními tvory, ukazujíc, že je v nás něco více, než jen o něco vyvinutější zvíře: zdaž nemusíme se diviti nevystihlé moci, moudrosti a lásce boží? Nuže, mějme se na pozoru, abychom těla svého nikdy nezneužili!

B) (*Člověk králem tvorstva.*) Člověk není toliko korunou, nýbrž i *králem tvorstva*.

Pán Bůh mu dal panství nad veškerým tvorstvem hned když ho stvořil. Tehdy řekl Bůh: »Učiňme člověka k obrazu a podobnosti svému...« A stvořil Bůh člověka k obrazu svému . . .

muže a ženu stvořil je. I poželhal jim a řekl: »Rosttež a množte se a naplňte zemi a *podmaňujte ji* a *panujte* nad rybami mořskými a nad ptactvem nebeským i nade všemi živočichy, kteří se hýbají na zemi.« (I. Mojž. I, 24—28.)

Jakožto krále všeho tvorstva stvořil Bůh člověka teprve šestého dne, kdy již vše ostatní bylo stvořeno a země veškera takřka jakožto nádherný palác zřízena a připravena jemu za přibytěk.

Sv. Řehoř Nyssenský přirovnává člověka ke *králi*. Má-li král někam zavítati, vše se tam připravuje a zdobí. A teprve když vše náležitě bylo připraveno, slaví král svůj jezd. Podobně bylo tomu při stvoření člověka: vše ostatní již dřive, bylo stvořeno. uspořádáno a okrášleno. Na překrásné blankytné klenbě nebeské zářilo slunce, květiny kvetly sterými, pestrými květy a vydechovaly líbeznou vůni, ptáci pěli překrásné písně — vše bylo připraveno — a tu teprve stvořil Bůh člověka. Již při stvoření ukázal Bůh, že lidé jsou obzvláštními jeho miláčky. (Dr. Antonín Podlaha: Výklad katechismu, str. 120.)

Proto nade všechny tvory ho vyznamenal a *králem* učinil, aby mu všechno sloužilo. Pln obdivu volá tudíž žalmista Páně: »(Hospodine) což jest člověk, že jsi jeho pamětliv? Aneb syn člověka, že ho navštívuješ? Málo menším jsi jej učinil než anděly, slávou a ctí jsi jej korunoval. A ustanovil jsi ho *nad díly svých rukou*, vše jsi podložil pod jeho nohy, ovce i veškery skot, nad to i polní zvěř...« (Žalm 8, 5—8.)

Vznešené postavení člověka v přírodě již *pohané* chápali a uznávali, tak že na př. slavný řecký básník *Sofokles* ve své básni nazvané »*Antigona*« píše: »Moc v světě má bytost mnohá; člověk však moci má vrchol« (verš 334). A *Epiklét*, římský pohan napsal: »Ať cokoli konáme, vždy máme chvalozpěv prozpěvovat na blahočinnost boží, neboť veliký jest Bůh . . ., že stvořil nás netoliko, by projevil svou moc, abychom byli svědky a služebníky slávy jeho, nýbrž zvláště bychom sami byli šťastni . . . a byli *pány světa*« (Drtina-Epiktét str. 33.)

A já k tomu dodávám, že nám i duchy nebeské — anděly — k službám dal, aby o nás pečovali, nás chránili, varovali, nám přispívali. Člověk je vždy slabým, potřebuje stálé ochrany, aby nepřišel k úrazu; andělé jsou jako matka, která slabé dítě nosí, jako pastýř, který slabšího beránka přes kamenitou půdu přenášá.« (Dr. Jar. Sedláček, Výklad žalmů, II. str. 738.)

Proto volá žalmista Páně: (Hospodin) »svým andělům přikázal o tobě (člověče), aby tě ostříhali na všech tvých cestách. Na rukou tě mají nositi, abys snad neurazil o kámen svou nohu...« (Žalm 90, 11—12.)

Závěr. Poznali jsme v dnešním rozjímání, jak vznešeným dílem božím je naše tělo. Proto je nikdy nezneuctívejme. Bůh nám je dal, abychom je věnovali službě jeho, a proto je užívejme vždycky jen ke cti a slávě boží.

Neobracejme zraku svého na věci marnivé, ba snad i hříšné,

nýbrž užívejme ho k práci užitečné, k pozorování slavných a ve likých skutků božích. Řečem utrhačným, bezbožným sluchu nedopřávejme, nýbrž naslouchejme tomu, co nás ve víře a ctnosti upevníti může. Podobně rukou svých nezneužívejme ke zlému; necht slouží nám jen k práci poctivé a k podpoře bližního. A nohy naše ať nekrácejí po stezkách hřichu, nýbrž ať chodí ve všech příkázáních a spravedlnostech Páně bez úhony. (Luk. 1, 6.)

Nechť si je každý z nás vždycky toho vědom, že je již svým tělem korunou a králem všeho tvorstva, pak zvolá se žalmistou Páně: »Hospodine, málo menším člověka jsi učinil než anděly, slávou a ctí jsi jej korunoval.« (Žalm. 8, 6.) Amen.

Antonín Müller, kaplan.

Neděle I. po Devítníku.

Zrno pšeničné mezi trním.

»A jiné padlo mezi trní a trní vzrostlé udušilo je.« (Luk. 8, 7.)

»A jiné padlo mezi trní a trní vzrostlé udušilo je . . . Símě je slovo boží . . . Kteréž pak mezi trní padlo, ti jsou, kteří slyšeli, ale jdouce po pečování a rozkošech života, bývají udušeni a nepřinášejí užitku.«

Tato jen slova vyjímám z dlouhého dnešního evangelia a volím je za předmět dnešní duchovní úvahy, protože se zvláště hodí pro nynější čas masopustní.

Je sice posud země stuhlá a mrtvá, ale rozsévač boží rozsévá i v zimě neúnavně símě své. Je to kněz. Rozsévá símě slova božího do půdy srdcí lidských: rozsévá je každou neděli a svátek v domě božím. Ale bývá, bohužel, přecasto rozsévačem nešťastným: jeho símě, jeho slovo, padává v tento právě čas mezi trní, a když vzejde, bývá ta útlá pšeničná bylinka bodlavým trním udušena a hyne a užitku nepřinášá.

A co je to trní v srdci lidském? Spasitel to sám praví: jsou to pečování, starosti pozemské, jest to zboží, statky světské a rozkoše života.

I v masopustě chodívali lidé do kostela, slyší slovo boží, jsou přesvědčeni o jeho pravdě, vždyť sami říkávají: »Skutečně, kněz má pravdu; je to tak skutečně, jak on káže.« I předsevzetí dobrá činí, že budou žít dle slova božího. Byli mnozí v masopustě, v oktávě nejsv. Jména Ježíš, u sv. zpovědi, slyšeli tam rovněž slovo spasných napomenutí z úst knězových, slíbili mu, že polepší život svůj. Hle, křesťané, to símě slova božího vzešlo v srdci jejich. Vzešlo, ale kdyby jen tolik trní nebylo všude kolem něho, ty starosti světské, statky pozemské a rozkoše života!

Teď v masopustě bývají zábavy, mnohde ani neděl hostinců na ně nestačí, a nejčetnější bývají ve tři dni ostatkové, v ty právě dni nejvíce bují pekelné trní. Přední starostí světa je tu smyslná rozkoš: tři dni a tři noci oddávají se křesťané zábavám, ba i na

středu smutnou, popelečnou. A o nic se nestarají než o jídlo a pití, o tanec a hru, i o věci jiné, ohavné, jichžto neslušno jmenovati zde.

Třetím druhem trní jmenuje Spasitel statky světa. Těch ovšem křesťané v tyto dny neshromažďují, nýbrž je rozhazují, a čím více kdo má, tím více chce užiti, tím více popřátí smyslnému tělu. A kdo málo má, i to málo obětuje, aby se o ostatky také trochu poveselil: poslední měřička obilí, poslední slušný kus šatu, ba i peřina musí z domu, aby jejich majitel mohl se poveseliti na ostatky. Jak bude dál, o to se nestará. A kdo ničeho prodati nemůže, pije na dluh, jen když mu nalejí: prý jsou ostatky jenom jednou za rok a každý člověk se chce poveseliti.

Náboženství křesťanské není náboženstvím mrzoutů, nezakazuje lidem radosti, nýbrž zrovna ji poroučí: křesťané mají býti nejveselejšími lidmi na světě; mají se stále radovati, ve štěstí i neštěstí, v radosti i žalosti mají býti veseli. Tak všem křesťanům přikazuje sv. Pavel: »Bratři, radujte se v Pánu vždycky: opět pravím, radujte se!« Ale dodává: »Mírnost (počestnost) vaše známa buď všechněm lidem; Pán blízko jest.« (Filip. 4, 4.—5.) Křesťanu každá radost jest dovolena, pokud se raduje v Pánu, pokud v jeho zábavě není hřichu, pokud zůstane počestným, mravným. Smí si tedy v ostatky něčeho lepšího popřátí, má-li na to, vše jest dovoleno, dokud v tom není nemírnosti, hřichu. Pán blízko jest, ať pamatuje křesťan, že Bůh ho všude vidí, Bůh, který hřichu nenávidí a jej mstí!

Ale všeho s mírou, i zábav masopustních! Ale, křesťané, řekněte mi sami, je to křesťanská mírnost, když člověk tři dni a tři noci sedí v dusném hostinci a pije v míře úžasné? Duch sv. praví v knize Přísloví (23, 31.—31): »Nehleď na víno, když se žlutá, když se skví ve sklenici barva jeho: vcházíť lahodně, ale naposledy jako had uštkne a jako bazilišek rozlije jed.« Ano, nemírným pitím vína duše se otravuje; víte dobře sami, jak ohavné řeči vede opilec, jak se pře, láteří, ba i rve! A což teprv, když bez míry do hrdla leje nápoj pekelný, kofalku! Ne, to už není radost v Pánu, toť radost v ďáblu, toť otročení křesťanů ďáblu!

Písmo sv. praví varovně: »Ve víně smilství,« a vůbec v každém alkoholu; nemírné pití samo vzbuzuje žádosti nečisté, zvláště u lidí mladých; a což teprv, když ten mladý, polo opilý lid, sobě ponechán, tři dni a tři noci spolu se baví! Jen Bůh zná všechny ty nečisté hřichy, které mezi křesťany ani jmenovány býti nemají, a které páše křesťanská mládež v poslední masopust! Až jedenkrát taková veselá duše masopustní zmoudří a pozná ohavnost hřichu, až k zoufání jest jí a ani uvěřiti nemůže, že by pro ni bylo ještě odpuštění. A dobře pravila jedna taková osoba po letech: »Hořké slzy si uspoř, kdo tam nejde!« Mluvila z vlastní zkušenosti.

A rodičové dobře znají všechna ta nebezpečí a nechají tam přece děti jít, ve dne v noci bez dohledu jich nechají, ba sami

je tam honí, vždyt za hanbu by si pokládali, kdyby jejich syn nebo dcera zůstali doma.

Když jednou katecheta ve školní radě o to se zasazoval, aby dětem zabráněno bylo choditi k muzikám, jeden z otců mu na to řekl: »Ale, velebný pane, kdepak se naše děti mají naučit tancovat?«

Mnozí rodičové jsou toho pošetilého mínění, že jejich děti musí býti dovední tanečníci a tanečnice, jinak že se neožení a nevdatí, u tance že třeba učiniti známost, tam že třeba vytančiti budoucího muže, budoucí ženu.

Písmo sv. vypravuje o dovedné a krásné tanečnici, byla to dcera Herodiady. A drabo tančila, mnoho si vytančila — hlavu sv. Jana. Podobné štěstí či neštěstí mívají ti, kdo se v ostatky nebo i jindy — řekl bych — do manželství vtančí. Odměnou za tanec dostávají ne hlavu svatého, nýbrž nesvatého muže, nesvatou ženu, a potom musí spolu žíti na dosmrť a to bývá mnohdy křížem a trápením, horším než smrt. Ba hotové peklo jest manželství nešťastné. A není také jinak možná, hřích nepřináší nikdy štěstí: známost při tanci učiněná nemůže pozehnání přinášeti manželství.

Leckteří manželé bývají v pozdějších letech řádní a hodní, a přece nebývají šťastni, spokojeni, každou chvíli v domě nějaký křik. Ať nežalují, ať nenafkají: »Proč pak já tolik trpím?« Snad si toho důkladně zasloužili, a snad zasloužili mnohem více. Ať si jenom vzpomenou na svá mladá léta, která prožili ve hřichu; teď za to trpí. Snad ty hříchy ještě dosud vězí v srdci, neodkáty, neodpuštěny. Snad se z nich ještě nikdy pořádně nepovídali a posud s sebou nosí to ohavné břemeno. Manželství nešťastné, toť trest za ně! A mnozí nepřijdou jakživi k poznání a nevyznávají se z jistých hříchův ani na lůžku smrtelném, protože už na ně zapomněli anebo se za ně příliš stydí a vzpamatují se až tehdy, až přijdou do věčné propasti ohně a síry, vzpamatují se pozdě!

A co jest počátkem, co jest nejbližší příležitostí ke hříchům mladosti? Světské zábavy, zvláště v masopustě: tam si mnozí vytančí trápení a kříž na celý život, protančí srdce i duši — ďáblu na věky!

* * *

Sv. Petr Chrysolog, arcibiskup ravennský, kázal jednou proti divokým zábavám a maškarním tancům, které v Raveroně konaly ještě dle starého pohanského zvyku na 1. ledna, a tam mezi jiným pravil: »Kdo chce žertovati s ďáblem, nebude se moci radovati s Kristem!« Zábavy masopustní jsou nebezpečným žertováním s ďáblem, jsou v pravdě službou ďábelskou. Mluvil jsem dnes zde, na tomto místě božím nadarmo? Padla i dnešní moje slova mezi trní, kde za týden bídácky budou udušena rozkošemi světa?

»Kdo s ďáblem žertovati chce, nebude se moci radovati s Kristem.« Chceš, křesťane, skutečně za krátkou rozkoš ďáblu prodati věčnou radost s Kristem? Když už se poveseliti chceš,

raduj se v Pánu, nedopouštěj se hříchu! Abys počestným zůstal, třeba ti zachovávatí míru, nesmíš dle příkladu světáků hýřiti a hřešiti tři dny a tři noci, nebo ještě déle: na jednom dni máš dosti. Jsou ty radovánky jak oheň, o něž se duše tím více spálí, čím více jich užívá.

A že v masopustě přese všecko varování církve přece tak obromné množství je těch, kteří žertují a se radují s ďáblem a na Spasitele, který duše jednou ďáblu násilně odkoupil za broznou cenu krve své, zapomínají a jej opouštějí: osvědčuje mu v tyto dny aspoň ten malý hlouček jeho věrných svoji oddanost, navštěvují jej horlivě ve svatostánku, v žaláti opuštěného, a přijímají na usmířenou hříchů světa sv. svátosti. I vám doporučuji tuto službu lásky: budoucí neděli a v následující dva dny najdete mne časné ráno ve zpovědnici.

Pozdvihují se v ty dny ruce hříšné, aby hříchem vklály hluboké rány do srdce Ježíšova. A znám ruce jiné, které by mohly v ostatky zmírniti bolesti těch úrovných ran: jsou to ruce našich panen a větších školních dívek. Spasitel opuštěn jest a chudičký, v mnohém kostele nemá ani potřebného staršího prádla. Pracujte v ty dny bláznivě o takových posvátných věcech, obětujte tu práci za hříchy svých družek i ostatního světa. Bude to služba Marie Panny, která kdys Ježíška šatila, rukama Mariinými budou v ty dny ruce vaše.

Radosti světa ještě jakživý nikoho netěšily v hodině smrti, nýbrž jen pozdní lítost a hrůzu před soudem božím budily. Služba ďáblova nešťastným činí, pokuste se jednou o službu Kristovu, uvidíte brzy a zkusíte, jak dobrý a milý jest Pán, jak šťastným činí srdce lidské! Vzpomínka na masopust, který jste strávili ve službě Ježíšově, nikdy vás mrzeti ani trápití nebude, ona těšiti vás bude v životě i po celou věčnost.

Zasel jsem dnes símě své, více učiniti nemohu; ostatní jest mi ponechati milosti boží. Nuže, Spasiteli a Pane můj, Veleknězi můj ve Svátosti lásky, k nohám tvým skládám dnešní slova svá a prosím tebe u všl pokoře, shlédni milostivě na neužitečného služebníka svého a učin milostí svou, aby slova má nepadla mezi trní, nýbrž na půdu dobrou, aby přinesla užitek hojný a mnoho-násobný. Amen.

J. Ocetek.

Neděle II. po Devítníku.

Cyklus.

Thema: Člověk koruna tvorstva.

Disposice II.

Duše lidská nesmrtelná, mající rozum a svobodnou vůli, činí člověka korunou tvorstva.

»Pane, at vidím!« (Luk. 18, 41.)

Úvod.

Tak zvolati by měli mnozí křesťané, zvláště v těchto posledních dnech hýřivého masopustu, kdy zapomínají na svou lidskou důstojnost, oddávající se nestřídmosti v jídle, v pití i v tanci. Tím si mnozí nerozvážně podkopávají zdraví svého těla, které jsouc obdařeno, jak jsme minule poznali, zvláštními schopnostmi, činí člověka korunou, ba králem všeho tvorstva.

Neskonale více však povznáší člověka nad ostatní pozemské tvorstvo jeho *duše*. Bez duše bylo by zůstalo překrásné tělo, jež Bůh z hlíny země učinil, mrtvou sochou. Teprve tím, že v ně vdechl Bůh *duši*, ožilo, a teprve spojením duše s tělem vznikl člověk. »Učinil Hospodin Bůh člověka z hlíny země a vdechl v tvář jeho *dchnutí života*, i učiněn jest člověk v duši živou.« (I. Mojž. 2, 7.)

Člověk se tedy skládá z těla a z duše. Duše právě to jest, která staví člověka na vrchol, na nejvyšší stupeň dokonalosti tvorstva. Tělem sice vyniká nade všechny živočichy, avšak po vážné úvaze musíme ho s Jobem nazvat *»hliněným domem.«* (Job 4, 19.) A co je tělo, ten dům z hlíny, proti duši? Co jsou těla všech lidí, i ta nejhbitější, nejsilnější, proti jediné duši, která jest obrazem neskončeného Boha, drahocennou, s nebe samého přicházející bytostí, nepomíjejícím pokladem, nejdrahocennějším darem nejmocnějšího a nejdobrotivějšího Stvořitele?

Pojednání.

Ano, v duši spočívá veškerá velikost člověka. Neboť tělo, byť by bylo sebe krásnější, sebe zdravější, jednou přece obrátit se musí v prach, z něhož vzešlo. Přejde doba, kdy nebude v něm žádného pohybu, žádného činu více, vše bude studené a ztuhlé. A proč? Protože už v něm nebude žítí to, čeho nelze očima spatřiti ani rukama nahmatati, co však působí a hýbe celým tělem — a to jest *duše*. Ta-li z těla odejde, odejde s ní všechna krása, všechna důstojnost, ba všečen život. (Doss, Myšlenky a rady, strana 16.)

I *Duše jest duch*. Duše lidská je tou skvělou páskou, která nás spojuje s vyšším světem, ano s Bohem samým, jediným nestvořeným, nejvyšším Duchem, jemuž se i podobá. Vždyť pravil Bůh dříve než ji stvořil: »Učiníme člověka k obrazu a podobenství

svému. (I. Mojž. 1, 24.) Člověk je tedy obrazem božím. A co to znamená, snad se tážete? To je tolik, jako že jest člověk Bohu podobný, ovšem jen *podobný*, protože jediný Bůh má vše, co dobré je, a to v míře nekonečné. Člověk nikoliv! Kdyby ovšem měl vše, co jest dobré a to v míře nekonečné, byl by Bohu roven — byl by Bůh sám. Ale člověk má jen některá dobra, a to ještě v míře konečné; není tudíž Bohu roven, nýbrž toliko podoben.

Maluje-li malíř podobiznu, znázorní na obraze člověka; tento obraz má větší nebo menší podobnost s člověkem podle toho, jak se dotyčný malíř v umění svém vyzná. Ale: kdyby byla podobizna sebe zdařilejší, zůstává přece ještě veliký rozdíl mezi ní a mezi člověkem; ona jest právě jen *obrazem* člověka, je člověku pouze podobna. Vidíte, moji draží! Takovým obrazem božím jest člověk. Dobrotivý Bůh stvořil člověka k obrazu a podobenství svému.

Nyní však nastává důležitá otázka: čím jest člověk obrazem božím, čili jinými slovy: co jest na člověku Bohu podobno? Na tu otázku odpovídá nám katechismus takto: »Duše lidská jest obrazem božím a to tím, že jest *nesmrtelný duch* a má *rozum* a *svobodnou vůli*.«

Tělo lidské nemůže býti obrazem božím, vždyť Pán Bůh těla nemá. *Duše* lidská jest obrazem božím, protože jest *duch*, t. j. bytost duchová, bez těla. Duše nelze tělesným zrakem viděti, protože nic tělesného na sobě nemá. Nalézá se v celém našem těle, na každém místě, užívá všech smyslů a údů těla ke své činnosti tak, jako užívá umělec nástrojů ku své práci. A jako nástroj sám v sobě ničeho nemůže pořídit, nýbrž musí býti dělníkovou rukou veden a řízen, právě tak nemohou naše smysly a údy bez duše žádné činnosti projevovati.

To lze zřejmě pozorovati na *mrtvole*. Mrtvé tělo má též oči, uši, ruce i nohy, ale nevidí, i neslyší ničeho, nemůže se pohybovati ani pracovati, schází mu *duše*. Duše je samostatná, t. j. ona žije a působí, aniž by k tomu potřebovala těla. Zatím co se tělo, od duše odloučené rozkládá a kazí, podržuje duše život svůj dále, své sebevědomí, všechny síly a mohutnosti, s kterými ji Bůh stvořil.

Z toho tedy vysvítá, že duše lidská jest *duch*, jak to již v Písmě sv. Starého Zákonu čteme: »Pamatuj na Stvořitele svého . . prve než navrátí se prach do země tvé, a *duch* navrátí se k Bohu, kterýž ho dal.« (Eccl. 12, 1. 6. 7.)

II. (*Duše má rozum*). Duše lidská má *rozum*. Člověk jest jediný ze všech tvorů pozemských, který je obdařen rozumem. Rozum propůjčuje člověku zvláštní důstojnost, činí ho pánem všeho světa. Kdežto smysly jenom nejbližší okolí poznávati mohou, rozum jde mnohem dále, jeho činnost vztahuje se na vše, co jest, ani Boha nevyjímajíc.

a) (*Myslí*). Smysly chápou toliko zevnějšek věcí, povrch, ale rozum postupuje od věcí viditelných k neviditelným, od účinku

k příčině a nehmotné ve hmotném poznává. Zvíře svými smysly pozoruje, dále však o ničem nepřemýšlí. Všechny duševní pojmy mu scházejí, ničeho neví o příčině a účinku, o nutnosti a nemožnosti, o času a věčnosti, o ctnosti a neřesti, o povinnosti a právu. To vše jest mu věcí neznámou, do níž nablížení může toliko duševní oko člověka. Taž se zvířete, co je to pravda a krása, co ví o budoucnosti telefonu a elektrického osvětlení atd. Na všechny tvé otázky, které zaměstnávají mysl všech lidí, zůstane věčně němo, protože nemá rozumu. Kdežto člověk, a byť by to byl ten nejnevzdělanější, má duševní pojmy, chápe, *myslí* — jen zvíře nikoliv. (Cathrein, Moralphilosophie, str. 15.)

A přece se vyskytli lidé, učenci, kteří i zvířatům přisuzují rozumnost. Zvíře ovšem někdy budí v nás obdiv svým počínáním. U mnohých pozorujeme určitý řád (jako u mravenců nebo včel), u jiných obratnost a chytrost, s jakou dovedou se ukrýti a zachrániti před silnějším nepřitelem: ale to vše nevychází z jejich rozumu, nýbrž z rozumu božího, jenž udělil podivuhodné ty pudy zvířatům, která jimi jsouce ponoukána, přispívají k uplatnění světového jeho plánu.

b) (*Zná pokrok*). Ale člověk vědomě se zúčastňuje usku-tečnění tohoto plánu. On si může rozvážiti, co chce konati nebo opominouti, on si může nové cíle vytknouti a nové prostředky k tomu si vynalézt, vždy více vládě své podrobovati veškeru přírodu a tak *pokračovati* ve vzdělanosti (kultuře) od stupně k stupni.

Žádné zvíře není tak málo uschopněno ke strohému boji o život jako člověk, ale náhradou za to jest mu dán rozum, který z něho činí vládce světa. Samy skryté síly země musí mu k tomu sloužiti, aby mohl ve známost uvéstí myšlenky své a je téměř jako blesk poslati od jednoho konce světa ke druhému, aby mohl projížděti moře a měřiti hloubku jeho i propasti i nesmírné prostory nebeské. — Chlubíme se svým pokrokem a to vším právem. Ale tohoto pokroku zvířata nemají. U nich vše se děje z pudu, neuvědoměle. Mladé ptáče staví první své hnízdo právě tak dokonale, jako své poslední; včelka staví plásty nyní právě tak, jako učinila před tisíci lety, mravenec buduje právě tak přibýtek svůj teď, jako činil od pradávna. Zvíře prací svých nezlepšuje ani nezdokonaluje.

c) (*Má řeč*). A jako nemá zvíře pokroku, tak nezná také řeči, která jest nehynoucím, trvalým pomníkem lidské důstojnosti. Zvíře sice také má prostředky, jimiž dává na jevo, co se v něm děje, ať je to bolest nebo radost, příchyllost nebo nenávisť. K vyjádření toho užívá mnohdy znamení dosti zvláštních. Ale nejlepšími znameními a prostředkem k projevení vnitřního stavu jest *hlas lidský*, řeč, které zvíře nemá. Řečí dává člověk na jevo nejen radost a žalost, nýbrž i své myšlenky, idee a tužby. Myšlenky své, pojmy a idee přenáší člověk řečí na jiné, vyučuje, vzdělává, napomíná, zrazuje. Jak jest bohata řeč lidská svými tvary u všech národů i u těch, kteří stojí jen na nízkém stupni vzdělanosti!

A po této řeči není potuchy ani u toho nejdokonalejšího zvířete. Není v abecedě hlásky, které by papoušek nedovedl napodobiti, a přece samostatně se vyjádřiti nedovede. Marna bude snaha naše vstřípiti jemu nebo opici řeč, kterou i dítě s podivuhodnou lehkostí si osvojí.

Jak veliké to pro člověka vyznamenání: mluví řeč! Ale jak často, bohužel! jí zneužíváme. Co hříchů právě *řečí* se napáše: pomluva, na cti utrhaní, křivé svědectví, křivá přísaha, svádění jiných ke zlému, proklínání, rouhání a co jiných hříchů dalo by se ještě vyjmenovati!

(*Příklad.*) Kdysi kráček po dědině otec a syn. Před jedním statkem seděl na prahu němý hoch. Protože nemohl mluvit, pozdravil kolemjdoucí aspoň tím, že na ně kýval hlavou, smál se a posmekl klobouk. Syn pravil k otci: »Jak jest nešťasten tento ubožák, že nemůže mluvit, jsa němý!« Ale v tom bylo slyšení ze dvora toho statku, před kterým onen němý chlapec seděl, veliký křik a proklínání s nadávkami — to křičel němého bratr. A tu řekl otec synovi: »Tento němý jest ovšem nešťasten, ale mnohem nešťastnější jest bratr jeho, který tak proklíná a nadává, neboť konec jeho bude zlý.« (Heusler, Kázání roč. IV., str. 172).

Jest pravda, milí přátelé! Mnohému v den soudný bylo by lépe, kdyby býval v životě mluvit nemohl!

(*III. Duše má svobodnou vůli.*) Rozumem jest člověk vyvýšen do výše závrtné, a nemá v tom na celé zemi nikoho, kdo by ho předčil. Ale duše nemá na zemi nic sobě podobného také vzhledem na její druhou podstatnou vlastnost: *vůli*.

Člověk zajisté poznává Boha i jeho vlastnosti, ale ví také, že jeho *vůli* bylo všechno stvořeno a vše se zachovává i řídí; on ví, že jeho vůli všechno se podrobiti má a že co se jeho vůli protiví, dobrem býti nemůže. Poznává tudíž, že jest rozdíl, a to podstatný, mezi dobrým a zlým, a ví, že má moc nad sebou, aby se rozhodl o své vůli konati dobré a varovati se zlého, t. j. člověk má *svobodnou vůli*. To také zřejmě dosvědčuje Písmo sv. Čteteť v knize Eklesiastikus (15, 14—18.); »Bůh na počátku učinil člověka, a zanechal ho v ruce rady jeho. Přidal (mu) poručení a přikázání svá. Budeš-li chtít přikázání (jeho) zachovávatí . . . zachovávatí tebe . . . před člověkem jest život i smrt, dobré i zlé, co se mu bude líbiti, dáno bude jemu.« A podobně dí sv. Řehoř Naz, že »člověku rovněž tak jako andělu, *svobodná vůle* vstřípena jest k činění dobrého nebo zlého.« (In orat Domin.)

Snad někdo namítne: pták v povětrí má lepší svobodu nežli člověk. Ovšem, pustíš-li ho z klece na svobodu, je svoboden, ale člověk, byť by i ve vězení dlel a v pouta nejtěžší byl spjat, ani tehdy svobody neztrácí, svobody ve svém *nitru*, a nikdo ho nepřinutí, aby v nitru svém k něčemu svolil, sám-li nechce. On je *svoboden!*

Jaký to poklad, mítí svobodnou vůli, jaké to pro člověka štěstí! On vůli svou dychtí výše nad pozemské tvory, vzhůru k dobrům ideálním. Aho, právě v této vyšší oblasti nalézá ne-

pokojné srdce jeho uspokojení své, tam nalézá pravdu, čest, slávu, ctnost, krásu i pořádek. A ještě výše vznáší se duch jeho, prahna po nesmrtelnosti, po štěstí neměnném, dokonalém, neko-
nečném: »nepokojné je srdce jeho, dokavad nespočine — v Bohu!«
Jen vůlí člověka dovede nadchnouti pohled na hvězdnaté nebe. Zvíře sice vidí za tiché noci nebe třpyt, ale v hrudi jeho ne-
vzklíčí žádná touha po vyšším, lepším světě, po věčném, neko-
nečném štěstí!

a) (*Společenskost.*) Jinou vlastností člověka je *společenskost*, již bychom u zvířat nenalezli, pravá pospolitost spořádaná podle zákonů, svobodnou vůlí ustanovených, jimiž se společnost lidská řídí, jimž podřizují se členové její i ti nejdivočejší. Ba, v lidském pokolení jsou i rozličné formy společenského života. Shledáváme společnost rodinnou, vesnickou, městskou, různé spolky, zřízené pro umění, vědy a ctnosti; shledáváme království, státy a říše, různé jejich zemské řády a ústavy, obce náboženské a mezi nimi jednu nad jiné zvláště spořádanou: církev katolickou, jejíž velikolepost i nepřátelé její uznávají. Ona přes to, že žádá od svých členů obětí velikých, celým hýbe světem, jsouc na všech stranách v boji proti zlu, hlavně v dobách našich. V lůně jejím udržuje vyznavače její pevné přesvědčení, že jim podává víru vyšlou z Boha, víru čistou, spasitelnou, pravé *náboženství*. (Lenz, *Anthropologie Katol.* str. 145.)

b) (*náboženství*). A tím jsme se ocitli u nové přednosti člo-
věka, t. j. u *náboženství*. Člověk jest bytost náboženská.

Duše lidská poznává Boha jakožto poslední příčinu všech věcí a jako svrchovaného Pána. Ví velmi dobře, že na něm zá-
visí jak svým původem, tak i veškerým životem. Zná i povinnost uznávati svrchované panství boží nad sebou a na jevo je dávati, Bohu se klaněti a Boha se báti. A protože nám Bůh též život dal a prostředky k jeho zachování a tolik radostí nám dosavad připravil: proto duše naše od něho očekává dobro veškero, v něho důvěruje, jej miluje, zkrátka: má náboženství.

Náboženství tak ovládá člověčenstvo, že není na světě ná-
roda bez Boha, bez chrámů a bez oltářů. Náboženství dělí člo-
věka od zvířete propastí bezednou. Ve zvířeti není a nemůže býti
nějaké stopy po náboženství, po počtě boží.

Na konec zbývá nám promluvit ještě o jedné vlastnosti
duše naší, která jest vrcholem všech ostatních předností lidských;
míním totiž *nesmrtelnost duše*.

(IV. *Duše jest nesmrtelná.*) »Navrátí se prach do země své,
odkud byl, a duch navrátí se k Bohu, kterýž jej dal«, praví Duch
sv. (Kazatel 12, 7.) A Spasitel těší nás slovy: »Nebojte se těch,
kteříž zabíjejí tělo, ale duše nemohou zabít.« (Mat. 10, 28.)

Křestane, jásej: Máš nesmrtelnou duši! Smrtí nekončí vše.
Nosíš v sobě věčnost, a hrob, do něhož jednou tělo tvé uloží,
nepojme svým úzkým prostorem duše tvé.

(Rekapitulace). Teprve nyní chápeš a rozuměti počínáš otázce
Spasitele světa: »Jakou dá člověk výměnu za duši svou? — Nyní

těž rozumím potu, slzám, krvi Bohočlověka, rozumím Betlemu, Nazaretu, zahradě Getsemanské i Golgotě. Rozumím kříži, církvi, svátostem, všem námahám *Syna božího*, aby nám přeubohým a přece tak bohatým přispěl ku pomoci.

Rozumím však též namáhání *pekla*, bojujícího proti takovému majetku. Rozumím konečně lépe i *sobě samému*, touze svého srdce po štěstí, jehož si nesmírně přeji, nezměrné dychtivosti svého nitra po nekonečném, neomezeném, nesmrtelném — —

Závěr.

(*Bohu sloužiti, jest kralovati.*) »(Hospodine) což jest člověk, že jsi jeho pamětliv? Aneb syn člověka, že ho navštěvuješ? Málo menším jsi jej učinil než anděly, slávou a ctí jsi jej korunoval a ustanovil jsi ho nad díly svých rukou . . .« (Žalm 8, 5-7.) Králem jsi mne učinil nad svými tvory, jim vládnouti chci dle tvé vůle svaté, sluhou býti tobě, jemuž »sloužiti — kralovati jest«.

Ústy sluby svého Mojžíše mne napomínáš: »Hospodina Boha svého bát se budeš« (V. Mojž. 6, 13.), »jemu sloužiti a klaněti se budeš« (Mat. 4, 10.).

Dej, ať věrně tobě sloužím na zemi, abych s anděly se mohl věčně tobě kořit na nebi. (Mat. 4, 10—11.) Amen.

Ant. Müller.

Neděle II. po Devítníku.

Cesta na smrt.

»Aj, vstupujeme do Jerusalema.«

(Luk. 18, 81.)

»Aj, vstupujeme do Jerusalema,« pravil Spasitel k učedníkům na své poslední velikonoční pouti do Jerusalema. Slova tato tají v sobě brozný obsah, ale zároveň jsou slovy bezměrné lásky Ježíšovy k nám. Pán putuje do Jerusalema, předvídá dojista, že mu tam o těchhle velikonočních bude trpěti a umříti, a přece tam jde z lásky k lidem hříšným.

Jak bývá u srdce člověku, který ví, že brzo zcela jistě umře? Leckteří z vás k smrti ošetřovali rodiče neb jiné příbuzné. Nebylo už naděje na uzdravení, ale vy jste se neodvázili říci jim toho do očí. Dojista už sami cítili spáry smrti v chorém těle a přece tomu nechtěli věřit, až do posledního okamžiku se těšili, že přece bude lépe: nepřáli si smrti, jejíž blízkost cítili, báli se jí. A kdyby byli věděli dojista: v noci o třech hodinách zhasneš na vždy, jakých úzkostí by byli vystáli před tímto brozným, docela jistým okamžikem!

Ale bývají také lidé, kteří docela jistě vědí, kdy odbije poslední jejich hodina, a to jsou delikventi, odsouzení na smrt. Když jim od soudu přečten rozsudek smrti, zblednou na smrt, třesou se na celém těle, i do mdlob padají. Ale jak se vzpamatují, nechtějí tomu věřit a těší se: snad panovník rozsudku ne-

potvrdí, snad mně dá milost. Ale je li rozsudek potvrzen? Den před popravou sděleno bývá nešťastníku konečné rozhodnutí: zítra v tu a v tu hodinu budeš oběšen. Hrozná noc, ta poslední noc života! A když ráno přijde kat a odsouzcenci ruce sváže a jej vyvádí na popravu a ve dvoře kriminálu na vysokém lešení k nebi trčí šibenice, na níž má nešťastníku v několika minutách zlomen býti vaz a životu jeho učiněn konec navždy: jaká studená brůza proniká údy jeho na této cestě na smrt! Je-li zločinec, praví mu svědomí: Zasloužil's toho a od soudu pozemského půjdeš před věčný! Jak by se neměl děsiti! Umře-li kajcně, s Bohem smířen, milosrdný, věčný Soudce neodsoudí ho sice k smrti věčné, ale na dlouho do plamenů očistce musí duše jeho. Je-li nevinný a zanechává-li na světě staré rodiče, sourozence a dobré přátele, umírá-li nevinně a přece jako zločinec na hanbu sobě i jim, jaký zármutek, jaká bolest rozrývá jeho srdce na této cestě na smrt, pohlédne-li na šibenici!

P o j e d n á n í.

Šibenici starověku byl kříž, mnohem hroznější nástroj popravny nežli moderní šibenice. Na poslední cestě do Jerusalema vidí Ježíš v duchu kříž na pahorku golgatském strměti k nebi, vidí sama sebe v ranách a krvi viseti na něm, vidí pod ním svou plačící matku, vidí vedle ní učedníka Jana a ostatní věrné v slzách a hoří — a přece jde jisté smrti vstříc — z lásky k nám.

»Aj, vstupujeme do Jerusalema,« slova plná hrůzy, ale také lásky bezměrné, bezmezné.

Dnes, v neděli ostatkovou, líčí církev věfícím cestu Páně na smrt. Má při tom určitý úmysl. Cuce varovati dítky své před hřích, jež právě v tyto tři dny páše svět. Každý těžký hřích jest jakožka novou bohovraždou, jest opakováním umučení Páně. Za hřích lidské umřel Kristus. Kdo znova hřeší, přidružuje se k Ježíšovým katům, probodává jeho srdce, šlape nohama jeho krev. Tak hrozný jest každý těžký hřích, a přece se jich tyto dny hromadí miliony.

A tu nemůže církev klidně přihlížeti, nemůže zůstati chladnou, varovati musí dítky své před hříchem, bohovraždou a sebevraždou vlastní jejich duše.

A poslouchají křesťané tohoto hlasu matky duchovní? Slyší sice hlas ten, ale ve mnohých budí on jen hněv a vztek. Už dávno se těšili na poslední masopust, šaty chystali, peníze spořili, vždyť jsou právě tyto dny z nejveselejších v roce, a co má člověk zvlášť tady na venkově, jmenovitě teď v zimě? A církev, která se chce zváti matkou, právě v tyto dny mluví tak vážně, radosti člověku nepřeje a zábavu mu kazí.

Pošetilá řeč! Nemíní církev kaziti radosti pravé, naopak přeje sobě, aby její věfci vždy byli veseli a se radovali, volá k nim se sv. Pavlem: »Bratří, radujte se v Pánu vždycky; opět pravím, radujte se!« Přeje si radosti dítek svých, ale radosti v Pánu, radosti bez hřichu; ale kde radost spojená s hříchem,

tam mlčeti nesmí, tam musí před hříchem varovati z lásky k Bohu, který jest hříchem urážen, a z lásky k duším, které se hříchem vraždí.

Poslechněte, rozmilí farníci, hlasu toho, hlasu upřímné lásky, varujte se hřichu v tyto dny. Církev praví křesťanům tak jasně a zřetelně, co jim ke spáse, a přece jest v tyto dny bláznů neskončený počet, chtějí také býti křesťany, ale ve službě ďáblově chodí jako nepřátelé Kristovy.

Proto mají ti, kdož jasněji vidí, než blázni zaslepení, kdož Boha upřímně milují a znají cenu duše nesmrtelné, srdci Páně náhrady skýtati za hříchy světa. Chodte tedy, vy věrní, v tyto dny horlivěji ke Kristu Pánu, chodte na mši sv., jež po všechny tři dny sloužena bude před velebnou Svátostí, před zraněným srdcem Ježíšovým. Přijďte k sv. přijímání na usmíření hříchů světa. Dítky, které jsou božskému srdci nejbliže, předcházejí vás dnes, jak vidíte, příkladem: přijďte i vy ostatní! Přicházejte i mezi dnem za opuštěným, pohrdaným, trpícím Spasitelem a pokorným klaněním usmírujte ho. Spasitelem jest těm, kdož jej kajícím a pokorně uctívají, soudcem, strašným soudcem bude těm, kdož jím pohrdají, jemu se posmívají, jej uplývají, jej znova křičují! Amen.

J. Ocetek.

LISTY VĚDECKÉ.

Eucharistické listy.

Pastýřské listy Jeho Excellence dra. Josefa Bilczewského,
arcibiskupa Lvovského.

Z polského originálu podává dr. Josef Tumpach.

(Pokračování.)

II. O nutnosti častějšího sv. přijímání.

Eucharistie jest chlebem v nejvznešenějším smyslu toho slova, chlebem, který udržuje v nás život božský, posiluje a zdokonaľuje nás, stírá slzy nebo aspoň s nimi nás smířuje, dává pokoj, štěstí a spokojenost, jakou může dáti jedině Bůh.

Avšak jak často je třeba posilovati se tímto chlebem živým, abychom dosáhli všech těchto blahých účinkův? Dává nám snad již jedině sv. přijímání tolik světla, tolik nadpřirozeného zdraví, tolik životní síly, že to postačí na všechny dni naší pozemské?

Jest jisto, že Kristus mohl vložití ve sv. přijímání takovou moc, že by jedno jedině bylo postačilo třeba na léta Methusalemova. Ale neučinil toho. Naopak ustanovil, aby člověk k zachování, posílení a rozmnožení života milosti posiloval se chlebem eucharistickým častěji, podobně jako prarodičové naši v ráji musili jísti častěji se stromu života, aby se uchránili před smrtí přirozenou.

Avšak nikde nestanovil Spasitel přesně, v jakých obdobích jest se nám jeho nejsvětějším tělem živiti. Teprve církev rozhodla otázku tu na sněmu lateránském IV. roku 1215, když stanovila, že každý člověk, jakmile došel k užívání rozumu, jest povinen *nejméně jednou v roce ze svých hříchů zřícenému knězi se zpovídati a v čase velikonočním nejsvětější Svátost přijímatí.*

Církev stanovila a označila tu poslední termin, za nějž není volno sv. přijímání odložití. Kdo tuto mez překročí, kdo z vlastní

těžké viny ani jednou v roce o posílení tělem Kristovým se nepostaral, ten ztrácí život milosti, jest duševně mrtev.

Obsah a celé znění tohoto církevního prikázání o ročním sv. přijímání dokazuje, že nevyslovuje všech přání, jimiž bylo nejsv. srdce Spasitelovo přeplněno ve chvíli, kdy přislíboval a ustanovil nejsvětější Svátost.

Vizme důvody, jež potvrzují, že nejvroucnějším přáním Kristovým jest, aby se všichni věřící častěji, ne-li každodenně posilovali jeho tělem.

Spasitel ustanovil nejsv. Svátost jako hlavní, základní pokrm duše. Pokrm zemský, byť nejlepší, zachovává, rozmnožuje a posiluje život přirozený jenom tehdy, přijímá-li se často. Nebylot ještě případu, aby jediné nebo roční přijetí pokrmu přetvořilo a k rozvoji přivedlo několikaleté dítě v člověka dospělého. Kdy bychom se někde shledali se zjevem takovým, nazvali bychom jej zázrakem. A právem. Neboť příroda nečiní násilných skokův.

Nazval-li Spasitel Eucharistii nejdůležitějším pokrmem duše, naznačil tím, že ani její působnost nerozšiřuje se na celá léta, jako na př. svátosti křtu, biřmování a svěcení kněžstva, nýbrž jen na čas kratší. Ovšem, mezi přirozeností a účinky chleba obyčejného a chleba eucharistického, který chová v sobě plnost pravdy a milosti, jest nekonečný rozdíl. Avšak z druhé strany je též jisto, že duše lidská proto, že je stvořená, rozvíjí se také jen zvolna a pouze v malých krůpějích může ssátí oživující šťávu z plnosti života, z Ježíše Krista. Proto jen častým požíváním Krista duše roste a dosahuje konečně svatosti, podobně jako zrno obilí jenom v malých dávkách přijímajíc životní šťávy z bohatosti země, pozvolnu se rozvíjí a postupně se pokrývá listím, květem a konečně plody. Kdyby tedy jediné nebo roční požívání těla Kristova přeměnilo někde najednou člověka nedokonalého na světce třeba malého, a světce malého na světce velikého, musili bychom i tu připustiti zázrak. Neboť v obyčejném běhu věcí ani řád nadpřirozený nepřipouští náhlých proměn.

Také zvolením způsobu, pod kterou chtěl tělo své ukryti, ukázal nám Spasitel, že se máme často, ba denně posilovati nejsv. Svátostí. Zůstavil nám je totiž nikoliv pod záclonou nějakého pokrmu vzácného, jaký bychom jen zřídka a těžce mohli dořáti, nýbrž pod záclonou pokrmu nejprostšího, totiž chleba, který jest každodenní stravou všech lidí, bohatých i nejchudších.

Důležitá je též okolnost, že Kristus přirovnal chléb eucharistický k manně, kterou se židé denně na poušti živili. Nelze arci z toho činiti takový závěr, jako by každý měl přisnou povinnost přijímati tělo Spasitelovo každý den. Neboť nikdo ne umírá jen z té příčiny, že nepřijímá pokrmu každodenně. Máť ostatně duše též jiné nadpřirozené prostředky k udržení života. Avšak není pochyby, že Kristus přirovnáním chleba eucharistického k manně Starého zákona chtěl naznačiti, že časté a denní posilování se jeho tělem jest mu milé a duši velice prospěšné.

Nad to skorem všichni sv. Otcové a spisovatelé církevní učí

souhlasné, že Spasitel, když přikázal lidem volati k Otci nebeskému: »Chléb náš vezdejší dejž nám dnes,« neměl na mysli tak chléb obyčejný, jako spíše chléb eucharistický.

Nemalý význam ve věci té má konečně i příklad prvých křesťanů, kteří zajisté nejlépe chápali vůli a přání svého božského Mistra co do sv. přijímání. A tu čteme v Písmě sv., že věřící »na každý den trvali *jednomyslně v kostele a ve sdílnosti lámání chleba*.« (Skutk. ap. 2, 42, 46), čili že každého dne spěchali k tomu prameni života a síly, jímž jest nejsv. Svátost.

Tento spasitelný obyčej častého a denního sv. přijímání udržel se i v následujících stoletích, přinášeje věřícím hojného ovoce dokonalosti, osvícení a nebojácného hrdinství vůči pronásledovatelům církve.¹⁾ Časem však prvotní zápal počal chladnouti tak že papežové a biskupové musili stále důtklivěji připomínati věřícím, aby nezanedbávali častějšího sv. přijímání. Přes veškerá napomínání došlo to však během časův až k tomu, že někteří ani jednou v roce nepřistupovali ke stolu Páně. A tu viděla se církev nucenou, vydati na sněmu lateránském IV. ono známé ustanovení, závazné až po dnešní den, dle něhož každý věřící, dospěvší k užívání rozumu, jest pod těžkým hříchem povinen přijímati nejsvět. Svátost *nejméně* jednou v roce.

Nepotřebuji podotýkati, že církev vydala toto nařízení s těžkým srdcem; neboť nezměněným přáním jejím bylo vždy, aby věřící, jako v prvých stoletích přijímali tělo Spasitelovo co nejčastěji. Zřejmo to ze slov sněmu tridentského, který zapísalhá věřící, aby při každé mši sv. všichni přítomní přijímali tělo Páně nejen způsobem duchovním, čili touhou po něm, nýbrž skutečně, totiž svátostně.

Bohužel však vystoupili haeretikové jansenisté, kteří pod rouškou horlivosti pro čest a úctu Eucharistii příslušící zničili z veliké části snahu církve co do vzkříšení starého obyčeje ve přičině častějšího a denního sv. přijímání. Učiliť, že je třeba býti již dokonalým čili svatým, aby mohl člověk hodně přijímati chléb eucharistický často a denně. Z toho pak pošlo, že denní, ba i týdní sv. přijímání stalo se řídkým zjevem.

Na obrat opět nechybělo takových lidí, kteří upadli v druhou krajnost a učili, že denní sv. přijímání přikázáno jest právem božským, a že jsou tudíž věřící povinni přistupovati každodenně ke stolu Páně.

Svatá Stolice odsoudila a zavrhlá jak bludy janonistů, kteří častější svaté přijímání ztěžovali, tak i těch, kteří chtěli denní svaté přijímání učiniti přísnou povinností každého věřícího. Když však hádky a spory neustávaly, přednesli znamenití mužové církevní sv. Otci Piu X. snažnou prosbu, aby ráčil svou nejvyšší autoritou rozhodnouti pochybnosti co do podmínek, které jsou ke každodennímu sv. přijímání nutny.

Papež Pius X. v dobrotě své neomeškal vyhověti přání tomu

¹⁾ Viz *Bilczewski-Tumpach*, Eucharistie, str. 166, 480, 489 a 490.

a vydal dne 20. prosince r. 1905 dekret,¹⁾ v němž jasně a prostě udává podmínky častějšího a denního sv. přijímání a doporučí je všem věřícím jako skutek Spasiteli nejmilejší a pro spasení nejžádoucnější.

Dekret ten dal jsem vám na vědomí skrze kněze již před několika lety. Nyní zmíním se o něm poněkud obšírněji, zejména když byl nedávno vydán nový, důležitý dekret sv. Otce, jenž se týká sv. přijímání dětí a jest jistou měrou doplněním dekretu staršího.

Hlavní myšlenky dekretu toho jsou tyto :

1. Časté a denní sv. přijímání budiž přístupno a volno všem věřícím každého stavu a povolání, protože Kristus Pán i církve katolická velice si je přeji; a to tak, aby se v něm nesmělo brániti nikomu, kdo jest ve stavu milosti boží a přistupuje ke sv. přijímání s čistým a zbožným úmyslem.

2 Tento dobrý úmysl záleží pak v tom, aby nikdo nepřijímal nejsv. Svátost ze zvyku neb z marnivosti nebo z lidských ohledů, nýbrž aby při sv. přijímání měl úmysl, vyhověti přání božmu s Bohem těsněji láskou se spojití a tímto božským lékem čeliti svým slabostem a nedokonalostem.

3. Ačkoliv prospívá co nejvíce, jsou-li ti, kdož často a denně přijímají, prosti všedních hříchův, aspoň zcela dobrovolných, a náklonnosti k nim, přece dostačí, budou-li prosti hříchů smrtelných a budou-li míti předsevzetí, přistě nikdy více nehřešiti. Při takovémto upřímném předsevzetí nebude možno, aby, přijímajíce denně, nezprostiti se ponenáhlu i hříchů všedních a náklonností k nim.

4. Protože svátosti Nového zákona, byt působily samy ze sebe, přece působí tím více, čím lepší jest příprava na přijetí jich; je třeba dbáti toho, aby sv. přijímání předcházela pečlivá příprava a po něm aby následovalo děkůvzdání, přiměřené silám, povolání a povinnostem jednotlivcův.

5. Aby časté a denní sv. přijímání s větší obezřetností a s větší zásluhou se konalo, jest potřebí rady zpovědníkovy. Ať se však chrání zpovědníci, by neodvraceli od častého a denního sv. přijímání nikoho, kdo jest ve stavu milosti boží a s dobrým úmyslem ke stolu Páně přistupuje.

Jak vidno, má dekret sv. Otce ohromný dosah a zasahuje hluboko v duchovní život celého křesťanstva. Papež Pius X. zasloužil si jím názvu »*papeže eucharistického*«, tak jako Lev XIII. obdržel název »*papeže dělnického*«. Právem bylo řečeno, že tento dekret jest největším milosrdenstvím božím pro církve od dob koncilu tridentského a od zjevení, jakých se dostalo blahoslavené Marii Marketě ve věcech úcty

¹⁾ Je to dekret S. Congr. Concilii »*Sacra Tridentina Synodus*«. Viz jej v Ord. listě Pražském z r. 1906, str. 57 nn. Pojednání P. Václava Dubského C. SS. R. o něm viz v Časop. katol. duch z roku 1907 str. 60 nn.: »O častém a denním svatém přijímání.« Jiná pojednání v českém jazyku uvedena v Tumpach-Podlahově »Bibliografii« VI. G. 154 nn.

nejsvětějšího Srdce Ježíšova — a já dodávám ještě — od prohlášení dogmatu o Neposvrkněném Početí Panny Marie a neomylnosti papežské. Rozletěl se po celém světě a všude přijali jej dobří katolíci s největší radostí. A není také divu. Čtemeť v něm, že všichni lidé mají stejná práva a nejsv. Svátost, že každodenní svačé přijímání není výsadou kněží a osob řeholních, nýbrž že všichni lidé kteréhokoli stavu a postavení: dělník, rolník, obchodník, úředník, učený, neučený, bohatý, chudý, svobodní i manželé mohou kdykoliv chtějí, třeba denně, přistupovati ke stolu Páně.

A jak se též neradovati, slyšíme-li z úst neomylného zástupce Ježíšova na zemi, že podmínky častého a denního svatého přijímání jsou snadné, tak lehké, že je může splniti každý, má-li jen trochu dobré vůle! Neboť konečně jaké že jest třeba přípravy k dennímu sv. přijímání? Přísně vzato, právě takové, jaká postačuje k přijímání měsíčnímu, ba i ročnímu. Dostačíť zajisté, aby měl člověk zbožný úmysl a byl prost smrtelného hříchu. A tu praví sám rozum, že od této podmínky dispense udělití nelze. Neboť každý, kdo má na svědomí hřích těžký, jest v řádu víry svatě mrtve v. Mrtvému však žádný, ani ten nejlepší pokrm nevrátí života. Přijímání od takového člověka s oltáře uzmuté, vrhá jej tudíž ještě do větší hlubiny smrti duchovní. Svatokrádce jí sobě odsouzení a věčné zavržení.

Pamatujte si tudíž, draží, dobře: hřichy všední nejsou dennímu sv. přijímání na překážku. Pán Ježíš nežádá dokonalosti od těch, kteří se chtějí denně posilovati jeho tělem, nýbrž žádá pouze, by se pomocí častého přijímání snažili dokonalosti dosáhnouti. Vít zajisté dobře, že práce, týkající se vnitřního zdokonalení člověka, nevykoná se za jeden den, nýbrž že trvá obyčejně celý život, a že můžeme to zváti štěstím, posunuje-li každé svaté přijímání dílo našeho posvěcení aspoň o kus dále, způsobuje-li, že se stáváme zase aspoň poněkud lepšími.

To však neznamená nikterak, že bychom měli všední hřichy bráti na lehkou váhu. Naopak, naši největší snahou a péčí má býti, bychom i tyto malé nepřátele boží a své v duši své vyhubili.

Konečně nesmíme zapomínati, že sv. Otec výslovně poznamenává, že jako lidé, mající dobrou chuť, mají z obyčejné stravy větší požitek pro tělo, tak i lidé toužící po sv. přijímání čili přistupující k němu s živou věrou, horoucí láskou a vřelou touhou mají z něho pro duši více zdraví a síly boží než ti, kdož přijímají tělo Páně s chladnější věrou, s menší láskou a s touhou nedosti horoucí.

Je tedy, jak vidno, v dekretu tom tolik důležitých a mnohým lidem neznámých věcí, že si snad někdo může pomyslit, že svatý Otec prohlásil as nějaké náboženství nové. Zatím však tomu tak není. Papež vyložil jen jasně staré zásady katolické a uvedl na paměť praxi prvních křesťanův. »A není to žádný hřích,« —

praví pěkně Petr Skarga — »vraceti se k prvotní horlivosti, horoucnosti, svatému právu a lepšímu a dokonalejšímu obyčeji svatých Otců našich. Naopak, je to věc chvalitebná, přidržeti se opět věci dobrých, ale opuštěných.«¹⁾

A nebylo též zavedeno žádné nové přikázání církevní. Neboť ono nařízení sněmu lateránského IV., týkající se ročního sv. přijímání, podržuje i dále úplně svoji závaznost. Časté a denní sv. přijímání nebylo přikázáno, nýbrž bylo všem jen vroucně raděno a doporučeno.

Avšak přes to, že sv. Otec časté a denní sv. přijímání tak velice ulehčil, přes to, že tak vroucně je doporučil a na jeho veliké výhody ukazuje, jest ještě dosti lidí, kteří si vymýšlejí různé překážky, jen aby nemusili zasednouti častěji k těmto velikým hodům, uchystaným evangelijním hospodářem nebeským pro celý svět.

— Možno býti dobrým křesťanem i bez častějšího přijímání — namítají někteří. — Vždyť církev přikazuje, abychom přistupovali ke stolu Páně jednou v roce, v době velikonoční. Proto se tím také spokojuji — a přestávám na tom.

»Špatně, bratře, rozumíš přikázáním církevním« — praví již Skarga. — »Nepřikazuje církev učiniti tak jednou v roce, nýbrž aspoň jednou v roce požívání toho opouštění zakazuje. Přeceť nezasedáš ke stolu jen jednou v roce, abys posilnil své tělo, nýbrž denně, ba i dvakrát denně. Přijímání pak dáno jest za pokrm a posilu a udržování zdraví duše. Jedno pak neudělí sil a zdraví na celý rok. A Pán Ježíš také neřekl: To činite jednou v roce na mou památku, nýbrž prostě: to činite, jako vděční a mne milující. Kdo pak jest vděčen za dobrodiní Kristova, kdo na Krista rád vzpomíná a ho miluje, nevyčkává roku, ale činí to rád často a zhusta, a čím častěji to činí, tím je to milejší Pánu, jenž v tom zalíbení má a to velí.«²⁾

— »Nejsem hoden přijímati často a denně tělo Páně« — vmlouvá se jiný.

»Dobře jest, že znáš svoji nehodnost, avšak znej i božskou laskavost a dobrotivost Ježíšovu. Znáš on lépe nedostatky tvé, — zná dobře to srdce, jež sám ubnětl a stvořil, a ví, že nemůžeš mlti sám od sebe hodnosti, bys mohl přijímati jeho tělo. A přece pravil: Přistupujte a beďte! . . . Ty říkáš: nejsem hoden. A Pán praví: Já tě činím hodným, když tě k tomu vyzývám a je ti dávám. — Nepožadujeť toho od tebe mnoho, abys se s ním sloučil v jedno tělo a v jednu krev, leč jen to, bys přemáhal nepřátele jeho. A které? Hříchy, jež ho ukřižovaly.«³⁾ Neříkejte, že jste nehodni, praví jiný muž boží. Arciť, nejste hodni, ale jak velice jste potřebni!⁴⁾

¹⁾ O Eucharistii. Kázání 7.

²⁾ Kázání VII.

³⁾ Skarga.

⁴⁾ Vianney.

— Ale vždyť ani nevím, jsem-li prost těžkého hříchu! Musil bych se tedy každou chvíli zpovídat!

Nezvíš-li po bedlivém zpytování svědomí, máš-li na svědomí těžký hřích, buď kliden. Jdi směle! A co se týče zpovědi, nepřikázal ani Pán Bůh, ani církev, abys se zpovídal před každým sv. přijímáním. Velcí světci arci doporučují, aby ti, kdož každodenně ke stolu Páně přistupují, zpovídali se každý týden, byt jim svědomí nevytýkalo žádného těžkého hříchu. A je též výhodno, držeti se této praxe, pokud je to bez větší potíže možno. Avšak není to nutno, protože vedle zpovědi jsou ještě jiné způsoby, jak lze očistiti svědomí od hříchů všedních, jako je na př. nadpřirozená upřímná lítost, byt nedokonalá, modlitba Páně, žebnání se svěcenou vodou, a především samo sv. přijímání, jež povahou svojí odstraňuje menší nedostatky duše. Proto nejen že žádného hříchu se nedopouštíš, když, jsa prost hříchu těžkého, po jedné svaté zpovědi přijímáš denně tělo Páně po dvě neděle nebo i déle, nýbrž budeš míti zásluhu, jestliže opominutím své zpovědi týdenní usnadníš přístup ke zpovědnici tím svým bližním, kteří potřebují zpovědi více než ty.

— Ke stolu Páně nelze přece přistoupiti bez přípravy. A já — praví ne jeden — nemám času, bych se mohl náležitě připraviti.

Odpovídám takto: Má-li člověk dobrou vůli, najde vždycky času ke sv. přijímání a k přípravě na ně. Třebať jen vstáti ráno trochu časněji, neztráceti mezi dnem ani chvíle na věci nepotřebné, a především pamatovati na to, že nejlepší přípravou na sv. přijímání jest svědomité plnění povinností svého stavu. K tomu pak není potřeba zvláštního času, neboť den slouží vlastně k plnění povinností. »Věru, není třeba více času k tomu, aby byl člověk dobrým, než k tomu, aby byl zlým; ne více k tomu, aby byl živ pro Pána Boha, než k tomu, aby živ byl pro sebe nebo pro svět.« Ostatně od člověka, který má málo času a plní řádně povinnosti svého stavu; přijme Pán Ježíš jako přípravu na sv. přijímání úkony víry, naděje, lásky a touhy, projevené třeba na cestě do kostela, a podobně i jako díkučinění modlitby pronesené na cestě k domovu.

— Nepocituji nyní zbožnosti a touhy po sv. přijímání; za měsíc snad bude lépe.

Naopak! Za měsíc bude ještě hůře, ještě dále odvrátíš se od Pána Ježíše. Proto přistup ihned k ohni, chceš-li se ohřáti, a neříkej: je mi zima, proto nepůjdu k ohni. Jakou hloupost to mluvíš: nepůjdu k lékaři, až budu zdrav. Spíše umřeš, než se pozdravíš.¹⁾

¹⁾ Skarga.

— Nemám odvahy přistoupiti ke stolu Páně, protože z dosavadních přijímání nemám žádných výsledků v. Pokušení mne trápí, jako dřívě, a jako dřívě podléhám slabostem a nedokonalostem.

Upokoj se, bratře! Spasitelné následky dostávají se zajisté po každém sv. přijímání, přijatém s dobrým úmyslem ve stavu milosti, ač jich zdánlivě nepozoruješ. Svátosti nečiní nás bezhříšnými. Pokud na tomto světě žijeme, všichni skoro denně hřešíme, a ti nejlepší z nás, po pravdě mluveno, jsou jen méně zlí. Je to již veliká věc, nejsme-li po každém sv. přijímání slabšími, neklesli-li jsme aspoň ve hříchů těžké Léčení se z hříchů děje se jenom znenáhla, a trvá vlastně po celý život. Vždyť sám svatý Pavel, ač se denně posiloval tělem Páně, nemohl se zbaviti pokušení. Jestliže tudíž Kristus ani v tobě neodstraňuje ihned smyslůstnosti milostí svou eucharistickou, sleduje v tom veliký a laskavý cíl; chce totiž, abys neustálým bojem se svým tělem přetvořil se aspoň na malého sv. Pavla. »Neztrácej mysli« — praví sv. Augustin, — denně hřešíš, proto též denně přijímej!« A ku tvé potěše kladu tuto ještě slova jiného svatého muže: »Ti, kdož často přijímají, neklesají tak často, a pokleknouše, snáze povstávají a jsouce podporováni milostí, rychleji rostou v lásce boží.«¹⁾

— Kdyby mně sv. přijímání bylo na prospěch, pocítoval bych nějakou sladkost a libost; já však jí necítím.

Milý bratře, církev nedává ti sv. přijímání jako pamlsek, nýbrž přede vším k tomu, aby ti bylo výživným chlebem, aby ti poskytovalo síly ke stálému zachování příkázání božích. Ostatně, roznítíš-li srdce své a duši dobrou přípravou, dostaví se dřívě nebo později i duchovní sladkosti, tak že ve svatém veselí budeš hovořiti: »Znám šťastnější den, než jakým byl den mého prvního sv. přijímání, a tím jest den druhého sv. přijímání; znám den krásnější nad den mého druhého sv. přijímání, a tím jest den třetího, čtvrtého . . . a každého následujícího sv. přijímání!«

— Kdybych přijímal každodenně, znechutím se své rodině.

A kdyby se tvé rodině nelíbilo, že každodenně jíš, přestal bys jísti? Ostatně rodina si přestane stěžovati do tvého častého přijímání, upozoruje-li vždy u tebe změnu k lepšímu. Avšak nejen že můžeš, nýbrž i máš čas od času sv. přijímání k žádosti rodiny opominouti, je-li tvé přítomnosti v domě třeba k ošetřování nemocné osoby nebo z jiné vážné příčiny. V tom případě Ježíše opouštíš, abys ho jiným způsobem našel a obdržel.

— Častým přijímáním pohoršuji známé.

Nikoliv! Sv. přijímáním nelze pohoršiti nikoho. Kdyby pak se lidé pohoršovali nad tím a shledali, že přes časté sv. přijímání nekrotíš jazyka, že jsi nemilosrdný, že neplníš náležitě povinností

¹⁾ Antonín M. Zaccaria.

svého stavu, tu zajisté dlužno zanechati ne sice sv. přijímání, nýbrž jen svých vad a nedostatkův, a pohoršení přestane.

Konečně ještě jedna výmluva: Časté přijímání jest dobré pro ženy, ale nikoli pro muže.

Zajisté, časté sv. přijímání jest výborné pro ženy, aby mohly býti dobrými ženami, matkami, dcerami a sestrami. Ale je též dobré a více snad potřebné pro muže. Neboť na otci rodiny spočívá hlavní starost o to, by svým milým opatřil denní chléb. A tato těžká práce neproměňuje se jenom tehdy v nesnesitelné břímě, posiluje-li muž slabé sly své často silami Ježíšovými, činí-li si ho v nejsv. Svátosti společníkem při nesení břemene a horka denního.

Neboť chléb eucharistický rozněcuje stále znovu ducha obětavosti a té lásky rodinné, jež snaží se v první řadě o štěstí ženy, dítěte, otce, matky, a potom teprve myslí na své štěstí vlastní — jež hledá svého štěstí vlastního raději v plnění povinností, nežli ve svých touhách a nadějích; jež dovede obětovati vlastní své touhy, jen aby pokoj, jako věčná lampa, nikdy neuhasl ve svatyni domácího krbu.

A ještě z jiné příčiny jest časté sv. přijímání pro muže dobré a nutné.

V našich dobách nepřátelé církve stále veřejněji a odvážněji vypuzují Krista ze škol, z universit, z obecních rad a parlamentův. Je tedy potřebí lidí plných ducha božského a hlubokého přesvědčení, kteří by s neohroženou myslí podporovali biskupy a kněze v boji o zachování lidu svaté víry a neustupovali by s bojístě ani tehdy, když se budou nepřátelé snažit učiniti je směšnými a ubíti je ve veřejnosti jménem fanatiků a klerikálův. „Není pak schopen k vytrvalému boji za Krista, koho církev častým přijímáním k němu nevyzbrojila a koho stále novou nenaplňuje zmužilostí.“¹⁾ Jaká krev, pravil kdosi jiný, taková zmužilost. Z krve otročí — otročí zmužilost; z krve bohatýrské — zmužilost bohatýrská; z krve Kristovy — zmužilost boží k boji za věc boží.

Dobré a velenuté jest pak časté sv. přijímání i pro mládež dospívající.

V dávné době navštíveno bylo Řecko hroznou nákazou. Slavný lékař Hippokrates dal tudíž zanítiti všude veliké ohně, aby vyčistily vzduch. Rozkaz jeho splněn a nemoc nakažlivá pomínula.

Zhoubná nemoc nečistoty připadla též jako morová rána na nynější mládež. Lékaři a vychovatelé svolávají ankety a doporučují různé prostředky. Avšak čistě lidské prostředky nezaručují samy jinochovi vítězství na nejnitračnějším poli duše, kam nenahlédne žádné oko lidské a kde nastane mu nutnost, voliti mezi dobrem a zlem.

Přátelé mládeže, chtějí-li vskutku svých pacientů zachrániti, musí upřímně připustiti i takové léky, jež má jen církev Kri-

¹⁾ Sv. Cyprián.

stova ve své lékárně. Musí pomáhati, nebo aspoň nepřekážeti papeži, když se častým svatým přijímáním snaží rozntiti v duších mládeže veliký oheň lásky k Bohu, jenž jediný má dostatečnou moc k utlumení ohně nárůživosti, k očištění srdce od vražedných zárodků nákazy nečistoty.

Ti, kdož tělu a krvi Páně upírají této síly duchovní co do seslabování smyslnosti a uzdravování ran hřfchu, klamou vědomě sebe i naši mládež, protože vynášejí soud o léku, jehož moci nezkusili ani na sobě, ani na druhých. Neboť to, co uvádějí jako důvod bezúčinnosti Eucharistie, není žádným důvodem. Praví totiž, že školní mládež k sv. přijímání přistupuje, a přes to, že nevázanosti podléhá. Odpověď je snadná. Mládež nepodléhá nevázanosti proto, jakoby Eucharistie byla prostředkem zvětralým, nýbrž proto, že užívá léku toho špatně, nehodně nebo v dávkách příliš od sebe vzdálených. Přijímání, přijaté, byť hodně, ve čtyřměsíčních intervalech, jak se to nyní na veřejných školách provádí, jest pro mladého člověka tolik, jako kapka vody na rozžhavený kámen. Pro těžkou, chronickou nemoc, jakou jest v člověku žádostivost těla, musí se užítí léčby dlouhé a trvalé, a proto častějšího než dosud nasyčování se chlebem andělským, chlebem zdravý a života božího.

Končím tuto část následujícím závěrem :

Časté sv. přijímání je tudíž dobré pro otce i matky, pro muže i ženy, pro sluhy i hospodáře, pro staré i mladé, pro dělníky, obchodníky, rolníky, pro všechny : i pro ty, kdož mají hodně volného času a málo zaměstnání, neboť přistupovati ke stolu Páně jest jim snadno a při tom jsou vystaveni většímu nebezpečení než jiní; i pro ty, kdož mají času málo a práce bojně, protože bez silného, denního pokrmu nejsou s to, aby delší dobu s větším vynaložením sil svých a z lásky k Bohu pracovali; i pro silné, aby neoslábli, i pro slabé, aby se posílili; i pro dokonalé, by se stali ještě dokonalejšími, i pro nedokonalé, by mohli dokonalosti nabýti.

A dobré jest konečně i pro děti. (Dokončení.)

Motu proprio „Quantavis diligentia“ z 9. října 1911.

Liberálním a nekatolickým listům poskytl papežské motu proprio „*Quantavis diligentia*“, vydané dne 9. října 1911 příležitost, zabývat se vnitřními záležitostmi církve nad potřebu a projevit přílišnou starost o spory ve svědomí státních judičiálních úředníků. Tak na př. „*Neue Freie Presse*“ napsala: „Nové papežské motu proprio vhná rakouské úřady, zejména státní návladní, pokud jsou katolíky z přesvědčení, do těžkých kollisí; dle trestního řádu mají ihned soudu oznámení učiniti, avšak dle rozhodnutí papežova mají, jedná-li se o kněze, dříve svolení bisku-

pova si vyžádati a od trestního oznámení upustiti, jestliže se jim svolení nedostane. Ještě trapnější jest postavení soudců, kteří dle své přísahy mají pouze dle platných zákonů souditi, a proto jejich zákonné povinnosti odporuje, vymáhají-li si dovolení od biskupa, aby směli pohnati před soud některého kněze.*

Náhled »učence« z »Neue Freie Presse« jest naprosto nesprávný a pravda s bludem k nepoznání smíšena. — Vizme, oč běží.

Jak známo, přísluší duchovenstvu *privilegium fori*, to jest jeho sporné záležitosti, ať již čistě církevní aneb civilní a trestní, mají projednávány a souzeny býti před církevním soudem. Tuto výsadu duchovenstva církev hájiti se snažila. *Bulla »In coena Domini«*, druhdy na zelený čtvrtek (odtud její jméno) předčítaná, obsahovala trestní ustanovení, jímž duchovenstvo před soudy světskými mělo býti chráněno. *Bulla* vydána sice papežem Urbanem V. r. 1364, ale stopy její sahají až do stol. XII. Ustanovení bully hájící *privilegium fori* přešlo v mírnější formě do *konstituce Pia IX. »Apostolicae Sedis«* z r. 1869, ve které exkomunikací latae sententiae speciální modo Romano Pontifici vyhrazenou (sub Nro 7) jsou stížení ti, kdož by světské soudce buď přímo nebo nepřímou donucovali, aby duchovní před svůj soud obeslali, ať již se jedná o záležitosti civilní neb trestní. Při tom však přihlíží *konstituce* k právnímu stavu, jak v jednotlivých státech na základě konkordátův aneb právní zvyklosti se vytvořil; v zemích, kde buď výslovně aneb mlčky svolení uděleno, že duchovenstvo jest »soudům světským podřízeno«, nemá klatba *konstituce »Apostolicae Sedis«* stanovená místa.

Dotyčný *passus* *konstituce* zní:

»Cogentes sive directe, sive indirecte iudices laicos ad trahendum ad suum tribunal personas ecclesiasticas praeter canonicas dispositiones«.

V Rakousku bylo duchovenstvo již před uzavřením konkordátu ve věcech světských podřízeno soudům světským, konkordátem pak (18. srpna 1855) *privilegium fori* i formálně bylo zrušeno. Zní § 13. a 14. konkordátu takto:

§ 13. »Přihlížeje k poměrům časovým svoluje Jeho Svátost, aby právní věci duchovních, pokud jsou ryze občanské, jako smlouvy, dluhy, dědictví vyšetřovali a rozhodovali soudcové světscí.«

§ 14. »Z téže příčiny neprotiví se tomu sv. Stolice, aby duchovní pro zločiny neb přečiny, které trestními zákony císařství se stíhají, postaveni byli před světského soudce, který však bude povinen biskupa o tom ihned zpravití.«*)

Proto nevztahuje se trestní ustanovení *konstituce »Apostolicae Sedis«* na země mocnářství rakousko-uherského. Byl sice konkordát po prohlášení dogmatu o neomylnosti papežské (18. srpna 1870) pod záminkou, že »jeden kompaciscent se stal

*) Dr. Frant. Kryštůfek, Dějiny církve katol. ve státech rakousko-uherských, díl II, str. 168 (Praha, 1899, V. Kotrba).

jiným« se strany státu zrušen, avšak svatá Stolica jej se své strany zachovává, a proto i po roce 1870 v Rakousko-Uhersku jsou i pro duchovní v záležitostech civilních a trestních soudy světské kompetentními.

Ze znění konstituce »Apostolicae Sedis« jest jasno, že na judiciální osoby laické, které dle své povinnosti po smyslu platných zákonů církevní osoby před svůj tribunál obesílají, nevztahuje se censura (na příklad státní návladní, který by kněze obžaloval; soudce, jenž by jej obeslal). Koho tedy rozuměti slovem »Cogentes« ?

Kanonisté rozlišovali dva případy :

a) »Cogentes« jsou soukromí žalobci v záležitostech civilních a trestních; pak

b) ti, kdož odhlasují a vydávají takové zákony, na základě kterých by duchovní donucováni byli před soudy světské se dostavovati.

Tyto dva náhledy vykladači konstituce »Apostolicae Sedis« s počátku skoro vesměs zastávali. Jenom málokterí kanonisté se uchýlovali a vyjímali soukromé žalobce, avšak jejich názoru opětovnými rozhodnutími kongregace posvátné inkvisice z r. 1871, 1874 a zvláště z r. 1886 tak pevné opory se dostalo, že stal se všeobecně platným.

Dekret (instrukce) kongregace posv. inkvisice z roku 1886 *vykládá slovo »Cogentes« restringovaně, ale zároveň stanoví, že soukromí žalobci, kteří před světský soud duchovního pohnati chtějí, potřebují svolení biskupova (chtějí-li biskupa před soud pohnati, svolení svatě Stolice). Nebylo-li by svolení dáno a soukromý žalobce přece dotýcnou církevní osobu obžaloval, mohl býti stížen dřisným trestem církevním.*

Četné pohoršlivé případy, že kněží, biskupové a kardinálové nejen v Itálii, ale i ve Francii, Portugalsku a jinde byli od soukromých žalobců k soudům světským citováni, staly se bezprostřední pohnutkou k vydání motu proprio z 9. října 1911 *Quantavis diligentia*. Jím se dostalo slovu »Cogentes« konstituce »Apostolicae Sedis« autoritativního, poněkud přísnějšího výkladu, a sice v tom smyslu, jaký kanonisté již s počátku slovu tomu při-kládali.

Motu proprio nezakazuje soukromým žalobcům poháněti církevní osoby před světský soud, nýbrž žádá, aby soukromý žalobce si vymohl svolení u biskupa (jedná-li se o kněze) neb u papeže (jedná-li se o biskupa) k jejímu stáhnutí. Jenom tehdy, jestliže by o svolení nepožádal aneb ho nedosáhl a přece církevní osobu obžaloval, propadá exkommunikaci latae sententiae speciali modo Romano Pontifici vyhrazené.

Změna tedy záleží pouze v tom, *že soukromý žalobce je stížen klatbou ipso facto*, kdežto dříve (dle dekretu posv. inkvisice z r. 1886) tomu tak nebylo.

Protože však v Rakousko-Uhersku, jak výše řečeno, *privilegium fori* bylo konkordátem i formálně odstraněno, *nemůže*

býti v důsledku toho podáním žaloby soukromého žalobce porušeno, a motu proprio z 9. října 1911 nemá pro nás praktického významu.

Podobně jest tomu i v Německu.

Hlavně se jedná o země románské, kde státní moc všechny ohledy na dějiny, zvyky a spravedlnost odkládá, starých práv neuznává, proticírkevní zákony vydává, duchovenstvo, biskupy a kardinály bez ochrany před protiklerikálními útoky nechává. Tu se ovšem nelzí diviti, že papež sám ochrany duchovenstva se ujímá a jeho práv i přisnými církevními tresty uhájiti hledí. Vždyť ani poslanec, byť byl sebe špatnější, nesmí býti stíhán soudně. nevzdá-li ho sněmovna.

R. S.

Zvony a jejich užívání.

Jak často se přihází, že obec jako patronka kostela a někdy jako majetnice zvonice při kostele chce také poroučeti zvony, kdy a komu má býti jimi zvoněno. Nepodáváme celkem mnoho nového, ale na paměť uvádíme staré zásady právní, které má kněz znáti, aby mu neznalost práva neškodila. Církevní právo různí »res sacrae« a »bona ecclesiae«. Dr. Veselý píše:

Res sacrae (posvátné věci), které bezprostředně věnovány jsou bohoslužbě a které dle toho zda konsekrací či benedikcí z obecného užívání vyloučeny byly a výhradně bohoslužbě věnovány jsou, dělí se na *res consecratae* a *res benedictae*. *Res consecratae* jsou: oltáře, kalichy, pateny a chrámy samy, *res benedictae* pak: mešní roucha, korporale, tabernaculum, monstrance, obrazy svatých, zvony, sochy, hřbitovy a j. Zásada práva církevního, že ku *res sacrae* jako ku věcem z právního obchodu vyloučeným (*res extra commercium*) přihlížeti se má, vyjádřena byla již ve starších zákonech; tak na př. dv. dekr. ze dne 30. prosince 1805 Krop. sbír. zák. sv. 20. str. 644. stanoví, že kostely, oltáře, části kříže a ostatky nemohou býti předmětem exekučního odhadu a prodeje a není tudíž dovolen jich prodej ani ve dražbě veřejné nebo mimo ni, aniž jich obstarávka v konkursu nebo v řízení pozůstalostním (dv. dekr. ze dne 25. listopadu č. 2234 sb. zák. 5.; ze dne 10. června 1887 č. 74 ř. z.). Dvor. dekretem ze dne 20. března 1828 č. 20 sb. zák. pol. a dvor. dekr. ze dne 19. prosince 1839 č. 138 sb. zák. pol. bylo zakázáno vyznavačům náboženství židovského s nádobami chrámovými, paramenty, kříži, obrazy svatých a vůbec předměty, které jen katolické bohoslužbě slouží, po domech, trzích neb v krámech vetešnických a pod. obchod provozovati, nebo ve veřejných dražbách je kupovati. Z těchto starších zákonných předpisů má platnost dosud ustanovení, dle něhož nemůže vésti se exekuce na věci, jichž se při bohoslužbě užívá, dále na části sv. kříže a na ostatky (§ 1. exek. nov.). *Ve příčině zvonů nepřísluší právo rozhodovati obci, nýbrž orgánům církevním, jelikož zvony, byuše věnovány účelům katolického*

kultu a byuše posvěceny, staly se předměty bohoslužebnými, s nimiž dle čl. 15. zákł. zák. st. ze dne 21. prosince 1807 č. 142. ř. z. může nakládati výhradně církev (nál. spr. s. dv. ze dne 9. března 1894 č. 950 sb. »Budwinski« č. 7777, dále nál. c. 5839 a 6244 XV, z roku 1891).

Zájisté poukaz k rozhodnutí nejvyššího správního dvora postačí obecním úřadům, že nebudou hnáti věc do krajnosti. Stockherr-Müller ve své sbírce rozhodnutí správního soudu uvádí některé frappantní rozsudky, z nichž jde na jevo, že disposiční právo na užívání zvonů posvěcených má farář a ne osoba třetí.

Uvádím případ ve Volarech z roku 1890, kdy zamítnuta stížnost obce v záležitosti užívání zvonů při pohřbu. Důvody rozsudku zní v originále:

»Mit der angefochtenen Entsch. wurde der Ausspruch der böhm. Statth. aufrecht erhalten, wonach dem Bürgermeister in W. bedeutet wurde, dass das Verfügungsrecht über die Kirchenglocken ausschliesslich dem Pfarrer zusteht, dass auch nur dieser und nicht der Gmdevorsteher berechtigt ist, dem Kirchendiener in betreff des Läutens der Glocken irgend welche Befehle und Verbote zu erteilen und dass der Gmdevorsteher sich in Hinkunft derartiger eigenmächtiger und demonstrativer Handlungen zu enthalten habe.

Dass die Glocken zu kirchl. Zwecken gewidmet sind, wird von der Bschw. ausdrücklich zugegeben; ist aber dies der Fall, dann sind die geweihten Glocken als res sacrae anzusehen und dann steht die Beurteilung, bei welchen kirchl. Funktionen das Läuten der Kirchenglocken einzutreten habe, ausschliesslich den zur Besorgung der Kirchenangelegenheiten und nicht den zur Besorgung der Gmdeangelegenheiten berufenen Organen zu. Die Frage des Eigentums der Glocken ist dabei vollends irrelevant, denn die Ausübung des Eigentumsrechtes steht unter der Beschränkung, dass »dadurch weder in die Rechte eines Dritten ein Eingriff geschieht, noch die in den Ges zur Erhaltung und Beförderung des allg. Wohles vorgeschriebenen Einschränkungen übertreten werden dürfen.« (§ 364 a. b. G.-B.)

Ještě zajímavější případ jest rozsudek proti obci sudické z r. 1892 č. 27.621 o užívání zvoníčky v obci. Důvody zní v originále takto:

»Mit der angefochtenen Entsch. wurde ausgesprochen, dass den Organen der katholischen Kirche, bezw. dem Patronate in Knihnitz das Verfügungsrecht über die Glocke zustehe, welche dermal in dem an die Schule in Suditz angebauten Gerüste untergebracht ist. — Wie sich aus den Administr.-Akten ergibt, befand sich diese Glocke ursprünglich unmittelbar auf dem im Jahre 1811 von der Gmde. S. und dem damaligen Schulpatrone errichteten Schulgebäude, welches bis zum Jahre 1863 dem Unterrichtsbedürfnisse der Kinder aller Gmde.-Bewohner ohne Unterschied der Konfession, von da ab bis zum Jahre 1889 dem gleichen Bedürfnisse bloss der katholischen Bewohner diente, und seither nach

erfolgt^{em} Umbaue wieder als Schule für alle Gmde.-Bewohner ohne Rücksicht auf deren Religionsbekenntnis benützt wird.

Darüber, ob die gedachte Glocke von der Schulbaukonk. oder wem sonst und zu welchem Zwecke beigestellt wurde, liegt eine urkundliche Nachweisung nicht vor. Auch die Aussagen der vernommenen Gedenkmänner geben in ersterer Hinsicht keine Auskunft, lassen jedoch entnehmen, dass diese Glocke niemals zu Schulzwecken benützt wurde, indem mit derselben alltäglich bloss morgens, mittags und abends, dann am Freitage nachmittags zum Gebete, endlich bei der Ankunft höherer Kirchenvorsteher zu deren Begrüssung geläutet wurde. Obzwar die Gedenkmänner weiter behaupten, dass die fragliche Glocke herkömmlich auch bei Sterbefällen der Gmdebewohner ohne Unterschied der Konfession zur Verwendung gelangt sei, ist doch in Rücksicht auf die vorerwähnten Anlässe, bei welchen dieselbe regelmässig geläutet wurde, deren gleich anfängliche Bestimmung, vorwiegend katholischen Kultuszwecken zu dienen, nicht verkennbar. Darüber aber, dass diese Glocke etwa auch bestimmt gewesen wäre, nebenbei Gmdezwecken dienstbar zu sein, geben die Aussagen der Gedenkzeugen nur insofern einen Anhalt, als dieselben auch deren Verwendung als Sturmglocke bei Feuergefahr behaupten.

Dass aber die ursprüngliche, vorwiegend kirchl. Bestimmung der Glocke im Laufe der Zeit nicht aus den Augen verloren wurde, davon zeigt der Umstand, dass dieselbe im Jahre 1868 über Veranlassung der katholischen Gmdebewohner und mit Verwendung einer in der Verwaltung des Pfarramtes in K. gestandenen kirchl. Stiftung ohne Zutun, aber auch ohne Widerspruch der Gmde. umgegossen und am 18. Jan. 1869 sogar nach katholischen Ritus geweiht wurde, und dass mit eben diesem Akte auch deren früher üblich gewesene Verwendung zum Ausläuten von Sterbefällen — insoweit es sich um Gmdebewohner evangelischen Glaubens handelte — aufhörte.

Aus diesem den Akten und den Aussagen der Gedenkmänner entnommenen Tatbestande ergibt sich, dass die mehrgedachte Glocke — wengleich auch diesfalls eine Urkunde nicht vorliegt — ohne Widerspruch der Gmde., welche dermal das Dispositionsrecht beansprucht, tatsächlich katholischen Kultuszwecken gewidmet wurde und durch die kirchl. Weihe die Eigenschaft einer Kultussache erlangt hat, über welche zu verfügen nach Art. 15 des St.-G.-G. v. 21. Dez. 1867, R.-G.-Bl. Nr. 142, der Kirche zusteht. — An diesem durch die geschilderten Tatsachen geschaffenen Rechtsverhältnisse vermag nun der Umstand, dass die Gmde. den Glöckner entlohnte, nur für die vorübergehende und endliche Unterbringung der Glocke während und nach dem Umbaue des Schulhauses aus eigener Initiative und auf eigene Kosten sorgte, nichts zu ändern. Ebenso kann auch daraus, dass über Anordnung des Gmdevorstehers seit dem Jahre 1875 das kirchlicherseits dermal beanständete Läuten bei Todesfällen der Ortsbewohner evangelischen Glaubens

wieder in Aufnahme kam, eine Einschränkung des der Kirche tatsächlich zustehenden Dispositionsrechtes nicht gefordert werden.

Bei dieser Sachlage war die gegen die Kompetenz der pol. Behörden erhobene Einwendung der Bschw. unbegründet, weil es sich gegebener Falles nicht um einen gemäss § 38, al. 2, des Ges. v. 7. Mai 1874, R.-G.-Bl. Nr. 50, von den Gerichtsbehörden zu entscheidenden Streit bezüglich des Eigentumes oder eines sonstigen privatrechtlichen Verhältnisses der in Rede stehenden Glocke, sondern vielmehr darum handelt, ob der Gmde. S. rücksichtlich der kirchl. Zwecken gewidmeten Glocke das beanspruchte Verfügungsrecht zukommt.

Rodinná pastorage.

P. Voňavka, Münster, Vestfalsko.

(Pokračování.)

Důvody užitku.

1. Rodinnou pastoračí získává si kněz přesnou známost osady.

Chce-li kněz s užitekem svůj pastýřský úřad spravovati, nutna mu dle znění Tridentina znalost osady, ale nejen povšechná, nýbrž přesná. Oves suas agnoscere. Rodinná návštěva seznámí jej s poměry jednotlivých rodů, s okolnošmi, v jakých žije mládež, najde smíšená manželství, a to vše usnadní mu užitečné působení na kazatelně i ve škole. Připomínám ovšem, že na kazatelně cum summa pastoralis prudentia.

Na svých pochůzkách osadou pozná kněz materiální postavení svých farníků. Uvidí jejich místa práce a způsob života jejich, jejich sociální smýšlení, jejich nebezpečí, v nichž žijí a se stále pohybují. Tím snáze pak může působiti na odstranění zlořádů a a tím snáze vplse se v srdce dělníka, který s radostí uvítá příchod kněze do dílna a na místa své práce.

Kristus Pán praví: *et cognoscunt me meae*. Vážné slovo, které pro duchovního správce má svůj význam v povinnosti, která z něho vyplývá. Netoliko kněz má znáti své světence, ale i *farníci mají znáti také své kněze*.

Ve větších farnostech nedá se jinak známost tato uskutečniti, zvláště ne tam, kde jest více kostelů neb klášterů v místě, než osobní návštěvou kněze v domě farníků. Vzdělaní a tak zv. lepší kruhy očekávají návštěvu kněze po nastoupení eo ipso, jinak jej společensky ne nají. Jako nerozeznává Kristus mezi jednotlivci, nebude ani kněz při svých návštěvách rozeznávati, a vejde nejen do domu těch, kteří návštěvu jeho očekávají ze společenské zvyklosti, ale i těch, kteří by návštěvu přijali s radostí a zadostiučiněním. Hroty třídního boje a třídního nazírání se tím otupují, cesta k sociálnímu vyrovnání se připravuje na cestách návštěv osady.

2. Rodinnou pastorační získává si kněz účinný vliv na jednotlivce.

Farní duchovenstvo jest ustanoveno od Boha a posláno od biskupa na určité, stabilní místo, aby tam ke cti boží a ke spáse sobě svěšených duší — bez výjimky všech — pracovalo. Ke zdatnému působení však potřebuje kněz důvěry a úcty svěřenců svých. Osobní důvěra a vzájemná úcta rodí se však jen z osobního styku. Dnes jest neskonale užitečno, aby kněz ve svém soukromém životě a styku se svou osadou dokázal, že tytéž zásady, které lidu každou neděli hlásá, také jsou normami jeho života.

Styk s parochiány přesvědčí je o tom.

Lásku, úctu a důvěru vzbudí u lidu přesvědčení, že všechny práce a snahy duchovního nesou se jen k duchovnímu dobru farníků. A co může více ukázati tomu lidu všecku tu lásku kněžského srdce, než cesty do chudých chýší a bohatých domů, cesty k bloudícím a cesty k opovrhovaným? Až o tomto se osada přesvědčí, potom jednotlivci snesou poučení privátní, napomínání v rodině a vážně pronesené napomenutí na kazatelně, které se bude týkati osady celé.

3. Rodinnou pastorační získává kněz vliv na odcizené živly duchovnímu životu. Již na počátku bylo řečeno, jaký stav dnes za změněných sociálních poměrů nastává.

Dnes však možno mluvit ještě o jiném odcizení se kostelu farnímu ve městech a obcích lidnatých. Jsou to ti, kteří nanejvýše jako »jednoručáci« o velikonocích přijdou aby splnili své povinnosti křesťanské, ale přes celý rok pak jich kostel farní neuzřít. Navštěvují kostel jiný ve městě, po případě klášterní, jdou na mši sv., která se slouží bez kázání, a tak poněmhu se odcizují svému kostelu mateřskému a někdy i církvi vůbec. Fides ex auditu.

Jsou ale jiní, kteří se odcizují pode vlivem moderních doktrin, jejichž apoštolové vcházejí do domů jednotlivců, aby získávali proselyty. S bolem pozorujeme, že i kdysi dobří katolíci zůstávají ve svých náboženských povinnostech zpět. Získati a poučiti jich ještě včas můžeme jen tehdy, vkročíme-li do domu a promluvíme soukromě o věci tak vážné, jako jest zanedbávání víry otecké.

Dr. Heiner vydal knihu: Církev v zápase se sociální demokracií.

Na stránce 73. pronesl otevřeně slovo, když praví:

»Katoličtí dělníci, řemeslníci a pod., kteří na víře své utrpěli zkázu a již materialistickému životnímu a světovému názoru holdují, a otevřeně se přiznali do řad soc. demokracie, zcela přirozeně se vyhýbají kostelu, vzdalují se duchovních a jsou nezřídka naplněni nenávistí a odporem vůči nim. Mají tací lidé z našich řad býti již zcela ponecháni svému osudu, má býti již zoufáno nad jejich návratem? Nikdy! Pastýřskou povinností duchovního správce jest, ztracené ovci jít po stopách, i tehdy, kdy hrozí nebezpečí, že se vydá nepřijemnostem, po případě, že bude při i

návštěvě z domu vyhnán. Co je tato maličkost snesená pro jméno Ježíše? Jak mnohý dělník bude tímto způsobem přece zachráněn, jemuž se kněz v lásce a sdílnosti blíží. A nešel také Kristus za jedinou zbloudilou ovci? Nenapsal apoštol Pavel, jehož prostor činnosti byl celý tehdy známý svět, privátní dopis v záležitosti otroka Onesima?«

Patrně z řečeného, že užitek rodinné pastorace za zmíněných podmínek jest jediný a snad poslední prostředek k navázání styků s odcizenými.

Kteří se vyhýbají knězi, těm se nesmí vyhnouti kněží!

Správně praví dr. Schwienhorst: »My duchovní správcové jsme povoláni vůdcové a rádci farníků. My musíme jednou před soudnou stolicí vzdáti účet z jejich duší. Proto musí býti naší zásadou: Nechceme se spokojiti jen s mrtvými, které nám k pohřbení přinesou, my chceme uplatniti své právo na živé. To však dá se jen osobním stykem v rodinách dosáti. A mé plné přesvědčení jest, že půjdeme-li my pilně do domů osadníků, potom přijdou k nám při nejmenším aspoň někteří.«

Angličan říká: A house-going parson makes a church-going people.

Ke konci tohoto oddílu vrátíme se na okamžik ještě k námitkám, které se proti rodinné pastoraci z řad našich vedou. Již předem podotýkám, že nejsou všechny a limine k odmítnutí, jakoby neměly na sobě částku pravdy.

Nejčastěji slyšeti »Vzbudí to rozruch, budeme-li choditi po domech, zvláště ve městech. Mnozí ani nepochopí, proč vlastně přicházíme.«

»Mohou nás potkati mnohé nepřijemnosti.« »Nemáme ani dostatečného času.«

Nejsou nespravedlivy uvedené námitky. Ale jsou to dosud námitky jen theoretického rázu, a mnohá ta obtíž při praxi samotné nebude tak hroznou, jak se zdá ze vzdáli pozorována.

Při počátcích rodinné návštěvy v osadě najde se vždy příležitost, které se využije, aby snad nemohla býti hned pro počátek vzbuzena veliká sensace; za čas si lidé zvyknou a budou se těšiti na návštěvu kněze.

Největší obtíž jest ovšem s tak zv. lepšími kruhy. A přece, jak zkušenost učí, bývá tam právě největší potřeba poučení v tak mnohé, závažné věci.

Náš lid v celku není ještě nepřístupný, a až pozná, že naše cesta jest pro jeho dobro, přijme nás, aspoň z valné části, zcela přátelsky a uctivě.

Jeřtli snad někdy přece se potkáme s nezdarem, nesmí nás to odstrašiti a odvésti od nové praxe naší. Nebude nikdy marno, budeme-li po nezdaru přemýšleti, kde leží příčina; mnohdy ji nalezneme ve svém vystoupení. A takováto škola není věci na škodu.

(Pokračování.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Řeči postní.

Postní kázání I.

Cesta na Kalvarii.

Ježíš běře na sebe kříž — kříže naše.

»I pojali Ježíše a vyvedli.«

(Jan 19, 16.)

Spisovatel německý Caesarius Heisterbach vypravuje, že v městě Vormsu nad jakýmsi zločincem vyřčen byl ortel smrti. Jen ještě několik hodin zbývalo mu, aby na něm vykonáno bylo spravedlnosti zadost. Modlil se nešťastník, zoufale lomil rukama a prosil o milosrdenství, okovy bušil na dveře — vše marno, nepomohl žádný a osudná chvíle víc a více se blížila. Tu najednou otevrou se dveře žaláře a všecek znavený vrazí do žaláře muž, dávný přítel odsouzence, na kterého více nepamatoval, který ale vymohl mu milost a odpuštění. Zvolal jen: Jsi svoboden! a pak vysílen klesl k zemi; vždyť vykonal cestu 17 hodin, běžel, sotva dechu popadaje, aby snad nepřišel pozdě. O lásce přítele toho dlouho vypravováno ve městě Vormsu.

Vznešená byla láska přítele tohoto. Zachoval příteli život. My ale, nejmilejší, máme přítele, který nejen jednomu člověku, nýbrž celému pokolení lidskému život zachoval, a to život časný i život věčný. Vezměme dohromady lásku všech otců a matek lidských a třeba i lásku všech svatých a světic božích a nedosáhneme oné lásky, jakou nás miluje přítel náš — Ježíš Kristus, náš Spasitel.

Cestu nekonečné vzdálenosti vykonal pro nás Spasitel náš, sestoupiv s nebes výšin na zemi, po 33 let putoval po zemi, aby otevřel nám brány nebeské a ke konci vykupitelského díla svého

vystoupil z lásky k nám na horu příkrou, drsnou a kamenitou — na horu Kalvarii.

A tato bolestná cesta Ježíše Krista, tato cesta v ranách a krvi, bude předmětem našich letošních svatopostních rozjímání!

P o j e d n á n í.

Sotva byl Pilát ortel smrti nad Ježíšem vyřknul, činěny s velikým kvapem přípravy k ukřižování Ježíše. Nedbají Židé zákona císaře Tiberia, kterým se nařizovalo, aby po vynesení rozsudku s vykonáním jeho se počkalo deset až třicet dní; vždyť obávají se, aby snad rozsudku svého neodvolal. Co zatím připravují někteří kříž, zoldnéři strojí Ježíše na poslední cestu. Trhají s něho plášť šarlatový bez citu a milosrdenství, nedbajíce, že plášť lpi v přischlých ranách na celém těle, a oblékají mu vlastní roucho. Proč tak činí? Proto, jak praví sv. Ambrož, aby Ježíš při svém vyvedení ode všech poznán býti mohl. Vždyť sv. obličej jeho byl tak zobavený, krví potřísněný, zsinálý, že by ho nebyl ani žádný poznal, kdyby vlastní roucho na sobě neměl. Židé však k větší potupě Ježíšově si přáli, aby ode všech poznán byl. Při svlékání roucha překáží trnová koruna. Snímají ji Ježíšovi s hlavy a když šat oblečen, znovu na hlavu ji vtiskují. Co tu nových ran do hlavy, kolik nových proudů krve stéká po obličejích svatém!

Konečně přinesen kříž, ten předmět tehdy všeobecné hrůzy, jež ztrýzněný Pán na se vzítí měl. Podle popsání hodnověrných svědků byl to těžký, asi 18 stop dlouhý, dvě pídě široký a jednu pídě tlustý trám; příční dřevo, na němž měly ruce přibity býti, bylo též tak široké a tlusté a asi 4 stopy dlouhé. Jaké to břemeno! Statný, zdravý muž měl co dělat, aby je unesl. A tento kříž, ztrýzněný, bolestmi a ztrátou krve vysílený Ježíš má na sebe vzítí a k místu popravky nésti. Jeho postava prohýbá se pod ohromnou tíží a kamkoli položí kříž, všude dře do ran bolestně, vždyť celé tělo od bičování rozedráno.

A co činí Ježíš? Nebrozí se těžkosti kříže, nežaluje, nýbrž pozdravuje ho jako znamenání své slávy, toužebně ruce vztahuje po něm, klade jej na ramena a nastupuje poslední cestu svou.

Křestane! Hluboko vtiskni sobě v mysl a srdce své obraz tento. Viz Ježíše, jak přijímá kříž svůj a jak ty přijímáš kříž prozřetelností božskou na tebe seslaný.

Posvátné knihy vypravují o stvoření světa, že tehdy vytékala z ráje řeka, která rozdělujíc se v ramena, veškeru zemi zavlažovala. Sv. Jan Zlatoústý dokládá k tomu, že řeka ta podnes teče po celém světě a tou řekou že je řeka slz. A pravdu dí světec. Projděme svět kříž na kříž, od východu na západ, od jihu na sever, nenalezneme ani kousek země bez bolesti a slz, vstupme v paláce boháčův a do chat chudáčů, všude najdeme kříž. Nebylo a není smrtelníka na světě, který by byl nezakusil, co je kříž.

Jak ale člověk kříž ten vítá, kterak ke kříži se chová? Kdo

z nás béře kříž ochotně na sebe jako Kristus Pán? Kdo z nás nereptá, kdo z nás se nevzpírá a nebrání ze všech sil proti kříži? Každý z nás, abychom řekli, bojí se kříže takorůka prstem se dotknouti. Či odkud ten nářek, bědování, nespokojenost, stesky, reptání se všech stran, jakmile jen malý křížek na nás dolehne? A přece zaznívá všem nám stejně hlas Ježíšův: »Chce-li kdo za mnou přijíti, vezmi kříž svůj a následuj mne.« Blahoslavený, komu Kristus kříž uložil — vždyť ho miluje, jak dří Písmo sv.: »Koho Bůh miluje, toho tresce, i mrská každého syna, kterého přijímá.« (K Zid. 12, 6.) Křestane, nechceš nésti kříž svůj? — pak Ježíše pro tebe kříž nesoucího nemiluješ, pak nejsi také Ježíše hoden dle slov jeho: »Kdo nebéře kříže svého a nenásleduje mne, není mne hoden.« (Mat. 10 38.)

Tak vypadá to dnes v tom světě. Mnohý než by nesl nepatrný jen kříž, nezhojitelný třeba neduh, ztrátu majetku, příliš ostré slovo svých představených, hanbu před světem a p. raději sáhne k revolveru, provazu, jedu a učiní konec žití svému a tomu moderně se pak říká: z omrzlosti života. Chudý dělník vyšel si časně z rána, by v lese chrástí nasbíral. Tu upozoroval v lese slušného pána, dle oděvu důstojníka, an sem tam přechází. Skryl se a pozoruje, co pán bude dělati. Ten vytáhne bambitku a namíří proti své hlavě. Dělník vyskočí a vytrhne mu zbraň z ruky. Důstojník tasí kord a chce ho probodnouti.

»Jen bodněte,« praví dělník, »nebojím se smrti, ba umím více než to, umím trpěti. Vizte mne. Mám doma ženu mrtvicí raněnou, k tomu pět dítek volá ke mně o chléb a já přece nezoufám, ale v Boha důvěřuji. Modlím se a trpím. A vy v takovém skvělém postavení! Kéž bych byl na místě vašem!«

Důstojník zůstal jako omráčen státi — styděl se před chudasem. Odarovav pak jej slíbil, že od té chvíle, at je co je, vše trpělivě ponese.

»Ano, pane,« dodal dělník, »nejnešťastnější je ten, kdo opustil sebe, a sebe opustil, kdo Boha se spustil.«

Ano, křestane, když nadejde ti doba utrpení, když obklíčí tě černý mrak smutku a bídy — popať na Ježíše kříž nesoucího, Jestli kdo na světě měl příčinu k nářku, bědování, reptání a zoufání — byl to on. Luza ulice pase se takorůka hltavě na jeho útrapách — a Ježíš mlčí, modlí se a obětuje se Bohu. A konečně, křestane, co pomůžeš si svým nářkem a reptáním proti Bohu? Kříže se nezbavíš, naopak si ještě přitížíš. — Španělové dobyli v Americe Mexika a dychtivě pátrali všude po zlatě a zlato od domorodých obyvatelů vynucovali. Zajali také císaře Guatimozina a jeho služebníka a nutili je, aby prozradili, kde mají zlato schováno. Císař nechtěl vyraditi a sluha věrný pánu také ne. Mučili je. Položili oba na žhavé uhlí. Trpěli hrozně bolesti. Sluha císařův byl by rád se toho zbavil a pohlédl prosebně k císaři: smí-li prozraditi, že děsně trpí bolesti. Ale císař odpověděl: »Pohlédni na mne, což pak já ležím na růžích?«

Nejmilejší! Až trpěti budeme nějaký kříž, kříž těžký, po-

hlédněme v duchu na svého Spasitele, na jeho rány, představme si jeho bolesti a slyšme, kterak k nám volá; Pohlédni na mne, co pak já ležím na růžích? Jako Pán, i my cestou kříže máme vejíti do slávy své.

Jak chovali se ke kříži duše Ježíše v pravdě milující, svatí a světice boží! Jak oni kříž milovali, s radostí jej přijímali! Svatá Kateřina Sienská, když jí Kristus nabízel vyvoliti si zlatou nebo trnovou korunu, sáhla po trnové a sama si ji na hlavu postavila. Svatá Terezie ustavičně prosila Boha: »Buď trpěti, neb umříti.« Sv. Magdalena z Pazzi se modlí: »Nikoli zemříti, nýbrž trpěti.« Sv. Bernard říkával: »Ó jak bych byl šťasten, kdybych měl sílu všech lidí, abych všechen kříž celého světa sám nésti mohl.« Sv. František Xav., vida kříže, jež mu nastávají, volal: »Ó více, Pane, více!« Kdo jednou zkusil, jak sladko je trpěti pro Ježíše, svolil by raději umříti, než bez kříže živu býti! Jak uctil Ježíše kříž nesusoucího a potom na kříži umírajícího sv. Vojtěch, druhý biskup pražský a spolopatron vlasti naší!

Když ho pohanský Pius udeřil veslem, až mu z rukou vypadla modlitební kniha, z níž se právě modlil, ba ranou tou na zem byl povalen, řekl klidně a laskavě: »Veleben budiž Pán, velebeno budiž milosrdenství Páně.« A když krátce na to dne 23. dubna 997 seznal, že mu již nadchází hodina mučednické smrti, pravil svým průvodčím Radimu a Benediktovi: »Nermutte se, vždyť trpíme pro jméno Hospodinovo. Nic není spanilejšího, nic hrdinnějšího, než obětovati život pro Ježíše nejsladšího.« A již vrhli se naň pohané, již mu zasazena sekyrou smrtelná rána, již kopími probodán. Pomodliv se, klesnul v podobě kříže a skonal. Horlivý sluha Páně Albán Stolz praví: »Zmocnilo li se tě neštěstí a dábel k tobě přichází a našeptává ti: Učín všemu rázem konec, vezmi si život — tu jdi před dům a pohleď k hvězdnatému nebi; tam napsal Bůh rozdivná kázání a napomenutí pro tebe. Tam stojí pro tě napsáno: Veliký Pán nad hvězdami, král světa, je tvůj Otec; jak on sčítal hvězdy, tak sčítal i vlasy na tvé hlavě a vyměřil a odvážil vše, co máš trpěti a co tě tlačí. A tvá duše je drahocennější před tvářmi jeho, než celý svět viditelný. Tvá duše má býti strastmi jen po nějaký čas zkoušena, aby s tebe spadlo vše, co jest na tobě zlého.« (Das Bilderbuch Gottes.)

Neodmění nás Bůh věčnou blažeností proto, že trpíme, nýbrž proto, že trpělivě, bez reptání kříž svůj snášíme. Proto, nejmilejší, budme věrnými učedníky božského Mistra. Nedbejme útrap a protivenství, nýbrž srdcem ochotným obejměme kříž, který Pán na bedra naše vkládá, a nereptejme, když koruna bolesti drásati bude čelo naše. Kristus utrpením vešel v slávu svou, svatí v utrpeních žili a umírali a nyní v nebesích korunováni chválu pějí. Chceme-li s Kristem oslaveným jednou v nebi se radovati, musíme se nyní co nejvíce trpícím podobati.

Před branou sv. Šebastiana v Římě podle silnice zvané »via Appia« stojí kostelík zvaný »Marie Panny u šlepějí«, s kterým

tento příběh je spojen. Římský císař Nero rozkázal, aby kníže apoštolské sv. Petr byl jat. To když zvěděli křesťané, prosili s pláčem svého milovaného pastýře, aby z Říma prchl. Po dlouhých prosbách svolil sv. Petr. Času nočního rozloučil se s bratřími křesťany a chystal se tajně opustiti město. Když kvapným krokem silnicí Appiovou se ubíral — vypravuje svatý Ambrož — spatřil z nenadání před sebou státi svého božského Mistra, nesoucího těžký kříž. »Quo vadis, Domine?« volá, klesnuy na kolena svatý Petr. — »Jdu do Říma, abych tam znovu se dal ukřižovat,« odpovídá Ježíš. Ihned porozuměl sv. Petr této výtce, vrátil se do Říma a obětoval hrdinně život svůj.

Nejmilejší! Kdybychom tázali se 'Spasitele svého: »Quo vadis, Domine?« — kam jdeš, Pane? — odpověděl by nám Ježíš: Jdu za vás trpět a umřít. — Ale kdyby na obrátku nás ptal se Spasitel náš: Kam jdete? Kterou cestou kráčíte? Jdete cestou, kterou jsem vám naznačil? Běfete kříž svůj na sebe a následujete mne? Jak bychom odpověděli? Ó Pane náš, odpusť, nekráčíme za tebou, nejsme ochotni nésti kříž svůj, netrpělivi jsme, reptáme. Ale my slibujeme tobě, že chceme s tebou kráčetí tou královskou cestou kříže k nebesům vedoucí. Ó líbáme tvůj svatý kříž, v kříži tvém jediná naše radost, naše síla, náš život a spása. Ježíši zmučený, smiluj se nad námi. Amen. *Frant. Čech.*

Postní kázání II.

Cesta na Kalvarii.

Ježíš nastupuje cestu poslední — pamatujme na smrt.

»Nesa sobě kříž, vyšel na místo, které slove popravné.« (Jan 19, 16.)

Sotva Ježíš na se vzal kříž, zazněla trouba hlasatelova, dáno znamení k pochodu a celý průvod nastoupil cestu k popravišti. V čele průvodu jede na koni setník, ředitel popravy, za ním voják, jenž na kopí drží bílou tabulku, na níž napsána příčina smrti, kterou zároveň silným hlasem cestou vyvolává. Za ním tlupa lidí nesoucích nástroje k ukřižování, hřeby, provazy, žebříky, kladiva, tyče. Pak oddělení jezdců, pozůstávající ponejvíce ze vznešených fariseů. A teď kráčí, vlastně potácí se dobrý Spasitel náš pod tíží kříže, potácí se hladem, žízní, ohromnou ztrátou krve a duševním bolem a zármutkem vysílen, jeho tvář potem a krví zalita, rty bledé, vlasy rozervané a krví spleené, tělo k zemi schýlené. Pravicí objímá dřevo kříže, levicí nazdvihuje dlouhé roucho, by mu v chůzi nepřekáželo. Nohy zanechávají na tvrdých kamelech krvavé stopy. Na pravo a na levo kráčejí vojáci, stráž, vzadu pak dva lotři s tabulkou viny na krku a s křížem, vojsko uzavírá průvod.

Celý Jerusalem je vzhůru. Všude, kudy brozný průvod se ubírá, plno lidí, plno diváků, vše vyběhá z domů ven. Každý se

snaží co nejvíce možno z blízka ještě jednou spatřiti divotvůrce z Galilee a hltavé zraky své na bolestech ztrýzněného Ježíše nasytiti. Při všem tom luza jerusalemská řve, hláláká, vychrlující na nevinného Spasitele spoustu hany, potupy, rouhavého zlořečení.

A hle, při všech těchto mukách neotevřel Ježíš, jak předpověděl Isaiáš prorok, úst svých: jako ovce k zabití veden bude a jako beránek před tím, který ho stíhá, oněmí a neotevře úst svých. (53, 7.) Nese kříž svůj sice pln bolesti, ale také pln trpělivosti, poslušnosti k Otci nebeskému a lásky k nám lidem. Byla to poslední cesta Ježíšova, na vždy opouští Jerusalema — a tato poslední cesta Ježíšova jest nám pokynem, kterak bychom i my poslední cestu svou vykonati měli. Svatý Beránek Ježíš věděl, že za krátko po děsných bolestech oči k spánku smrti zavře, a přece nelekal se před tímto, každému člověku hrozným okamžikem. Odkud ten klid a mír? Co toho příčinou? Hotovost k smrti. — Nejmilejší, chceme-li i my klidně jedenkrát oči k spánku smrti zavřít, buďme na toto poslední okamžení vždy připraveni.

O sv. Jindřichu, císaři, se vykládá, že když byl ještě vévodou bavorským, uctíval zvláště sv. Volfganga. Tu prý se mu kdysi zdálo, jakoby viděl sv. Volfganga a světec jakým ukazoval mu na stěnu, na které bylo napsáno: »Po šesti.« Co znamená tento sen? přemítal Jindřich. Myslí, že snad za šest dní má zemřít. A proto konal hned přípravy na smrt. Očistil duši svou a věnoval se Ježíši; každá myšlenka, slovo i skutek směřovaly k nebes Pánu.

Šest dní však uplynulo, Jindřich nezemřel. Snad to znamená, že za šest měsíců, myslil si. Uplynulo šest měsíců, a nezemřel. Snad tedy šest let. A dále se připravoval na smrt, žil pro Ježíše, aby s Ježíšem zemřel. Uplynulo šest let a nezemřel — ale byl po těch šesti letech zvolen za císaře r. 1002. Jak velikou ale výhodu cvičení ono mu přineslo! Zvykl si denně pamatovati na smrt, s Ježíšem žít, aby s Ježíšem mohl umřít.

Musím zemřít a zemru jistě, zní každému z nás. Každému člověku uloženo jest zemřít. Proti smrti nepomáhá nic, ani mou-drost, ani sláva, ani bohatství, ani mladost. Buď si kdo buď, mlád nebo stár, chud nebo bohat, již ustanovil Bůh den a hodinu, kdy zastaví se navždy tvůj dech a srdce umlkne. Co se narodí, musí zemřít. Který člověk živ jsa neuztí smrti? Jako vlny bystřiny horské plynou naše léta, dny, hodiny smrti vstíc. Děje se nám jako člověku, který vstoupil do železničního vlaku. Sotva vstoupil, zavrou se dveře, ozve se pronikavé písknutí a parní stroj uhání s vlakem rychleji a rychleji, a nezastaví se až na příští stanici. Tak s námi. Jakmile postavil nás Bůh na dráhu života pozemského, začneme se pohybovati vpřed, léta kvapí, a ani se nenadáme a jsme u stanice poslední — jsme u hrobu. Jako v podzim sežloutlý list za listem opadá, tak i my jeden za druhým klesáme v tmavý hrob. Vždyť již ta první hodina, v kterou jsme spatřili světlo světa, byla prvním krokem ke hrobu.

Sčítejme si všechny hodiny, dny, měsíce, roky, jichž nám popřál Bůh na tomto světě; sčítejme všechny kroky, které jsme v uplynulém tom čase vykonali — kam vedly nás všechny kroky naše? Nikam jinam, leč ke hrobu. Čas jsou naše máry, na kterých neúprosně ke hrobu jsme nesení.

Dříve nebo později, očekávaně neb neočekávaně, ať chceme nebo ne, smrt z tohoto světa nás vyhostí. Neví člověk konce svého. (Kaz. 9, 12.) Nic není tak jistého jako smrt, však nic tak nejistého, jako hodina smrti. Smrt přijde neočekávaně, jako zloděj, proto jest nám bděti, neboť kdy nejméně se toho nadějeme, přijde Soudce spravedlivý, aby účtů od nás žádal. »Bůh k našemu prospěchu,« praví sv. Řehoř, »neohlásil nám hodinu smrti, abychom na smrt vždy připraveni byli.« »Poněvadž tedy smrt všude čeká na tebe,« napomíná sv. Hugo, »i ty ji všude, moudrým-li jsi, očekávati budeš.« Svatý Antonín poustevník denně říkával sám sobě: »Tak buď Antoníne živ, jako bys dnes umřítí měl.« To také radil při smrti své bratřím u lůžka stojícím: »Bratři, živi buďte každého dne tak, jako byste věděli jistě, že to již poslední den života vašeho jest.«

Ano, nejmilejší, chceme-li dobře umřítí, myslíme na smrt. Mysleme si každého dne z rána, že již večera se nedožijeme, a každého večera, že rána se nedočkáme. Je to sice smutná vzpomínka, ale stojí za to. »Chodte, dokud máte světlo,« volá sám Spasitel, »ať vás nezachvátí tma« (Jan 12, 35), t. j. pracujte o své spáse, ať nezapadnete do tmy hrobu nepřipraveni. Po smrti konec přpřavy, již nedá se ničeho změnití ani doplnití.

»Smrti se nebojím aniž se děsím umřítí, ovšem bojím se zle umřítí,« říkal sv. Jan Zlat. Když tedy on, světec, tak pečliv jest o svoji smrt, čím více my, lidé hříšní, pečovati máme, aby smrt naše byla šťastná.

Víme-li tedy, že zemřítí musíme a že po smrti čeká nás soud a po soudu věčnost buď šťastná neb nešťastná, nerozumně jednáme, nanejvýš nerozumně, jestliže všech prostředků se neuchopíme, bychom dobrou, šťastnou, křesťanskou smrtí zemřeli. Vězme, že v okamžiku smrti dáváme v sázku svou duši a to jedinou duši svou. Ztratíme-li ji, je ztracena na vždy, neboť první smrt naše je též poslední. Zemřeme jen jednou. Zemřeme-li jednou šťastně, šťastni jsme na věky, zemřeme-li jednou nešťastně, nešťastni jsme na věky. Jako na tenké nitce visí celý život náš — život na věčnosti. »Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého,« praví Písmo sv. (Žid. 10, 31.)

»Mistře,« tázal se jedenkrát žák svého učitele, »jak dlouho smím hřešiti?« »Jak dlouho chceš,« odpověděl tento, »jen hled polepšiti se v den smrti.« S radostí odešel žák. Tu najednou obrátil se a chvátal zpět tázaje se: »A kdy pak zemru?« »To ti nemohu říci,« odvětil učitel, »proto není jiné rady, než abys již dnes začal s obrácením svým.«

Nejmilejší, ještě dnes! Ještě dnes musíme počítí se svým obrácením. Smrt buší dnes do srdce našeho a hlas její zní: Po-

kání. A komu z nás neplatí tento smrti hlas? Nuže, ruku na srdce! Jak to vypadá s duší naší? Je čista? Je bez hříchu? Pak šťastni jsme. Není-li ale čista? Co učiníme? Pak neodkládejme a pospěšme, co nejrychleji pospěšme k sv. zpovědi, vykonejme ji upřímně, jakoby to byla zpověď poslední. Ukažme jen, jak milujeme duši svou. Přibytěk svůj dáváme velmi často čistiti, obličej svůj denně umýváme — a duši svou bychom snad nechali dlouho bez očisty?

Když někdo náhle umře, bez zaopatření, těšivaj se obyčejně příbuzní: vždyť byl nedávno u sv. zpovědi. Kdybychom zemřeli my náhle, nejmilejší, zanechali bychom svým drahým také takovou útěchu, když snad mnohý z nás přítomných nebyl už tak dlouho u svatě zpovědi nebo špatně se zpovídá? Jedná se o duši naši! Pamatujme, pamatujme, že umřeme jen jednou. Neodkládejme s pokáním. Dnes Bůh ještě volá, později snad již ku pokání volati nebude.

Násilník Archias, jak vypravují dějiny starověku, lstí zmocnil se vlády thebánské, čímž popudil proti sobě mnohé, kteří jej násilím odstraniti chtěli. Když jednou Archias se svými přáteli se veselil, doručení mu list s vybídnutím, aby jej ihned přečetl, ježto důležité věci obsahuje. Archias ale list nedbale odhodil, fka: »Až zítra.« Však zítřka se nedočkal; ještě téže noci byl zavražděn. Čím nebezpečnější jest odkládání ve věcech duchovních, kde každým okamžikem hrozí smrt s následky nejděsnějšími. »Bděte tedy,« napomíná sám Kristus Pán, »nebo nevíte dne ani hodiny.« »Což pak přece nevzpomeneš na to, co po smrti přijde?« otázal se kněz spustlého hříšníka. »A co vzpomínati,« odvětil tento, »ať přijde co přijde, člověk to nechá jednoduše přijíti.«

Tak smýšlejí, tak žijí statisíce. Co to však znamená a kam to vede? Užijme přirovnání. Člověk opilý upadne na železniční koleje a ačkoli vidí přijížděti vlak, zůstane ležeti. Lidé ho budí, volajíce: »Pryč pryč, vlak jede!« Ale opilec odpovídá: »Ať jede, co jede, necháme to přijet.« Nevrhá se lehkomyšlník ten svévolně v jistou zkázu? Nejedná ale se svou ubohou duší právě tak hříšník, který praví si lehkomyšlně »ať přijde, co přijde, necháme to jednoduše přijíti«, který ani dost málo se nestará, by ji zachránil od záhuby již již se hrnoucí?

Dnes začněme, hned začněme, neodkládejme, chopme se celou duší, celým srdcem neomylně zbraně proti věčné smrti, bezpečné hole poutnické, která uvede nás v kraje nadhvězdne — svatého kříže. Kříž Kristův je klíčem zázračným k branám nebeského Jerusalema, kříž Kristův je mannou oslazující nám trpký kalich smrti.

Pověstný admirál Nelson, když byl mlád ještě a byl kapitánem jisté lodi, připlul kdysi ke Kanadě, tam vystoupil a ocdal se radovánkám a zábavám; na svou loď a svůj úkol zapomněl. Když to již dlouho trvalo, vzmužil se jeden z lodníků, šel za Nelsonem a zvolal: »Nelsone, vítr věje, čest volá!« a uvedl jej na loď.

Nejmilejší! Vítr věje, život plyne rychle k věčnosti. Nuže, vzhopme se, neodkládejme, bojujme za spásu duše své, na paměti mějme smrt svou, cíl svůj. A jako sv. František Xav. propouštěl každého kajčnicka, jehož vyslyšel, slovy: »Bratře, spas duši svou!«, tak i já volám, nejmilejší, dnes ke každému z vás: »Křestane, bratře, sestro, spas duši svou!« Amen. *Frant. Čech.*

Postní kázání III.

Cesta na Kalvarii.

Ježíš setkává se s Matkou svou — nevěra.

»Tvou vlastní duši pronikne meč —«
(Luk. 2. 35.)

Když Matka boží Maria po prvé božského Syna svého přinesla do chrámu jeruzalemského obětovat, tu přítomný stařec, nábožný Simeon, vzal dítě na lokty své a pravil: »Aj položen jest tento ku pádu a ku povstání mnohým v Israeli a na znamení, kterému bude odpíráno; tvou vlastní duši pronikne meč, aby zjevena byla mnohých srdcí myšlení.« První část předpovědi této počala se ihned vyplňovati po návratu Marie Panny z chrámu. Odpíral božskému dítěti Herodes, hledaje bezživotí jeho, odpírali fariseové a zákoníci, nechtíce jej uznati za pravého Messiáše, nýbrž naopak vyhlašující jej za rouhače a svůdce lidu. Druhá část prorocství: »Tvou vlastní duši pronikne meč«, vyplnila se děsným způsobem po 33 letech.

Vševědoucí Spasitel předvídaje, jak strašná rána milujícímu srdci Matky mukami a smrtí jeho zasazena bude, chtěl ji na vše připraviti. Můžeme si lehce představití loučení Páně s matičkou; loučí se s ní božský Syn: »Matko milá, přiblížila se hodina, kdy Syn tvůj vydán bude v ruce hříšných. Matko, já jdu, abych vyplnil vůli Otce svého, buď s tím takto spokojena, neboť sluší takto naplniti všelikou spravedlnost.« Maria slyší tato smutná slova loučení a odpovídá pouze pláčem a slzami. Domluviv, odchází Ježíš. Nemůže však milující srdce Matčino zůstatí, spěchá za Synem do Jerusalema. Ach, co slyší, co vidí! Slyší, kterak jeden z učedníků jej zradil, slyší, že svázán k Annášovi, Kafášovi a Herodesovi veden byl, slyší, jak od velerady za hodna smrti prohlášen. Vidí Synáčka svého státi před Pilátem svázaného, ztrýzněného, že jej téměř ani poznati nemůže. Vidí, kterak Ježíše k sloupu vedou, s roucha svlékají, aby ho zbičovali. Vidí tělo zbičované, samou ránu a krev, vidí na hlavě trnovou korunu, a k tomu ke všemu slyší vůkol pustý řev: Ukřižuj, ukřižuj ho! Slyší konečně, že Syn její k smrti odsouzen a že ho již s křížem na popravu vedou. Co počne? Klesne bolestí přemožena? Láska vše snáší, láska nutí Matku, by Syna na poslední cestě doprovodila. Prosí Jana, aby uvedl ji na místo, z kterého by Ježíše na místo popravni krácejícího uzříti

mohla. Zde stojí, očekávajíc truchlivý průvod. Již slyší bluk blížícího se zástupu, již běží vedle chátka lidu, již jedou hrdí fari-seové s tvářmi plnou pekelné radosti, za nimi katané, nesoucí nástroje. Stojí na smrt bleďa, rty zsinalé, třese se na celém těle, a zrakem pláčem zardělým téká po ulici, hledajíc miláčka duše své. Tu jdou dva lotři, jeden v pravo, druhý v levo, a mezi nimi — Pán Ježíš s těžkým křížem. Tak spatřuje Syna svého! Také Syn spatřuje Matku svou; zdvihá hlavu korunovanou trnovou korunou, a oko jeho se setkává s okem Matčíným. V tom okamžiku nevidí nikoho, mimo Syna ztrýzněného; chce k němu, vztahuje po něm ruce své. Synu můj! Matko má! Tak se pozdravila tato dvě srdce nejlepší — ne slovy, nýbrž zraky jen. Ach, ani to nebylo dopřáno Matce, by naposled obejmouti směla svého Syna. Žoldnéři necitelně ji odstrčili. Jan s nábožnými ženami ji odvádí, ona pak omdlévajíc, klesá k zemi.

Jaké to setkání, jaká bolest v srdci Marie! Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vízte, je-li bolest, jako bolest má. Vy matky zde přítomné nejlépe dovedete posouditi bolest její, vy víte, jak s trpícím dítětem trpí i matka. A přece, nejmilejší, ačkoli bolest Marie Panny nad tělesnými bolestmi a nad potupou, kterou Syn její snášel, veliká byla, přece ještě více truchlila nad zhanobením božské důstojnosti jeho a nad zaslepeností, s kterou ho Jerusalemem zavrhl. Přála si, aby Syn její ode všech za Syna božského byl uznán, ctěn a veleben — a co slyší? Lživé pomluby, nejohavnější rouhání.

A jako pro Marii, tak i dnes pro každou Boha milující duši nade vše bolestné jest, vidí-li, kterak božský Pán urážen, zneuctíván, lhosejností ve víře a nevěrou znovu křížován bývá. Či nevníká jako osten ostrý v srdce naše, nejmilejší, když zříte, kterak náboženství Kristovo den po dni víc a více jest povrhováno, kterak nejdůležitější pravdy víry Kristovy v pochybnost a v posměch se uvádějí, ano sám Ježíš Kristus za pouhého člověka, a co o jeho zázracích, z mrtvýchvstání a na nebevstoupení se v Písmě sv. vypravuje, za pouhé báchorky vyhlašuje? Či křesťane nedotýká se bolestně duše tvé, když slyšíš z úst lidí, kteří sotva čísti se naučili, smělé a rouhavé posudky o Bohu, náboženství, úsměšky z církve svaté a jejích obřadů? Bolest to pro duši láskou k Bohu zanícenou, zřítí tolik netečnosti náboženské, bezbožnosti, drzosti ke všemu, co svatého jest, rouhačství a nevěry.

Nejmilejší! Vizme slunce. Jakmile ráno se ukáže, veškerá příroda ihned se oživuje — zapadne-li, ustává veškeren život v přírodě, vše se ukládá ke spánku. Tak působí světlo a teplo sluneční na veškeru tvorstvo. Čím to slunce tvorstvu, tím zjevená, božská pravda pro život duše člověka. Jako bez slunce veškeren živočich i rostlina chřadne a umírá, tak duše člověka chřadne a poněmhu umírá, jakmile pravdě božské protiviti se počne. Po pravdě duše člověka touží, pravda dodává síly, pravda vede k cíli; bez pravdy není klidu, není pokoje, není štěstí. Odvrátí-li se člověk od zjevené pravdy, stává se nespokojencem. Co je vlastně

příčinou všeobecné nespokojenosti, nepokojů, bídy, závisti, zločinů všeho druhu? Odvrátil se lid od Boha, nechce znáti pravdu boží, tím méně pravdou boží a zákonem božím se řídit a — odtud ten trest. —

Nevěra zapírající Boha, nevěra upírající člověku život posmrtný, jest úhlavním nepřitelem člověka, poněvadž jej olupuje o pokoj duše, o časnou spokojenost a také o veškeru útěchu v strastech a souzeních. Víra povznáší člověka do výšin nadhvězdných, k Bohu, nevěra však, upírajíc člověku nesmrtelnou duši a život věčný, snižuje jej ke zvířeti, a tím stává se úhlavním nepřitelem člověka. Nevěra jest úhlavním nepřitelem člověka, poněvadž jej připravuje o milost boží a o spojení s Bohem v životě věčném, jak praví sám Kristus Pán: »Kdo neuvěří, bude zatracen.« Bohužel, čím dále, tím více nevěrecké zásady naší doby osvícené pronikají, a jako rakovina zžírají veškeru vrstvy člověčenstva, odvádějíce tisíce obětí od Boha a vrhajíce je v záhubu časnou i věčnou. Vše, co s vírou katolickou souvisí, bývá směšným činěno, zváno pošetilým výmyslem lidským. Věda, tisk, divadla, spolky, škola, zkrátka vše sloužiti má zničení víry. Nevěra stala se modou. Vyděme na ulici a slyšíme lidi volati: »My nevěříme nic.« Jdi do společnosti at prostých, at učených, a budeš slyšeti: »My nevěříme nic.« Vejdi do schůzí politických i nepolitických, a uslyšíš: »My nevěříme nic.« Jdi do dílny řemeslníka, a mistr, tovaryš i učedník blásají: »My nevěříme nic.« Vejdi do továrny, a továrník i dělník ti řeknou: »My nevěříme nic.« — Ano vždy širší a širší vrstvy lidstva nevěra uchvacuje.

Vezměme do rukou noviny a podívejme se na př. do t. zv. denních zpráv, a uzasneme, co nevěra osvíceného století působí. Tu úředník zponevěří svěřený mu majetek a uprchne, tu jiný, když podvod jeho prozrazen, zastřelí se, otráví, nehledě na to, že celou rodinu zničil a v bídu uvrhl. Tu zase jiný okrade o svěřené jmění vdovy a sirotky, jiný opouští řádnou svoji manželku a dítky a s druhou uprchne — na sta takových a podobných smutných zpráv se dočteme. Bylo by to možno, kdyby v srdci takového člověka zakořeněna byla víra? Bez víry a náboženství žádná věda a vzdělanost, žádná osvěta není s to uchrániti člověka před nepravostí a zločinem. Kam ale dospějeme? Běda světu nynějšímu a budoucímu. Možná, že se ještě dočkáme časů, jakých ani za nejsurovějších dob pohanských nebylo. Svět stane se peleší lotrovskou, bahnem vši neřesti. Vezměte lidu víru, zničte posvátný svazek náboženský a dočkáte se, že svět naplní se ne lidmi, nýbrž divokou zvěří v podobě lidské. Hrozno pomysliti. Kdo ale sleduje jen poněkud běh nynějšího světa, jistě mi přisvědčí.

Jen učení Ježíše Krista zachrání společnost lidskou. Jen učení Ježíše Krista přináší pokoj a svornost jak do domácnosti, tak do společnosti a celého státu. Jen učení Ježíše Krista činí poddaného poslušným svého pána a krále. Jen učení Ježíše Krista je s to, aby v lidu zničilo zavist, nenávisť, veškeren hřích a tím i veškeren

zločin. Jen učení Ježíše Krista učí trpělivosti a odevzdanosti do vůle boží ve vši bídě a nouzi. Kde Kristus a jeho učení panuje, tam spočívá také požehnání boží, kde ale Krista vyloučili, tam nemůže býti než nepokoj, nespokojenost a těch neblabé následky. Vezměme na př. národ francouzský, který se honosil a honosil jako nositel vzdělanosti. Dne 7. listopadu 1793 odfekl se tento národ Boha. Prohlášen zákon, že není Boha, a pod trestem smrti zapovězeno v Boha věřiti, k Bohu se modliti a konati bohoslužby. Kostely pustošeny, bhavnost spuštění na místě svatém. A jaké této nevěry následky? Číslice nejlépe mluví: Zřízeno bylo v zemi na 44 tisíc revolučních tribunálů a guillotin, kterými bylo neštětné množství lidí sřato. K vůli znázornění aspoň uvádím: v letech 1793 a 1794 povražďeno bylo lidí v Paříži 17.980, v Nantes přes 32.000, v Lyoně 31.000, v provincii Vendée 937.000 — tedy jen ve třech městech a jedné provincii 1 million a 18 tisíc lidí. V Ježíši a učení jeho jest spása národů!

»Věda bude vědy údělem jen malého počtu duchů, kdežto víra jest dědictvím všeobecným,« praví dobře Locardaire. Věda se nedá sevšeobecniti nikdy tak jako víra, a proto nemůže nikdy víru nahraditi. A mimo to právě v nejpalcivějších otázkách života stojí věda malomocna. Jste upoutáni nezhojitelnou nemocí na lůžko. Pomůže vám věda? Ne, jen víra přistoupí k loži vašemu a šeptá vám slova útěchy: Pán Ježíš, Panna Maria trpěli více, koho Bůh miluje, křížem ho navštěvuje. Klečely byste — představte si ten okamžik živě — vy hodné dítky nad otevřeným hrobem své matky, nebo rodiče nad svým zemřelým miláčkem, pochováváte jej — první hroudy dopadly na rakev — vy bolestí klesáte — kdo vás zachytí? Snad věda? Vzkřísí vám v rakvi tu bytost v celém světě nejdražší? Ne, věda stojí tu malomocna, jen víra zachycuje vás tu slovy: Shledáte se zase! Víra zdvihá vás, usuší vám slzy a vy s nadějí a útěchou od hrobu odejdete. Věda má v jistých směrech svou důležitost, ale víru nahraditi nemůže, jako slunce a jiné věci se ničím nahraditi nedají. Rozsvěťte v noci tisíce a milliony světél, bude to světlo sluneční? Rozsvěťte i hvězdy i měsíc, světlo sluneční vše to přece nenahradí. A tak i víra se ničím nahraditi nedá. Jako byste, nejmilejší, nevěřili, kdyby vám někdo chtěl z těla vašeho vyjmouti oko, nebo srdce, a namlouval vám, že vám to něčím jiným nahradí, tak nedejte si nikdy z duše své vyrvati víru, která ničím se nahraditi nedá, a pak na cestě, která otevře se vám po posledním kroku tohoto života, nezbloudíte. »Neboť, kdo z vás umře pokojně, víra-li mu neodpustí? Kdo z vás půjde bez bázně vstříc věčnosti, nepomaže-li mu víra nohy na tu cestu?« (Vaněk: Zdrávas Maria.) Víra jest naším andělem strážným.

Jsk vypravují římské dějiny, tábořilo vojsko římské na jednom návrší, kdežto nepřítel v údolí na blízku řeky. Vojsko římské trpělo žízni, k vodě však nemohlo; byl tam nepřítel silný a opatrný. Vojínové počali reptati proti vůdci, že jich vyvedl na návrší, kde snad žízni zabynou. Uslyšev to vůdce, sestavil vojsko

do bitevního šiku, postavil se v čelo jeho, a ukazuje na řeku, volal: »Tam jest voda, dobuďte si jí.« Vojínové udatně vrhli se na nepřítel, zahnali ho vítězně a vodou ubasili žízeň. Nejmilejší, i duše naše touží po prameni — prameni věčné blaženosti. Chceme-li se ke prameni tomu dostat, musíme tolikéž proti nepřátelům bojovati, bojovati udatně až do posledního vzdechu. Máme ale vůdce udatného, vůdce nebeského, Ježíše Krista, který ukazuje nám k nebesům volá: »Tam vítězství vaše, tam věčné štěstí, tam pravá radost — dobuďte si jí!« Nuže, nejmilejší, poslechněme vůdce svého Ježíše Krista, zůstaňme pevní u víře, až do posledního vzdechu zůstaňme věrnými křesťany, chraňme víru svou víc než oko své, víc než své všecko. Chraňme ji, vždyť s ní zachráníme duši svou, duši tak drahou, za níž Kristus těžký kříž nesl, trpěl a umíral. Amen.

Frant. Čech.

Postní kázání IV.

Gesta na Kalvarii.

Šimon Cyr. pomáhá Ježíšovi kříž nésti — milosrdenství a spravedlnost boží.

»A přinutili... Šimona Cyrenského, aby nesl kříž jeho.« (Mar. 15. 21.)

Již před bolestiplným setkáním s Marií, Matkou svou, jež jsme minule rozjímali, klesl Ježíš těžkým břemenem kříže znavený jedenkrát na zem. Nedaleko místa, kde s Marií se setkal, klesl po druhé. Podánilo se sice zmučenému Spasiteli s napětím všech sil ještě zbývajících povstati a těžké břemeno kříže dále nésti, ale sotva několik kroků učinil, počíná se Ježíš potáceti, a klopytnuv o kámen, padá po třetí, a přes všechno splánání, kopání katanů není s to povstati. Jaký tu pojednou zmatek! »Nedostaneme ho na Kalvarii živého, musíte hledati někoho, kdo by mu pomohl kříž nésti,« volají fariseové k vojákům. Ale koho nalézt? Nikdo ze zástupu nechtěl se k tomu propůjčiti, ano nikdo nechtěl se kříže ani dotknouti, neboť to bylo dřevo největší hanby a kletby. Kde tu nalézt někoho? Tu právě vhod přichází muž jakýsi, dle zevnějšku pohan a cizinec z Cyreny v Libii, jménem Šimon. Nesl proutí pod paží, neboť byl zahradníkem a přišel jako mnozí jiní se ženou a dětmi na velikonoční slavnost do Jerusalema pracovat v zahradách a vinicích. Vojáci poznavše v něm pohana, a podle oděvu prostého dělníka, nutili jej, aby pomohl Ježíšovi kříž nésti. Že se Šimon tomuto nabídnutí s počátku protivil, nemůže pochybnosti býti, neboť jednohlasně praví svatí evangelistové: »A nutili ho.« Konečně násilím a hrozbami vojáků donucen, vzal kříž na ramena svá a průvod hnul se ku předu. Než co to? Sotva Šimon kříž Ježíšův na se vzal, pocituje s Ježíšem velikou útrpnost, veškerá hrůza mizí, a on se cítí jaksi nevýslovně posilněn a blažen. Odkud ta změna? Ježíš pohlédl na Šimona, když jeho

kříž na se bral, tak bolestným zrakem, že pohled ten útroby Šimona pronikl a jemu se zdálo, jakoby Ježíš k němu volal: »Šimone, pomoz mi, tento kříž přinese ti zásluhu a slávu před Bohem a lidmi, za těch několik kroků na místo mého utrpení budeš požívati nekonečnou blaženost v království Otce mého!« Z bolného toho a milostivého pohledu Páně vytryskl v srdci Šimonově proud milosti boží, rozlil se duší jeho, a on světlem jejím osvěcen uvěřil v Krista, oddal se mu cele, a to nejen on, nýbrž i celá rodina, jak zbožná pověst vypravuje, přijala křest, a dva ze synů jeho Rufus a Alexander stali se biskupy v církvi sv. a posléze světcí.

Jakých podivných cest užívá Pán, aby ti, které dle milosrdenství svého k víře a vírou k věčné blaženosti určil, hlasu jeho slyšeli a k němu se obrátili!

V podzemních hřbitovech prvních křesťanů, t. zv. katakombách spatřiti lze podnes obraz často na zdi malovaný. Pastýř nese na ramenou ovečku, a podpíraje se o hůl spěchá s ní k ovčinci svému. Koho značí obraz ten? Sám Spasitel jej o sobě nakreslil v podobenství evangelia o dobrém pastýři, a ta ovečka ztracená, kterou na ramenou nese, a které takovou péči věnuje — jsi ty, duše hříšná. Tak s tebou jedná Bůh! V podobenství o marnotratném synu porovnává se Bůh s otcem pozemským, od něhož se nezdárný syn jeho odvrátil. Vzal si svůj otcovský podíl, opustil nezdárný syn rodný dům, v krátkce promarnil majetek svůj a v největší pak bídě stal se pasákem vepřů. Zaživ bídou kruté šel konečně do sebe, umínil si, že se vrátí do domu otcovského, a co si umínil, vykonal. A jak přijal otec nezdárného syna? Nezapudil ho od sebe, nýbrž s největší laskavostí ho přijal, jako otec dítko své, a zapomněl na vše, co se stalo, znovu jej přijav za syna.

Jako onen marnotratný syn, tak jednal jsi člověče i ty, když jsi hříchy svými od svého Otce nebeského se odvrátil; vypověděl jsi mu poslušnost, vzdánil ses od něho, bloudil v cizině, po cestách nepravosti. Bůh tolikrát tě volal, toužebně čekal, že se vrátíš. Tys ale necitelným byl k této touze Otce nebeského, a poslouchal jsi raději hlasu těla, světa, ďábla. Kolikrát mohl tě Bůh od sebe zavrhnouti a odsouditi. Bůh toho neučiní. Se všech stran doléhají na něho hlasové ke trestu vyzývající: andělé v nebi horujíce o čest a slávu boží volají: »Pane, dovol, půjdeme a vytrháme koukol, půjdeme a pomstíme tvou uraženou čest!« A co Bůh? »Ušetřte hříšníka, zaslужuje sice trestu, ale sečkejte, snad půjde od sebe. Nechci smrti bezbožného, ale aby se obrátil od cesty své a živ byl.« Uvaž člověče tu nesmírnou shovívavost Boha svého! Ty lehkomyslně ho opouštíš, nedbáš na něho, zapomínáš, Bůh ale nezapomíná na tebe, čeká, čeká stále, vzpamatuješ-li se a přijdeš-li sám nazpět. Ano, ještě více činí pro tebe milosrdný Bůh! On sám tě vyhledává. On jde za tebou, vzdaluješ-li se od něho, on tě následuje doma, v poli, v práci, odpočinku, v chrámě, všude volá v srdce tvé hlasem milostiplným: »Synu, dcero, proč

utíkáš! Vrat se, vrat se k Otci svému!« Volá tě po dobrém: zahrnuje tě dobrodiními, úrodou, štěstím, spokojeností. Volá tě po zlém: posílaje na tebe kříže, strasti, nemoci, neúrodu, bídu, smrt. A jak podivné jsou druhdy jeho cesty! V jednom hlavním městě byl povolán kněz k nemocnému. Posel naznačil dům a číslo dveří 16 odešel. Kněz vzav Nejsvětějšího, spěchal do naznačeného domu a do dveří číslo 16. Než, zde nemilé překvapení. Seděl tu sice starý pán v lenošce, ale o knězi nechtěl slyšeti. »Velebný pane, kdo vás sem posílá? Zde nevíme o ničem.« »Jakže,« diví se kněz, »není toto tudaný mi dům a číslo dveří 16?« »Ne, ne, pane, v tomto jest asi mýlka, sem nejste obeslán, číslo 16 jest také ve druhém poschodí, a tam leží nemocná,« zněla odpověď. »Odpusťte tedy, půjdu do druhého poschodí,« omlouvá se kněz, »ačkoliv se mi zdá, že ne pouhá náhoda mne sem přivedla, nýbrž že asi Bůh sám přišel k vám, pane, aby nabídl i vám milosti své; snad i vy máte útěchy jeho více potřebí, než si myslíte. Když už jest zde Spasitel váš, neodmítejte ho.« Tak a podobně hovořil kněz s nemocným, až tento skutečně přijal sv. svátosti. Po té spěchal kněz do druhého poschodí, kde zbožná stařenka, jsouc churava, žádala o sv. svátosti. Kněz vrátil se domů, a ještě nesvlékl šatu svého, když zazněl hlas umíráčku, oblašťující skonání onoho starého pána v čísle 16, jež ranila mrtvice.

Viz, člověče, takto Bůh jedná s tebou, snižuje se k tobě, přichází k tobě, tluče na srdce tvé. Nuže, synu, dcero, otevři, otevři srdce své Bohu svému. Neodmítej od sebe dobrotivou pravici jeho! Či chceš snad ještě déle zkoušeti dobrotu jeho a shovívavost? Či nevíš, že i dobrota jeho má své meze? Nezapomínej, že přijde jednou čas, kde přejde milosrdenství a nastane spravedlnost! Když jablko uzrá, spadne; když ručička na hodinách obejde ciferník, stane na určitém místě, zvedne se kladivo a hodiny bijí; zvíře sftí se do propasti, jakmile poslední pevný krok na okraji učinilo. Tak i s námi, jakmile ručička milosrdenství božského došla posledního čísla, jakmile milosrdenství boží dostoupilo hranice, která je od spravedlnosti přísně dělí.

Spravedlnost vyobrazuje se obyčejně jako postava ženská, která drží v pravé ruce meč a v levé váhy, ale oči má zavázané. Vždyť spravedlnost lidská nemůže při nejlepší vůli všechny zločiny vypátrati a dle zásluhy potrestati; ba mnohdy trestá nevinné, co zatím vinníci zasluženému trestu uniknou. Tak ale nesmíš si křesťane představovati spravedlnost božskou! Ta vypadá zcela jinak. Důmysl lidský zhotovil tak citelné vážky, že padne-li třeba i jen vlas na miskou, již se jazýček pohne. A tak citelné jsou i váhy spravedlnosti božské, která váží skutky tvé. Při tom nebere Bůh ohledu na osobu člověka, nýbrž táže se jen: »Co jsi učinil dobrého a co zlého?« Všem váží jednou a touž vahou, a nižádným darem nedá se získati ani uplatiti, aby soudil jinak, než žádá spravedlnost. A při všem, ať trestá neb odměňuje, odváží každému přesně, jak toho zasloužil.

Viz, křestane, žiješ zde na zemi, a nad tebou bdí spravedlivý Bůh. Každého okamžiku patřf na tě, každý krok a skutek tvůj zanášf do knihy života, a jednou, dřfve či později, bude tě z toho souditi. Ano, věř si nebo nevěř, chtěj nebo nechtěj, na soud jeho musíš, na soud jeho půjdeš, a žádná moc světa ti od toho nepomůž. »Cožkoli myslím a v čem se kochám, to vidí oči tvé, to slyší uši tvé, to znamenáš, toho pozoruješ, považuješ a písšeš v knize své, abys potom dal za dobré odměnu a za zlé pokutu,« praví sv. Augustin. A jinde týž světec dí: »Každá nespravedlnost, ať veliká nebo malá, musí trestána býti buď pokáním hřfšníkuvým nebo trestem božím.« Nechceš-li, aby Bůh trestal, trestej ty. Když Bůh anděly hřešfc tak ztrestal, co tebe, člověče, bídný tvore, čeká, jestliže spravedlnost boží na sebe stále svolávati budeš, jestliže Boha milosrdného pokáním o slitování vyzývati nebudeš? Nutně musíš pokání činiti, buďto v nynějším nebo v budoucím životě; buďto trestati budeš sebe sám zde, nebo ztrestá tě Bůh na věčnosti. Střední cesty není. Není tedy rozumnějšf, přfšně spravedlnosti boží ujíti tím, že ji člověk sám na sobě vykonává? »Před soudem lze soudce ukonejšiti, nikoli však po rozsudku,« praví sv. Augustin. »Před soudem připrav spravedlnost sobě,« dí moudrý Sirach (18. 19). Bůh klade požadavky své spravedlnosti do tvých rukou, hled, abys jim zadost učinil. Bůh jest věfitel, jemuž neujdeš, zaplatiti musíš dřfve nebo později — čekáš-li až na věčnost, musíš veškeren dluh i s úroky platiti. Jak ty Bohu, tak Bůh tobě! V Mnichově žil před nedávnými lety občan jakýsi, hodný a zbožný, který byl vzorem katolíků. Vyznal nejednou, že k tomu životu byl přiveden kázáními kněze tamějšfho. Když těžce onemocněl, dal se zaopatřiti sv. svátostmi, a při té příležitosti poděkoval knězi za všechna slova, která slyšel z úst jeho. »Zvláště jedno slovo,« pravil umírajfcí, »učinilo na mne nesmírný dojem, že jsem nikdy více na ně nezapomněl, a za to vám zvláště děkuji.« »Které je to slovo?« tázal se kněz. A nemocný odpověděl: »Je to výrok: Dlouho není věčně, ale věčně jest dlouho.« Ano, nejmilejšf, věčně jest dlouho, nesmírně, nesmírně, nekonečně dlouho! A proto pamatujme na věčnost a soud. Poněvadž ale nevíme, jaký rozsudek nám při posledním soudu zazní, přičiňme se, abychom si připravili dobrý. »Před člověkem jest život i smrt, dobré i zlé, co se mu bude líbiti, dáno bude jemu,« praví Pismo svaté. (Sirach 15. 18.)

Co činiti tedy, tážete se, nejmilejšf? Souditi sama sebe — ve svaté zpovědi. »Sudme, bratřf, sudme sami sebe,« volá svatý Bernard, »a nynějším soudem hledme ujíti strašnému očekávání.« Dvakrát nebude Bůh totěž souditi. Hledejme Pána, dokud může nalezen býti. Neodkládejme spokáním a polepšením života, obraťme se rychle k Pánu, aby se nad námi smiloval a na milost nás přijal. Amen.

Frant. Čech.

Postní kázání V.

Cesta na Kalvarii.

Ježíš potkává se s Veronikou — Bůh a svět.

• Šel pak za Ježíšem veliký zástup lidí
i žen, které plakaly a kvílely ho. •
(Luk. 23. 27.)

Šimon Cyrenský, jak minule jsme slyšeli, donucen byl volněji kráčet dále na své bolestné cestě. Sotva ušli asi dvě stě kroků, jak Kateřina Emerichová vypravuje, přišli k úhlednému domu, náležejícímu jisté paní, jménem Serafia, manželce Siracha, člena rady chrámové, která nyní sluje Veronika. Staré podání vypravuje, že Serafia byla tou ženou nemocnou, která, když Ježíš ubíral se k zemřelé dceři Jairově, dotekla se roucha jeho a od nemoci dvanáctileté uzdravena byla. Od té chvíle Ježíše vděčně pamatovala a s ostatními ženami jej následovala. Pomysleme si tedy její leknutí, strach a úzkost, když o zajetí Ježíšovu, o jeho odsouzení k smrti a o jeho cestě na místo popravni zvěděla. Nemajíc v domě stání, vyběhá Veronika z příbytku ven, by milovaného Pána ještě jednou spatřila. Navzdor všemu namáhání není jí možno zástupem k samému Ježíši se protlačiti. I spěchá domů, vědouc, že průvod okolo jejího domu jíti musí. Bylť to dle hodnověrného spisovatele dům rožní, okolo kterého cesta na Golgotu vedla. Tu stojí Veronika na prahu domu svého. Vidí, kterak Ježíš mdlým krokem se potácí, vidí, kterak tvář celá prachem a krví pokálena, kterak pot s krví smíchaný u velikých krůpějích s čela se mu fine — útrpností, láskou a bolestí jata, proráží Veronika husté řady žoldněřů, padá na kolena před Ježíšem a podávajíc mu šat, dří prosebně: »Rač dovoliti obličej Pána mého osušiti.«

Podle obyčeje tehdejšího měla Veronika na sobě šátek, který jí s hlavy přes ramena dolů visel. Takové šátky byly z tenké vlněné látky a asi třikrát tak dlouhé jako široké, poněvadž se netoliko okolo hlavy, ale okolo šíje otáčely. Pod tímto větším šátkem byl jiný, menší, který se okolo ramen vinul, z téže vlněné tenké látky. Tento šátek podává Veronika zemdlému Spasiteli.

Pán vzav roušku podanou, přitiskl jí dlaní ke tváři zkrvácené a podal ji ženě nazpět. Jak zmužilý to čin slabé ženy! Nedbá žádných ohledů, nýbrž činí, co jí srdce káže. Veronika vzavši roušku, schovala ji a rychle vstávala, neboť již reptali fariseové, že se průvod zdržel, ale ještě více nad vefejnou poctou Páně, a proto znovu počali katané Ježíše bít a strkati. Veronika, vstoupivši do svého domu, rozvinuje šat před sebou na stole, a při pohledu na něj žasne v němé hrůze — vidí na šatu zřejmě vytisknutý obličej Páně. Tak odměnil Ježíš lásku Veroniky. Roucho toto chovala Veronika od té chvíle až do své smrti jako nejdražší klenot; z její rukou dostala se tato drahocenná reliquie do rukou sv. Klimenta, třetího nástupce sv. Petra, který ji v chrámě

sv. Petra uložil. Papež Jan VII. dal na počátku VIII. stol. v témž chrámu vystavěti novou kapli ke cti Panny Marie, a v té kapli zříditi oltář, na kterém by se toto roucho přechovávalo a veřejnému uctění vystaveno bylo. Po vystavění nového chrámu sv. Petra uložil papež Pavel V. roucho v chrámu novém, kde až podnes pod názvem »volto santo« svatá tvář se přechovává a každoročně na Veliký pátek k veřejnému uctění vystaveno bývá.

Vizme, nejmilejší, kterak Spasitel odměnil Veronice službu, kterou s takovou laskavostí a obětavostí mu prokázala. A snad jen Veronice? Až podnes odměňuje Pán hojně věrným služebníkům svým. Biskup Sailer vykládá o sobě, že kdysi byl sužován velikou úzkostlivostí, dojde-li spásy. »Otázka, je-li mé jméno zapsáno v knize života,« tak píše, »přepadala mne při modlitbě, při pracích mého povolání, ve společnosti přátel, a plnila mne broznou úzkostlivostí, až sv. František Sal. mne poučil: »Nikdy se netaž,« píše veliký tento světec, »zda se Bohu líbíš, ale taž se svého srdce, svého svědomí, svého života, zda tobě Bůh se více líbí, než všechno.« Do úradků božích, do otcovského srdce božského oku a duchu lidskému nemožno nahlédnouti, ale možno nahlédnouti nám do srdce vlastního, do svého svědomí a života, zda jméno boží zapsáno je tam a zda Bůh nám milejší nade všechno. Užijme-li jméno boží tam zapsáno, pak v důvěře očekávejme, ano jisti budme, že zapsání budeme v knize života a že užijme Boha svého. Vždyť sám Spasitel praví: »Miluje-li kdo mne, teč mou zachovávati bude a Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.« »Bůh láska jest, a kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm,« píše sv. Jan. (I. 4. 16.) Kdo Boha miluje nade všechno, toho srdce je příbytkem božím a ten má v srdci také nebe. »Jsi na zemi,« praví svatý František Sal., »a přece jsi již jako v nebi, máš-li k Bohu opravdovou lásku.« Láska naše spojuje nás s Bohem, v lásce-li setrváme, s Bohem zůstaneme na věky.

Jako oheň stvořen jest k tomu, aby hřál, jako slunce stvořeno k tomu, aby svítilo, voda aby zavlažovala, jako ryba stvořena k plování a pták k letání, tak stvořen jest člověk k tomu, aby Boha ctil, miloval, poslouchal, a tak blaženým byl. Pro Boha jsme tedy stvořeni — Bohu samému sloužiti budeme, ve všech skutcích svých Boha hledati budeme. Modlíme-li se, modleme se tak, bychom tím Bohu sloužili, modleme se pro Boha; svěťme-li den sváteční, svěťme jej tak, bychom tím Bohu sloužili, pro Boha; ctíme-li otce a matku svou, ctěme je, bychom tím Bohu sloužili, ctěme je pro Boha. Zkrátka Bohu ve všem slůžme, Boha ve všem a ne sebe vyhledávejme. Posloužím-li králi, dá mi odměnu královskou. Posloužím-li císaři, dá mi odměnu císařskou. Sloužím-li Bohu, dá mi odměnu božskou, a poněvadž Bůh jest všemohoucí, může mi odplatu neskonanou dáti.

Komu sloužíme, ten nám dá odplatu. Nečiníme-li nic pro Boha, nemůžeme od Boha čekati odměnu. Kdyby na př. přišel k nám dělník nějaký a řekl: »Celý týden jsem pracoval u va-

šeho souseda, zaplatte mi za to.« Co bychom mu řekli? »Komu jsi pracoval, ať ti zaplatí.« Tak je tomu i se zásluhami našimi pro nebe. Kdo činí něco jen pro svět a chválu lidskou, od světa ať vezme odplatu, od Boha nemá více k očekávání.

A křestane, čím je ti tento svět? Věz, že je tvým největším nepřitelem, jenž ti překáží milovati Boha a spasiti duši svou, poněvadž on chce lásku tvou pro sebe. Mezi Boha a svět, nejmilejší, postaven každý z nás, mezi oběma voliti jest životní úlohou zde na zemi. Oběma sloužiti zároveň nelze, jako kyvadlo mezi oběma kolsati nemožno, tu platí: buď bude panovati v srdci našem Bůh, nebo svět. Ovšem ty vnady světa jsou vábné a svůdné, a velmi snadno opanují člověka. Čím jest nám dále ten svět? Je tyranem naším nejhorším. Či nemusíme si nechati od něho líbiti ty nejpršnější zákony a předpisy, které, ač uznáváme jejich pošetilost, přece otrocky plníme? A jak odplácí svět za všecku lásku a službu, kterou mu věnujeme? Jen slibem, vábným slibem. »Svět jest klamač,« praví sv. František Sal., »pochlebuje člověku, mnoho mu připovídá, ale ničeho neposkytuje.« Slibuje rozkoše, vábné a luzné. Co jsou ty rozkoše? Květ plané růže, jenž zavanutím větru opadá, a nám zůstane jen trní bodavé. Svět nám slibuje bohatství. Oblaží bohatství člověka? Učiní ho šťastným? Jdi jen, človče, a poslechni u dveří bobáčů, a uslyšíš nářky a vzdechy nespokojenosti a bolesti horší, než pod doškovou střešou chudoby. Pohanský mudrc Zeno, pluje po lodi v čas bouřky, musil pro zachránění lodi všechnen majetek v obět dáti moři pobouřenému, s úsměvem na rtech zvolal: »Děkuji ti, osude, žeš mi až na plášť mudrců všecko vyrval, neboť nyní budu před tvými klamy jist.« Svět nám slibuje čest a slávu. Co je to? Prázdná bublina. Kdo z nás nezkusil, že co dnes svět chválí, zítra haní, a co dnes do nebe vynáší, zítra s opovržením zahazuje, co dnes miluje, zítra pronásleduje? Pokud jsi světu potfeben a prospěšen, dokud má z tebe zisk a zábavu, jsi jeho — jak tě užil, odvrátí se od tebe, neví o tobě, nezná tě. Dnes se na nás mnohý směje jako slunéčko, zítra již se mračí jako mrak, a pozejtří už by nás třeba utopil. Přízeň lidu mění se jako vítr každý den. Kristus Pán sám nám tu zanechal příklad. Dal se přivítati jako král a královsky skutečně byl přivítán — po několika dnech však týž lid, který ho vítá jako krále, chce jej míti na kříži. Světská sláva polní tráva. Proto také až podnes, když papež má býti nastolen, koná se zvláštní obřad. V průvodu, ve kterém nový papež jest slavnostně veden, kráčí před papežem ceremonáň, a na stříbrné holi v nádobce má — kus koudel; ve vhodné chvíli koudel zapálí a praví: »Svatý otče, tak hyne sláva světská!« Dává se tím papeži nově zvolenému na paměť, aby snad nezpyšněl slávou, ktere se mu právě dostalo.

Nikdy si nemysleme, nejmilejší, že svět to s námi upřímně myslí. Jest talešným zrádcem. Opustí nás nevěrně, kde bychom ho nejvíce potřebovali, v neštěstí, v nouzi, ve smrti; když vyvedl člověka na nejvyšší vrchol štěstí, svrhne jej do propasti. Při dvoře

Karla, vévody burgundského, žil pán, jménem Vilém, který za věrné služby pánu prokázané povýšen byl k nejpřednějším úřadům, které se svědomitostí a horlivostí zastával. Když poslední přiblížila se mu hodina, očekávali přátelé, že zemře jak žil, jako brdina. Ale pravý zřelí opak. Když zvěděl určitě, že zemře, pojala ho hrůza a zděšení, a počal žalostně bédovati: »Opustiti mám úřad u knížete svého, opustiti mám svět, kterému jsem s takovou horlivostí sloužil? Kam se mám odebrati? Mám jíti sloužiti novému pánovi, o něhož jsem nikdy nedbal! Oh, já pošetilec! Védovodovi jsem celý život svůj věnoval, a tomu nejvyššímu Pánu všech pánů, k němuž teď chť nechť musím jíti, ani jeden rok. Ó probůh, vraťte mi moje léta, abych je lépe vynaložil!« V takovém, ovšem pozdním nafikání, vypustil duši. Poručil však, aby aspoň pro výstrahu jiným dali mu na hrob nápis: »Zde leží onen Vilém, který po celý život svůj sloužil pozemskému pánu a světu, a naposled nic si nevysloužil. Odešel ze světa, aniž by byl věděl, proč na svět přišel!« Již jsem tě užil, pomyslí si svět, více tě nepotřebuji. »Mouřením vykonal svou povinnost, mouřením může jíti,« říká se ve světě.

Za časů pronásledování křesťanů, na počátku III. století, zadržata byla také mladistvá vdova jedna, křesťanka Vivia Perpetua. Měla starého otce, který byl pohan, a malé dítě. Otec chtěl ji všemožně přinutiti, aby odpadla od víry křesťanské, ale marně. Když pro víru byla odsouzena k smrti, přišel k ní otec do žaláře a s pláčem ji prosil: »Dítě milé, pohleď na šediny moje a smiluj se nad ubohým otcem svým, jenž tebe tak starostlivě vychoval a více nad ostatní děti své miloval. Vzpomeň na matku, pohleď na dítě své a považ, co bude z něho bez tebe. Zanech tvrdostí své, která nás do neštěstí uvrhne všechny.« Pro Viviu Perpetuu nastal boj těžký. Měla se rozhodnouti: na jedné straně otec a dítě — na straně druhé Bůh; koho měla uposlechnouti? Neváhala — Bůh nade všechno! »Drahý otče,« pravila plačíc, »na popravišti stane se vůle Páně, neboť všichni jsme v moci jeho.« A byla popravena. Toť příklad, jak Boha milovati! Vždyť služba boží co přináší člověku na světě? Spokojenost, radost, onen pokoj, o němž praví Kristus Pán, že ho svět dáti nemůže. I kdyby sebe méně měl toho dobrého, co svět dobrým nazývá, jest vždy pokojný a šťastný. Sv. Jeronym obýval jen skalní jeskyni, žil v ustavičném postu a snášel mnoho útrap tělesných, ale napsal sám o sobě: Bůh jest mi svědkem, že se mi někdy zdá, jako bych byl mezi anděly. Jak bídný je ten, kdo službu boží opustil! Je jako otrok těla svého, světa i ďábla. Krásně a jasnými slovy praví slavný dějepisec anglický Carlyle: »Opustili jsme náboženství a odvrhli zbožnou mysl, a za to nic jsme nezískali; na Boha jsme zapomněli, zavřeli jsme oči před věčnou pravdou a otevřeli jsme oči jen klamnému lesku. Na místě služby boží vzali jsme si mamonu, která nikdy neučiní člověka šťastného, ale vždy nešťastného.« Tak se přiznávají sami nevěrci, jsou-li upřímní.

Nuže, nejmilejší, Boha svého a trpícího za nás Spasitele mi-

lujme nade všecko. Vždyť lásky naší plnou měrou zasluhuje. Ten obraz Ježíše Krista, který otiskl na roucho sv. Veroniky, i my vtiskněme sokě hluboko v srdce své, tak hluboko, aby nikdy z něho vymazán nebyl, nýbrž otisknut v něm zůstal až na věky. Amen.

Frant. Čech.

Postní kázání VI.

Cesta na Kalvarii.

Ježíš potkává ženy jerusalemské — křesťanský muž a žena.

»Dcery jerusalemské, neplačte nade mnou, ale nad sebou a nad svými syny.«
(Luk. 23, 28.)

Až dosud pohyboval se průvod s Ježíšem na smrt kráče-
jícím ulicemi města Jerusalema. Nyní počíná vycházeti z brány
města na obšírné prostranství mezi branou a Golgotou ležící. Ve-
líký, skoro nepřehledný je ten zástup, který se zvolna ku předu
pohybuje. Jací jsou to lidé, kteří v průvodu jdou? Pozorujme je-
jich tváře. Na tváři jedněch znamenáme jakousi ďábelskou radost
a možno takofka s tváře každého vyčísti: »Ha, zvítězili jsme ko-
něčně nad tebou, ty Nazaretský!«

Kdo jsou tito? Jsou to nejzarytější nepřátelé Spasitelovi,
knížata kněžská, zákoníci, fariseové a členové vysoké rady jeru-
salemské. Tam spatřujeme zástupy jezdců na skvozných koních.
Jsou to mladíci ze vznešených rodin farisejských, kteří z předu,
ze zadu, okolo průvodu pojíždějí, jen aby nepřehledný dav k rych-
lejšímu pochodu přinutiti. Obávají se, aby o hrůzné divadlo ukři-
žování Ježíše nepřišli, kdyby snad vrtkavý Pilát ortel smrti od-
volal, nebo snad Ježíš, vysílený na cestě k popravnímu místu, před
časem nezemřel.

Tu vidíme tlupu nádherně oděných, zhýralých světáků, tak
zvaných Herodiánů, kteří o chudého Ježíše málo dbali, ale na
utrpení jeho rozmařilý pohled svůj přicházejí pokochat. A kdo jsou
konečně ti tisícové, na jichž obličejích buď rozpustilou veselost neb
necitelnou tupost spatřiti lze? To je ten obec ý lid jerusalemský,
který před několika dny Ježíše ve vítězoslávě do Jerusalema pro-
vázal. Jaký ale rozdíl! Tehdy radostné volání, dnes ale z úst
ténož lidu řvaní, proklínání, surové žerty, úšklebky. Nenalezneme
tedy v celém tom nepřehledném davu ani jediného srdce, které
by s Ježíšem útrpnost mělo?

Konečně před samou branou, kde dělí se cesta, spatřujeme
zástup žen. Jsou to dílem panny a chudé ženy s ditkami z Jeru-
salema, dílem z Betlema a okolí, které průvod popravní před-
běhly a zde jej očekávaly, by ještě jednou Ježíše spatřily. Než
jaký to pohled! A proto ženy, spatřivše jej tak zuboženého, daly
se do hlasitého pláče a bédování nad ním. Cit lidskosti pohnul
srdcem jejich a slzy jejich byly slzami vřelého soucitu, útrpnosti,

vděčnosti a lásky. A co činí Kristus Pán? Obrací se k nim a praví: »Dcery jerusalemské, neplačte nade mnou, ale plačte nad sebou a nad svými syny. Věděl Kristus Pán, že mnohý ze synů žen těchto byl mezi těmi, kteří volali: ukřižuj ho!

Nejmilejší! Pohlédněme kolem sebe. Není Syn boží znovu křižován a v posměch vydáván? Pokolení lidské ztratilo živou víru v Ježíše a s vírou lásku k němu a v zlobě a nenávisti proti Spasiteli počíná si právě tak, jako luza fariseji poštvaná, tak že dnes vším právem Ježíš volati může hlasem bolestným: »Otcové a matky křesťanské, neplačte nade mnou, ale plačte nad sebou a svými dětmi.« Či není tomu tak? Vyjděme jen do některé rodiny a vizme, jak to tam vyhlíží s křesťanským životem všech členů rodiny, a s hrůzou poznáme, že celé rodiny, druhdy zbožné a spřádáné, daleko odchýlily se od zásad Kristových, že jsou Bohu, Kristu, církvi a božské pravdě a ctnosti úplně odcizeny.

Sv. Augustin praví, že křesťanský muž v rodině své má býti hlavou, králem, knězem. Jako hlava rodiny je povinen muž o celou rodinu se starati, by hladu netrpěla. Má býti králem v rodině, rodinu řádně, v pokoji a pořádku spravovati, manželku a děti milovati. Má býti knězem v rodině, má bdíti nad náboženstvím v rodině, pečovati, by se zachovávalo a zvláště dítkám záhy do srdce vštěpovalo. Taková je úloha muže dle vůle boží. Vážné a důležité je postavení muže v rodině, vážná a důležitá úloha jeho v lidské společnosti. Tu pak nepostačuje býti jen křesťanem katolickým na křesťanském listu, nýbrž nutno býti živým údem církve svaté, víru svou zjevně vyznávati: modlitbou doma i na veřejnosti, horlivou návštěvou služeb božích, šetřením postů, přijímáním sv. svátostí, zkrátka veřejným osvědčením svého náboženského přesvědčení při každé příležitosti, ať je to průvod církevní, ať schůze, ať volby a p.

Víra katolická učí a pobádá zároveň muže plniti a zachováti všechno, co před oltářem slíbil své manželce. Bůh dal muži větší sílu, aby mohl rodinu uživit, ale ne proto, aby své síly zneužíval proti manželce. Hrubě se svou manželkou jedná divoch, ne ale muž křesťanstvím zušlechtěný. Proto muž věřící a zbožný má cit a svědomí, má ženu svoji v úctě a lásce. Jaké povinnosti má k dětem? Má se starat o jejich dobré vychování. Ať neříká nikde, že vychování dětí náleží jen matce. V tom nejujtějším věku je to ovšem v přední řadě povinností matčinou — ale později je to svatou povinností otcovou. Otec musí spolupůsobiti. Matka na př. učí dítě modlitbě — otec musí se modliti spolu, neb jinak překvapí dítě matku někdy otázkou: Maminko, proč pak se tatínek také nemodlí? Matka posílá dítě do kostela — ale tatínek nejde. Dítě má jíti k sv. zpovědi — matka byla, starší sestry a bratři byli — tatínek nejde. Jaká to výchova? V tom má otec největší vliv na děti.

Prosila matka svého syna, aby šel k sv. zpovědi. Syn odpověděl: Ale matko, vizte otce, jak je v městě ctěn a vážen a nemodlí se, do kostela nejde, k zpovědi nejde — já dělám jen to, co otec. Užasla

matka nad odpovědí touto a sdělila vše manželi svému. I ten se zarazil a zamyslel, a pak řekl: Tak je to? Dobře, pojď. A vyhledal syna, řekl mu: Děláš-li to, co otec, tedy věz: zítra jde tvůj otec do chrámu Páně k sv. zpovědi a ty půjdeš s ním! — Tak jedná ovšem otec moudrý a prozřetelný. Není nadarmo přísloví: Lot zbožnosti otcovy více vydá, než libra zbožnosti matčiny. Pak stává se velmi často, že mnohý muž za našich časů, místo co by měl býti hlavou, králem a kužem rodiny, je jejím největším škůdcem, hrobařem, ano vrahem na těle a na duši. Jakou pak památku zanechá otec takový v srdcích dítek svých?

Co příčinou toho? Krátká odpověď: odcizen je muž takový Bohu. Ať již vlivem jakýmkoli, zbavil se Krista, jeho sv. víry a pak ovšem nemá citu pro své povinnosti. Bez víry v Boha žádný řádný muž. Proto, muži křesťanský, chceš-li býti v pravdě mužem šťastným, drž se Boha a jeho svatého náboženství. Jen náboženství oblaží tebe a celou rodinu tvou a připraví ti pokojnou jedenkrát hodinku.

Jako muž, tak žena, ať dívka, manželka nebo vdova musí ovládána býti náboženstvím a zbožností, jinak je bídným tvorem na zemi. Kolik pokušení se všech stran doráží na člověka, kolik zvláště na člověka mladého, a to zvláště na křesťanskou pannu. Čím se bude brániti? Jedině vírou a bázní boží! Nemá-li této, pak je politování hodným tvorem. Dívka bez Boha je jako loď bez kotvice na bouřném moři světa, kterou vlny tak dlouho zmítají, až ji pohltí bezedná propast, jest jen bídnou hříčkou v rukou zvrhlého světa. Jak potřebí je teprv víry v Boha křesťanské manželce! Jaké povinnosti na ni doléhají! Je-li muž hlavou, je žena srdcem rodiny. Ona v první řadě má střežiti v rodině ten posvátný oheň zbožnosti, udržovati ho v srdcích všech domácích, ona pečovati musí o pokoj, pořádek v domě. Která žena dovede splniti všechny tyto povinnosti? Jen ta, která čerpá ze studnice víry v Boha a zbožné modlitby potřebnou sílu a útěchu. Žena bývá i matkou. Co působí ale starostí to slovo matka! Co tu prací, obětí, úzkostí, chce-li býti matkou řádnou a svědomitou. Co jen starostí působí matce výchova dítek, a to nejen péče o tělo, nýbrž i o duši. Která pak matka překoná bez obtíží všechny tyto starosti a práce a čestně dostojí úoaze své? Jen matka věřící a bohobojná.

To ovšem vědí nepřátelé všeho křesťanského řádu, že žena bohobojná je oporou lidské společnosti, s ženou zbožnou že stojí nebo padá též společnost lidská, a proto nasazují veškeré síly své, aby zkazili ženské pohlaví, aby je zbavili víry v Boha, mravu a ctnosti, dle zásady své: Kdo chceš zničiti společnost, zkaž jen ženu. Běhou ženě víru slovem, písmem, novinami, knihou, setřítí usilují s manželství ráz svátostní, prohlašují je za dočasnou a rozlučitelnou smlouvu a za svůj ideál prohlašují »volnou lásku«. Vzítí zkrátka usilují ženě čest manželky a matky.

Bobužel, tato zhoubná práce nepřátelům se daří. Podívejme se, ne na veškero ovšem, nýbrž na některou část nynějšího po-

kolení ženského, a v úžasu spráskneme ruce nad tím náboženským a mravním úpadkem. Slynula druhdy žena česká vírou v Boha, oddaností k církvi a zbožným životem, a dnes místo víry chladná netečnost, ne-li čirá nevěra. Daleko, daleko odchýlilo se od Krista a zákona jeho namnoze pohlaví ženské. Běda, třikrát běda však muži, dětem a celé rodině a celé společnosti lidské, ztratí-li žena víru a zbožnost, neboť žena zvrhlá třikrát horší muže zvrhlého. Jen ve víře v Boha, v plnění náboženských povinností, v Bohu a s Bohem může dívka, žena a matka dostáti čestně povinnostem svým.

Posvátný nad míru je úkol lidské rodiny Bohem jí ustanovený, a že splnitelný, toho důkazem nám svatá rodina nazaretská. Jak šťastná rodina to byla, již tvořily tři svaté osoby: Ježíš, Josef, Maria. Nebeský mír vládl mezi nimi ustavičně, svornost a spokojenost oslazovala jim žití, svatá láska ozařovala jim dny života. Kolik ale rodin nalezneme dnes tak šťastných a spokojených? Snadno bychom je spočítali. Za to více rodin nešťastných, nespokojených, sváry a různicemi rozháraných, kde místo lásky nenávisť, místo modlitby klení a tudíž místo manželského ráje peklo. Tot jeden z těch nejžalostnějších zjevů naší doby — rozvrat rodiny.

A odkud ta zkáza v rodinách? Zase krátká odpověď: Není tu Boha a bázně boží. Jsou ovšem rodiny — a jest jich Bohu díky dosti — v pravdě křesťanské, kde Bůh přebývá, kde křesťanský panuje mrav a kde skutečně náboženství první místo zaujímá. Jsou ale též mnohé rodiny, kde křesťanství poněnáhu vymizelo. Svědčí tu a tam nějaký obraz, že tu rodina katolická a dost. O křesťanském, katolickém však životě ani vidu ani slechu — naopak řeči proti víře, proti Bohu, proti církvi, úsměšky o kněžích a řádech církevních, rouhání, kletby, spílání atd. A jaké řeči, takové knihy a noviny.

Jak pak by teprve mohla býti v rodině takové řeč o modlitbě, návštěvě chrámu Páně, o přijímání sv. svátostí. Pak se nedivme, že přijde z takové rodiny do školy ditko a neumí udělat kříž a pomodlit se Otčenáš. Říká se, jablko nepadne daleko od stromu a jaké semeno, takové plemeno. Z pšenice vyroste zase pšenice, z koukole koukol. Co v rodině zanedbáno neb pokaženo, nenapraví vícekrát ani škola ani církve ani kostel.

Nuže, křesťanský otče, matko, chcete býti šťastni a spokojeni sami se sebou a v rodinách svých? Otevřte dům svůj Ježíši Kristu, jeho víře a jeho sv. zákonu. Posvěcujte sebe a veškerý domácí zbožnou, pravidelnou modlitbou. Přilněte celým srdcem k církvi sv., pak Bůh bude s vámi a víte sami, že kde Bůh hospodaří, tam se dobře daří. Amen.

Frant. Čech.

Svatopostní doba v duchu církve.

Sedmero postních kázání o postu, svátosti pokání a oltářní a utrpení Páně.

Neděle I. v postě.

Půst.

»Postiv se 40 dnů a 40 nocí, potom zlačněl.«
(Mat 4. 2.)

Ve středu popeleční začala nám opět svatopostní doba milosti a pokání. V této době nařizuje církev sv. čtyřicetidenní půst, dále přikazuje, abychom přijali svátost pokání a oltářní a zabývali se utrpením Pána Ježíše. Abychom tuto dobu v duchu církve sv. prožili, chceme první úvahu věnovati postu, druhou a třetí svátosti pokání, čtvrtou sv. přijímání, poslední tři utrpení Páně, a to v krátkých obrysech budeme uvažovati, kdo trpí, co trpí a proč trpí. Tedy dnes chceme mluvit o postu.

Každý katolický křesťan jest povinen ustanovený půst zachováti. Ale mnozí katolíci nechtějí o postu slyšeti. Když nešťastný král francouzský Ludvík XVI. od svých poddaných byl do žaláře uvržen, hleděli ho všemožným způsobem urážeti a mu ubližovati. V tomto úmyslu podávali mu v pátek jen masitá jídla. Ale král se jich nedotekl, nýbrž ponořil kousek chleba do vody, jedl jej a pravil: »To je dnes můj oběd.«

Mnozí vlažní katolíci neptají se, je-li půst, sami se dispensují, rozličné vytáčky mají, aby se mu vyhnuli. Není přikázání to již tak přísné, jako za dřívějších dob, nebo na př. v ruské církvi ještě nyní. A přece se mnohým katolíkům nelíbí. Míní, že půst škodí zdraví. V německém »Sv. Vojtěchu« (»St. Bonif.-Blatt« 1909 str. 176) četl jsem v listárně redakční: »Půst a újma v duchu naší sv. církve ještě nikomu na celém světě neškodily, ale na hřbitvech nelze spočítati hroby, které si lidé nestřídým požíváním jídla a pití vykopali. Tedy pravý opak jest pravdou; právě pro naši dobu a naše pokolení jest půst i újma více než kdy jindy potřebná.« MUDr. Mladějovský (Otylost, str. 37) píše: (V Rusku) provádějí očistu ne sporty, ale církevní, dlouho trvající a velice přísné posty. Je to výmluvný doklad pro zdravotnický význam postů, které mají kromě toho i národohospodářskou cenu. (Prof. Mareš o postu: viz »Rádce duchovní« r. XII. str. 70.) Ve francouzské revoluci počal hlad, byl nedostatek masa (Weisz, Weltgeschichte XVII. 289). V konventě pozdvihl se řezník Legendre: malý v politice, byl veliký, když jednalo se o dobytek. Ukazoval, kolik dobytka přišlo z Vendée, kteráž krajina jest nyní revolucí zpustošena, kolik z jiných krajín, proti nimž je revoluce ve zbrani; bezohledně se zachází se zbývajícím ještě dobytkem. Radil k občanskému postu: Carême civique, a to, aby konvent učinil pro republiku, co kdysi kněží pro vládu

nařizovali. »Nařídte zdržování se všech masitých pokrmů, jinak nedostatek masa v celé republice bude se pocítovati. Není daleká doba, kdy nebudete mít ani masa, ani lojové svíčky. Volové, kteří se dnes zabíjejí, nedávají dosti loje na světlo, kterého při porážce potřebují.« Barriére mínil, že zákonodárci nejsou kapucíni, aby se jen postili, že to Mojžíš a papež poručili, republikáni se budou postiti z lásky ke svobodě. A poslové pospíchali do departementů, kázali půst a přinesli domů zprávu, že je všude veliká nouze, ale že se spokojí chlebem a vodou. Mnozí vysílením padali na ulici, mnozí hladem umřeli, mnozí se vrhli do řeky Seiny. Ano, kdo se nechce dobrovolně postiti, musí se často, nedostatkem donucen, postiti; jindy musí se postiti, poněvadž mu lékař dietu nařídí — což je to jiného opět než půst. Jak vysokého stáří dosáhli poustevníci, a za dnešních dob i trapisté. Sv. Pachomius byl 110, sv. Antonín 105, sv. Jeroným 100 let stár. Ačkoli půst zdraví neškodí, nýbrž je otcem zdraví, jako život prostopášný jest otcem nemoci. Kde se půst nezachovává, má ďábel hojnou kořist. Naproti tomu bojí se postíciho, sebe zapírajícího křesťana. Postěme se tedy v duchu církve sv., dle příkladu Pána Ježíše a svatých.

Praeface postní obsahuje vznešený chvalo zpěv na půst :
corporali ieiunio.

- I. Vitia comprimis,
- II. Mentem elevas,
- III. Virtutem larginis et praemia.

I. Vitia comprimis. Půst potlačuje nepravosti, hříchy.

Nestřídmost jest hlavní hřích a způsobuje nemoci, ukracuje život, jest matkou mnoha hříchů, vede proto do záhuby. Hlavní škoda nestřídmosti jest ztráta duše. Obrácení jest velmi řídké. Když smrt přichází, opustil hřích nestřídmostého, ale on od hřichu neupustil. Mnozí pijáci oplakávají svou nepravost, zdá se, že jsou hlubokou lítostí proniknuti, ale nemíní to vážně, je to skoro vždy lítost bez dlouhého trvání. Přestupují všechna přikázání. Je po lásce; kdo hřichu slouží, nemá často ani lásku k ženě a dítkám, k vlastnímu zdraví a majetku, tím méně k Bohu. Jejich nebe jest hostinec.

Půst potlačuje nepravosti. Jdi do města Ninive, obyvatelé jeho jsou pro záhuby zralí, Jonáš již jim předpověděl, že ve 40 dnech záhuba na město přijde. Proč? Žili prostopášně, nestřídmostě. Ale 40. den nadchází, slunce již zapadá. Ninive není zabuzeno. Proč? Postili se a obrátili se od svých špatných cest. Vidíš, jak půst působí odpuštění hříchů! Jsi-li hříšník, posti se a Bůh tě nenechá v hříších tvých zemřít.

Jeden král židovský těžce hřeší, ale náhle obléká na se kající roucho, pláče, po osm dní nic nejí, chléb svůj slzami smáčí — a Bůh mu skrze proroka Nathana dává zvěstovati, že mu hříchy odpouští. Mojžíš se modlil a dosáhl milosrdenství od Boha i pro jiné. Půst s modlitbou a almužnou hříchy potlačuje, před

špatnou smrtí chrání, nalézá milosrdenství u Boha. Marie Egyptská postem se stala svatou; rovněž i Pelagia; před tím byly veliké hříšnice. Ale nejen předešlé spáchané hříchy půst potlačuje, nýbrž i budoucí, chrání člověka před nimi, posiluje ho v boji o spásu duše, v boji s ďáblem. Apoštolé chtěli ďábla z jednoho člověka vymítati, ale nedovedli toho Proč? Neměli víry? Nemodlili se? Zdá se, že to činili. Ale nepostili se. Neboť řekl Pán Ježíš, který ho uzdravil, že »tento druh zlého ducha vymítá se jen postem«. Pán Ježíš postem přemohl trojí pokušení, aby nás učil, čím tuto trojí zlou žádostivost přemoci můžeme. Nařkáš na pokušení, na nebezpečí, omlouváš hříchy své tím, že jsou pokušení veliká a silná. A přece se nepostíš, přece se nemodlíš; ký div, že upadáš, nebude lépe, dokud se nebuděš postiti a modliti: »Střizliví buďte a modlete se, neboť ďábel obchází!« Ze mnoho hříchů od přílišného požívání pokrmů pochází, poznal pohanský mudrc Diogenes. Když mladíka v nádherných šatech viděl jíti na hody, tázal se ho, kam jde. A pak mu řekl: »Horší odtud vyjdeš, než jsi tam šel.« Kdo se postiti nechce, bude se musiti postiti, upadne v nouzi a dělá si pak újmu, poněvadž nemůže užívat. A i když člověk až ke hrobu prostopázně žije, a hledí, aby ještě horší půst na něho nečekal, který jest nejbolestnější a netrvá 40 dní. Pomyslete jen na boháče v evangeliu. Denně má plnou tabuli a obklopen jest pochlebníky, dokud žije na zemi, ale tím příběh ještě nekončí; až potud hezky by se poslouchal. Ale k tomu přichází dodatek: duše jeho byla pohřbena v pekle, nyní byl obklopen ohněm a nedostal ani kapky vody, aby zahnal žízeň. Proto má pravdu sv. Jan Zlatoústý, když dí: »Posti se, protože jsi hřešil; ale právě tak důležité jest jeho další slovo: »Posti se, abys už nehřešil.« Sv. Jeroným dí: »Dokud se Adam postil, zůstal v ráji, jak jedl, byl z něho vypuzen «

II. Mentem elevas. Půst povznáší ducha.

Půst naladuje duši k modlitbě, k rozjímání, k přijetí svatých svátostí. Ptejte se jen svatých, jak došli tak vysokého stupně svatosti, a uslyšíte: Počali jsme postem a sebezapíráním. Postem přicházejí nebeské myšlenky a duše dostává světlo, aby užívala božských věcí. Postíci se Mojžíš mluví s Bohem, postíciho se Jana navštěvují andělé, postíci se Juditu provází anděl do nepřátelského tábora a posiluje její rámě; postíci se Antonín dochází podivuhodných milostí, postíci se Pavel jest unášen do třetího nebe. To jest právě správný půst, půst spojený s nábožností. Zevnější cvičení bez pobožnosti, bez lásky by málo pomohlo. Ale s nimi spojen jest půst, cesta k nebi, ovšem drsná a pahorkatá. Kolikráte byli svatí teprve vyslyšeni, když s modlitbou půst spojili. Odjakživa byli také muži, kteří se postili a zapírali, duchovní muži a předáci ve vědách a uměních. Z celé duše nezávidí církev sv. nestřídmost v jídle a pití.

Ach, když se máš postiti, máš plno vytáček. Jednou mluvíš, že ti není volno a že půst nesneseš. Ovšem, kdo se nemůže po-

stiti, toho církev nenutí, nechce, aby si zdraví podkopal. Ty, kdo postem si ublížili, nebylo by těžko spočítati, ale mnohem obtížnější by bylo spočítati ty, kteří si nestřídmostí, nečistotou, pýchou, lakomstvím zdraví pokazili. Půst a střídmost udržují zdraví. Jindy pravíš, že musíš těžce pracovati. Kdo těžce pracuje, jest od postu dispensován, ale nikdo není dispensován od střídmosti. Nestřídmost není nikomu dovolena.

III. Virtutem larginis et praemia. Půst dává ctnost a odměny.

Půst jest záslužný skutek. Kdo ve stavu posvěcující milosti a v dobrém úmyslu se postí, bude ctnostně žíti a dojde spasení. Ale postiti se máš z lásky k Bohu. I kdybys tělo sebe více trýznil, bez lásky k Bohu a k bližnímu nic ti to neprospěje. I fariseové se postili dvakrát týdně, ale neměli lásky k bližnímu. »Děkuji ti, že nejsem jako tento publikán.« Neměli také pravé lásky k Bohu, neboť jim scházela pokora, která kráčí před láskou k Bohu. Že půst fariseův u Boha žádné zásluhy neměl, dokazují slova Písma sv., že odešel z chrámu neospravedlněn.

Půst dodává ctnosti. Jan Zlatouústý stává se postem a samotou svatým. Tomáš Becket zanechává svého volného života, přestává dle mody se šatiti, jísti, píti a začíná stávi se svatým.

Sv. František z Assisi postil se na Averně, a Kristus Pán mu udělil své rány. Sv. Alois postil se často při vodě a chlebě.

Postem dobýváme vítězství a nebe. Co se tělu utrhuje, toho nabývá duše a vždy světější se stává. Půst jest služba lásky. A nadpřirozená láska jest rukojemstvím budoucí slávy. Co si člověk postem odřekl, tisíckrát bude odměněno. Půst je dobrý skutek a žádný dobrý skutek nezůstane bez odměny.

Ale se zevnějším postem musí býti vnitřní půst spojen. Bláznovstvím by bylo na jedné straně hřích postem potlačovati, na druhé straně opět se ho dopouštěti. Když se někdo nějaký čas postí, ale podvádí, co mu půst prospěje? Nejprve třeba hřichu se vystříhati, pak jsou teprve dobré skutky záslužné.

Židé si stěžovali, že Hospodin nepatří na půst jejich, i řekl Hospodin: »To jest půst, kterýž jsem vyvolil. Lámej lačnému chléb svůj a nutné a pocestné uveď do domu svého; když uzlíš nahého, přioděj ho, a tělem svým (svým bližním) nepohrdej.« (Is. 58, 3.—7.) Podobně mluví i sv. otcové: »Z našeho postu má prameniti pokrm a osvěžení chudých.« (Ambrož.)

Církev zakazuje v této době svatební veselí, protože chce, aby světské radovánky ustaly. To by zajisté byl zvláštní půst, ráno a na večer málo pojísti, ale nahraditi si to požíváním nápojů a světských radovánek.

Když dítě tancuje, pije, zpívá, výská, veselí se, když otec leží v posledním tažení, není li to nevďěčné dítě, které ani jiskry lásky k otci nemá? A hle, i náš Pán, náš Spasitel Ježíš Kristus trpí nevýslovné bolesti, vidíme ho na křížové cestě, jak bychom se chtěli veseliti?

Proto chceme i s ním trpěti, plakati nad hříchy svými, ča-

stějí na něho hleděti, jak se postí, jak trpí, a když svatopostní dobu v postě, přijímáním svátosti pokání a oltářní, rozjímáním o trpícím Spasiteli v duchu církve prožijeme, můžeme doufat, že i pro nás nastanou veselé velikonoce, že i my, když jsme s Kristem trpěli, i s ním oslaveni budeme. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle II. v postě. Pokání a proměnění Páně.

•Proměnil se před nimi. (Mat. 17. 2.)

Postní doba jest doba vážná, doba pokání. Proto zapovídá církev v této době svatební veselí a napomíná nás, abychom postem tělo krotili, duši však pozdvíhovali k trpícímu Spasiteli a k hříchům našim, která utrpení Páně způsobily. Důrazně nám klade na srdce, abychom v této době hříchů svých srdečně litovali, upřímně se z nich vyzpovídali a pravým pokáním opět se s Bohem smířili.

Proč však církev sv. v této době kající nám před oči staví v dnešním evangeliu Spasitele, nikoli v ponížení nýbrž v oslavě, nikoli jak trpí, nýbrž jak se před apoštoly proměňuje? Myslím, že nás chce církev tím povzbuditi a rozohniti, bychom konali vskutku srdečné pokání, abychom se důstojně připravili ke sv. zpovědi, ke které v této době dle čtvrtého přikázání církevního přistoupiti máme. Neboť když to učiníme a hodným přijetím svátosti pokání s Bohem se smíříme a pak v jeho milosti a lásce setrváme, kyne i nám za odměnu nebeská oslava, která Pána Ježíše na hoře Tábor ozařovala. Ano, jako Ježíš již za svého pozemského života v lesku oslavy zářil, tak způsobuje právě pokání již zde na zemi v duši naší podobné účinky, jaké přineslo proměnění Pánu Ježíši dle dnešního evangelia.

Abych vás k hodnému přijetí svátosti pokání povzbudil, chci vám účinky svátosti pokání dle dnešního evangelia vylíčiti.

P o j e d n á n í.

I.

Když se Pán Ježíš proměnil, zaskvěla se tvář jeho jako slunce, a roucho jeho učiněno jest bílé jako sníh. Podobného něco děje se s hříšníkem, když dobře připraven a hodně svátost pokání přijímá. Duše jeho byla před tím poskvrněná a znetvořená — nyní jest čistá a bez poskvrnny jako sníh; byla dříve ošklivá v očích božích — nyní jí ozařuje lesk nebeské krásy a oslavy.

Vypravuje se, že sv. Kateřina jednou Boha prosila, aby jí ukázal, jak ošklivý jest hřích smrtelný v jeho očích. Tu jí bylo zjeveno, že to možno není, že žádný člověk není s to, aby celou ošklivost smrtelného hřichu pochopil. Naproti tomu jí Bůh ukázal v obraze ošklivost všedního hřichu. Kateřina se vyslovila, že po-

hled ten byl tak ošklivý, že by raději po celý život po žhavém uhlí bosa chodila, než by chtěla ještě jednou něco takového viděti. Z toho si můžeme přibližně představit, co jest hřích v očích nejsvětějšího Boha, a jak vypadá duše, která nejen lehkými, nýbrž i těžkými hříchy poskvrněna jest.

Četl jsem kdysi o tyranovi, jenž se chtěl pomstiti na svém nepříteli. Přemýšlel, co by mu nejhoršího učinil, a konečně učinil toto: dal vykopati již zahnuvající a hrozně páchnoucí mrtvolu, a tu mrtvolu dal přikovati k onomu svému nepříteli. Kamkoli člověk tento se hnul, všude s sebou vlekl onu ohavnou mrtvolu. Bylo prý to pro něho děsné, mnohdykráté prý pobíhal, div že nezeštílel. Příteli, máš-li duši stíženou hříchem smrtelným, jsi zrovna tak nešťastný, jako onen člověk, jen že jsi při tom slepý, že svého neštěstí nevidíš. Ty také neustále s sebou vlečeš hroznou mrtvolu. Jakou mrtvolu? Je to duše tvá, která jest pro život věčný mrtvá, která jest před obličejem božím ohavná. Kdybys, hříšníku, hrozný stav duše své viděti mohl, neměl bys již ani hodiny pokoje. Nic by ti nebylo obtížné, nic bolestné, co bys nechtěl činiti a trpěti, aby ses z tohoto hrozného stavu se dostal. — Když však v tomto životě svou hroznou bídu a neštěstí nepoznáš: běda tobě, jak se ti otevrou oči po smrti, kdy budeš tuto ohavnost zpuštění stále před očima míti a na věky proklínati.

Ať však hříšník dopustil se sebe více a sebe větších hříchů, ať jest duše jeho sebe ohavnější a ošklivější: pravým pokáním jest zachráněn, duše jeho září, očištěna jsouc v krvi Beránka. Když má pravou, srdečnou lítost nad svými hříchy, pevný úmysl nehřešiti, když upřímně se vyzpovídá a rozbřešení dostává: v témž okamžiku mrtvá jeho duše povstává k novému nebeskému životu, v témž okamžiku všechny (alespoň těžké) hříchy jsou mu odpuštěny, z jeho duše smazány. K sv. Antonínu Paduánskému přišel mladík ke sv. zpovědi. Hlubokou lítostí byl tak dojat, že pro pláč a vzdychání nemohl se zpovídati. Sv. Antonín mu poradil, aby si doma na papír hříchy napsal a opět přišel. Stalo se; hříšník četl hříchy své, sv. Antonín mu dal rozbřešení — a hle, na papíře byly všechny hříchy smazány. Bůh tím chtěl nejen kajícího hříšníka potěšiti a ujistiti, že mu jest odpuštěno, nýbrž i nám ukázati, jak hodným přijetím svátosti pokání všechny, i nejtěžší hříchy s duše naší se smývají. Sámť řekl: »Kdyby hříchy vaše byly červené jako šarlat, jako sněh bílé budou.«

Ano, ještě více: duše, dříve tak ohavná před obličejem božím, nyní leskem božské krásy a slávy jest ozářená, posvěcující milostí takou krásou ozdobená, že i Bůh i andělé nad takovou duší se radují. Jako Bůh na jaře zemi k novému životu budí a krásu po nivách rozšiřuje, tak budí Bůh srdce hříšníka, propůjčuje mu nový život, nadpozemskou krásu. A jako na jaře květinčky pučí a stromy květem se obalují, tak pučí z duše takové nejkrásnější květinčky a květy krásných ctností, zbožných úmyslů a cvičení, a zdobí ji nebeskou krásou.

V mládí svém slychali jste pohádku o živé studánce a živé vodě. Kdo prý jest churav neb ošklivý, když se tou vodou umyje, hned ozdraví a nabude krásy, a když mrtvého vodou tou pokropí, hned se vzkřísí. To jest ovšem jen pohádka. Ale kdyby taková studánka byla, jak by tam lidé chvátali, a život, mládí, krásu, zdraví tam hledali! Žádná cesta by jim nebyla daleká a obtížná, peněz by nešetřili. Což, přáteli, nemá duše větší ceny než ubohé tělo. Pro duši však je svátost pokání takovou studánkou, v níž se jaksi koupe, očišťuje, omlazuje, oslavuje v krvi, skrze zásluhy božského Spasitele. Neměli byste také žádné námahy šetřiti, abyste si sem došli pro zdraví, mladost, krásu duše své, které neubývá jako pozemské síly a krásy, nýbrž která trvá po celou věčnost!

II.

Dnešní evangelium vypravuje dále: „Aj, hlas (hlas nebeského Otce) z oblaku, řkoucí: „Tentot jest Syn můj milý, v němž jsem si dobře zalíbil.“ I v tom vidíme opět naznačený účinek svátosti pokání. Hříšník totiž, který byl dosud nepřítel boží, stává se tu přitelem, dítětem božím, v němž si Bůh dobře zalíbuj.

Člověk, který se těžkého hříchu dopouští, vypovídá Bohu, Pánu a Soudci svému, poslušnost. Opouští ho a uráží jeho nekonečnou velebnost. Proto také Bůh se od něho s ošklivostí odvrací, z otcovského domu lásky a milosti svého zapuzuje.

Dítě urazilo rodiče tak, že je proklínají a z domu vypudí. Nyní bloudí u cizích lidí. Nikde nenalézá lásky, která je doma blažila. Umdleno, hladovo chodí sem a tam, nyní teprve nahlíží, co vyvedlo, co ztratilo. Výtčky svědomí srdce jeho mučí, a kletba rodičů lpí na duši jeho jako žhavý oheň. Jak mnohem nešťastnějším musil by se cititi hříšník, kdyby bídu svou moh! správně poznati! Mnohem lepšího Otce urazil a kletbu jeho na sebe uvalil, mnohem krásnější domov opustil — a jak hrozné bídě kráčí vstříc! Někdo se dopustil, dejme tomu vraždy, a utíká, netroufá si mezi lidi. Každý šum ho děsí, bojí se, že je to četník, který jde pro něho — a ví, když ho chytne, že jest smrt jistá. Jak smutný to život! Než osud člověka v smrtelném hříchu je ještě mnohem smutnější. Ví, že Boha nekonečně dokonalého, hrozného Soudce těžce urazil — rukám jeho nemůže uniknouti — ani chvílku není jist, že Bůh, který ho má stále v rukou, nit jeho života nepřetne, každou chvílku může umříti — a pak jest ztracen na věky. Když to uváží — ani chvílku nebude míti klidu. Jak hrozný to stav!

A nyní si myslete, že by tento hříšník hodně přijal rozhřešení — jak podivuhodná to změna! On, který byl dosud nepřítel boží, jest nyní přítel, dítě boží; on, který byl ohavou před obličejem božím, s otcovskou láskou do domu se přijímá; on, který měl na věky býti zatracen, jest dědicem nebe, a když v tom stavu umře, otvírají se mu brány ráje k věčné blaženosti. Žádný rozum lidský nemůže pochopiti a vypověděti, jak podivuhodná jest ta změna, jak velikého štěstí kající hříšník dochází.

Za císaře řeckého Lva byl kdysi obviněn jeden z předních knížat v říši, jménem Michael z veležrády, a císař rozkázal, aby byl za trest popraven. Už byl veden na popraviště, ale v tom jej uzřela císařovna, a protože právě nastávaly svátky, prosila císaře, aby dal odsouzcenci milost. Ale darmo prosila, císař nechtěl zrušiti ortel smrti. To jedině, co císařovna po mnohé prosbě vymohla, bylo, že poprava odsouzcencova byla odložena až po svátcích. Michael byl do žaláře zpět uveden a uvržen v okovy. A hle, co se přihodilo: v noci na to lid se proti císaři vzbouřil, císaře usmrtil a uvězněného Michaela za císaře prohlásil. Ten ovšem o ničem nevěděl, seděl v hlubokém žaláři. Pojednou slyšel hluk, i mnil, že přicházejí, aby ho vedli na smrt — ale jak se podivil, když dveře žalářní se otvírají, a v nich jásající lid ho provolává a pozdravuje za císaře. Jaká se to s ním stala obromná změna! Byl v žaláři a nyní uveden na trůn císařský; byl v okovech, a nyní oděn rouchem císařským, byl odsouzcencem na smrt, a nyní učiněn vládcem celé říše. Opravdu, to byla změna veliká, pro něho nesmírně radostná.

Nejmilejší! Ještě větší, radostnější změna děje se s hříšníkem ve svátosti pokání. I on byl před chvílkou veležrádcem, nepřitelem nebeského krále — nyní jest jeho přítel a milý syn; byl v okovech hříchů a ďábla — nyní jest volný, ozdoben krásným rouchem posvěcující milosti a spočívá v náruči nebeského Otce; byl na cestě k pecku — nyní na cestě k nebeskému paláci, nyní mu kyne koruna života věčného. Jakou radost má pocítovati hříšník, když se mu takového štěstí dostalo. Než to mne vede k jinému účinku svátosti pokání, který jest v proměnění Páně také jaksi zobrazen.

III.

Ačkoliv Spasitel ještě s tělem svým do nebe nevstoupil, nýbrž ještě dříve trpěti a zemřítí měl, přece odlesk nebeské slávy ozářil jeho tělo, a tak oblažující byl tento odlesk, že Petr zcela nadšený volal: »Pane, dobře jest nám zde býti.«

I zde má pravé pokání podobnost s proměněním Páně. Kajícímu hříšníku brány nebeské se otvírají, ale přes to ještě v nebi není, nýbrž jen na cestě k němu. Přes to však dává Bůh takovému člověku často již zde na zemi předtuchu věčného pokoje, nebeské blaženosti.

I hříšník má již často kus pekla na zemi. Vizte dům, v němž jest muž opilec, žena svárlivá, kde to jde v domácnosti od desíti k pěti, děti divočí, kde sváry a hádky jsou na denním pořádku — není takový život již kouskem pekla? A červ, o němž Spasitel praví, že neumírá, již nyní hlodá předběžně na srdci hříšníka brozovými výčitkami, že si mnohý hříšník již zoufal. Skoro všichni hříšníci mají také pekelné chvílky, kde je svědomí hrozně trápi, a když někdo to trápení necítí, tím hůře pro něho, tím jistěji spěje do záhuby. Můžeme s jistotou tvrditi, že hříšník jest již zde na zemi nešťastný, a když neštěstí své necítí, jest nejnešťastnější. —

Zcela opačně jest tomu, když se hříšník pravým pokáním s Bohem smíří. Jak hřích z duše jeho zmizel, utichají výčitky svědomí, těžké břímě jest ze srdce jeho vzato, nepokoj mizí, a dělá místo pokoji a radosti, o níž dříve nevěděl. Starý dragounský důstojník přijel kdysi do vesnice, kde konal P. Brydaine missie. Zvědav poslechnouti proslulého toho kazatele, vstoupil do chrámu, kde missionář mluvil o užitečnosti životní zповědi. Důstojník dojat, se rozhodne k zповědi. Vykonal ji s velikou kajícíností. Zdálo se mu, jakoby někdo nad hlavou snímal mu ohromné břímě. Odcházel od zповědnice se slzami v oku, které každý viděl. Nic nebylo, jak pravil, tak potěšující, jako tyto slzy, které mimovolně z lásky a vděčnosti tekly. Sel za missionářem do sakristie a zde před několika missionáři pravil: »Poslechněte mne milostivě, a zvláště vy, P. Brydaine. Nikdy po celý život jsem nepocítil tak čisté a sladké radosti, jako nyní pocítuji, když jsem s Bohem smířen. Myslím v pravdě, že Ludvík XV, jemuž 36 let sloužím, nemůže býti šťastnější nežli já. Nikoliv, tento král při všem lesku, který jeho trůn obkličuje, při všech rozkoších, jichž užívá, není tak spokojen, tak vesel, jako já od té doby, co mám se sebe hrozného břímě hříchů svých.« Tu se vrhl k nohoun P. Brydaine a pravil, tiskna mu ruku: »Jak mohu Bohu děkovati! Vedl mne rukou svou do této krajiny. Oče můj, na nic méně jsem nemyslel než na to, co jste se mnou chtěl provésti. Nemohu na vás zapomenouti. Zapřísahám vás, abyste Pána prosil, aby mně ponechal čas k pokání; připadá mi, že to není těžké, jestliže mne Bůh bude podporovati.«

Jakou útěchu pocítil jako tento důstojník mnohý jiný hříšník, že by byl chtěl štěstí své celému světu hlásati. I když také člověk musí svízele trpěti, když se roztůně, když jest chudý a opovržený — jak zcela jinak snáší kříž ten než dříve! Ví a myslí si: Vždyť jsem ještě horší věci zasloužil za své hříchy — čím více nyní trpím, tím méně budu pykati na onom světě — Spasitel můj konečně více a ochotně trpěl za mne — a tyto krátké útrapy přinesou nevýslovnou oslavu. Proto již mnohý obrácený hříšník za největších bolestí děkoval Bohu co nejsrdčněji právě za tyto strasti, ano mnohý zdál se je již necítiti pro plnost útěchy a vnitřního pokoje.

Uvažujte, nejmilejší, ještě jednou o tom, co jsem vám krátce o některých účincích svátosti pokání řekl: z jaké bídy duši naši vysvobozuje, jakou slávu, jakou krásu, jaké štěstí a jakou naději nám podává. Pomyslete si, že by byl někde rolník, který byl dříve bohatý, zdravý, silný, šťastný a spokojený; oddal se však opilství, a za několik let to tak daleko přivedl, že se mu dvůr a hospodářství dává na buben, a on, nemocný a ubohý, pro rozličné zločiny, jichž se v opilství dopustil, v žaláři úpí. Tu vzpomíná, jak byl dříve spokojený a šťastný, a do jaké bídy se nyní uvrhl, a bolest skoro mu chce srdce rozdrásati. Kdybych opět byl zdravý a na svobodě, vzdychá si, rád bych chléb svůj jako nádeník si vydělával? Myslete si, že bychom tomu nešťastníku

mohli zvěstovati: Když svých provinění srdečně budeš litovati, upřímně se z nich vyznáš a polepšení slíbíš, na místě budeš zdráv a na svobodě a obdržíš celé své jmění nazpět. Jak by radost jásal a ke všemu byl odhodlán!

Když duši vaši těžký hřích tíží, jste ještě hůře na tom, jak jsem vám ukázal: majetek duše promarněn, duše nemocná, chudá, ubohá, mrtvá a ohavná před obličejem božím, spoutaná v okovech hříchu a na cestě k věčnému zatracení. Bůh pak vám všem nabízí, že všechny ztracené poklady milosti vám navrátí, duši vaši život a krásu opět daruje, od věčného zatracení vás vysvobodí a brány nebeské vám opět otevře, jen když hříchů svých budete srdečně litovati, upřímně se z nich vyznáte a opravdové polepšení slíbíte. S jakou radostí, s jakým díkem, s jakou horlivostí máte použití této nabídky nekonečné dobrotivosti boží, abyste v této milostivé době k svátosti pokání, jako k jediné své záchraně, spěchali! Ano, přijďte všichni! Ale nezapomeňte, že jen hodné přijetí svátosti pokání tyto skvostné plody přináší. Proto připravte se vážně a svědomitě k svaté zpovědi, abyste ovoce jejího účastnými se stali.

Ale i vy, kdo jste skrze milost boží těžkých hříchů prostí, nezapomínejte, že i vám svátost pokání jest s velikým prospěchem a k očistění a posvěcení duše vaší velice přispěje, když ji přijmete nikoli ze zvyku, chladně a lhostejně, nýbrž vždy s duchem v pravdě kajícím, své hřchy, chyby a nedbalosti poznati se snažíte, ze srdce jich litujete a pravý úmysl máte se polepšiti a jím odvykati.

Učiňte všichni, milí osadníci, dnes pevně předsevzeti, že v této postní době přijmete svátost pokání tímto způsobem, s touto kající myslí, aby již nyní, jak jsem vám ukázal, i na vás a na vaše duše odlesk nebeského proměnění padl, a abyste jednou úplného a věčného proměnění a oslavení účastnými se stali. Amen.

Hlavně dle *Fak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.*

Neděle III. v postě.

Obraz kajícího hříšníka.

»Když silný ozbrojenec ostříhá sině své, v pokoji jsou ty věci, jimiž vládne. Pakli by silnější než on přijda přemohl jej, všecku jeho zbroj, v níž doufal, odejme a loupež jeho rozdělí.«

(Luk. 11, 21. 22.)

Předešlou neděli jsem vám ukázal, jak ono evangelium nás ku pokání vybízí, když nám v proměnění Páně před oči staví krásné a potěšné ovoce pokání. Dnes chci vám ukázati jaksi obraz pokání člověka, který sice těžce hřešil, ale upřímným pokáním ze svého pádu opět povstal, totiž knížete apoštolského Petra. K němu mne vedou slova, která v evangeliu dnešním obsažena jsou :

•Když silný ozbrojenec . . . rozdělí.« Neboť lze jich použití vzhledem k sv. Petru. Měl se za dosti silného, že může ostříhati sně srdce svého proti každému útoku, a myslil proto, že jest jistý. Spoléhal na svou zbroj, na svou lásku ke Kristu, na svou horlivost, na své ctnosti. Ale přišel silnější než on, totiž ďábel, přivedl ho k pádu a odňal mu všechnu jeho zbroj, v níž doufal — neboť tím ho také o všechny ctnosti jeho připravil. Než přišel ještě silnější než satan, totiž náš Pán Ježíš Kristus, přemohl ďábla a milostí svou padlého Petra tak pozdvihl, posilnil a upevnil, že od té doby nikdy již nebyl přemožen, nýbrž v pokání, v milosti a lásce boží setrval a proti ďáblu vítězně bojoval, až ověnčen svůj vítězný vchod do nebe slavil.

Rozmilí! Církev chce, abychom ve svatopostní době zraky své obraceli ke hříchům svým, je poznali a jich litovali a pravým pokáním od nich osvobozeni byli. V hřichu Petrově můžeme viděti obraz hříchů svých, v pokání jeho pak obraz pokání, které i od nás se požaduje. Proto uvažujme dnes:

I. o hřichu,

II. o pokání apoštola Petra.

P o j e d n á n í.

I.

Když byl Pán Ježíš jat, opustili ho všichni učedníci. Vedli ho k nejvyššímu knězi Annášovi a potom Kaifášovi, a Petr šel z daleka za nimi. Když Pán Ježíš byl vyslýchán, byl Petr v síni nejvyššího kněze. Prostřed sně byl oheň, u něhož se služebníci ohřívali, neboť byla zima. Petr posadil se k nim, aby viděl konec soudu. V tom přišla vrátná, a popatřivši naň, řekla: »I tys byl s Ježíšem Nazaretským!« Petr se ulekl a pravil: »Nikoli, neznám ho!« A kohout zazpíval. Po malé chvíli řekl jeden ze služebníků, ukazuje na Petra: »Zajisté i tento jest z učedníků jeho!« Petr opět zapřel řka: »Neznám člověka toho!« Později přišli i jiní, řkouce: »Jistě i ty z nich jsi, neboť jsi Galilejský; řeč tvá tebe známa činí!« Ale Petr opět zapřel a počal se proklínati a přisabat, že nezná člověka toho. A hned kohout po druhé zazpíval.

Jak hluboko přece klesl apoštol Pána Ježíše! Zapírá svého Pána a Mistra, nechce o něm věděti. Bere Boha za svědka, křivě přisabá, proklíná sebe a kletbu boží na sebe svolává. Kolik hříchů v tak krátké době! A kdo je to, kdo tak hřeší? Snad někdo, kdo Pána Ježíše sotva jednou viděl, kdo ho jen z daleka znal? Nikoli, je to apoštol Pána Ježíše, kterého Pán zvláště povolal, jemuž přednost před ostatními dával, a kterého určil k nejvyšší důstojnosti v církvi své. Je to apoštol, který po tři léta s Pánem chodil, od něho vyučován byl, svědkem jeho kázání a zázraků byl, který veřejně božství Páně vyznal, který ho na hoře Tábor viděl v lesku nebeské oslavy; je to Petr, kterému Pán odevzdal klíče království nebeského, kterého ještě před nedávnem na kněze posvětil, kterému dal tělo své za pokrm a krev svou za nápoj;

jet to Petr, který ještě před chvílí volal: »Byť se všichni pohoršili nad tebou, jáť se nikdy nepohorším. Pane, hotov jsem s tebou i do žaláři i na smrt jiti.« Tento vyvolenec, tato skála, tento první a nejvíce vyznamenávaný apoštol a učedník — zrazuje ho na slovo prostě vrátně, služby, z bázně před výsměchem a pronásledováním.

Draží moji! Jak bylo asi Pánu u srdce, když ten, kterého tak povýšil, tak vřele miloval, tak hanebně ho opustil a zapřel! Pomyslete si, že otec má jediné dítě, že je má tak rád jako zřítelnici oka svého. Stará se o ně co nejpečlivěji, dobude pro ně velikého jmění, zaopatří mu velice čestné postavení. Později sám upadá do bídy, nepřátelé ho pronásledují a týrají. Nyní bere útočiště k dítěti, chce mu své srdce otevřítí, u něho útěchu a pomoc hledati. Ale nevděčné dítě bojí se nepřátel otcových, zapírá ho a ukazuje mu dveře. Řekněte, zdaž neboli takové chování dítěte otce mnohem více než všechno týrání nepřátel? Nuže, vizte! Spasitel Petra tak velice miloval, tak vysoko povznesl — a jaký je jeho dík? Místo aby, jak slavně přislíbil, věrně setrval při svém Mistru a těšil ho, zapírá ho, vypuzuje ho ze srdce svého, co nejkrutěji ho uráží. Vskučku, tento nevděk, tato nelaskavost, toto porušení daného slibu jistě asi božské Srdce Páně více bolelo než pronásledování nepřátel.

Obraťme však, moji draží, pohled na sebe a vizme, zdali jsme se podobného hříchů nedopustili. Jest někdo mezi námi, který Spasitele, víru v něho zapřel tím, že vedl nevěrecké, bezbožné, posměvačné řeči či s nimi souhlasil? Jest někdo mezi námi, který Ježíše zapřel tím, že zapřel církev sv.? Sám Kristus praví: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« Kdo svou duchovní vrchností, papežem, biskupy, kněžskými pohrdá, o nich hanlivě mluví a píše, kdo se z bázně lidské k nepřátelům církve připojuje, k jejímu pronásledování a potírání napomáhá, zapírá matku svou, církev katolickou, a tím zapírá i hlavu této církve, Ježíše Krista, jako Petr, tak i on praví: »Neznám člověka toho.« (Srovnej Skutky apošt. 9. 4., kde Kristus Šavlovi, který církev pronásledoval, vyčítá: »Proč mne pronásleduješ?«)

A když jsi snad takto Pána nezapíral, snad jsi ho zapíral životem; životem svým jaksi jsi říkal: »Neznám ho«, žil jsi tak, jako bys v něho a v jeho učení nevěřil. Jako katolický křesťan věříš, že Ježíš jest v nejsvětější Svátosti oltářní jako Bůh i člověk přítomen. Ale jak se chováš v chrámu, před tímto božím tajemstvím? Srdce máš plné hříšných světských myšlenek, chováš se zde, jak by ses v domě váženého muže neodvážil chovati. Mohl by někdo, kdo tvé chování pozoruje, přesvědčen býti, že věříš v toto tajemství? Nevidíš, jak životem víru zapíráš? Věříš, že Bůh jest všudypřítomný, vševědoucí, spravedlivý soudce, který zlé přísně trestá — a přece hřešíš, kleješ, dopouštíš se věcí, za které by ses před počestným člověkem styděl — krátce, žiješ tak, jakoby tě Kristus neviděl, jakoby jeho slova nebyla pravdivá,

jakoby ses neměl hrozeb jeho báti. Zdaž tím Krista životem nezapíráš?

Jak často jsi to neb ono učinil, svého Spasitele zapřel, jím pohrdal, těžce ho urazil pro okamžitou, hanebnou rozkoš, pro nějaký zisk, z bázně před výsměchem — ty, pro něhož Pán Ježíš tolik vytrpěl, kterého tak vše miluje, před tolika pohany k víře pravé vyvolil a k věčné blaženosti povolal; ty, jemuž tolikrát již odpustil, tolikrát svým tělem a krví nakrmil, ty, jeho učedník, jeho přítel, jeho dítko! Jak hořkou bolest způsobil jsi srdci svého Spasitele!

Proti věhlasnému vojevůdci Juliu Caesarovi spikli se někteří, že ho zavraždí. Když spiklenci s dýkami na něho se vrhli, statečně se bránil. Najednou spatřil mezi spiklenci i Bruta, kterého přijal za syna, kterého vše miloval a dobrodiními obsypal. Při pohledu na něho pojal ho nevyslovitelný zármutek nad nevděčností svého miláčka — dále se nebránil, nýbrž se slovy: »I ty, mé dítě« — zakryl svou hlavu a zemřel pod dýkami spiklenců. — Orat to na sebe, příteli! Když pohan, který o Kristu a lásce jeho nic neví, hříchem ho urazí, neboli ho to tolik, jako když ty, jeho dítko jeho miláček, tak ho urážíš a zapíráš. Podívej se na něho, podívej se na jeho bledou, krvavou tvář! Zaslžené oko jeho pohlíží na tebe s jemnou výčitkou a přece s nevýslovnou láskou, a volá k tobě: »I ty, můj synu, dcero má! Viz, co jsem pro tebe vytrpěl! Věděl jsi, jak tě miluji, věděl jsi, jak hříchů tvé, pýcha tvá, hněv tvůj, nestřídmost tvá, nečistota tvá srdce mé uráží, bolesti mé rozmnožuje — a přece jsi se jich dopustil!

Řekni, příteli, když tak na svého Spasitele a na hříchů své pohlížíš, nemělo by tě boletí, že jsi ho tak urázel? Zajisté! Následoval jsi Petra ve hřichu — následuj ho také v lítosti, v pokání!

II.

Jak přišel Petr k pokání, k lítosti nad svými hříchů? Když Pána po třetí zapřel, zazpíval kohout, i vzpomněl si na slovo Páně: »Ještě této noci, prve než kohout dvakrát zazpívá, třikrát mne zapřeš!« Byl to zevnější podnět k pokání — ale sám sebou nepostačoval. Neboť již dvakrát Petr Pána zapřel, již jednou kohout zazpíval — a Petr přece nešel do sebe. Svátý Ambrož praví: »Petr zapřel Pána Ježíše a neplakal, neboť Pán na něho ještě nepohlédl. Zapřel Pána po druhé a neplakal, neboť Pán na něho ještě nepohlédl. Zapřel Pána po třetí — Pán na něho pohlédl — a pak plakal hořce.« Ano, teprve když Pán Ježíš, který ještě uprostřed útrap a bolestí láskyplné srdce měl pro ubohého, zbloudilého učedníka, na něho pohlédl pohledem plným milosrdenství, tu se otevřely Petrovi oči, srdce jeho pojala hořká lítost a proud slz prýštil z jeho očí

Tak také je tomu s námi, když se od hříchů svých v pravdě obrátiti máme. Často používá Bůh zevnějších prostředků, aby nás ku pokání napomenul. Přejde na př. posvátná doba, svátek, kde příkázání církevní nebo zbožný zvyk k sv. svátostem tě volá;

umře některý příbuzný tvůj, neštěstí, nemoc a j. tě potká. Viz, to jest samý hlas boží, který tě volá ku pokání.

Ale na tom ještě není dosti. Kolikrát tě Bůh již takovým způsobem volal, a ty jsi volání jeho nedbal, pokračoval jsi klidně v hříšném životě. Je třeba, aby také na tebe Pán Ježíš milostivým okem pohlédl, paprsek milosti aby led chladného srdce tvého roztavil a proud lítostných slz prouditi nechal.

Ale co musíš činiti se své strany, aby volání Páně nebylo marné, aby pohled Páně i tebe, srdce tvé zastihl a k lítosti podnítl? Nejprve musíš na hlas Páně dbáti, pozor dáti. Přemýšlej, zdali tě snad Pán také, a to v poslední době tak volal? Nic nevbudilo v tobě vážnější myšlenky? Neučinil jsi žádné předsevzetí? Jak jsi je plnil? I nyní tě Pán zase volá — jestiž svatopostní doba — jak budeš poslouchati?

Aby milostný pohled Páně na tebe padl, třeba, bys Pána o to pokorně prosil a se sv. Ambrožem volal: »Pohled na mne, Pane Ježíši, abych se naučil hříchů své oplakávati, své chyby smýti!« Volej s kajícím lotrem na kříži: »Pane, vzpomeň si na mne!« — a s prorokem: »Ukaž mi tvář svou, Pane, a budu zachráněn!« Nyní zvláště jest doba modlitby. Proto připrav se na velikonoční zpověď tím, že se budeš více a lépe modliti než obyčejně. Vykonávej ranní a večerní modlitby nábožněji, modli se také mezi dnem tu a tam o milost pravé lítosti. Zvláště buď přítomen častěji mši sv., kteráť jest velikou smírnou obětí za hříchy naše, když můžeš i ve všední dny a vždy na památku utrpení Páně a hříchů tvých, a abys dosáhl milosti pravé lítosti.

Aby Pán Ježíš na tebe pohlédl, a ty jeho pohled také pozoroval a do srdce svého zářiti nechal, pohlížej také na Pána Ježíše. Ano, uvažuj v této posvátné době hezky pilně o jeho hořkém utrpení, uvažuj, jak jsi příčinou tohoto utrpení skrze hříchy své; uvažuj pozorně o neskonalé lásce Pána Ježíše a o své nevděčnosti a zlobě — pak i v srdci tvém bolest a ošklivost nad spáchanými hříchy se vzbudí. Zajisté by nebylo pro tě příliš mnoho, kdyby ses každý den v postě modlil bolestný růženec neb alespoň jeden desátek. Ale neodfíkávej jej rychle a na nic nemysle, ale přemýšlej při tom také o bolestech Pána Ježíše a o svých hříších. Na př. modlíš se: »který za nás těžký kříž nésti ráčil!«. Představ si, jak bys viděl před sebou svého Spasitele, jak bledý, krví zalitý, kolísavým krokem kříž svůj nese — jak zemřel třikrát pod ním klesá — jak žoldnéři ho ještě bijí a týrají. Kdybys největšího nepřítele svého v takovém stavu viděl, jistě bys měl s ním soustrast; kdybys viděl, jak s otcem, bratrem tvým tak zle nakládají, jak krutá bolest by v srdci tvém hlodala! Kdo tu trpí, jest však více než otec, bratr tvůj, je to Pán a Stvořitel tvůj, největší dobrodinec tvůj, zachránce a spasitel tvůj — a všechno to trpí pro tvé viny, pro tvé hříchy! Neboť pro hříchy tvé, zvláště pro netrpělivost tvou, hněv tvůj, nepřátelství tvé, pro proklínání tvé nesl těžké břímě kříže. A ty bys bez účastenství pohlížel na jeho muka? Nikoliv. Když pozorně pohlížíš na svého trpícího Spa-

sitele a na jeho nevýslovnou lásku, dále na hříchů své a na hlubokou bídu, v níž tě uvrhly, pak zcela jistě i srdce tvé upřímná lítost pronikne, jako duši knížete apoštolského, o němž se praví: »Vyšel ven a plakal hořce.«

A lítost, pravá, skutečná lítost jest nevyhnutelně potřebná, chceš-li obdržeti odpuštění. Jsou křestané, kteří v tom ohledu mají zcela mylné mínění. Myslí, jen když knězi hříchů vyznají a ústy lítost vzbudí, že to postačí. Říkají, litují, ale v srdci jest jim to jedno, neuvažují, jak těžké tresty zasloužili, jak hrozně Boha urazili, hříchů své i za maličkosti pokládají a nemají pevný úmysl v budoucnosti za každou cenu těžkých hříchů se varovati.

Nemyl se, příteli! Nemáš-li pravé, upřímné lítosti v srdci svém, žádný hřích se ti neodpustí. Plakati zrovna nemusíš, ale pravá bolest to musí býti, a pevný úmysl musíš míti, nikdy už těžkým hříchem Boha rozhněvati. Když tuto lítost, tento úmysl nemáš, i kdybys důkladně svědomí byl vyzpytoval, do jednoho ze hříchů se vyznal, a i kdyby papež ti dal rozhřešení — nic ti to nepomáhá, odpuštění nedosáhneš. Proto modli se vroucně a vážně přemýšlej o trestech, které jsi pro hřích svůj zasloužil, o urážce, kterou jsi tím Bohu způsobil, o mukách, které jsi Pánu Ježíši tím připravil, abys jako Petr pravou lítostí byl proniknut a odpuštění došel.

Když máš pravou lítost, rád a ochotně poklekneš u zpovědnice a dle příkazu Kristova upřímně se vyznáš alespoň ze všech hříchů těžkých a nebudeš je z liché bázně omlouvatí nebo zamlčovatí: nikoli, bude pravým zájmem srdce tvého, že se zrovna tak vyznáš, jak se vinným před Bohem vidíš. Než o tom dnes nechci mluvití. Chci se ještě jiného bodu dotknouti.

Že Petr měl vážnou, pravou lítost, ukázal nejen svými slzami, nýbrž i tím, že ihned opustil příležitost, která ho ku pádu přivedla. »Vyšel ven,« praví evangelium, opustil společnost zoldněfů a služek, která ho ke hřichu svedla. Tak i ty, příteli, musíš míti pevný úmysl pilně se varovati toho, co tě do hřichu přivedlo, a co by tě zase ke hřichu svésti mohlo, totiž blízkou příležitost ke hřichu. Obcoval jsi snad se zkaženými lidmi, kteří necudné řeči vedli, a to tě svedlo ke špatným myšlenkám, řečím a skutkům. Obcoval jsi snad s osobou, a kdykoli jsi s ní byl sám, vždy to došlo ke hřichu. Chodil jsi často do hostince a vždy jsi se opilstvím probřešil atd. To byly a to jsou pro tebe nejbližší příležitosti ke hřichu. Proto nesmíš si jen předsevzítí, nedopouštětí se spáchaných hříchů, nýbrž i varovati se těchto blízkých příležitostí, tedy vzdátí se obcování se špatnými lidmi, zanechatí onu známost, nenavštěvovatí hostinec atd. — jinak odpuštění nedojdeš. Myslíš-li však: budu se nečistoty varovati, ale známost nezanechám, nebudu se opíjetí, ale do hostince budu chodití jako dříve — sám se klameš, nemáš pravé lítosti a pravého úmyslu, zpověď tvá je neplatná a odpuštění nedojdeš. Tedy zpytuj se vážně, co je pro tebe blízkou příležitostí, a učiň pevné předsevzetí varovati se jí.

Ale ještě na něco více se má tvůj úmysl vztahovatí, ještě

něčeho jiného máš se varovati, aby ses před novým pádem uchránil. Dokud byl Petr u Pána Ježíše, měl takovou lásku, takovou horlivost, že i s nasazením života Spasitele bránil — ale brzy na to vzdálil se od něho a z daleka šel za ním. Kdyby byl zůstal Pánu Ježíši na blízku a pevně se ho držel — nebyl by klesl. Řekni, příteli, zdaž se tobě nevedlo podobně? Snad ses po poslední sv. zpovědi v milosti boží udržel nějaký čas, zůstal jsi Pánu Ježíši na blízku, častěji jsi s ním v modlitbě rozmlouval, dobrá předsevzetí obnovoval. Ale za nějaký čas jsi se zase od něho vzdálil, vlažněji a nedbaleji jsi se modlil, dostal jsi opět chut na marnivé a hříšné věci, jedním slovem: vzdálil jsi se od Pána Ježíše, a tak i on se od tebe vzdálil — a ty jsi poklesl opět.

Proto si nyní pamatuj, aby se ti po velikonoční zpovědi nevedlo zase tak. Učiň pevné předsevzetí držeti se věrně Pána Ježíše, modlitby své svědomitě vykonávat, a hned, jakmile vlažnost a lehkomyšlnost se chtějí vplížit, vážně odpor klásti a sebe sama se tázati: Chceš se opět jako Petr od Pána vzdáliti? Chceš opět do hříchu upadnouti? Také dobře učiníš, když si hned při zpovědi určíš dobu, kdy chceš opět k sv. svátostem přistoupiti.

Když s takovým smýšlením a úmyslem upřímně se vyzpovídáš, nejen že odpuštění dojdeš, nýbrž máš i pevnou naději, že obrácení tvé bude trvalé jako u sv. Petra. Jednou zapřel Pána — a již nikdy více, hřích ten zase napravil a po celý život za něj pykal. Za jedno zapření tisíckrát Pána Ježíše vyznal, a za toto vyznání nejtěžší utrpení, ano i smrt na kříži vytrpěl. Tak hořká a trvalá byla jeho bolest a lítost, že od stálého pláče nad hřích dvě brázdy od očí tvář jeho šly, jak legenda vypravuje.

Když budete pravou lítostí jako Petr proniknutí, budete míti úmysl napravit dle možnosti hřích své tím, že nahradíte škodu, kterou jste bližnímu na majetku, na cti a dobrém jménu způsobili. K tomu jste přísně zavázáni, bez tohoto úmyslu byste odpuštění nedošli. Ale budete míti také touhu a vůli pykati za časné tresty, které se všechny málokdy ve svátosti pokání odpuštějí, horlivou modlitbou, dobrovolnými kajícími skutky a zcela zvláště trpělivým snášením útrap a protiventství, které na nás Bůh sesílá. Nikdy pak nebude slyšeti z vašich úst: Jak jsem zasloužil, aby mně Bůh tolik útrap seslal? Budete rádi, spokojeni, když vám Bůh nějaký křížek sešle. Neboť ty jsou často znamením, že vám Bůh odpouští, jako jest znamením, že dává zpovědník rozehřešení, když ukládá dostiučení. Nad to chrání vás před mnohými hříchmi a těžkými a dlouhými útrapami na onom světě a přinášejí vám hojnou odměnu v nebesích.

Pohlédněme ještě jednou, milí osadníci, na to, o čem jsme dnes uvažovali. Smutný pád sv. Petra před očmi nám stavěl, jak i my tak lehkomyšlně, tak neopatrně, tak opovázlivě jsme upadli, jak i my jsme Pána Ježíše zapřáli, uráželi a do hluboké bídy se uvrhli. Pokání, které Petr činil, odpuštění, kterého došel, má i v nás vzbuditi důvěru v milosrdenství Pána Ježíše, má nám dati mysl k obrácení, má nás pobídnouti, abychom modlitbou

a rozjímáním o trpícím Spasiteli milostný jeho pohled na sebe obrátili, v pra.é lítosti hřichy své si zošklivili, pevný úmysl vzbudili, budoucně každého (těžkého) hřichu, jakož i blízké příležitosti se varovali a horlivou modlitbou před špatným pádem se uchránili, jakož i kajícími skutky a zvláště trpělivostí v utrpení poklesky své odpykávali. Vynasnažte se již dnes tyto city v srdcích svých vzbuzovati a potom s takovou lítostí velikonoční zpověď vykonati. Pak budete následovati sv. Petra, jak jste ho následovali ve hřichu, i v jeho pokání, a pak máte pevnou naději, že ho budete následovati i do věčné blaženosti, kterou Bůh nejen nevinným, nýbrž i pravým kajícím připravil. Amen.

Dle *Jak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.*

Neděle IV. v postě.

Účinky sv. přijímání.

„Rozdával sedícím . . . , jak mnoho chtěli.“ (Jan 6, 11.)

Podivuhodně rozmnožil Pán Ježíš dle dnešního evangelia chléb, nejen aby hladovícím posluchačům svým opatřil jídla, nejen aby ukázal, že jest Bohem seslaný Spasitel — měl při tom ještě jiný úmysl. Chtěl tím učedníky a posluchače připravit ještě na podivuhodnější pokrm, který jim později dá. Proto den po tomto zázračném nasycení jim předpověděl, že jim tělo a krev svou dá za pokrm ve sv. přijímání.

Podobně dává církev sv. předcítati evangelium o zázračném nasycení dnešní neděli, aby poukázala na podivuhodnější hostinu, kterou nám Pán Ježíš připravuje a ke které nás církev sv. v této posvátné době zvláště zve. Jako tehdy ze zázračně rozmnoženého chleba tisícové jedli, aniž by byl úplně stráven, tak přijímají tisícové a millionové ve sv. přijímání celé tělo Páně, aniž by se tím toto svaté tělo zmenšilo. A jako tehdy každému rozdáno bylo, jak mnoho každý chtěl — kdo tedy měl větší hlad a touhu, obdržel také více chleba — tak jest ve svatém přijímání Pán Ježíš ochoten tolik milostí dáti, kolik chceme, t. j. tím více, čím větší jest naše touha, čím lepší jest naše příprava, s nimiž ke stolu Páně přistupujeme.

Protože v této posvátné době dle přísného přikázání církevního ke stolu Páně všichni přistoupiti máte, a poněvadž míním, že tím raději a s tím lepší přípravou tělo Páně přijímati budete, čím lépe požehnané a oblažující účinky této posvátné hostiny poznáte a oceníte, chci vám dnes promluvit o některých účincích sv. přijímání a pravím: hodné sv. přijímání

I. spojuje nás s Kristem,

II rozmnožuje v nás jeho milost,

III. očišťuje nás a chrání nás před hřichy.

Člověk, který jest ve stavu posvěcující milosti boží, má dvojí život: život tělesný, přirozený, a život duševní, nadpřiro-

zený. Jako když chceme zachovati život tělesný, přirozený, musíme přijímati pokrm pozemský, vezdejší chléb, tak potřebujeme také pokrmu pro duši, pokrmu nadpřirozeného, nebeského chleba, abychom zachovali život duše své, život nadpřirozený. Tento nebeský chléb jest Ježíš Kristus, jak sám praví: »Jsem živý chléb, který s nebe sestoupil«; tento pokrm pro duši jest jeho tělo a jeho krev: »tělo mé jest právě pokrm, a krev má jest právě nápoj.« Co působí pozemský chléb, tělesný pokrm, pro život těla, to působí, ovšem mnohem vznešenějším způsobem, duševní pokrm, chléb nebeský, sv. přijímání, pro duši a její nadpřirozený život. To vám chci alespoň vzhledem k několika bodům v jednotlivostech ukázati.

P o j e d n á n í.

I.

První účinek, který má požívání pokrmu pro tělo, jest: pokrm se s námi co nejúžejí spojuje. Tak jest také první účinek sv. přijímání pro duši naši: tento nebeský pokrm, Ježíš Kristus sám, se s námi co nejúžejí spojuje. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm,« praví Spasitel. A to jak při pozemském tak i nebeském pokrmu můžeme rozeznávati dvojí spojení. Když na př. jím chléb, spojuje se tento chléb se mnou již tím, že jej do úst, do žaludku přijímám. Ale toto spojení jest jen prostředkem ještě užšího spojení. Neboť chléb tak požívaný trávením tak se změní, že přichází v tělo mé a v krev mou, tedy ve mne samého.

Podobně i nebeský pokrm, Ježíš Kristus, se s námi ve sv. přijímání dvojným způsobem spojuje.

Již to jest nevýslovně tajemné a úzké spojení, že sám Spasitel pod způsobem chleba celý jako Bůh i jako člověk s tělem, krví a duší svou zcela se nám podává, že jej přijímáme do úst svých a srdce svého. Sám Syn boží, Bůh nekonečné velebnosti, Pán všehomíra, blaženost andělů, koruna vyvolencův — skrývá se pod rouškou sv. hostie a prodlévá v srdci našem, jako kdysi dlel v lůně nejčistotnější Panny.

Tentýž Spasitel, který kdysi po zemi chodil, který nyní sedí na pravici u Boha Otce všemohoucího, on sám k nám přichází, spěchá do srdce našeho. Kdybychom jen to o sv. přijímání věděli, nemělo by to nás naplniti touhou po sv. přijímání? Kdo z nás netoužil viděti Svatou zemi a uctíti místa, která Pán Ježíš svými kročejemi, tajemstvími vykoupení našeho, prolitím předražené krve své posvětil? Kdo nezáviděl šťastným lidem, kteří za života Páně tehdy žili? Kteří ho směli viděti a slyšeti a jemu na blízku prodlévati? Nuže slyšte, co svatý Jan Zlatoušlý takovým lidem k uvážení předkládá (in c. 26. Mat. hom. 83.): »Kolik lidí říká: jenom jednou bych chtěl viděti jeho postavu, jeho roucho. Viz, zde (v nejsvětější Svátosti oltářní) ho vidíš, jeho se dotýkáš a požíváš ho. Chtěl jsi se jen roucha jeho dotknouti — on však

sám se ti podává, nejen abys ho viděl, nýbrž aby ses ho dotýkal a v sobě (srdci svém) měl.«

Jak šťastný byl sv. Jan, který při poslední večeři spočíval na prsou Pána Ježíše! Naše štěstí však je ještě větší. Miláček Páně spočíval na jeho prsou — ve sv. přijímání spočívá Pán Ježíš nikoli na našich prsou, nýbrž v našich prsou, v srdci našem. Kdybychom rádně proniknutí byli láskou k Pánu Ježíši, jak by nás již toto spojení šťastnými činilo a oblažovalo, jak bychom lačněli a žíznilo po této nebeské hostině, jak často a toužebně bychom přistupovali ke stolu Páně, abychom se se Spasitelem spojili!

A přece je toto spojení jen prostředkem k ještě užšímu spojení, jímž se Pán Ježíš co nejužší s námi chce spojit. Když Eliseus křísil mrtvého hochu, položil se na hochu, oči své na oči hochu, ústa svá na ústa hochu, aby mu sdělil svou životní teplotu, takofka život svůj. Podobně činí Pán Ježíš ve své podivuhodné lásce, abychom vždy větší účastenství měli na jeho božském, nebeském životě. Jeho tělo nespočívá jen na našem těle, nikoli, zcela v nás přechází, duše jeho takofka v duši naši se vlévá, jeho vřelé srdce bije na našem cbladném, ubohém srdci, abychom i my se rozohnili od jeho božského ohně. Když ho častěji a hodně přijímáme, splní slib svůj: »Jakož mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce: tak i ten, kdož jí mne, živ bude pro mne.« (Jan 6, 58.)

Má se v našem srdci dít znenáhla podivuhodná změna. Chléb pozemský, kterého požíváme, proměňuje se v naše tělo a v naši krev; když pak častěji tohoto nebeského chleba požíváme, proměňuje nás takofka v sebe, srdce naše vždy podobnější činí srdci Páně. Když položíme železo do ohně, plamen sežírá rez, oheň celé železo proniká, čím je sobě podobné, ohnivě. Tak chce Spasitel ve sv. přijímání rez našich chyb a zlých žádostivostí odstraniti a toto srdce lidské podobným učiniti svému božskému srdci. Jako v jasném jezeru slunce, měsíc, hvězdy se zrcadlí, tak také srdce Ježíšovo, život Páně se má zrcadlit, zobrazovati v srdci našem, v životě našem. Naše myšlenky, žádosti, přání mají být vždy podobnější myšlenkám, žádostem, přáním jeho srdce, naše skutky vždy podobnější jeho skutkům. Nemáme mysliti, nemáme se již tázati: co chci? co mi chutná? jaký zisk mi z toho kyne — nýbrž: co chce můj Spasitel? jak mu způsobiti mohu radost? co mohu učiniti k jeho cti a chvále? Ovšem tato změna našeho myšlení, chtění a života neděje se najednou a dokonale — jak i slunce a hvězdy více nebo méně jasně se v jezeře zrcadlí, dle toho, zdali je jezero čistější, klidnější nebo zakalenější. Tak i srdce naše ještě mnohou pozemskou náklonností znečištěno a svými marnivými tužbami zmítá se sem tam, tak že se obraz Pána Ježíše v něm jen nejasně může zrcadlit. Ale čím častěji a hodněji Pána Ježíše přijímáme, čím více se snažíme s milostí jeho spolupůsobiti, tím čistší, pokojnější a pevnější bude srdce naše a tím podobnější bude jeho srdci, a tím více se bude na nás plniti,

eo řekl apoštol o sobě: »Ne já žiji, ale Kristus žije ve mně.« (Gal. 2, 20.)

Milí osadníci! Jak podivuhodně krásný, tichý, nebeským pokojem proniknutý a ozářený život by nám vykvétal z božského semene sv. přijímání, kdybychom ho dle úmyslu Pána Ježíše jen častěji používali. Byl by to kousek nebe na zemi, předtucha a zároveň rukojemství blaženého života, věčného a dokonalého spojení s Pánem Ježíšem v ráji, k němuž nás spojení s ním ve sv. přijímání připraviti má.

II.

Aby však tento život milosti, který má býti přípravou na věčný život slávy nebeské, v nás vždy více rostl a sílil, k tomu napomáhá sv. přijímání jiným účinkem, totiž tím, že v nás milost posvěcující rozmnožuje.

Pokrm pozemský udržuje a rozmnožuje v nás život tělesný, přirozený, a síly tělesné. Máš také nyní, příteli, více životních a tělesných sil, než když jsi byl malým dítětem. Jak se to stalo? Pokrm, kterého jsi denně požíval, zachoval a rozmnožil ti život a dodával ti stále nových sil. Tak způsobuje také nadpřirozený, nebeský pokrm, kterého ve svatém přijímání požíváme, nadpřirozený život duše naší, posvěcující milost se v nás zachovává a rozmnožuje.

Kdybyste znali prostředek, který by rozmnožoval vaši tělesnou krásu, lásku a vážnost u ostatních by vám zjednával, vaše blaho, zdraví upevňoval, co byste za to dali? Nuže, vizte! Hodným sv. přijímáním nerozmnožuje se nicotná, pomfjející krása tělesná, neupevňuje se zdraví tělesné, ovšem však zvyšuje se mnohem vzácnější a věčně zářící duševní krása a upevňuje se mnohem důležitější zdraví duše vaší. Nejen zálibu a lásku ubohých lidí zjednává vám hodné sv. přijímání, nýbrž zálibení a lásku velebného Boha, láskyplného Spasitele, jeho mocnou ochranu, jeho hojnou milost. Kdybyste znali prostředek, kterým byste denně jmění své rozmnožovali, nových pokladů a bohatství nabyti mohli, tu by vám jistě nebyla žádná námaha příliš veliká, žádná cesta příliš daleká. Vizte, kdykoli hodně ke stolu Páně přistupujete, roste bohatství duše vaší a můžete denně nových pokladů pro nebe nabyti. Když slavný malíř krásné obrazy maluje, platí se mu za každý dobře, ale ne stejně — pozdější, lepší platí se více — a proč? Každou novou práci roste také jeho dovednost, jeho umění, jeho sláva, může rychleji a krásněji malovati, a lidé se takofka perou o jeho malby. Tak rozmnožuje také každé hodné svaté přijímání takofka nebeské vloh, nadpřirozenou dovednost v duši naší tak, že vždy lepší a dokonalejší skutky konáme, a tak naše odměna v nebesích vždy hojnější bude. Kdybychom vlastním svým výhodám, svému užitku pro tento a onen svět řádně rozuměli — jak často, jak rádi s vřelou touhou k této podivuhodné svátosti bychom přistupovali, která nás tak okrašluje, obohacuje, oblažuje.

III.

Viděli jsme, jak Kristus ve sv. přijímání v nás život milosti rozmnožuje. Než tomuto milostnému životu hrozí také nebezpečí, nemoci, ano i smrt, podobně jako je tomu při životě tělesném. Než i pro to dal nám Pán Ježíš ve sv. přijímání ochranný prostředek, neboť to další účinek sv. přijímání jest, že nás osvobozuje od menších nemocí duše, od všedních hříchů, a že nás chrání před smrtelnou nemocí, před smrtelným hříchem.

I v tom má sv. přijímání opět podobnost s pozemským pokrmem. Když na příklad chudí lidé přivedou dítě, které mělo chudou, nedostatečnou stravu, které jest churavé a slabé, k rozumnému lékaři, nepředepíše mu žádný jiný lék než silnou, dostatečnou stravu — ta pak sama sebou léčí malé poruchy a churavost. Strava je to také, která nám život zachovává a před smrtí chrání — kdybychom déle pokrmu nepoživali, stali bychom se jistě obětí smrti.

Podobné účinky má nadpřirozený pokrm naší duše, svaté přijímání. Když tento božský pokrm hodně a často přijímáme, zahlazuje menší poklesky a hřichy, jichž není žádný člověk prost, a chrání duši naši před duševní smrtí, těžkým hříchem, a tím před věčnou smrtí, před věčným zatracením. Jako život náš tělesný obklopen jest nebezpečím, tak hrozí ještě více a větší nebezpečí životu duše naší. Satan chodí kolem jako zuřící lev, hledaje, koho by pohltil. Majetek, radosti tohoto světa lákají nás, abychom odbočili s pravé cesty. Nejnebezpečnější nepřítel, zlá žádostivost v našem vlastním srdci, ponouká nás stále ke hřichu. Při tom jsme tak slabí, mdlí, tak vlažní, tak leniví, skládáme tak rádi ruce do klína, kdy by přece byla na místě vážná práce, přísna bdělost, udatný boj. Jistě bychom podlehli a v smrt upadli, kdyby nám nešel Pán Ježíš na pomoc. Sám přichází do srdce našeho a ďábla zahání. Mírní plamen žádostivosti, oslabuje naše zlé náklonnosti, rozněcuje naše chladné srdce, tak že láska k Bohu znova se rozproudí a nová horlivost nás naplňuje, statečně bojujati a pro Spasitele oběti přináseti. Dodává nám síly, aby i těžké a nesnadné bylo nám lehkým a sladkým.

Vůbec vše, co nám schází, čeho potřebujeme, vše přináší s sebou. Vždyť sám přichází do srdce našeho a vidí, co tu schází; přichází s plností milostí svých a přináší každému to, čeho právě nejvíce potřebuje, aby pokušení přemohl, v milosti boží setrval a rostl a nebe dosáhl.

Jiné milosti přináší začátečníku, který právě se obrátil; jiné tomu, který již na cestě ctnosti pokročil, jiné malomyslnému, jiné lehkomyšlnému, jiné k smyslnosti, jiné k pýše náchýlnému. Tak osvěžuje a posiluje i rosa všechny květiny — ale každou v její barvě. Jaké uklidnění, když se cítím tak velice pokušením trápeným, při tom tak slabým — a přijímám svého Spasitele do srdce a vím: zná všechny mé slabosti a potřeby, ví nejlépe sám, čeho nyní potřebuji, a právě proto přichází, aby mně

to přinesl, mne od hříchů očistil, před nimi uchránil, v milosti své mne zachoval a do nebe vedl.

Kdyby vám bylo jenom trochu nevolno, kdybyste měli jen bolení zubů neb lehkou nemoc, rádi byste užili prostředků, abyste se toho zbavili. Všední hřích jest taková lehká nemoc duše, ale mnohem horší, škodlivější než tělesná; a zde ve sv. přijímání máte tak snadný prostředek, abyste se ho zbavili — zajisté rádi a ochotně ho v této svatopostní době použijete. Pomyslete si dále, že byste byli těžce nemocni, všichni se bojí, že nemoc vaše povede k smrti. Kdyby vám někdo řekl, že se musíte podrobiti bolestné operaci, že dovednému lékaři musíte zaplatiti 100 zlatých, pak že vás při životě zachová — zdaž ochotně byste to nečinili? Vizte, v takém nebezpečí duševní smrti se nalézáte, jak snadno můžete upadnouti do těžkého hřichu, tak život duše ztratiti a věčné smrti propadnouti. To by bylo tisíckrát větší neštěstí než nejbolestnější tělesná smrt, takové neštěstí, že si to žádný člověk nedovede dobře představit. V pravdě, tu by nám žádná cesta neměla býti příliš daleká, žádná cena příliš vysoká, žádná ná-maha tak obtížná, abychom našli prostředek, který nás chrání před tak hrozným neštěstím! Ve sv. přijímání podává nám Pán Ježíš takový prostředek. »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný,« t. j. zachovává si zde na světě život milosti a na onom světě obdrží život věčný v nebi, zde se tedy zachraňuje před smrtí hřichu, tam před věčnou smrtí. S jakou horlivostí měli bychom tedy tak podivuhodného, tak snadného, tak sladkého prostředku užívat, abychom si nebe zajistili a před hrozným neštěstím věčného zatracení se zachránili!

V městě, kde studoval sv. Karel Borromejský, vládl pustý, hříšný život. Skoro byl zázrak, že se sám těžkého hřichu nedopustil. Když byl tážán, jak se uchránil, odpověděl: »To způsobilo sv. přijímání, každý týden jsem šel ke stolu Páně.«

Svatý František Saleský píše, že zkušeností po 23 léta, která strávil v duchovní správě, takofka rukama mohl sahati, jak mocná jest síla sv. přijímání, posilniti duše v dobrém, od zlého je zadržeti, potěšiti, povznášeti je, zkrátka učiniti je Bobu podobnými.

Milení! Vysvětlil jsem vám jen některé účinky sv. přijímání. Již z toho vidíte, jak veliké poklady nám tento chléb nebeský poskytuje, před jakým zlem nás chrání. Ale dobře uvažte: sv. přijímání přináší tyto účinky, jen

1. když hodně je přijímáme. Nebot kdo nehodně přijímá, u toho se proměňuje v smrtící jed. Nehodně přijímání nespojuje člověka s Kristem, nýbrž odlučuje ho a vzdaluje ho od něho ještě dále; nerozmnožuje mu milost, nýbrž obtěžuje srdce jeho novým těžkým hřichem, svatokrádeží; nechrání ho před smrtí duše, nýbrž připravuje mu věčnou záhubu. Proto vás prosím, abyste po celý život, vždy a zvláště nyní svaté přijímání požívali, jen když jste svědomí upřímnou svatou zpovědí očistili a srdce své připravili rádně k této božské hostině. Čím lépe to budete činiti, čím srdeč-

nějši bude vaše lítost, čím opravdovějši předsevzetí, čím více se vynasnažíte vzbuzovati potřebné ctnosti před svatým přijímáním, tím hojnějši budou také poklady milosti, které Ježíš s sebou přináší.

2. Ale nezapomínejte dále, že sv. přijímání tyto požehnané účinky jen tehdy v nás způsobiti může, když nejen hodně a nábožně, nýbrž i častěji ke stolu Páně přistupujeme. Jak sv. Karel Borr., tak i sv. Alois chodil každý týden ke stolu Páně, stal se tím z něho takofka anděl v lidské podobě. A nynějši sv. Otec Pius X. nás k tomu důrazně vybízí, abychom častěji s Pánem Ježíšem ve sv. přijímání se spojovali. Vidíte to již při pozemském pokrmu; posiluje nás, rozmnožuje naše životní síly, chrání nás před smrtí hladem — ale jen, když častěji ho užíváme. Tak budeme i účinky svatého přijímání úplně a zcela v sobě zakoušeti, když častěji k této hostině přistoupíme. Proto vás prosím, abyste nejen hodně a dobře připraveni v této době velebnou Svátost oltářní přijali, nýbrž i si pevně umínili častěji v roce — určete si kolikrát asi — ke stolu Páně přistupovati. Když se srdcem věřícím uvážíte, co jsem vám o požehnaných účincích sv. přijímání dnes řekl, již sami od sebe toto předsevzetí učiníte.

Sv. Alexius snažil se od mladosti v dokonale oddanosti Bohu sloužiti, byl nucen rodiči svými oženiti se s hezkou a bohatou pannou. Ale v noci po svatbě se tajně vzdálil a jako poutník navštívil daleké zemi, pouť a milostná místa. Po 17 letech se vrátil. Jeho rodiče ještě žili, ale nepoznali ho. Přijali ho jako cizího, chudého poutníka do domu a poukázali mu tmavou světničku pod schody za obydlí. Žil ještě dalších 17 let chudý a nepoznaný, ale ve veliké svatosti. Teprve po smrti jeho dověděli se rodiče ze psaní, které jim zanechal, že je to jejich syn, že ho měli tak na blízku a nepoznali ho. Jak asi matka nafíkala: Dítě, kdybych tě byla dřívě poznala! Jakou radost bych byla měla býti u tebe, s tebou rozmlouvati a se potěšiti — ale poznala jsem tebe a štěstí, které jsem mohla míti skrze tebe, teprve nyní, tak pozdě!

Rozmilí! Starejme se, abychom také jednou tak nenafíkali. Spasitel náš, který nám bližší a dražší musí býti než otec a matka, než syn a dcera, než bratr a sestra, také obydlí má nám tak na blízku, ve svatostánku, a ukázal jsem vám, byť i jen krátce, jak veliké jest štěstí, požehnání, radost a rozkoš, kterých můžeme zakoušeti, když rádi, ochotně, často, hodně, nábožně, dobře připraveni Pána Ježíše do srdce přijímáme. Ale ach! Tisícům křesťanů vede se tak jako matce svatého Alexia. Nepoznávají toho, který k nim zavítá, také mu jen bídný kouteček v srdci svém za příbytek poukazují a olupují se tím o tak vzácné štěstí. Jak bolestné pak jest, když teprve po smrti poznávají, jak veliké bylo štěstí, které mohli míti z blízkosti Pána Ježíše, z častějšiho svatého přijímání — a které zameškali! Pro vás ještě není pozdě. Poznáváte toho, který k vám zavítá, poznáváte štěstí a milost, které vám nabízí. Proto otevřte božskému Spasiteli srdce své,

připravte se hodně na velikonoční sv. přijímání a učíte pevně předsevzetí hodně brzy a často ke stolu Páně přistupovati — a pak sami na sobě podivuhodné účinky svatého přijímání zakusíte a po celou věčnost Spasiteli za to děkovati budete. Amen.
Hlavně dle *Jak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.*

Neděle V. v postě, smrtelná.

Utrpení Páně. Kdo trpí?

•Kdo z vás bude mne trestati z hřichu?•
(Jan 8, 46)

Pokročili jsme již ve svatopostní době, přibližuje se stále více svatý týden, ve kterém nám církev zvlášť utrpení Páně před oči staví. Když jsme již v duchu církve sv. uvažovali o postu, o svátosti pokání a oltářní, chceme v duchu církve pokračovati a zraky své upíratí na trpícího Spasitele. Nemožno však zabývati se zde jednotlivostmi, Pána Ježíše všude při jeho utrpení následovati, nýbrž chceme tak učiniti jen ve velikých obrysech, ve ttech zbývajících řečích chceme totiž zodpověděti tři otázky: Kdo trpí? Co trpí? Proč trpí? Dnes chceme zodpověděti první otázku: Kdo trpí?

Již dle dnešního evangelia chápali Židé kamení, aby házeli na něho, Ježíš pak se skryl a vyšel z chrámu. Nelíbilo se jim, že slibuje věčným život věčný. I táží se: Zdalíž ty jsi snad větší nežli otec náš Abraham? Ano, odpovídáme, Ježíš jest vyšší než Abraham, ano je to osobnost nejvyšší v celých dějinách lidstva.

Ale nejen to. Jediný z lidí mohl se tázati: Kdo z vás bude mne trestati z hřichu? Ani nejmenšího hřichu na sobě neměl, je to osobnost nejsvětější.

Tážeme-li se tedy: Kdo trpí? — dostáváme odpověď:

Trpí:

I. nejvyšší a

II. nejsvětější osobnost.

P o j e d n á n í.

I.

Jestliže byl kdy někdo mezi všemi, kteří pod sluncem kráčí, hoden požívati klidných a nezkalených dnů v radosti a pokoji, ušetřen býti všech námah, bojů a útrap, pak to byl ten, který byl jimi právě nejvíce navštíven a nejtěžší břímě nesl od svého narození až k poslednímu vzdechu na kříži. Je to zvláštní. Jeho a jen jeho měl svět ušetřiti všech útrap, vši zloby, a to již k vůli jeho osobnosti, jesti to nejvyšší a nejvznešenější osobnost, která kdy v prachu země kráčela. Shrňme jednou všechny okolnosti a řekněte pak: Kdo chce s ním o přednost zápasiti? Byl nejen Synem Panny Marie, t. j. Synem té, která byla potomkem krá-

lovského rodu, s nímž žádný jiný měřiti se nemůže co do stáří a šlechtictví, nýbrž která také, jsouc zázrakem čistoty a panenství, v němž světu Syna dala, který měl vše, co vznešeným rodem nazývati můžeme. Jaká opatření se stala dříve, než se narodil! V kolika prorocích byl napřed předpověděn, v kolika předobrazech zobrazen? Zdaž nemusil Jan jíti před ním, aby mu připravoval cestu? Kolik znamení a zázraků obklopovalo jeho jesličky jako důkazy jeho velikosti, která ještě roste vznešeností jeho mravů a vlastností! Jak hluboká jest jeho moudrost, kterou zákoníci již na dvanáctiletém hochu obdivují, jak čistý jeho život, jak vznešené smýšlení, jak poučné jeho slovo, jak nezištný jeho skutek! Velikost jeho převyšuje všechny časy a osoby, jeho povaha jest zářící, božská a proto právem ho uznáváme za korunu každého člověka, za prvorozeného všeho stvoření, který vyniká nade všechny, kteří byli a budou. Nebylo duše, byť sebe znamenitější, která by dosáhla šlechtnosti duše jeho; nebylo člověka, byť se byl sebe lepšími vlastnostmi vyznamenal, který by ho byl dostihl, nebylo učence, nebylo hrdiny, nebylo knížete, nebylo sebe dokonalejší osobnosti, která by nebyla za ním daleko užstala. Uvědomíme si řádně jeho vysokou, vše převyšující osobnost, jeho převahu nad každým člověkem; uvažujme o zázracích při jeho narození a po celý jeho život; komu by nenapadla myšlenka, že aspoň pro něho žádné trní nevyrostlo, že aspoň on výminku učiní od všeobecného osudu utrpení? A přece tomu tak není, nýbrž i on musí zakoušeti bolesti, i přes to, že je prvorozený všeho stvoření, ano i přes to, že jest Syn boží. Ano, Kristus, Syn boží, sám trpěl. Ovšem jeho božské přirozenosti žádná bolest se nedotkla, trpěl jen ve své lidské přirozenosti. Božská a lidská přirozenost jest v Kristu spojena v jedné a to božské osobě, a proto vše, co se stalo s lidskou nebo božskou přirozeností, přičítati dlužno božské osobě. Proto říkáme: Syn boží trpěl, neboť lidská přirozenost byla takofka jen nástrojem, kterého Syn boží použil, aby nás svým utrpením a svou smrtí vykoupil. Ó podivuhodné spojení božské a lidské přirozenosti, které se jen stalo, aby bolesti světa na sebe vzítí mohl! Syn Boží stal se také Synem člověka, aby mnohým utrpením vítězství nám dobyl.

Milení! Dívejte se jasným zrakem na vznešenou osobnost Trpitele a dejte potom odpověď na otázku: Proč pak my se před každým utrpením vzpouíme? Proč tak pod křížem svým naříkáme? Jsme snad lepší nežli Syn boží, jest snad přirozenost naše jemnější, vznešenější než jeho? Jen se na sebe podívej a řekni mi: Co pak jsi? Popeleční středa ti to řekla a popelcem bylo na čelo tvé napsáno: »Prach jsi a v prach se obrátíš.« Proč pak se tento prach pozdvihuje, proč si stěžuje, když se na něj nohama šlape? Nemá-liž vítr právo prach pozdvihnouti a na všechny strany rozehnati? Musíš-li souhlasiti se žalobou trpělivého Joba: »Hnilobě jsem řekl: Otec můj jsi; matka má a sestra má červům,« (Job 17, 14), pak nemáš také práva utrpení se ne-

podvoliti, to je spíše údělem tvým od přirozenosti, věno, které ti bylo dáno již do kolébky, je to dědictví, které ti rodiče odkázali; neboť pocházíš od toho, kterému bylo řečeno: »V potu tváře budeš si svůj chléb vydělávati, až se navrátíš do země,« a matkou tvou jest ona, na níž kletba spočívá: »V bolestech budeš roditi dítky své.« Pečeť bolesti byla ti již vtisknuta v den narození a jako dítě bolesti jsi vyšel z lůna matky své. Ale ještě jiné důvody tě s křížem sblížují.

Či snad jsi osobnost svou, tak nízkou od narození, zušlechtil a zdokonalil skutky svými? Nezavírej aspoň nyní oči svých, strhni s nich obvazek, který ti kolem nich marnivost a sebeláska udělaly a podívej se v těchto dnech spásy na sebe, jaký jsi; tu pak uvidíš, že nejsi, jakým bys měl býti, a že nečiníš, co bys činiti mohl. Nejsi, čím bys měl býti; neboť dle svých schopností, dle své výchovy, dle míry milostí tobě udělených mohl bys snadno na mnohem vyšším stupni státi. Či ne? Či bys chtěl býti dosti smělym, že bys tvrdil, že jsi se svými vlohami vždy řádně hospodařil, každé milosti dobře použil, každého okamžiku svědomitě využítkoval a učinil se tím, čím jsi měl býti? Polož ruku na srdce a ústy mluv pravdu, jistě to pak tvrditi nebudeš. Ale právě proto mohu říci: Nečiníš, co bys činiti mohl, neboť velmi často jednáš povrchně, nepředloženě, vášnivě, ano i přímo pošetile. Ptej se svého okolí, slyš úsudek svých spolubližních, uslyšíš potom, co tobě vytýkají, co na tobě kárají, ačkoli snad myslíš, že dobře činíš. I když ten úsudek je vadný, protože nebere řádně ohled na všechny okolnosti, i když je pochybený, protože podezírání se k němu přimísilo, i když je stranický, protože vychází z úst nepřítelů — přece snad dobrý díl pravdy v sobě obsahuje a správně ti tu a tam něco vyčítá. Tak tedy pohled na naše vlastnosti, mravy a skutky slouží jen k tomu, aby osobnost naši a cenu její spíše snížili než aby ji povýšili. Když však tak málo dokonalosti, velikosti a šlechetnosti máme, spíše všude slabosti, chyby a křehkosti ukazujeme, jak můžeme se rmoutiti nad zkouškami, útrapami a ztrátami, jak můžeme volati: Proč pak právě já mám tohle trpěti, proč pak právě na mne vše má přijíti? To je vskutku pyšné slovo, které ukazuje, že ti schází právě sebepoznání. Nikdy bychom to nemohli vysloviti, kdybychom osobnost svou nepřeceňovali a neosobovali si přednosti, kterých nemáme a snad nikdy míti nebudeme. Je to také nelaskavé, lásky prázdné slovo, poněvadž totéž utrpení u bližního zcela přirozeným a ospravedlněným shledáváme nebo nic proti tomu nenamítáme, kdyby jím byl on navštíven. Proč já? To znamená: Jinému by se to hodilo, nebo kdyby místo mne tím byl jiný postižen. Je to také nekřesťanské slovo, které vysloviti může jen ten, kdo neví nic o Spasiteli a jeho bolestném utrpení. Postavíš-li se k němu, srovnáváš-li osobnost svou s osobností Páně, pak nejen že nebudeš reptati, ale s úplnou odevzdáností kříž svůj na ramena vezmeš a se sv. Bernardem budeš si mysliti: »Styď se pod hlavou trním korunovanou chtíti býti tak

rozmazleným údem, který by chtěl býti beze všech bolestí a útrap.« On, hlava všech lidí, prvorozený všeho stvoření, sám Syn Boží, nejvyšší osobnost trpěla, a já, který jsem tak nízký, tak nicotný, tak nedokonalý, který pocházím z bolesti plného pokolení, za tisíce z bratří svých pozadu jsem, který jsem jen prach a popel, a já bych nechtěl nésti, co mi Pán ukládá? Jaká to citlivost, jaká pýcha, jaká opovážlivost! Nikoli, musím si nechati ochotně kříž na sebe položit, trpělivě jej nésti, když hledím na svého trpícího Spasitele, který jest nejen nejvyšší, nýbrž i nejsvětější osobnost.

II.

Každé utrpení předpokládá vinu, kterou jako trest následuje. Tak to vyžaduje spravedlnost, která trestati musí, kde je vina, ale také trestati nesmí, kde viny není. Uvažujeme-li dle této zásady o utrpení Páně, mohli bychom ovšem mysliti, že byl ze všech lidí nejvinnějším — a přece jest opak pravda. Žádného hříchu se nedopustil a v ústech jeho nebyl shledán klam. Bez hříchu vstoupil na tento svět; i když náležel k hříšnému pokolení, přece skvrnou Adama poskvrněn nebyl, neboť byl plod Ducha sv. a vždy neposkvrněné Panny. Bez hříchu žil uprostřed hříšníkův, jichž zásady ho oklamati, jichž zvrácenost ho oblouditi, jichž neřesti ho svěsti nemohly. Ani ďábel přese všecku chytrost a lstivost nemohl ho svěsti. Třikrát ho pokouší, ale výsledek všeho jsou slova: »Odstup, satane!«

Také tomu ani jinak býti nemohlo, neboť jak by mohl ke hříchu sveden býti ten, který byl prost vši hříšné žádostivosti a náklonno-ti, který od věčnosti byl zapřísáhlý nepřítel každého hříchu a jemuž vše možné bylo, vyjma hřích. Proto ani jeho největší nepřátelé nemohou na něm ani nejmenší poskvrny najíti, ať ho sebe více špehují, ať mu sebe chytřejší léčky strojí. Uznávají mlčky jeho nevinnost, neboť na otázku v dnešním evangeliu: »Kdo z vás mne můžete vlniti z hříchu?«, nemají odpovědi; uznávají nevinnost jeho se zarděním, poněvadž slyší, jak svědkové jimi podplacení si odporují, a se zlostí, protože na něm žádného smrti hodného zločinu nenalézají, konečně ho k smrti odsoudí, protože j m pravdu řekl a před Kaifášem slavnostně prohlásil, že jest Syn boží. A ať sebe více proti němu křičí, soudcové nenalézají na něm žádné viny a jsou uvedeni v největší rozpaky, když Židé od nich jeho ukřížování žádají. Pilát vyznává několikrát: »Nenalézám na něm žádné viny«, a raduje se, když slyší, že jest Galilejský, neboť pak ho může Herodovi předati. Ale ani ten na něm viny nenalézá a neodsouzeného posílá ho Pilátovi, svému novému příteli, zpět, který konečně stálému dotírání podlehne, ortel smrti vyřkne a pokrytecky umývá si ruce a výslovně ujstňuje: »Jsem nevinný smrti tohoto spravedlivého.« Je tedy samá nevinnost, jest nejsvětější a nejspravedlivější — a přece musí trpěti a umříti.

Ale za to nás jednou před soudnou stolicí svou povolá a

zjeví hřichy, které dlouhého a těžkého trestu zasluhovaly. A kolik hřichů shledá, které nebyly napraveny, poněvadž jsme trestem opovrhovali a vlastní vinou zaviněné utrpení odmítli? Nic není skvělejšího na zemi než nevinnost, a nic není řidčejšího než nevinnost, neboť kolik lidí zachová si milost sv. křtu bez poskvrny a žije dle slibu při křtu daném? Ach, jak přlíš brzy, jak přlíš často a velice se toto čisté roucho poskvřňuje nebo zcela roztrhá! Sotva jsme vyrostli, počali jsme také kaliti čistotu srdce a nedbali ozdoby duše, jako by to byla bezcenná věc, které se máme co nejdříve zbýti. S takým spěchem nepodnikáme nic jiného než právě hřichy, kterých jsme se tak v hojném počtu dopustili. To nemůžeme popírati, když zkoušíme myšleuky, slova, skutky své, které byly častěji zlé než dobré, když uvažujeme, jak rozličným způsobem jsme proti jednotlivým příkázáním hřešili a kolikráte jsme v tentýž hřích opět upadli. Proč tedy máme nařkáti na tresty a útrapy? Jsme vinni a proto máme ochotně trest přijmouti. A to tím spíše, protože bolesti naše jsou často jen následek, jen trpké ovoce hřichu; neboť čím kdo hřeší, tím bývá i trestán.

Hřích je sám sobě mstitel a zbraň, které užíval, stává se metlou, kterou bývá trestán. Prohlédněte utrpení lidské, ano jen své utrpení a zajisté mi přisvědčíte. Hle, tam vzdychá někdo v tísníci chudobě, než není-li to následek jeho marnotratnosti nebo nedbalosti v dřívější době? Tam nařká jiný na neposlušnost a nevděk svých dětí; než zapomněl již snad, že sám lásku a starostlivost svých rodičů právě tak splácel? Tam pláče žena nad svým manželským neštěstím, nad mrzutostmi, které každý den má; ale měla by uvážiti, že rychle a nepředloženě do manželského stavu vstoupila, nebo si vzpomenouti na hřichy, které při delší známosti předcházely manželství. Tam leží jiný nemocný na bolestném loži, ale je to následek dřívějších prostopášností, nedovolených rozkoší a snižující nestřídmosti. Tu vzdycháš, že tebou jiní pohrdají, ale vzpomeň si, jak jsi s jinými nelaskavě jednal, jak jsi svým špatným chováním o vážnost u jiných se připravil. Oplakáváš ztrátu milovaného dítěte, ale uvaž, že jsi na něm nezřízeně ipěl, že jsi je téměř více miloval než Boha. Jsi celý bez sebe pro pomluvu, kterou o tobě rozšířili, ale nepamatuješ se, že je to jen odplata za pomlouvačné a nactiutrhočné řeči tvé, které jsi si o jiných dovolil? Vidíte, tak kříž, který nás tak těžce tíží, jsme si často sami připravili a nepřestali jsme na něm pracovati, až byl hotový. Tu teprve se nám otvírají oči a my vidíme, že jak si kdo ustele, tak si lehne, že lenost k chudobě, nestřídmost k bolestem, prostopášnost k nemocem a hanbě vede a špatné mládí jen špatné stáří v zápětí míti může.

Kéž bychom to také řádně poznali! Neboť pak nebudeme křížem pohrdati, nýbrž pod ním budeme zadost činiti za to, co jsme provinili. Komu to však nechce býti jasným, nechť aspoň pohlíží na trpícího Spasitele a pak na sebe a ať změní rozdíl mezi jeho a svou osobností. Je to rada, která již kolikrát nej-

krásnější ovoce přinesla, kterou také Petr Faber, jeden z nej-
učenějších a nejznamenitějších mužů XVI. století, dal šlechtici,
který ho prosil o prostředek, kterým by brzo k dokonalosti
došel. Učený a zbožný muž ten radil mu, aby častěji sebe se
Spasitelem porovnával a asi takto si myslil: »Kristus, Pán můj,
v nejhlubší chudobě — a já v nadbytku, Kristus hladový a žiz-
nivý — a já při plných tabulích, Kristus nahý — a já ve skvost-
ných šatech, Kristus v bolesti — a já v sladkých rozkoších.«
Šlechtici tato rada postačila a řídil se dle ní. Hned na to byl
pozván ke skvostné tabuli; najednou tyto myšlenky předstou-
pily před jeho mysl s takou silou, že musil vstáti a na osamělé
místo jíti, poněvadž nemohl slzy zadržeti.

Čiň podobně, příteli! Nemáš sice nadbytek, plné tabule,
skvostné šaty a sladké rozkoše, jako onen šlechtic — trpíš spíše
nedostatkem, starostmi, zármutkem a bolestí; ale přece můžeš
uvažovati o rozdílu mezi sebou a Spasitelem. Viz: On nejvyšší
osobnost — a ty snad jeden z nejnižších tvorů, on nejsvětější
— a ty veliký, dlouholetý hříšník, on však trpí a jest muž bo-
lestí — a ty bys nechtěl trpěti? Nevinný nechá si všechno líbiti,
a ty, vinníku, nechtěl bys aspoň něco snášeti? Nejvznešenější
nechá se až do prachu snížiti — a ty bys nechtěl aspoň trochu
hanby sněsti? Nikoli, žák nemůže chtíti býti nad mistra, služebník
nad pána.

Vezmi bolest a kříž svůj a nes jej po boku svého Spasitele.
Ve správném poznávání sama sebe, u vědomí své slabosti a hříš-
nosti, s pokorným a kajícím srdcem následuj ho na cestě kři-
žové, trp i ty ochotně a trpělivě v postní době. Spojuj své utr-
pení s utrpením Páně, pak budeš kráčet vždy výše k velikosti
a svatosti, vždy jasněji budeš viděti nadcházeť velikonoce, které
navždy všechny bolesti zkončují a věčnou radostí odplácejí.
Amen.

Dle *Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.*

Neděle květná.

Utrpení Páně. Co trpí Pán Ježíš?

»Ó vy všichni, kteříž jdete cestou,
pozorujte a vizte, je-li bolest jako bo-
lest má.« (Pláč Jerem. 1, 12.)

Zvláštní zjev se ukazuje dnes očím našim. Při slavném prů-
vodu s posvěcenými ratolestmi slyšíme Židy oslavovati Pána Je-
žíše, volati mu: »Hosanna«, a při pašijích slyšíme je volati:
»Ukřižuj ho!« První den v týdnu ho oslavují a pátý den žádají
jeho smrt. Pašije, dnes čtené dle evangelia sv. Matouše, nám
ukazují, co Pán Ježíš trpí a jak umírá. Toto utrpení, tuto smrt
Pán Ježíš nezasluhoval, neboť jest, jak jsme dnes týden uvažovali,
nejvyšší a nejsvětější osobnost, která měla zůstati prosta všech
útrap. A přece musil trpěti a to plnost bolestí, které proroka

povzbudily, položiti mu do úst slova: »Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má.« Od květné neděle až do Velikého pátku, až na kříži skloní hlavu svou, prodělá utrpení, které nazvati třeba největším, jaké kdy na zemi vytrpěno bylo. Toto utrpení Páně chceme dnes v jeho plnosti před očmi si postaviti a proto pravím: —

Utrpení Páně jest největší :

I. dle těla,

II. dle duše.

Božský muži bolesti, otevři nám oči, abychom velikost utrpení tvého rádně poznali a ochotně tě na křížové cestě následovali, vstupující ve stopy sedmiboletné Panny Marie!

P o j e d n á n í.

I.

Kolikrátkoli se káže a vypravuje utpení Páně, vždy nalézá pozorné posluchače, kteří naslouchají, jako by se nové pravdy hlásaly. Žádná jiná látka katolické věrouky a mravouky nemohla by tak často bez únavy projednávána býti jako umučení Páně, které má pro nás nejen nesmrtelný a nezměnitelný zájem, nýbrž také nikdy nemůže býti vyčerpáno, které spíše vždy nové stránky poskytuje, i když bychom každý den o něm rozjímali. Mnozí svatí zabývali se jím nepřetržitě a neunavili se a nevyčerpali je, neboť jako moře, tak i utrpení Páně nemůže býti vyčerpáno. Tak bohaté jest na bolesti, že bychom je nedovedli dostatečně líčiti, kdybychom od nynějška až do smrti o něm přemýšleli. Jak bych to tedy já v krátké době dovedl? Mohu vám nanejvýš podati slabý obrys a prositi vás, abyste o tom dále v tomto svatém týdnu, ano po celý život uvažovali.

Počneme-li bolestmi tělesnými, musíme doznati, že jsou větší, než kdy jiný člověk na světě vytrpěl. Byloť tělo Páně pro utrpení zvláště utvořené, jak sám praví: »Syn člověka nepřišel, aby mu bylo slouženo, ale aby sloužil a aby dal život svůj na vykoupění za jiné« (Mar. 10, 45.) Obětné tělo, tělo pro utrpení stvořené to bylo, které přijmouti již tehdy ochotu projevil, když se Otci nabídl za prostředníka lidí, říká: »Obětí a darů nechtěl jsi, ale tělo způsobil jsi mi . . . Tehdy řekl jsem: Ať jdu . . . abych činil, Bože, vůli tvou.« (K Žid. 10, 5, 7.) Vzal tedy na sebe tělo lidské jediné za tím účelem, aby je neustále při námáhách a bolestech obětoval ke cti uraženého Otce svého. Proto také tělo jeho téměř nikdy bez bolesti nebylo. Již od narození, od dětství snášel všechny obtíže, bolest následuje za bolestí, obtíž za obtíž. Vzpomeňte si na zimu v betlemském chlévě, na tvrdé lůžko v jeslích, na bolest při obřezání, na nedostatky při útěku do Egypta, na stálou chudobu, na hlad, na pot Páně. Ale toto tělo, které stále mělo utrpení podroběno býti, bylo také tak zařízeno, že mohlo více vydržeti než jiné tělo lidské, které by se bylo shroutilo, kdyby mělo vydržeti malý díl bolesti, které Kri-

stus Pán od poslední večeře až do své smrti vytrpěl. Každá jednotlivá bolest, kterou cítil, snadno mohla jinému člověku přinést smrt, ale jeho neměla smrt stihnouti, dokud kalich trpkosti až na dno nevyopil. Bolesti jeho byly tedy největší, a to za druhé proto, že ačkoli tělo jeho bylo pro utrpení stvořeno, přece bylo pro každou bolest mnohem citlivější než tělo jiného člověka.

Zajisté již máte zkušenost, že všichni lidé nepocitují stejnou bolest, i když trpí stejnou ranou. Jedni jsou citlivější než druhí; neboť co jedni tyto své rány jen málo pocítují, poněvadž tělesná jejich konstituce je silnější a pevnější, cítí druhí v témž postavení pronikající bolesti, které jdou, jak se říká, až do kostí, poněvadž tělo jejich jest jemnější a něžnější a poněvadž nervy jejich jsou pro bolesti citlivější. Mezi všemi lidmi měl však Pán Ježíš nejcitlivější, nejjemnější a nejněžnější tělo; neboť jako dle slov sv. Tomáše manna byla chutnější než jiný chléb, a víno v Káni Galilejské lepší než jiné víno, tak bylo také tělo Pána Ježíše citlivější než tělo jiného člověka. Proto také bylo jeho utrpení větší než každého jiného člověka. K těmto dvěma důvodům přichází třetí: tělo toto bylo hrozně mučeno, od hlavy až k patě nebylo místa zdravého, tak že se podobal červu rozšlapanému a ošklivost u lidí vzbuzoval. Pohlédněte na Pána Ježíše, jak visí na kříži, spočítejte jeho rány, můžete-li, dívejte se na jeho údy! Kde jest na něm místočko, které nejen spolu necítilo bolesti nejbližšího údu, nýbrž i samo bezprostředně netrpělo? Podívejte se na jeho hlavu: má na ní trnovou korunu, oči jeho jsou zkrváceny, obličej jeho poplivaný a modrý od ran pacholků, žaludek jeho je vyschlý žízní, a žluč, kterou mu podali, ještě více jej trápí; rty jeho jsou modré a oteklé od ran, ramena jeho jsou poraněna od těžkého kříže, ruce a nohy hroznými hřeby probodeny, prsa a záda zkrvácena od krutého bičování, jeho nohy zemdleny od stálé chůze od jednoho soudce ke druhému. Ve všeobecné trýzni, s údy krvácejícími, s bolestí všechny údy pronikající, v neubozším postavení na kříži může zajisté ke všem, kteří to uvažují, volati: „Ó vy všichni, kteří jdete cestou, pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest má!“ A my musíme odpověděti: Veliký jako moře jest zármutek tvůj, nevyslovitelné, nepochopitelné, největší mezi všemi jsou bolesti tvé, Spasiteli a Vykupiteli světa.

Než mohou tak mluvit skutečně ve jménu všech? Nikdo neodporuje? Jakkoli k neuvěření takový odpor jest, přece lze jej častěji slyšeti.

Mnozí dtávají se zvětšovacemi skly na své útrapy a říkají: Co jsem já již všechno prodělal! Nikdo tolik nevytrpěl. Moje utrpení jest největší. Na mne už všechno přišlo. — Tak? Co pak jsi již všechno snášel? Vypravuj o svých bolestech. Je jich mnoho a jsou těžké, pravíš: neboť od mladosti jsem nebyl vlastně nikdy řádně zdrav, prodělal jsem nejrozmanitější nemoci a týdný jsem byl bez pohnutí. Mnohdy celou noc jsem oko nezamhouřil a konečně mne řezali, pálili a operovali. Mohu tedy o bolestech

mluviti. Příteli, jestliže pravdu mluvíš, dávám ti za pravdu a mám s tebou soustrast, když jsi tolik zakusil; dny tvé byly trpké, život tvůj plný zkoušek; ale pohled na Spasitele, zdaž netrpěl mnohem více? Pravíš: Nedovedu si větší bolest představití, nežli jsem měl já. Ale následuje z toho, když si větší bolest nedoveďeš představití, že skutečně větší bolesti není? Proč pak ne? Je-li tělo něčím citlivější, pak také větší bolesti cítilo. Ale i odezírají od toho a připouštějí, že i mnohý mezi námi hrozně bolesti vytrpěl, musím se přece tázati: Jsou-li bolesti tvé také tak všestranné, jako bolesti Páně? Trpěl jsi na všech údech? To nemůžeš a nesmíš tvrditi; neboť bolesti tvé byly význačně jen na jednom místě, bolely tě zuby, uši, hlava, břicho, žaludek. Nad to nikdo na tě neplival, nikdo tě do tváře netloukl, nikdo tě nebičoval, nikdo tě trním nekorunoval, nikdo tě neukřížoval, to všecko jsi ještě nezakusil. I když jsi mnohé bolesti vytrpěl, ještě nemůžeš bolesti své k bolestem Páně přirovnávati, poněvadž bolesti tvé nebyly současné jako jeho bolesti. Následovaly za sebou v mezerách, mezi tím jsi zakusil zase mnohou radostnou hodinu, mnohý krásný den a rok. Na to nesmíš zapomenouti, když hořké a trpké okamžiky tak dobře v paměti chováš. Spasitel tvůj však nejen trpí po 33 léta, téměř nepřetržitě, nýbrž jde asi v 18 hodinách od večera ve čtvrtek do 3 hodin v pátek odpoledne tak bolestnou cestou, na které bys ho sotva v 18 letech následovati mohl. U něho přichází utrpení jako veliká bouře, která najednou vše zasypatí a pohřbíti chce a nepovolí, až je všechno zničeno; utrpení jeho podobá se ohni, který nezasahuje dům za domem, nýbrž který s velikou prudkostí ze všech domů najednou vyšlehá a v několika okamžicích již obavnost zpuštění dokonává. Jak se chceš k němu rovnati? Toho se ani svatí neodvážili, kteří mnohem více vytrpěli než ty, když byli hrozně všemi možnými prostředky mučení. Byli rozsekáni, rozřezáni, pálení, jazyk jim byl vyřezáván, kůže stahována, musili vařící olovo polykati, do vařícího oleje skočiti, byli dravým zvířatům dávání na pospas; ale všechno to pokládali jen za malou část toho, co Kristus vytrpěl, za malou tíisku z kříže Kristova. Sv. Terezie ležela nemocná 18 let, sv. Klára 26 let a sv. Ludvína 38 let; ale kříž v ruce majíce, na trpícího Spasitele pohlížejíce, pokládaly to za maličkost v poměru k tomu, co Kristus trpěl. Vezmi tedy i ty kříž Páně do ruky, pak uvidíš, jak bolest, která se ti zdá tak veliká, zvrhá se v bezvýznamnou nesná. Nejlepší prostředek zmírniti své bolesti jest, s vírou a nadějí pohlížeti k Ukřížovanému a uvažovati o plnosti jeho bolesti. Tu se dá pak všechno snášeti bez reptání, a teprve lépe vše snášeti budeme, když pohledneme nejen na jeho tělesné, nýbrž i na duševní bolesti.

II.

Jak zkušenost učí a rozum nahlíží, jsou bolesti duševní větší než bolesti tělesné; neboť každá bolest duševní nejen více tlačí, nýbrž i na celou duši se rozšiřuje, která více než tělo po klidu

a pokoji touží. Stůně-li duše, stůně i tělo, které jejtmu vlivu, její náladě podrobena jest, kdežto duše je s to, aby přese všechny bolesti tělesné vzhůru se vznášela a na ně takměř zapomínala. Kdyby byl Spasitel jen trpěl na těle, byla by se duše jeho bez pochyby nad ně povznesla, aneb aspoň je mírnila; než trpí také na duši a na ní trpí ještě více než na těle — utrpení to, kterémuž obyčejně málo pozornosti věnujeme, nejen protože je vnitřní, našim smyslům nepřístupné, nýbrž i protože je sotva několika slovy naznačil. Pohlédněme tedy do jeho duše a vynajděme bolesti, které jí trápily!

Tu pak nejprve vidíme bolest, že své utrpení stále před sebou viděl. Jak sv. Jan praví, Ježíš věděl všechno, co ho potkati má, ano musil to věděti, poněvaž mu to zjevila božská jeho přirozenost. Proto také právem jako žalmista Páně mohl říci: »Bolest má jest před obličejem mým vždycky.« (37. 18.) Proto praví blahosl. Tomáš a Jesu: »Mužem bolesti byl Syn boží od svého početí až k smrti. Vždy se mu míhal před očima kříž, na němž měl zemřítí, vždy byl v srdci jeho vtisknut. »Pane, ať tě hledám kde chci, vždy tě nalézám na kříži.« Jaká duševní muka byla myšlenka na jisté a denně vždy více se blížící utrpení! Kdo může říci, co se děje v duši člověka, který k smrti odsouzen, počítati může hodiny, kdy hlava jeho pod rukou katovou padne? Nemá ani v noci ani ve dne pokoje, a bezděčně obrací se myšlenky jeho k popravišti, které každou hodinu hrozněji na něho zuby cení.

Tak také myšlenky Pána Ježíše vždy opět se obnovily k jistému utrpení, a jaký div, že ve svých řečích tak často o něm mluví a před svou poslední cestou do Jerusalema přesně líčí útrapy, které ho stihnouti mají. To jest dlouhotrvající smrt a ne život, a kdyby nebyl Pán tělo své a sílu svou k vlastnímu utrpení nepřipravoval, byl by asi každý den krví se potil. Ale tento krvavý pot se také dostavil, a to na hoře olivetské pro bolestnou úzkost, kterou byla duše Pána Ježíše smutná až k smrti. Jaká to byla úzkost, která způsobila, co žádná jiná úzkost! Ovšem vidíme na lidech leckdy studený pot; ovšem můžeme jej ve velikých kapkách na čele umírajících viděti; ale kdo kdy slyšel o krvavém potu, jako o Pánu Ježíši? Úzkost jeho by nám nebyla třikrát krev vynutila, jeho úzkost byla by nás zabila.

K tomu se řadí třetí bolest, kterou mu způsobili jeho nevděční učedníci. Jeden z nich, kterého za apoštola vyvolil, kterému nohy umýval a sebe za pokrm dal, zrazuje a prodává ho za 30 stříbrných, a ještě k tomu ho jako přítel políbí. Druhý, který dosud tak pevným se ukázal, při zajetí Pána meč tasil a se vychloubal, že s Pánem půjde na smrt, bojí se ženy, služky tak, že třikrát svého Pána zapře, sebe proklíná a křivě přísahá. Ostatní učedníci pak ho opouští, jak vidí nebezpečí, a chrání se, aby nebyli poznáni, že jsou jeho učedníci. Když už jste cítili bolest pohrdané, nevděkem splácené lásky, když vás ti, kterým jste dobrodiní prokázali, o něž jste se nejvíce starali, zradili, zneuznali,

zapřeli, pak můžete aspoň trochu pochopiti hořkou bolest, která naplnila duši Pána Ježíše pro nevděk učedníků.

Sotva však tato bolest duši Páně pronikla, následovala brzy čtvrtá bolest — stud, až na dno duše jeho se styděla. Vidíte ho při sloupu přivázaného? Stojí tu bez šatu. Vidíte ho na kříži? Visí tu nahý. Ach, naplněn jsa hanbou a v srdci opakuje slova žalmisty, která nařkává k Otci praví: »Ty znáš pohanění mé a zahanbení mé i stud můj.« (68. 20.) Ano, Otče, ty jediný dovedeš oceniti, co trpím, když já, nejčistší a nejstydlivější, jsem drzým pohledům na pospas vydán. Co jsou všechny ostatní urážky, přezdívký, které mu fariseové, vojáci a lid dávají, co jest ortel smrti, potupný kříž, který po ulici nese, co jest ukřižování mezi dvěma lotry u porovnání s tímto studem, kterým byl v nahotě své naplněn!

Ale i tento stud přichází do pozadí a přibližuje nejtrpčí duševní muka, hrozná opuštěnost na kříži. Nemá žádného přítele na zemi, všichni ho opustili. Nikdo nebyl tak rozličnými stavy pronásledován jako Kristus Pán. Kněží a laici, kněžata a lid, domácí a cizinci, Židé a pohané, soudcové a vojáci, učení a neučení: všichni byli proti němu, a kdežto jinak placený popravčí sotva se nalézají usmrtiti zločince veřejně, veškeren lid jest ochoten a pyšný na to, ukřižovati Pána. A proč? Protože jej poučoval a dobře mu činil. Plným právem může proto Spasitel volati: »Očekával jsem, kdo by se spolu rmoutil, a nebylo nikoho, a kdo by potěšil, a nenalezl jsem (nikoho).« (Žalm 68. 21.) »Hleděl jsem vůkol, a nebylo spomocníka, hledal jsem, a nebyl, kdo by spomohl.« (Is. 63. 5.) Učedníci jsou pryč, nepřátelé se mu posmívají, ženy z daleka přihlížejí. a Matka jeho je sama také opuštěná. Na zemi tedy nemá útěchy, ale ani v nebi jí nenalézají; neboť oblak božského hněvu hustě se sléčil nad ním, který nese hříchy všech, a odnímá mu veškerou útěchu, jako tma na zemi každý paprsek sluneční zakryla. To byly nejbroznější okamžiky při umučení Páně. Na kříži vydán nejpálčivějším bolestem dle těla a dle duše, postrádaje veškeré útěchy, tmou zahalen a opuštěn i Otcem svým nebeským, trpěl hrozně, což způsobilo, že nařkával: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!« Vizte, tato slova takměř duši jeho trhají, »pozorujte a vizte, je-li bolest jako bolest jeho«.

Vezměte všechnu svou trýzeň duševní, všechno vnitřní trápení a starost, a postavte se vedle něho! Nechci popřati, že i vy, jeden více, druhý méně, jste pocitovali těžké rány; nevylicitelná byla vaše úzkost, když příbuzní vaši na smrtelném lůžku byli více smrti než životu blízcí, nebo když nebezpečné operaci se podrobili musili, nebo když se jednalo o důležité rozhodnutí, na němž štěstí vaše záviselo. Veliký byl váš zármutek při smrti milovaného dítěte nebo přítele, manžela. Dovedete vyprávěti o nevděku, který jste od svých vlastních dětí sklízeli za všecku námahu a starostlivost; také jste již zahanbení a opuštěnost zakoušeli. Můžete vyprávěti o mnohých útrapách duševních, o urážkách, kterých se vám dostalo — ale vše to není nic u porovnání s bolestí Spasi-

telovou. Co zbývá jiného, než připustiti, že jeho bolesti byly největší, jaké kdo zde na světě zakusil.

Ano, vzdejme mu čest a ochotně přiznejme: Ty jsi král všech trpících, mistr všech zarmoucených, nedostizitelný hrdina, za nímž daleko pozadu zůstáváme. Ale aspoň z daleka chceme tebe následovati a snažiti se přijíti za tebou co nejlíže. Nikdy nebudeme říkati: Tyto bolesti jsou příliš hrozné, nemohu jich déle snášeti; nikdy nebudeme si zoufati a smrt si přáti, nýbrž chceme zevnitřní i vnitřní bolesti pokládati za dar boží, za milost, která nám umožňuje státi se učedníky Ukřižovaného. Nejen zmužile budeme je snášeti, neboť jsou skrovné vzhledem na bolesti Pána Ježíše a vzhledem na naše hříchy, nýbrž i každou obtíž vezmeme na sebe, neboť jestliže jsme oběma úvahám našim o utrpení Páně dobře porozuměli, nebudeme se zdráhati tu neb onu námahu ještě na sebe vzíti jakožto pokání za své hříchy. Jestliže nás totiž osobnost trpícího Spasitele na naši hříšnou osobnost upozornila a k sebepoznání přivedla, plnost jeho utrpení vzbudí v nás zajisté kající horlivost, která se nyní vždy skvěleji rozvíjeti má. Když se nyní od vás žádá, nikoli byste denně tělo své bičovali, abyste se vodou a chlebem živili, abyste na prknech spali a kamení za podušku si vzali, nýbrž jen, abyste nesnáze, bolesti, kříž svůj ochotně snášeli a církevní půst svědomitě zvyčovávali, v ustanovené dny masitých pokrmů se zdržovali, a jen jedním nasycením denně se spokojili nebo jinou obět kající přinesli, budete se zdráhati při pohledu na své malé utrpení a na své veliké hříchy? Nuže vzhůru! Trpme, křížujme se s ním, pak s tím také oslaveni budeme dle slov sv. apoštola: »Když s Kristem trpíme, budeme s ním také oslaveni.« Buďme vždy toho pamětlivi, že všechna utrpení zde na zemi nelze přirovnati ke slávě, která na nás zjevena bude. Tato myšlenka osladí nám všechny bolesti, a možná, že v nás vzbudí touhu po utrpení, tak že i my se sv. Terezií zvoláme: »Pane, buď trpěti neb umřítí.« Amen.

Dle *Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.*

LISTY VĚDECKÉ.

Eucharistické listy.

Pastýřské listy Jeho Excellence dra. Josefa Bilczewského,
arcibiskupa Lvovského.

Z polského originálu podává dr. Josef Tumpach.

(Pokračování.)

III. Přijímání dětí.

»Zachraňme děti! Učiňme pro ně něco velikého!« Toto šlechetné heslo letí celým světem. Ano, zachraňme děti, ale nejen před spálou a jinými nakažlivými nemocemi, kteréž každoročně tisíce a desetitisíce jich vrhají v náruč smrti, nýbrž chraňme je ještě více před nečistou nákazou, jež zabíjí jejich těla i duše.

A které děti že máme zachraňovati? Snad jen ty venkovské sirotky, kteří nikým nevychováni slouží u lidí, již jsou často bez srdce, trávíce s dobytkem venku celý den, a noc zase vedle něho v brlohu ve stáji? Nebo snad jenom ty městské děti, které opuštěny od svých rodičů válí se v zimě na shnilé slámě v děrách, kam paprsek sluneční nikdy nemá přístupu, a v teplejší době na smetišti morových ulic, kde neřest a zločiny jsou stálými obyvateli?

Jsou ještě jiné děti, jimž třeba pospíšiti na pomoc a ochranu.

Nedávno stěžovala si veřejně jistá šlechetná matka katolická, že hyne fysicky a mravně mnohem více těch dětí, jichž kolébka, měkkými peřinkami vystlaná, stála v jasu slunečním, jimž hlad a zima známy jsou jenom dle jména a z pohledu na ubožáky, kteří k nim na našich ulicích vztahují ruce. Zvyklé na to, aby vždy a všude splnilo se každé, byť i zcela nerozumné přání jejich, nedovedou si ničeho odřici, ničemu se opřítí, když přijde na ně silnější pokušení. Místo aby rostly jako doubci, vadnou předčasně jako mladý květ, jemuž škodlivý červ ohlodal kořeny.

I Otec křesťanství viděl tuto zhoubu ve světě dětském a zvolal — jako kdysi Pán Ježíš k lidem na poušti: »Lito mi toho zástupu dětí, neboť . . . umdlévá, klesá a hyne již na počátku své životní dráhy . . . a béře za své, bohužel, velmi často i vinou těch, kdož říkají, že milují své děti více než vlastní duši svou. Neboť ve skutečnosti tito slepou láskou se honící rodičové chrání oči, uši, obrazotvornosti a srdce svého dítěte od všelikého bahna mravního méně, nežli oni dávní pohané římské, kteří si v denním životě učinili hlavní zásadou, že není dovoleno kaziti nevinnost dítěte nečistými obrazy — *puero debetur reverentia*!«

Než sv. Otec zná ještě jednu velice závažnou příčinu, proč děti za našich dob tak snadno propadají zkáze. Pozdě — tak dí sv. Otec — příliš pozdě a měrou nedostatečnou dostávají děti Chléb života, jenž jedině má v sobě dosti síly na obranu života milosti a nevinnosti dítěte.

Tyto své starosti a péče vylíčil náměstek Kristův v srpnu r. 1910 v listě, který jest zajisté velikým, ba největším projevem lásky k dětem a rodičům — *magna charta amoris*.¹⁾

Poznejtež hlavní myšlenky projevu toho.

Je známo — dí sv. Otec — s jakou něžností a láskou miloval Kristus Pán dítky za svého pobytu zde na světě.

Majíc tento příklad na paměti, snažila se církev katolická hned od svého počátku o to, aby jako ony dobré matky israelské přiváděla v objetí Kristovo ve svatém přijímání dítky hned po křtu sv., podávajíc jim nejsv. Svátost pod způsobou vína.²⁾

Ale praxe, posilovati nemluvnata Eucharistií, časem ustala, jednak proto, že dítě již křtem svatým dostává posvěcující milost boží ke spasení potřebnou, které nemůže před nabytím užívání rozumu ztratiti, a jednak i proto, že nabývá z Chleba andělského většího užítku pro svou duši, přijímá-li jej již s pochopením, svému mladému věku přiměřeným a s náležitou přípravou.

Tento obyčej, připouštěti dítky ke stolu Páně teprve pak, když už přišly poněkud k užívání rozumu, byl konečně schválen slavnostně na všeobecném sněmu lateránském IV. r. 1215, kde bylo vydáno známé přikázání církevní, že každý věřící obého pohlaví, když byl dospěl k užívání rozumu, jest povinen aspoň jednou v roce ze všech hříchů svých svému vlastnímu knězi se zpovídati a aspoň v čas velikonoční nejsv. Svátost oltářní nábožně přijmouti.

Dítě tedy, dle učení církve sv., jakmile dospělo k rozumnému rozeznávání dobrého a zlého, jest již

¹⁾ Je to dekret posv. Sboru svátostního »*Quam singulari*« z 8. srpna r. 1910 »De aetate admittendorum ad primam Communionem Eucharisticam«. Viz jej v Acta Apost. Sedis 1910, str. 577 nn.; Ord. list Pr. 1910, str. 99 n.; 1911, str. 53 nn. ČKD. 1911, str. 165 nn. Literaturu českou o něm viz v *Tumpach-Podlahově* »Bibliografii« str. 199 n.

²⁾ Viz o tom *Bilczewski-Tumpach*, Eucharistie, str. 486 n.

povinnu, stejně jako dospělý člověk, vykonati svátostnou zpověď a hned potom posilniti se též Chlebem života.

Přes to však, že příkázání církevní je tak jasné, stalo se, že někteří vůdcové duší, a ještě více lidé zlé vůle počali jiný věk stanoviti pro první sv. zpověď a jiný pro první svaté přijímání. K první sv. zpovědi, tak pravili, může býti dítě připuštěno časněji, když totiž dovede rozeznávati dobré od zlého, tedy když může hřešiti; k prvnímu sv. přijímání má prý však býti připuštěno mnohem později, totiž teprve v 10., 11., 12. a dalším roce, když prokáže důkladnou znalost učení víry a náležitou přípravu. Tyto bludné zásady stačily — bohužel — dosti obecně k přesvědčení věřících. Řídiliž se tu rodičové domněnkou, že dítě přijme Chléb andělský s tím větším užitkem, čím později se to stane, to jest, když bude již úplně rozumem vyspělé. Nepochopili ve své mylné obavě, že toto oddalování sv. přijímání k jedenáctému, dvanáctému, třináctému roku stáří jest právě největší škodou, ztrátou a křivdou pro dítě. Neboť nedostává-li se mu pomoci Ježíše eucharistického hned v té době, kdy první pokušení lži, sobectví, neposlušnosti a nečistoty počínají na ně dotíratí a je znepokojovati, pak, jsouc zůstaveno jenom své slabosti a nezkušenosti, podléhá zlému a ztrácí, bohužel, často prvotní nevinnost srdce a život milosti dříve ještě, než mohlo okusiti Chleba andělského. Nejednou stává se též, že v duši takového děcka rozmohou se špatné návyky tou měrou, že ani zpověď nemůže je odstraniti, a co ještě je smutnější, dítě těžké hříchy zatajuje . . . a začíná život eucharistický zradou Jidášovou.

S hledem tudíž na Ježíše Krista, který chce býti uložen v srdci dětském ještě nevinném, s hledem ke známému příkázání církevnímu o velikonoční sv. zpovědi, se zřením k tomu, že děti při všeobecném postupu osvěty rozumem časněji se rozvíjejí, a konečně se zřením k tomu, že dětem hrozí v našich dobách větší nástrahy a nebezpečství, stanoví sv. Otec následující pravidla pro sv. přijímání dítek:

Týž věk předepsán jest i pro sv. zpověď i pro sv. přijímání, totiž ten, kdy dítě počíná rozeznávati dobré od zlého, což se stává obyčejně kolem sedmého roku, časem o něco dříve, časem i něco později. Tou dobou začíná závazek plniti obojí příkazání, o zpovědi i přijímání.

K první zpovědi a k prvnímu přijímání není třeba plné a důkladné znalosti nauky křesťanské. Dítě však bude povinnu, aby se později dle svých schopností naučilo celému katechismu.

Znalost náboženství, jaká se vyžaduje na dětech k tomu, by se k prvnímu přijímání přiměřeně připravily, záleží v tom, aby tajemství svaté víry, jichž znalost je každému ke spasení naprosto nutná, duševním schopnostem svým přiměřeně pochopily, dále aby Chléb svátostný od chleba obyčejného a hmotného rozeznaly, a by přistoupily ke stolu Páně s tou zbožností, jaká jest věku jejich přiměřena.

Povinnost pečovatí o to, aby bylo plněno přikázání o svatě zpovědi a sv. přijímání, jež dítě víže, přísluší především těm, kdož mají o ně pečovatí, totiž rodičům, zpovědníkům, učitelům a faráři. Otcí pak, neb jeho zástupcům a zpovědníkovi dle katechismu římského přísluší připustiti dítě k prvnímu sv. přijímání.

Jednou nebo vícekrát do roka pečujtež faráři o to, aby bylo ohlášeno a konáno generální přijímání dítek, a k tomu aby byly připuštěny nejen ty děti, které tentokrát po prvé přijímají, nýbrž i jiné, které za souhlasu rodičů nebo zpovědníkova, jak bylo výše řečeno, již dříve k prvnímu sv. přijímání byly přistou-pily. Všem budiž věnováno před tím několik dní poučení a pří-pravy.

Těm, kdož o dítky pečují, jest všemožně pečovatí o to, aby tyto po prvé sv. přijímání přistupovaly ke stolu Páně častěji, ba možno-li denně, jak si toho přeje Kristus Pán a církev svatá, a to aby činily se zbožnosti, jaké jsou u věku tom schopny.

Zcela zavržitelný jest zlořád, neudělovatí viaticum a po-slední pomazání dětem, dospěvším k užívání rozumu, a pochová-vatí je obřadem, stanoveným pro pohřeb nemlůvatí.

Tato ustanovení, podobně jako onen předpis o častém sv. přijímání, uvítali dobří katolíci v různých krajinách s největší vděčností a posílají za ně náměstků Kristovu poděkování plná lásky.

Nepochybuji pak, že i u nás všichni opravdoví přátelé mládeže uznají tyto nejuptimnější úmysly sv. Otce, a přičiní se ze všech sil o to, aby je uvedli v život, a to tím více, že praxe, kterou Pius X. stanoví, není v Polsce žádnou novotou. Neboť v našich starých úchvalách synodálních nalézáme četná ustanovení, dle nichž byli rodičové povinni přiváděti své děti ke sv. zpovědi a ke sv. přijímání hned po dokonání sedmém roce stáří,¹⁾ jakmile přišly k užívání rozumu. Ostatně zkušenosti věků potvrzují, co tak dobře pověděl veliký milovník dítek, ctihodný kněz Bosco, totiž že žádný vychovávací system nemá pevného základu, ne-vykáže-li se v něm nejdůležitější místo sv. zpovědi a častému — a my nyní dodáváme — a včasnému sv. přijímání!

Na odstranění všech nedorozumění rozeznávejte vždy dobře, milí rodičové, co sv. Otec v dekrétu tom položil jenom j a k o r a d u, a co přikazuje jako p ř í s n o u p o v i n n o s t.

P o u z e r a d o u, a nikoli p ř í s n o u p o v i n n o s t í je tedy, p ř i -v á d ě t í dítky k častému, ba dennímu sv. přijímání. Neboť svatý Otec neuložil větších povinností dětem než dospělým křesťanům. Avšak, prosím vás, nebraňte dětem v častějším přijímání ne sv. Svátosti. Naopak, rozněcujte v nich co nejčasněji pochopení, chuť

¹⁾ Připomínám pouze některá ustanovení. Synoda chełmská z roku 1717 stojí zcela na stanovisku sněmu lateránského IV. Krakovský biskup Felician Szaniawski nazývá roku 1720, že všichni farníci, počínajíc dětmi, které dokonaly sedmý rok svého stáří, mají každoročně jíti ve svém kostele ke sv. přijímání. Totéž opakuje biskup žucký Štěpán Rupniewski v pastýř-ském listě z r. 1723.

a touhu po sv. přijímání a usnadňujte jim, by se často mohly posilovati Chlebem živým, který utlumí jejich vady a nedopustí, aby z malých provinění vyrostly časem veliké proviny. Nebojte se, že se snad Chléb andělský dětem znechutí. Nikoliv — nezvednějí jim, zejména když jim pro každé nové svaté přijímání udáte nový, zvláštní úmysl za živé nebo za mrtvé — nezprotiví se jim, ježto přece nikdo nelze k Bohu více než dítě! Třeba jen, aby dítě také z vašeho denního života poznávalo, že i vy vážíte si Ježíše svátostného jako svého největšího dobra. A nebojte se též, jak se to časem stává, nebojte se, že se vaše dítě stane snad přespříliš pobožným. Nikdo na světě není přespříliš pobožný, protože nikdo není přespříliš dobrý!

Přísnou povinností — dle dekrétu — jest, aby dítě přistoupilo ke sv. zpovědi a spolu ke sv. přijímání, jakmile počne rozeznávat dobré od zlého, tedy asi kolem roku sedmého. »Toto přikázání,« pravil sv. Otec k jednomu biskupovi, »není mé, nýbrž samého Ježíše Krista.«

O sv. přijímání dítek praví pak papež toto: Důležitou a dobrou věcí jest příprava ke zpovědi a k sv. přijímání (jaké nabývají děti poznáním celého katechismu v jedenáctém a dvanáctém roku života, kdy jsou již duševně vyvinutější); avšak důležitější a lepší jest zachovati prvotní, na křtu obdrženou nevinost. Hlavním pak prostředkem k udržení této čistoty duše bylo a bude vždy sv. přijímání, přijímání od nejprvnějších dob života. Co platno vše, i to nejpečlivější přičinění, ztratila-li duše v čase tom nevinost, a ztratila li ji proto, že musila příliš dlouho čekati na svůj hlavní duchovní pokrm!

Přes toto jasné, příznivé a přesvědčivé učení církve svaté mají ještě někteří bojácní rodičové pochybnosti o tom, nepřikazuje-li snad papež, aby děti příliš záhy byly vedeny ke svatému přijímání.

Než slyšeli jste, moji drazí, že sv. Otec nepraví, že všechny děti musí již v sedmém roce přistoupiti ke stolu Páně, nýbrž kolem sedmého roku! Měrou, kdy má býti dítě připuštěno ke sv. přijímání, není tedy vůbec tak matrika a stáří dítěte, jako jeho duševní rozvoj. Ten pak dostavuje se v teplých krajinách dříve, v chladnějších pak později. A závisí též nemalou měrou na způsobu výchovy a stupni civilisace, jakož i na okolí, v němž dítě žije. Proto jest děti, které se dříve rozvinuly, časněji, totiž již v sedmém roce posilovati nejsvětější Svátostí, jiné pak, méně vyvinuté, jest připouštěti ke stolu Páně později.

Nuže — ptáte se — jak to bude teď u nás?

Kde tudíž rodičové, poručníci, farář, katecheta, učitelé uznají, že některé dítě již v sedmém nebo osmém roce zná náležitě pravdy víry a umí rozeznávat Chléb eucharistický od chleba obyčejného, a touží po tom, aby se posilnilo tělem Páně, tam nejen mohou, nýbrž jsou povinni splniti přání dítěte a připustiti je jednotlivě ke sv. zpovědi a k sv. přijímání, neboť to patří mu jak po právu božském, tak po právu církevním.

Ježto však u nás děti průměrně teprve v devátém roce na bývají potřebné znalosti hlavních základů sv. víry a průměrně teprve v tomto roce života přicházejí k rozumnému rozeznávání dobrého od zlého, k rozeznávání Chleba eucharistického od obyčejného chleba denního, proto v dohodě s jinými velepastýři stanovím, by naše mládež školní byla nejpozději v devátém roce svého věku připouštěna k první společné sv. zpovědi, a spolu též ke společnému slavnostnímu sv. přijímání.

Rodičům pak, kteří by chtěli ještě dělati potíže, pravím : Časné sv. přijímání neškodilo ještě nikomu ! A nechtějte býti lepšími katolíky než papež !

Nyní pak, milé děti, chci povědět zase několik slov vám. Pravím : zase, neboť již jsem vám jednou psal, o tom totiž, že nejsvětější povinností vaší jest, učiti se co nejpilněji katechismu a žíti tak, jak tam psáno, chcete-li býti šťastni na zemi i po celou věčnost.

Dnes vám připomínám, jak velice vás Pán Ježíš miluje. Hleďte jen, mé drahé děti ! Spasiteli nebylo dosti na tom, že se stal pro vás malým dítětem ; nepostačilo mu, že tiskl dítky ke svému božskému srdci ; nepostačuje mu, že dává dětem skrze rodiče chléb vezdejší ; nestačilo konečně Pánu Ježíši, že za vás zemřel na kříži ! Ne, to všecko Pánu Ježíši nepostačovalo. Onť chtěl každému dítěti dáti všecko, co měl a čím jest : i tělo, i krev, i srdce, i duši, i božství své.

A proto ustanovil nejsvětější Svátost, v níž se stává nejdůležitějším a nejsvětějším božským pokrmem duše. A Pán Ježíš nechce pouze jednou vejíti ve sv. přijímání do vašeho srdce a státi se zcela vaším majetkem. Onť touží po tom, aby k vám přicházel častokrát v roce, ba třeba i každodenně, a to hned na počátku vašeho života.

Než odkud víme, že takové jest přání Pána Ježíše ? Poučuje nás o tom zástupce Pána Ježíše na zemi, sv. Otec, který před několika měsíci zvláštním listem kladl biskupům, kněžím a rodičům na srdce, aby vedli děti ke sv. přijímání i záhy i často.

Ve kterém roce svého stáří máte po prvě Pána Ježíše přijmouti, a jak často jej máte potom přijímati, povědí vám kněží, rodičové, poručníci. Pamatujte si jen, že bude-li vaše srdce čisté a budete-li se chtít posilovati Pánem Ježíšem proto, abyste mu byli podobni a stali se lepšími : nebudou vaše přijímání Pánu Ježíši nikdy ani příliš časnými ani příliš častými.

A ještě něco, mé drahé děti ! Protože vás všechny upřímně mám rád, modlím se za vás každý den. I vy, dítky mé, pamatujte na mne často ve svých modlitbách. Modlete se též každodenně, aby mně žádné dítě pro Pána Ježíše nezahynulo, na věky nezahynulo.

Z plna srdce vám, děti mé, žehnám !

IV. Duchovní sv. přijímání.

Šťastné chvíle svatého přijímání! Šťastné chvíle, ale jenom . . . chvíle! Svatý Otec ví, jak krátké jsou, a proto co nejusilovněji snaží se o to, aby věřící často, ba denně přivedl ke stolu Páně, tak aby všichni mohli mít co nejvíce takových blahých chvílí v životě.

Než, bohužel, mnozí lidé, přese vši nejvroucnější touhu svou, nemohou buď pro své zaměstnání, nebo pro nemoc, nebo pro vzdálenost kostela býti denně na mši sv. a proto ani přijímati. Jiní jsou šťastnější, mohouce se každodenně posilovati chlebem andělským. Mezi nimi pak nalézají se i takové duše, jimž jedno denní přijímání nepostačuje, i chtějí přijímati Pána Ježíše v nejsv. Svátosti každou hodinu, ba každou chvíli.

A je snad nějaký způsob, jímž by se dal tento jejich tak šlechetný hlad ukonejšiti?

O sv. Stanislavu Kostkovi víme, že když se ve své chorobě nemohl doprositi Eucharistie u lidí, přinesl mu ji anděl. Avšak takové milosti, aby člověk obdržel Pána Ježíše přímo z ruky andělů, jest hoden málokdo. Nerozmnožujef Bůh zázraků svých bez potřeby.

Jest však jeden zázračný úkon, který jistou měrou nahrazuje svaté svátosti, a tedy i svátostné přijímání u těch, kteří ve skutečnosti obdržeti nemohou. Prostředkem tím pak jest dokonalá láska, spojená s touhou po svátosti.

Láska v čas potřeby křtí bez vody, čili dává milost a odpuštění dědičného hříchu. Láska též rozhřešuje bez kněze všechny, kdož upřímně po rozhřešení touží a nemají příležitosti, by se mohli vyzpovídati. Láska konečně otevírá tajuplně dvířka eucharistického stánku, a podává sv. přijímání bez přísluby kněze a bez svaté Hostie.

Zdá se mi, drazí, že by tento můj list o častém sv. přijímání nebyl úplný, kdybych ke konci neobrátil pozornosti vaší na onen způsob sv. přijímání bez kněze a bez Hostie, jenž oproti přijímání skutečnému, svátostnému má název p ř í j í m á n í d u c h o v n í h o. Neboť přes to, že se o tomto duchovním přijímání zmiňují i naše katechismy i modlitební knihy, jest přece ještě málo známo, a ještě méně se ho užívá. A přece je to po svátostném přijímání nejpodivuhodnější vynález nejmilosrdnějšího srdce Ježíšova, největší moc světa duchovního, zázračný prostředek, kterýmž můžeme svá přijímání a jejich účinky rozmnožovati skoro do nekonečna.

Duchovní sv. přijímání jest — jak dí Skarga — požívání těla Kristova nikoli ve skutečnosti, nýbrž pouze věrou, touhou, vůlí a samým duchem. Záleží tedy v úkonech víry, lásky, lítosti za hříchy, a p ř e d e v š í m v t o u z e po přijetí Chleba božského ve chvíli té duchovně, a když se udá příležitost, t a k é s k u t e č n ě, s v á t o s t n ě. T o u h a, kterou voláme, aby svátostný Kristus přišel tajemně k nám a řekl jen slovo a bude uzdravena duše

naše, touha ta je tak podstatnou a hlavní částí jeho, že bez ní není vůbec přijímání duchovního.

Uvádíme tuto příklad takového přijímání duchovního:

»Ježíši můj v nejsvětější Svátosti, v tebe věřím. Tebe ctím. Z celého srdce tě miluji. Jen z lásky k tobě lituji všech svých hříchův a nechci tě již nikdy urazit. Toužím přijmouti tě ve skutečném sv. přijímání. Ale protože je to nyní nemožno, prosím tě z hloubi duše své: přijď, Ježíši svátostný, mé všecko; přijď aspoň duchovně do mého srdce. Jako jelen touží po prameni vody živé, tak toužím já po tobě... Přijď, přijď můj Ježíši! —

A když jsi již Ježíši, Svátosti nejsvětější, přišel do duše mé... když jsi se mi již všecek oddal, přijmi nekonečné díky mé... přijmi navzájem i mne. Chci býti všecek tvůj... všecek se ti oddávám pro čas i věčnost.«

A je-li snad někomu tento způsob příliš dlouhý, dostačí zcela krátký vzdech z hloubi duše k Pánu Ježíši v nejsvětější Svátosti:

»Věřím v tebe, miluji tě, toužím po tobě, přijď do srdce mého!«

A toť duchovní sv. přijímání.

Co se týče účinků duchovního přijímání, jest jisto, že neuvádí nejsvětější Hostie do duše skutečně, nedává tak hojně milosti a nespojuje nás se Spasitelem tak těsně, jako přijímání svátostné. Spolu však není pochyby o tom, že uděluje člověku milost jenom 'sobě vlastní, která se co nejvíce blíží k oné, které nabýváme v každém skutečném sv. přijímání. Skrze tuto milost uskutečňuje se mezi Kristem a duchovně přijímající osobou jakési eucharistické spojení, tak že svatý úkon ten jest v pravdě tím, co název jeho hlásá: Communio čili společenství života s Kristem eucharistickým.

Jde-li o bližší označení účinků tohoto duchovního posilování se nejsv. Svátostí, třeba povědět, že i duchovní sv. přijímání, ač v menší míře než přijímání svátostné, zachovává, rozmnožuje a utvrzuje v nás život boží, dává nám sílu k přemáhání pokušení a nárůživosti, těší v zármutku, rozněcuje v srdci svaté veselí, shlazuje všední hříchy, chrání před smrtelnými a zbavuje nás časných trestů. Míra vydatnosti těchto účinků záleží na stupni a míře láskou dýšící touhy, s jakou Krista eucharistického do své duše zveme. Kdo má tedy větší touhu po přijímání, kdo v upřímné lásce otevírá po ní ústa duše své, ten také načerpá více světla a milosti ze Slunce-Eucharistie a tím těsněji se spojí s Kristem svátostným.

*

Velikou předností duchovního přijímání je také to, že jest velice snadné. Není třeba býti k němu lačným. Nezabírá žádného času. Není k němu potřebí kněze. Dostačí též svolení samého Pána Ježíše, jehož on nikdy neodepře, jenom když člověk, podobně jako při přijímání svátostném, má duši svou očištěnou od hříchů těžkých a má úmysl, velebiti jim Pána Boha a posvětit život svůj. Proto možno je vykonati kdekoli, v kostele nebo doma, a kdykoli kdo chce.

Není třeba vykládati, že nejvíce se doporučuje posíliti se duchovně tělem a krví Ježíše Krista při každé mši sv., kdykoli nemůžeme přijímati svátostně, dále při návštěvě nejsv. Svátosti, jdeme li kolem kostela, potkáme li kněze jdoucího k nemocnému s viatikem, před započetím důležitých a namáhavých prací, když pokušení na nás doléhají, pokaždé než jdeme spat.

Nejvíce pak vám, drazí, doporučuji duchovní sv. přijímání v době utrpení, zvláště v čas bezesných nocí, v oněch nocích bez konce, v nichž dvojnásob těžce pocítujeme všechny smutky, obavy a starosti, nemajíce nikoho z lidí, s nímž bychom se mohli o jich tíži podělit. V takové bezesné noci postav se, milý bratře můj, v duchu před nejsvětější Svátostí, vzbud víru, lásku a litost nad hříchy a potom řci: »Přijď, Ježíši můj, Chlebe silných, přijď do mé duše, rozněť světlo, posilni mou duši, potěš mé srdce!« A Ježíš přijde a způsobí podivuhodnou změnu v tvém srdci a veliké utišení ve tvé rozbolněné duši. A vrát-li se bouře znovu, užij ještě po druhé, po třetí a po čtvrté duchovního přijímání, a přesvědčíš se, že Hostie, po níž ruce své vztahuješ, zažene a prozáří temnoty jako tichý, duchovní měsíc . . . Temná noc stane se ti tímto obcováním a spojením s Ježíšem v nejsvětější Svátosti nocí svatou, a to b ť e b u d e z n í t i v u š í c h o h l a s z p ě v u a n d ě l s k ě h o : p o k o j l i d e m d o b r é v ů l e !

Snad se tážete, milovaní, jaký jest počátek tohoto svatého úkonu duchovního přijímání? Nuže, s počátku bylo jen průvodcem a v čas potřeby i zástupcem přijímání skutečného; je tudíž tak staré jako přijímání svátostné. V dobách pronásledování bylo jediným viatikem mučedníků, kdykoliv tito nemohli skutečně přijmouti tělo Kristovo. Otcové církevní doporučují je co nejvroucněji. Sněm tridentský hlší přijímání duchovní zřejmě od přijímání svátostného, schvaluje je a praví, že věřící v něm touhou požívají Chleba nebeského a živou věrou okoušejí jeho plodův a ovoce. Pro svátce bylo největší rozkoší. Svatý Bernard praví o sobě: »Celou duši a celým srdcem dychtím přijmouti Pána Ježíše. A když ho nemohu přijmouti svátostně, častěji než jednou za den, spojuji se s ním každou chvílí duchovně.« A sv. Leonard z Porto Maurizio dí: »Konáš-li tento svatý úkon několikrát za den, promění se tvé srdce za měsíc docela.« Sv. Kateřina Sienská pak říkávala: »Nemohu-li nejsv. Svátost přijmouti skutečně, jdu do kostela, zadívám se na Ježíše svátostného a to mne nasytí.« Svatá Auděla z Kříže vyznává: »Nebyla bych s to, abych unesla břemeno života, kdyby mne můj zpovědník byl nenaučil přijímati

duchovně. « A přijímala duchovně stokrát ve dne a stokrát v noci. Ctihodné Pavle Mareskové ukázal Pán Ježíš ve vidění dvě drahocenné nádoby, jednu ze zlata a druhou ze stříbra, a pravil, že v prvé přechovává její přijímání svátostná, ve druhé pak přijímání duševní. Veliký učitel dokonalého života, Tomáš Kempenský, posvětil ve své zlaté knížce »O následování Krista« celý oddíl tomuto svatému úkonu, jež bych nazval hymnem na počest přijímání duchovního. ¹⁾ Známé též, že přijímání duchovní bylo oblíbeným obyčejem sv. Alfonsa Liguori. Konečně není možno pominouti toho, že jest každodenním přijímáním andělů, kteří od ustanovení nejsv. Svátosti konají u ní čestnou stráž, stále ji adorujíce, stále po ní toužíce a stále hlad ten duchovním požíváním ukájejíce.

*

Poněvadž je tedy duchovní svaté přijímání Pánu Ježíši tak milé, poněvadž je tak užitečné, zařaďme je všichni ihned vedle přijímání svátostného jako stálý a svatý úkon do pravidel svého života.

Kněží i nekneží volejme často, stokrát denně: »Přijď, Ježíši svátostný. Buď mým světlem a mou silou!«

A Pán, který jest věrný ve slibech svých, vyslyší nás a řekne: »*Aj, tu jsem!*« ²⁾

* * *

Moji nejmilejší! Tři jsou růže duchovní čili znamení, po nichž lze poznati, vyvolen-li katolík pro nebe: věrná oddanost sv. Otcí, hluboká láska k Panně Marii a vroucí úcta k nejsv. Svátosti. ³⁾

Není nikoho mezi námi, kdo by nechtěl býti v počtu vyvolených. Jest nám tudíž ke konci našich eucharistických úvah stanouti a zjistiti, máme-liž ony tři zmíněné růže. Příležitost k tomu je nejlepší.

Sv. Otec, jak jste slyšeli, vybízí nás všechny, abychom se co nejčastěji posilovali Chlebem života, jenž chová v sobě pro duši světlo boží, sílu a obětavost, podobně jako příčina chová v sobě výsledek, semeno květ a ovoce, zřídlo vodu, sytý pokrm nasycení.

Nuže, budeme-li my kněží i katolíci světlí upřímně a srdečně pečovati o uskutečnění těchto přání sv. Otce, podáme tím důkaz své věrné oddanosti náměstku Kristovu, a při tom ukážeme spolu, že naše úcta k nejsv. Svátosti jest vroucí, a láska k nejsv. Panně že je vskutku hluboká. Neboť oddanost nějaké osobě není nikdy věrnější, než plní-li se z lásky vůle osoby té. Není též nad časté sv. přijímání lepšího způsobu co do projevu

¹⁾ Kniha IV. hl. 17. Totéž učinil Scaramelli v knize O sv. přijímání, hl. VI., a jini.

²⁾ Isaiáš 58, 9.

³⁾ Ségur.

úcty a lásky Kristu Ježíši a taktéž i nejsv. Matce, neboť kolikrát-koli spojujeme se v hostině svátostné s nejsv. srdcem Ježíšovým, tolikrát spojujeme se též se srdcem Panny Marie, z jejíhož těla, krve a srdce utvořeno tělo, krev a srdce Kristovo.

A proto začněmež ihned; konejme všichni dle přání svatého Otce něco více, než posavad, abychom v sobě i v jiných posilnili život eucharistický.

Především ať není u nás od této chvíle nikoho, kdo by i v čas velikonoční zanedbal posilniti se »Velikou svátostí života«. Kdyby se tačí ještě v některé farnosti našli, byli by to lidé největšího politování hodní, bez klidu v duši, visící ve dne v noci jako na nitce nad propastí záhuby věčné. Modleme se za ně každý den, zvláště pak v době svatopostní, aby se co nejdříve probudili k životu milosti svátostí pokání, a pak aby si přišli pro sv. Hostii, s níž čeká na ně jejich duchovní správce s velikou touhou.

Ti pak z nás, kteří posavad jenom jednou v roce přistupovali ke stolu Páně, ať si přicházejí od této doby pro Chléb života aspoň každou čtvrt roku; ti, kteří přicházeli čtvrtletně, ať přicházejí aspoň jednou za měsíc; kdož přicházeli měsíčně, ať přicházejí každý týden; a konečně ti, kdož přicházeli týdně, ať nyní vycházejí denně na sbírání své nebeské manny.

Čněmež i my kněží, rodičové, poručníci, učitelové vše, co jest v naší moci, tak aby si žádné dítě nestěžovalo, že duše a srdce jeho touží již po Chlebu andělském, ale že ani přátelé nechtějí mu jej podati!

Pěči pak a starost svoji o utvrzení života eucharistického v nás podporujme stále modlitbou. Ať z celé země naší vznáší se k nebesům úpěnlivé volání dospělých i dětí:

Chléb náš vezdejší dej nám, Pane, dnes i vždy, nejenom ten, který posiluje tělo, nýbrž i ten, který živí duši. Dej, abychom všichni měli Chléb ten živý ve veliké úctě a vážnosti, bychom se často, ba denně jím posilovali a hned zase nový hlad po něm cítili. Dej, aby v tomto Chlebě silných vyrůstaly stále nové zástupy nebojácných apoštolů, hotových dáti život na obhájení sv. víry a každé dobré věci lidské. Dej, Pane, abychom všichni byli vždy hotovi umřati a přijímati, tak aby nikdo neztratil svou vinou ani jediného přijímání v životě, aby nikdo nepřijímal nehodně a nikdo aby neodcházel na soud tvůj sám, nepřibírav si ve svatém viatiku Ježíše Krista jako svého ochránce.

Dej, abychom všichni vždy poznávali, že jedině tento živý a milující Chléb je trvalou páskou mezi lidmi, je poutem svornosti, pokoje a lásky, a je též naším zmrtvýchvstáním. Dej konečně, Pane a Bože náš, aby národ náš, jako svou horoucí láskou k nejsvětější Matce zjednal si názvu národa mariánského, stal se nejhlubším uctíváním Ježíše-Hostie hodným i názvu národa eucharistického. Požehnání Srdce Ježíšova a nejsvětější Panny, naší Matky nejsv. Svátosti, budí, milovaní, s vámi i se mnou nyní i ve chvíli našeho posledního přijímání na zemi!

(Dokončen.)

Jak soudí moderní protestant o nedostatcích náboženského vyučování?

Bedřich Adolf Vilém Diesterweg, narozen r. 1790 v Siegenu ve Vestfálsku zemřel r. 1866 v Berlíně, jest zakladatelem novějšího směru paedagogiky na školách obecných v duchu Pestalozziho, má veliké zásluby o výchovu učitelstva i o přirozený způsob vyučovací v různých předmětech. Po něm se nazývá ještě za jeho života (r. 1860) založené nadání (Diesterweg-Stiftung), jež má účelem pěstiti paedagogickou literaturu v duchu Diesterwegově. Roku 1906 — tedy skoro v též čas, kdy ve Vídni vyšel v katechetském světě nemalý rozruch a zájem působící spis vídeňského katechety Viléma Pichlera: »Unser Religionsunterricht, seine Mängel und deren Ursachen« (Viz Rádce Duchovní r. 1908) — vypsalo nadání Diesterwegovo cenu na zodpovědní otázky: »Jaké nedostatky má vyučování náboženské v době přítomné a jak jim lze čeliti?« Mezi uchazeči o cenu byl též Jan Huber, jemuž však byla práce vrácena s podotknutím, že při vypisování ceny neběželo o nějaký v daleké teprve budoucnosti tkvící ideální vývoj náboženského vyučování. Než autor se tím nedal odstrašiti a své dílko přece tiskem vydal s názvem: »Welche Mängel zeigt der gegenwärtige Religionsunterricht und wie ist ihnen entgegenzutreten? — Eine Antwort auf die Preisfrage der Diesterweg-Stiftung in Berlin von Johannes Huber.« (Zürich, Rascher & Co., 76 str., Mk. 1.80.)

Z této knížky dobře poznáváme, kam až dospívá protestantismus: v první řadě k čirému racionalismu, dále ale k důsledkům až nesmyslným. Srovnáváme-li snahy našich pokrokářů, týkající se vyučování náboženského s obsahem tohoto dílka, utvrzujeme se v přesvědčení, že naši pokrokáři čerpají z protestantsko-racionalistického ne právě čistého pramene.

Knížka Huberova má tři díly. V *prvním díle* pojednává spisovatel o vnitřním hlavním nedostatku veškerého dnešního náboženského vyučování. Tím rozumí vlastně existenci pozitivního náboženství vůbec, neboť praví: »Naše dnešní náboženské formy a vyučování náboženské v nejširším smyslu nelze uvéstí v souhlas s ostatním smýšlením a cítěním člověka přítomné doby. Čím více pozoruje mladý muž praktické výsledky exaktního myšlení na jiných i na sobě samém, a čím více s druhé strany dogmaticko-náboženská výchova k tomu směřuje, aby všekritickou sílu myšlení (allkritische Denkkraft) snížila, tím větší a mocnější jsou pochybnosti o náboženství, mravnosti a zděděných zvycích.«

Že dnešní lidstvo již dávno definitivně s církevní hierarchií dogmatickou se nerozešlo, má různé příčiny: předně, že veliká část lidstva, hlavně ženský svět, nedovedla se ještě myšlenkovitě nad ni povznést; pak ale, že člověk, čím nižší stupeň jeho intelektuálního a opravdu kulturního vzdělání, tím větší zálibu shledává v nádherně smysly omamujících, v církevních obřadech, v mystice a pověře.

Druhý díl ukazuje, jak čelili dosavadním vadám a nedostatkům: důsledným filosoficko-duševním vývojem pojmání náboženství — aneb zkrátka řečeno zcela novým náboženstvím. Podkladem nového impulsu v morálce, ethice a náboženství musí se stát skutečné vědní a vědecké poznatky. Věčná a všemocná pravda zákonosti, kterou člověk tím všeobecněji shledává potvrzenou, čím déle zkoumá, musí být základním pojmem božské bytosti v budoucnosti. Dosud se říkalo: Předpoklad impulsivní síly, která jest v poslední řadě příčinou všeho, jest Bůh; my však — praví spisovatel — tvrdíme určitě, že ani naše dnešní náboženství a církev nejsou prosty modloslužby, a hned ten výrok „dokazuje“: Každý národ, i ten nejnižší, představoval si „onen“ svět dle svého dobrého zdání. Dříve, pokud svět byl pokládán za dům o třech poschodích s peklem, zemí a nebem, byl útvar ideje o onom světě velice snadný. Protože však nyní bádání dokázalo, že nebe není ničím jiným, než obalem vzduchovým kolem země zvýší asi 200 km., že dřívější peklo a jeho jícen, že jest povolna chladnoucí nitro zemské a sopky, musili lidé hledati jiné výklady. Tak vykládá Huber nebe a peklo; co praví o duchu?

Duch není ničím jiným než motorická práce nervův a substance mozkové, vyvolaná chemicko-mechanickým zpětným působením popudů zevnějšího světa, není ničím samostatným ani mimo tělo, ani v těle. Jestliže si představujeme ducha jako cosi na fyziologických vlivech nezávislého, jsou všechny paedagogické snahy bez užitku, čehož nelze připustiti.

Pravá modlitba člověka dle Hubra záleží v ustavičné snaze, jednotlivé fáse přirozeného vývoje k dokonalejším formám poznání a zužitkování tyto poznatky k štěstí jak našemu vlastnímu, tak i našich bližních a těch, kdož po nás přijdou. Modlitbu dle našich pojmů pokládá Huber za ostatek pohanského fatalismu a proto za hlavní překážku rozumného kulturního vývoje jednotlivce i celku.

I duchovenstvu vykazuje Huber nový úkol; jest nutno, aby duchovenstvo zaujalo stanovisko populárního filosofa, aby vědecké poznatky k obšťastnění lidstva popularisovalo a tak své kulturní poslání mezi lidem plnilo.

Třetí díl má nápis: Wie hat diese Weiterentwicklung der Religionsauffassung zum Durchbruch zu gelangen? a má dvě části: všeobecnou a zvláštní.

Ve všeobecné části praví autor: Nepřejeme si násilného odstranění náboženského vyučování, chceme jenom, aby mu byla dána zcela nová tvářnost. Proto jest nutno, aby učitelé, povolání k vyučování náboženství, absolvovali co možná důkladně studium filosofie přírody a národohospodářství.

O zázracích Kristových píše Huber: Protože Kristus skutečně byl osobností mohutně působící a to řečí, citem, výrazem tváře a způsobem života, a svojí neohrožeností spojenou s tichostí na své rodáky mocný dojem působil, jest pochopitelné, že apo-

štolové vypravují o všelijakých zázračných uzdraveních, které prý vykonal; i apoštolové byli mocně dojati svým učitelem.

Ale nacházíme i horší věty: »Kristus a jeho učení tvoří největší mezník vývoje.« Má snad slovo značiti tolik, jako »až na naše časy«, kdy Jan Huber vydal spis v Curychu za Mk. 1:80?

O kazatelně poučuje nás Huber následovně: Nejvyšším účelem kazatelny má býti, aby všichni lidé v pravdách přirozené přičinnosti (Kausalität) byli utvrzeni, aby se vzchopili vlastní silou založiti si pravé štěstí poznáním filosofické světové myšlenky. Pak bude i mužský svět s vnitřním přesvědčením a s nadšením kazatele opět poslouchati.

A jaký bude účinek toho všeho? Ve slibech není p. Huber skrblikem. O duchu zatím nechce ničeho prorokovati, ale tělo získá znamenitě: »Všechny nesouměrné, nehezké a chorobné formy lidské jsou přirozené, fyziologické následky nemravnosti, nevědomości a nedostatku filosofie.« To všechno bude pozměněno: »Žádný člověk by nemusil býti nemocen a churav, nikdo by nemusil předčasně umříti,« kdyby se lidé řídili receptem pana Hubera. Také jiná zla přestanou: »Nebude válek, stávek, loterie a cla budou náležeti báhorkám a pověstem temných časů« a pod.

Finis coronat opus — korunu této knihy tvoří poslední její strana, která obsahuje návrh, jak by měl zníti slib při (protestantské) konfirmaci, »ačli jest ho vůbec třeba«: »Jsem přesvědčen o věčném, nezměnitelném, přirozeném rozvoji všech věcí. — Jsem přesvědčen, že tento přirozený vývoj má za svůj konečný cíl pravou, všestrannou, sociální lásku k bližnímu, které byl Kristus vznešeným příkladem. — Jsem přesvědčen, že tato láska k bližnímu zavírá v sobě největší štěstí pro jednotlivce a zároveň bez odporu i pro veškeru ostatní společnost lidskou. — Jsem přesvědčen, že tato láska k bližnímu a toto štěstí v mém pozemském životě se uskutečňuje neúmornou činností a moudrostí. Jsem přesvědčen, že tato moudrost všestranně a výlučně jest podporována stálým, rozumným poznáním přirozeně věčné snahy po pravdě. — Jsem mocně dojat touto všemohoucí pravdou, jak se jeví v přírodě v zákonech přičinnosti, které mi denně dodávají nového nadšení, abych zdárně působil a dále pátral po té podivuhodné dokonalosti. — Poznávám s radostí, že to vše, co v tomto moudrém poznání vykonati a dovršiti můžeme, ku štěstí a dalšímu rozvoji slouží, to jest náš nynější opravdu dobře působící život, tímto způsobem na věky triumfuje nad smrtí a hrobem.«

Tak vyhlíží návrh konfirmačního slibu Jana Hubera. Celá kniha jest hotový nesmysl, řekne čtenář; autor mluví jako Pythie a má snad připálený mozek. Ovšem, čirý nesmysl, ale vypravený zvucnými a sebevědomými frasemi jako: koncentricko-dynamický princip, substantiální appercepční orgány člověka, přísně ekvivalentní kausalita, znamenitě plastický dokument (tak nazývá Huber bibli), saprofyti člověka atd.

Ale k těmto důsledkům přirozeně vede racionalistický protestantismus, jehož posledním koncem jest naprostá negace posí-
tivního náboženství. Bohužel, že i u nás mnozí čerpají z kalné té
studánky a chtějí i nás podobnými nesmysly oblažiti! R. S.

Rodinná pastorační.

P. Voňavka, Münster, Vestfalsko.

(Pokračování.)

Jiná, velmi vážná obtíž, záleží v tom, že muže, o něž nám tolik jde, tak málo nalezneme doma v kruhu rodinném. Je to ovšem politování hodno, ježto od smýšlení otce odvislo často smýšlení celé rodiny.

Některí duchovní správcové čelí této obtíži tím, že muže navštěvují na místech jejich práce. A výsledky, které sdělují, nejsou malé.

Pochopitelně; vždyť právě v dílnách a na místech své práce jsou naši dělníci vysazeni největšímu nebezpečí, zde vykonává se na ně tlak, kterému mnohý stěží a mnohý vůbec neodolá. Než-
stane nikdy beze vlivu návštěva kněze zde; dělník si znovu při-
pomene, že má více, než ruce, co má cenu věčna.

A i kdyby nemohl kněz na místa práce z různých příčin, ať vejde do rodiny dělníka, kde snad doma jen děti a manželka jeho, však on se o tom večer po práci doví a přijme pozdrav, který mu kněz vzkázal.

Jak snadno s takým mužem dají se již styky osobní na-
vázáti!

Prof. Bech ve svém díle o pastorační dělnictva napsal zlatá slova, která na konci této stati světlím těm, kteří odhodlají se do rodin dělnictva, aby tam zbylou víru osvětlili, ztracenou pomáhali nalézt.

„Jen čistý, kněžský idealismus, jedině duch toho, který vyřkl veliké slovo: Lito mi zástupu, může býti pohnutkou k sociální činnosti kněze. Peněz a statků při této práci nenabyde. Duchovní správa dělnictva není ani výnosná, ani ziskuplná, a vysokých míst nedosahují dělničtí faráři také. Jedině bohatství, jež hledají, jsou srdce dělnická a jejich láska. Nejlepší pozemskou ko-
runou jejich jsou jim jednou slzy upomínky, které kanou s očí hodných dělníků na skrovný kněžský rov, jak až dodnes denně zřítí na hrobě kaplana a otce tovaryšů Kolpinga v Kolíně nad Rýnem.“

Amor vincit omnia.

Provádění rodinné pastorační.

Stojíme nyní před otázkou praxe. Jak lze s úspěchem pa-
storaci rodin zaříditi, aby výsledek aspoň přibližně rovnal se obětem.

Ke snadnějšímu postupu nutno si připomenouti účel a úkol duchovní správy prováděné jmenovanou formou. Jednotlivé body byly již v minulém pojednání připomenuty, proto jen krátce ještě toto:

Tři úřady zanechal Kristus své církvi, aby dostala poslán svému; vésti duše ke spáse. úřad učitelský, královský. »Oba první mohou, ač ne výlučně, přece ve hlavní části býti vykonávány veřejně a pro celou obec.« Egger. —

Jinak ale má se to s úřadem pastýřským. Tento úřad zavazuje duchovního správce k bdělosti nad osadou, aby mohl s úspěchem všechny nahodilé obtíže zdárné pastorační odstraniti a prameny zla vysušiti, naproti tomu pak dobro vždy a všude pěstiti, a tak státi se lidu svému vůdcem a rádcem v záležitostech spásy.

K těmto cílům je třeba duchovnímu obsažně známosti osady, které nelze jen při činnosti v kostele a ve farním domě získati.

Patrně, že tedy rodinná pastorační není sama cílem, nýbrž, že jest důležitým prostředkem k realizování Kristem založeného úřadu pastýřského.

Rodinná návštěva jest visitací faráře ve svěřené osadě. Ve své podstatě, můžeme říci, nechce dosáti tato návštěva ničeho jiného, než co hledá a snaží se dosáhnouti visitace biskupská ve farnostech diecese. A o visitaci biskupské Tridentinum praví, aby za cíl měla »zavedení zdravého učení, zapuzení bludů, šíření a podporování dobrých mravů, zlepšení mravů špatných, povzbuzení osady přimlouváním a napomínáním k náboženství, k pokoji a k čistotě, a zařízení vůbec všeho, jak to času a místu přiměřeno v moudrosti k užtku věřících.« (Sess. 24. de ref. c. 3.)

Jako úkol rodinných návštěv udává 41. čl. v Regula Cleri Sangallensis:

a) Seznam příslušných rodin, rodičů a dětí, zaměstnavatelů a služebníků, domácích a cizích, usazených a přistěhovalých znova založiti anebo doplniti;

b) listky zpovědní, kde to dosud zvykem, sebrati;

c) s patřičnou rozvahou a ohledem pracovati na odstranění víře odporujících a mravy podrývajících knih a novin, doporučení za to knih a listů dobrých a jich šíření;

d) seznámiti se se stavem domácích pobožnosti, informovati se o nedělní a sváteční návštěvě mše sv. a přijímání sv. svátostí, při čemž nemá býti zapomenuto tovaryšů, učňů a služebných v domě; jejich nábožensky-mravní chování musí duchovnímu býti známo, a on musí jim přispěti radou a skutkem;

e) uděliti rady a pokyny proti vtírajícím se zlořádům proti náboženství a mravnosti;

f) zakročiti poučením a varováním proti pití a karbanu, nebezpečným schůzkám a známostem;

g) povzbuditi, kde toho třeba k domácí činnosti, spřívosti a čistotnosti;

h) chrániti mír v manželstvích a roztržky, kde se vyskytly, odstraňovati.

Dnešní náš stav vyžaduje ještě pozor a dozor na jiné věci, jako na dosud nepokřtěné děti, neslušné obrazy a pod.

Pozemské bydlo je také předmětem pozornosti duchovního při návštěvách, zvláště pak dnes, kdy se stále do světa volá, že katolicismus jest příčinou ochuzení jeho přívrženců. Schönfelder ve svém spisku »Pfarrer und Gemeinde« dí:

»Pro dobrou katolickou osadu jest všeobecný určitý blahobyť, ne však veliké bohatství jednotlivců, velice významný. Proto přihlížej farář svým farníkům v tomto ohledu býti nápomocen slovem i skutkem; snaž se v jednotlivých rodinách šířiti pracovitost a uskrovněnost, jednoduchost ve způsobu života atd. . . . toto by bylo široké pole již samo o sobě, kde by privátní duchovní správa se mohla uplatniti a tím pracovati na zamezení zbidáčení a všeobecného upadání rodin. Pro tyto snahy musí však získati si vážné muže své obce.«

Co se tkne Liber animarum, není ve všech diecesích v užívání, ač Rituale romanum ve stati Forma describendi statum animarum k tomu podává návod.

Sv. Karel Borromejský kladl velikou váhu na zavedení a správné vedení této knihy.

Biskup Juvenal Ancina ze Zaluzza žádal na farářích, aby nejen dle rituálu zápis vedli, ale aby privátní doplňky o zaměstnání a potřebě jednotlivců přičiňovali. Tyto zápisky nechával si posílati, aby seznal před visitací stav fary a aby se otázal faráře, jak a zda v jednotlivých případech odpomohl.

Po tomto doplnění o úkolech pastore rodinné přejdeme k jednotlivým otázkám praktického provádění.

1. Kdo má duchovní správu rodinnou prováděti.

Otázka nutná a snadná odpověď: Duchovní vrchností řádně ustanovený duchovní správce. Na prvním místě týká se to faráře, který následkem přijetí úřadu faráře ex titulo iustitiae je zavázán netoliko úřad učitelský a kněžský ale i pastýřský vykonávati.

Kdo chce určitý stihnouti cíl, eo ipso chce i prostředky k cíli vedoucí.

Rodinná privátní pastorec jest prostředkem, ergo — —

Synody a ostatní církevní autority ukládají tuto povinnost bez výjimky faráři. V diecesánních synodách jmenuje se výslovně farář, který indiscriminatim má rodiny svého distriktu navštívit.

Jak má se věc s výpomocnými kněžími? Mají i oni bráti podíl na pastoreci po domech? Jesuita L. z Hammersteinů ve své knížce »Geistliche Lesungen für Priester« zaujímá k této otázce záporné stanovisko. Vychází při tom ze správného bodu, že pravým representantem obce jest farář a že kaplan nikdy nemůže se považovati za representanta fary.

S tohoto svého stanoviska však neoprávněně dochází ke konečnému závěru, »že kaplan nemá žádných návštěv u členů, zvláště pak u rodin osady konati, jen v případě, že by jej farář s sebou k podobným návštěvám vzal, anebo jej k nim vyzval«.

Takovéto návštěvy, domnívá se, vedou prý k pochlebování kaplanovi a pronášení žalob na faráře. Že by tento zjev měl škodlivé následky, patrně.

Avšak nutno zde názorům Hammersteinovým odporovati, antě na věc nahlíží příliš černě, všeobecně pak souzeno, jeho obavy se nesplňují.

Bylo by to ovšem velmi neprozřetelné, aby se kaplan při svých návštěvách činil representantem osady, když jest pouze výpomocným knězem svého faráře.

Je-li však oprávněn k vážnějším úkonům v zastoupení svého faráře, musíme souditi, že jest i oprávněn k privátní pastoraci parrocho annuente.

Chťiti však dovozovati z možných nesrovnalostí, vzniklých mezi farářem a kaplanem pro návštěvu osady, na nedovolenost, věci vůbec, není správná dedukce.

Vše dobré, i nejsvětější může býti zneužito!

Ostatně kaplan není již také tak nechápavý, aby nevěděl, co má souditi o pochlebování několika krátkozrakých lidí. A konečně možno, že faráři podobným způsobem se pochlebuje také. Má to býti již dostatečným důvodem k zanedbávání svaté povinnosti kněžské?

Vzorný a horlivý i obezřetný kněz nepustí se nikdy daleko, aby musil slyšeti stížnosti obce na svého faráře, a stane-li se tak proti očekávání, splní jistě radostně svou povinnost a svého představeného obhájí proti námitkám a žalobám nezřídka neoprávněným a pochodícím z neporozumění. Podobně učiní farář svému kaplanu. A takováto bratrská shoda před tvář obce mnoho dnes znamená.

Není možno tedy při posuzování otázky právní vrhati se na pole možných eventualit pochodících odjinud, než z věci samé.

Kaplan je také jako farář od svého biskupa poslán do osady k vykonávání duchovní správy. Ovšem v podřízení faráři, jemuž v osadě přináleží cura primaria. Kaplan jest kooperátor faráře; náleží-li privátní pastore k pracím duchovní správy, ergo —

A kaplan má býti farářem uveden do různých oborů duchovní správy, proto spíše bude farář již dbáti toho, aby kaplan do rodin přišel a od počátku své praxe naučil se nazíratí okem jiným na stávající poměry, které moderní doba tvoří, a jichž my musíme býti s to.

K vyvrácení každé pochybnosti poukazuji na výnosy jednotlivých synod, kde se mluví o rozdělení větších farností na distrikty výpomocným kněžím přiřčené, kteří ve shodě s farářem mají rodiny svých čtvrtí navštěvovat.

Odkazuji jen na citované již výroky synod a biskupa Eggera.

Zde jest ještě jiná otázka, které se musíme krátce dotknouti. Má býti k návštěvám rodinným použito i laických osob?

Protestanti mají v ohledu tomto vážnou a vzorně organizovanou armádu pomocníků v tak zv. »innere Mission« — vnitřní missie. —

Laikové stojí tu ve službách konfessionální charity a při tom nezřídka podporují i cíle duchovní správy. Žádný obor činnosti a žádná třída lidu není vnitřní missií zapomenuta. Wichern, zakladatel této instituce, již my nikdy obdivu svého neupřeme, ve své knize: »Die innere Mission«, vydané v ústavě jím založeném, kde dodnes se vychovávají »bratří« pro privátní výpomoc v rozsáhlých náboženských obcích, udává za cíl: Vnitřní missie má za cíl ochranu evangelického lidu z jeho duchovní i tělesné bídý zvěstováním evangelia a podáním bratrské ruky pomocně.

Wichern nezapírá, že to byl náš sv. Vincenc, který se mu stal vzorem při práci ve prospěch protestantismu. Ač my máme jednotlivé organisace, které ve jmenovaném ohledu vykonávají opravdu díla heroismu, nemáme jich všeobecně. Anebo: nezavádíme jich všeobecně.

I na katolické straně stala se již zmínka o zřízení podobných institucí. Heiner — »Christentum und Kirche« — mluví:

»Pouze oficiální« pastorační práce za dnešních poměrů ve mnohých osadách již nestačí, musí k tomu ještě přikročiti to, co protestanté zovou »vnitřní missií«. Právě v tomto ohledu existuje u nás veliká mezera, která jest zvláště ve velikých městech citelná. Jak by se měla vyplniti, o tom již mnoho psáno a mluveno, ale až dosud neučiněn ani pokus k doplnění praktické pastorace. A přece byla by náhrada nějaká v tomto oboru pro mnohá místa již absolutně nutná.«

Zvláště dnes, kdy nedostatek kněžstva stává se vždy citelnější, a farnosti vyrůstají počtem věřících do závratných výší, byla by laická výpomoc v rodinné pastoraci výhodou.

V Berlíně v katolické osadě sv. Matěje staly se náběhy k účelné pomoci. Spolek katolických matek uvázal se vyhledávati a navštěvovati smíšená manželství, kde žena jest katoličkou.

Zkušenosti vincenciánů a členek spolku sv. Alžběty, sv. Františka Regis, jsou knězi vhodnou pomůckou k účelnému poznání osady.

Zásadou naší bude: Toho, co jiní již zkušeností nasbírali, my při své práci použijeme. Ovšem že nelze zde býti nikdy dosti opatrným, aby člověk se nestal obětí donášlivých a mnohdy utrhačných jazyků, čímž by se více uškodilo, než napravilo.

(Dokončení.)

Různé.

Řecko-katolická církev v Haliči jest velice ohrožena. Náboženství má býti prostředkem k provádění politických cílů, a proto zřízen v Rusku spolek s chlubným názvem »Rusko-orthodoxní

missie«, jež lze vhodně přirovnati ke spolku Gustava Adolfa. Jako tento má účelem dělati z katolíků protestanty, chce »Rusko-orthodoxní missie« z fecko-katolických Rusů — či jak »Novoje Vremja« píše z »haličsko-ruského lidu« — nadělati ruských schismaticů. Proto zaplaví příštího roku (1912) v dubnu Halič asi 50 ruských mladých missionářů; na 200 obcí prý se chystá k odpadu a již nyní jeví se snahy o zřízení schismatického biskupství v Haliči. Ovšem i peníze hrají při tom roli: »Haličsko-ruský dobročinný spolek«, jehož sídlo je v Petrohradě a jehož presidentem jest v Rakousku zatykačem stíhaný ruský agitátor hrabě W. Bobrinskij, vyzván k součinnosti. Spolek má po celém Rusku odbočky, a jako protestanti markami, budou Rusové rubly kupovati mrtvé duše. Též o beránka, který vodu kal, jest postaráno; jest jím hrabě Szepticky, fecko-katolický metropolita ve Lvově, který prý pomocí jesuitsky reformovaného řádu Basiliánů násilím latinisuje a uniatům nenávisť proti Rusům vštěpuje; lid však prý touží po víře otců a tuto snahu nikdo prý nezastaví. Oficiální kruhy ruské (svatý synod) podporují toto nábožensko-politické hnutí.

Něco radostnějšího z Ruska. Rusko nás předstihlo; a v čem? *Duma přijala předlohu zákona o potírání opilství v třetím čtení.* V zákoně jest §, kterým prodej alkoholických nápojů ve všech státních závodech se zakazuje. Dále usnesla se дума na tom, aby žactvu všech středních škol častěji byly připomenuty škodlivé následky nemírného požívání lihovin. Též projeveno přání, aby zodpovědnost za zločiny spáchané v opilosti byla zvýšena a aby bylo postaráno o nové prameny příjmů místo kořalečného monopolu. Dále zakazuje předloha prodej silných lihovin ve veřejných zábavních místnostech, jako divadlech, kinematografech, koncertních sálech a pod., a snižuje obsah lihu v lihovinách ze 40 proc. na 37 proc.

Zájem protestantův o hnutí »Los von Rom« ubývá; nejen že příjmy jsou menší proti jiným letům, ale i morální účast jest nepatrná. Při výročním shromáždění saského evangelického svazu ze 138 odboček bylo zastoupeno pouze 46 odboček; 3 se omluvily, ale převážná většina, 89 odboček, vůbec o sobě věděti nedala.

Zednáři měli ve dnech 8.—10. července 1911 v Paříži internacionální schůzku, k níž došlo na 300—400 přihlášek. Dne 9. července měla být v budově »Velikého Orientu« slavnostní schůze, avšak jistý energický abbé plakáty vyzýval k protestu proti zednářům, a proto — ač jim policie ochranu svou příslibila — zednáři ze strachu před pouličními demonstracemi přeložili schůzi do jiné místnosti. Za zmínku stojí, že z 15 francouzských ministrů jest 12 zednářů.

Výsledky sčítání lidu v Čechách přinášejí pro církevně-politickou statistiku zajímavá data. Nade vši pochybnost jest jisto, že všude tam, kde jsou majiteli továren Němci z říše, šíří se pro-

testantismus. Tak na příklad v Humpolci za poslední desetiletí přibýlo 600 protestantů — zajisté skoro vesměs přistěhovalců z ciziny.

Bezvěrci se kasali, že jich při sčítání lidu bude v Čechách nejméně 20.000; jest jich napočítáno 11.198

V Čechách bylo 31. prosince 1910 napočteno :

6,475.863	katolíků
97 874	protestantů augsb. vyzn.
78.388	protestantů helv. vyzn.
871	Herrnhutianů (Ochranovských)
178	Anglikánů
4	Menonité
7	Lippovských (ruská sekta)
85.799	Israelitů
11.198	bez vyznání
1.468	jiných vyznání.

Z pruské státní církve vystoupilo dle posledního sčítání lidu v Prusku za posledních pět let na 100.000 lidí; přes to však, že by měli protestantští pastoři dosti práce doma, opouštějí svůj úhor a houfně oblažují naše katolické země. Ovšem boj proti Římu jest hlavní věcí!

R. S.

LISTY HOMILETICKÉ.

Zvěstování Panny Marie.

„Za onoho času poslán jest anděl Gabriel od Boha do města galilejského, jemuž jméno Nazaret.“ (S. Luk. 1, 26.)

Bůh posílá anděla svého často k lidstvu. Bůh mnohonásobným způsobem zjevil se otcům našim. Vrchol zjevení všeho jest vtělení se Syna božského, jehož zvěstování jste slyšeli. Není to první zvěstování. Už u proroka Isaiáše čteme, že dá Bůh lidu svému sám znamenání a sice: „Aj Panna počne a porodí Syna a nazváno bude jméno jeho Emanuel“, to jest Bůh s námi. Podobných slov užívá i sv. evangelista: „Aj, počneš v životě a porodíš Syna a nazveš jméno jeho Ježíš.“ Vidíte, jaká shoda mezi tím, co prorok před půl osmi sty lety pravil, a co vypráví sv. evangelista? Sv. prorok říká, že bude „Bůh s námi“, a sv. evangelista, že bude sloužit Syn Nejvyššího. Jak věrný Bůh v zaslíbeních svých byl, tak jest i nyní. Buď podoben Marii, abys byl hoden zaslíbení Kristových. To bude předmětem dnešní mariánské úvahy.

P o j e d n á n í.

1. Očekávali příští Emanuele z Panny rodu Davidova, jak zaslíbil Bůh skrze proroka Isaiáše. Kam se poděl děm Davidův? Panství jejich pryč a v Jerusalemě cizinec. Potomci domu Davidova chudí, rozptýlení žijí daleko od Jerusalema. Kde se splní přívěť Páně? Rozptýlení potomci chudí! Teď právě byla hodina splnění přívědi. Aj, poslán jest anděl od Boha — k Panně z domu Davidova — a jméno Panny Maria. Před světem zmizel všechen lesk rodu, všechna sláva jeho, nepoznána a nectěna, žije chudá příslušnice rodu Davidova v Nazaretě a k té posílá Bůh archanděla svého Gabriela. Celý svět se zmýlil v ceně Marie Panny, jen Bůh viděl její krásu duše.

Vidíme zde, drazí, hlubokou pravdu: Jsme tím, čím jsme u Boha; kdyby nás sebe více cenil svět a my byli bez ceny u Boha, tedy jsme bez ceny vůbec. Naopak zase, kdyby nás svět zneuznával sebe více a jako bez ceny pókládá, a kdybychom bydlili tak zastrčení kdes jako Nazaret ve Sv. zemi a byli v posledním domku, jako ona, přece když má cenu před Bohem, má cenu skutečnou. V tom ovšem se mýlíme velice. Ceníme někdy, co nemá cenu před Bohem, pohrdáme tím, co před Bohem cenu má. Nedejme se klamati. Sv. František Seraf. říkal tak často: Jen tolik jsme, co jsme před Bohem. Jaký často tu převrácený poměr u lidí. Duše drahé, zvětstují vám pravdu, že každý z vás jest jen tolik, kolik jest před Bohem, a proto vynasnaž se, abys před Bohem cenu měl a každý skutek tvůj, aby byl posvěcen láskou boží, třeba byl vykonán v odloučenosti jako v Nazaretě a v přibytku nepatrném, jako v Loretě. Věrný jest Bůh a oznámí skryté věci a úmysly srdce, a to bude cenné, co bylo vykonáno pro Boha, a vše ostatní bude bez ceny.

2. Posel nebeský pozdravuje Pannu Marii z prazvláštní příčiny, kterou vyslovuje slovy: »Zdrávas, milosti plná«; co úctu poslu božím vyvolalo, byla právě milost boží, která v ní v plné míře byla. Ta milost boží činila Nazaret přednější než Jerusalelem bez milosti boží, chudobu povyšovala nad bohatství, a dívku Páně činila Matkou boží. Nemáme mítí též my tuto úctu pro milost boží? Nebude Bůh ceniti v nás také tuto milost, ten dar jeho lásky nejvíce? Či myslíte, že změní Bůh svůj úsudek a bude kdy do soudného dne ceniti nás jinak než cenil Marii Pannu? Bůh jest věrný. Budu mítí u Boha tolik ceny, kolik budu mítí z daru jeho dobroty a ze spolupůsobení milosti boží v sobě.

Všechno chce mnohý mítí a pracuje o to z celé duše, z celé mysli. Však aby Boha miloval, jemu celým životem sloužil, to mu zůstává tak cizí a tak daleké jako nejbzdálenější hvězda na nebi.

Vizte, jak se nám otevírá pokladnice boží včas, abychom duši svou udělali drabocennou před Bohem.

Tu shodu vůle lidské s vůlí boží pozdravuje Bůh skrze anděla v Marii Panně: Zdrávas milosti plná. To je ten klenot, který platí i mimo svět, i před anděly, i před Bohem. Jak málo ceněn jest zde, od tolika. Když vám teď hlásám krásu a přednost Panny Marie před všemi tvory, tedy je to také poselství boží k vám, abyste si osvojili i vy krásu a přednost před Bohem, jenž nebude ceniti nikoho jinak než cenil Matku boží. Sám Spasitel nám to naznačil tenkrát, když pravili v Kafarnaum k Pánu řkouc: »Aj, matka tvá, a bratři tvoji venku hledají tebe.« I odpovědv jim řekl: »Kdo jest matka má a bratři moji?« A pohledv na ty, kteří vůkol něho seděli, řekl: »Aj, matka má, a bratři moji! Nebo kdokoli by činil vůli boží, ten jest bratr můj, i sestra má i matka.« (Sv. Mar. 3, 32.—35.) Jak jasná to přípověď Páně a jak jasný výklad. Chceš býti účasten zaslíbení Kristových? Pros Matku Páně, abychom plnili vůli jeho, vůli boží, nebo tak jediné se stá-

váme cenými před Ježíšem Kristem. Plniti vůli boží jest podmínka synovství a bratrství Páně.

3. Vizte dále na Marii Pannu s andělem mluvící. Připomíná nám Evu v ráji mluvící s ďáblem. Zde matka všech živých neposlouchala Slova božího a neplnila vůli boží a stala se matkou všech smrtelníků svou pýchou, svou neposlušností a nevěrou. V Nazaretě Matka Páně se stává Matkou Syna božího a všech v něho věřících svou věrou, pokorou a poslušností. Tak jest a zůstane na věky pravdou svatou. Budeme-li následovati matku svou tělesnou Evu, pochybovati o slově božím, o závaznosti jeho příkazu a smutných trestech, které následují za takovým skutkem jako stín za předmětem, pak zemřeme nejen tělesně, ale i duševně odumřeme Bohu i nebi. Nebude u Boha nemožné žádné slovo. Budeme-li následovati Matku boží a podle jejího příkladu uschovávati každé slovo boží v srdci svém, budeme-li v pokoře následovati Pannu Marii dle slov jejích: Staniž se mi podle slova tvého, naplní se každé slovo požehnání božího v čase na nás, neboť nebude nemožné u Boha nižádné slovo.

Bůh posílá i k vám — duše drahé — anděla svého s poselstvím svým, které slyšíte a máte zachovati. Poselství boží jest každé slovo boží, které jste slyšeli, poselstvím božím jest dobrá kniha, kterou jste četli, poselstvím božím jest katolický list, hájící a vysvětlující sv. náboženství. Však k poselstvu božím chováme se jako Eva v ráji. Věříme raději ďábelskému poselství: »Budete jako bohové«, než božím poselství: »Smrtí umřeš«. Z té neposlušnosti vzniká pak tolik různých věr a pověr, že každý si dělá Pána Boha dle svého a chce žíti dle své vůle spíše než dle vůle boží. Jak jinak Matka Páně: »Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.« Slovo andělské nás ubezpečuje: »Nebude u Boha nemožné nižádné slovo.« Tak bude i s námi, dle toho, jak se postavíme k slovu božím. Budeme-li následovati Evu věřící, že budeme jako bohové, tedy dostaví se také následky. Budeme-li míti vůli boží za hvězdu života, přijde také její požehnání.

Nebude se točiti svět ani nebe ani srdce lidské podle řečí a moudrostí lidských, nýbrž dle věčných zákonů vůle boží. Nebude u Boha nejen nemožno nižádné slovo, ale ono se vyplní až na puntík poslední, tak že dříve nebe a země pominou, než jediný puntík slova božího by zůstal nevyplněn. Toť poselství boží v čas spasení, když je přijímáme. Běda tomu, kdož poselství spásy nepřijímá, pro koho není ani slova božího ani vnuknutí božího.

Dítka Marie Panny modlí se často pozdrav andělského zvěstování a v něm i vznešené heslo Matky Páně, které si též svým heslem učinme: Staniž se mi podle slova tvého. Amen.

Fr. Vaněček.

Zvěstování Panny Marie.

Pán s Pannou Marií, a Panna Maria s Pánem! Pán s námi
a my s Pánem.

»Pán s tebou!« (Luk. 1, 28.)

Když nadešla »plnost času«, ve které chtěl Bůh poslati na zem svého Syna, aby »spasil lid svůj od hříchů jejich« (Mat. 1, 21.), »poslán byl od Boha anděl Gabriel do města galilejského, jemuž jméno Nazaret, ku Panně.« Gabriel nebyl andělem nižšího řádu; vyplývá to z toho, že od samého Boha byl poslán, neboť jinak andělové nižších kůřů od andělů vyššího stupně posílání bývají.

Zajisté slušelo se, aby nejvyšší tajemství, tajemství vtělení Syna božského zvěstoval ne obyčejný anděl, ale jeden z nejvyšších andělů. I jeho jméno jest významné. Gabriel znamená tolik, jako síla boží. Mělo ohlásiti příchod toho, který sám »mocí boží« (I. Kor. 1, 24.) slove a jest. Mělo oznámiti příchod »Hospodina silného a mocného, Hospodina mocného v boji« (Žalm 23, 8.), jemuž bude vybojovati boj s mocnostmi pekelnými. Měl zvěstovati příchod »silnějšího, jenž přemůže siláka ozbrojeného a odejme mu veškerou jeho zbroj, na niž spoléhal.« (Luk. 11, 22.) Právem tedy byl poslán Gabriel.

A ke komu byl poslán? »Ku Panně, zasnoubené muži, jemuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno Panny Maria.«

Anděl vešel do skromné světničky, ve které nejblahoslavenější Panna Maria k nebeskému Otci se modlila. Lehko a snadno lze uhodnouti, zač Boha prosila: aby již poslal toužebně očekávaného ode všech národů. Pln úcty přibližuje se anděl ku Panně, neboť vidí v ní svou budoucí Královnu, budoucí Matku svého Pána.

I pozdravuje ji: »Zdráva buď, milosti plná!« Pozdravuje ji tak, poněvadž byla nejen ochráněna od hřichu prvotního, nýbrž prosta i všeho hřichu osobního a ozdobena od Boha všemi milostmi. Tak ovšem byla v nejužším spojení s Bohem, a proto anděl přidává k svému pozdravu slova: »Pán s tebou!«

Zůstaňme, nejmilejší, u těchto slov a uvažme, co znamenají. Nejsou jenom pouhým přáním, nýbrž potvrzením pravdy:

Pán s Pannou Marií, a Panna Maria s Pánem, a o tom uvažujme v díle I.; a v díle

II. si připomeňme, že Pán jest i s námi, a že my máme býti s Pánem.

Milosti plná! Vypros požehnání mým slabým slovům, vypros srdce otevřené mým posluchačům.

P o j e d n á n í.

I.

1. Různým mužům Starého Zákona slíbil Bůh, že s nimi bude. Tak Isákovi, když byl v poušti Bersabe, řekl Hospodin: »Já jsem Bůh Abrahama, otce tvého; neboj se, neboť já s tebou

jsem.« (I. Mojž. 26, 24.) Když se zjevil v ohnivé mši Mojžíšovi, řekl mu: »Já budu s tebou.« (II. Mojž. 3, 12.) Josuovi pak po smrti Mojžíšově oznámil: »Jako jsem byl s Mojžíšem, tak budu s tebou, nenechám tebe, aniž tě opustím.« (Jos. 1, 5.) A když poslal anděla ku Gedeonovi, aby vysvobodil lid israelský od Madianských, pozdravil anděl Gedeona: »Hospodin s tebou, nejsilnější z mužů!« (Soudc. 6, 12.) Ale se žádným ze jmenovaných nebyl Bůh tak úzce spojen, jako s Pannou Marií.

S Marií byl od prvního okamžiku jejího početí Bůh Otec, neboť ji jako svoji nejmilejší dceru láskyplně ochraňoval. S ní byl Bůh Syn, který ji jako svoji budoucí Matku miloval. S ní byl Duch sv., který ji jako svou nevěstu svými dary okrašloval a svými milostmi zahrnoval. A v plnějším toho slova smyslu byl Pán s Marií od toho okamžiku, kdy svolila státi se Matkou Syna božího, a kdy Slovo tělem v ní učiněno jest. Bůh Otec byl s ní, neb jí svého Syna daroval. Bůh Syn byl s ní, neboť v jejím panském lůně přioděl svoje božství naším tělem. Duch sv. byl s ní, neboť jeho moc ji zastíňovala. Proto daleko více než o komkoliv jiném platí o Panně Marii slovo: »Pán s tebou!«

Avšak Pán je s ní ještě jiným způsobem. Zvláštní milostí je s její pamětí, tak že při všem na Boha myslí. Jest s jejím rozumem, který osvěcuje, tak že Panna Maria Boha vždy lépe poznává a všechny lidi v poznání Boha předčí. Je s její vůlí, kterou tak rozněcuje, že nejsvětější, nejsilnější láska v jejím srdci plane.

Bůh je s Marií, neboť jeho prozřetelnost a jeho vševidoucí oko zvláštním způsobem nad ní bdí, jeho vnitřní vnuknutí její kroky řídí a při všem počínání jejím ji spravuje.

Pozorujte, že anděl neřekl: Pán byl s tebou, nebo Pán bude s tebou, ale Pán s tebou, aby tím naznačil, že vždy, každého času Pán byl, jest a bude s Marií, v minulosti, v přítomnosti i v budoucnosti. Byl s ní při jejím stvoření; byl s ní při jejím neposkvrněném početí jako ochránce před hříchem, jako dárce spásy; byl s ní v celém jejím životě, je s ní nyní v blažené věčnosti a bude s ní bez konce.

2. Ale i Panna Maria je s Pánem.

Panna Maria docela se odevzdala jeho službě. Jako od věčnosti ji Bůh za Matku svého Syna vyvolil, podobně i ona, jakmile její rozum se rozvinul, docela zasvětila svoje srdce Pánu a nebylo ničeho, co by ji v nejmenším od Boha odvrátili mohlo. Její vůle byla docela spojena s vůlí boží. Vše, co myslila, cítila a chtěla, vztahovalo se na Boha. »jako oči sloužky jsou obráceny k rukoum paní její« (Žalm 122, 2.), podobně byly oči Panny Marie obráceny k Bohu, jejímu Pánu. Jeho vůle byla řídkem celého jejího života. Proto byla vždycky dívkou Páně, která jen to jediné si přála: »Staniž se mi podle vůle boží!«

Maria byla zvláště tehdy s Pánem, když se stal naším Emanuelem. Tehdy jej přioděl tělem, ve kterém přebýval mezi námi,

jej živila, jej na svém srdci chovala, jej před úklady Herodovými ukrývala, jej vychovala.

Když Pán trpěl, opravdu mohl si postěžovati slovy proroka (Is. 63, 3.): »Lis tlačil jsem sám a (z národů) nebylo muže se mnou.« A byla to, bohužel, smutná pravda. Nenašel se muž, který by s ním trpěti chtěl. Kteří s ním dříve byli, proti němu se obrátili. Jidáš jej zradil, Petr zapřel, ostatní apoštolové se rozutekli. Jenom jeden stojí podle kříže, ale ten není mužem, jenž by mu pomoci mohl. Je to sice nejmilejší učedník Páně, sv. Jan, ale ten jest pouze slabým jinochem.

Muže tedy s ním nebylo, ale žena s ním byla, která všechny rány, jež Spasitel na těle nesl, v srdci cítila. Když pak kopí vojína otevřelo jeho bok, proniknul meč bolesti její duši. A jako trpěl Spasitel ne to, co sám chtěl, ale co chtěl jeho Otec, podobně i ona trpěla s ním ne to, co a jak se jí líbilo, nýbrž co a jak Pán chtěl. A jako Spasitel na kříži žil po spáse celého pokolení lidského, podobně i ona živila; ona stála — jak praví sv. Ambrož — podle kříže ne proto, aby bolesti svého Syna pozorovala, ale aby spásu lidského pokolení očekávala. Tak jest zřejmo, že ve všem byl Pán s ní a ona s Pánem.

II.

1. Než, drahý křesťane, nepoznáváš i ty, že Pán jest i s tebou? Cokoliv dobrého se ti přihodí, co se ti podaří, není tvým vlastním úspěchem a příčiněním, ale Pán je s tebou.

Jestliže jsi unikl nebezpečí, byl-li jsi vysvobozen z neštěstí, není to tvá zásluha, ale Pán byl s tebou. Nezahynul-li jsi v žalu, nezoufal-li jsi v starostech, nebylo to tvým dílem, ale Pán byl s tebou, ten Pán jenž slíbil: »Volati bude ke mně, a já vyslyším jej; s ním budu v soužení, vytrhnu jej a oslavím jej.« (Žalm 90, 15.)

Nacházíš-li se ve stavu posvěcující milosti boží — není Pán s tebou? Setrváváš-li v dobrém, vedeš-li ctnostný život, přemáháš-li pokušení, chováš-li v sobě lásku k dobru, nepřičítej si to za zásluhu — Pán je s tebou!

Snad jsi upadl do hřichu, vzdálil jsi se od Pána Boha; neměl jsi pokoje, svědomí neumlklo; slova kazatele tě dojmala, manželka, tvé dítě, upřímný přítel ti domlouvali — Pán byl s tebou i když jsi jej sám opustil a se domníval, že je od tebe vzdálen.

Navštívilo tě neštěstí, potkalo soužení, stihl tě nezdar: Pán byl s tebou, chtěl tě tímto způsobem z hřichu vybaviti a k sobě připoutati.

Ano, chce býti s námi. Vždyť již v Starém Zákoně řekl: »Rozkoš má jest, býti se syny lidskými.« (Přisl. 8, 31.) A proto Bůh nekonečně dobrotivý vymyslel ve své nestihlé lásce a nevyzpytatelné moudrosti prostředek, aby s námi na věky zůstával. Víte, nač myslím; nejsvětější Svátost olátní je to, památka divů božích. Ve svatostánku jest Pán, Syn boží, skutečně a podstatně přítomen pod způsobou chleba s tělem, s krví i s duší, jako Bůh

i člověk. Není Pán s námi? K vůli nám jest zde přítomen, aby naše prosby a stesky vyslychal, nás těšil, nás milostmi svými zahrnoval.

Na oltáři obětuje se ve mši sv. způsobem nekrvavým, jako se druhdy obětoval na kříži způsobem krvavým. Není opět Bůh s námi? Ve mši sv. podává se svému nebeskému Otci jako obět chvály, díků, smíření a prosby. Na místo nás Otce svého chválí, na místo nás jemu děkuje, s Otcem svým nás smiřuje a za nás prosí. A tážete-li se, proč při mši sv. kněz tolikrát pozdravuje lid slovy: »Pán s vámi!« — zde máte odpověď.

Ve sv. přijímání dává se nám za pokrm. Ó toho podivuhodného ponížení! Tu jest opravdu Pán s námi! Přichází k nám, aby se s námi co nejužěji spojil, aby zlé náklonnosti naše zeslabil, naši lásku k Bohu posiloval, od hříchů nás ochraňoval.

Tak opravdu jest Pán s námi!

2. Ale proč? Abychom i my s ním byli, a sice věrně s ním spojeni byli. Ale právě proto musíme již nyní s Pánem býti, neboť on řekl: »Kdo není se mnou, proti mně jest, a kdo neshromažďuje se mnou, rozptyluje.« (Luk. 11, 23.)

Musíme býti s Pánem tím, že v srdci uchováme posvěcující milost boží. Musíme býti s Pánem tím, že svoji vůli podřizujeme jeho božské vůli, přikázání jeho svědomitě zachováváme, nábožné knihy čteme a slovo boží posloucháme.

Musíme býti s Pánem tím, že jeho řízení neposuzujeme, nýbrž jemu se koříme dle napomenutí sv. apoštola: »Pokofte se pod mocnou rukou boží, aby nás povýšil v čas navštívení.« (I. Petr 5, 6.)

Musíme býti s Pánem tím, že mysl svou k němu často v modlitbách pozdvihujeme, každý den často na něho pamatujeme, jemu své práce obětuje. Musíme býti s Pánem tím, že předepsaným službám božím pobožně obcujeme, často a hodně sv. svátosti přijímáme a také své podřízené, děti a služebné k tomu navádíme.

Musíme býti s Pánem tím, že styku s nepřáteli božími se vystříháme, jejich snahy potíráme, víru zmužile vyznáváme, hájíme a dle ní živi jsme.

Musíme býti s Pánem tím, že ničeho ve svém domě netrpíme, co by cti boží na újmu bylo, víru neb křesťanské mravy poškozovalo: hříšné, rouhavé anebo dvojsmyslné, necudné řeči, zlý příklad, špatné, nevěrecké knihy, časopisy a obrazy, svádění ke hříchu a pohoršení.

Budeme-li tak s Bohem, bude naši milost rozmnožovati, tak že i my budeme milosti plní. Bůh bude ustavičně s námi, bude nám i našim domům žehnati, a popřeje nám té milosti, že jednou budeme spojeni v nebeské slávě s ním a s Pannou Marií, dívkou Páně, na věky. Amen.*)

R. S.

*) Částečně dle: »Der Unbefleckten Ruhmeskranz« od P. Maura Plattnera, O. S. B.

Na Veliký pátek.

Cesta na Kalvarii.

Dokončení zloby lidské — dokončení lásky boží.

»Dokonáno jest.« (Jan 19, 30.)

Jistý zbožný šlechtic vydal se na pout do svaté země, aby shlédl na vlastní oči a uctil všechna ta místa, stopami Spasitele posvěcená. Navštívil Nazaret, navštívil Betlem a onu chudičkou jeskyni, kde »Slovo tělem stalo se«, spatřil řeku Jordán, kde Kristus byl křtěn, poušť karantenskou, kde ďáblem byl pokoušen. Zvláště pak zdržel se v Jerusalemě a navštívil ona místa, kde Syn boží hořké umučení za nás podstoupil. Slzami smácel ona místa, kde krev svou za nás vylil na hoře olivetské a v domě Pilátově. V nábožném rozjímání sledoval celou cestu Ježíšovu až na vrchol hory Kalvarie.

Navštívil též hrob boží, v němž tělo Spasitelovo odpočívalo, a naposled i to místo posvátné, kde Pán Ježíš vstupuje na nebesa poslední šlepečje své otisknul ve skálu. Tu překonán citem nejvroucnější lásky k Spasiteli, padl na zem a horoucně líbal ty poslední stopy jeho a pak pohleděv k nebesům, zvolal: »Můj Ježíši, kam chceš, abych ještě teď šel? Již uctil jsem všechna svatá místa tvého života a utrpení, dokonána pout má. Popřej mi, můj Ježíši, následovati tebe tam, kde nyní přebýváš!« A v modlitbě té sklesla poutníkovi hlava, srdce mu puklo pohnutím a duše odešla za Ježíšem na nebesa. Dokonal.

I nám, nejmilejší, blíží se posvátná chvíle, která zvěstuje nám, že dokonána vezdejší pout Spasitele našeho Ježíše Krista. Dospěl konečně Spasitel na ten pahorek nevysoký, pustý a smutný, na to místo hrůzy — na Kalvarii. Jak smutné divadlo poskytuje nám pak v okamžiku tom Kalvarie. Rychle činí katané přípravy k ukřížování. Svlékají Ježíše ze šatů — bez milosti a milosrdenství strhují šat přischlý na ranách od bičování — otevřeny a obnoveny všechny rány a bolesti.

Toho všeho však nikdo si nevěšmá, jen s chvatem pokračováno dále . . . Již položen Beránek boží na kříž — na svůj oltář obětní, již chápají se rukou nemilosrdní katané — a slyš, dunivé zaznívají v dusném tichu pádné rány kladiva, které hrubými hřeby prorážejí přesvaté ruce Ježíšovy, ty ruce, které požeňnáním druhdy naplňovaly kraje všecky. Když přibity ruce obě, natahují katané velikým násilím tělo, poklekají na nohy Ježíšovy a opět zaznívá rána za ranou a za každou ranou krev, krev po těle, po kříži, po zemi — přibity nohy přesvaté, které putovaly po krajích palestinských, hledajíce ztracené ovečky domu israelského. A z úst Ježíšových za každou ranou zaznívá slabé zasténání . . .

Konečně pozdvižen kříž s tělem, vzpřímen do výše a zasažen do země. Vysoko mezi nebem a zemí, v bolestech nevy-slovných pní božský Trpitel. Však zloba lidská neustává ani pod křížem a ďábelská zášť ani krví Kristovou není ještě ukojena a

nemohouc trýzniti tělo, trápí a mučí duši jeho. Z hluku a vřavy zástupů zaznívají hlasy necitelného posměchu a rouhání: »Haha, ty, který božš chrám boží a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomoz sám sobě.« »Jsi-li Syn boží, sestup s kříže a uvěřme tobě.« »Ha, jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže.« »Doufal v Boha, ať ho nyní vysvobodí, chce-li.«

Tu otvírá Ježíš božská ústa svá. Vše je zvědavo, co asi promluví. A hle, Pán Ježíš modlí se za nepřátele své a volá: »Otče, odpusť jim, neb nevědí co činí.« Modlitba tato dojala lotra na pravé straně, že uznal v Pánu Ježíši zaslíbeného Messiáše a v tom již kajicně volá: »Pane, rozpomeň se na mne, až budeš v ráji!« Pán Ježíš odměnil ihned kajicné a věřící srdce lotrovo a pravil: »Amen, pravím tobě, ještě dnes budeš se mnou v ráji.« Na to uzřev božský Trpitel pod křížem Matku svou a miláčka sv. Jana, pravil k Matce své: »Ejhle, syn tvůj!« Potom dí k učedníkovi: »Ejhle matka tvá!« A když byla hodina šestá (naše dvanáctá v poledne), tma nastala po celé zemi až do hodiny deváté (naší třetí odpoledne). A v hodinu devátou zvolal Pán Ježíš: »Eli, Eli, lamma sabakthani?« To jest: »Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?« Potom prahna žízni nesnesitelnou, volá: »Žíznm!« a po chvíli zvolal: »Dokonáno jest!« Konečně zvolav opět hlasem velikým, řekl: »Otče, v ruce tvé poručím ducha svého.« A to pověděv, naklonil hlavu a vypustil ducha.

Dokonáno jest! Ó veliké, zázračné, šťastné slovo, které lidstvu život přinášíš! Dokonáno jest! Umírající ústa vyslovují slovo toto, nebe je slyší, slunce obnovuje světlo své a tma mizí ze země. Dokonáno jest! Země je slyší, zachvívá se v základech a skály se pukají. Dokonáno jest! Svatyně je slyší a opona chrámová se trhá ve dvě. Dokonáno jest! Smrt je slyší a hroby se otvírají. Dokonáno jest! Pohané je slyší a věří. Římský setník vyznává otevřeně: Jistě jest tento Syn boží. Dokonáno jest! Slyší je Israel, třese se strachem a prchá s místa hrůzy, kde prolil krev nevinnou. Dokonáno jest! Tak po 20 století téměř zni s hory Kalvarie po veškerém světě a veškeren svět křesťanský slyše tajuplná slova tato, padá na kolena a zvedaje zrak ke kříži, zbožně volá: »Klaníme se tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme tobě, neb jsi skrze svatý kříž svět vykoupil.« Dokonáno jest! Ano, dokonána zloba lidská, dokonán zázrak lásky boží.

Byl člověk hospodář, který vzdělal vinici a opletl ji plotem a vykopal v ní lis a vystavěl věži a pronajal ji vinařům a šel na cestu. Když se přiblížil čas ovoce, poslal služebníky své k vinařům, aby vzali užitky její. Vinaři pak zjímavše služebníky jeho, jednoho zmrskali, druhého zabili a jiného ukamenovali. Opět poslal jiných služebníků, více nežli prve; i učinili jim též. Naposledy pak poslal k nim syna svého, řka: Ustydíte se syna mého. Vinaři pak uzřevše syna, řekli mezi sebou: Tento jest dědic; pojďte, zabijeme jej a budeme míti dědictví jeho. I chopivše jej, vyvrhli ven z vinice a zabili. (Mat. 21, 33.)

Podobenství toto vykládal Spasitel jedenkrát Židům, a věru

že správně vyznačil jím celé dějiny národa tohoto. Dějiny lidu israelského, který Hospodin přede všemi národy vyznamenal, miloval a opatroval, jsou dějinami — nevděku a nelásky k Bohu. Brzy žehrá na moudrou prozřetelnost božskou, její vedení a zázraky, brzy bouří se proti vůdcům a žádá krále pozemského, tu zas hřichy a nepravostmi uráží Hospodina a proroky pokání hlásající usmrcuje, dokonce i zapírá Boha otců svých a bezživě uctívá modly pohanské. Vrcholem ale všech zločinů národa druhdy bohumilého je zločin do nebe volající — prolítí krve Messiáše, Vykupitele, Syna božského.

Při smutečních obřadech dnešních, když kříž ukládá se do božského hrobu k veřejnému uctění, slyšíme zpěv, jenž svými slovy a nápěvem srdce jímá, zpěv, který vyjadřuje veškeren nevděk lidu k Spasiteli. Slyšte aspoň malou část: »Ó lide můj, lide můj! co jsem ti učinil, aneb čím jsem tě zarmoutil? Vyvedl jsem tě z otroctví egyptského a Faraona pohřbil jsem v moři Rudém, a tys mne vydal knížatům kněžským a na soud pohanům . . . Ó lide můj, co jsem ti učinil? Já jsem pro tebe bil Egypt a jeho prvorozence — a tys mne vydal v bičování . . . Pro tebe porazil jsem krále kanaanské a tobě dal žezlo jejich — a tys mne korunoval trnám a třtinou . . . Po čtyřicet let živil jsem tě mannou s nebe a tys mne sytil poličkováním, posměchem a rouháním . . . Já jsem tě povýšil mocí velikou — a tys mne pověsil na dřevě kříže.«

Tak stěžuje si Spasitel. Mnohem více však přičin k nátku měl by Ježíš, kdyby ptiipomenouti chtěl veškera dobrodiní, která lidu za života svého prokázal. Ano, mohl by pokračovati: K tobě z lásky sestoupil jsem na zemi s výšin nebes, a ty nyní nechceš mě trpěti na zemi, zavrhuješ mě. Bvl jsem vždy tvým přítelem, učitelem, dobrodincem, a ty jednáš se mnou jako se zločincem. Žehnal jsem dítkám tvým, a ty nemáš pro mě než posměch a rouhání. Uzdravoval jsem tvé nemocné, a ty za to jsi mé tělo ranami pokryl. Křísil jsem tvé mrtvé, a ty žádáš, bych déle s tebou nežil. Přinesl jsem ti život věčný, a ty mě odsuzuješ k smrti. Ó lide můj . . .

Nejmilejší! Může snad větší výše zloba lidská dostupnouti, než když člověk hříšný jímá nevinného, než když člověk hříšník odsuzuje a usmrcuje Nejsvětějšího? Není, čím by zločin tento se omluvil a zmenšil, není ale také už, čím by mohl býti zvětšen. Jest a zůstává tím největším zločinem, jaký kdy pod sluncem spáchán byl.

»Ó hlubokosti bohatství, moudrosti a vědomosti boží! Jak jsou nevyzpytatelní soudové jeho a nevystižitelné cesty jeho.« (Řím 11, 33.) »Proto jako skrze hřích jednoho přišla na všechny lidi vina k odsouzení, tak přišla skrze spravedlnost jednoho na všechny lidi milost k ospravedlnění života. Aby jakož panoval hřích k smrti, tak panovala i milost skrze spravedlnost k životu věčnému skrze Ježíše Krista, Pána našeho.« (Řím 5, 18. 20.) Ano, nevyzpytatelné jsou cesty Páně! Zlobou lidskou prolitá nejsvě-

tější krev Spasitele dle věčných úradků božích jest lékem pro zlobu lidskou. Vina člověka byla nekonečná, poněvadž Nekoněčný — Bůh byl uražen. Boží spravedlnost žádala trestu, boží milosrdenství však dostiučinění. A kterak člověk mohl je dáti? Vždyť, jak praví Job, »co jest člověk, přirovnán k Bohu Stvořiteli?« Tu bylo potřeba nekonečného zadostiučinění, nekonečné lásky, a zadostiučinění a lásku nekonečnou nemohla země dáti, tu musil dáti Bůh zemi.

Krásným obrazem tajemství toto líčí nám sv. Bernard. On totiž představuje si vlastnosti boží jako anděly, kteří stojí kolem trůnu božího, čekajíce jeho pokynů. Tu povstane spor mezi milosrdenstvím a spravedlností, pro osud zavrženého lidského pokolení. Milosrdenství předstoupí před trůn boží a prosí úpěnlivě: »Pane, jak dlouho budeš se ještě hněvati? Jak dlouho bude ještě zavržené lidstvo v bídách svých vzdychati? Nepodáš mu již ruku k smíření, nepřijmeš ho na milost? Nemohu já, tvé milosrdenství, svět ovládnouti, musí má sestra spravedlnost stále panovati?« Pak předstoupí spravedlnost a volá: »Pane věčný a uražený Bože! Ty jsi vynesl rozsudek nad Adamem a jeho dítkami, musíš slovo dodržeti. Ještě nenalezla jsem dostatečného dostiučinění; smiluješ-li se, veta po mně, tvé spravedlnosti.« Tu mezi rozvaděné sestry vstoupí moudrost a praví: »Sestry, podejte si ruce k smíru. Nalezla jsem prostředek, který vás obě uspokojí. Vyhledejme někoho, kdo čistý jest a bez viny, kdo smrti není podroben a z lásky umře a pak smrt nebude vinným více škoditi, nýbrž bude jim branou k životu věčnému.« Jakmile Pán návrh ten schválil, spravedlnost spěchala ihned na zemi, proběhla celý svět toho hledajíc, který by čistý byl a bez viny — ale nenalezla nikoho. Milosrdenství pak pátralo v příbytcích svatých, hledajíc toho, jehož láska dosti velikou by byla tuto úlohu na se vzíti — ale nenašlo nikoho. Smutné vrátily se sestry k trůnu božímu. A hle! Tu povstává jednorozený Syn boží před věčným trůnem Otce svého a dí: »Otče, zde viz rukojmí za vinu lidstva. Já jsem čistý a svatý jak ty sám, miluji tě, jak ty sebe sama miluješ. Já sestoupím na zemi, abych uraženou čest tvou usmřil, spravedlnosti tvé zadost učinil, milosrdenství tvé lidstvu oznámil. Otec nebes svolil a »Slovo tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi«, Syn boží stal se Otce svého poslušným až k smrti kříže. Obětován jest, protože sám chtěl.

Sv. Brigitta klečela jednou před obrazem Ukřižovaného a rozjímajíc umučení jeho, zvolala v úžasu: »Můj Ježíši, kterak jsi mohl tak ukrutnou a bolestnou smrt si zvoliti?« A v duchu slyší hlas: »Já jsem nejvyšší láska! Cokoli jsem činil od věčnosti a co dosud činím a činiti budu, má základ svůj v lásce, jako tenkrát, když jsem z lásky k duším zemřel.«

Viz, křesťane, viz, člověče, tuto poslední a největší obět postoupil Ježíš proto, aby ti ukáza, jak tě miluje! Ó kdo může vystihnouti velikost lásky této?

Sv. Bernard lásku Spasitele na kříži se obětujícího krásnými

líčí slovy: »Pohleď, duše křesťanská, na Pána Ježíše na kříži pňícího! Pozoruj tuto vzácnou růži červenou na dřevě kříže rozkvetlou. Červená se, červená, aby nám ukázala, že znamením jest nevystihlé lásky milosrdné. Tak vzácné růže v širém světě nenalezneš. Viz obě ruce: pravou i levou, což nepozoruješ tu krásné růže na obou? Viz obě nohy: pravou i levou. Hle, jak krásné růže červenají se na obou. Viz vteřfený bok, že i ten má růži, ale poněkud bledší, než jsou ty ostatní, vždyť tu vyřínuje se krev s vodou smíšená. A popatř na celé přesvaté tělo, zda není všechno krásně růžové? Od hlavy trním korunované až k oněm dvěma čerstvým růžím na nohou přesvatých. Pozoruj, duše má, tento růžový zjev na Golgotě a hlediž se odměniti Spasiteli za jeho lásku milosrdnou — vděčnou, čistou, pokornou, srdečnou láskou svou. Už se tu od Pána Ježíše vroucné lásce, této královně všech ctností ostatních, jako jsou pokora, trpělivost, poslušnost a odevzdanost do vůle boží ve všech okolnostech života. Věz, že Pán Ježíš královsky odměňuje všechny věrné ctitele své.«

Sv. Paulinus, chtěje syna jisté vdovy vykoupiti z otroctví, sám se učinil otrokem, a tomuto skutku jeho diví se celý svět. Mnohý vojn za svého císaře, služebník za svého pána obětuje život a svět slaví je za to jako vzory zvláštní lásky a věrnosti. Ale co je to u přirovnání k oné lásce, kterou božský Spasitel prokázal nám? Či bylo kdy slýcháno, že by se pán ze svého služebníka, panovník za svého nevděčného poddaného nechal usmrtiti? A kdyby se to bylo stalo, přece by jen člověk byl trpěl za člověka. Za nás však nelhodné trpí svrchovaný Bůh! »Ó Pane,« volá sv. Filip Ner., uvažuje o této lásce Syna božího, »proč pak jsi mi dal jen jedno srdce, proč jsi mi jich nedal více, abych tě ještě více milovati mohl.«

V chrámu božího hrobu v Jerusalemě visí starobylý kříž a na něm jsou dva nápisy, jeden nahoře a druhý dole. Hořejší nápis zní: »Christus tibi«, t. j. Kristus tobě — tobě z lásky, pro tebe umřel Spasitel tvůj. Druhý nápis pod křížem zní: »Tu Christo«, t. j. Ty Kristovi — povinen jsi milovati Ježíše, neboť on prve miloval tebe. Či mohl bys mu lásky odepřítí? Neváže tě snad povinnost a vděčnost spláceti lásku Ježíše Krista — láskou? Tážeš se snad, jak spláceti máš lásku Ježíši Kristu? Sv. Petr Dam. ti odpovídá: »Nemůžeš-li pro Ježíše zemřítí, tedy žij pro něho.« Žij pro Ježíše! Zanech nepravostí, zemři hříchu, zachovávej příkázání boží, služ věrně Bohu.

Když jednou svatá Brigitta v chrámě poslouchala kázání o umučení Páně, zjevil se jí následující noci Spasitel, pokryt ranami a krví, jakoby právě byl býval bičován, a pravil k ní: Viz, kterak jsem byl zase ztýrán! — A kdo, Pane můj, ti to učinil? otázala se světice, a dostala odpověď: Ti všichni, kteří mnou pohrdají a veškeré mé lásky nedbají.

Křestane, chtěl bys tak nevděčným býti? Chtěl bys takou vinu na srdce své uvaliti? Chtěl bys zapomenouti na kříž Ježíšův, chtěl bys snad docela Ježíše se zfeknouti a Ježíše opustiti? Či

snad není hoden tvé lásky? Ach, nesuď tak! Má-li někdo na celém světě nárok na lásku tvou, pak je to Kristus Pán. Či žádá tvou lásku zadarmo? Vždyť slíbil ti za ni tu nejskvělejší odměnu, jakou ti žádný na světě dáti nemůže.

Kde osvědčíme Spasiteli svému nejkrásněji lásku svou? Ó jen spěchejme rádi tam, kam nás libý hlas zvonů s věže volá, jen pospíchejme do chrámu Páně, kde se obět kříže stále opětuje, pospíchejme na mši svatou. Tam v chrámu Páně každý oltář je tajemnou horou Kalvarii. Obětuje se na něm táž obět, jaká se obětovala na hoře Kalvarii — rozdíl je toliko ten, že se na kříži Pán Ježíš obětoval krvavým a viditelným způsobem, na oltáři pak neviditelně a nekrvavě se obětuje. Tak, křestane, svou přítomností při mši svaté dokážeš, že miluješ Krista, že miluješ jeho kříž.

V dějinách římských se vykládá, že proslulý vůdce Manlius, který mnoho vítězství vybojoval, byl křivě obžalován a pohnán před soud. Měl býti odsouzen. Obžaloba tato zarmoutila velice o vlast tak zasloužilého muže, a proto, když stál před soudci, rozhalil roucho na prsou a ukázal prsa plná ran, které si utřil v bojích za vlast, a zvolal: »Haec loquuntur pro me« — tyto rány svědčí pro mne, co jsem vykonal pro vlast. Krátká tato řeč učinila na soudce veliký dojem; zastyděli se, že váhali tohoto muže osvoboditi, a ihned jej propustili z obžaloby a navrátili mu všecky důstojnosti.

Nejmilejší! Každý kříž je svědectvím nesmírné lásky Kristovy k nám. Na každém kříži obraz Kristův a na každém obraze rány Spasitelovy. Spasitel pak jakoby s každého kříže volal k nám: Haec loquuntur pro me — tyto rány svědčí pro mne! Ano, nejmilejší, rány Ježíšovy svědčí o lásce k nám. Proto Ježíše svého se nikdy nespouštějme, zaň se nikdy nestydme, nýbrž vytrvale při něm stůjme, jej před světem vyznávejme až do posledního dechu. Vždyť, jako ten kříž provází nás všude životem, tak budeme sobě přáteli, bychom s křížem v ruce, s křížem na rtech a se jménem Ježíš na jazyku jednou umírali — zijme tedy s Ježíšem, tělem a duší k němu Inouce. Jen v kříži Kristově jest naše pomoc, naše spása a nikde jinde. »Není jiného jména pod nebem daného lidem, v němž by měli spasení býti, než jméno Ježíše ukřížovaného.

Končím slovy sv. Alfonsa: »Viz, křesťanská duše, viz, umírá tvůj Spasitel. Dokonáno jest! volá k Otci svému nebeskému. Viz, Otče, dokonal jsem úkol svůj. Dokonáno jest! volá k nám. Viz, člověče, vše jsem učinil, co jsem mohl, více učiniti jsem nemohl. Ach, kdy už počneš mě milovati?«

Co učiníme, nejmilejší? Vrhnuce se na kolena před obrazem Ukřížovaného, z celého srdce svého zvolíme: »Ó Spasiteli můj, tys zemřel z lásky ke mně, popřej mi té milosti, abych lásku tvou láskou svou ti splatiti mohl, abych tobě jen žil a tobě jedenkrát umíraje, duši svou v ruce věčného Soudce klidně odevzdati a s tebou blaženě zvolati mohl: Dokonáno jest! Amen.

Frant. Čech.

Veliký pátek. Ovoce utrpení Páně.

»Dal sebe samého na vykoupení za
všecky.« (I. Tim. 2, 6.)

Mezi Athenskými a Dorskými, dvěma řeckými kmeny, povstal v šedém starověku zlý spor, který k zkázonosné válce vedl, v níž Dorští Athenským způsobili velikou porážku. Když potom vítězové území athenské ohněm a sírou plenili, ano i město Atheny ohrožovali, obrátil se král athenský Kodrus do Delfí, aby se od boha Apollina, který tam věštkyň Pythií budoucnost odhaloval, dověděl, jak by neštěstí to od lidu svého odvrátiti mohl. Domnělé božství prý odpovědělo, že Athenští zvítězí, jestliže král jejich nepřátelskou rukou zavražděn bude. Brzy donesla se zpráva o tom i nepřátelům, i byl vydán rozkaz, že nikdo nesmí krále zavraždit. Král však, pevně odhodlán obětovati sebe za lid svůj, zavlékl se za obyčejného sedláka, vplížil se do nepřátelského tábora a nalezl zde nepoznan smrt. Sotva se však mýlka odkryla, sotva že Dorští uslyšeli, že v domnělém rolníku král Kodrus byl zavražděn, přepadla je neuvěřitelná úzkost, že odtáhli, a Atheny byly zachráněny.

Tohoto příběhu užívají sv. Otcové, aby nám znázornili náměstné dosti učinění Pána Ježíše v jeho mučení a při jeho smrti. Vskutku vyvolili krásné podobenství, které má mnohou podobnost s krvavou obětí Pána Ježíše na kříži, kterou se zvláště dnes, na Veliký pátek, zabýváme. Poněvadž tato krvavá obět na kříži nejvíce nás dnes zabývá, neslouží se na celém světě nikde nekrvavá obět mše svaté, je to jen mše svatá předposvěcení. To dřevo kříže se nám dnes k úctě představuje; třikrát zpívá kněz: »Ejhle dřevo kříže, na kterémž Spása světa pněla«, potom líbá jej na pěti ranách, a zbožný lid křesťanský přichází četně do chrámu, líbá též tento kříž a s duchem pokorným, kajícím rozjímá o utrpení a smrti Páně.

Ústy proroků již dávno předpověděno bylo, že smrt Krále slávy zničí moc pekla a lidstvo zachrání, spasí. I přichází Spasitel v nepatrném rouše přirozenosti lidské na svět, hlásá božské učení, protivné učení ďáblu a světskému, vzbuzuje i závist a nenávisť svých nepřátel, kteří nedají pokoje, dokud ho na kříž nepřivedou, dokud na kříži ducha nevpouští. Hle, Spasitel pní mrtvý na kříži. Než, ó hrůzo — co je to? U paty kříže svíjí se had, a ďábel vzdychá a truchlí, jakoby on a nikoli Ukřížovaný rány byl obdržel. Vítězství stalo se mu porážkou. Nyní teprve vidí, že ukřížoval Krále slávy, jehož smrt vládu jeho zničila a spásu lidstvu přinesla.

Ano, pohleďte na dřevo kříže, na kterém Spása (Spasitel) lidstva pněla. Ano, Syn boží, Král věčné slávy, trpí a umírá, aby nás spasil. To je totiž odpověď, kterou dostaneme, když ke dvěma předešlým otázkám: Kdo trpěl? Co trpěl? připojíme třetí: Proč

trpěl Pán Ježíš? Chtěl nás spasiti. Než co to znamená? Již často jsme slovo to slyšeli, ale zdaž je též řádně uvážili? Jestliže jsme o něm ještě důkladně neuvažovali a jeho obsah nepochopili, budeme hleděti tomuto slovu dnes porozuměti a o ovoci utrpení Páně uvažovati.

Ovoce utrpení Páně jest dvojí:

I. Odstranilo zla.

II. Získalo nám dobra.

O Spáso světa, na kříži pánčí, vzněť v srdcích našich účinnou lásku, abychom tebe nade všechno milovali!

P o j e d n á n í.

I.

Spasiti znamená někoho vysvoboditi od pout, která ho svírají, nebo odstraniti od něho zla, která ho tísní. Právě tento smysl má slovo to, když pravíme, že nás Pán Ježíš vykoupil, spasil. Také on od nás odstranil zla a svým utrpením, svou smrtí vysvobodil nás od pout, která duši naši svírala. Ano, odstranil od nás tři nejhorší zla: hřích, otroctví ďábla a věčné zatracení.

1. Především nás vysvobodil od hřichu a jeho viny. Jak hrozné zlo jest hřích, který jest příčinou každého jiného zla na světě! Dobré bylo veškeré stvoření, když vyšlo z rukou Páně, v pokoji a souladu bylo zde všechno.

Než tu přichází hřích a pustoší celý vesmír, přináší kletbu na zemi a všechna stvoření, rozpor v člověku a zlobu v duši jeho. Božský obraz v duši, veškeré její šlechtictví pohaslo a do pláče je hrozné zpu. tošení její. K čemu mám toto zpu. tošení přirovnati? Podívejte se na člověka, který po dlouhé nemoci, po neštovicích po prvé opět z lůžka povstal! Jak jest postava jeho změněná! Znešvažen jest jeho obličej, vpadlé oči, bledé jeho tváře, slabá jeho chůze; jen několik neděl postáčilo zlomiti jeho jinošskou sílu, znešvažiti jeho vzhled. Podívejte se na spálené zříceniny krásného, bohatého druhdy města, na zpu. tošení, které válka do země přináší, na zpu. tošení, které krupobití v úrodné krajině způsobil. Jak uchvacující to pohled! Ale přece vše to není nic u přirovnání s duší hřichem obtíženou a zpu. tošenou. Zde zpu. tošení jde dále a hlouběji zasahá, náfek je zde ještě mnohem větší. Jako hora leží na duši a nešťastným činí člověka, jedince i celé národy. Na nás hřích ten ležel, než »Kristus nás miloval«, jak praví sv. Jan, »a umyl nás svou krví od hříchů našich«. (Zjev. 1. 5.) »V něm máme vykoupení skrze krev jeho, odpuštění hříchů.« (Ef. 1. 7.) Když za nás trpěl a smrt podstoupil, sňal s nás veškerý hřích i vinu jeho, nejen hřích zděděný, nýbrž i hřích osobní, námi samými spáchaný. Proto také o něm řekl sv. Jan Křtitel: »Ejhle Beránek boží, který snímá hřichy světa.« Ovšem nesnímá hřichy světa v tom smyslu, že již nemůžeme hřešiti, nebo že každý hřích se hned bez našeho přičinění smývá, pouze zásluhami Pána Ježíše; ale ovšem v tom smyslu, že nám

získal prostředky, jimiž můžeme od hříchu a od viny hříchu býti vysvobozeni, jen když jich řádným způsobem užíváme. Nyní může tedy opět člověk volně dýchat, neboť slyší potěšitelné slovo: Kristus tě vykoupil. Jak jsme si oddechli, když před rokem hrozila válka pro zabrání Bosny a Hercegoviny, když jsme slyšeli: »Nebezpečí válečné jest zažehnáno!« Tak i Pán Ježíš od nás zažehnal, odvrátil ještě větší zlo: hřích. Jakou vděčnost a lásku máme mu proto prokazovati!

2. Než nejen od hříchu vysvobodil nás Pán Ježíš svým utrpením a svou smrtí, nýbrž i z otroctví ďáblava; neboť »od koho jest kdo přemožen, toho jest i otrokem.« (II. Petr 2 19.) Dle slov sv. apoštola byli jsme tedy otroky ďábla, zlého ducha, který nás již v prarodičích přemohl. Nechci se zmiňovati o hrůzovládě, kterou ďábel dříve při modloslužbě, při pohanských věštách a na posedlých prováděl. Dal člověku dosti těžce pocítovati jeho své, když ho na trojím řetězu zlé žádostivosti po statcích, marnivé slávě a požitcích za svým vítězným vozem vlekl a z prostopášnosti do propášnosti vrhal. Uvažujte jen o antice, kterou »nejlepší básník český« oslavuje a nad křesťanství staví, uvažujte, v jak ubohém stavu byl svět v starém věku, hrozný tyranství v manželském životě, nesrovnalost mezi rodiči a dětmi, mezi manželem a manželkou, veřejnou prostopášnost, která i za službu boží byla pokládána, a poznáte ukrutnou samovůli, kterou zlý duch světem vládl.

Než toto panství svět měl ztratiti smrtí Pána Ježíše. Proto také řekl Pán Ježíš učedníkům, když se utrpení a smrt přibližovala: »Nyní jest soud světa, nyní bude kníže tohoto světa vyvrženo ven, a já, když budu povýšen od země, všechno potáhnu k sobě.« (Jan 12, 31. 32.) Zde na kříži Pán Ježíš vytrhl mu kořist, které se již zmocnil, když řekl: »Neumfete!« Jako tím na svět přivedl smrt a smrtí panství své, tak bylo panství jeho a smrt zničena smrtí Krista Pána. Krásně to vyjádřil sv. Pavel slovy: (Žid. 2. 14.): »Poněvadž dítky měly účastenství těla a krve, i on podobně účasten byl jich, aby skrze smrt zkalil toho, kterýž měl vládu smrti, totiž ďábla, a vysvobodil ty, kteřížto strachem smrti po všechem čas života podrobeni byli v službu.« Kristus nejen roztrhl trojí otrocký řetěz chudobou, pohaněním, ponížením a utrpením svým, nýbrž také vše k sobě přitáhl nepřemožitelnou mocí své nevýslovné lásky. Svět přešel z rukou ďábla do rukou Spásy světa, který chrámy bůžků a modly zvrátil, věštby k mlčení přivedl a moc pohanství podlomil jako noční sen. I když zlému duchu veškerý vliv na svět odňat nebyl, přece byl tak dalece zúžen, že jenom nad těmi panuje, kteří se mu dobrovolně podrobují. Děkujme proto spásce světa, že nás od nejhoršího nepřítelce osvobodila. Co je také nejkrvavější tyran proti zlému duchu? Jak šťastnými se máme proto cítiti, že jsme z jeho moci vysvobozeni. Vždyť jsme tím vysvobozeni i od jeho útrap, neboť

3. Kristus nás vysvobodil také od věčného zatracení.

To je souhrn všeho zla. Kdo může na ně mysliti, aby nebyl

hluboce dojat? Temná jest od hříchů země; než není-liž i přes svou temnotu ještě ráj, nebo oproti pecku? Bohat na bolesti jest život tento, ale oč bolestnější jest peklo, kde se ozývají jen marné vzdechy, neúčinné nářky a brozné proklínání? Ve dne v noci hlodá bolest jako žravý červ na zatracencích, neustále páli je oheň se všestrannými bolestmi a přece nemůže je tento červ zabiti a tento oheň spáliti, umírají každý okamžik a jsou vždy přece živí. A toto bezejmenné utrpení trvá bez přestávky, trvá věčně, neboť z pekla není vysvobození.

K peklu jsme pak byli všichni odsouzeni. V osobě hřešících prarodičů podepsali jsme svůj ortel a osobním hříchem každý z nás ortel tento zpečetil. Tento úpis byl jaksi v rukou zlého ducha.

Ale »Bůh nás nepostavil k hněvu (věčnému zavržení), nýbrž k nabytí spasení skrze Pána našeho Ježíše Krista, kterýž umřel za nás, abychom . . . spolu s ním živi byli.« (I. Thess. 5, 9. 10.) Kristus »smazal zápis úsudku, kterýž byl proti nám . . . a přibil jej na kříž.« (Koloss. 2, 14.) Přibil tento zápis na kříž, jak Bossuet připomíná, aby božský Otec nemohl se dívat na náš ortel smrti, aniž by zároveň neviděl znamení smírné oběti svého jednorozrozeného Syna. Jak mu máme tedy býti vděční za to, že nás z věčného vězení vyvobodil! Kde jest nevděčník, který odsouzen k doživotnímu žaláři, o samotě a opuštěn, zapomenut, v hlubokém, vlhkém vězení sedí, najednou neočekávaně spomocníka našel, který sestupuje do jeho tmavé cely a vysvobození mu ohlašuje slovy: Jsi propuštěn a můžeš jít, kam chceš; neboť jsem dluh tvůj splatil a za tebe dosti učinil; kde je, táži se, nevděčník, který svého šlechetného zachránce nechválí, který nepadá před ním na kolena a se slzami v oku mu nelíbá ruce, nohy, bok, který mu až do smrti nezachová vděčnou vzpomínku? Je-li takový nevděčník, vyvrhněte ho z lidské společnosti, uvrhněte ho zase do vězení, nevděčníka, aby ani paprsek sluneční na něho nezářil. Než ustaň! Co pravím? Jaký soud by musil Kristus pronésti nad námi, kteří mu neděkujeme za spasení, které dnes na kříži dokonil? Vysvobodil nás od hříchů, od otroctví ďáblova a od věčného zavržení, a přece jsme tak lhostejní k němu a nevděční? Jak je to možno? Jenom tak, že jsme si tato tři zla náležitě neobjasnili, že jsme jejich velikost a ošklivost nikdy dostatečně nepoznali. Kdyby tomu tak bylo, kdybychom je vážným přemýšlením, příklady a podobenstvími ve vši jejich ošklivosti hleděli poznati, pak bychom nejen Pánu Ježíši děkovali, že je od nás odstranil, že nás od nich vysvobodil, nýbrž také bychom se pečlivě střežili, abychom opět do nich nepadli.

Než poznali jsme dosud ovoce utrpení a smrti Páně jen z polovice. Uvažujme též o druhé stránce, která nám ukazuje dobra, kterých nám Pán Ježíš svým utrpením a smrtí svou vydobyl.

II.

Velikosti a počtu zel, od nichž nás Pan Ježíš vysvobodil, odpovídá také velikost a počet dober, která nám zasloužil. Jsou jen v opačném směru, právě tak veliká, jak veliká byla zla, a jsou také tři: smíření s Bohem, právo na nebe a hojné milosti.

1. Když jsme byli ještě nepřáteli, byli jsme smířeni s Bohem smrtí Syna božského. Od přirozenosti byli jsme dítkami hněvu, a to spočíval na nás hněv toho, jehož přátelství a přízeň měly by býti prvním předmětem našich přání a snah. I hněv kořete a nemilost krále snadno snesena, jen když jsme v milosti u Nejvyššího, jehož přízeň nezávisí na rozmarech a náhodách, nýbrž která jest pravá a trvalá. Proto také zamítli sv. mučedníci, tak mnozí vyznavači a šlechtné panny přízeň mocných a velikých tohoto světa a hněv jejich rádi snesli, když se jednalo o to, zachovati věrnost Bohu. Tu nebyli ani okamžik na rozpacích; neboť věděli, že musí lidskou přízeň přízni božské v obět přinést. Když my, synové hněvu, této neocenitelné přízně dojíti můžeme, jak vysoko bychom toto dobro cenili? Neměli bychom se tím více honositi, než dvořenín, kteří neustále se vychloubají blahovůlí svého korunovaného příznice? Kristus Pán nám odpouští a tvář svou laskyplně k nám obrací, nýbrž že nám se zvláštní láskou vstříc vychází, ne jako smířený ke svému protivníku, nýbrž jako otec k milovanému dítěti. Kristus Pán nás s Otcem svým smířil nejen že hřích zničil, nýbrž že nás též vnitřně přeměnil, že v nás nadpřirozený obraz boží obnovil a k vnitřnímu spojení s Bohem přivedl.

Poslyšte jen knížete apoštolů, který to vyslovuje vznešenými slovy: »Všecky věci jeho božské moci, které k životu a k pobožnosti (náležitě), darovány jsou nám skrze poznání toho, kterýž povolal nás vlastní slávou a mocí, skrze něhož nám velmi veliká a drahá zaslíbení daroval tak, abyste skrze ně božského přirození účastni učiněni byli.« (II. Petr. 1, 3. 4.) Skrze Krista Pána stali jsme se dítkami božími, tak že volati můžeme k němu: »Abba, Otče«, a tak jsme se milostí stali tím, čím Pán Ježíš jest přirozeností, totiž dítkami božími. To vše stalo se skrze jeho utrpení a skrze smrt jeho, které nejen hřích zničilo, nýbrž i Bohu milá obětí bylo, úplně schopno pohnouti Nejvyššího, aby k nám se opět se svou otcovskou přízní a milostí obrátil. Jak vděčné srdce máme tedy k Pánu Ježíši obracet, když si vzpomeneme na důkladné smíření s Bohem, kterého nám dnes svou smrtí vydobyl.

2. K tomu se ihned družilo druhé dobro, právo na nebe. Slíbené bohaté dědictví, naděje na počtu a vavřiny — jak oživují srdce a mysl člověka, který jest již šťasten v pouhém očekávání těchto věcí a se velebí mnohými pro budoucnost tak čestnou a tak dobře zajištěnou! Ale co jsou všechny tyto pozemské naděje proti naději, která nás vede přes hranice tohoto života a na onom světě radosti jistě očekává, kterých ještě žádné oko lidské nevidělo, žádné ucho lidské neslyšelo a žádné srdce lidské nepocítilo? Nikoli zámky a pole, nikoli trůny a koruny

ukazuje nám křesťanská naděje; neboť vše to není nic proti nebi, k němuž skrze Krista Pána, skrze jeho usmrčení a smrt oprávněni jsme. Se sv. Pavlem voláme i my: »Máme doufání, že vejdemo do svatyně (do nebe) skrze krev Kristovu, cestou, kterou nám připravil, novou a živou, skrze oponu, t. j. skrze tělo své.« (Žid. 10, 19. 20.) Na čem spočívá toto pevné doufání? Apoštol již to vyřkl: Na krvi, kterou za nás prolil, a na těle, které na se vzal. Tím se jednak stal hlavou naší, jednak nám dobyl věčné slávy. Tak k dosažení nebe nestojí nic v cestě, neboť brány nebeské jsou opět otevřeny. Zdaž nemusí býti údové při hlavě? Když Kristus, hlava naše, na nebi dlí, i nás, své údy, tam kolem sebe shromáždí a to tím více, že chce s námi království své sdíleti a i nás za dítky boží přijaté, do království jednorozeného Syna božského uvést. Proto nás apoštol plným právem nazývá »dědici boží a spoludědici Kristovi.« (Řím. 8.) Drahocenné dědictví, jak pevně se chci tebe držeti. O svatý křtí, jak tě chci neustále uctívati; neboť ty jsi klíč nebeského ráje a jediná má naděje!

3. Než když budoucí slávu očekáváme, nemáme zde v tomto životě nouzi trpěti; neboť před námi rozloženy jsou v nepřehlédně plnosti poklady milosti — třetí to dobro, kterého nám Pan Ježíš na křtí vydobyl. U paty kříže povznesl se nevyčerpatelný prameny, jehož vodu nám zvláště sv. svátosti rozličným způsobem a rozličným účelům přivádějí. »Bůh pak . . obživil nás v Kristu . . aby ukázal . . hojně bohatství milosti své.« (Ef. 2, 3.—7.) Nyní všude pomáhá nám Bůh. Ačkoli sami sebou nejsme schopni ani nejmenší pro nebe záslužné dílo vykonati, dostáváme přece od Krista Pána, jako ratolesti z vinného kmenu, stále nebeskou šťávu, která nás uschopňuje ovoce pro sebe přináseti. »Z plnosti jeho všichni jsme vzali, milost nad milost.« (Jan 1, 16.) Touto milostí nejen sebe dosáti můžeme, nýbrž i vyššího stupně blaženosti; těmito poklady milosti jsme hojně odškodněni za všechny ztráty, které jsme v Adamu utrpěli; neboť Kristus Pán dle slov sv. Jana Zlatoustého nejen napravil, co Adam pokazil, nýbrž ještě více a mnohem vyšší měrou vydobyl. Sv. Leo praví: »Nevyslovitelnou milostí Ježíše Krista došli jsme více a větších statků, než jsme závistí ďábla ztratili.« Ovšem na vždy jsme ztratili tak mnohý vznešený dar milosti, jímž přirozenost Adamova ozdobena byla, na př. že nepocítoval bolesti a námahy; ale za to trůn přirozenost lidská s božskou přirozeností v Kristu Pánu nerozvířitelně spojená nad cherubíny a serafíny na pravici Boha Otce všemohoucího, kdež se jí andělé klanějí. A o nás dí sv. Pavel (Ef. 2, 6): »Učinil, abychom spolu seděli v nebesích skrze Krista Ježíše.« Jelikož jsme údy jeho těla a jeho duchem proniknuti, docházejí skutky naše v očích božích mnohem vyšší ceny, než by bez toho měly; neboť v něm žijeme, v něm zásluh si dobýváme, v něm, s ním a skrze něho uctíváme a chválíme Boha nejlepším a nejvyšším způsobem. Ovšem na vždy nám zůstal pozemský ráj zavřený; ale za to nám stojí otevřena církev, sv. chrám boží, s ovocem vyššího řádu, než jaké ráj poskytoval, se svátostmi, které veškerou rajskou

plnost předčí bohatstvím nebeského požehnání, a pokrmem, který veškerou líbeznou chuť v sobě má. Ovšem, očekávají nás ještě mnohé horké boje, těžké zkoušky a nepřehledná řada útrap, ale za to kvetou ctnosti, které by nebyly v ráji nikdy se rozvíly: trpělivost, statečnost, přemáhání sebe, srdečné milosrdenství a hrdinské obětování se pro spásu bližního.

Milení! dejte mi slova, abych vám znázorniti mohl bohatství, kterého vám Pán Ježíš dnes svou smrtí dobyl! Vizte, vy učedníci Kristovi, nejste již chudí, i když v chýších bydlíte a černý chléb jíte. V úplném strádání jste bohatší než vznešený hříšník, kterého každodenní prostopášnosti již unavují. Tísni ho tře zla: hřích, otroctví ďáblu a bázeň před věčným zatracením; vy jste však bohatí jako děti nebeského Otce, jako dědici království nebeského a majitelé hojných milostí; jste bohatší, než si snad sami toho vědomi jste, poněvadž jste velikost těchto tří statků nikdy náležitě nepoznali. Za toto bohatství děkujete bolestem, utrpením, smrti Pána Ježíše, kterýž sebe samého dal za vykoupení za všechny. Můžete mu lásku a vděčnost svou odpráti? Pokročme tedy ještě dnes o krok dále! Jestliže nás první úvaha o utrpení Páně naváděla k sebepoznání, jestliže jsme v druhé úvaze pokročili ke kajícímu poznání, že jsme utrpení zasloužili, chceme dnes v poslední úvaze povznést k vděčné lásce Krista Pána. A tuto lásku chceme mu ukázati tím, že častěji budeme pohlížeti k němu, k Ukřižovanému, že budeme nábožně jeho utrpení, jeho rány uctívati, zvláště pak, že se budeme vystříhati trojího zla, od něhož nás vysvobodil, a svědomitě ostříhati dobra, kterých nám dobyl. Dokazujme tímto způsobem, že dovedeme jeho utrpení a zásluhy oceniti, že máme vděčná srdce a že ho všele milujeme. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Hod boží velikonoční.

O božím hrobu.

1. Ku hrobu Pána Ježíše v Jerusalemě přišly prvý den po sobotě nábožné ženy Maria Magdalena, Maria Jakubova a Salome, aby mrtvé tělo Páně drahými mastmi pomazaly a tak uctily, když nemohly živého uchrániti hrozně smrti jeho. Byly by tak učinily rády ještě před pohřbem jeho; ale Pána Ježíše krátce před dokončením pátku pohřbili Josef z Arimathie a Nikodem, aby přes sobotu nezůstal viseti na kříži. V pátek na slavnostní pomazání nezbyvalo již času; v sobotu nebylo Židům dovoleno, takovou práci konati; a proto tedy přišly nábožné ženy ke hrobu Páně hned záhy po sobotě, v neděli ráno.

Ještě přemítaly o tom, kdo jim odvalí těžký kámen s hrobu, by se k mrtvému tělu Páně dostaly, když tu s ustrnutím seznávaly, že kámen s hrobu, jemuž se přiblížily, jest již odvalen a hrob prázdný. Sotva to seznaly, pospíšila Magdalena ihned zpět

do města, aby to apoštolům Páně oznámila; ale ostatní vešly do komory hrobové, kde bylo tělo Páně odpočívalo. A tu uzřely anděla, jenž jim zvěstoval novinu přeradostnou, řka: »Ježíše hledáte Nazaretského, ukřížovaného? Vstal jest; není ho tuto. Ať, místo, kdežto jej byli položili. Ale jděte, povězte učedníkům jeho!«

2. Na památku této přeradostné události stavíme v kostelích »boží hroby«, jež ovšem nikterak nepodobají se onomu hrobu, do kterého vloženo bylo mrtvé tělo Páně, a z něhož on v nevýslovné slávě třetího dne opět vstal živý. Hrob v Jerusalemě navštěvovali i uctívali věrní vyznavači Páně od doby z mrtvých vstání Páně. Židé ale, kteří Pána a Spasitele svého ukřížovali, pohrdnuvše jím, čekali za jeho doby Messiaše jiného, a dávali se šáliti mnohými podvodníky, kteří se jim za Messiaše vydávali.

Poněvadž také opětne vzpoury proti panujícím Římanům učinili, nařídil roku 131 císař Hadrian, aby Židé nadále v Jerusalemě přebývali nesměli. A poněvadž se domníval, že křesťané jsou jen odrůdou Židů, aby jim navštěvování a uctívání božího hrobu znechutil, místa křesťanům na Kalvarii předrahá zneuctil tak, že na hoře Kalvarii postaviti dal sochu necudné bohyně pohanské Venuše, a na místě božího hrobu sochu domnělého vládce bohů Joviše. Ale chtěje takto místa posvátná zneuctiti, přispěl věru právě k tomu, aby ona byla na jisto označena pro příznivější doby pozdější.

Když pak se poměry změnily tak, že i císař Konstantin sám křesťanem se stal, kázal též místa posvátná od slavností pohanických očistiti, a vystavěl nad božím hrobem nádherný chrám. Ten pobořili ale později mohamedáni, když se svatých míst zmocnili. Na troskách chrámu císaře Konstantina vybudovali pak křížáci, když se posvátného města Jerusalema byli zmocnili, v XII. století velikolepou stavbu nynějšího božího hrobu, do kteréžto stavby pojali netoliko boží hrob, ale i celou památnou Kalvarii s jejími posvátnými místy. Chrám tento sice r. 1808 vyhořel, byl však vystavěn s některými změnami znova.

3. Přijde-li se velikou branou do velesvatyně božího hrobu, jak nyní jest, vede cesta nejprve uprostřed obrovských pilířů do kulaté svatyně, nad níž jest vysoká báň. Svatyně tato má dvacet metrů v průměru, a chová ve svém středu o sobě stojící zvláštní kapličku, jež právě jest vlastním hrobem božím.

Ku podobenství této kapličky božího hrobu ve velechrámu jerusalemském postavena jest kaple božího hrobu v Praze na Petříně. Uvnitř tato kaple pražská jest úplným napodobením kaple božího hrobu v Jerusalemě; v zevnějšíku ale jest rozdílná. Kaple jerusalemská stojí ve velechrámu samém pod kupolí jeho; kaple pražská stojí ale uprostřed stromová pod širým nebem, a také má jiné ozdoby vnější, než ona jerusalemská.

Kaple božího hrobu ve velechrámu jerusalemském jest 8 m dlouhá a 5 metrů široká i tolikéž vysoká. Před kaplí tou stojí 6 vysokých, massivních svícňů kovových s tlustými svícemi, jež tu

hoří dnem i nocí. Nad vchodem do kaple zavěšen jest obraz vzkříšení Páně.

Vnitřek kaple té sestává ze dvou komor. Přední z nich tvoří předsín; zadní jest vlastní hrob Páně. Hrob ten zdělán byl po způsobu, jaký za časů Páně u Židů v obyčeji byl, a jak si ho Josef z Arimathie pro sebe a svůj rod byl dal zříditi. Prve však, nežli kdo do hrobu toho pohřben byl, umučen byl Spasitel, jehož Josef z Arimathie byl věrným ctitelem; a proto i hrob svůj ku pohřbení jemu propůjčil. Hrob jest uvnitř celý mramorem obložen a nádherně vyzdoben.

Komora v kapli přední sluje nyní kaple andělská, poněvadž se v ní anděl zjevil ženám, když sem vkročily, chtěje mrtvé tělo Páně pomazati i uctíti. Uprostřed této komory přední, čili kaple andělské, položen jest na podstavci kus onoho kamene, kterým hrob Páně byl přikryt a který hyl od nepřátel jeho zapečetěn. V místnosti té hoří stále 15 vzácných, věčných lamp s barevnými světly.

Z kaple andělské vchází se nízkou brankou, u které každý dospělý musí se shýbnouti, chce-li do komory druhé vstoupiti. Tato druhá komora je toliko dva metry dlouhá, a ne celé dva metry široká. Kdo do ní vstoupil, má po pravé ruce hrob Páně, jenž má podobu kamenného sarkofagu čili rakve, jest bílým mramorem obložen a trochu přikryt mramorovou deskou, na které konána bývá každodenně od časného rána nekrvavá oběť Nového Zákona, totiž mše svatá, jež jest stálým obnovováním oběti Páně krvavé na kříži.

Komora tato ozářena jest dnem i nocí 43 převzácnými lampami; ale posvátná hrůza pojímá tu přece všechny, kdo přítomni jsou přesvaté oběti na tom samém místě, v němž odpočívalo mrtvé tělo Syna božského.

4. Málo komu z nás bude asi kdy popřáno hrob boží navštívit i uctít tak, jak posud jest v dalekém Jerusalemě; avšak můžeme přemilého Spasitele i jinak uctívati tak, jak bychom mohli v Jerusalemě. Církev Páně nás totiž vyzývá, abychom v této době velikonoční připravili hrob boží v samém srdci svém.

A kterak toho dokážeme?

Dvojím směrem; a sice:

a) Bohu, že po hodném přijetí svátostí budeme se vytrvale vystříhati příležitosti ku hříchům novým; a

b) když budeme věrně nad sebou bdíti a Boha za pomoc ku životu bohulibému prositi.

Vystříhati se máme tedy společníků i míst, kde jsme se stali nestřídmými, nestydatými, podvodnými, drsnými. Jinak marně očekáváme, že budeme lepšími. Písmo říká: »Kdo miluje nebezpečí, zahyne v něm!« Marné budou vytáčky naše: »Co tomu lidé řeknou, když tu a onu společnost opustím? Sluší se spíše tázati: »Co tomu Bůh a spasení mé řeknou?«

Dále třeba, abychom nad svými náklonnostmi bděli, by ony nás do záhuby nesvedly. Každý člověk má v sobě dědictví zlé

po prarodičích. Někdo více nakloněn jest ku pýše, jiný k lakotě, jiný ku smilstvu a nestřídmosti, jiný ku závisti, nelásce, hněvu, lenosti; a proto všem platí slovo Páně: »Bděte a modlete se! Náklonnost ku zlému není ještě hříchem; ale kdo jí dobrovolně hoví tak, že se vůli boží protiví, hřeší!

Nuže tedy! Položen-li byl mrtvý Spasitel do hrobu, uložíme i my vše do hrobu, co by ho při nás uráželo. Byl-li zabalen v bílá plátina a vonné masti: vyzdobme i my duši čistotou a ctnostmi. Byli-li strážcové u jeho hrobu: postavme i my strážce u srdce svého, aby nepřátelé spasení našeho do něho vstoupiti nemohli.

A pak se stane, že i o nás platiti bude: »Vstal jest« z hrobu hříchů svých! A i cesta naše po pouť života povede k nebesům. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Hod boží velikonoční.

Velikonoční radost.

Kostra. Ú v o d. Mimo křestanství není pravé radosti. Velikonoční Hod boží připravuje nám pravou radost, radost pro

I. duši: upevňuje naši víru, naději a lásku,

II. tělo: vzkříšení Páně jest zárukou našeho vzkříšení.

Z á v ě r.

»Srdce mé a tělo mé plesají k Bohu živému.«
(Žalm 83. 3.)

Vyvolil jsem si za předslav (text) dnešního kázání slova 83. žalmu: »Srdce mé i tělo mé plesají k Bohu živému.« Hodí se výborně pro Hod boží velikonoční, vyjadřuje velmi dobře náladu církve sv., je to krátký obsah rozjímání křestana o dnešním svátku. Opět živý jest Ježíš Kristus, Pán a Bůh náš, a to tak živý, že nejen srdce, nýbrž i tělo naše proto plesati může.

Byl to radostný den pro zemi, když Kristus vzal na sebe lidské tělo a smrtelné tělo a přišel, aby přebýval mezi námi; ale tehdy nebyla ještě radost dokonalá, dnes však, kdy Pán Ježíš na sebe vzal lidské tělo a nyní nesmrtelné tělo, když z lůna matky všech, z hrobu, vyšel, jest radost naše dokonalá. Proto také praví dnes církev sv. a opakuje to po celou oktávu: »Toť jest den, kterýž učinil Hospodin, veselme se a radujme se v něm!« Zdaž neučinil Bůh každý den? Jest některý den, který Bůh neučinil? Proč praví církev o dni vzkříšení: »Toť jest den, který učinil Hospodin?« Proč jinak než protože všechny ostatní dny u porovnání s tímto dnem smutné noci jsou, protože dnešního dne světlo radosti, které v ráji po hříchu zhaslo, opět dokonale na svět přišlo. Je to den radosti v nejkrásnějším smyslu, proto dodává církev: »Veselme se a radujme se v něm!«

Jako o Hodu božím vánočním dán byl světu pokoj, jako o Hodu božím svatodušním pravda na svět přišla, tak byla o Hodu božím velikonočním člověku dána radost, pravá,

radost. Pravá, plná radost. Pravím nejen pravá, nýbrž i plná radost, neboť od zmrtvýchvstání Páně může celá naše bytnost pleasati, srdce i tělo, neboť vzkříšený Spasitel přinesl nám radost:

- I. pro duši a
- II. pro tělo.

P o j e d n á n í.

I.

Radost nám přinesl Pán Ježíš! Kde byla radost před vzkříšením Páně, kde byla plná radost? Smutek, žalost, melancholie byly význačným rysem doby před Kristem. Důkladná, hluboká, celý život okofeuující radost, to, co nazýváme veselostí srdce a duše, byla údělem jen několika svatých osob, které svou mocnou touhou po Spasiteli a svou pevnou vírou spíše Novému než Starému Zákonu náležely: všeobecný rys mysli byl smutek a žal.

U pohanů byla to tak převládající nálada, že nemohla překonána býti leč v záchvatu smyslných rozkoší nebo v opojení světské slávy. Pohan v klidu, v přemýšlení byl vždy melancholický. Nejlepší jest nebyti narozen, pak ale hned nejbližší, co možná nejdříve umříti. V této větě nejzazší melancholie vrcholí moudrost starých mudrců, kteří si život důkladně prohlédli. Jejich názor světový je tmavý, v životě vidí velmi málo světelných paprsků a velmi mnoho temnoty. Ale nejen pohané cítili srdce svá pod tlakem smutku a žalu a nevěděli nic o veselosti srdce, která činí život příjemným, nýbrž i Židé byli — když až do základu poblížíme — smutný národ. Když radost pocítovali, bylo to jen při pohledu v budoucnost. Veškerá radost Starého Zákonu byla radost naděje a očekávání, a proto radost spojená s bolestí a žalem. Když čteme dějiny národa israelského, shledáváme to na každém listě dosvědčené. Od Adama, který pracoval v potu tváře, až k Noemovi, který patřil na zkázu své doby, od Abrahama, který veškerou nadějí v zaslíbeného Spasitele skládá, až k Josefovi, kterého bratři prodali, od Mojžíše, který slze k Pánu se modlil: »Sešli přece, Pane, toho, jehož poslati chceš, Messiáše«, až k poslednímu Machabejskému, jehož smrt lid oplakával, dříve nežli do posledního otroctví přichází, vidíme zármutek tížiti srdce lidská. I žalmy, krásné zpěvy Starého Zákonu, jichž i nová církev užívá, jsou radostné zpěvy jen tehdy, když jednají o příští budoucnosti a když mají za předmět vyšší, další štěstí; hoře provívá však také žalmy a žalmista stává se smutným, když mluví o tom, co se kolem něho v přítomnosti děje. Plná celá radost, pocit splnění svých nejvšelejších přání, veselost srdce pronikající nebyla ve Starém Zákoně všeobecnou náladou, ani při nejlepších, ani při nejsvětějších.

Bylat právě jen noc, na nejvýš svtání; den, o němž církev praví, abychom se v něm radovali a veselili, nebyl ještě od Pána učiněn.

Od té doby, co tento den jest od Pána učiněn, co Spasitel náš pouta smrti roztrhl a vítězně z hrobu vyšel, vše se změnilo.

Nálada noci, zármutek, udělaly místo náladě dne, radosti a veselosti. Křestanství se stalo náboženstvím radosti. Jeho pronikající rys jest veselí, veselí, které vše proniká, přirozený život jako nadpřirozený, mládí jako stáří, hodinu štěstí jako hodinu zkoušky, silné dni jako hodinu smrti; ani pokání a zármutek nad hříchy není v křestanství bez radosti. Alleluja jest základní tón služeb božích ve vnějším chrámu, jakož i v chrámu křestanského srdce. Všichni svatí jsou radostní lidé, a život v hlubokém zármutku připisuje se v církvi jenom prazvláštnímu povolání nebo se ho obáváme.

Církev vzkříšeného Krista jest církev plná radosti a musí jí býti, neboť zmrtvýchvstání Páně jest tajemství, které srdce i tělo člověka radostí naplňuje. Při pohledu na Bohočlověka opět živého a nyní nesmrtelného musíme volati: »Cor meum et caro mea exultaverunt in Deum virum. Srdce mé a tělo mé plesají k Bohu živému.«

Vzkříšení vzbuzuje radost, která ducha nikoli povrchně, nýbrž takofka v kořenech dojmá a proto do celého jeho života vniká. Neboť upevňuje jeho víru, jeho naději a jeho lásku co nejdokonaleji.

Bez odporu poskytuje víra, kterou se lidský duch povznáší ku poznání, které každé lidské poznání neskonale převyšuje, důvod k radosti; naděje, skrze kterou sahám po cíli, který mně víra představuje, posiluje tento důvod, a láska, v níž milost a Boha samého objímám, abych počal ho užívat, ještě tento důvod zvyšuje. Než může-liž víra, kterou nám Ježíš hlásal, poskytnouti tuto radost, když není zřejmo, že hlasatel její byl více nežli člověk jako já; může-liž naděje, z této víry vycházející, tuto radost rozmnožovati, když nemá jasného rukojmí budoucího splnění: může-liž konečně láska, na této naději spočívající, tuto radost dokonati, když nemá před sebou plamene, který ji stále rozněcuje? Nikoli! Víra, naděje a láska přinášejí duchu našemu nejvšejší a nejdokonalejší radost jen tehdy, když shledá víru úplně přijatelnou, naději úplně zajištěnou, lásku úplně roznícenou.

To se však děje při vzkříšení Páně. Když Kristus učením svým víru, naději a lásku Starého Zákona proměnil ve víru, naději a lásku Nového Zákona, když Kristus smrtí svou otroctví hříchu a bázeň proměnil ve svobodu dítek božích a v milost, tož učinil vzkříšením svým víru naši úplně přijatelnou, naději naši úplně zajištěnou a lásku naši úplně roznícenou a tak proměnil hlubokou melancholii Starého Zákona v plnou radost a veselost Nového Zákona.

1. Co by byla víra bez vzkříšení? Byla by učením bez dotvrzení, byla by listinou bez pečeti. Překrásné učení Pána Ježíše bez vzkříšení jeho neproniklo by do duše, neboť scházel by plný důkaz, že jest božsky pravdivým, jak sv. Pavel (I. Kor. 15, 14) výslovně praví: »Nevstal-li Kristus z mrtvých, tedy jest marné kázání naše a marná jest i víra naše.« Zázrak vzkříšení dodává křestanskému učení pevnosti, dokazuje, že toto učení z Boha jest

a to nejen proto, že tento zázrak byl od Pána předpověděn jakožto důkaz pravdivosti jeho učení, nýbrž také proto, že tento zázrak je tak nepopíratelná skutečná událost a tak nepopíratelné dílo boží, že hodnověrnost učení vzkříšeného Spasitele dokazuje všem, kteří se zloby před vírou srdce své nezavírají. Z mrtvých vstání Pána Ježíše bylo tak nepopíratelné, že ani největší nepřátelé Kristovi, velekněží, neopovážili se je popírati. Neměli bezprostředně na to žádné jiné zbraně, než pověst, kterou dali rozšiřovati, že mrtvolu Pána Ježíše někdo ukradl, pověst to, které nikdo nechťel věřiti; později když apoštolé, domnělí zloději, do rukou vysokých kněží přišli, přece se ani neodvážili zmíniti se o této krádeži, tak velice byli sami o skutečnosti vzkříšení přesvědčeni. Přesvědčující síla jeho zdála se jim také taková, že apoštolům, kteří pro vzkříšení Páně nároky na víru činili, nepodávali důvody protivné, nýbrž jim jediné a stále rozkazovali vůbec o Ježíši nekázati.

Vzkříšení Páně jest pečetí na veliké listině evangelia, podle níž učení Páně nade vši pochybnost jako učení božské poznáváme, činí víru naši úplně přijatelnou, úplně evidentní.

2. Neméně činí naději naši úplně zajištěnou. Co by byla naděje naše, kdyby nebyl Pán Ježíš z mrtvých vstal? Byla by dosti pevná, bez kolísání, bez pochybnosti? Křesťanská naděje, jejímž předmětem jest nebeský život a milost, spočívá jediné na přemožení dvojí smrti božským Spasitelem, dvojí to smrti, kterou hřích v zápětí měl, duševní smrti, stavu nemilosti a tělesné smrti, jejího následku. Kdyby nebyl Pán Ježíš vstal z mrtvých, bylo by jisto, že Pán Ježíš skutečně přemohl tuto dvojí smrt, smrt duše a smrt těla? Kdyby nebyl z hrobu živý vyšel, nemusili bychom pochybovati, čeho skutečně nedosáhl, že toho ani dle práva nedosáhl, nemusili bychom za to míti, že smrtí svou nepřemohl tělesnou smrt, trest za hřích, a tím méně proto duševní smrt — hřích? Ovšem. Naděje naše postrádala by potřebného zajištění bez vzkříšení Páně. Vzkříšením však jest naděje naše úplně zajištěna. Vzkříšením svým, jak se sv. Petr (I. 1, 3.) vyjadřuje, »znova zplodil nás k naději živé skrze vzkříšení Ježíše Krista z mrtvých k životu neporušitelnému a neposkvřněnému a nevadnoucímu«, »abychom života věčného dědicové učiněni byli« (3, 22). Nyní nemůžeme pochybovati na zaslíbení, že bude opět všechno napraveno, co nám odňal hřích v ráji a následující hříchy, nyní, když vidíme, jak Pán Ježíš vychází z tělesné smrti, jsme ujištěni, že jest úplně zničen veliký dluh, nyní neschází nic naší naději, nyní jest naděje naše úplně zaručená.

3. Konečně rozněcuje vzkříšení Pána Ježíše také úplně naši lásku. Co by byla láska naše bez vzkříšení? Ano, mohla by býti. Život Pána Ježíše obsahuje dosti důvodů, které ho činí lásky hodným, ale láska ta nemohla by býti dokonalá, neboť kdyby nebyl Pán Ježíš vstal z mrtvých, kdyby byl zůstal mrtvým, snad až k všeobecnému vzkříšení, pak by nosila naše láska vždy osten v sobě, osten zármutku nad smrtí Spasitelovou, byla by to láska krvácející, láska k mrtvému, která jest vždy menší než láska k ži-

vému. Když Pán Ježíš vstal z mrtvých, umožnil nám dokonalou lásku; nyní vidíme na něm úplnou dokonalost, nic nehotového, vidíme na něm všeobecnou, nezměrnou oslavu, a tak jest láska naše úplně roznícená.

Tak tedy vzkříšení Páně učinilo víru naši úplně přijatelnou, naději naši úplně zaručenou, lásku naši úplně roznícenou a právě tím přineslo duchu našemu úplnou, celou, vřelou, mocnou radost tak, že můžeme volati: »Cor meum exultat in Deum vivum« : »Srdce mé plesá k Bohu živému«. Radost přinesl nám vzkříšený Spasitel.

II.

Ale v žalmu se praví také: »Caro mea,« i tělo mé plesá k Bohu živému.« A i to jest pravdivé a ještě snáze pochopitelné nežli první. Nebot byt i někdo nebyl s to, aby pochopil důvody pro radost duše, které ve vzkříšení spočívají, kdo nevidí, že tělo naše jásatí může pro vzkříšení Páně? Jaké krásné ujištění mu přináší? Vzkříšení Páně zajišťuje mu jeho vlastní budoucí vzkříšení. Pán Ježíš jest hlavou církve sv. My jsme údý tohoto tajemného těla. Když hlava nejen duševně, nýbrž i tělesně smrt přemohla a z hrobu vyšla, zdaž i údové tohoto těla nebudou následovati? — Jestliže v hlavě tělo ke cti přichází, nemělo by u údů cti této dojíti? Kristus Pán jest vinná réva, my jsme ratolesti. Když réva po zimě smrti opět pučí, nemusí liž pučeti i ratolesti? Či by měla réva míti nové jaro a ratolesti nikoli? Nikoli. Protože Pán Ježíš právě k vůli nám a aby se vřele s námi spojil a naším zástupcem býti mohl, lidské tělo a to tělo, které od Adama pochází na se vzal, musí toto tělo míti týž osud, který u něho mělo, také u všech míti, pro které je na se vzal: musí z mrtvých vstáti. Kdyby byl Pán Ježíš chtěl jenom lidskou duši vykoupiti, kde by pak tělo po smrti ve věčné rozpadnutí upadlo, nebyl by vzal toto tělo na sebe. Když však toto tělo na se vzal, ukázal, že chce celého člověka spasiti, a když lidské tělo své z hrobu vyvedl, když napřed umřel, ukázal nám cestu, kterou i naše lidské tělo jíti má: totiž že umře, ale opět z mrtvých vstane. Tak jest vzkříšení potěšením pro smrtelné tělo a to takovým potěšením, že téměř hořkost smrti ruší. I tělo může dnes jásatí: »Caro mea exultat in Deum vivum.« »I tělo mé plesá k Bohu živému.« I tělu přinesl vzkříšený Spasitel radost.

Ano vzkříšení Pána Ježíše přineslo nám nejvzácnější radost; činí náboženství křesťanské náboženstvím radosti; alleluja základním tónem křesťanského života. Jsou-li křesťané smutni, jsou právem smutni jen na nějaký čas, neboť i nejoprávněnější zármutek nad hřichy, kterých se dopustili, nesmí se státi trvalou melancholií, nýbrž zármutek pokání musí přejíti v radost spravedlnosti; zármutek v pozemských strastech však se u křesťana zmírňuje vřelou duševní veselostí. Pravý křesťan — můžeme říci — zná bolesti, i hrozné bolesti zevnější i vnitřní, ale dalek jest zármutku těch, kteří naděje nemají, dokud síly duše jeho službu

mu nevypovídají, dokud si jest sebe a svého štěstí vědom. Pravý křesťan jest veselý, kterému nic není bližšího než radost v každém ohledu, když mu to nemožným neučiní fysická trápení, za která nemůže.

Ovšem pravý křesťan! Neboť kdo v hříšcích žije a vzkříšeného Pána Ježíše opět křížuje, jak by měl mít podílu na radosti, kterou vzkříšený Spasitel přinesl? A proto jsou tak mnozí bez radosti, smutní, tak žijí ve velikém zármutku, protože žijí ve hříšcích. Ovšem jsou někteří, při nichž tlak fysických trápení je tak veliký, že fysické síly jejich pod ním umdlévají a že jsou pak bez vlastní viny zarmouceni. Ale největší počet zarmoucených jest jimi pro mravní tlak, který hříchy jejich způsobují. Hřích jest otcem zármutku, přivádí hluboké hoře do duše tak, že i při oněch bezbožných, kteří to tak daleko přivedli, že časnými rozkošemi své lepší já ohlušili a zevně veselí býti se zdají, zármutek se ukáže, jakmile se do svého nitra navracují: kdežto u pravého křesťana radost srdce tím jest větší, čím pokojněji, odloučeněji od světa žije.

Buďte bez hříchu, kajte se za hříchy své, učte se Boha svého znáti a milovati, a budete lidmi, kteří požívají vřelé radosti srdce; neboť tuto radost přinesl Spasitel všem těm, kteří v lásce jeho jsou. Chcete-li však v hříšcích žíti, nenafíkejte, že se řítíte do smutku, že necítíte radosti v srdci svém, když se vám zdá, že jest veškerá radost od vás vzdálená, a když ve vás vznikají myšlenky zoufalství; nic není přirozenějšího! Že zármutek váš jest veliký, ano větší než u pohanů, děje se die zákona protiv; když jste opovrhli vznešenou, celé nitro naplňující radostí Pána Ježíše, pojímá vás právě celé nitro otravující zármutek. Hleďte vzkříšeného Spasitele a najdete radost!

Máme-li ji však, vynasnažme se zachovati si ji věrností ve službě boží; nepřipustme, aby v srdci našem přestali velikonoce, nekřížujme Pána Ježíše hříchy svými znova! Když nám byl radostí a veselostí v tomto životě, bude naší radostí a rozkoší také v onom věčném životě. Amen.

Dle *K. Dilgskrona Fan Nep. Jos. Holý O. Praem.*, farář v Holišově.

Ponděli velikonoční.

Časté sv. přijímání.

»A stalo se, když seděl s nimi za stolem, že vzal chléb, a dobrořečil, a lámal, a podával jim.« (Luk. 24, 30.)

Z celého evangelia, jež jste právě slyšeli, výsledek toho, co na sobě svatý Kleofáš a průvodce jeho zkusili, zahrnut jest ve slovech: »Zdaliž srdce naše nehořelo v nás, když mluvil nám na cestě a otevíral písma?« Vraceli se oba muži po vykonané velikonoční povinnosti do domova svého. Byli to učedníci Páně

věrní, ale ne docela poučení o pravdách božích, proto byla v srdci jejich s počátku pochybnost, přílišný zármutek a nejistota. Když však hlouběji byli poučeni, srdce hořelo radostí, zejména když byli účastni sv. přijímání. Co činí Pán, aby je posilil a radostí naplnil? Učí a podává. Totéž činí církev sv. v duchu Páně, že nás vede k poznání pravdy a k sv. přijímání a sice častému. Sv. Otec Pius X. zvláštním dekretem rozohňuje věřící k častému, ano k dennímu sv. přijímání. Proto vezmu za předmět častější sv. přijímání a sice, že nás k němu vede rozkaz Páně a naše svrchovaná potřeba.

P o j e d n á n í.

V dnešním evangeliu skutkem svým sám Pán sv. přijímání doporučuje. Učil je, otevíral jim Písma, káral je pro jejich zpodilost k věření všemu, co mluvili o něm proroci a co on sám pravil. Ale když je poučil a napomenul, dává jim nejlepší lék, nejsilnější pokrm: své tělo v nejsv. Svátosti oltářní. *Tady nás skutkem učí přijímati.* Jako je učil slovem, aby jedli z živého chleba, který s nebe sestupuje a který jim dá, což pochopiti mnozí nemohli, jako mnozí nemohou pochopiti, proč tak často by se měli slítni sv. přijímáním.

Kristus Pán přímo přikazuje: »Jezte tělo mé!« Nazývá tělo pokrmem. V tomto srovnání jest skrytý rozkaz o častém sv. přijímání. Jako s pokrmem jednou za rok by se nikdo nespokojil, tak ani s jediným přijímáním. Poněvadž tělo své učinil Pán pokrmem, proto chce často vcházet do srdce lidského a býti pokrmem duší.

Pán nazval sebe chlebem, který s nebe sstoupil. Tím chlebem obyčejným, lehce připravitelným chce nám Pán usnadniti sv. přijímání, to je to nejužší spojení s ním. Co všude jest, co se uchovává dá, co laciné jest, s tím chce býti rozdáván duším věřícím.

Rozkaz o sv. přijímání dal Pán obecný, počet sv. přijímání ponechal naší lásce. Nazval sebe chlebem, abychom jej jedli často, ano denně, jako jsme chléb vezdejší. Proto také celá tradice křesťanská mluví o tom, že kolikrát byli křesťané mši sv. přítomní, tolikrát také přistupovali k sv. přijímání. Tomu nasvědčují modlitby při mši sv., kdy kněz před sv. přijímání a po něm modlí se jménem všech přítomných jako přistupujících ke stolu Páně.

Také sněm tridentský klade na srdce věřícím, aby často, ano denně přistupovali ke stolu Páně. V plnění tohoto rozkazu brání věřícím jednak blud velmi rozšířený, že sv. přijímání toliko po sv. zpovědi lze přijímati, jednak nemístná bázeň před láskyplným ježišem ve velebné Svátosti.

Co nám brání ve sv. přijímání? Jen jedna jediná věc. Která? Smrtelný hřích. V tom stavu nemáme nikdy žiti a hned z něho povstati pro obrovské nebezpečí ztráty spasení. Nic jiného nám nebrání při sv. přijímání. Všední hříchy a nedostatky duchovní nejsou závadou při sv. přijímání, poněvadž, jak uslyšíme, jest velebná Svátost pokrmem slabých, chorých a klesajících.

Hříchů všední, kterých se člověk dopouští i přes to, že jich lituje a uznává, nás nezdržují od sv. přijímání. Právě, abychom se jich méně dopouštěli, proto často přijímejme.

Vizte ty učedníky jdoucí do Emaus. Byli věřící, ale nebyli dokonalí, ano byli hodni pokárání, která jim Pán dal slovy: »Blázni a zpozdilí k věření všemu, co mluvili proroci.« Měli na sobě nejednu vadu a hřích, ale nebyl to hřích smrtelný. Jejich pochybování, nestálost, světská mysl, vždyť se nadáli, že obnoví království izraelské a oni že budou míti v něm s Pánem svým zvláštní výhody časné. To vše byly hříchů, ale ne smrtelné, proto Pán je učí, pokárá, těší a pak jim podává tělo své, aby je utvrdil ve víře, posilnil v boji a potěšil v zármutku. To jsou právě potřeby, pro které nám Spasitel sv. přijímání nařizuje. To jest, drahé duše, zlý blud, že tělo Páně smíme přijímati jen snad ve stavu svatosti, v tu chvíli bez hříchů všedního. Dobré by to bylo, ale vůle Páně jest, abychom jej užívali: jako léku v nemoci, jako chleba v slabosti, jako potěšení v zármutku. Poněvadž tělo Páně nazýváme, a ono skutečně jest lékem, pokrmem silným, pramenem vši radosti.

Spasitel učedníky nejprve napomínal a učil svaté pravdě a pak je svým tělem nasýtil. Tak musíme i my s pravdou boží napravovat život svůj a pak tělem Páně udržovati se v životě křesťanském.

V průvodu sv. Vincence Fererského bylo množství obrátců hříšníků druhu nejhoršího. Byliť mnozí ne snad pouzí smilníci, ale vrahové a lupiči a jiní zvrhlí lidé, kteří kajicně následovali sv. kazatele k pokání. Sv. Vincenc na otázku, kterak udrží ty bývalé zvrhlé lidi jako beránky kolem sebe, odpověděl: »Slovem božím jsem je obrátil v beránky, a tělem Páně je udržuji, aby se nestali vlky.« Ze slov světce jde jasně na jevo, že každému člověku, bažícímu po spáse duše, je třeba ku obrácení se ke Kristu častého sv. přijímání těla Páně, aby nezvítězily opět staré hříchů a vášně a nebyly poslední věci horší prvních.

Tedy drazí posluchači slyšte: Sv. přijímání není pro anděly, ale pro lidi, pro lidi hříchů podrobené a proti hříchů bojující. Jest pro nemocné duše, aby z nemoci povstaly. Ať je tou nemocí kterýkoliv hřích, tedy je tělo Páně lékem a musí býti přijímáno; čím těžší nemoc, tím častější lék. Pravý to opak názoru mnohých lidí, kteří myslí, že tělo Páně jest jen pro dokonalé duše. Jest pro nemocné duše, aby z nemoci povstaly a zdravé a sv. duše, aby se nemocnými nestaly.

K sv. Alfonsu přišel zarmoucený hříšník se zpovídat, že klesl zpět do smrtelného hříchů. »Stalo se ti,« — dí světec, — »že jsi v den sv. přijímání klesl zpět?« — »Nikoliv,« dí kajcník. — »Proto jdi každý den k sv. přijímání, abys opět neklesl,« zněla odpověď. Časté sv. přijímání vyšlo z obyčeje. Následek toho, že mnozí se roznemohli duševně, a to smrtelně a trvají v tomto stavu nanejvýš nebezpečném.

Sv. přijímání je třeba silným duším, aby sílu neztratily, a

slabým, aby jí nabyly. Zde platí slova : »Následování Krista Pána !« Všichni jsme nádoby křehké, ale ty se pokládej za více křehkou, než všechny ostatní.« Tyto nádoby křehké zachovati a udržeti, to jest užitkem sv. přijímání, které podpal hříšný v nás udušuje tak, že se posilujeme v dobrém a v boji proti zlému.

Konečně působí sv. přijímání posilu ve všech křících a zármutcích. Oba učedníci Páně jsou toho dokladem. Rozjařeni svatou radostí spěchají do Jerusalema zpět, odkud šli tak smutni. Tak také po sv. přijímání s radostí vrací se duše ke svému povolání a ke svým denním křížkům.

Netřeba nám dokládati, že sv. přijímání jest zárukou slavného z mrtvých vstání a věčné blaženosti, poněvadž slíbeno obě slovem samého Pána našeho.

Nám je třeba zvláště vzpomenouti, že sv. přijímání nejen milost boží rozmnožuje, ale že očišťuje od hříchů všedních, pročez všední hřích nás nezbavuje možnosti přistoupiti ke stolu Páně, a proto často užívejte této výsady Pánem nám dané, abychom i náklonnosti zlé seslabovali a svou lásku k Ježíši rozmnožovali. Nebudiž žádna zpověď bez častějšího přijímání, nebude ani život náš bez milosti, smrt bez útěchy a slavného vzkříšení. Amen.

Fr. Vaněček.

Pondělí velikonoční.

Čtverý druh bláznů a zpozdilých.

»Ó blázni a zpozdilí srdcem!« (Luk. 24.)

Velice dojemnou událost vypravuje nám dnešní evangelium. Dva učedníci Páně kráčeli smutni z Jerusalema domů, do Emaus, ztráceli naději, že Ježíš vstane z mrtvých. Jak se těšili na opětné shledání se s ním, jak toužili, aby zloba nepřátel byla zdolána a pravda Kristova slavila vítězství! Nyní budou za terč posměchu a potupy. Nyní teprve cítili, jak smutno jest bez Krista. Kráčeli domů, jeden těšil druhého, ale potěšiti neuměl. Nevstal-li Kristus z hrobu, marna jest všechna útěcha. — Najednou ku sklíčeným učedníkům přidružuje se Kristus v podobě cizince, ptá se po příčině zármutku, kárá je, že zapomínají slov proroků. »Ó blázni a zpozdilí srdcem k věnění všemu, co mluvili proroci!« Vysvětluje, že vše státi se musilo, a jestliže se dosud vyplnilo vše, co od proroků předpověděno o Kristu, naplní se vše, co dosud se nestalo. Jak zahořelo srdce jejich, když jim vykládal písmo, jak se zaradovali, když poznali v cizinci Krista samého, když lámal chleba, žehnal a podával, jak to učinil při poslední večeři! Spěchají ještě večer do Jerusalema, aby zvěstovali, že Kristus vstal z mrtvých, že ho vlastníma očima spatřili!

Pán Ježíš zjevuje se dosud každému, kdo po něm touží, o něm rád mluví. My všichni poznali jsme již Krista od jeslí až ku kříži, od kříže až ku vzkříšení a na nebe vstoupení, my máme Krista mezi sebou na oltáři.

A přece jest dosud mnoho křesťanů, kteří jsou dle slov Páně blázni a zpozdilí srdcem ku věření. Kristus nás poučil o životě časném i věčném, a přece mnozí spějí slepě a rychle ku vlastní záhubě časné i věčné.

Ukáží dnes čtverý druh bláznů a zpozdilých ku věření, kteří mají na sobě vykoupení.

P o j e d n á n í.

1. První druh pošetilců jsou ti, kteří více se starají, aby dlouho žili, nežli aby dobře žili. Pro tělo a jeho choutky nešetří času, ani cesty, ani obtíží; jedná-li se o duši, odměňují každý krok. Za zábavou ženou se míle cesty, do kostela počítají kroky, cesta je obtížnou. Dělají plány, co budou konati zítra, co pozejtří, co za týden, čeho získají, čeho užijí, v čem zbohatnou, jak si zpřijemní život, a zapomínají slov Páně: »Blázne, dnes v noci požádám duše tvé od tebe; co jsi nashromáždil, čím to bude?« (Luk. 12) Mnohý si staví dům pevný, krásný, v naději, že si v něm odpočine po únavě a užívání života, radosti světských, a zapomíná, že si staví umrlčí komoru, a dům jeho stane se přfbytkem jiného. Proto už pohan Seneka psal svému příteli Luciliovi: »Nedělej si plánů na mnoho let života, ale na život ctnostný a bezúhonný.« A Písmo sv. připomíná: »Stáří ctihodné není ono dlouhověké, ani počtem let měřené, ale věk neposkvrněný.« (Moudr. 4.) Nezáleží, jak dlouho žijeme, ale zda moudře a ctnostně žijeme. Mnoho jest starců, kteří jsou nerozumnými a bláznivými mladíky; mnoho jest mladíků, kteří jsou vážnými a moudrými starci.

2. Druhý druh bláznů jsou ti, kteří si stále umiňují, že budou křesťansky žítí, ale s provedením úmyslu den ke dni odkládají. »Celý život blázna jest,« praví už pohanský mudřec Seneka, »odkládati do budoucna.« Italský básník Dante Alighieri ve svém díle »Božské komedii«, v níž líčí mistrně nebe, peklo a očistec, naznačuje jeden oddíl pekla domem, na němž jest napsáno velikým písmem: »Zítra«, a v němž jsou věčně trestáni, kteří za života svého stále říkali: zítra, zítra začnu řádně žítí, — ale do opravdy nikdy nezačali. Proto už jeden světec pravil také, že cesta do pekla vydlážděna jest samým dobrým předsevzetím, jež se nikdy nestalo skutkem. Proto nazývá sv. Vincenc Ferr. peklo nemocnici bláznů, či největším blázincem; neboť se tu nalézají lidé, kteří na světě nejnerozumněji si počínali. Sv. Řehoř Vel. vypravuje o jednom vznešeném muži, Chrysariovi, který žil v pýše, lakotě a rozmařilosti, a s pokáním stále odkládal. Překvapila jej nemoc, a když se blížila smrt, chvěl se úzkostí, studený pot řinul se s čela, volal zoufale syna Maxima. Brzy přiběhli se synem všichni domácí a poznali, že duše nalézá se na pokraji pekla. Házet sebou na lůžku s jedné strany na druhou, křičel, že vidí pekelné přfšery; a když mu nabízeli útěchu duchovní, volal stále: »Dnes ještě ne, ale zítra, zítra smířím se s Pánem Bohem.« A zatím duše opustila tělo. Zítřek nemáme ve své moci. »Dnes, uslyšíte-li hlasu jeho (milosti boží), nezatrvejte srdcí svých.« (Ž. 94.)

3. Třetí druh bláznů jsou ti, kteří odkládají s polepšením a pokáním na dobu neurčitou, před samou smrtí, říkajíce: »Jednou to bude jistě; teď jsem ještě zdrav, pln života, do smrti ještě daleko, na pokání času dosti. Vždyť nejsem tak zlý; žiji jako jiní lidé; několik těch chybiček setřesu se sebe, a Bůh mi odpustí.« — Chtějí na věčnosti sklízeti, aniž za života něčeho zaseli. »Jak jsi pošetilý,« volá pohan Seneka, »nakládáti časem, když nejsi pánem ani dne zítřejšího.« V celém Písmě sv. není jediného místečka, kde by sliboval Bůh nekajícimu ještě na druhý den odpuštění. »Bůh, který ti slíbil odpuštění,« praví sv. Řehoř Vel., »neslíbil ti dne zítřejšího.« A sv. Augustin napomíná: »Neodkládej s pokáním den ke dni. Bůh slíbil, že v kterýkoli den se obrátíš, zapome na nepravosti tvé, ale nikdy neslíbil nikomu život pro den zítřejší.« A Písmo sv. důtklivě varuje: »Neprodlévej obrátiti se ku Pánu, aniž odkládej den ode dne; neboť náhle přijde hněv jeho a v čas pomsty rozptýlí tě.« (Sir. 5, 8.) Nad nekonečnou propastí na zpuchřelém prkně sedí ubožák, nad hlavou jeho meč ostrý na slabé nitce. Meč hněvu božího zdrtí jistě nekajícího v propast věčnou. Jaký život, taková smrt, taková věčnost. Bez Boha žil, bez Boha skončil, bez Boha bude na věky; kde není Boha, tam není nebe, tam jest peklo, muky věčné. »Hrozno jest upadnouti do rukou Boha spravedlivého.«

4. Čtvrtý druh bláznů, a to největších, jsou ti, kteří nekajícně žijí a na polepšení ani nepomýšlejí, ba těší se, že to jednou všechno dobře dopadne. Vždyť Bůh jest láska a milosrdenství; pro slabosti lidské člověka neztratí na věky.

Nešťastní ubožáci tito jsou více ještě než blázni; jsou to ztracení vlastní vinou, největšího politování hodni: neboť zatvrzují se proti spasitelnému napomínání, spoléhají se opovážlivě na milosrdenství boží, nekajícně setrvávají až do konce života — toť jsou samé hříchy proti Duchu sv., zabraňují působení milosti boží; jsou to již spoutané oběti zlého ducha.

Pošetilem jest, kdo myslí, že z vejce krkavčího vylíhne se bílá holubička; pošetilejším jest, kdo čeká dobrého ovoce od stromu, který ani nekvetl, ani pupenců nevyhnal; ještě pošetilejším jest, kdo po nasetém kroukolí chce sklízeti pšenici; nejzpozdilejším však jest člověk, který za bezbožný život čeká odměny věčné na nebi. Kdo žil bez Boha, skončí také bez Boha. Na smrtelném lůžku dábel sevře srdce svého ctitele, aby nebyl schopen vzbuditi lítost nad hříchy; zavře mu ústa, aby se z hříchů nemohl vyznati; zavře a skryje mu nespravedlivé statky, aby jich nemohl vrátiti.

A nyní pochopíte, drazí křesťané, proč tak často napomíná církev sv., matka naše, všechny své děti k pokání; proč na Popeleční středě sypala popel na čela naše, připomínajíc smrt nejistou a náhlou; proč po celou dobu svatopostní ukazovala nám kříž a na něm ukřižovaného Syna božího, který jen za hříchy naše trpěl, aby nás k pokání a polepšení přivedl; proč důtklivě žádá pod těžkým hříchem každého křesťana, aby během doby svatopostní a velikonoční očistil se od hříchů svých ve sv. pokání

a povstal s Ježíšem z hrobu k novému životu. Kdo častěji pohlíží na kříž, kdo vážně se zamyslí a uváží lásku Syna božského k nám nehodným lidem, musí si zoškliviti každý hřích, vyznati se upřímně ve sv. zpovědi a zatoužiti po životě lepším, bohumilém.

Kdo miluje pak Ježíše, leká se každého i nejmenšího hřichu, vykonává častěji v roce zpověď, aby co nejčastěji mohl přistoupiti ke stolu Páně, a zde čerpati sílu proti hřichu, nebeský pokrm, který přináší sladkost, štěstí, nebe do srdcí věrných křesťanů.

Nebuďme pošetilými a nemoudrymi, ale choďme poctivě a moudře vykupující čas oděni v Pána našeho Ježíše Krista.

Dle dra. E. Putschögela V. M. Váchal.

Cyklus šesti kázání o radostech velikonočních.

Napsal P. Ant. Rejzek T. J.

Neděle I. po velikonoci.

Radost velikonoční.

Obsah: K radosti jest člověk stvořen — tím více je se radovati v době velikonoční. — Církev sv. si přeje tomu — Bůh tomu chce. — Král má radost na veselých poddaných. — Veselí se nebe a země, tím více člověk se má veseliti. — Radujme se ze všeho, co Hospodin nařizuje; nebo k našemu dobru vše směřuje, na př. přikázání boží zejména na den sváteční — pohostinství — spořádaná rodina — i nemocný má se potěšiti. — Než všechny požítky vezdejší jsou pomijející, ale v Bohu jsou radosti stálé: proto u Boha je hledejme.

»A po osmi dnech byli učedníci Páně shromážděni opět I přišel Pán Ježíš zavřenými dveřmi a stál uprostřed a řekl: »Pokoj vám«. (Jan 20, 26.)

K radosti jest člověk stvořen jako pták k letu: odkud také prýští naše touha po radosti a útěše. Rádi slyšíme o tom, co nás těší a zajímá, co v nás probouzí radost. I dítě nechá hraček a naslouchá, když se něco vypravuje, co ho zajímá. Když nás nic nermoutí, neboli ani na duši ani na těle, když, jak se říká, volně dýcháme: tu se nám chce také do práce, která nás těší a dává se nám lehce, ať jest jakákoliv. Zajisté za pravdu mi dáte všichni.

Ovšem bývají to radosti namnoze též přirozené. Když na př. je kdo zdrav, když spořádané poměry má rodina, když pořádek je v obci, v národě, koho by to netěšilo: avšak *věřící křesťan* hledá především radosti pravé u Pána Boha, jíž nalézá ve chrámu Páně, kde ho těší Bůh sám vírou, sv. nadějí a láskou svojí.

Máme dobu velikonoční, kdy se nám radovati jest s Ježíšem Kristem, jenž po svém přehořkém umučení vstal z mrtvých jako vítěz nad smrtí a hřichem a zloduchem, nepřítelem naším. Proto

vyzýváme k radosti všechna stvoření, zpívající v době velikonoční: »Raduj se všechno stvoření.« K tomu v době velikonoční přijímají křesťané sv. svátosti. Zdaž se nemáte těšiti z odpuštění hříchů? A sama doba jarní vzbuzuje v nás naději na vzkříšení naše jako nás probouzí k životu novému bohumilému. Radovati se nám tudíž jest.

Zdaž nesluší se, aby hlášáno bylo též slovem božím, co v křesťanu radost budí a blaženost slibuje, a to tím spíše, jelikož se po větší část roku káže slovo Ježíše Krista (Mat. 16, 24.): »Zapři sebe, vezmi kříž svůj a následuj mne?«

Kdosi měl pravdu, slyše kázati jednou o radostech křesťanů, když pravil: »Chvála Bohu, také jednou něco slyšíme o radosti křesťana!« Proč se tak děje? Myslím, že kázati o radostech na světě nebývá potřebí, protože jich každý vyhledává bez povzbuzení; nebo srdce lidské nakloňuje se beztoho k nim a sahá po nich, kdykoliv se příležitost podává.

Ale že by církev katolická věřícím svým žádné radosti nedopřála, snad ani jarního slunéčka, aneb že by je zrazovala od zábavy třeba nevinné, toť pomluva a drzá lež. Tak mluví nepřátelé církve sv. či spíše ti, jimž na žádném náboženství nezáleží, říkáce: »Náš je svět a co svět poskytnouti může; nám patří žem, vám co pod srpem, totiž strniště; nám ovoce, vám paběrky; nám vinobraní, vám nedozrálé hrozny kyselý; nám slasti, vám strasti.« Bláhovci! že se nestydí tak lháti až do hrdla! Okáží vám tudíž, že církev katolická nezabraňuje nám věřícím křesťanům radosti v životě pozemském, dovoluje ba schvaluje, ano i dopomáhá k nim sama a Bůh sám v nich svoje zalíbení má a proto nám jich dopřává: ovšem že nesmějí býti zábavy takové, v jakých si někteří lidé libují. Někdo si nelibuje v zábavě, která není opepřena nějakou urážkou Pána Boha, tak jako bývá mnohdy pobídka spečení u sprostého člověka, myslícího, že bez zaklení se vůz nepohne.

Bůh tomu chce, abychom se radovali.

Co bychom si asi myslili o králi, jenž by si přál, aby veškeré dvořanstvo jeho chodilo s hlavou svěšenou a k zemi skloněnou. Po celém královském dvoře kdyby nikdo se zasmáti nesměl, ale každý by vám chodil, přísne maje vzezření, tváře se smutně a zasmušile, jako by mu neustále někdo soudem vyhrožoval, říkali by právem: »Ach, jak nejistý jest život, ba i smrti každou chvíli propadnouti lze!« Toť, myslili by asi mnozí, přebývá tam na hradě přísný, ba krutý až nespravedlivý pán! Kdo by to u něho vydržel, byť směli služební nositi livrej třeba zlatem vyšívanou nebo vroubenou?

Zdaž nebývá ctí a chválou dobrého krále míti poddané, jimž jest dobře, jižto jsou veselého vzezření, jižto žijí ve zdraví a v pokoji, kteří svou spokojenost veselou tváří, žertovným slovem projevíti dovedou a proto ochotně vše podnikají, co si vrchnost přeje?

Nuže, náš svrchovaný Pán a Král jest Bůh sám. Nejmoc-

nější jest a král králů, avšak rovněž neskončená dobrota a blaženost. Zdaž o něm můžeme si mysliti neb říci, že by byl Pán přísny, krutý naproti nám, ba snad až nespravedlivý anebo spíše, že dobrota a mílosrdenství jeho nezná mezí a raději dobrých odměňuje nežli zlých tresce?

Co nám vypravuje nebe a země? Nesčetné hvězdy s nebe za doby večerní dívají se tak vesele na člověka, že, byt kdo zarmoucen byl, se rozveselí a jme se velebiti dobrotivost boží. Sv. Ignác díval se rád na hvězdnaté nebe a oddával se při tom rozjímání o slávě a blaženosti nebeské. Ano, každé dítě a každý lupének na stromech, na luzích a polích hlásá radost v době jarní; zpěv a blahol okřídlenců zvěstuje nám, že se vše raduje a chválí Boha svého. Všimněte si skřivánka v polích, drozda nebo kosa v zahradě, slavíka v háji a třebas štěbetání těch švitofivých, bych neřekl, rozpustilých vrabců, zdaž nepraví nám, že jsou spokojeni a nedávají na srozuměnou, že jest jim dobře? I ta ryba ve vodě vesele se prohání, ač nemá jest, přece umí okázati svoje veselí.

Jak, jen člověk, král všeho tvorstva na zemi, jenž vyniká nad všeliký viditelný tvor, měl by býti na světě ustavičně jako v trestnici, jako v okovech? Již z toho všeobecně se dá souditi, že Bůh, jsa dobrotivý ke každému tvor, zajisté k nám také mílosrdný a dobrotivý jest. Zajisté ani na nás nežádá co s přirozeností se nesrovnává ba dopřává na světě i člověku radosti mu příslušné. O tom nepochybovali ani pohané, kteří tak málo znali Boha pravého, že ho spíše neznali; nebo převrácené myslí jsouce, nepředstavovali si jeho dobrotu ani dle pravdy zjevené ani dle rozumu, nýbrž jak to lichořilo jejich vášním. Alespoň tušili, že také dobrá je svrchovaná bytnost, již se klanějí. A zajisté dobrý jest nám Hospodin. Toť nám dokazuje Písmo sv. na tolika místech. Otevřte Starý nebo Nový Zákon. Každá stránka jeho hlásá nám, jak Hospodin dobrotivý jest. Mohl bych s vámi projíti Desatero božích přikázání a okázati vám, jak jedno každé k našemu blahu směřuje a zachovávané ke spokojenosti i na tom světě vede, tak že blaze tomu, kdo je zachovává po veškeren život svůj. Kdo dle desatera žije, radosti se na světě jistě dožije.

Proč nám přikazuje na př. ve třetím přikázání: Pomni, abys den sváteční světil? Po šest dní pracovati budeš (2. Mojž. 23, 12); sedmý pak budiž zasvěcen Hospodinu, abys Bohu dal čest a sám si odpočinul a to nejen pán, ale i sluha, čeled, i ta nemá tvář nechať má odpočinek a zotavení. Pomněte, byste den sváteční světili; neboť to je znamením úmluvy mezi mnou a vámi, praví Hospodin, a požehnám za to práci vaší na poli i doma. Kdo by však znesvětil den tento, ať zemře. Smrtí hrozí Pán, jako život slibuje. Kéž by mnozí a mnozí rozuměli slovu Páně!

Z Písma sv. dá se dokázati, jak Hospodin na př. pohostinství neboli počtu přátelům, ba i cizincům prokázanou nejen schvaloval, nýbrž i přikazoval. Té radosti nezabráňovala nikdy církev katolická. My čteme už v 1. knize Mojžíšově v hl. 18, jak počtil

Abraham tři příchozí, s jakou otcovskou starostlivostí je obsluhoval. Uzřev jich, vyšel jim v ústřety, uklonil se před nimi až k zemi a přinutil je, by k němu zavítali, sám jim vody přinesl, by své nohy umyli; načež jim připravil hody. A kdo byli příchozí tito? Poznal patriarcha Abraham, že to byli v postavě lidské tři andělé, kteří mu od Hospodina důležité zprávy přinášeli. Podobně, jako se v následující hlavě 19. o Lotovi čte, poslal Hospodin dva anděle k němu, aby zvěstovali záchranu jemu a celé jeho rodině, když Sodoma a Gomorrha pro nepravosti obyvatelstva měly býti zmařeny. Ani člověk neví, jak se pohostinství Hospodinu líbí! Proto od jakživa, jak dějiny vlastí našich vypravují, kvetlo u předků našich pohostinství a radovali se z příchozích předkové naši, byť i příbuzní ani nebyli, a sousedé rádi pomáhali v častování jejich. Řeknete snad: Kde jsou ty časy!

Táží se vás dále: Zdaž není určitými slovy v Písmech sv. zaručeno požehnání boží a s ním spokojenost a radost v rodině opravdu křesťanské, bohumilé, kde křesťanský otec a křesťanská matka a zvedení jejich synové a bohobojné dcerky, všichni znají svoje povinnosti a svědomitě je také plní? Postačí se porozhlédnouti jen vůkol a dáte mi za pravdu. »Cti otce svého i matky své, aby dobře ti bylo na zemi,« platí podnes. Ovšem, ovšem, o těch radostech nemají ani potuchy rodiny, v nichž se nepěstuje ani bázeň boží, ani svědomitost v povinnostech, které máme vůči Bohu svému a duši své, vůči svým domácím i sousedstvu. Nedovolím si ani zmiňovati se o poměrech rodinných, kde rodiče jsou ustavičný nářek na děti nezvedené, avšak i děti snad na své rodiče nespořádané! A vina bez pochyby s obou stran! Bohužel! Avšak, okuste a vize, jak šťastný a milý jest život ve křesťanské rodině! Arci potřebí jest dříve si ho zakoupiti přemáháním sebe ve zlých vášních. Přičiňte se jenom a Hospodin požehná i vám!

Co znamenají slova Sirachova (35, 11): »Ve všem co činíš dobrého, budiž dobré mysli a veselé tváře, jako sv. Pavel píše, (2. Kor. 9, 7.): »Veselého dárce miluje Bůh?« Ejhle, jako u lidí se říká, že »kdo rád dá, dvakrát dá«, podobně počítá i Dárce všebo dobra a přijímatel i nejmenšího dárku, jenž ničím nepohrdá, co mu koliv přinášíme. Zdaž nás to nemá těšiti?

Ovšem, kdo jest zdrav a ze zdravých údů se těší a dobré vůle jest, může vesel býti, byť i z mozolů byl živ, řekněte mi: ale kdo jest nemocen, jak toho potěšíme? Tomu dí Písmo sv.: »Cti si lékaře, poněvadž ho potřebuješ; vždyt i jeho stvořil Hospodin. Od Boha všeliký jest lék. Moc nejvyššího dáno, by rostly byliny lékařské a moudrý muž nezhról se jich« (Sirach. 38, 1 n.), nebo ulehčí se jemu.

A byť i málo naděje mu poskytnuly léky a ubohý vzdychal pod tíhou bolestí svých, jedna jest naděje jeho, že i ty pominou a konec vezmou. A pak útěchou jest věřícímu křesťanu nemalou, že netrpí nadarmo, nýbrž každá chvíle, že se mu počítá desatero ba stonásob, odevzdá-li ji do vůle boží. Ve práci má křesťan zásluhu, než v utrpení má ji rozmnoženou na stokrát. A pak před

týdnem jsme viděli Ježíše Krista, muže bolestí největších: než pomínul i jemu Veliký pátek a nastala Bílá sobota a po ní slavné vzkříšení Páně. Nuže i když se vidí, že nastal komu jeho Veliký pátek, kéž se rozpomene, že i jemu nastane sobota s odpočinkem a výplata životem věčným!

Ještě mnohé věci bych vám mohl připomenouti, v nichž jest dovolena radost a veselost křesťanům, až po druhé povím více.

Zpíváme-li tudíž nyní v době velikonoční: »Raduj se všecko stvoření z Pána našeho vzkříšení«, tož právě křesťan má nejvíce příčiny se radovati. Neupírám, že všechny požítky pozemského života se týkající jsou pomějnější a téměř samy o sobě bezcenné, než v křesťanském životě nabývají i ty svoji ceny, jak sv. Pavel (I. Kor. 10, 31), napomíná novokřesťanů korintských: »Buďte že jíste, nebo pijete, neb cožkoliv jiného činite, všecko ke slávě boží činite.«

Bájesloví řecké vykládá, jaké zábavy a radovánky prý měli bohové, dle nich směli též Řekové sobě zábavy a radovánky zaříditi; podobně činili i Římané. Tak myslí i mnozí křesťané. Nejenom o posmrtných radostech budiž nám vykládáno, nýbrž také o radostech pozemského života, abychom, když jsme dle obrazu božího stvoření a Bůh náš se raduje, my i nyní s ním se radovali. A já pravím vám: Zajisté, kdo v Bohu se raduje a v jeho božské vůli své zalíbení má, ten i na světě ve stálé radosti a veselosti trvati může; a to proto, že spoléhá na pevný sloup vůle boží, a z té příčiny sám také pevnoty jeho účasten bývá. Ale kdo jen ku věcem tohoto světa své srdce obrátí, v nich výlučně zalíbení a rozkoš svou hledá, pravého pokoje ovšem míti nemůže, protože jak s těmi věcmi se děje, tak se děje i s ním. Jako se vše ve světě mění, tak se mění i člověk na ně spoléhající. Dokud oči a srdce své na věci pomějnější obraceti budeme, pokoje a útěchy pravé nenalezneme; ale obraťme je k Bohu a hned spokojeni budeme. Kdybychom tudíž neměli při tom žádné jiné výhody, již to mělo by nás pohnouti, bychom v Bohu svém se radovali. My všichni toužíme po radosti. »Vímět bratři,« dí sv. Augustin, »že se každý člověk rád veselí; avšak ne všichni hledají radosti tam, kde by jich hledati měli.« Založena-li radost tvá na tom, co tě dnes těší a zítřa se ti zoškliví, co se ti dnes líbí a zítřa už nelíbí, pak ovšem těžko takovému pomoci. Příkladem jest lid israelský na poušti. Obdrželí chléb nebeský, manna řečený, ale brzo se jim znechutil a žádali jiného pokrmu! Když došli svobody, hned zase toužili po porobě a otroctví; dychtili po Egyptě a chtěli se zpět navrátiti! Nikdy se na zemi právě radovati nebude, kdo si podobně povede. »Kdo však rozkoš a potěšení své,« dí sv. Augustin dále, »v Bohu a v plnění jeho božské vůle hledá, ten vždycky bude vesel a útěcha jeho bude stálá, poněvadž Bůh věčný jest. Chceme-li tedy míti radost stálou, přidržme se toho, jenž věčný jest a plnice jeho vůle božské, nabudeme pravou radost.« Amen.

Neděle I. po velikonoci (Provodní).

»Blahoslaveni, kteří neviděli, a uvěřili.«
(Jan 20, 29.)

Ježíš Kristus, vzkříšený, zjevil se, jakož s jistotou se domnívati můžeme, nejprv a přede všemi ostatními Marii, své požehnané Máti, pak milující kajčnici Marii Magdaleně (Jan 20, 14), též ostatním zbožným ženám (Mat. 28, 9), knížeti apoštolskému Petrovi (Luk. 24, 34), dvěma učedníkům na cestě do Emaus (Luk. 14, 13) a jedenácti apoštolům v Jerusalemě. (Jan 20, 26.)

Z úst všech těchto očitých svědků slyšel apoštol Tomáš, jemuž se této veliké milosti ještě nedostalo, tuto zvěst: »Viděli jsme Pána.« (Jan 20, 25.) Tomáš však jim nevěřil, nýbrž prohlásil slavně: »Neuzfím-li v rukou jeho bodení hřebů, a nepustím-li prst svůj v místo hřebů, a ruku svou nevložím v bok jeho, neuvěřím.« (Jan 20, 25.) Apoštol tento tedy zcela rozhodně prohlásil, že ve zmrtvých vstání Kristovo nejen v přítomnosti nevěří, nýbrž i též na dále věřiti nebude, když toho, čemu věřiti měl, na vlastní oči neuzří, a rukama svýma neohmatá; že tudíž vše ostatní apoštoly, vše učedníky, vše zbožné ženy i Marii Pannu za lehkověrnou a oklamanou považuje, potud, pokud vlastnímá očima a zkušností a v pravdě se nepřesvědčí; že jest odhodlán, tak dlouho nevěřiti, až Kristus Pán k vůli němu zvláštní zázrak zvláštního zjevení se před jeho očima učiní, a jemu obzvláštní milost prokáže, nejen svaté rány božských rukou, nýbrž i tajuplnou ránu jeho božského srdce se dotknouti. Apoštol byl tedy v tvrdošíjně a opovážlivě nevěře ponořen, a setrval v této nevěře po osm dní, jež, jak písmo dosvědčuje, uplynuly, až se Kristus též jemu zjevil.

Tomuto apoštolovi v jeho nevěře podobá se mnoho křesťanů v naší době, liší se však od něho nesmírně těžší vinou, kdyžť nejen všechna ona svědectví před sebou mají, jež apoštol měl, nýbrž i nad to nápadné zjevení se Kristovo tomuto apoštolovi s vyzváním: »Vlož prst svůj sem, a viz ruce mé, a vztáhni ruku svou, a vpust' ji v bok můj; a nebudiž nevěřící, ale věřící!«; víru tohoto apoštola samého s nadšeným vyznáním: »Pán můj, a Bůh můj!« a víru celého křesťanského světa se všemi jeho nesčetnými a nepopíratelnými zázraky všeho druhu, jež okrsek naplňují, před sebou mají, a sice tak, že o každém nyní, jenž by ještě div, aby věřiti mohl, požadoval, se svatým Augustinem se řici musilo: »Kdokoliv ještě divy požaduje, aby uvěřil, ten je sám velikým divem, protože, když celý svět věří, on nevěří. (Lib. de util. cred. c. 8.)

Nevěřci naší doby nemají před svatým Tomášem též této výmluvy, že Tomáš z mrtvých vstalého viděl, a se ho dotekl, oni však ho neviděli, a se ho nedotekli; neboť jeho uzření a dotknutí se dokazuje pravdu vzkříšení pro nás právě tak jistě mocné, jako kdyby to naše oči a ruce byly bývaly; poněvadž to pro nás jako pro něho zcela stejnou skutečnost stejně nepochybně zjišťuje. Ano,

nesmírně větší výhodou leží na naší straně; neboť sv. Tomášovi vytknul to Kristus: »Že jsi mne viděl, Tomáši! uvěřil jsi.«; nám však platí pochvala a odměna, když Kristus dodal: »Blahoslaveni, kteří neviděli, ale uvěřili.«

Tuto blaženost víry až v tomto životě na zemi rozjímati chceme spolu.

P o j e d n á n í.

Rozum člověka jest pro pravdu stvořen, bývá pravdou zušlechtěn, zdokonalen, a shledává v požívání pravdy svou blaženost; jako v protivě naopak skrze lež, skrze klam, skrze blud zneuctěn, pustošen, zmařen a skrze pochybování a zoufalství nešťastným se stává.

Tuto blaženost bude však člověk v tím dokonalejší míře požívati, čím dokonalejší sdělení pravdy, požívání pravdy a pravda sama jest, které požívá. Nuž však toto vše se děje skrze víru nejdokonalejším způsobem, jenž v tomto životě možným jest. Neboť sdělení pravdy víry má pro nás svůj poslední a nejhlubší důvod ve vševědoucesti a pravděmluvnosti Boha, který sám ani klamati, ani jiných oklamati nemůže. Ona má pro nás svůj bližší důvod ve zjevení skrze psané a podané slovo, jež oboje sdělením osobního slova božského jsou. Ona má svůj nejbližší důvod v učení a vedení od Krista a Ducha svatého ve věcech víry a mravů svobodomyšlné a neklamně založené církve boží. Spočívá tudíž toto sdělení pravdy víry nejen na doměnkách, jež pochybnost a nevědomost nevyklučují, nejen na míněních, jež blud a omyl nečiní nemožným, nejen na vidění, jež nejprv jen přirozené odůvodnění má, nýbrž bezprostředně na božské autoritě; ona je tedy božské, neomylné sdělení, při němž každý omyl, každá lež, každý blud nemožný, kdež pravda jen pravdou, a plnou pravdou jest. Není tudíž žádná pravda, která by z tak čistého, tak vznešeného, tak svatého, ano božského pramene nám se pryštila, jako pravda víry. Proto píše sv. Pavel: »Věra jest pevný základ, a jisté jakés přesvědčení«. (Žid. 11, 1.)

Podobně se to má též s přijetím a požíváním těchto pravd. Neboť přirozené pravdy poznáváme přirozeným světlem svého rozumu, bezprostředním nazíráním, anebo ze zkušenosti, anebo ze závěrků a důsledků bezprostředně poukázaných základních pravd, odtud odvozených pravd, a máme tyto přirozeným, světlým, přirozeným způsobem poznané pravdy též tímže přirozeným světlem stejně přirozeným způsobem jisty. Pravdy víry však přijímáme nadpřirozeným světlem milosti boží do svého ducha, poznáváme je též jen nadpřirozenou silou přesvědčení milosti od pravdy, a jen nadpřirozenou silou milosti pokládáme je jako takové za tak jisté, že nám za jejich vyznání a jich víru ani cena krve a života příliš drahou ani ne příliš těžkou není, jakožto milliony mučedníků dokazuje. Je tedy též požívání pravd víry nadpřirozeným způsobem poddán, a nadpřirozeným způsobem zajištěn, jako tomu u žádného přirozeného poznání a vědy není. V tomto

smyslu pravil Kristus k Petrovi: »Tělo a krev ti to nezjevily, ale můj Otec, jenž v nebesích jest« (Mat. 16, 17) a: »Prosil jsem za tebe, aby nezhylna víra tvá.« (Luk. 22, 32.) V tomto smyslu píše též Pavel k prvním křesťanům: »Nebo milostí spasení jste vírou, a to ne sami ze sebe; dar zajisté boží jest.« (Luk. 22, 32.)

To též konečně platí vzhledem na pravdy samy, jimž víra učí; nebo víra vede rozum nejen v širé požívání oněch pravd, jichž by svým přirozeným světlem buď zhoła ne anebo s velikou námahou, často nikoliv ne bez přimísení mnoha bludů nepoznal, nýbrž i oněch pravd, k nimž žádný stvořený rozum nikdy nepronikne, anebo by proniknouti nemohl, bez jichž neklamného poznání bychom ani klidně a šťastně zemřítí nemohli, a jež tudíž otázky životní řešiti mají. Takové otázky na př. jsou: Jakým způsobem mám a mohu nejvyšší bytosti libě sloužiti? V jakém poměru stojím ku světu zevnějšímu, ku svým spolublížním a k Bohu? Když jsem Boha urazil, mohu ho smřítí? A jak? Odkud pocházejí veškerá zla tohoto světa? Odkud tak často štěstí bezbožných a neštěstí bohabojných? Co bude mým osudem po smrti? Jakým způsobem a jakými prostředky mohu plného klidu, pravého pokoje svého srdce, pravé blaženosti, po níž moje celá přirozenost volá, dosíci? Veškery tyto otázky luští pravdy víry s neomylnou, neklamnou jistotou a určitostí. Nad to uvádějí rozum člověka do nescíslných tajemství, jež už co do své přirozenosti zcela božské jsou, od tajemství stvoření, vykoupení, posvěcení člověčenstva vzhůru až v nekonečné moře tajemství, až do nekonečných hlubokostí boží Trojice. A všechny tyto pravdy a tajemství nechává nás víra poznávati se stejnou, stále neomylnou jistotou božího zjevení ve stále nadpřirozeném světle božské milosti. Co jest naproti veškero přirozené vědění? Temný svit broučka proti světlu slunce, když v poledne překrásný den ozařuje. A v tomto nezměrném světle nekonečných pravd a tajemství odpočívá rozum lidský, a jest přesycen, a jest v pravdě šťasten a blažen, byť i tělesnýma očima ničeho neviděl, a přirozeným rozumem ničeho pochopiti nemohl. Odtud slovo Kristovo: »Blahoslaveni, kteří neviděli, a uvěřili.« Ale právě proto nešťastní, kdo nevěří; jelikož, kde žádné víry není, lež, omyl, blud, a proto bída veškery vchody otevřeny sbledává.

Srdce člověko je pro milování stvořeno, »a život srdce, dí sv. Tomáš z Aquinu, jest láska« (De dilect. Dei c. 17, S. Aug. de subot. dilect. c. 6.) a jak i jeho láska, takový jest život, je srdce samo. Jest láska šťastna, tož je též srdce šťastno, tož je též člověk šťastný. Láska srdce jest však šťastna, jen když předmět, který miluje, srdce úplně uspokojuje. Nuž poskytněme to muto malému srdci lidskému veškery statky, veškery cti, všechny radovánky světa, a nechejme je v nich hýřiti až ku přesycení; poskytněme mu veškery pozemský lesk, vše stvořené krásy, veškeru jen možnou protilásku stvoření, a nechme je požívati, až do plna; vynalezněme se vši vědou a uměním vždy nové a vždy

jiné požítky, a poskytujme mu je až do konce časů; nemůže přece uspokojeno, uklidněno, šťastno býti; řeknu vždy zas: Příliš špatné, příliš málo, příliš krátké! Příčina toho jest, že pro nadpozemské poklady, slávu a rozkoše, pro nebeskou slávu, pro neskončené dobro stvořeno, a od svého Stvořitele schopno učiněno jest, aby ho též požívalo: jak sv. Augustin píše: »Nepokojno jest naše srdce, až odpočine v Bohu, svém stvořiteli.« Kdož nyní povznese chudé srdce lidské až k Bohu, svému stvořiteli? Kdo je v Bohu ponořil? Kdo je s Bohem sloučil? Božská víra, a tato víra jedině ukazuje mu prostředků k tomu. Víra ukazuje mu cestu nevinnosti a cestu pokání, a podává mu prostředky, aby nevinnost zachoval, a pokání konal. Víra poučuje je, a ukazuje mu ctnost v její nadpřizžené ceně, a podává mu prostředky milosti, vše ctnosti si přisvojiti až do nejvyššího stupně svatosti a dokonalosti. Víra odkazuje mu věčně trvajícím nebe jako odplatu za krátké námahy času, podává mu prostředky milosti, jimiž této odměny též skutečně dobytí si může. Víra dává mu neklanou jistotu, že Bůh, když to spravedlivé jest, skutečně k němu přijde, že Bůh v nejsvětější svátosti se skutečně s ním spojí, že už Boha v tomto životě požívá, že Bůh skutečně v něm a s ním zůstává, že mu toto požívání Boha na vždy zůstává, a se konečně ve věčnou blaženost Boha promění. K tomuto požívání povznášá nyní víra svými prostředky milosti lásku srdce člověka posvěcujíc je až k božské lásce. V tomto spojení lásky člověka s Bohem už zde na zemi v jisté naději, že toto spojení lásky se v celou věčnost promění, požívá srdce lidské všeho, čeho si jen přáti může, vše ostatní nemá žádné vnady, žádné ceny už pro ně, jest zcela spokojeno, klidno a šťastno, ač z toho ničeho nevidí a nechápe. Tudíž slovo Kristovo: »Blahoslaveni, kteří neviděli, a uvěřili.« Ve víře zajisté kotví tato láska k Bohu a klid srdce.

Chceme tudíž, nejmilejší, už na tomto světě šťastni a blaženi býti, otevřme svůj rozum pravdám víry, uvolněme své srdce lásce víry; zařídme svůj život dle zásad víry, a povznesme se pomocí milosti víry nade vše pomíjitelné na světě až k nebesům, až k Bohu samému, plni naděje: »Blahoslaveni, kdo neviděli, a uvěřili.« Amen.

Dle *Jiřího Patisse* z Továřství Ježíšova dr. Ant. Ondroušek.

LISTY VĚDECKÉ.

Eucharistické listy.

Pastýřské listy Jeho Excellence dra. Josefa Bilczewského,
arcibiskupa Lvovského.

Z polského originálu podává dr. Josef Tumpach.

(Dokončení.)

D o d a t e k.

Na Zelený čtvrtek roku 1906 vydal nejdůst. pan arcibiskup dr. Bilczewski pastýřský list a instrukci pro duchovenstvo »o prvním sv. přijímání dětí«,¹⁾ a to na základě slov: »Nechte maličkých přijíti ke mně.« (Luk. 18, 16.) a se zřením k dekretu posv. Sboru odpustkového ze dne 12. července 1905 »Adolescentès«.²⁾ Některé věci v tomto pastýřském listě, totiž ty, které se týkají jiného času pro první sv. zpověď a jiného pro první sv. přijímání, byly pozměněny právě uvedeným pastýřským listem »O chlebu života«, avšak jiné, zejména ty, které se týkají slavnostního prvního sv. přijímání, trvají posud pro arcidiecesi Lvovskou v platnosti, a jelikož jsou toho způsobu, že nebude na škodu, je poznati, proto neváháme je tuto v *dotatku* položit.

První sv. přijímání dětí.

»Nechte maličkých přijíti ke mně.«
(Luk. 18, 16.)

Důstojní a milení bratři!

Celá naděje osady a církve spočívá v křesťanském vychování dětí. Čím je z jara pro stromy a obilí, a tudíž i pro všeobecný blahobyť květ, tím jsou pro člověka a pro společnost dobře zvedená léta chlapecká.

¹⁾ Viz Arcib. Jos. Bilczewského »Listy pasterskie i mowy okolicznościowe«, Mikołow-Warszawa 1908, str. 379 nn.

²⁾ Viz Ord. list Praž. 1905, str. 111 n.

Nic pak nepomáhá k vytvoření silného a ušlechtilého charakteru tak jako dobrá zpověď a slavné první sv. přijímání. Naučilo-li se dítě plniti tyto nejdůležitější úkony života křesťanského s vroucí věrou a pochopením celého jejich významu, tu, byť je později bouře života odervalo od Krista, k němu se zase vrátí. Vzpomínka na dobré první sv. přijímání půjde s ním a bude na ně obrazy nejčistšího štěstí toho dorážeti tak dlouho, až tento nový marnotratný syn řekne: *surgam et ibo Patrem meum* — vrátím se k Bohu a Otci svému, neboť u něho mně bylo dobře, velmi dobře.

Maje na paměti tento veliký vychovávací význam prvního sv. přijímání, přivedl by sv. Otec Pius X. rád k této slavnosti do kostela celou osadu, a proto udělil plnomocné odpustky nejen dětem v den jejich prvního přijímání, nýbrž i rodičům a pokrevencům až do třetího kolena, kteří se slavnosti prvního sv. přijímání dětí zúčastní, když se vyzpovídají a téhož dne ke stolu Páně přistoupí. Jiní věřící, kteří se prvního přijímání dětí zúčastní, nabývají odpustků sedmi let a sedmi kvadragen, vzbudí-li aspoň lítost nad svými hříchy. (Dekret. posv. Sboru odpustkového z 12. července 1905.)

Z toho, co jsme pověděli, vyplývá však pro nás kněze povinnost, abychom přijímání to co nejlépe připravovali a co nej-slavněji uspořádali.

Mým nejrůcnějším přáním jest, aby den prvního sv. přijímání byl každoročně největším svátkem v osadě.

Vím, že veškero duchovenstvo je téhož přesvědčení. Vím též, že na mnohých místech naší arcidiecese koná se již první sv. přijímání dětí velmi slavně. Ano v některých osadách zavedli duchovní správce před tímto sv. přijímáním i malé missie. Missie těch nepřikazují. V té příčině ponechávám každému volnost. Ale jde mně o to, aby způsob konání prvního sv. přijímání byl všude co možná stejný. Proto též, pojednav o věci té na XX. schůzi děkanů (vikářů) u mne shromážděných, podávám ve směru tom příslušné pokyny a předpisy.

Kdy se má počítati s přípravou k prvnímu sv. přijímání.

a) *Příprava vzdálenější.*

Vzdálenější příprava k prvnímu sv. přijímání počíná se okamžikem, kdy dítě přestoupilo školní práh a kdy se tedy počíná učiti katechismu. Hned při první hodině, když vysloví kněz slovo Bůh, upozorní též děti, že Syn boží, Pán Ježíš, přebývá v našich kostelích v pravdě a skutečně v nejsv. Svátosti jako náš otec, pěstoun, nejlepší přítel a rádce. Tomuto Pánu Ježíši, ukrytému v nejsv. Svátosti, patří naše nejhlubší úcta, láska a poslušnost. Kdykoli ho potká dítě neseného jako Viaticum k umírajícímu, má před ním padnouti na kolena. V kostele má mysliti jenom na něho. On též vstoupí za nedlouho v první sv. přijímání do duše dítěte jako její nejsvětější pokrm.

Krátce, Ježíš ukrytý v nejsv. Svátosti má býti tím duchovním sluncem, které nikdy nezmizí s obzoru vyučování katechetického, nýbrž ozařuje a rozehřívá je stále svým nebeským žářem.

Často budiž mluveno též o příkladech zbožných dětí a velikých ctitelů nejsv. Svátosti, což budiž s dětmi též opakováno, a spolu buďte děti nabádány k navštěvování Pána Ježíše v nejsv. Svátosti.

Hodinu, při níž nebylo vzpomenuť nejsv. Svátosti, hodinu takovou pokládám skoro za ztracenu.

Ve kterém roce mají děti býti vedeny k sv. přijímání? Poněvadž děti před prvním sv. přijímáním mají býti třikrát nebo čtyřikrát u zpovědi, je třeba nejprve rozhodnouti, ve kterém roce svého života mají přistoupiti k první sv. zpovědi. Nuže, první sv. zpověď má se položit do devátého roku života čili do třetího školního roku dítěte.¹⁾

Také venkovské děti, které školy nenavštěvují, mají býti v desátém roce vedeny ke svaté zpovědi. Výjimku možno učiniti jenom s dítětem méně duševně vyvinutým a připustiti je ke sv. zpovědi o něco později. Důvod, proč se nemá se sv. zpovědí odkládati na dobu pozdější, jest zřejmý. Vždyt i venkovské děti dospívají nyní dříve než dříve. V osmém nebo devátém roce dovedou již zcela vědomě lháti, klíti, krásti, zarmucovat rodiče, a proto se musí též zpovídati.

Jest známo, že cena zpovědi závisí hlavně na tom, jaká jest lítost nad hříchy. Proto vám, bratři moji, kladu na srdce, byste dětem co nejdůkladněji vyložili podstatu nadpřirozené lásky boží, nedokonalé i dokonalé, a z ní vyplývající nedokonalé i dokonalé lítosti. Neboť čím zachráně se člověk, rozemůže-li se náhle doma nebo venku a nepřijde-li kněz s absolucí včas do odlehlé víscky? Ničím jiným leč úkonem nadpřirozené dokonalé lítosti. A proto ji musí umět každou chvíli vzbuditi. Naučte děti hned v prvním roce těm několika slovům (veršikům): »Věřím v tebe Bože živý . . Doufám v tebe, protože jsi věrný . . Bože, ač tě nepochopuji, přece nade všechno tě miluji . . Nade všechno, co stvořeno, neboť tys dobro nekonečné . . Ach, lituji všech svých hříchů jedině z lásky k tobě . . A litoval bych jich, i kdyby ani pekla za hříchy nebylo . .«

Cvičte s dětmi často tyto úkony, a když budou již děti rozvinutější, vyložte jim význam i celý obsah jejich, a pak přejdou v život a krev dítěte tak, že stokrát denně, při práci doma, ve škole, v radosti i žalu i když se v noci probudí, bude opakovati slova: »Bože, ač tě nepochopuji, přece nade všechno tě miluji . . Ach, lituji všech svých hříchů jedině lásky k tobě.«

Takovýmto častým vzbuzováním úkonů dokonalé lásky k Bohu a dokonalé lítosti, zvláště po každém těžkém hříchu, trvati bude dítě v neustálém spojení s Pánem Ježíšem. Dnes tomu bývá z největší části jinak. Nastalá děsná hniloba mravní, kterou

¹⁾ Nyní ovšem viz, co řečeno o době první sv. zpovědi výše.

u mnohých přerušuje pouze den sv. zpovědi. Hned po zpovědi pak vracívají se lidé k týmž hříchům, myslíce si: »Však se zase vyzpovídám!« Neváží si společného života s Bohem. Necítí nebezpečnosti ani ztráty, již duši svoji ohrozili, trvajíce celé týdny, ba měsíce v neoplakaných smrtelných hříších.

Kéž by toto bludné jednání světských lidí nemělo nikdy základu ve vině nás kněží! Kéž by se každému z vás s pomocí boží podařilo vstřípiti hluboko v duši děti péči o stálé zachování čistoty srdce a duše a o takový život, aby byly hodny třeba denně přijímati nejsv. Svátost!

Víme, že dokonalá lítost a upřímnost při sv. zpovědi závisí na milosti boží, které si nutno vyprositi vroucí modlitbou. Proto vás, bratři moji, prosím, přikazujte dětem, aby aspoň týden před přijetím sv. svátostí přidávaly ke svému obvyklému Otčenáši ráno a večer aspoň jedno »Zdravas« na úmysl, by vykonaly dobrou sv. zpověď a za účelem hodného přijetí nejsv. Svátosti. Vy pak sami modlete se též více v čase tom za milou mládež při breviáři, při mši sv. a při modlitbách soukromých.

Tolik tedy o vzdálenější přípravě k prvnímu sv. přijímání.

b) *Příprava bližší.*

Bližší příprava spadá do čtvrtého roku školního¹⁾ a záleží ve zvláštním podrobném vyučování v nejsv. Svátosti a způsobu, jak se má přijímati. Jak dlouho má trvati tato příprava? Obyčejně se praví, že 4—6 neděl přede dnem prvního sv. přijímání, a ne déle, aby se přílišným prodlužováním děti neunavily a touha po sv. přijímání se u nich neslesabila. Nevymezují termínu této přípravy. Děti, které se vyučování pravidelně zúčastňují, jest možno připraviti rychleji; děti však, které do školy nepřicházejí, potřebují více času a práce. Rozum a srdce kněžské praví každému, že příprava musí trvati tak dlouho, až budou děti připraveny co nejlépe.²⁾

První sv. přijímání připadá tedy do desátého roku života dítěte a není dovoleno bez velmi vážného důvodu klásti je za tento termin. I venkovské děti, jež do školy nepřicházejí, jsou již ve věku tom dostatečně vyspělé, aby mohly oceniti dosah tohoto svatého úkonu. Rodičům v městech, kteří nejednou usilují o to, aby se jejich dětem odložilo sv. přijímání na dobu pozdější, je třeba klidně a vřele vyložit, že katecheta zná přec duši dítěte, že si přeje jeho dobra neméně než rodiče, a že v gymnasiu nebude času na důkladnou přípravu. Katechismus římský žádá jen, aby se kněz u dětí přesvědčil, mají-li o Svátosti té nějakou známost nebo touhu po ní.

Zpověď před prvním sv. přijímáním má býti vždy generální, aby dítě mělo příležitost předcházející zpovědi buď doplniti, nebo napraviti.

¹⁾ Viz však, co bylo řečeno o stáří primokommunikantův výše.

²⁾ Viz opět výše, co platí nyní o věci té.

Slavnost prvního sv. přijímání.

První sv. přijímání konáno budiž v neděli v oktávě Božího Těla. Kdyby se pro výjimečné okolnosti místní nemohla toho dne slavnost ta konati a kdyby se na př. pro veliký počet dětí musila rozdělit, pak budiž zvolen k tomu svátek Nanebevstoupení Páně.¹⁾

Sv. přijímání ať se koná při ranní mši sv. Za tím účelem duchovním, kteří nemají kaplana, dávám ve svátky ty právo binace. Kdyby duchovní nemohli užiti práva binace, ať se v den prvního sv. přijímání místo zpívané mše sv. slouží časnější mše sv. tichá. Tato slavnost a hodina prvního sv. přijímání budiž oznámena lidu s kazatelnou v neděli před prvním sv. přijímáním, při tom pak ať se kněz pomodlí s lidem jedno „Zdravas“ za zdar této veliké události, farníci buďtež vyzváni ke vroucí modlitbě soukromé na ten úmysl, a buďtež požádáni, by v počtu co možná největším přišli v ten den do kostela. V některých farnostech panuje obyčej, že v neděli před prvním sv. přijímáním duchovní správce v kostele přede tvářmi celé osady zkouší děti, které mají jíti po prvé k sv. přijímání, z toho, čemu učí katechismus o nejsv. Svátosti.

Chrám Páně ať je v den prvního přijímání ozdoben co nejškvěleji. V předvečer slavnosti budiž také dlouho vyzváněno.

V den slavnosti samé shromáždí se děti v budově školní nebo farní, nebo v jiné budově²⁾ blízko kostela, načež duchovní správce, oblečený v pluvíál, zaintonovav před hlavním oltářem vhodnou píseň k Pánu Ježíši nebo k Panně Marii, vyjde processionaliter k mládeži, pokropí ji svěcenou vodou, uvede ji v páru do kostela a postaví ji před hlavním oltářem, chlapce a dívky zvlášť. Kdyby nebylo možno shromáždit děti ve škole nebo ve faře, bude je kněz očekávat u brány kostelní.

Potom vyjde farář, aby sloužil tichou mši sv. Před počátkem mše sv. vyzve děti, aby obnovily křestní slib. Klademe tuto náčrt takové promluvy :

Mé drahé děti !

Bude tomu skoro deset let, co vás přinesli do kostela kmotři vaši, protože jste samy ještě přijíti nemohly. A proč vás sem přinesli? Aby žádali pro vás za svátost křtu sv. Tehdy se vás kněz také tázal, odříkáte-li se satanáše — a všech skutků jeho. A poněvadž jste ještě neuměly mluvit, odpověděli za vás kmotrové, že odříkáte se satanáše, i skutků jeho, i pýchy jeho. Dále pak za vás mluvili a se zaručovali: že věříte v Boha Otce, všemohoucího Stvořitele nebe i země — i v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho narozeného a ukřižovaného — i v Ducha svatého, sv. církve obecnou, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla z mrtvých vzkříšení a život věčný.

¹⁾ Ve Lvově a kde toho místní poměry vyžadují, může se první sv. přijímání konati i v jiný den.

²⁾ Přihlíženo tu k poměrům v Haliči.

Teprve potom udělil vám kněz svátost sv. křtu . . . Byla to veliká milost, tato svátost křtu svatého! Neboť přede křtem má člověk na duši dědičný hřích a skrze hřích je sluhou a poddaným satanovým. Kdyby zemřel beze křtu, nevejde do nebe a nikdy neužít Pána Boha ani nejsv. Matky.

Rozjímaly jste, milé dívky, o tom, jak velikým dobrodiním božím je křest sv. Poděkovaly jste za ně Pánu Bohu? Snad jste tak nikdy neučinily! Proto je třeba, abyste dnes, a to z celého srdce vzdaly díky Pánu Bohu za to, že jste se křtem sv. staly katolíky a dětmi božími.

Ale díky tyto samy ještě nepostačují. Teď, kdy již máte užívání rozumu a znáte pravdy naší sv. víry, je třeba, abyste též obnovily ony sliby, které za vás učinily kdysi kmotrové; je třeba, abyste samy svými ústy pověděly Bohu, že znovu a na vždy odříkáte se zlého ducha, i všech skutků jeho čili hříchů, že celým srdcem věříte a až do posledního dechu věřiti budete vše, co Bůh zjevil a co nám skrze svou církev sv. katolickou k věření podává, že konečně chcete vždy milovati Pána Boha nade všecko a bližního svého jako sebe sama.

Poklekněte tudíž, děti mé, a modlete se spolu se mnou modlitbu, ve které poděkujete Bohu za křest sv. a učiníte slib, že chcete býti vždy dobrými katolíky.

Budu modlitbu tu říkati pomalu. Každý z vás ať ji říká se mnou s největší zbožností:

»Bože můj, Otče, Synu a Duše svatý! Z celého srdce děkuji ti za všechna dobrodiní tvá, a zejména za svátost křtu svatého, jímž jsi mně udělil milost posvěcující, očistil jsi mne od hříchů prvotního a učinil jsi mne Svým dítětem. Protože jsem tehdy ještě nemohl mluvit, slibovali za mne kmotrové moji, že budu vždy dobrým křesťanem katolickým. Nyní, kdy již mám užívání rozumu, chci v tomto slavnostním dni opakovati a obnoviti svými ústy slib křestní, a proto z plna srdce volám: ¹⁾

Věřím v Boha Otce, všemohoucího Stvořitele nebe i země. Věřím v Ježíše Krista, Syna jeho jediného, Pána našeho narozeného a ukřižovaného. Věřím v Ducha svatého, svatou církev obecnou, svatých obcování, odpuštění hříchů, těla vzkříšení, život věčný. Odříkám se znovu a na vždy satana, odříkám se pýchy jeho i všech skutků jeho. Slibuji, veliký Bože, že budu zachovávat i všechna přikázání tvá i přikázání svaté církve tvé. Slibuji, že tě budu milovati nade všecko a bližního jako sebe samého. Tobě, Bože můj, jediný v Trojici svaté, chci sloužiti nyní i na věky. Tak mně, Bože, pomoz! Amen.«

¹⁾ Jiná formule obnovení slibu křestního jest v katechismu.

(Tuto modlitbu je třeba již při přípravě na sv. přijímání říkati aspoň jednou s dětmi ve škole nebo v kostele, aby znaly dobře její obsah.)

Potom se začíná mše sv., při které děti zpívají (s lidem) píseň o nejsv. Svátosti. Jsou-li ve farnosti dva nebo více kněží, ať se jeden z nich po pozdvihování pomodlí s dětmi vzbuzení víry, naděje, lásky a touhy. Je-li tam jenom jeden kněz, zpívají až do sv. přijímání. Po svém přijímání obrátí se celebrant zase k dětem a promlouvá k nim asi takto:

Promluva před sv. přijímáním.

Šťastné děti!

Před chvílí poděkovaly jste Pánu Bohu za milost křtu svatého a slíbily jste, že chcete býti vždy zbožné a hodné.

Nyní přiblížil se nejšťastnější okamžik vašeho života, protože máte již přijmouti Pána Ježíše v nejsv. Svátosti.

Když Israelité na poušti spatřili po prvé mannu, kterou jim Pán Bůh poslal zázračně k požívání, tázal se jeden druhého: *man hu* — co je to, protože před tím jí nikdy neviděli.

Vy, patříce na nejsv. Svátost, netázete se: »*man hu*« — co je to? Neboť vy již víte, že pod způsobou chleba a vína je tady živý Pán Ježíš, týž, který se narodil z nejsv. Panny Marie, týž, který žehnal dětem a tiskl je k Srdci svému, týž, který za nás na kříži umřel, a mrtvých vstal a sedí na pravici Boha Otce. Nuže, tento Pán Ježíš přichází nyní k vám, nejen aby vám žehnal, nýbrž aby byděl v srdci vašem, aby vám pomohl poctivě žíti, byste jednou mohly šťastně umříti a těšiti se s ním na věky v nebesích.

Jistě že, děti mé, těšily jste se velice na tento den? Ale i Pán Ježíš velice se naň těšil. Pravít vám, jako pravil kdysi apoštolům: »S toužebností jsem žádal slaviti s vámi tohoto beránka čili toto svaté přijímání.«

A štěstí vaše je tím větší, že od této doby budete ho přijímati často, totiž po každé dobré zpovědi.

Vzpomeňte si, jak vítaly děti židovské Pána Ježíše, vjíždějícího na oslici na svátky do Jerusalema. Házely mu ratolesti olivové na cestu a zpívaly: »Hosanna«, což znamená: »Čest a sláva — Synu Davidovu! Požehnaný, jenž se béte ve jménu Páně! Hosanna na vysostech!« »Hosanna!« volejte v duši své i vy. »Čest a sláva Pánu Ježíši, jenž přichází k nám v nejsvětější Svátosti!«

Když blahoslavená Panna Maria navštívila svou tetu svatou Alžbětu, zvolala Alžběta: »Odkud mi to, aby Matka Pána mého přišla ke mně?« I vy volejte:

»Odkud mi to, že nikoliv jen nejsv. Panna Maria, nýbrž sám Pán Ježíš přichází ke mně, aby nasytil ubohou duší mou? Cítím a vyznávám, že jsem velice nehoden milosti té.«

Ano — jsem nehoden, Ježíši můj, abys vešel do přibýtku srdce mého. Ty sám učiň mne tudíž toho hodným. Já pak ještě jednou tě ujišťuji, že velice a jenom z lásky k tobě lituji svých

bříchů — věřím všechno, co jsi zjevil, a doufám, že mi dáš milosti ke spasení potřebné. Chci tě vždy milovati z celé duše své . . .

Přijď již, můj Ježíši, přijď, neboť toužím velice po tobě . . .

Nyní, mé děti, pomodlíme se vzbuzení víry, naděje, lásky a touhy před sv. přijímáním.

Tu poklekne celebrant po straně oltáře a říká vroucně, hlasitě a pomalu, tak aby ho všichni mohli slyšeti, zmíněné vzbuzení víry, naděje, lásky a touhy.

Po té děti za vůdcovství kněze, učitele nebo jiné vážné osoby říkají hlasitě obecnou zpověď: Já bidný hříšník . . . Ministranti pak říkají latinsky *Confiteor* . . . Následuje *Miseratur vestri* atd. Když kněz říká: *Ecce Agnus Dei*, říkají děti: Ejhle, Beránek boží . . . Mají-li děti svíce v rukách, ať je před sv. přijímáním zhasnou. Tam, kde není dostatečného dozoru nad dětmi, chci raději, aby děti nepficházely do kostela se svíčkami, protože jedno může snadno zapáliti šat druhého. Při rozdělování sv. přijímání zpívá veškeren lid ve své řeči žalm: *»Laudate pueri Dominum — Chvalte služebníci Hospodina«*, a trvá-li přijímání déle, ještě hymnus *»Magnificat — Velebí duše má Hospodina . . .«*

Při rozdělování sv. přijímání ať jedná kněz vždy s největší lahodností a příjemností, byť se děti dopustily nějaké chyby nebo způsobily zmatek při přistupování ke stolu Páně.

Po sv. přijímání kněz poklekne a říká zase s dětmi hlasitě vzbuzení víry, úcty a lásky.

Potom dokončí celebrant mši sv. a po mši sv. má ještě promluvu tohoto obsahu:

Nástin promluvy po sv. přijímání.

Stalo se! Čeho jste si, milované děti mé, tak velice přály, to jste před chvílí obdržely. Pán Ježíš jest již ve vašem srdci. Větší milosti nemůže vám Bůh na této zemi prokázati. Proto je třeba nyní mu poděkovati. Král David nepřijal nikdy nejsv. Svátosti. Obdržel jen daleko menší milost boží, než vy. A přece proniknut vděčností, volal z hloubi duše: *»Čím se odplatím Hospodinu za všechno, co učinil mi?«* (Žalm 115, 12.) Snad i vaše duše volá v tomto okamžiku: *»Čím se odplatím Pánu Ježíši za všechno dobré, kteréž mi učinil, a zvláště za to, že mne nasytil tělem a krví svou nejsvětější?«*

Co mu dáte? Zlata ani stříbra nemáte. Ostatně Pán Ježíš po zlatu netouží. Onť chce od vás něco jiného. *»Synu, dcero, já ti dal ve sv. přijímání své Srdce — tak mluv — dej mi tudíž i ty srdce své!«* Odpovězte mu: Když ty, Pane Ježíši, ničeho jsi pro mne nelitoval, když jsi mně s takovou láskou dal celého sebe v nejsvětější Svátosti, nebudu ani já ničeho litovati pro tebe. Dávám ti tedy i já srdce své. Vezmi si je. Chci tě milovati nyní i na věky.

Avšak není dosti na tom, milovati Pána Ježíše jenom ústy. Skutky je třeba dokázati, že ho milujeme. A proto buďte toho pamětlivi, abyste nikdy v neděli a ve svátek nezanedbaly mše sv. ani katechese.¹⁾

Navštěvujte též často nejsv. Svátost. Kéž bych se dočkal takové radosti, jaké se dočkali u dětí své farnosti jiní faráři. V ně-

¹⁾ O katechisování nedělním a svátečním i za pomoci zbožných laiků jedná pastýřský list arcibiskupa Bilczewského ze dne 20. ledna 1901.

kterých farnostech zvolily si totiž děti zvláštní hodinu odpoledne jednou v měsíci pro svou zvláštní dětskou adoraci! Děti z celé osady se sejdou. V kostele rozvinou svoji školní korouhev. Farář vystaví jim v monstraci Pána Ježíše a zazpívá: »Svatý, svatý . . .« Starší hoch modlí se růženec a děti odpovídají. Po růženci zpívají děti píseň (příslušnou). Potom jsou litanie k nejsv. Srdci Páně nebo loretánská k Panně Marii a konečně píseň (»Zvěstuj Těla . . .«), požehnání a »Pochválena . . .«

Matky přinášejí k této adoraci dětské i svá nemluvnata.

Kdo z vás nemůže jíti častěji do kostela na adoraci, nebo nemá času, nebo bydlí daleko, ten ať doma při práci, učení, co nejčastěji pozdravuje Pána Ježíše, modle se tu krásnou modlitbičkou: »Chvála a díkyčinění v každém okamžení buď Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti. Kolik minut v hodině a hodin ve věčnosti, tolikrát budiž pochválen Ježíši, má lásko!«

A nyní jest, milené děti mé, nejvhodnější čas, abyste si vyprosily hojných milostí na Pánu Ježíši. Pán Ježíš, který vám dal ve sv. přijímání sebe sama za pokrm, neodepře vám v této chvíli ničeho. Proste ho tedy, proste ho o věci nejčtetnější. Nejprve ho proste o milost, abyste ho od této chvíle žádným těžkým hříchem neurazily, abyste byly vždy tak svatými, byste ho třeba denně mohly přijímati. Proste ho také, by vám pomáhal v učení, by vás vždy svou nejsvětější ochranou provázel.

Proste ho o milosti pro své rodiče, pro otce, který musí těžce pracovati, abyste měly vezdejší chléb, pro matku, která se tak velice starala o to, aby vás poctivě vychovala, a nad vámi snad často i plakala. Rcete Pánu Ježíši: Ježíši, vynahraď mým dobrým rodičům všechno dobré, co pro mne kdykoliv byli učinili. Já pak se vynasnažím ze všech sil, abych jim byl jenom potěšením, radostí a podporou.

Jaké to štěstí, mítí otce a matku! Ale snad jsou mezi vámi sirotci, jichž po dnešním sv. přijímání otec ani matka již nepocelují, jichž nepřivinou k svému srdci, protože už je kryje brob. Nuže vy, sirotci milovaní, modlete se nyní po sv. přijímání hodně ze své milé zemřelé. Rcete: Pane Ježíši, přijmi toto mé první sv. přijímání jako duchovní dar, který kladu do tvých rukou za duši svého otce, za duši své matky. Kdož ví, zdaž jim toto první sv. přijímání neukráť muk očistcových . . . zdaž jim neotevře nebe. Modlete se též, milované děti, za sv. Otce, který vás sice nezná dle tváře a nikdy vás neviděl, ale přece vás velice miluje, jak to nejednou řekl a nejednou i polským dětem poslal své požehnání. Modlete se též za našeho arcibiskupa, který se každodenně modlí za vás, a nic více si nepřaje, než aby z vás vyrostli poctiví lidé, Bohu ke cti a sobě i rodičům ku prospěchu. Modlete se i za nás kněze, kteří jsme vás ku sv. přijímání připravovali. Za všechnu práci svou žádáme si jen jedné odměny, totiž abyste byly vždy dobrými katolíky. Modlete se, aby osada naše byla v celé diecesi nejzbožnější a nejlepší, aby se tu všichni milovali a jeden druhému

aby jen dobře činil. Modlete se za celý náš kraj i milou vlast, aby jí dal Pán Bůh lepší osud.

A nyní přineste Pánu Ježíši ještě jednu obět, abyste mu dokázaly, jak ho milujete. Všichni víme, kolik zla vyplývá z kouření cigaret a pití kořalky, rumu, piva a araku. Nikdo nedá cigarety ani kořalky zadarmo. Odkud tedy vzíti na ně peněz? Nejednou kradou děti rodičům obilí a vejce a prodají je v krčmě. Je nutno, aby tento hřích přestal. — A proto pryč s kořalkou, pryč s papirosami! Poslyšte tedy, hoši, dobře, co vám nyní povím. Učiňte Pánu Ježíši nikoli slib, ani přísahu, nýbrž přívěd, že žádný z vás nebude až do ukončení osmnáctého roku kouřiti papiros, doutníkův a vůbec tabáku. Pán Ježíš vás tak miloval, že za vás umřel na kříži a dává se vám za pokrm ve sv. přijímání. Je tedy nutno, abychom pro něho ničeho nelitovali a zřekli se všeho, co vede ke hříchu. A nyní říkejte, hoši, hlasitě: »Připovídám ti, Pane Ježíši, že z lásky k tobě nebudu kouřiti až do konce osmnáctého roku svého života.«

Hoši pak a dívky, připovídejte společně, hlasitě a rcete: »Pane Ježíši, z lásky k tobě nevezmu do konce dvacátého roku svého života do úst ani kapky kořalky, rumu, araku a žádné pálenky. Pomoz nám, Pane Ježíši, abychom za přispění tvé nejsvětější Matky svědomitě a naprosto dostáli tomu, co jsme v této chvíli připovídali.«

Konečně ještě několik slov k vám, při naší dnešní veliké sviavnosti přítomní rodičové, přibuzní a poručníci dětí, a všichni drazí osadníci! Nejprve jsem tomu rád, že vám mohu srdečně poděkovati a vzdáti pochvalu za to, že jste pilně poslali děti do školy a k vyučování sv. náboženství, by se mohly dobře připraviti ke zpovědi a k prvnímu sv. přijímání.

Vidím radost na vašich tvářích a nedivím se tomu, protože máte víru v duši a víte, že dnes potkalo děti vaše největší štěstí, jakého se může dostat člověku na zemi. Všaktě zpíváte:

»Andělé, ni Cherubini,
nemají ni Serafini,
čeho člověk v hojnosti má,
Tělo Páně když přijímá.«

Ano, moji drazí, kdybych měl moc, abych mohl na okamžik odhrnouti záclonu, která nás dělí od světa duchů, viděli bychom, jak přisluhovali andělé vašim dětem při sv. přijímání.

Jistě že vám tane v této chvíli na mysli vaše první svaté přijímání. I vy jste tenkrát připovídali Pánu Ježíši, že mu chcete věrně sloužiti po celý svůj život. Dostáli jste těmto přívědím? Nevychtá vám svědomí, že jste Pána Ježíše nejednou jako Jidáš hříchy svými zradili a jeho se zřekli? Rcete, zdaž vám hříchy daly skutečného štěstí? Nikdy! Proto opakujte často svým dětem to, co vám povídá svědomí a vaše životní zkušenost, totiž že na cestě hříchu a přestupku není pokoje.

Za chvíli vrátí se vaše děti domů, nesouce Boha ve svém srdci. Přijměte je slavně a srdečně a opakujte jim slova, která pronesl jistý dobrý otec, vítaje svého syna, který se vracel od prvního sv. přijímání: »Nezapomeň, dítě mé, nezapomeň nikdy na první sv. přijímání!«

Slyšeli jste všichni, jakou přípověď učinily před chvílí vaše děti Pánu Ježíši. Přípověděly, že nebudou pítí pálených nápojů před ukončením dvacátého roku svého života, a hoši nad to, že nebudou kouřiti před ukončením roku osmnáctého. Běda rodičům, kteří, místo aby usnadnili svým dětem dodržení této přípovědi, sami by je ke hříchu sváděli! Zajisté mohu nad nimi opakovati onu strašnou hrozbu Kristovu: »Bylo by lépe, aby žernov osličí zavěšen byl na hrdlo takovým pohoršovatelům dětí, a oni pohroužení byli do hlubokosti mořské.« Nezapomeňte nikdy, že máte děti své vychovávatí pro nebe a že bude vám jednou klásti účty na soudě božím z duší dětí vašich. Pečujte o to, aby děti vaše přicházely aspoň v neděli a ve svátek na mši svatou, aby nikdy nezanedbaly katechisování.

Konečně připomínám vám, milené děti mé, i všem tuto shromážděným, co jsem vám již nejednou pravil při vyučování svém, totiž že svatý Otec udělil plnou moc odpustky¹⁾ dětem, které přistoupily dnes k prvnímu sv. přijímání, jakož i rodičům a pokrevným jejich až do III. stupně včetně, kteří dobrou zповěď vykonali a dnes také ke stolu Páně přistoupili, a mimo to všem tuto shromážděným věřícím odpustky sedmi let a sedmi kvadragen, vzbudili-li upřímnou lítost nad svými hříchy. Třeba ještě jen, abychom se všichni pomodlili za sv. Otce, za celou církev, za mír mezi národy a návrat zbloudilých u víře. Proto poklekněte a pomodlete se všichni se mnou na úmysly ty pětkrát Otčenáš, pětkrát Zdravas a Věřím v Boha.

(Po těchto modlitbách buďtež děti doporučený ještě ochraně Matky boží.)

* * *

Pak následuje požehnání nejsv. Svátostí v monstranci.

Po skončené bohoslužbě rozdá kněz dětem památky na první sv. přijímání. Nejužitečnějším dárkem jest růženec. Bohatší rodiče mohou je pro své děti koupiti sami; chudším dá je duchovní správce darem. Růžence se po mši sv. posvěť, načež je kněz, zvláště ve farnostech venkovských, zavěsí sám dětem kolem šje. Modliti se růženec má se mládež naučiti v hodinách školních nebo v době přípravy na první sv. přijímání. Nebudíž také litováno pro mládež modlitebních knížek nebo vhodných obrázkův.

Potom pozve duchovní děti do fary na snídani, a také několik pěstounův jejich a přátel, by jim při snídani posloužili.

* * *

¹⁾ Dekret posv. Sboru odpustkového »*Adolescentes*« z 12. července 1905. Viz jej v Ordin. listě praž. z r. 1905, čís. 11, str. 111.

Tak se tedy bude od této doby konati v naší (lvovské) arcidiecesi první svaté přijímání.

Přibude vám, milení bratří, v týdnu tom trochu práce, ale přibude vám též veliké a zřejmé radosti, tak že v přípravu tu vkládati budete každoročně celou duši svou. Touto láskyplnou prací s dětmi dostanete se k srdci rodičů, získáte je pro Boha i pro sebe, a všichni spolu tvořiti budete skutečné „obcování svatých“.

Bylo by to pro mne nesmírným potěšením, kdyby se v celé naší arcidiecesi zavedla u dětí měsíční adorace nejsv. Svátosti. Rozumějme si dobře! Nejde tu o to, aby přibyla v osadě jen nová pobožnost. Adorace musí svým působením a svými účinky jíti hlouběji! Máť se v dnešních dobách rozvášněné samolásky, vzpoury ducha proti všeliké vládě a uprostřed toho všeobecného zdvočení mravního přičiníti o probuzení účinné lásky k Bohu a bližnímu, o šíření vespolné spravedlnosti a spolu i mírnosti, trpělivosti a shovívavosti mezi lidmi.

Po dalších zpovědích mládeže, jež při prvním sv. přijímání připověděla, že se do osmnáctého roku zdrží kouření a do dvacátého roku pití lihových nápojů, tažte se vždy na to, zdaž přívověď svou zachovává.

Nelitujte též, prosím vás, bratří moji, těch malých vydání na pohostění dítek po sv. přijímání. Byl-li by někdo z vás tak chudý, že by nemohl pohostění to na se vzítí, ať povzbudí slovíčkem matky, a ty mu jistě přinesou potřebného mléka a chleba. A kdyby z toho pohostění dětského něco zbylo, rozdejte to chudým.

Pán, který číše vody, chudému s láskou podané, nenechá bez odměny, odplatí i vám stonásob za všechno, co jste pro jeho nejmenší učinili. Děti pak, až dorostou, po celý život svůj budou si opakovati: Mé první sv. přijímání neminulo mne beze stopy, nýbrž vtisklo v duši mou hluboké znamení; nechať Pán Bůh odplatí za ně mému dobrému panu faráři!

Poučení snoubenců před sňatkem.

Podává kanovník Frant. Xav. Janků.

Musí-li dcera neb syn vydati se na cestu krajem neznámým, dávají jim matka i otec, a je-li na živu babička v šedinách a děd mnoholetý a zkušený, na cestu vzácné pokyny a rady. Dovolte mi, abych do toho manželského života, který pro vás, pro oba, bude novým, vás vypravil slovem pravdy a rady z tisícileté zkušenosti církve sv. čerpaným. Tato zkušená a starostlivá matka národů země z boku Kristova vyšlá viděla v dějinách svých tisíciletých tolik manželství šťastných, ale i dosti nešťastných, že rozkazuje služebníkům svým, kněžím, aby snoubence před samým oltářem božím ještě zastavili a z bohaté zkušenosti jim věrným,

upřímným slovem připomenuli, kterak by se v příštím životě manželském zachovati měli, aby toho se dočkali, čeho hledají, *štěstí pravého a trvalého*, ne na několik měsíců neb neděl, jak teď svět se žení a vdává, ale nadosmrti, jak v sňatek manželský vstupovali naši rodičové.

Vidíte, milí snoubenci, kolem sebe v rodinách smutné divadlo. Někdy s velikou nádherou, v hedvábí a kvítí, v mnohých povezech přijíždějí obdivovaní snoubenci do chrámu Páně, jest radost, veselí, pak hostina, někdy i tanec; a za rok — žena v slzách, manžel rozmrzelý, domácnost zanedbána, jmění na polo promrhané; místo spokojenosti, radosti a vnitřního, pravého štěstí, na které se těšili, — nedorozumění, nesvár, křik, někdy také soud a rozvod. Bůh za to nemůže; vinni jsou někdy on, někdy ona; nejčastěji oba dva.

Abyste vaše manželství bylo jiným, než toto, které teď jsem líčil, musíte to začítí zcela jinak, nežli teď v nerozumu a lehké myšli se žení a vdává nepředložený svět.

Nežli přistoupíte k oltáři božím a před Bohem podáte si ruce k tomu sňatku, který nemůže rozrušiti, leda smrt jednoho z vás, vykonáte jeden i druhý takovou dětinnou, úplnou, kající a upřímnou *sv. zpověď*, aby Hospodin Bůh těm srdcím zcela očištěným mohl požehnat takovým plným a pravým požehnáním, které by stačilo, vás oba učiniti šťastné nadosmrti. Nejen vaše roucho budiž před oltářem čistým, ale i pod tím rouchem, to srdce, to svědomí: to jest základ, na kterém rádo se buduje manželství šťastné.

V čele svého příbytku upevníte si obraz nejlepšího přítele svého, Krista ukřížovaného. To bude jako oltáříček v utěšené kapličce vaší domácnosti, vašeho domácího štěstí. Před tím dojemným obrazem Spasitelovým konejte společně, byť i kratší, ale *každodenní* ranní i večerní *modlitbu* svou. Nestyďte se, jako se nestyděli za to moji rodičové i vaši, kterýchž zbožnost dobře jsem znal. Někdy čeká z jitra na člověka něco trpkého nebo těžkého, že nerad vstává. Dovede-li ale pokorně pokleknout a vroucně se pomodlit, povstává od modlitby jako posílněn a vyzbrojen a co se mu zdálo těžkým, stává se lehčím a co se zdálo trpkým, jest mu snesitelným a sladším. To jest síla modlitby; bez modlitby není manželství šťastného.

V neděli a v zasvěcený svátek ukradnete si tu půlhodinku, abyste navštívili Pána Boha ve chrámě jeho, s ním se potěšili, jemu poděkovali za dary přijaté i budoucí. Uvažte, jak i odůvodněnou i snadnou je tato naše povinnost. Kolik hodin za týden pracujeme všichni, kolik hodin spíme, kolik v týdnu odpočíváme, kolik půlhodin jíme a se veselíme; — a jen jednu půlhodinku za celý týden vyžádal sobě Pán; *ta mše svatá* netrvá déle a on jest pánem života i smrti, a vše, co máme, i každý dech náš jest jeho darem.

Ve všedním životě našem všechno se zapráší a zamaže, i ta duše člověka. Představte si, jak by vypadal člověk zanedbanec,

kteřý by se dlouho nemyl. A k tomu hned vymyslete si druhý obraz, jak musí vypadati ta duše lidská, když i ji člověk dlouho opomine očistit. I ona se zapráší, i ona se zamaže; a proto ne-li vícekrát, aspoň jednou v roce přistoupíte ke *správě boží*. Ne jeden, ale oba; jak se na hodné, svorné manžele patří, se ženou muž a žena s mužem. To přivede krev srdcí vašich do pravého, zdravého oběhu, to uchová a utvrdí vám upřímnost, lásku, věrnost. Bez každoroční správy boží není možným trvalé štěstí v manželství.

Právní poměr váš tento bude v manželství: *muž jest hlavou a manželka jest srdcem* v rodině, Bůh pak to tak milostivě zařídil, že ta hlava se svým srdcem tvoří bytost jako jednu, jedinou. »Budou dva v těle jednom!« pronesl Bůh slovem tak hluboce pravdivým. Ale muž tou hlavou musí být, nemá-li rodina býti bez hlavy. A ta žena zdravým, čistým upřímným, milujícím, obětujícím se srdcem musí být. Bez hlavy žádná bytost neobstojí, bez srdce pak žádná bytost nedovede šťastnou býti.

V rodině muž jest a musí býti hlavou. On před sluncem vstává, aby vydělal a opatřil poctivého chleba potřebného, aby i uživil, rozumně vedl a — pokud v moci jeho leží — šťastnou učinil, kterou z tisíců si vyvolil a dítky, které mu Pán Bůh svěřil, aby dovedl uživit a řádně, zdárně odchovat. Vychováváme pak nejen slovem, — napomínati jest snadným, — ale i svým vlastním, živým příkladem. Říkej otec, říkej matka stokrátě dítěti: »modli se, jdi do chrámu, jdi ku sv. zpovědi, nelži a buď spravedlivým s každým krejcarem!« jestliže dítě, které otce a matku pozoruje, vidí, že rodičové jeho doma se nemodlí, do kostela a ku správě boží nejdou, a kterak jeden druhého obelhává, klame a šidí, zůstane napomínání jejich slovem planým.

Muž jest hlavou rodiny. Na jeho bedrách celá zodpovědnost za rodinu leží, on jest přirozeným ochráncem a zastáncem manželky své a dětí svých, a dokud on jest živ, jeho miláčkům nikdo bez příčiny nesmí ublížit. A teď uvažte, jaké je to štěstí pro rodinu, když je ta hlava *prozíravá, starostlivá* a rozumně *shovívavá*.

Hlavou *prozíravou* jest otec, který pamatuje denně, co z jeho dítěte bude nejen zítra, ale i za 10 a 20 roků. Hlava *starostlivá* — jak byste té neznali? Moji rodičové dovedli si od úst uzmut, aby dali dětem, nám, a všem jistojistě, že jste podobné divy lásky a péče sami v rodinách svých seznali! Sluší konečně otci, aby byl hlavou i *shovívavou*. Vzpomínejte, když jste v něčem pochybili v prvních letech dětských, kterak i jinak přísný otec laskavě vás zavolal, srdečně vám domluvil, vás poučil, do jakého nebezpečí jste se v lehkomyšlnosti své vydali; a když seznal, že jste opravdu se polepšili, jak zapomněl, odpustil a miloval dále. Kdyby pochybila žena v slabosti pohlaví svého, kdyby pokleslo dítě ve slabosti věku svého, muž a otec nesmí jim býti soudcem krutým a neúprosným. I když tresce, trestá jen, aby napravil a

polepšil a pak odpouští. Jako Bůh tolikrát odpustil nám všem, musí odpustit manžel manželce a žena muži.

A poněvadž manžel jest hlavou rodiny, tak si rozšafná žena svého muže váží, ona v něm vidí a ctí svou a dítek svých hlavu, ona jej neunavuje zbytečným odmlouváním ve věcech spravedlivých, hodná žena nemá tajemství před svým mužem a nevydá haléře bez jeho vědomí a očekává od svého věrného muže, že ani on nebude míti tajemství před ní a nebude vydávati, co by poměry jejich snést nedovedly. — Stalo se, že chtěla žena před mužem, že chtěl muž před ženou něco zakrýt, zatajit. Náhodou se něco přihodilo, co však ani nezavinili. Aby si uspořili mrzutost, chtěli to zamlčet. Jako čirou náhodou vyšlo to na jeho přece, a zamlčení to stalo se příčinou nedůvěry a nedůvěra příčinou neštěstí. Mezi mužem a ženou musí býti jasno; má-li manželství býti šťastným, musí jeden čístat v hlubinách srdce druhého, i když se nemilého cos přihodí. Proto dal Bůh ženě muže a muži ženu, aby v radostech i žalostech jeden v druhém hledal a nalézal sdílného utěšitele, rádce i pomocníka.

Jako muž jest hlavou, jest *manželka srdcem* nové rodiny. Bůh jí dal něžnou ruku a něžný hlas, plnost vřelého citu, aby stírala starosti s čela muže svého, aby byla jeho Bohem mu danou společníci, spolupracovníci, jeho kouzlem, aby uváděla pokoj a lásku do jeho duše. — Ona spravuje domácnost, to malé království, v němž jest velitelkou; ta správa vyžaduje denně tolik kroků, jichž jest málo viděti a kterých jest přece tolik zapotřebí. Při všem, co tu rozšafná žena počíná: ať mu pokrm, ať mu prádlo chystá, ať čistí, ať zdobí společný ten příbytek, přemítá, kterak by vše zařídila, aby se to manželé jejím líbilo. Proč? — Ach vždyť ona jest ženou a hospodyní jen toho jediného muže v celíčském světě; a proto cokoliv činí, pořádá, podniká a chystá, má býti takové, aby se líbiti mohlo hodnému tomu choti. Ovšem i manžel její jest mužem pro ni, ženu svou, v světě jedinou, a proto i co on činí, má býti též takové, aby se zase líbilo hodné jeho ženě.

Kristus Pán ženu na trůn posadil, když ji *matičkou* učinil. Žena dovede býti úctyhodnou, matička jest posvátnou; pravá, hodná matka nedovede dítěti říci, než pravdu s láskou a lásku s pravdou. Hodná žena řekne muži, kdyby zarmoucen a sklaman se vracel z bojů života: »Hlavu vzhůru! Doufejme v Boha! Slunce nikdy nezašlo, aby opět nevyšlo! Bůh dopouští, ale nepouští a starý ten Bůh, který žehnal rodičům našim, požehná brzy i nám!« Rozumná a zbožná žena řekne, kdyby toho třeba bylo, manželé svému: »Poklekněme k modlitbě, pojďte do chrámu Páně, přistupme ke správě boží!« A tak jej vede k tomu oltáři, před kterým mu lásku a věrnost s manželskou poslušností přísahal, ve kterýchžto slibech spravedlivě po boku jeho trvá. A hodný muž slyší hlas ten, poněvadž ví, že ústy manželčinými k němu mluví hlas boží sám.

Když s večera unaven se vrací z díla a povolání svého, za-

stavuje se před přibytkem svým a řekne ti hodný muž: »Až překročím ten práh, najdu bytost upřímnou a něžnou, anaž k vůli mně opustila celý svět, aby náležela jen mně, a k vůli které já rád jsem zapomněl na svět na celý, abych náležel jen jí.« A když ona přivine dítě k srdci svému, a on v něm vidí obraz svůj, tu cítí, že ona jest *srdcem* jeho a *srdcem* rodiny celé.

Nedovolte žádnému, ani cizímu, ani příbuznému, aby směl se rušivě vtírat mezi srdce vás dvou. »Co Bůh spojil, nerozlučuj člověk!« Žádný člověk! Muž a žena náleží k sobě. Mezi srdcem muže a ženy nemá nikdo místa, než dítě, a to — nerozdvojí, to ještě něžněji a těsněji spojí muže se ženou. Neptíjíte nikdy *tajné žaloby* jeden na druhého. Kdyby k jednomu z vás dostavil se tajný žalobník, aby sočil na druhého, odpovězte mu otevřeně: Jsi-li poctivým, přijď, až budeme doma oba, a pověz nám to oběma do očí, a — on půjde! *Nevynášejte* jeden *slabosti* druhého, žena, jež muže pomlouvá, pomlouvá sebe, a muž ženu svou pomlouvající, hanobí sebe. Kdybyste jednou jeden na druhém něco pozorovali, co se vám nelíbí, nesmíte si to zamlčet a nosit v uzavřeném srdci nešťastným; to bolí. Vy si to musíte *vypovědět* a hned; ale ne v křiku, ne ve vášni, ne v mnohých slzách, ne tak, aby to zvědaví sousedé na chodbě slyšeli a škodolibě nešťěstí vám přáli; musíte si to říci *v tichosti a v lásce*, ne aby jeden druhého zahanbil a ponížil, ale aby ho napravil, vzpřímil, povzbudil, upřímnosti a lásce zachoval. »Slunce nezapadej nad hněvivostí vaší!« *Odpusťte si hned*; je to příkaz boží, aby odpustil člověk svému bližnímu: a kdo jest komu bližším, nežli ženě muž a manžel manželka.

Často přišli k našemu oltáři snoubenci a neměli ničeho, než *holé ruce*, své *upřímné srdce* a *Pána Boha* svého.

Ty *ruce* ale byly poctivé a pracovitě. Nestyděly se za žádnou práci poctivou, uměly pracovat a rády pracovaly; a když se muž namáhá pro ženu a dítě a žena pracuje pro manžela a dítě, ó to se lehce a snadně pracuje!

Naše matky a babičky měli velikou chválu mužů svých a ta zněla: já mám ženu *vzácnou hospodyni*. Ty nebyli »milostpaní«, ale hospodyně, poněvadž uměly hospodařit. Nikdy jsme netrpěli hlad; vždycky měla matka něco v zásobě a v záloze. Věděla, kdy se nemusí šetřit, kdy může, kdy má a kdy musí, a dle toho se zachovala. Nikdo nedovede spočítat, co již rozházely nešetrné a mnoho-li nahospodařily šetrné ruce ženské! Muž musí umět vydělat a žena umět zahospodařit. Duch sv. sám ji cení: »Ženu statečnou kdo nalezne? Z daleka a z posledních končin jest cena její!« —

Však neměli jen rukou svých; jeden druhému přinášel *věrné a upřímné srdce*. To jest cenné a vzácné věno. Otcové naši, aby označili jeho cenu, nazývali je »zlatým srdcem«. Tím srdcem se milovali. Slyšte již, jak předkové naši o šťastných manželích se proslovovali: »Jeden ve druhém žil, jeden v druhém dýchal, jeden za druhého se modlil, jeden druhému dobyte radil, jeden dru-

hému posloužil, jeden druhého zastal, v nemoci ošetřoval, jeden druhému občas malé, milé překvapení učinil. K tomu není tisíců zapotřebí, úsměv upřímný, vřelé slovo, kvítko něžné, maličký dárek z pouti to učiní a — miláčka oblaží. Srdce lidské jest něžným kvítím, které bez rosy svlažující vadne. Ta žena musí ještě po letech věděti: můj muž má mne ještě tak rád, jako v den svatební, a manžel musí býti ještě po letech bezpečen: žena má jest podnes ke mně tak upřímnou, jako byla, když jsme se poznali.

Měli pak tito chudí, ale pracovití, upřímní a věrní manželé mimo srdce svá a ruce své i *Pána Boha* svého. Lásku a ustavičné požehnání jeho hleděli si zbožností a věrným plněním povinností svých pečlivě zabezpečit. — Ó drazí snoubenci, vězte, jinak se pracuje a žije, když stojí člověk bez víry, bez Boha, bez svědomí, jako kůl v plotě sám a sám; a — jinak se mu vede, když ruka boží žehnající tlačí na ruku člověka svým denním požehnáním.

A hleďte, tito manželé, o nichž jsem pravil, že neměli, když se brali, než své holé ruce, své zlaté srdce a Hospodina Boha svého, dožili se v životě svém štěstí pravého a trvalého, které někdy ani v palácích nebývá, vchovali dítky daleko nad svůj stav, a mnoho vzácných a velikých i proslavených mužů i žen vyšlo z těchto v pravdě šťastných rodin.

Přeji vám ze srdce, abyste tuto cestu, která vede jediná k šťastnému manželství, a kterou jsem vám teď zlatým pískem posypal, z očí neztratili, aby i vy jste se toho dožili, čeho v manželství hledáte, nač srdce vaše se těší a čehož ve šlechetnosti své i právem zasluhují, opravdového i trvalého štěstí nadosmrtí!

Rodinná pastorace.

P. Voňavka, Münster, Vestfalsko.

2. Kdo ma býti navštěvován a jak často.

Podle znění církevních předpisů má kněz navštívit všechny své osadníky, obec celou. Diecesní synody napomínají a příkazují nově nastouplému faráři, aby bezvýjimečně všechny své farníky vyhledal v jejich bytech. Netoliko tedy dobré rodiny, ale i vlažné a ty, které o návštěvu kněze mnoho nestojí.

Jedinou výjimku mohou tvořiti vykřičené domy, poněvadž jejich návštěvou by se kněz vysazoval nebezpečí škody na svém dobrém jméně a své kněžské cti. A chtěl-li by i osobám nešťastným oněm říci slovo pravdy, musí míti vždy spolehlivého průvodce.

Směrodatným jest nám vždy příklad Spasitele, kterého nacházíme nejen v domě Lazarově, ale i v domě celníkově a ve společnosti hříšníků.

Neprozetelnou chybou bylo by, kdyby farář jen bohaté

a vážené rodiny navštěvoval, zanedbáváje chudých a méně vážených tříd. Jediné zpozorování tohoto třídění, a duchovní vliv na chudé jest znemožněn, nebo aspoň velice ztížen. Avšak také opaku je se v pastoraci všemožně vystříhati, totiž stálého se zastávání tříd prostředních a nižších. Vzdělání a lépe situování potřebují také pastorage, mnohdy pak intenzivnější, než třídy druhé. Konečně při svých návštěvách nesmí kněz respektovati jen domy svých politických přátel a těch, kteří ho s uctivostí přijmou, ale musí vstupovati všude, i do domů svých politických odpůrců, liberálů a sociálních demokratů.

Vhodně řekl to protestantský kazatel Wolf: »Pastor náleží celé osadě. On jest pro celou osadu zde. On nesmí tvořiti žádného zlého rozdílu, nesmí mezi osobami voliti. Dopouští se nespravedlnosti, jestliže se považuje za duchovního vůdce jedněch a druhé nechává sobě ostaveny; jestli jeden díl osady pastoreje a druhý naproti tomu zanedbává. Nesluší se na něho, aby se výlučně ujímal jedné kategorie, ať již bobatých, či chudých, ať vzdělaných či nevzdělaných, ať vlivných či ničeho neznajících, ať zdravých či nemocných, ať církevně smýšlejících či církevních indiferentů, ať zbožných či nevěřících, ať poctivých či padlých, ať mužů či žen.«

Köstlin řekl: »Farář není ani farářem dělníků, ani chudých, ani žen, nejméně ale farář hořejších deseti tisíc. On jest farářem všech.«

Zvláště poukazují na rodiny smíšeného manželství, kam také musí noha pastýře ob čas vstoupiti a při té příležitosti vlídně s nekatolickou polovicí manželství pohovořiti.

Biskup Egger ve svém pastorele cituje výrok horlivého kněze ohledně smíšených manželství: »I v ohledu na smíšená manželství jest návštěva rodin nevyhnutelná. Nezřídka mohou býti vůbec znemožněna, anebo aspoň učiněna neškodnými. Pokud má známost jde; mohou říci, že velmi mnoho se ztrácí smíšenými manželstvími, kde kněží prací jinou jsou zaneprázdněni a nemohou konati rodinných návštěv, a že se numericky mnoho získává, kde lidé mohou býti pravidelně navštíveni. Největší počet konversí mezi obyčejným lidem brávají svůj vznik ze smíšeného manželství. Nezřídka žádá protestant na smrtelné posteli katolického kužele, což značí mnohdy tolik, že si zavolá clergymana, kterého v životě se naučil nejlépe znáti.«

Všeobecná rodinná pastorage nijak toho nevyklučuje, aby osoby, které toho nejvíce potřebují, anebo rodiny, které největší péče duchovní vyžadují, mohly býti častěji navštíveny. Jsou to zvláště nemocní, které kněz sám zaopatřoval, aneb kteří si jej dali zvláště zavolati, na které kněz nikdy nemá zapomínati.

Dr. Schönfelder dává pokyn vzhledem k počtu návštěv.

»Počet návštěv v téže rodině závisí od potřeby, která není vždy stejná. Ježto kratší návštěvy lidu jsou milejší, než dlouhé, jde ročně dva až třikrát do jednotlivých rodin a věnuj zvláštní pozornost zvláště největšímu nebezpečí vysazeným rodinám. Jedinou

návštěvou se mnoho nevyzíská; jen promyšlená, pokračující činnost vede zde jistě k cíli. Jako není možno v jediné hodině někomu podati celý katechismus, tak není také možno v jedné návštěvě navyknutí rodinu kázni křesťanské a mravnosti.«

Ovšem, synody církevní jsou skromnější a žádají aspoň roční, nebo ob rok konanou návštěvu. Jen v místech stálé fluktuace lidu má se to díti častěji a »visitatione quodammodo continua«.

Rodinná pastorec za naznačených norem prováděna, přinese své ovoce, splní své poslání. Bude pak lehkostí duchovnímu správci i celou osadu poznati, když celou osadu navštíví. Čím častěji přijde, tím snadněji pozná změny v personálu osadníků, tím účinněji bude moci působiti ku získání nových přívrženců veřejného katolického života.

Biskup Egger ve svém listě, který jsme již tolikrát citovali, uvádí projev jednoho z kněží, který se mu o pastoreci privátní takto vyslovil: »Svou privátní návštěvou získá kněz vliv nejen na ty, kteří přijdou na kázání a ke zpovědnici, nýbrž na všechny. Může sice tam, kde rodinná pastorec není zvykem, jednotlivce sledovati a je případně napomenouti. Přichází-li však speciálně jen za tímto účelem a jen vyjimečně, roste vážné nebezpečí, že vystoupení jeho bude chladné a že nebude přijat jako přítel rodiny, ale spíše jako censor. Zůstane-li však tato návštěva bezúčelnou, tu nenaskytne se žádná vhodná příležitost tak brzy. Kde však stává pravidelná pastorec privátní ve stálém užívání, tam je nezdarem jedné návštěvy ještě velmi málo ztraceno. Obvyčejně mívá vytrvalost kněze, jeho trpělivost, láska a trvalý zájem mnohem větší vliv, než napomenutí samo. Zpravidla ono faktum, že kněz přišel návštěvou, je nejmocnější pobídkou ke splnění přání jeho.«

3. Jak má rodinná pastorec býti organisována ?

Tato otázka byla již zodpověděna v dřívějších statích. Mají-li býti navštíveny všechny rodiny osady a mají-li se na pastoreci zúčastniti všichni výpomocní kněží, může se to státi jen rozdělením osady na okresy, kterých počet odpovídá počtu kněží v osadě působících.

Novější církevní předpisy také na toto rozdělení naléhají. I zde platí staré: Divide et impera.

Církevní vliv musí se uplatniti až do poslední uličky velkoměst, musí proniknouti všeska předměstí, nahlédnouti do všech oken, hledati přijetí ve všech rodinách. K tomu řádné rozdělení a řádné provádění.

4. Jaké požadavky se kladou na duchovního správce, aby jeho rodinná pastorec přinesla požehnaní.

Na řádně vedené pastoreci mnoho záleží; řádné její vedení však odvislo plně od vystupování kněze v rodinách.

Tajemství úspěchu skryto v pojmání vážného poslání kněze.

Chceme-li v rodinách působiti, musíme do nich jako kněží, jako horliví kněží zasáhnouti. Od tohoto stanoviska nelze učiniti výjimky ani tehdy, činíme-li návštěvu ze slušnosti nebo přátelské známosti. Všude kněz. Sacerdos in aeternum.

Pochard pro pastorační rodin stanoví první pravidlo: »Musíme si býti vědomi, že zastupujeme místo Krista; Sacerdos alter Christus.«

Tato vzpomínka dodá nám vždy nutné horlivosti pro nesmrtelné duše, pro něž a jen pro ně tuto cestu podnikáme. »Skutečná cena prací duchovního správce odvisla od stupně osobní jeho svatosti kněžské.« Tak praví biskup Egger. Tentýž biskup udává také dále ctnosti, které mají kněze na jeho cestách po osadě provázeti. Vybírám z jeho návodu krátce tato pravidla:

a) kněz musí spojovati jednoduchost, veselost a vlídnost zároveň se způsoby vzdělaného člověka a důstojností katolického kněze;

b) má používatí pravidla praktické psychologie, t. j. dovésti rozpoznati působení toho, co říká a činí;

c) kněz přicházej s láskou laskavého pastýře ke svým ovečkám; v jeho srdci má žítí láska věčného dobrého Pastýře;

d) přicházej s opravdovou a upřímnou horlivostí, která kněze zbavuje všech obtíží, s nimiž pastorec rodinná je spojena;

e) modli se za požehnání pro své práce na spáse duší, aby boží požehnání je provázelo a milost boží je zúrodněovala a jej na cestách farností provázela.

Věc tato je hodna, aby kněz v denní vzpomínce při mši sv. svolával a vyprošoval si pomoc Nejvyššího.

Na cestě do osady možno uvažovati, co dnes chce kněz při návštěvách dosíci, na zpáteční cestě pak o výsledku, příhodách a chybách, které se snad vloudily.

V rodinách, které se s církví v praktickém životě rozešly, započítí nejlépe otázkou po stavu všeobecném, po zdraví, mzdě a pod. Z tohoto předmětu dá se nepozorovaně na hlavní thema přejíti a mnohou pravdu možno tak v rodině zanechat. Nejsnadnější bod k rozpředení vážné rozmluvy je otázka po stavu dětí a jich výchově, zvláště, zná-li kněz dítě ze školy. Poznal jsem sám při návštěvách dělnických rodin, že mnohdy, když již všechny prostředky k navázání vážné rozmluvy selhaly, že děti, s nimiž jsem začal mluvit, otevřely mi srdce rodičů. Ze zkušenosti nechodím do rodin s prázdnem; při nejmenším obrázek pro dospělejší děti a cukrátko pro maličké, a srdce dospělých se otvírají. Kdo má rád děti chudiny, získá i chudinu.

Dobrou pomůckou jsou také náboženské obrazy na stěnách. Otázka po jejich původu je přirozenou a poskytně příležitost nahlédnouti do minulosti rodiny, pocházejí-li obrazy z dědictví po rodičích. Jsou-li koupeny, pochválíme úmysl, pro který obrazy koupeny, a osvětlíme nepozorovaně bod o úctě sv. předmětů. Jindy obsah obrazu sám skýtá látku, která mimoděk se může státí bodem rozmluvy.

Jindy přinesou lidé modlitební knížky a označují je jako dar matčin a pod. Co tu opět nových vhodných myšlenek pro praktickou pastoraci!

Nezapomenouti však někdy v knížkách listovati, mnohdy se najdou pověřivé modlitbičky, které po našem venkově tolik se šířejí. Dobrým znamením je, nalezne-li kněz při své nenadálé návštěvě svěřenou vodu. Oznámena-li však návštěva duchovního předem, není nijak zaručeno, že mnohé snad ad hoc připraveno, aby rodina v očích kněze platila za lepší a náboženskou.

Dr. Schönfelder vypravuje: V jednom říšském hlavním městě ve škole žádala žačka duchovního o šat k prvnímu sv. přijímání. Kněz slíbil, že ku prohlédnutí poměrů rodiny přijde a dle toho pak rozhodne.

Vynalézavá protestantská matka dítěte bez rozmýšlení si vypůjčila od katolické sousedky nástěnný kříž, svěřenou vodu, či lépe, nádobku na svěřenou vodu, do níž nalila obyčejnou vodu a tak čekala návštěvu katechety. Tento přišel a shledav ve smíšeném manželství tolik náboženského ducha, radostně splnil prosbu dítěte.

Ohlášená návštěva není s to podati přesný obraz života rodiny. Při rozmluvě musí duchovní slova svá vážiti a vyjadřovati se tak, jak potřeba a chápavost poslouchajících snese. Kristus Pán také u studnice s nevzdělanou Samaritánkou začal nejdříve o vodě, potom teprve přešel k vyššímu. Se sešedivěým zákoníkem však započal ihned o věci samé.

Velice povážlivé jsou dary, strenae, které farníci při návštěvě farářů nabízejí. Jimi ztrácí pro mnohého návštěva kněze čest návštěvy. „Kdo nemůže ničeho nabídnouti, cítí se zahanben před těmi, kteří mohou dáti; pro takové je návštěva duchovního opravdu obtíží.

Stane-li se knězi, že je v přifařené své vesnici a z různých důvodů je nucen zůstatí přes jídlo v některém domě, bude umírněnost nejlepším doporučením a nejpronikavějším kázáním pro domácí; všichni pozorují kněze, všichni musí na okamžik jeho návštěvy vzpomínati s radostí a úctou.

Při dotazování se na radu, zvláště ve věcech zasnoubení, poukažme jen na stávající zákony církevní.

Domy osobních odpůrců nebudte nikdy mjeny. P. Valuy píše: Nevyhýbej se obydlí svého odpůrce; snad očekávají jen příležitost sejtí se s tebou, aby mohli zanechatí svého odporu. Zde je pravý okamžik potěšiti a napomenouti, ne však k výtkám a k půtkám. Při nevlídném přijetí a hrubých slovech nedejme se vyvésti ze svého klidu. Nezmění-li lidé svého tónu mluvy, opustme s křesťanským pozdravem, bez rozčilení dům.

Již kolikráte se mi stalo, že v domech, kde jsem byl po prvé hrubě přijat, po druhé byli lidé zcela změněni a vylouvali se, že posledně se tak „zapomněli“. Při žalobách sousedů navzájem nechme je vymluviti a se vyzlobiti; jest lépe, když se vymluví před námi, než před cizími, kteří by vše mohli opět do-

něsti a jen starou ránu rozjitřiti. Když si ulehčili, utiší se trochu zlost, a kněz může nepřátelství ono hleděti urovnati. Jen ne však zaujmouti strannickou posici proti jedné ze stran. Tím by bylo více pokazeno, než napraveno. (Dokončení.)

Patena po »Libera nos...«

Když kněz po modlitbě »Libera nos...« patenou se po-
zehnal a na ní tělo Páně umístil, opírá ji obyčejně jedním krajem
o nohu kalicha a druhým položil ji na korporál. Toto umístění
pateny má za účel, zameziti, aby nějaká částička těla Páně ne-
přilepila se na spodní stranu pateny a nebyla pozdějším dotý-
káním se pateny smetena a zneuctěna. Avšak tímto umístěním
trpí pozlacené nohy kalicha, tak že časem se na témž místě celé
pozlacení seškrábe; nad to, je-li spodní část nohy kalicha hodně
vypouklá, smeká se patena dolů, kalich poškozujíc a účelu na-
značeného dosaženo není. *Rubriky přesně nenařizují*, kam patenu
položiti, nýbrž všeobecně praví: »... submittat Patenam Hostiae,
quam indice sinistro accomodat super Patenam, discooperit Ca-
licem, et genuflexus Sacramentum adorat.«

De Herdt (*Sacrae liturgiae praxis*, tom. I, nro 259) dopo-
ručuje patenu s hostií umístiti před kalich, ale ne doprostřed,
nýbrž poněkud na pravo od kalicha. Tím se i kalicha ušetří
i smetání pateny zabrání; též je vyloučeno nebezpečí, že by ně-
jaká částička na patenu ze spoda se přilepila. Doslova píše: »Cum
rubricae aliud non praescribant, quam ut sacerdos submittat Pa-
tenam s. Hostiae, et eam indice sinistro super Patenam acco-
modet, inde varii hoc faciendi modi traduntur et servantur: *modus
autem conventior* videtur, ut scilicet sacerdos Patenam s. Hostiae
submittat ex parte cornu epistolae, Hostiamque indice sinistro ac-
comodet super mediam Patenam vel circa extremitatem Patenae,
ut s. Hostia facilius accipi possit; tum Patenam, s. Hostia ei im-
posita, *parum e medio corporalis removet versus cornu epistolae,
ne Patena locum, in quo s. Hostia posita fuit, attingat, et sacrae
particulae inferiori parti Patenae adhaereant.* R. S.

„Slova pravdy“ rozprodává »Jednota katol. tovaryšů« po 1 h
jeden kus, když se jich 500 kusů různých neb stejných za 5 K franko ob-
jedná. Jsou to skutečně nejlaicnější brožury, ježto se prodávají pod cenou
výrobní jako zbytek. Objednávky na Vyšehrad č. 81.

Hostie lze předplatiti na celý rok v Dětském asyly Pražského Jezu-
látky Praha II. Černá ul. 12, a sice veliké za 1 h, malé 4 za h kromě poštov-
ného. Na přání pošle se lístek předplatní, na němž se poznamená, kolik
hostií každých 14 dní si kdo přeje. Plechové krabice možno vrátiti více
na jednu zásilku, nebo přiležitostně.

LISTY HOMILETICKÉ.

Cyklus

šesti kázání o radostech velikonočních.

Napsal P. Ant. Rejzek T. J.

Neděle II. po velikonoci.

Přátelství.

Obsah: Vesmír spořádaný — za to poruchou rovnováhy vše hyne. — Žádoucí tudíž pokoj, který plodí láska křesťanská k bližnímu neboli přátelství, — příklad z Ježíše Krista si vzali prvokřesťané. — Rok o sociálních poměrech. — Následujeme Krista — kdy? jak? — Čtvero podmínek pravého přátelství. — Vejděme v přátelství především s Ježíšem Kristem, jenž ten patřil dobrý. — Milujme ho v skutku.

»Tedy řekl Pán Ježíš: Já jsem pastýř dobrý: a znám své a znájmí mne mé.«
(Jan 10, 14.)

Kamkoliv na světě pohlédneme, všady vidíme, jak vesmír nejen podle míry, počtu a váhy, nýbrž spořádan jest v jeden soulad a celek: jak ohromná tělesa na nebi ve svých drahách, tak na zemi všeliké stvoření vzájemně se udržují. Co by byla země bez slunce, kolem něhož obíhá, na němž závisí veškerá příroda pozemská v životě svém, kde by vzal měsíc světla svého, kdyby mu ho slunce nedávalo? Neustálé spojování a rozlišování je činnost v přírodě. Spojuje se jedno s druhým, závislé jsouc ovšem k dobru svému, proto na př. květina se obrací ke slunci, berouc netoliko ze hlíny vláhy a potravy, nýbrž světla i tepla s životní silou ze slunce.

Za to nesjednoceností, poruchou rovnováhy, vybočením z míry, pobouřením a různicí, roztržkou a výtržností, dí svatý Řehoř Nazianský, všeliký pořádek hyne; jako hromy a blesky,

Rádce duchovní.

23

ledy a krupobitím, bouřemi a průtrží mračen, deštěm bez přestání nebo dlouho trvajícím vedrem a suchem za doby letní přichází na zmar nadějná žeň.

A co se děje v člověčenstvu? Odkud berou původ války v zemích, vzpoury v městech, nesvornost v rodinách, nepořádek v hospodářství, nemoci v těle, hříchy v duši? Za to kde je úroveň a pořad, kde zdraví, kde ovzduší čisté, nebe jasné, země v pokoji, města v blahobytu, občané v klidu, tam hospodářství a průmysl prospívají, vědám a uměním se daří, vše prospívá ve svém oboru. A je-li duše u Pána Boha v milosti, pak se i nebe usmívá na nás, ano Bůh sám. Tot onen pokoj, který Ježíš Kristus přeje nám zejména v době velikonoční.

Z toho patrno, co potřebí, aby člověčenstvu bylo dobře. Jestliže v přirodě soustava a spořádání jest podmínkou, aby se vše zachovalo: tím více člověčenstvu svědčí pravé pojidlo, kterým je láska křesťanská k lidem na základě lásky k Bohu. Na této lásce záleželo Tvůrci všehomíra velice, na tuto lásku myslil při stvoření světa Hospodin, ano každý tvor hlásá na předním místě lásku Boží k nám, an se Bůh s námi sdílí, ze svého nám udílí a propůjčuje. Ký div, že Pán a Bůh nás žádá na nás především lásky. Ci snad nemá práva žádati, aby mezi lidmi panovala láska, aby se lidé vespolek milovali?

Mnoho se mluví ve světě o lásce, z čehož patrno, po čem lidé touží, co si přejí. Zajisté touží rodiče po tom, aby byli od svých dětí, malých i velikých, milováni. Co si přejí navzájem manželé? Zdaž netouží lidé starší na to, že by více lásky mělo býti mezi lidmi? O čem sní lidé mladí, co považují za hlavní úkol života, zdaž ne zamilovati se? Sem se nesou jejich myšlenky a tužby a zájmy a řeči. Které knihy jdou více na odbyt, nežli romány a povídky, láskou začínající a končí svatbou nebo sebevraždou z lásky? Což je ještě málo zamilovaných pletek?

Podle řeči jistých lidí a jistých spisů bychom souditi o světě byli povinni, že je lásky mezi lidmi až nazbyt: avšak podíváme li se okem soudným na svět ve velikém, postrádáme lásky a pohlédneme-li naň v malém, žalujeme, že není lásky. Pravím ve velikém: co je naše doba, nežli boj ze sobectví vzniklý nebo vojna skutečná nebo stálá příprava na ni! Což ještě málo bylo krve prolito? A co znamenají ne tisíce neb statisíce, ale milliony vojska, zbraně nové a nové, k čemu potřebuje láska vojska? Co znamenají ohromné daně na vydržování stráže, aby byl zachován potřebný pořad ve světě míru? Nač tolik zákonů? Kolik millionů ročně vydá vláda na trestní soudy? Zdaž vše hlásá, jak velikou má svět lásku do sebe? Právě opak je pravdou!

A v drobném a malém pozorujeme, jak ženich myslí, že oklamal nevěstu, a nevěsta myslí, že oklamala ženicha; a oba myslí, že budou šťastni! Rodiče vyžívají svých dětí a děti rodičů, že jich potřebují — mistr dělníka a dělníci mistra neboli podnikatele a chlebovárců — paní služebné a čeleď svých pánů! To je svět!

A byt synové světa chlubitivě provolávali aneb v novinách do světa hlásali, jaké srdce mají, jakou lásku dobročinnou k bližnímu, jakou lidumilnost; dokud nedokáží, že jejich láska ržešla na půdě křesťanské, nevěřte jim, protože synové světa, jak je svět k tomu má, ve všem všudy toliko sebe na zřeteli mají, sobeckost svou, ziskuchtivost, marnou chválu nebo zábavu a byt i jakousi nezištnost hlásali, »ni zisk ni slávu«, konečně přece jen sebe hledají. Toliko kde křesťanská láska, jak nás jí učil Ježíš Kristus svým příkladem a svou obětivostí, tam je láska pravá. A tuto lásku bliženskou pěstovati jest povinností naší. Arci že máme také právo na lásku vespólnou a proto milovánu býti; což jest pravé přátelství. Nuže k radostem, které i křesťanům dovoleny jsou, patří přátelství pravé neboli vespólná láska křesťanská.

Duch Páně, jenž ovívá nás, duch křesťanský, jest duch pokoje a svornosti, tak že s Bohem svým praví křesťané v pokoji a lásce žijí, jako vespolek se milují. »Tak Bůh miloval svět,« praví Spasitel náš (Jan 3, 16.), »že Syna svého jednorozeného dal, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.« Sestoupil tudíž Syn Boží k nám, vzal na se člověčenství naše, nám se připodobnil. A dle lásky Ježíšovy spravují se křesťané a mají se spravovati lidé vůbec vespolek. Ejhle, jací byli prvokřesťané! Pohané se divili a nemohli pochopiti síly ducha křesťanského, vidouce novoobrácence z nejvyšších a nejbohatších rodin seděti ve společnosti s těmi, kteří byli u nich otroky. Nejvyšší stavové podle nejnižších seděli ve shromážděních. Všeho pak množství věřících bylo (Sk. ap. 4, 32.) jedno srdce a jedna duše, toť výkvět lásky křesťanské ve sv. katolické církvi.

Za našich dob jest tolik rokování o poměrech sociálních, jak by se mělo nebo mohlo odpomoci ubohému lidu, aby nastalo vyrovnání a zavládla poctivost mezi stavy. Snadno se mluví a řádně zaplatí za hezkou řeč: než kde je skutek? Dokud na základě katolické víry stavěno nebude, marné, trvám, snažení. Duch světa jest pohanský, jenž pohrdá každým, kdo se nevyrovná at v moderní vzdělanosti, at v zámožnosti; duch světa jest pěstní právo! »Kdo s koho,« důkazy máte na bílé dni.

Překrásně předpověděl prorok Isaiáš (11, 6), čím svět bude, až se ujmou v něm zásady Ježíše Krista. Sv. Lukáš ve Skutcích apoštolských (hl. 4, 32) na to naráží. Píšeť Isaiáš: »A bydliiti bude vlk s beránkem a levhart s kozlátkem ležeti bude; tele a lev a ovc: spolu přebývati budou a malé pacholátko poháněti je bude. Tele a medvěd spolu pásti se budou. Neuškodí a nezabijí, protože naplněna bude země známostí Hospodina.« V obraze nám mluví prorok Isaiáš o lidech, kteří dle povahy nekrocené bývají jako vlci hltaví a jako lvové a ukrutní levharti, avšak i šelmy dravé duchem křesťanským tak zkrotnou, že neublíž ani nejmenšímu. Kde bývalá zuřivost a nesvornost, zášť a urputnost, pýcha a svárliivost? Všichni křesťané jsou bratři a sestry v Kristu bez rozdílu stavů, dítky jednoho Otce, údové jednoho těla, následov-

níci Ježíše Krista. Jako Ježíš Kristus miluje nás, jednoho každého, nikoho z lásky své nevyučuje, ani nepřátele své, tak máme i my v křesťanské lásce si věsti.

Než já vám ukáži z blízka, jakou přívětivostí a laskavostí, ba spanilostí se nesl Ježíš Kristus ke každému, jak milý nám Spasitel také činil nároky na přátelství lidské, ba dopřál si ho, aby i tu nám příkladem se stal. Hůře se míti nežli on se měl nepřetejeme ani sobě aniž toho radno.

Z příkladů to dotvrdíme. Pán Ježíš si vyvolil učedníky takové, kteří jej opravdu milovali, ze srdce mu oddáni byli, bez falše a zlovůle. V řeči své dávali na jevo tolikrát lásku a upřímnost k Mistru svému. Nedokonalí byli, téměř nevzdělaní, slabí a ubozí dosti, že vytýkal jim Ježíš Kristus, jak zkouší jeho trpělivost: než podívejte se na ně, jaké spolehlivé charaktery (povahy) měli. Jejich jednání projevovalo spolehlivost, vytrvalost, upřímnost a oddanost. Jejich láska byla mu radostí. Upřímnost přítelova vždy těší, radost společná působí dvojnásob, jako součást žalu umenšuje.

Pán Ježíš oznamuje učedníkům, že musí jíti do Jerusalema a mnoho trpěti od starších a zákoníků a knížat kněžských, a že bude zabit; ale třetího dne vstane z mrtvých. A pojav ho Petr za ruku, počal mu domlouvati stranou řka: Odstup to od tebe, Pane! nestane se tobě toho. (Mat. 16, 21.) Láska velela Petrovi takto mluvit.

A mimo to měl ještě svého osobního přítele ve sv. Janu Evangelistovi, jehož sv. evangelium miláčkem Páně zove, jenž na srdci Páně spočíval, a na nejdůvěrnější věci a tajemství se dotazovati směl. — A zdaž neznal dle sv. evangelia jedné rodiny, kterou výhradně rád navštěvoval, v Bethanii, kde byl Lazar se dvěma sestrami Martou a Marií? (Jan 11, 5.) Pravit sv. evangelium: »Miloval pak Ježíš Martu a sestru její Marii a Lazara.« Ovšem byltě dům modlitby, lásky a jednoty, byla to rodina jak bohabojná tak pohostiná a zámožná.

Co z toho vysvítá? Lze tu říci: Jestliže Ježíš Kristus, nejsvětější na zemi, příklad všemu světu, měl svých přátel, důvěrnějších lidí, s kterými důvěrněji jednal a obcoval, zajisté mohou míti i křesťané, a byť i jako světci křesťanskou dokonalostí se do vrchu brali, svých důvěrnějších přátel jak ku potěše své tak k podpoře a povzbuzení. Ovšem mnoho na tom záleží, jaký přítel se volí, aby pravé přátelství založeno býti mohlo; a potřebí stokrát uvážiti, prve nežli volba nastane. Mladí lidé rádi v přátelství se omlouvají: to my jen k vůli zábavě — než jaké to bývají pohříchu zábavy!

Čtvero podmínek neboli vlastností mívá pravé přátelství. Proto pozor mějme, abychom se neklamali v něm! Kolikrát tak dlouho přátelství trvá, dokud něco vynáší! A přece přátelství pravé vylučuje sobeckost a ziskuchtivost, a byť i zábava to byla; neboť takový hledá na předním místě sebe a svých výhod, na útraty přítele. Jaký tudíž přítel, který více myslí na tvoje peníze,

na útraty tvojí cti a nevinnosti, na svůj chléb spíš, nežli na svou službu? Uvidíte, neobdrží-li, nezíská-li na vás, jak vámi pohrdne a bude po přátelství!

Kde je pravé přátelství, tam přítel příteli se zavděčuje obětivostí. Což to nevidíme na rodičích, kteří milují své děti? Ovšem přátelství vyžaduje vzájemnost, obapolnost a kde toho není, tam přátelství asi sotva potrvá. Nad to mívá přátelství společného základu, na př. bratři a sestry slovou přátelé, příbuzní, pokrevní. Z jaké příčiny? Jsoutě přece jedna krev, proto si mají navzájem přátí a rádi se viděti a míti. Podobně členové jedné společnosti žijí v přátelství; a pak podnik jejich prospívá. Majíť jedno určení, jedno povolání, tytéž stanovy, tentýž zájem i způsob života. Než nejsolidnější přátelství jest, když se zakládá na témže smýšlení a snažení. Ký div, že lidé pěstující zbožnost pravou spravují se ve všem podle vůle Boží, a proto bohabojnost je sblízuje a jedné myslí činí u věcech časných i věčných. Kdo rozumný a neprozírá, že přátelství pravé vyžaduje nejen jistých slušností, nýbrž činů, z nichž souditi možno na smýšlení v útrobě skryté?

Mám vám poukázati, kde najdeme najisto pravé přátelství? Ó jak šťasten každý, kdo dovede vejíti v přátelství s Ježíšem Kristem! »Již vás nebudu nazývati služebníky, ale zovu vás přáteli« (Jan 15, 15), tak mluvil k učedníkům svým, tak mluví i k nám. Než místo všech dokladů a důkazů opakují vám slova Pána Ježíše ze sv. evangelia: »Já jsem pastýř dobrý a znám své a znajíť mne mé.« Dle původního znění, jak slova ta řecky napsal sv. Jan, má se čísti: Já jsem ten dobrý pastýř, jakoby řekl: Já nejsem obyčejný pastýř, nýbrž výhradně: Já ten dobrý pastýř; nebo který pastýř by dal život za ovečky své, ani by moudře nejednal, než pastýř duchovní, jemuž svěřeny jsou nesmrtelné duše, vydává i život za ovce své. A tak Ježíš Kristus za duše naše vydal se na smrt. Ó jak nás miloval, abychom my nezahynuli, abychom života měli věčného, položil on život časný za nás! Avšak nejen miloval nás, miluje nás podnes: »Já znám ovce své« a »rozkoší mou jest býti mezi syny lidskými,« jsou jeho slova. A k čemu je zná? K tomu nás zná, aby měl péči o nás.

A věru, starostliv jest o jednoho každého z nás. Nikým nepohrdá, kdokoliv jsi. I po jménu tě zná a volá tě a vodí tě na pastvy své. Ó kéž bychom rozuměli jemu, slyšeli hlasu jeho a hlásili se k přátelství jeho! Jaké útěchy bychom nabyli, které svět nám dáti nemůže!

Praví však také milý Spasitel a Pastýř dobrý: »A znajíť mne mé«. Jakoby chtěl říci: Jáť ten dobrý pastýř, vždyť mne znáte.

Kéž bychom ho znali a snažili se poznati nejlepšího přítele! Jak bychom si jeho přátelství vážili; jak bychom ho ctili, milovali, jemu se svěřovali, v něho doufali, k němu se utíkali, na jeho srdci rádi spočinuli a se ohřáli; jak bychom ochotně vůli jeho plnili, věduce, že čistá jest láska jeho beze vši sobeckosti! A věduce, že podobně miluje i bližního našeho, an pravil: »Cokoliv

jste jednomu z nejmenších učinili, mně jste učinili,« přičinili bychom se z lásky k milému pastýři i bližního milovati a navzájem upřímné přátelství pěstovati. Amen.

Neděle III. po velikonoci.

Svátek Ochrany sv. Josefa.

Obsah: Úcta sv. Josefa dnes — historický podklad — veškerému křesťanstvu dán sv. Josef za ochránce — z jakých příčin. — Čechoslované a mocnářství rakouské vůbec už dříve uctivali ve sv. Josefu patrona pokoje. — Jaké místo přísluší sv. Josefu v srdcích křesťanských. — Jeho práva a povinnost k Ježíši Kristu a Bohorodičce — přeneseny na církev svatou — dle výkladu svatých Otců obrazem Josefa Egyptského. — Naším dobám pomoc žádoucná — Časové jsou věru zlí: Proto ke sv. Josefu nechať berou útočiště všechny stavy. — Důvěra k sv. Josefu po příkladu sv. Terezie.

»A Ježíš počínal býti asi ve 30 letech, jak domníval byl, syn Josefův.«
(Luk. 3, 23.)

Na třetí neděli po velikonoci připadá svátek, který byt se na venek méně slavil, má zapustiti do srdcí věřících křesťanů tím hlubší kořeny a proto tím vroucněji a horlivěji se oslaviti má. Svátek Ochrany svatého Josefa jest dnes a potrvá po celých osm dní ve mši svaté a v modlitbách církevních, z čehož zjistě na důležitost svátku tohoto v katolické církvi souditi jest.

Bylo to dne 8. prosince l. P. 1869, kdy tehdejší sv. Otec sl. paměti Pius IX. svolal všeobecný sněm vatikánský a za slavnostní této chvíle prohlásil sv. Josefa, pěstouna Ježíše Krista, za ochránce veškeré katolické církve. Jeho úmysl při tom byl, aby se vzbudil v církvi svatě duch modlitby u větší míře; nebo žádoucné jest, ba nezbytně potřebí, aby Maria a Josef zaujali opět v srdcích křesťanských onoho místa, jehož neměli nikdy pozbyti. Jelikož jimi asi dojde svět spasení svého.« Tak pravil papež Pius IX. A co pohánělo apoštolskou Stolicí k jednání tomuto?

Tehdy bylo shromážděno víc jak tisíc patriarchů, biskupů a církevních hodnostářů ze všech zemí křesťanských v Římě, aby rokovali o tom, co by k blahu veškerého křesťanstva po všech dílech světa sloužilo. A při této příležitosti naléháno na sv. Otce o velikou úctu a lásku, které zasluhuje sv. Josef na světě, aby svátek Ochrany jeho byl zveleben a veškeré církvi boží sv. Josef za ochránce prohlášen, jakož aby slavným zasvěcením křesťanstva do ochrany sv. Josefa ekumenický koncil vatikánský byl zahájen. Pro velikou účast, pravili, již měl sv. Josef jako pěstoun Ježíše Krista v díle spásy člověčenstva, zasluhuje cti a slávy této. Tak tlumočili biskupové přání a prosby svoje a přednášeli tužby věřícího lidu jak v Evropě tak za mořem ze všech národů křesťanských.

Věru, vox populi, vox Dei, hlasy lidu projevují tu vůli boží. Sluší se, aby patriarchovi sv. Josefu církev svatá prokazovala ta-

kovou úctu a vykázala mu v církvi sv. takové místo mezi světci božími, jaké mu přináleží dle jeho vznešeného povolání, jež na světě měl.

Byl pak sv. Josef pěstounem a ochráncem božského Syna, Ježíše Krista, ochranným štítem a strážcem nejsvět. Bohorodičky Marie Panny.

Žádáme tudíž, tak hlásili, vroucnou úctu k sv. Josefu, aby se v týž úřad uvázal na nebi, jaký měl na zemi; aby ochraňoval církev sv., mystické to tělo Ježíše Krista, tím horlivěji, čím více se vynasnažíme zvelebiti jeho úctu.

Takové byly tužby, které skládali shromáždění Otcové církevní k nohám Jeho Svatosti. A byli to biskupové ze všech dílů světa, zejména z jižních zemí, kde hlásili jménem křesťanského lidu z Itálie, Španěl, Francie, Belgie zbožné přání, avšak i od severu pronášeli svoje hlasy národové křesťanství, mezi nimiž vynikali katolíci angličtí, kteří vyslali do Říma žádost podepsanou katolíky všech stavů, světských i duchovních, aby svatý Josef povýšen byl za ochránce katolické církve — což se také skutečně stalo.

My pak Čechoslované a země rakouského mocnářství máme zvláštní příčiny se radovati, že se rozmnožuje sláva sv. Josefa. V Čechách jest sv. Josef připočten mezi sv. dědice a patrony od r. 1654, tudíž před kolika sty lety, na Moravě od r. 1675 a pro celé mocnářství rakouské od r. 1684. Tehdy po třicetileté válce, která od r. 1618 zuřila a r. 1648 po tolikerých bédách a svízelech, jež našim předkům a národům sousedním vytrpěti bylo, zakončena byla, vyžádal zbožný císař a král Ferdinand III. r. 1654 na Apoštolské Stolicí, aby sv. Josef se stal pro království české patronem zemským ve příčině pokoje, a stalo se tak dne 11. dubna, na Moravě za císaře a krále Leopolda I. r. 1675 dne 5. března, a když ohrožovali sveřepí Turci Vídeň a s ní mocnářství rakouské, vyhlášen byl svatý Josef roku 1684 za ochránce veškerého mocnářství. Ukáží vám tudíž, jaké místo má zaujmouti svatý Josef v srdcích křesťanských.

Jediný jest sv. Josef, jehož Hospodin povýšil k nedozrnné důstojnosti tím, že vyvolil ho za pěstouna Ježíši Kristu, odkudž především jeho svatost jako jeho moc a bohatství v milosti a jeho sláva původ svůj bere. Byltě sv. Josef otcem přijatým samého Syna božího a z té příčiny vyvýšen nad veškeré pokolení lidské, obdržev všecka práva a povinnosti otecké vůči Synu božímu Ježíši Kristu. A Syn boží byl sv. Josefu v pravdě poddán, ve všem na slovo poslušen, k pěstounu svému s takovou úctou a láskou a poslušností se choval, že se stal vzorem všeliké úcty, poslušnosti a synovské lásky k rodičům.

A jaká práva a jaké povinnosti to byly, které jako hlava nejsv. rodiny na se sv. Josef byl vzal? Pozorujte pilně, jak svědomitou sv. Josef o božské dítko a jeho mateř péči měl, jak dokonale je vyplňoval po všechny dny života svého, kdy byl živitelem, ochráncem a strážcem jejich. Kéž by nám bylo dopřáno

býti očitými svědky, s jakou láskou se staral o veškeru domácnost, kterak prací rukou svých vydělával potřebný chléb nejsv. rodině, jaké starosti na se vzal, když hrozilo nebezpečí se strany ukrutného Herodesa, jak neohroženě i do vyhnanství na útěk se běře až do Afriky, aby byl průvodčím a těšitelem a ochráncem a živitelem božského Synáčka s jeho Rodičkou v cizině mezi pohany!

Nuže, nejsv. rodina byla počátkem církve boží, byl to obraz budoucí rodiny veliké všeho světa, obraz rodiny křesťanstva; neboť praví veliký papež Lev XIII. ve své znamenité encyklice r. 1889 vydané: »Jako v Betlemě nám porodila Matka Páně Ježíše Krista a stala se Matkou jeho, tak na hoře Kalvarii při umučení a smrti Páně stala se matkou všech křesťanů, kde nás duchovně zplodila všechny či spíše nás si osvojila tak, že Ježíš Kristus jest prvorozený vlastní Syn její, my pak více než nevlastní její synové; nebo vskutku jsme bratři Ježíše Krista učiněni vykoupěním jeho.«

Z toho pak je na jev, že poměr, ve kterém byl sv. Josef k nejsv. rodině, t. j. práva a povinnosti jeho k Ježíši Kristu dají se přenést i na mystické tělo Ježíše Krista, neboli církve svatou, která jest mystickým tělem Ježíše Krista. Proto i tu hlavou a otcem jejím jest, tak že i tu práva a povinnosti otecké na se bere. Ký div, že záhodno zajisté a slušno sv. Josefu býti se vidí, aby jí byl záštitou a pěstounem a ji chránil proti útokům všech nepřátel.

S tím se shodují od dávných věků sv. Otcové, tvrdíce, že Josef Egyptský co do osoby a úradů, jaké zastával, i co do důstojnosti byl obrazem Josefa novozákonního, pěstouna Páně. Nejen oba totéž jméno zdobilo, i co do povahy a důstojnosti byli si navzájem nesmírně podobni až na nedozírnou přednost sv. Josefa. Tak na př. nalezl Josef Egyptský milost u pána svého; než svatý Josef nalezl milost u svrchovaného Hospodina. Josef Egyptský učinil dům Putifarův šťastný a požehnaný, dokud přebýval v něm: ovšem nevýslovně šťastnější byla nejsv. rodina, v níž sv. Josef byl hospodářem. Král egyptský Faraó ustanovil Josefa za místokrále, aby královskou mocí a důstojností spravoval Egypt: zde Král králů až podnes pověřil jej mocí a důstojností, že vyslyší každé přání jeho. Jestli Josef Egyptský osvědčil svou rozšafnost a moudrost za doby hladu a bídy, tak že se stal záchranou Egyptu, ba sám král jej nazval salvator mundi, t. j. spasitelem světa: tím více sv. Josef se stal záchranou před zahynutím věčným pro Ježíše Krista, pravého spasitele světa. Zdaž nemá tudíž příčiny církev sv. s důvěrou se utíkat ve svých souzeních a strastech k pěstounu Ježíše Krista, k sv. Josefu?

Vážného vzezření jsou naše doby jak pro církve sv., tak pro člověčenstvo vesměs. Zdá se, jakoby temnosti pekelné se vši svou mocí vzepřely se proti sv. katolické církvi a do svého spřežení najaly ne tisíce, ale milliony těch, kdo nepřáteli církve katol. býti se netají, a milliony těch, kdo ne veřejně, ale úskočně potají

buď vědomě, buď nevědomky s nepřáteli katolické církve jdou. Proto naše povinnost jest ohlédati se po pomoci, k Bohu o pomoc volati: »Pane, zachovej nás, hyneme!«

Abý pak naše volání tím vydatnější bylo, obracíme se ke svatým a světicím božím jako miláčkům Páně, vzpínáme ruce k sv. patronům a dědicům nám zejména na ochranu daným, výhradně k nejv. Matce Páně, Marii Panně, a k sv. Josefu, jejímu choti a pěstounu Ježíše Krista, aby oni ve spojení s námi prosili Svrchovaného o pomoc proti tolikerym nepřátelům církve svaté. Apoštolská Stolice předchází nás příkladem svým v úctě svatých. Proto se raduje, kdykoliv může nových světců postavit na oltář a velebiti jejich ctnosti hrdinské vědouc, že se za to mocnou přímluvou jí odmění.

Žádoucnó tudíž jest, abychom ještě horlivěji utkali se k mocnému ochránci našemu sv. Josefu, abychom hodni učinění byli zaslíbení Kristových v životě věčném i časném. Tází se vás, zdaž jsou vskutku časové zlí? Jsou lidé, kteří myslí, že není tak zle, a časem že bude ještě lépe, až prý se svět více rozvíklá, až prý kněží budou s vlky výti, jak pravil jistý lékař — čehož bohda ovšem nebude. Ale což nevidíme, jak nevěra se velebí a roztahuje, jak nerozum na všecky strany se ujímá, jak lhostejnost v nejsvětějších záležitostech svět ovládá, jak snahy a práce nevěrecké intelligence, mužů i žen ve víře vychladlých, svět do nebe vynáší, stav kněžský tupí a snižuje, vliv mužů velezasloužilých, protože jsou katolíci, maří? Víím, že muži křesťanští nestojí o chválu novinářskou ani lidskou vůbec, jejich zásluhy nejsou v zisku časném: než dobrá věc trpí, sv. víře se škodí, již z té příčiny v lidu ubývá!

Proto všichni, kdo dobré vůle jsme, utíkejme se do mocné ochrany sv. Josefa v našich úzkostech a starostech. Muži křesťanští, kteří jste hlavou rodiny, ano i ženy křesťanské, patřte na sv. Josefa, jenž příklad vám dává, jak bdíti vám jest nad rodinou vaší, jak v manželské lásce, věrnosti, svornosti a jednotě máte jej následovati! Jinochové a dívky, pohleďte na ctnost čistoty a cudnosti sv. Josefa, jenž mocným obhájcem a strážcem běloskvoucí lilie zajisté se osvědčil!

Kdo snad v příznivých poměrech jste se narodili a vychování byli, věztež, že pravá urozenost a nejdraší poklad záleží ve šlechtnosti srdce, které bez náboženství nebývá; jinak by vám pro starosti pozemské jenom bodláčím a trním bylo vaše bohatství, jež by udusilo v duši vaší bohumilé osení. Vy pak všichni, kdo mizoly svými živíte své rodiny, uvažujte, že sv. Josef, potomek jsa královské krve, choť královny nebes a země, otec-pěstoun Syna božího, rukama svýma chleba sobě a rodině své dobýval, a proto nikdo nestyď se za svou práci počestnou ani za svůj stav!

Jako sv. Josef tím se uspokojil, co mu bylo Bohem dopřáno; jako v trpělivosti trávil dni života pozemského a dokonale následoval chudičského Ježíše: tak se uspokojte všichni tím, co máte

a ustaňte třebas na mále, byt se zdál osud váš tvrdší nežli mnohých druhých. Ó zlé jest vrhati se do náruči nespokojenosti, převratu, vzpoury, nepořádku, zoufalosti a následkem toho všeho v opilství. To není cesta, na níž lze odpomoci všemu zlu a dopomoci časům lepším!

Proto mějme důvěru v mocnou ochranu svatého Josefa, k němu se utíkejme, volajíce: »Rozpomeň se, ó milý a mocný ochránce náš sv. Josefe, že po svědectví sv. Terezie, věrné tvé služebnice, nebylo slýcháno, abys koho, jenž s pravou nábožností tě uctívá a s křesťanskou důvěrou tebe o pomoc vyzývá, v jeho prosbách zamítl. Se srdcem plným důvěry proto i já přicházím k tobě, ó věrný choti neposkvrněné Panny, k tvým nohám se vrhám, ač hříšný, přeče o pomoc prosím. Nezavírej sluchu svého přede mnou, jenž jsi poctěn slavným jménem otce Ježíšova, nýbrž vyslyš modlitbu mou a předlož ji tomu, jenž volil slouti synem tvým. Amen.

Neděle III. po velikonoci.

Svědomitost.

Obsah: Nebývá vše, co člověka těšívá, pro každého. — Jedné radosti si dopřáti může každý — ze svědomitosti. — Nedbalost je zřídlo nepokoje — příčina toho v nepořádku — u jednotlivce i v rodině. — Marné námitky. — Příklad muže ze světa. — Oběti jeho v povolání — nade vše svědomitost. — A jakou odplatu mu svět za to udělí? — Za to jak světlá je svědomitost křesťanská. — Dobré svědomí působí radost. — Proto buďte svědomiti v povinnostech, křesťanští mužové a křesťanské ženy. — Chvála na ženu svědomitou z Písma sv.

»A stál Pán Ježíš uprostřed učedníků svých a řekl jim: Pokoj vám! I zardovali se učedníci vidouce Pána.«
(Jan 20, 19.)

»Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.« (Luk. 2, 14.) Mluvím-li k vám, přátelé drazí, v době této velikonoční o radosti života, zajisté chci vás v Pánu potěšiti, a proto zažehnejte všelikou nedůvěru ve slova má. Pamatujte se, že jsem vám vykládal o zábavách, jaké nám přeje sám Hospodin i na tomto světě. Jen do pravých kolejí křesťanského života vpraviti svůj život a za nedlouho dostaví se pravá spokojenost. Vždyť jak jsme viděli, sám Kristus Pán, učitel náš, neodepřel sobě radosti v životě svém na zemi, které měl ve své rozmilé Maticce a ve sv. Josefu, starostlivém pěstounu, i ve svých apoštolech, mužích dobrého zrna a j. Uvažovali jsme o přátelství pravém, jehož radosti si může dopřáti každý. Výklady své mohl bych vám doplniti řečí o radostech šťastného manželství a šťastné rodiny, příklady blahobytu a mnohých jiných radostí. Než poněvadž radosti mnohé nejsou obecné aniž býti mohou, dnes vám vystrojím hody, k nimž vás všechny bez rozdílu zváti mohu.

Nejsoutě mnohé radosti obecné, protože jedněch netěší to,

co těší druhých. Jiné radosti opět byly by vhod, měli bychom pro ně pochopení, ale marné jest bažení naše po nich; neboť nikdo nám jich nezjedná.

Nuže, jedné radosti převýborné, v níž jest cena nesmírná, může si dopřáti každý křesťan. Radost je to, které si zjednáme svědomitostí, když činíme zadost povinností našim. Radostí okřívá srdce naše v dobrém svědomí. Pokoj lidem dobré vůle. Víím, že jest na světě mnoho lidí, kteří mají za to, že se veselí a radují toliko, kdo bezstarostně živi býti mohou, svých povinností nedbají. Pravím pak vám, že je to převrácený názor na život lidský; proto zasluhuje odvetu. Porozhlédněme se jenom něco málo světem. Kde pak nalezneme nejvíce lidí nespokojených, omrzelých, melancholických, lidí, kteří vstávají a léhají, klnouce osudu svému, kteří raději by se na světě neviděli, a proto ze samého stesku a nářku, pláče, bédování a vzdychání nevycházejí? Zdaž tam, kde lidé se mají ku práci ať hlavou ať rukama, a činni jsou až do únavy od rána do večera, anebo tam, kde lidé námahy se děsí, práci se vyhýbají jak mohou, slovem pracovati nechtějí? Taci ovšem, jestli je poměry životní ku práci nutí, cítí se v poměrech života svého nešťastnými!

Však podám objasnění. Příčina jest přirozena. Vypovídá-li vám oko vaše službu, aneb bolí-li vás noha, zub, není-li krev v rádném oběhu, říkáte, že vám není dobře, že vám něco schází, že nejste svoji. V přírodě pozorujeme totéž. Nevydává-li slunce svého světla ani tepla v míře potřebné, přší-li neustále a mračna a bouře a průtrže trvají, říká se, že neštěstí potkalo ubohé, že tehda neúroda se svými následky brzo se dostaví. Nedostávalo se přírodě, čeho ke zdaru žně hojně bylo potřebí. — Podobně i v závodě velikém nebo malém; nekoná-li každý svědomitě svoji povinnost, neshodují li se úcty v přijmech a vydání, pak závod takový čaaem vezme za své pro nepořádek.

Nuže, podobně se děje v životě jednotlivce i v životě společném. Nekoná-li člověk svědomitě povinnosti své, nemá a nemůže dosíci oné spokojenosti, které si přeje; nedostává se mu onoho klidu, který podmiňuje dobré svědomí; není oné radosti v životě, které pořádek v srdci lidském vzbuzuje. Mám doložiti příklady? Prosim vás, představte si rodinu, kde toliko otec svědomitě povinnosti své si vědom jest a je také plní, nebo kde toliko matka je starostlivá o všechny! Jak ubohému otci, dobré matce stížena jest jejich svědomitá starostlivost! Tu je družstvo za jistým účelem se nesoucí: postačí jeden člen výboru, že nehlásí se svědomitě k povinnosti. Prospívá? Nikoliv. V obchodě jeden úd nesvědomitý přivede na mizinu celý závod.

Než řeknete: Tot potřebí, aby byl člověk svatý, ba ani takový by mnohdy nestačil. Tak stateční nejsme. Je to pravda? Není to pravda, že nejsme s to, jen když máme opravdovou vůli; s pomocí boží zajisté na to stačíme.

Uvedu vám příklad, při němž se nikdo omlouvati nemůže, za který se nikdo stydětí nebude. Je to muž ze světa. Nábož-

nost mu v srdci nevzrostla, tím méně rozkvetla. O Boha, o kostel nezavádí za celý čas, a přece je známo, že jest poctivec. Z jeho tváře a chování vysvítá, že je se svým stavem spokojen, že patří k těm šťastným. Co je toho příčina? Je sobě vědom, že zadosti činí povinnostem svým jako domácí pán neb hospodář, jako otec, jako úředník neb továrník, jako voják, svému stavu že není nic dlužen, a na to jest hrd. Než optejte se na obtíže v jeho povolání. Odpoví vám: Což, to nestojí za řeč. Ale pozorujte, jak si vede ve svém zaměstnání. Povolání má dosti těžké, které mu ukládá kolik postů do roka, kolik dní kajících, kolikrát pokoušen k netrpělivosti, k zpronevěře, k nevěrnosti v manželství, k opilství, kolikrát do roka zpovídá se ne knězi, ale někomu jinému, svému totiž dozorcí, a s jakou zevrubností, kolik má i velikých pátků, že takofka podléhá tíži kříže, kolik bolestných dnů vůbec — a to vše ne dle předpisů církevních, nýbrž společenských občanských! Tak přísně církev sv nikdy s nikým nenakládá jako svět, jako vrchnosti ve špatné mnohdy náladě!

Posty mu ukládají skrovné příjmy a poměrně veliké daně, výdaje — nezbyvá mu než se uskrovniti. — Kající dny, pokání mu ukládá nemilá práce v dílnách, v úřadovnách, v místnostech kolikrát spíše žalářům než přibytům podobných. A zpovídání, jak přesně a přísně až do jednotlivosti zevrubně se přiznává svým dozorcům, kteří snad si vylévají na něm ještě svoji žluč a dají mu pocítiti závislost, své rozmary! A poctivě vydělaný penz stane se tak dražší stonásob. O jaký rozdíl mezi zpovědí knězi a neknězi! Jednotvárná jeho práce a stálé sezení v úřadovně jest věru nemalým mu pokáním. Podobně bychom mohli dále zpytovat jeho svědomí. Než řekněte takovému: »Ale, příteli, nač se tak namáháš; což nevidíš, že za naší doby se vše falšuje? Na venek se to leskne, jako by to zlato bylo, než nic za tím, nic po tom. Snad ani zlata nevidělo aneb tak jemně pozlaceno, že nestojí za řeč! Poctivou práci vám dnes nikdo nezaplatí! Nač tedy taková námaha, nač tak doopravdy jednati?« Než odvrátí se od vás neb odejde, aby vám dal na srozuměnou, řka: »Vari, pokušiteli: chceš mě učiniti nešťastným? Toho bohdá nebude! Raději zahynu, spíše chci umřít, nežli zraditi sebe a svou čest.« Ó toho sebevědomí poctivosti! O té svědomitosti! A majt rozličná povolání svoje bříme a vyžadují obětí mnoho a mnoho, na př. lékař, ať ve velikém městě, ať na venkově, buď může hladem umřít, anebo má, jestliže se osvědčil, tolik nesdačné práce, že ve dne v noci, každou chvíli, v zimě v létě pohotově býti musí a po všečen život s nemocnými obcovati, ani nakažlivé nemocí se vyhýbati nesmí. A s jakou horlivostí sobě vedou, jak povinností svých si váží — všecka čest —! Kolik lékařů to zaplatí i životem! Takovou svědomitost mají někdy i synové světa.

I táži se vás: Jakou odplatu berou za všechny oběti své v tolikých povinnostech vysokých i nízkých? Mnoho-li mají té radosti? Mnoho-li štěstí, mnoho-li alespoň spokojenosti? Odplatu vzali od světa, jemuž sloužili. »Amen, pravím vám,« dí Spasitel

náš (Mat. 6, 2.), »vzali odplatu svou.« Několic kapek do trpkého nápoje, který jim svědomí dovoluje; nebo více si dopřátí nesmějí, chtějí-li v skutku obstáti. Na odplatu věčnou naděje nemá, aniž si jí dělají. Odtud jim nekyne nebe, spíše věčné zatracení, protože Bohem se minuli a toho nepravého si volili, jemuž sloužili. Ať vrchnost, ať dozorce, ať chlebodárcé, ať žena, ať muž, ať děti, ať rodina, ať obec, ať jest bůh tvůj zlatý nebo papírový, ať jsi sám sobě sebe učinil bohem, tím jediným pravým jsi se minul. Škoda, přeškoda ztraceného života, škoda, přeškoda těch obětí ztracených! Škoda těch duší! Svědomitost jejich byla toliko občanská a nikoliv křesťanská, proto odměněná světem v životě časném!

Co říkáme my, katoličtí křesťané, takovému životu, jak soudíme o svědomitosti jejich, nesměřovala ovšem k zákonu božimu, nýbrž k zákonům toliko světským? My za to známe Boha svého a zákon jeho; my známe povinnosti svoje, my víme, že když je plníme, řídíme se podle vůle boží; my víme, když křesťanský žijeme, že pravou cestou jdeme. A čím jest vůle boží nám? Božská Moudrost nám svítí na cesty života, jeho Prozřetelnost, jeho Láska otcovská a Milosrdnost, jeho neskončená Dobrota o nás péči má a ošetřuje nás. V jakém tudíž světle milém se nám představuje svědomité dostiučinění povinností našim? Jaký rozdíl mezi pravým křesťanem a ubohým poctivcem dle světa! Jak se tudíž díváme my na své povinnosti? Jak soudíme o svědomitém konání povinností našich, my katoličtí křesťané?

Onino zajisté ubozí jsou a ubozí teprve budou, až předstoupí před Svrchovaného, s nímž neúčtovali dlouhá léta v povinnostech svých. Co uslyší? Kdo jste, neznámí vás, nesloužili jste mně! Ejhle, v knize života vašeho samé dluhy, kterých jste udělali! Zaplatte až do posledního haléře!

Za to katolický křesťan, jenž zachovává přikázání boží a žije jako pravý křesťan, má svou útěchu a radost v přátelství božím. »Měj dobré svědomí a budeš se vždy radovati,« radí Následování Krista. (Il. 6, 1.) Slovo boží ho poučuje, v čem vůle boží záleží. A vůle boží působí ve člověku dobrém dobré svědomí. Proto okuste a vizte, zkuste jenom a přesvědčíte se, jak milý jest nám Ježíš Kristus, jenž dá síly a milosti a potěchy, aby břímě jeho bylo lehké a jeho sladké! Okuste a vizte sami. nedejte se klamati hulákáním lidí svedených neb špatným tiskem! Zdaž nejste v tom tisíckrát lépe, nežli lidé za těchže poměrů, ale holdující světu? Ovšem komu není rady, tomu není pomoci. Vratte lidu viru a náboženství nahoru i dolů a bude člověčenstvo svědomitější a spokojenější; vždyť vše zlo naší doby zavinila nevěra a bezbožnost. A odtud má přijít pomoc? Budeme-li jako pohané, pak že bude lépe, pak že bude spomoženo? Kdo by to věřil?!

Mužové křesťanští, buďte svědomití v povinnostech svých a radost bude přebývat pod střechem vaší! Ženy křesťanské, buďte svědomité v povinnostech svých a rodiny vaše okusí radost, jakou

svět jim dáti nemůže! Slyšte, vy mužové, co vám praví Písmo sv. o dobré vaší svědomité ženě. a vy ženy vezměte si slovo útěchy z toho, když vidíte, čím vás učinil Hospodin (Ěccli 26, 1.—4., 16.—24.): Ženy dobré blahoslavený jest muž. Máš-li tudíž, muži, ženu svědomitou, měj se za šťastného; neboť zdvojnásobí tobě počet let života tvého. Žena statečná obveseluje muže svého a pokojem naplní léta života jeho. Proto chváli ženu svědomitou kniha Přísloví (31, 10.): »Ženu statečnou kdo nalezne? Zdaleka a z posledních končin jest cena její.« Podíl dobrý jest žena dobrá a Bůh pro činy dobré dává muži podíl tento, jakož i těm, kdo se Boha bojí. At jsi bohat, at jsi chud, budeš dobré myslí, máš-li ženu dobrou. V takovém manželství každého času obličeje jejich veselý jest. Kdo má ženu pilnou, šťasten jest; neboť obveselí muže svého v milosti své a roztuční kosti jeho. Kázeň ženy jest dar boží. Je-li rozumná a mlčelivá, má do sebe ceny nesmírné; neboť duše dobře zvedená nedá se zaplatiti. Milost nad milost jest žena svatá a stydlivá. Jaké chvály zasluhuje pro svoji vážnost! Jako slunce, kteréž vychází světu na výsostech božích, tak jest žena dobrá k ozdobě domu jejího. Ejhle, co její krásou nazývá Duch sv. Jako svíce, kteráž svítí do tmy, ovšem na svíčném svatém: tak tváří ženy ve věku stálém, jenž se nemění jako měsíc. Jako sloupové zlatí na stříbrných podstavcích, tak nohy pevné na patách ženy stálé. Paty ženy stálé jsou tudíž stříbrní podstavcové, na nichž noby jako sloupové zlatí. Co to znamená? Myslím že Duch sv. dí nám, že co nemá žena v hlavě, za to má v nohou a rukou. A čím jsou přikázání boží v srdci ženy sv.? Ejh'e, na skále pevné jsou základové věční. Tak dí Písmo sv.

Nuže, ženy křesťanské, buďte svědomité před Bohem i před lidmi! A radost bude sprovázeti vás a muže vaše a vaše rodiny. Mně pak zvolati jest: jak šťastná dědina, kde takové ženy jsou! Amen.

Neděle IV. po velikonoci.

Milosrdenství.

Obsah: Právo na radost — dobročinnost a milosrdenost dodávají životu radosti. — Trojí druh lidí dobročinných oproti křesťanům: a) lidumilů kteří za to vám chtějí vzíti víru, b) lidumilů, kteří se s vámi pobaviti chtějí a dobře míti; hledají sebe, c) za to Bůh nám přeje radost nezištně; proto α) přírodu stvořil tak sličnou, v níž se smíme kochati, β) nevýslovně pak více radosti nám zjednal Ježíš Kristus, — jakou měl radost v dobročinnosti. Následujme jej! — Odpověď na námitky. — Radujte se a veselte se, že milosrdni býti můžete!

•Blahoslavení milosrdní; nebo oni milosrdenství dojdou.« (Mat. 5, 7.)

Jistý biskup (dr. Pavel z Kepplerů v Rottenburgu) napsal jako velikonoční pozdrav knihu, jíž dal nápis Radosti více. Hned s počátku (str. 11 n.) vykládá, že má člověk, lidstvo, právo na radost, ačkoliv bývá za našich dob často zneuznáváno. Jedni vo-

lají, že ano; druzí upírají toho lidstvu, ačkoliv vidíme i takové, jak se borečkou pachtí po radosti a honí se za ní. Než mají prý za to, že radost je toliko jako sladký přlíkrm života, jako vzácné prý sousto, které chtivě spolkneme, jako doušek předraženého moku, jehož si mohou prý pouze boháči dopřáti; jako skvostná dekorace života lidí vybraných. Pozorujte lidi a poznáte, jak jistí stahují tváře do žalostných vrásek světobolu a jen pohrdlivě vysloví se o radosti života, jakoby to byl jen klam. Ani křestané nescházejí, kteří v každé radosti na světě věří zakukleného nepřítelů nábožnosti, ale ještě více je takových světských lidí, kteří náboženství a zbožnosti ve své obmezenosti se protíví, poněvadž v nich tuší rozhodně nepřítelů radosti. Co je tudíž pravdou? Pravdu má, kdo dí, že radost jest životním činitelem a životní potřebou, životní silou a životní hodnotou, že každý má potřebu radosti a také nárok na radost. Jestliž ona rovněž nepostrádatelná jak pro tělesné tak duševní zdraví, pro pracovní život těla i ducha, jak pro život náboženský.

Kdo tudíž dí, že radost pro člověka jest jako sluneční svit pro rostlinu, že jest oživující stránkou života, nepřehání. Ejhle na dítěti nejsnáze pozorujete, jak na ně působí radost veselých, která ho oživuje, kdežto zármutek mu škodí a neduh prozrazuje neb jej přivodí. I stárnutí prý lze zabrániti a život prodloužiti veselostí. (V Lipsku vydán r. 1905 o tom spis.)

Jistý lékař anglický, dr. Weber, zdůrazňuje sebevýchovu k radostné náladě jako hlavní bod rozumného života. Ovšem předpokládá při tom, že jest člověk vychován pro povinnost, že se přičiňuje, aby podmanil naruživostí svých, že má tudíž dobrou vůli; jesti pravá radost ne ve smyslech, nýbrž v duši, již dodává se síly u výchově, napomáhá se v práci, a ve společenském životě se rozlušťují i nejtěžší záhady. Za pravdu mu dáme, an dí, že výkonnou sílu člověka jakoby zdvojnásobila mysl veselá, vůli jeho vzpružila, učinila jej odvážlivým a vytrvalým v Kristu. Z radosti často se rodí veškerá předsevzetí a šlechetné činy. Hravě přemáhá veselá mysl obtíže a protivenství, ba zušlechťuje srdce lidské a přístupné činí dobrou a krásnou jako pravdě, a následek toho bývá, že zapuzuje nízké a mrzké pudy a probouzí dobré úmysly. Radost působí náladu dobrotivou, lidem příznivou a k službám ochotnou; sbližuje lidi, povzbuzuje společenské obcování a tká pásku přátelství. (Až sem užito myšlenek katolického biskupa Kepplera.)

Než právě poslední slova vedou nás k rozjímání, čím si máme radost a veselost myslí zjednati, a proto pravím, že dobročinnost a milosrdenství jest, co dodávají člověku radosti. Vy hledáte cesty k životu spokojenému, radostnému: nuže, buďte milosrdní k bližnímu, pomáhejte potřebným, ustrňte se nad ubohým; potěšte zarmoucených, avšak potěšte i sebe. A jsou tací lidé na světě, kteří v dobročinnosti hledají a nalézají radost; proto bych vám dopřál této radosti, i volám ke všem: Čiňte dobře lidem, milujte bližního svého jako sebe samého, buďte milosrdní.

A jelikož je trojí druh lidí dobročinných, ukáží vám, ke kterým máme patřiti my, katoličtí křesťané.

Jistý Nizozemec, Holanďan, vydal před lety knihu, v níž chtěl také potěšiti člověčenstvo a oblažiti svoje čtenáře. Věda, že se lidé ďábla bojí, dokazoval jim, že to je toliko strašidlo, vskutku však že ďábla není. Aby se dílo jeho tím více čtenářům zamlouvalo, dal v obraze na prvou stránku sebe. Avšak tím si neposloužil. Protože byl na pohled velice škaredý, tak že se zlému duchu nemálo podobal, pravili mu přátelé: Kdybys svůj obraz do knihy nebyl dal, možná že bys byl knihu udal, ale takto, kdo pak knihu od takového spisovatele koupí! — Podobně jsou též lidé dobročinní, kteří nešetí ve své lidskosti žádné oběti, ani peněz, ani cest, ani námahy, tiskem i živým slovem pracují, a ochotni jsou pomoci a také pomáhají. Než pozor mějte na úmysl jejich. Prve než vám co uštědří, žádají, abyste byli jejich! Zjednájí dělníku práci, přispějí potřebnému, poskytnou vám pomoc aneb slíbí protekci; avšak nikoliv zdarma, půjdete-li s námi, praví, budete-li náš, pak ano. A co to znamená? Jako ďábel slibuje, vypovíte-li Pánu Bohu službu, vzdáte-li se nejvyššího dobra, zapřete-li víry, odřeknete-li se svobody své, vydáte-li život v šanc, tak slibují i oni, nebo s vámi dle libosti nakládají usilují a zneužívají vás ke svým nekalým úmyslům, jak se jim to hodí. Zajiště tak si počínají nepřátelé sv. církve, tajné spolky zednářské (Aliance israelité) ve své lidumilnosti a ochotě! Brzy se prozradí jako ďáblové se svými zhoubnými plány a zájmy, aniž byste dlouho uvažovali, co na dobročinnosti jejich je. To jest jejich radost ďábelská!

Ale jsou též lidumilci na světě, kteří vskutku dobré srdce mají, sebe i vás potěšiti a pobaviti usilují. Jejich starost jest zábava a opět zábava, abyste se dobře měli a oni s vámi. Z té příčiny ihned po neděli nalepují zejména ve městech velikých na nárožích plakáty, ohlašující nové zábavy, plesy, věnečky a hody, vyzývající ke hrám, abyste vyhráli, nabízejí losy, abyste podali šťastné ruky, tak bez práce zbohatnete. A přejí vám od srdce štěstí a dosáhli-li jste je, radují se s vámi, protože bez zisku ani oni neodejdou. A tak těší se z výdělku svého byť i poctivého. Avšak to jsou namnoze spekulace, marné, pošetilé radosti, věci, které ceny opravdové nemají, byť i světem vládly.

Než neklamte se a nebojte se. Jest též někdo na světě, jenž nás oklamati nemůže, beze vší sobeckosti a ziskuchtivosti radosti nám přeje, ba ji zjednává a s námi se raduje — to jest Bůh náš. Otevřete jenom oči a porozhlédněte se kolem po přírodě se vši krásou její a lepostí. Čí je to dílo? Zdaž není to jeho dílo? A proto bychom se měli pokochati v boží přírodě. Kde jsou ty časy, kdy se lid křesťanský osvěžoval v přírodě: jak radostně vše působilo na život jeho! Všude nalézal Boha svého. Moderní kultura arci to vše umožila neb aspoň uspala. Obcování s přírodou jest člověku samozřejmé.

Kde jest rozluka mezi člověkem a přírodou, kde jest odci-

zení se přírodě, tam se nevyvíjí přirozeně život lidský. A protože člověk potřebuje zábavy a požitku, vstupují na místo zdravých nevinných, jakých mu Hospodin dopřává, požitky nepřirozené a závadné, umělkované a zdraví škodlivé. Jak mnohým lidem se pak nedostává přirozených podmínek životních ani světla ani vzduchu, ani zdravého pohybu, ani přiměřené stravy, ba ani volného pohledu do nádhery a bohatosti přírody! Ký div, že tělo i duše při vší vzdělanosti zakrňují!

Děsivě až rozšířenou spatřujeme nevšímavost ke kráse nebes, k čistotě proudů vod, k životu zvířat, k sličnosti květin. Co je toho příčina? Nikoliv napořád ve zkaženém nitru, spíše v nezdravých poměrech životních jest příčinu hledati; neboť úbytek citu k přírodě působí na člověka, že se neraduje s sebou, kdy zdravý rozum v přírodě se ušlechtuje a život okrašluje. Dočítáme se, jak na milliony výletníků rok co rok navštívuje Švýcarsko a Alpské země a kolik jich smělost svoji zaplatí třebas životem; než což potřebí, abychom se potěšili a pookřáli, hledati veletoky, velehory, světová moře a podobné výstřednosti? Obyčejná krajinka, oseté pole, luh a háj obveselí člověka. A ještě bych poukázal na to, co nad našimi hlavami denně sestavil nám Hospodin, kde na podivuhodném modrém nebi slunce, měsíc, hvězdy, oblaka a větry neúnavně nám slouží a čtvero ročních období nás každé svým způsobem obveseluje. Věru příroda jest otevřená kniha zjevení božského, jako Písmo sv., kde Hospodin obrazy a podobenstvím a věcmi poučnými mluví k nám, že jest a jaký jest, kde sděluje svoji krásu a velebnost a moc a dobrotu a prozřetelnost, z níž se máme těšiti. Než už dosti o radostech v boží přírodě.

Bůh náš nám křestanům zjednal radostí nevýslovně větších a vznešenějších tím, že sestoupil k nám, ba mezi nás ve svém jednorozeném Synu, jenž jest Ježíš Kristus. Co z lásky k nám na se vzal, jak se za nás obětoval, jak nás potěšil, jakou důvěrou a očekáváním nebeských slastí nás naplnil! A jak se z toho sám raduje, máme-li my radost z něho, že se nám stal Spasitelem! Jakže, mezi tím co příroda v přítomnosti svého Spasitele plesá a v radostné nadšení propuká; mezitím co řeky a nivy, skály a pahorky radostí poskakují; mezitím co řeky a potůčky tekoucí spěšným během k cíli jim určenému v radostném šplouchání takofka s tleskáním rukama jeho Vznešenosti vstříc plesají (Žlm. 97, 8): my bychom měli bezcitně, bez radosti trvati v nevládném mlčení? (Lombes, O radosti křestanské duše 23.) Následkem hříchu víme, že veškeré stvoření vespolek lká a leží v kvilění až dosud, (Řím. 8, 22.), píše sv. Pavel: avšak víme také, že jest plně naděje, a proto vůči všemu utrpení bohaté radostmi, pohlížejíc k lepší budoucnosti o novém nebi a nové zemi, o úplném vykoupení.

Jakže, my že nemáme radosti na světě? Nuže, rozpomeňte se, jakou radostí oplývalo božské Srdce Páně, co nám vypravují sv. evangelia, když slepým zrak, hluchým sluch navracel, nemocným zdraví; jak těšil ubohé, sklíčené a zarmoucené na duši, jak

poučoval nevědomé. Milosrdenství chci a ne oběti, milosrdenství tělesné, milostrdenství duchovní, což dosvědčoval zázraky a divy.

Ovšem, řekněte mi, my nemáme ani moci ani prostředků, abychom skutky milosrdenství prokazovati mohli jako všemohoucí Pán. A co na nás se dožadují, bývají mnohdy lidé, kteří dobrodiní ani nezasluhují, tuláci a poběhlíci, lenoši a lidé spustlí, kdežto v pravdě chudí a neduživí, ubozí a postižení mnohdy se skrývají a raději trpí, nežli na obtíž aby se učinili sousedům nebo obci. — Máte pravdu. Ale táži se vás, zdaž jste při tom zkrácení vy, když třebaš nehodnému udělíte almužny? Slyšte, co praví Kristus Pán (Mat. 25, 34.—40.): »Amen pravím vám, pokudž jste to učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste to učinili.« Ne tudíž chudšas přijal dobrodiní vaše, ale Ježíš Kristus, jenž se chudšasem jako zakryl a zaš schoval. Co bude jednou mluviti, až nastane poslední soud, Král těm, kteříž na pravici jeho budou: »Pojďte, pozeňuaní Otce mého, vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa. Neboť jsem lačněl, a dali jste mi jísti; žíznil jsem, a dali jste mi pítí; hostem jsem byl, a přijati jste mne; nah jsem byl, a přioděli jste mne; nemocen jsem byl, a navštívili mne; v žaláři jsem byl, a přišli jste ke mně. Tehdy odpovědí jemu spravedliví, řkouce: Pane, kdy jsme tě viděli lačného . . .« Tedy zbytečný strach.

Ale, řeknete, my chudáci, co pak zmůžeme, sami ničeho nemajíce! Já pak pravím vám, že každý bez rozdílu má pokladnu, z níž může rozdati mnoho. Mnoho rozdá, kdo příkladný život vede jako katolický křesťan poctivě se živí, povinnosti plní, přikázání zachovává, trpělivě snáší, nikoho neuráží: ó takový jest milosrdný k bližnímu více snad než kdyby rozdal kus majetku svého. Proto příčiny máte i z toho se radovati. A byt kdo neměl statku vezdejšího, má dobrého slova, dobré rady v pravý čas a na pravém místě — i to bývá dobrodiním nemalým.

Radujte se tudíž a veselte se; neboť odplata vaše bude hojná v nebesích! Radujte se, kdo dobré vůle jste; radujte se, kdo věřící křesťané jste a povinnosti svoje plníte; radujte se, kdo v Ježíši Kristu svou nadějí skládáte! Ve víře v Ježíše Krista a v křesťanském životě jest spása naše na zemi a nad to odplata věčná na nebi. Amen.

Neděle V. po velikonoci.

Radost v trpělivosti.

Obsah: Jsou vám lidé, kteří neradi slyší o radosti života. — Kdo chceš míti radost, zapři se a vezmi kříž svůj a následuj Krista. — Živí i mrtví nesou vinu převrácených názorů v tom ohledu. — Kde není pravdy a kde je pravda. — 1. Kristus Pán neučil nás a) abychom plesali v souženích, b) aniž abychom otupěle trpěli pro bolesti — příklad dal nám trpělivosti, jehož následovali sv. apoštolé a všichni světcí. — 2. Ježíš Kristus učí nás, abychom rádi trpěli a) pro odplatu věčnou, jako on nás čfedešel, b) k vůli cvičbě v křesťanských ctnostech — sv. pokoji v rodině — oblažujícímu

sebevědomí, že jsme na pravé cestě — c) k vůli Pánu Bohu, jenž nás takto nutká, abychom se k němu utíkali. — P o d o b e n s t v í : Jak se učí ptáček zpívatí.

»Pojďe ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste, a já občerstvím vás.«
(Mat. 11, 28.)

Radost nám hlásá doba velikonoční, radost a samá radost. A jsou též lidé, kteří jakoby se nechtěli radovati aniž se nechati potěšiti; neradi slyší, když se mluví o radosti života, ba neradi vidí lidí veselých. Dnes promluví k vám o takovém předmětu, který snad i tyto potěší, i jim radost způsobí, o přfčině radosti životní, bez níž si někteří lidé pravou radost ani pomyslití nedovedou, ba bez ní se cítí jaksi nešťastnými. Co to asi může býti? A totéž bývá přfčinou hrůzy jistým lidem, že je obmyká strach a naskakuje jim husí kůže, jakmile jen uslyší slovo toto. Co to asi jest?

Někteří myslí, že to asi život křesťanský, který si jinak nepředstavují nežli jako trapný, mrzutý. Z vás tuším nikdo tak nemsýlí: ale ve světě je takových dosti. Už prvým křesťanům to předstírali, ovšem lidé, kteří znali jejich skutky jen z doslechu a tlachů. Naopak, kdo znali křesťany z vlastní zkušenosti, viděli v nich lidi upřímné, ochotné, veselé, tak že v obcování s nimi sami se také potěšili a mnozí se k nim přidali, a stali se z odpůrců praví křesťané. To bylo od počátku a trvá až podnes. To je prostá pomluva. Než o tom zde řeči nebude. (Minutus Felix, Octav. 12.)

Kdo hanobí křesťanství, dává sobě svědectví, že ho nikdy v pravém světle nepoznal; nebo by přiznati musil, že onen veselý život, ona důvěra, ona otevřená jasná hlava, vyznamenávající všechny pravé křesťany, má svůj základ ve sv. víře, jak dějiny všech národů křesťanských to stvrzují.

Nuže, kdo chceš míti v životě svém radost, vezmi kříž svůj a následuj Krista. Víím, že byl kříž židům pohoršením, pohanům bláznovstvím. I mezi křesťany, ovšem nepravými, jako ve světě bylo odjakživa lidí, kteří se pozastavovali nad naukou takovou, majíce ji proti rozumu a mysli za nsmyslnou. A nepřátelé církve svaté vyčítají podnes, že nikdo rozumný, vzdělaný nemůže se přivinouti ke katolické církvi, která hlásá jen kříž a sebezápór a umrtvování sebe. Než nikoliv nauka sama jest vinna názorů tak převrácených, nýbrž převrácenost srdce člověka, jehož smysl a myšlenky od mladosti k zlému se kloní. (1. Mojž. 8, 21.)

Živí i mrtví nesou také vinu pomluvy této. A k živým bych připočetl těch přemrštěných hlav, které mají za to, že křesťan má v žalostech a strastech, v souženích a v křížích neustále plesati a se kochati, jakoby na samých růžích ustláno měl, a pocituje-li také trní, jak bolesti duši jeho svírají, už prý nezasluhuje křesťanem slouiti a všeliké strasti má prý snášeti pro strasti a bolesti samé bez útěchy! Tak prý Ježíš Kristus vzal na sebe kříž a my máme jej následovati. Toť pomluva jedna.

A pomluvy této nesou vinu mrtvů, o nichž v knihách, v životopisech totiž svatých a světic božích často se dočísti lze, jakoby svatí jen výskali radostí a blažeností ve svých křížích a pokušeních. Zajisté takové zbožné knihy nejen že neprospěvají, ale škodí pravému poznání křesťanského života a odstrašují od něho.

Než kolikrát ani viny nemají knihy samé. Bývají tím vinní čtenáři sami, kteří, nechápajíc obsah toho, co čtou, podle pravdy, nalézají v knihách názory, jež nejsou v knihách, ale v jejich obraznosti. Jak důležitě tudíž jest, kdo chce knihu poučnou psáti, aby ji napsal srozumitelně, a co má říci, jasně také podal.

Z té příčiny ukáži vám jednak, jak není pravda, že člověk má trpěti a strádati jen proto, aby otupěle trpěl, a proto se cvičil v trpělivosti, jednak jak pravdou jest, které nás učí naše svatá katolická církev, že se máme ve strastech a souženích života, v křížích našich těšiti tím, že netrpíme nadarmo, nýbrž nabýváme takto neskonale vyšších dober a lepších, nežli jsou ta, která v utrpení pohřešujeme.

I.

Kristus Pán nám arci přikázání dal, abychom se zapírali a cvičili se v sebezapírání. Tak čteme u sv. Lukáše (9, 23.): »I pravil k všechněm: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapíří sebe sám a beř kříž svůj na sebe každého dne a následuj mne.« A opět (t. 14, 26.): »Kdož nenese kříže svého a nejde za mnou: nemůže býti mým učedníkem.« »Kdo miluje více otce svého neb matky své nežli mne, není mne hoden, a kdo miluje syna nebo dceru více nežli mne, není mne hoden.« (Mat. 10, 37.) A totéž vyslovil ještě ostřejšími slovy, an pravil: »Jde-li kdo ke mně a nemá v nenávisti otce svého i mateře i ženy i synů i bratří i sester a ještě i života svého, nemůže býti mým učedníkem.« (Luk. 14, 26.) Co a jak rozuměl slovům těmto milý Spasitel, jenž káže milovati i nepřátele své? Kdo si nevážil, pravil tím, více přátelství božího a lásky a milosti boží nežli přátelství a obledů lidských, tak že by ochoten byl přestoupiti zákon boží spíše nežli znelíbiti se světu a všem lidem; kdo by zprotivil se vůli boží k vůli lidem a byť to byli i vlastní rodiče, vlastní děti, vlastní muž neb žena: není Krista hoden, není pravým křesťanem.

A to se vztahuje i na vlastní náš život, tak že, jak sv. Jaroš vykládá, povinni jsme i život svůj raději ztratiti, nežli milost boží a sv. víru, jako sv. mučedníci činili, ano povinni jsme v nenávisti míti cokoliv naší samolásky, naší smyslnosti a náklonnostem hříšným lichotí, abychom Boha svého neurazili.

Dobře dí k tomu sv. Augustin: Takto sebe v životě veздеjší nenařivěti znamená sebe milovati pro život věčný. Ovšem potvrzuje Ježíš Kristus: »Království nebeské trpí násilí a ti, kteří si násilí činí, uchvacují je.« (Mat. 12, 12.) Proto se sv. Pavlem (Řím 8, 13.) dovoditi jest: »Bratří, dlužníci jsme ne tělu, t. j. povinni jsme sloužiti ne tělesnému pohodlí, nýbrž duchu; neboť bu-

deme-li podle těla živi, zemřeme: pak-li duchem skutky těla mrtviti budeme, živi budeme.

Nuže, kde jest psáno, že Kristus Pán prikazuje nám: Radujte se a plesajte ve svých souženích a protivenstvích! Trpěte a beřte kříž na sebe s plesáním; nebo sladké dřevo toto v tíži své! Bol jest bolestí a sebezápor je také bolestí a pro bolest se nikdo neraduje ani pro kříž.

Zajisté kdyby to pravda byla, především by Pán a Spasitel náš nám svůj příklad byl zanechal. Zdaž plesal a se radoval ve svém umučení? Radoval se ze všeho, co bylo dobré, jak sv. evangelia vypravují, na př. (Luk. 10, 21.) rozveselil se Ježíš Kristus v Duchu sv., když se vraceli s plesáním učedníci jeho a vykládali Mistru svému, jak na missionářských cestách se jim dařilo. Tehdy pravil: Chváľím tě, Otče, Pane nebe i země, žes tyto věci zjevil maličkým. Všecky věci dány jsou mi od Otce mého. Radoval se z obrácených hříšníků jako z duší nevinných, tak v zákoně božím utvrzelých. Avšak kde se dočítáme, že plesal Ježíš Kristus ve svém umučení? Snad na hoře Olivetské, kdy strachem a úzkostmi smrtelnými se až krví potil; snad na kříži, kdy volal: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil!? Trpěl Spasitel náš na těle i na duši, v srdci svém žalosti a bolesti, že žádné slovo ani živé ani psané není s to podati, a proto ani sv. evangelisté nám vylíčiti je nemohli. Proto se obracel v zármutku a trudu na apoštoly, u nichž hledal útěchy a úlevy. Proto se utká k modlitbě. Věru nepocitoval ani Ježíš Kristus v utrpení svém, jakoby měl na různých ustláno.

Podobně ani sv. apoštolé ani mučedníci Páně ani sv. vyznavači neradovali se a neplesali, když pronásledování jsouce život svůj utráceli neb sebezáporem v boji proti tělu, světu a pýše zápolili; nebyliť Mistra svého dokonalejší ani v utrpení blaženější. Ani sv. církvev neučí nás ničemu jinému, nežli ji naučil zakladatel její.

II.

A přece volá k nám Ježíš Kristus: •Radujte se a veselte se! Blahoslavení, kteří protivenství trpíte; blahoslavení jste, když vám zlořečítí a protivenství číní a všecko zlé o vás lhouce mluví budou. (Mat. 5, 10. n.) Pozorujme dobře! Ne proto, že trpíme, jsme šťastní a blažení, nýbrž proto se máme radovati a veseliti se, že netrpíme nadarmo, ale odplata naše jest hojná v nebesích. Blažení jste, kteříž protivenství trpíte — pro spravedlnost; neb vaše jest království nebeské. Blahoslavení, když — pro mne — vám protivenství číní budou. Tedy pro slávu v království božím křesťané se radují, když trpí a v sebezápore se cvičí.

Proto nás sv. apoštol národů vybízí (Hebr. 12, 2), abychom patřili na původce a dokonatele víry, Ježíše, kterýž předloživ sobě radosti strpěl kříž, nedbaje hanby — neboť za to sedí na pravici stolice boží.

Radují se křesťané v sebezápore mnohém a utrpení a mají

příčiny hojně se radovati. Prosím vás, kdy pak vzkvétají křesťanské ctnosti, kdy spějeme do vrchu dokonalosti křesťanské nežli právě tehdy, kdy následujeme příkladů překrásných v církvi svaté? A právě sebezáporem a umrtvováním zlých žádostí zmo-
hutněl duch jejich. Toť přece něco tak velebného, že zvolati jest duši bohumilé: »Heureka! Radujte se se mnou; nalezt jsem perlu drahou, za niž všecko dám, jen abych si ji osvojil.« (Mat. 13, 45.)

Prosím vás, kde pak naleznete přezádučných pokladů, které činí rodinu spokojenou, šťastnou? Jaká tu láska a svornost mezi manžely, jaká poslušnost a tichost zvedených dětí malých i velikých! Co bohatství a bujnost a přepych se vším štěstím podle světa nedokáží, to dokáže sebezáporem, trpělivostí v utrpení. Prosím vás, vaše vědomí zdaž je bezcenné, že máte sv. pravdu, že po pravé cestě kráčíte? Takový jest poklad v rukou vašich, že ho nevyváží celý svět. A čím jste si zakoupili skrytý poklad v poli srdce vašeho? Mnohým bojem a přemáháním sebe ve zlých náklonnostech dobyli jste vítězství. Prosím vás, kde spíše nalézáme Boha svého, nežli v strastech a souženích? Za to kdy spíše zapomínáme na Boha a duši svou, nežli kdy se máme dobře, kdy se dobře daří? Proto mnohým lidem prokazuje Pán Bůh dobrodiní nesmírné, že je navštěvuje bolestmi a strastmi.

Na konec vám ještě povím toto podobenství. Ptáček má ptáčka, jehož by rád zpívat naučil. Co udělá? Dá ho do malé klece, kterou kolem přikryje tak, že je ve stálé temnotě. Zasteskne se ptáčkovi a poddá se smutku. I přijde ptáček a jme se hrát, čemu se má ptáček naučiti. A ubohé ptáče z dlouhé chvíle, aby se tak potěšilo, naslouchá melodii, pokouší se ji napodobiti, až se jí naučí a samo dle libosti si ji opakuje. Odklidí se temnota a vesele ptáček sobě prozpěvuje, čemu se byl v trudu naučil. Tak mnohého učí Pán Bůh modlitbě tím, že naň také posílá neb dopouští zármutek a svízele života, jako rozbouřené moře přislo-
večné jest, že kdo se chce přinutit k modlitbě, ať vstoupí na loď za rozbouřeného moře, kde strach o život a úzkost smrtelná ho obrátí k Bohu, že povznáší mysl svoji úpěnlivě k němu.

Nuže, zdaž nejsou to lidé pobláznění, kteří sami sebe zmrzačují, aby se pak z bolestí radovali? Zajisté pošetilci a lidé, kteří se zdravým rozumem minuli, jsou to, kteří místo Bohu příslušné, jemuž se kofiti mají, podávají modle z boláků složené, již se uklánějí a radost srdce svého obětují, či je to pýcha s převráceným názorem, který zlé nazývá dobrem? Mohli bychom jim dopřáti radosti této, baví li se takto, ba můžeme je ubepečiti, že se až dosyta nabaží bolestí, až jednou sestoupí na místo, kde je samá hrůza a samý žal a bolest věčná, kde trápení až k vrcholu dospěje: než máme spíše s ubohými soustrast!

My pak rozumíme jinak svému kříži, který na každý den trpělivě nosíme. Pravda jest, že kdo chce následovati Krista, nezbyvá mu než zapírat se a nezřízeným vášním odpor klásti, chtějí nechtěj že musí trpěti. Sv. Ignác praví: »Veškeren med, ježž

možno nasbíratí z květů celého světa, nemá tolik sladkosti, jako žluč a ocet našeho Spasitele.«

Tedy pěstujeme víru a lásku k Ježíši Kristu, přivírneme se k němu, objímejme sv. kříž; a kříž i náš se stane nám radostí pro naši víru a lásku a odplatu věčnou! Pijme, ó pijme z kalicha utrpení ochotně a vytrvale, abychom jednou pítí mohli a se do-syta napájetí slastmi věčného života! A komu při tom přeče jen teskno, pohleď ke Kristu Pánu, jenž volá k nám: »Pojďte ke mně všichni, kteří trpíte, a já občerstvím vás.« Amen.

Neděle VI. po velikonoci.

Naděje na věčnou spásu. Radosti velikonoční.

Obsak. Naděje naše. — Mojžíš, ač sv. muž a milý Hospodinu, protože jednou proti naději v pomoc boží se prohřešil, nebyl za hodna uznán, aby vešel do zaslíbené země — Tak protivně jest Bohu naději v pochybnost uváděti. — Naděje příčina radosti a útěchy — už ve Starém Zákoně, tím více v Zákoně Novém, — kde Spasitel nám zaslíbeným vůdcem pozemskou poutí jest do nebeských slastí. — Měřítko, jímž poznáváme oprávněnost naděje na život věčný — úzká cesta — čtvernásob — kdo pak přeče v nejistotě, doznej sobě naděje z příkladu.

»Naděje naše pevná jest; vědouce, že jako jste účastni utrpení, tak budete i potěšení.«
(2. Kor. 1, 7.)

Zajímavý jest pohled na Mojžíše, velikého vůdce lidu vyvoleného. Sledujeme-li život jeho, naplní nás důvěrou. Sotva že se narodilo pachole, mělo zahynouti dle rozkazu královského v Egyptě s druhými pacholátky israelskými. I zaobalila jej matka tři měsíce starého a položila do ošatky vysmolené na vodu. A pacholátko nezahynulo; neboť bylo milé Bohu. (Sk. 7, 20.) I ujala se jej dcera královská a vrátila matce na výchovu, řkouc: »Vezmi pachole toto a odchovej mi je, a já dám tobě mzdu tvou.« Kdo se tu nediví prozřetelnosti boží?

A když povyrosl Mojžíš, královsky byl vychován při královském dvoře a »vyučen (Skutk. 7, 22.) vši moudrosti egyptské a byl mocný v slovích i v skutcích svých«.

I bylo mu 40 let, když zachovav sobě víru v Boha pravého navštívil bratří svých, lid israelský, a vida bezpráví a trápení jeho, zastal se ho. Mojžíš vzdychal a lkal a modlil se za lid svůj, opustil dvůr faraonův, utekl do země madianské, kde po čtyřiceti letech zjevil se mu Hospodin v ohni plamenném ve kfi a pravil mu: »Zuj obuv s nohou svých, neboť místo, na kterém stojíš, země svatá jest. Vida viděl jsem trápení lidu svého v Egyptě, a uslyšel jsem vzdychání jejich, i sstoupil jsem, abych je vysvobodil. A nyní pojď a pošlu tě do Egypta.«

A Mojžíš se stal knížetem a vůdcem a vysvoboditelem lidu svého, jenž zázračně vyvedl lid israelský z Egypta, aby ho do země zaslíbené doprovodil. Čtyřicet let opět uplynulo na poušti

kde naděje se střídala s reptáním a pokáním v lidu vyvoleném, až zakončena putování pouští; a nyní nastala chvíle, kdy slavně vkročití měli do země jim dávno zaslíbené.

I mluvil Hospodin k Mojžíšovi, aby vstoupil na horu Nebo a spatřil zemi kananejskou, kterouž slíbil dáti synům israelským. »Jako Aron bratr tvůj umřel na hoře Hor, tak umřeš ty na hoře Nebo; neboť zhřešili jste proti mně uprostřed synů israelských, u vod odprání v Kádes pouště Sin.« A ukázal mu Hospodin všecku zemi, o kteréž přísáhl Abrahamovi, Isákovi a Jakubovi. »Viděl jsi ji očima svýma, a nevejdeš do ní.«

Mojžíš, jemuž chválu vzdal sám Hospodin, muž tak svatý a Bohu milý, musil slyšeti: »Zhřešili jste proti mně, nevejdeš do zaslíbené země, umřeš v zemi moabské.« Mojžíš zhřešil jednou nedůvěrou proti božské prozřetelnosti, proti všemohoucnosti a slitování a tak za to byl potrestán! Ejhle, jak velice nedůvěra Mojžíšova se Hospodinu protivila, že nesměl vejíti do zaslíbené země!

I my putujeme do vlasti naší zaslíbené. Zdaž naší vinou neuválujeme na sebe také nebezpečí minouti se cílem? Jaká to vina, jaký to neduh, na který stůňou leckteří až nebezpečně? Bývá to nedůvěra v Boha, která připravuje člověka o radost života a činí ho nešťastným, neklidným, že se poddává zármutku a malomyslnosti, že mu život jest jhem těžkým a břemenem nesnesitelným, kdežto naděje nám život zpřijemňuje, oslazuje, činí jho života lehké a břímě sladké, je příčinou radosti a útěchy.

Což nežádal Hospodin už ve Starém Zákoně radostné a veselé myslí, oživované nadějí? Neméně než dvanácti slovesy v Písmech Zákona Starého, která znamenají radost a veselí, vyrozumívá se, že Bůh nad Jerusalemem jása (Is. 65, 19.) a spravedlivý v Pánu se raduje. (Ž. 63, 11.). Ač byl Starý Zákon obdobím strachu, v němž byl stále udržován hromovými hlasy proroků, přece ani strach tento nevyklučoval radost. Bázeň a radost smiňují se v naději; proto jsou jako sestry a hrají si spolu jako dva bránci.

Radost v Bohu a naděje života věčného jsou nejsladší odměnou bázně boží. »Veselými stali jsme se,« volá lid k Hospodinu, »v těch dnech, kdy jsi nás pokořil, v letech, kdy jsme okoušeli zlého.« (Ž. 89, 15.) A jako výslovně jsou vyloučení nehodní, odpadlíci a modloslužebníci, kteří se nebojí Boha, tak zase veliké je množství dobrotivosti jeho, kterou zachoval těm, kteříž se ho bojí. (Ž. 30, 20.) Což nepraví Pán: »Ejhle, služebníci moji budou jísti, a vy budete hladověti; ejhle, služebníci moji budou pítí, a vy budete žízniti; ejhle, služebníci moji budou se radovati, a vy budete povrženi; ejhle, služebníci moji budou jásatí rozkoší srdce, a vy křičeti budete bolestí srdce a kvíliti duchem zlomeným.« (Is. 65, 13.)

Než Zákon Nový je teprve úmluvou radosti v naději naší. S radostnou náladou zahajuje Matka Páně tuto úmluvu svým překrásným chvalozpěvem messiášským »Magnificat« a andělé zvě-

stují v oné svaté noci vánoční úmluvu novou světu jako radost velikou.

Už se nebojte, ale radujte se, neboť zaslíbený Spasitel je zde, který vás povede životem pozemským do nebeských slastí. A apoštolé se radují, když vidí Pána a Mistra svého vstupovati do nebe; neboť už před utrpením svým je těšil: »Nermutiž se srdce vaše, nebojte se, zármutek váš promění se v radost (Jan 15, 11.) a bude radost moje ve vás a radost vaše bude dokonalá, budete-li míti radost moji v sobě.« A čím byla doba čtyřiceti dní po veliké noci, nežli dobou blaženosti, příjemným jarem, dobou radosti v srdcích učedníků Páně? Nuže, radost ze spasení jako radost Spasitele, jenž po vítězném boji v radosti vstal z mrtvých, slavně bránu království nebeského otevřel, radost Ducha sv. zaslíbil a vyhlídku na radost dokonalou onoho světa a odplatu věčnou v nebesích (Mat. 25, 21. 1. Petr. 1, 6—8.) zabezpečil. A nesmírné dědictví jejich stane se podílem všech, kdo ve víře a lásce s Bohem spojeni jsou. »Já jdu (Jan 14, 2), abych vám připravil místo. V domě Otce mého příbytkové mnozí jsou. A když odejdu a připravím vám místo, zase přijdu a vezmu vás k sobě, abyste, kde já jsem, i vy byli.« Tak těší apoštolý i nás a dokládá: »Kam já jdu, víte, i cestu víte.« Ejhle, jaké jsou naděje naše, jaké vyhlídky!

Než máme-li vskutku nějaké měřítko, dle něhož posouditi můžeme oprávněnost této naděje? Důležitá, před důležitá to otázka. A odpověď není těžká; neboť máme takové měřítko. A sám neomylný Mistr náš ujišťuje nás o pravosti jeho, an dí (Mat. 7, 14.): »Vcházejte těsnou branou. Těsná pak jest brána a úzká jest cesta, kteráž vede k životu, a málo je těch, kteříž ji nalézají!« Úzká cesta jest nám tudíž svědectvím, že se pravou cestou ubíráme.

Úzká jest nám cesta po božích přikázáních; za to široká jest brána a prostranná cesta, kteráž vede k zahynutí, a mnoho je prý těch, kteříž vcházejí skrze ni. Ovšem, kdo ve světě jako korouhvička po větru se točí, komu nálada postačí buď vlastní, buď velitele, by mu byla směrodatnou v jeho jednání, aniž by se staral o to, co velí nám Svrchovaný, jaká by byla jeho svatá vůle; takový se ovšem nerozpakuje kráčet cestou širokou. Než to nelze říci ani o nás, ani o věřících křesťanech, kteří vedou křesťanský život podle přikázání božích a podle přikázání církevních, a podrobují-li se předpisům lidským, činí tak pro Boha, jehož mocnost uznávají u lidí, kteří jim jsou na místě božím, vědouce, že není moci než od Boha.

Úzká jest nám cesta podle sv. víry, již rozum svůj rádi podrobujeme, vědouce, že neomylná pravda jest předmětem jejím. Volá-li se tudíž heslem: »Zpět ke křesťanské víře, zpět ke zdravému životu, k náboženské vážnosti, k náboženství křesťanskému, k církvi, ke Kristu!« — tu jsme hotovi ne teprve nastoupiti cestu, nýbrž my se jí už běříme.

Moderní svět arci a zejména volnomyšlenkáři, kteří mají za to, co jim slina na jazyk přinese, že jest neomylnou pravdou

proti katolické víře, s námi nesouhlasí, ač vážní i moderní filosofové (na př. Rudolf Eucken: »Smysl a cena života«, Lipsko 1908 str. 67.) pokládají jakékoli vzdělání vezdejší, odloučené od víry náboženské v život věčný, za nedostatečné. Než jedna jest víra pravá, pravda svatá v katolické církvi, mezi níž a vědou jakéhokoliv odboru nemůže býti rozporu, aniž může býti rozporu mezi věrou a věrou, jelikož druhá zajisté jest klamem, který pravdy nemá. Proto pýcha rozumu jest příčinou nevěry.

Úzká jest nám cesta, která nám vykazuje sebezápor, přemáhání sebe v nezřízených žádostech, abychom nehřešili, abychom za hříchy se káli a v těžkostech života trpěliví byli; neboť kdo své povinnosti plní, v příkázáních církevních chodí, zajisté se postí, nehoví lakotě, nýbrž almužnou před Pánem Bohem se vykupuje, svátosti pokání odpuštění hříchů se domáhá a se modlí. Ovšem, kdo se ani nemodlí, ani cesty do chrámu Páně nezná, ani sv. svátosti nepřijímá, ale žije jako pohan, ne-li hůře, neboť i pohan se klaní bohům svým uznávaje vyšší bytost nad sebou, kterou myslí usmířiti pokáním: takový arci kráčí cestou širokou, která vede k zahynutí.

Úzká jest nám cesta, která káže křivdy odpuštět, urážek zapomínati, na nepřítelích se nemstíti, za ně se modliti. A který pravý křesťan není jistým lidem trnem v oku, nezakouší ob čas protivenství, byť i nikomu neublížil? Ejhle, samá to svědectví, hlásající, že jsme na pravé cestě ke království nebeskému, že nežijeme nadarmo, že nám kyne naděje odplaty věčné.

A je-li kdo mezi vámi, který by přece v nejistotě se pohyboval a strachem před smrtí jako beznadějný před časem umíral, toho vyzývám, aby nám vyznal, co soudí o člověku, ať už jest přibuzný, nebo toliko známý, nebo pouhý cizinec, jenž byl právě v Pánu zesnul a na věčnost se odebral. Co soudíte o jeho duši, jaké asi věčnosti jest účastna? Zajisté nám řeknete: Věřila v Ježíše Krista, a proto doufáme, že mu Ježíš jako soudce milostiv se býti prokázal. A čeho se dovoláváte pro své mínění? Žitě přece jako katolický křesťan. Alespoň jednou, ne-li vícekrát, přijímal sv. svátosti, zachovával příkázání boží, chodil na mši svatou v neděli a svátek, postil se v pátek, někdy býval na kázání, novin špatných nečetl, zaopatřen zemřel. Pročež doufám, že šťastně se dostal na věčnost, že je mu tam dobře. A dáme vám za pravdu. Kdo by tudíž se úzkostnil, že málo koná pro duši svou, an stokrát snad více koná nežli onen člověk? Bylo by to rozumné?

Dopřejme si této naděje, těšme se vyhlídkami na šťastnou hodinku smrti! »Nebudte smutní, neboť radost Páně jest naší silou.« (2. Esdr. 8, 10.) Věztež, že jako jste účastni utrpení, tak budete i potěšení, vyzývá nás sv. Pavel (2. Kor. 1, 7.) k naději pevné a radosti neoblomné. Ovšem zřídlo naší naděje jest Ježíš Kristus, jenž v neskonalé lásce své k nám s nebe sstoupil, za nás se obětoval a vydobytých sobě zásluh nám věnoval, abychom hodni učinění byli zaslíbení jeho. Z té příčiny věřící křesťané

kdo jsme, s církví sv. se domáhejme pravé radosti skrze Ježíše Krista; a ve víře, naději a lásce dosáhnouti se snažme blaženosti věčné a požehnání i v životě časném pro Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

Neděle II. po velikonoci.

Pán Ježíš jakožto dobrý pastýř chrání i živí ovečky své.

1. Pán Ježíš tvrdí o sobě v dnešním evangeliu, že jest dobrý pastýř, jenž dává i život svůj za ovce své. On tedy chrání je před dravým vlkem, vodí je na pastvu, pečuje o jich pokrm i nápoj, a když třeba, obětuje se za ně až i s nasazením života svého.

Takovým dobrým pastýřem Pán Ježíš byl věru zajisté! Pád-
ným dokladem toho jest jeho péče o sv. Tomáše, apoštola jeho, když se byl nevěřícím stal. Spoluapoštolové mu vyprávěli, jak jsme slyšeli minulou neděli, kterak se jim božský jich Mistr zjevil při zavřených dveřích, jak s nimi mluvil, rány své oslavené jim ukazoval, s nimi pečenou rybu a chleba s medem jedl, aby jich o skutečném vzkříšení svém dle těla přesvědčil. Ale Tomáš prohlásil: Neří tomu tak! Všichni se mýlíte. Přizrak jste viděli, a ničeho více. Neuvěřím, leč bych sám božského Mistra netoliko spatřil, ale dotekl se jej tak, abych vložil prst do ran jeho na rukou, a ruku svou do hrozného otvoru od kopy v boku jeho.

Na to dne osmého Pán Ježíš zjevil se apoštolům při zavřených dveřích, opět když i Tomáš byl tentokrát uprostřed nich, a postaviv se před Tomáše, řekl: »Vlož tedy prst svůj do raných na rukou, a ruku svou do rány mé v boku, a nebudiž nevěřící, ale věřící.« Načež když Tomáš učinil, co mu Spasitel nařídil, a tedy i dotýkáním vzkříšeného těla Páně o jeho skutečném novém životě se přesvědčil, klesl před Místrem svým na kolena a zvolal! »Pán, můj, a Bžh můj!« Pán Ježíš ale jemu řekl: Když jsi se tedy přesvědčil, uvěřil jsi; ale blahoslaveni, kteří neviděli a uvěřili!

2. Uvážíme-li o této příhodě ze života Pána Ježíše, jakožto dobrého pastýře, čemu se z ní naučíme?

a) Předně odpověděti k otázce: Proč asi Tomáš stal se nevěřícím, když přece slyšel předpovědi Páně nejen o jeho usmrčení, ale i třetího dne vzkříšení? Či nemohl spoluapoštolům věřiti?

Příčina nevěry Tomášovy byla z dopuštění božího asi ta, že opustil společnost s ostatními apoštoly, a odstranil se od jich vzájemné modlitby. Vždyť dí Spasitel: »Kde jsou shromáždění dva nebo tři ve jménu mém, tuť jsem já uprostřed nich.« (Mat. 18, 20.)

Podobně děje se tak mnohým vrstevníkům našim, kteří tvrdí, že nevěří, věřiti nemohou, a nevěří, pokud sami se nepřesvědčí. Vzdálili se upřímných křestanů, přestali choditi s nimi do kostela,

neposlouchali učení božského a tak stali se nevěrci. I vypnilo se při nich slovo prorokovo. (Žalm 17, 27.): »S vyvoleným vyvolený budeš, a s převráceným převrácený budeš!«

Lidé víře odumřeli pak neptipouštějí ani, jak se nesmyslně mluví, když věrou pohrdají. A mnoho-li jest věcí, o kterých se sami přesvědčiti můžeme? Věří dítě rodičům, žák učiteli, nevěrec jinému nevěrci, totiž má za pravdu, co mu někdo vypravuje, o čem se ale sám přesvědčiti nemůže. Bez víry nebylo by řeči o zeměpisu, dějepisu, lučbě, elektrice . . . a nemůže býti řeči ovšem ani o Bohu! Avšak věříme-li lidem, kteří věci znají, o nichž mluví, víme-li jen zároveň, že jsou pravdomluvní, kterak neměli bychom věřiti Bohu, jenž jest všudypřítomný i vševědoucí, nejvyšší svatý, a proto i nejvyšší pravdomluvný, s jehož inoudrostí i mocí se setkáváme, kamkoli oči své obrátíme? Pravdu věru dí žalmista Páně, když pje: »Jen blázen praví v srdci svém: není Boha.« (Žalm 13, 1.) Bohu ale blázen nevěří, aby říci nemusil, čeho učiniti nechce: »Tedy povinen jsem vůli jeho a ne svou v životě se říditi!«

b) Uvažme dále, jak se ukázal Spasitel dobrým pastýřem při Tomášovi, když se mu zjevil. Neřekl: Ať Tomáš uvěří apoštolům, kterým jsem se zjevil; ale sám se ovečce zbloudilý zjevil i dotýkati se dal, věda, že Tomáš toliko v rozrušení, z hrozných událostí dnů minulých vzešlého, ale nikoliv ze zlomyslnosti v jeho vzkříšení uvěřiti odepřel.

Ó jak často i nás dobrý Pastýř hledal, když jsme s cesty pravé víry anebo dobrých mravů zbloudili! Ó kéž bychom jen rádi zpět do svého života nahlíželi, tuť bychom snadno i vedení prozřetelnosti boží seznávali, a i se sv. Tomášem zvolali: »Pán můj, i Bůh můj!«

c) Konečně třeba uvážiti i to, proč se Pán Ježíš nezjevil Tomáši soukromě, ale uprostřed apoštolů ostatních? Stalo se tak z jisté proto, aby ostatní apoštolé, kteří byli svědky nevěry Tomáše, stali se i svědky slavného vyznání víry jeho.

A podobně žádá Bůh i od nás, jestliže jsme koho životem svým pohoršili, abychom daného pohoršení před těmi též i učinili. Kdo se nestyděl před Bohem i před lidmi hřešiti, nemá se ani stydět před lidmi pokání činiti. Tak to činila příkladně veliká hříšnice Markéta z Kortony. Když se ve svých hříších poznala, klekávala před kostelem, a odprošovala vcházejících za pohoršení, jež jim svým nepočestným životem byla dala. I stala se tak z veliké hříšnice posléze velikou světicí!

3. Nevěra Tomášova má veliký význam i pro nás všechny, ježto on tak nedůvěrou svou uzdravil nedůvěru naši. Kdyby byl snadno ve vzkříšení Páně uvěřil, byli by pak lidé pozdější mohli snadno tvrditi, že apoštolé viděli snad jen ducha Pána Ježíše, anebo nějaký přelud, jímž se oklamati dali, aby v jeho tělesné vzkříšení věřili. Vždyť taková pošetilá tvrzení lze dosti často slyšeti i za dnů našich. Když ale Tomáš neuvěřil, pokud těla Pána Ježíše vzkříšeného sám se nedotekl, vyléčil z nevěry

i sebe i nás! My nemůžeme mítí ni nejmenší pochybnosti, že Pán Ježíš skutečně sám z mrtvých vstal; že tedy tím spíše bude moci jednou z hrobu povolati i nás, jak byl slíbil, a že tedy oprávněná jest veškerá naděje naše na ně a na odplatu u něho. Víru tuto apoštolé a nesčetní učedníci Páně až i smrtí mučednickou stvrdili; kdo by mohl po rozumu učení jich ještě v pochybnost bráti?

Jestliže ale Spasitel, dopustiv nevěru Tomášovu, tak zároveň vyléčil i nedůvěru nás všech, máme s celým srdcem k němu lnouti, a u víře i důvěře té k životu věčnému se sytiti tím pokrmem, jež nám, ovečkám svým, on, pastýř dobrý, připravil v nejsv. Svátosti oltářní. Příkladní církevní ale velí, že máme nejméně jednou v roce svatostně se zpovídati a hodně tělo Páně přijímati a sice v tuto dobu velikonoční, kdy nám Spasitel tuto duchovní pastvu byl připravil. Kdo nepřistupuje ani o velikonočních ke svátostem, sám z církve se vylučuje.

4. Avšak my nemáme se spokojovati s tím nejméně, a spasení své již jako na poslední vroubek zavěšovati: máme ale přijímati svátost častěji v roce, zejména při hodech božích a o svátých Rodičky boží; ba povinni jsme svátost přijmouti tolikrát, kdykoli bychom se těžce provinili, abychom v hřích nezahynuli. Nyňější sv. Otec, chtěje vše obnoviti v Kristu, slovy předůtklivými vybízí ovečky Kristovy, aby hodně často ke stolu Páně přistupovaly, ba komu poněkud možným jest, i každodenně. A proč?

a) Poněvadž jest nejsv. Svátost pokrmem pro duši; kdo ale pokrmu nepřijímá, slábne i hyne v ohledu tělesném a duchovním.

b) Na znamení své lásky k Bohu, bez které nikdo do nebe nevejde. Kdo koho miluje, s tím rád se baví, po něm touží, a způsoby jeho si osvojuje. Chceme-li Bohu podobnými se státi, stává se tak nejsnadnějším způsobem při stolu Páně.

c) Abychom nabyli každodenně posily proti pokušením, jež nás rovněž každodenně obtěžují. Řekl zajisté Pán: »Proste a bude vám dáno, tlucte a bude vám otevřeno!« Kdy pak ale jest nám blíže, nežli při svatém přijímání?

Nikdo se nestraň stolu Páně, omlouvaje se: Nejsem toho hoden! A kdy chceš býti hoden? Ani svatí apoštolové, ani Rodička boží nebyli tak hodní, aby tělo Páně přijali. Bohorodička uslyševši oznámení anděla, že se má státi Matkou boží, v nejhlubší pokoře doznala: »Aj, já dívka Páně; staniž se mi podle slova tvého!«

A s podobnou pokorou přistupuj jeden každý z nás ke stolu Páně, a budeš tak hodným, jak jen nám křehkým lidem jest možno. A když často i hodně přijímati budeme, vyplní se na nás přípoověď nebeského pastýře: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm; a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Neděle III. po velikonoci.

Ku dosažení blaženosti třeba nám poučování církve.

1. Za dob našich žije mnoho lidí, kteří se považují za způsobilé, aby o své újmě vykládali svým bližním o poměru našem k Bohu; a dle své hlavy opovazují se rozhodovati, co a jak může a má náš nejvyšší Pán, Stvořitel i Vykupitel od nás tvorů i vykoupenců svých požadovati. Slova samého Boha převracejí a překrucují, jakoby jeden každý z nich měl Ducha sv. při sobě. Tak příkladně na slova Spasitele, při poslední večeři pronesená, a přece úplně jasná: »Totot jest tělo mé!« dávají daleko přes sto různých se výkladů! Při kom z nich jest pravda?

Že slova boží nejsou vždy tolik jasná, že by jim jeden každý na první pohled rozuměl, a poučování církve Páně, živé a oprávněné vykladatelky slov Spasitele, postrádati mohl i směl, vysvítá z vypravování dnešního evangelia. Apoštolové již po tři léta chodili po boku nebeského Mistra, slyšeli výklady jeho, a přece uslyšeše slov jeho: »Maličko, a neuzříte mne; a opět maličko, a uzříte mne«, prohlásili: »Nevíme, co praví, neporozuměli jsme jemu!« Jak že může se tedy leckterý nedouk, jenž snad ani zaměstnání, jímž se obživuje, dobře nerozumí, troufale se naparovati, že on dobře mrtvým literám Písma svatého rozumí, a výklady církve Páně pohrdati může?

Když Pán Ježíš velel apoštolům svým: »Jdouce, učte všechny národy, učte je zachovávatí všecko, což jsem koli přikázal vám« (Mat. 28.), slíbil jim také pomoc svou, aby v bludy neupadli, řka: »Aj já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa«; taktéž slíbil jim i pomoc Ducha svatého, řka: »Otec můj dá vám za mne Utěšitele jiného, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy.« (Jan 14.) Dal jim také moc, aby skrze zázraky pravdu učení jeho dotvrzovali. Jaké svědectví dal ale Husovi, Lutherovi, Kalvínovi, Irvingovi, že oni hlásají pravdy boží a nikoliv výmysly své? Ani nejobnivější citelé Husovi příkladně nevypravují ani o jedinkém zázraku, kterého by byl Bůh skrze Husa učinil; kterak že byl tedy shůry poslán, aby učení církve Páně, a tak i učení Bohočlověka předělával?

My věrní katolíci nedáme se tedy rozličnými bludy, jež za dob našich v nesčetných listech i knihách se rozšifují, obloučiti, ale věrně přidržíme se slov Spasitelových, jež pronesl k apoštolům svým, jež za vedení sv. Petra učinil učiteli národů na cestě ke spasení: »Kdo vás slyší, mne slyší; kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá« (Luk. 10.), a »jestliže kdo ani církve neuposlechne, budíž tobě jako pohan a publikán« čili veřejný hříšník. (Mat. 18)

2. Dle tohoto předsevzetí pohlížeti chceme také na učení církve o tom maličko, o němž mluví dnešní evangelium.

Slova »Maličko a neuzříte mne . . .« mluvil Spasitel ke svým učedníkům při poslední večeři, aby jich tak poučil o své nastávající hrozné smrti, a jim pro tu dobu dodal odvahy i útěchy. Pravil: »Maličko a neuzříte mne; ale zase maličko, a uzříte mne!«

A až vás na krátko opustím, budete vy truchliti, ale svět se bude radovati. Za tři dny ale vstanu z mrtvých, což vás naplní nesmírnou radostí, svět ale hněvem i zármutkem.

Tak se i stalo. Když Pána Ježíše odsoudili na smrt, Petr ze strachu před vlastním utrácením zapel Pána; když ale Pán Ježíš odcházejí z domu Kaifášova, ltlostívě naň pohleděl, odešel Petr ven a plakal hořce. Rmoutili se zajisté a plakali i ostatní apoštolé, když viděli předraheho Mistra svého jako zločince nejhoršího umíratí; hojně slzy proléval zejména miláček Páně Jan, když mu oznámil božský Mistr jeho poslední vůli svou: »Ehle, matka tvá!« a Matce řekl: »Ehle, syn tvůj!«

Smutní a zarmoucení byli také učedníci Páně, jdoucí v den vzkříšení Páně z Jerusalema do Emaus, když se k nim vzkříšený Pán přidružil v podobě pocestného. Za to ale radovali se fariseové a zákoníci, že odstraněn byl smrtí nejpočupnější ten, jenž jim tak často pokrytství a nespravedlnost jejich vyčítal, a před lidem domnělou jejich svatost tepal.

Avšak uplynulo maličko, a jak se všecko změnilo! Když třetího dne umučený Spasitel vstal slavně z mrtvých, a pak milým učedníkům svým se ukazoval, s nimi jedl, od nich dotýkati se dal, a poučení jim dával, tu zmocnila se všech nevýslovná radost, kdežto nepřátelé umučeného Spasitele se děšili, a svou krátkou radost proměnili v žalost!

3 Sv. Augustin to maličko, o němž mluví dnešní sv. evangelium, vykládá o krátkosti života lidského. Když vyšli první lidé z rukou Stvořitelových v plné dokonalosti, žili dlouho. Prvá kniha Mojžíšova vypravuje, že Methusalem živ byl 969 roků; Noe 950, Adam 930 roků. Po potopě světa byla prostřední doba života lidského již jen 120 roků; za krále Davida jen 80 roků a za našich dob jest střední věk již jen asi 33 roků. Ale i tisíc let života lidského jaké to maličko proti celé, nekonečné věčnosti?

Sv. Jakub právem dí, že život člověka jest jen jako pára, jež jest jen na krátko viditelná, a pak zajde. A v pravdě, že život náš rychle mizí, tělo záhy upadá v hrob, a rozpadá se v prach, kdežto duše odchází na věčnost, a po člověku na zemi za málo let nebývá památka. Pravá to pára život lidský!

Je-li ale život nás pozemský pouhou parou, jež se rychle rozplývá, proč tak mnoho o jeho blaho pečujeme? Tak mnohemu nestačují ani dnové ku práci, a on nastavuje i noci! Tu ten šidí, do úpadu dře, stávkami hojně vynutiti si chce, a co z toho na konec má? Mnohemu děje se jako bohatci, o němž vypravuje Spasitel, že když stodoly své přistavěl, všemi věcmi přehojně se zásobil a sobě řekl: »Nyní duše má odpočivej, jez i uživej, řečeno mu: »Blázne, ještě této noci vydáš duši na soud, a čím to bude, co jsi s tolikerou námahou nashromáždil? Co jest člověku platno, kdyby celý svět získal, ale při tom škodu trpěl na duši své?

Svatý Alois proto při každém díle se tázával: »A co z toho bude pro věčnost? I konal sice co nejsvědomitěji veškeré povin-

nosti své na zemi, ale vyhýbal se dílům, jež nikterak nesouvisely se ctí boží a nesloužili ku blahu na věčnosti ani jemu ani jiným.

Když cizoložnému králi anglickému Jindřichu VII. v šestnáctém století nechtěl papež nikterak rozloučiti právoplatného jeho manželství s královnou Kateřinou Aragonskou, aby se mohl znovu oženiti s dosavadní souložnicí svou. Jindřich zakázal ze msty všem svým poddaným pod nejpřísnějšími tresty jakékoli spojení s papežem, a prohlásil se za hlavu církve ve své říši sám. Kdo mu odporoval, propadl těžkým trestům. Tak učinil i kancléři říše, jehož jméno bylo Tomáš Morus, že ho pro jeho věrnost ku náměstku Kristovu vsadil do těžkého žaláře. Pak ale k němu poslal jeho manželku i děti, aby ho prosbami svými obměkčili, by se vůli králově podvolil. Když pak ti naň doléhali, řekl Tomáš manželce, jež mu vytýkala, že svou neústupností je všechny do neštěstí uvádí, kdežto povolností svou mohl by jim všem dlouholeté blaho zjednati. »Co myslíš, ženo, jak bych mohl býti ještě dlouho živ?« tázal se Tomáš manželky své. A ona odpověděla: »Zajisté aspoň dvacet roků.« — Na to řekl Tomáš: »Tak ty mi radíš, abych za nejistých dvacet roků blaha pozemského zřekl se blaženosti věčné? Ó nedobře radíš! Raději umru bídně v žaláři, nežli abych pohrdl šťastnou věčností!« — I sklonil pak neohroženě hlavu svou pod meč katův.

Takto smýšleje i my, když nepřítel duší našich činí nám úklady, abychom nespravedlivě se obohacovali a hříšné požitky a marné poctivosti vyhledávali. Tažme se i my vždy: »Co mi to nebo ono pomůže ku věčné blaženosti? I chci raději Bohu sloužiti, kříže své snášeti, v potu tváře své se přičiňovati, na světě se kormoutiti maličko, abych po tom maličku zármutku i námah získał radost, které nikdo více neodejme od nás. Amen.«

Dr. K. L. Řehák.

Neděle IV. po velikonoci.

O křesťanském životě.

»Já pravdu pravím vám.« (Jan 16, 7.)

[— Způsob učení Kristova. —] Slova, která vzkříšený Spasitel k učedníkům svým ve sv. evangeliu mluví, poklady moudrosti nebeské a nauky božské chovají v sobě. Nemluví sice Pán o veškerém učení svém, nevykládá tajemství nauky své. »Ještě mnoho mám mluvití vám,« dí, »ale nemůžete snéstí nyní.« Nedovedliti dosud slabověrní učedníci chápati vznešené nauky Páně, souvislost, dosah a účel jejich neuměli dosud prohlédnouti. Vždyť rozum jejich zastrašen umučením Páně, zastřen byl zármutkem, víra jejich byla slabým jen plaménkem! Opět a opět musil Kristus Pán ukazovati jim rány své, ba jedl s nimi, chodil s nimi, jen aby je přesvědčil, že je to on, kterého viděli na kříži mrtvého a nad jehož hrobem plakali. Dokud Pán símě slova božího rozseval, mluvilval nejraději v podobenstvích, mluvilval prstonárodně,

smyslně, názorně, aby nadsmyslné nauky své tím snáze do duší a srdcí svých učedníků vštípil, a oni přece začasto ani tomu nerozuměli, ba nejednou horšili se i nad slovy Mistra svého.

[— Kristus Pán oznamuje svůj odchod. —] Tu jim pojednou oznamuje Pán, že brzo od nich odejde k Otci svému. Jestliže již dříve, dokud pod jeho ochranou byli, ustavičně s ním žili, z moudrosti jeho stále se napájeli, nejednou byli jako slepí, či nebudou nyní, když Pastýř jejich je opustí, podobati se stádu opuštěnému, ovcím bloudícím, rozprášeným? Ach nikoli. Božský Mistr neza nechá své učedníky osiřelé, neostaví je bez pomoci, bez vůdce, bez rádce, jiného Utěšitele jim slibuje, který naučí je všemu, cožkoli on mluvil a k nim, a utvrdí je ve víře svaté, tak že ta víra jejich zmohutní tak, aby za ni i život svůj klásti mohli.

Tím je těš a to nikoli jen na plano, neboť dí: »Pravdu pravím vám.« Ano, Ježíš Kristus je pravda věčná a slovo jeho zůstává na věky, a blahoslavený, kdo slova jeho slyší a v srdci svém ukládá.

1. [— I strasti jsou nám užitečny. —] Užitečné jest vám, abych já odešel, praví Pán. Ó jak často bývá i nám k velikému užitku, co za největší škodu považujeme a neštěstím nazýváme. Jsmeť my lidé ducha obmezeného a krátkozrakého a nedovedeme si to vyložití, kterak láska boží těžké a bolestné rány na nás sesílati může. Matka ztratiti májc milované dítko své neštěstím převelikým to nazývá. Muž přišel náhle o veskeré svoje pracně nastřádané jmění hořekuje nad neštěstím. Mladík ztrativ záhy zdraví své a sklíčen jsa nemocí v neštěstí sténá.

Komu se plány pohatily, kdo nedošel cíle, k němuž usilovně pracoval, mluví o neštěstí, a kdo by vůbec dovedl vyčerpati tu studnici lidských béd a strastí, jež člověka nešťastným, zarmouceným a sklíčeným činí, jež spánek od něho zapuzují, hlavu jeho tisícerymi starostmi naplňují, čelo jeho svašťují, hlavu jeho bělejí. A hle, přece i o všech těch nešťastnících platí slovo Páně: »Užitečno jest vám to!«

[— Jsou nám trestem a lékem. —] Nejmilejší v Kristu! Kdybychom na okamžik mohli nahlédnouti v tajné úradky Prozřetelnosti boží, rázem bychom se tu přesvědčili, že všecko to, co my lidé neštěstím zaveme, je buď zaslouženým následkem převrácených skutků našich, buď patrným trestem božím za hříchy naše, buď spasitelným lékem, kterým Bůh chce nás vyléčiti a o spasení duše naší pečovati. Jen uvažme, jakým na pohled to bylo neštěstím, když praotec Job zbaven všeho toho, čímž druhdy oplýval a co ho šťastným činilo, ležel opuštěn na hnojišti ošklivou nemocí stížen, uvažme, jakým neštěstím to bylo, když mládenec Josef od bratří svých za otroka prodán jest do ciziny, uvažme, jak nešťastnými a zarmoucenými byli učedníci, když božský Mistr jejich na kříži umíral, a přece víme, že vsecky události tyto, jakkoli na pohled hrozně, staly se příčinou velikého požehnání.

Jakým dle zdání lidského neštěstím zahrnuta byla církev sv. v oněch dobách hrozných, kdy každodenně tisícové a tisícové

nejlepších synů jejich umírali na popravištích smrtí mučedníků, když rozléhal se po širé zemi pláč vdov a sirotek nad mrtvolami otců umučených! A právě to krvavé vraždění prvních křesťanů zalidňovalo nebesa, šířilo na zemi církev Páně, a seznáme ihned, že to, co my lidé neštěstím nazýváme, bývá v rukou Prozřetelnosti božské prostředkem k požehnání neskonalemu.

[— Bůh vše obrací k našemu dobrému. —] Pozorujme vlastní život svůj — a život každého člověka jest jako velikou knihou — a když v té knize obracíme list za listem, tu poznáme, že mnohá nehoda, mnohé neštěstí, jež nás potkalo, bylo nám spasitelným lékem, kterým Bůh vyléčil nás od zlého, od hříchu. Ano i ten hřích, i ta nepravost, která se na světě rozlézá a zkázu velikou tropí, k dobrému bývá, neboť sv. otec Augustin píše, že zlý člověk proto jest na světě, buď aby polepšil se aneb aby výstrahu dával spasitelnou dobrým.

[— Důvěrujme Prozřetelnosti boží —] A proto učme se, nejmilejší v Pánu, důvěrovati Prozřetelnosti božské, všelikou svoji péčí uvrhujíce vedle slov apoštola Páně na Boha, a když zalíbilo se Bohu stihnouti nás tím, co nazýváme my lidé neštěstím, když béte nám někoho, koho jsme zde milovali a jenž drahý nám byl, když nemocí nás skličuje, bédou a souzením zkouší, sklánějme v křesťanské pokoře hlavy své, věduce: Pán dopouští, ale neopouští, on dovede raniti, ale i ránu zaceliti — co Bůh činí, dobře činí, a volejme: Pán Bůh dal — on zase vzal — budiž jméno Páně pochváleno!

2. [— Svět nenávidí pravdu —] Já pravdu pravím vám — dí Kristus Pán dále v evangeliu dnešním

Jak řídkou bývá tato ctnost mezi lidmi! Když se díváme na nynější svět, skoro bychom řekli, že pravda stala se nenáviděnou cizinkou na zemi. Člověk člověka obelhává, oklamává, obelstuje, na cti mu utrhá, pomlouvá ho, na pranýř jej staví, chyby jeho zveličuje, ctnosti jeho umlčuje. Člověk se horší, když se mu pravda mluví do očí, jako fariseové nenáviděli Krista Pána, že upřímně je káral a pravdu jim mluvil.

Jsou nyní lidé, kteří jen a jen na zevnějšek hledí, uhlazených způsobů, zevnějšího nátěru, libého úsměvu více sobě váží, než poctivého srdce a nezkažené duše. A zač to vše stojí? Co je do člověka, co je do křesťana takového, který na zevnějšek všechno dá — duše své ale zanedbává! Toť obilný hrob, toť zjev farisejský.

[— Bůh žádá, abychom mu v pravdě sloužili. —] »Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jeho vzdáleno jest ode mne,« praví Moudrost věčná v Písmě sv. Co by nám to platno bylo, kdybychom sebe více se modlili, přikázání církevních šetřili, na venek podle starého zvyku křesťanský život vésti se zdáli, kdyby srdce naše nechtělo se odtrhnouti od hříchu a odbroditi novým životem v milosti boží! Pravdu žádá od nás Kristus, pravda věčná, aby to, co ústy mluvíme, v srdci našem žilo, abychom nazývajíce se kře-

stany byli jimi celou duší, celou myslí, celým životem svým. Před Bohem zajisté nikdo přetvařovati se nemůže.

[— Máme též pravdu mluvití.—] Já pravdu pravím vám, dí Kristus — mluvíme i my vždy jen pravdu, neboť kdo lež miluje, nenávidí Boha, jenž jest pravda věčná a sloužíž ďáblu, jehož Písmo nazývá arcioctcem všeliké lži. Ovšem, abychom vždycky jen pravdu mluvili a nikdy ke lži vábeni nebyli, třeba nejprve, abychom podle pravdy boží vždy žili, neboť lež bývá obyčejně výplodek hřichu, a kdo má čisté svědomí, ten nikdy není lákán, aby ke lži útočiště bral.

3. [— Všichni jsme posláni od Boha. —] Jdu k tomu, kterýž mne poslal — mluví Kristus Pán v evangeliu dnešním dále. Tak mohl arcit jen Kristus Pán opravdově o sobě říci. Byl poslán od Otce svého, aby šel mezi nás lidi a nás svým učáním, svou smrtí smířící opět s Bohem spojil a nás vykoupil a do náruči Otce nebeského naspět uvedl. Ale v jistém smyslu může slova ta každý člověk, každý křesťan říci o sobě. Hle, my všickni posláni jsme od Boha na tento svět jako dělníci na vinnici, abychom zde pracovali a dokonali dílo, jež každému z nás uložil.

[— Máme konati věrně své posláni. —] Každý z nás má jiné dílo vykonati, jeden veliké, jiný malé, každý žije v jiném stavu, v různém povolání, jeden pracuje rukou, jiný hlavou, jeden podává, druhý staví, jeden seje, druhý žne, jeden jest pánem, druhý sluhou, ale na tom nezáleží, v kterém stavu, v kterém povolání žijeme, jaké dílo konáme, ovšem ale všechno záleží na tom, jak a kterak to dílo své, ty povinnosti stavu svého plníme. Také nezáleží na tom, jak dlouho zde na zemi to dílo své konáme, jak dlouho živi budeme, ale všechno záležeti bude na tom, zdaž umřijíce budeme moci říci jeden každý z nás o sobě jako pravil Kristus Pán: »Jdu k Otci, jdu k tomu, kterýž mne poslal.«

[— Budeme z toho jednou skládati účty. —] Avšak jak rozličný bude odchod ten! Když mocnáf poslal vyslance do ciziny, aby tam důležitou úlohu plnil, a vyslanec ten vladaři svému se zpronevěiv vůli jeho neplnil, bývá odvolán zpět, aby vydal účet z jednání svého, a běda mu, bude-li vinným nalezen! Hle, tak budeme musiti i my jednou skládati účty ze skutkův svých, neboť i my vysláni jsme byli od Boha sem na tuto vinnici, na tuto zemi, na toto místo působení svého. Blaze nám pak, jestliže budeme shledáni jako dělníci dobří, kteří hřivnami sobě svěřenými svědomitě dovedli těžiti a pro život věčný mnoho zásluh sobě dobyli.

Pak budeme i my, až volati nás bude Pán, až umřati bude tělo naše, moci volati slova Páně: »Jdu k Otci, který mne volá.« A když syn vyslaný od otce do ciziny, kde strádáti a bojovati musil, volán jest domů, aby po přestálých utrpeních a pracích odpočinul, kterak neměl by se radovati! A když tedy křesťan dobojovav ten veliký a nebezpečný boj života vezdejšího vrací se k Otci svému, kterak neměl by plesati! Proto praví Písmo sv., že jsou blahoslaveni mrtví, kteří v Pánu umírají, a že svatá jest před obličejem Páně smrt svatých jeho.

4. [— Bůh trestá hřích. —] Než Kristus Pán v dnešním sv. evangeliu netoliko těší, on i hrozí — učedníky těší, synům tohoto světa hrozí. Hrozí jim trojím soudem, praví, že až přijde Utěšitel Duch sv., bude trestati svět z hříchů, ze spravedlnosti a ze soudu. Trestati jej bude pro hřích a hříchem tím jest zatvrzelá nevěra, jakožto kořen všeho zlého. A Duch sv. trestal již syny tohoto světa pro hřích ten, nebot naplnilo se na nich slovo Páně: Nebudete-li věřiti ve mne, zahynete v hříchův mém a on trestá syny tohoto světa pro hřích ten ustavičně, neboť slovo Páně: Nebudete-li věřiti ve mne — zahynete — to platí až po sud a platiti bude až do skonání světa.

[— Varujme se ho. —] Bojme se tedy, nejmilejší v Pánu, zatvrzelosti, bojme se každého hříchů, abychom jednou obstáli na soudu božím, neboť tam souditi nás bude Soudce věčný spravedlivý! Kníže tohoto světa již jest odsouzeno, dí Kristus dále, ale týž osud, totiž odsouzení hrozí i těm, kdož jsou jeho přivrženci, kdož jemu životem plným nevěry a hříchů slouží. Synáčekové moji, tak napsal evangelista Páně Jan — nemilujte světa ani těch věcí, které na světě jsou, neboť vše, co na světě jest, jest žádost těla, žádost očí a pýcha života, ale svět a žádost jeho zahyne.

[— Mysleme na poslední věci. —] Ba zahyne vše to, k čemu člověk zde na světě srdce přikládá, oč se lopotí, čemuž slouží, zahyne ten hřích, v kterémž rozkoš svou hledal, zahyne ten mamon, jež hromadil, zahyne ta marná sláva, po níž se pustil, zahyne to hříšné tělo, jež zdobil a jemuž hověl, jenom duše ne smrtelná nezahyne, a ty ctnosti, kterými ji člověk zdobil, zde v tomto údolí pozemském nezahynou nikdy, ale nezahynou ani ty hříchů, kterými ji poskvřňoval, ač-li s milostí boží, pokud ještě čas jest příhodný, je nesmazal a s Bohem se nesmířil.

[— Jdeme k Otcí. —] Ano, nejmilejší v Pánu! vše do času — Pán Bůh ale na věky, a proto snažme se o to, abychom jemu životem svým sloužili, abychom sobě zde v církvi bojující hojných zásluh pro život věčný dobyli, pak se nebudeme musit lekati soudu božního, pak odcházejíce odtud budeme moci volati s Kristem Pánem: »Jdu k Otcí — jdu k tomu, kterýž mne poslal.« Ó významná — vznešená — nebeská to slova: Jdeme k Otcí! Jakou útěchu vlévají do srdcí našich! Jdeme k Otcí, tak voláme nyní, kdy ještě putujeme poutí pozemskou, a až jednou dojdeme prahu otcovského domu na nebesích a sbledáme se tam, tu teprve budeme moci zvolati: »Blaze nám, že přišli jsme k Otcí svému a zůstane u něho na věky.« Amen.

† *František Škertl.*

Neděle V. po velikonoci. O modlitbě ve jménu Ježíše Krista.

Exhorta.

•Začkoli prositi budete Otce ve jménu mém, dát vám. (Jan 16, 23.)

[— Themistokles a Admétés. —] Vypravuje se o Themistokleovi, vůdci řeckém, že když vypuzen byl z vlasti své, útočiště hledal u svého nepřítelce, krále Adméta, proti němuž jednou stál se zbraní ve válce. Nevěda pomoci jiné, obrátil se ve své úzkosti k Admétovi, u něhož spíše smrt nežli ochranu hledati měl. A když přibyl na dvůr jeho a nenalezl jej doma, poradila mu královna, aby pospíšil do chrámu a tam krále očekával. Na radu její učinil Themistokles tak a když slyšel, že odpůrce jeho na blízku jest, uchopil nejmladšího syna jeho na lokty, běžel k oltáři a ukazuje králi nevinné dítě, úpěnlivým hlasem prosil o milost, útočiště a ochranu. A hle — král vyslyšel prosbu jeho pro syna svého a poskytl pro sícimu vyhnanci milost i ochranu.

A podobným způsobem dává nám dnešního dne i církev svatá, tato pečlivá, o spasení naše starostlivá choť Páně, nejjistější prostředek na ruku, kterak bychom každý čas nacházeli v každé úzkosti a tísní ochranu a pomoc u Boha. Dává nám v dnešním sv. evangeliu tu radu,

1. abychom prosili Boha a se modlili, a sice
2. ve jménu K. Ježíše.

Pojednání.

1. [— Máme se modliti. —] •Amen, amen pravím vám, začkoli prositi budete Otce ve jménu mém, dát vám!• Slova ta pravil Spasitel ke svým apoštolům jako na útěchu, když loučil se s nimi, maje odjít k Otci svému. Předpověděl jim, že budou mít veliká soužení na světě, a tu připadl zármutek těžký na ně, když slyšeli, že milovaný Pán a Mistr jejich odejde od nich, neboť domnívali se, že budou zcela od něho opuštěni. A tu volá k nim Pán: Proste Otce ve jménu mém — vzývejte jej a zajisté pro mne vyslyší volání vaše. A slova tato útěchyplná i k nám mluvil a dal nám takto prostředek jistý, kterýmž ve všelikých potřebách života pomoci dojdeme. Modlitba je to, kterou nám doporučuje Pán, modlitba jest nám nevyhnutelně potřebná, ona je to, která neustále spojuje nás s Bohem, modlitbou prokazujeme a osvědčujeme Bohu svou nehlubší úctu — lásku — poddanost. Svatou povinností naší je to, uznávati Boha jako nejvyššího našeho Pána a to netoliko pro nejvyšší, neobmezenou moc a moudrost jeho, ale i pro jeho lásku a dobrotu, a toto uznání děje se právě modlitbou, a proto jest i modlitba povinností naší, kterou i naše srdce i náboženství nám káže. Modlitba jest nám tak potřebná, že dle učení sv. Pavla celý život náš má býti nepřetržitou mo-

dlitbou. »Modlete se bez ustání« — tak napomíná nás sv. apoštol. Ovšem modliti se bez přestání ústy — kleče, zdviženýma neb sepiatýma rukama — není nám možno, ale to jest nám možno, abychom neustále všecky své myšlenky, žádosti a skutky, svůj život i svou smrt obětovali Bohu, abychom měli srdce naplněné vděčností k němu a všecky své strasti a trýzně s trpělivostí a z lásky k Bohu snášeli — a to můžeme vždycky, a právě to jest modlitba bez přestání, o níž mluví sv. Pavel.

Všecky skutky dobré jsou modlitbou. Kdo slovo boží pozorně poslouchá — modlí se, kdo svědomitě plní práce stavu svého, i ten se modlí. Sv. Pavel byl na rukou i nohou svázán v kladách a přece se modlil, matka Samuelova nepromluvila ani slova a přece o ní dí Písmo sv. že se modlila, »že mluvila ve svém srdci«. Modliti se je tedy naší povinností, a sice modliti se máme :

2. [— Máme se modliti ve jménu Ježíše Krista. —] Ve jménu Krista Ježíše. A tu proniknuto musí býti srdce naše věrou — důvěrou a láskou k Spasiteli svému. Modlíce se ve jménu Ježíšově musíme to uznávati, že Ježíš Kristus jest nám vším ve všem — že jest naším Pánem, kterému sloužiti máme, že jest naším Vykupitelem, který smrtí svou zbavil nás hříchu a smířil s Otcem nebeským — že jest ženichem duše naší a budoucím Soudcem života našeho.

Modlíce se ve jménu Ježíšově musíme míti pevnou důvěru k němu, musíme proniknuti býti tím přesvědčením, že my sami ze sebe žádných zásluh nemáme, pro něž bychom vyslyšení dojíti mohli. Tu odložití musíme všecku pýchu, hrdost a domýšlivost, a uznávati pouze svou hříšnost a malomocnost jako onen publikán, který stál ve dveřích chrámových a bil se v prsa volaje: »Bože, buď milostiv mně hříšnému!«

A konečně, má-li modlitba naše dojíti vyslyšení u Boha, musí život náš zařízen býti podle vůle boží, neboť »modlitba spravedlivého mnoho zmůže u Boha«, praví sv. Jakub, 5, 16. Nic by nám to neprospívalo, kdyby ústa naše šepotala modlitbu, ale srdce naše ničeho o ní nevědělo — nic by nám to platno nebylo, kdybychom často a mnoho se modlili, a při tom žili jako pohané, kdyby ústa naše Boha vlebila a život náš jej urážel.

[— Modlitba se srdce čistým. —] Modlitba vycházející ze srdce čistého proráží nebesa, ale modlitba vycházející ze srdce, které neustále v hříších trvá a na pokání ani nemyslí — to jest zvonek znějící a měč zvučící. Očistme tedy nejprve pravým pokáním srdce své, zachovejme posvěcující milost boží v duši své a budeme-li takto s Bohem spojeni, bude modlitba naše ve jménu Krista Ježíše jako žebřík Jakubův, po němž duše naše z tohoto údolí pozemského vystupovati bude vždy výše — k Bohu a ke Kristu Ježíši, Prostředníku našemu. A jestliže již zde s Kristem Ježíšem spojeni budeme, nerozdvojí se toto spojení nikdy, ani v hodině smrti naší, neboť tenkrát stane se spojení toto teprve úplným a dokonalým a naplní se to, co dí v evangeliu dnešním Kristus Pán, že »radost naše tenkrát bude dokonalá«. Amen. † *Frant. Ekert.*

Nanebevstoupení Páně.

V radosti a žalosti pohlížej k nebi!

Kotra. Slova andělova k apoštolům a nyníjší svět. Matka makkabejská : »Prosím tě, dítě, pohlížej k nebi«

I. v radosti : 1. štěstí, 2. cti, 3. radosti; ale i

II. v žalosti: 1. při pokušení, 2. při bolesti, 3. při hanbě, 4. při hřichu, 5. při smrti.

»Muži galilejští, co stojíte. hledíce do nebe?« (Skut. ap. 1, 11.)

Dnešního dne slaví náš božský Spasitel svůj slavný vjezd do nebe. Po práci, po utrpení nastává jeho oslava. Vlastní mocí, před očima apoštolů vystupuje na hoře Olivetské do nebe, provázen zástupy andělův a zbožných duší, vysvobozených dnes z předpekli. Slavný to den pro Spasitele, ale smutný pro apoštoly, kteří se vidí nyní od svého Mistra odloučení. Proč by se za ním do nebe nedívali? Než kárají je proto dva muži v rouchu bílém, beze vši pochybnosti dva andělé, řkouce: »Muži galilejští, co stojíte hledíce do nebe? Tento Ježíš, kterýž vzat jest od vás do nebe, tak přijde, jak jste jej viděli jdoucího do nebe!« Proč nemají apoštolé děle k nebi se dívat? Poněvadž mají nyní úlohu na zemi vykonávati, nyní se práce chopiti, poněvadž mají neúnavně pracovati o spáse lidí, o rozšíření křesťanské víry a milosti. Když řádně svůj úkol vykonají, pak i pro ně uhoří hodina nanebevzetí. Tedy, apoštolé, jděte a konejte svůj úkol!

Ovšem, kdyby tito andělé dívali se na nyníjší svět, na nás, mluvili by jinak, zajisté by nyníjšímu světu nevyčítali, že přílišně do nebe se dívá, spíše by nyníjším lidem s výčitkou řekli: »Proč se díváte stále jen na zem, proč stále hlouběji ve věci pozemské mysl svou snižujete? Proč nepozdviháte oči své k nebi? Blaženější byl by zajisté nyníjší svět, kdyby častěji a s větší důvěrou mysl svou k nebi obracel.

Makkabejská matka stála se svými sedmi syny před ukrutným králem Antiochem. Již šest synů vytrpělo nejhorší muka. Byli zavražděni, protože nechtěli překročiti zákon boží. Ještě zbýval nejmladší syn. Když poslechne krále, má býti bohatě odměněn. Když poslechne zákon boží, má za ukrutných muk zemřít. Matka dodává mu zmužilosti slovy: »Prosím tě, synu, pohlížej k nebi; pak se pochopíš nebudeš báti!« A co učinil hrdinný mladík? I tento neviný zemřel, úplně v Boha důvěruje.

Ano, prosím tě, synu, dcero, pohlížej k nebi, volám k tobě s touto udatnou matkou. Svátí se dle slov těchto fídili, v životě svém k nebi pohlíželi a konečně cíle touženého také dosáhli. Sv. Bohumír, Praemonstrát, fídil se dle toho; když se svými druhy na cestě si odpočíval, položil se často na záda, ruce přes kříž si dal jako u mrtvoly a volal: »Kéž by přišla již hodina přechodu. Kéž bys, ó Pane, v této hodině byl k tomu ochoten!« A když k smrti pracoval, řekl: »V pravdě, musím si přát, abych nejkratší cestou k nebi spěl.«

Pohlžejme proto i my k nebi a to oběma očima :

I. v radosti a

II. v žalosti. A tento pohled nebude nám na škodu, nýbrž k velikému prospěchu.

Pojednání.

I.

Nic si člověk obyčejně více nepřeje, nežli samé šťastné dni životní. Vždy by chtěl oplývati štěstím, ctí, radostí. Kdyby se tak stalo, byla by jeho blaženost pevně zajištěna. »Ale nevíte, zač prosíte« (Mat. 20, 22) — pravím vám slovy, která Pán Ježíš kdysi řekl Jakobovi a Janu, když jejich matka ho prosila o čestná místa pro své syny na pravici a na levici Páně. Vždy šťastné dni zde na zemi; toť by bylo již nebe na zemi, a tu by lidé o pravé nebe lehkou přišli. Třeba nám již námahy, abychom si ho dobyli, když tu a tam některé paprsky radostné na nás padnou. Rychle pyšníme a nedbáme dědictví, které nám jest v nebi již připraveno. »Prosím tě, dítě, pohlžej k nebi,« zvláště ve dnech radosti !

1. Jsi obklopen štěstím. Máš se skvěle oženiti, vdáti, nebo jsi tak právě učinil, celý svět ti blahopřeje a praví ti, že jsi vyhrál terno, že budeš šťasten po celý život. Nebo záměry tvé se zdařily ještě nad očekávání, příznivé okolnosti pomohly ti k výnosnému místu a ještě máš naději, že budeš ještě výše postupovati. Tu se ti prsa dmou, oko tvé směleji se ohlíží, řeč tvá jest důvěrnější, bezstarostná mysl tvá, ale prosím tě, dítě, pohlžej k nebi !

Štěstí kynulo také sv. Markétě, vladař Olibrius ji chtěl pojmuti za manželku. Odpověděla mu, že si zvolila chotě mocnějšího, jenž ji učinil dědičkou svého království na nebi. Ve štěstí, které se na ni usmívalo, pohlížela k nebi. A pravdu měla. Neboť co ti prospěje veškeré štěstí zde na zemi, když na nebe zapomeneš? Marnost jest pozemské štěstí. Je to koule, která se stále točí a svrhuje dolů ty, kteří byli včera nahofe. Největší štěstí bývá často největší neštěstí; neboť často na dně skrývá se plyněk, který celé štěstí otráví. Ale i kdyby tě všude štěstí provázelo a všechna přání tvá se splnila, přece jsi nejnešťastnější člověk, když ztratíš nebe, své největší štěstí; neboť v pravdě šťastný jest jen ten, kdo nebe získal. Nuže, prosím tě, pohlžej k nebi !

2. Než nejen štěstí, ale i čest člověka blaží. Ano, čest ! Jaké to lákavé slovo ! Kolik obětí člověk přináší, jakou námahu na sebe béře, kolik kroků dělá, kolik urážek si dá líbiti, jen aby trochu málo cti si dobyl a u lidí došel. Již několik pochvalných slov někdy stačí, aby člověk přišel skoro o rozum. Když se nám dostane cti u větších míře, když dostaneme od svých představených pochvalné uznání, když jsme vyznamenáni před svými známými, když důvěra spoluobčanů nás k čestnému úřadu volá, když se nám samá čestná místa nabízejí, když nám lidé podávají důkazy své úcty, jak nám to lichotí, jak tu září oko naše, jak silně bije srdce naše. Ale prosím tě, dítě, pohlžej i ve cti a chvále k nebi.

Tomáš Morus byl stále víc a více ctěn, přibývalo mu dvorských hodností, byl jmenován rytířem, státním pokladníkem, kancléřem vévodství lancasterského a r. 1529 anglickým lordkancléřem. A při všech těchto hodnostech nezpyšněl, pohlížel k nebi. A vskutku, co jest světská čest u porovnání s nebem? Bublina, která se rozplyne; kouf, který se ve vzduchu ztratí — marnost. Leckdy tě někdo pochválí, ale jen ze sobeckosti; uznání, které se ti dostane, je snad jen lichocení, vypočítané na zisk. Ti, kteří tě chválí, smějí se tvé marnivosti za zády a honosí se, že si udělali z tebe blázna. A i kdyby tomu tak nebylo, i kdyby vše ze srdce vycházelo, i kdybys si čest zasloužil, co bys měl z toho, kdybys za to nebe obětoval? Nevidíš korunu, která tě bude věčně zdobiti, čestné místo, které ti již nikdo nevezme, neslyšíš chválu, kterou Bůh ti věčně dává? Jak bezcenná jest proti tomu všechna sláva a čest pozemská! Rád můžeš vší slávy a cti pozemské postrádati, jen když sláva nebeská bude tvým údělem; nemusíš dbáti na řády, které by ti svět na prsa pověsil, na chválu celého světa, jen když věčné cti dojdeš na nebi. Proto prosím tě i ve cti a chvále pohlížej k nebi!

3. Ale tohoto napomenutí máš nejvíce zapotřebí, když oplýváš radostí. Co vyhledává nyníšší svět více než požitku a stále radosti? Skutečně jsou lidé velice vynalézaví ve vyhledávání příčin k radosti, k veselí, k požitkům a ještě vynalézavější ve vyhledávání peněz ke všem těmto radostem. Brzy je to slavnost hasičská, brzy sokolská, jindy slavnost jiného spolku, tu postavení pomníku, jinde odkrytí pamětní desky, tu se otvírá nový ústav, onde se slaví jubileum, lidé se všech stran se hrnou, aby poslouchali sáhodlouhé řeči, ale zvláště aby potom užili veselí. Každá roční doba, každý měsíc má svoje slavnosti, ani některým lidem čas dovolený nesáčí, ještě v zapovězeném čase drží veselí. Vždy potom slyšeti, jak to bylo krásné, veselé, jak to trvalo přes půlnoc, ano i do rána, a při tom všem ještě jsou nářky na drahotu, na drahé časy. Pro mne a za mne! Nic nenamítám proti dovolené radosti, nikomu nezabráňuji rozumně se pobaviti a rozveseliti, ale prosím tě, pohlížej při tom k nebi!

Kdykoli otec sv. Aloisiu líčil skvělou životní dráhu, jež ve cti i slávě, v bohatství, pohodlí a radostech mu kyne, odpovídal syn: »Co mně to prospěje k životu věčnému?« Při všem si bral za měřítko život věčný, pohlížel k nebi. A řekni mi upřímně, co máš ze všech pozemských zábav a požitků? Nic než prázdnotu srdce, nudu a ošklivost. Podívejte se jen na požitkáře ve dne po prohýřené noci! Jak jsou vyžili, nevyspalí, jakých prostředků užívají, by si žaludek zase napravili. Časem si i zábavy zošklivějí. Právě svět nás nemůže oblažiti, nasytiti se všemi svými požitky, nemůže nás uspokojiti, i kdybychom v radosti žili po dlouhé dni. Vše může člověk snáze snést než dlouhou řadu radostných dnů. V pravdě řekl mudrc: »Marnost nad marnost a všechno jest marnost.« Jak špatně bys byl na tom, kdybys pro smyslounou radost obětoval radosti nebeské! Hle, tam tě očekává blaženost, která

jest jediná s to, aby celé srdce tvé nasýtila. Tam jediné jsou stále slavnosti, které stále za sebou následují, jež si člověk nikdy nezoškliví, které ho stále více a více blaží. Tedy i v radosti, prosím tě, pohlížej k nebi.

Jak bys také na nebe mohl zapomenouti, když je to pravý domov tvůj, pravá vlast tvá! Ať se ti nyní vede sebe lépe, nejsi ještě v domě otcovském, prodléváš ještě v cizině, žiješ mezi lidmi, kteří nemají lásku a péči, kterou k tobě má nebeský tvůj Otec, nebeská Matka tvá, bratři a sestry tvoje, andělé a svatí v nebi. Pohlížej k nebi v radosti (když oko tvé radostí jásá), pak bude tvůj pohled do nebe také utěšenější, když oko tvé žalostí sklíčeno plakati bude.

II.

V radosti člověk snadno zapomíná na nebe, to se dá snadno mysliti, ale že by člověk v žalosti k nebi nepohlížel, to se už tak snadno nedá věřiti: Vždyť se zdá takřka přirozeným, když oko lidské pláče, rmoutí se, že bezděky, mimovolně k nebi pohlíží. Ale není tomu vždy tak, mnozí lidé i v žalosti oko k nebi nepozdvihují. A proto prosím tě, dítě, pohlížej k nebi i v žalosti a to:

1. v pokušení! Kdo ještě neměl pokušení? Nikdo na světě není bez pokušení, neboť život vezdejší jest stálá zkouška, i potřebujeme pokušení, aby ctnost naše byla oceněna. Jako se zlato v ohni čistí, tak se duše naše zkouší a čistí v pokušení. Ani svatí, ano ani Pán Ježíš nebyl bez pokušení. Jak se chovali svatí při pokušení?

Sv. Makarius Alex., kdykoli upadl v pokušení, obraceje zraky své k nebi, říkával: »Stížej se, milá duše, sestoupiti na zemi s nebe, kde máš svého Spasitele, svou blaženost.«

Když přijde pokušení, pohlížejme proto k nebi, budme ujištěni, že je to k našemu prospěchu, vytrvejme jen okamžik a uvidíme svého Utěšitele v nebi, a srdce naše bude se radovati radostí velikou. Pohlížejme k nebi, nezasluhuje-li nebe tuto zkoušku? Nebude-liž nebe tím krásnější, čím více pokušení jsi přemohl? Každým vítězstvím vstupuješ vždy výše v blaženosti a vždy šťastnějším se budeš cítiti. Tedy v pokušení pohlížej k nebi!

2. Ale pohlížej k nebi i v bolesti! Jsi snad dlouhou nemocí upoután na lože, nebo jsi utrpěl velikou ztrátu. Jak bych mohl vypočísti všechny bolesti, které naši duši a naše tělo trápí: Každý ví nejlépe sám, kde ho bota tlačí. Co tu je na světě slz, nátku, stízností, které i k soucitu srdce lidská opět vzbuzují. Duše bolestí naplněná, nezná útěchy v bolesti?

Nábožný trpitel Job našel jedinou útěchu v pohledu svém k nebesům, kamž oko své upíraje volal: »Na nebi jest svědek můj a spoluvědomý můj na výsostech.« (Job 16, 20.) Matka makabejská vzezřením na nebe silila sebe i syny své, když ukrutný král Antioch broznými mukami je od Boha a od víry odloučiti chtěl. (II. Mach. 7.) Podle jejich příkladu pohlížej i ty k nebi v bolesti! Tam není zármutku, starosti, nátku. Vytrvej pod kří-

žem a poddej se; neboť jen krátký čas a všechny bolesti budou mítí konec. Kříž ti bude odňat na vždy a se Spasite'em budeš věčně se radovati. Tedy i v bolesti pohlížej k nebi!

3. Než pohlížej k nebi i při pokošení, v hanbě. Kamkoli pohlížím, vidím, jak člověk snáší chtěj nechtěj všeliké druhy pokošení. Jednou ho Bůh trestá pro pýchu, jindy bližní ho ponižuje a hanbou zasypává, by se pomstil neb škodolibosti své zadost učinil. Často musíme snésti výčitky, dťtky pro své jednání, při kterém jsme měli třeba nejlepší úmysly. My sami si leckdy také škodíme přenáhleností, přeháněním, nevšímavostí, leckdy musíme mlčky státi a posměch lidí snésti. Co máme činiti, když jsme takto pokošeni, zahanbeni? Máme snad naříkati, rozčilovati se, stejné stejným spláceti a snad nekonečné nepřátelství začítí?

Nikoli! Prosim tě, dťtě, pohlížej k nebi! Tam budeš odškodněn za každé pokošení. Když jsi si je zasloužil, proč se mu nechceš podrobiti, abys za poklesek svůj trest odpykal? A když jsi je nezasloužil, proč nepomyšlíš, že nejvyšší blahoslavenství slíbeno je těm, kteří trpí pro spravedlnost, tedy nevinně? Kdo byl více pokošen než tvůj Spasitel? Kdo však je také výše povýšen než on? Tedy i v hanbě, pokošení pohlížej k nebi!

4. Pohlížej k nebi také když jsi ve hřichu, když jsi hříšník. Nezoufej, obrať srdce i oko své tam k nebesům, kde je tvůj Spasitel a Smírce; čiň pokání a dojdeš odpuštění hříchů. Čím vážněji budeš na nebe mysliti, tím nesnesitelnější bude ti hřích, tím více se budeš namáhati, aby ses ho zbavil, i kdybys měl proto přinésti největší oběti. »Sluš věděti, bratří, že s Kristem nebere se vzhůru (na nebe) pýcha, ne lakomství, ne vilnost, nižádná nepravost. A proto, žádáme-li za ním (do nebe) vstoupiti, musíme nepravosti a hřichy odložiti.« (Sv. Aug.)

5. Ale zvláště pohlížej k nebi v poslední žalosti, při smrti. Sv. Martin když se k smrti připravoval, měl oči své upřeny k nebesům. Když mu služebník připomínal, aby se obrátil stranou, že méně bude trpěti, odpověděl: »Nech mne patřiti do nebe a nepřekážej mi v rozjímání cesty, na kteréž předcházal Spasitel můj, za nímž i já musím kráčetí, abych k němu se dostal.« Když budeš ležeti na smrtelné posteli, pohlížej i tu k nebi! Nyní nastává čas, abys skutečně do něho vešel. Snadno ti pak bude odloučiti se od země, pozemských statků i od příbuzných, vždyť se s nimi jednou opět shledáš. Proč by ses bál smrti? Vždyť ti dává více než ti bere. Za čas ti dává věčnost, za námahu odpočinutí věčné, za zemi nebe. Viz, nyní ti nastává okamžik, aby ses navrátil do domu Otce svého, kde tě svatí, známí a bratři tvoji s radostí uvítají. Tedy zvláště při smrti pohlížej k nebi!

Závěr. Jak ti prospěje tento pohled k nebi v radosti i žalosti! Chrání tě před poblouzením, těší tě v bouřkách, utiňuje tvé zlé náklonnosti, umírňuje bolesti. Proto, příteli, prosím tě, v radosti i v žalosti pohlížej k nebi, střež se zvláště smrtelného hřichu, zachovej věrnost svému Spasiteli a pak máš nebe jisté. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Pra em.

Svátek sv. Jana Nepomuckého.*)

(Tři řeči cyklické.**)

I.

Sv. Jan Nepomucký jest osoba skutečná (historická).

»Státi budou spravedliví u veliké stálosti naproti těm, kteří je sužovali.«

(Moudr. 5, 1.)

Uprostřed krásného máje zaplesá písní veškeren český kraj. Zdá se, jakoby celá příroda oděla se rouchem slavnostním, aby pomohla našemu národu oslaviti památku velikého světce — sv. Jana Nepomuckého. — Vše se zelená, vše květe, vše raší, vůni vydává, — a srdce věřící tuší, jaké teprve asi radosti požívá v máji nadpozemském náš sv. oslavenec, jenž Pána Ježíše tolik miloval, tolik se pro jeho sv. pravdu obětoval!

Pravím: »srdce věřící!« Kdo chce míti pravou duchovní radost, pocítiti pravé duchovní štěstí, musí míti víru, víru neotřesenou. A proto také jen ten bude cítělem sv. Jana Nep. a míti užitek z této úcty, kdo si na pevném základě postaví, co církev svatá o sv. Janu Nep. hlásá. Především radno, aby si zodpověděl otázku: »Jest sv. Jan Nep. osoba skutečná? Není to snad osoba vymyšlená? Na to odpovídám: Sv. Jan Nep. jest osoba dějinami tak potvrzená, že se vůbec u člověka soudného nedá popřítí.

P o j e d n á n í.

1. Ve chrámě svatovítském po několik století nachází se hrob, který vždy veliké požíval úcty, tak že dokonce i zábradlím musil býti opatřen, aby pro nával poutníků nebyl snad poškozen. Na tom hrobě byl vytesán kříž s latinským nápisem: »Jan z Pomuku.«

Že hrob ten nebyl prázdný, že skutečně v něm odpočívalo tělo zesnulého, dokázáno nade vší pochybnost, když dne 15. dubna roku 1719 byl u přítomnosti přísežných znalců otevřen a v něm nalezena kostra člověka. V lebce pak této kostry — dříve divoucí — objevili pátrající lékaři živý, neporušený jazyk!

A hle! Oslavujeme sv. Jana Nep., neoslavujeme nikoho jiného, nežli muže, jenž v památném hrobě svatovítském byl pohřben a jehož hrob tak dlouho požíval všeobecné úcty. Je to snad osoba vybájená? neskutečná?

Když najdu na pň. nějaký hrob a na něm kámen s nápisem, mám vůbec právo, abych pochyboval, že v tom hrobě někdo odpočívá, a že to snad není osoba, jež na tom kameni jest jménem označena?

2. Než nechodme ani ke hrobu, nevšmějme si ani památného otevření jeho z roku 1719! — Domnívám se, že každý jen

*) Neděle před sv. Janem Nep.

**) Řeči lze lehce shrnouti v jednu delší řeč, a proto je klademe zde najednou.

poněkud vzdělaný Čech znáti musí z dějepisu, že dr. Johánek, t. j. Jan z Pomuku, generální vikář arcidiecese pražské, jest osobou skutečnou.

Jsou zde dosud písemné záznamy, které v úřadě svém zhotovil a svým jménem podepsal. Jest známo, že potvrdil volbu opata kladrubského, což zavdalo příčinu k velikému hněvu krále Václava IV., tak že generálního vikáře mučil a kázal utopiti. Tato dějepisná událost nedá se popřiti. Mluví o ní všichni vynikající dějepisci. Vezmi dějiny Palackého, vezmi dějiny Tomkovy a dočteš se tobo důkladně!

A právě tuto osobu, tohoto muže, dějepisem tolik zjištěného, oslavujeme dnes, konajíce památku sv. Jana Nep. — Arci bylo druhdy mínění, že Jan z Pomuku čili dr. Johánek a sv. Jan Nep. jsou dvě různé, od sebe se lišící osoby, ale novým dějepisným pátráním jest zjištěno nade vsi pochybnost, že Jan z Pomuku a sv. Jan Nep. jest jedna a táž osoba.

3. Konečně jest znám celý život našeho oslavence. Jdi do města Nepomuk v kraji plzeňském, které se dříve také nazývalo Pomuky — tam ti ukáže každý chlapec místo, kde se kolem roku 1340 nábožným manželům Welfinovým narodil syn, jemuž na křtu sv. dali jméno Jan. O tomto Janovi budou ti vypravovati, jak nejdříve prospíval na domácí škole v klášteře cisterciáckém a potom byl poslán do Prahy, aby se tam dále vzdělával ve vědách a uměních. Zde ve středisku slovanského života dokončil mladý muž svá studia a dosáhl nižších svěcení.

A nyní můžeš sledovati krok za krokem jeho veřejné působení. Již roku 1372 byl císařským notářem v království českém a zhotovoval důležité právní listiny. Roku 1374 jmenuje se dokonce prvním notářem arcibiskupské kanceláře a od roku 1375 důvěrníkem vrchního pastýře a jeho neodlučitelným rádcem.

Když pak asi roku 1379 byl na kněze vysvěcen, stala se jeho osoba ještě známější. Byl farářem v Praze u sv. Havla, výtečným a hledaným kazatelem v chrámě Matky Boží před Týnem na starém městě, byl členem kapitoly u sv. Jiljí, později kanovníkem vysehradským a konečně členem kapitoly u sv. Víta.

Známo též, že na universitě pražské byl povýšen na doktora bohosloví a v této důstojnosti stal se hledanou osobností, kde bylo v církevním oboru co důležitého. Zejména arcibiskup Jan z Jenštejna miloval Jana a měl k němu plnou důvěru. Poněvadž vrchní pastýř vedl život takofka poustevnický, svěfoval takofka celé vedení diecese Janu z Pomuku, učiniv ho nejdůležitějším úředníkem v arcidiecesi — generálním vikářem.

Zde se osvědčil náš světec zejména. Správa jeho byla vzorná, hájení práv církve svaté výtečné. Pro svůj svatý život byl také vyvolen za zpovědníka královny Žofie, stal se jejím almužníkem a vynikající osobou na dvoře královském. Arci svatost života a věrnost k úřadu kněžskému byly příčinou jeho mučednické smrti. Nechci se dnes zmiňovati, jak si vzpomněl náruživý král, že by od Jana z Pomuku mohl vyzvědět, z čeho se královna zpo-

vídala, jak mu lichotil, pak hrozil a jak bledal jen příčinu, aby svou brozbu mohl splniti. Nechci se též zmiňovati, jak se tato příležitost naskytla při volbě opata kladrubského, jak sv. Jan byl umučen a utopen. Nechci také zmínky činiti, jak tělo jeho zázračně bylo nalezeno a do hrobu u sv. Víta položeno. Jen tolik chtěl jsem ukázati, že osoba sv. Jana jest dějinami tak zjištěna, jako osoba málokterého světce. Arci bouře husitské zatemnily mnoho památku sv. Jana Nep., ale nezničily. A co nezničily ani tyto hrozné doby, nezničí ani doby naše. Dokud bude národ český, dokud zde bude víra svatováclavská, dotud zde ctěn bude sv. Jan Nep. Bože, dej, aby památka na tohoto velikého světce v nás kvetla, mohutněla — a s ní aby rostla úcta k sv. církvi, láska k sv. víře a utěšený život náboženský! Amen.

(Použito »Palackého«, »Tomka« a »Ekertovy církve vítězné«.)

II.

Sv. Jan Nep. jest skutečný světec.*)

»Mlčelivý a rozumný ctěn bude.«

(Sir. 21, 31.)

Památka sv. Jana Nep. koná se po celých osm dní. Viděti z toho, jak důležitým světcem jest oslavenec náš. Zajisté svatost žádného jiného patrona země české není postavena na tak pevném základě, jako svatost mučedníka pro tajemství zpovědní. O této svatosti si dnes promluvíme, poněvadž tímto způsobem úcta vaše k sv. Janu Nepomuckému se zvýší a blahodárné ponese ovoce.

P o j e d n á n í.

1. Apoštolská stolice nikdy nikoho jen tak snadno neprohlásí za svatého. — Aby někdo prohlášen byl za svatého, nestačí pouhý soud lidu nebo pouhá žádost se strany vlivuplné. K tomu třeba něčeho jiného!

V Římě na pokyn sv. Otce shromáždí se sbor, jenž pilně rozbírá život člověka, který za svatého má býti prohlášen. Jeden z kardinálů dokonce jest vyvolen, aby pátral po chybách a přeštopcích, po zlých náklonnostech a slabostech oslavence — a vši snahou hledal, co by svatosti jeho odporovalo.

Našel li chyby v životě, je třeba na druhé straně, aby se dokázalo, že neobyčejným pokáním byly smyty, jako se stalo na příklad u Davida krále nebo u sv. Petra a Marie Magdaleny.

Než ani život čistý, spravedlivý a svatý — ba ani vzorná smrt nestačí, aby oslavenec byl napsán do počtu těch, o nichž církev sv. jest přesvědčena, že jsou svatými. Je třeba, aby vynikal ctnostmi, a to nikoli způsobem obyčejným — nýbrž neobyčejným — aby ctnosti jeho byly hrdinné (heroické). Zejména se hledí, jak vyznával víru, jak umrtvoval své tělo, jaké konal

*) Na sv. Jana Nep.

skutky lásky k bližnímu. Velice padá na váhu, když pro víru, pro své náboženské povinnosti trpěl, anebo dokonce i svůj život dal.

Když toto vše bylo dokázáno, ještě není konec pátrání. Je třeba, aby také promluvil Bůh. Bůh na hrobě oslavence, nebo na jeho přímluvu učinil zázraky. Tyto zázraky jsou zjištěny, přeseznými znalci potvrzeny — a jejich počet dostoupil aspoň čísla »tři«.

Pak teprve apoštolská stolice prohlásí slavně oslavence za svatého a dovolí jeho veřejnou úctu.

2. Totéž dalo se s osobou sv. Jana Nep. Trvalo to přes tři sta let, nežli byl prohlášen za svatého. Tak dlouho církev pilně pátrala a vše věrně zpytovala, ač na ni bylo doléháno od lidu, kněží, biskupů, ba od samého dvora vídeňského. Konečně dne 31. května 1721 papež Innocenc XIII. prohlásil Jana Nep. za blahoslaveného a Benedikt XIII. 19. března 1729 za svatého. Proč? Především se shledalo, že Jan Nep. nade vši pochybnost byl knězem horlivým, a že jeho horlivost byla neobyčejná, heroická. Zejména padá na váhu jeho mučednická smrt. Nemysleme, že potvrzení opata kladubského bylo přčinou smrti sv. Jana. To byla jen záminka. Bylo veřejným tajemstvím, že žárlivý král Václav IV. chtěl manželku svou Žofii obviniti z hříchu nevěry manželské. K tomu cíli měl mu býti nástrojem náš oslavenec — zpovědník královnin. Bylo známo, jak mu král lichotil, hory doly sliboval, a konečně hrozil. Arci hned hrozby splniti nemohl — ale čekal, až se udála příležitost. Proto právě ze všech obviněných na sv. Jana nejvíce zuřil, proto ho sám páčil, mučil — proto jej samotného s roubíkem v ústech v temnu nočním kázal uvrci do Vltavy.

O tom všem můžeme se přesvědčiti z mnohých památek dějepisných. Vídeňský professor Tomáš Ebendorfer z Hasenbachu, z roku 1433 a svatovítský kanovník Pavel Židek z r. 1471 ve svých záznamech nejsou jedinými tlumočnickými všeobecného přesvědčení lidu z těch dob, že sv. Jan Nep. jest mučedníkem pro tajemství zpovědní.

3. Než kdyby ani nebylo záznamů historických, velice padá na váhu veliký zázrak, jímž Bůh sám promluvil, když se jednalo o svatořečení Jana Nep.

Řekl jsem již, že 15. dubna 1719 byl na pokyn arcibiskupské stolice otevřen památný hrob ve chrámu svatovítském, a v něm v lebce nalezen neporušený, jako čerstvý, živý jazyk. Ač celé tělo propadlo zákonům rozkladu, tento jazyk byl zázrakem zachován. Lékaři našli jej na dvou místech a přesvědčili se dle počínání jazyka, že to není sen, nýbrž skutečnost. Proto svůj náález potvrdili slavnou přísahou.

Rovněž i 17. ledna 1725 zkoušen byl znova památný jazyk u přítomnosti samého arcibiskupa a předních hodnostářů království českého — a tu objevi se úkaz, nad nímž všickni trauili. Jazyk nabíhal a přibýval a počínal si vůbec jako živý. To trvalo

plné dvě hodiny, pokud komise úřadovala. Professor lékařské fakulty, dr. Jan Fr. z Erlfelsu zvolal při tomto objevu: »Žádný smrtelník, ba ani sám ďábel nesmí o tom pochybovati, že zachování tohoto svatého jazyka jest velikým zázrakem!«

Ale toto svědectví Boží nebylo jediné. Sv. apoštolská stolice vyšetřila též mnoho zázračných uzdravení, které se udály na přímlovu sv. Jana Nep., z nichž uznána zejména dvě za zcela dokázaná.

Teresie Krebsová (r. 1701), dcera rychtáře v Mostě, měla uschlou ruku a věda lékařská nedávala jí již žádné naděje. Než nemocná utekla se k svatému Janu Nep., konala k němu zvláštní pobožnost, a hle, zázračně jest uzdravena! To bylo pfišežně stvrzeno.

Sedmiletá Rosalie Hodánková v Strakonících (r. 1718) v únoru spadla do mlýnské struhy a byla celou hodinu pod ledem. Zarmoucení rodiče vzývali sv. Jana Nep. a hle, dceři nic zlého se nestalo, ani dosti malého úrazu neutrpěla. Mnozí svědkové užasli nad zázrakem, potvrzujice svou výpověď slavnou pfi-sahou.

Když tak promluvil Bůh, co mohla arciapoštolská stolice činiti, nežli slavně prohlásiti, že Jan Nep. jest světcem, a že Čechové dobře činí, když se k němu utíkají!

Ó kéž by i nám prohlášení sv. stolice bylo mocnou pobídkou k úctě sv. Jana Nep.! Jak mnohých a velikých milostí by nám vyprosil! Amen.
(Užito »Ekertovy Církyve vítězné«.)

III

Význam sv. Jana Nep. pro víru a dějiny našeho národa.*)

»Blahoslavený, kdo jest skryt před jazykem zlým!«
(Sir. 28, 23.)

Vracím se dnes po třetí k našemu oslavenci, sv. Janu Nep. Jest zajisté povinností každého syna této země, aby své velikány znal a k nim měl náležitou úctu. Tvrdí-li sv. apoštol Pavel, že není mocnosti, leč od Boha — a které jsou, od Boha zřízeny jsou — pak osměluji se podobně prohlásiti, že každý národní světec od Boha jest zřízen k dobru národa a že každý jednotlivý světec zvláštní místo zaujímá v prozřetelnosti Boží, aby národu byl vzorem, svědkem a pobídkou. A tak tomu i se sv. Janem Nep. Dnes s pomocí Boží hodlám ukázati [na význam tohoto světce pro sv. víru a dějiny našeho národa.

P o j e d n á n í.

1. Mnoho slycháte v novinách i na řečnicích, jaká prý byla zkáza mravů v Čechách za doby Husovy, a jak zejména kněžstvo touto zkázou bylo proniknuto. Proto prý vystoupil Hus, aby zlo-

*) Neděle po sv. Janu Nep.

rády káral a proto prý byl upálen. Nemyslíci lid obyčejně takovým řečem věří, a vrhá se na nynější kněze a sv. církve.

A tu jako na obranu kněžstva a sv. církve vystupuje svatý Jan Nep. — Bylo možno, aby to kněžstvo bylo tak zkaženo, když mezi ním nalézal se takový světec, jako byl sv. Jan Nep.? Žil přece v dobách Husových, a hle, jak působil, jakou horlivostí vynikal, jak pro sv. náboženství trpěl a umíral! Jeho svatost tak byla od Boha oslavena! Mluv si co chceš — zde máš skutečný obraz kněze z doby Husovy! — A pak! Mohl býti také zkaženým ten lid, jenž tak výborné měl kněze? Ukazujte si jiné země z těch dob — u nás tak rozhodně tomu nebylo! Když vám nestáčí vzorný císař Karel IV., arcibiskup Arnošt z Pardubic — podívejte se aspoň na sv. Jana Nep. — a máte díky zázraky potvrzený! Proč na přímělu Husovu, k oslavě Husa nečinil Bůh zázraků, ač ho jeho přívrženci vychvalují do nebe? Proč ani pravoslavná církev nemohla býti našim t. zv. starokatolíkům po vůli, aby Husa prohlásila za svatého?

Ano, Bůh ujal se v našich dobách církve sv. a nevinného kněžstva a sám promluvil osobou sv. Jana Nepomuckého na jeho ochranu!

2. Než, sv. Jan Nep. jest netoliko obhájcem našeho národa, ale i šířitelem jeho slávy. Co se mnozí namáhají, aby rozšířili známost o našem národě mezi národy cizími! Jezdí daleko, zvou sem cizí hosty, piší do cizích časopisů atd. — a přece je toho pořád málo. Svět často jakoby vůbec o nás nevěděl. Totiž ten svět o nás nedbá, jenž nedbá nebo málo dbá o svaté náboženství.

Co však umělým způsobem se nedaří, to sv. Jan Nep. vykonal již dávno. Žádný z našich národních světců není tak široko daleko znám, jako náš oslavenec. Sochy a obrazy jeho jsou snad po celém povrchu zemském. Ba i v Americe, v Číně, Japonsku shledáváme se se svým krajanem. A všude zajisté se křesťané diví pevnosti u víře, jakou náš světec dával na jevo. Spolu však má z toho čest i náš národ, v jehož středu sv. Jan Nep. se narodil, žil a umřel smrtí mučnickou. Kdyby nás nepřátelé sebe víc tupili, ctitel sv. Jana Nep. jim nevěří. Právě osoba našeho světce vtiskuje mu přesvědčení, že náš národ stojí mezi národy Bohu milými a vzdělanými. Není zde význam sv. Jana Nepomuckého veledůležitý?

Kdo zavítá do Prahy, ptá se na prvním místě po hrobě sv. Jana Nep. (Sám jsem viděl slavného kardinála Lavigiera svého času u hrobu sv. Jana Nep.) V době probuzení co vykonal dobrého pro náš národ sv. patron? Kdo vzpomene na památné pouti svatojanské?

3. Největší arci význam má sv. Jan Nep. pro sv. zpověď. Někteří lidé popírají sv. zpověď — nechodí ke sv. zpovědi. Mnozí považují sv. zpověď za maličkost, za ustanovení lidské. Že prý náboženství, které zpovědi nemá, bylo původnější u nás v Čechách. Je to pravda? Ať rozhodne sv. Jan! Za jeho času jaké bylo asi náboženství? Byla zde zpověď! A jaký důležitý význam měla

zpověď! K vůli ní sv. Jan Nep. dal se umučiti! Kdyby to bylo ustanovení lidské, umřel by sv. Jan Nep.?

Mnozí se bojí a stydí zpovídati. Hle, ve sv. Janu Nep. mají dokázanu neoprávněnost svého počínání! Proč by ses nevyznal upřímně, když pečel zpovědní tak pevně jest přitisknuta, že ji ani muka nerozlomí?

Jak mnozí proti zpovědi brojí a jiné svádějí! A jak mnozí se dají svoditi! Kdo ze svědků za své tvrzení bude trpěti tak jako sv. Jan Nep. k vůli sv. zpovědi? Ke komu spíše budeš míti důvěru?

A povážíme-li, že »spravedlnost povyšuje národ, hřích pak že bídné činí národy«, zda není sv. Jan Nep. takofka strážným andělem našeho národa v dobách zlých? Mučedník pro sv. zpověď zajisté u trůnu Božího oroduje, aby jeho národ sv. zpovědi si vážil, a tím prospíval v dobrém. Sv. Jan Nep. chce svůj národ zachovati od pohromy hříchů, uchrániti před duchovním neštěstím. A proto ať šíří a kvete jeho úcta! Národ nezahyne, dokud svať Jan Nep. bude mu sv. patronem! — Amen. *Tomiček.*

Neděle VI. po velikonoci.

Jak máme vyznávatí víru.

»I vy svědectví vydávati budete.«
(Jan 15, 27.)

Mnoho bylo již na světě mužů znamenitých, kteří v krátké době důmyslností a neobrozeností svou založili veliké, světové říše. Avšak dějepis vypravuje nám, že takováto mocná a rozsáhlá království právě tak rychle, jak vznikala, i zanikala — smrtí svého zakladatele hynuly tyto říše samy. Ježíš Kristus založil na zemi této také království, pravím, pouze založil, neboť rozšíření jeho, utvrzení, rozvětvení po všem světa oboru odkázal svým apoštolům. Když pak království své byl založil, Petra apoštola jeho hlavou a ostatní apoštoly sloupy jeho byl ustanovil, opustil tuto zemi, vstoupil na nebesa a odkázal další práci těm, které za své učedníky byl vyvolil. Či bude toto dílo jeho i dokonáno, rozšíří se po všech zemích a národech, vzroste to hořčičné zrno jeho sv. evangelia v mohutný strom, jehožto větve budou obydlím millionům a millionům lidí dobrých, pronikne jeho učení společnost lidskou jako blahodárny kvas — aneb snad rozpadne se království jeho jako se rozpadly největší světové říše, zahyne jeho učení jako zahynuly nauky starých pohanských mudrců? Nikoliv, nejmilejší v Pánu! Ježíš Kristus opouští sice zemi tuto, ale neopouští svou církev, on slibuje svým apoštolům Ducha sv., který bude o něm svědectví vydávati a způsobí, že i apoštolové o něm svědectví vydávati budou. Ano, nezahynulo dílo Ježíše Krista, neboť učení jeho rozšiřovali sv. apoštolové a jich nástupcové, kladouce za ně milerádi svůj život. Nezahynula církev, neboť Duch sv., kterého

Kristus Pán svým apoštolům slíbil, vznášel se svou mocí ochrannou nad ní po všechny časy a bude ji chrániti po všechny časy až do skonání světa.

Jako apoštolové Páně Duchem svatým osvětlení a posilnění o Kristu Pánu svědectví vydávali, tak i my činiti máme, neboť k tomu povolal nás Spasitel do své církve a pravil: »Kdo mne vyzná před lidmi, vyznáám i já jej před Otcem svým nebeským.«

Budiž tedy tato chvíle věnována úvaze o tom:

Jaké bylo působením Ducha sv. svědectví učedníků o Kristu Pánu, a

Jaké býti má svědectví naše.

P o j e d n á n í.

I.

Duch svatý to byl, jenž osvětil a poučil apoštoly Páně, že o Kristu učili a kázali.

1. Před sesláním Ducha sv. neznali ani sami apoštolé celého učení Páně, — nerozuměli mu, nechápali ho. Pravili k nim zajisté Pán: Ještě mnoho mám mluvíti k vám, ale nemůžete chápati nyní, — častěji musil jim vytýkati neučelivost, nechápavost a tvrdověrnost jejich, ba oni horšili se i nejednou z učení Páně, jehož nechápali, jako tehdy, kdy sliboval jim Svátost nejsvětější. A nebylo se čemu diviti, že apoštolé před sesláním Ducha sv. učení Krista Ježíše hluboké chápati nedovedli, byliť neučení, prostí rybáři z Galileje. Ale jaká to změna stala se s nimi potom! Jak byli plni moudrosti, že nemohli jim odolati fariseové a zákonci, ani mudrci pohanští! Učení Krista Ježíše rozneslo se jimi po všechny strany, i do nejdlehlějších končin: stará, zlá temnota pohanská zmizela a světlo sv. evangelia ozářilo celý svět. Lidé odvraceli se od model, poznali Boha, poznali cestu, která k němu vede, poznali, že touto cestou jest Ježíš Kristus a božské učení jeho — poznali i cíl a konec svůj, ten cíl, ten konec že jest na věčnosti, a toho cíle, toho konce že dojdou, když v Ježíše Krista, světa Spasitele, budou věřiti a věřice v něho jeho sv. zákon věrně plniti. Ano, nejmilejší v Pánu, učedníci Ježíše Krista milost svaté víry, kterou sami obdrželi od Krista, Mistra svého, celému světu sdělili, to světlo, kterým sami ozářeni byli, rozžehli celým národům.

2. Svědectví vydávali učedníci o Kristu — a to i my činiti máme. Hle, i my na křtu sv. milost víry jsme od Ducha sv. obdrželi, kteroužto milostí vedeni poznali jsme jediného pravého Boha a jehož on poslal, Ježíše Krista, — poznali jsme, co nás k spasení věčnému povede, co činiti, čeho se varovati máme, abychom cíle svého na věčnosti jednou došli. Jak vážili sobě svatí apoštolové této milosti — a hle, tuto milost mnozí křesťané odpuzují od sebe, oni svévolně zhasínají sobě světlo sv. víry svou nedbalostí a lhostejností. S jakou láskou spěchali zástupové za Spasitelem, když po zemi chodě slova pravdy věčné hlásal — ani na pokrm, ani na nápoj, ani na odpočinek nemyslili, s jakou láskou

první křesťané učení o víře sv. poslouchali, ačkoli životem svým ani jisti nebyli — jak stáli byli ve víře sv., tak že celý svět nemohl jich odtrhnouti od Krista! Víra pochází ze slyšení, dí apoštol, a kterak uvěří ten, kdo neslyší, — ale jak nedbalí jsou přemnozí tak zvaní křesťané ke slovu božímu! Slovo leckterého mluvky bývá jim milejší než slovo sv. evangelia, a což jde-li o to, aby veřejně osvědčili svou víru před světem — co tu za našich časů lidí pokřtěných, kteří víru svou veřejně zapírají, Krista Pána tupí, církví pohrdají! Nechtějí vydávati svědectví o Kristu a on — nebude se k nim hlásiti ani na věčnosti, neboť pravil: Kdo mne zapře před lidmi, zapru i já jej před Otcem svým nebeským.

II.

Světlem sv. víry osvětil Duch sv. učedníky Páně, avšak i jejich vůli posilnil a pomáhal jim, že byli živi podle víry a pro víru v Krista Ježíše.

1. Učil sám Spasitel, jak svatě máme živi býti, an pravil: »Buďte dokonalí jako Otec váš nebeský dokonalý jest«, — učil nás, kterak máme se přemáhati a bojovati proti hříchu, an pravil: »Království nebeské násilí trpí, a jen ti, kdož násilí užívají, domáhají se ho.« Učil nás, kterak máme kříž svůj vzíti a následovati ho, kterak bez přestání máme se modliti, kterak nejprve království božího a spravedlnosti jeho vyhledávati máme, kterak máme milovati se vespolek. A dle učení toho byli také živi jeho učedníci a první křesťané. Scházeli se, jak praví Písmo sv. o nich, k lámání chleba a modlitbám, t. j. ke slavení oběti novozákonné, mše sv., milovali sebe tak, že byli jedna duše a jedno srdce, pomáhali chudým dělce se s nimi o statky své. Pohané a židé pronásledovali je ovšem, ale oni pronásledování to spláceli láskou a modlili se za své nepřátele podle příkladu Pána a Spasitele svého a svatého Štěpána.

2. I nám pomáhá Duch sv., abychom víru sv. životem právě křesťanským vyznávali, dle ní živi byli, pomáhá nám k tomu obzvláště tou svátostnou milostí, kterou při sv. biřmování nám udělil. A tak až posud zajisté veliký počet je těch, kdož podobně jako apoštolé a první křesťané Spasitele svého vroucně milují a tuto svou lásku k němu životem svým právě křesťanským osvědčují. Ovšem je to smutná pravda, že počet jejich jest malý proti těm lidem, kteří za našich časů, ač pokřtěni a snad i biřmováni jsou, vedou život úplně pohanský, ba ani se za to nestydí, ale veřejně to proňlašují, že jsou pohané. Přemáhati se, krotiti vášně a náruživosti z lásky ke Kristu Pánu, to za bláznovství mají, a za svrchovanou moudrost proňlašují to, když uzdu pouštějí všem choutkám a vášním svým, nepomníce ovšem, že touto moudrostí svou až k divoké zvěři klesají, nebo ta jsouc nerozumna, rovněž nezná žádné sebezapíravosti, leč jen slepý pud těla. Láska k nepřátelům, kterou Kristus za nejhlavnější a podstatnou známku všech svých učedníků prohlásil, proňlašují za cosi nemožného a za zpozdilost, hrdinské ctnosti, jimiž svatí a svěťice boží vynikali, vydávají za

přepiatost aneb odpovídají, že jsou slabí a křehcí, a nemohou plniti přikázání boží. Ovšem my lidé všichni jsme slabí, to věděl i apoštol národů sv. Pavel, ale on napsal přece: Všecko mohu v tom, který mne posiluje. Slabí jsme a křehcí, ale silnými a udatnými činí nás Duch sv., jen když milosti jeho neodpíráme, těžká jsou někdy přikázání boží, ale Duch sv. milostí svou nás silí, abychom je věrně a svědomitě plniti mohli, aby stala se nám vůle boží jhem sladkým a břemenem lehkým, abychom plníce vůli boží životem svým svědectví vydávali o Kristu.

III.

Svědectví vydávali apoštolové Páně o Kristu i v smrti, neboť milerádi za něho umírali. Co dnes Kristus Pán apoštolům prorokoval, doslovně se vyplnilo. »Ven ze škol vyženou vás,« pravil, ba »přichází hodina, že každý, kdož vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil.«

I byli ovšem učedníci Páně vyháněni z místa na místo, byli vrháni do žalářů a okovů, byli vlékáni před soudy, byli jako zločinci na smrt odsuzováni, ale oni i v žaláři, i před soudy, i na popravištích zmužile svědectví o Kristu Pánu vydávali. Již v den seslání Ducha sv. Petr hlásá Krista Ježíše ukřižovaného a vzkříšeného na náměstí jerusalemském, hlásá ho i když zajat a před soud postaven jest, hlásá ho i druhého dne, kdy společně s apoštolem Janem pro uzdravení chromého žebráka zajat a zbičován jest, ano Petr, který Krista Pána jednou zapřel, po celý život ho pak hlásá, až do Říma pohanského přichází, tam lodičku Kristovu zakotvuje a hlásání své na kříži dokonává.

A co říci mám o sv. Pavlu, o tom Pavlu, který dříve, dokud ještě od Ducha sv. nebyl osvícen, soptil proti učedníkům Páně a vraždil církev boží? Hle, kterak se náhle obrátil, hle, kterak vydával svědectví o Kristu v Jerusalemě, v Judsku a v Malé Asii, v Řecku i v Římě, hle, kterak téměř všechny země rozsáhlého císařství římského procestoval a potem svých tváří svlažoval mladistvou církev Páně! S jakou láskou, s jakou oddaností, s jakou podivuhodnou obětavostí vydával svědectví o Kristu! I on svou smrtí mučednickou svědectví to potvrdil a podobně i ostatní apoštolové, vyjma jediného Jana. Byli vražděni od lidí, poněvadž ti lidé, jak předpověděl Kristus Pán, nepoznali Otce, ani jeho.

A co říci mám o těch nesčíslných zástupech sv. mučedníků, kteří po 300 let vražděni byli pro Krista a svou smrtí vydávali svědectví o něm! Ano, to svědectví až posud vydávají římské katakomby a ty kosti sv. mučedníků tam nalézané vydávají nejkrásnější svědectví o tom, jak velikou, nebe obsahující lásku ke Kristu Ježíši měli první křesťané. Ach, nejmilejší v Pánu, jaká to srdečná hanba, když srovnáme tuto jejich lásku s tou leností a shnilou lhostejností tak mnohých křesťanů za našich časů! Na křtu sv. dostává každý křesťan jméno nějakého svatého a mezi těmi svatými převládá většina byli mučedníci — nuže, to jméno má každému křesťanu býti jako ustavičným budíčkem k životu

křesťanskému! Ach, jak u mnohých křesťanů ten budíček už nemá více co buditi, poněvadž ti křesťané usnuli podle ducha v hřichu snad navždy!

Nám nehrozí žádné takové přikopí, jaké hrozilo prvním křesťanům pro Pána Ježíše, ale i my přece máme svědectví vydávati o Kristu i svou smrtí, a která? Jaký život, taková smrt. Kdo k smrti se připravuje lhostejností, leností, životem nekajícím, aneb snad dokonce nevěrou, kdo v životě Krista zapírá, ovšem i smrtí ho zapře. Ale svědectví o Kristu vydává ten, kdo umírá smrtí spravedlivého, tou smrtí, o níž dí Písmo sv., že jsou blahoslaveni mrtví, kteří v Pánu umírají. Svědectví o Kristu vydává, kdo v nemoci záhy myslí na to, aby svědomí své vyrovnal s Bohem, s Kristem Pánem se smířil a spojil v sv. svátostech. Pak odchází na věčnost s milostí boží, pak i ten hrob jeho svědectví vydává o Kristu, všemohoucím křesťiteli mrtvých, který pravil: Já jsem vzkříšení a život, kdo věří ve mne, byť i umřel, živ bude a já ho vzkřísím v den nejposlednější. Ale ten Krista Pána i v smrti zapírá, kdo umírá v nevěře, v hřichu, bez sv. svátostí, kdo jich zanedbává, lehkovázně, nedbale odkládá a když takovému člověku na hrob kříž někdo postaví, pak ovšem ten kříž jest největší lži, nebo co má ten kříž znamenati na hrobě někoho, kdo ke kříži za živa se nehlásil a toho, jenž na kříži visí, jazykem zapíral, životem tupil, aneb aspoň chladným a lhostejným k němu byl.

Chceme-li, nejmilejší v Pánu, aby Kristus Pán jednou se k nám hlásil, musíme tedy již nyní hlásiti se k němu a svědectví vydávati o něm, a to jazykem, vyznávající víru sv., kterou nám v odkaz dal ve své církvi, životem, následující ho na cestě svatého kříže, na cestě sv. ctnosti, utíkající od každého hřichu, i smrtí, připravující se k tomu, aby smrt naše byla blahoslavená. Pak přiblíží se k nám božský Spasitel náš, prohlásí nás před Otcem svým nebeským za své, shromáždí nás jako Pastýř dobrý do ovčince svého a jako hospodář do obilnice své v království svém na věčnosti. Amen.

† *Frant. Ekert.*

LISTY VĚDECKÉ.

Hmotné poškozování křesťanského lidu špatným tiskem.

Poznámka úvodní.

Doporučujeme co nejvfeleji, pročísti následující stránky, a ze snese-
ného bohatého materiálu upravití dle poměrů místních 1—2 i 3 řeči o tisku.
Fakta citovaná jsou ovšem vyňata z německých listův, avšak tytéž poměry
jsou i u našich českých novin. Citace byly za příčinou bezpečné orientace
uvedeny.

*

Vícekrát již bylo k tomu poukázáno, jak špatný, svobodomy-
slsný list o to usiluje, aby křesťanský lid *morálně a nábožensky*
byl zničen. Opět a opět bylo připomínáno, že křesťanský lid jest
skoro malomocný proti tomu nepříteli, jenž jest čtyřikrát silnějším.
Ovšem bylo též tu a tam o tom promluveno, že nepřátelský tisk
připravuje křesťanskému lidu nesmírnou škodu *také na poli čistě*
hospodářském, ale obyčejně stalo se tak jen krátce a pouze mimo-
chodem. Proto jest účelem těchto řádkův obšírně a řádně na to
posvítiti, jak špatný tisk křesťanský lid také hmotně nesmírně
poškozuje a jak k tomu spolupůsobí, aby lid byl nejnestydatějším
způsobem vykořisťován.

Především však jest nám položiti si otázku:

Jaký význam má tisk vůbec pro hospodářský život?

Naprosto by podceňoval význam tisku za našich dnů, kdo
by tvrdil, že jest jen pro zábavu, aby ukojil zvědavost a shon po
zajímavých a nových zprávách. Pro někoho může míti tisk tento
význam, ale mnohé tisíce lidí nemohou dnes býti bez novin
z příčin docela jiných. Noviny jsou pro ně nanejvýš nutny. Ve-
škeren moderní obchodní život jest na noviny poukázán. Za našich

dnů každý, kdo peníze vydělává, ať mnoho neb málo, továrník, velkopřemyslník aneb jen prostý řemeslník, malý obchodník, rolník, ba i prostý dělník musí vědět, co se současně v jeho oboru děje. Obchodníkům je třeba znáti tržní ceny, ceny zboží; velikou důležitost pro ně mají zprávy o stavu obilí, jaké jsou na děje na sklizeň; jest jim třeba znáti kolísání cen jednotlivých předmětů obchodních, pokroky a vynálezy, jež v jednotlivých odvětvích výrobních učiněny byly. Noviny zprostředkují též nabídky a poptávky. Kdo by se o to vše nestaral, velmi záhy by se ke své vlastní škodě v potřebných vědomostech opozdil. Dále jsou noviny pro velmi mnohé skoro jediným vzdělacím prostředkem, který je rychle informuje a poučuje o nejnovějších zjevech obchodního a hospodářského života, o jeho krisích a pokrocích. A proto potřebují všichni, kdož peníze vydělávají, novin jako soli. Je to jejich denní chléb.

Z toho však již vidno, že, je-li žurnál poctivý a svědomitý, přináší-li vždy jenom pravdivé zprávy, může včasnou informací, výstrahou neb poučením lid před obromnými ztrátami uchránit. Jsou-li však noviny nečestné, jsou-li ve službách lichvářského velkokapitálu, pracují-li pouze pro jeho zájmy, — pak ovšem přispívají k ohromnému podvádění lidu a připravují lid o veliké milliony.

Jaká jest hlavní zásada židovského tisku?

Tuto otázku lze krátce a dobře zodpovědět takto: *Židovský tisk byl vždy obchodem, jest obchodem a bude vždy obchodem.* Ve velikém podniku novinářském jsou uloženy milliony peněz, a proto jest vlastně vydávání novin podnikem velkokapitalistickým. Protože v listech svobodomyšlných jsou nejvíce uloženy peníze židovské, jest ovšem přirozeno, že většina liberálních novin jest *praobyčejným židovským obchodem.* Jako židé obchodují peřím, oděvem, obuví atd., obchodují též novinami. A jestliže vrazili do obchodu novinářského milliony, chtějí ovšem ze svých peněz lichvářské úroky, hledí vytěžit nové milliony. Kdo však chce ukrutné obnosy vyzískati, nebeře čestnost, spravedlivost a poctivost na zlaté vážky. Proto již starý žid Offenheim před soudem vídeňským se přiznal: »S morálkou (mravoukou) nelze drah stavěti!« Skvostný tento výrok má smysl: chceš-li se státí majetným, bohatým, nesmíš se příliš rozpakovati ve volbě prostředků; každý prostředek ti musí býti dobrým, i kdyby nebyl čestným; v životě obchodním jest vše dovoleno.

Jak může židovský tisk co možná nejvíce nahrabati? Tím, že za dobré zaplacení otvírá své sloupce každému a při tom se neptá, zda ten člověk jest poctivec čili nic, zda jest řádný obchodník či podvodník, jen když hodně zaplatí — pak jest listu lhostejno, co si do něho psátí dá, i kdyby lid ke škodě přišel. Hlavní věci židovského novinového podniku jsou tedy vlastní zájmy listu a vlastní obchod; hájení nejsvětějších statků lidu, podpora veřejných zájmů, pravda, spravedlivost, poctivost — ty stojí

až na místě posledním. To dobře vědí tisíce podvodníkův, a proto utíkají se k novinám a spatřují v nich síť, do nichž lehkověrné a nezkušené massy lidu mají býti polapány a pak důkladně vydímány.

Svědkové tohoto tvrzení.

Nechceme na doklad svého tvrzení uváděti hlasy mužů, kteří jsou stoupcem katolického názoru světového. Mohlo by na ně padnouti podezření, že jen proto pronášejí nepříznivý soud nad liberálním tiskem, protože jsou jeho zásadními odpůrci. Nikoliv, z vlastního tábora liberálního povedeme svědky, kteří jistě pravdu dobře znají a jistě na škodu své vlastní strany nepřehánějí. Jeden z předních vůdců liberálů, *kníže Auersperg*, otevřeně mluvil v parlamentě *o nestoudném vykořisťování mass noviný čtoucích svobodomyšlným tiskem*.

Ale máme po ruce svědectví muže, jenž pro své bohaté politické a publicistické zkušenosti má zevrubnou znalost liberálního tisku; toho mu nikdo neupře. Je to dr. v. *Grabmayr*, jehož svědectví jest pro nás nadmíru důležité. O politické bezcharakternosti tisku své vlastní strany pronesl úsudek na podzim r. 1906 v listě zaslaném z Vídně do *Meraner Zeitungu*. V článku tom čteme, že co se týká úplnosti tisku, jest ve Vídni i v Pešti naprostá parita. Vídeňský tisk jest — až na nepatrné výjimky — jen tiskem bursovním a klepařským. Ovšem prý se jeví na mnohých rozhodujících místech snahy zarazit proud zlata (listům podporovaným) a nedbati o pozornost projevovanou žurnály dosud paušálně podporovanými. *«To bychom ovšem»* — praví dále dr. v. *Grabmayr* — *«všichni jen se zadostučiněním uvítali a pozdravili, kdyby se skutečně o to jednalo, zavěsti místo úplnosti neodvislé veřejné mínění, jak si to asi představují páni v ministerstvu železnic a financí. V pravém opaku k snahám v příčině zmenšení podpor časopisům, které od min. železnic a fin. ostýchavě a skoro bázlivě pro eveny byly, jest počínání těch, kteří si vydrží určité tiskové hafany, aby je — zavrhuje na venek dosavadní paušalování jakýchkoli novinových podpor — «protiúplatně» pustili na jiné, kteří na př. v cukerním kartelu naleznou chlup. Nový cukerní kartel ustanovil se na tom, že zanechá praxe starého cukerního kartelu a ustane v uplácení novin. To jest ovšem slušné a spravedlivé a bylo by i chvalitebné a vzorné — kdyby jednatel starého a i nového cukerního kartelu nebyl zároveň také předsedou správní společnosti onoho široce rozvětveného podniku, jenž koupil svého času vedle *Fremdenblattu*, který pro svou bezohlednou politickou neodvislost byl dobře znám — též *«Extrablatt»*, *«Mittagszeitung»* a *«Wiener Allgemeine Zeitung»*. Příklad *«Elbemühlu»* — o ten podnik se jedná — nalezne jistě následování a brzy asi budeme míti ve Vídni mimo orgány úvěrního ústavu *) a jiných kapitalistických skupin další «neodvislé» noviny,*

*) který za *«Elbemühlem»* stojí

kteří budou sloužiti zájmům zvláštních obchodních sdružení. Na místo paušálních podpor novinám nastupuje instituce vlastních publicistických posluhů, kteří — v některých záležitostech jsouc vázání — budou musiti poslouchati daného rozkazu, v jiných pak otázkách budou moci si hráti na zastánce neodvislého veřejného mínění. A to jest dle záměrů příkazovatelů též nutno; prostý čtenář má z té části novin, která jejich obchodních zájmů se nedotýká, nabýti důvěry k celému obsahu novinovému. Noviny se mohou tvářiti třeba i protiúplatně a jenom v jistých bodech sledovati cíle svých pánů. To právě jest ta nejučinnější šalba, dokud obyvatelstvo není poučeno o pravé podstatě věcí. Dnešní žurnalismus ubil politickou a jinou opravdovou publicistiku; redakční příručí, kteří přebíhají s prava na levo a leckdy ani přesvědčení měniti nemusi, ježto žádného nemají, obstarávají jenom mechanicky, ale s rutinou, nezřídka duchaplně, přece však skoro vždy nechutně denní potřeby tisku. Ale pouze *denní* potřeby. To právě dodává listům jejich ráz. A jako se vídeňský tisk již před lety odřekl jakéhokoliv vlastního vážného popudu, podobně se chová i v otázkách politické kritiky. Tento tisk nehodí se do nejbližšího okolí budoucího zastupitelstva lidového. Toto působí okolí veřejným zájmům lépe odpovídajícího. Jest nápadno, že ve Vídni není skoro žádného žurnalistického dorostu, není listu, který by vysokoškolského studenta k práci a součinnosti vábil, studenta, jež by za jiných okolností nadání i náklonnost vedly na dráhu novinářskou. Ale idealismus mládeže vzpírá se té prodajnosti, politické zbabělosti a nestálosti vynikajících listů právě tak, jako pustému klepaření listů bezbarvých. Vážný směr mají pouze »Arbeiter Zeitung«, »Vaterland« a »Reichspost«.

Sám dr. v. Grabmayr, uznávaný vůdce liberálů, vytýká tedy velkoměstskému vídeňskému tisku především úplatnost; vypravuje, že dříve plynul do redakcí různých novin proud zlata jedině za tím účelem, aby tyto listy loupežnictví velikého kapitálu zatajovaly, ba za skutek lidu prospěšný je vydávaly; píše dále, že dnes není o nic lépe, pouze taktika jest změněna, vypravuje zajímavou skutečnost, že velkokapitalistická sdružení zakoupila celou řadu novin za tím účelem, aby tyto noviny zvláštním skupinám obchodním službu prokazovaly; praví konečně, že tyto listy zastávají úkol posluhů. Ve věcech, které se netýkají obchodu, mohou klidně říci pravdu; v záležitostech však, které se týkají obchodních zájmů majitelů listů, musí pomlčeti o všem, co by jim mohlo škoditi a jen a jen chváliti. A to — praví dr. v. Grabmayr právem — jest nejučinnější šálání a podvádění lidu.

Budiž dovoleno ještě jednoho svědka citovati; je to p. *Robert Scheu*. Tento pán čte v Krausově »Zeitschriftu« čís. 277-78 hlavním orgánům žluté a rudé internacionály tyto levity: Magna charta »Neue Freie Presse« jest absolutismus zloby, mírněný administrativním tarifem. Dřívější majitel řekl jednou otevřeně: »Zde máte záhlaví listu: »Neue Freie Presse«. To musí zůstati; ostatní mohu za hotové zaplacení přenechati.« — Za nového ma-

jitele byl dosavadní domácí zákon: »Vše, co zapláceno, otiskneme« potud zostfien, že se otiskuje *pouze* to, co jest zapláceno. To je tak zvaná »Formule pana Benedikta«. Nejvíce však nás zarmucuje, že listy, které byly původně z opposice k »Neue Freie Presse« založeny, během času jsou od ní řízeny. Dnes na př. jest i »Arbeiterzeitung« pouze odnoží a filiálkou »Neue Freie Presse«.

Není nám vlastně třeba žádných svědků, neboť tisíce události křičí tak hlasitě, a bijí do očí tak nápadně, že jich nelze ani přeslechnouti, ani přehlédnouti. Budiž tedy dovoleno v následujícím ukázati, jak se svobodomyšlný tisk všelikému podvodnictví propůjčuje.

I. Podvod se zbožím.

Jakýkoliv podvodník přijde do novin a oznámí: »Firma Mojžíš Veilchenduít zaslá za ohromně levnou cenu v pětikilových poštovních balíčkách následující zboží. Nehodí-li se zboží, bude zpět přijato a peníze budou navraceny.« Tento chlubný slib lidi upokojuje; úžasné levnou cenou dají se zlákatí a již jsou v pasti. Dobírka jest vyplacena a když zásilka rozbalena, zjištěno, že místo levného, solidního zboží došel brak, který ani za porto nestojí. Stěžuje-li si příjemce u firmy a žádá-li své peníze dle inserátového slibu zpět, neobdrží ani odpovědi; a kdo má chut s nějakým židem až odněkud z Haliče soudně se potahovati? V nejlepším případě má ještě výlohy za právní zastupování advokátovo. Zejména některé, t. zv. »obchodní domy« vykořisťují lid nestydatě. »Neue Zeitung« přinesla dne 4. července 1909 následující zprávu: »Nekalé firmy zasílající obuv. V posledním čase objevují se v novinách nabídky neobyčejně laciné obuvi — až z Krakova. Pod lákavým záhlavím jako »Příležitostná koupě« nebo »Výprodej« nebo »Čtyry páry botek za pět rublů« a pod. nabízí se obuv za ceny neobyčejně nízké a hluboko pod obvyklými tržními cenami. Annonce obsahuje též poznámku, že nevhodné zboží bude bez námitek zpět přijato a kupní obnos navrácen. Krakovská obchodní a živnostenská komora měla příležitost zjistiti, že se nejčastěji jedná o zboží bezcenné, nejhorší jakosti. Závazek, že kupní obnos bude vrácen, nelze bráti vážně. V nejlepším případě obdrží kupující své peníze zpět teprve po dlouhé, mrzuté korespondenci, po případě, když pohrozil trestním oznámením.«

V Berlíně byl r. 1907 zavřen obchodní dům, jehož veškeré obchodování spočívalo na samých podvodech. Bylo dokázáno, že podvodná firma za jeden rok milliony vyzískala — vesměs podvodnými manipulacemi.

»Selbstschutz«, orgán hájící zájmy obchodníků a živnostníků, píše v čísle ze dne 30. dubna 1911: »Jistá přádelna v Náchodě v Čechách oznamuje v »Innsbrucker Nachrichten« velikou partii prostěradel. Dle tohoto oznámení jest prý zboží zaručeně lněné, zhotovené z nejlepší lněné příze, beze švů, zboží první jakosti, a odeběře-li zákazník nejméně 6 kusů, stojí kus 2.25 m dlouhý a 1.50 m široký pouze 2.80 K. Jakási firma objednala půl

tuctu inserovaných prostěradel a při bližší prohlídce zjistila, že dodané zboží není čistě lněné, nýbrž pololněné, a sice tak zhotovené, že osnova jest z příze lněné, vetkání však z příze koudelné. Sliby annonce neodpovídají skutečným vlastnostem dodaného zboží, pročež činíme obecnostvo, jež podobnými inseráty na škodu zdejších obchodníků prádlem a bílým zbožím jakož i na škodu vlastní ke koupi takých výrobků u cizích firem jest vybízeno, na tuto okolnost pozorno.*

(Následují podpisy inšpruckých obchodníků.)

Velice zhusta nacházíme v novinách inseráty haličských a uherských obchodníků masem. V »Reichpostu« z 31. března 1911 byla uveřejněna tato výstraha: »Z radnice se nám dostalo následujícího sdělení: V posledním čase udály se četné případy, že zdravotní orgány, jimž přísluší prohlídka masa v tržnici v III. okresu, musily zničití zásilky masa z Haliče, protože nebylo způsobilé k požívání. Ve všech těch případech se jednalo o zásilky masa v pětkilových balíčkách, jak bývají od haličských obchodníků dryáčnickým způsobem v novinách nabízeny. Obecnostvo jest ve vlastním zájmu varováno, kupovati podobné maso vzhledem k velikému nebezpečí onemocnění.«

»Tiroler Anzeiger« přinesl během r. 1910 tyto zprávy: Kdosi objednal 5 kg masa dle novinového inserátu. Bednička vážila 1·45 kg — o to bylo masa méně, a za ubohou bedničku byla ještě zvláště účtována 1 K. Místo objednaného masa telecího přišlo maso z krávy, místo 5 kg pouze 3·34 kg; vše dohromady stálo 6 K. — V Inšpruku objednal jakýsi kupec v r. 1910 šest kuřat; místo nich však obdržel šest malounkých ptáčků, kteří spíše podobní byli vrabcům než kuřatům — Žid Magar v Haliči nabízel za 4·80 K deset liber (5 kg) zadního telecího. Když maso došlo, vážilo netto 3·50 kg; byly to hadrovité kusy masa od žeber, s krku a jiné méněcenné maso, za něž však celkem 5·84 K zaplaceno býti musilo.

Jak se tento podvod ještě provozuje.

Týž podvod se praktikuje pod klamným a svůdným názvem »Výprodej!«, »Příležitostná koupě!« a pod. Tu lze čísti tučné nápisy: »Ještě zde nebylo!« neb »Úplný výprodej pod výrobní cenou!«; »Tisíc korun vyplatíme tomu, kdo nám dokáže, že mu po upotřebení našeho oleje na vlasy hustý vlas nenarostl!«; »Jedině účinný prostředek získati a zachovati krásu!«; »Nejlepší hnojivo světa!« a pod. Též jiných forem užívají podvodníci, na př. zdánlivé objednávky: »Pane doktore, vaše mixtura mne zachránila před smrtí; račte zaslati dalších 10 lahví!« Inseráty a oznámení toho druhu lze čísti ve všech židovských novinách, ať mají jakýkoliv formát a jakoukoli barvu, hned jednoduše, hned zas tučně, tu šikmo, tu obráceně, vždy však hodně nápadně vytištěné. Tato vychvalování nemají vždy formy inserátu, ale objevují se též jako dopisy, vysvědčení, které zdánlivě od někoho třetího vyho-

toveny jsou, jako výstrahy před napodobením, ba i ve formě básní, s obrazy neb s obrovskými rukama, které na ně ukazují.

Převážná většina těchto inserátů a oznámení jest jenom nestoudným podvodem, ale plní svůj účel: vhání lidi vykořisťovatelským do rukou. Ještě rafinovanějším je ten podvod, jestliže jest vychvalování a doporučování umístěno v denních zprávách a tudíž zcela nenápadně čtenářům se sděluje. Svobodomyšlné židovské listy jsou podobny lidem, kteří ptáčkům ptáky do sítí vhánějí. Veliké židovské obchodní domy vydávají za inserty veliké peníze; veliké, celostranné, křiklavě psané inseráty mají omráčiti a omámiti čtenáře. A kdyby se v těch obchodních domech něco podezřelého stuslo, list, který přijímá skvěle placené inseráty, musí mlčeti, nesmí ani slovem upozorniti křesťanský lid na škodu, která mu z koupě v dotyčném domě učiněné vzejíti může, sic by mu tučné inseráty okamžitě byly odňaty. Také se stává, že obchodní domy, průmyslové podniky, továrníci a pod. objednají a zaplatí mnoho set výtisků některého listu, ale nereflktují na dodání výtisků; tak se noviny umlčují, aby nemohly psáti proti modernímu loupežnictví lid vykořisťujících podniků. Ne statisíce, ale milliony, veliké milliony korun bývají ročně tímto způsobem podvodně vytláhány z kapes křesťanského lidu.

II. Podvody s půjčkami peněz.

S nadmíru velikým úspěchem inserují v liberálních listech lidské pijavice, aby se jim dostalo obětí; mníme totiž peněžní lichváře. Tak lze čísti v novinách inserát: »Laciné peníze v libovolné výši lze obdržeti v úvěrním ústavě Abrahama Weichselbauma v Budapešti.« — Obchodník, který jest právě v trapné peněžní nesnázi, čte oznámení. Má během několika dní zaplatiti továrně za odebrané zboží několik set korun, jinak mu obchod zabaví. Aneb čte ten inserát rolník, který má v nejkratším čase zaplatiti nějaký dlužek. Čtou tyto annonce studenti z lepších rodin, důstojníci, úředníci, kteří jsou zadluženi. Ti všichni, přečtete inserát, zaradují se, že našli již anděla, který je zachrání. Ale chyba lávky! Buď upadnou v ruce podvodníků, aneb pijavic, které žádají nespravedlivých úroků z půjčky, a které na to bijí, aby statky a obchody do svých nečistých rukou dostaly. Jen jeden příklad aspoň: V obci Pill v Tyrolích potřebovali dva rolníci »laciné« peníze, a proto dopsali na výše označenou adresu do Budapešti. V odpovědi sděloval »úvěrní ústav«, že jest ochoten půjčku povoliti, žádal však na předběžná vydání zálohu 40 korun. Lehkověrní rolníci poslali po čtyřiceti korunách a těšili se, že půjčka brzy bude provedena. Zatím však přišlo druhé psaní, že prý šetření není ještě ukončeno a že jest třeba dalších 40 K. Teď se rolníkům otevřely oči, poznali ze zkušenosti »láci« nabízených peněz.

Skoro nepřetržitě jsou ve všech svobodomyšlných listech otiskovány annonce, v nichž se slibuje na mírný úrok tolik peněz, kolik kdo potřebuje. Zhusta bývá připojena poznámka:

•Známka na odpověď. Píše-li nějaký chudás inserující firmě — obyčejně opravdoví chudasové se chytí na tyto léčky, aby své nespofádané finanční poměry trochu upravili — obdržel sladounkou odpověď plnou slibných nadějí; konec konců však se ukáže čertovo kopýtko: dříve nežli se další jednání zavede, má být zaslán obnos 15—20 a i více korun. Ponejvíce pocházejí inseráty toho druhu z Budapešti: D. S. Scheffer, Alexander Arnstein, J. Schönfeld a j. jsou podepsáni; avšak i z Německa nabízí se »lacině« peníze. Tyroly jsou bezpochyby zvláště úrodnou půdou pro ty něžné a starostlivé »peněžní ústavy«; a těmto čistým kumpánům napomáhají skoro všechny svobodomyšlné listy k vykořisťování lidu. Před nedávnem obdržela redakce kteréhosi listu opětně stížný list, v němž pomoc hledající vypravoval, že na »předběžné výdaje« zaslal 15 korun, načež obdržel odpověď: Dosavadním šetřením zjištěno, že není dosti jistoty, proto nelze peněz půjčiti. Ke všemu měl podvodník tak drzé čelo, že žádal ještě 90 hal. ve známkách na porto.

Jak mnoho tisíc selských statků padlo do rukou takových pijavic! Vyčítávají okamžiku, kdy rolník nemůže zaplatiti, žalují jej, dají mu usedlost do dražby a pak za směšný obnos jej koupí.

III. Podvodné zprostředkování sňatků.

Židovské i jiné liberální listy přinášejí denně četná nabídnutí k sňatku. »Neues Wiener Tagblatt« měl jich ve velikonočním čísle r. 1911 více než půl tisíce najednou! Nechceme se zmiňovati o tom, že tyto inseráty se podobají hanebnému trhu na otroky a z větší části ničím jiným nejsou, než špatně zastřeným svůdnictvím k nemravnosti. Chceme též pomlčeti o tom, že tisíce nezkušených a lehkověrných dívek ztrácí nevinnost a s ní zhusta i štěstí jak časné tak věčné. Chceme si všimnouti této otázky pouze se stanoviska hospodářského.

Noviny přinesouannonci: »Mladý, dle úsudku jiných hezký muž, řádný obchodník se slušným jměním a dobře zavedeným obchodem, hledá zdravé, sličné děvče s přiměřeným věnem za manželku.« V židovských — bohužel tak rozšířených — novinách čte tutoannonci na sta služebných děvчат. Všecka by se ráda vdala a dobře se o budoucnost svou postarala. Doptají se na adresu a začnou výměnu dopisů. Brzy se představí t. zv. ženich, slibuje manželství, ale předstírá, že musí svůj obchod rozšířiti, že potřebuje do něj peněz, kterých okamžitě nemá, že si brzy pomůže atd. Těmito sliby omámí děvče tak, že na něm všechny trpce nastřádané úspory vyláká, a když šťastná, nic zlého netušící »nevěsta« svou spofitelní knížku »ženichovi« odevzdala, zmizí ženich, aniž by s »Bohem« dal. Ubohé děvče bylo hanebně podvedeno a trpce zklamáno. Skoro každý týden můžeme čísti v rubrice »Ze soudní síně«, že ten a ten napálil vdavek chtivé a byl proto odsouzen — a skoro vždy začaly tyto známosti z novin.

Hrozné věci byly odhaleny při velikém procesu s vrahy

Schenkem a Šlosárkem, kteří nesčetné, ničeho netušící, po manželském ráji toužící dívky lákali, olupovali a několik jich též zabili. A to vše se jim podařilo jenom proto, že se jim noviny propůjčovaly za tenata, do nichž své oběti chytali. V roce 1910 byl odsouzen jakýsi »ženich«, který jenom na 14 »nevěstách« krušně ušetřené úspory vymámil.

Z Bukurešti došla do Vídně dne 25. února 1911 následující zpráva: »Rumunská vláda uznala za nutné uveřejnění v zdejších listech výstrahu před šmejdy berlínského ústavu ke zprostředkování sňatků L. Schlesinger, Berlín 18. Schlesinger inseroval ve vídeňských listech, že hledá ženichy pro dámy mající věna 100 až 150 tisíc franků. Na tyto annonce hlásilo se z Rumunska mnoho mužů, jejichž přihlášky zodpovídal Schlesinger pouze dopisy na dobírku 20 franků. Dopisy obsahovaly šest dámských fotografií, a připojena ke každé fotografii poznámka, jež udávala nationale a výši věna dotyčné dámy. Jestliže interestenti z Rumunska na tyto údaje reagovali a Schlesingrovi opětně psali, neobdrželi vůbec žádné odpovědi. Bukureštská policie zjistila, že již po několik měsíců denně 60–80 takových dvacetifrankových dobírkových zásilek z Berlína na bukureštskou hlavní poštu dochází. Rumunská vláda dovolávala se proti podvodníkovi v Berlíně diplomatické pomoci, avšak marně, poněvadž Schlesinger zachoval při svých šmejděch zákonné formality a dotyčné dámy skutečně existovaly, jenom že jejich pověst nebyla právě nejlepší, což vidno z toho, že byly od Schlesingra placeny za to, že mu své fotografie daly k dispozici. Bukureštská policie uznala proto za potřebné před řádním firmou Schlesingrovou v Berlíně v zdejším tisku veřejně varovati.«

Avšak ještě následujícího dne po tomto odhalení přinesly »Neues Wiener Journal« a »Neue Freie Presse« inserát: »Kdo se ožení s devatenáctiletou dcerou z občanského rodu, jediným dítětem, jež obdrží 400.000 K, kdo s jednadvacetiletou slečnou, jež má 150.000 věna? Mnoho set jiných zámožných dam! Páni, třeba úplně bez jmění, kteří se mohou v brzku ženiti, račte se hlásiti u L. Schlesingra, Berlín 18.« Zprávu z Rumunska, která o den dříve do Vídně došla, potlačily a zamlčely oba ctihodné orgány židoliberalů nadobro. Ovšem, musily by říci, že rumunská vláda veřejně v novinách varuje před berlínským Schlesingrovým ústavem ke zprostředkování sňatků; musily by říci, že ústav ten jest jen šejdířskou firmou, které se jedná jen o dobírku dvaceti franků, že z Rumunska se mnozí již napálili — ale té pravdy říci nechtěly.

(Dokončení.)

O potřebě kulturních organisací.

Řeč Fr. Vaněčka v zem. radě katolíků.

Po volbách v Německu vyvolal pozornost výsledek voleb v Essenách, kde uhájilo centrum proti spojeným nepřítelům svůj okres. Essen před 66 roky čítalo 6000 obyvatelův, dnes jest první

město industrielní, čítající 244.000 obyvatelů, v němž jest 144.000 katolíků. Volím za úvod tento fakt, ježto znázorňuje všechny možné obtíže, které se vyskytují v novější době ve všech větších městech.

Odkud síla katolíků essenských? Neznalý věci řekne snad, že zde politická organizace osvědčila svou sílu. Nikoliv. Politická organizace těžila, co nepolitická zasila. Prelát Svoboda ve svém spise »Grosstadtseelsorge« při Essenách praví: »Není zajisté rektorátu, který by neměl spolky mužů, matek, kongregace jinochů, panen a pod.« V uvedeném faktu leží poučný pokyn.

Hádali se mnozí, kterak organisovat, zda politicky, či nepoliticky. Pro zákonodárný výsledek jest sice třeba většina parlamentu, ale vzdělání náboženské nezkrátí politickou akci katolíků, nýbrž posílí. *V přítomné době našich zvláštních poměrů, jeví se zejména nutnost kulturně-náboženských organizací, čehož chci podati některé důvody.*

Vyskytla se též myšlenka, že starý způsob duchovních správ jest přežilý a nyní že třeba přeložiti těžiště mimo sakristii. Tato nesprávná zásada vzniká z nepochopení církevní organizace farní. Jest pravda, že starý způsob pastorače v některých místech nestál, ale ne proto, že by byl nedostatečný, nýbrž okruh farností se změnil tak velice, že poměry starých far se úplně změnily. Pára a elektřina vytvořily veliká města a odlidňují venkov. Povstávají farnosti s počtem duší daleko nad síly duchovních a proto nastává nedostatečný styk mezi duchovním a lidem, vzájemné odcizení a ochlazení. Kde se všichni prostředky pracuje po léta na znovupovzbuzování styků kněze s osadníky, byt by to byly Esseny, povstává kruh katolických mužů pevných.

Německo se svou intenzivní činností katolickou kráčí v čele. Zkušenost, že veliké okresy farní, kde není možný fysický styk s farníky, kde nehledají se prostředky, jimiž by se nahrazovala a rozšiřovala náboženská kulturní činnost, že takové okresy jsou rejdištěm všeho převratu a pařeníštěm ducha protikřesťanského, ta zkušenost vedla k intenzivnímu zakládání náboženských středisk vzdělavacích, která kolem fary, přirozeného to střediska katolického, vytvořila organizace různého druhu a tak podepřen byl duch katolický.

Před revolucí francouzskou pozorujeme, že první město světové má nedostatečné farní okresy, veliká populace a málo far, pravých to nábožensko kulturních středisk. Weiss o tom šíře vypráví, a vidí v tom jednu příčinu převratu. Není to jistě náhodou, že první píky pro revoluci zhotoveny byly v největší farnosti pařížské, sv. Markéty, ve čtvrti sv. Antonína, která udávala tón v bouřích revolučních. Nepokoj ve čtvrti sv. Antonína značil blížící se bouři. Nedostatečný počet náboženských kulturních středisk měl za následek ono zdivočení mravní, jež se jevilo v lidech nábožensky zanedbaných. Tato abnormální fara pařížská, sv. Markéta, proslula také v roce 1848, že zde na barrikádách zesnul arcibiskup Affre a zde — kde nebylo dosti kostelů a ka-

zaten a styku duchovních s lidem — zde řečnila, či kázala Louisa Michelová. Vidíme z uvedených fakt, že kde není dostatečně využito organizace církevní, kde se ztratil styk, *tam se vzdává její bejlí.*

Proto jsou ony katolické organizace, ať spolky, bratrstva, konference a všechny podobné útvary nutným náhražkem, neb doplňkem katolické osvětové činnosti tam, kam pro fyzické neb nahodilé překážky ona vlastní organizace církevní, fara, nemohla dosáhnouti.

Poměry jsou zcela změněny a třeba navazovati všude, kde se ztrhalo pásmo, které pojilo representanta katolické činnosti s věřícími.

Tato organizační činnost jest přípravou pro další a hlubší katolickou a náboženskou práci, ale ne naopak. Kam oficiální činnost církve nemůže lehce proniknouti, tam musí působiti organizace nábožensko-kulturní v plné shodě s farou a knězem. Tuto poučku začíná prováděti katolická Francie v přítomnosti. V Paříži, kde v XVIII. stol. nezřizeno více než 1 fara, zřizeno v loni po odluce far 50. Vedle toho povstaly organizace další, aby podporovaly a nesly činnost do širších vrstev. Z té snahy povstal i *«Sillon»*, jenž se vymykal poněkud živému spojení s církevním oficiálním středem.

V tomto sdružení organizací s duchovním mají svou sílu katolíci v *Anglii a v Německu.* Vedle kostela a fary ještě jest množství organizací dle místních potřeb, všechny v živém a dětinném styku s duchovním. Ano v *Berlíně* (9% katol), kde terén jest velice těžký jak pro malý počet katolíků, tak pro pohyb obyvatelstva a chudobu jeho, péče lze zaznamenati, že za episkopátu *Arppova 25 far nových vzniklo, což umožněno bylo pomocí náboženských organizací,* které byly vždy v nejužším spojení s farou stávající, která měla v nich jakýsi náhražek za své filiálky. *V Berlíně nejsou spolky a organizace cílem pro sebe, nýbrž jsou prostředkem k cíli prvnímu a hlavnímu spolku a organizaci katolické: fary, která jest středem činnosti osvětové a katolické.* V tom leží síla katolíků v Německu a hlavně ve velikých městech, že jest zde postaráno o náhradní činnost velkých far. *Tato náhrada jest v náboženských organizacích, ať už jim dáme jméno kterékoliv, ať spolek, konference, bratrstvo, sodalita, organizace a jiné.* Ony jsou údy hlavního spolku katolického: fary. Po povinnostech v kostele v neděli začíná činnost v těchto organizacích, v nichž každý duchovní má za svou povinnost mluvit třeba po třetí toho dne a kde mají dostaveníčko s ostatními bratřimi. V těchto organizacích uchovává se síla vědomí katolického a přichází popud k novým útvarům, ale vždy ve svorné práci s prvním representantem katolického života. Mnozí ze slabších duchovních v Emži v létě léčí své hlasivky, které byly nedělním častým mluvením v organizacích přepiaty. Život v těchto nábožensko-vzdělávacích organizacích jest přípravou a šifitem každé ostatní akce katolické. Je to laický apoštolát ve farnostech, jenž šíří ná-

zory katolické. *Styk mezi knězem a tímto výborem z farníků jest nejtěžší a proto umenšuje obtíže, které povstávají z velikého obvodu, velkého počtu, pohybu obyvatelstva, mezi nímž se chtějí uplatňovati i směry nekatolické*

Kde se intensivní prací v těchto organisacích s počátku třeba malíckých společných neparalysuje akce protikatolická, tam vystoupí Louisa Michelová na místě kněze. *Zcela dle zákona přírody, že kde není štěpován strom šlechtitý, nastupuje divoký.*

Co rozpoznali v Německu, to musíme uznati i my a musíme vyhověti této nutnosti nábožensko-vzdělávacích organisací a kde jsou, jich život osvěžit, kde nejsou, o ně se pokusit a nedati se odstrašiti ani začátečním malým počtem bojovníků — *Ge-deonových.*

Tak mne ubezpečovali v Bruselu, v Londýně a jinde, že organisace náboženské jsou *předběžnou sebou in agricultura Christi*. Američtí kněží (Van Helden) dokonce sdělují, že všude, kde chtějí ztídniti organisaci církevní dle Tridentina (fam), že nejdříve postaví spolkový sál, který jest kostelem a školou zároveň. Když půda připravena, pak povstává kostel a fara a kvetoucí americká osada katolická. Stará fara pak zůstává spolkovým účelům. Celé tajemství těchto organisací leží na těchto větech: *umožniti a vyvolati styk duchovního s lidem, čili jak to papež Lev XIII. vytkl: »Jděte k lidu.«*

Kde nejde lid ke knězi, musí jíti kněz k němu, čímž předsudky zmizl a vliv jiných směrů se paralysuje

Zanedbání tohoto pravidla pastoračního přivodilo vedle jiných národů Francii přítomné miserie.

Krásně lze vyjádřiti obrazem vzatým ze spisu Svobodova: *Francouzský kněz* konal svou povinnost a jako otec marnotratného syna vyšel s láskou a sebezapřením až na práh domu otcova.

Anglický kněz katolický shledává příslušníky své po ulicích a bytech jako pastýř ovci zbloudilou mezi jinověrci.

Duchovní na katolickém Porýní činí oboje dle místních a časových potřeb, a proto je »střed věží«.

Jest zjištěné u nás faktum, že nejdolehlejší vesnice není už více místem, kam do roka nepřijde některá z agitací, ať rudých, ať červenobílých, neb maceškových a jiných, že zakládají střediska organisací, v nichž šíří své zásady. Když nebudou povstávati podobná střediska z naší strany, která by vyvážila činnost jejich, nebude jinak než, že poslední věci budou horší prvých. Tato organisací práce katolická konečně dojde uznání i u nepřátel, byť ji prováděl kněz aneb velekněz Manning byl svým duchem organisátor církevní. Jemu neodepřel při jeho stoletých narozeninách v r. 1908 ani sociálně-demokratický ministr, bývalý dělník Bunes, uznání a doznal ve vřelém přípisu účtu katolickému knězi, který tak obětavě se snažil nauky Kristovy uskutečniti v životě hospodářském v přítomné době.

Jméno velekněze, po latinsku »Pontifex«, znamená vlastně

stavitele mostů. Činnost katolíků musí se nésti i v tomto směru tak, aby překlenula řeky a bažiny, které dělí namnoze pastýře od stáda. Tyto organizační mosty nejsou samy sebou cílem, nýbrž jen prostředkem k uskutečnění myšlenky nejvyššího pastýře našeho. Kam nemůže fara, aby pomohl spolek a vyplnil úkoly, které by jinak zůstaly nevyplněny. Při nábožensko-kulturních organizacích třeba se uvarovati množství jich, aby jedna nevadila druhé aneb ji nezabíjela a rovněž, aby nestála mimo styk farní. Kde stojí organizace mimo přátelský a čilý kontakt s církevní organizací, podobá se kolu, které se otáčí zvučně kolem své osy, ale nemá styk s ženoucí kolem, tak že práce se nevykoná.

Naše doba přechodu v rozvoji katolickém potřebuje organizace, které shromáždí všechny, kdož jsou v nebezpečí, že je uchvátí agitace protivná, ať *pomocť zpěvu, divadla, hry, přednášky, tělocviku a pod.* Naši lidé musí mít střediska vzdělavací, zábavná a podpůrná, kde nemusí platit výkupné buď článkem víry neb božím nebo církevním příkázáním. Neshromáždíme-li svůj lid s námi, přijdou jiní a zorganizují jej přímo proti nám a budou mu dávat a jej lákati vším, co jsme mu my mohli a měli poskytnouti.

Rodinná pastorec.

P. Voňavka, Münster, Vestfalsko.

(Dokončení.)

5. Práce po vykonané rodinné návštěvě.

Jest nutno po každé návštěvě nabyté zkušenosti, pozorování a poznání uvést ve službu další duchovní správy.

Jak však možno vše, co se v jednotlivých rodinách uzří, si zapamatovati? Münsterská synoda praví o tom: *Superfluum plerumque non est, sed commendandum valde, ut, quae lustrando resciverint memoratu digna, ea ex ordine in libro aliquo sedula manu annotent in suum ipsorum et successorum usum et utilitatem.* Považují za zbytečno chtít poukazovati na veliký význam takovýchto poznámek. Ostatně tato praxe »poznámková« není ničím novým. Staří naši předchůdci zaznamenali věci, které mnohému se zdají malicherné. Všimněme si jen pamětních farních knih a privtáních zápisníků. O ctih. Holzhauserovi učiněna zmínka, která si již při samé návštěvě vedl zápisky.

Budiž zde ještě jednou vzpomenuto předepsané »knihy rodin«, o níž mluví rituál ve stati *status animarum*. Snad by nebylo zcela zbytečno tuto knihu poněmáhlu opět uvést v platnost a založiti ji; stát vede své knihy popisné, nemohli my bychom vedle matrik mít knihu žijících věřících v osadě?

O zařizení knihy jmenované praví rituál:

Familia quaeque distincte in libro notetur, intervallo relicto ab unaquaque ad alteram subsequentem, in quo singillatim scribantur nomen, cognomen, aetas singulorum, qui ex familia sunt, vel tamquam advenae in ea vivunt.

Qui vero ad sacram Communionem admissi sunt, hoc signum in margine e contra habeant: C.

Qui Sacramento Confirmationis sunt muniti, hoc signum habeant: Chr. Qui ad alium locum habitandum accesserint, eorum nomina subducta linea notentur.

Hac igitur ratione fiat, videlicet:

Anno die . . mensis . . . in via, seu platea, in pago, in propriis aedibus Pauli N., vel in aedibus N. a Paulo conductis, habitant:

Chr. Paulus N., Petri filius, annorum

Chr. Apollonia, eius uxor, filia Jacobi N., annorum

C. Dominicus, eorum filius, annorum

C. Lucia, eorum filia, annorum

C. Chr. Antonius, filius N., famulus, annorum

C. Catharina N., filia N., ancilla, annorum

Martinus, filius N., annorum

Nechci ovšem říci, že tato forma jest přehledná, a že obsahuje vše, čeho dnes duchovní správce musí zaznamenávati. Technika i zde zjednodušením přišla k praktickým výsledkům.

Registry rodinné jsou různého druhu; snad dosud nejpraktičtější jest onen, kde každá rodina má svůj vlastní list, kdež jsou různé, dnes potřebné columny. List, který jest úplně volný, zařadí se podle znění jména rodiny dle abecedy do rodin ulice, ve které bydlí; dle barvy listu pozná se, zda rodina jest církevně oddána, či jen civilně, zda jsou to svobodní lidé, či jen strážníci. I lapsae mohou míti svou barvu.

Celý registr jest srovnán ve zvláštní k tomu upravené skřínce, kde vždy ještě ponecháno místo pro vklady nových škartek.

V Prusku konskripční úřady v průmyslových místech co měsíc zasílají knězi změny v obyvatelstvu a jména a národnost nově přistěhovalých. Tím se duchovní správě mnoho usnadní ve hledání a upozorní se na příchod nových rodin, které musejí býti navštíveny dříve, než jiní, méně žádoucí živlové rodiny té se zmocní.

Ke konci budiž ještě připomenuto, že kniha o stavu duší v osadě musí býti pokládána za knihu úřední a jako s takou musí s ní býti nakládáno. Po smrti duchovního správce budiž o to pečováno, aby jeho poznámky de statu animarum nedostaly se do nepovolanych rukou, kde by mnoho škody způsobily.

Přísný, jistě příliš přísný soud pronášel bývalý regens řezenského semináře Kugler, když praví: Od východu a západu vystoupí proti tobě — kupci a peněžníci z nejvzdálenějších krajín Indie, a heretikové i nevěřící vystoupí se svými účetními knihami, a obchodními denníky, v nichž denně svůj zisk i svou ztrátu se vši přesností zaznamenali; a tito nedbanlivost tvou v péči o spásu duší svěřených ti zavrhnou. Vystoupí proti tobě bankéři a berní úředníci, kteří co rok pilně vedli seznam poplatníků . . .

O použití zkušeností při rodinných návštěvách na kazatelně bylo již mluveno.

6. Jak začít v Čechách.

Collectio Laccense má uvedeny výroky pražské synody o úřadu faráře a jeho povinnosti znáti své. Je tedy i u nás se strany církevní rodinná pastorace žádána. Kdo pak by chtěl u nás popřít její nejvyšší nutnost, která dnem každým se zvyšuje, neznal by nebezpečí doby a jeho silného vlivu.

Vím to dobře, že poměry naše nijak nejsou lákavé, aby kněz vešel do všech rodin a ve mnohých se vysadil nebezpečí posměchu a úplného fiaska.

U nás, kde jest ještě mnoho josefínských copů, a kde kněz — zvláště dnes při stálém nedostatku kleru — jest upoután ke psacímu stolu, dá se opravdu málo chvil najít, kdy by s veselou náladou dal se na cestu po své osadě a dům po domě visitoval své svěřence.

A přece se nedá nijak popřít, že naši úhlavní nepřátelé těží právě z jistoty, že se na svých občůzkách agitačních nestřetnou s knězem. Proto u nás dnes to ustavičné papouškování: Kněz patří do sakristie a do kostela. Proto to ustavičné napadání kleru. Lid to slyší, čte, kněze nevidí, aby se mohl ve chvíli otázi, tedy poněmáhlu počíná věřiti, že »noviny měly pravdu«.

Dá se mysliti, že všechny mocnosti odporu vystoupí proti nám, když vstoupíme opět na terén privátní pastorace. Na to bude však jen jedna odpověď: Všechn klerus z povinnosti do rodin, aspoň těch, kde ještě svítá naděje záchrany! O nás, kněžích českých, v těchto vážných dobách, kdy novodobé pohanství propagováno tolika směry a osobami, musí býti známo, že neopustili jsme lidu svého. Pravda Kristova a láska apoštolského srdce nutí nás.

A příhodné okamžiky se naleznou, kdy návštěva kněze v českých rodinách bude nejen ne nemilou, ale na výsost vítanou.

Myslím tu na příležitosti dané, kterých se kněz bez pozornosti celé osady uchopiti může a musí.

Při nastoupení nového faráře nebo kaplana možno zcela nenápadně vejíti do všech domů a představit se všem bez rozdílu.

Jak to těší náš lid, když kněz se s nimi zastaví a slovo pohovoří! Ještě jsou lidé, kteří radostně doma vypravují: Dnes jsem potkal pana faráře, zastavil se se mnou a hovořil o tom a tom, a nechá vás všechny pozdravovati.

Nedalo by se při tomto setkání říci: »Až půjdu okolo vás, musím se u vás zastaviti, jaké to u vás máte, líbí se mi ta vaše chaloupka.«

Jinde opět slíbí se návštěva dětem, protože jsou hodny ve škole. Jak září dítě, když doma smí říci třeba vlašnému katolíku-otci: »Velebný pán slíbil, že až půjde okolo, že ti poví, jak se chovám.«

Takto si lid navykne na příchod kněze, roznese se to v místě, a za čas dostane duchovní tolik pozvání, že ani nestačí všem vyhověti.

»Přijďte také k nám, u těch a těch již jste byl, u nás ještě ne, muž na vás čeká, rád by s vámi promluvil o něčem.« To jsou pozvání, která slyším, když v postní čas procházím kolonie českých dělníků.

A kolikrát mi již naši Češi ze severu řekli: »Velebný pane, kdyby u nás ti němečtí velební páni k nám někdy byli přišli, nebylo by to na severu tak zlé. Zde ti naši velební páni němečtí nám také nerozumějí, ale je nám to milé, že »takový pán« k nám zajde.«

Když již lidé poněkud si navykli na pastorači privátní, nebude od místa v kázání poukázati na nutnost návštěv a jak vše zaříditi, aby přinesly užitek.

Častější návštěva nemocných je také vhodným prostředkem k zavedení a zvykání osadníků na návštěvy kněze i mimo nemoc.

Návštěva dítek protokommunikantů a jejich rodičů, které kněz »jde pozvat« ke slavnosti dítěte, kde nesmí otec ani matka scházeti. Kolik otců již tímto způsobem po mnoha letech zanedbání vykonalo opět svou velikonoční povinnost.

Návštěva při svatební slavnosti, kde byl kněz pozván. V Německu jsem viděl, že vždy se někdo z farního kleru zúčastnil svatby, kde byli pozváni.

Kde se nedá uskutečniti způsob prvý, snad nebude na škodu, navštívit za čas po svatbě novou rodinu, »nahlédnout, co mladí dělají«. Tato pozornost nikoho neurazí.

Často v rodinách dojde k radostným a jindy opět smutným událostem, jak v takovém případě návštěva kněze a jeho slova přijdou vhod!

Nezapomenu nikdy, co jsem jednou r. 1910 v Porýní zažil.

Seděli jsme s místními kněžskými jedné obce ve spolku při zábavě. Náhle byl odvolán kaplan, který ovládal slovenský jazyk.

Na dolu ubelném stalo se neštěstí; jeden ze Slovinců přišel o život. Dozorce dle staré své praxe ihned vzkázal pro kněze, aby ten ženě neštěstí šetrně sdělil. »Od kněze se to jinak snese, než od laika,« byla slova starého naddělního.

A žena neštěstím zlomena, ještě děkovala kaplanovi, že právě on přišel, aspoň že kněz ji potěšil v prvním návalu bolesti.

Mnoho našich Čechů odchází do ciziny. Navštívití takového a »rozloučiti« se s ním zdá se v prvním mžiku snad příliš mnoho, ale při pomnění, co dobrého může se tím získati, odváží se toho duchovní vždy. Dá se přece tak mnohá rada říci, před mnohým varovati . . . A cizina má tolik, tolik tajných nebezpečí.

Po návratu osadníků z ciziny jest návštěva jich dvojnásobně nutná. Nejen jich »přivítati«, ale přesvědčiti se, co »nového« přinesli do osady z ciziny.

Často se přinesou z ciziny knihy, traktáty a pod., a to vše v zimě koluje dům k domu a koná svou missii. Nejčastěji to bývá u tak zv. »Sachsengänger«, kteří na žeň docházejí do protestantských zemí Německa.

* * *

To jsou jen některé body, které snad umožní návštěvu v rodině. Nemohl jsem všechny vyjmenovat, protože se všechny vyjmenovat nedají; láska jest vynalézavá.

Každý duchovní bude sám nejlépe vědět, jak a kde nutno začít, aby byla splněna vážná a zodpovědná povinnost pastýře nesmrtných duší, za něž Kristus Pán krvácel a z nichž v den odměny bude žádati účtů.

Charitas Christi urget nos . . . K lidu s lidem! »Váš a Kristův« naše devise.

Zaslíbení nejsv. Svátosti oltářní.

Biskup dr. Procházka ze Stol. Bělehradu.

I. Ještě plni rozčilení nad zázrakem rozmnožení chleba a dojati nad novými vyhlídkami na regnum mundi, jež se otevřely, vyhledávají Židé Ježíše, chtějí se ho vyptati na smysl jeho tajemných slov. Spasitel unikl na horu; nyní právě se vrací s hory, místa své modlitby v samotě, aby mluvil a odpověděl, aby jejich myšlenky uvedl do správných kolejí. »Potřebujete chleba, vím dobře, nejsem však poslán vám skýtati pomíjející stravu, nýbrž výživu vašim duším přinést. Proto jsem přišel: státi se Chlebem. ne chleba dáti.« Člověk může také tvořiti živý chléb druhých, když je oživuje, nadchne a rozohňuje, osvěcuje a sílí, když jejich duším ze své síly a stravy díl předává a oni čerpají z něho svůj vzrůst. V tomto smyslu přišel Ježíš Kristus státi se chlebem života pro celé lidstvo, pro ony, kteří radostí a žalů této země s dostatek zakusili, jako pro ty, kteří svou stravu ducha v spisovatelů a filosofů si vyžebřili hleděti, i ty, kteří na smrt hladovi vyšli do světa, všech dober okusili a při tom přece nikdy plně uspokojeni, zdrávi a silni nebyli. Všichni mají se přesvědčiti, že jen u něho pravý chléb života a živý chléb lze najíti, stravu duší všech časů, ať již se jedná o současníky Ježíšovy, o klassickou epochu římského práva a římské politiky, či o náš moderní sociální věk. Každý, i já, má říci: Pán je mým chlebem, který mne jedině činí silným a mohutným.

II. »Mé tělo jest v pravdě pokrm a krev má je v pravdě nápoj, nebudete-li jísti těla Syna člověka a nebudete-li píti jeho krve, nebudete mítí života v sobě.« Máme jísti a píti, musíme Ježíše požívat jako pokrmu, abychom skrze něho a v něm žili.

Jak silná to odpověď hluboké vnitřní touze lidské duše po Bohu, kterážto touha je tak stará jako lidské pokolení a jeho dějiny celé plní. Homer praví: »Člověk naplná se po Nekonečném, jako mladá ptáčka po občerstvení.« Nejmocnější výraz touhy po Bohu jsou však žalmy, ony nestárnoucí výkřiky touhy, které se po tisíciletí v užívání zbožných uchovaly. V jejich duchu modlí se Descartes, a sám Nietzsche praví jednou: »Více toho nesnese!« a Tolstoj píše: »Jako ptáčka, jež z hnízda vypadla, volá duše naše po Bohu.«

Tomuto hnutí a touze našeho srdce přichází Ježíš vstříc, schvaluje je a stupňuje, an praví: »Máte Boba přijímati, ba docela jej požívati; právě proto jsem přijal tělo na se. Nechtěl jsem býti toliko vaším bratrem, ale chtěl jsem se státi pokrmem vašeho těla a duše vaší, smíte požívati mé tělo, mou krev píti, aby ve vás zůstala, s vámi se sjednotila. Neztišený hlad národů, všecko jejich slzíplné toužení a chvění mají nyní býti uklidněny, nekonečná slast a síla má vás plniti . . .

Jak milostný je Ježíš, jak mocný, že se podjímá toho, aby utišil náš veliký hlad po Bohu s takým neočekávaným výsledkem!

III. Každý jednotlivec požívá, spojuje se s Pánem a žije zvláštní svůj život s Ježíšem v něm. Vše co zřejmé, vnější, je nutně povrchní, jen vnitřní život zakládá se hluboce, vždyť jen to, co jsme vnitřně zažili, pocítujeme úplně, jen to může v nás vyvolati pocity, které duši naši pronikají, očišťují a prohlubují, tak hlubokou je činí, jako moře. Při sv. přijímání spouštíme se v tyto prohlubně našich citů, našich radostí. Dvě modravé hlubiny se potkají a ztápějí v sobě: on a já — moře duše a Boží modré nebe — kolem však je ticho, jasný, ohřívající svit slunka. V takové blažené chvíli uklidňuje se duše: a) všechna starost ohledně hříchů mizí, cítíme to v hlubinách duše, že nám odpustil; b) naše duchovní boje jeví se nám v celé své pravé ceně, neboť zde docházejí své odměny a my smíme svá vítězství klásti k nohám Ježíšovým; c) budoucí obtíže ztrácejí své hrůzy v jistém vědomí plné jeho pomoci. A my cítíme se posíleni, když ho požíváme a z něho své síly obnovujeme.

»Pracujte nikoliv o pokrm pomíjející, nýbrž o pokrm, který zůstává k životu věčnému, kterýž vám dá Syn člověka « (Jan VI, 27.)

Upravil P. J. B. Voňavka.

„Slova pravdy“ rozprodává »jednota katol. tovaryšů« po 1 h jeden kus, když se jich 500 kusů různých neb stejných za 5 K franko objedná. Jsou to skutečně nejlaicnější brožury, ježto se prodávají pod cenou výrobní jako zbytek. Objednávky na Vyšehrad č. 81.

Hostie lze předplatiti na celý rok v Dětském asyly Pražského Jezulátka, Praha II, Černá ul. 12, a sice veliké za 1 h, malé 4 za 1 h kromě poštovného. Na přání pošle se lístek předplatní, na němž se poznamená, kolik hostií každých 14 dní si kdo přeje. Plechových krabic možno vratiti více na jednu zásilku, nebo přiležitostně.

LISTY HOMILETICKÉ.

Na slavnost seslání Ducha svatého.

»Sešleš Ducha svého, a stvoření budou; a obnovíš tvář země.«
(Žalm 103, 30.)

Matka naše, svatá církev, slaví dnes dvojí slavnost: seslání Ducha sv., a své vlastní narozeniny. Slaví seslání Ducha svatého; neboť co prorok předpověděl: »Sešleš Ducha svého, a stvoření budou, a obnovíš tvář země«; a co Kristus zaslíbil: »Prositi budu Otce a sešle vám nového Utěšitele, aby s vámi zůstával na věky, Ducha pravdy« (Jan 14, 16.); to se dnes splnilo, jakož ve skutcích apoštolů čteme: »Když se naplnilo dní padesáte, byli všichni spolu na jednom místě; i stal se rychle zvuk s nebe, jako přicházejícího prudkého větru, a naplnil veškeren dům, kdož byli sedíce. I ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň a posadil se na každého z nich; a naplnění jsou všichni Duchem svatým a počali mluvit rozličnými jazyky, jakž Duch sv. dával jim vymlouvati.« (Skut. 2, 1—5.)

Jest dnes též den narozenin sv. církve; neboť církev, kterou Kristus v pravdě svého učení, v moci své milosti, v záti svých zázraků založil a svojí drahocennou krví neposkrvněnou a svatou jako novou říši boží na zemi zůstavil, byla dnes plností milostí Ducha sv. dokonána.

Proto slaví sv. církev s vděčností a jásáním tuto dvojí slavnost nejen dnes a zítra, nýbrž po sedm dní po všech zemích a za vším mořem až do končin země, a volá plná svaté radosti mezi všemi národy: »Alleluja, Duch Hospodina naplnil okrsek země; pojdte, klaňme se jemu, Alleluja!« A to právem; neboť Duch svatý tvář země obnovil a obnovuje ji pořád a pořád, když mu žádné překážky neklademe.

Tuto pravdu chceme blíže uvažovati. Naslouchejte slovu božímu s věrnou myslí a vnímavým srdcem. Ty však, Duše svatý, přijď, naplň srdce svých věřících a zapal v nich oheň lásky své.

P o j e d n á n í.

Svatá víra učí nás, že Duch svatý pravý Bůh jest, jako Otec a Syn, stejné přirozenosti a podstaty jako Otec a Syn, a proto s Otcem a Synem jeden, jediný a stejný Bůh; neboť stojí psáno: »Tito tři jedno jsou.« (I. Jan 5, 7.)

Svatá víra učí nás dále, že Duch sv., ačkoliv co do přirozenosti a podstaty s Otcem a Synem jeden Bůh, přece od osoby Otce a od osoby Syna úplně rozdílná osoba jest, a proto též co do počtu a jména se od obou různí, jakož psáno stojí: »Tři jsou, kteří svědectví vydávají o nebi: Otec, Slovo a Duch svatý.« (I. Jan 5, 8.)

Podobně učí nás Duch sv., že Otec od nikoho ani učiněn, ani stvořen, ani zplozen, a následovně první osoba v božství jest; že »Syn od Otce samého nikoliv učiněn, aniž stvořen, nýbrž zplozen«, a následovně druhá osoba v božství jest; že konečně »Duch svatý od Otce a Syna zároveň nikoliv učiněn, ani stvořen, ani zplozen, nýbrž vychází,« jak nás tomu Kristus výslovně učil. (Jan 15, 26.) (Symbolum athanas.)

Konečně učí nás sv. víra, že Duch sv., jako Otec a Syn, ve stvoření, zachovávaní a řízení světa, ve vykoupení, posvěcení a oblažení lidstva činným jest, a spolupůsobí. Neboť o stvoření stojí psáno: »Duch Hospodinův vznášel se nad vodami« (Gen. 1, 2.), o zachování světa: »Dechem úst jeho všechna moc nebes« (Žalm 32, 6.), o řízení světa: »Duch Hospodinův naplnil okresek« (Moudr. 1, 7.); vzhledem na vykoupení pravil anděl k Marii: »Duch svatý sestoupí na tebe« (Luk. 1, 35.), a o Kristu samém stojí psáno: »A odpočine na něm Duch Hospodinův; duch moudrosti a rozumu, duch rady a síly, duch umění a nábožnosti, a naplní jej duch bázně Hospodinovy«. (Is. 11, 23.) O našem posvěcení však skrze nauku víry a skrze milost Boha čte se: »Duch pravdy naučí vás veškeré pravdě.« (Jan 16, 13). — »Obmyti jste, posvěceni jste, ospravedlněni jste ve jménu Pána našeho Ježíše Krista a v Duchu Boha našeho.« (I. Cor. 6, 11.) A: »Láska boží rozlita jest v srdcích našich skrze Ducha svatého, kterýž dán jest nám.« (Řím. 5, 5.) O naší věčné blaženosti však píše svatý Pavel: »Přijali jste Ducha, vyvolení synů, v němžto voláme: Abba (Otcě). Ten zajisté Duch svědectví vydává duchu našemu, že jsme synové boží. A jestliže synové, tedy i dědicové, dědicové zajisté boží a spoludědicové Kristovi.« (Řím. 8, 15.)

V takovýchto dítkách božích přebývá Duch svatý a působí v nich zcela nový, nadpřirozený nebeský, božský život milosti. Duch svatý osvětluje světlem své milosti jejich rozum k poznání pravdy a dobra, jakož psáno jest: »Ne že bychom dostateční byli mysliti něco sami ze sebe, jakožto sami ze sebe, ale dostatečnost naše jest z Boha.« (II. Kor. 3, 5.) Duch svatý slíší naši vůli silou své milosti, abychom poznanou pravdu a poznané dobro též chtěli, a napomáhá nám, abychom totéž v skutcích vykonali a dle toho žili, jakož psáno jest: »Bůh zajisté jest, kte-

rýž působí ve vás i chtění i vykonání, dle dobré vůle své.« (Filip. 2, 13.)

Ano, nejen duše, též tělo takového syna božího stává se živým chrámem Ducha sv., jakož to apoštol národů výslovně učí slovy: »Zdaliž nevíte, že údové vaši jsou chrám Ducha svatého, jenž jest ve vás?« (I. Kor. 6, 19.) — »Nevíte, že jste chrám boží a že Duch boží přebývá ve vás?« — »Jestliže pak kdo chrám boží poskvrní, toho zatratí Bůh; neboť chrám boží jest svatý, kterýž jste vy.« (I. Kor. 3, 16. 17.)

Hle tedy, nejmilejší! V zevním stvoření, v přirozeném životě člověka a v nepřirozeném životě milosti je to svatý Duch, jenž zároveň s Otcem a se Synem život, vzrůst a zdokonalení dává; a tohoto Ducha seslal Kristus od Otce dnešního dne z nebes na první církev, která v Jerusalemě na hoře Sionu na něho v modlitbě čekala, a od tohoto okamžiku byl okrsek země obnoven.

Neboť tak působil Duch svatý v plnosti síly jeho milostí skrze apoštolu v Jerusalemě, že tři tisíce lidí téhož dne pokřtěno, tudíž obrozeno bylo; z Jerusalema však šla jeho činnost po všech provinciích židovského národa, ze země Židů po celé říši světové Římanů, a z této po všech pásmech země ke všem národům pohanstva. Staré židovství a celý pohanský svět slily se dohromady v jednu církev Kristovu, chrámy a oltáře modloslužby ustoupily pravé bohoslužbě, lež nevěry a bludu ustoupily pravdě víry, zločin a neřest prchly před nevinností a ctností, a lidé stali so z otroků satanáše a z obětí zápalných pekla syny božími a dědici nebes. Celá tvář země byla tedy skrze Ducha sv. obnovena po národech, v obcích, v jednotlivých lidech, a obnovovala se stále a stále každého dne po všechna století až do této doby všude, kde zneužití lidské svobody božskému působení Ducha svatého žádné překážky nečinila. Není liž tudíž pravdivo slovo prorokovo: »Sešleš Ducha svého a stvoření budou; a obnovíš tvář země?«

Tyto podivné účinky milosti byly nyní skrze zevnější znamení naznačeny, pod kterými Duch svatý dnes na první církev sestoupil.

»Vichor«, který vše unáší, a otřesy domu, kdež křesťané skromáždění byli, značí sílu a všemohoucnost Ducha sv. a jeho božskou velebnost.

»Že z nebe přišel« znamená, že není Duchem z hlubin, ne duch světa, duch času, nýbrž Duch boží jest, jenž vše k nebi řídí a od věčnosti do věčnosti vane.

Že tento »vichor« náhle povstal, znamená, že si Duch svatý ani místa, ani času, ani osoby předpisovati nedá, nýbrž že působí a účinkuje kde, kdy, nad kým a jak chce.

»Podoba jazyků« znamená především dar řeči, pak však též, že na národy všech jazyků a řečí svoje účinky milosti vytláčí chce.

»Oheň« čistí, osvěcuje, oživuje, zapaluje, sílí, proniká vše,

proměňuje vše. Tím naznačeno bylo, že Duch sv. skrze své milosti ode všech skvrn hříchu osvobozuje, rozum osvěcuje, vůli silí, srdce v lásce boží rozobňuje, nový život z Boha tvoří, celého člověka na těle i duši proniká, v dítko boží proměňuje a k dědictví Boha ve věčné blaženosti nebes připravuje.

Hle, toto vše znamená dnešní slavnost!

Jak podivný jsi, ó Bože, a co jest člověk, že naň pama-tuješ! Nesluší se, že my všichni s vděčností a jásáním zapějeme nadšeně s církví svatou: »Alleluja, Duch Páně naplnil okresek země; pojďte, klanějte se, alleluja.«?

Ale, nejmilejší, jak se chováme proti Duchu sv.? Když se se sv. církví modlíme: »Sláva budiž Bohu Otcí, i Synu, i Duchu svatému«, anebo s ní prozpěvujeme: »Svatý, svatý, svatý«, myslíme tu též na třetí božskou osobu, abychom jí s Otcem a Synem stejné klanění se, stejný dík, stejnou chválu, rovnou úctu vzdávali?

I my jsme byli na křtu sv. z Ducha sv. k novému životu milostí v nevinnosti a spravedlnosti jako dítky boží a dědicové nebe znovuzrozeni. Máme ještě onen drabocenný život, onu nevinnost a spravedlnost? Jsme ještě dítkami božími a dědici blaženosti? Či jsme zde dnes, v tuto slavnost Ducha sv. snad jako mrtvolky, jež smrtí hříchu umřely, děti satanovy a kořisti propasti se stavše?

I my jsme ve sv. svátosti biřmování silou shůry obdařeni a milostí Ducha sv. vyzbrojeni, abychom sv. viru nejen v srdci nosili, nýbrž též v zevním životě skutky a slovy veřejně a stále vyznávali. Nestyděli jsme se za toto zevnější vyznání víry ještě nikdy před nepřáteli víry a před zlými duchy světa a nezapřeli jsme ještě této víry bezbožnými skutky a hříšnými řečmi?

I v nás chce Duch sv. působiti skrze svou osvěcující a posilující milost, když tě hříšníka ku pokání, nevinnost ke stálosti, spravedlivého ke vší svatosti, nás všechny ke svědomitému plnění příkázání božích a svaté církve, a povinností našeho stavu napomíná. Ale máme též oko pro jeho paprsek milosti, nebo pro jeho hlas milosti, srdce pro oheň jeho lásky, ruku pro díla jeho učení, nohu pro život dle jeho spravedlnosti? Naše duše jeho schránka, naše tělo jeho svatyně, my, dílo jeho divů milosti, jsme možná zcela dílem hříchu a protož dítkami satana se stali, jak Kristus o takových hříšnících dí: »Vy jste z otce ďábla.« (Jan 8, 44.)

Duch sv. sice okresek zemský naplnil, ale jaký duch vládne v rodině, v domácnosti, v obci, v národech země, ve světě? Kéž by to byl Duch sv. a ne duch pýchy, lakomství, smilstva, nenávisť, kéž Duch lásky a svobody dítek božích!

Aby tomu tak bylo, nejmilejší, volejme se svatou církví dnes na slavnost letnic, kdy sv. Duch v proudech milosti na apoštoly se vyliil, k božskému Spasiteli, jež nyní sedí na pravici Otce v nevýslovné slávě: »Sešliž Ducha svého a stvoření budou, a obnoví tvář země. Amen.«

Dr. Antonín Oudroušek.

Hod boží svatodušní.

Výklad evangelia, Jan 14, 23.—31. (Sušil.)

Blížil se padesátý den od velikonoc, desátý po Nanebevstoupení Páně. Apoštolové, šetříce rozkazu Páně, neodcházel z Jerusalema, ale trvajíce jednomyslně na modlitbách s Matkou boží a jinými učedníky, očekávali zaslíbení Otcova, jak jim božský Pán a Mistr opět byl slíbil. (Sk. 1, 4.) U Židů byla slavnost letnic (neděl) památka dání zákona na hoře Sinai; v chrámě obětovány první dva bochníčky z nové úrody polní na poděkování Bohu Hospodinu.

Byla ráno hodina devátá; v chrámu přinášena oběť ranní, když tu náhle stal se zvuk s nebe, jako přicházejícího prudkého větru a naplnil veškeren dům, kdež byli sedíce. I ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň a posadili se na každém z nich, a naplnění jsou všichni Duchem svatým a počali mluvití rozličnými jazyky, jakž Duch svatý jim vymlouvati. (Sk. 2, 2.—5.)

Byli pak v Jerusalemě mnozí Židé, kteří z rozličných a dalekých zemí přišli, kdež buď oni, nebo předkové jejich se byli osadili. I přišli na slavnost, k hodě božsmu letnic, muži nábožní. A když se stal ten hlas čili ten zvuk, sešlo se množství kolem domu, kdež byli apoštolové a byl dům večere Páně, a na myslí zmámeno jest, t. j. stáli udiveni, že je slyšel jedenkaždý, ani mluví jazykem jeho. I děsili se všichni a divili se řkouce: »Aj, zdalíž nejsou tito všichni, kteří mluví, Galilejští, a kterak je slyšíme jedenkaždý mluvití jazykem svým, v němž jsme se zrodili? Slyšeli jsme je, ani mluví jazyky našimi veliké skutky boží. (Sk. 2, 5.—7. 11.)

Jiní pak, posmívajíce se, pravili: »Možtu, t. j. sladkého vína plní jsou tito, t. j. jsou opilí, opojeni.

I stoje Petr s jedenácti, pozdvihl, jak mu jakožto náměstku Kristovu slušelo, hlasu svého a řekl: »Muži Židé a všickni, kteříž bydlíte v Jerusalemě, nejsou tito, jakž vy se domníváte, opilí; ale stalo se, což povědíno jest skrze proroka Joele (2, 28.—32.): A budeť v posledních dnech: Vyleji z Ducha svého na všeliké tělo... na služebníky své a na služebnice své... a dám zázraky na nebi svrchu a na zemi dole... A budeť: Každý, kdožkoli vyzvati bude jméno Páně, spasen bude.« (Sk. 2, 13.—21.)

I pravil Petr dále: »Muži israelští, slyšte slova tato: Ježíše Nazaretského, muže osvědčeného od Boha mocmi a zázraky, které skrze něho činil Bůh uprostřed vás, toho z uložené rady a předzvědění božského vydaného, skrze ruce nepravých uktizovavše, usmrtili jste; ale toho Bůh vzkřísil; vstalť z mrtvých; neboť o něm předpověděl David: Nenecháš duše mé v hrobě, aniž dáš svatému svému viděti porušení. (Žalm 15, 8.) Toho Ježíše vzkřísil Bůh, čehož my všickni svědkové jsme. Protož pravící boží jsou povýšeni a zvaz zaslíbení Ducha svatého od Otce, vyhlil ho, jakž vy nyní vidíte a slyšíte. (Sk. 2. 33.) Protož věz jistě veškeren

dům israelský, že Bůh ho Pánem učinil i Kristem (Spasitelem, Messiášem), toho Ježíše, kterého jste vy ukřižovali.« (Sk. 2, 36.)

I uslyševše to, zkroušeni jsou v srdci a řekli k Petrovi a k jiným apoštolům: »Což učiníme, muži bratři?« Tedy Petr řekl k nim: »Čiňte pokání a pokřtěn budiž jedenkaždý z vás ve jménu Ježíše Krista na odpuštění hříchů svých, a přijmete dar Ducha svatého.« Tedy ti, kteříž přijali řeč jeho, pokřtění jsou, a připojilo se duší v ten den okolo tří tisíců. (Sk. 2, 38.—41.)

Tot počátek církve; dnes tedy rovněž památka založení církve boží. Jako na hoře Sinai po prvé hlásán jest Zákon Hospodinův, tak zde Zákon nový; a jako o letnicích přinášena první obět z úrody polní, tak i zde obětovány prvotiny církve boží. V té církvi jsme i my, i my se stali již účastní darů Ducha svatého. Čtou se slova, jimiž Kristus Pán Ducha svatého zaslíbil. (Jan 14, 26.) Utěšitel pak Duch svatý... Proto vyložím dnes sv. evangelium. Duch svatý sestup i na nás a osvětl mysl naši!

P o j e d n á n í.

Slova dnešního sv. evangelia vyňata jsou z té krásné řeči, jižto činil Spasitel k učedníkům svým po poslední večeři, když šel utrpení svému vstříc a jako otec s dětmi s nimi se loučil. Nalézá se v evangeliu sv. Jana, v kapitole 14.—17. Ostatní evangelisté hlavně skutky, sv. Jan řečí Páně nám zaznamenal a ježto poslední psal, ostatní evangelisty doplnil; oni hlavně věci v Galileji, on v Judsku zaznamenal. Práviltě mezi jiným (V. 23.): »Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávatí bude a Otec můj bude jej milovati a k němu přijdeme a přibytěk u něho učiníme.«

Láska nezáleží v prázdných slovech, ta nic neplatí a nic nepomáhají; ovšem pak ve skutečích. Ne, kdo mně říká: Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, kterýž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského. (Mat. 7. 21.) A jako týž apoštol sv. Jan píše ve svém prvním listě (3, 18.): Synáčekové moji, nemilujmež slovem, ani jazykem, ale skutkem a pravdou. Můžeť ovšem láska i slovy pověděna býti, ale slova ta mají skutkem býti dotvrzena. Jak dokáže dítě nejlépe lásky své k rodičům? Když rádo, věrně a ochotně plní rozkazy jejich.

A kdo bude zachovávatí řeč mou, i Otec můj bude jej milovati, poněvadž Otec můj miluje mne a mne na svět poslal, abych oznamoval vůli jeho. Sám prohlásil o Synu svém: »Tentot jest Syn můj milý, v němž se mi dobře zalíbilo; toho poslouchajte. Takový tedy, zachovávaje řeč mou, i lásky Otcovy bude sobě, a to tak, že já i Otec a s námi ovšem i Duch svatý, který z nás vychází, k němu přijdeme a přibytěk u něho učiníme.«

Ó slastné přebývání, slastné pohoštění! Předjetí života věčného, který v tom záležitosti bude, že bude duše patřiti na tvář Boha trojjediného a z pohledu toho věčue se oblažovatí! Tuť pak i sama v sobě jej pohostí! Staneť se chrámem božím, přibytkem

nejsvětějšího, kterak by nebyla blažená, majíc zdroj veškeré blaženosti v sobě? Proto praví apoštol: Zdalíž nevíte, že chrám boží jste? Sv. Bernard dí: Duše taková nebem se stává, kdež svítí slunko lásky, luna zdržlivosti a hvězdy ostatních ctností. A jako ve svatyni Starého zákona byl oltář kadidlný, svícen sedmiprutý a stůl podkladný (pro chleby předložené): tak duše ta ubytováním božím svatyní se stanouc, má neustále kadidlem vonných modliteb dýmati, sedmi dary Ducha sv. oplývati a zářiti a stolem dobrodětství a lásky křesťanské se vyznačovati, aby se stalo, co tuto dí Pán a co slyšel Jan ve Zjevení 21, 3.: Aj stánek boží s lidmi a přebývati bude s nimi a oni budou jeho lidem a sám Bůh s nimi bude jejich Bohem! Zachováváním příkázání božích vniká člověk v lásku boží a Bůh lásku tu prokazuje, že se ubytovává, že zůstává v duši lidské a kde Bůh je, tam nebe jest. Blahoslavený Tomáš Kemp. dí: Když Ježíš s tebou přebývá, vše dobře jest; když Ježíš uvnitř nemluví, bídna jest všecka potěcha; promluví Ježíš jediné slovo, hned veliká útěcha do duše vchází.

V. 24. Kdo mne nemiluje, řečí mých nezachovává. Toť jisto jest; dítě, které nemiluje rodičův, řečí jejich nedbá, a tudy se také vedle nich neřídí, jich nešetří, nezachovává. A to činí veškeren svět nevěrecký, jemuž se tudy nemohu zjevití. A přece měl by každý řeč mou zachovávatí, mocný k tomu důvod maje, kterýžto důvod udává, dále řka:

V. 25. A řeč, kterou jste slyšeli, není má, ale toho, kterýž mne poslal, Otce. Toto mluvil jsem vám, u vás přebývaje. Jako jindy pravil: Učení mé není mé, ale toho, kterýž mne poslal. Bude-li kdo chtíti vůli Otce mého plniti, pozná o učení mém, zdali z Boha jest, čili já sám ze sebe mluvím. Já s nebe přišel, poslán jsa od Otce; učení mé tedy není původu lidského, ale božského; kdo se mu protivi, Bohu se protiví a Otec můj nemůže ho milovati, aniž já mohu se mu zjevití, aniž Otec jej milovati.

Toto mluvil jsem vám, u vás přebývaje; zde jako člověk obcuje s vámi a vás uče, vtělené slovo, ale již konec bere přebývání mé a učení mezi vámi, neboť úkol můj již vykonán jest, proto jiného učitele bude třeba; a proto praví dále:

V. 26. Utěšitel pak Duch svatý, kteréhož pošle Otec ve jménu mém, ten vás naučí všem věcem a připomene vám všecko, cožkoli budu mluviti vám. Utěšitel, Duch sv., poněvadž je těšiti měl v jejich smutku, z odchodu Páně. Nazývá jej Duchem svatým, jindy Duchem pravdy; že z Otce a Syna nejsvětějších vychází, tudíž sám svatý jest a ke svatosti nabádá a vede.

Kteréhož pošle Otec ve jménu mém; jako jindy pravil: Aj, já prositi budu Otce a jiného Utěšitele dá vám, Ducha pravdy. Pošle jej, dí, Otec na prosbu mou, pošle jej jako mého zástupce. Též možno rozuměti, pro zásluhy mé, jakožto ovoce zásluh a obětí, jimiž se Spasitel za lidstvo obětoval.

Ten vás naučí všem věcem, ne všem vědám a uměním,

jež možno člověku znáti, tedy i světským, nikoli; těch není ke spasení třeba, protože by žádný prostý a neučený spasen býti nemohl. Míni tu Spasitel věci a znalosti ke spasení potřebné, a to ty, jichž neznají a jichž pověděti jim nemohl. A připomene vám všecko, cožkoli budu mluvití vám; míni slabost a křehkost paměti lidské, pro kterouž nepodržuje člověk všeho, co byl kdy slyšel, a čemu se byl kdy učil, zapomíná. Duch sv. naučí vniterným vnukáním a neviditelným vléváním pravdy, čehož, praví sv. Řehoř Vel., kdyby nebylo, nadarmo by kazatel slova v uši člověkovy hlásal. — Jinou potěchu jim zvěstuje řka:

V. 27. Pokoj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám; ne jako svět dává, já dávám vám. Nermutiž se srdce vaše, aniž se strachuj.

Pokoj vše dobro v sobě zahrnuje, proto pozdravení u Židů Pokoj vám, čili pokoj tobě! Pán ovšem duchovní pokoj jim hlásá a pokojem rozumí spásu, pokoj duše v Bohu. Pokoj Kristův vítězíš v srdcích vašich! Pokoj Kristův zjednává poklid v duši, smíření s Bohem, bez něhož by poklidu v duši nebylo, a dává schopnost, pokoj se všemi lidmi udržovati. Pokoj ten s nebes jest a přináší s sebou blaženost, která za předchozí okus blaženosti nebeské považována býti musí, a jak apoštol (Fil. 4, 7.) dí, veškeren smysl přesahá.

Když Pán se narodil, ohlašovali andělé s plesáním pokoj lidem dobré vůle (Luk. 2, 14.); teď Pán sám při odchodu pokoj hlásá, ale pokoj svůj, t. j. ten pravý pokoj v duši, jehož svět nemá, aniž jej dáti může, neboť ho nemá, ani ho nezná. Svět nám pokoj bere, ale nedává. Ať srdce po kterékoli ze světských věcí touží, ať kteroukoli vášní zmítáno bývá: všeliká mu pokoj bere. Proto dí Pán: Ne jako svět dává, já dávám vám. Svět dává nepokoj, sváry a různice, rozbroj mezi Bohem a srdcem lidským. Kristus sám pokoj jest, pokoj přinesl, pokoj lidem dobré vůle (Luk. 2, 14.); proto již Is. 9, 6. nazván byl knížetem pokoje. Avšak odchod Páně apoštoly kormoutil a znepokojoval, báli se, že zůstanou bez ochrany; proto těší je, řka: Nermutiž se srdce vaše, aniž se strachuj; neoddávejte se zármutku, aniž chovejte strach v nitru svém, nebo:

V. 28. Slyšeli jste, že já řekl jsem vám: Jdu a (zase) přijdu k vám. Kdybyste mne milovali, radovali byste se ovšem, že jdu k Otci, neboť Otec větší mne jest.

Připomíná, co již dříve, a opět jim byl slíbil, totiž že sice odchází, ale jen na chvíli, na čas, ale že zase přijde, se vrátí a jich potěší. — Kdybyste mne milovali, praví; což neměli pravé lásky? Měli, ale ne té vyšší, čisté svrchované, která schopna jest obětí nejvyšších. Ještě nebyli přijali Ducha sv., ještě nebylo srdce jejich očištěno od všelikých příměsků světských a pozemských, proto dí: Kdybyste měli tu lásku čistou, vyšší a obětivnou, radovali byste se ovšem z toho, že jdu k Otci, věduce, že dílo vykoupění lidstva dokonáno jest, aneb aspoň ke svému sklónu se chýlí. — Otec větší mne jest. Patrnó, že mluví jako člověk,

vztahem k vykupitelskému dílu svému, jež mohl vykonati jen v lidské postavě a přirozenosti, v lidském těle a s lidskou duší, neboť Bůh nemůže trpěti. Dokládá pak, co by u více jich posilniti mohlo, řka:

V. 29. A nyní pověděl jsem vám, prve nežli by se stalo, abyste, když se stane, uvěřili.

Chce říci, abyste byli připraveni; proto napřed vám vše zvěstuji, abyste se nezvíklali u více, až uzříte mé utrpení a ponížení. Pravit: Všichni vy této noci pohoršíte se nade mnou; psáno jest: Bíti budou pastýře a rozprchnou se ovce stáda. A jak byl předpověděl, stalo se. Proto je připravoval.

Když byl Pán Kristus toto k apoštolům mluvil, Jidáš již odešel a smlouval se s nepřáteli Páně. V tom skutku Jidášovu jevila se vláda zlého ducha, knížete světa. Proto dí Pán:

V. 30. Již nebudu s vámi mnoho mluvit, nebo přichází kníže tohoto světa a na mně nemá ničehož.

Již ne dlouho budu s vámi, chýlí se ke konci pozemský život můj; neboť aj přichází škůdce a strůjce všeho zlého. Nemluví Pán o Jidáši, ni o farisech a jiných nepřátelích, ale o původci zlého, zrady. A na mně nemá nic, což já s ním mám? Na mně nenalezne, čeho by se chopil, a co by mu bylo důvodem, mně se přiblížiti. Píšeť apoštol o Kristu Pánu: Kterýž hřichu neučinil, aniž lest nalezena jest v ústech jeho (I. Petr. 2, 22.), kterýž mohl ďáblu poručiti: Odejdiž, satane! — a hned musil se vzdáliti a andělé svatí přistoupili a sloužili jemu. Mohl Pán ovšem i tentokráte uniknouti nástrahám a úkladům nepřátel, kdyby byl chtěl, ale přišla doba utrpení a žádala toho láska k Otci a poslušnost k rozkazům jeho, aby se podvolil útrapám všemožným těla i duše a bolestné smrti, proto dí:

V. 31. Ale aby poznal svět, že miluji Otce a jakož mi přikázání dal Otec, tak činím; jako byl pověděl apoštolům: Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal. Dojista poznal svět v utrpení Páně svrchovanou lásku Syna k Otci a v utrpení a ohavné smrti kříže svrchovanou poslušnost, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to smrti kříže. (Filip. 2, 9.)

Nejmilejší, toť výklad. I my potřebujeme Ducha sv. Máme denně k němu se modliti, bychom setrvali na cestě dobré až do konce, by dal nám milost posvětnou i skutkovou; neboť bez Ducha sv., bez pomoci božt, t. j. bez milosti Ducha sv. nemůžeme ani dobrými zůstati, ani nic prospěšného k životu věčnému činiti. Pak vzejde i v duši naší pokoj, ten pravý, nebeský pokoj, jehož svět dáti nemůže, předtucha blaženosti věčné, kteráž jest svatý, věčný pokoj duše v Bohu. Amen.

B. Hkl.

Pondělí svatodušní.

Vlastnosti víry.

»Kdo věří v něho, nebývá souzen, ale kdož nevěří, již jest odsouzen.«

(Jan 3, 18.)

»Kdo věří v něho, nebývá souzen, ale kdož nevěří, již jest odsouzen.« Těmi slovy problašuje Spasitel nade vši pochybnost, že k spasení věčnému víry, nevyhnutelně je třeba. Tuto pravdu i jindy hlásal. Rozesílaje po svém zmrtvýchvstání apoštoly do veškerého světa kázat evangelium všemu stvoření, řekl: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude; kdo však neuvěří, bude zavržen.« (Mar. 16, 15.—16.) A podle příkladu svého Mistra i apoštolové zdůrazňovali potřebu víry; tak na př. sv. Pavel napsal k Židům (11, 6.): »Bez víry nelze Bohu se libiti.«

A co je toho příčinou, že víru stanovil zakladatel církve za první a nevyhnutelnou podmínku, chce-li kdo spasen býti? Víra ukazuje nám cestu do nebe. Nevěří-li kdo, že jest nebe a peklo, nebude se starati o to, aby do nebe přišel a do pekla nebyl zavržen. Nevěří-li kdo, že Bůh dal desatero božích přikázání, nebude jich zachovávat a nebude toho dbáti, by se Bohu líbil. Nevěří-li kdo, že svátost pokání jest od Ježíše Krista ustanovena, nebude se zpovídati; nevěří-li, že církev jest od Ježíše Krista založena, nebude ji poslouchati. Z toho poznáváte, že kdo nevěří, nezná a nedbá ani cesty k spasení vedoucí, ani prostředků, kterými bychom ho dosáhnouti mohli.

Proto Bohu tak mnoho na tom záleží, abychom v tak důležitých věcech, jako jest naše spasení, netápali v nejistotě, ale pravdu zvěděli a jistotu měli. Proto jste slyšeli ve sv. evangeliu, co učinil Bůh: »Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozného dal«; ten sám nás poučil, ten apoštoly do světa rozeslal a o to se postaral, aby učení jeho po všechny dny v církvi hlášáno bylo. Protože tedy tak mnoho učinil, aby nás pravdě naučil, musí přirozeně žádati, abychom věřili. Sestoupí-li Bůh s nebe a učí-li člověka, nemůže člověku zůstatí volno, chce-li tomu, čemu jej Bůh učí, věřiti či nic; tu není pro člověka jiné povinnosti, než uvěřiti.

Ale nestačí víra jakákoliv; chci vám dnes ukázati, jaká musí býti víra naše, aby se Bohu líbila a nám k blaženosti věčné dopomohla.

Duchu sv., který jsi o prvních letnicích křesťanských v Jerusalemě srdce věřících osvětil a poučil, osvět a pouč i nás v této chvíli.

P o j e d n á n í.

I.

Když Pán Ježíš Židům slíbil, že jim dá své tělo a svou krev za pokrm, tázali se vespolek: Kterak nám může dáti tělo své k jedení? Nemohli si toho představití a nechtěli tomu uvěřiti.

Měli si pomyslet: Pán Ježíš jest od Boha poslán; včera nám to dokázal, když nás pěti chleby a dvěma rybičkami nasýtil; co mluví, jistě jest pravda, co slibuje, splní. Spolehněme jen na jeho slova a uvěřme mu, že nám dá své tělo za pokrm a svou krev za nápoj. I někteří z učedníků jeho tehdy reptali a pravili: »Tvrdá jest řeč tato, i kdož ji může slyšeti?« Věřili všemu, čemu dosud Spasitel učil, ale tomuto novému učení věřiti nechtěli. Spasitel je nenapomínal, ale ani jich nepřemlouval, aby uvěřili, ani neutil, ani nezdržoval, když odejítí chtěli. Neřekl: Nezáleží na tom, nevěřte-li, že vám dám své tělo a svou krev za pokrm a za nápoj; jsem spokojen, věřte-li všemu ostatnímu. Nikoliv, Pán Ježíš žádal rozhodně, aby mu vše do slova věřili, jich pro jejich zatvrzelost litoval, ano i odejítí nechal, ale slov svých nezměnil a tak ukázal, že je třeba všemu věřiti, co hlásal.

A podobně žádá i dnes Bůh od nás, abychom všemu věřili, co zjevil a co nám skrze církev katolickou k věření předkládá. Spasitel poručil apoštolům a jejich nástupcům: »Učte je zachovávat všecko, co jsem přikázal vám« (Mat. 28, 20.) a pověřil církev jako svou zástupkyni pravě: »Kdo vás slyší, mne slyší, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá.« (Luk. 10, 16.) Proto musíme všemu věřiti, čemu církev učí. Nesmíme si vybrati, co by se nám líbilo, co by nám pohodlné bylo; náš povinností jest veškeré učení církevní za pravdu přijímati. Naše víra musí býti obecná.

Jiná však jest víra učencova, a jiná víra prostého dítěte. Nemůže se na všech lidech žádati, aby se zabývali dlouhými studii náboženskými. Proto církev stanovila nejmenší míru, v které i ten nejprostší křesťan učení Kristovo znáti musí. Musí znáti nejdůležitější pravdy, jež nazýváme pravdami základními a jichž jest šest; dále hlavní modlitby: Věřím v Boha, Otčenáš, Zdrávas, a nejdůležitější nauky o přikázáních božích a církevních, a o svatých svátostech.

II.

Když zvěstoval anděl Gabriel Zachariášovi, že bude mít syna, poznal Zachariáš, že toto poselství od Boha pochází, přece však pravil: »Po čem to poznám, neboť jsem stár a manželka moje pokročila u věku svém.« (Luk. 1, 18) Zachariáš pochyboval o pravdě poselství a tím Pána Boha urazil; proto mu anděl řekl: »Hle, budeš němým a nebudeš moci mluvit až do dne, ve kterém se ty věci stanou, poněvadž jsi neuvěřil slovům mým. (Luk. 1, 20.)

Tak, jako jednal Zachariáš, nesmíme si počínati; musíme pevně věřiti, ani dost málo nepochybujíce. Na slovo Boží a učení církve musíme se spolehnouti.

Ovšem se stává, že ze slabosti lidské, aneb z vnuknutí dábelského někdy se pochybnosti dostavují. Nesmíme jim povoliti, ale je zapuditi, víru vzbuzovati, Pána Boha o pomoc, posilu a rozmnožení víry prositi. Co se nám zdá nepochopitelným, musíme věřiti Bohu nejvyš pravdomluvnému, Bohu, jenž jest pravda sama, jenž nemůže ani se mýlit, ani klamati. Můžeme bezpečně za

pravdu přijímati, co Bůh hlásá, i kdyby náš konečný rozum nepochopitelných tajemství — jako na př. o nejsv. Trojici boží, o nejsv. Svátosti oltářní, o životě posmrtném — pochopiti nemohl. Svatí tři králové jdouce za hvězdou očekávali, že najdou korunního prince, mocného a slavného krále v nádherném paláci, a zatím našli dítě v chudobě, v jeslích položené a zavinuté v plenkách. Ale víra jejich se tím ani dost málo nezviklala, ani dost málo nepochybovali, ale věřili: To dítě, které vidíme, před námi stojíme, jest mocný nový král židovský, a tu víru také skutkem osvědčili: »padše, klaněli se jemu« (Mat. 2, 11.); jejich víra byla pevná.

Některým učedníkům Páně zdálo se nemožným a neuvěřitelným, že by mohli a měli přijímati jeho tělo a krev, a raději od něho odešli. Apoštolové však si pomyslili: Kristus Pán to praví, musí to býti pravda, a trpělivě čekali, až jim Pán Ježíš ještě více toto učení objasní, a dočkali se toho při poslední večeři. Svatí apoštolé měli víru pevnou, a každý z nich mohl říci: »Vím, komu jsem uvěřil a jsem jist, že on mocen jest mne za dobré skutky mé odměniti v den soudný.« (2. Tim. 1, 12.) Sv. Ludvík leže na smrtelném loži a maje přijmouti tělo Páně, na otázku kněze, zda věří, že Ježíš Kristus jest pod způsobou chleba přítomen celý a živý jako Bůh a jako člověk, odpověděl: »Věřím to tak pevně, jako kdybych jej přítomného viděl, jako jej viděli apoštolové vstupujícího do nebe.«

III.

Víme dobře, že Pán Ježíš řekl: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen, kdož pak neuvěří, bude zatracen.« (Mar. 16, 16) Ale víra sama nestačí. Jedenkrát přišel k Pánu Ježíši mládenec a tázal se ho: »Mistře dobrý, co dobrého mám činiti, abych obdržel život věčný?« On pak řekl jemu: »Chceš-li vejíti do života, zachovávej přikázání.« (Mat. 19, 16 — 17.) Z toho poznáváme, že Spasitel náš vedle víry žádal ještě něco jiného: život dle víry. Tak třeba rozuměti slovům: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, bude spasen.« Kdo jenom věří, co Bůh zjevil a čemu církev učí, ale nečiní, čeho víra žádá, nemá pravé víry. Jeho víra podobá se tělu bez ducha, stromu bez ovoce, jaru bez květů. »Jako tělo bez ducha jest mrtvo, tak jest i víra bez skutků mrtva.« (Jak. 6, 26.) »Všeliký strom, který nenese ovoce dobrého, vyřadí a na oheň uvržen bude.« (Mat. 7, 19.) »Ne každý, kdo mi říká »Pane, Pane«, vejde do království nebeského, nýbrž kdo činí vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.« (Mat. 7, 21.) Ústy věřiti, srdcem však a skutky Spasitele dalek býti, jest velice nepohodlna a odporuje duchu křesťanství. Křesťanství žádá více než trochu zevnější pobožnosti. Křesťanství jest kvasem, který má proniknouti celého člověka. Proto ani sebe větší horlivost ve víře nestačí, nýbrž je třeba dobrých skutků. Sv. Pavel o sobě napsal: »Kdybych měl všecku víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, t. j. kdybych neměl skutků dle víry, nic nejsem.« (1. Kor. 13, 2.) A v listě svém ke Gal. (5, 6.) hlásá: »Před

Kristem Ježíšem platí jen ta víra, kteráž skrze lásku působí,« t. j. víra živá.

Již při křtu svatém církev na toto poukazuje. Když se kněz otázel kmotrů, kterak chtějí dítěti říkati, táže se: »N., co žádáš od církve boží?« — »Víru.« — »Víra co tobě dá?« — »Život věčný.« — »Chceš-li do života vejíti, zachovávej přikázání...« Tím se připomíná, že k životu věčnému jest živé víry nevyhnutelně třeba.

Josef Egyptský nevěřil pouze, že Bůh jest všudypřítomný, že jest vševědoucí, že hříchem urážen bývá, ale, když byl sváděn od Putifarovy manželky, nepřivolil, nýbrž řekl: »Kterak bych mohl dopustiti se zlého skutku a hřešiti proti Bohu svému?« Josef Egyptský měl víru živou, dle víry své též smýšlel a jednal.

Ó nejmilejší, jak mnoho křesťanů má sice víru, ale víru mrtvou! Jak mnozí dle víry nežijí, přikázání božích a církevních nedbají, sv. svátostí nepřijímají! Jsou křesťany, ale pouze dle jména, dle matriky křesťanů, ne však svým životem, svými skutky. Jsou živi — ale přece pro nebe mrtví — a jejich víra jest mrtva. Ukažte, že jste křesťany, celým svým životem, plňte přikázání boží a církevní, zejména dbejte svěcení neděl a svátků, zachovávání postův a přikázání o velikonoční zpovědi.

IV.

Svatý Petr víru v božství Ježíše Krista slavně několikrát vyznal; tak v krajině Caesaree Filipovy prohlásil: »Ty jsi Kristus, Syn Boha živého!« Po zaslíbení nejsv. svátosti pravil: »Pane, ke komu půjdeme? Ty máš slova života věčného.« Pevná tedy jeho víra byla, ale scházela jí jiná vlastnost, totiž stálost. Když Kristus Pán stál před veleradou, Petr, jak dobře víte, třikrát Pána Ježíše zapřel. Stavěl se, jakoby Pána Ježíše neznal; bál se, že by byl jako jeho božský Mistr před soud pohnán, kdyby se rozhlásilo, že jest učedníkem Ježíšovým. Petr dobře věděl, co Spasitel řekl: »Kdo by mne vyznal před lidmi...« (Mat. 10, 32—33), ale přece ze strachu Pána Ježíše zapřel.

Než Petr svého hřichu trpce želel a slzami lítosti svou vinu smyl. Ba, nejen že nikdy již Spasitele nezapřel, naopak, před Židy i pohany, před vladaři a králi Ježíše kázal a dokazoval, že Ježíš jest Syn boží, a že není v žádném jiném spasení. (Skut. 4, 12.) A jako Petr, činili i ostatní apoštolové. Židé i pohané je věznili, bičovali, smrtí jim hrozili, ale apoštolové neustali, o Ježíši kázali, až skutečně byli pro Ježíše zabiti. Jejich víra byla stálá; byli hotovi raději všechno, i život dáti, nežli by od víry odpadli nebo ji zapřeli. Po příkladu apoštolů jednali i sv. mučedníci; milliony dali své statky, svá hrdla, své životy za svou víru. Mnohým z nich by bylo stačilo prohlásiti, že nevěří v Ježíše Krista, aby se zachránili, aby byli propuštěni; bylo jim slibováno bohatství, hodnosti, ale za nic na světě nechtěli Ježíše Krista zapřít. I děti dávaly své životy za Krista: Sv. Anežka Římská, sv. Vít, mnoho dětí v Japonsku a jinde. Jest naprosto nemožno jen přibližně udati

počet mučedníků; ze všech národův a pokolení, ze všech lidí a jazyků jsou shromážděni nyní před trůnem a obličejem Beránka božho v nebi.

A nejen v dobách dávných, ale každého času, i za našich dob jsou v církvi mučedníci. Ve francouzské revoluci mnoho kněží dalo svou krev za víru; vzpomeňte jen na nedávné kruté pronásledování křesťanů v Číně; vzpomeňte na krvavé řeze a plnění majetku, jež r. 1909 od Turků zakoušeli katoličtí Arméni. V jediném správním okresu (vilajetu) adanském v Malé Asii bylo na 20—25.000 Arménů porubáno.

Taková stálá víra se od nás žádá; Spasitel předvídaje, co bude vyznavačům jeho trpěti, vybízí k stálosti: »Nebojte se těch, kteří zabijí tělo, duše však zabiti nemohou, ale bojte se spíše toho, jenž může duši i tělo zatratiti do pekla.« (Mat. 10 28.) A sv. Pavel napomíná: »Vítež, bratři, aby snad nebylo v někom z vás zlé a nevěrné srdce, kteréž by odstupovalo od Boha živého,«

Krvavého mučednictví není se třeba nyní obávati; žijeme v Evropě, v zemi civilisované, ale přece jest nám třeba stálosti víry. Jsou lidé, kteří se náboženskému přesvědčení jiných smějí, je tupí, ba i různým způsobem je pronásledují. Nedejte se ničím odvrátiti od vyznávání víry; děje-li se vám přikofí, snásejte je trpělivě, vyznávejte i tím svoji víru; »buďte silní u víře!« (I. Petr. 5, 9.) »věduce, že když maličko potrpíte, Pán vás dokonale učiní, utvrdí i upevní.« (I. Petr. 5, 10)

* * *

Nuže, nejmilejší, mějte víru křesťansky spořádanou!

Víra vaše budiž obecná: vězte všecko bez výjimky, čemu církev katolická učí.

Víra vaše budiž pevná: vězte tak, že ani dost málo nepochybujete.

Víra vaše budiž živá: buďte tak živi, jak toho víra žádá.

Víra vaše budiž stálá: buďte ochotni raději i trpěti, než byste od víry odpadli nebo ji zapřeli.

Neboť co jest platná víra projevovaná pouze slovy? Aneb jakou cenu má víra nestálá, podobná třtině větrem se klátící? Snáze bude pohanům, černochům v nejtemnější Africe v den soudný, nežli křesťanům, kteří sice víru znali, ale o ní pochybovali, dle ní nežili, za ni se styděli. Až se ukáže při posledním soudu na nebi znamení víry naší, sv. kříž, pak budou strachy schvouti a přáti si, aby hory padly na ně a pahrbky přikryly je. Tehdy jim řekne Spasitel: »Amen pravím vám, neznám vás, t. j. zavrhuji vás!« Ó kéž by nad nikým z nás tato slova vyřčena nebyla!

Važte si sv. víry jako pokladu drahocenného, jako statku největšího! Proste Pána Boha za to, aby víru vaši rozmnožoval a posilňoval, aby vám dal milost, byste dle ní živi byli. Osvědčujte svou víru slovy, ale též skutky; a budete-li jí věrni, pocítíte

v těžkých chvílích její blahodárné účinky : bude vám oporou v životě, útěchou ve strasti, berlou v stáří a posilou v zápasu smrtelném, a doprovodí vás před trůn Beránka nejčistšího, kde sejdete se a radovati se budete s těmi nesčetnými mučedníky a vyznavači, kteří za víru životy své položili, na věky. Amen. R. S.

Pondělí svatodušní.

Působnost Ducha sv. 1. v naší minulosti, 2. v přítomnosti a 3. v budoucnosti.

»Nebot neposlal Bůh Syna na svět, aby soudil svět, ale aby spasen byl svět skrze něho.« (Sv. Jan 3. v. 17.)

Slovo dýšící láskou boží a naplňující srdce sv. nadějí i radostí. Cíl cesty boží na zem jest spása duše. Tuto spásu duše stále koná Duch sv., který působí vše dobré v nás. Každého skutku dobrého jest začátek, původce a dokončení. Tento posvětitel náš, od Otce a Syna vycházející, působí i v životě mém a tvém. Mnohý si toho není ani vědom. Abychom Ducha svatého milovali, rozjímějme o působení jeho v životě našem a sice 1. minulém, 2. přítomném a 3. budoucím, abychom zakusili na sobě útěchu Ducha sv. a s ním působili na vlastní spásu.

P o j e d n á n í.

1. Mnozí lidé žijí tak, jakoby neměli duše nesmrtelné a jako by nevěděli ničeho o působnosti Ducha svatého. Tak málo vědí i o působnosti Ducha svatého, jenž od Otce a Syna od věčnosti vychází a nazývá se posvětitel, ježto veškeré posvěcení má v něm svůj pramen skrze zásluhy Ježíše Krista. Duch sv. posvěcuje každou jednotlivou duši, přicházející na svět, a také posvěcuje celou církev sv., jak ji posvětil v den letnic a bude posvěcovati až do soudného dne. Každá duše na světě byla a jest předmětem posvěcování Ducha sv. a to nejen duše svaté, ale i duše kajících a i u nás všech tak, jak jsme zde shromážděni ve jménu Pána Ježíše Krista.

První otec náš v posvěcující milosti boží postaven, byl předmětem lásky Ducha svatého. A tak každý člověk, přicházející na tento svět, jest předmětem osvícování a posvěcování Ducha svatého. I já, který mluvím k vám, i vy, když mne posloucháte. Nebylo na světě duše, která by neměla dosti milosti boží. Jestli dosti věrně pracovala s boží milostí, vyvázla ze smrti věčné. To jest velice důležité nám věděti z učení o milosti boží a Duchu svatém. Jsou lidé, kteří myslí, že žádná duše mezi pohany nemůže býti spasena. Vlastnosti boží, milosrdenství, láska a spravedlnost mluví proti tomu. Syn boží mluví o světle pravém, které osvícuje každého člověka přicházejícího na tento svět. (Sv. Jan 1. 9.) Nebylo duše na svět zrozené, aby neměla světlo rozumu

a světlo svědomí, ta světla boží, která v každé duši svítí. Když dle těchto světél upřímně jde, přijde k světlu věčnému. Světlo rozumu a světlo svědomí, právě užíváno, vidí a čte jsoucnost boží, jeho slávu a krásu v díle rukou jeho.

Nikdo z lidí, tedy ani vy, ani já, nemůžeme se ukrýti před světlem slávy boží. Jdi, kam chceš — všude jej najdeš. Jdi po zemi — je přítomen, vstup na nebe — je tam též, vstup do pekel, i tam jest spravedlivý věčný.

Každá živoucí duše má osvětlení Ducha sv. od počátku svého bytí: v rozumu zdravém, v svědomí bdělém, a i další působení Ducha sv. má za úkol spásu každé duše.

My však jsme ještě více byli předmětem lásky Ducha svatého. Jeho dílem bylo první vdechnutí milosti na křtu svatém, kdy jsme byli učiněni dítkami božími, údy Kristovými, abychom více milostí byli účastni. Nepřišel Syn boží soudit, ale spasit. Tím vnuknutím Ducha sv. učili jsme se věřiti; vůle naše se učila doufati v odpuštění všech hříchů a srdce se učilo milovati. Jako dýchání plic jest podmínkou života, tak působení Ducha sv. jest podmínkou milostného života víry, naděje a lásky.

V tomto působení Ducha sv. jedna věc s naší strany musí býti: spolupůsobení. Kolik bylo duší svatých na světě, tolik se jich stalo hodno milosti Ducha sv., s ním spolupůsobili. Kolik jich spasení ztratilo, tolik jich odpíralo působiti s milostí boží.

Tvá minulost od prvního vdechnutí na světě až do této chvíle jest plna osvětlení Ducha sv. a jeho milostí, s ním jsi buď působil, buď nedbal, buď přímo odpíral. Dle toho jsi buď spásu svou obstarával, nedbal, neb odpíral.

S úctou vypráví se o slavných chrámech, kdo je posvětil. S úctou vyprávíme o posvěcení velechrámu českého, že je vykonal arcibiskup Arnošt v přítomnosti Karlově. Ty drahý posluchači, jsi umělejší chrám než dóm svatovítský, a tys posvěcen službě boží na křtu svatém. Tys byl povýšen do stavu církve vytěžující, jak říkali staří, a my pravíme, církve bojující. Přepásání bývali v den korunovace královské nejlepší ze synů českých na rytíře sv. Václava a zaznamenáni mezi rytíři zlatými. Ty jsi byl v svátosti biřmován přijat do církve bojující; za čest a slávu boží a za spásu duše své. Duch sv. tě přepásal dary svými, abys bojoval dobře. Jak to stojí s tebou teď?

2. Ani teď nejsi bez působnosti Ducha sv. I tento okamžik jest předmětem péče Ducha sv. spasiti duše pro Krista Pána. V tomto okamžiku Duch sv. působil, působí a bude působiti, když ty budeš též spolupůsobiti. V každé chvíli, jak se bohovědcové vyjadřují: Duch sv. nás milostí svou předchází, která nás osvětluje jako pochodeň ve tmě, kterou si svítíme, abychom nepřišli k úrazu. Ona boží milost jde s námi a doprovází nás, nejen jako světlo, ale i jako posila s nebe, abychom dobré vykonali, a vedle toho dává nám sflu, abychom v dobrém setrvali.

Ač tato působnost milosti boží jest nám vždy a všem dána, ona působí přece jen tehdy, když my s ní spolupůsobíme.

První milost nám dána bez zásluby, bez spolupůsobení. Na křtu svatém jsme zúčastnění byli milosti bez našeho vědomí a vůle. S probouzejícím se rozumem a vůlí udělována nám milost boží toliko dle naší spolupůsobnosti. V tom stavu jste právě vy v každém okamžiku. Vizte obraz té působnosti. Znáte stavidlo říční. Ono zadržuje vodu, aby nešla na kolo mlýnské. Voda třese stavidlem, a tlačí je. Musí však přijít ruka lidská, třeba dítěte, aby pustila stavidlem vodu na kolo, které pak pracuje rozličnou prací užitečnou.

Tak Spasitel dí ve Zjevení sv. Jana 3. v. 20.: »Aj, stojím u dveří a tluku, jestli kdo uslyší hlas můj, a otevře mi dveře, vejduť k němu a budu s ním večeřeti a on se mnou.« Velikonoční doba se končí. Duch sv. tluče na svědomí. Na vás jest otevřítí a pak budete s ním večeřeti u stolu Páně. Pak s radostí se upřímně vyznáte a s radostí ke stolu Páně pospíšíte jednou, dvakrát a častokrát. Nepřišel teď Pán soudit, nýbrž spasit každickou duši lidskou.

3. Jak bude působiti Duch sv. v budoucnosti tvé? On zůstane vždy věrný, bude vždy hledati spásu naši a bude nás vždy měrou dostatečnou podporovati svou milostí. V tomto směru jest více než dostatečně postaráno o nás, ale jest zde ještě druhý činitel: vrtkavý, nestálý, klonící se dle větrů vášní, nevypočítatelný a při tom docela svobodný dle úradku božího. Je to naše vůle. Zde nemůžeme nikdo z nás s určitostí říci, jakými budeme. Poněvadž všecko kolem nás nám praví, že jsme změnám podrobeni. Svatí druhdy lidé klesli a setrvali v hříchu a nepovstali více. Vzpomeň Šalomouna, Jidáše a jiných. Hříšníci velicí povstali z hříchů, napravili život svůj, skonali svatě a jsou na oltářích a u trůnu božího; vzpomeň na Magdalenu, Iotra a jiné. Jakými tedy budeme? Takými, jak budeme s milostí Ducha sv. spolupůsobiti. Jest v tom něco hrozného, velebného. Hrozná jest pomysli si, že vůlí svou můžeme zmařiti veškerou dílo spasení nejsvětější Trojice. Vše, co Bůh Otec stvořil, co Ježíš vykoupil a co Duch sv. posvětil. To vše můžeme zmařiti. Ale je také útěchou věděti, že když naše vůle jest upřímná, když spolupůsobí s milostí Ducha sv., které se každickému dostává, nic nemůže zničiti a překaziti dílo naší spásy. Všecky legie dábelké nemohou zničiti spásu nejmenšího dítěte, které věrně zachovává milost křestní, kterou mu dal Duch svatý. Je tak bezpečné, jako dítě, které by leželo v náruči Spasitelově. Budoucnost naše leží ve vůli naší svobodné, jak se bude od případu k případu rozhodovati, podle toho bude také Duch svatý nám svou milost udělovati a s námi působiti.

Proto uvědom si, duše drahá, že stále tkáš si roucho pro věčnost. Bůh Duch sv. ti pomáhá vždy dostatečnou měrou, abys tkal roucho nevinnosti a v něm pokračoval. Bůh ale dal ti svobodnou vůli a dopouští, abys kazil toto roucho docela dle své libosti a vůle. 1. Bůh sídlí v nás a jsme jeho chrámem; ale můžeš jej zneuctiti všelikým způsobem. Bůh ctí tvou svobodnou vůli, ale také jí spravedlivě odmění. 2. Bůh chce, abys s milostí jeho pra-

coval na spásu své: dobrými skutky, modlitbou, přijímáním svátostí a prací pro království boží. 3. Proto neodpírej Duchu svatému, jenž v tobě působí: »Ducha neuhašujte!« (II. Sol. 5. 19.) »Proroctvím nepohrdejte!« Proroctvím rozumí se ono duchovní poučení, které nám výklad slova božího přináší a zbožné rozjímání, kniha, časopis, spolek, přítel a pod. Ti, kdož Duchem sv. vedeni bývají, ti jsou a budou synové boží. Kdo nedá se vésti Duchem sv., nebude ani synem, ani dědicem božím. Sv. Štěpán mluvě k Jerusalemským, důtklivě je vyzýval, aby neodpírali Duchu svatému. V takém postavení jsme každý, neboť Duch sv. působí v každické duši. Otevři uši, otevři srdce, chop se milostí, přidrž se velebné Svátosti a najdeš spásu svou jistě a nehynoucí. Amen.

Fr. Vaníček.

Slavnost Nejsv. Trojice.

Trojedinému Bohu přinášíme troji obět chvály a diků.

Ú v o d.

»Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jménu Otce, Syna i Ducha svatého.«
(Mat. 28, 19.)

V údolí Mambre sedícího Abrahama navštívil Hospodin s anděly svými za dnů starosti jeho. Kterých když uzřel arciolec, radostně jim spěchal vstříc, a pokloniv se nejvznešenějšímu z nich až k zemi, vykázal odpočinek pod košatým stromem. Tu umyl nohy jejich a vzav chléb a mléko a ze stáda svého kus mladistvý a nejlepší, připravený od služebníka, položil před ně. Toto poslední zajisté na počtu vznešenosti jejich učinil, přinášeje hostům svým jako obět chvály. (I. Mojž. 18.) — Tak u veliký svátek proměnil se sv. arciolec den ten navštívení jeho, kterýžto »den on poznal a radoval se« (Jan 8, 56.); neb vzácných hostí svých pohostil důstojně, přinášeje jim obět chvály za vzor pohostinosti potomkům svým. I my jsme ze semene jeho; a kterak lépe zasloužíme sobě jména pravých jeho synů, než když následovat budeme »Spravedlivého« i v skutcích jeho. — Slyšme tedy apoštola volajícího: »Na přívětivost k hostům pamatujte, skrze niž zajisté někteří nevědouce anděly v hospodu přijali« (Žid. 13, 2) a poznávejme čas navštívení svého, poznávejme právě v dnešní svátek veliký den. Neboť jako Abrahamu v údolí Mambre se ukázali muži tři, on pak jednomu se klaněl: tak v pozemské údolí naše dnes zavítal onen, jenž ve třech osobách jediný jest: ten samý Bůh Abrahamův, Isákův a Jakobův; Otec, Syn a Duch sv. Tyto tři a ve třech jednoho předvádí nám dnes církev sv. v slavnou památku »Nejsvětější Trojice«. Nuž vejděme za příkladem patriarchy nejvznešenějšímu hostu svému vstříc, a klaníce se jemu přinášíme za to, co každá ze třech božských osob pro nás činí, obět chvály ve třech jedinému Bohu:

1. Obět chvály Bohu Otci — Stvořiteli.

2. Obět chvály Bohu Synu — Vykupiteli.

3. Obět chvály Duchu sv. — Posvětiteli.

(»Otevři, Pane, rty mé: a ústa má zvěstovati budou chválu tvou.« (Zalm. 4, 16.) — Pozorujte!

P o j e d n á n í.

I.

1. Apoštolové obdrželi rozkaz, aby křtili ve jménu »Otce«. — Kdo je ten Otec, v jehož jméně pokřtěni jsou národové, pokřtěni jsme my. Je to Otec náš nebeský, který stvořil tento svět, který ho podnes zachovává a řídí. »Zmuž se, přepas bedra svá, tázati se budu tebe, a odpověz mi: Kde jsi byl, když jsem zakládal zemi. Pověz mi, jestliže máš důvtip: Na čem jsou upevnění podstavkové její. Aneb kdo založil úhelný kámen její. Věděl-liš tehdáž, že by ses měl naroditi, a počet dnů svých znal jsi?« (Job. 38, 3, 4, 6, 21.) Tak otázal se Hospodin Joba, když tento v nesnesitelných bolestech k zoufalství dohnán zlořečí dni svého narození. A tak táže se i nás, když přivádí mysl lidskou k tomu, aby přemýšlela o původu světa, o kolébce své a svého pokolení. Tak ptá se, a už odpověď přináší, když pobádá oko naše, aby povzneslo se k nebi, a rozhlédlo se vůkol po vší zemi. Neboť v díle poznán mistr bývá: a »tak z viditelných věcí stvořených neviditelné vlastnosti boží«. (Řím I. 20.) A stvoření to jedním hlasem volá: Hospodin jest, »z něhož, skrze něho a v němž jsou všechny věci«. (Řím 11, 36.) Ano, že on chce, vznášá se v nesmírné prostotě světové naše země, že on chce, klene se nad zemí brána nebeská; jeho vůlí stvoření jsou živlové; že on chce, prýští se na zemi prameny, proudem valí se řeky, jezera se naplňují, bouří moře; že on chce, zelená se jaro, zraje ovoce za pokrm tvorům; že on chce, hryže červík, pje ptáče, plave velryba, fve lev. Vzdělána z jeho rukou, vztyčila se z prachu podobá ušlechtilá, která jeho dechem oživena k nebi zřela, to dítě milosrdenství — člověk! — Toť dílo Otce nebeského, to péče první božské osoby o veškerenstvo.

2. A k čemu stvořil všechno toto Pán. »Jednoho každého stvořil jsem k své slávě«, (Isai 43, 7.), praví Bůh, k čemuž svatý Augustin dokládá: »Všecko tvorstvo stvořil Bůh pro tělo, tělo pro duši a duši pro sebe.« — Radovat se tedy ze stvoření jeho, uživat darů Páně, a s nimi živ býti k oslavení jeho: toť vznešený cíl náš a povolání naše! A jak plní tvorstvo bezrozumné tento úkol svůj, svědčí královský pěvec. Či kdo ladil po prvé harfu Davidovu, a žalmům jeho kdo ho naučil. Na paloucích betlemských když sedával se stádem svým: tam souzvuční hlasové všelikého tvorstva otevřeli smysly jeho a naučili pět: »Nebesa vypravují slávu boží, a dílo rukou jeho zvěstuje obloha; den dni vypravuje slovo to, a noc oznamuje noci.« (Žalm 18, 1.—2. Žalm 10, 2.) A když poznal, »jak velcí jsou skutkové Hospodinovi«, že »sláva a velebnost jest dílo jeho« (Žalm 10, 3.), že »z úst nemluvnátek a požívajících

prsy dokonal slávu svou Pán« (Žalm 8, 3.): tu hledí v ňadro vlastní a když v celém životě svém jen milosrdenství a lásku Páně nalézá, tu nadšen vstupuje v řady oněch velebitelů Svrchovaného. »Vypravovati budu jméno tvé bratřím svým, uprostřed shromáždění chváliti budu tebe, a jazyk můj ohlašovati bude celý den chválu tvou.« (Žalm 21, 23.) S tou jeho chválou by souzvučili, vyzývá nebesa i země: »Chvalte ho všichni národové, chvalte ho všichni lidé.« (Žalm 116, 1.) »Chval každý duch ho.« (Žalm 104, 6.) A každému z nás volá: »Obětuj Bohu obět chvály.« (Žalm 49, 14.)

3. Tak vše od červa v prachu až k jasnému cherubu se staví k veliké obětnici Páně, obětovat Hospodinu obět chvály; — ano, samo peklo v zasloužených strastech svých pomníkem je slávy Spravedlivého: — jen člověk by měl váhat jediný?! — A přece toho nad jiné vyvolil Pán, »jako lid svůj sv.«, »ke chvále jménu svému a slávě«. (V. Mojž. 26, 19) Či komu dal rozum k poznání jeho, komu srdce k milování, a ústa — ku čí chvále jemu dal? Koho oděl nesmrtelností, nadal svobodou, učiniv ho pánem světa, a život věčný zaslíbiv? — Jak veliký tu stojí člověk, to dítě velikých mílostí a nadějí. Ó zajisté »slávou a cti korunoval jsi ho Pane«. (Žalm 8, 6.) Než toho uchraň Bůh, by k pýše té slávy byl člověk pamětliv, a slávu, která tobě patří, vyhledával pro sebe! — Denně nový počínáme den, a denně nových darů báfem z ruky jeho; — a kde za to ranní obět naše? Denně na lůžko se kladem; jeho vzduchem jsme dýchali, jeho paprskem se hřáli, jeho mocí žili, jeho dobrotou se radovali; když jsme lačněli, sytila nás jeho krmě, v žitni jeho nás občerstvoval pramen. Bylo mnoho dob, kde jsme o dary jeho neprosili, mnoho dob, že jsme darů jeho hodni nebyli, — ale doby nebylo, kde bychom darů byli nepřijímali; kde dlužná opět naše. Dobré dítě nejinak, než s díky přijímá dar z ruky otcovy. I my často voláme k němu: »Otče náš!« prohlašující se s důvěrným voláním tím za dítky boží; jsme dítky boží, z něho původ máme, z něho jsme, co jsme; než jsme v pravdě dítky boží, když otec volá: »Vychoval a povýšil jsem syny; ale oni opovrhli mnou?!« (Isai 1, 2.)

Poznáváme tedy veliké slovo Augustinovo: »že všecko tvorstvo stvořil Bůh pro tělo, tělo pro duši a duši pro sebe«, a pamětlivi velikého dluhu svého volejme s jasnými nebešťany: »Hodent jsi, pane Bože náš, přijmouti čest a slávu i moc; nebo ty jsi stvořil všechny věci, a z vůle tvé byly a stvořeny jsou.« (Zjev. 4, 11.) (Žalm 113, 8.) A pročež »ne nám, ale jménu svému dej slávu«; my pak »at jíme, at pijeme, at konáme cokoliv«, slovem, skutkem neustanem volat s církví tvou: »Sláva Otcí!«

II.

1. Druhá osoba, v jejížto jméně pokřtěni jsme, jest Ježíš Kristus, Syn onoho Otce, který »tak miloval svět, že syna svého jedno-rozeného dal, aby každý, kdož věří v něho, nezahynul, ale měl

život věčný.« (Jan 3, 16.) Aby služebnicky vykoupil, odřekl se slávy své u Otce Syn, »způsob služebníka přijal, a přebývá mezi námi všechněm všechno učiněn jest: ve tmě sedícím světlo, nesvorným pokoj, lačným pokrm, nemocným lékař; — bojujících vůdce, putujících cesta, v bludu pohřžených pravda, mrtvých život; spasení ztraceným, hříšným kněz a obět spolu, všem vykoupení a vykoupencům koruna a odplata věčná.« Ale nač hledati slov, kde káží jesle betlemské a končiny judské, kde tichý Nazaret a hlučný Jerusaleml, Jordán i Genezaret, Tábor i Golgota, nebesa i země zřejmě hlásají světu, čeho se odřekl, co podnikl, co obětoval pro spasení naše Pán náš Ježíš Kristus?! Zajisté všechna tato místa, posvěcena jeho šlepejí, skropena jeho slzami a napojena jeho krví hlásají zřejmě: »Miloval nás, a dal se v obět za nás« (Efes. 5, 2.) ten »Beránek boží, který snímá hříchy světa« (Jan 1, 29), »v němž máme nejvyššího kněze zkušeného ve všem« (Žid 4, 15.), »skrže něhož obětujeme Bohu obět chvály« (Žid. 13. 15.), jenž otevřel zavřené brány věčného ráje, jenž »dal nám moc syny božími slouiti« (Jan 1, 12.), nám dědicům slávy a blahoslavenství jeho, kteřížto »s radostí vážíme ze studnice Spasitele« (Isai 12, 3.), z níž prýštějí se pramenové světla i pravdy, lásky a milosti. —

Kdo pojme dílo toto vykoupení zcela, kdo vysloví význam slova: »Tak miloval Bůh svět« . . ., »že poslušen byl k smrti a to smrti kříže« (Filip 2, 8.), kdo odpoví Kristu tázajícímu se nás: »Víte-liž, co jsem učinil vám?« (Jan 13, 12.) A jakou navzájem přineseme obět tomu, který »sebe samého obětoval za nás« (Žid 9, 15.), a jak důstojně oslavíme toho, jehož nebesa i země, lidé i andělé, jehož oslavil Bůh sám?

2. Zrozenému v Betlemě prozpěvují andělé s výsosti »slávu«, klanějí se pastýřové, a z dalekých končin světa dary nesou králové. Obřezanému dne osmého dáno »jméno, jež jest nade všechno jméno, aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo nebeských, zemských i pekelných, a každý jazyk vyznával, že Pán Ježíš jest v slávě Boha Otce«. (Filip 2, 9.—11.) Na svědectví tomu, jež David »Pánem«, Tomáš: »Pánem svým a Bohem«, Petr: »Kristem, Synem Boha živého«, žena ze zástupu: »blahoslaveným« a zástupové jerusalemské: »Požehnaným, jenž se béře ve jménu Páně« jmenují; na svědectví tomu na Jordáně, na hoře Tábor otevírají se nebesa, dostavují se proroci zákona; ano Duch sv. sám, a Otec nebeský ho jmenuje Synem, Synem svým nejmilejším. A když potřeby hřích, smrt i ďábla, z bojiště svého, z Golgoty zpět se vrací v slávu svou: tu vlastní mocí vítězoslavně vstupuje na nebesa. »Pozdvihněte knížata bran svých, vyzdvihněte se brány věčné, a vejdeť král slávy. Hospodin silný i mocný; onť je ten král slávy!« (Žalm. 23, 7. 8.) A teď »sedí na pravici Otce, Prostředník mezi Otcem a dětmi kajícími, dokavad nepodloží tento nepřítel jeho za podnož«! (Zalm 109, 1. 8.), až opět přijde v slávě soudit svět.

3. Tak »viděli jsme slávu jeho, slávu jako jednorozeného

z Otce, plného milosti a pravdy«. (Jan 1, 14.) Plesejmež tedy, synové Adamovi, poznávejme důstojnost svou, vzdávejmež díky Pánu, jenž sníživ se povýšil nás. V svaté rozkoši a vroucí radosti, jak sluší lidem dobré vůle, přizvukujme v radostné hlaholy andělův, volajících: »Sláva na výsostech Bohu.« (Luk. 2, 14.) Pamětlivi slova Páně, »aby každý jazyk vyznával, že Pán Ježíš Kristus jest v slávě Boha Otce« (Filip 2, 11.), zvěstujme bez ustání slávu jeho, pozdravujíce se vespolek: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« A jako mudrci vidouce hvězdu jeho přišli klaněti se jemu: tak i my ctěme vztyčenou hvězdu jeho, kříž sv., v němž je sláva Ježíše Krista, chlouba a vykoupění naše. Nade všecko pak spěchejme k nejdražšímu a nejsv. pokladu, kterýž v lůně svém chová církev sv., k nejsv. Svátosti oltářní. Neb zde máme závdavek nekonečné lásky, nevyvážitelný pramen největších milostí, lékaře proti smrti, rukojemství života věčného. Tu klaníce se jemu volejme s tisíci tisíci spravedlivých: »Hodenť jest Beránek, kterýž byl zabit, vzíti moc a božství, i moudrost, i sílu, i čest, i slávu, i dobrořečení na věky věkův!« (Zjev. 5, 12.)

III.

Třetí osoba, v jejímžto jméně poslušná rozkazu Kristovu církev křtí, jest Duch sv., od Otce ve jménu Krista seslaný utěšitel, kterýž jest a zůstane v církvi učitelem všeliké pravdy, posvětitel každé duše věřící, rozlévaje milost, rozlévaje lásku v srdcích našich. V tom Duchu božím, jenž sestoupil na apoštoly, dostalo se zemi daru nejdrahocennějšího. Neb »ač mnohá dobrodiní obdržela země shůry: v manně, v ohni, jenž strávil obět Eliášovu a napravil bloudících, v dešti, jenž v neúrodě způsobil hojnou úrodu: přec dobrodiní toho dne, v němž Duch sv. vylit jest na lidi, přesahuje vše. Není to manna, není to oheň, není to déšť; nebesa vylila v ten den celý déšť duchovních darů na zemi, celá oblaka rozlila se, ne — aby zúrodnila zemi, nýbrž aby učinila lidi způsobné, aby tomu, kterýž je stvořil, hojnou žeň ctnosti přinesli«. (Jan Zlatoústý.) Tehdáž zajisté zjevila se moc, velebnost a sláva Ducha sv. v nejjasnějším světle, když seslán byl od Otce, aby dokonal, v skutek uvedl a korunoval veliké dílo vykoupění a posvěcení lidstva. Jako před ohněm, v jehož způsobe se zjevil, sněh taje, ledové kry se rozpouštějí a první kvítkové se objevují: tak i Duch boží, co nepravého a hříšného bylo, stráviv, jasnou pravdou mysl osvitiv, v milosti a lásce oživil člověka k životu duchovnímu. »Vypuštěn jest, a opět vše (znovu) stvořeno jest, a obnovena tvář země.« (Žalm 103, 30.) Tak bez ustání trvá působení jeho v církvi, kterouž neomylnou činí učitelkou pravdy Kristovy. On jest nevyvážitelný pramen milostí, kteréž tato uděluje věřícím. V sedmerém pramenu svátostí působí posvěcení naše; ve křtu ospravedlňuje novorozence jako stvoření nové, v sv. břimování sílí k boji pod praporem sv. kříže Kristova, v nejsv. Svátosti oltářní spojuje nás s Kristem samým, abychom, jako ratolesti ve svém kmenu hojné ovoce

spravedlnosti přinášeli (Jan 15, 5.), ve svátosti pokání léčí ne-duhy duše; prostředkem svátostí svěcení kněžstva a stavu man-želského rozšiřuje na zemi království boží, aby ti, které v man-želství spojil, jako Kristus spojen je s církví svou, měli, kdož by jim lámali chleba a vodili je cestou, na které nás předešel Ježíš Kristus. — Jak hojný v milostech, jest i bohatý v darech, o kte-rýchžto věstil prorok Isaiáš, nazýváje ho: »Duchem moudrosti i rozumu, Duchem rady i síly, Duchem umění, nábožnosti i bázně boží.« (Isai. 6, 2.—3.) A jako úrodný strom, kdež našel dobrou půdu a pustil kořeny, hojného ovoce pčináš: podobně i Duch sv. působí hojné ovoce v srdcích věrných svých. Dvanáctero pak ovocí Ducha sv. vypočítává sv. Pavel, an píše: »Ovoce pak Ducha sv. jest: Láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, dobrota, dlouhočekání, tichost, víra, mírnost, zdrželivost, čistota.« (Galat. 5, 22.—25.) Láska! Toť první ovoce Ducha sv., láska, kterou milujeme Boha, plníce vůli jeho, láska, která nás učí znáti a mi-lovati matku, modliti se s bratřími v duchu a v pravdě, láska, která zkamenělce, muže bez vůle učí život klásti za bratry své, tať jest, »kterou rozlívá Duch sv. v srdcích věřících«. (Řím 5, 5.) K tomu tedy vede nás Duch Páně, abychom jako synové věčné lásky nebeské živi byli v pokoji, který Kristus zjednal a jež svět dáti nemůže; a v radosti, která plyne z lásky boží, z pokojného svědomí a z naděje na život věčný. K tomu vedeni jsme duchem božím, a »kterážkoli Duchem božím vedeni bývají, tiť jsou synové boží«. (Řím 8, 14.) Tototť jsou pokladové, které Duch boží vy-lévá v srdce naše, kterýmiž láska věčného Posvětitelce obnovuje duše lidské. Dárci těchto darů vděčně přinášíme v obět chvály srdce svá, aby v nich jako v chrámech svých přebýval, aby nás k důstojenství synů božích povznesl. Vzhůru srdce! Duchu bo-žímu v obět chvály! A pak vzkvete láska v světě, láska, která rozmnožuje poklady chudým, která poví, komu čeho třeba, která štěpuje na zemi ráje; že všichni »oblečeni duchem« (Efes 4, 23.) a »chodíce duchem« (Galat. 3, 16.), vidouce milost boží ve všech velebiti budou Boha, dárci lásky, prozpěvující radostně: »Sláva Bohu Duchu svatému!«

Z á v ě r e k.

Tak zahrnuje tajemství nejsv. Trojice v sobě všecko, co mysl spasitelného pojmouti, srdce utěšeného pocíťti, duch věřiti, vůle konati a naděje douřati může. A proto volá církev dnes: »Naše naděje, naše spasení, naše čest, ó blahoslavená Trojice!« A s ní voláme i my:

»Sláva Otci i Synu i Duchu sv., Bohu Trojjedinému, ži-vému a pravému, Pánu našemu a Bohu.

Sláva Otci nestvořenému, Synu vycházejícímu z Otce, Duchu sv. vycházejícímu z Otce i Syna spolu.

Sláva Otci Stvořiteli, Synu Vykupiteli, Duchu sv. Posvě-titeli.

Sláva Otci, který poslal Syna, Synu, který poslal Ducha sv.,
Duchu sv., jenž jest láska, poslaný od obou.

Sláva Otci, skrze vtělení Syna, Synu pro umučení jeho a
vzkříšení, Duchu sv. pro vylití darův jeho.

Sláva Otci, zjevenému v slovu, Synu vtělenému, Duchu sv.,
jenž se zjevil v podobě holubice.

Jakož byla na počátku, nyní i vždycky, až na věky věkův!«
Amen. Kanovník Fr. Xav. Janků.

Nejsvětější Trojice.

Kristův příkaz apoštolům daný.

»Jdouce, učte všechny národy, křtíce je
ve jménu Otce i Syna i Ducha sv.«
(Mat. 28, 19.)

Evangelium, které jste právě slyšeli, jest jedno z nejdůležitějších celého církevního roku, a to proto, že obsahuje základní pravdu našeho náboženství, největší a nepochopitelné tajemství, tajemství o nejsv. Trojici boží, o němž mluví jako o věci samozřejmé. Jak jednoduchá jsou slova sv. evangelia: »Učte . . .«, ale jak závažný a důležitý jich obsah, připomeneme-li si slova Páně při jiné příležitosti pronesená: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude, kdož pak neuvěří, bude zatračen.« (Mar. 16, 16.) A proto církev tohoto tajemství proti bludařům co nejvíce hájila, všechny svátosti ve jménu nejsv. Trojice udílí, všechna svá žehnání a svěcení, všechny své modlitby ve jménu nejsv. Trojice počíná. A po jejím příkladu i naši předkové tak činili: majíce něco důležitého podniknouti, počínali »ve jménu svatě a nerozdílné Trojice boží«, a v dobré paměti ještě jest, jak kterýsi ruský účastník slavnosti kladení základního kamene k pomníku velikého muže našeho národa, Palackého, klepaje na kámen zvolal: »Ve jménu Boha Otce, i Syna, i Ducha sv.«

Vizte, nejmilejší, tak si počíná Bůh: Chce-li největší tajemství vyjádřiti, činí tak nadmíru prostými a jednoduchými slovy. Tak tomu jest při tajemství o nejsv. Svátosti oltářní, tak při tajemství nejsv. Trojice. Jednoduchými slovy: »Totof je tělo mé«, jest vyjádřen nepochopitelný zázrak proměňování ve slovech: »Jdouce, učte . . .«, jest obsaženo nepochopitelné tajemství nejsvětější Trojice a největší rozkaz, který kdy člověk obdržel. Žádný člověk nevyzkoumá tajemství nejsv. Trojice, zde nezbyvá než pokorně podříditi svůj konečný rozum nekonečné moudrosti boží a vzpomenouti slov sv. Pavla: »Nyní vidíme skrze zrcadlo v podoběnství, tehďáz pak tváří v tvář; nyní poznávám z částky, ale tehďáz poznám, jakož i poznán jsem.« (I. Kor. 13, 12.) A kdyby se někdo pokoušel konečným svým rozumem vyzkoumati věci nekonečné, spadne jistě v propast; »kdo zkoumatelem jest velebnosti, zachvácen bude od slávy«. (Přís. 25, 27.) (Ostatně ne-
žádá od nás Bůh ničeho, co by bylo proti rozumu; tajemství

o nejsv. Trojici nepraví [jak se jistý professor pražského vysokého učení posmívá], že $3 \times 1 = 1$, ani že $3 = 1$, nýbrž určitě hlásá: Všecky tři božské osoby mají jednu a touž nedílnou bytnost a přirozenost, ve všech třech osobách jest jedno a totéž božství, které jest nedílné; proto mají všecky tři božské osoby i tytéž božské vlastnosti.) A tento článek víry není proti lidskému rozumu, nýbrž nad lidský, konečný rozum, a naši povinností jest jej za pravdu přijímati, a my můžeme s radostí tak učiniti.

To vám chci dnes ukázati na základě slov, která Spasitel k apoštolům promlouval, když je do světa rozesílal; všimněme si tedy:

1. co Spasitel od apoštolů žádá, a
2. co jim slibuje.

Z toho poznáme, že můžeme s radostí přijímati z úst Spasitelových učení o nejsv. Trojici boží.

P o j e d n á n í.

I.

»Jdouce, učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv.« — jednoduchá jsou ta slova, ale obrovský úkol vykazují apoštolům. Slova ta pronesl Spasitel krátce před svým nanebevstoupením. Jakoby rozkládal před apoštoly velikou mapu celého světa, ukazuje jim na ní země, kterých neznají, národy, jichž řeči nerozumějí, řeky a moře, po nichž se mají plaviti, hory, které mají překročiti — a praví jim: »Toto vše nechť náleží k mému království, vydobudte toho všeho pro mne.«

Zajisté jste slyšeli o velikých dobyvatelích jako byl Napoleon, Alexander Veliký, Caesar. Jestliže zamýšleli zmocniti se nějaké země, svolali své generály k poradě, ukázali jim na mapách, kterými cestami se mají bráti, kterých pevností mají dobytí, kde bitvu svěsti. Ale jak veliký jest rozdíl mezi mocnými dobyvateli tohoto světa, obklopenými skvělou družinou, a Spasitelem stojícím uprostřed hloučku apoštolů v den nanebevstoupení! Mocní tohoto světa měli peníze, děla, řady a pluky vojnů pěších i jízdých, ozbrojených od paty k hlavě, kteří byli svých pánů na slovo poslušni. Nic z toho všeho nenabízeli Spasitel apoštolům, naopak, chudé je rozeslá pravě: »Neopatřujte si zlata, ani stříbra, ani mědi do svých opasků!« (Mat. 10, 9.) Neslibuje jim vládného příjetí, ani podpory u vladařů a králů, ale naopak předpovídá pronásledování: »Hle, já posílám vás jako ovce mezi vlky« (Mat. 10, 16.); nepraví jim, jděte, kam se vám líbí, ale posílá je do celého světa, ke všem národům.

A přece nemajíce opory, ani zastání u světské moci, daleko více vykonati mají, než největší dobyvatelé světa. Tito mohli lidi a národy sobě podrobiti, spoutati, v prach zdeptati, žalařovati a zabíteti, ale vůli jejich nutiti nebo zlomiti nemohli. Apoštolům vykázána však daleko těžší úloha: sáhnouti do nitra lidského, přetvořiti srdce, přeměnití smýšlení těch, k nimž po-

sláni byli, aby s radostí přijímali učení Kristovo a aby v jeho šlepečích radostně kráčeli.

A kterými prostředky toho dosáhli? Ničeho jiného neměli po ruce, leč kázání a prostředky milosti: Učte je, křtěte je! To jsou prostředky, které měli, to jsou zbraně, jimiž byli vypraveni na dobytí celého světa, a těmito zbraněmi, těmito prostředky »obnovili tvářnost země«. Panovníci světšší užívají své moci leckdy ke škodě mnohých. Vznikne-li výbojná válka, co tu bývá polí popleněno, vesnic vypáleno, životů lidských zmařeno. Kam však vešli apoštolové, tam nebyly domy bofeny, ale nové stavěny; tam zavládl mír, tam zkvétalo požehnání, tam radost byla domovem. Mužové ustali v klení a spílání; ženy byly trpělivé a vlídné, děti s radostí poslouchaly.

Z toho velkého, obrovského úkolu, který Spasitel apoštolům vytkl, můžeme poznati, čím nám jest, a jak radostně ho máme poslouchati a jemu věřiti, i když nám vypravuje o největším tajemství, o tajemství nejsv. Trojice.

II.

A co slibuje Spasitel apoštolům, rozesílaje je do světa? Slibuje jim svou mocnou a stálou ochranu; poznáváme to ze slov: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi. A aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.«

Dána jest mi všeliká moc! Jak divně znějí ta slova, vzpomene-li, že neuplynuly ještě ani dva měsíce od té chvíle, kdy ten, jenž slova ta pronáší, na potupném kříži umíral. Opuštěn od Boha i od lidí vypustil tam svou duši. Ale povstal z hrobu v nové kráse a nyní stojí před apoštoly a praví: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.« Byli císařové, kteří podrobili si skoro celou zemi, mohli tedy říci: »My máme moc na zemi.« Ale moc Spasitelova sahá mnohem dále, sahá i do záhrobní, na věčnost, proto mohl on jediný říci: »Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi.« S jakou radostí naslouchali apoštolé těmto jeho slovům! Za jeho života viděli zázraky, které činil; nedávno se přesvědčili o jeho zmrtvýchvstání, proto s radostí přijímají za pravdu, co k nim nyní praví; prosti a neučení stojí před ním, a on je rozesílá, aby dobyli celého světa; přece však ničeho se nestrachují, nebojí, vždyť slyší nyní, že s nimi bude ten, jemuž »dána všeliká moc na nebi i na zemi.«

A aby je ještě více posilnil a povzbudil, slibuje jim: »A aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Nepožulává jim sobě samým, ale chce po jejich boku státi a je provázeti do neznámých dalekých zemí, přes šírá moře, chce je svým světlem osvěcovati, svou silou posilňovati ve všech obtížích a nesnázích.

Něco takového nemohou slíbiti pozemští panovníci. Mohou jednotlivým generálům vykázati výhodná místa k boji, mohou jim dáti k ruce vycvičené a hojné vojsko, ale když dojde k bitvě, nemohou každého zvláště provázeti, u každého státi, každému

raditi, co má činiti, každého k statečnosti povzbuzovati. — U Spasitele tomu však jinak. Jasně a srozumitelně jim slibuje: »Aj, já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.« Již dříve jim kdysi pravil: »I před vladaře a krále budete voděni pro mne na svědectví, . . . ale nestarejte se, kterak aneb co byste mluvili, budeť vám dáno v onu hodinu.« (Mat. 10, 18.—19.) Tak jsou co nejužší spojeni: Mistr a učedníci jeho. A tomu, jenž něco takového slíbíti může, zajisté můžeme radostně věřiti, a to i tenkrát, když nás poučuje o nejsvětějším tajemství našeho náboženství, o tajemství nejsv. Trojice boží.

Spasitel svému slovu a slibu dostal; jeho síla apoštoly provázela, tak že rádi za něj trpěli i umírali, a sv. Pavel (k Žid. 11, 36.—37.) krásně to vylíčil: »Zkusili posmívání a bití, nad to vězení i žaláře; kamenování jsou, sekáni jsou, pokoušeni jsou, mečem usmrcováni jsou.« Ba, v celých dějinách církve jeví se účinek slov Spasitelových: »Aj, já s vámi jsem . . .« Kdykoliv a kdekoli se v církvi něco velikého, znamenitého stalo, bylo to pouze novým dokladem, kterak plní Spasitel svůj slib: »Aj, já s vámi jsem . . .«

Z těchto slov, milí křesťané, můžeme i my novou smlouvu čerpati; i k nám jsou slova ta pronesena. A zdá-li se nám naše práce těžká a nesnadná, připomeňme si tato slova, a jistě že osvěžující síla z nich vyprýští a snáze a s radostí počneme své denní dílo. Tolik útěchy je ve slovech těch obsaženo, že s radostí můžeme se Spasitele i tenkrát přidržeti, když od nás žádá víru v tajemství o nejsv. Trojici.

* * *

Vypravuje se o některých zbožných osobách, že za svých starých dnů nedovedly a nemohly se jinak modliti než slovy: »Sláva Otci, i Synu, i Duchu sv. . . .«, a že touto krátkou modlitbou všechny své práce posvěcovaly. Ó jak krásné by to bylo, kdyby se i o nás mohlo tak říci; kdybychom, povstavše z lože, odevzdávali sebe i domy své do ochrany boží tou modlitbou: »Sláva Otci . . .«, kdybychom své práce obětovali nejsv. Trojici, kdybychom večer umdlené ruce sepíali a zvolali vroucně: »Sláva Otci, i Synu . . .«

Celý život náš jest vírou v nejsv. Trojici protkán. Bez Boha Otce nebyli bychom stvořeni, bez Boha Syna nebyli bychom vykoupeni, bez Boha Ducha sv. nebyli bychom posvěceni. »Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého« nás kněz křtil, biskup biřmoval; »ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv.« jsme došli tolikrátě svátostného rozžehnutí od svých hříchů. Když nás matky do světa vysílaly, žehnaly nás křížkem ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv., a toto žehnání za námi i v listech svých, těžkou rukou psaných, posílaly. Když své zemřelé miláčky do rakve uložíme, dříve než víko uzavřeme, naposled je požehnáme »ve jménu Otce, i Syna, i Ducha sv.«, když u rakví jejich nad otevřenými hroby stojíme, doporučíme je milosrdenství nejsv. Trojice. A zatím co my za

ně se modlíme, stojí jejich duše na soudě božím, aby po čistém, bohobojném životě radostně s anděly prozpěvovaly na věky :
»Sláva Otci, i Synu, i Duchu sv.«

Abyste i vy jedenkrát rovněž tak prozpěvovati mohli, vzdávejte slávu Bohu Otci, i Synu, i Duchu sv. zde na zemi nejen ústy, ale celým životem svým, a potom budete odcházeti s tohoto světa v naději, že ruka boží vás uvede do blažené věčnosti. Amen. *)

R. S.

Božího Těla.

Tajemství nepochopitelné.

»Tělo mé právě jest pokrm a krev
má právě jest nápoj.« (Jan 6, 56.)

Dnešní svátek Božího Těla a slavný průvod s nejsv. Svátostí oltářní byl zaveden hlavně proto, aby věřícím poskytnuta byla příležitost k osvědčení a veřejnému vyznání víry. Proto koná se průvod s nejsv. Svátostí oltářní veřejně, po ulicích a náměstích, se vši možnou okázalostí, zúčastňují se ho úřadové i spolky, mládež i věřící, aby všichni ke svému Pánu se přiznati a jemu hold upřímné vděčnosti a pevné víry složití mohli.

Věru, nejsv. Svátost oltářní jest zkušebním kamenem víry a pravověrnosti katolického křestana. Již hned tenkrát, kdy ji v Kafarnaum Spasitel zaslíboval, po zázračném nasycení zástupů na poušti, našli se lidé, kterým řeč o nejsv. Svátosti oltářní byla tvrdá, a nechtěli ji slyšeti. Již tehdy někteří učedníci Páně pro učení o nejsv. Svátosti od Pána Ježíše se odvrátili a jej opustili. A tak se dále po všechny věky. Co bludařů povstalo proti nejsv. Svátosti! Berengar a Wiklef, Luther a Karlstadt, Oekolampadius a Zwingli, Kalvín a jiní. Se všemi sváděla církev vítězný boj a trvala neochvějně na slovech Kristových. Raději dopustila — jako druhdy Spasitel v Kafarnaum —, aby někteří její synové ji opustili, nežli by jenom poněkud v učení o nejsv. Svátosti oltářní od učení Spasitelova se odchýlila.

A co činí učení o velebné Svátosti tak tajemným, nepochopitelným?

Proměňování.

Co se děje při proměňování?

Totéž, co se stalo při poslední večeři.

Spasitel proměnil chléb ve své nejsv. tělo, a víno ve svou nejsv. krev, ale tak, že způsoby chleba a vína zůstaly nezměněny. Tělo Pána Ježíše vypadá po proměňování jako chléb, má barvu jako chléb, chuť jako chléb, vůni jako chléb, podobu jako chléb. ale již to není chléb, je to tělo Pána Ježíše pod způsobou chleba. Podstata chleba se proměňuje v podstatu těla Pána Ježíše. Pod způsobou těla, která i po proměňování nezměněně trvá, jest při-

*) Použito: Dr. Rieder, Frohe Botschaft.

tomno živé tělo Ježíše Krista, tedy také jeho duše, neboť tělo bez duše jest mrtvé, a také jeho krev, neboť tělo bez krve nelze si mysliti. Podobně i krev Pána Ježíše vypadá po proměňování jako víno; má barvu jako víno, chuť jako víno, vůni jako víno, podobu jako víno, ale již to není víno, nýbrž je to krev Pána Ježíše pod způsobou vína. Podstata vína se proměňuje v podstatu krve Pána Ježíše. Pod způsobou vína, která i po proměňování nezměněně trvá, jest přítomna živá krev Ježíše Krista, tedy důsledně i jeho tělo, neboť krev mimo tělo nemůže býti živá, a též i jeho duše.

To jest hluboké tajemství, které musíme věřiti, poněvadž je hlásá Bůh, věčná a svrchovaná pravda a moudrost, kteréž nelze, aby koho oklamala.

Nemůžeme sice toho tajemství pochopiti, ale ono není proti našemu rozumu, nýbrž jest nad náš rozum; není proti zákonům přírodním, nýbrž jest nad ně.

Chci vám dnes ukázati na některé zjevy z obyčejného života, které nám nepochopitelné pravdy o nejsv. Svátosti oltářní alespoň poněkud přistupnějšími učiní.

P o j e d n á n í.

I.

Nemůžeme pochopiti a divíme se tomu, kterak se stává, že podstata chleba se proměňuje v podstatu těla Páně a podstata vína se proměňuje v podstatu krve Páně, že při tom však způsoby chleba a vína nezměněně trvají, že totiž zevnější podoba, barva, chuť, vůně chleba a vína i po proměňování zůstávají. Avšak každodenně můžeme pozorovati v přírodě, že Bůh proměňuje podstatu jedné věci v podstatu věci jiné. Látky zemité, které kořeny z půdy vyssály, proměňují se v stéblu v šťávu, která uzrává v klasích v zrno; tytéž látky, vyssáté kořeny révy vinné, proměňují se v hrozny; a tytéž látky, vyssáté kořeny jabloně, mění se v jablka a pod. Chléb a víno proměňuje se každý den v našem těle v součástky nás samých. Není tedy Bohu možno, aby pouhým slovem svým dokázal totéž, co zákony přírodě danými každého dne v tisícerych případech se děje? Nemůže chléb a víno dříve ještě, než jich poživeme, proměnit ve své nejsv. tělo a ve svou nejsv. krev, jako denně jiné pokrmy, kterých požíváme, proměňuje v naše tělo a v naši krev? —

Ovšem, namítne někdo, může Bůh tak učiniti. Avšak požíváme-li my nějakého pokrmu, mění se nejen jeho podstata, ale i jeho způsob, kdežto v nejsv. Svátosti oltářní způsob chleba a vína trvají i po proměňování. Na to odpovídáme: Což má býti všemohoucnosti boží vymezena nepřekročitelná hranice možnosti? Vždyť i v světě přirozeném dějí se změny v podstatě, zatím co způsob trvá. Vezmi květinu a vlož ji do vídla karlovarského; podrž svou podobu, ale podstata se změní, květina zkamení. A což kámen uhlí? Což jest jiného, než dříví, které věky zkamenělo? Podstata se změnila, ale podoba zůstala, můžeme někdy i dřevo

vlákná v uhlí pozorovati. A podobně je tomu i u zkamenělin: květiny, živočichy vidíme, ale jen z kamene; během staletí proměnila se jejich podstata v podstatu kamene, ale podoba zůstala.

II.

Divíme se tomu a nemůžeme toho pochopiti, kterak jest možno, že celé tělo Ježíše Krista v malé svaté hostii, ba i v nejmenší částce každé způsobu chleba a vína jest přítomno.

Kdybychom vzali zvětšovací sklo a pozorovali jím nějaký starý obrázek, starou rytinu, poznáme hned rozdíl, díváme-li se na něj pouhým okem a díváme-li se zvětšovacím sklem. Zvětšovací sklem vidíme více osob, chrám, monumentální budovu, více domů. Pouhým okem jsme neviděli leč tmavý bod, tečku. Jak nepatrné jest naše oko, aneb lépe řečeno čočka našeho oka, a přece jím pozorujeme velikou část viditelného světa na souši i na vodě, hory i doly, města i lány polí, louky, lesy, háje, zahrady, lidi i zvířata. To vše, co my jedním pohledem postřehneme, zachytíme, jest na sítnici oka našeho jen jako pranepatrná tečka. Jako jest možno, že na fotografii nějakého města jest obraz celého města vtěsnán, a jako my sami jediným pohledem veliký kus země změříme, právě tak jest možno všemohoucnosti boží, že Ježíš Kristus jest i v nejmenší částce konsekrované, proměněné hostie, a v nejmenší kapce konsekrovaného, proměněného vína celý přítomen.

Kristus Pán jest neviditelně všude, na každém místě přítomen; abychom však věděli, kde v prostoru zvláště přebývá, jest jeho neviditelná přítomnost vázána na prostičkou způsobu chleba a vína. Spasitel volil přebývati pod těmito způsoby jenom z veliké lásky k nám, aby totiž jeho přítomnost našimi smysly poznána býti mohla. Způsob chleba je sice přiměřena našim smyslům, nikoli však velikosti těla Kristova. To však není na újmu pravdě, že Kristus Pán celý pod malou způsobou chleba jest přítomen. Bankovka tisícikorunová jest nepatrných rozměrů, malý kousek papíru, jenž dá se pohodlně složiti a do peněženky uschovati, a přece platí tisíc korun a pošetilé by bylo říci: tato bankovka neplatí 1000 korun, poněvadž jest malá, měla by v přirovnání k desítikoruně býti stokrát tak veliká jako desítikoruna.

III.

Nemůžeme toho pochopiti a divíme se tomu, kterak může býti Ježíš Kristus přítomen na tolika místech, kolik jest oltářů a svatostánků; neboť kde se mše sv. slouží a kde se nejsv. Svátost oltářní uschovává, tam jest Ježíš Kristus přítomen. Než ani toto neodporuje všemohoucnosti boží. Kristus Pán má moc, svoji tělesnou přítomnost zmnohonásobiti. Řečník mluví velikému shromáždění, jež čítá několik tisíc posluchačů, a všichni mu rozumějí. Každé slovo, které z úst vypustí, jest jeho majetkem, ale přece

slyší je tolik lidí, a každé to pronesené slovo stává se zároveň jejich majetkem a jejich sluchové ústrojí je zachycuje. Kdyby bylo možno, aby někdo ke statisícům lidí mluvil, přece by se stalo každé jeho slovo majetkem každého jednotlivce právě tak, jako jest majetkem řečníkovým. Takovým asi, ale daleko vznešenějším způsobem jest Ježíš Kristus na nebi a na každém místě, kde se mše sv. právě slouží, nebo kde se nejsv. Svátost oltářní uschovává, přítomen.

IV.

Divíme se tomu a nemůžeme toho pochopiti, kterak může býti Ježíš Kristus přítomen v každé svaté hostii, ba i v každé nejmenší částičce posvěcené hostie a v nejmenší kapce posvěceného vína.

Chápeme snad, kterak jest Bůh v každé části nekonečného všehomíra přítomen? Můžeme snad pochopiti, kterak jest naše duše ve všech částech našeho těla přítomna? Není přece naše duše rozdělena do hlavy, do srdce a do jiných částí těla! Podobně tedy asi, jako naše duše jest v každé i té nejmenší částce našeho těla přítomna, jest Ježíš Kristus přítomen ve všech sv. hostiích a i v nejmenší částičce každé sv. hostie, i v každé krůpěji proměněného, kosekrovaného vína.

Vezmi zrcadlo, podívej se do něho. Uvidíš tam svůj obraz. Rozbij to zrcadlo na 100 malých kusův — a hle! tvůj obraz bude patrný v každém z nich. Slunce na nebi zůstává stále samojediné, ačkoli v millionech zrcadel a v nesčetných milliardách dešťových kapek se odráží. Podobně věčný, nekonečný Bůh zůstává jediný a pravý na nebi, ačkoliv jest zároveň v milliardách sv. hostií přítomen.

* * *

Čím více se snažíme vniknouti v tajemství nejsv. Svátosti oltářní, tím více vnikáme v hlubiny lásky boží. Proto s vděčností kořme se hlubokému a velikému tajemství tomu a děkujeme Bohu, že nám tak nesmírné důkazy své lásky podává. Je tedy zajisté docela spravedливо, konati dnes triumfální slavnost ku počtě Božího Těla, prostíratí roucha, sypati kvítí, hlaholem zvonů, nadšeným zpěvem, vroucí modlitbou a vůní kadidla uctívati toho, který druhdy za nadšeného jáсотu seděl na oslátku ubíral se v slavném průvodu před svým utrpením do Jerusalema.

Z dějin našeho národa víme dobře, že naši předkové měli velikou úctu k tělu Páně. Proto si přáli přijímati tělo Páně nejen pod způsobou chleba, ale též pod způsobou vína a za tento náboženský požadavek, z úcty ke Kristu Pánu vyplývající, se i bili. Víme, že chtěli mítí nejsv. Svátost oltářní stále na očích, a proto ji nosili v průvodech na vysokém dřevě ve zvláštní schránce, oštífi, brávali ji i do válek a do vřavy bitvy. A když sněm církevní basilejský r. 1423 povolil Čechům přijímání pod obojí způsobou a prohlásil je za pravé a věrné syny církve, ra-

dostně si to vtesali literami česky, latině, uhersky a německy na mramorové desky a nápis ten vstavili na kapli Božího Těla na Novém městě pražském.

Jak jsme se uchýlili od zbožnosti předků našich, když dnes u nás průvod ke cti Božího Těla se vyhlašuje za klerikální párádu a kdy v našem národě tak mnoho zneuctívání nejsv. Svátosti, tolik svatokrádeží do roka je spácháno!

Nuže, zúčastněme se dnešního slavného průvodu s tím úmyslem, abychom svoji víru veřejně osvědčili, za nesmírnou a nepochopitelnou lásku boží tímto způsobem vděčnost projevili, a za urážky, kterých se Spasiteli v nejsv. Svátosti nejen od nevěřících a jinověrců, ale bohužel i od vlastních synů, katolických křesťanů, dostává, aspoň jakési dostiučinění přinesli. Poslechněme s radostí vybidnutí sv. Tomáše Aquinského, který v hymnu, ku dnešní slavnosti složeném, nás vybízí:

Chval, Siona, Spasitele,
choval pastýře, vůdce vřele,
prozpěvuj mu v písních čest!

Rozezvuž se k chválám krále,
nemůž' zpěv fíc' dokonale,
jak on velký, dobrý jest. Amen.

R. S.

Neděle II. po sv. Duchu.

»Měj mne vylouvena.«

»Měj mne vylouvena,« říkal každý z pozvaných. Jak vám jest známo, jest onen člověk, jenž velikou hostinu připravil, sám Bůh, a pozvaní jsme my. Hostina sama znamená království boží. Nás se týká pozvání. Podivuhodno jest, že jako pozvaní k hostině vymlouvali se, že přijítí nemohou a ztratili lásku zvoucího Hostitele, tak i křesťané vymlouvaj se, a vymlouvati budou, proč do království božího nejdou, tu jest jim ono v cestě, tu zase něco jiného, — jen oni sami sobě vinu nedávají, ale i oni ztrácejí lásku Hostitele. Kristus Pán pak na všechny výmluvy odpoví: »Není hoden!«

Bůh jest hostitel, který nás zve. Bůh nám dal a krví získal milost svou, která nás do života věčného přivéstí může. Ale milost, kterou nám Bůh dává, musíme zachovati, ji rozmnožovati, s ní spolupůsobiti. Musíme růsti, v dobrém růsti a v lásce boží. Nikdy nejsme stejní, ale stále se měníme. Není nikdy docela ticho ve vzduchu, není také nikdy duše naše stejná, ale stále se mění — buď v dobrém do předu, aneb do zadu, aneb ve zlém jde do předu aneb do zadu. Lásky boží v nás buď přibývá, — buď ubývá, buď se ztrácí, a to jest předmětem našeho rozjímání, abychom nezvlažněli, a aby o nás nebylo praveno: Nehodní byli.

Pojednání.

Když uvažujete poučení, které nám Pán dává v dnešním evangeliu, pět bodů zasluhuje zvláštní pozornosti a jest v nich poučení.

1. Říše, kterou nazývá Spasitel královstvím božím, a do níž všechny zve, dává všem účastníkům statků a radostí duchovních a nadpřirozených.

2. Kdo těchto duchovních statků chce okusiti, musí splniti nutnou podmínku a zřici se časných výhod a zájmů, které s vůlí boží nesouhlasí. Musí se zapřít, chce-li božího pozvání užívat.

3. Tuto podmínku ale zpravidla neplní ti, kdož jsou velicí a přední v tomto světě, a uskutečňuje se zásada, že co bylo bláznivého před světem, vyvolil Bůh, aby zahanbil moudré, a co slabého před světem, aby zahanbil silné. Poslední jsou první.

4. Že zavrhl Pán mnohé, nezavrhl všechny přední, nýbrž kdo splní podmínku a zapře se, ten jde k nebeské hostině.

5. Pán nás zve všechny, ale nikoho nenutí, ale nechává vůli naší svobodnou, aby volila zcela samostatně.

V této volbě se cvičíme stále, a podle toho, jak se rozhoduujeme v jednotlivých okamžicích, rosteme v lásce, aneb ochladáme, vlačíme. Růstí máme v lásce a báti se nešťastné vlačnosti. K tomu čelí i toto dnešní rozjímání. Vizte příklady z obyčejného života vzaté.

Milost boží srovnává Pán s rouchem svatebním. Běloskvoucí to roucho, které musí se zachovati čisté, aneb očistiti. Jak to činíte, vy hospodyňky, chcete-li roucho bílé učiniti bělostné?

Když bílíte prádlo, čistíte je vodou a na slunce prostíráte. Chcete-li však prádlo čistější míti, perete je déle a necháváte na slunci, aby zbělelo. Tak duši obmýváme pokáním, skvoucí činíme sv. přijímáním.

Milost boží jest šatem, ve kterém toliko před jeho svatý obličej vkročiti můžeme. A i tuto milost boží můžeme v sobě rozmnožiti — a nejen můžeme, ale máme povinnost ji rozmnožiti. Čistotu duše rozmnožujeme svátostí pokání, když lítostně na sebe žalujeme, abychom rozžhešení dostali. Čistotu duše rozmnožujeme, když tělo Páně přijímáme, neboť ono jest celé čisté a bez poskvrny, ono také nás čisté učiní. Užij pozvání Páně, učiníš se hodným. Nebud vlačným!

Že tomu tak jest, dosvědčují nám životy zbožných duší. Čím zbožnější duše, tím častěji touží po sv. přijímání. Proto čteme o svatých, že často, velmi často přijímali. A také neshledáte pořádný život, kde není pořádného, hodného přijímání sv. svátostí. Dobře mi rozumějte. Ne chození ke sv. zpovědi a ke stolu Páně nás očišťuje, ale hodné přijímání sv. svátostí po náležité přípravě s pravým úmyslem — dle vůle Kristovy — to jest, co nás očišťuje. Proto kde vidíme nepořádný život — tam se buď sv. svátosti nepřijímají, aneb se hodně nepřijímají. Přijímal Jidáš a přijímali apoštolé a každý z nich jinak bral. Přijímá také osada celá, ale Bůh jest, který zná zbožnost jednoho každého — zná úmysl, zná zbožnost a vůli. Rozmnožení milosti boží se může státi toliko hodným přijímáním. A máme-li něčeho míti více, musíme už něco v ruce míti. Tak i milost boží jen tehdy se ve mně rozmnožuje, když již milost boží mám. Mám-li přihospodářit na dvě koruny,

musím něco do začátku mít, abych tím mohl hospodařiti. Bůh nám dal do počátku milost, lásku svou, a tu máme rozmnožovati, máme hleděti jemu ještě více se zalíbiti. Zalíbíme se mu konáním dobrých skutků, vyznáváním hříchů svých a hodným sv. přijímáním. Proto říkáme, že milost boží v nás se rozmnožuje hodným přijímáním sv. svátostí.

Ale milost boží jest dar, t. j. věc nezasloužená, na kterou jsme práva neměti, kterou nám Pán Bůh jen z lásky dal. Dar ale se dává obyčejně prosícím. Kdo se chce zalíbiti mocnému člověku, od něhož něco čeká, co dělá? Prokazuje mu čest, prosí ho. A lidé pro náklonnost některého člověka činí i nedovolené věci. Křesťan má Pána svého na modlitbě prositi. K čemu tak dlouhá modlitba? Aby sis na Bohu dary vyprosil. Jistě se modlíváte všichni z vás, ale modlíte-li se také, aby duše vaše světější byla?

Před Pánem Bohem jsme žebráci všichni, kdož více žebrá, více milostí od Boha obdrží. Modlitbou rozmnožujeme milost boží. Bůh toho prosebníka slyší, který ho chválí a miluje.

Více pak nežli modlitbou slovnou rozmnožujeme milost boží modlitbou skutkovou, t. j. zbožnými skutky. Když se Pánu Bohu líbí modlitba a žádá ji od nás, tím milejší jest mu modlitba, kterou skutkem konáme. Jestli se mu líbí modlitba: »Odpusť nám naše viny«, tím více se mu líbí, když my odpouštíme. Líbí-li se mu modlitba: »Buď vůle tvá, jako v nebi« — oč jest krásnější, když se vynasnažujeme, aby byla vůle boží ode všech nás plněna? Od dítek, od služebných, od rodin jejich? Doklad toho nám dává Písmo sv., když mluví o Tobiašovi, jehož skutky milosrdné — půst, almužna a modlitba vstupovaly před Boha. Končí kniha Tobiašova krásnými slovy: Všecko pak přibuzenstvo jeho a veskeren rod jeho, v dobrém životě a sv. obcování trval, tak že příjemní byli tak Bohu jako lidem i všechněm bydlícím na zemi.

Milost boží jest statek, kterým máš hospodařiti, a nehospodaříš-li, tedy jej umenšuješ. rozhazuješ. »Kdo pohrdá malými věcmi, pomalu byne.« (Sir. 19, 1.) Tak milost boží v nás pomalu se ztratí, jestli si z malých chyb mnoho neděláme. Každý i menší hřích umenšuje zalíbení boží na nás, milost boží, čili jak říkáme obyčejně i všední hřích v nás milost boží umenšují.

Málo jest lidí, kteří by přišli přes noc anebo přes den o statek, ač jsou příklady, že i za jedinou noc celý veliký statek se prohrál. Ale malými útratami a zbytečnými výdaji ubývá jmění a přibývá dluhů, až majetek zmizí. Milost boží jest nejvzácnější statek, protože blaženou věčnost za ni koupiti můžeme. A tento statek si můžeme rozmnožit i zmenšit — a tím i život věčný změnit. Umenšuje se každým i sebe menším hřichem, a rozmnožuje se každým i sebe menším skutkem dobrým v stavu milosti, v pravém úmyslu vykonaném. Pořád vydáváte a pořád přijímáte. Ztrácíme i nabýváme pro čas i věčnost.

Kdybychom si toho dobře všimli a byli vědomi, že pořád pro věčnost vydáváme a přijímáme — všimli bychom si více

modlitby a nebyli bychom tak lehkomyšlní v hříchu. Nesmíme si mysliti, že se v nás milost boží udržel jako pevná skála. Milost boží jest téžavá jako pára. Nedáváš-li pořád dobrý pozor a nehospodaříš-li dobře, prohospodaříš duši svou. Stále přicházejí poslové boží, sv. vnuknutí, a zvou tebe, neb varují. Posloucháš, neb neposloucháš, vymlouváš se, neb slibuješ stále a množíš zásluhu, neb množíš vinu. Království boží roste, neb se zmenšuje dle svobodné volby tvé.

Pohleďte na věčnou lampu. Hoří a svítí, ale nehoří a nesvítí stále stejně; s počátku hoří jasně a pak méně — až konečně jakoby jen doutnala, až zhasne, jestli se do ní včas nepřilije oleje, aneb knot nezamění. Duše naše jest jako lampa a milost boží jako olej. Čím více oleje, tím jasnější světlo, čím více milostí, tím řádnější život. Proto přilívej často a opravuj lampu duše své. Nezanedbávej modlitby, nezanedbávej skutků dobrých. Každá maličkost, ani vlněné slovo nevyjímaje, prospívá duši naší.

Nikdy se nestane, aby vařící voda v okamžiku zmrzla, ale musí napřed vystydnout, než se stane ledem. Také se nestane veskrze dobrý a spořádaný člověk ihned loupežníkem, ale musí prodělat napřed jisté stupně hříchu, než tak hluboce klesne. U někoho trvá zkažení déle, u jiného méně, podle člověka a podle okolí. Teplá voda v zimě brzy vychladne a hnedle zmrzne, v létě ale trvá hodně dlouho, než vystyдне, protože všechno kolem jest teplé. Tak čím člověk zbožnější, tím déle trvá jeho obrat, a čím zbožnější jest jeho okolí, domácí, přátelé.

Vrah krále italského Caserio, býval jako hoch tak milý, že mu v hrách o narození Páně dávali jako dítěti roli sv. Jana Křtitele, který si v živém obraze s Jezulátkem hrával. Jeho heboučké vlasy a milé oko činilo ho miloučkým hochem. Však jaká změna po letech nemnohých, četbou, společností způsobená a zanedbáváním modlitby, sv. svátostí i velikonočního pozvání církve svaté! Který si hrával jako dítě s Jezulátkem, hrál si později dýkou a skončil jako vrah, jenž jako dítě sv. Janu Křtitele pro tichost se podobal.

Ale kde v domácnosti není ani památky o lásce ke Kristu Pánu, tam lehce i duše zbožná se zviklá — zledovatí ve špatném.

Když pak duše vychladá — jest v největším nebezpečí — smrtelného hříchu. Když malých hříchů se nebojíš, dlouho se smrtelného hříchu neuchráníš. Proto vidíme zachované, ctnostné toliko ty, kteří se i malého hříchu báli, a vidíme váleťi se v hříchích, kteří si malých hříchů nevšimli. Všedním hřichem se milost boží jen umenšuje, ale smrtelným se ztrácí docela, a my se stáváme syny hněvu božího tak odpornými Bohu, že nás od sebe zavrhuje na tak dlouho, dokud opravdové neděláme pokání. Smrtelným hřichem ztrácíme milost boží docela.

Považ, co to znamená, jakou důležitost do sebe má ztráta milosti boží. Nebyli hodni, ač se vymlouvali vším možným způsobem.

Když někde chytanou saze v komíně a kouř prudce vystupuje, hned se lidé sbíhají, aby hasili, a neštěstí odvrátili. Kolik hasičských sborů, kolik pojišťoven? Aneb když někdo spadne a ruku neb nohu si zlomí, co zde jest nářku a litování? Kolik ochranných stanic? Už sv. Bernard říkával: »Padne osel, a hned jsou lidé, kteří mu pomáhají, ale padne-li člověk raněn smrtelným hříchem, nikdo si toho nevšímá.« Běda by bylo člověku, který by se ho poučením a napomenutím ujmouti chtěl. Aneb když několik dní přšelo a konečně slunce svítí a osušuje obilí, jaký spěch! Jak lidé dbají o statek vezdejší, aby neshořel, aby škodu nevzal, aby zdrav byl zachován! Ale jako lidé zcela vážně se starají o oheň, aby neškodil, o člověka, aby se nezmrzačil, statek, aby se nezkazil, právě tak málo aneb nedostí vážně pečují o duši svou, neboť jest oheň, který nezasíná. Duše pak více jest stavení celé — a než ruka i noha a než celá boží úroda kolem nás — na celém světě. Jaké účastenství jevíš, když duše bližního se chytá nečistých žádostí, jakou starost máš, aby tvoji domácí nevzali pohromu špatnými řečmi, aby se oddali dobrým skutkům?

A když již někdo zhřešil, kolik lidí ho napomene, aby život svůj napravil. Zkrátka můžeme říci, že nemají lidé ani poloviční starost o spořádaný život, jako mají starost o život vezdejší.

Hřích smrtelný působí radost peklu, neboť Boha ztrácí a Boha nepřítel jest — kdo vůli jeho neplní. Jest někdo z vás posluchačů ve smrtelném hřichu? Obrat se, dokud čas, dokud zní milé pcvání milosrdného Pána Boha. Jsi useknutá ratolest — jsi mrtvé tělo, — máš před sebou otevřený hrob.

Z celého evangelia dnešního jde na jevo, jak hrozně odpírá duchu Kristovu duch farisejský, který má plno omluv pro sebe, pro svou vlažnost, hřích a všecko své jednání. Duch, který chybu vlastní nechce uznati a nechce se upřímně bítí v prsa: má vina, má vina, má největší vina! Tisíckrát se bude omlouvati se všemi, než by se jednou udeřil. Významně klade církev sv. evangelické podobenství do oktávu Božího Těla, do doby po velikonočním čase. Zve tě Pán na slovo boží, k hostině pravdy, a náš fariseus omlouvá se pokrokem a nevěrou. Zve tě k hostině Beránka božího, a omlouvá se, že duchovně přijímá a že přijde jindy — ubohý! Zve tě na hostinu sv. pokání, tak milou Srdci Ježíšovu, že byl nazýván potupně společník hříšníků, ale fariseus nešťastný buď nemá dle svého soudu hřích, buď kněz, dle jeho soudu nemá moci mu je odpouštětí a chce si to vyříditi s Pánem Bohem samým, on nepotřebuje kněze, ani biskupa, ani papeže. Zve všechny na hostinu blaženého patření na tvář boží, ale on žije tak vlažně, jakoby nebylo věčnosti, ani blaženosti, ani místa temnot zevnitřních.

Všechno v dnešním evangeliu nám dává napomenutí: Neomlouvěj se, žaluj na sebe, tak se blížíš Srdci Páně a jeho věčné nehasnoucí lásce. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle II. po sv. Duchu. Význam nejsv. Svátosti oltářní.

1. Kdo by kdy přišel do pokladnice císařské ve Vídni nebo do královské v Drážďanech, nebo do chrámové v Lorettu v Itálii, spatřil by tam nahromaděných pokladů z drahých kovů i kamenů, až by mu jistě oči přecházely. A podobně i jiní mocní tohoto světa, i svatyně světové chovají množství drahocenných věcí ve zvláštních pokladnicích; a přece mívají ještě i v těch zvláštní přehrady a schránky, v nichž ukládají klenoty ty nejskvostnější, nejvzácnější.

A tak podobně učinil i náš Spasitel, král všech králů, Pán nebes i země. V klenotnici své, církvi katolické, uchystal nám netoliko na podívání, ale i na užívání poklady svých milostí ve svátostech. Ale mezi svátostmi ustanovil jednu nade všechny cennější, jež nejen jako ostatní svátosti posvěcuje, ale samého Pána Ježíše, původce vši svatosti, obsahuje, a které proto také říkáme Svátost nejsvětější.

Je to stále a přece věčně nepochopitelné tajemství všemoci, lásky i moudrosti boží. Jinak sluje tajemství to: Tělo boží nebo Tělo Páně; chléb života, chléb andělský, svatá hostie, obět Pána Ježíše, svaté přijímání čili spojení s Bohem; jinak také stůl Páně, manna nebeská. Nejčastěji říkáme, ale nejsvětější Svátost oltářní, poněvadž na oltáři se připravuje, obětuje i přechovává.

Když v těchto dnech s touto svátostí konáme přeradostné a pokud možno slavné a okázalé průvody v městech i dědinách, předložme si tu otázku: Co vlastně jest nejsv. Svátost oltářní?

2. Katechismus nás učí, že nejsv. Svátost oltářní jest pravé tělo a pravá krev Pána našeho Ježíše Krista, pod způsoby chleba a vína.

Svátost tuto Pán Ježíš dle svědectví evangelia sv. Jana v kapitole šesté po zázračném nasycení zástupů na poušti předem slavně opověděl, řka: »Jáť jsem chléb živý, který s nebe sestoupil. Bude-li kdo jísti z chleba toho, živ bude na věky.« A nebude-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebude míti v sobě života. A dal na vůli až i samým apoštolům, aby ho opustili, když by v tajemství toto podivuhodné uvěřiti nechtěli.

Při poslední pak večeři, co tehdy slovem byl slíbil, i skutkem splnil. Poživ s apoštoly beránka velikonočního, vzal chléb, požehnal ho a pravil nad ním: »Totoť jest tělo mé.« Pak vzal i kalich s vínem, požehnal ho, a pravil nad ním: »Totoť jest krev má Nového Zákona.« A pak obojího dal požívati apoštolům. Na zevnějšku chleba a vína nic se nezměnilo, ale Spasitel svým všemohoucím slovem to, co chléb chlebem činí, čili podstatu chleba proměnil ve své tělo; a to, co víno vínem činí, čili podstatu vína, proměnil ve svou krev. To co na chlebě a vínu smysly svými poznáváme, jako jest zevnější podoba, barva, chuť zůstalo tedy nezměněné; a my říkáme, že to jsou způsoby chleba a vína.

A co Pán Ježíš učinil na památku smrti své, to velel činiti i apoštolům svým, aby totiž chléb i víno proměňovali v živé tělo a v živou krev jeho, jak je měl při poslední večeři, řka: »To čiňte na mou památku!« I činili tak, a činí tak právní nástupci jejich, biskupové a kněží, při nejsvětější oběti mše svaté, a sice uprostřed ní, při pozdvihování. Takto ustanovil Spasitel i obět Nového Zákona, i obětníky čili kněze, abychom oddělenými způsobami chleba i vína pamatovali na odloučení krve jeho od těla při brozném jeho umučení, tuto nevýslovnou lásku jeho vždy si na paměť uváděli, a neobmezenou láskou svou spláceti se snažili.

3. Ač Spasitel slovy přejasnými při poslední večeři mluvil, když chléb a víno ve své tělo a svou krev, které právě měl, a jak je měl, proměnil, a moc ku takovému proměňování též apoštolům udělil, tož přece mnohým bludařům se nezachoval. Ti přerozmanitými způsoby slova ta překrucují, a dokázati se snaží, že Spasitel při poslední večeři jen nějakou památku na svůj lidský život zanechal, nebo jen nějaký obraz těla svého i krve své dáti chtěl, tak jako by jemu, přece Bohu všemohoucímu, možným nebylo podstaty chleba i vína v tělo a krev svou proměnit a při tom zevnější jich podoby či způsoby zachovati. Jak pošetilé i rouhavé to překrucování slov všemohoucího Boha! Což by směl on, nejvyšší svatý i pravdomluvný, s věřícími svými jen nějaké šašky tropiti, a něco za své tělo a svou krev jim vydávati, co by tělem i krví jeho v pravdě nebylo?

O císaři římském Heliogabalovi se dočítáme, že jsa milovníkem žertu, pozval k sobě jednou nejvyšší hodnostáře říše své na hostinu a při té předložiti jim dalsice na pohled nejchutnější jídla i nápoje, jež ale vesměs udělány byly ze dřeva nebo hlíny, a byly omalovány. Lze míti za to, že by i Kristus Pán byl chtěl vyznavače své takto nehodně obelstíti ve věcech nejsvětějších?

Ó nikoliv! Takto neskonalá moudrost boží nejedná! A co Syn boží jasnými slovy prohlásil, to zajisté i platí! Přemnohé zázračné události, jež se při nejsvětější Svátosti již staly, jak nám o tom církevní dějiny vypravují, dokazují nade vší pochybnost, že v ní Spasitel sám přebývá právě tak, jakým byl při poslední večeři, když toto podivuhodné tajemství ustanovoval, totiž jakožto Bůh i člověk v osobě jedné; jakožto člověk s lidskou duší jež jenom v živém těle živou bytí může.

4. Tak dočítáme se v životě sv. Gorgonie, sestry sv. Řehoře Nazianského, že trpíc nezhojitelnou nemocí napřed radila se s nejvyhlášenějšími lékaři, ale marně. Posléze, vidouc všechnu pomoc od lidí marnou, odebrala se v noci do kostela, tam poklekla před svatostánkem, v němž chována byla nejsvětější Svátost a plačíc, modlila se: »Ó Pane Jezu Kriste, zde přítomný, jenž jsi i málomocné uzdravoval a životu navracel pouhým sloem svým: slituj se i nade mnou, a uděl mi opět zdraví.« Když pak modlitbu dokonala, vstala zdráva. Kdo ji uzdravil? snad kousek chleba ve svatostánku? Ó nikoliv! Ale Bohočlověk Pán Ježíš v této nepatrné způsobě na oltáři přítomný!

Roku 1850 stal jsem se sám svědkem podivuhodného vyslyšení od nejsv. Svátosti. V obci Březině u Mnichova Hradiště v parní letní den vznikl požár, jenž vánkem od západu podporován, skoro celou jednu stranu obce již zachvátil. Zděšení obyvatelé vidouce bezmoc svou proti zhoubnému živlu, jenž již celou obec ohrožoval, spěchali plačky do farního chrámu, a prosili svého duchovního pastýře, aby s nejsv. Svátostí na náves vyšel. I utvořilo se na rychlo malé procesí, a obyvatelé na kolenou prosili pak Spasitele za slitování. Načež duchovní požehnav všem, obci i ohni, vrátil se do chrámu. A hle! v tomtéž okamžiku ode vsi se obrátil do polí, a žádné stavení více od ohně zachváčeno nebylo! —

5. Dobře řekl Spasitel apoštolům i ostatním věrným svým pro utěšení v souženích: »Aj, já s vámi jsem až do skonání světa!« (Mat. 28, 20) a při poslední večeři slovu svému dostal. I zve nás k sobě na hostinu, abychom se při ní nasycovali i pro život věčný. Ó kéž by ho nikdo neurážel lichými výmluvami, a hostiny jeho se nevděčně nezúčastňoval! My ale volejme rádi, často i s radostí, zvláště při slavném průvodu s nejsv. Svátostí: »Pochválena i velebena buďž nejsv. Svátost oltářní!« abychom Spasitele svého chváliti zasloužili i po celou věčnost v nebesích. Amen

Dr. K. L. Řehák.

Neděle III. po sv. Duchu.

Peníz ztracený.

»Spolu radujte se se mnou, neb jsem našla peníz, kterýž jsem byla ztratila.«
(Luk. 15, 9.)

Bylo na světě již mnoho učitelů, jimž diví se podnes národové. Byli kazatelé na slovo vzatí, výteční vychovatelé, věhlasní spisovatelé. Než žádný z nich nevyrovnal se dosud Učiteli nebeskému, jenž na nivách judských hlásal, že přiblížilo se království boží.

Tak těžkým učil pravdám, a přece jak snadno a pochopitelně! Vezmi do rukou sv. evangelium a užasneš! Prostý lid, chudí rybáři, celníci, pastýři, neduživci, tvořili jeho posluchače, a zajisté duše každého z nich dosti byla nasycena.

Uměl to však svatý onen Kazatel! Učil v podobenstvích. Když pod jasnou nebes oblohou vysvětloval vznešené pravdy, užil k tomu cíli obrazu, jenž se právě prostíral před jeho zraky. Viděl polní kvítí, plectvo nebeské, a již z obrazu poučoval o boží prozřetelnosti. A jindy ubíraje se kolem vinic, přirovnal Otce svého k vinaři, a kráčeje kolem moře zlatých klasů, připomínal provázejícím jej zástupům nebeského Hospodáře. Pastýřům mluvil o dobrém Pastýři, rybářům o duchovním lovení ryb, rolníkům o semenu slova božího. A tak četl tomu lidu z knihy přírody, která před ním byla otevřena. »Písmo její jest sice těžké, ale přece čitelné!« praví básník.

V dnešním sv. evangeliu máme dvoje podobenství o neskonalém božím milosrdenství. První jedná o ztracené ovci, druhé o nalezeném penízi. Ó bychom tušili, jak zde bohatá jest skryta pravda. Aspoň pobládněme na peníz nalezený !

P o j e d n á n í.

Již od malička slychali jsme zajisté velmi rádi povídku o Robinsonovi, jenž ze zvědavosti po cizích krajinách utekl svým rodičům, a skryv se tajně na lodi, nechal se zavézt daleko od svého domova. Na cestě pojednou zachváčena byla loď bouří mořskou, vše zahynulo ve vlnách, jen Robinson byl podivným řízením božím vržen na pustý ostrov, kde byl po mnoho let sám a sám. Na svých dobrodružných poutích po ostrově našel jednoho dne hroudu zlata. Jsa zvyklým ještě z domova na drahocenný význam tohoto kovu, dychtivě po hroudě sáhl. Než po několika okamžicích mrzutě ji zase od sebe odhodil. Co s ní? Ta neukonejší jeho hladu, neuhásí jeho žízně, nepřivede ho do domu otcovského! Kdyby žil mezi lidmi, byl by boháčem, ale zde? Zde skýva chleba měla by větší význam, nežli celé pytle lesklé této hmoty!

Pěkné naučení jest skryto v těchto slovech. Ach, jak poštili jsou často lidé na světě! Hmota, mámivý kov, znejší peníz tak mají velikou pro ně cenu, že mu přednost dávají často i před spásou duše!

Peníz proto má cenu, že na něm jest vyryt obraz panovníka nebo znak říše. Jen proto mu dáván takový význam ve společnosti lidské. Jinak je to jen hmota: měď, stříbro, zlato, jehož se nenajší, jímž blaha si nezbuduješ!

A ptej se, příteli, nyní, co jest člověk? Člověk jest tvor boží, a věru znamenitý. O málo menší nežli andělé, korunovaný slávou a ctí, ustanovený nad dílem rukou božích.

Ale proč jest člověk tvorem tak důstojným? Na člověku jest vyryt obraz boží. Zde jeho drahocennost, zde jeho cena. Tělo jeho jest z hlíny, ale duše utvořena jest dechem božím! Vezmi obraz boží člověku, a máš jen bídny, bezcenný prach, bezcennou hmotu. Jako peníz bez obrazu zeměpána nelišíl by se od hmoty jiné, tak i člověk bez obrazu božího nelišíl by se od ostatních živočichů zemských. A proto zajisté na člověku jest, aby obraz boží na své duši chránil, a nikdy nedopustil, aby obraz ten byl znetvořen.

Čím se znetvořuje obraz boží? Hříchem! Bůh jest nejvyšší svatý, vše zlé má v nenávisti. Ach, jak jest pro něj bolestno, když dílo rukou jeho, jeho obraz, leží v blátě pekelném, jest pošlapán k nepoznání! Peníz ztracen, kdo ho nalezne? Ale vizme podobenství!

Žena rozžehla svíci, metla po celém domě a neustala, dokud nenalezla, co byla ztratila. Tak to činí Pán. Milost Ducha svatého jest jako svíce rozžatá, světlem svým pronikajíc temné tykouty pekelné, a hledá v nich drahý peníz, duši ztracenou.

A jaká radost, jestliže se jí podařilo najít, po čem touží! Až, žena v Písmě sv. svolala sousedky a jásala k nim hlasem radostným: »Spolu radujte se se mnou, neboť jsem našla peněz, který jsem byla ztratila!« Podotýká pak Písmo sv.: »Taková bude radost v nebesích nad jedním hříšníkem pokání činícím!« Tehdy zajisté také rozezvučí se chór andělův a uprostřed něho ozve se hlas nebeského Pána: »Radujte se se mnou, neboť můj poklad, duše tohoto hříšníka, jest osvobozena z drápů ďáblových, hle, jak zase milost má na ní se skví, hle, jak opět září můj peněz drahocenný, jež jsem svojí krví vykoupil!

Jaké naučení? Ó, tak mnohý z nás poskvrnil duši svou hříchem smrtelným a byl ztracen! Zasvítla však v něm milost boží, a byl zase nalezen. Než s bolestí to pravím, tak mnohý podnes ještě nalézá se v kalu, není možno dosud naléztí jej pro království nebeské! Naše osada farní čítá mnoho dospělých katolíků. Z těch asi polovina vykonala letos velikonoční zpověď. Část jich ještě pro nemoc nebo jinou fysickou nemožnost omlouvám; zbude však ještě plná třetina dospělých katolických křesťanů, kteří zanedbali přikázání církevní a s Pánem Bohem se letos nesmířili. Ó kde jsi, penízi ztracený? Ach, ty snad dosud nacházíš se na smetišti, jsi obalen vrstvou bláta, k nepoznání udupan, učerněn kouřem ohně pekelného. A svíce milosti boží stále tebe hledá, chtějíc tě očistiti, vyleštiti, najíti pro království nebeské! Ach, ty nedbáš, ty slepě odmítáš od sebe obraz boží, v nerozumu se bratříčkujes s hmotou, netoužeš po své veliké důstojnosti! Což nepoznáváš, že bez obrazu božího jsi jen neúčinný kov bez ceny? Dej si aspoň nyní řci a přístup ke zpovědnici řka: »Pane, zde jsem, zde jsem já, tvůj peněz ztracený!« Učiň tak, a zaraduješ se, až milost boží tě osvítlí, až poznáš svou šerednou nevěru, bídu hříchů a roztoužíš se po království nebeském. A což, až zmizí s duše to bláto, až bude čista a Bohu milá! V srdci zajisté uslyšíš hlas boží: »Spolu radujte se se mnou, neboť jsem našel peněz ztracený!« Amen. *Boh. Tomiček.*

Na slavnost božského Srdce Páně a na III. neděli po sv. Duchu.

Srdce Páně jest jediným lékem proti chorobám naší doby.

1. Když nadutí fariseové Pánu Ježíši vyčítali, že obcuje s hříšníky, hájil se on proti nim podoběnstvími. I řekl: Já jsem jako dobrý pastýř, jenž ztratí ze sta ovcí jednu, 99 zanechává v bezpečnosti na poušti, a odchází hledat ovci zbloudilou. A když ji našel, vkládá ji na ramena svá, a i s přáteli svými raduje se pak, že ji opět našel. A opět jiné podoběnství uvedl Spasitel, přirovnávaje slitovnost svou k starostlivosti ženy, jež když ztratila z desíti peněz jeden, se svíci v ruce prohledává celý dům a neustává, až peněz naleze; pak ale ze ztraceného a opět nalezeného raduje se se všemi sousedkami svými.

A jakým byl Pán Ježíš za doby pozemského života svého, takým jest posud. Hledá, co bylo ztraceno, a nechce smrti a záhubě nižádného člověka, ani nejopovrženějšího; ale chce, aby se jeden každý odvrátil jen od cesty své zlé, a on spasena učiniti ho mohl. I tvrdí, že podaří-li se mu toho ztraceného Bohu zpět získati, raduje se nad záchranou člověka takového i s anděly nebeskými více, než nad devadesáti devíti spravedlivými, kteří pokání nepotřebují!

Chová-li ale Pán Ježíš takovéto neskonale slitování pro hříšníky v srdci svém, jest zajisté i způsobilým, aby pomohl velikému nemocnému, jímž jest nynější svět. A ten věru nechuraví nemocí jednou, ale přemnohými i smrtelnými. A které to jsou?

2. Svatý miláček Páně Jan napsal (I. 2. 16.): »Všecko, co jest na světě, jest žádost těla, a žádost očí, a pýcha života.« To znamená: Trojí druh pokušení na nás všechny doléhá, abychom totiž hověli žádostem těla; abychom se sháněli po věcích, na nichž by se oči naše pásly, čili po statcích pozemských; a abychom vyhledávali přednosti a oslavy, jež ducha našeho pozvedají a naplňují pýchou. Je to trojí druh pokušení ke hříchům; ale nejsou to ještě hříchy samy! Hříchy z těchto pokušení povstávají teprve když vědomě i dobrovolně této trojí žádosti až proti vůli boží hovíme.

Tak činí za dob našich svět, čili velice široké vrstvy člověčenstva, že na vůli boží čili na meze, Bohem položené, se neohlížejíce, hoví žádosti těla, žádosti očí, a pýše života, a tak hrozné choroby si sami strojí, jež ale lékař nebeský v neskonale lásce i slitovnosti Srdce svého opět hojí při všech těch, kdo vyhojeni či vyléčení býti chtějí. Neboť svobodně vůle člověka, daru od Boha převzácného, on nikomu neruší.

3. I stůně svět předem náderem pýchy. Tak mnozí snaží se všude do popředí se dostat, na spolubližní a jich práva v ničem se neohlížejíce. Jsou plni nadutosti k nim, skutky své nade vši míru vychvalují; za práce své přemrštěné, neomalené a proto i nespravedlivé požadavky činí. Pyšní se svým šatstvem, příbuzenstvem, majetkem, zcela zapomínajíce, že čím jsou a co mají, že jen z milosti boží mají. Činí tak věru, jako učinil padlý anděl, jenž pohlížeje na svou nebeskou krásu i moc, prohlásil: »Nebudu sloužiti Bohu! Sám si učiním trůn nad hvězdami!«

Aby se lidem pyšným, do sebe zamilovaným, Bohem i bližními pohrdajícím nestalo jako zpyšnělým andělem, nabízí jim Spasitel v dobrotě Srdce svého lék, a sice příkladem svým, an chtěl sám považován býti za syna tesařova, ač byl Pánem nebes i země; a ponížěn byl při svém umučení až k smrti nejpotupnější na kříži.

Slovy svými ale potírá Spasitel pýchu lidskou, řka: »Učte se ode mne; neboť jsem tichý a pokorný srdcem!« Kterážto slova jeho doplňuje apoštol jeho výrokem svým. (I. Petr 5. 5.): »Bůh se pyšným protiví, ale pokorným dává milost!« a vyléčuje

je tedy z pýchy jejich, když se před ním pokořují a jemu zasloužené díky vzdávají.

4. Stůně svět dále zimnicí, kterou sv. Jan nazývá žádostí očí, čili žádostí věcí, na nichž by se oči jich pásly, čili žádostí statků pozemských. A jak mnoho lidí prohřešuje se žádostí tou! Pro lakotu znesvěcují neděle i svátky, a nechávají i lidi i stroje své pracovati ve dne i v noci; dopouštějí se lži, podvodů, úskoků k oklamání bližních! Jiní dopouštějí se i loupeží, a chtěli by se s každým dělití o to, co on má, ale nikdy ne o to, co sami mají; ba neštítí se ani násilí a krveprolití.

Poněvadž při tom zimnicím chvatu po obohacení na Boha nevzpomínají, scházívá jim i požehnání jeho; a tak se děje, že při všem pokroku v různých uměních, bída mezi lidem jen stále vzrůstá. Předkové naši právem říkali: Co kdo v neděli (zákonem božím pohrdaje) sbírá, toho mu ďábel v pondělí opět odnímá!

Tuto lakotnost a honbu po statech pozemských léčí Spasitel životem svým, an z chudičké matky přirozenost lidskou přijal; od chudého tesaře opatření tělesného přijmal, a právem o sobě říkali mohl po celý život: »Lišky mají svá doupata, ptáci mají svá hnízda: a já nemám, kam bych hlavy složil.« Ba neměl na zemi ani tolik; vždyť umřel za nás na kříži, pně mezi nebem i zemí.

A slovem léčí Spasitel lakotníky, říka: Nelze dvěma pánům sloužiti: Bohu a mamonu; nepečujte o to, jako činí pohané, říkajíce: Co budeme jísti a píti; ale hledejte nejprve království božského a spravedlnosti jeho; a vše ostatní bude vám přidáno. Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské.

Tedy učí nás Spasitel, abychom napřed čili v první řadě snažili se býti věrnými služebníky božími na světě; a za to slibuje dáti nám na světě, čeho potřebujeme; a za ty věci pozemské, kterých s sebou nikdo na věčnost nevezme, statky věčně platné; a tak léčí hříšnou žádost očí!

5. Stůně svět konečně žádostí těla, jako vodnatelností, pokud který člověk vyhledává požitky v nestřídavém požívání pokrmů i nápojů, anebo také v mlsném jich vyhledávání. Žádost těla jest ale i pravým malomocenstvím duchovním, pokud který člověk jako ta nemá, nerozumná tvář vyhledává nečistého obcování s druhým pohlavím ve smilstvu, zejména v cizoložství. Jako malomocenství tělesné po těle se rozežírá a poněmhu je hubí tak, že malomocnému úd po údu se rozežírá a od těla upadá: tak malomocenství duševní rozežírá síly ducha, zaslepuje rozum k poznávání pravd božích, zatvrzuje vůli ke konání věcí Bohu milých, a přivádí posléze k zahynutí věčnému!

A přece! jak hrozný jest počet těch, kteří bez všeho rozvažování oddávají se smilstvu! A tak netoliko dospělí, ale již školáci a školačky! Tak mnohá krkavčí matka trpí předčasně, a k tomu hanebné známosti dcerkám svým! Jak mnohá trpí jim hanebné souložení i ve vlastním přibytku svém, v naději, že dcera uloví snáze ženicha, tak jako by to byl vrchol štěstí pro

dítě, a jako by Bůh smilníkům ještě zvláštní nějaké požehnání sliboval, kdežto on hrozí jim tresty, jakými stihl nešťastné Sodomity!

A i tyto hrozné nemoci léčí Spasitel. Jen z panenské matky chtěl přijmouti člověčenství své; panic Josef byl jeho ochráncem; panic Jan byl jeho miláčkem! Spasitel i prohlásil, že do nebe nic nečistého nevejde! Ó kdyby lidé uctívali to přečisté Srdce Páně, zdali by ještě mládenci i panny zahazovali do bahna nevinnost svou, a manželé rušili posvátnou přísabu svou?

6. Ó běda! doba naše stůně zle na úbytě, totiž na ubývání bázně boží; a ztrácejíc bázeň boží, ztrácí i pokoru i spravedlnost, svědomitost, poctivost, střídmost, čistotu!

Pán Ježíš od ďábla pokoušen trojí žádostivostí, odmítl ho do třetice, řka: Člověk živ není toliko chlebem, ale i slovem božím! Boha nebudeš pokoušeti, ale jemu samému klaněti se budeš! Dle příkladu jeho odmítejmež i my všechny nástrahy ďábla a apoštolů jeho, a utkejme se o pomoc ku božskému Srdci Páně, abychom v pokušeních zvítězili a božské Srdce Páně i v nebi věčně oslavovati mohli. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Eucharistické řeči.

Kristus zapomenutý.

„Služebník ctí pána svého . . . Protož jestliže jsem já Pán, kde jest bázeň má? praví Hospodin zástupů.“
(Malach. 1, 6.)

Rok letošní jest pro říši naši, katolické Rakousko, i pro vlast naši rokem eucharistickým: má zvláštním, svatým, slavným způsobem věnován býti úctě Eucharistie, nejsv. Svátosti. A proto má nám, katolíkům rakouským, rok tento býti rokem svatým, že v srdci Rakouska, v císařské Vídni, má v měsíci září konán býti světový sjezd eucharistický. Ze všech národů, přes hory, řeky, pláně a pouště, přes širá moře shromáždí se katolíci věřící, aby po čtyři dny prokazovali královskou úctu té bílé, něžné hostii, kterou mají i doma ve svých chrámech a kaplích, té hostii, tomu zdánlivému kousku chleba, v níž však žije a bytuje Král králů, Bůh-člověk, Ježíš Kristus. Po třiadvacáté bude takový světový kongres, a jak už z příprav lze souditi, překoná sjezd vídeňský svou velikolepostí všechny sjezdy dosud jinde konané.

Ale nač ty obrovské sjezdy, nač ty ohromné sumy peněz, vynakládané na cesty daleké? Vždyť katolík téhož Krista Pána ve Svátosti uctívati může také doma, ve svém chrámě, a netřeba mu putovati daleko a přinášeti obětí, pohodlí, peněz a zdraví.

a) Především si Kristus, Bůh-člověk, v pokorné hostii mezi námi přebývajíc, té úcty zasluhuje. Svět oslavuje události sebe

nepatrnější. Co schůzí, sjezdů, sletů, slavností koná se u nás za jediný rok. V posledním masopustě pro zábavu těla, která लेकर přinesla nemoc, ano i smrt, vydalo se u nás na 20 milionů. Ale není na světě události tak významné, pro všecko lidstvo tak blahodárné, jako vtělení Syna božího a pobyt tohoto vtěleného, ukřižovaného a vzkříšeného Krista mezi námi v tajemství oltářním. Chvalte Hospodina všickni národové: chvalte ho všichni lidé (Ž. 116, 1.), praví už královský pěvec. Vhodno a slušno, aby všickni národové, kteří věří v přítomnost Boha v tajemství oltářním, čteně se scházeli a lépe a více čestněji, nežli svět činí při událostech mnohdy malicherných, oslavovali svého Boha v tajemství jeho největší lásky.

b) »Ale proč právě dnes se mají konati takové nákladné sjezdy, vždyt jich dříve nebývalo a náboženství křesťanské bylo a církev nezabynula?« Dnes vede se urputný boj mezi vírou křesťanskou a nevěrou, a boj ten vede se hlavně tiskem. A je to zvláštní zjev: proti žádnému článku víry nesoptí nevěřící tak, jako právě proti Svátosti oltářní: od velikých žurnálů židovských a zednářských až po krajinské, okresní a místní listky socialistické a pokrokové, všechny ty listy zesměšňují a tupí zvláště tajemství oltářní, mši sv., svaté přijímání a ovšem také ty, kteří s tajemstvím oltářním tak těsně souvisí — kněze. Svátost oltářní je středem a srdcem naší víry a dobře vědí nepřátelé víry, zabijí-li srdce, zabijí křesťanství, zabijí církev. A za tyto potupy světa jsme my katolíci věrní a věřící povinni dáti zadostučinění a usmíření, slavné a okázalé a ukázati světu nevěřícímu, že víra naše je nezdolná, že ji nelze ubiti ani zabiti, a že je jako skála, o kterou se rozbíjí všechny útoky nepřátel.

c) Ale hlavně ten sjezd eucharistický a celý letošní posvátný rok utvrditi má u víře věřící katolíky. Přece jen poměrně málo bude těch, kteří se budou moci do Vídne vypravit, aby tam viděli slávu svátostného Krále. Ale ten sjezd jako srdce má rozlévati novou, zdravou krev do celého těla naší věřící říše. Každé město, ves i dědinka i samota má slyšeti jeho oblas a má se doma svým způsobem, nejen ve dny sjezdu, nýbrž po celý rok zúčastniti oslavy Krista Pána ve vel. Svátosti. Oživnouti má opět víra v tajemství oltářní a novým životem probuditi se mají katolíci věřící.

Ale, přátelé, snad se tážete překvapení: »Což pak jsme nevěřící?« Dalek jsem toho, abych křesťana věřícího nevěrcem zval, ale mám-li býti upřímný, doznati mi jest, že ta víra mnohých křesťanů, víra ve svátostného Krista spí a že na svého Boha ve hrozném tajemství jeho lásky zapomínají. A třeba nerad, přece dnes mluvíti musím o Kristu zapomenutém.

* * *

Na 30. rok už žil Syn boží v zemi svaté, Messiáš žil uprostřed vyvoleného národa a Israel neznal svého Krále. A neznali ho ani jeho kněží a zákoníci, kteří přece dobře znali Písma a

vědětí měli z proroctví jeho, že dávno už je tu čas, kdy se má objeviti Vykupitel. A když na řece Jordánu vystoupil Jan Křtitel a kázal: »Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království nebeské!« (Mat. 3, 2.), velerada židovská kázáním tím rozrušena, vypravila k němu z Jerusalema do Bethanie neboli Bethabary na Jordáně kněze a levity s otázkou, zdali snad on je Kristus? Ale Jan vyznal upřímně a pokorně: »Já křtím vodu, ale uprostřed vás stál, kteréhož vy neznáte.« (Jan 1, 26.) V pravdě už dávno mezi nimi stál, chodil a žil Kristus a neznali ho. Proč? Zapomněli na něho.

Už před 30 lety poznali ho neb aspoň mohli najíti. Vždyť tehda v zimní noci rozjasnilo se jako bílý den nebo nad královským Betlemem, dvě hodiny jižně od Jerusalema a zástupy vojsk nebeských zvěstovaly pastýřům, že v jeskyni, zvané »jesle«, narodil se Spasitel. A pastýři z betlemského údolí Wady el Keroubeh byli první, kteří na kolenou uvítali Messiáše ve skalním chlévě. A vyprávěli potom po celém okolí, že se narodil Spasitel, tak že se všichni, kteří slyšeli, divili těm věcem, které jim vypravěny byly od pastýřů.« (Luk. 2, 28.)

Čtyřicátého dne po narození obětován byl Ježíš ve chrámě. Bylo to věs oběti, síně chrámové byly plny lidu. Tam Simeon, drže na loktech božské Dítě, hlasitě velebil Boha a pravil o tom Dítěti, že je to »světlo k zjevení pohanům a ke slávě lidu israelského.« (Luk. 2, 32.) A prorokyně Anna, »v touž hodinu přišedši, chválila Boha a mluvila o něm všem, kdož očekávali vykoupení israelského.« (Luk. 2, 38)

A mudrcové přišli do Jerusalema z dálného východu, z učené Chaldee, a tázali se po nově narozeném králi židovském. Všecek Jerusalem byl: na nobou nad příchodem jejich a kněží a zákoníci pověděli jim, že by v Betlemě měli hledati Krista — a také ho tam našli. Poznati mohl tehda Israel svého Messiáše, Boha-člověka, už tehda, když se narodil, ale po 30 letech neznal ho, zapomněl na něho . . .

A zapomínají naň i křesťané. Neznají ho snad? Dobře ho znají. Osm let už děti chodí do školy a tam se učí o víře Kristově, tam tolikrát a tolik slyší o Kristu Pánu ve velebné Svátosti, o jeho nesmírné lásce k nám. A když cestují po silnici nebo rychle jedou krajem po železnici, ty štíhlé věže, které k nebi ční nad města a dědky, němě sice, ale výmluvně volají k nim: »Zde přebývá Kristus Pán!« A když s věže zazní zvon ke mši sv., to jako by kovovým hlasem volal: »Pojď, pojď! Zde obětuje se Kristus Pán, tvůj Bůh a Spasitel!«

Ale zapomínají naň. Zapomínají už i děti. Když jsou objednány k sv. zpovědi a přijímání, kde Kristus Pán s takovou láskou čeká na ně, skoro vždy se najdou takové, které nepřijdou a nechají se později, po všech ostatních, nuceny dováděti k tomu, k němuž by s největší radostí spěchatí měly. Zapomněly . . .

A jak dostanou úlevu, zapomínají teprv: k sv. zpovědi před prázdninami už vůbec ani nepřijdou. Zapomněly . . .

A čím jsou starší, tím více na toho Pána Boha zapominají. Zapominají naň i v neděli a ani na mši sv. nepřijdou. A neděle, kdy si každý člověk oddechne a se rozveselí, je pro kněze dnem práce, ale byla by dnem radosti, jenom kdyby duše skrze práci jeho hledaly spásy u Boha; ale bývá mu dnem bolesti a zármutku, protože vidí, jak mnohé duše zapominají na Krista a těžkými hříchy urážejí toho, který je v nesmírné lásce vykoupil. Zapominají . . .

A zapominají někteří na Krista vůbec a po léta nevstoupí do domu jeho, a skoro v každé obci jsou takoví, kteří po 30 až 40 let neslavili velikonoč, nebyli u Krista, chodí jako nepřátelé jeho. Zapomněli . . .

A zapominají naň i takoví, kteří myslí, že pevně a správně v něho věří a kteří týdně nebo i častěji na mši sv. chodí. V tajemství oltářním přebývá pravý a živý Bůh, a kdož se před ním objeví v tomto domě svatém, mají mu prokazovati úctu božskou. A tu úctu osvědčovati máme pokleknutím před vel. Svátostí. Ale kolik katolíků přichází do chrámu a kolena před svým Bohem neskloní! Služebník ctí Pána svého. Protož jestliže Kristus ve Svátosti na oltáři jest Pán, kde jest bázeň jeho, kde jest úcta jeho? Zapominají křesťané na velebnost boží, přebývajíc na oltáři před nimi.

A jiným ještě způsobem zapominají na Krista v tajemství oltářním a zdánlivě zbožní a horliví křesťané. Znáám kostelík, tam jsou tři sochy a čtyři obrazy Panny Marie, většinou nové; ale hlavní oltář otřelý a oprýskaný stěny kostelní marně volají po opravě. Kdo tam chce něco učiniti pro kostel, věnuje něco mariánského. Úcta k Marii Panně je tak krásná a bylo by si jí co nejvíce přát, ale všechno má svoje meze. Už toho faráři samému bylo mnoho, a když jeden soused zase chtěl jednati pro kostel mariánský obraz, upozornil ho, že Spasitel zasluhuje více úcty, aby prý raději něco věnoval na hlavní oltář; ale dostal za odpověď: «A je slyšet, že by Kristus Pán dělal takové zázraky jako Panna Maria?» To je blud, to není pravda katolická. Maria Panna je vyvýšena nad anděly a svaté, ji uctívati máme nade všechny nebešťany; ale nesmíme zapominati, že všechna milost, vznešenost a moc svaté Panny jen odtud pochází, že je Matkou Syna božího: bez Ježíše a mateřství božího ničím by P. Maria nebyla. A třebaš nade všechny tvory pozemské i nebeské je vyvýšena, přece neskonale nad ni vyniká její Syn, protože ona jest pouhým tvorem, ale Kristus Pán je Stvořitel a Bůh její; a proto také daleko větší úcta nežli Panně Marii a jejím obrazům přísluší Kristu Pánu a jeho oltáři. Marii Pannu máme uctívat, ale Kristu Pánu se máme klanět. Ale na to právě katolíci nesprávné víry zapominají: ctí mnohdy Marii Pannu více nežli Krista Pána samého, což ani samé Matce boží zajisté milé býti nemůže. U oltáře před obrazem mariánským klečí a zbožně se modlí a před oltářem hlavním, před pozemským trůnem božím, ani kolena, ba ani hlavy neskloní. Zapominají . . . Ó kéž by budoucně na to pama-

tovali, koho tam na oltáři mají, a nezapomínali jemu vzdávati úcty, jaká mu jako Bohu přísluší!

I mnohým jiným způsobem zapomínají katolíci na tajemství oltářní a zapomínají na úctu, kterou by mu vzdávati měli.

* * *

Ó probudíš se pravá víra katolická v srdcích vašich a ta víra roznětiž v těch srdcích horoucí lásku ke Kristu Pánu v tajemství lásky. A dle té lásky řidiž se všecek život váš, budiž on životem synů božích ve svatosti a spravedlnosti; dle té lásky řidiž se také vaše chování v domě božím: budiž ono obcováním andělů před trůnem božím! Nebudiž u nás Kristus Pán neznámým mezi svými, nebudiž dům jeho domem, na nějž by se hodil nápis: »U zapomenutého Spasitele«, budiž on vám domem ze všech nejmilejším. A Kristus Pán ať nežije mezi vámi jen jako vězeň v tomto svatostánku, nýbrž ať žije v srdci každého z vás pevnou, živou věrou a ať v něm přebývá svatou milostí svou. Amen.

Kristus pohrdaný.

»Syny jsem vychoval a vyvýšil; oni pak pohrdli mnou.« (Is. 1, 2.)

Ráno na Veliký pátek stál před justičním palácem na tvrzi Antonii v Jerusalemě před soudnou stolicí judského místodržitele Pontského Piláta provazy spoutaný Ježíš Nazaretský, Syn boží, Vykupitel světa. Pilát ho vyslychal, ale viny na něm nenalezl. A řekl to otevřeně žalujícím knížatům kněžským a od nich poštvaným zástupům: »Žádné viny nenalezám na tomto člověku.« Ale oni křičeli ještě více řkouce: »Bouřt lid uče po všem Judsku, počav od Galilee až sem.« Tehdy Pilát uslyšev o Galilei, tázal se, byl-li by člověk ten galilejský. A když zvěděl, že by byl z moci Herodovy, poslal jej k Herodovi Antipovi, králi galilejskému, kterýž také byl v Jerusalemě v ty dny. Herodes pak uzřev Ježíše, zaradoval se velmi; neb od mnohého času žádal viděti jej, protože byl mnoho o něm slyšel a nadál se, že nějaký div od něho učiněný uzří. I tázal se ho mnohými řečmi, ale on ničeho jemu neodpověděl. Knížata pak kněžská a zákoníci stáli, ustavičně žalující na něho. Herodes pak se svým vojskem pohrdl jím: a oblékl jej v roucho bílé, posmíval se jemu a odeslal ho zase k Pilátovi. (Luk. 23, 1.—11.)

Herodes Antipas, syn Heroda Ukruťného, světák zhyralý, který žil v cizoložství s Herodiadou, manželkou bratra svého Filipa, již mu násilně odňal, chtěl viděti zázraky od Ježíše; a Ježíš na jeho otázky zvědavé neodpověděl, že mlčel, dal ho obléci v potupné roucho bílé a pohrdl jím s celým dvorem svým.

Týž Ježíš, který stál kdysi před Herodem, zde přebývá ve svatostánku ve zdánlivém lístku chleba, a přebývá v něm na očích světa ve statisících chrámech a kaplích po širém okrsku

země, kde jen známo jest jméno křesťanské, a přebývá zde v pokoře nepochopitelné a hájí se ve hrob mlčení už po 19 věků. Ale právě proto, že je tak pokorný, že je tak tichý, tak mlčelivý, pohrdá jím svět zhýralý, svět nevěřící, ano pohrdají jím mnohdy i ti, kteří v něho věří a o sobě sami praví, že jsou dobří křesťané.

* * *

Ve stav svátostný, ve stav pokory a tichosti a mlčelivosti uvádějí Krista služebníci jeho, kněží. Oni z moci Ducha sv. slovem svým stvořují ve způsobách chleba a vína tělo a krev Kristovu, oni jsou strážci Boha ve svátosti, oni jsou hlasateli nauky jeho před světem. A už těmi služebníky Krista tichého pohrdá svět.

Kněz musí býti člověkem vyššího vzdělání; církev sama žádá od něho důkladného vzdělání, světského i duchovního, neboť »rtové kněze mají ostříhati umění«, žádal Bůh už od kněží Zákona Starého u proroka Malachiáše. (2, 7.) Církev za kandidáty kněžství nebere všelikého braku, nýbrž hledá mladíků ve vědách vzdělaných. Co bývá studentů v prvních třídách gymnasií, ale v osmé se jich mnohdy sejde jen desetina: ostatní utonuli, nebyli schopni. A z těch vybraných si vybírá církev budoucí kněze a nebere ani všech, kteří se hlásí. Dokud je student na gymnasiu a studuje skvěle, váží si ho svět a lichotí mu. A když po maturě třeba s vyznamenáním vstoupí do bohosloví a obleče kleriku, svět jím najednou pohrdne: prý zhloupl, chce býti za-bedněným kněžourem, zabil prý v sobě vlohý a rozum a chce býti rozšiřovatelem zpátečnictví a tmy. Je správný ten soud světa? Jděte jen po bytech různých stavů a přesvědčíte se, kde že honem naleznete tolik knih, i knih věd světských, jako v té prosté světničce tichého katolického kněze. Ale musí tak býti, jako za dnů Herodových: Svět Kristem pohrdá, pohrdá jím ve služebnících jeho.

A svět pohrdá i laiky, kteří jsou věrnými ctiteli svátostného Krista, tichého, mlčelivého. Nejde li dnes člověk mladý, ať jinoch, ať panna, s velikým proudem do světa, obětuje-li mladost ne hříchu, ne světu, ne peklu, nýbrž Spasiteli svému, jemuž věk ten vším právem náleží, hledá-li radosti své ne v pochybných a často hříšných zábavách a rozkoších světa, nýbrž v životě poctivém a mravně čistém a u Krista Pána ve věrné službě jeho a v úctě jeho ve velebné Svátosti: ostatní druhové a družky pohrdlivé a s úkosem pohlížejí na něho. I doma u vlastních bratří a sester popelkou bývá taková duše mladá, i sami rodiče horší-vají se na ni, že není k světu a do světa, a mnohé trpké a bo-dlavé slovo je jí ve vlastním domě poslechnouti od těch, kteří by ji měli na světě nejvíce milovati.

V městech a místech továrních bývá viděti i ve všední dny v kostelích dělníky a dělnice před šestou hodinou ranní u stolu Páně. Brzo vstali, snad hodinu cesty ušli, nesnádali jen kousek

chleba si s sebou vzali, aby mohli jít k sv. přijímání a posílili tělo i duši pro den práce chlebem života. Nezůstane tajna zbožnost jejich, vědí o ní bezbožní, a obět, kterou ráno přinesli duši své a Kristu, nekončí východem z kostela, celý den bývá pro ně trpkou obětí pro Krista: surový výsměch a sprosté urážky chladných nevěrců, spolupracovníkův i představených, život jim denně ztrpčuje.

Na poslední hromnice klečel v kostele našem u stolu Páně voják dragoun, v kožíškové uniformě, širokou, dlouhou šavli po boku; už ostatní odešli z kostela a on tam dosud klečel, ruce jako dítě sepiaté a modlil se k tomu Kristu Pánu, kterého v srdci choval. Tak mne to dojalo a připadlo mi: Tak klečel kdysi římský setník v Kafarnaum před Kristem Pánem. Chodíval ten hoch ke mně do školy, a třeba chudý, byl z nejhodnějších, jako čeledín chodíval měsíčně k sv. svátostem, na vojně prý chodí každé dva měsíce a někteří druhové s ním. Dobře vypadal, život vojenský ho otužil, ale vyprávěl, že jakživ na světě nezkusil tolik ústrkův a trýznění, jako za těch několik měsícův na vojně, ne sice od představených, protože službu koná věrně, nýbrž od surových druhů.

A co vystojí dnes úředník, učitel, professor věrného katolického přesvědčení, katolického života. U nás, uprostřed křesťanstva, svět ve služebnících Kristových pohrdá Kristem.

A pohrdají mnohdy Kristem v tajemství oltářním i takoví, kteří míní, že dosti ho milují a dosti věrně jemu slouží. V lekcích kostele jsou oltář, lavice a jiné nářadí tak sešlé a zteřelé, že by si jich žádný z farníků nepostavil do světnice, ani do kuchyně, ani do komory, a lidé přece do toho kostela chodí a je jim tam všechno dobré, vždyť je to jenom kostel. A když prý chce mítí farář lepší, ať si zjedná lepší.

A když už není jiné pomoci a kostel se musí opravovat nebo stavěti nový, jakých to ústrkův a pohrdání zažívá Kristus od těch, které on vychoval a vyvíšil. Jsou ovšem i dnes skoro všude duše obětavé, které by všechno obětovaly pro Boha a dům jeho, ale takových duší hrdinných je jen pořídku a mnohem více je těch, kterým za těžko připadá každá i malá obět pro dům boží, který přece není jen farářův, nýbrž především jejich. A jakých starostí, pokořování, ústrkův a bezesných nocí zažije kněz, jemuž jest prováděti opravu nebo stavbu, toho svět nikdy neuvěří a nezví zde na zemi, až jednou na soudě božím poznají farníci ty oběti, které kněz jejich přinesl pro Krista Pána a duše jejich. A kdo ničeho nedají, obyčejně křičívali nejvíce, a kněz se všechno doví, a není z kamene, má také srdce lidské a bolí ho, když za horlivost a lásku klidí s Kristem Pánem nelásku a pohrdání.

Nemnoho radostí má dnes kněz horlivý na světě. Ale jednou z největších a nejčistějších těch jeho řídkých radostí jest, když po úmorné práci ve zpovědnici přistoupí k oltáři a slouží mši sv., při které s dušemi očištěnými má slaviti večeři Páně. I já ta-

kovou radost mívám a po celou mši sv. se těším a jaksi ani dočkáti se nemohu onoho okamžiku, až ze svatostánku vyndám ciborium a velikému zástupu oveček budu podávat chleba života. A ty duše mají as při té mši sv. týž pocit a rovněž se těší a nemohou se dočkáti hostiny lásky. Ale jsou duše v témž kostele, které to bodne a zlost v nich vzkypí, když vidí otvírat svatostánek, horší se, že ta mše, beztoho jim dloubá, ještě se více prodlouží. Nač prý ti lidé k tomu přijímání pořád běhají, beztoho prý nejsou lepší než ostatní. A mrzutě za mše sv. odcházejí z kostela, jako ten Jidáš do temné noci utkal z večeřadla na Sionu. A našla se i duše křesťanská, která jiné, horlivější, zlostně pravila: »Jak tě tam zase u té mřížky uvidím, uvidíš, co učiním!« — Kristus pohrdaný . . .

A ne z trpkosti, nýbrž ve vši lásce upozorňuji naše muže: jsou mezi nimi takoví, kteří horlivě chodí do kostela, ale promeškali jednou velikonoční přijímání; ani už sami nevědí, jak se to stalo. A jak jednou nepřišli, potom už nechodí po léta. Bojí se světa; připadlo jim: »Loni jsem nebyl, lidé v kostele všechno pozorují, jak mne uvidí, hned si pomyslí: Loni nebyl, ale už zase činí pokání.« Ale je snad hanbou, činiti pokání? Dojista není. A přece se za ně mnozí stydí, bojí se řeči světa, vyhýbají se Kristu a pohrdají jím.

A jsou mužové hodní a řádní, ale neodvažují se hlásiti ke Kristu, leda jednou za rok o velikonočních. »Co pak by lidé řekli, já a pořád běhat k přijímání, vždyť by mně říkali »modlák, pobožnístkář, kostelník«, vždyť by mně veřejně v hospodě vyčetli, že chci Pánu Bohu nohy ukousat!« A zatím cítí sami takovou touhu po oltáři, že jim tak líto, když žena a děti jdou, jenom oni ne, a sami to říkají, ale dodávají: »Šel bych rád, ale bojím se lidských řečí.« A přece zvláště mužů týkají se milá slova Krista Pána: »Pojďte ke mně všichni!« Vždyť on právě muže tímto tajemstvím lásky vyznamenal, mužů on si u oltáře zvláště často přeje, vždyť jim toto tajemství lásky odevzdal: při večeři poslední nebyla ani svatá Matka jeho, jenom sboru apoštolů podal tělo a krev svou, jenom muže volá za kněze, služebníky a strážce tohoto tajemství, jenom muži mají přístup k oltáři, vždyť ani služby prostého ministranta nesmí zastávati žena. Ne hanbou, nýbrž největší ctí jest hlásiti se k nebeskému Králi, sloužiti jemu a často ho v srdce přijímati; a přece vidíme v katolických kostelích často opak toho: syny vychoval a vyvýšil a oni pohrdli jím . . .

Ba až na smrtelné lůžko a až na práh ponuré, strašné věčnosti chodí za Kristem pohrdání křesťanů. Jak se někteří nemocní brání zaopatření: vždyť prý s nimi není ještě tak zle, a jaké to bude pozdvižení, až uvidí lidé jíti kněze k nám zaopatřovat? A stojí to mnohdy proseb i slz, než takový křesťan svolí, aby přišel kněz. A kolikrát už přichází pozdě! Což pak to zaopatřování zabíjí? Vždyť ten Kristus Pán není ukrutník, vždyť on lékař pro duši i tělo, vždyť on sama láska; proč bychom se ho

měli báti, jím pohrdati a stále hleděti a uvažovati, co řekne svět? Vždyť ten svět nás beztoho nemiluje, nás si neváží, on srdce pro nás nemá, on na věčnost s námi nepůjde, on u hrobu nás opustí a brzy navždy zapome na nás . . .

* * *

To jsou jen chabé a slabé ukázky onoho smutného zjevu, kterak Kristus Pán dnes v tajemství oltářním je Spasitelem pohrdaným.

A proč vlastně svět jím tak pohrdá? Protože nemá živé víry, protože nechce živě a pevně a nezvratně uvěřiti, že v tom kousku chleba na oltáři jest pravý, živý Bůh-člověk. Vždyť často můžete slyšeti a čísti sprosté rouhání: vysmívají se nevěřící nám věřícím a nazývají Svátost oltářní »pečeným pámbičkem«. »Čemu nerozumějí, tomu se rouhají.« (Jud. 1, 10.)

Tak za těžko jim přichází víra v toto vznešené tajemství, a přece Kristu; Pán proto tak nevýslovně k nám se snižuje, aby jen lásku naši získal. Kdyby ve slávě a moci své božské zjevoval se nám, ani bychom nesnesli pohledu toho a hrůzou bychom umřeli, a kdo by neumřel, hrůzou by se neodvážili předstoupiti ke trůnu jeho božské velebnosti. A proto Kristus Pán z útrpnosti a lásky k nám tak bezměrně se snižuje a skrývá svou osobnost a velebnost v kousek chleba, obyčejného denního pokrmu, aby se ho nikdo nebál, žádný člověk, ani ten nuzný žebrák, který žije z almužny chleba, ani to dítě utlé, které se chvěje už při pohledu přísném . . .

Když tedy Bůh náš tak hrozně snižuje se k nám, uznejme lásku jeho, nepohrdejme jím, s láskou a důvěrou přistupujme k pozemskému trůnu jeho milosrdenství, rádi choďme k němu, vždyť nikde na světě větší lásky nenajdeme, nežli v tom Srdci Ježíšově. Nestydme se za Krista: neohroženě se hlasme k němu, pokorně jej uctivejme; s láskou, jaké jen jsme schopni, často jej v srdce přijímejme! Vyznávejme jej zde na světě, kde je tak pokorný a milý, abychom nemusili hrůzou trnouti před ním, až v den soudný přijde v oblacích, provázen vojsky nebeskými, jako Soudce hrozný! Amen.

Kristus ponížený.

»Sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka, ku podobenství lidí učiněn a ve způsobu nalezen jako člověk. Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to k smrti kříže.«
(Filip. 2, 7.—8.)

»Nebesa vypravují slávu boží, a díla rukou jeho zvěstuje obloha. Den dni vypravuje slovo to a noc noci oznamuje to umění« (Ž. 18, 2.—3.), t. j. den po dni a noc po noci osvědčují moc, moudrost a dobrotu boží.

Ale pokoru boží, pokoru z nesmírné lásky k lidem, vypravuje dílo výkupné Pána našeho Ježíše Krista, Syna božského, a pátka na toto dílo výkupné, tajemství oltářní.

Ano, zrovna zmařil se Syn boží, když opustiv slávu nebes stal se člověkem podobným nám. Prach a popel jsou všichni lidé, trocha hlíny zemské, a přece je rozdíl mezi nimi, jsou vznešení a nízcí, bohatí a chudí; někteří žijí v hojnosti, pohodlí, zrovna jakoby v ráji, a mnozí sotva mají tu skývu chleba, bídně vlekou se životem. A Syn boží pro svůj pobyt pozemský zvolil život chudých, nízkých, pohrdaných. V cizině, ve skalním chlévě, přišel na svět chuději, nežli dítě největšího chudáka.

Chudě žil, že neměl ani kam by hlavy složil. V největší chudobě a hanbě umřel. I nuzné šaty, které mu зробily pracovitě ruce panenské Matky, před smrtí mu vojáci s těla strhali a o ty šaty krvavé kostkami se dělili. A na dřevo hanby jej přibili, jako zločinec na něm umíral, proklet od vlastního národa, proklet a nenáviděn od knížat a kněží jeho. I po smrti ten chudobný a pohrdavý Ježíš nalezl poslední odpočinek ve hrobě cizím, v zahradě Josefově pod Golgotou.

•Sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka, ku podobnosti lidí učiněn a ve způsobu nalezen jako člověk. Ponížil sebe samého, učiněn jsa poslušným až k smrti, a to smrti kříže. •

A krvavou obětí gologotskou a celé Kristovo dílo výkupné na oči nám denně staví nekrvavá obětí Nového Zákona. V ní máme zase před sebou téhož Ježíše, který se za nás ponížil před věky v zemi svaté. A ten, který se za nás tolik ponížil, když v těle smrtelném na zemi žil, ten dále a snad ještě více se ponížíje i dnes, kdy oslaven v nebesích bere odměnu za krvavé dílo spásy, ponížíje se za nás zase zde na zemi, v tisících chrámech v nevystihlém tajemství oltářním.

Prosté způsoby chleba a vína kryjí tělo a krev jeho, jsou šatem Krista Pána oslaveného, který na oltáři denně se obětuje, který ve dne v noci po dlouhé věky v hostii svaté mezi námi přebývá. Když na světě žil, měl aspoň podobu člověka, ale v tajemství oltářním bere na sebe podobu chleba, věci mrtvé, neliší se na pohled od obyčejného chleba, jako věc mrtvá, všedně prostá jeví se našim zrakům.

Kousek chleba, jaká to obyčejná, mnohdy i pohrdaná věc! Volají-li děti, že mají hlad, a chce-li jim matka dáti jenom chléb, nerady to mnohdy slyší, rády by něco lepšího. I ten žebrák mnohdy chlebem pohrdá. Chleba dostane všady, a mnozí žebráci mívají dnes často sucho v hrdle a raději mají peníze, a dostávají-li pořád a pořád jenom chléb, s reptáním jej mnohdy berou, a jak se před nimi zavrou dveře, položí tu skývu nebo krajíc na práh nebo na plot a bručíce odcházejí. Nestojí o chléb. A právě způsobu toho chleba, mnohdy pohrdaného, bere na sebe Kristus a v podobě věci mrtvé, pohrdané, obětuje se za nás a v té podobě přebývá stále mezi námi.

Když kněz, poživ sv. hostie, má přijímati nejsv. krev, bere

do ruky patěnu a stírá jí korporale, by sebral drobečky, které snad po sv. způsobě chleba na něm zůstaly; neboť i v nejmenší částce sv. hostie jest přítomen celý Kristus Pán. A bývají na patěně potom malounké drobečky, nevíť kněz, jsou-li ze sv. hostie či to jen prach, a stírá je do kalicha. Tak se snižuje boží Syn, že prachu podoběn se stává, že od prachu nelze rozeznati těla jeho. Takové pokory nechápe člověk, tak se dovede snížiti jen Bůh.

A zdálo by se, že už ve větší propast pokory a nízkosti nemůže se skloniti Syn boží, ale lidská zloba o to se stará, by poškozen byl ještě hlouběji.

Co bylo už na světě kacířstev a náboženských válek, a co kostelů za nich bylo vyloupeno a vypáleno, a kolik sv. hostií vyráno z vypáčených svatostánků, a bezbožní šlapali po nich a v místa nečistá je házeli. I dnes lze často slyšeti a čísti o hrozných svatokrádežích: lidé hrabiví loupi ze svatostánků zlaté a stříbrné monstrance a kalichy, nádoby posvátné berou s sebou, svaté hostie jako věc bezcennou odhazují. A Kristus Pán to trpěl a trpí zmaňuje se a ponižuje se.

Dnes ve Francii a Portugalsku okrádají zednářské vlády ve jménu zákona a svobody církev, berou jí statky, kostely a pustoší svatostánky, a z kostelů, které se prodávají i za jediný frank, dělají skladiště, tančírny a nálevny a na oltářích čepují víno a kořalku. A Kristus Pán to trpí, nechává se ničiti, matiti z lásky k hříšným. — Když ve Francii v jednom kostele spisoval vládní komisař inventář, došlo také na krásný, umělecký kříž a zástupce vlády tázal se uštěpačně: »Zač pak by tak stál ten Ukřižovaný?« A ze zástupu ozvala se jedna dáma: »Za třicet stříbrných.« A hned umkl zednářský pochop.

Není místa posvátného na zemi, kam by se neodvážila lidská zloba, by potupila Krista v tajemství lásky. Roku 1908 vídeňský jeden doktor, Žid, se ženou a švakrovou vetfeli se v Římě až do kape sixtinské na mši sv. Otce. A když přítomní katolíci šli k sv. přijímání, i ti tři Židé šli a přijímali a švakrová doktora vyplivla sv. hostii na zemi a upadlo tělo Páně pod nohy bezbožných. — A nezdědka bývají dnes [ve vyšetřování studentů] kteří po přijímání sv. hostií vyplivují, zneuctívají, i do ní střílejí. A Kristus Pán ke všemu mlčí, nechává se ponižovati, zmaňovati z lásky k hříšným. Netrestá, čeká, až by snad bezbožní se obrátili a živi byli.

A když chodívá kněz s Pánem Bohem, často vídati mu jest snižování toho Boha, kterého na prsou nese, leckterý katolík ani neklekne, ba ani nesmekne. A v městě slyší kněz mnohdy od kolemjdoucích slova rouhání a veřejného posměchu a strážníka musí volati na obranu toho, v jehož moci jest všecek svět. A jsou města, kde kněz ani veřejně zaopatřovati nesmí, a je tak i v naší katolické Vídni, a potají, v obyčejném šatě, třeba ve tramwayi nese Hospodina, Boha zástupů, nebeského lékaře, k nemocným.

A pojďme do kostelů, kde přibyték Boha nejvyššího, i tam on musí zakoušeti tolik pokořování a ponížení. Bývá ten dům boží takový nečistý, zaprášený, sešlý, a roucha posvátná chatrná, snad i roztrhaná, a prádlo špinavé, pomačkané, a není duše milosrdné, která by obětovala něco na okrasu domu božího, není rukou obětavých, které by jej očistily, není rukou zbožných, které by oltář ozdobily, květinami okrášlily, ba snad ani ten kněz srdce k němu nemá a nechává ho tam ve dne v noci v nízkosti a pokoření.

A jaký bývá kostel, takové bývá obyčejně i srdce farníků : v neděli kostel poloprázdný a když přijímá kněz, svatostánek zůstává zavřen, nikdo nepřijímá s ním, nestojí o Krista, raději nežli Boha lásky mají ďábla a hřích, opuštěn je tam Kristus v oběti svaté a tím více se tam slouží ďáblu; kde v kostele oltář a svatostánek opuštěn, tam venku v obci bují nepravost a nemravnost.

A Kristus Pán mlčí po všechny věky, co tam přebývá, ani slovo výčitky nebo stesku nevyšlo z jeho úst, on trpí, snižuje, zmaňuje se z lásky k hříšným.

* * *

Však nebude tak vždycky, nebude tak věčně. I jeho ponížení skončí, i jeho mlčení konec vezme. Vyjde z těchto pozemských chrámů a opustí je navždy a ohněm sežehne všecku zemi naši a v popel obrátí svět. A vzkřísí Kristus na tom obrovském spáleništi a na tom světovém hřbitově všechny lidi a shromáždí je andělé k soudu. A ten Kristus, dnes ponížený, kterého nám zde, v údolí slz, halí rouška chlebová, bude státi před námi jako soudce a král velebnosti hrozná. I spravedliví, své spásy jistí, kteří už dříve v nebi patřili naň v nevýslovné slasti, trásti se budou, vidouce Krista soudce. I nás, kteří zde stojíme, hrůza tehdy pojme, až tváří v tvář státi budeme před Kristem soudcem. Dežž Bůh, aby to nebyla hrůza věčného zatracení.

Pamatujme stále na tento hrozný soud a dle toho se chovejme ke Kristu zde na zemi, ke Kristu tichému, poníženému; dle toho také žijme. Že on tak ponížený, tak tichý, tak milý, laskavý a dobrotivý, proto my tím pokorněji klaňme se jemu, slušně, svatě se chovejme v domě jeho. A komu Bůh dal statky, neskrbli, nelakot, dávej Pánu úroky z toho, co on ti dal, dávej k okrase domu jeho. Na věčnost s sebou ničeho nevezmeš, leda cos učinil ke slávě boží.

A každý může něco učiniti pro dům boží a ke cti Krista Pána svátostného. Kdo ani haléře nemá, má aspoň zdravé ruce a práci dobrovolnou v domě božím, pro dům boží může přispěti k oslavě Pána domu toho. I ruka dětská, slabá, může natrhati kvítek, může pěstovati v oknech nebo v zahrádce květinu a krásiliti jimi pozemský trůn boží. I ta ruka malá, slabá, může šíti pro kostel, šíti šatečky Ježíškovi, který bývá mnohdy tak zanedbán,

opuštěn, zapomenut. I ten žebrák chromý, slepý, ten mrzák ubohý může oslavovati dle svého způsobu svátostného Boha : modliti se zde k jeho oslavě, modliti se za obrácení hříšníků, které Srdce Ježíšovo tolik miluje. A ti lidé staří nad hrobem, kteří, jak sami říkají, už sami k ničemu na světě nejsou, mohou aspoň na mši sv. sem se dobelhati a oslavovati Ježíše poníženého, usmířovati jej, často v srdce svá jej přijímati, aby jim byl na brzkém soudě Soudcem milosrdným. A ty stařenky, co opatrují dítek malých, za dne sem s nimi mohou přijíti, donášeti ty miláčky Ježíšovy sem k jejich božskému Příteli, aby jim žehnal a v nich žehnal celému domu.

Ó vizme a poznejme všichni, koho tu máme v tom tajemství oltářním, milujme a uctívejme Ježíše poníženého v tajemství jeho lásky zde na zemi, a on, až přijde soudit všech i nás, ne hrůzou věčnou děsiti bude nás, on za lásku naši, kterou jsme prokazovali jemu poníženému, povýší nás na nebeský trůn slávy a dá nám korunu blaženosti věčné. Amen.

J. Ocetek.

LISTY VĚDECKÉ.

Hmotné poškozování křesťanského lidu špatným tiskem.

(Pokračování.)

IV. Bankovní podvody.

V únoru r. 1909 varovala sama bursovní komora vídeňská před liberálním tiskem, když vydala vyhlášku: »V posledním čase množí se případy, že v denních listech jsou uveřejněny inseráty, ve kterých se odborní a zkušení rádcové obecnstvu vtírají a vybízejí je slibnými frázemi k bursovním obchodům, ze kterých prý veliký, ba nesmírný zisk kyne. Bursovní komora pokládá za nutno uvést i ve veřejnou známost, že všem návštěvníkům vídeňské bursy dryáčnická a obchodní cti nedůstojná oznámení přísně zapověděna jsou. Zároveň podotýkáme, že annonce toho druhu nejsou ničím jiným než tenaty, do nichž podvodníci hledí nezkušené nalapati.«

V r. 1908 upozornila »Reichspost« na bankovní podvody, kterých se dopouštěla firma »Paris and London Exchange«, a strbla jí škrabošku s tváře. Firma ta pracovala ve všech rakouských zemích a nakradla z kapes křesťanského lidu statisíce.

»Neue Freie Presse« měla r. 1909 následující inserát: »Deset tisíc a více v krátkém čase lze vyzískati na jistém cenném papíře nejlepší jakosti. Zvláštní informace. 2000—3000 K stačí. Po případě převezmu za malou část čistého zisku provedení obchodu. Přísná solidnost zaručena.« — Ovšem bylo vše pouze podvodem.

Milliony jsou tímto způsobem katolickému lidu vydírány!

V. Bursovní manévry.

Nezřídka jsou vymyšleny sensační zprávy za tím cílem, aby přivodily náhlé poklesnutí cenných papírů na bursách, čímž opět hlavně křesťanský lid bývá poškozoven. »Corriere Israelitico« v Terstu

rozšířil r. 1908 zprávu, že prý císař německý Vilém na ostrově Korfu těžce onemocněl; spolkl prý rybí kůstku a jeho okolí jest velice znepokojeno. Na tom nebylo ovšem ani zbla pravdy; zpráva neměla jiného účelu, než aby nahнала strach majitelům cenných papírů, by se jich kvapem a se ztrátou zbavovali.

V dobré paměti ještě jsou poplašné zprávy, které v zimních měsících r. 1912 soustavně o zdraví a těžkém (prý) onemocnění našeho císaře pána v německých novinách říšských rozšiřovány byly; účelem zpráv těch bylo jen to, aby naše rakouské papíry ztratily na ceně a lacino byly prodávány. Diplomacie byla nucena vším úsilím zprávy ty za vyhlané prohlašovati.

Za našich časů leckterý svobodomyšlný orgán pronajímá své sloupce bursovními spekulantům a úvodníky a klamnými zprávami podporuje bursovní švindly. Ostatně tyto rafinované podvody dějí se již dávno. V letech šedesátých minulého století koupil moderní Krösus Rothschild v Paříži severní dráhu a vydal na ni akcie. Aby je co možná draze zpeněžil, podplatil všechny větší listy a stanovil opravdový tarif: za oznámení v denních zprávách obdržel list pět akcií. Za oznámení uprostřed listu dvacet akcií a za úvodní článek 50 akcií. Noviny vychalovaly akcie o překot, akcie stoupaly a šly na dračku. Když pak Rothschild všechny rozprodal, klesly na poloviční cenu. Rothschild a jeho pomocníci shráblí pěkný výdělek — maličkost 500 millionů korun! Kolik tisíc lidí, kteří se novinovým huňbugem dali svést, přišlo o své krvavé peníze!

Cosí podobného — ale v menším měřítku přihodilo se také u nás v Rakousku s tak zvanými „Škodovkami“. Škodovy závody u Plzně jsou majetkem akciové společnosti, která v nich uložila 25 mill. K; nominální hodnota 1 akcie obnáší 200 K. Škodovy závody lijí též děla, a obdržely ovšem od rakouské vlády slušnou objednávku. Toho se zmocnila spekulace a vyhnala akcie do neobyčejné výše. Noviny nestydaté spekulanty podporovaly, a tak se stalo, že v prosinci r. 1910 akcie stály již dvakrát tolik, 420 K. Začátkem března 1911 stouply na 500 K, v druhé polovici března na 600 K, začátkem dubna na 700 K a koncem dubna znamenaly dokonce 837 K. Akcie, jejichž celkový obnos činil 25 mill. korun, měly nyní cenu třikrát takovou, na 75—80 mill. korun. Najednou počaly rapidně klesati, 21. dubna v několika minutách klesly na 730 K, a budou ještě dále klesati. Mnoho tisíc lidí bylo o svůj uhospořážený groš opět okradeno!

VI. Spekulace s lidskou ješitností a s nadějemi na výhru.

Úžasným způsobem jest lehkověrné obecnstvo vyssáváno od nesevědomitých podvodníků, kteří spekulují s ješitností lidskou, hlavně s marnivostí ženskou.

Která pak dívka neb panička nechce býti hezkou? Která nechce míti krásnou postavu? Tu čtou v novinách na tucty inserátů, kterak dosáhnouti bujného poprsí, kterak hubené mohou se státi tělnatými, příliš tlusté hubenějšími a pod. Pasty, mýdla,

krémy, výtažky, masti, pudrové prášky a Bůh ví, jak se všechny ty prostředky nazývají, kterými moderní lidé pečují o krásu svého těla — to vše doporučují židovské listy. Kdo by zazlival paničce nebo dívce, chce-li býti hezkou a zvláště je-li krásy možno dosíci pouze za 10 K? Kupují tedy doporučované prostředky. Po prvé jim nic nepomohou — ale nic nedělá skoků — proto se zkouší prostředek po druhé, po třetí, po desáté, několik desítkorun již na to padlo, ale mladistvá krása stále nepřichází. Nesčíslné tisíce byly úplně bezcennými přípravky prostě oklamány.

U mužů není tomu lépe. Někteřému mladšímu muži záhy se začíná blýskati hlava — ukazuje se povážlivá pleš. Ale pan doktor by před světem vypadal rád pořad mladounce. Noviny doporučují plno zázračných prostředků pro vzrůst vlasů, balsámů, tinktur, vodiček na vlasy, pomád atd. V nejnovější době vychvalují noviny ve všech toninách nejzázračnější prostředek »Energos«, který však má tu vadu, že rakouská vláda před ním již dvakrát varovala a jej za bezcenný, ba škodlivý prohlásila.

Aby lidé byli upokojeni, kdyby se v nich snad při čtení inserátu ozvaly pochybnosti, bývají k inserátům připojeny obrazy: Anna Csilagová se 180 cm dlouhým vlasem; holý muž — a týž s bujným vlasem; hubená paní a táž jako růže v rozkvětu; ošklivě tlustá dáma a táž v přiměřených proporcích — tím má býti povážlivějším čtenářům inserátu dodáno chuti.

Kolik millionů vynesla tato spekulace s lidskou hloupostí — či pardon marnivostí — nedá se ani přibližně zjistiti; že však obchod musí se velmi dobře vypláceti, jest vidno z četných a stále nových a nových inserátů toho druhu. Židovská žurnalistika podává podvodníkům ochotně své ruce.

Právě tak je tomu s *losy*. Přemnozí lidé očekávají okamžik, kdy se na ně štěstí pousměje; nějaká výhra by jim pomohla a ulehčila těžké živobyti. Jaký div, že se chápou nabízené příležitosti. To vědí dobří přátelé křesťanského lidu a proto ve všech novinách nabízejí losy na splátky. Není většího zlodějstva nad toto. Los, který má nepatrnou nominální cenu, vyžene se na burse hodně vysoko a jeho kursovní cena obnáší mnohdy dvakráte i vícekrát více, nežli hodnota nominální. Tak na př. los uherské basiliky má nominální hodnotu 5 zl (10 K) a stojí skoro 4krát tolik, totiž 38 K 60 hal., uherský červeného kříže za 5 zl. stojí 49 K 75 hal., rakouský červeného kříže za 10 zl. stojí 72 K 35 h. A tento troj-, čtyř- a pětinasobně vyceněný papír se prodává na lichvářské splátky, tak že los rakouského červeného kříže přijde až na 80 a více korun, a prosím, tento papír úroků nenese. Kdyby si kupec toho losu peníze uložil, měl by úroky a v čas potřeby by mohl sáhnouti k penězům, los však musí v čas nedostatku zastaviti, vysoké úroky platiti, nad to mu nikde nepůjčí více než co obnáší nominální cena losu — zase jen ty známé pijavice křesťanského lidu těží z tohoto splátkového obchodování losy. Aby nezkušení byli omámeni, líčí se naděje na výhru hodně křiklavě: Každý los musí vyhráti — ovšem třeba nominální hod-

notu, to však židovské obchody a noviny zamlčí. Kdo se ve věci dobře nevyzná, snadno podlehne tomu lákání nesvědomitě reklam, kupuje losy na splátky; za nějaký čas — po letech jest los tažen a šťastný výherce, který dal za los na př. 80 a více korun a po léta nebral úroků z toho obnosu, nedostane ani čistých 20 korun. Je třeba, aby obecnstvo opět a opět před podvodem s losy na splátky varováno bylo. Ze jest ještě mnoho neprozřravých lidí, kteří se chytí na naději vyhrátí veliké obnosy, vidno z toho, že ve všech novinách židovských a liberálních inseráty toho druhu se jen hemží.

(Dokončení.)

Hlavní pravidla biskupa Kepplera pro časová kázání.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem., farář v Holišově.

První homiletický kurs konal se od 13. do 15. září 1910 v Ravensburgu poblíž jezera Bodamského za veliké účasti z Rakouska, Německa, Švýcarska. Dr. Pavel Vilém z Kepplerů, biskup v Rottenburgu ve Württembersku, měl při tom tři přednášky o kázání přítomnosti. Na základě těchto tří přednášek vydal knihu: Homiletické myšlenky a rady, v níž obsah těchto přednášek šíře vykládá.

Základem těchto přednášek a celé knihy jsou tato hlavní pravidla pro časová kázání:

1.

Časové jest kázání, když dnešnímu lidstvu spasitelnou pravdu Kristovu úplně a nezkráceně hlásá, při tom stálý ohled má na dnešní kulturní poměry a na duchovně-mravné rozpoložení (disposici) posluchačů, když používá při tom příhodného a prospěšného, odstraňuje protivné a nepřátelské, zvláštní důraz klade na to, co jest právě nyní potřebné.

Z této snahy samo sebou vyplývá, i když se vzdalujeme každé vášně po novotě, *nutnost kázání dle obsahu a formy nově utvářeti* a nepoškoditi podstatu jeho, stanovisko víry a obsah věčnosti.

2.

Nynější *vysoký stav školního vzdělání a vědy* prospívá i kázání. Ale také vyžaduje od kazatele více než kdy jindy, aby o náboženských a mravních pojmech a názorech lid správně a s úplnou jasností poučoval a při tom se školního tónu vystříbal. *Proudy víře nepřátelské* stále ještě stoupající nutí sahati ke zbraním apologetiky; hlavní věcí však jest a vždy zůstane náboženskou pravdu kledně (positivně) podati; světlo bojuje proti tmě již tím, že svítí.

3.

Sociální hnutí vysoko jdoucí nevyžaduje sociálního kázání, nýbrž kázání křesťanské spasitelné pravdy. To však má také dle

možnosti okolností osvětití spletité sociální otázky a poměry, sociální význam křesťanského učení a životního pořádku ukázati, práci zušlechťiti, dělníky vychovávatí, věřící sociálně-ethicky vzdělávati, cit sociální zodpovědnosti ostřiti.

4.

Individualistický ráz, *kultura osobnosti* v přítomnosti neukládá kázání nových úkolů, nýbrž jen přirostřuje a také v jistém smyslu usnadňuje hlavní jeho úlohu, o duši pečovatí a k péči o duši přidržovatí, Krista jako nejvyšší ideál osobnosti, a v následování Krista ukazovatí jedinou cestu ke skutečné výši ducha, k svobodu ducha, k vládě ducha.

5.

Čilý zájem o ethické a paedagogické otázky, *snahy ethické kultury*, jakož i na druhé straně nepopíratelný úpadek veřejné mravnosti nutí nás, bychom se zcela zvláště svědomitě obrátili *mravoukou v kázání a mravoučným kázáním*.

Když pouze pfišně budeme poslušnost požadovatí, když budeme pfi kázání a povinnosti lidu diktátorsky předkládatí, ničeho nepořídíme. Důležité jest: důkladně je odůvodniti, *k svobodné poslušnosti lid* vychovávatí, činné i trpné ctnosti stejnoměrně zdůrazňovatí, přirozených základů jakož i nadpřirozených hodnot, sil, cílů křesťanské mravouky využítkovatí a na ně ohled brátí, na půdě skutečného života pevně státí a k věčným hvězdám křesťanských ideálů stále pohlížeti.

6.

»Potěšujte, potěšujte lid můj!« (Is. 40. 1.) *Kažme s radostí a kažme radost.*

7.

Důležitější a jistější než všechna homiletická pravidla jest *vnitřní pravidlo* (regulativ): *čistý úmysl*, který při pojmání úřadu kazatelského a při skládání každého kázání ve shodě se udržuje s duchem a cílem poslání a všechno vynakládá, aby v každém kázání *své nejvlastnější a své nejlepší podával*.

Chťti jen dojem dělatí, sobecké cíle neb též jen vedlejší cíle poškozují účinek, podrývají vyšší síly, falšují pathos, kazí kázání a povahu.

8.

Pochybovačný duch, *realistický základ*, jisté zakrnění a zanedbání moderního člověka na mysli vyžadují opatrnosti a obezřelosti při užívání *pathosu*. Úplně se ho vzdátí bylo by nechati ladem ležeti řečnickou základní sílu. Ale každého falešného, afektovaného, neodůvodněného pathosu v kázání a přednášce třeba se varovatí.

9.

Forma kázání vyžaduje mnoho práce a dalšího snažení bez omrzení. Nebudme s koncepty spofiví! Sloh má nésti pečeť

pravdy, přirozenosti, jednoduchosti. Této snaze není žádnou překážkou, nýbrž velikou pomocí nauka řečnická (rhetorika), když jí řádně pochopíme a řádně jí užíváme.

10.

Jak dlouho má kázání trvati? Obyčejně půl hodiny a ne více. Prostředek, abychom tuto časovou míru nepřekročovali: lepší příprava. Nudné jsou jmenovitě dlouhé úvody a závěry, které amen nenalézají.

11.

Přednes: hlavní věcí jest, aby každý kazatel si uvykl sama sebe poslouchati, svůj přednes kontrolovati, kritisovati a stále zlepšovati. Základní požadavek jest správná a srozumitelná výslovnost. Dále žádná nepřirozená jednozvučnost (monotonie) a stejnozvučnost (isotonie), nýbrž *povznesený tón konverzační*, s odlišováním a dynamickým odstihováním hlasu obsahu odpovídajícím.

12.

Úplně nemístná, nečasová jest kazatelská únava a pessimismus. *Parrhesii* (fiducia), důvěru, pokládejme za apoštolskou ctnost!

Katechetská hlídka.

(Nová osnova vyučování náboženství ve vídeňské arcidiecesi. — Nové katechese pro primokofity a primokomunikanty od Jana Ev. Pichlera. — Slavné obnovení křestního slibu při prvním sv. přijímání.)

Novou provisorní osnovu vyučování náboženství mají ve Vidni; osnova platí již pro běžný školní rok. Pěkná knížka velikého oktávu o 87 stranách (50 hal) obsahuje tři díly:

1. *Úvod*, který pojednává 1. o účelu náboženského vyučování, 2. o trojím odvětví (systematické, historické a liturgické vyučování), 3. o třech stupních vyučovacích (Unterstufe: 1.—3. školní rok; Mittelstufe: 4.—5. školní rok; Oberstufe: 6.—8. školní rok), 4. o úkolu osnovy, 5. o úkolu katechetově, na němž se hlavně požaduje trojí: aby navedl děti řádně k modlitbě, k návštěvě mše sv. s porozuměním a k přijímání sv. svátostí.

II. díl obsahuje dvě tabelky, v nichž jest rozděleno učivo dle školních roků. První tabella vykazuje učivo pro úplnou pětiletou školu obecnou a trojtřídní měšťanskou, druhá pro různé kategorie škol (jedno—dvojtřídní atd.). Nám je poněkud podivno, že prvnímu a druhému školnímu roku jest vyměřena týdně pouze jedna hodina vyučovací, na dvě týdenní půlhodiny rozdělená. K tomu bylo častěji i u nás poukazováno, že v první třídě vyučovati náboženství celou hodinu jest velice obtížno.

V *III. díle* jsou vypracované osnovy pro jednotlivé třídy na každou hodinu (lekcí), avšak připomíná se, že tyto osnovy nemají rázu závazného, nýbrž že jsou spíše pouze příkladem,

v jakém duchu by osnova všeobecně látku předpisující do podrobnosti prováděna býti mohla.

Na konec jest připojen seznam všeho, čemu děti v jednotlivých třídách z paměti učiti se mají, a připomíná se, že seznam obsahuje maximum co by se od dětí žádati mohlo —

Na osnově, kterou pracovalo 15 odborníků katechetských, chválíme, že již v nejnižších třídách pracuje přípravně k přijímání svátostí, že se staví na základ historický, stále přihlíží k církevnímu roku a konečně že *nežádá příliš mnoho*. Tak na př. *ve čtvrté třídě* z katechismu jest probrati první a druhý díl, ze čtvrtého dílu pouze stať o svátosti oltářní a pokání (o nichž se ovšem děti učily již ve třetí třídě, kde osnova předpisuje nej-jednodušší [»einfachster«] vyučování o sv. zpovědi a o sv. přijímání bez teologických definicí a distinkcí). *V páté třídě* jest probrati třetí, čtvrtý a pátý díl katechismu, ve čtvrtém dílu jest však vynechati učení o Svátosti oltářní a pokání. V obou třídách jest biblickou dějepřevu příležitostně opakovati, některé články ze života a umučení Pána Ježíše přibrati; k církevnímu roku jest stále přihlížeti a příslušné liturgické výklady před jednotlivými svátky činiti, písně a pobožnosti vyložiti.

Přirovnáme-li k tomu požadavky naší pražské osnovy náboženského vyučování z r. 1899 pro čtvrtou a pátou třídu pěti-třídní obecné školy, poznáváme, že osnova vídeňská velmi mnoho slevuje, skoro na polovici. Jsou v ní prováděny nejnovější zásady katechetské. Osnova vídeňská sama předchází dosavadnímu stesku, že osnov nelze dodržovati, poněvadž příliš mnoho žádají; ani nejsvědomitější katecheta nemohl požadavky osnovy vyplniti, a ani vikáři při zkouškách nemohli se osnovami řídit; namnoze se přihlíží k tomu, co pro děti jest nejdůležitější a to dle místních poměrů upraveno.

Osnova vídeňská drží se principu: Vyučování dějž se po třídách, ne po odděleních. Kde má třída více oddělení, má kněz hleděti všcky děti přiměřeně zaměstnati. Také zaveden na stupni středním a vyšším, pokud se katechismu týče, dvouletý kurs, na jednotlivých školách dokonce kurs tříletý. Osnova zcela správně odůvodňuje toto opatření, že odečtou-li se hodiny potřebné na přípravu k svátostem, na výklad svátků, zbude pouze asi 40 hodin na ostatní; proto jest učivo katechismu rozvrženo na dva, respektive tři roky. Námitce, že některé děti některých pravd nikdy neuslyší, čelí osnova tím, že praví: V jednotlivých školách sedí dítě osm let, ergo . . .

I to jest chváliti, že osnova jest zavedena prozatímne na zkoušku, jak se osvědčí.

Při sestavování této osnovy byl Jan Ev. Pichler jedním ze členů komise, a může jistě říci »quorum magna pars ego fui«. Proto brzy po publikaci osnovy, k ní přihlížeje, vydal *nové katechese k primokonfitentům a primokomunikantům* s názvem »Erstbeicht- und Erstkommunionunterricht für das dritte Schuljahr.« (Wien 1911; oktáv, XVI + 141 str., brož. 2 K.) Pichler ovšem

již ve III. díle svých »Katholische Volksschulkatechesen« *) má přípravu k první sv. zpovědi a k prvnímu sv. přijímání. Ale katechese ty, pokud se zpovědi týče, byly sice určeny pro žáky třetího školního roku, ale byly vázány ohledem na katechismus; pokud se týče sv. přijímání, týkaly se žáků čtvrtého školního roku. Loni dal arcibiskup vídeňský, kardinál Nagl, upravití pro děti třetího školního roku brožurku, která obsahuje nejdůležitější poučení o sv. zpovědi a sv. přijímání. K té ve svých nejnovějších katechesích Pichler přihlíží. Jeho knížka má jednu katechesi úvodní, 19 katechesí o sv. zpovědi (z nichž jest sedm věnováno zpytování svědomí), 9 katechesí o sv. přijímání a dvě promluvy (před sv. zpovědí a před sv. přijímáním). Pichler pracuje na základě historickém (ne systematickém), má lehounkou řeč; kdo jeho knížky k té nesnadné práci, připravovati děti třetího školního roku k přijetí sv. svátostí, užije, mnohé obtíže si ušetří, od tohoto mistra katechese mnoho se přiučí, a práce se mu stane bračkou.

Na konci té knížky píše o *slavném obnovení křestního slibu u příležitosti prvního sv. přijímání* a praví, že nedoporučuje se nyní, kdy dle přání papežova nejmenší děti k sv. přijímání vedeny bývají, konati s nimi při té příležitosti obnovení křestního slibu z té příčiny, že nemohou ještě porozuměti, jaká nebezpečí život přináší a co námaby mnohdy stojí, Spasiteli věrnost zachovati. Rovněž nemají děti třetího školního roku ještě dostatečného pojmu o církvi, a při obnovení křestního slibu se jedná též hlavně o věrnost vůči církvi. Stalo by se tedy obnovení křestního slibu u nejmenších primokomunikantů prázdnou ceremonií, která by děti málo nadchla a která by neměla žádoucího účinku, protože by jí děti nerozuměly.

Ovšem jednou s žactvem vykonati obnovení křestního slibu je třeba; ale k tomu má kněz vyvoliti žáky pokročilejší, již více v pravdách náboženských vycvičené, a i těm má důvěře účel a význam obnovení křestního slibu vyložiti. Ve Vídni a v Mnichově usilují katechetské spolky o zavedení zvláštní slavnosti pro pokročilejší děti se jménem »Freubundfest«.

R. S.

*) Viz »Rádce Duchovní« z r. 1908 str. 421 seq.

„Slova pravdy“ rozprodává »jednota katol. tovaryšů« po 1 h jeden kus, když se jich 500 kusů různých neb stejných za 5 K franko objedná. Jsou to skutečně nejlacnější brožury, ježto se prodávají pod cenou výrobní jako zbytek. Objednávky na Vyšehrad č. 81.

Hostie lze předplatiti na celý rok v Dětském asyly Pražského Jezulátka, Praha II., Černá ul. 12, a sice veliké za 1 h, malé 4 za 1 h kromě poštovného. Na přání pošle se lístek předplatní, na němž se poznamená, kolik hostií každých 14 dní si kdo přeje. Plechových krabic možno vrátiti více na jednu zásilku, nebo přiležitostně.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle IV. po sv. Duchu.

Proč a kterak máme býti přítomnu mši svaté?

»Pane odejdi ode mne, neboť jsem
člověk hříšný.« (Luk. 5, 8.)

Představme si, nejmilejší, sv. Petra, kterak klečí u nohou Spasitelových! Ohromen zázrakem, jehož byl svědkem, uznává svou nehodnost býti učedníkem Kristovým a volá: »Pane, odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný!« Pociť nicoty vlastní, pře-svědčení o velikosti Spasitelově vynutilo mu toto vyznání. Ale že tak upřímně otevřel své srdce, zasloužil potěchy z úst Mistrových a uslyšel to slovo: »Neboj se, již od tohoto času lidi budeš lovit.«

Nejmilejší, i nám se stává, že Spasitel stojí před námi, týž všemohoucí, nejvyšší dobrotivý Bůh, který v těle našem chodil s apoštoly. I my klekáme před ním, bohužel však, že nečiníme toho tak uctivě a pokorně, jako sv. Petr. Kdykoliv sestupuje Spasitel na oltář při pozdvihování, tu jest uprostřed nás, tu věru platí slova básníka Jablonského:

A, zde ve svátosti s námi
obcuje teď Kristus Pán,
Pán, jenž sídlí nad hvězdami,
z lásky k nám zde zvolil stan.

Sklánějte se, zástupové
všech věfících na zemi,
třeste se, ó hříšníkove,
soudce stojí před vámi!

Ale bohužel stává se, že někteří křesťané nesklánějí se, netřesou se; jsou přítomni úkonu nejvznešenějšímu, a přece cítí v srdci chlad a lhostejnost, a snad někdy ji i na jevo dávají. Abychom tedy ze srdce svého vlažnost vypudili a lásku k Pánu Ježíši roznítili, rozjímejme dnes o tom:

Proč a kterak máme v neděli a ve svátek mši sv. obcovati?

Pojednání.

I.

U všech pohanských národů shledáváme ten zjev, že měli svátky ku počtě bohů. O svátcích těch shromažďovali se na místech posvátných a oslavovali a vzývali bohy oběťmi. I pohané

věřili, že obětí člověk nejlépe uznává boha za svého nejvyššího pána, že obětí jest nejdokonalejším výrazem úcty k bohu. O Kainovi a Abelovi vypravuje Písmo sv., že obětovali; obětí jest tedy tak stará, jako lidstvo samo. Přirozená touha vedla člověka k Bohu obětí. Proto ve Starém Zákoně Mojžíš na rozkaz boží ustanovil zvláštní oběti, jejich způsob a řád, a vložil jich význam lidu svému.

Nejdokonalejší obětí jest obětí Nového Zákona — Ježíš Kristus sám, který se za nás svému nebeskému Otci na kříži obětoval. Ale protože jsme se nemonili všichni zúčastniti toho obětování a pozdvihování, jež se událo na hoře Kalvarii, ustanovil božský Spasitel v neskončené lásce své obětí nekrvavou, mši sv., při níž by se na věčné časy a na všech místech jeho obětí krvavá obnovovala. Již tedy z účelu, pro který tato obětí ustanovena, vyplývá povinnost, obětí mše svaté se zúčastňovati.

Protože Spasitel v neděli z hrobu vynesl smíření a odpuštění, v neděli seslal apoštolům Ducha sv., scházivali se věřící již v dobách apoštolských v neděli ke slavení této obětí, kterou nazývali lámáním chleba, poněvadž Spasitel při poslední večeři chléb zehnal, lámal a dával apoštolům. Sv. Lukáš (Skutky ap. 20, 7.) píše: »První den po sobotě, když jsme se sešli k lámání chleba.« První den po sobotě jest naše neděle, lámání chleba mše svatá. Sv. Pavel (I. Kor. 16, 2.) vybízí, aby sbírky pro chudé konány byly při schůzkách »prvního dne po sobotě« a sv. Jan (Zjev. 1, 10.) nazývá den ten »dnem Páně«. Později dalo se dle zvyku apoštolského a slaven nejen den Páně, ale i některé jiné význačné dni ze života apoštolského, Panny Marie a svatých. Z konce prvního neb z počátku druhého století jest dochováno na naše časy nařízení: »V den Páně shromažďujte se ku lámání chleba, kdož jste dříve své viny vyznali, aby vaše obětí byla čistá.« (Didaché.)

A čím více století křesťanských přibývalo, tím četnější jsou zprávy o nedělním a svátečním účastenství věřících na mši svaté. Řádi, s nasazením života scházivali se věřící ke mši sv. v noci, v Římě a v jiných místech v podzemních chodbách, kam ukládali své miláčky k věčnému spánku. Kolikrát se stalo, jak nám spisy mučednické vypravují, že byli od pohanů přepadeni, pro své účastenství na mši sv. trestáni i — vražděni. A nedivme se té jejich borlivosti: chtěli Boha chváliti, jemu děkovati, jej za různé dobrodiní a za odpuštění hříchů prositi a tak činiti nemohli nikdy a nikde lépe než při té obětí, jež jest nejdokonalejší obětí chvály, děků, prosby a smíření.

K čemu tedy srdce člověka táhlo, to církev sv. přikázala, k tomu věřící pod hlíchem zavázala, když někteří ochabovali. Učinila tak z moci úřadu královského, který jí Ježíš Kristus odevzdal. Z moci úřadu toho dává zákony a přikázání, a kdo jí slyší, slyší Spasitele, Syna božského samého, kdo jí pohrdá, pohrdá jím samým.

S dětinnou poslušností shromažďujte se tedy v neděli a ve svátek v tomto domě božím k obětí nejsvětější. Vy máte povin-

nost oběti mše sv. obcovati, a této povinnosti odpovídá povinnost duchovního správce za vás a jménem vaším mši sv. obětovati. Proto veškeré modlitby kněz koná v čísle množném: Smiluj se nad námi, Modleme se, Tobě obětujeme, Tobě se klaníme, Tebe prosíme atd.

Ale jest ještě jiná příčina, proč v neděli a ve svátek službám božím obcovati máme. Již sama přirozenost lidská žádá, aby chom duši občas poskytlí příležitost, aby okřála, z prachu všednosti k Bohu se pozdvihla a svůj cíl si připomněla. Jako tělu jest občas třeba koupele, zábavy, osvěžení, podobně i duši. Ovšem můžete i doma se modliti, rozjímati, nábožné knihy čísti, ale vejdete-li do chrámu, jinaká bude vaše pobožnost. Vše vás v kostele povznáší, vše vám připomíná vaše určení, váš věčný cíl; aspoň na chvíli setřesete se sebe tíhu starostí, jež na vás doléhají, odložíte vše, co vás tísní; nábožný zpěv, hra varhan, společná modlitba, upravený oltář, světlo voskovic — to vše na vás působí tak, že jste jako v jiném světě, jinými lidmi, okoušíte věru pokoje a radostí, jichž svět dáti nemůže.

Tolik krátce o tom, proč máte mši sv. přítomnu býti; ještě pak nyní

II.

Kterak?

Kdykoliv do chrámu Páně na mši sv. se ubíráte, přicházejte s pravým úmyslem Jsou také křesťané, kteří mají jiné, vedlejší úmysly; přicházejí ze zvědavosti, aby se s někým setkali, aby svůj šat na odív vystavili a pod. Jaká to poštilost: místo Boha zaujímá samolibost, místo oběti Bohu obětují své pýše, místo služby boží nastupuje služba satanu, který se raduje, že nedodržen slib křesťní; odřekli se sice ústy kmotrů dábla i všech skutků jeho i vši pýchy jeho — ale skutky jejich usvědčují je z toho, že slibu neplní.

Již před chrámem se připravte, svou mysl, světskými věcmi a starostmi rozptýlenou, sebeřte. Jako jste čistým prádlem a svátečním oděvem připravili své tělo, připravte i svou duši, zanechte všeho, co do velebné síně boží nepatří, s čím byste před trůn panovníka nejvyššího předstoupiti nemohli; poslechněte slova Písma (Eccli. 18, 23): »Před modlitb: u připrav duši svou a nebuď jako člověk, který pokouší Boha!«

Vcházejte do kostela, pokropte se svčenenou vodou, zkroušeně říkajíce: »Pane, pokrop mne hysopem, a očištěn budu; obmyj mne, a nad sním zblžen budu.« Jako voda smývá s těla nečistotu, smývá zkroušenost skvrny duše. S tou máte spojití pokropení svčenenou vodou.

Poklekněte před svým králem; tím, že své koleno ohýbáte, projevujete svou úctu a pokoru. Turci padají před svým sultánem na tvář — a jest to pouze člověk; nezasluhuje si toho Bůh, abyste se před ním pokofili, před ním poklekli a jej trojnásobným »Pochválena . . .« pozdravili?

Při mši sv. vystříhejte se všeho, co by vaší pobožnosti překáželo, nebo ji rušilo. Nevyžaduje se pouze tělesná přítomnost vaše, nýbrž i duchovní. »Bůh jest duch, a ti, kteří se mu klanějí, v duchu a v pravdě mají se mu klaněti« (Jan 4, 24.), t. j. nejen úkony vnějšími, ale i úkony vnitřními. Co by řekl panovník, jenž přijme chudása v audienci a sezná, že jest sice v jeho audienčním sále přítomen, ale panovníka si nevšmá, jinými věcmi se obírá, svým myšlenkám se oddává? Proto jest třeba, abyste byli sebráni a dávali pozor na to, co se na oltáři, zvláště při čtyřech hlavních částkách děje.

1. Evangelium jest první hlavní částka; poznáte je, že ministrant přenáší missál. Kněz žehná knihu a sebe křížem, čte radostné poselství, věřící povstávají. Jako slova mocnářova, poselství královo vyslechne sbor zákonodárný stoje, a to na znamení úcty a poslušnosti k panovníkovi, podobně i my činíme při evangeliu, dávající tak na jevo, že chceme slov sv. evangelia rádi poslouchati, jim ochotně věřiti, víru svou vyznávati a dle ní žíti, proto se žehnáme křížem.

2. Po chvíli kněz odhaluje roušku s kalicha, a znamená zvonekem dané upozorňuje nás, že nastává obětování, druhá hlavní částka mše sv.

Kněz obětuje chléb, který se brzy promění v nejsv. tělo Páně. S tím obětním darem položte na oltář své srdce, obětujte všechny své myšlenky, aby k Bohu směřovaly, své řeči, aby Boha oslavovaly, své skutky, aby ke cti a chvále boží sloužily.

Kněz vlévá do kalicha víno a přiměšuje trochu vody. Činí tak z několika příčin: Židé nepili vína nesmíšeného, čistého; máme tedy za to, že i Spasitel při poslední večeři obětoval víno s vodou smíšené. Když byla na kříži vykonána obět smírná, vytekla z boku Spasitelova krev a voda; a konečně: víno naznačuje božskou, voda lidskou přirozenost, které v jedné osobě spojeny byly. Obětujte zároveň s knězem nebeskému Otci kalich s vínem, které se promění v předrahou krev Ježíše Krista. Do toho kalicha vlijte veškeren pot své práce, všechny hořké krůpěje utrpení a všechny slzy, které vám život přináší, a proste Boha, aby milostivě shlédl na obět vašich prací a utrpení.

3. A již se blíží proměňování či pozdvihování, třetí hlavní částka mše sv. Zpěv utichne, varhany umlknou, jen zvonek hláhol, jakoby vyzýval věřící: »Vzdejte čest!«, jakoby volal:

»Otevřena jest již brána,
slovo zázračné kněz vyslovil;
vítej duše, vítej svého Pána,
jenž se v způsob chleba, vína skryl.«

Kněz proměňuje chléb a víno v tělo a krev Ježíše Krista týmiž slovy, jako to učinil Spasitel při poslední večeři a klaní se v hluboké pokoře svátostnému Beránku, a aby i věřící se Spasiteli pod způsobou chleba a vína ukrytému pokloniti mohli, pozdvihuje a ukazuje jim tělo a krev Páně. Tak zároveň upomíná

na to první pozdvihování, které se stalo o prvním Velikém pátku na hoře Kalvarii. A jako tehdy pod křížem hlouček ctitelů Spasiteli se vroucně klaněl, jako setník a jiní dojata tím úchvatným divadlem bili se v prsa a říkali: »Jistě Syn boží byl tento«, podobně i vy se máte Spasiteli klaněti, víru, naději a lásku vzbuzovati a hříchů svých litovati. Jako druhdy svolávali Židé krev Kristovu na sebe a své syny, i vy zkroušeně volejte: »krev jeho přijď na nás a naše syny!«, shlad' hřichy, obmyj nepravosti naše!

Jest věru smutné, že někteří lidé svou neuctivostí tento nejsvětější okamžik znesvěcují, že jim přichází za obtíž Ježíši Kristu se pokloniti, před ním pokleknouti, křížem se požehnat, v prsa se bít. Básník Svatopluk Čech, uvažuje o velikosti Boha, praví, že i ten nejvznešenější úkon lidský, ba chvála celého světa jest pranepatrnou úctou nesmírného Boha:

Jak tobě hymnus pět, ó nejvyšší, ó bezdný?
Co lidstva celého je tobě hosanna?
Před tebou hromný zpěv, jímž voj tě slaví hvězdný,
je právě tolikéž co trylek skřivana,

a končí tu báseň slovy:

V prach, na kolena již, ni slova, slova víc!

Tak soudil básník; má tedy kněz vás vybízeti, byste při pozdvihování se před svým nejlaskavějším králem pokořili?

4. Nedlouho po proměňování upozorní vás hlas zvonku, že nadešla čtvrtá hlavní částka mše sv. přijímání. Kněz drží v levé ruce patěnu a sv. hostii, pravou rukou se bije v prsa, říká slova: »Pane, nejsem hoden...« Vy nepřistupujete ovšem s knězem skutečně ke stolu Páně, ale snažte se, abyste dle přání sv. Otce co nejčastěji byli hosty Spasitelovými u jeho sv. stolu. Dítě, jež rodiče miluje, co nejčastěji je navštěvuje, s nimi se těší; i vy se těšte se Spasitelem ve sv. přijímání. Když pak skutečně nepřijímáte, vzbudte aspoň vroucí touhu, Pána Ježíše v nejsv. svátosti do srdce svého přijmouti. Když se Kristus Pán ubíral Jerichem, Zacheus vroucně si přál jej spatřiti a poněvadž byl nepatrné postavy, vystoupil na strom planého říku, aby jej lépe viděti mohl. A že tu velikou sv. touhu v srdci měl, zasloužil míti Krista Pána svým hostem, uslyšel z jeho úst: »Dnes stalo se spasení domu tomuto!« (Luk. 19, 9.) Takovou touhu po božském Vykupiteli i vy mějte a i vás neviditelným, duchovním způsobem navštíví a posvětlí.

* * *

Krátce jsem vám ukázal, proč a kterak máte mši sv. v neděli a ve svátek obcovati. Vzdělaný, slušný křesťan váží si toho svatého místa a té drahé oběti, k níž ho v neděli zvony zvou, a kdyby byl sebe vznešenějším, bohatším anebo učenějším, přece se nesníží k tomu, aby svou ledabylost nebo lhosejnost na jevo dával. Velicí duchové vynikali vroucí zbožností při mši sv. Jméno Ampère jest s dostatek známo; jest to jméno znamenitého učence

v oboru elektrotechniky; vědec ten býval přítomen velmi často mši sv. a klekával vedle kterékoli prosté ženy z lidu aneb vedle kteréhokoli dítěte, tak pokorný a zbožný, jako ta žena neb to dítě. To byl veleduch, k němuž my ani z daleka se přirovnati nemůžeme, a přece nepovažoval za něco nečestného mši sv. obcovati a činil tak s příkladnou zbožností a pokorou. Obcujte tedy mši sv. s touž zbožností a pokorou, kterou měl on, která této sv. oběti a tomuto místu náleží, a s city zbožnosti a kajícínosti, skropení milostí boží, posvěcení a poslání vrátíte se domů ku pracím celého týdne a posvětlíte nejen sebe samy, ale i své domy a rodiny. Čím častěji mše sv. zbožně se zúčastňovati budete, tím větší budete míti naději, že v ten den, kdy bude voláno poslední »Kyrie eleison, Pane, smiluj se nad námi«, kdy ne zvony, ale hlasy trub andělských budou zváti lidstvo k věčné mši sv. v nebesích, že v ten den bude vám na pravici boží postaveným dopřáno propěvovati věčné: »Sláva na výsostech Bohu.« Amen. R. S.

Neděle IV. po sv. Duchu.

Co opustili sv. apoštolové k vůli P. Ježíši? Jejich opatrnost v jednání.

(V ý s t r a h a p r o t i s v ě d c ů m n á b o ž e n s k ý m.)

»Vše opustivše, šli za ním!«
(Luk 5, 11.)

Obsah: Co opustili apoštolové a čeho neopustili. Jak byli opatrní. Jak neopatrní jsou lidé nyní. O spiritismu.

Když se apoštolové přesvědčili, že Pán Ježíš jest skutečně zaslíbený Vykupitel, přidrželi se ho, tak že nízádná moc jich nemohla odloučiti od milého Mistra. »Vše opustivše, šli za ním!« Opustili své rodinné svazky, ženu, rodiče, příbuzenstvo, známé — nikoli snad, že by se k nim již nikdy nenavrátili — ale tak, že se jimi od spojení s Pánem Ježíšem nedali zdržovati.

Opustili své řemeslo, svůj obchod — nikoli nadobro, ale tak, že nepovažovali svého dosavadního zaměstnání za přednější nežli úřad apoštolský v blízkosti Pána Ježíše.

Opustili též svou vlast, nikoli že by na ni nevzpomínali, jí nemilovali, ale že byli ochotni jíti, kde jich milý Učitel potřeboval. »Vše opustivše, šli za ním!«

Že takovou obět apoštolové učinili, měli k tomu zajisté důvod, příčinu. Nejednali bez rozmyslu, lehkovázně. Věděli, co činí. Proto nepoložili na oltář to, čeho Pán Ježíš rozhodně od nich nežádal.

Neopustili svého dosavadního náboženství. Kristus nepřišel rušit náboženství, ale doplnit a zdokonalit. Co ve Starém Zákoně se učilo, bylo přece také pravé náboženství.

Neopustili chrámu, ale chrám jim zůstal posvátným. Vždyť

i jejich Mistr do něho chodil a tam učil. Jednali s rozvahou, vědouce, co činí.

Neopustili desatera přikázání. Jak mohlo pozbyti platnosti, co tak hromovým hlasem bylo potvrzeno? Aby některý apoštol nesvětil na příklad dne svátečního — to jest přece neslycháno!

Vidíme, že s opatrností třeba rozuměti slovům: »Vše opustivše, šli za ním!« A pak se ptejme ještě: Za kým? Tak nám opatrnost sv. apoštolů ještě více bude bít do očí. Za kým tedy? Za Pánem Ježíšem, za Spasitelem, za Synem božím. Dříve však apoštolové se přesvědčili, za kým jdou, nežli vše opustili. Znali původ Pána Ježíše, jeho cíl. Viděli zázraky, slyšeli slova. Jak byli opatrní! —

Měli bychom se jejich opatrnosti přiučiti! Za dnů našich se tolik této opatrnosti nedostává! Opouštějí lidé také vše, ale k vůli komu? Jak lehkomyšlně!

Přijde člověk Bůh ví odkud, nikdo nezná jeho původu a jeho minulosti. Dá se snadno uhadnouti z jeho počínání, že je to dobrodruh — obchodník. A tento člověk začne zakládati novou víru — a lidé ihned bez rozmyslu ho poslouchají. Vše opouštějí a jdou za ním. Jednají opatrně? Jde přece o jejich duši, o jejich spasení! Často má ten člověk minulost všelijakou, špatnou — lidé ho znají — a přece k vůli němu vše opouštějí a jdou za ním! — A co ještě k tomu opouštějí!

Snad své hříchy, vášně, věci tohoto světa? Ó nikoli! Opouštějí sv. náboženství Pána Ježíše a jdou za blouznivcem, aby se stali jeho otroky. Opouštějí boží přikázání, aby poslouchali nových jakýchsi přikázání svého svědce. Opouštějí chrám a pohrdají jím, aby se v ledajakém místě novou jakousi modloslužbou rouhali Bohu.

Neviděli divů, zázraků, nepřemýšleli o převrácenosti svého nového »přesvědčení« — a přece vše opustili k vůli svému člověku — svědci!

Kde tu opatrnost? Jsou to maličkosti, když se jedná o pravdu, o víru, o nesmrtelnou duši, o věčnost? Jak přece jen v takových věcech může kdo býti tak lehkomyšlným? Zač stojí náboženské »přesvědčení« takových lidí? — Srdce má býti jako pevnost, a nežli pevnost se dobude, jest třeba mnohonásobného útoku; — nebo řekneme, že hajitelé byli — slabší — k ničemu!

Abych na př. uvěřil »blouznivcům našich hor« — spiritistům — tu by bylo třeba něčeho více, nežli pouhého mluvení, pouhého provádění všelijakých »podivných« skutků.

Především by bylo třeba, abych se přesvědčil o nadpřirozenosti těch zjevů. Věc »podivná« není přece ještě zázrak! Jest tolik věcí »podivných« a nejsou to zázraky!

A pak kdybych se i podivil té »podivnosti«, musí to již býti duchové, kteří to provádějí? Jsou-li to duchové, kdo mně dokáže, že to jsou duchové do bří? Zejména když tak mluví proti náboženství Pána Ježíše!

A dejme tomu, že to jsou duchové do bří! Kdo mi dokáže,

že jsou neomylní, že vědí pravdu, a že jakási boží vševědoucnost jest v nich? — A pak! Proč by Pán Bůh právě tuto »podivnou«, nedůstojnou, jeho svatosti, moudrosti a spravedlnosti se přičící cestu volil, aby nás o věcech »tajuplných« poučil?

Nebo! Vědí tito duchové v í c e, nežli Pán Ježíš, nežli sám Bůh? Jak jest možná, že si Bůh teprve až po 2000 téměř letech vzpomněl, aby nás tak zvláštním způsobem poučil, jak bychom si měli učení Pána Ježíše vykládati? Pán Ježíš tedy by lhal anebo lež trpěl?

Vidíte, — tak by si měl počínati opatrný člověk! Pak by tak snadno svou víru, své náboženství, svůj chrám k vůli ledajakému blouznění, k vůli ledajaké na př. ženě neopustil!

Budme opatrní! V pokoře utvrzujme se ve sv. víře, abychom snad v nynějším čase zlém jí neztratili. Jen ten, kdo setrvává až do konce, spasen bude. Amen.

Bohumír Toňáček.

Neděle IV. po sv. Duchu.

Kdy lidé pracují pro život věčný bez užitku?

1. Petr s ostatními spolubratry svými zabývali se tedy po celou noc lovem ryb, ale ničeho nepopadli. Teprve když ke slovu Pána Ježíše rozestřeli síť své znova, zahrnuli takové množství ryb, že se jim až síť trhaly a pozeňnaného lovu skoro ani dvě lodice pojmuti nemohly.

Co se tehdy stalo, jest obrazem toho, co se až posud mezi námi stále děje; totiž přemnozí křesťané namáhají se mnohdy až nade vši míru na tomto světě, ale přece pro nebe nemají z námah svých užitku pražádného. A kteří jsou ti ubožáci?

Lidi bez užitku na světě pracujících jest druh dvojitý. Jsou takoví, kteří pracují, majíce duši poskvřenou smrtelným hříchem; a jsou jiní, kteří snad v hříchu smrtelném nežijí, ale namáhají se bez dobrého úmyslu.

2. »Přicházíť noc, kdežto žádný nemůže dělati,« praví Spasitel (Jan 4.). Slova tato připomínají nám ovšem v prvé řadě smrt, kterou se jakékoli působení člověka pro život věčný končí. Jakým člověk umírá, takovým zůstane po celou věčnost. Zeměl-li v milosti boží, vejde v život věčný buď ihned, zeměl-li v čistotě, anebo vejde v život věčný skrze místo očištcové, ježto do nebe nic, pranic nečistého nevejde. Kdo zemřel v těžkém hříchu, půjde za trest do ohně věčného. Kam strom padne, tam zůstane i ležet, dí Písmo svaté.

Avšak kromě noci smrti jest ještě jiná noc, v které člověk nemůže ničeho záslužného pro nebe činiti; jest to temnota, do níž uvádí hřích smrtelný.

Kdo si hříchem smrtelným duši poskvřnil, o milost boží či o zalíbení u Boha se oloupil. O milost boží učili jsme se ale v katechismu, že milosti boží jest nám ke každému bohulibému

skutku zapotřebí, tak že bez milos. i boží ničeho, ne málo, ale pranicheho k životu věčnému dopomáhajícího vykonati nemůžeme, a to tak, že Spasitel sám prohlásil: »Beze mne nemůžete ničeho učiniti« (Jan 15, 5.). Může sice člověk za pomoci boží, které Bůh v životě tomto nikdy docela neodnímá, i ve stavu těžkého hřichu se modliti, postiti, dobročinným ukazovati; a dobře činí, když ani ve stavu hříšném dobrých skutků činiti nepřestává, ježto tak spíše Boha k slitování a odpuštění hříchů nakloňuje a sám ke hodnému přijetí svátostí se přizpůsobuje. Avšak veškeré, jinak dobré, ušlechtilé i bohumilé skutky, jež kdo vykoná ve stavu hřichu smrtelného, bez zásluhy a bez ceny jsou pro nebe!

Bohoslovci učí, že dobré skutky v hřichu smrtelném vykonané jsou skutky mrtvé! Narodí-li se dítě mrtvé, má tělo a údy na něm jako dítě živé; ale jsouc mrtvé, pro člověčenstvo ceny nemá, a není než pro hrob. A podobně, kdo ve stínu smrti, v hřichu těžkém, jinak i šlechetný skutek vykonal, zůstává též bez ceny pro život věčný. Ba ještě více. Kdo vykonav mnohé dobré skutky, pak upadl do hřichu těžkého: i tyto dříve vykonané dobré, bohubilé skutky ubíjí, bezcennými činí na dobu, pokud v hřichu smrtelném žije; a jestli by v hřichu smrtelném zemřel, ani za nejkrásnější a nejslechetnější skutky své nebude míti v životě po smrti odplaty žádné! Svätý apoštol Jakub to dotvrzuje slovy (1, 15.): »Hřích, když dokonán jest, zplozuje smrt.« Divíte se tomu? Nedivte se! Nebo kdo z vás přijme i nejmlsnější jidlo z ruky vředy poseté? A hle! ani Bůh nepřijímá ani nejkrásnějších skutků v obět od člověka, jenž mu je nabízí z duše malomocenstvím nejhorším, totiž hřichem smrtelným stížen!

U Bohá záslužnými jsou jen ty dobré skutky, které konáme s duší čistou, ve stavu milosti Boží; a takové, byť i před lidmi byli nepatrnými, před Bohem jsou vzácnými i záslužnými.

3. O králi Saulovi vypravují knihy královské na jednom místě, že kraloval po 40 roků; a na jiném místě tvrdí, že kraloval jen 2 roky. Jak to? Poněvadž po svém povýšení na krále israelského toliko po dva roky jako věrný ctitel boží si počítal, pak ale zpyšněv, i v úřad nejvyššího kněze směle se vetřel, i rozkazy božími pohrdal a tak zavini, že mu Písmo svaté 38 roků bez Boha strávených i ztracených nepočítá!

Že dobré skutky naše toliko ve spojení s Pánem Ježíšem ceny nabývají, to on sám pověděl v podobenství o vinném keři. Pravil: »Já jsem vinný kmen, a vy jste na něm ratolesti« (Jan 15, 5.); »kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé, nebo beze mne nemůžete ničeho učiniti.« Ratolesti při kmenu vinném jen potud přinášejí sladké hrozny, pokud jsou ve spojení s kmenem, jenž jim šťávy dodává; jestliže ratolest jest od vinného kmene ulomena, ovoce více nenese, nýbrž usychá a hyne. A tak i člověk, jenž se skrze těžký hřích od Pána Ježíše odtrhl, dobrého, bohubilého ovoce více přináseti nemůže.

I volil Spasitel podobenství o vinném kmenu nad míru případně; nebo nemá žádný strom bídnějšího dřeva, nežli jaké jsou

ratolesti na kmenu vinném. Pokud jsou ve spojení s kmenem, přinášejí sice výborného ovoce, ale jakmile byly od kmene odloučeny, nehodí se naprosto k ničemu jinému, nežli do ohně!

A svatý Pavel, chtěje ukázati, že bez milosti u Boha ničeho pro nebe vykonati nemůžeme, napsal takto (I. Kor. 13.): »Kdybych mluvil jazyky lidskými i andělskými, kdybych znal prorocství i všeliké umění . . ., kdybych měl víru, že bych hory přenášel . . ., kdybych rozdal na pokrmy všecken statek svůj, a vydal tělo ke spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mi to neprospívá, nic nejsem, leč jen jako měď zvučící anebo zvonec znějící!«

Jak musíme tedy litovati tak mnohých křesťanů, kteří do únavy pracují a nemají odplaty ani od lidí, a nebudou jí míti ani u Boha, poněvadž svátostí zanedbávali, neděle a svátky znesvěcovali, o čistotu duše své nedbali! V den smrti budou musiti zabědovati jako apoštol po nezdařeném lovu: Po celý život jsme se namáhali a pro nebe — ničeho jsme nepopadli!

4. Ale kdy popadli apoštolové hojného lovu, až se jim síť trhala?

Bylo to tehdy, když k slovu Pána Ježíše rozestřeli síť! A tak podobně, kdo chce dobrými skutky svými získati zásluhy pro nebe, musí míti při díle svém vždy vůli boží na zřeteli; musí při každém díle svém vzbuzovati ten dobrý úmysl: Vykonám to a to dílo, jež se mi naskytuje, jako věrný služebník boží; tak jak Bůh chce, protože on to chce, kdy on to chce.

Kdo dobrého úmyslu takového nečiní, ten podobá se služebníkovi, jenž snad koná mnohé i veliké práce, ne ale ve službě pána svého a proto také od pána svého odplaty žádati nemůže.

Kdo ale koná jakékoli dílo, ať v kanceláři, ve škole, na poli, v dílně, v továrně, v domácnosti, že Bůh chce, jak Bůh chce, tedy pro Boha, shromazuje si zásluhy pro nebe.

Před třemi sty lety žili bláznivkové, kteří se o to pokoušeli, z olova a železa nadělati zlato; říkalo se jim alchymisté. Ti z kovů sprostých kovů drahocenných ovšem udělali nedovedli; kdo ale z lásky a poslušnosti k Bohu své skutky koná, jako chudá dívka nazaretská Maria, jež tetě své Alžbětě sloužit odešla; jako chudý ten tesař Josef, jenž se svatou Rodinou do cizího Egypta bezpečí i chleba hledat odešel; jako svatí rybáři apoštolové a nesčetní i jiní svatí řemeslníci, služební, dělní lidé, ten i při nejprostších pracích získá zásluhy pro nebe, čili i málocenné věci promění si ve zlato.

Ale jak mnozí zapomínají na skutky dobré vůle! a jak mnozí se modlí, poutě konají, i svátosti přijímají, jen jako ledabylo; almužny udílí jen z jakéhosi přirozeného hnutí, a ne pro Boha; namáhají se, ale jen pro peníze, zisk, pochvalu, vyznamenání, ne ale aby Bohu se zachovali! Světskou odplatu hledali, a ani snad té nenalezli; Bohu nesloužili a on není jim tedy ničím povinen! Přijali odplatu svou, jako fariseové za časů Páně. Sv. Bernard případně se vyjádřil takto: »Všecko jest marnost, co činíš, čeho nečiníš pro Boha a čest jeho!«

Jednejme moudřeji! konejme práce své v milosti boží a vždy s dobrým úmyslem, pro Boha, k rozkazu Pána Ježíše. I zahrneme lov přebohatý pro život věčný. Amen. *Dr. K. L. Řehák.*

Svátek knížat apoštolských sv. Petra a Pavla.

Pohled na trpícího a oslaveného Spasitele.

Kostra: Úvod. Podobnost obou svatých zvláště v tom, že pohledem, který na ně Kristus vrhl a oni na Krista, stali se sloupy církve sv.

I. Pohled na trpícího Spasitele učinil z Petra: 1. kajčnicka, 2. láskyplného apoštola, 3. mučedníka.

II. Pohled na oslaveného Spasitele: 1. Pavla oslepil, 2. učinil ho horlivým v modlitbě a 3. horlivým v konání vůle boží.

›Obrátiv se Pán, pohleděl na Petra.«
Luk. 22, 61.

Oba sv. apoštolové, Petr a Pavel, jejichž svátek dnes konáme, pracovali bez únavy pro Krista a církev sv., pro spasení duše své, pro spasení svých bližních, vytrpěli mnohá protivenství a konečně mučednickou smrt, a právě svou neúnavnou činností a působností stali se sloupy církve sv. A proč slaví církev svatá památku těchto knížat apoštolských v *týž den*? Činí tak pro mnohou podobnost, kterou tito svatí mezi sebou měli; neboť byli oba s počátku hříšníky, stali se oba velikými svěťci a téhož dne, na téměř místě, od téhož ukrutného tyрана slavnou mučednickou smrt podstoupili. Ale ještě jednu zvláštní podobnost mají oba svatí: stali se totiž tím, co jsou, sloupy církve sv. pohledem, který na ně vrhl Kristus a oni na Krista. Jak byl jim, tak také i nám pohled na Pána Ježíše bude s největším prospěchem; proto dnes a i jindy častěji pohlížejme

I. jako sv. Petr na trpícího a

II. jako sv. Pavel na oslaveného Spasitele.

P o j e d n á n í.

I.

Petr, kterého Pán tak velice před ostatními apoštolý vyznamenával, hřešil v osudné oné noci těžce, třikráte Mistra svého zapřel a při tom ještě křivě přisahal. A netrvalo to dlouho, tu Pán Ježíš byl veden přes dvůr, pohleděl na Petra, zraky jejich se setkaly, Petr viděl Spasitele svého spoutaného, trpícího, a tento pohled na trpícího Spasitele učinil z Petra: 1. kajčnicka; 2. láskyplného apoštola a 3. mučedníka.

1. Tento pohled učinil z Petra kajčnicka. Neboť litoval svých hříchů hned, hořce a stále. Jakmile pohleděl Pán na Petra a Petr na Pána — vypravuje Písmo sv. — vyšel Petr ihned ven, opustil ihned nebezpečné místo a příležitost ke zlému a plakal nad svým pádem. — I my, když jsme poklesli a hřešili, pohlížejme na trpí-

cího Spasitele, jak pro rozličné hříchy naše rozličné muky trpí, a zajisté budeme hříchů svých litovati a kajicně žítí. Jsi-li popudlivý, popať, kterak trpící Spasitel svým vrahům odpouští a za ně se modlí. Chtěl-li bys zoufati pro nepravosti své, hle, kterak kajícího lotra na milost přijímá. Když jsi zarmoutil své rodiče, viz, kterak trpící Spasitel ještě o svou matku se stará. Když hýříš a se opíjíš, viz, jak žlučí a octem trpícího Spasitele napájejí. Když tak budeš pohlížeti na trpícího Spasitele, i z tebe učiní pohled ten kajícího, tak že nebudeš chtítí hříchy svými Spasitele opět křivovati.

Petr nejen ihned, ale i hořce oplakával pád svůj, činil opravdové, přísné pokání. A skutečně, když vidíme, jak nevinný Spasitel pro své hříchy tolik trpí, budeme potom pochybovati, že i my za své poklesky vlastní přísně se káti musíme? A čím byl těžší hřích, tím také přísnější musí býti pokání.

Petr nejen ihned a hořce, ale i stále oplakával pád svůj. Vypravuje se o něm, že plakal vždy, když slyšel kohouta kokrhati, že slzy mu do tváře stopy vryly. Tak dlouho oplakával Petr svůj pád, ačkoli nezůstal ve hříchu ani den, ano snad ani hodinu. Ale ty jsi snad měsíce a léta ve hříchu trval a myslíš, že pokání jedné hodiny postačí? Pohlížej jen na trpícího Spasitele a nezapomínej nikdy, jak hrozné útrapy Pán Ježíš pro nepravosti tvé snášel, a že nikdy dosti vřele a dosti dlouho za ně se káti nemůžeš.

2. Pohled na trpícího Spasitele učinil z Petra dále láskyplného, horlivého apoštola. On, který tak velice Pána urazil, miloval ho nyní více než ostatní apoštolé a pracoval neúnavně ve svém povolání. Pro tuto lásku svěřil mu Pán Ježíš i po svém zmrtvýchvstání péči o celou církev, o ovce i beránky: »Miluješ mne víc: než tito?« »Pasiž ovce mé, pasiz beránky mé!«

I v nás má pohled na trpícího Spasitele učiniti láskyplné, horlivé apoštoly. Když ho vidíme tak ukrutné útrapy snášeti, zdaž i v nás nevzplane láska k němu? Sv. František prosíval na kolenou Spasitele, aby proniknul srdce jeho láskou, by jen z lásky k němu trpěl a umíral. Tak i jiní mnozí svatí. I ty když pohlížíš na trpícího Spasitele, řci nábožně: »Klaním se tobě, Pane Ježíši Kriste, a dobrořečím tobě, protože jsi svou smrtí na kříži svět vykoupil. Dej, ať tě miluji až do smrti své.«

Buď dále apoštolem nejprve duše své! Pohled na trpícího Spasitele ti praví: »Tak draze musil Syn boží duši mou vykoupiti, tak vysokou cenu má duše má. Měl bych si jí méně vážiti než Pán, který pro ni tolik bolestí vytrpěl?« Slyš a uvaž vážně a často rozjímej strašné to slovo, jež k nevděčným promlouvá Spasitel náš: »Pohleď, ó duše, jak mnoho pro tebe snáším . . . Pozoruj bolesti, jimiž jsem přeplněn . . . Ale jakkoli veliké jsou mé zevnější bolesti, mnohem větší jest mé vnitřní utrpení, jelikož tebe tak nevděčným shledávám.« (Sv. Bonaventura.)

Pohled na trpícího Spasitele uaplní nás však také horlivostí pro spasení svých bližních. Když vidíš dům sousedův v ohni, zdaž mu nepomůžeš? Ale větší cenu než dům, než všechny statky,

než život má duše tvého bližního, vždyť ji Pán Ježíš vykoupil drahocennou krví svou. Když jsi tedy zachránil duši svého bližního, nejlépe jsi mu posloužil.

3. Od té doby, co se pohledy Pána Ježíše a sv. Petra setkaly, již Petrovi nenapadlo Mistra svého zapřít, nýbrž i radoval se, že může pro Krista útrapy snášeti (Sk. ap. 5, 41.), ano i zemřítí podobně na kříži jako jeho Pán. Tak pohled na trpícího Spasitele učinil z něho i slavného mučedníka.

Přátelé! Co pak může námi mocněji pohnouti, hanbu, opovržení trpělivě, ano s radostí snášeti nežli pohled na Spasitele opovrženého, zahanbeného? Co může námi mocněji pohnouti, chudobu trpělivě snášeti než pohled na trpícího Spasitele, kterak nahý, prost všech časných statků, umírá, aby nám věčných pokladů dobyl? Co může námi mocněji pohnouti, všechny útrapy a bolesti snášeti, ano i smrt podstoupiti, kdyby to byla vůle boží, než pohled na trpícího Spasitele? Tolik bolestí nikdo z nás netrpí a nad to, trpíme za své viny, on pak trpí nevinně. Sv. Klára mnohé soužení trpělivě nesla, pozorujíc bolesti Pána svého. »Nepatrné jest, co trpíme, připomínáme-li si, co zakoušel ten, jenž nás do nebe zve. Snášel hany, posměch, rouhání, uplávání, bičování, trnovou korunu, ano i kříž, a my bídíme k svému zahanbení jedinou řečí umdléváme, jediným slovem poražení býváme.« Sv. Isidor.

Vidíte tedy, nejmilejší, jak blahodárně působil na Petra pohled na trpícího Spasitele, jak z něho udělal kajčnicka, láskyplného apoštola a mučedníka. Právě tak blahodárně bude působiti nábožný pohled na trpícího Spasitele i na nás, učiní z nás také kajčnicky, horlivě pro spásu duše své a svých bližních, trpělivě ve všech strastech.

Sv. Petr obrácen byl pohledem na trpícího Spasitele, a sv. Pavel obrácen byl pohledem na oslaveného Spasitele, o čemž více budeme uvažovati v díle

II.

Když se Šavel bral cestou do Damašku, aby tam zjímal křesťany, obstoupilo ho náhle světlo s nebe a pad na zemi uslyšel hlas: »Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ?« A na otázku Šavlovu: »Kdo jsi, Pane?«, odpovídá: »Já jsem Ježíš, kterého ty pronásleduješ!« Ukázal se mu Ježíš v oslaveném těle, aby spatřil na vlastní oči, že Kristus vstal z mrtvých a v nebesích žije. A třesa se a žasna, pravil: »Co chceš, Pane, abych učinil?« A Pán mu poručil, aby šel do Damašku, tam že ostatní uslyší. A když Šavel povstal a oči otevřel, neviděl nic; byl oslepen, musil se dáti vésti do města, tam tři dni a tři noci nejedl, nepil, jen se modlil, a když potom opět zraku nabyl a pokřtěn byl, ihned kázal o Pánu Ježíši, že jest Syn Boží. Co tedy způsobil pohled na oslaveného Spasitele v Pavlovi? Tento pohled 1. oslepil ho, 2. učinil ho horlivým v modlitbě a 3. v konání vůle boží.

1. Tento pohled oslepil Pavla nejen tělesně, nýbrž i v du-

chovným smyslu, učinil ho slepým pro svět, pro světské statky a požitky; po jiném nedychtil, jiného nežádal, ničeho neznal než Krista ukřižovaného, a veškeré věci za bláto považoval proti převýšené známosti Krista Pána, s nímž tak úzce spojen byl, že říci mohl (Gal. 2, 29): »Žiji ne já, nýbrž žije ve mně Kristus!«

Nábožní křesťané! Když pohlédneme my na slávu Pána Ježíše, nemáme i my býti oslepeni věčnou slávou, kterou s ním sdíleti máme? Nemáme-liž i my všechny pozemské statky pokládati za bláto, abychom jeho slávy účastnými se stali? Než u tak mnohých křesťanů děje se pravý opak! Jsou také slepí, ale slepí pro všechno vyšší, pro nebe a jeho slávu, nechávají se také oslepiti, ale nikoli velikostí radostí nebeských, nýbrž pozlátkem světských statků a požitků. Každý na tyto duchovně slepé padl také páprsek oslaveného Spasitele, aby byli také slepí pro svět, aby oči své otevřeli světlu Krista oslaveného, jako sv. Pavel!

2. Když přišel Pavel do Damašku, modlil se neustále, horlivě. Pohled na oslaveného Spasitele učinil ho také horlivým v modlitbě. Jak horlivě se modlil i dále, dokazují nám jeho listy na nesčetných téměř místech.

I my při pohledu na oslaveného Spasitele budeme mocně povzbuzeni k němu se všele modliti. Nebot dle učení sv. Pavla sedí Spasitel na pravici Boha Otce »jako prostředník mezi Bohem a lidmi«. (I. Tim. 2, 5.) Modleme se tedy k tomuto mocnému a dobrotivému prostředníku svému, aby nám dal milost obrácení, jako sv. Pavlu, jestliže jsme dosud hříšníci; a jestliže jsme hříchu odumřeli, aby nám dal milost vytrvalosti v dobrém, abychom jako sv. Pavel dobrý boj vítězně dobojovali a konečně koruny spravedlnosti dosáhli. Modleme se však všele ve všech potřebách našich, modleme se, jako sv. Pavel, také za jiné, za své přátele a nepřátele. »Chceš-li pokušení a cozkoli ti překáží v dobrém, přemoci, buď oddán modlitbě! Nad zlými náklonnostmi zvítěziti žádáš, buď oddán modlitbě! Chceš-li spokojeně ve službě boží živ býti a s veselím kráčet cestou nesnáze a protivenství, buď oddán modlitbě! Chceš-li duši svou naplniti svatými a dobrými myšlenkami, žádostmi, horlivostí a nábožností, buď oddán modlitbě!« Sv. Bonaventura.

3. Pohled na oslaveného Spasitele učinil konečně Pavla horlivým v konání vůle boží. Když totiž viděl světlo, jímž byl Kristus obklopen, a vyčítavá slova slyšel: »Šavle, Šavle, proč mne pronásleduješ«, seznal, že má činiti s nejvyšším svým Pánem a soudcem, a proto třesa se a žasna ptal se ihned: »Co chceš Pane, abych učinil?« Od té doby konal neúvnaně vůli boží a a hleděl své dosavadní chyby a nedostatky nahraditi tím větším namáháním. Ihned kázal v Damašku, vytrpěl nevýslovné bolesti pro Krista a tolik působil pro rozšíření křesťanské víry, že právem mohl tvrditi, že pracoval více než všichni ostatní apoštolové. (I. Kor. 15, 10.)

Nejmilejší! Kristus ve slávě své sedí na pravici Boha Otce nejen jako náš prostředník, nýbrž i jako náš soudce, před jehož

soudnou stolci všichni se dostaviti musíme. Když tedy pohlížíme křoslašenému Spasiteli, zdaž neučiníme pevný úmysl, vůli boží věrně vykonávati? Vždyť sám praví: »Můj pokrm jest, abych činil vůli toho, kterýž mne poslal.« (Jan 4, 34) Jestliže on vůli boží plnil, nemáme-li i my tak činiti? Jen tak se staneme dokonalými a svatými, jak dří sv. Alfons: »Všeliká dokonalost duše záleží v ostřihání vůle boží, jakož činí svatí v nebi.« Ale nejen činiti máme vůli boží, nýbrž i máme se podrobiti ve všem vůli boží, ať jna nás štěstí nebo neštěstí sesílá. Krásnou báseň nám v té přičině zanechal náš básník Čelakovský: »Buď vůle tvá!« končí ji slovy:

»Buď vůle tvá! a zákonů tvých símě
v srdcích našich se stále rozmáhej,
buď od tebe nám milé každé břímě,
je nésti tvá milost nám pomáhaj;
slabíť jsme; ty rač dáti setrvání,
ty v pádu kroky naše podchycuj,
a jak v životu, tak i ve skonání
děj, slitovniče náš, se rozkaz tvůj,
buď věčně vůle tvá!«

Toto věčné konání vůle boží ovšem nás stojí, právě jako sv. Pavla, mnoho bojů, mnoho namáhání, mnoho bolestí. Než když opět pohlédneme na oslašeného Spasitele a uvážíme, že nám všechny boje, námahy a bolesti bohatě odmění a to slávou, která bude podobná slávě jeho, zajisté s tímto apoštolem »budeme míti za to, že utrpení tohoto času nejsou rovná budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás« (Řím. 8, 18), a tak s trpělivostí a zmužilostí vytrváme až do konce a to tím ochotněji, čím jistější jest, že potom s Kristem oslaveni budeme, když s ním trpíme (Řím. 8, 17).

Závěr. Tak jest nám k velikému prospěchu pohled jak na trpícího, tak na oslašeného Spasitele. Každý z těchto pohledů může z nás hříšníků učiniti kajčnický, z kajčnicků spravedlivé, z spravedlivých blažené a dědice království nebeského. Neopomíjeme proto stále zraky své ke Spasiteli svému obraceti, a často si představovati jeho utrpení nebo slávu, nebo brzy to, brzy ono, dle toho, k čemu právě větší náklonnost pocítujeme, a budme ujištění: tato úvaha bude znenáhla na ducha a srdce naše tak mocně působiti, že se rozhodneme, všechno zlé v ošklivosti míti a se ho varovati, všechny povinnosti svědomitě vykonávati, po všem dobrém vážně toužiti a všechno utrpení zmužile snášeti, a tak nám bude častý pohled k trpícímu a oslašenému Spasiteli mocným prostředkem, abychom jednou na věčnosti stále na něho pohlíželi a patřili a v tomto pohledu věčně blaženi byli. Amen.

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Sv. Petra a Pavla.

Milujme církev, matku nevinně pronásledovanou.

Ty jsi Petr a na té skále vzdělám
církev svou a brány pekelné nepfe-
mohou ji. (Mat. 16, 18.)

2. června r. 67 po Kr. byla v Římě rozsudkem císaře Ne-
rona popravena knížata apoštolská Petr a Pavel: Petr byl ukři-
žován, Pavel stat. Pohanský svět jásal nad touto dvojí smrtí, mínilě,
že s dvěma předními apoštoly popravil také církev Kristovu. Ale
Pán pravil kdysi k Petrovi o své církvi: »Brány pekelné nepfe-
mohou ji.« A církev Kristova žije dále už 1900 let. Jak byla za
těch devatenáct věků pronásledována, kolik křesťanské krve nevinně
prolito, a církev přece nebyla zdolána a stojí dnes tu veliká a
silná, rozšířená po všem okrsku země, na důkaz, že jest dílem
božím, že jest pravou církví Kristovou.

Katolíci! My tak šťastni jsme, že jsme údy té pravé církve,
Milujme ji, tu dobrou duchovní matku, milujme ji zvláště proto,
že jest nevinně pronásledována.

* * *

Srdce šlechetné mimoděk miluje člověka, který trpí nevinně.
Čteme-li o někom, že byl nevinně dlouho vězněn, tam soužen a
trápen, nemůžeme se ubrániti pohnutí, ba slzám.

Sv. Augustin vypravuje o umučení Páně: Když byl Pán
před ukřižováním mrskán, počínali si bičové tak zuřivě, že jejich
nelidskost konečně hnula srdcem jednoho římského vojína a ve
svatém hněvu přiskočil k nim a zvolal: »Chcete ho zabít, nežli
ještě jest k smrti odsouzen?« A přefal mečem provaz, kterým byl
Ježíš k sloupu přivázán.

A jako Ježíš, tak bičována jet i církev už 1900 let. A kdo
jí zasazuje rány bolestné a krvavé? Jednou stát, který omezuje
svobodu církve a náboženství katolické potlačuje. Jindy řečník,
který na veřejných schůzích náboženství Kristovo tupí. Jindy zas
redaktor, spisovatel, který píše, že jest církev zpátečníci a pracuje
jen o ohlupování lidu. Ano, mnohdy to bývá i její vlastní syn,
kněz, který se zřekl matky své, od církve odpadl, do služeb ne-
přátel Kristových se dal a slovem i písmem bojuje proti matce
své. Takové rány bolí ji nejvíce, protože pocházejí od toho, který
jejímu mateřskému srdci jest nejbližší.

Jakým to mořem dobrodiní zaplavila zrovna církev lidstvo!
Odstranila otroctví, vrátila chudým lidskou důstojnost, ženě vy-
kázala místo čestné vedle muže, zcivilisovala národy evropské i ji-
ných dílů světa; většina universit evropských založena od církve,
veškero vzdělání nynější Evropy spočívá na základě církevním . . .
a za to vše dnes ve tvář se jí metá hana, že jest protivnicí po-
kroku a osvěty, kde přece všecka vzdělanost z ní vyšla.

Její řeholníci, osoby Bohu zasvěcené, kteří ve školách mládež

vyučují, milosrdné sestry, které v nemocnicích nemocné jako andělé ošetřují, dnes jako žebráci v Portugalsku ze země jsou vyháněni, na ulicích je tam střílejí, v žalářích otravují. Její biskupové a kněží hanou a posměchem jsou zahrnováni, její papež jako zajatec vězněn v římském Vatikáně. Slovem, církev katolická by byla už dávno musila zahynouti, kdyby byla dílem pouze lidským, kdyby ji nechránil a neudržoval její zakladatel Ježíš Kristus. Drazí moji, milujme církev, matku nevinně pronásledovanou.

Milujme ji, neboť ona nejen že nevinně trpí, ona jest zároveň pravou, nepřemožitelnou církví Kristovou, v níž jedině spásy hledati třeba a nalézti lze.

Třicet dva papežové řídili církev od nanebevstoupení Kristova až do r. 314, kde přestalo pronásledování. Všichni až na dva jsou mučedníci, a onino dva byli pro víru poslání do vyhnanství. Ostatní byli státi, utopeni, od divokých šelem v divadle roztrháni. Takový byl počátek panujícího domu církevního, církevní dynastie. Který panující dům, která dynastie začala třiceti popravami a vládla 1900 let? Koliik říší už v Evropě povstalo a zaniklo během 1900 let? Jenom církev se svým panovníkem, s papežem v čele, stojí tu. Jenom o církvi platí slova Kristova: »Brány pekelné nepřemohou ji.« Vhodně řekl umírající papež Lev XIII.: »Papež neumírá, umírá jen dočasný nositel tiary«, t. j. papežské koruny a důstojnosti. Hle, papež nemá jiné moci než slovo Kristovo a to slovo má větší sílu než milliony bodáků dnešních ozbrojených světských států. Sv. Hilarius praví: »Církev má tu vlastnost, že vítězí, když jest utlačována, že bývá uznána, když jest obviňována, že dále trvá, když ji všichni opustí. Církev jest dále žijící, milující, trpící, ale vítězí Kristus.«

Milujme sv. církev, její nauku, její svátosti a jiné prostředky milosti, jejího papeže, její kněze. Ale jak ji máme milovati? Sv. Jan praví: »Synáčkové moji, nemilujme slovy a jazykem, nýbrž v skutku a pravdě.« (I. Jan 3, 18.) Mějme úctu k církvi, vizme v ní Krista Pána samého. Važme si to na výsost, že jsme jejími údy, buďme hrdi na to, že jsme katolíky! Ale nezapomínejme, že víra beze skutků jest mrtva, a žijme dle víry! Zachovávejme přikázání a předpisy církve! Mějme v úctě služby boží! Važme si a přijímejme často, hodně a se svatou bázňí sv. svátosti!

Když slavný osvoboditel Irska, Daniel O'Connell, v cizině umíral, udělal takovou poslední vůli: »Mé tělo pošlete do vlasti, mé srdce do Říma.« Ano, srdce naše, drazí katolíci, ať náleží svaté římsko-katolické církvi, naší matce! S církvi se radujme, s církvi truchleme, s Ježíšem v církvi jeho žádejme sobě žítí a umřítí! Amen.

Fos. Ocelet.

Neděle V. po sv. Duchu.

»Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.« (Mat. 5, 20.)

Vážná slova pronáší Ježíš Kristus, budoucí soudce živých i mrtvých, v dnešním sv. evangelium, když dí: »Nebude-li hojnější spravedlnost vaše nežli zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.« Neboť zákoníci a fariseové platili u svého lidu za nejspravedlivější a nejsvětější. A přece Ježíš Kristus, jenž každému jednou odmění dle skutků jeho nebem anebo peklem, slavně prohlašuje, že křesťan, jehož spravedlnost by hojnější nebyla, věčné blaženosti nedosáhne. Porovnejme tudíž dnes svoji spravedlnost s jejich spravedlností, a vizme, jak se to má s našimi nároky na blaženost nebeskou. Díím tudíž k tomu účelu:

Čeho se spravedlnosti fariseů nedostávalo, musí spravedlnost křesťanů doplniti; jinak není pro křesťany právě tak žádná blaženosti, jako pro fariseje.

P o j e d n á n í :

Spravedlnosti fariseů chyběl především jediný pevný a podstatný základ veškeré spravedlnosti, svatosti a ctnosti, totiž plná, živá víra. O této víře dí sv. Pavel: »Spravedlivý živ jest z víry.« (Řím. 1, 17.) Odtud jiné slovo sv. apoštola: »Bez víry nelze se líbiti Bohu.« (Žid. 11, 6.) Fariseové však nevěřili ani v božství Ježíše Krista, ani v jeho božskou nauku, ani v jeho božský zákon, ani v jeho božské prostředky spásy, ani v církev od něho založenou. Byla tudíž jejich spravedlnost jen zdánlivou, a budově podobná, již základy scházejí, na nichž spočívatí musí, a jež tedy ve vzduchu se vznášeti měla a proto nemožnou byla.

Této spravedlnosti fariseů podobá se spravedlnost všech nevěřících a bludařů, jedno, zda jméno katolíků anebo jiného vyznání mají, poněvadž jim jako fariseům hlavní věc a první nutná, totiž základ víry schází. Necht se i sebe více ctnostmi, na příklad lidumilností, srdečností, soustrastí s chudými, počestností, věrností a poctivostí vynášejí a v očích lidu jako svatí se ukazují, jest to jen na obdiv nošený zjev bez vnitřní podstaty, zdánlivá spravedlnost. Protož vzhledem na plnou, živou víru slovo Páně: »Nebude-li spravedlnost vaše hojnější nežli zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.«

Spravedlnosti fariseů chyběla dále pravá láska k Bohu a bližnímu, neboť oni nemohli Boha už proto milovati, protože se jim pravé víry nedostávalo; nad to nenáviděli Syna božského až na smrt a konečně se stali vrahy božími. Co se lásky ku bližnímu dotýká, tu považovali nenávisť nepřátel, zásadu »zub za zub, oko za oko« za dovolenou; utlačování chudých, vdov a sirotků považovali za maličkost; rozvod manželství, čímž celé rodiny nešťastnými se stávaly, dovolovali z každého důvodu; uzdravení nemocného naproti tomu v sobotu a trhání několika klasů z hladu

považovali za nedovolené; ukládali bližnímu břemena, jichž se sami ani prstem nedotkli, a považovali se přece za lepší, než ostatní lidi, jimiž proto pohrdali. Nuž však sv. apoštol Pavel píše: »Kdybych jazyky lidskými mluvil i andělskými, a neměl bych lásky, byl bych jako měď zvučící anebo zvonec znějící; kdybych měl prorocství a znal všechna tajemství a všeliké umění, a kdybych měl všecku víru, tak že bych hory přenášel, lásky pak kdybych neměl, nic nejsem; a kdybych rozdal na pokrmy chudých veškeren statek svůj, a vydal tělo své ke spálení, lásky pak kdybych neměl, nic mi to neprospívá!« (I. Kor. 13, 1—3.) Dle toho nebyla též spravedlnost fariseů dále ničím, než měď zvučící a zvonek znějící; nic jim neprospívala.

Této lásky prázdne spravedlnosti fariseů rovna jest spravedlnost oněch křesťanů, již žádné lásky k Bohu a ku bližnímu nemají; a přihází se to častěji než myslíme. Neboť kdo v těžkém hříchu žije, nemá lásky k Bohu, jest nepřítelem Boha. Kdo urážky Boha usnadňuje, kdo slávu a čest boží zamezuje, kdo proti církvi boží, proti sluhům božím, proti víře a ctnosti splácá, ten nemá žádné lásky k Bohu, ten jest nepřítelem Boha. Kdo bližnímu zlé činí anebo kdo se z jeho blaha neraduje, ten nemiluje bližního, jest jeho nepřítel. Kdo bližnímu v tělesných a duševních potřebách na pomoc nepřispívá, ač může, nemá žádné lásky k bližnímu. Kdo takovým jest, ten neplní první a největší přikázání: »Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého, ze vši duše své, ze vši mysli své a ze vši síly své« (Marek 12, 30.), ten neplní též druhého přikázání, jež tomuto rovno jest: »Milovati budeš bližního svého jako sebe samého« (Mar. 12, 31.), ten neplní celého zákona, neb: »na těchto dvou přikázáních spočívá celý zákon« (Mat. 22 40.). Není tudíž jeho celá ostatní spravedlnost, stejně jako fariseů, nic více, než měď zvučící, zvonec znějící; nepomůže mu nic. Pročež vzhledem na tuto lásku slovo Páně: »Nebude-li spravedlnost vaše hojnější než fariseů a zákoníků, nevejdete do království nebeského.«

Spravedlnost fariseů byla jen zevní, bez vnitřní čistoty; neboť oni střežili se jen zevních hříchů ve skutcích, nikoli však vnitřních hříchů v myšlení, v žádostech a pocitech. Byla to jen pokrytecká spravedlnost.

Této pokrytecké spravedlnosti fariseů rovna jest spravedlnost mnoha křesťanů. Jsou křesťané, kteří ve dne počestný život vedou, v noci však přehanebných zločinů se dopouštějí. Jsou pokrytci, Jsou křesťanky, jež v kostele, na ulici, na veřejných místech zcela počestnými se zdají, ale v kruhu rodiny, v užší společnosti nejnestydatější oblek si dovolují. Jest mnoho křesťanů obojího pohlaví, kteří v očích lidí jako věřící, spravedliví, cudní, počestní lidé se jeví, ale ve skrytě nevěrecké a nemravné knihy čtou, všem pochybnostem u víře se oddávají, uvnitř plní smilnosti jsou, a svoje povinnosti zanedbávají, jak jen mohou. Jsou pokrytci. O nich platí slovo Páně: »Nebude-li vaše spravedlnost hojnější než zákoníků a fariseů, nevejdete do království nebeského.«

Spravedlnosti fariseů chyběl též dobrý úmysl; konali vše jen na oko, aby od lidí chváleni a za svaté považováni byli. Konali mnohé modlitby, konávali přísné posty, dávali hojně almužny s velikou okázalostí, aby od lidí za svaté považováni byli.

Této spravedlnosti fariseů rovná se spravedlnost oněch křesťanů, kteří svoje křesťanské povinnosti jen pro lidi, anebo jen z časných a posmrtných úmyslů vykonávají. Proto napomíná Kristus: »Pilně se varujte, abyste spravedlnosti své nečinili před lidmi, abyste od nich viděni byli; jinak nebudete mítí odplaty od Otce svého, jenž jest v nebesích. Protož když dáváš almužnu, netrub před sebou jako pokrytci činí ve školách a na ulicích, aby ctěni byli od lidí. Amen pravím vám, vzali odplatu svou. Ale když ty almužnu dáváš, ať neví levice tvá, co činí pravice tvá: aby almužna tvá byla ve skrytě, a Otec tvůj, kterýž vidí v skrytě, odplatí tobě. A když se modlíte, nebuďte jako pokrytci, kteříž obyčej mají ve školách a na úhlech ulic stojíce modliti se, aby byli viděni od lidí. Amen, pravím vám, vzali odplatu svou. Ale ty, když se budeš modliti, vejdi do pokoje svého, zavři dveře a modli se k Otci svému v skrytě: a Otec tvůj, kterýž vidí ve skrytě, odplatí tobě. Když pak se postíte, nebývejte jako pokrytci smutni; neboť pochmuřují tvář svých, aby vědomo bylo lidem, že se postí. Amen pravím vám, vzalít odplatu svou. Ty pak když se postíš, pomaz hlavy své a tvář svou umyj, aby nebylo zjevné lidem, že se postíš, ale Otci tvému, kterýž jest ve skrytě: a Otec tvůj, kterýž vidí v skrytě, odplatí tobě.« (Mat. 6, 1—18.)

Spravedlnost fariseů byla tak převrácená, že malé hříchy za veliké pokládali a jich se až úzkostlivě chránili, velikých se však bez cbavy dopouštěli. Opominutí umývání, uzdravení nemocného v sobotu, trhání klasů považovali za hřích; zášť proti nepřátelům, utlačování chudých, smilné žádosti nepokládali za hřích; přirozené zákony prohlašovali za malá, ceremonie a obřady za veliká přikázání, podání lidskému dávali přednost před božím zjevením.

Jsou též křesťanští rodičové, kteří porušení slušnosti u svých dětí s ukrutnou přísností trestají, lež, hněv, pýchu, mstyzálost však omlouvají, ano i nikoliv nelibě vidí. Jsou představení, kteří u svých poddaných nepozornost, nezručnost, zapomněnlivost ve služebných výkonech velmi nemilosrdně kárají, ale nemravné řeči, necudné známosti, návštěvu nebezpečných zábav dovolují, nutí je v neděli a ve svátek pracovati, mši svatou zanedbávati, a v postní dny maso jísti. Jsou křesťané, kteří zuří zlostí, když náhodou nějaký oděv dle přání nebyl udělán, pokrm dle chuti nebyl připraven, chyba proti pravidlům slušnosti se stala; když však sami rouhání proti víře a proti náboženství se dopouštějí, všechny náboženské povinnosti zanedbávají, na cti utrhají, smilstvo a cizoložství pášou, a při tom obětem svých vášní namlouvají, že to nejsou žádné hříchy, tu vydávají se ještě za nejpočestnější lidi. I jim platí slovo Páně: »Nebude-li spravedlnost vaše hojnější než fariseů a zákoníků, nevejdete do království nebeského.«

Jsou však křesťané, kteří ani spravedlnosti fariseů nemají.

Neboť fariseové vážili si zákona božského nade všechno a nosili znamení jeho na čele a ramenou. Jsou však křesťané, kteří zákon boží a svaté církve pro každou maličkost přestupují, kteří se za kříž a za růženec stydí. Fariseové v ošklivosti měli rouhání se Bohu. Jsou však křesťané, zlořečí Bohu, rouhají se Bohu a všemu svatému. Fariseové byli rozhodně nepřátelé veškeré nečistoty ve skutečích, a brozili se i z daleka už nečistých osob. Jsou však křesťané, kteří tuto neřest veřejně ukazují, jí v domě hoví a v ní téměř hníjí. Fariseové horlili vši mocí pro svěcení soboty, scházeli se v noci, ráno a večer a neostýchali se veřejně i na ulicích se modlití. Jsou však křesťané, již dnů Páně nejen nesvětlí, nýbrž i mši svatou zanedbávají, těžkou prací a všelikými hříchy je znesvěcují, po celý rok do žádného kostela nejdou a když tam přijdou, ani klekáním, ani jiným znamením Bohu v nejsvětější Svátosti se nekoří, když se zvoní k »anděl Páně«, vespolek se stydí Marii uctívati, a vůbec se už nemodlí. Fariseové byli střídmi v jídle a pití, a postili se často a přísně. Jsou však křesťané, jichž hlavní úlohou života jest jídlo a pití, a kteří za hrnc masa v Egyptě celou zaslíbenou zemi věčné spásy dávají. Jest tedy mnoho křesťanů, kteří ani z daleka spravedlnosti fariseů nedosahují. Platí tedy o nich slovo Páně v ještě přísnějším smyslu: »Nebude-li spravedlnost vaše hojnější než fariseů a zákoníků, nevejdete do království nebeského.«

Hle, nejmilejší! to jest veliká a vážná pravda, kterou nám dnešní evangelium na srdce klade. Svědomí naše nám říká, jak se to má s naší spravedlností, a zdali nám spravedlivý nárok na nebe zaručuje, anebo jej nám vypovídá. Království nebeské jest v naší moci. Kdo chce, může skutečně spravedliv, vždy spravedlivějším býti a spasen býti; kdo chce, může hříšným a vždy hříšným býti, a zatracen býti. Doba jest krátká, proto končím slovy Hospodina v tajném zjevení: »Kdo spravedlivý jest, ospravedlniž se ještě a svatý posvětiž se ještě. Až přijde brzo a odplata má se mnou jest, abych odplatil jednomu každému podle skutků jeho.« Amen. (Zjev. 22, 11. 12.) Dr. Antonín Oudroušek.

Neděle V. po sv. Duchu.

O povinnosti smířlivosti.

»A jdi prve, smiř se s bratrem svým a potom přijď a obětuj dar svůj!«
(Mat. 5, 22.)

»Pokoj na zemi lidem dobré vůle,« tak prozpěvovali nebeští duchové při narození Páně. »Pokoj vám,« tak pozdravil vzkříšený Spasitel miláčky své. »Pokoj svůj zůstavuji vám, pokoj svůj dávám vám,« to byla jeho poslední slova na zemi. »Pokoj Ježíše Krista panuj v srdcích vašich,« tak učí jeho apoštol. Co tedy má býti tato naše země? Údolí pokoje, dům svornosti, obydlí prá-

telství a lásky. Co z ní udělali ale lidé? Slzavé údolí, dům rozbroje, obydlí nepřátelství a nenávisti. A tím smutnější jest to, že lidé bezprávi své zde často ani nepoznávají, že nepřátelství své za dobré a spravedlivé často považují. Hle, toť farisejská spravedlnost, proti níž Spasitel v dnešním sv. evangeliu horlí. »Řečeno je starým, nezabiješ,« praví služebníkům, »a pakli by kdo zabil, hoden bude soudu. Ale jáť pravím vám, že každý, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.«

Drazí křesťané! Zdali pak se výrok tento citlivě nedotýká naší duše? Ach, nemine týden, ba často ani den, bychom se nehněvali; jsou lidé, kteří žijí ve hněvu ne několik hodin, ale celá léta a při tom se ještě za dobré a spravedlivé křesťany považují. Již tento výrok Krista měl by je přivésti k jinému pševědčeni. Avšak marně se předčítá každý rok dnešní sv. evangelium lidu křesťanskému; neboť ustavičně lze pozorovati hněv, sváry a nepřátelství. A to se dá vysvětliti jenom tím, že mnozí lidé toto přikázání za málo důležité považují, aneb že jim za těžko připadá, jiným ze srdce odpustiti. Ale jáť pravím vám ve jménu božím, že

1. odpustiti jest možné,
2. odpustiti jest potřebné.
3. odpustiti jest chvalitebné a záslužné.

P o j e d n á n í.

I.

1. Mnohému zdá se velmi těžké v srdci svém odpustiti. Sami si chtějí namluviti, že to není možné, jelikož prý jsou případy, kde toho nelze žádati. Rád bych zapomněl a odpustil, mluvím mnohý, ale nemohu; jakmile toho člověka spatřím, již se mi vrací hněv, a proto nemohu na něho přívětivě pohlédnouti. Nemysleme tak, drazí křesťané, neboť jest to a) škodlivé klamání sebe, b) veliká urážka Boha.

a) Nenávist již od počátku světa strašně zuřila. Ona nakažila již duši prvorozeného člověka a učinila již na počátku z Kaina bratrovraha. A Kain přece znal pravého Boha a jeho zákon. Jakmile ale zmizelo poznávání pravého Boha, zmizela též povinnost odpustiti svému vinníku. Msta nebyla jen dovolena, nýbrž i poručena. Bylo to považováno za bojácnost, když někdo utrpenou urážku trpčlivě snášel. »Oko za oko, zub za zub,« jest zřejmým důkazem, jak daleko zbloudilo pokolení lidské, když opustilo světlo zjevení božského. Jen někteří byli lepšího poznání, považující mstu za nectnou nárůživost, a proto odpouštěli rádi i ty největší urážky. Tak žil v Řecku za dob pohanských jakýsi Focian, vznešený to muž. I byl od svých slepou nenávistí opojených občanů odsouzen k pití jedu. Dříve nežli se smrtícího nápoje dotknul, pravil k svému synu: »Poslední a jediné přikázání ti dávám, aby ses na nikom pro tento nápoj nemstil.« Hle, i pohanovi bylo možno odpustiti. A pohlédneme-li na národ židovský, který znal pravého Boha i jeho zákon, ó jak krásných příkladů smířlivosti zde nalézáme!

Josef ze závisti prodán od bratrů svých! Jest správcem země egyptské; bratři padají mu k nohám naplněni bázní za onen ukrutný čin. Josef ale praví: Nebojte se; myslili jste sice se mnou zlé, ale Pán to obrátil v dobré! Vše jest již odpuštěno; vstaňte a nebojte se. Ano, odpustiti jest možné. Tamto stojí David, obklíčen od svých přátel; před ním spí Saul, jeho úhlavní nepřítel. »Pán vydal ho v ruce tvé, rychle zab ho,« domlouvají mu přátelé. David ale praví: »Daleko budiž mne, abych vztáhl ruku svou na pomazaného Páně!« Ano, odpustiti jest možné. Mám uvéstí příkladů z křesťanství? »Pane, nepokládej jim toho za hřích,« prosí sv. Štěpán za ty, kteří ho kamenují. »Ano, odpustím ti a ty máš mi býti bratrem, místo zavražděného,« tak pravil Jan Qualbert k vrahu bratra svého, když se s ním setkal beze zbraně v úzké uličce. Ó jak lehko jest odpustiti!

b) Více však než všechny příklady musí nás přesvědčiti příkázání boží. Ano, drazí křesťané, Pán sám přikázal nám odpouštění a smířiti se s nepřáteli. Říci tedy: nemohu odpustiti, jest tolik, jako tvrditi: Bůh přikázal nám něco nemožného. Nebylo by to rouhání se Bohu? Smí se opovážiti ubohý smrtelník takové věci o Bohu mysliti? Odpustiti jest možné i těm největším nepřítelům, i ty největší urážky, je-li jen předsevzetí pevné. Snad mnohý si myslí: Ach, kdybych i to nejlepší předsevzetí měl, spatřím-li svého nepřítel, nemohu k němu míti žádné důvěry, ani při své přichylnosti.

Utiš se, milý křesťane, náboženství na tobě nežádá, abys měl takovou přichylnost a náklonnost k svému nepříteli jako k rodičům, bratrům, dobrodincům, nikoli; ale nenávisť proti nepříteli potlačiti, jemu odpustiti v srdci svém, ukázati v jednání svém, že mu přeješ štěstí, jakého požívá, neodřící mu službu, kterou vykonati můžeš: to žádá křesťanství, v tom záleží láska k nepříteli. Ano, odpustiti jest možné.

2. Odpustiti jest také potřebné; jest to přímá svatá povinnost. Kdo věří v zjevení boží, nemůže o tom pochybovati, neboť ve Starém i Novém Zákoně často čteme, že jest to naší povinností a) odpustiti a sice b) hned odpustiti.

a) Čtete v Písmě sv. a přesvědčte se sami! Již skrze Mojžíše praví Pán k vyvolenému národu: »Nemáš nenáviděti bratra svého v srdci svém, ale srdečně ho upozorniti, abys pro něho nehřešil; nemáš vyhledávati msty aniž pamětliv býti bezpráví občanů svých.« (3. M. 19, 17.) Israelité však zapomněli brzo na toto boží přikázání, aneb je mylně vykládali a jen skutečnou mstu a ne mstyžádostivost za hřích měli. Proto volá k nim Spasitel, řka: »Řečeno je starým nezabiješ a pakli by kdo zabil, hoden bude soudu; ale jáť pravím vám, kdo se hněvá na bratra svého, hoden bude soudu.« Proto prosí a napomíná je často, aby se nehněvali ani v srdci na bližního svého; proto volá k nim: »Odpustte především, co proti jiným máte, aby i Otec váš nebeský odpustil vám.« Mohl by tedy ještě někdo pochybovati, že není to svatou povin-

ností, odpustiti? Zdá se nám to snad pokojující, ale jest to zákon našeho svatého náboženství a na tom nedá se ničeho měniti.

b) A kdy máme odpustiti? Snad po mnoha letech? Neb na smrtelné posteli ze strachu před soudem božím? Bohužel, často se tak stává a mnozí křesťané nechťi dříve podati ruky své ke smíření, až smrtelný pot vyvstává na čele. Docela jinak poroučí křesťanství. Nicetas, místodržící v Alexandrii, chtěl vydati zákon potlačující velmi chudý lid. Patriarcha Jan, pro dobročinnost svou almužníkem nazvaný, zdržoval ho od tohoto kroku. Uražený Nicetas se hněvivě od něho odvrátil. Na večer poslal mu patriarcha lístek, na němž stálo: »Slunce se chýlí k západu.« Slovům těm porozuměl Nicetas a spěchal k patriarchovi a smířil se s ním. A proč ho dojala tak slova ta? Byla to slova Písma sv., neboť sv. Pavel píše: »Nenech slunce zapadnouti nad hněvem svým!« Ne tedy na smrtelné posteli, ne po letech neb měsících, nýbrž hned se máme smířiti. Vštipíte si hluboko do srdce; věru je toho potřebí! Jsou mnozí, kteří ne jednou, nýbrž 365krát! a ještě vícekrát nechají slunce zapadnouti, aniž by se smířili. Po mnoho let chovají mnozí nenávisť v sobě, ano i dítkám a potomstvu svému ji nechávají jako dědictví. Ó jak mohou rukou svých pozdvihnouti k Bohu a modliti se: »Odpust nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům?« Zdaliž pak není to lež v ústech jejich? Zdaliž pak nevybízí Pána, aby i on jim neodpustil? A proto: »Nenech slunce zapadnouti nad hněvem svým!«

Jest to přísná povinnost odpustiti a sice hned odpustiti. Snad nám to přichází za těžké; tím však jest to Bohu příjemnější; neboť odpustiti jest možné a potřebné ale také

3. chvalitebné a záslužné. Odpustiti jest chvalitebné před Bohem i před světem; neboť tak získá si člověk lásku lidí a což mnohem více, lásku boží

a) Mnohému člověku se sice zdá, že mírností a smířlivostí nepřátelé tím více zpyšní a tím hůře si počínají. To však lze jen o zdivočelých a zanedbaných lidech souditi; na všechny ostatní působí to jinak. To učí též sv. Ambrož: »Msta«, praví, »doprovází mstu a hněv rozžehuje hněv. Vidí-li ale nepřítel váš, že první jeho urážku trpělivě snášíte a i druhou mu odpouštíte, neodváží se vás po třetí uraziti. Lepší cit se v něm probudí, skrytý stud ho zadrží.« Sv. Řehoř píše: »Lačň-li nepřítel tvůj, dej mu jísti, žízň-li, dej mu píti; učiníš-li tak, sypeš řevavé uhlí na hlavu jeho.« Shovívavostí, odpouštěním, přátelstvím, pomocí a dobrodiním obměkčíme srdce nepřítelů; tím musí pocítiti, že jsme lepší než on; bude se stydět za bezpráví nám učiněné a vícekrát je nespáchá. A kdyby se ani to nestalo, kdyby byl protivník náš tak zlý a převrácený, že by byl povolností naší zpupnější, nebyla by za smířlivost naši dosti velikou odměnou myšlenka, že jsme vyplnili zákon Kristův a že jsme dosáhli lásky boží? Ano, draží křesťané, kdybychom ani povolností svou a smířlivostí nedošli přiznání lidské,

b) přizně u Boha dojdeme jistě. Písmo sv. jasně o tom praví: »Kdo hledá mstu, Bůh ho pomstí a hříchy jeho zůstanou při něm. Odpuť bližnímu svému, urazil-li tě; pak bude i tobě odpuštěno, když budeš prositi!«

Avšak slyšte, draží křesťané, zaslíbení Spasitelovo těm, kteří se usmíjí: »Odpuťte-li lidem hříchy jejich, odpustí i vám Otec nebeský hříchy vaše. Milujte nepřátele své . . ., abyste byli dětmi Otce svého, kterýž jest v nebesích.«

Nemusí, křesťané, zaslíbení toto námi pohnouti? Nejsou přizně a láska boží dostatečnou odměnou za naši smířlivost? Nechtěli bychom býti dětmi božími a dědici jeho království?

* * *

Odpuť jest tedy možné, potřebné a chvalitebné. Ale ach! Mnoho jest křesťanů, jichž se slova ta týkají a kteří ve sváru a hněvu žijí rok od roku! Jak málo jest rodin, kde by svornost a láska panovala, kde by se každá urážka hned odpouštěla. A přece bývají to mnohdy nepatrné věci, pro které se vyhání z domu svornost a neshodnost usazuje. Obyčejný život o tom svědčí. Jak často nepatrná nepozornost dítěte aneb služebných postav otce rodiny uvéstí v strašný hněv! Nepatrné slovo mezi manželi přivádí dlouhotrvající hádku. Slyšte skutečnou událost. V jedné dědině v jižní Francii žily dvě sestry, provdané za bohaté rolníky. A jak se často stává, neshodly se po smrti matčině při rozdělování dědictví. Ač později mladší sestra smířiti se velice si přála, přece se jí to nepodařilo. Stalo se, že mladší sestra onemocněla a byla blízka smrti. Toužebně přála si nyní, dříve než bude svatými svátostmi zaopatřena, smířiti se, ale Alžběta, tak jmenovala se starší sestra, nedbala proseb jejich a nenavštívila ji. Zármutek nad takovou nesmířlivostí zhoršil nemoc a urychlil smrt. Musí mne viděti, musí mne viděti, tak volala a to se také stalo. Alžběta musila aspoň mrtvou spatřiti. V těch krajinách jest obyčej, zvláště je-li chrám Páně vzdálený, že se mrtvola veze na voze. Mrtvola její byla tedy vezena na případně okrášleném voze od dvou mladých koní. Bujní koně se náhle splášili a uháněli s kopce zrovna do dvora nesmířlivé Alžběty. Tam o pilň převrhli vůz, rakev spadla a se otevřela. Alžběta, jejíž hněv ji tak daleko hnál, že ani sestře na pohřeb nešla, vyběhla ven, aby viděla, odkud ten hřmot přichází; a hle, před prahem spatřila ztuhlé, mrtvé tělo své sestry. Leknutí její bylo veliké, zmocnila se jí zimnice a třetí den stála před soudem božím.

Tak daleko tedy vede hněv; až do smrti rozdvouje lidi, kteří se milovati mají.

Nenechme zapadnouti slunce nad hněvem svým! Jsou snad mnozí přítomni, v jejichž srdci se hněv zakořenil. Chcete se snad věčně hněvati a hněv s sebou do hrobu vzíti? Což platná nám modlitba, co platen zbožný život, nechceme-li upustiti od svého

nepřátelství! »Jdi dřív, smiř se s bratrem svým a pak přijď a obětuj dar svůj,« tak praví Kristus Pán! »Blažení pokojní, neboť oni dítkami božími slouti budou.« Amen.

Vojtěch Černý.

Navštívení Panny Marie.

Pozdrav Panny Marie.

Kostra. Pozdrav anděla Gabriela a Panny Marie. Pozdrav tento byl:

I. dobrý: bylť 1. krásný, 2. přívětivý, 3. srdečný.

II působivý: způsobilť dvojí: 1. sv. Jana Křtitele posvětil v životě matčině, 2. sv. Alžběta naplněna jest Duchem sv., prorokovala. Podobné mají býti pozdravy naše.

»I vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu.« (Luk. 1. 40.)

Několik dní teprve uplynulo, co Bůh poslal archanděla Gabriela k vyvolené Panně Marii s krásným pozdravem. Sotva pozdrav slyšela a opětovala, sestoupil Syn boží v její neposkvřený život, aby se jejím panenským tělem a krví oblékl. Vskutku, kdo neobdivuje sílu onoho pozdravu, který zemi spásu přinesl a Syna božího učinil bratrem a spasitelem naším! Jaký div proto, že denně milliony lidí opakují pozdrav ten, modlíce se: »Zdravas Maria, milosti plná, Pán s tebou.« Pozdrav onen nejen Marii potěšil a učinil ji Rodičkou boží, nýbrž i celému světu radost a život přinesl. Než tehdy o tom svět neměl ještě ani zdání; v tiché komůrce pozdrav byl dán a přijat, a jen Bůh a Rodička boží znali účinek jeho, znali tajemství vtělení Syna božího. Než nedlouho má zůstatí tajno ponížení Syna božího a povýšení pokorné Panny. Neboť již dnes opustila domov svůj a chvátá přes hory do města Judova navštívit příbuznou svou Alžbětu, o níž jí zvěstoval anděl podivuhodné věci. Co jí přinese, čím ji překvapí? Dnešní sváteční evangelium praví: »I vešla do domu Zachariášova a pozdravila Alžbětu.« Tedy pozdrav jí přináší, pozdravem oznamuje příchod svůj, pozdravem přináší milost a požehnání do domu; neboť i tento pozdrav nezůstal bez účinku, jako nebyl bez účinku pozdrav anděla Gabriela. Než uvažujme dnes o tomto pozdravu a to o tomto pozdravu samém o sobě a o jeho účincích, a poznáme, že byl:

I. dobrý, a

II. působivý.

Než o tomto pozdravu uvažovati budeme, pozdravíme ji ještě napřed a vzývati ji budeme o její přímělu, volajíce z plna srdce: Ave Maria.

P o j e d n á n í.

I.

Zvyk pozdravovati při vstoupení do domu, při opouštění domu, při vzájemném setkání shledáváme u všech národů; je to znamení úcty, přízně a přátelství. Proto křesťanství pozdrav ne-

odstranilo, nýbrž jej schválilo a doporučilo. Spasitel sám vybízí své učedníky, aby při vstupu do domu pozdravili: »Pokoj domu tomuto« (Luk. 10. 5.), jakož i on je zdravil slovy: »Pokoj vám!« (Jan 20. 19.) Čteme-li listy sv. Pavla, nalézáme na konci jich určitý počet pozdravů, které zaslá ve jménu svém neb ve jménu jiných obcím neb osobám. I když je, jak z těchto příkladů patrně, zvyk pozdravovati chvalitebný, není proto ještě každý pozdrav dobrý a svatý, nýbrž má míti tři vlastnosti, jako je měl pozdrav Panny Marie, má býti krásný, přívětivý a srdečný. Mluvíme ovšem vždy o nejpříjemnějších, nejsrdečnějších pozdravech, ale zaslouží si naše pozdravy této chvály?

1. Pozdrav Panny Marie byl především krásný, chci říci posvátný. Jak zněl, nepraví nám Písmo sv.; ale když se řídila Maria zvykem svého lidu, pozdravila sv. Alžbětu slovy: »Pokoj ti!« nebo »Bůh ti buď milostiv« neb »Jehova žehnej tobě.« Neboť to byly obyčejné pozdravy u Židů. Dle vidění Marie z Agredy řekla prý Panna Maria: »Pozdrav tě Bůh, příbuzná má, má nejmilejší, a božské světlo dej ti milost a život.« Ať to byl kterýkoli pozdrav, zajisté to bylo svaté a čisté slovo. Ponořená ještě úplně v rozjímání o vznešeném pozdravu anděla Gabriela, jak mohla pronést jiný než vznešený pozdrav, a to tím spíše, když věčná moudrost sama ji podporovala, ano v jejím životě dlela.

Kéž by i všechny naše pozdravy byly tak krásné, posvátné a vzdělávací! Křesťanští naši předkové, kteří každý pozdrav vzdělávali na Boha, dárce všeho dobra, zanechali jich nám několik, a až dosud jsou zachovávány; než jak zřídka lze slyšeti: »Pozdrav Pán Bůh!« — »Pomáhej Pán Bůh!« — »Provázej Pán Bůh!« — »Požehnej Pán Bůh!« — »Zaplať Pán Bůh!«

Církev sama věřícím doporučuje a mnohými odpustky obdaruje pozdrav: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« Ale kolik křesťanů stydí se za něj, ačkoli by měl býti každému křesťanu posvátný, ačkoli bychom měli příčin dosti často ho užívat. Je-li možno, aby se křesťan tomuto pozdravu posmíval, zlobil se, když ho slyší, aby chvály Kristu Pánu nedopřál?

Ach ano, je tomu tak, a jak by mělo býti jinak! Taci lidé nemají pozdravů ke vzdělání, nýbrž pozdravy k nepravosti a k nim se ovšem nehodí pozdrav křesťanský. Mnoho pozdravů se sice dává, jiným pozdravy zasláme do daleké ciziny, ale mnohdy nejsou krásné a posvátné, jsou to pozdravy mezi svůdcem a svedeným, mají k tomu sloužiti, aby připravily nové cesty nepravosti, neb aby obnovily staré. Běda těm, kteří takové špinavé pozdravy vyřizují a tak vlastně vášně roznítiti pomáhají. Je to zvláštní, jak mohou lidé ukazovati takovou přívětivost ve vyřizování pozdravů, jimiž sebe a jiné v záhubu uvádějí, kdežto takové ochotnosti nenalezneme, když se jedná, abychom podali bližnímu důkazy pravé lásky a přátelství!

2 Maria pozdravuje přívětivě, předchází a překvapuje Alžbětu, ačkoli vysoko nad ní stojí, a tato sama se tomu diví a ptá se: »Odkud mi to, že Matka Pána mého přišla ke mně?« (Luk. 1. 43.)

Nedívá se na svou hodnost, nýbrž na lásku, kterou všem jest povinna a tím více těm, kteří jsou s ní poutem příbuzenským spojeni; neví nic o pýše, která si nesmí zadati, nýbrž ví, že je to ctnost, nejkrásnější stupeň pokory ponížiti se pod ty, kteří vlastně pod námi stojí. Takových pozdravů má naše doba málo; neboť důkladně se vypočítává, koho třeba zdraviti a okolo koho možno pyšně bez pozdravu jíti. Ano, slyšeti lze i nářky na obtíže, které pozdravování způsobuje, a pokládáme za pohodlnější, když možno zcela lhostejně jíti kolem všech, které potkáme. Jak prý lze krásně ve větších městech žíti, kde není třeba zdraviti. To je jisté; ale také tam lze více trpěti, protože tam je málo příznivých sousedův. Pozdrav, který dáváš, nemá býti jen pouhou formalitou, nýbrž znamením lásky. Proto již sv. Jan Zlatoustý haní směšnou pýchu těch, kteří nechtějí zdraviti, jen když je někdo pozdraví dřívě. Moudří a pokorní dle jeho slov zdraví dřívě, poněvadž činí, co jest věci ctnosti a pokory, protože pozdravy jejich a cizí pýchu potlačují, hněv, sváry a nepřátelství ruší. Ano, kolik nepřátelství by i za dnešních dnů přestalo, kdyby lidé chtěli pozdraviti svého nepřítel. Jak má tento se přesvědčiti o vaší náklonnosti, jak má býti ke smíření ochoten! Běda těm, kteří jsou vinni, že nepřátelství po léta panuje, ačkoli by přívětivým pozdravem mohlo býti brzy zažehnáno.

3. Když pak pozdravy naše postrádají přívětivosti, když při nich na podřízenost a zvyk hledíme — jak budou potom také srdečné? A přece i tato vlastnost je nutná, jak každý sám nahlédnouti může. Srdečný však byl pozdrav Panny Marie, neboť chtěla také, co pravila, aby ústa i srdce souhlasilo. Radovala se z neobyčejných milostí, které na Alžbětě způsobeny byly, a přála si i jí v plné pravdě, aby na ní ještě rozmnoženy byly, aby jí očekávaný syn mnoho radostí způsobil. Ale jaký význam mají naše pozdravy? Tu tě potká někdo a přeje ti dobré jitro; ale ani z daleka mu nepřipadá přáti tobě tím vskutku něco dobrého, ano spíše všechnu jeho závist by vzbudilo, kdyby skutečně štěstí tě potkalo: tam ti přeje někdo dobré chuti, ačkoli je mu úplně lhostejno, zdali ti jídlo a nápoj chutná nebo ne, zdali ti bude k dobru nebo na škodu. Tam ti někdo praví: »Nejponíženější služebník«, ale zkus to jednou, žádej od něho nějakou službu, svěť mu nějakou práci a neshleďš v něm ani služebníka, ani poníženost. Kdo užívá nejponíženějších výrazů, ani rukou, ani nohou by nepohnul, ano velice by se rozhněval a urazil, kdybs slova jeho bral vážně. A jak často za nejhlubšími poklonami a pozdravy skrývá se hněv a nenávisť, tak že jest pravdou pravý opak toho, co povídá. Jiní zdraví a po straně pomýšlejí na škodu bližního a tajně ho pomlouvají, jsou to hadi, kteří ukazují krásnou barvu, aby potom tím smrtelněji raniti mohli.

Tak se zneužívá pozdravu ke hříchů, neb úplně se odpírá z pýchy, z nepřátelství neb se ho užívá jako prostředku k dosažení ctižádostivých a ziskuchtivých cílů a za pláště pro vnitřní faleš a nevěrnost; mnohé pozdravy nejsou ani bezké, ani přívě-

tivé ani srdečné, a proto nemají ani zásluhy ani působnosti. Pozdrav Panny Marie však nevyzněl na prázdno, nýbrž způsobil divy. O tom v díle

II.

Sotva Rodička boží v domě Zachariášově se objevila, staly se tu v téže době dva zázraky, a jak evangelium dosvědčuje, oba byly účinkem pozdravu Panny Marie: Jan byl od hříchu prvotního očištěn a Alžběta se stala prorokyní. Sv. Lukáš vypravuje: »Jakž uslyšela Alžběta pozdravení Marie, zplesalo nemluvnátko v životě jejím, a naplněna jest Alžběta Duchem svatým.«

1. Co se tkne prvního zázraku, dosvědčuje jej sama Alžběta slovy: »Jakž se stal hlas pozdravení tvého v uších mých, zplesalo nemluvnátko radostí v životě mém.« (Luk. 1. 44.) Odkud tato radost? Že se nyní naplnilo, co knězi Zachariáši v chrámu zvěstoval anděl Gabriel: »Ještě v životě matčině bude naplněn Duchem svatým.« (Luk. 1. 15.) To se stalo jen tím, že poskvrna hříchu prvotního byla s ním sňata, neboť dokud tato na něm byla, nemohl býti naplněn Duchem sv., poněvadž se svatost s poskvrnou nikdy nemůže snášeti.

Povolán jsa býti předchůdcem Páně, měl Jan již před narozením této milosti dojíti. Dnes může radost nad tím jen pohybem dáti na jevo; ale sám později dosvědčil radost svou krásným výrokem: »Přítel ženicha, který stojí a slyší ho, radostí se raduje pro hlas ženicha. Proto tato radost má naplněna jest.« (Jan 3. 29.) Jaký milostiplný účinek jediného pozdravu! Kéž by i naše pozdravy měly podobný účinek a přispívaly k posvěcení jiných! A budou k tomu přispívatí, budou-li takové, jaký byl pozdrav Panny Marie. Jaký účinek může míti pozdrav: Pochválen buď Pán Ježíš Kristus, když jej s vírou a od srdce vyslovujeme!

Zbožný jeden muž v době, kdy se rušily kláštery, obrátil se na ministra své země, aby od něho dosáhl zachování jednoho kláštera. Když tento muž vstoupil do kabinetu ministrova, pozdravil ho slovy: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« ahle, tento neočekávaný pozdrav uhodil jako blesk do srdce ministrova, že byl celý na rozpacích. Nejen splnil přednesenou žádost, nýbrž i později doznal, že nebyl s to, aby ji odmítl. Podobnou sílu měl by však tento pozdrav i v našich ústech, kdybychom jej vyslovovali s vtělostí a živou vírou onoho nábožného muže. Kdyby mnohý, který jde kolem tebe a zlé věci v srdci svém zamýšlí, snad jest na cestě ke hříchu nebo přemýšlí, jak by jej provedl, takový pozdrav slyšel, snad by ve svém nitru před hříchem se zhrzil a nebyl by s to, aby jej provedl. Když okolí tvé řečmi čest bližního pokálí nebo špinavými ústy proti vši cudnosti a mravnosti mluví, když spoludělníci tvoji kletbu za kletbou pronášejí, kdo ví, jak by na ně působilo, kdybys zmužile a výstražně pronesl jen slova: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« Jako neviditelným kouzlem snad by jazyk jejich ochroml a ošklivé slovo, pomluva by zůstala v hrdle jejich vězeti. Kdyby někdo oně opuštěné

a zoufalé duši, onomu smutnému a zarmoucenému člověku tu a tam řekl potěšné slovo: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« jak rychle by zmizela zoufalost, zármutek, malomyslnost! To pocítil jednoho dne muž, který, ačkoli protestant, stal se horlivým krasořečníkem katolického pozdravu. Vypravuje: »Byl jsem tak unaven, cesta byla tak obtížná, krajina tak pustá, vedro trapné a i mé nitro bylo jako poušť. Jako samotáf se potěšuje, když v pustých krajinách zastihne karavanu spolukřesťanů, která putuje ke svatému brobu, tak jsem byl nyní potěšen malým zástupem, který od mariánského místa Einsiedlu s bílou holí v ruce, se skrovnými potravinami na zádech a s nábožnými knihami, nemaje jiné střechy nad sebou než modré nebe, kolem mne krácel s povzbuzujícím pozdravem: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« Již neslyšeli odpovědi mé; neboť jsem na ni nebyl připraven. Musil jsem se nejdříve rozmyslit, ale potom dále putuje jsem jistě stokrát z plna srdce volal: »Až na věky!« Potom však jsem jej poznal, jako Samaritánka u studnice Jakubovy, poznal jsem, že jest pramenem živé vody, která prýští do života věčného, že, kdo z něho pije, nebude žízni na věky.« (Karel Steiger.) Tento spisovatel se ptá: »Který byl asi nejkrásnější den v životě mého Spasitele? Beze vši pochybnosti byl to den, kdy vstupoval do Jerusalema a lid na cestu mu kladl šaty a ratolesti a mladí i staří volali: »Hosanna, jenž se běže ve jménu Páně!«

Tento den mají tedy oslavovati všichni, kdo Pána ctí, ale nikoli jednou za rok nebo za týden, nýbrž kdykoli se setkáváme, chceme Pánu ratolesti házeti se starým, osvěžujícím, bratrským pozdravem: »Pochválen buď Pán Ježíš Kristus!« Tento pozdrav pak nejen mnohému hříchu zabrání, mnohé nepravosti konec učiní, mnohé srdce potěší a posílí, nýbrž i mocně vzhůru nás potáhne a posvátným nadšením nás naplní. Tak pozdrav Panny Marie nejen Jana posvětil, nýbrž i Alžbětu prorockým duchem naplnil.

2. Aniž by jí co Panna Maria sdělila, byla zasvěcená v tajemství posledních dnů, vidí jasně vtělení Syna božského a poznává vysoké důstojenství Rodičky boží. Její ústa nyní vyslovují, co dosud světu bylo tajno, a Maria se blahoslaví, že uvěřila.

Jaký vzlet by nám dodávalo, kdybychom se vždy katolickým pozdravem pozdravovali, kdybychom nábožně jej vyslovovali a opětovali! Zdaž by nebyl prostředkem roztržitou a starostlivou mysl opět shromážditi a povznášeti a v ní ohnivou lásku rozníti k tomu, který z lásky k nám vzal člověčenství na sebe a na dřevě kříže za nás umřel? Zdaž by srdce se nenaplněvalo vřelým díkem, zdaž by je nepronikala nezdolná touha spojenu býti s ním nyní častěji v nejsvětější Svátosti a jednou věčně a nerozlučně na nebi? Jak šlechetný směr dodával by tento pozdrav našim duším, jak že by po věčnosti toužily, jako orel ke slunci vylétá, že by více na Boha než na zem pohlížely, ačkoli naše údy na jejím trní se zraňují a naše ruce ji vzdělávati musí v potu tváře! Božské osvícení, nebeská mysl, posvátná touha mohla by býti naším údělem posvátnými pozdravy, kterými se

takořka vzájemně vybízíme toužiti po jednom potřebném, posilovati se proti pokušení, dříve než naši mravní sílu úplně zdeptá; každý posvátný pozdrav je takořka paprsek milosti, který v oku duše propůjčuje světlo a nadpozemský jas. Naproti tomu nesvaté pozdravy podobají se záhubnému blesku, který působí zpuštění, a ještě žhavý plamen po sobě zanechává, který kolem sebe všechno pálí, co může svými ohnivými rameny dosáhnouti.

Pozdrav Panny Marie naproti tomu byl nejen podivuhodný, nýbrž stal se i nesmrtelný. Její ústa byla nástrojem, kterým Kristus Pán milosti své udělil. Jako však skrze ni první milost udělil, tak také pokračuje a dává nám všechny ostatní milosti stejným způsobem skrze ni. Silné a působivé jest proto každé slovo, které vychází z úst jejích, a jak šťastni bychom byli i my, kdyby nás dnes podobně pozdravila.

Závěr. Ach, tak mnoho leží na srdcích našich, hluboká tma nás všude obestírá, a bez útěchy a bez radosti byl by nám život často trýzní, buď pro duchovní slabost, pod níž sténáme, nebo pro utrpení, které nás obklopuje. Kéž by nás Panna Maria také se svým božským dítkem navštívila, kéž by nám potěšnými pozdravy, které s sebou přináší, nový život, zmužilost a sílu, důvěru a vytrvalost vstúpila! Vizte, jak jest milá, přivětivá, jak se vždy ještě ukázala jakožto nejněžnější přítelkyně pokolení lidského, jako nikoho neopustila, kdo důvěrně se k ní obrátil!

Proto prosme ji dnes: Pozdrav nás, Maria, jako my tě bez ustání pozdravujeme: Zdravas Maria, milosti plná, pros za nás, hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.

Dle Bussli Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle VI. po sv. Duchu.

O drobtech v dnešním evangeliu.

1. Dnešní sv. evangelium vypravuje, kterak veliký zástup lidstva odešel za Pánem na poušť, kde vytrval při něm po tři dni, poslouchaje naučení jeho s takovou horlivostí, že i na pokrm tělesný při tom zapomínal. Pán Ježíš odměnil touhu jejich po pokrmu duchovním zázrakem, tak že sedmi chleby a malým počtem rybiček ukojil potřeby jejich tělesné až do nasycení, ač bylo účastníků okolo čtyř tisíců; ba že po nasycení všech ještě více zbylo, nežli původně bylo, totiž sedm košů drobtů.

Ale chléb tělesný není chlebem jediným; jest i chléb duchovní, jímž jest sv. evangelium (Mat. 4, 4.), jak sám Spasitel prohlásil pokušiteli, když ho na poušti ke zrušení postu dráždil. Kázal-li Spasitel sebrati drobty na poušti po nasycení tělesném: snažme se dnes sebrati i my drobty z evangelia dnešního pro život duchovní; totiž naučení z dnešního evangelia plynoucí a pro život věčný živící. Jsou zajisté požehnány od samého Spasitele!

2. Sv. evangelium dnešní tedy vypravuje: Pán Ježíš svolal

apoštoly, jakoby se s nimi uraditi chtěl, v pravdě ale aby oni všestranné nestatečnosti své seznali, a na jeho pomoc i milost upozorněni byli. I řekl jim: »Lito mi zástupu; neboť aj! již tři dny trvají se mnou a nemají, co by jedli.« Lidé ti ukázali tedy neobyčejnou horlivost v poslouchání slova božího, že i na své potřeby tělesné zapomněli. Chléb duchovní šel jim nad chléb tělesný. Z toho plyne pro nás naučení, kterak i my slova božího vážiti si máme, chceme-li milosti Spasitele zakusiti nejen v potřebách duchovních, ale i tělesných.

Slovo boží jest v pravdě nejen chléb, ale i lék i oheň!

Blaze tomu, kdo ho rád poslouchá! Za dob našich horlivost v poslouchání slova božího u přemných poklesla a následky toho ukazují se při nich, jako při těch, kdo sličícího chleba tělesného nepožívají. Kdo tělesného chleba nepožívá, ochabuje v silách, stává se nestatečným ku pracím, cítí se chorým. Duše lidská jest právě pro Boha stvořena; a jestli v Bohu nehledá svého štěstí, odjinud uspokojení nenabývá, cítí se umdlenou, nestatečnou.

Kdo jest ale chorým i mdlým, a neužívá přiměřeného léku, hyne; a podobně hyne i zahyne, kdo odpírá přijímati léku slova božího.

Každý již při slabosti, nám lidem vrozené, potřebuje povzbuzování k dobrému skrze oheň, jenž uložen jest ve slovu božím, kdo slovem božím pohrdá, oheň lásky k Bohu v sobě uhasíná, poněáhlu pro Boha i pro nebe hyne. Počne hověti smyslnosti, shání se po marné slávě tohoto světa, odpírá sluchu pravdě božské a v domýšlivosti své staví vůli svou proti vůli boží, pro záhubu svou. Ó jak mnoho jest za dob našich lidí takových, kteří slovem božím pohrdají, a na nichž pak plní se slovo sv. Pavla, napsané v listu k Timotheovi (IV., 4, 3): »Bude čas, kdyžto zdravého učení nebudou snášeti, ale podle svých žádostí shromažďovati budou (si) učitele, majíce svrblivé uši (chtíce vždy nového a nového učení slyšeti); od pravdy zajisté sluchu odvrátí a k básním se obrátí!«

3. Spasitel tedy dí o svých posluchačích: »Již tři dny trvají se mnou a nemají, co by jedli.« Proč u Spasitele na poušti vytrvali? Poněvadž od něho na jisto očekávali, že jich neopustí on, když neopustí oni jeho. Znali věru dobře i jeho moc, i dobrotu; a proto bez nesnázi čekali den první, druhý i třetí.

Podobně máme i my důvěřovati úplně v zaslíbení, moc i dobrotu Páně se vši vytrvalostí, trpělivostí i pokorou. Ale jak jinak činí tak mnozí!

Mnozí lidé nemodlí se vůbec a žijí tak jako ta nemá tvář, jež povinnost ke svému Stvořiteli a Zachovateli ovšem nezná. Jiní nemodlí se s důvěrou a trpělivostí; nebo sotva se s modlitbou k Bohu obrátili, ihned žádají si i vyslyšení. Říkají snad i oni »buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi«; ale chovají se tak, jakoby byl Pán nakázal se modliti: Otče nebeský, ne tvá vůle buď, ale má; ne jak ty chceš, ale jak já chci se staň! Chtějí tak, aby Bůh jen plnil rozmary jejich; a když tak ve své moudrosti ne-

činí, modliti se přestávají, v domýšlivosti své pocty povinné Bohu odpírají, jemu se i rouhají.

4. Jiný drobet z dnešního evangelia jest ten, že očekávání shromážděných posluchačů Páně v pomoc od něho nikterak nebylo sklamáno. Spasitel prohlásil: »Lito mi zástupu; neboť ať již tři dny trvají se mnou, a nemají, co by jedli.« I učinil podivuhodný zázrak, že rozmnožil málo chleběů a maličko rybiček, tak že všichni shromáždění úplně se nasýtí; neboť částek nesnědených zůstalo ještě sedm košů.

Že posluchači Páně dbali o blaho duší svých, Spasitel postaral se jim netoliko o to, ale i o blaho tělesné. Mnozí lidé mají péči o blaho těl svých, jak by nashromáždili pro ně statků i pozitků, tak jakoby zde na světě mohli věčně býti. O duši nesmrtnou péče si nepřipouštějí, jakoby na blahu jejím posmrtném i věčném pranic nezáleželo. A často se stává, že vyplňuje se na takových přísloví: »Co kdo v neděli sbírá (na ujmu totiž služby boží), toho mu dábel v pondělí zase odnímá.« »Na statku nespravedlivě nabytém, ať již při nabývání poškozen byl bližní na majetku svém, ano sám Bůh na úctě jemu povinné, nespočívá věru požehnáni!«

A proč schází lidem, jen po hmotném blahu se shánějícím, požehnáni shůry? Poněvadž:

a) právě o ně nedbají, ježto jdouce po práci, Pána Boha za požehnáni neprosí, ale jen na své ruce, na stroje a hroudu země spoléhají, zapomínajíce na slova apoštolská (I. Kor. 3, 7.): »Ani ten, kdo sází, jest něco; ani ten, kdo zalévá: ale Bůh, jenž vzrůst dává.«

b) Nejednají tak, aby si požehnáni božského zasloužili; neboť nehledají při práci naplniti vůli boží, jež různé lidi do rozličných stavů volá, a právě v těch určitých povinnostech jim ukládá. Ale pokládají práci za břemeno, jehož jen s nechutí i odporem nesou; a nekonají prací svých ve stavu milosti boží a ani za požehnáni boží neprosí.

c) Ba mnozí požehnáni boží přímo od sebe zapuzují, ježto Bohu, bez jehož vědomí ani jediný vlas s hlavy nám nepadá, pro jeho ustanovení lají, práce s klením provázejí a bližní své podvádějí, aby sebe spíše obohatili. Což divu, když pak Bůh od lidí tolik nevděčných ruku svou odvrací a požehnáni své jim odpírá?

Ó važme si požehnáni božského nade všechno! Když Bůh žehná, i z mála vzrůstá mnoho. Vždyť když Pán Ježíš požehnal sedmi chleběm, nasýtí se z něho tisícové. Když jindy požehnal lovu Petrovu (Luk. 5.), naplnili ulovenými rybami lodice, až se téměř potopovaly!

5. Z evangelia dnešního odnesme si konečně ty droby, čili ta naučení, abychom byli ve svých požadavcích skromní, a s tím, co máme, šetrní.

Nechtějme jiným záviděti, kteří na ten čas pozemský snad více mají; vždyť si odtud nikdo a ničeho s sebou nevezme! Ale prosme vroucně Pána, jak nás naučil modliti: »Chléb náš — ve-

zdejší čili každodenní — dej nám dnes< ; zítra chopme se za potřeby své modliti znova, ale také sami se o ně přičiňovati.

Budme i šetrní, s tím co máme, jak nás naučil Pán nebes i země, dnes, an chtěl, by zbytky jídel byly sebrány a k budoucí potřebě uloženy.

Budeme-li těchto drobtů z dnešního evangelia si vážiti, bude i nám Spasitel žehnati v potřebách duchovních i tělesných, pro čas i pro věčnost. Amen.

Dr. K. L. Rehak.

Neděle VII. po sv. Duchu.

Sv. Cyrilla a Methoděje.

Sociální zásluhy církve.

»Vyvolil Pán i jiných sedmdesát dva a poslal je po dvou do každého města i místa.«
(Luk. 10, 1.)

»Kdybyste deset tisíc pěstounů měli v Kristu, přece však nemnoho máte otců. Nebo v Kristu Ježíši skrze evangelium já jsem vás zplodil.« Tato slova sv. Pavla v I listě ke Kor. 4, 15. vhodně můžeme položit v ústa sv. Cyrilla a Methoděje, jichžto památku dnes svítíme. Neboť to jest nespornou dějepisnou pravdou, a proto není ani třeba šířiti o tom slov, že sv. Cyrillu a Methoději národ náš vděčí své pokřtění a uvedení v lůno církve katolické. Dalo se sice v Řezně r. 845 pokřtiti čtrnáct vojvod českých, ale není žádné stopy, že by náboženství křesťanské od nich bývalo rozšířeno také v jejich území. »Dokud tedy náboženství křesťanské pokoušelo se o vstup do země naší ze západu, Čechům nepřátelského, bylo odmítáno; když však zavítalo k nám od východu, ze země sbratřené, vděčně bylo přijato.« (Tomek.)

Sv. Cyrilla a Methoděje vyvolil Pán a poslal je oba do našich zemí, aby nám přinesli světlo jeho vřvy. A oni to učinili a proto všim právem mohou k nám říci: »Kdybyste deset tisíc pěstounů měli v Kristu, přece však nemnoho máte otců. Nebo v Kristu Ježíši skrze evangelium my jsme vás zplodili.« Z té příčiny přísluší jim čestný název: »apoštolové slovanští«.

V ten asi čas, kdy sv. Cyrill a Methoděj u nás vřvu rozšiřovali, byla též založena říše velkomoravská. Avšak kde jest její sláva? Dějepisec národa našeho, František Palacký, napsal o tom překrásně: »Dílo meče, mladý stát moravský, zahynulo hned ve pohromách věku následujícího; dílo ducha, Methodějovou apoštolskou horlivostí konané, odolává ještě i tisíciletím.« Věřu, tak tomu jest, nejmilejší, a i v tom vidíme mocný prst boží.

Dnes chci vám ukázati, jaké ovoce nesl ten strom, který u nás sv. bratři ze Soluně štípili a potem úmorné a namáhavé práce zaléváli. Spasitel sám řekl, že strom po ovoci se poznává. »Nemůžet dobrý strom zlého ovoce nésti, ani strom zlý ovoce dobrého vydávati.« (Mat. 7, 18.) Katolická církev jest tím stro-

mem ; jeho větve rozplínají se po všem světě. A ježto církev není jenom pro jeden národ, pro jednu zemi, nýbrž její poslání jest všeobecné, pro všechny národy, chci mluvit se stanoviska všeobecného a ukázati vám požehnané ovoce, jež na stromě církve vyrostlo. A poněvadž by krátce vyměřený čas nám nestačil, abychom celou tuto obsáhlou látku vyčerpali, chci vám dnes uvést na mysl jen společenský přerod, jež náboženství Kristovo mezi národy vykonalo.

Pojednání.

1. Všimněme si především rodiny. Rodina jest prvkem, z něhož sestává společnost, národ, stát. Jak smutně to vypadalo v rodinách pohanských! Muž byl obyčejně tyranem, žena otrokyní. Muž mohl nakládati se ženou tak, jak chtěl, třeba ji mohl vyhnati, ano i zabiti. Děti nebyly považovány za dar boží, ale mohly býti utráceny, vysazovány, dravé zvířeti na pospas hozeny. Nikdo toho nepovažoval za bezprávi na nich páchané. A nedomnívejte se, že tomu tak bylo u pohanů pouze před věky; do dneška u pohanských národů se přiházejí podobné smutné případy. V Číně, jak vypravují missonáři, mnoho tisíc dětí do roka zahyne, neboť vlastní rodiče se jich zříkají, je odhazují. Na Novém Zélandě zakopávají matky svá nemluvňata. Jistý missonář viděl tento dojemný případ: Matka zahrabala dítě, ale pes, který na dítě zvykl, vyhrabal je a donesl je ještě dýchající v tlamě matce. Matka ze vzteku po druhé dítě hodila do jámy a zasypala je hlinou; pes však nelenil, tak dlouho nožkama hrabal, až se dítěte dohrabal. Radostně nesl je po druhé nelidské matce — avšak nyní bylo dítě již mrtvé. Ten pes, nerozumný tvor, nemá tvář, měl více citu než matka; pes — kazatel lásky mateřské!

Do této bídy přišla církev a učila, že manželství jest nerozlučitelné spojení; že jeden muž smí míti pouze jednu manželku; že žena jest obrazem božím právě tak, jako muž; že jedna z žen, Panna Maria, byla vysokou důstojností poctěna a za Matku Syna božského vyvolena. Církev hlásala učení apoštolské: »Muži, milujte manželky své jako i Kristus miloval církev a vydal sebe samého za ni.« (Ef. 5, 25.) »Tak mají muži milovati manželky své, jako svá vlastní těla. Kdo miluje manželku svou, sebe samého miluje.« (Ef 5, 28.) A víme dobře, že i u nás tyto zásady šířil sv. Cyrill a Methoděj a později biskupové pražští Dětmár a sv. Vojtěch. Tito byli, již usilovali, aby posvátnost svazku manželského byla vysoce vážena, aby sňatky nebyly mezi blízkými pokrevenci uzavírány, a pro tyto šlechtné a bohumilé snahy své i příkoří trpěli. Vlivem těchto snah byly i ženy více ctěny a váženy a manželský život povznesen a posvěcen.

Církev učila, co řekl Ježíš Kristus o dětech: »Nechte dítek přijíti ke mně a nebraňte jim; takových jest království nebeské.« (Mar. 10, 14.) »Kdo by přijal jedno takové pacholetě ve jméno mém, mne přijímá.« (Mat. 18, 5.) »Vítež, abyste nízádného z malíčkových těchto nepotupovali; neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, kterýž v nebesích jest.«

(Mat. 18, 10.) »Kdo by pak pohoršil jedno z těchto pacholat, jenž ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl kámen mlýnský na brdlo jeho, a pohřben byl do hlubokosti mořské.« (Mat. 18 6) Tyto zásady byly příčinou, že rodiče nepokládali narození dítěte za břemeno, ale přijímali je s radostí z ruky boží jako drabocenný dar, který jemu jedenkrát zušlechtný a posvěcený vrátiti mají. Děti byly jim závdavkem vzájemné lásky, pou-tem milosti, které je k sobě tím více a pevněji vázalo. Tak stalo se, že k životu bezbranných dětí byla jakási úcta, které v zápětí šla láska, a jejich vychování věnováno více péče. O děti osiřelé pečovala církev již v prvních dobách; péče o sirotky byla jednou z hlavních povinností biskupů, které kniha zvaná konstituce apoštolské (pocházející z konce V. století) jmenuje: »Otcí vdov a sirotků.« Během času vznikly i řády, jichž výhradním úkolem byla péče o děti opuštěné, osiřelé, zanedbané! Tak řád Somasků, Pia-ristů, sv. Vincenc z Pauly a v nejnovějším čase Don Bosko založili četné sirotčince.

Tak přetvořila církev život rodinný a učinila rodiny šťastnými. Veškero štěstí, jež v zdárné rodině pociťují otec a matka, vděčí církvi katolické. A že pro děti tak mnoho se činí, to vše má svůj základ v lásce Kristově k dětem a v jeho učení.

2. U pohanů bylo nesmírné množství chudých lidí, a těm bylo zakoušeti veliké pohrdání. I mnozí vzdělaní a učení mužové domnívali se, že největším dobrodiním pro chudáka jest, nechá-li jej společnost bídne hladem zahynouti. O chudobincích, chorobincích, nemocnicích nebylo ani zdání; v celém starověku nebylo ani jediného podobného ústavu. Veliká část lidstva byli otroci, lidé bez práva, kteří byli za věc a ne za rozumné tvory považováni. Jistý římský boháč krmil své ryby masem otrokův a to ne snad tajně, ale beze strachu, veřejně, a nikdo mu toho nezazlíval. I u nás v Čechách byli lidé kupováni a prodáváni; jak víme ze života sv. Václava a sv. Vojtěcha, byli to nejvíce křesťané zajatí ve válkách, jež hrabivost a nesvědomitost lidská učinila předmětem obchodu a kupní smlouvy.

A tu přišla církev a učila, že chudák jest právě tak člověkem jako boháč; že i otrok jest našim bližním, že Bůh všechny lidi stvořil, že jest společným Otcem všech lidí, a my tudíž že jsme vespolek bratry a sestrami; že u něho není přijímání osob, není rozdílu mezi bohatcem a chudasem, že Syn boží za všechny umřel; že máme bližního — a kdyby to byl třeba otrok — pro Boha milovati jako sebe a že Ježíš Kristus na každý dobrý skutek, který bližnímu prokážeme, tak pohlíží, jako kdybychom jej jemu samému prokázali. Církev učila, jak Kristus chudobu povznese a posvětil, stav se chudým nemluvnětem a vyvolil si chudičkou dívku za svou matku, chudého řemeslníka za svého pěstouna; chudí a opuštění že byli jeho největšími miláčky, jež k sobě milostně zval, chudí rybáři jeho apoštoly. Tímto učením získala si církev neocenitelných zásluh a nestranní učenci je uznávají. Slo-
vutný protestantský právník Ihering napsal: »Ta jediná zásada,

že člověk jako takový jest právním subjektem (Rechtssubjekt), k níž římské právo prakticky nikdy se nepovznese, má pro lidstvo větší cenu, než všechny úspěchy průmyslu. Tu zásadu proneslo nejprve křesťanství a také ji v život uvedlo.

Důsledkem toho byla láskyplná péče o nuzné a chudé, opuštěné a nemocné, o vyvrhel lidstva, otroky. Křesťané činili veliká a bohatá nadání ve prospěch chudých, jak již o tom kniha Skutků apoštolských vypravuje, zakládány ústavy pro ně, pečováno o nemocné. Roku 313 ediktem milánským uznal Konstantin náboženství křesťanské za náboženství dovolené, a hle: již za 12 let potom, totiž roku 325 slaven první obecný sněm církevní a na něm usneseno, aby v každém větším městě byla zřízena nemocnice. Postupem času založeny řády duchovní jak mužské tak ženské, jichž členové z lásky k Pánu Bohu zřekli se světa, aby ubohým trpícím, nemocným a opuštěným za »Zaplat Pán Bůh!« a za naději odplaty věčné sloužili. Jsou to zejména řády Milosrdných bratří a sester, kteří millionům nemocných pomohli. Jediný klášter Milosrdných bratří v Praze má 200 lůžek a 200 nemocných denně zdarma jest ošetřováno.

Ve středověku na mnohých místech v Evropě řádil mor a malomocenství; k obsluze nemocných založeny dva řády duchovní: Lazaristé ošetřovali malomocné, Alexiané pečovali o ty, kdož stížení byli ranou morovou.

V pohanských krajinách do dneška vyskytuje se malomocenství. Malomocní bývají docela opuštěni a to i od svých nejbližších příbuzných, kteří se obávají náказы. Ale katoličtí kněží a řeholníci ujmají se těchto ubohých bytostí a nedbají toho, že jim samým největší nebezpečí hrozí. V Lovani v Belgii a na skalní výspě ostrova Molokai v Tichém oceánu skví se pomník P. Damiana de Venstra (Véstra), který r. 1873 se dal v službu malomocným na ostrově Molokai, po deset let jim pečlivě sloužil, r. 1883 sám se nakazil a po šestiletém trápení umřel.

Otroctví nemohla sice církev hned zdolati, ale kde mohla, otroků se ujímala. Napomínala křesťany, aby s otroky lidsky nakládali a je za nejmilejší bratry považovali, že i oni jsou dětmi božími a pro věčnou blaženost stvořeni. Tyto pravdy utvrdila církev nejlépe tím, že zásady, jimi vyslovené, v praxi sama provozovala. Otroctví nebylo překážkou, aby někdo stal se knězem; v řadě papežů jest jeden, jenž byl propuštěným otrokem. Je to svatý papež Kalixt I. (217—222.) Církev přimlouvala se u boháčů za to, aby propustili otroky, a církevní osoby a kláštery samy předcházely dobrým příkladem. Víme z dějin, že i u nás náš kníže český sv. Václav, první biskup pražský Dětmár i sv. Vojtěch se snažili o zrušení lidokupectví. A později (ve století XII.) založen řád ke cti nejsv. Trojice na vykupování zajatců ze jha tureckého. Na pražském mostě jest sousoší svatých Jana z Mathy a Felixe z Valois s pověstným Turkem, kteří založili řád ten zvaný »Trinitářů«. I v Praze na Spálené ulici měl řád svůj kostel a klášter; do dneška říká se tam u Trinitářů. Na 900.000 zajatců

bylo vykoupěno; na 5 miliard franků bylo vydáno a 700 hrdinů křesťanské lásky k bližnímu, řeholníků Trinitářů, vzalo na sebe okovy otrocké místo zajatců, kterým se dostalo tím svobody a návratu k rodinám a dětem. Mezi vykoupěnými byl i znamenitý spisovatel španělský, Miguel de Cervantes, autor známého románu »Don Quichote«. K vykoupování zajatců založil druhý řád svatý Petr Nolaskus.

Ale ani v nejnovějších dobách neuchýlila se církev od zásad, před staletími hlásaných. Jméno kardinála Lavigerie, který zemřel dne 25. listopadu 1892 v Alžíru, který potíral otrokářství v Africe, který založil na ten cíl zvláštní řád, zvaný »Ozbrojení bratří saharští«, jest nejlepším toho dokladem.

* * *

Z toho, nejmilejší, poznáváte, že církev společenský život millionů lidí vlivem svých blabodějných zásad docela jinak a krásněji upravila, než jak tomu bylo dříve. Církev povznesla ženu, určila cenu dítěte, posvětila manželství, vymanila otroka, postavila chudého na roveň boháči. Církev určila důstojnost člověka, naučila lidi, aby se vzájemně ctili, milovali, aby k sobě dobrotivi a milosrdní byli. A když pouze tato dobrodiní na poli společenském lidstvu prokázaná — nehledě ke kulturním či osvětovým — pozorujeme, jsme-li spravedliví, jsme nuceni uznati, že ten strom, který tak krásné ovoce během věků přinesl a do dneška v tisících lidumilných ústavách vydává, nemůže býti stromem špatným. »Nemůžeť dobrý strom zlého ovoce nésti, ani strom zlý ovoce dobrého vydávati.«

Ne krvavým mečem, ne rykem válečným, ne hlučnými fanfárami, ne dýmem požárů, ale tichým působením na poli společenském a (jak jindy poznáme) na poli kulturním získala si církev zásluh nehynoucích, zasáhla hluboce do života všech národův, u nichž evangelium Kristovo hlásala, a přetvořila jej nadobro.

Nepřátelé církve mohou sice křesťanství potírati, mohou je popírati, mohou je nenáviděti a proti němu bojovati, protože přikázání víry uráží jejich domýšlivost a pýchu, ale neuznati toho, co církev vykonala, mají-li v sobě jen trochu spravedlnosti, nemohou.

A právě z toho tichého působení církve poznáváme, že jest dílem božím, neboť lež a přetvářka nemohou tak ušlechtilých plodů vydati. Žádné lidské dílo nedalo by toho ovoce, jaké vyrostlo na stromě církve katolické. Proto buďme církvi vděční, milujme ji, ctěme ji, buďme hrdi na to, že jsme jejími údy, syny té matky, která takové obrození všem národům přinesla. Modleme se za církev, za její rozšíření, za její vyvýšení a za její konečné vítězství nad nepřáteli. Prosme také sv. apoštoly naše, sv. Cyrilla a Methoděje, aby bděli nad stromem, jež zasadili; aby silnou rukou svou chránili dílo, jež založili; aby mocnou přímluvou svou u trůnu božího vyprosili národu našemu jednotu u víře, pokoj,

svornost a ochranu před nepřáteli, tak aby víra cyrillo-methodějská v něm nevyhynula, ale chvála boží jazykem svatováclavským na věčné časy u nás se dála. Amen.

R. S.

Neděle VII. po sv. Duchu.

K čemu falešní proroci?

Kdo z vás by se nepamatoval na roztomilou bajku o vráně a lišce? Hladová liška, spatřivši vránu se sýrem v zobáku na stromě seděti, začala jí takto lichotit: »Ach, jak jsi krásná! Ani orel se ti nevyrovná. Jaké máš hebounké peří! A jak příjemný musí býti teprve tvůj hlas! Jistě že ve zpěvu předčíš slavíka!« Ješitná vrána, oslepena chválou, zakrákorala; ale při tom upustila ze zobáku sýr, jehož se chvatně zmocnila chytrá liška.

Co svět světem stojí, přetvařují se zlomyslní lidé, aby neprozíravé důvětvice oklamali nebo ke špatnosti svedli. Staví se na oko jako beránci, ale jsou plni zloby. A ku podivu, že vždy se najde dost lidí lehkověrných, kteří těm vlkům dávají víry.

Takovým falešným prorokem byl už ďábel v ráji, když obestl naše prarodiče slibem: »Nezemřete, ale budete jako bohové.« A takových falešných proroků jest i za doby dnešní více než dost. Vrhají mezi lid svůdná hesla o volnosti, rovnosti a bratrství; podkopávají pod rouškou osvěty bázeň boží, víru a mravy. Znajíce slabé stránky povah lidských, umějí hověti jich vášním a slibují: »Budete se míti dobře, budete svobodni, nebudete nikomu otročiti.« Zkušenější lidé ovšem již poznali špatné ovoce falešných proroků a také jim nevěří; ale nezkušená mládež, prostý dělník jako omámeni ženou se za hesly těchto samozvaných spasitelů.

A co tomu říká na nebesích Ježíš Kristus, náš pravý Spasitel? Co? Falešným prorokům ponechává volnou půdu, ale k hodným křesťanům volá: »Pilně se varujte falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše beránčím, ale uvnitř jsou hltavými vlky!« Pilně se jich varujte! Střežte se jich! Buďte na pozoru! Ano, tak i nás napomíná Pán v době této.

Ale tu mi napadá myšlenka, která ani vás snad nepřekvapí: Proč vlastně všemohoucí Pán Bůh, který dává slunci vycházeti a zase zapadati, proč trpí tyto falešné proroky? Proč? To jest důležitá otázka, na kterou vám chci právě v dnešním kázání odpověděti.

P o j e d n á n í.

I.

Abych vás nenechal dlouho v nejistotě, řeknu to hned: Bůh trpí mezi námi falešné proroky z té příčiny, aby se ukázalo, kdo z nás jest *upřímným a kdo toliko matrikovým křesťanem.*

Nic nového na světě, říkával jeden moudrý člověk. Takovouhle zkoušku dopouštěl Pán Bůh už v Zákoně Starém. Jen slyšte, jakou výstrahu dal Mojžíš (V. 13.) lidu svému: »Povstane-li uprostřed vás prorok, který by řekl: »Pojďme, následujme bohů cizích a služme jim!« neposlechněte slov tohoto proroka. Neboť jen zkouší vás Hospodin, Bůh váš, aby známo bylo, milujete-li ho z celého srdce a z celé duše své čili nic.«

Toť se rozumí samo sebou! Dokud nepovstávají žádné spory o víru a vyznání víry nevyžaduje žádné oběti, nepoznáte křesťana zdánlivého od pravého. Ale když falešní proroci počnou vystupovati s bludným učením, jež lahodí smyslům a vášním, když nastane potřeba pevnou vůlí a rozhodnou energií dokázatí své křesťanské smýšlení, tu nastává třídění duchů. Tak to bývalo vždycky.

Za časů trpkých zkoušek církve panoval v Britanii a Gallii vladař mírný pohan Konstancius Chlorus. Jednoho dne stál právě mezi svými důstojníky, z nichž někteří byli křesťany, když mu byl doručen od nadvladařů Diokleciana a Maximiana rozkaz, aby byl každý věrný křesťan usmrčen. Konstancius oznámiv tento krutý rozkaz přítomným, dodal: »Hle, nyní jste slyšeli vůli mých spoluvladařů. Slyšeli jste o pokutách, jež postihnou ty, kdož by se neklaněli státním bohům římským. Tedy se rozhodněte!« Někteří křesťanští důstojníci, majíce na paměti své rodiny, chléb a postavení, odřekli se víry. (Neodsuzujte jich v duchu proto! Svět se nemění. Při posledním sčítání lidu tisícové českých duší zapřeli svou národnost, aby nepřišli o chléb, a tisícové by byli zapřeli i víru svou, kdyby se to na nich žádalo.) Ale druzí zůstali věrni Kristu, doufajíce, že jich neopustí.

Za několik dní dal si císař předložiti seznam odpadlíků, a když přečetl jejich jména, řekl: »Teď poznávám, komu věřiti smím, a komu ne. Vy, kteří jste víru zapřeli, odejděte, vašimi službami pohrdám. Neboť jak může býti svému knížeti věren takový člověk, který se zpronevěřil Pánu Bohu svému?«

Přátelé, nezdá se vám, že ač jednání tohoto vladaře bylo šlechetné, jednal přece skoro jako falešný prorok? Neboť on něco pravil, co učiniti nemínil a čemu sám nevěřil, právě tak jako to činívají falešní proroci. Tam, kde sliboval, trestal, a kde hrozil, odměňoval. Ale byl by se jiným způsobem přesvědčil o pevnosti a stálosti křesťanů? Myslím, že sotva.

A podobně dovoluje Pán Bůh, aby povstávali falešní proroci a svůdcové křesťanů, kteří obcházejí jako vlci v rouše beránčím. A to mně vězte, přátelé, že tato zkouška je také dobrá, neboť se den ze dne jasněji ukazuje, kdo je katolíkem pouze matrikovým čili dle jména a kdo katolíkem opravdovým. A proto pozor, duše moje, abyste vy v těchto zkouškách byli nalezeni jako ovečky věrné a nikoliv jako ovce nevěrné, řekl bych: prašivé.

II.

a) Vy jste snad ještě nikdy neviděli ve skutečném stádě ovci prašivou. ale jistě jste o ní slyšeli. Ó jen se zeptejte některého rolníka, a on vám řekne, že taková prašivá ovce je stádu velmi nebezpečná a že jí co nejdříve musí od ostatních zdravých oveček oddělití

Ve stádě Kristově, ve svaté církvi katolické jsou také takové nebezpečné ovce. Bolestně pohlíží na ně dobrotivé oko Kristovo. Velmi bolestně, neboť jeho nejsvětější vůlí bylo, aby (k Efes. 5, 27.) »sobě učinil církev slavnou, nemajíc poskvrny ani vrásky neb cokoliv takového, ale aby byla svatá a neposkvrněná«. Ó přátelé, s celým přesvědčením duše své tvrdím, že co se učení a milostí týče, svatou a neposkvrněnou zůstala církev po celé věky. Naše sv. církev jest jako mohutná řeka, jejíž ramena vtryskla na Kalvarii zpod sv. kříže. Čisté a jasné vody její tekou už devatenáct století a zúrodňují vše a daří životem. Žádný blud nedovedl je pokaliti, žádné utrpení tok jejich zaraziti. A kdyby se dnes apoštolové vrátili na svět, přesvědčili by se, jak nedotknutou a čistou zůstala nauka, kterou sami hlásali. Pro tuto její svatost a neporušenost zdaž nemáme býti hrdi a šťastni, že k ní náležíme?

Máme ji milovati, máme jí býti ze srdce oddáni, máme se za ni modliti, aby ji svět celý poznal a Pán Bůh vyvýšil. Slavný biskup francouzský Fenelon kázal kdysi takto: »Miluji své rodiče více nežli sebe; svou vlast miluji vroucněji než své rodiče; a církev, tuto otčinu duše své, miluji nadšeněji nežli vlast svou.« »Svatá církev Kristova, kdybych někdy měl na tebe zapomenouti, ať raději jazyk uschne v ústech mých! Ne, ty budeš vždycky první a nejdražší mojí myšlenkou.« (Lobry.)

A slyšte ještě jedno slavné vyznání víry! Nejsou tomu ani dvě léta, co bavorský princ Ludvík při kterési slavnosti ve Starém Etinku u přítomnosti tisíců hlav nadšeně zvolal: »Děkuji Pánu Bohu, že jsem zrozen z katolických rodičů.«

Ó duše křesťanské, není opravdu většího štěstí, nežli býti katolíkem! Ale dobrým katolíkem, zdravou ovečkou v ovčinci Kristově.

b) Ale bohužel, vy to přece sami víte nejlépe, že nejsou všechny ovce dobré, že je také mnoho ovcí prašivých. Oko neviditelného Pastýře s bolestí pohlíží na ně, ale všemohoucí ruka jeho dopouští tu, že přicházejí falešní proroci, kteří svůdným a klamným učením svým odvádějí tyto nezdárné ovce ze stáda.

Až tedy, moji draží, uslyšíte, že ten neb onen křesťan církev opustil a odpadl, nelekejte se! Církev tím žádné škody neutrpěla. Či utrpí strom na své ceně, když zahradník odřeže suché větve, jimiž míza probíhati nemůže? Neutrčí, ale spíše mu to prospěje . . .

Roku 1899 v jistém hostinci vídeňském vytasil se kterýsi rytíř (Sohönerer) s heslem, aby všichni katolíci rakouští německy smýšlející, z katolické církve vystoupili. Ze sousední říše přispě-

chalo hned mnoho falešných proroků (pastorů), kteří pomluvami a lži, letáky a novinami sváděli katolíky k odpadu. A skutečně, dílo jejich se jim dařilo. Během deseti let uprchlo z ovčince přes 40.000 ovcí. Ale jakých? Protestantské kosfely, na rychlo pro ně vystavěné, o nedělich a svátcích jsou prázdný nebo poloprázdný. Odpadlíci ani do těch nechodí.

Také u nás usilovali mnozí falešní proroci z nenávisti k Římu, aby se národ český zřekl víry svatováclavské. A čím že chtějí nahraditi nám naši sv. víru? Jedni praví, aby národ vyznával víru Husovu, nebo českých bratří; druzí radí, aby se lid dal na víru ruskou, třetí nabízejí starokatolicismus anebo také protestantství. Volnomyšlenkáři svádějí pak docela k naprosté nevěře.

Což se mají obnoviti zase ty náboženské boje, které u nás zuřily ve stoletích předešlých, které nazývá upřímný dějepisec (dr. Winter) »českou nemocí« a o nichž napsal, »že by jimi národ český málem byl zahynul«?

Chraň nás Pán Bůh těchto falešných proroků, kteří jsou největší pohromou naší vlasti! Hemžl se jich mezi námi bez počtu. Sejdete se s nimi v dílnách řemesníků, v továrnách, ve školách všeho druhu; najdete je mezi spisovateli a umělci. Prosím vás z celého srdce, uposlechněte slov Pána Ježíše a »pilně se varujte těchto falešných proroků, kteří přicházejí k vám v rouše ovčím, uvnitř ale jsou vlci hltaví«.

Přijde-li k vám někdo a bude vykládati Písmo sv., citovati texty, epištoly, evangelium, ale při tom tupiti církev katolickou a její svátosti, varujte se ho, neboť je to prorok falešný. Bude li vám někdo sladkými a krásnými slovy slibovati, že »vás vyvede ze tmy do světla, ze stínu do záře, z otroctví do říše duševní svobody, kde není hřichu ani Boha, ani pekla, kde není hrozeb a kleteb, okovů a hradeb, zákonů a trestů; kde všechno se dovoluje, všechno se smí, nic se nezapovídá a netrestá« (Baar, Meditace 1911, 68) — je to falešný prorok, nevěřte mu!

Pomodlete se raději: »tělo, svět, ďábla přemáhám«, upokojte se, a bude vám dobře. Amen.

František Malý

Na slavnost prvotín kněžských.

»Všeliký kněz a lidu vzatý, pro lidi bývá ustanoven v těch věcech, kteréž jsou boží.« (Žid 5, 1.)

Slavnost velevýznamnou a tajemství plnou konáme dnes v tomto chrámu panenské Rodičky boží. Zraky naše upřeny jsou na oltář, na němž novosvěcený kněz svaté církve katolické právě obětovati má po prvé živému Bohu, Pánu nebes i země, velikou obět smírnou Nového Zákona.

Nad tím plesají šťastní rodiče novosvěcence; neboť o jejich synu platí slovo sv. Jana Zlatoústého: »Všeliký dar milosti jest

sice veliký; ale největší ze všech jest důstojnost kněžská.« (Homil. 15. in Matth.)

Nad tím plesá za to křesťanská obec; neboť i o tomto údu jejím platí výrok sv. Ambrože o kněžích Páně: »Kdo pochybuje o tom, že kněží Kristovi jako otcové a učitelé králů a knížat a všech věřících považovati třeba?« (De dignit. c. 2. § 7. dist. 96.)

Nad tím plesati musí veškerí národové země, jelikož kněžství katolické v jednotlivých nositelích téhož se udržuje, a trvá, z nichž jedním též novosvěcenec jest, a poněvadž na tomto kněžství věčná spása lidí závisí, jakož jedenáctý sněm milánský se vyjadřuje: »Ó jak mocnými a vznešenými nástroji božími jsou kněží, od nichž spása všech národů závisí.« (Act. Eccl. Mediol. p. 12. Conc. 11.)

Nad tím plesá celá církev Kristova; neboť o kněžích, v jejichžto řadu též toto šťastné dítko přijato bylo, píše sv. Prosper: »Oni jsou silní sloupové, již spočívající na Kristu, celé množství věřících nesou.« (Lib. II. de vit. conc. cap. 3.)

Ó jak vznešená jest důstojnost knězova, jak nesmírně veliké jest jeho povolání a obor působnosti, jak vše obsahující pozhánání, jak zcela božská jeho moc! Neboť kněží mají božské poslání a božskou plnomoc ke všem národům země pro všechny doby a zastupují Krista samého dle jeho neklamného výroku: »Jako mne poslal Otec, tak i já posílám vás.« (Jan 20. 21.)

Hle, Nejmilejší! Pravdy, jež nám nevyčerpateľnou látku k rozjímání o kněžství poskytují. Vyvolme si jen jednu pravdu dnes, a sice onu, jež nám v boji proti nepřátelům církve a kněžství tak potřebnou jest. A díím tudíž k tomu cíli: *Jen skrze kněžství Ježíše Krista mohou národové a člověčenství pravého osvobození a spásy dojíti.*

Kdo vymýtil ve všech končinách světa ohavnost modloslužby, potupu nevěry a pověry ze země vyhubil, divoké barbarství s děsným množstvím nelidských zločinů z lidstva vypudil? Dějiny světové praví: »Kněžství.« Kdo divoké národy v lesích a pustinách vyhledal, obce shromáždil, ke společenskému životu vchoval, rolnictví a průmyslu, umění a vědám učil? Dějiny světové dí: »Kněžství!« Kdo učinil trůn vladařů nedotknutelným, ale též lidu k jeho právům pomohl, knížatům a národům jejich od Boha stanovené povinnosti hlásal, pravé blaho všech lidí podporoval? Dějiny světové dí: Kněžství! Vyhubme kněžství, a víra vymizí, náboženství zanikne, církev zahyne, proud všech milostí vyschne, věda a umění, vzdělanost a výchova vymizí, život národní a rodinný vyhyne, a lidstvo samo do starého barbarství zpět upadne. Po 1900 let nezanikla žádná říše, žádný národ nevyhynul, žádná obec do bídy neupadla, žádná rodina, žádný člověk skutečně nešťastným se nestal, dokud se kněžství Ježíše Krista pevně přidržovali. Přepodivná věc!

Jak hrozný osud však stihl ty, kdož kněžstvím povrhli!

Starý pohanský Řím, jenž celým tehda známým světem vládl, zuřil ohněm a mečem proti církvi Kristově po tři století,

a snažil se všemi prostředky zhouby sloupy církve, biskupy, kněze, i samu skálu církve, papeže, zničiti. Než nastojte! Tato říše světová se v niveč rozpadla, a na jejích zříceninách pozvedla se stolice sv. Petra, a září jako obnité a středisko kněžství ve vždy nové záři božské moci a důstojnosti.

V Asii zkvétaly pferozkošné obce křestanů v Antiochii, Etesu, Cařhradě; ale bludaři pozvedli hlav svých proti učitelům církve, kněžím, a vyvolali nejzoufalejší boje proti božskou autoritou vyzbrojeným obhájcům pravdy, kněžím; nyní jsou temnotou a pověrou zaslepeni, a jejich dřívější sláva proměnila se v hanbu, jejich dřívější štěstí v bídu.

Afrika byla nejšťastnější zemí a vrchol slávy církve svaté, pokud tam kněžství zkvétalo, a svět úžasem naplnilo nad prosulými bojovníky z řad kněžských: Atanášem, Cyrilem, Klementem, Cyprianem, Augustinem. Ale od té doby, co nevěra s neřestí proti strážcům víry a dobrých mravů se pozvedly, od té doby, co kněžství padlo, pohřben byl též onen díl církve v ssutinách převratů a bídy, a celá země stala se jevištěm nešťastným otroků a lupičů.

Před třemi stoletími odstěpilo se půl Německa od stolice sv. Petra, právě kněžství i s jeho požehnanými účinky mečem a ohněm vyhubilo, sídla jeho pobořilo, statky jeho uloupilo, a na jeho místo postavilo světská knížata. Avšak rozštípení, nesváry, neštěstí a potupa byly mnohými následky onoho zlosynství, a z jejich krvavých ran krvácejí germánští národové dosud.

Anglie, dokavad kněžství tam zkvétalo, »ostrovem svatých« nazývaná, odstěpila svoji říši ostrovů od věčné skály Říma, a stala se od té doby kořistí nejbouřlivějších vášní, hříčkou nejlítějších vln vnitřní rozervanosti. Žaláře její byly kněžství naplněny, popravističe její potřísněna krví kněží, města její a vesnice, její lodě a přístavy vraždou kněží poskvřněny; ostrovem zločinů se stala, a zdá se, že až dosud její stará veliká vina ještě dosti smířena není.

V novější době obnovila vzdělaná, šťastná Francie proti svému vznešenému kněžství veškery obavnosti pohanského pronásledování, že po dlouhá léta žádná obět více bezbožnosti a křivd jejich dítek smířiti nemohla. Než proudy krve občanů a hrozné barbarství pokryly veškery stopy pronásledování kněžstva; až dodnes nemůže ještě klidu dojíti.

A za našich dnů, kterak začínalo otřesení státních budov, pád trůnů, lítice občanské války, neštěstí národů, pod nímž všichni sténáme a úpíme? Útěk a vyhnanství svatého Otce, zajetí a uvěznění biskupů, oloupení a osíření řeholníků, vraždy kněží i ve hlavním městě křestanství, tupení a rouhání, opovrhování a pronásledování kněžstva tvoří krví zbrocenou pásku červenou, na níž se pohromy přítomné doby odehrály.

Takovéto události z dějin světových zdají se přec marnými napomenutími hlasu Hospodinova k národům. »Kdož se vás dotkne, dotkne se zřítelnice oka mého.« (Zach. 2, 8.) — »Kdo

vás slyší, mne slyší, kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo však mnou pohrdá, pohrdá tím, jenž mne poslal.« (Luk. 10, 16.)

Nuže, nejmilejší! Když nepřátelé kněžství a proto naši vlastní nepřátelé zbraněmi lži, pomluvy, spílání, pohrdání a závisti proti našim vznešeným kněžím v naší době až k naší víře pronikají, a nám naši úctu, naši vážnost, naši poslušnost, naši lásku a oddanost ku pomazaným Páně všemi prostředky svedení uloupiti se snaží; pamatujme na tuto velikou pravdu, pamatujme na výstražný osud různých národů ve všech dobách, pamatujme na to, že tito bezbožníci svým bojem proti kněžství církve na naší vlastní záhubě časné a věčné pracují, a nedejme se mýliti, nedejme se oklamati, když nám lež pod rouškou pravdy, špatnost pod rouškou dobra, záhubu pod rouškou blahobytu, temnotu pod rouškou osvícenosti, záhubu národů pod rouškou štěstí národů, pravou potupu pod rouškou slávy, věčnou záhubu pod rouškou časného blahobytu za tak drahocennou, vzácnou a nenahraditelnou cenu nabízet se snaží.

Nejmilejší, nezneuznávejme toho, když mezi námi ještě víra kvete, když mravnost a ctnost v našich rodinách platnost má, tož jsou to naši zbožní, od Boha osvícení, ostražití, varující, s mocí boží a milostí za nás bojující kněží, kteří úskočnost našich nepřátel odhalují, útoky jejich odrážejí, a všude pučící koukol, jež nevěra a neřesti stále rozsvívají, udupávají; a když celý svět ti chloubu tvé věrnosti u víře a předrahou perlu křesťanského mravu závidí, tož je to tvoje kněžstvo, jež tuto chválu ti udržuje, jež tuto perlu aspoň samu o sobě ještě v plné záři zachovává, když se v tvém středu začíná kaliti.

Důstojný spolubratře v Kristu, a všichni, kdož jsme se zde shromáždili, a svojí přítomností a účastí, svou úctou a pobožností dokazujeme, že kněžství ctíme, stojíme zde před oltářem, abychom nejsvětější úkon vykonali, nejvznešenější, nejsvětější, božskou obět přinesli. Touto obětí klaníme se Bohu důstojně, děkujeme Hospodinu důstojným způsobem, smiřujeme Boha důstojným způsobem, můžeme všeho dosáti. Ó veliký Bože, co vše je třeba v naší době vypleniti a vstřípiti, co vše zbourati a vystavěti! Nuže, spojme se před Bohem a spojenými silami se modleme. Nejmilejší! Modleme se za své kněze, aby věčný velekněz ducha svého vyliil na pomazané své, aby nepodléhali pod těžkým břemenem svého povolání, o němž sněm církevní tridentský dí: že »i rámě andělů pod ním by se třásla.« (Com. Trid. Sess. VI. de refor. c. 1.). Vy však, kněží živého Boha, modlete se a obětujte především za svatou církev, aby se její utrpení zmírnilo, nepřátelé její byli poníženi; modlete se a obětujte za našeho viditelného velekněze, za náměstka Ježíše Krista, aby na staré skále s moudrostí, s něžným srdcem a mocnou rukou stádo Kristovo pásł; modlete se a obětujte za své rodiče, příbuzné a známé, za všechny věřící, aby slovo boží a víra v Ježíše Krista všem ku blahu časnému a věčnému byla. Amen. Dr. Antonín Ondroušek.

LISTY VĚDECKÉ.

Křesťanský životní názor katolického dělníka.

Dle »Praes. Korrespondenz« upravil P. P.

Ú v o d :

Pojednáváme-li dnes o hnutí našem dělnickém, jsme si plně toho vědomi, že musíme v celém hnutí tom jistý rozdíl činiti. Na jedné straně vidíme ono hnutí, které, sledujíc program socialismu, úplně se od křesťanství oddělilo a odloučilo a které potírá pravdy a cíle křesťanství tak, jako kdyby neslučitelnými byly požadavky o povznesení stavu dělnického.

Na druhé straně pak vidíme protivu hnutí tohoto v hnutí křesťanského dělnictva, které opět trvá pevně na pravdách křesťanství, jako na nevyhnutelné základně všeho lidského poznání a které jedině v cílech křesťanské nauky nejnmutnější a nejlepší pravidla veškerého snažení spatřuje.

Můžeme-li pak vše to, čeho socialistický dělník od života očekává a se dožaduje, více neb méně označiti za životní názor nevěry, vidíme naproti tomu, že příslušník hnutí křesťanského, jenž úkoly a cíle svého života světlu učení a víry křesťanské podřizuje, ke křesťanskému životnímu názoru se přiznává.

Stojí zde tedy proti sobě dva veliké duševní směry, které se mezi sebou smířiti nedají, — ano, spíše se nevraživost mezi nimi neustále zvyšuje a vzrůstá.

Křesťanské dělnictvo vytrvalo dosud v boji tom důstojně; nevedlo boj ten surovým násilím, nýbrž zbraní čestnou — zbraní přesvědčení. Kolikrát jsme již nejen sami sobě, ale i odpůrcům pověděli a dokázali, že lidský rozum a lidské srdce pokoje a klidu nenalezne dotud, dokud tvrditi se bude, že život ničím jiným není než bojem o bytí, v němž víra v Boha pražádného

místa nemá; že naproti tomu tisíc let stará víra a nauka křesťanská nám plného uspokojení ba i štěstí přináší, kolikrát jsme již o tom pojednali a pro tento životní názor se nadchli?!

Boj názorů a náhledů přináší s sebou však též jistých úkolů. Prohlášení-li se za řádné křestany, uznáváme-li nauku křesťanskou za jediné správnou základnu veškerých lidských snah — pak vyplývá z toho též povinnost pro nás a to:

Učiniti tuto základnu též vůdčí hvězdou všeho našeho konání a smýšlení.

To má pak dvoji cenu.

Předně dokážeme tím všem odpůrcům našim, že my sami plně o správnosti našeho životního názoru přesvědčení jsme a za druhé docílíme tím skutečně též očekávaného a žádoucího štěstí a povznesení nejen pro nás samé jako jednotlivce, ale i pro celý stav. Ne slova, nýbrž skutky činí divy, a to platí i dnes.

P o j e d n á n í.

I.

Bývalo zvykem, že když mluvílo se o dělníku, vyznívalo se pod tímto označením chudého, potlačovaného a vyssávaného muže z lidu, s nímž bylo nutno míti soustrast, a každý jiný člověk považoval za zvláštní štěstí a řízení osudu, že se sám v odvislém postavení tom nenachází. Nízká mzda, neomezená doba pracovní, bídné, namnoze lidí nedůstojné bytové poměry, k tomu nejistota výdělků a úplná závislost na prácedárci, vše to bylo podkladem tohoto smýšlení.

Dnes však můžeme se srdcem radostí naplněným říci, že tyto časy velice se změnilly a že *hmotné postavení dělníka značně proti času dřívějšímu se zlepšilo.*

Obrat ten docílen dvěma velikými prostředky a to:

- a) jednak pomocí státní.
- b) jednak svépomocí.

Ponenáhlu zvykli jsme sobě již na všechny dělnické ochranné zákony, kterých docíleno v živnostenském zákonodárství, rovněž i na požehnané působení různých zákonů pojišťujících dělnictvo jednak v nemoci, jednak v úrazu, k čemuž bohdá v brzkou řaditi se bude i pojištění invalidní a starobní. Vzpomínáme-li všeho toho, činíme tak proto jen, abychom povzbudili se k dalšímu přemýšlení, kde a v čem by bylo nutno všechny tyto zákony ochranné zlepšiti, čeho bylo by nutno doplniti a čeho se v budoucnu domáhati.

Tak tomu i při prostředcích svépomocných. Sotva několik málo let těšíme se z našich odborových organizací a jaké množství úspěchů docíleno. Vzpomeňme jen na zlepšení mzdových a pracovních podmínek, vzpomeňme jen oněch hmotných podpor, jež členstvu organizace odborová poskytuje. Ovšem bez bojů všeho toho nebylo docíleno, avšak i ty časy bojů ponenáhlu ustupují a na místo nich nastupují pokojné úmluvy pracovní, tarifní

smlouvy a pod., což vše dělníku snesitelné pracovní podmínky na delší čas zajišťuje.

Docílil-li stav dělnický množství materiálních výhod a prostředků, tu jest též jeho povinností, aby prokázal, že dovede též veškerých těchto docílených výhod řádně a správně upotřebiti. Toho očekávají od dělnictva všichni, kdož mu nápomocni byli ve snahách za docílení lepších životních podmínek, — toho dožadují se od dělnictva i protivníci stavu dělnického a jeho snah, lidé, kteří zvýšení mzdy, zkrácení doby pracovní a jiné požadavky dělnictva nejen za nepotřebné, ale docela i za škodlivé prohlášovali, — pravíce, že vyšší mzda bude cele prohýřena, ponejvíce za alkohol rozházena, volný čas pak že bude věnován toliko zábavám, a že vše povede jedině k sesurování lidu.

Jak často bylo slyšeti takovéto neb podobné úzory, dle toho bylo by tedy zvýšení materiálních výhod dělnictvu jen na škodu.

Proto záleží nyní na dělnictvu dokázati, že nezneužívá získaných výhod, nýbrž že užívá jich výhradně a plně za prostředek ke kulturnímu svému povznesení a pokroku.

Tato povinnost jest tedy dělnictvu morálně uložena. Křesťanské dělnictvo spojilo se ve své vlastní hnutí odborové a tím již předem dokazuje, že není to žádostivost ani touha po požitkářství, pro kterouž za materiální zlepšení bojuje, nýbrž že činí tak proto, aby materiálními vymoženostmi, jako vyšší mzdou, vhodnou dobou pracovní, vyššího vzdělání svého docíliti mohlo, aby je do služeb vyšších i ideálních snah postavití mohlo. A těmito ideálními statky není pro křesťanské dělnictvo nic jiného, než plnění křesťanského života ve všech směrech denního konání a činnosti.

Dělnictvo křesťanské nepovažuje tudíž řešení otázky žaludkové, za kterouž sociální otázka u socialistů všech odstínů se považuje, za poslední a konečný cíl svých snah, nýbrž uznává za poslední cíl dělníka docílení nejvyšších statků lidstva.

A uskutečnění tohoto cíle, toť předmět veškeré činnosti naší v hnutí dělnickém, toť ono bohaté pole různé spolkové činnosti, kterou v rozličných oborech našeho hnutí dělnického konáme.

Budiž dovoleno osvětliti zde nejdůležitější obory naší činnosti ve službě ideálních statků, jednak abychom sebe sami nadchli a povzbudili k dalším novým, nás očekávajícím úkolům, jednak abychom odpůrcům našeho křesťanského hnutí dělnického dokázali, že právě v našem hnutí zároveň s materiálním povznesením také pravé povznesení kulturní se uskutečňuje, — povznesení celého stavu k oné kultuře, která v křesťanství její dokončení nalézá, která však tím také pravý a správný pokrok sleduje.

II.

Jest pravdou nepopíratelnou, že hodnota člověka nevězí v bohatství, ani ve vyšším neb nižším postavení, nýbrž v jeho vnitřní hodnotě. Tak jako člověk na pozemských věcech jen proto pra-

cuje, aby je zušlechtil pro lidskou potřebu, tak má i sám na sobě pracovat, by svoje vlastní nitro zušlechtil a zdokonalil. Zaběže-li však boj o životní potřeby veškerý síly v míře největší, musí-li člověk o denní chléb bojovat až k umlčení, tu jest zřejmo, že starost o duševní věci zůstává zpět. Avšak my tvrdíme, že materiální požitky nemají býti a také nejsou posledním cílem člověka. Dnešní čas pak trpí skoro výhradně sledováním materiálních zájmů a také široké vrstvy lidové nezůstaly touto časovou nemocí nedotčeny. Jestliže se pak značný počet dělnictva výhradně ke křesťanství hlásí, chce tím ukázati, že chce sebe i soudruhy své ochrániti od posuzování životní úlohy, výhradně dle materiálního názoru pojímané. Tomu nasvědčuje již sám ráz různých dělnických organizací, zbudovaných na podkladě křesťanském; tomu nasvědčuje též idealismus většiny vůdců našich, kteří staví se v popředí ne proto, že obdrželi tím snad dobré místo, nýbrž v tom přesvědčení, že prací svou a schopnostmi svými celému stavu poslouží, v přesvědčení, že naleznou největší a nejlepší odměnu tím vědomím, že pomohli dobrým dílem a prací k tělesnému i duševnímu povznesení svých soudruhů v povolání.

Stává snad někde šplhavství, snad jsou mnohde někteří, kdož po době placených místech baží a touží, avšak v hnutí křesťanském známe a také musíme znáti toliko obětavost a součinnost nyní i v budoucnu.

Tento idealismus jest a také musí býti hnutí křesťanskému vlastní a svatý, a zůstáváme-li věrnými členy našich spolků a sdružení odborových, pak není toho příčinou vyhlídka na vítěznou stávku, na úmrtní neb jinou poskytovanou podporu, ani na veselé zábavy, nýbrž to, že každý, kdož členem křesťanského sdružení nějakého jest, snaží se ze všech sil, aby ve sdružení tom nalezl prostředek, jímž by docílil vnitřního svého vzdělání a povznesení. Vyšší mzda jest nám ovšem též prostředkem k opatření lepší výživy, slušného šatstva, bytu a podobně, ale zároveň též prostředkem k zakoupení dobrého katolického listu a spisů, bychom tím ducha svého vzdělali a posíliti mohli, bychom vědomosti své rozšířili a prohloubili.

Prodloužení klidu pracovního, snížení doby pracovní slouží nám pak k rozmnožení času, jež věnovati chceme svému vnitřnímu zušlechtění. Tím vším chceme jednak sami sebou se obrátiti, dobrou četbou se nadchnouti pro vše dobré a vznešené, jednak vniknutím do křesťanských pravd náboženských chceme nabýti novou vzpruhu k vykonávání všech náboženských předpisů.

Tak využívá křesťanský dělník, a tím jsme my jeden každý, oněch materiálních výhod, jichž se ve spolku s ostatními domůže a vybojuje, ke svému vnitřnímu zdokonalení. Ano, on jde ještě dále, on spojí se se svými soudruhy, aby vnitřní zdokonalení co možno účinně uskutečniti mohl.

K duševnímu vzdělání, ke vnitřnímu zdokonalení jsou křesťanskému dělníku účinnou podporou hluboké pravdy náboženské s požehnanými spásnými prostředky křesťanství. Křesťanská

věrouka a mravouka jsou mu ukazovatelem v oboru pravdy a ne nějakým utlačovatelem vlastního myšlení, jak tvrdí nevěra. Spolkovými přednáškami dává se vésti k hlubšímu poznání a porozumění těchto pravd, dává se ponaučovati, jak má nadále docílené vědomosti pěstovat a rozšiřovat ve volných hodinách odpočinku.

Právě dnešní doba vyžaduje od dělníka nejen aby pravdy náboženské řádně a dobře znal, ale i aby tyto následoval, jich se držel, doba dnešní žádá od dělníka pevné přesvědčení, které schopno jest v slově i písmě odporu proti útokům nepřátel, ano ona žádá od něho, aby on sám útoky ty odrážeti a vyvraceti dovedl a schopen byl protivníky o správnosti přesvědčení svého přesvědčiti. Takovouto samostatnost a pevnost jak v smýšlení náboženském, tak i v oborech jiných má a musí docíliti každý křesťanský dělník.

On nemůže ovšem dle způsobu učenců všechny poklady vědy sám vyhledávati a na veřejnost přinášeti, on může však rozsah vědomostí svých rozšiřovati na všechna pole, necht' jedná se o pokrok technický, neb vymoženosti ve vědě přírodní, aneb o výsledky dějinného badání a pod. Tím zvykne si rozum jeho na stálou činnost, zvykne si na správné zkoumání a rozpoznávání, a nepřijme pak vše to za věc pravdivou, co denní mínění mu předhodí aneb křik falešné a nepravé vědy roztrubuje, spíše vše řádně prozkoumá, promyslí a svůj vlastní úsudek si učiní, ve snahách pak, které jeho vlastního stavu se dotýkají, dovede pak též možné od nemožného správně rozeznávati. Pak dovede i řádně odpověděti různým placům klidně a věcně, pak bude schopen zúčastniti se též ve všech veřejných záležitostech způsobem klidným a věcným, dovede pak též všechny události rozumně posuzovati.

Vědomosti však nejsou úplným vzděláním, neboť toto zakládá se v prvé řadě na

zušlechtění srdce a mysli,

na řádné výchově člověka v křesťana, který vše, co dobrým a správným uznáno, k uskutečnění přivádí.

Pro dorostlého člověka znamená vzdělání totéž, co jest pro dítě výchovou rodičů a představených. S rozvahou jmenujeme snahy naše křesťanským hnutím dělnickým, a to pravíme proto, aby zdůrazněno to bylo před celým světem. My nepovažujeme sociální otázku za rozluštěnu tím, bude-li rozřešena otázka žaludková, když, jinými slovy řečeno, docíleny budou dostatečné životní potřeby pro všechny příslušníky stavu našeho. Čeho domůžeme se v obledu materiálním, to sloužiti nám má za nutnou základnu, na níž uskutečniti chceme pravé, to jest duševní a mravní povznesení celého stavu našeho.

Bojujeme arcit' též za odstranění přílišné hospodářské odvislosti dělníka od kapitálu, avšak přes to nevedeme boj ten jedině proto, že uznáváme úplnou odvislost a nesamostatnost za útisk hospodářského pokroku a za člověka nedůstojný stav, také ne jedině proto, že utisknut tím jest velice cit vlastní zodpověd-

nosti, neboť kdo všude, vždy a ve všem zvyklým jest jen nařízením jiných následovati, nezná toho vědomí, že by sám za různé věci a mnohou činností zodpovědným býti mohl. Člověk takový jedná více z nucenosti, než z přesvědčení a vědomí povinnosti. A právě toto vědomí jest vlastním hnutím křesťanskému, poněvadž jest základem a předpokladem mravního povznesení.

Hnutí odborové skýtá žádoucí hospodářskou samostatnost a neodvislost, základ to právě osobní zodpovědnosti a vědomí povinnosti; v jiných oborech hnutí dělnického ve spolcích náboženských prohlubujeme pak tyto ctnosti a poučujeme se, jak bychom je účinně prováděti měli v různých směrech denního života.

Z těch důvodů bojujeme též v našich spolcích proti zákaznosnému přílišnému požívání alkoholu, poukazujeme na škody z toho vzházející jednak pro osobní zdraví, jednak pro blaho rodinné, radíme se, jak by tomuto zlu odpomoženo a zabráněno býti mohlo, jak by tento lidový mor mohl býti zažehán.

Rovněž tak bojujeme v poradách i schůzích našich proti zábavychtivosti a žádostivosti, neřest to i v kruzích dělnických řádící, pozvedáme hlasu svého proti mělkým a morálně pochybným zábavám; na druhé straně pak poskytujeme členstvu ušlechti ou zábavu a občerstvení a tak přivádíme dělníka k vážnému přemýšlení a odvykáme surovému požitkářství. Pojednáváme též v schůzích našich o denním jednání a chování se dělníků mezi sebou, odkrýváme a káráme nepřístojnosti, vytýkáme soudruhům svým všecky řeči a žerty proti slušnosti a mravnosti směřující, což celý stav zahanbuje a ponižuje.

Jsou-li pak naše stavovské spolky úzce připojeny k církvi naší, vyhrazujeme-li našim duchovním rádcům vlivné místo ve spolku, stává se to proto, poněvadž spatřujeme ve spasných prostředcích církve nejlepší a nejpevnější podporu na cestě mravního pokroku dělnictva. Prohlašují-li pak naši odpůrci církev za nepřítelkyni vzdělání, jsme my naproti tomu přesvědčeni, že církev vždy a všude právě toho, co vyrozumívá se pravým vzděláním, sama též se dožadovala a že svými předpisy a prostředky člověku vždy co možno nejvíce nápomocna byla při docílení všeho dobrého a šlechetného.

III.

Tak rozumíme my křesťanští dělníci uplatnění naší osobnosti ve světle křesťanského životního pojmu. V životě nestává však člověk sám pro sebe, nýbrž jest členem větší společnosti. My uznáváme, že základem společnosti jest ona společnost, již rodinou nazýváme, která tvoří základ všeho ostatního, od jejíhož blaha také blaho druhých jest odvislým. Chceme-li tudíž docíliti kulturního pokroku ve stavu dělnickém, musíme v prvé řadě starati se o zúšlechtnění života rodinného.

Křesťanskému dělnictvu rodinný život křesťanský, toť heslem naším, toť hlavní snaha naše v celém hnutí tom.

Tento cíl jest bodem naším nejprvnějším a postaven tudíž

i před všechny naše snahy materiální. Před několika lety prohlásil na sjezdu křesťanských odborových sdružení v Mnichově poslanec Giesbert, jestliže se opíjí dělník pracující 12 hodin denně při 30típfenikové mzdě za hodinu, při tom rodinu svou, ženu a děti zanedbává a celou rodinu do nouze přivádí, že při 10tíhodinné denní práci a 40tífenikové mzdě za hodinu stane se z dělníka toho řádný otec rodiny.

Tatáž myšlenka provází veškeré křesťanské dělnictvo při snaze o snížení doby pracovní, aneb domáhá-li se maximální doby pracovní pro ženy a dívky — pro dělnice. Vrátili hospodyně, ba ještě více, *vrátiti matku rodině*, toť cíl náš, domáháme-li se zrušení a odstranění práce vdaných žen a matek. Co muž těžkou prací svou vydělá, nemá býti opět ztraceno tím, že žena domácnost zanedbává, a to proto zanedbává, poněvadž nedostatkem přinucena jest výdělků se uchopiti. Muž má a musí vydělati tolik, aby sám celou rodinu slušně uživiti mohl — tím tovární práce vdaných žen stane se zbytečnou. Při tom nemůže nám býti nadhozeno, že odstraněním žen z výdělkové činnosti chceme jen odstraniti stoupající nabídku pracovních sil, která nám mužům se strany žen hrozí, ne — my nejsme proti práci žen proto, že bychom snad byli proti práci pohlaví ženského zaujati, práci svobodných žen samostatných, které chléb svůj sobě dobývají, nechceme právě tak odstraniti, jako onu, již mužští vykonávají — my máme toliko na zřeteli starost o rodinu a péči o mládež, o děti naše, o děti, jimž schází-li matka, schází jim celý životní článek, schází možnost státi se řádnými muži a ženami. Představme si jen celý obraz dělnického rodinného života, jaký my křesťanští dělníci si přejeme a jaký uskutečniti hodláme.

Základem ušlechtilého rodinného života jest dvojitá věc. Předně pravý a správný poměr mezi mužem a ženou a pravý a správný poměr mezi rodiči a dětmi.

Dnešního času velice mnoho se mluví o emancipaci ženy, o osvobození a svéprávnosti ženy. I my chceme ženy naše emancipovati, to jest osvoboditi, a to hlavně od lhostejnosti naproti zájmům svého muže. Muž a žena mají si rozuměti. Pro nás křesťanské dělníky nemá býti a také není žena toliko hospodyně — rodičkou dětí, — nýbrž též životní společnicí muže. Proto má žena dělníka míti též porozumění pro veškeré veliké úkoly, které křesťanskému dělníku dnešní život ukládá. Často slyšíme nářek, že právě žena muže od hospodářského sdružování zdržuje, poněvadž sdružování takové jak na čase, tak i na hmotných prostředcích mnohých obětí vyžaduje. Přes to však nesmíme naše ženy plně odsuzovati; jejich rozhled nepřesahoval dosud domácích denních malicherností. V tom však usilujeme o nápravu, v tom ohledu chceme emancipaci, neboť žena musí konečně dojíti k přesvědčení, že pracovní požadavky — základ příjmu dělníka, nedají se dotud zlepšiti, ani na výši nutné udržeti, dokud nebude dělnictvo mohutnou organizací chráněno.

Taktéž ostatní úkoly mužovy má se žena snažiti poznati, má radovati se, když muž její řešení různých veřejných neb stavovských otázek své síly věnuje, když o volbách pro kandidáty své pracuje, když po případě sám ve sboru obecním vedle druhých měšťanů zasedá, o blahu obce se radí a této činnosti díl svého volného času věnuje. Radovati se má žena, jestliže muž její poučný kurs navštěvuje a doma s ní o projednaných věcech promlouvá a tím i sama na duševním pokroku podílů bře. Radovati se má žena při všem tom, ano ještě více, ona sama má muže svého nabádat, povzbuzovat a vzmuzovat, kdyby snad u muže jejího chut a láska k činnosti takové ochabovati počala. O pohanských germánských ženách se vypráví, že v bojích ustupující muže zpět do bitevní vřavy vhněly. A my byli bychom hrdými a pyšnými na ženy naše, kdyby rovněž tak umdlelé muže v boji dnešního veřejného života, v boji, v němž naše nejvyšší statky chrániti musíme, opět v boj ten vracely, a sklleslou mysl a odvahu mužů posilovaly.

Toť ona emancipace žen, kterou my chceme. Ovšem nedospěly ženy naše dosud k tomuto smýšlení, avšak my pracovati nepřestaneme, dokud se nám vzbuzení této myslí u žen nepodaří. Proto máme též vždy radost, vidíme-li ženy ve schůzích našich, vidíme-li, že ženy na činnosti naší podílů bėrou, proto též jim dáváme do rukou spolkové naše časopisy a projednáváme s nimi brzy ten, brzy onen článek. Nepodaří-li se nám pak nynější ženy k takovéto činnosti nadchnouti, pak tím více budeme se starati o to, aby dorůstající dnešní mládež ženská tímto duchem byla prochnuta. Dodnes myslilo se, že jen mládež mužská zvláštního výcviku a vzdělání pro život potřebuje. Pojednáváme-li v našich spolcích o výchově mládeže, máme na myslí též i mládež ženskou, a mluvíme-li o tom, že hlavním působištěm ženy jest a musí býti rodina, a že toto důležité místo v rodině také vážných příprav vyžaduje, pak je toho hlavní příčinou starost o budoucí ozdravení života rodinného. Již mladé děvče má býti uvědoměno, čeho bude jednou muži svému povinováno, že nemá jej jen slepě ve všem poslouchati, nýbrž že má býti muži svému rozumnou společnicí a řádnou i uvědomělou průvodkyní životem. V tomto směru pracují tedy všechny naše křesťanské a katolické spolky, všechny katolické ústavy k hospodářské výchově děvčat určené, proto též rozšiřují dobrý katolický tisk, neb podporují snahy sněžující ke vzdělání ženské mládeže pro budoucí jich postavení v rodině, zvláště pak podporují ony snahy, které směřují k výchově žen k úkolům matek.

To vše nutí též ku projednání druhé podmínky zdravého rodinného života, k probrání řádného a správného poměru mezi rodiči a dětmi.

Prámem jest rodina nazývána nejprvnějším místem kulturním, v němž pokolení nynější pokolení dorůstajícímu vnukuje potřebné vlastnosti duševní kultury, aneb připravuje aspoň půdu k tomu, by dorost mohl jedenkrát v započatém pokračovati. Dnes nařká

se zcela právem, že dnešní mládež jest zesurovělá, zábavychtivá a požitkářství oddaná, že nezná pražádného vědomí povinnosti. Jest pravdou, že slova ta ponejvíce na mládež dělnickou jsou potahována.

Kořen zla tohoto nutno v první řadě hledati ve veliké svobodě mládeži dělnické poskytované a v malé autoritě rodičů. To vše uznáváme, to však nemůže nám brániti, bychom nesnažili se povznesti mládež dělnickou jak duševně tak i mravně.

Domáháme-li se vyššího vzdělání stavu dělnického, usnadňujeme-li za tím účelem boj o denní chléb činností organizační, chceme-li dosáci toho, by dělník měl nejen čas, ale i chut k duševnímu povznesení svému, činíme vše to jedině z ohledu na výchovu dítek. Duševně povznesený dělník snáze vystřihá se chyb při výchově dítek, bude více než dosud těšiti se autoritě u dítek svých, tak že jej dítky i po vyjití ze školy rádi poslouchati a následovati budou. Vyšší autority domáháme se i pro matku tím, když lepší výchovy ženské mládeže se domáháme. Kdo zná práci našich spolků, ví zajisté, že veškeru snahu naši stavíme do služeb výchovy mládeže. Ve spolcích a sdruženích našich potíráme vše to, co přičí se mravnosti a slušnosti, co v ohledu tom v pracovním poměru mládeži hrozí, a domáháme se též ve směru tom provádění všech příslušných předpisů živnostenského řádu.

Zúčastněním se mládeže na spolkovém životě posiluje se u ní rovněž cit samostatnosti, tu může si vzíti příklad ze řádných a poctivých mužů, jejich činnosti a chování. Mimo toho snaží se též dělnické spolky naše docíliti lepší výchovy mládeže vlivem na své členstvo. Přednáškami a dobrými časopisy upozorňují se rodiče na všechna mládeži hrozící nebezpečí a poučují se, jak by vystoupiti se mělo proti těmto. Spolky naše podporují též ze všech sil zvláštní sdružení mládeže, která výchovu rodinnou doplňují, jakož i všechna zařízení ochranou mládeže se zabývající. Kulturní práce spolků našich neslouží jen nám samým, ona platí též mládeži, v nich dodáváme sobě sil a schopností, bychom vychovati mohli lepší mládež pro budoucnost.

IV.

Přistupme nyní k jiné veliké společnosti, v níž žijeme, a to ke společnosti státní.

Křesťanské hnutí dělnické není ušetřeno výtky, že se mu tu a tam přičítá nářer socialistický, ba docela i mnohde socialistické smýšlení. Proč? Proto snad, že křesťanské dělnictvo, postiženo jsouc špatnými hospodářskými poměry, rovněž tak jako dělníci socialističtí nápravy se domáhá? Že počíná toto přání po nápravě uskutečňovati? Jestliže takovéto počínání snahou socialistickou zváno býti může, pak byli by všichni úředníci, kteří o zvýšení platu žádají a jeho se domáhají, téhož smýšlení, pak byli by všichni rolníci, kteří zvýšení cel se domáhají, kteří v družstvech svých se snaží lacino nakupovati a draho prodávati, také téhož smýšlení; pak byli by téhož smýšlení zajisté i podnikatelé, kteří v kartelích

a syndikátech hledí zvýšení cen výrobků docíliti. Proto nechť podobné podezřívání již jedenkrát přestane, neboť šíp ten mohl by trefiti samého stfelce. Nechceme se tímto nařknutím dále vzrušovati, přítomnost sama již ukazuje, že na celou věc již jinak se pohlížeti počíná. Na všech stranách, i tam, kde dosud pramalá náklonnost vůči křesťanskému hnutí dělnickému ukázána, uznáno hnutí za hnutí správné, které oproti sociální demokracii veliký úkol má. A tento úkol náš také nepodceňujeme. Vskutku, hnutí naše jest úblavním nepřitelem sociální demokracie tím, že chrání dělnictvo od utopických theorí a státu nepřátelských cílů sociální demokracie, a vychovává dělnictvo k práci přítomnosti v zájmu jeho stavu. Práce přítomnosti, snažia po sociální reformě a ne násilný sociální převrat, toť úkol náš, a v této práci chceme se měřiti se sociální demokracií.

Snaha za zlepšení hospodářských poměrů zazlívána dělnictvu hlavně proto, že pocházela od úplně nového stavu, s kterým dosud žádný nepočítal a který považován byl za stav a třídu úplně stranou stojící. V tom vězí kořen všeho nedorozumění, s kterým jsme se musili stále při snahách našich potkávat. Proto snažíme se ze všech sil odstraniti tuto hlubokou příčinu nepřátelského na nás pohlížení, a pak též proto, že povinni jsme vlasti náš samotné toho, aby

stav dělnický jako rovný se všemi ostatními stavy v dnešní společenský pořádek byl zařazen.

My jsme to povinni naší vlasti.

Především chceme na osudech náš vlasti spolupracovati. Pro vlast prolévati příslušníci stavu dělnického vždy krev svou, a bude-li toho kdy potřeba, žádný z příslušníků našich nebude se ani okamžik zdráhati život svůj obětovati pro vlast. Pro vlast vychovávají matky dělnické své syny, pro vlast přinášíme mnohé oběti na síle i penězích. Ano, my rádi sloužíme vlasti, avšak za to chceme též spolupůsobiti, jedná-li se o osudech jejích, chceme ve vedení záležitostí jejích býti zúčastněni.

Proto volíme zástupce do zákonodárných sborů ze stavu našeho, ne snad, že bychom chtěli tím vysloviti příslušníkům druhých stavů nedůvěru, nýbrž proto, poněvadž spoléháme na to, že budeme moci s nimi společně ku blahu vlasti spolupracovati. Vyluka tak početného stavu od řízení osudů vlasti byla by jen škodnon celku, poněvadž by tím jen nedůvěra a nespokojenost se podporovala, čemuž těžce by bylo lze zabrániti. Kdyby dělnický stav i nadále měl býti jiným stavům odcizován, nastoupil by v případě tom nejpříkřejší odpor mezi stavem tím a stavy druhými, tím dospělo by se toliko k hrůznému boji jedněch proti druhým, k boji dělnictva proti ostatním vrstvám společnosti, k boji to třídnímu, což vedlo by v státním celku k nebezpečným otřesům na dlouhou dobu.

My jsme i sami sobě povinni toho, bychom usilovali o zařazení ve stávající společenský pořádek. Dnes rádo a mnoho se

mluví o pozebnání dnešní kultury, a jako mluvíme o zvláštnostech různých kmenů národa, tak pojednáváme též o zvláštnostech různých stavů. V každém stavu vidíme jisté zvláštní názory a jisté různé životní způsoby, které lze nazvat zvláštnostmi stavu, a tyto pojí pak příslušníky toho kterého stavu dohromady. Ve stavu živnostenském a řemeslném obdivujeme se pilnosti a počestnosti takřka příslovečně kdysi, u zemědělců setrvání na ústním podání různých, zvláště pak na náboženských zásadách, a my dělníci . . . — my jsme stavem novým, doposud mluvilo se o nás jako o chudáku. Avšak i my chceme, aby i v našem stavu dělnickém utvořena byla jistá zvláštnost, která by nové kulturní hodnoty všem příslušníkům stavu našeho dodávala a takovou zvláštností měl by u nás jednak smysl pro společné blaho a soudružské smýšlení. Život slučuje nás dohromady, ve steh, ba v tisících pracujeme společně v továrnách, v dolech a pod., tu můžeme se učit, že přináležíme jeden ke druhému. Tento soudružský cit, smysl pro blaho spoludruhů, to chceme všude pěstovati a to nejen k našemu vlastnímu prospěchu, ale i ku blahu vlasti. Scházejí-li tyto věci v dnešním čase v řadách dělnictva, pak chceme vše podstoupiti, aby jich docíleno bylo hlavně v nejkrásnějším rozkvětu jejich, ve smýšlení vlasteneckém, ve smýšlení národním. A jako druhou zvláštnost stavovskou, již chceme pěstovati, vidíme věrnost v povolání.

Dnešní směr hospodářský organizuje dílny ve velkozávody, kde stejně jako kola u stroje, jedna dělná ruka do druhé zasahá. Tu musí jedenkaždý vše, co mu svěřeno, s nejpečlivější svědomitostí a dochvilností provést, každý musí si dáti záležeti, by pořádek udržen a dochvilnost udržena byla, by každá jednotlivá síla co možno nejvíce se uplatnila. Vzrůst a vývoj závodu, jemuž své síly propůjčujeme, má býti naší radostí, naší pýchou. Tak jen docílíme dorozumění vysokých faktorů života hospodářského — práce a kapitálu.

* * *

Zde možno nabádati přítomné, by ve smyslu tom ve spolku byli činnými, nabádati ku přístupu do spolku a k odbírání časopisů katolických atd.

Hmotné poškozování křesťanského lidu špatným tiskem.

(Dokončení.)

VII. Spekulace s chorobnými stavy lidí.

Neodpustitelným a do nebe volajícím hříchem jest, kořistí-li židovský tisk a jím doporučovaní podvodníci *i z lidské bídý, z lidských nemocí a chorobných stavů*. Každý nemocný rád by ozdravěl, a teprve když člověk stůně, naučí se veliké ceny svého

zdraví si vážit. Není mu líto peněz, jen aby zdraví nabyl a právě s tím počítají podvodníci a vychvalují v novinách různé bezcenné universální prostředky. V novinách jsou doporučována léčiva, která za jediný den vypudí z těla všechny neduhy od palce nohy až k temeni hlavy, bude-li jich pacient užívati. V novinách jsou oznamovány záračné prostředky proti bolestem rheumatickým, dně, nervose, a aby inserát více táhl, připojí se několik vymyšlených a padělaných vysvědčení, dčkvzdání od osob, které třeba ani neexistují. Srdce, plíce, játra, kýla — všecko má své specialisty a léky v židovských novinách.

Nejsmutnějším však zjevem jest *doporučování nesčetných prostředků proti tajným nemocem*. V přední části listu svádí židovský tisk hanebnými články mladé lidi k nemravnosti, v části insertní pak nabízí kolik tuctů odborných lékařů svou pomoc, aby z nesmírně smutných následků lidského poblouzení těžili. Prostředky proti tajným nemocem v novinách doporučované jsou, jak dokázáno, nejen nesmírně předražené, ale jest na pováženou jich užívání také z toho důvodu, poněvadž obsahují zhusta čiré jedy, jindy pak dráždidla, kterými se nemoc pouze zhorší a chronickou stane. Ale na tom necitelným a nesvědomitým podvodníkům nezáleží, jen když z toho kyne zisk — židovský tisk mlčí a přijímá placené inseráty. O kolik millionů lidstvo za jediný týden je tímto způsobem ochuzeno, vymyká se při povaze *tajných* prostředků jakémukoliv odhadu.

VIII. Podvody s kaucemi.

Jest mnoho chudých lidí bez zaměstnání, kteří s neobyčejnou horlivostí studují zadní stránky novin, aby v nich našli nějaké vhodné místo. Toho používají podvodníci ze řemesla k provádění svých nekalých plánů. Nabízejí v novinách v insertní části skvělá místa a přilákají tak mnoho lidí k sobě. Když se někteří ze čtenářů o místa hlásí, slibují jim místa kancelářských úředníků, inkasistů, dozorců skladišť a pod., ale hned připojují podmínku, že dotyčný žadatel může místo jen tehdy obdržeti, je-li kauce schopný, může-li několik set, po případě i tisíc korun složit jako kauci. V opojení z radosti, že se jim dostane skvělého místa, složí dobromyslně, ničeho zlého netušící oběti mnohdy krvavě uspořené, jindy i na veliké úroky vypůjčené, někdy i po částkách — kauci a když kauci složili — čistý ptáček i s penězi upláchl.

V létě r. 1910 byl v Inšpruku zatčen podvodník Hans Kohlbeck, který vydal jen jedno jediné číslo listu »Gastgewerbeblatt«. V tomto plátku nabízel pod různými značkami všechna možná místa; mnoho lidí sedlo mu na vějíčku. Ode všech žádal »kauci« od 2000—4000 K, a od mnohých ji z části skutečně obdržel. Za několik dní napálil 17 dobráků, a když je okradl o celé jejich jmění, zmizel z Inšpruku a teprve po půl roce mohl býti vypátrán.

Tímto způsobem bývá za pomoci novin na nesčetných obětech vymámen krušně uspořené groš, jehož tím více potře-

bují, protože, jsouce bez zaměstnání a bez výdělku, z hotového žítí musí.

IX. Přímé podplácení novin.

Daleko většího podvodu dopouští se židovsko-liberální tisk tím, že se úplně zaprodává do služeb velkokapitálu a jeho lupičské útoky na kapsy křesťanského lidu buď úmyslně zamlčuje aneb všemožně podporuje. Za to, že noviny mlčí, když by měly mluvit, dostávají veliké obnosy, které dosahují výše 10, 20, 30 a 40 tisíc K. Svobodomyšlný tisk chytá do svých obrovských klepet ubohé oběti a dodává je lichvářům se železem, obilím, petrolejem, uhlím, cukrem atd., aby je zardousili.

Příklad toho bohoupustého řádění lze uvést z Uher z roku 1908. Vyhlídka na žně toho roku byla přímo skvělá, a dalo se přirozeně očekávat, že všem produktům zemědělským klesne na ceně. Proto se odhodlali židovští spekulanti k následujícímu manévru: Tiskem sobě oddaným dali rozlašovat, že nastává neobyčejně zlý rok, a že ceny plodin brzy stoupnou. Nezkušené obchodníci, pekaři atd. tomu uvěřili, a hleděli se včas zásobit lacnějším zbožím, proto o překot nakupovali od židovských lichvářů s obilím jejich staré zásoby za nepoměrně drahou cenu. Nadešla doba žní a uherští rolníci očekávali, že nyní své obilí dobře prodají; zatím však se ukázalo, že sklizeň jest neobyčejně příznivá a ceny velice klesly. Když rolníci dovezli židovským velkoobchodníkům obilí, řekli jim tito, že se jim nabízí spousta obilí; chtěli-li je prodati za tu a tu cenu, kterou si neobyčejně nízko diktovali, aby obilí složili; ne-li, aby si s obilím šli kam chtějí. Rolníkům nezbyvalo nic jiného, než se podrobiti. Tímto tiskovým manévrem odřeli židovští obilní obchodníci uherští tamní sedláky během tří neděl — dle výpočtů »Reichspostu« — při nejmenším o 10 milionů korun.

Jak široce jest rozvětveno uplácení tisku, o tom svědčí zpráva z parlamentu uherského, kterou přinesl »Vaterland« 30 března 1910. Zpráva zní doslova takto:

»U h e r s k ý t i s k byl podroben dnes v sněmovně zajímavě kritice. Při jednání o závěrečných účtech za rok 1905 zjistil totiž zpravodaj poslanec Eber, že za vlády Fejervaryovy bylo na podplácení tisku nejméně 200.000 K vynaloženo. Zpravodaj četl dlouhou řadu listů, které obdržely od vlády peněžité obnosy. Část kvitovaných obnosů byla vynaložena za oznámení, které uherské státní dráhy v zájmu cestujících v novinách činí, a nelze tedy proti těmto položkám se stanoviska státního účetnictví ničeho namítati. Avšak při druhé, daleko značnější části, není zcela jasno, za jaké »zásluhy« obnosy novinám vyplaceny byly.

Velikou sensací vzbudilo předčítání jmen časopisů a obnosů, které přijaly. »Å Nap« obdržel 17.000 K, »Egyetertés« 25.000 K, »Obrázkové album«, které vychází nákladem časopisu »Egyetertés« 10.000 K, »Független Magyarország« 10 000 K, »Magyar Szó« 10.000 K, »Budapesti Naplo« 6000 K a »Ujsag« 10.000 K.

Pak přišly na řadu noviny s menšími obnosy od 300 K do 500 K a venkovské listy, které obdržely ještě menší částky.

Veliký podiv vzbudila kvitance, kterou podepsal bývalý vrchní župan Julius Miklos na dopisním papíře hotelu »Hungaria« na 20.000 K a ministerský rada Ary podotýká, že, když na Miklosovi žádal tuto kvitanci, obdržel od něho rozhořčenou odpověď: »Ministr mi dává beztoho méně, než jsem žádal, a ještě mám psáti kvitanci? Nebudu psáti ničeho!« Teprve na energickou výzvu úředníkovou vyhotovil Miklos kvitanci.

Bývalý diurnista Dionys Pazmandy obdržel 2000 K — prý za cestu do Bruselu, aby tamní textilní kruhy přiměl k zřízení továrny v Budapešti. Již zemřelý národohospodářský spisovatel Markus Mark obdržel 10.000 K, Samuel Boro za to, že prý uveřejnil články v cizozemských novinách, 5861 K; redaktor Eduard Paly stvrzoval na jednoduché visitce příjem 5000 K.

K prostému poukazu ministrovu byly vyplaceny větší obnosy žurnalistům jinak zcela neznámým, a to A. Gautierovi 5000 K za jeden současně v belgických a francouzských listech uveřejněný článek, a Josefu Gellerimu za články otištěné v německých a rakouských novinách. Jakýsi pan Lesier obdržel 20.000 K — prý za články uveřejněné ve francouzských a belgických listech v době výstavy v Luttychu.

Výkaz obsahuje mnoho jmen novinářů, kteří zřejmě vládu Fejervaryovu podporovali, na které bylo pamatováno menšími obnosy od 1000—1500 K. Předčítání příslušných listin provázeli poslanci posměšnými výkřiky, zejména vypukla bouře nevole, když čtena jména (opposičních) listů: »Egyetertés« a »A. Nap«.

X. Jak svobodomyšlný tisk maří parlamentní činnost ve prospěch nižších vrstev lidu.

Ještě jiným hrozným způsobem poškozují židovský tisk hospodářský život křesťanského lidu; tím totiž, že nedá parlamentu pracovati o předlohách ve prospěch nižších vrstev lidu jako jsou malorolníci, živnostníci, menší obchodníci a pod. Má-li se sněmovna raditi o předlohách zákonů, které ohrožují veliký kapitál a překážejí mu v jeho vydírání, které nesnesitelná břemena a dávky chtějí spravedlivě rozdělití a veliký kapitál přiměřeně zdaniti, hned se strhne v novinách pokřik, pozornost obecnstva se odvrátí jinam, inscenuje se perioda kulturního boje aneb nějaká národnostní štvance, což vše má jen ten účel, aby na sociální a hospodářské reformy nedošlo. V pozadí toho všeho stojí veliký kapitál, nesvědomité manévry na jeho pokyn provádí špatný tisk. Ten popichuje a štve tak dlouho, až všecko je nohama vzhůru a drahocenný čas promrhán pustými bojovnými řečmi proti náboženství aneb hádkami národnostními.

Účinky jeví se v hrozných obrazech. Kolik živnostníků během jednoho roku zahyne! Na 10.000 selských statků ročně ubývá v dražbě prodáno, a na 150.000 lidí ročně se z Rakouska stěhuje za moře, aby v novém světě hledali své živobytí.

Proto by se měl veškeren křesťanský lid vzhopiti a hromadným přístupováním k Píovu spolku a jeho podporou vyděračskému řemeslu špatného tisku čeliti.

Vzhůru tedy k záchraně křesťanského lidu!

Židovsko-liberální noviny lze přirovnati k honcům při honbě. Někdy i na sta honců bývá v řadě. Dlouhým řetězem obklíčí vykázané místo, spustí křik a halekání, aby vyplašili zvěř. Zvěř poděšená a polekaná běží rovnou před hlavně střelců, kteří ji bez milosti postřílí. Podobně dělají i židovsko-liberální časopisy a noviny ve svých sloupcích a inserátech hodný rámus, čtenáře svými přehnanými chválami a obrazy omamují a vykořisťovatelům do náruči ženou. Slavný národohospodářský spisovatel Karel Büchner pronesl závažná slova: »Dříve prodávaly noviny své zprávy čtenářům, dnes však prodávají čtenáře jakémukoliv soukromému zájmu!«

Svobodomyšlný tisk můžeme přirovnati též k honcům stáda ovcí, které ženou až pod nůž řezníků! Kolik tisíc lidských existencí bylo nesvědomitými novinami ze zoufalství skutečně až k nozi dohnáno!

Svodomyslný tisk jest jako síť, do které se ptactvo chytá. Křikem se sbíhají ptáci do sítě, a když na ni svými křídly narazí, spadnou dolů a bezbranně a bez milosti jsou pochyťáni. Kdo pak na světě může spočítati, kolik millionů lidí bylo nesvědomitým tiskem, který dělá velkokapitálu službu náhončích, vehnáno do tenat podvodníků, od nichž byli mnozí skoro do hola oškubáni?

Z toho tedy plyne, že

Píův spolek má nesmírný význam národohospodářský.

1. Kdyby se nějaký podvodník a zloděj vplížil do některé vesnice, aby tam kradl, lichvařil, podváděl, a našel by se muž, který by na něj upozornil a obyvatele té vesnice před ním varoval — zda by všichni tomu poctivci nebyli vděční? Právě týž úkol si vytkl Píův spolek, který pozvedá svého hlasu a poučuje lid o podvodech, jež nesvědomitý, špatný tisk provozuje, aby lid hmotně zničil. Píův spolek je tedy spolkem význačně lidovým a zasluhuje toho, aby všichni muži a ženy, kteří s lidem poctivě smýšlejí, do něj vstoupili a ua jeho pracích a snahách účast brali.

2 Špatné noviny jsou, jak výše na četných příkladech ukázáno, jako léčky, jichž podvodníci užívají, aby do nich nic zlého netušící dobromyslné lidi nacyhtali a je vyždímali. Čím více bude tedy špatný tisk z kruhů křesťanských vytlačen, tím méně bude katolický lid vydán nebezpečí vykořisťování a vyssávání, tím méně se špatnému tisku podaří lákati a naháněti prostičké lidi do rukou prohnaných darebáků. O to především pečuje Píův spolek; jeho prvním a hlavním účelem jest odstraniti špatný tisk z rukou lidu. Tím právě koná důležité poslání národohospodářské, tím slouží opravdu zájmům lidovým.

3. Piřv spolek vřak také o to se snařĩ, aby dobré noviny co možná nejvřice rozřĩteny byly; noviny, kter s lidem poctiv smřřleřĩ, lid před podvodnřky varujĩ a řkrabořku s jejich tvřĩ strhujĩ; noviny, kter lidu, pokud mezi lidmi vřbec možno jest, co možná nejsvědomitěji jen obchody opravdu reelnř a spolehliv doporuřujĩ.

Rozřĩřĩ-li se tedy Piřv spolek co možná nejvřice ve vřech vrstvách katolického obyvatelstva a podařĩ-li se mu zdolati hydry řpatnho tisku a mřsto něho zavsti dobr katolick noviny — pak to nebude řin pouze nbořensk a vlasteneck, ale také dřleřit skutek nrodohospodřsk, skutek, kter zachrnřĩ lid také před zkázou hmotnou.

Dle nm. R. S.

Zázrak XIX. věku.

S třĩmto názvem vyřla jako I. svazek knihovny Stoklasova sbornřku pro filosofii, theologii a paedagogiku knřřka sluřn vypraven a mnohými obrázky dle fotografických snřmků opatřen, kter liřĩ »vise (zjevenř) Bernardetty Soubirous v Lourdech l. P. 1858.« Dle autentických cřrkvř schválených pramenů francouzských a německých řesky napsal Th. Aq. J. V. Stoklas. (Cena ?). Sluřĩ připomenouti hned s poatku, ře kniha nemá cřrkev. imprimatur a neuvdřĩ pouřitch pramenů; stran 139. — Kniha m vnovnřĩ: »Matce Bořĩ a jejř vřoucř cřtitele, řlechetn panř Marii Beneř-Machainov v pokoře i ut připisuje autor.«

Jak jsme ke konci řtenřĩ seznali, vznikla knřřka z vdcnosti autorovy k Panně Marii. Autor totiř trpěl řaludecņĩ chorobou a v Lourdech byl uzdraven. Uel knihy řřĩtiti chválu Panny Marie a utu k Lourdřm je jist řlechetn. Předmět jest vřak velice nesnadn; nejedná se o romnovit a bombastick lřcn bsnick, ale o tajemstvř. Proto byli bychom si přlřĩ, aby z knřřky neřĩšel spěch, kter z nř vane. Kdyby byl autor na knřřce vřice piloval, byly by jistě odpadly nejen nkter nesprávnosti jazykov,*) ale i v jiném ohledu byla by knřřka zřskala.

Autor řinř prudk vřřtky tehdeřřĩmu farřĩ Lourdskmu, ře se drsn choval k Bernardett, a podotýká, ře spisovatel knřřek o Lourdech nemjř pro něj téměř jedinkého slova odsouzenř. Proto si na tomto »opuncovanm« sluze Páně sám ulehřil. Autor se nemůře diviti, ře farář byl nedřvřiv; ve věci tak dřleřit byl by kařd rozvřn muř jednal rovnř tak. Farřĩ lourdskmu můžeme třm mn se diviti, řteme-li na str. 15, ře Bernardetta

Str. 15: jseř; str. 32: klesla na kolena a vyjmouc rřřenec z kapsy jala se modlit; str. 54: neřetřejřĩ; nechápou nic, neznjř nic; str. 65: Padnouc na kolena, přv, co bylo, omlouvala jsem se, ře . . . ; str. 88: aby ve dvou dnech stanuli jste; str. 110: s křestanstvřm to stojř »akorát«; str. 111: Maria utřhla je dřive, neř by zvadly, vetkouc je sobě za ps; tamže: usech (= uschl); str. 127: Odezřraje od velk námahy . . . , ale ona neřetřř. A j. v. Tř mnoho tiskových chyb. — Ekľaptick (str. 34) m břiti asi ekľatick.

byla neduživá a těžce chápající, tak že jí i teta říkávala: »Ty iseš (l) a zůstaneš hlupáček«, a na str. 26., že ani vlastní matka jí nechtěla věřit. Kdežto nepřátelé předhazují církvi lehkověrnost, Stoklas vytýká nedůvěřivost. Opatrnosti jest ve věcech tak důležitých třeba v míře největší, protože kdokoliv samozvaný mohl by se vydávati za poslance, proroka božích, a církev neměla by míti práva zkoumati, zda jeho »poslání« nebo »zjevení« jsou pravdivá? Ať si autor vzpomene na Sukdol v královéhradecké diecesi u nás. Co podvodníků by se našlo, kdyby nebylo přísné povážlivosti. I sv. Jan nás vybízí, bychom každému duchu nevěřili: »Ne každému duchu věřte, ale zkoušejte duchy, jsou-li z Boha; neboť mnozí falešní proroci vyšli na svět.« (I. Jan. 4, 1.) Tím více církev a její oficiální představitelé jsou povinni zkoumati podobně zjevy a dle výsledku šetření po zralé úvaze další zaříditi.

Praví-li autor (str. 112) s důrazem a všeobecně, že si církev nepřeje míti svatých lidí a že je pronásleduje ve svých repraesentantech každého času, nemá pravdy. Toť přece její účel, aby vedla lidi k spasení, k svatosti (srovnej: obcování svatých). Najde snad v životopise sv. Karla Borromejského, sv. Ignáce z Loyoly, sv. Aloise a jiných doklady pro své tvrzení? Tedy opatrně a ne generalisovati. Za jednotlivé, skutečné přehmaty (na př. pomůžeme autorovi: Konsistoř vídeňská proti sv. Klementu Hofbaue- rovi, anebo biskupové němečtí proti našim sv. apoštolům Cyrillu a Metoději) církev nemůže.

Nevíme také, jak se rýmují nadšené verše úvodní:

Hold umění jsem přines' v klín
i vědu, dceru ráje . . .
a povstal obraz — lehký dým —
etherné Paní bledý stín,
jež k písním mojíh hraje . . .

a výrazy v textu: Dřevěné vykleštěné duše, které neznají nic, nechápu nic, než svůj diplom, své posvěcení a imprimatur na knize (o kněžích; str. 43), opuncovaná neomylnost (44), opuncovaný sluha Páně (54), nadutý hierarchický hodnostář (112), a výrony na str. 43, 112 a 116.*) Tento způsob psaní odmítnou za-

*) Str. 112: »Církev nepřeje si míti svatých lidí, pronásleduje je ve svých repraesentantech každého času.« Tyto řádky třeba opakovati si denně, má-li z nich vzejítí nějaký prospěch duším. Arrogance a stavovská pýcha je Bohu to nejprotivnější, a také vidíme, že Ježíš proti ničemu tak nehorlil, jako proti pýše a kastovnictví: fariseů, již se domnívali, že pouhou svou existencí, svými širokými podolky, třásněmi a vyhrazenými stolicemi v chrámě i shromážděních repraesentují svatost tak ryziho zrna, že nic nedá se s ní měřiti. Měřiti? Jaká to profanace, chtít někoho k takovému nadutému hierarchickému hodnostáři přirovnati a byť tento někdo tvrdil, že se mu zjevila Matka Boží, Kristus, ba že je pomazaný Páně, Messias sám! Na kříž s ním!

Str. 115—116: Jsou to ti, o nichž jsem hovořil, že musí míti ve všem své prsty, všude všetečné oči, usilující počítat polibky Boha, jimiž zasypává svou Vyvolenou, aby jim dali — ó ironie! — Imprimatur.

Ano. Pak to bude pravé. Bezpochyby, že punc dělá zlato a vše, co je pod zemí, zůstává dotud olovem, dokud nepřijde cejchmistr. — Ale taková je logika lidí. Dlužno za ní jíti kousek dále atd.

jisté nejen všichni opravdoví kněží, ale i upřímní katolíci, poně-
vadž zlehčuje úctu k autoritě biskupské a ke stavu kněžskému,
a toho, tuším, ve spisu *náboženského* obsahu přece není třeba,
to obstarává proticírkevní tisk denně, a p. Stoklas chce se svého
stolu čtenářům podávatí stravu zušlechťující. Litujeme, že se
snížil k dikci na příkladech uvedených, a očekáváme s jistotou, že
další slibované knihy tímto směrem se již neponesou; jinak by
se nám jeho stůl opravdu znechutil.

Na jednom místě píše autor: »Svatá Bernardetta;« snad
mu to jen z péra vyklouzlo; předbíhati kanonisačnímu procesu
by neměl.

Z toho všeho autor snadno pozná, že to — jím sice málo
vážené, ale pro církev nutné — »Imprimatur« i jeho knížce bylo
by mnoho na prospěch. Ordinariátní recesent byl by postřehl
nesprávnosti řeči, přestřelky a méně vhodné výrazy; autor byl
by na vše upozorněn, byl by knížku zdokonalil a byl by jí mohl
potěšiti mnohá srdce; v této formě však odkládáme knížku, na
niž jsme se, když byla oznámena, těšili, *zklamáni* a s obavou,
že naznačená místa leckteré věffci duši přinesou pohoršení a po-
puďí ovcí proti pastýři.

Autoru ke konci dovolujeme si připomenouti slova velikého
Augustina: »Magnus esse vis? A minimo incipe. Cogitas magnam
fabricam construere celsitudinis? De fundamento prius cogita
humilitatis.«

Aléthés.

Různé.

C. k. okresní školní rada v Jablonném (Deutsch - Gabel)
vydala dne 9. října 1911 tajný výnos, řízený ke všem ředitelstvím
a správám škol okresu, jehož provádění má se díti »s taktem a
nenápadně« (»Mit Takt und ohne Aufsehen«). Aby žádná strana
(rozuměj protestanty) nebyla ve svém náboženském cítění uražena,
mají se všude tam, kde třeba **pouze jedno jediné dítě evange-
lické** školu navštěvuje, konati jenom takové školní modlitby,
které od příslušníkův obou křesťanských vyznání společně modleny
býti mohou. Výnos jest namířen proti modlitbě »Zdravas Maria«
a přímý popud k němu dala žádost evangelického učitele nábo-
ženství (pastora) v onom okresu.

Spolek Gustava Adolfa má pro Čechy zvlášť milosrdné srdce.
Navrhl pro rok 1910 pro naši krásnou vlast podporu

143 obcím v obnosu	119.400	marek,
Povoleno bylo však	207.355	»
skutečně podpořeno bylo 213 obcí obnosem	217.754	»
Dosud obdrželo v Čechách (za 65 let činnosti spolkové) 335 obcí okrouhle	5,150.000	»

Do zemí mocnářství rakousko-uherského »investoval« spolek
za dobu své činnosti celkem skoro 18 mill. marek; je viděti, že
naše vlast zvlášť bohatě je obmyšlena. Proč to?

•**Chelmský projekt**• bolí velice Poláky na Rusku. Chelm jest město v gubernii ljublinské, má asi 20.000 obyvatelů, z nich jedna třetina katolíků a jest sídlem fecko-orthodoxního biskupa, nyní jménem Eulogia, který též pěstuje protipolskou a protikatolickou politiku. Když byl dne 30. dubna 1905 vydán *tolerancií manifest*, přestoupilo v chelmském území na 200.000 schismaticů, jichž předkové bývali katolíci, ale za pronásledování dřívějších vlád a dob byli donuceni státi se schismaticy, ke katolicismu. Než 18. srpna 1905 — tedy téhož roku — bylo vydáno jakési prováděcí nařízení, které platnost přestupu činilo závislou na jistých, dosti složitých zevnějších formálnostech, a hlavní jeho chybou bylo, že mělo zpětnou platnost; platiloť ne od 18 srpna kdy vydáno, nýbrž od 30. dubna. Tím se stalo, že skoro všechny přestupy ke katolicismu byly prohlášeny za neplatné a udělovali-li katoličtí kněží i potom svým ovečkám „neplatně obráceným“ svátosti, byli krutě trestáni.

Aby vláda měla větší moc a přfležitost katolíky a Poláky pronásledovati, má býti tak zv. kongressová Polska roztržena a v Chelmu nová gubernie zařizena. O to usiluje zejména schismatický biskup chelmský Eulogius, jenž i u vlády i u dvora (kde byl v té záležitosti přijat) na rychlé zřízení gubernie nátlak činí. Jeho snahy potkaly se se zdarem; projekt, který byl již *osmkráté uznán za nevhodný*, jest nyní najednou dobrý a již dumě předložen.

Při zřízení gubernie chelmské musily by měněny býti i hranice katolických diecesí a byl by v nich zaveden starý juliánský kalendář. O tom by měla ruská vláda dříve vyjednávatí se svatou Stolicí; ale vláda chce svůj úmysl bez předchozích úrad se svatou Stolicí provésti a pak jednoduše hotovou věc — *fait accompli* — Římu oznámiti. I na škodu Rakouska bude nové rozdělení, protože nová gubernie blízko hranic haličských stane se jen útočištěm rusofilských snaživců z Rakouska. R. S.

Literatura

Nová úprava římského breviáře a missálu. Napsal dr. Fr. Hrubík, k. a ordinariátní sekretář. Každému knězi nutný tento spis o úpravě breviáře jest vřácnou pomůckou pro svou jasnost, která svědčí, že vyšla z péra muže, který liturgii nejen přesně zná, ale miluje. Spis nepředpokládá ničeho a vykládá historickým vývojem jednotlivé předpisy obřadné. Jinou novotinkou spisu jest důsledně a správně provedená terminologie česká, která ničeho na jasnosti své neztrácí, neboť čtenář není v rozpacích, co terminem mysliti má. Připadající výraz přiléhá k originálu úplně. Nebyla to práce lehká, ale promyšlená. Terminologie česká a zároveň lehká jistě se ujme pro svou ryzost, již celý spis velice vyniká. Fr. Vaněček.

Oprava. Na str. 447. v druhé řádce zdola sluší čísti, že sněm basi-lejský dovolil Čechům přijímání pod obojí r. 1433 a nikoli 1423, jak omylem sazeč vysázal. — Na str. 480. poslední slovo Katechetské hlídky má státi: Treubundfest, ne Freubundfest.

LISTY HOMILETICKÉ.

Neděle VIII. po sv. Duchu.

Homilie.

»Vydej počet z vladařství svého.«
(Sv. Luk. 16., 2.)

Znáte význam právě slyšeného evangelia? Odpovíte mi: známe. Kdybych se ptal některého dítěte, kdo jest onen pán, jenž zavolal služebníka svého, aby s ním účtoval, i to dítě by mi řeklo: to jest Otec nebeský, který nás zavolá jednou, aby s námi účtoval. A kdo jest vladař onen i to dítě by mi řeklo: tot jest člověk, který má od Pána Boha svěšené dary, s nimiž má hospodařiti. Obtíž jakous by dělalo dítěti vyložiti, proč služebník byl od Pána pochválen, kdežto přece neudělal nic chvalitebného, naopak pokárání hodného. Těžší jest rozeznávati mezi způsobem a věcí. Nechválil pán skutek, který vykonal, ale pamět jeho na své poslední věci.

Tak jako dítě dovedlo by mi evangelium dnešní vyložiti, tak byste to učinili i vy, ale na tom není dosti. Kdo nejedná dle pravdy, kdyby pravdu sebe lépe znal — nic mu neprospívá. V tomto evangeliu se nám uvádí ta pravda na pamět, kterou každý sice víme, ale ne každý dle ní žijeme. Projdeme tedy evangelium k našemu povzbuzení a utvrzení.

P o j e d n á n í.

Vydej počet z vladařství svého, zahřmí nám každému jednou do duše nebeský Otec. Skončíť doba našeho panování zcela jistě, kdyby trvala sebe déle. Každý to ví, zná, ale žije jakoby vždycky žiti měl, hospodařil s dary jemu svěšenými tak, jakoby nikdy účet skládati neměl. A řekne-li někdo: z toho, což já mám, lehce účet složím — myslí zajisté jen na majetek hmotný, kterého mu Bůh méně udělil. Ale vše, co člověk má, od Boha má, a má s tím nakládati tak jako s majetkem, který není jeho, ale boží, a na

němž má hospodařiti tak, aby z toho pošla chvála Bohu a prospěch bližnímu.

Poněvadž jsme dočasnými správci statku božského, jest povinností naší dle vůle boží ho užívati. O správci se praví, že rozmrhal statek, to jest: užíval jej proti vůli a proti právu pána svého. Poněvadž pak naše správování jest na čas, musíme myslit na účtování včas. To jest zpytování svědomí denně: co jsme vykonali pro boží čest, pro spásu duše své a bližního. Kdo nevykoná ničeho pro svou spásu, sotva duši bližního spasí. Tím rozumným účtováním včas jest sv. zpověď a zejména generální účet: životní zpověď, abychom se nepřečetli.

Tato pravda o účtování není dosti živě vryta do srdce člověka. Člověk domnívá se: což mého jest, s tím mohu dle svého nakládat. Blud jest podobná myšlenka. Vše, co nazýváme svým majetkem, jest Bohem nám svěřeno k hospodaření, a musíme všeho, co máme, užívati ne dle vůle své, ale dle vůle boží, nikdy proti vůli boží.

Kdy tedy užíváme statků a svěřených vloh jako synové světla?

Předně: když jich nikdy neužíváme k bezpráví a hříchu. My jich smíme užívati dle svědomí ke cti boží, k díkůčinění a dle důstojnosti člověka. V žádném případě nesmíme jich užití k hříchu a bezpráví. To by bylo rozmrhání statku božského.

Za druhé: když jich nenecháme ladem ležeti, ani dary milosti ani dary přírody. Je třeba jich tedy užívati, ovšem ve smyslu nanačteném. Kdo neužívá svěřených hřiven, je služebník neužitečný. Kdo neshromažďuje s Pánem, rozptyluje.

Za třetí: všechno užívání hřiven svěřených musí míti za cíl: slávu boží, spásu vlastní a spásu a prospěch bližního. To jest ono pravidlo křesťanské mravouky o používání statku svěřeného. Kolik je správců nespravedlivých, kteří rozmrhají svěřené hřivny hříchem a nespravedlností!

Kdyby dle této pravdy žili všichni lidé, zmizely by všechny stesky a bědy a zmizel by luxus a zmizela by bída. Komu Bůh mnoho dal, od toho bude mnoho požadovati, komu dal málo, bude méně od něho žádati, ale od každého bude žádati účet ze všeho, co mu dal. A kdybys byl tak chudý jako sv. František Serafinský a neměl nic leč šat na sobě, aneb jako sv. žebrák Benedikt Laber, přece budeš skládati účet ze všeho: z času, síly, z rodiny a výchovy její. Síla těla a postava jeho, zdraví a stáří naše, smysly a schopnosti naše, vznešený rod, čest a úřad, rozum a vědění, to vše jest rovněž Bohem svěřený majetek, z něhož nám bude účet klásti. K čemu jsi užíval sílu těla a rozumu, jak jsi konal povinnost stavu a úřadu, kterak jsi užíval vědomostí svých k oslavě boží a k rouhání.

Kdo na nás bude žalovati? Naše svědomí, anděl strážný, lidé a náš nepřítel od věčnosti. Tedy lze viděti, že o žalobce nebude nouze, spíše bude nouze o příměluce. A co budou žalovati? Jak jsme používali darů božích.

Bůh nás povolá, až se uzdá jemu vhodná chvíle, tu nám oznámí dobu, že už nebudeme moci dále vládnouti. Věčně vládnouti tady nebudeme. Svěšené hřivny jsou na čas a to krátký. Zde platí, co praví ozdobnými slovy Calderon o kráse růží: »Nekvete v údolí růže bílá, červená, jichž krásu by paprsek sluneční brzy nepřipravil o svatební okrasu. Jest jejich údělem: krátce krásné, brzy zvadlé!« Tak jest i vše co s námi souvisí a co máme pomějejší: úfad, čest, vědomosti, statek; krátce krásný, brzy zvadlý každý statek zemský.

Nevezmeme při odchodu ze světa s sebou nic než dobré skutky před Pána Boha. To jest zase všem známá pravda, ale dle ní nejednáme. A kdybychom vzali s sebou jen dobré skutky, ale my vezmeme s sebou všechny skutky: dobré i zlé. Zde pak budou platiti toliko dobré skutky pravé — a ne všechny. Pak to bude jako při státním bankrotu, kdy cena peněz klesla ze zlatky na několik krejcarů, a kdo byl do poslední chvíle bohatý, byl ožebračen, a co učinil? Zoufal si mnohý a smutně skončil. Podobně bude s našimi skutky, kde se ukáže, které jsou pravé a které nepravé. Co jsi konal pro Boha a co pro něco jiného. Platiti budou jen ty skutky, které jsme pro Boha udělali. Jen ta almužna, jen ta modlitba, jen ten půst, který jsme pro Krista učinili, ostatní všecko jest bez ceny, poněvadž nebylo vykonáno pro Boha.

Co učiním? Kopati nemohu — neboť scházely mu síly tělesné; nám také již nezbude času konati něco dobrého, až nás Bůh zavolá. Žebrati se stydím — i o milosrdenství boží žebrot se bude styděti hříšník, neboť pozná nelhodnost svou.

A co učinil služebník vladařův? Ještě než od něho pán vladařství vzal, učinil si přátele, aby se mohl někam utéci. Tuto opatrnost vladařovu pochválil pán, ne pak jeho špatné skutky a tak nám podobenstvím dává Kristus Pán napomenutí, abychom i my, dokud čas máme, získali si přátele — dobré, pravé skutky z lásky k Bohu. Tak i my máme užívatí svěšeného k činění dobrého. Mamon nepravostí třeba vykládati jako zboží klamné, nestálé, z kterého máme si činiti přátele věrné, trvalé. Nesmí se však slov těch hříšníci k výkladu, jakoby dobře činil ten, kdo z nespravedlivého majetku také něco dobrého učiní. Nespravedlivý majetek musí býti nahrazen a sice spravedlivě. Bez náhrady není odpuštění, protože člověk trvá stále ve stavu hříšném dokud cizí věc nenavrátil. Co zlého jest, zůstane zlé, třeba by toho člověk k dobrému používal. Tak nemůže nikdo krást, aby z toho almužnu uděloval, neboť zůstal by jen zloděj a ne almužník. Nemůže dcera hříšným životem snad vydělávati mamon, aby rodičům pomáhala. Nelze konati zlé, aby z toho pošlo dobré. Co zlého jest, zůstává zlé, i když by to k něčemu dobrému konati chtěl.

Co tedy pán chválí na vladaři nespravedlivém, jest opatrnost jeho ve věcech časných. Jako ten služebník opatrný byl ve věcech časných, tak my opatrní máme býti ve věcech věčnosti se týkajících. Ale Kristus Pán zde praví, že synové světa opatrnější jsou nad syny světa. To jest, že v časných věcech, na př. v majetku,

zdraví, cti, lidé opatrnější jsou než lidé ve věcech věčných, jako jest varovati se zlého, konati skutky dobré, o věčnost svou pečovati. V té věci, že synové světa ve světských věcech jsou opatrnější nad syny světla, sv. František Xav. sám sebe obžalovával a vinil, když na svých apoštolských cestách viděl, že kupci z různých národů přirazili do těch dalekých končin k vůli obchodu dřívě než on, a by tam šířil čest boží spásou duší. Psal králi portugalskému: »Kdyby v Japaně bylo lze získati zlato a drahokamy, už by tam kupci byli, ale tam jsou k získání duše.« Litoval velice, že missionáře předešli kupci. Vidíme, že pro časné věci lidé daleko větší námahu, sebezapření a oběti přinášejí, než pro království boží a pro věčnost.

Věčnost přece jen jedinká naše budoucnost trvalá a pravá, zde pak jest pomíjelnost. Skladatel krásné písně církevní »Stála matka plná žele«, italský básník Jacopone, aby lidi věčným pravdám získal, stavěl se často bláznem a pak mnohou trpkou pravdu řekl. Kdysi zastavili jej světáci jdoucí z veselého honu a žádali, aby jim úlovek donesl domů. Slavný básník, dřívě advokát, tak učinil, ale spojil s tím zvláštní poučení. Donesl zvěř do hrobek oněch vznešených lovců. Když domů přišli, nenašli zvěř. Dotazovali se Jacopona, kam ji dal, odpověděl: do vašeho domova pravého, do hrobek, tam budete déle než ve svých domech. Dáti vždy přednost věčnému před časným, stvořiteli před stvořeným, duši před tělem, to jest užívání dobré. My nežijeme dle slov Páně, ne proto, že bychom nevěděli o budoucím soudu nám nastávajícím, ale že nechceme živě jemu věřiti.

Jak by mohl někdo užívati síly své ke špatnosti, kdyby živou v srdci měl víru, že i z toho skutku se mu bude jednou zodpovídat, až mu vezme Pán vladařství. Ano, vyšetřil Pán, kterak kdo používal těla ke hře, návštěvě hospod, krádeži, nedělní práci a kterak ku modlitbě, poučování sebe a jiných. Vyšetřil Pán, jestli jsme používali paměti a rozumu, abychom nečistými řečmi sebe i jiné kazili, podváděli, klamali, víru a zbožnost směšnou činili, a zeptá se, kde jsou tvé modlitby, kde zbožné obcování mši svaté, kde sv. zpovědi a přijímání. Kolik je tvých almužen a kolik tvých jiných výloh. Kolik jsme dali na oslavu boží a prospěch bližního, kolik jsme dali na zábavy, vyrazení hříšné a štvance různé. Jak hrozný bude ten úpadek!

Při tom mně opět na mysl přidávají slova, která Kristus Pán pravil nám věřícím ku povzbuzení, abychom byli opatrnější: Synové světa jsou opatrnější nad syny světla. Daleko čilejší ve špatném než v dobrém. Jak na příklad shání mnohý lidí dohromady, aby přišli do některé zábavy třeba hříšné a nemravné — jak sbírají přispěvky, z nichž nic dobrého nepojde. Jak zdržují mnohé od dobrých skutků a přemlouvají je. Jak pobádají ku zlému a vychvalují špatnost. Ano to všechno dopodrobna súčtováno a sváženo bude, kolik jsme vynaložili síly a času, majetku pro Boha, jeho čest a bližního blaho, a kolik jsme věnovali něčemu jinému.

K sv. Filipu Neri, apoštolu římské mládeže, přiběhl kdys mladík pln růžové radosti sdělit, k čemu rodiče mu svolili. Suše odpověděl sv. Filip : A potom? »Potom budu advokátem.« »A potom?« tážal se světec. »Potom si získám jméno, lidé mi svěří procesy a budu zámožným.« »A potom?« dotazoval se neúprosně světec. »Potom si koupím dům, pak se ožením, pořídím si koně a kočár a budu příjemně žít.« Světec ale znova položil otázku: A potom? Teď student radující se odmlčel. Jeho moudrost byla v koncích. »Pak zemřeš,« doložil světec, opatrný syn světla, jenž cenil vše dle věčnosti.

Ne snad jen bobáč dá účet jak bobatých darů užíval, (budeť mít boháč těžkou zodpovědnost, tak že o nich Kristus Pán pronesl hrozná slova o jejich spasení), ale i chudý, ano i čeledín a tovaryš a jiný bude účet dávat, kolik jsi dal na hřšné vyrazení, kolik na podporu své staré matky aneb neduživého otce, kolik jsi marně utratil, kolik sil jsi věnoval hříchu. V evangeliu se k zodpovědnosti volá nespravedlivý správce, že pšenici pánovu rozmrhal. Zdaž víte, jak nazývají sv. otcové dítky rodiny? »Semeno nebes.« Domníváte se snad, že zacházení při výchově s touto pšenicí Kristovou nebude míti zodpovědnosti? Výchova jest v rodinách tak uvolněna, že už i znepravnělá Francie se brání proti tomu. Učinil tak Urbain Cohier v »Matinu«, kde praví, že »stará mravouka má pravdu — nová lže« a varuje matky před volnou výchovou: »Matky mají velikou zodpovědnost. Pohrdají starou přísností a věří, že jsou dobrými matkami, když hanebné kousky synů trpí neb podporují. V počestných rodinách nechávají se knihy a časopisy ležeti, v nichž každý titul stránky a obraty mohou opici začervenati . . . Znáte trest slabých matek proti výstřednostem svých synů? Trest jest neštěstí jich dcer. Mají zetě, jací jsou jejich synové. Měly vychovati takové syny, jaké si přály mít zeti . . . Buďte přísnými k samým sobě, buďte přísnými ve výchově dítek.« Matky by rády pro své dcery hodné zeti měly, ale samy nevychováají hodné syny. Ničí tu pšenici Kristovu, za kterou budou odpovídati jako nespravedliví správce mnohonásobných milostí božích. Zkrátka to jest jisté, že nám přestane doba hospodaření a nastane doba účtů Každý to ví, ale ne každý dle toho jedná. Kdybychom si představili živě svůj soud, aneb kdyby nám byla třeba jen ve snách ukázána jeho hrůza — jaká změna by nastala v životě našem. Ale když vzpomíná na zodpovědnost svou, stává se hned vážnějším a opravdovějším. Mladík přestopášený po jedné ve hříchu strávené noci ulehl mdlobou přemožen. Měl sen. Zdálo se mu, že je souzen a sice od Boha samého, jenž mu všechny hříchy jeho vyčítá, jmenuje dopodrobna jich počet, okolnosti, místo a osoby a teď měl býti pronesen rozsudek. Mladík se potil, třásl hrůzou a — probudil se. Sen ten hrozný ho rozpomenul na hroznou skutečnost, již jdeme vsříci. Člověk pravdu boží zná, ale na ni zapomíná, aneb v ni živě nevěří, jen tak jako ze zvyku.

V každém řádném závodě vedou se účetní knihy a každý

má napsány dvě rubriky: »Má dáti« a druhá »Dal«. Tak je to v poměru s Bohem. Příkázání boží obsahují: »má dáti«, naše svědomí jest rubrika »co dal«. Ty dvě rubriky účetní budou srovnány. Povinnost naše jako správců mnohonásobných milostí božích a svědomí naše jako svědek náš. Vlastní zpytování svědomí z nás může učiniti syny světla. Znáš povinnosti, znáš i skutky své. Uveď vše do pořádku, dokud jsi na cestě k soudci věčnému, abys slyšel: to's dobře učinil služebniče věrný. Amen.

Fr. Vandčěk.

Neděle VIII. po sv. Duchu.

Vydat musí jedenkaždý počet z vladaření svého.

1. Ztrnul nespravedlivý vladař, o němž vypravuje dnešní sv. evangelium, když povolán byv před pána svého, uslyšel slova jeho: »Co to slyším o tobě, že mrháš statek, který jsem byl světil správě tvé? Vydej počet z vladaření svého! nebo již nebudeš moci dále vladařiti!« Vladař byl si vědom mnohých zpronevěr, a proto pojala ho hrůza, když se měl z nich zodpovídati; zalomcovala jím bázeň před zaslouženými tresty, a sevřela ho tíseň, která se nadále zachová.

Vypravování dnešního sv. evangelia netýká se ale jen některého nespravedlivého soudce, ale týká se i jednohokaždého z nás; a proto slušno slov dnešního čtení více uvážiti.

2. Král tedy řekl vladaři: »Vydej počet z vladaření svého, nebo již nebudeš moci dále vladařiti.«

Mocným pánem či králem tím jest zajisté Bůh, náš Stvořitel, Vykupitel i Posvětitel. Vladařem, jenž má od něho statky ku spravování svěšené, jest jedenkaždý z nás. A které to statky máme svěšené?

Všecko, co máme, i čím jsme, od Boha máme, z jeho milosti máme, jakožto statky od Boha svěšené máme. Statky božími jsou tělo i duše naše i vlastnosti jejich. Statkem božím jest náš rozum, svobodná vůle, pamět, vlohy duševní; statky božími jsou naše oči k vidění, uši k slyšení, jazyk k mluvení, ruce ku práci. A my máme statky ty dle vůle boží spravovati a jich užívati.

Statky od Boha svěšenými jsou i všechny dary, jichž užíváme z přírody a ve svém životním postavení. Kdo pak různých těchto darů ke hříchům užívá, na místě aby jimi krále nebeského uctíval, jest správcem čili vladařem nespravedlivým, podvodným.

Jedenkaždý uslyší v den smrti své hlas: »Vydej počet z vladaření svého, neboť již nebudeš moci vládnouti.« A komu že musí jedenkaždý počet vydati z toho, jak hospodařil s dary od Boha?

Bude to Bůh sám, jenž všecko naše jednání pozoroval, všecko naše i myšlení i žádání dokonale zná.

A žalovati budou na vladaře podvodného předně ďábel, týž, jenž prve ke hřichu sváděl; týž, jenž již prvním rodičům ze závislosti slova Hospodinova převrátil a tvrdil: »Jen jezte ovoce zapověděného; nezemfete, vyrovnáte se Bohu, poznávajíce dobré i zlé; a právě toho vám Bůh nepřeje; proto z tohoto ovoce požívatí vám zapověděl.« Ďábel našeptával vladaři dříve: »Jen si dopřávej, čeho Bůh zakázal, užívej mládí a rozkoší, k nimž ono příležitosti dává; není Bůh, a je-li nějaký, nebude zajisté takovýchto maličností vážiti. V den soudu ale vystoupí proti nespravedlivému vladaři škodolibě jakožto žalobník, a vyžadovati bude duši jeho pro hroznou říši svou!

Proti vladaři nespravedlivému vystoupí jakožto žalobce dále i jeho vlastní svědomí, jež ho před hřichem varovalo, a k dobrému povzbuzovalo; po hřichu pak káráním ku napravení křivdy Bohu učiněné skrze pokání pobádalo.

Proti vladaři nespravedlivému vystoupí se žalobami také tvorové pozemští, jichž on ke hřichu zneužíval, počínaje od slunce a těles nebeských, jež byly svědky jeho nešlechtností, až ke tvorům na zemi, jichž on zneužil ku pýše, lakotě, smilstvu, nestřídmosti a k jiným hřichům. A ti všichni budou Boha jako donucovati, aby nespravedlivého vladaře potáhl k zodpovídání rozkazem: Vydej počet z vladaření svého! Kterak užil jsi rozumu, abys mne a vůli mou vždy lépe poznával? Kterak užil jsi svobody vůle své, abys mi dobrovolně sloužil? Kterak užil jsi paměti své, abys vždy na mysli měl dobrodiní má, s nimiž vladařiti jsi měl? Kterak užíval jsi pozemských statků svých?

Ó milý křestane! Ještě Bůh nepromluvil slov: Vydej počet! Ale snad učiníš tak již velmi brzo i tobě. Kterak že jsi na dobu tu připraven? Kéž bys při všem svém jednání měl vždy na zřeteli budoucí počet se Soudcem, jehož úplatky neporušíš, výmluvami neoblomíš, a jenž souditi tě bude dle nejvyšší spravedlnosti své! Jak potom obstojíš?

3. Vladař nespravedlivý, maje vydati počet, pravil: »Co učiním, když pán můj odmáá ode mne vladařství? Kopati nemohu, žebrati se stydím.«

Praví sám u sebe: Co učiním? Nehledá tedy rad u přátel svých, nýbrž uvažuje sám osobně, dobře věda, že před soudnou stolicí Boha vševědoucího si to musí jedenkaždý spraviti sám osobně; tam žádný fortelný advokát vinníka více neobhájí, z trestů lžemi nevyseká!

Vladař dí: Co učiním? a neřká: co řeknu? kterak se omluvím, ospravedlním sám? Neboť ví, že u Boha neplatí žádné lži, žádné chytrácké obraty v řeči a jalové fráze; ale před ním že platí toliko z poslušnosti a lásky k němu vykonané šlechtné skutky!

Při smrti pak jest již pozdě, chtěti dobré skutky konat! Písmo dí: Kam strom padne, tam zůstane i ležet! To jest: Umírá-li kdo jakožto spravedlivý, takovým zůstane na věky, umírá-li kdo v hřichu smrtelném, hřichu svého nenapraví na věky. Proto také

řekl vladař: kopati, to jest, přičiněním si zasluhovati, nyní více nemohu, a žebrati se stydím, věda, že všechny mé nynější prosby za slitování jsou již marné!

Jestliže ale vladař nespravedlivý posléze takto hořekovati musil, plyne nám z toho naučení, abychom kopali, totiž zásluhy pro nebe si shromažďovali s všelikým namáháním nyní ještě, pokud nám k tomu Pán náš času i příležitosti popřává. A rovněž abychom i žebrali, čili za prominutí svých hříchů Boha zkrroušeně i pokorně prosili, a svátostí hodně přijímali. Nyní přijímá Bůh slzy naše, povzdechy naše, pokorné prosby naše. Zároveň ale máme žebrati i u svatých přátel božích, aťsi již jsou v nebi, anebo třeba ještě v očistci, aby se za nás přimlouvali, bychom u Boha odpuštění dosáhli.

4. Vladař nespravedlivý chtěje si pomoci, podvedl ještě naposled pána svého. Pán ho pochválil; ne sice pro tuto novou nešlechtnost, ale že »opatrně učinil«.

A tuto opatrnost doporučil Spasitel i nám, abychom záhubě předešli. Jako vladař nespravedlivý hleděl si získati přátele, kteří by ho pak podporovali, až sám nebude moci vládnouti: tak máme i my statků svých opatrně užívati, abychom si s nimi vyzískali zásluhy pro nebe!

Čiňte tedy věrně den co den to, co se Bohu líbí, a k čemu naše prostředky dostačují. Císař římský Titus říkával přátelům svým, když u večer dne nemohl si vzpomenouti, že by byl v něm něco dobrého vykonal: Přátelé! den dnešní jsem ztratil! A císař ten byl pohan. Čím více sluší se na nás křestany, kteří víme, že dříve nebo později, a nevíme kdy, budeme musiti počet vydati ze všech skutků, řečí i myšlení svých, abychom opatrně žili, zásluhy pro nebe si množili a na soudu Boha vševědoucího a nejvyššího spravedlivého pak obstáli!

Snažme se vždy žít tak, bychom nemusili se báti pokut vladaře nespravedlivého, ale abychom s radostí očekávati mohli prohlášení Soudce nebeského: »Pojď, služebníče věrný, že's nad mállem byl věrným, nad mnohým tě ustanovím.« Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Neděle IX. po sv. Duchu.

Kdo se nepřidrží učení církve katolické, spěchá jak časné, tak i věčné záhubě vstříc.

»O kdybys bylo i ty poznalo, a to aspoň v tento den tvůj, co tobě jest ku pokoji!«
Luk. 19, 42.

Dnešní sv. evangelium uvádí nám na paměť zármutek, jaký měl Pán Ježíš nad zatvřeným městem Jerusalemem. Obyvatelé jerusalemské mohli poznati Pána Ježíše a jeho učení; neboť Bůh sám k nim mluvil po dlouhý čas skrze proroky a v plnosti času učil je sám Ježíš Kristus, pravda to věčná, oni ho slyšeli, život

jeho znali, zázraky, kteréž konal, viděli, a přece — nevěřili. Proto pláče Pán Ježíš nad neštěstím, jaké to zatvrzelé město potkati mělo. Ježíš Kristus věděl všechno, co s tímto městem se stane, neboť předpověděl to slovy: »Přijdou na tebe dnové, a obklíčí tě nepřátelé tvoji náspem a zouží tě se všech stran a na zem tě porazí a neostaví v tobě kamene na kameni«; tak pravil vševědoucí Pán. A toto proroctví strašné se skutečně vyplnilo. Ani jedno pokolení nevymřelo, přitáhli pohanští Římané a obklíčili město. I nastalo veliké soužení, trápení, hlad a mor zuřil mezi obyvateli. Kdo se odvážil za bránu města, aby se před smrtí hladem zachránil, polapen od Římanů nepřátelských a ukřižován. Veliké množství židů zakusilo bolestí kříže, jakých dříve připravili Spasiteli světa; ještě více jich zahynulo ukrutnou smrtí hladem, a kteří ušetřeni od moru, padli pod mečem nepřátelským. — Město rozmetáno, tak že skutečně nezůstal kámen na kameni. »Ó kěz bys bylo poznalo, co tobě jest ku pokoji!«

Tato slova Kristova platí podnes i všem těm, kteří se nepřidrží učení církve katolické. Co Ježíš Kristus předpověděl obyvatelům jerusalemským, to předpověděl i všem vlažným a nevěrným křesťanům, kteří ustavičně zatvrzelost Krista křičují.

Poznej a pozoruj, duše křesťanská, co pro tebe Ježíš Kristus trpěl a učinil! S nebe sestoupil, člověkem se stal, aby tě poučil a ty abys jeho učení přijala a spasena byla. K vůli tobě, človče, založil Ježíš Kristus církev sv., k vůli nám lidem dlužstvičně Duch sv. v této církvi, aby nás krmila slovem věčné pravdy, aby nikdo nezahynul, ale pro krev jednorozeného Syna božího spasen byl.

Ó jaký je to nevděk, když katolický křesťan od církve sv. se odlučuje, všemu jinému spíše věří, než tomu, co Ježíš Kristus učil, co sv. apoštolové kázali, co sv. římsko-katolická církev k věření předkládá! Jaká záhuba očekává takového člověka již na tomto světě! A co mám říci o tom, co ho čeká na věčnosti? Bůh nás jest spravedlivý soudce, který dobré odměňuje a zlé trestá. To, co předpověděl Kristus Pán Jerusalemu a co se na něm vyplnilo, to nemine i tebe, když se nepřidržíš učení církve katolické. Ó kěz byste poznali a pocítili, drazí křesťané, co vám jest ku pokoji! Proč slyšíme v nynějším čase tolik nářku, proč je tolik bídy a takové nespokojenosti? Nejsou to všechno následky, že se tak málo žije dle učení božského Mistra? Nejsou to následky, že se tak strašně přestupují přikázání boží i církevní? Hřích jest počátek všeho zlého a hněv boží stíhá každého hříšníka. Zpytuj tedy jedenkaždý sám sebe a čiň pokání jako činili obyvatelé města Ninive a Pán usmířen bude a ušetří nás!

Nepřítel církve sv., onoho nebeského Jerusalema, obklíčuj nás se všech stran, hledí je zničiti tak, aby kámen na kameni nezůstal. Blaze tomu, kdo se nedá svést a žije tak, jak mu jeho sv. víra předpisuje! Víra v Ježíše Krista, víra v jeho sv. učení, činí nás blaženými; však na tom není dosti, milý křesťane, když pravíš, já věřím všechno! Věz, že tvá víra jest mrtvá, když dle tvé

víry nežiješ, t. j. když se tvé jednání, tvoje skutky, s vírou tvou nesrovnávají. Co ti platno, že věříš, »milovati budeš bližního svého jako sebe samého«, když mu vše dobré závidíš, když mu neštěstí přeješ, když mu ubližuješ? Taková víra jest mrtvá a nečiní tě blaženým, nečiní tě šťastným — ty nedržíš se učení církve svaté, a máš se co obávati, že s tebou naloží Pán, jako naložil s městem Jerusalemem. Dobrotivý jest Otec náš nebeský, on netrestá hned, jak jsme toho zasloužili, ale čeká dlouho, abychom se polepšili, a teprve, když vidí, že se nelepšíme, sahá k přísným prostředkům; a blaze tomu, kdo nereptá v soužení a trápení, ale trpělivě je snáší; neboť trpělivostí tou usmířen bývá Pán a podle velikého milosrdenství svého přijímá nás na milost, aby nás spaseny učinil.

Děkujeme tedy Bohu za všechno, čím ku pravému pokání přivedeni býváme! Neboť všechno to, co zde na tomto světě z dopuštění božského snášeti musíme, není ani stínem toho, co snášejí ubohé duše, které neobstály před soudnou stolicí boží, které nežily dle učení církve katolické. Zdaliž neřekne Pán Ježíš takové duši nevěrné jednou při soudu: Ó kéž bys byla poznala, co tobě mělo býti ku pokoji; já jsem k vůli tobě s nebe sestoupil, tvořím se stal, bídu a chudobu snášel, pro tebe krev svou prolil, abych tě očistil, do církve sv. jsem tě povolal a učení své ti předkládal; ty jsi však nechtěla učení to přijmouti, ty jsi dle toho učení nežila, ty jsi věřila falešným prorokům, před nimiž jsem tě varoval; hle, tolik jsem pro tebe učinil a to vše nadarmo. Odejdi tedy i nyní ode mne tam, kde jest pláč a skřípění zubů!

Běda duším, které přicházejí teprv před soudnou stolicí boží ku poznání pravdy, neboť tu již jest pozdě; tu již neplatí žádná výmluva, žádný náfek! Nyní však jest ještě čas usmířiti hněv boží a tak předejiti trestům, jaké nás očekávají snad ještě zde na tomto světě anebo dojísta na věčnosti. Především jest, rozmilí v Kristu, potřebí, svléci starého člověka hříšného a obléci nového podle vůle boží. Církev sv. budiž nám moudrým a dobrotivým otcem a láskyplnou matkou! K té musíme přilnouti více než kdy jindy; tu musíme poslouchati, ji před útoky nepřátel brániti, žádného učení neslyšeti, které nevychází od církve svaté. »Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá,« tak pravil Pán Ježíš k sv. apoštolům, tak mluví k církvi svaté. — Kdo tedy pohrdá církví Kristovou, pohrdá Kristem samým. Víš, co znamená Kristem samým pohrdati? Můžeš pak doufati, že tě učiní svým přítelem v království svém?

Daleko budiž od nás, abychom se jen dost málo vzdálili církve svaté. Učení, které jsme věřiti na křtu sv. příslibili, chceme tělem i duší svou zastávati, nikomu jinému nevěřiti než církvi sv. a kdyby sám anděl s nebe sestoupil a něco jiného učil, než učí církev svatá, neuvěříme; tím méně lidem, kteří nás chtějí svést. Ať si slibují, co chtějí, ať zdá se učení jejich příjemné; my víme, že kdo nemluví z Boha, lhář jest a svůdce.

Nezapomeňte nikdy, draží křesťané, na dnešní sv. evange-

lium! Ne nadarmo zaznamenáno jest proroctví toto. Zidé si mohli mysliti, že se nevyplní; my však víme, jak strašně se vyplnilo a že i na nás vyplniti se může, když učení sírky sv. se nepřidržíme. Ježíš Kristus plakal nad nešťastným Jerusalemem; Ježíš Kristus pláče snad i nad námi. Ó dej, Spasiteli náš, aby pláčem tvým obměkčena byla srdce naše, dej nám slzy, abychom jimi obmyli nepravosti své; neboť jsi pravil: »Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou, a blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou.« Amen.

Vojtěch Černý.

Šesté boží přikázání.

Napsal B. Tomíček.

(Tři řeči cyklické.)

Neděle IX. po svatém Duchu.

I.

Velikost a hrůza hříchu nečistoty.

»Vida město, plakal nad ním.«

(Luk. 19, 41.)

Plakal Pán Ježíš nad Jerusalemem, poněvadž okem vševedoucím viděl jeho zkázu. Jak krásné bylo svaté město! Vznešený chrám, nádherný královský palác, budovy velmožů! Co zde upomínek, co zde písmen vrytých do kamenné slávy! A hle, nezůstane kámen na kameni! Proč? — Kristus napomínal, volal, — ale hlasu jeho nebylo dbáno!

Znám však Jerusalem jiný, rovněž tak krásný. Tím Jerusalemem je tělo lidské, které sice zbudováno z hlíny, ale svojí lepostí jest králem všeho tvorstva pozemského. Sídli v něm zajisté nesmrtelná duše, jest chrámem Ducha sv., je tak často posvěceno a jednou k tomu určeno, by slavně z mrtvých vstalo a bylo oslaveno. — Než tu slyším rovněž pláč božského Spasitele: »Kdybys bylo poznalo den navštívení svého! Kéz bys bylo pamětlivo důstojnosti své! Ale přijdou na tebe dnové hrůzy, ohavnost zpuštění, trest boží!« Proč? K vůli hříchu, který nemá ani jmenován býti mezi křesťany! — Nyní ještě čas, nyní ještě může se všemu předejiti. A proto, křestane, aspoň dnes rozjímej, jak veliký to hřích, jímž snad tak často poskvřňuješ tělo své!

P o j e d n á n í.

1. Hřích nečistoty je tak veliký a brozný, že nemá ani jmenován býti mezi křesťany. Rozuměj dobře! »Ani jmenován býti mezi křesťany!« Při žádném jiném hříchu se nedočeš o takovém nařízení. Každý hřích — i nejhorší — může býti jménem označen i na místě svatém, jen smilstvo nikoliv. Jakoby z hříchu toho vycházely morové výpary, které kazí vzduch, jakoby již pouhé jméno, pouhá vzpomínka mohly otrávit duši! A také nic tak není

v Písmě sv. tepáno, trestáno, jako všeliká nepravost proti VI. a IX. božsmu přikázání. Je také podivuhodno, že v tomtéž Písmě svatém porovnává se hřích ten s modloslužbou, se vzpourou proti Bohu, poskvrněním svatyně! Nedivím se, pováží-li, že nečistotou skutečně pohaněn byl Bůh, poskvrněn jeho chrám, rouháno jeho náboženství. Či nebylo tělo lidské povzneseno vtělením Syna božského, nebylo posvátným učiněno na sv. křtu? Kolikrát Bůh již v něm sídlil pod způsobou chleba? A nyní by se stalo pelechem ďábla, pelechem modlářství? Pohané smilstvem ctíli své bohy, a totéž činí ten, kdo tuto neřest znova na světlo přivádí!

Musíme rovněž povážiti, že ten, kdo se hřichu toho dopustil, musil dříve v sobě přemoci přirozený stud, musil takofka v sobě viru udusiti v Boha všudypřítomného. Jinak snad by an nebylo možno, by se tak provinil!

2. Hřichu nečistoty možno se dopustiti rozmanitým způsobem. Především myšlenkami a žádostmi proti sv. čistotě. Neříkám, že by každá myšlenka, žádost hned byla hřichem. Přicházejí myšlenky, žádosti. Vždyť jsme lidé, máme osten těla — zlou žádostivost, která po prvotním hřichu nám zůstala. »V nepravostech počat jsem, a v hříších počala mě matka má!« (Žalm 50.)

Měli pokušení i světcové na slovo vzatí. Sv. Pavel stěžoval si Bohu a prosil ho, aby »tento osten těla« od něho odňal. Sv. Benedikt dokonce i v trní se válel, aby zlou žádost přemohl. — Ale jest hřichem myšlenka, žádost, když v ní mám zalíbení, v ní se »kochám«. »Z malé jiskry veliký oheň!«

Z myšlenek povstanou slova, ze slov skutky! A mimo to musím se stydět přece i za myšlenku, i za žádost! Bůh jest vše-vědoucí, všecko ví, zkoumá srdce i ledví. Před lidmi bych se styděl, kdybych byl přistižen při svém »kochání«, a před Bohem se nestydím? Ostatně Pán Ježíš řekl, že život náš má býti ustavičná modlitba — povznesení mysli k Bohu. Jak zhyzdí se však modlitba, je-li provázena žádostmi, které pro svou odporčnost musí se štítiti světla! Pozor tedy na myšlenky a žádosti!

Tím spíše pozor na slova! Pryč od žertů, řečí nečistých! Neposlouchej, tím více se varuj, abys sám tak ošklivě nemluvil! Též nečti, nepiš, nekresli nic proti sv. nevinnosti! Odvrť zrak od neslušných obrazů!

Nejhorší arci jsou hřichy, kterých se člověk dopouští skutky buď sám nebo s někým jiným — přímé znesvěcení chrámu Ducha svatého! Ó že se tak zapomenouti může! Často klesá svým hřichem pod něměho tvora! Ovšem dlužno i zde činiti rozdíl.

Mluví se o koukolu mezi pšenicí. Koukol může se rozuměti dvojím způsobem. Jsou některé byliny, které dlužno vymýtiti, ať se nalézají kdekoliv, poněvadž k vůli svým ostnům, k vůli svému jedu všude jen škodí. Jsou však zase květiny, které sice někde jsou neškodné, ba dokonce i užitečné, ale rozhodně nepatří tam, kde náhodou zapustily kořeny. Na př. bodláčí, blín, jedovaté houby nikde nejsou s užitkem ani s okrasou! Pryč s nimi! Pryč i se zárodkem! Za to na příklad pampeliška jest sice dosti pěkná

květina a na louce zajisté užitečná, do zahrádky však mezi ma-
cešky nebo za okno v přfbytku rozhodně se nehodí, a proto
 pryč s ní s takového místa!

A tak to i s jistými tělesnými skutky. Jsou některé skutky,
 které jsou vždy hřichy, a to velikými hřichy proti sv. čistotě! Ze-
 jména skutky přirozenosti, které již v Sodomě volaly do nebe!
 Rovněž necudné pohledy a jim podobné neřesti! To jsou bod-
 láky, jedovaté houby, kopřivy, které vždy duši otravují, pálí, ať
 jsou u křestana či pohana, u svobodného nebo ženatého!

Ale jsou také skutky, které sice dovoleny jsou osobám, jež
 spolu žijí v řádném manželství, nikoli však osobám jiným. Pozor
 jinochové a panny! Zde hřích může i podle okolností vystupova-
 vatí ve své velikosti! Vzpomeňme na IX. boží přikázání, vzpomeňme
 na hřích Davidův s ženou Uriášovou! Zde může býti i svatokrádež,
 dopustí-li se ho osoba, jež panenství své Bohu zasvětila, nebo
 i jiná, která s takovým člověkem se zapomněla! Proto pryč s ta-
 kovými bylinami, které se nehodí do zahrádky našeho života, do
 přfbytku naší duše!

Ke konci své řeči radím: Zpytujeme dnes upřímně svoje svě-
 domí! Nepláče snad nad námi též Spasitel? Plačme též! Upřímnou
 lítostí smažeme takovou skvrnu s duše, jako učinila Marie Magda-
 lena! Čiňme pokání! A pak pozor! Sv. čistotu učiňme pravidlem
 svého života! Ta se bude nejlépe líbiti božskému ženichovi na
 soudu věčném! Amen.

Neděle X. po sv. Duchu.

II.

Zhoubné následky hřichu nečistoty.

•Dva muži vstoupili do chrámu.
(Luk. 18, 10.)

Dva muži vstoupili do chrámu, aby se modlili. Ale jak roz-
 dílná byla jejich modlitba! U farisea byla provázena celou řadou
 hříchů, kdežto u publikána pronikala nebesa. Nedivím se: u pu-
 blikána vycházela z pokory, u farisea měla kořen v pýše. Pýcha
 jest hlavní hřích, a proto základem mnoha jiných hříchů. Pýcha
 otravuje skutky člověka, tak že se nikdy nelíbí Bohu, přicházejíc
 o svou zásluhu. Pýcha předchází pád!

Co však říkáme o pýše, můžeme říci o každém hlavním
 hřichu. Zejména mám na mysli hřích, který pro svoji zlobu nemá
 ani jmenován býti mezi křestany. Zloba jeho záleží v tom, že jest
 nejen ošklivý, šeredný, ale také zhoubné má následky. Podívejme
 se dnes na tyto následky!

Pojednání.

1. Nechci mluvití o ztrátě milosti boží a trestu pekelném, jenž
 jest následkem každého těžkého hřichu. Ale mám na mysli ná-

sledky, které zejména provázejí hřích nečistoty. A tu jest především ztráta studu, jenž tak krásně sluší katolickému křesťanu. Ztratí-li člověk stud, pak jest náchylen ke všem hříchům.

Jak krásný pohled do oka nevinného dítěte! A jak šeredný pohled do zraku člověka, jenž ztratil stud! Oko jest okno, jímž vyhlédá duše. Z oka nevinného dívá se anděl, z oka chlipného zírá ďábel!

2. To by však ještě nebyl následek nejhorší. Porovnali jsme předešle tělo smyslného se spustošeným Jerusalemem, nad nímž Spasitel pláče. A věru vhodně porovnání! Nejošklivější, nejhoršnější nemoci jsou následky takového hřichu. Často zdloubavá, bolestná a přece předčasná smrt!

Znali jsme často jinocha červených tváří, jiskrného oka, — zdravého, svěžehého, jenž by snad rukou svou mohl trhati skály. — A nyní po čase ho vizte! Oko strhané, tvář uvadlá, postava shrbená, — mladý stařec, jenž pomalu jde ke hrobu. To z něho učinil hřích nečistoty! Nejen na Sodomské padal oheň a sira, to děje se i dnes tomu, kdo obyvatele nešťastného města napodobuje!

3. K tomu ještě se druží hanba světa, — mnohem však větší hanba na věčnosti. Jsou lidé, kteří jediným hřichem nečistoty otrávilí si celý život, jenž mohl plynouti jinak jako v ráji. Nemluví o tom, že spolu otrávilí život svým rodičům, svým pokrevencům, své celé rodině! Jako David želel po celý život svého poklesku s ženou Uriášovou, tak rovněž každý oplakával svůj hřích, kdo Davida nenásledoval sice v ctnostech, ale v slabostech jeho. A což když člověk nečiní pokání za svůj hřích jako David, — jaká hanba čeká ho na soudu veřejném, až ošklivý jeho hřích bude před celým světem odkryt, oznámen? — Nyní se stydíš několika lidí, potom však o tom bude věděti celý svět!

4. Ano, to bývá též následek nečistoty, že člověk hřích svůj tají, z něho se nezpovídá, jej zamlčuje, a tak hromadí svatokrádež jednu na druhou! — Ano stává se, že mnohý tak dlouho byl dobrým křesťanem, tak dlouho se upřímně zpovídal, tak dlouho dbal na své zdokonalování, dokud se nedopustil hřichu nečistoty. Pak byl konec jeho duchovnímu pokroku, — zde byl počátek jeho duchovní zkázy. Ó že nepřemůže nepravý stud, nepravou bázeň! Hřešiti jsi se nebál, zpovědi se bojíš?

5. Ničemu tak člověk snadno nezvykne, jako nečistotě. Ani nestřídmostí se člověk tak snadno ovládnouti nedá, jako tímto ošklivým hřichem. Zvykne-li pak, těžko odvyká. Odnaučte náruživého pijáka opilství! A pravím vám, že spíše odnaučíte, nežli byste odvedli náruživého hřešníka proti VI. přikázání od jeho náruživosti!

6. Že při takové náruživosti hyne i živnost, řemeslo, rodinné jmění, nemusím snad ani dokazovati. Ani karban, ani kterákoli jiná náruživost nedovede tak ožebračiti, jako hřích, jenž nemá ani jmenován býti mezi křesťany!

7. Takový člověk není vážné myšlenky schopen, jest celý

hříchem svým prokvašen. Koná špatně svůj úřad, jest s to se i zpronevěřiti.

Nejhůře tomu arci na poli sv. náboženství. Kdo prosycen jest banebnou vášní, není schopen řádné modlitby, jde to s ním v duchovním životě níž a níže, až nastane úplný pád. Nedivím se, že hřích nečistoty v Písmě sv. porovnává se s bludem a modlářstvím. Zajisté bývá mnohdy smilství počátek bludu i modlářství! Znáte životopis krále anglického, Jindřicha VIII.? Dříve obránce víry, potom nepřítel církve. Co ho do této propasti svedlo? Zajisté hřích, jenž nemá býti jmenován mezi křesťany. — A což Luther? Kdyby nebylo hřichu proti VI. a IX. přikázání, nebylo by ani Luthera bludaře. Mohu takofka ujistiti: Kde který kněz či řeholník byl církvi nevěrným, nebylo toho příčinou snad nějaké jeho vnitřní přesvědčení, nýbrž ztráta vážné rozvahy, již zavinil pád do hřichu smilstva. A jakó tomu ve velkém, tak tomu i v malém. Smíšené sňatky, kdy strana katolická obyčejně v ohledu náboženském jest přemožena, nebo dokonce od víry odpadne, jak často jsou následky hřichu ošklivého!

Mnohý člověk, když zažije následky, říkává: »Ó kdybych to byl aspoň tušil!« — Zde na př. vidíš následky. Nuže, zabraň zlu, dokud čas! Uhas jiskru, dokud z ní není oheň! Jestliže tebe svědomí kárá, že jsi klesl, přiznej se, upřímně se vyzpovídej, — a pak již nebřeš! Buď Magdalenou, nikoli hříšnicí, nýbrž kající, která z nejhoršího pádu povstala k životu novému a stala se velikou světicí v nebeském království! Amen.

Neděle XI. po sv. Duchu.

III.

Prostředky k zachování svaté čistoty.

»I přivedli jemu hluchého a němého.«
(Mar. 7, 32.)

Veliké zlo jest hluchota, veliké rovněž zlo jest němota. Jaké tudíž dnes stalo se di brodiní ubožáku hluchoněmému, že byl vyléčen! Byly to znamenité a mocné prostředky, jichž použil Pán.

Veliké zlo jest hřích nečistoty, zejména stal-li se návykem. Jak žalostné má následky! Ó kéž by přišel Pán a vyléčil každého z nás! Pán Ježíš ve svém svatém náboženství chce tak učiniti. Poslyš jen, jaké ti radí prostředky, abys zachoval sv. čistotu!

P o j e d n á n í :

Slyšeli jsme, jak si počínal sv. Benedikt, aby neklesl do hřichu. Válel se v trní a zranil tělo své, aby od nečistoty bylo zachráněno Arcibiskup pražský, Jan z Jenštýna, nechal si vystavěti kapli a v ní umístil obrazy, jež představovaly hrůzy pekelné. Tam nejen rozjímal, ale také se postil, bičoval, nosil drsný oděv, sypal popel na hlavu atd.

Arci tak krutých prostředků nám není třeba, i naše mírné a snadné prostředky, jaké nám radí sv. náboženství, mohou blahodárné přinést účinky.

1. Především se modli! Mnoho se modli! Zejména vzývej Pannu Marii, královnu svatě čistoty, vzornou manželku, vzornou matku! Všiměj si nejen její nevinnosti, ale také, jak ve své nevinnosti byla šťastna! — Úcta k sv. Josefu, k sv. Stanislavu, k sv. Aloisiovi mnoho již také zachránila duši před morovým otrávením!

2. Zachovávej věrně církevní půst, újmu v jídle, varuj se nestřídmosti, zejména v pití. Nikoho se ďábel tolik nebojí, jako člověka střídmého! Jen takovým životem vyhnala Marie Magdalena od sebe sedm duchů nečistých!

3. Varuj se i toho, co vůbec k nečistotě vésti může: náruživého tance, příliš důvěrného obcování s osobami druhého pohlaví, nočních toulek, špatných společností, oplzlých divadel!

Nic nečti dráždivého, utíkej před obrazy choulostivými, chraň se poslouchati řečí dvojsmyslných! Sv. Marie Egyptská na poušti utekla, celého světa se odřekla, jen aby nepřišla do zlých pokušení a přiležitostí!

4. Arci někdy není možno vyhnouti se pokušením a zlým příležitostí. Proto tím více buď opatrným! Choď často k svatě zpovědi a k sv. přijímání! To jest výtečný prostředek proti hříchu nečistoty.

Tím stává se srdce tvé podobno srdci P. Marie, která počala z Ducha sv., a zůstala pannou i tehdy, když po vůli boží stala se matkou. Andělský jinoch Aloisius jen častým sv. přijímáním uchoval si tak svěží lilii v srdci svém.

5. I kdyby pak hned na tebe někdy pokušení doléhala, jen nepřivol myšlence, naopak odežeň nepřitele modlitbou stělnou! Pomni, že Bůh jest u tebe, že na tebe patří, že jest vševědoucí, že zná i tvé nejtajnější záhyby srdce!

6. Mohlo by se arci státi, — jsi slabým člověkem, — že bys klesl. Vždyť klesli někdy i největší světcové! Ale při takovém neštěstí jen nezůstaň ležeti!

Povstaň! Bůh ti pomůže! Kdyby sebe větší byl tvůj hřích, může býti odpuštěn, jen budeš-li mít pravou lítost a upřímný úmysl, že se ho již nikdy nedopustíš! Opět tě poukazují na Marii Magdalenu! I ze hříšníka největšího může se státi veliký světec! Opakují: Jen nezůstaň ležeti, jen se vzhop! Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl!

7. Jest výborným prostředkem, aby se zachovala čistota, — ustavičná, přiměřená práce, zaneprázdnění. Zahálka jest nejvhodnějším okamžikem k pokušení ďábelskému. David, když zaháležel, — když po poledni se procházel na střeše domu svého, — uzřel ženu Uriášovu, — a to právě stalo se mu příčinou mnohé trpkosti, mnohého strádání. Zajisté na tento nešťastný okamžik velmi často vzpomínal s hořkostí.

Je-li duch přiměřeně zaměstnán, nemá kdy mysliti na ne-

pravost. Zejména poukazují na slušnou četbu! Beztoho naše povolání nám béře mnoho času, nuže, použijme aspoň zbývající doby, bychom se slušnou četbou vzdělali a pobavili! Obzvláště čtíme krásné příklady ctnosti, líčící krásu sv. čistoty! Pak se v nás ozve záliba, touha po tomto kvítku rajsském, a čím větší bude tato touha, tím větší bude v nás odpor a necht proti hříchu, jenž ani nemá býti jmenován mezi křesťany! Vizte sv. Ignáce z Loyoly! Jaký hrdina se z něho stal na poli křesťanského náboženství! A kde se tomu naučil? Četl životy svatých. Četbou krátil si čas, když raněn jsa ležel v nemocnici v Pampeloně, a právě četba byla příčinou, že druhdy surový voják zalíbil si ctnost. A zajisté táž četba učinila mu odpornými hříchy předešlého života. Raději by trpěl muka a umřel, nežli by se jich byl znovu dopustil! — Nuže, kdo jsi snad špatnou četbou pokazil si chut a přivolal touhu po hříchu, zde máš prostředek, jak si chut napraviš a ctnost si zamiluješ!

Mimochodem vzpomínám na sv. Stanislava, který omdlel, když se jednou před ním neslušně promluvilo. Zajisté to působil hrozný odpor proti hříchu nečistoty. Máme-li odpor proti jistému pokrmu, kdyby byl sebe sladší, nic nás nepřiměje, abychom ho požili. Snad bychom onemocněli, kdybychom ho požití musili! A takový odpor hledíme vzbuditi v sobě proti hříchu, jenž nemá ani jmenován býti mezi křesťany? Doufám, že potom ani celý svět nás nedonutí, abychom se ho dopustili, kdyby nám ho mallowal sebe vábivěji. Spíše bych se studem propadl, spíše bych umřel, nežli bych se k něčemu takovému dal přinutiti.

Sv. mučednice pro Boba prosily tyрана, aby je mučil sebe krutějším způsobem, jen aby neutrpěla jejich sv. čistota! Takové měly odpor proti hříchu!

A tento odpor, — čím větší, tím lepší, — jest nejmocnější náš anděl strážný, jenž nás zachrání, zachová naši duši neporušenou, Bohu oddanou!

Končíme svá rozjímání upřímným přáním, aby nalezla srdce přístupné, aby klíčila, rostla, kvetla a vydala ovoce! Amen.

Cyklus řečí o výchově.

Podává Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

Neděle X. po svatém Duchu.

Výchova tělesná.

•Kdo by přijal jedno takové pachole ve jméno mém, mne přijímá.•

(Mat. 18, 5.)

Fariseus nemohl odcházeti z chrámu ospravedlněn, poněvadž porušil zákon lásky tak hrubým způsobem a to ještě v domě božím. Tu stojí v chrámě, do něhož vstoupil, aby se modlil, ale jaká jest jeho modlitba? Spílání bližnímu vůbec, když praví, že

není jako jiní lidé, které dohromady dráči, nespravedlivými, cizoložníky nazývá, a spílání publikánu zvláště, poněvadž ho zvláště uvádí. Místo aby své vlastní slabosti pamětliv byl a pokorně pro sebe o milost prosil, porušuje lásku k bližnímu, když se nade všechny lidi vypíná a publikána, jehož snad ani blíže nezná, ještě horším pokládá než jsou dráči a nespravedliví. Jak může mít Bůh zalíbení na takové modlitbě, která jest spíše vychloubání než modlitba, a Bohu se hlavně proto nelíbí, poněvadž se v chrámě všichni za stejně nuzné a pomoci potřebné míti a za členy téže rodiny pokládati mají. Tu nemá jeden přednosti před druhým, ať jsou v životě a povolání sebe rozdílnější, nýbrž mají všichni jako dítky téhož Otce vřele se milovati a pokorně o jeho dary prositi. V kostele splyvají všichni v jednu rodinu, jejíž hlavou jest Bůh. Jinak je tomu mimo kostel. Tu se rozdělují lidé v rozličné rodiny, které sice jsou si vzájemnou láskou povinny, ale přece členy k sobě náležející ještě všelejší láskou milují pro společnou krev. V čele těchto rodin jsou rodiče, a jejich hlavní povinností jest řádná výchova dítek Bohem jim svěřených. Proto chceme po několik neděl o této důležité povinnosti rodičů mluvit. Zvláště za našich dob, kdy zkaženost mládeže velice se rozmáhá, jest ještě důležitější o výchově dítek mluvit. Výchova zaujímá jeho tělesné, duševní a věčné určení, a proto je trojí: tělesná, duševní a náboženská. Dnes chceme promluvit jen o tělesné výchově dítek.

P o j e d n á n í.

Nejubožším ze všech tvorů jest dítě. Žádný tvor nepřichází na svět tak chudý a ubohý jako člověk. Kdežto klíčící rostlina nachází v zemi a vzduchu základní podmínky své jsoucnosti, kdežto zvíře aspoň již po několika týdnech může si potravu samo hledati a pudem a zbraněmi, Bohem mu propůjčenými, život před nebezpečím chrániti a proti nepřátelům ho hájiti, jest naproti tomu nejvznešenější viditelný tvor na počátku svého života beze vší pomoci. Dítě nemůže choditi, jísti, brániti se, nezná nepřátel ani nebezpečí, která mu brozí; může jen plakati. A i když znenáhla údy jeho seslí a jazyk se rozváže, když se naučí choditi a mluvit, když konečně duch se probouzí a mysliti počíná, uplyne ještě mnoho, leckdy dvacet let, než si samo pomoci a svou existenci zajistiti může. Po tuto dlouhou dobu je odkázáno na cizí pomoc a péči. Tuto pomoc a péči mu poskytovati, k tomu jsou rodiče povinni. To jest již nesmazatelným písmem v srdce rodičů vepsáno, proto dal Bůh v srdce rodičů takou lásku k dítětem.

Již sám přirozený cit, jak praví sv. Jan Zlatoustý, je dostatečně k péči o dítě vyzývá. Od rodičů mají dítky život, a jsou proto již rodiče povinni život jim zachovati. Budou snad ukrutnější než zvířata, která o svá mláďata pečují a je chrání, dokud sama sebe nemohou vyživiti a chrániti? Sám Spasitel dí: »Kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá.« Spasitel světil jim dítko s napomenutím, aby o ně pečovali, jakoby to byl on sám, a se slibem, že jim tuto péči odmění tak, jakoby

ji byli jemu samému věnovali. Tedy jsou rodiče povinni tělesnou péčí, výchovu dítkám věnovati.

I nastává otázka: jak daleko sahá tato povinnost výchovy? Na to jest odpověď snadná. Tělesná výchova obsahuje vše, co k tělesnému blahobytu dítky náleží. To obsahuje tři věci: život, potravu a zaopatření.

Jestliže za první povinnost tělesné výchovy život dítěte označuji, míním tu především zdraví, neboť křesťanství dávno již odstranilo nelidské právo, které v pohanství rodiče měli, totiž dítě zavraždit, když se jim nelíbilo. Pánem nad životem jest Bůh, a proto jest svatou povinností rodičů život dětí prodloužiti tím, že veškerou péčí věnují zachování jejich zdraví.

Tato povinnost začíná již dlouho před narozením dítěte. Jakou hroznou zodpovědnost budou mít rodiče, kteří si předčasnými prostopášnostmi zdraví podryli a v manželství vešli, když bylo tělo jejich již otráveno. Děti pak nosí všechny mladické hříchy rodičů na sobě a pykají za ně slabostí a nemocí. Jakým nebezpečím jest pak vydáno dítě v době, kdy je matka ještě pod srdcem nosí! Tu závisí jeho život, zdraví, každý jeho úd na chování matky. Když jest matka neopatrná, když těžce pracuje, jak ohrožuje tu život a zdraví dítěte! Tedy již v této době má se matka starati o zdraví a život dítěte.

Když pak dítě zdravo na svět přišlo, jest na rodičích, aby stále pečovali o jeho život a zdraví. Kolika nebezpečím je tu dítě vydáno zvláště v prvních letech! Mimo rozličné nemoci dětské je to zvláště nezkušenost a nepozornost, jimiž dítě přijde do neštěstí a stane se mrzákem leckdy pro celý život. Pád, náraz, skok, nůž, hračka může některý úd zmrzačiti nebo o nejlepší úd připraviti. Děti si hrály s nůžkami, jedno druhému oko vypíchlo. Proto mají rodiče stále dávatí pozor na děti a nemají je s očí pouštěti. Kdyby děti neměly tak mocného a věrného anděla strážného, kolik by z nich našlo předčasnou smrt nebo by se zmrzačilo nepozorností rodičů, kteří je často celý den bez dozoru po ulici pobíhati nechávají. Ale bdělost anděla strážce neosvobodí je od zodpovědnosti, kterou jim bude jednou klásti.

Konečně mají rodiče nad životem a zdravím dítek bděti také tehdy, když již povyrostly a nebezpečí dětství šťastně přemohly. I tu mohou si škoditi, když mají nevhodné šaty, když jsou přepiatou péčí rozmazleny, záhy a dlouho prací přetíženy, stále doma uzavřeny, k přílišné práci donucovány, zvláště však když k řádné čistotě přidržovány nebyly.

Nečistota, tato matka rozličných nemocí, jest hanbou pro rodiče a děti zároveň. Proč je matka neumyje a neučeše? To ukazuje, jaká nečistota v domě panuje. Dále mohou dítky škodu bráti rozličnými odvážlivostmi, ke kterým je lehkomyšlnost láká, neopatrným pitím, když jsou uhřáty, nestřídmostí a předčasnými požitky, zvláště poukazují na škodlivost lihových nápojů u dětí; také jim může škoditi špatná společnost, která je k rozličným nepravostem svádí. Všem těmto věcem mají se rodiče s vážností

a opatrností na odpor stavěti, chtějí-li první povinnost tělesné výchovy plniti, která záleží v péči o život a zdraví dětí.

K životu však také nutně náleží potrava, a proto záleží druhá povinnost tělesné výchovy v tom, aby rodiče dávali dětem potřebnou a vydatnou potravu. Tu opět především matka podává dítěti první stravu, a zajisté si bude křesťanská matka za čest pokládati, že může dítě sama kojiti. Jestliže dítě povyroستlo a místo mléka výživné stravy potřebuje, má se mu také opatřiti. Rodiče mají děti vyživovati, nikoli cizí lidé, kterým je na krk posílají, když je vysílají žebrot. Je to zajisté trapný pohled, vidíme-li děti žebroti. Z toho mají děti duševní a mravní škodu, záhy se učí žebroti, čemu se z mládí naučily, později také provádějí, práci se nepfíučí, záhy ztrácejí veškerý cit pro čest, často školu zanedbávají, zahálce se oddávají a v rozličná nebezpečí pro mravnost upadávají a tak v časnou a věčnou záhubu spějí; zajisté svědčí to o největší hlostejnosti rodičů, když děti své nechávají pobíhati po všech možných domech, ano i po hostincích a zábavních místnostech. To nedělají dobří, děti své milující rodiče, nýbrž jen nepořádní a leniví lidé. To jsem řekl jen mimochodem, poněvadž se beztoho mezi mými posluchači žádný otec ani matka nenalézá, kteří by takové viny se dopouštěli.

Naproti tomu však jest se obávati, aby mnozí nepodávali stravy nevydatné; vydatnou je strava tehdy, je-li jednoduchá, skutečně výživná a střídmě-li se jí požívá. Rodiče mají dětem podávat jednoduchou stravu, t. j. jídla lidské přirozenosti odpovídající, nikoli pamlsky, které jsou rozličným umělým způsobem připraveny a více žaludek dráždí, než hlad ukájejí, které leckdy i zdraví škodí. Časté mlisky jsou takofka jed pro tělo a duši dítěte. Jen zvykněte děti mlsání, a brzy uvidíte smutné následky této nectnosti, hříchů, poněvadž se tím střídmost porušuje. Brzy budou v jídle vybíravé, s ničím nebudou spokojeny, každému jídlu budou něco vytýkati, brzy si budou nařkáti na špatné zuby, brzy na špatný žaludek, nedovedou své žádosti krotiti, brzy vás budou podváděti a okrádati, aby měly prostředky k mlsání. Navádějte je k tomu, aby každé předložené jídlo jedly, vybíravé nebyly; jak jest pro matku trapné a pracné, má-li snad pro každého něco jiného strojiti. Milujete-li tedy dívky své, dávejte jim jednoduchou, přirozenou stravu a to mírně.

Vím ovšem, že dívky mají více a častěji jísti, zvláště když rostou. Proto také nežádá církev sv., aby se v postní dni jen jednou nasytily, jako dospělí, dovoluje jim častěji za den se nasytiti, žádá jen, by se v určité dny masitých pokrmů zdržovaly. Než třeba, aby dívky měly ústa celý den plná? Člověk může žíti i při střídmé stravě, když si již z mládí uvykl požívati jen tolik, kolik potřebuje. Může však také býti k nestřídmosti vychován nerozumnými rodiči, kteří mu stále všechny kapsy nappou a každý okamžik opět jiná jídla nabízejí, jakoby se obávali, že dítě hladem v nejbližším okamžiku zemře.

Proto se přihází, že dívky stále a všude jedí, nejen ráno,

v poledne a na večer, při svačině, od rána až do večera, jakoby jídlo bylo jediným cílem člověka. Když chcete děti dobře vychovati, uvykejte je záhy střídmosti a dávejte jim stravu, která skutečně sílí a údy posiluje, nikoli takovou, která žaludek dráždí a nervy zeslabuje.

Ke stravě mají rodiče dávat i slušný oděv. Jakob staral se i o oděv svých dětí, čteme o něm, že pořídil Josefovi sukni barev rozličných. Roztrhaný oděv dětí bývá často špatným svěděctvím proti rodičům, kdežto oděv třeba chudý, ale čistý, ke cti jim slouží.

Konečně mají rodiče svým dětem k dalšímu zaopatření jich pomáhati.

Rodiče mají především děti naučiti něčemu užitečnému, aby své tělesné vlohy a síly tak vzdělaly, by se mohly určitému povolání věnovati a v něm svou výživu najíti. Při volbě povolání mají rodiče dětem býti nápomocni. Mají však při tom jen raditi, nikoli poroučeti. Mohou děti své upozorniti na obtíže, přednosti a stinné stránky toho neb onoho povolání, poučiti je o vlastnostech, které v tom povolání se vyžadují, a ukázati jim, zdali a v jaké míře je mají. K tomu mají právo, to jest jejich povinnost. Jelikož mají více zkušeností, mají mladické krátkozrakosti napomáhati poučováním, napomínáním a varováním, aby se později dítě nesklamalo a toto sklámání po celý život neoplakávalo. Naproti tomu nemají rodiče nikdy nutiti děti ke stavu, k němuž náklonnosti nemají.

To platí zvláště o stavech, které po celý život člověka zavazují, z nichž nelze již vystoupiti, totiž stav manželský, kněžský a řeholní. V tyto tři stavy mají vstoupiti jen ti, kteří jsou k nim Bohem povoláni. K těmto stavům nemají rodiče děti nutiti, ani jim zbraňovati, chtějí-li v ně vstoupiti. Kdyby rodiče děti své do těchto stavů nutili, jednali by nespravedlivě proti Bohu a dětem. Byli by nespravedliví proti Bohu, který jako Otec všech každému pole působnosti určuje, poněvadž úplně zná síly každého a jediné u každého cestu spásy přehlží a upravuje. Jednali by nespravedlivě proti dětem, neboť spravedlivě má býti volba stavu ponechána tomu, který má na se vzíti povinnosti, nebezpečí a pokoušení toho stavu. Jestliže jest dítě nuceno ke stavu, k němuž nemá chuti, musí-li k vůli rodičům se oženiti nebo vdáti s osobou, proti níž snad i odpor má, nebo vstoupiti ve stav kněžský, k němuž není povoláno, nejen bude po celý život nešťastné, nýbrž i podnět dá k rozličným pohoršením a nepořádkům, které všechny na účet rodičů se kladou. Jenom kdyby si děti volily stav, který by zřejmě byl spásou jejich duše ke škodě nebo nebezpečný nebo nečestný, jest rodičům dovoleno jim to odepřít.

Dále vyžaduje povinnost zaopatření od rodičů, aby se starali, aby mohli dětem slušné dědictví zanechati. Ovšem v mnohých případech je to nemožno; neboť mnozí rodiče jsou rádi, když mohou přese všechnu námahu a spořivost dítěti své poctivě vyživiti a potom je do slušné služby nebo na řemeslo dáti. Na vý-

bavu jim nezbyvá. Takoví rodiče a děti mohou se těšiti, že Bůh svých neopouští. »Mlád jsem byl, a sestaral jsem se, ale neviděl jsem spravedlivého, aby byl opuštěn, ani semene jeho, že by hledalo chleba,« dí žalmista Páně (36, 25.). Právě děti chudých, poctivých rodičů přicházejí často k blahobytu, poněvadž na nich zvláštní požehnání spočívá, kdežto často děti boháčů přes značné dědictví konečně žebrácké hole se chytají. Pro takové chudé rodiče sám Bůh vystupuje a pomáhá jejich dětem k blahobytu; ale zámožní rodiče mají se o výbavu slušnou pro děti postarati. Proto jim Bůh jmění popřál. Nemají je pokládati za majetek výlučně svůj, s kterým mohou dle libosti nakládati, nýbrž mají je pokládati za majetek rodinný, který mají věrně spravovati a spouřivost udržovati, ano i rozmnožovati. Zajisté bude jim jednou útěchou, až se s tímto životem loučiti budou s vědomím, že se o dítky řádně postarali, že jim nebude potřebného se nedostávat. jen když budou přičinliví, a že s dědictvím dětem zároveň podali důkaz lásky své, že na tu lásku budou děti vzpomínati, řkouce: To jest dědictví po mých rodičích, za to děkuji jejich neúnavné pečlivosti.

Proto, milí rodiče, chcete-li míti vděčné dítky, které budou na vás vzpomínati, i když již v chladném hrobě spočívati budete, starejte se i o jejich pozemský blahobyt, pečujte o jejich tělesnou výchovu! Jak smutné by bylo, jaká zahanbující výčitka pro vás, kdyby děti jednou právem řekly: Rodiče moji byli zámožní, ale my jsme v největší bídě, poněvadž otec náš vše nepořádným, nestřídým životem, ve hře a snad ještě horším způsobem promarnil. Onen dům náležel nám, ale přešel v cizí ruce, a my musíme mezi cizími lidmi chléb svůj si vydělávati, protože otec a matka všechno promarnili. Jaká hrozná obžaloba byla by pro vás, kdyby jednou děti volaly: My nešťastníci! Jsme v nouzi, protože rodiče o naše vzdělání nedbali, jsme nespokojeni s sebou a s celým světem, protože jsme se minuli povoláním a všechnu životní radost ztratili. Jak hrozný soud by pronesly děti, řkouce: Jsme nemocní a neduživí, protože rodiče o naše zdraví nepečovali, nás k rozličným zlým návykům sváděli a tělesně nás poškodili stravou, kterou nám podávali. Proto nyní churavíme a jdeme předčasně smrti vstříc. Vy jste nám náš tělesný život pokazili. Jedná se ovšem jen o tělo; ale není-liž tělo nástrojem duše a u křesťana chrámem Ducha sv.? Co vám řekne, jestliže jste jeho svatyni zneštělili a pokazili? Co vám řekne božský Spasitel, který vám dítky světil slovy: »Kdo by přijal jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá.« Snad mu na tělesném blahobytu pranic nezáleželo? Neměli jste mu veškerou péči věnovati? Co řekne Otec nebeský, když jste nástroj duše, která jest dle obrazu božského stvořena, zanedbávali a život ukrátili, který dětem skrze vás dal? Proto pečujte dobře o tělesnou výchovu dítek svých, vychovejte je k tomu, k čemu je Bůh trojediný určil, aby vám vaši péči a námahu hojně na věčnosti odměnil. Amen.

Neděle XI. po sv. Duchu.

Duševní výchova dětí.

»Vyučuj syna svého, a občerství tě a dá rozkoš duši tvé.« (Přisl. 29. 17.)

Effeta t. j. otevři se! Toto slovo Páně, kterým kdysi hluchoněmému sluch a řeč daroval, ještě dnes se říká každému dítěti při křtu sv. Dle příkladu Pána Ježíše dotýká se kněz slinou uší dítěte a říká: Effeta, t. j. otevři se!

Toto volání platí zvláště v duchovním smyslu. Nikoli tělesné, nýbrž duchovní ucho má se otevřít; neboť i když ucho dítěte je tak jemně uspořádáno a slyší snadno i tiché tóny tohoto světa, má sluch pro marnivé a hříšné rozmluvy a učení, pro pochlebenství a všelikou chválu, tak nedoslýchá, ano hluché jest často pro náboženskou řeč, která mu pravdu a spravedlnost hlásá, a pro tajemnou řeč milosti, kterou Bůh sám k němu stále mluví, je osvěcuje a k svatosti vybízí. Je to smutný následek dědičného hříchu. Proto má se i duševní sluch opět otevřít v témž okamžiku, kdy dítě se od tohoto hříchu na křtu sv. očišťuje, aby umožněno bylo i jeho vnitřní vzdělání, které jest ještě potřebnější než tělesná výchova, a které nutně otevřené a ochotné ucho předpokládá. Ale s tímto voláním dává se dítěti jen možnost, jen vložka, poslouchati řeč ducha. Na něm samém potom záleží, aby ucho pro duševní výchovu otevřelo, — a povinností jeho vychovatelů, tedy především rodičů, jest, říci mu, co má slyšeti, a poučiti je o tom, co má věděti. To jest však dvojího druhu, jeden druh týká se vzdělání rozumu a druhý týká se zušlechtnění srdce. První se uskutečňuje duševní řečí, která dítěti zprostředkuje potřebné a užitečné vědomosti, druhý se uskutečňuje náboženskou řečí, kterou se zvláště srdce jeho pro Boha získává.

Proto má výchova mimo tělesnou péči o dítě ještě jinou, dvojitou stránku, péči totiž o duši, o ducha, rozum, a za druhé péči o srdce dítěte, čili má býti duševní a náboženská výchova. Dnes se chceme zabývati duševní výchovou dítěte. Kéž nás při této úvaze osvítlí Duch sv. na přímělu Rodičky boží!

P o j e d n á n í.

Se zvláštní radostí mluví se v dnešní době o vývoji lidského ducha a o povznesení vzdělání, které veškeré vrstvy a stavy proniklo nebo jistě brzy pronikne. Mnoho ústavů, škol bylo zřízeno pro vzdělání ducha, ale také si nemůžeme zatajovati, že přese všechnu snahu po vzdělání i surovost mládeže se rozmáhá. Surovost pak nemůže býti znamením vzdělání, neboť surovost a vzdělání jsou si protivny jako noc a den. Nemohu zde všechny příčiny rozmáhající se surovosti vypočítávati, ale na jednu a to nejhlavnější chci zde poukázati, která souvisí s tím, o čem dnes uvažovati chceme, je to zanedbávání duševní výchovy se strany mnohých rodičů.

Podívejte se jen na surové, zdivočilé děti, které o vzdělání a slušnosti ani ponětí nemají, které ve svých řečech, ve svých posuncích, v celém svém chování největší neotesanost a nezvedenost ukazují, a máte důkaz pro mé tvrzení. Zdá se, že mnozí rodičové ani si neuvědomili, že mají povinnost starati se o duševní výchovu svých dětí, naopak sami jim dávají první a nejmocnější příklad surovosti. A přece by tomu mělo být naopak; neboť ještě více než tělesná výchova měla by být duševní výchova svatou povinností rodičův. Či nemá duše větší ceny než tělo? Zdaž nemáme se o tělo starati právě pro duši, jejíž nástrojem jest?

Před očima rodičů počínají duševní vlohy dítky se vyvíjeti; když se téměř výlučně v domě kolem rodičů pohybuje, počíná svítati v jeho duchu, přichází k vědomí o sobě a okolí, počíná mysliti a rozlišovati, probouzí se zvědavost, kterou rozličnými otázkami projevuje. Povinností rodičů jest napomáhati probouzejícímu se duchu, přiváděti všechny síly duševní k souladnému a rozumnému vývoji. Především mají rozum jeho vzdělávati, zvědavost jeho v čilosti udržovati. Při tom se mají varovati, by si děti předčasně netvořily křivé, nesprávné představy, zvláště aby nebyly sváděny k rozličným předsudkům, které si potom po celý život podržují. Proto není dobře, když se jim něco nesprávného podává, když je rodiče oklamávají o poměrech, o věcech, které mohou věděti. Vědomosti dětí mají se rozšiřovati zvláště na to, co je dělá dobrými křesťany a užitečnými členy lidské společnosti, co jejich stáří a jejich budoucímu povolání přiměřeno jest.

Jiná krásná síla duše jest paměť. Je to taková duševní skříň, kde uschováváme všechny představy, kterých jsme nabyli, místa, v nichž jsme prodlévali, osoby, které jsme poznali, pravdy, které jsme slyšeli, dobrodíní, která jsme obdrželi. Paměť zachováváme minulost pro budoucnost, paměť každým okamžikem můžeme omládnouti, neboť stafec vrací se paměti k radostem a přátelům, místům a hrám svého dětství. Bez paměti nevěděli bychom nic z minulosti, a z přítomnosti měli bychom jen okamžitý prospěch. Proto je třeba již z mládí paměť dětí cvičiti a vzdělávati.

Zvláštní péče vyžaduje obrazotvornost. Krásná to síla, když se řádně vyvíjí. Obrazotvornost je tvůrkyní všech velikých a krásných obrazův a matkou veškerého nadšení a všech šlechetných skutků. Co veškerá umění krásného a vznešeného vytvořila, všechna velkodušná a šlechetná díla mají původ v obrazotvornosti. Je taková elastickým pérem ducha, které mu dodává pružnosti, ohněm, který ducha nadchne. Právě tuto duševní sílu má dítě v hojně míře a může snadno mu škoditi, když ostatní síly duševní předbílá a na scestí přišla. Proto má duševní výchova tuto schopnost fídití a na uzdě držeti. Nebylo by správné úplně ji potlačovati, neboť tím by se právě nejlepší květy života dětského otrhaly, a dítě by se stávalo suchopárnou, chladně vypočítavající rozumovou bytostí, která všem šlechetnějším citům a my-

šlenkám zbraňuje a nikdy se nad obyčejné a prosté nepovznáší. Proto jí používá i církev svatá, která zvláště obřady a slavnostmi a rozličnými obrazy k náboženskému nadšení rozohniti se snaží. Ale také nesmí se dětské obrazotvornosti přílišná volnost ponechávat, poněvadž mnoho pokazí, jako oheň, který vše kolem sebe stráví. Vede takto k blouznění a činí člověka blouznivcem, snilkem, který si jen větrné zámky staví a všude se svými zvláštnostmi směšným činí. Pro čas a věčnost bude však dítko zkaženo, jestliže se jeho obrazotvornost předčasně ošklivými, nízkými a zvláště nečistými obrazy a představami poskvřňuje. Proto zvláště tu třeba pozornosti, všech řečí se vystříhati, všechny obrazy třeba odstraniti, které by obrazotvornost dětskou otravovaly.

Jestliže se rozličné duševní síly dítěte takto cvičí, řídí a co nejvíce zdokonalují, jest jeho duševní vzdělání souladné a rozumné, tu se tyto duševní síly budou vzájemně podporovati, a tak vyzní v čistý akkord jako zvony na věži. Jak vidíte, duševní výchova má široké pole, a těžká úloha je to, řádně je vzdělávati. K tomu je třeba mnoho času a dovednosti.

Jak mohou rodiče řádně této úloze dostáti, když sami nemají potřebných vědomostí, nebo když jsou tak zaměstnáni, že nemají času na poučování svých dětí? Třeba aby se ohlédli po něčem, co by jim v této úloze pomáhalo, co by je zastupovalo, a zástupkyní rodičů je tu škola. Proto chceme dnes také uvažovati o poměru rodičů ke škole. Jaké povinnosti mají rodiče vzhledem ke škole?

Mají nejprve děti do školy poslati. K tomu je zavazuje již svědomí. Poněvadž duševní vzdělání a výchova jest jejich neodbytnou povinností, a sami této povinnosti nemohou dostatečně zadostučiniti, mají je škole svěřiti. Leckdy se stává, že rodiče děti, které ještě do školy nedocházejí, školou straší, tak že se dítě bojí učitele a školy. Lépe činí rodiče, kteří dítě o škole poučí, jak vzácných vědomostí zde nabývá, aby hned od počátku s radostí do školy chodilo.

Dále mají rodiče děti pravidelně do školy poslati. Jestliže z malicherných příčin dítě každou chvíli doma zůstává, zůstává pozadu za ostatními, z toho však také mají ostatní dítky škodu, poněvadž se učitel zabývá také tímto dítkem, aby zanedbané dohonilo a s pilnějšími pokračovati mohlo.

Také mají děti poslati do školy vytrvale, alespoň tak dlouho (do 14. roku), dokud potřebných a užitečných vědomostí nenašlo. I když děti doma potřebují, nemají je v návštěvě školní zkracovati; zdaž není rozmnožení vědomostí a důkladné a úplné vyučování bohatou náhradou za všechny oběti, které přinášejí? Čemu se dítě naučí, jest často jediný kapitál, který rodiče dětem dáti mohou; často dítě tímto kapitálem založil si štěstí života a stává se jednou podporou a ctí rodičův. Proto nezkracujte je v návštěvě školy, neberte jich z ní předčasně, raději se bez nich doma obejděte, i když vám to mnohou námahu a snad i náklad

způsobuje. Zde není spořivost na místě, poněvadž jest jak pro rodiče tak i děti škodlivá.

Ale ani pravidelnou a vytrvalou návštěvou školy ještě nedostáli rodiče své povinnosti, spíše mají se školou také spolupůsobiti. Mají přihlížeti, aby děti úkoly řádně pracovaly a se doma také učily, mají pilně úlohy přehlížeti, také děti zkoušeti, učitelů se vyptávati na mravy a pokrok dětí, aby dle toho opatření činili. Zajisté jest známkou nedbalosti a lhostejnosti k duševní výchově dětí, když se rodiče po celý čas nestarají, zdali dítě pokračuje a jak se chová, doma k učení je nepřidrží. Tato nedbalost jest často vinna, že škola nemůže tolik prospívati; jen tehdy je to možno, když rodiče se školou spolupůsobí.

Především však mají rodiče vážnost před duchovními a světskými učiteli v dětech udržovati a rozmnožovati. Má-li výchova se dařiti, jest nutně potřebí, aby děti svých vychovatelů si vážily a je ctily. V Písmě sv. čteme: „Počátek moudrosti jest bázeň boží“. Právě tak správně můžeme říci: Bázeň, úcta, vážnost před učitelem jest počátek školní moudrosti. Mají-li duchovní a učitelé u dětí něčeho dosáhnouti, mají-li rozum a srdce jejich vzdělávati, ke všemu dobrému vzbuzovati a potřebné vědomosti opatřiti, které jsou jim v životě užitečné, jest velice nutné, aby k učitelům s vážností pohlížely. Jak je to správné, vidíte na sobě samých: mají-li děti vážnost před rodiči, budou poslušné a ochotné; nemají-li vážnosti před otcem a matkou, bude jejich slovo marné, děti dělají co chtějí. Právě tak tomu jest s dětmi ve škole.

Výchova dětí ve škole jest namáhavá a těžká, těžší než výchova dětí doma. Vy máte jen málo dítek vychovávati, my ve škole máme 60 až 80 i více dětí v jedné třídě. Vyučujete děti v nemnohých a snadných věcech, my ve škole máme je vyučovati v mnohých a těžkých, nesnadných věcech. Vaše děti mají doma ponejvíce tytéž vlohy, schopnosti a vlastnosti, my máme ve škole děti s rozličnými schopnostmi a vlastnostmi. Učitel potřebuje tedy ve škole veliké vážnosti. má-li dojíti cíle. Jen malých úspěchů se dodělá, jestliže si ho děti málo váží. Ovšem jest povinností jeho zjednati si vážnosti ve škole. Ale také nepopíratelnou povinnost mají rodiče vážnost před duchovními a světskými učiteli u dětí podporovati. Jak to můžete činiti? Povím vám to nyní.

Nejprve nemáte v přítomnosti dítek nikdy o kněžích a učitelích špatně mluviti. I když pochybili, nemají to děti vaše nikdy zvěděti. Vaši duchovní správce a učitelé mají v očích dětí platiti za muže, kteří si všeliké úcty zasluhují a nad každou chybu povzneseni jsou. Dále nemáte víry dáti dětem, když si na učitele stěžují. Jak často přijde neposlušné a lenivé dítě domů a stěžuje si, že je učitel nespravedlivě a nezaslouženě potrestal. Jak pošetilí jsou rodiče, kteří slzám a žalobám dětí ihned víry přikládají, ve hněvu na učitele hubují a tak nezvedené, lživé dítě proti učitelům popouzejí. Jestliže jsi, otče, toho mínění, že se dítěti stala ve škole

křivda, jde v čas k učiteli, — ovšem bez dítěte — a ptej se ho zdvořile, jak se na vzdělaného člověka sluší, co se vlastně stalo. V 99 případech ze sta se přesvědčíte, že vás dítě oklamalo a obelhalo; neboť lež a přetvářka není u dětí řídkým zjevem. Uvykejte, nabádejte děti k tomu, aby o knězi a učiteli s největší vážností mluvily; kářejte a trestejte je, jestliže vážnost před učiteli porušily. Když o vás, milí rodiče, ve škole mluvíme, děje se to vždy s náležitou vážností, nenapadne nám, o rodičích, kdyby snad i svoji povinnost zanedbávali, mluvit tak, aby děti před nimi vážnost ztratily. Proto máme také právo od rodičů požadovati, aby o nás vždy před dětmi s patřičnou úctou mluvili a děti k tomu také nabádali.

Také máte děti velmi často napomínati, a to se vši vážností a přísností, aby byly poslušné, pozorné, by se vynasazily drahocenného času dobře užití. Ihned se pozná, které dítě doma jest k tomu vedeno, aby poslouchalo a pozor dávalo; ihned se pozoruje, v kterém domě se o učitelích s úctou mluví, a kde se tak neděje.

Jaké následky to má, jestliže rodiče se školou spolu nepůsobi, děti proti učitelům v ochranu berou? Podrývají si tím vlastní vážnost a děti proti sobě pojpichují. Kolik takových příkladů jsme již zažili! Rodiče, kteří k vůli dětem proti učiteli vystupovali, za málo let totéž chování dětí vůči sobě zakusili od vlastních dětí.

Proto, otcové a matky, ctěte učitele svých synů a dcer, podporujte jejich vážnost, abyste tím také svou vážnost podporovali, a trestejte je, když učitelé trestají, abyste sami jednou potrestání nebyli. Rozumní rodičové řídí se zásadou: Je-li dítě ve škole trestáno, trestají je také nebo aspoň potvrdí trest ve škole. A tímto spolupůsobením se školou uvykne dítě na kázeň a pořádek a přinutí je, aby schopnosti své rozvíjelo a tak pozemského a věčného cíle dosáhlo. Vzdělané a dobře vychované dívky děkují rodičům později samy za vážnost a přísnost, když se dodělaly ve světě slušného postavení. Potom nahlízejí, jak dobře s nimi rodiče při vši přísnosti to mínili, a jak rozumnému spolupůsobení rodičů se školou za štěstí životní děkovati mají. Pak se také splní zaslíbení, které Písmo sv. připojuje k napomenutí, aby dítě vyučováno bylo, slovy: »Vyučuj syna svého a občerství tě a dá rozkoš duši tvé«. Amen.

Neděle XII. po sv. Duchu.

Náboženská výchova dítek.

»Vy, otcové, vychovávejte dítky své v kázni a trestání Páně.« (Ef. 6. 4.)

Dle výkladu sv. Otců jest v dnešním podobenství Páně o milosrdném Samaritánu krásně zobrazen prvotní hřích, bída z něho pocházející a milosrdné vykoupení lidstva. Člověk, který upadl

mezi lotry, jest Adam a s ním celé pokolení lidské. Byl to brozný pád, když Adam zákon boží přestoupil a pak z ráje vyhnán byl. Tu upadl mezi lotry, mezi nepřátele spásy své. Ti ho svlékli a oloupili ho o vše, co měl, zvláště o milost, původní svatost a spravedlnost, o klid svědomí. A zranili ho jak na těle, tak na duši. Jeho rozum byl zatemněn, vůle k zlému nakloněna, tělo bylo podrobena nemocím a smrti. Byl polomrtev: měl ještě sice vlohy rozumové, ale jako umírajícímu temno před očima se dělá, tak i jeho rozum byl zatemněn; měl ještě sice svobodnou vůli, ale v té počala se rozvíjeti zlá žádostivost. V tomto bídném stavu našli ho židovský kněz a levita. Tím se vyrozumívá Starý zákon, který sice bídu viděl, ale pomoci nemohl. Kněz a levita přešli nemocného. Starý zákon zašel. Tu přichází v osobě Pána Ježíše milosrdný Samaritán. Smiloval se nad lidmi, vzal lidskou přirozenost na sebe, nalil oleje a vína do ran našich: olej, toť jeho potěšující učení a sv. svátosti, víno, t. j. krev jeho prolitá na kříži a v nejsv. Svátosti oltářní. Obvázal naše rány, neboť svým čistým zákonem dal nám obvaz své kázně a naložil nás na sebe, sebe za nás vydal a tak vykoupil nás. Hostinec, do kterého nás uvedl, jest církev sv., a hostinský, jemuž péči o nás světil, jsou jeho zástupci, biskupové a kněží v čele se sv. Otcem. Jim světil hlásati evangelium a udělovati sv. svátosti. Když se tak nejlépe o lidstvo postaral, vstoupil na nebesa, slíbil však, že opět přijde, aby veškerou námahu odměnil, což se stane v soudný den, kdy odplatí jednomu každému podle skutků jeho. To jest výklad dnešního podobenství dle sv. Otců.

Než zraněným mužem můžeme také rozuměti dítě bez podpory a hostincem otcovský dům. Také otcovskému domu světil Bůh bídné dítě, když je pozvedl, na křtu sv. obmyl a obvázal, aby se o ně rodiče starali a světil jim také otcovskou moc, by o své dítě rádně se starati, pečlivě je vychovati mohli. Tato péče obsahuje tělesné, duševní a věčné blaho dítěte. Zvláště důležité jest věčné blaho. Toho dosáhnou rodiče tím, že vyléčí duševní rány dítěte, které od dědičného hříchu ještě pozůstaly. Toto vyléčení děje se náboženskou výchovou, která tvoří třetí a to nejdůležitější povinnost rodičův. Čhceme se s ní dnes seznámiti, doufajíce vřele v pomoc nejctnostnější matky, Rodičky boží.

P o j e d n á n í.

O očividné povinnosti rodičů, dítky své pro náboženství a skrze náboženství vychovávat, ani bych nemluvil, kdyby za dnešní doby nebylo třeba každou, i úplně očividnou povinnost dokázati. Poslyšme tedy krátce, jak rozum, církev a Písmo sv. tuto povinnost rodičům ukládají.

Rodiče jsou povinny děti nábožensky vychovávat. To vyplývá již z pojmu výchovy. Co znamená vychovávat? To znamená člověka k tomu vzdělati, čím jednou býti má. A čím má jednou býti? Má býti blaženým zde na světě a jednou na věčnosti. Blaženým na zemi a na věčnosti nemůže se státi bez ná-

boženství. Bez náboženství nemůže doufat v blaženost zde na zemi. I když má všechny pozemské statky, schází mu největší statek, pokoj v srdci, který může dát jen náboženství. Bez pokoje v srdci jest nešťastným člověkem uprostřed všeho nadbytku. Než však, když nemá statků a požitků, když v chudobě a strádání život tráví, co si počne bez útěchy sv. náboženství? — Chtějí-li tedy rodiče založiti pozemskou blaženost dítek svých, třeba, by jich pro náboženství získali. Jediné náboženstvím může také jejich věčná blaženost založena býti. Bez náboženství neznají děti ani cesty ani prostředků k věčné blaženosti, k nebi. A přece jest nebe cílem jejich určení a dosažení jeho nejpřednější záležitostí dítek i rodičův. Můžeme-li ho jen náboženstvím dosíci, vyplývá z toho nutně, že mají děti náboženství znáti, že rodiče je mají v náboženství vyučovati.

To vyžaduje na rodičích také církev sv. tím, že snoubence před svatbou podrobuje zkoušce z náboženství. Jestliže jejich vědomosti jsou nedostatečné, může duchovní správce odložití odvahy, až by si lepší vědomosti získali. To nařídila církev sv. zvláště pro náboženskou výchovu dítek. Chce si totiž získati jistoty, zdali snoubenci mohou dítky v pravdách náboženství vyučovati; proto je zkouší, zdali alespoň nejdůležitější a nejpotřebnější pravdy sv. náboženství znají. Touto zkouškou napomíná církev svatá snoubence, že mají tyto pravdy znáti, aby v nich mohli děti vyučovati. A tu povinnost rodiče svědomitě konají, jak o tom svědčí známá píseň: Český otec, česká máti, učili mne Boha znáti.

Poslechněme ještě Písmo sv. I Již k Israelitům volal Bůh skrze služebníka svého Mojžíše: »Učte dítky své příkázáním mým, když sedíš ve svém domě, když kráčíš po cestě, když si jdeš lehnout a když vstáváš.« Dle slov těchto mají rodiče děti v náboženství vyučovati, stále, na všech místech, doma a na cestě, a v každé době, ráno i na večer. Právě tak poroučí Bůh slovy moudrého Siracha: »Máš-li syny, cvič je, a shýbej je z mládí jejich!« V čem je má cvičiti? To se výslovně nepraví, ale snadno to můžeme uhádnouti; neboť když mluví Bůh, míní tím cvičení, vyučování, které má Boha a jeho zjevení za předmět, tedy náboženské vyučování, které sv. Pavel jasně určitými slovy poroučí, která jsme již dnes slyšeli: »Vy, otcové, vychovávejte dítky své v kázni a v trestání Páně!« Tato slova naznačují také úlohu náboženského vychování. Rodiče tedy, kteří dítky bez náboženského poučování růsti nechají, těšíce se, že se jim ho ve škole dostane, zanedbávají tím první a nejsvětější povinnost, kterou k dětem mají. Ovšem bude je škola a církev vyučovati, ale ty mají jen dokonati a doplniti, co již rodiče počali. Rodiče mají položiti první základ a to již záhy. Zvláště matka má považovati za svou čest děti záhy vyučovati o Bohu, o nejdůležitějších pravdách a tajemstvích sv. víry křesťanské. Sotva dítě začne mluvit, naučí je vyslovovati svatá jména Ježíš a Maria, jak dovede rukama vládnouti, naučí je dělati kříž; později je naučí modlitbě

Otčenáš a Zdrávas, později Věřím v Boha a desatero božích příkázání, Zdrávas Královno, Anděle boží. Brzy mu bude vyprávěti o Pánu Ježíši, o jeho lásce, upozorní je na jeho poslušnost a horlivost v modlitbě, později mluví o jeho životě, záracích a skutcích, o jeho utrpení a oslavení, o hlavních dobrodích trojediného Boha. Denně je bude přidržovati k modlitbě, zvláště ranní a večerní.

To již má dítě všechno znáti, dříve nežli přijde do školy, tomu všemu je naučí matka, je-li sama zbožná. Co však říci o matkách, jejichž děti neumějí ve škole ani kříž dělati, ani Otčenáš, tak že se zdá, že o Bohu a náboženství ještě nic neslyšely? Třebas půl dne vydrží před zrcadlem, aby stárnouc tváře okrášlily, tráví odpoledne při nudném klepu o modě a svatbách, a zívají v noci v divadlech; dítě však, vlastně duše jeho doma lační po chlebě božského učení a upadá v předčasnou zkázu hroznou nedbalostí rodičů. Tu cvičí a krmí tělo dítě, učí je dělati poklony a hezky mluvíti, šatí je nápadně a cvičí je v marnivosti a koketnosti; ale pro duši nedělají nic, pro ozdobu duše nemají smyslu, a nic si z toho nedělají, když z náboženství nic neví. Takové hlostejně, bezbožné matky nezasluhují ani jména matky a jsou křížem v rodině a k hanbě církve. Úbohé děti, jak jsou nešťastné, i kdyby je matka v hedvábí oblékala a milostivou paní se nazývala! — Jak šťastnější jest dítě dělníka, jehož matka jest sice chudá, ale zbožná. Ta jim schází, a proto jsou politování hodné, i kdyby v nadbytku žily. Bez křesťanského učení rostou však takové dívky i bez křesťanské kázně. To jest však druhý bod náboženské výchovy a je to skoro výlučně úkolem rodičův.

I když se zanedbané vyučování v náboženských pravdách ještě ve škole dohoniti může, nemůže mu přece škola dáti křesťanskou kázeň. Co duchovní v tom ohledu činiti může, všechno ponaučování a návod ke křesťanskému životu, bude marné, jestliže rodiče povinnosti své neplní. V tom případě doma rychle vše se rozbourá, co duchovní vybudoval, na žádný způsob nebude míti všechna jeho námaha trvalý výsledek. Křesťanská kázeň tvoří vlastní jádro výchovy; neboť bez ní zůstane i nejlepší vyučování v náboženských pravdách bez výsledku. Co pomůže, znáti všechny články víry, když k tomu nepřistoupí zbožný život, život z víry a podle víry? S křesťanskou kázní třeba co nejdříve počítí a co nejdéle má se v ní pokračovati; má zvláště trojí úkol: potlačovati zlé náklonnosti, naváděti k pobožnosti a stálý dozor.

Již záhy počínají se jeviti u dítěte zlé náklonnosti, zvláště svéhlavost. Ještě neumí choditi a mluvíti, ale již jest svéhlavé, a ukazuje to křikem, dokud se mu nestane po vůli. Svéhlavosti se nemá povoliti, i kdyby bylo třeba metly, aby se zkrotila. Tomu učí samá božská Pravda slovy: «Kdo miluje syna svého, často jej zmrská, aby se radoval v posledním čase. Shýbej jeho šíjí z mládí a bij v bok jeho, dokud je malý, aby se snad nezatvrdil a nevěřil tobě, a měl bys bolest duše.» (Sirach 30, 1.—3.) Proto,

milí rodiče, nebuďte příliš citliví, nepovolujte vrtochům nerozumného děcka! Dítě se má řídit vůlí vaší, vy se nemáte řídit jeho vůlí. Jestliže jste se udělali jeho otroky, zůstanete jimi stále, dítě dovede na vás vylouditi vše pochlebováním nebo vzdorováním, bude vás ukrutně týrati a svou svéhlavostí samo v záhubu pílí. Vychovávejte tedy dítky nejprve k poslušnosti!

Po svéhlavosti či spíše s ní probouzí se v dítěti hněvivost. Nespokojeno tváří se kysele, ukazuje své rozhořčení ve tváři a v posuncích, otvírá ústa ke spílání, pozdvihuje ruce k bití. Rodiče, netrpte hněv u dětí, hleďte jej přemoci! Jestliže to nedovedete, stane se z dítěte rváč, a možná, že by později i proti vám ruku pozdvihlo. Uvykejte dítě k mírnosti a tichosti, k trpělivosti, netrpte mu, by klelo nebo jiným přezdívalo.

K těmto zlým náklonnostem přidružuje se často i marnivost. Dítě chce býti chváleno a vychloubá se samo, chce míti krásné šaty, miluje ozdoby a vyhledává obdiv u jiných, touží po cti a vyznamenání a jest uraženo při nejmenším pokárání. Jak nerozumno jest, jestliže rodiče skutečné nebo domnělé přednosti dítěte v jeho přítomnosti vychvalují, když před ním říkají, jak mu ten neb onen šat sluší, když vůbec jeho marnivost podporují! Pravý opak by měli činiti, častěji mu ukázati, jak málo ví a zná, jak všechny schopnosti a vlohy jsou darem božím, jemuž všechna čest a díky náležejí, a jak pokorně Boha o všechno prositi má; mají ho upozorniti, že jiné dítky je předčí, jak zalíbení boží jedině cenné jest, jak nejpokornější právě u Boha v milosti jest, mají je tu a tam v pokoře cvičiti, ale tak, aby jeho ctižádost tím nebyla ohromena.

Jiná zlá náklonnost jest záhy se jevící náklonnost k převráťce, k neupřímnosti, lži. Zvláště také tu mají rodiče dbáti, aby tato ošklivá a škodlivá neřest u nich neměla hlubokých kořenů. Mají první lež citelně potrestati a přísně toho dbáti, aby jim dítě vše otevřeně sdělilo i své poklesky a chyby upřímně přiznalo. Činí-li tak, můžete jim odpustiti.

Podobnou péči a přísnost mají rodiče vynaložiti, aby dítě nebylo mlsné; neboť mlsné dítě často zahyne na duši i na těle. Vidíte, jak třeba mnoho zlých náklonností v dítěti přemáhati, a to záhy. Jestliže příliš dlouho shovíváte, bude boj vždy namáhavější a těžší, často i bezvýsledný.

Když tak rodiče na jedné straně zlé náklonnosti u dítěte přemáhají, mají na druhé straně i o dobré vlastnosti pečovati a k ctnosti je naváděti. Tu jest první věc, aby dětem vštěpovali lásku k modlitbě, by je přidržovali k řádnému konání večerních a ranních modliteb, jakož i před jídlem a po jídle. Všechny vaše námahy a péče nic neprospějí, když se dítky nebudou řádně modliti. Ukazujte jim, jak modlitba jest čestná pro člověka, který s velebným Bohem mluví smí, jak potřebno jest, bychom si od Boha vyprosili milosti, jež jsou k ctnostnému životu nevyhnutelný; jak užitečno jest, bychom ve všech potřebách a nebezpečích jeho pomoci dosáhli, a jak jest potěšitelné, když nám nadějí a pokoj

propůjčuje, kde jinak každá naděje a radost zanikati se zdá. A dbejte toho, aby vykonávaly své modlitby vždy pobožně a uctivě, v slušném držení těla, pomalu a zřetelně, bez chvatu.

Přidržíte je dále, aby aspoň v neděli a ve svátek a v letní dobu, kdy školní mše sv. počíná, mši svatou pobožně poslouchaly. Jak mohou rodiče věřiti, že má mše sv. velikou cenu a záslužnost, když dítky jejich z nedbalosti ji zameškávají! Jak pošetilá jest starostlivost, aby si při mši sv. na zdraví neuškodily, když je v zimě dlouho po ulici nebo na ledě běhati nechají! Kdybyste, milí rodiče, věděli, jakého posilnění děti při mši sv. nabývají, přidržívali byste je k tomu se vši vážností a přísností.

Jiný prostředek k pobožnosti jsou sv. svátosti. Proto u nás aspoň třikrát za rok dítky školní k svatým svátostem přistupují. Právem, neboť i dítě již potřebuje častěji svátosti pokání, poněvadž opět a opět, ano denně hřeší, a potřebuje také milostného pokrmu ve sv. přijímání, poněvadž jím víru a nevinnost zachovati si může. Proto je to nerozumné, když rodiče dětem zbraňují přistupovati častěji k sv. svátostem. Jak jsou někteří rodiče úzkostliví, když mají děti jíti k sv. svátostem, ale o to se nestarají, když děti často divadlo a jiné zábavné místnosti navštěvují. Ubohých těch dítek lituji, které často nejlepší myslí, nejměkčím srdcem nadány jsou, k požívatosti, smyslnosti a náruživostem zaváděny bývají, ač by bylo tak snadno k ctnosti a pobožnosti je vésti. Zbožní rodiče se naopak radují, jestliže dítky jejich horoucně po milostech svátosti pokání a oltářní touží, protože v tom mají nejlepší rukojemství, že jsou nezkaženy a že i později po cestách pravých kráčetí budou. V tom je ještě podporovati a naváděti budou, by se denně samy přemáhaly, trpělivě rozličné nehody snášely, vše v dobrém úmyslu konaly a plny lásky Pána Ježíše a Pannu Marii následovaly.

Tak mají rodiče obě ruce plné práce, aby dítky v kázni boží cvičili. Jednou rukou mají zlému brániti, druhou dobré vštěpovati, a tak jim také platí slovo, které Bůh kdysi řekl Jeremiášovi (I. 19): »Ustanovil jsem tě, . . . abys vyplnil a zkazil, rozptýlil a rozmetal, a stavěl a štípil.« A když si tak počínají, mají míti ještě obě oči otevřeny, aby, když spí, nepřišel nepřítel a nenasil koukolu, aby cizí ruka všechny jejich námahy nezmařila tím, že by děti svedla. Obdržely na křtu sv. veliký poklad, nevinnost. Aby si ji zachovaly, mají rodiče stále bděti. Již nad nemluvnětem, na které také již nepřátelé číhají. Tu jsou zlí a zkažení kamarádi, u nichž slyší, vidí a učí se věcem, které pro ně špatné následky mají. Proto mají rodiče nad tím bděti, kde dítě prodlévá a s kým. Ale nejen na ulici a v cizích domech hrozí nebezpečí dětské nevinnosti; i doma, v blízkosti rodičů, může býti jed. Snad špatná chasa, nebo snad i sourozenci dráždí dítě k mnohým hříchům. A co lidská zloba nevykoná, vykonají snad ošklivé obrazy a špatné knihy. Proto bděte nad dětmi, následujte je, kam jdou, starajte se o jejich společníky, hry, rozmluvy a četbu! Budte sami opatrní ve svých řečech a skutcích! Jak může zůstatí dítě

nevinným, když v domě vidí špatné skutky a ošklivé řeči slyší, které snad i rodiče vedou?

Hrozná jest, co si mnozí rodiče v přítomnosti dětí dovolují a o jakých předmětech se před nimi mluví, které nejen pro jejich věk se nehodí, nýbrž o nichž ani z křesťanských úst nemá se mluvíti. Říkají, dítě tomu nerozumí. I rozumí tomu, a když tomu nerozumí, přemýšlí o tom, jest zvědavé, hledá tak dlouho, až jed nemravnosti našlo. Mnoho dětí se takto zkazilo a upadlo v neřesti, o nichž rodiče ani zdání neměli, za které však jsou zodpovědní, poněvadž nad nimi bděti měli. Tato bdělost rozšiřuje se však i dále, i na léta mladosti, ano i když dítě otcovský dům opustilo a v cizině v učení nebo ve službě prodlévá. Věkem přibývá i nebezpečí, do nichž je může uvést mladická nezkušenost, smyslná láska a špatná společnost. Tu je svatou povinností rodičů zabrániti známostem, které jim mohou býti na škodu. Když nemohou rodiče děti jinak zaopatřiti nežli tím, že jim dlouholeté známosti trpí a což horšího jest, sami je v nemravné známosti uvádějí, aby potom druhá strana nucena byla sňatek uzavřítí, je to velmi smutný úkaz, který dobrého ovoce nepřinese.

Běda takovým rodičům! Ukázal jsem vám, jak máte děti své nábožensky a mravně vychovávatí. Opak nechci vám líčiti, jak se ve skutečném životě jeví, neboť kdo chce viděti, má jej před očima. Jen ještě vám pravím: Rodiče! Vaše vlastní věčná blaženost závisí od blaženosti vašich dětí. Nemůžete dojítí spasení, jestliže vaší vinou děti věčně zahynou. Dříve jsem vám připomněl zodpovědnost, která vám hrozí, když o jejich tělo byste se nestarali a jejich majetek promarnili. Tisíckrát větší cenu má jejich duše. Jaká zodpovědnost teprve vám hrozí, když duše dětí vaší vinou by zahynuly. Nemohli byste míti pokoje na onom světě. Tělo vaše práchnivělo by v hrobě, ale na duši vaší lpí hříchy dítek a jejich dítek. Jaká hrůza, kdybyste viděli, jak vás do věčné záhuby následují, jak hrozná shledání, kdybyste měli slyšeti kletby svých dětí. Chcete-li se těmito kletbám vyhnouti, vychovávejte dítky své v kázni a trestání Páně. Amen.

Neděle XIII. po sv. Duchu.

Prostředky výchovy.

»Jeden z nich navrátil se, velikým hlasem velebě Boha, a padl na tvář před nohy jeho, díky čině.«

(Luk. 17, 15. 16.)

Jeden z deseti malomocných, když uzřel, že jest očištěn, navrátil se, velikým hlasem velebě Boha, a padl na tvář před P. Ježíšem, díky čině. Ukázal se vděčným vůči němu.

Podobně ukáží se vděčnými vůči rodičům dítky, jestliže byly řádně vychovány. Jsou jim vděčnými po celý život, zvláště

v jejich stáří, ano i když v chladný hrob zašli, ještě s vděčností na ně v modlitbách vzpomínají. Jestliže však si rodičové tuto vděčnost zajistiti chtějí, třeba, aby u výchově řádných prostředků užívali. Když jsme po tři neděle mluvili o tělesné, duševní a náboženské výchově, chceme dnes o těchto prostředcích výchovy uvažovati.

Prostředky řádné výchovy jsou hlavně tři:

I. Dobrý příklad.

II. Horlivá modlitba.

III. Moudré trestání.

P o j e d n á n í.

I.

Prorok Ezechiel viděl kdysi u řeky Chobar vůz, který táhly čtyři živé bytosti. Jak tyto bytosti šly, šla také kola vozu. »Když šly,« vypravuje prorok, »šla spolu, když stály, stála kola také, a když se pozdvihly, pozdvihla se také kola a následovala je.« Tímto vozem můžeme rozuměti členy rodiny. Bytosti, které vůz táhnou, jsou rodiče, kola pak jsou děti. Jako se kola v pohybu řídí dle bytostí, které vůz táhnou, tak se řídí děti dle rodičův a následují příkladu který jim rodiče dávají. Dobrý příklad je tedy prvním prostředkem řádné výchovy.

Jak známo, vyvíjí se v dětech záhy pud napodobovati, co vidí. Hledí vše napodobiti, co pozorují u jiných, zvláště u dospělých a najmě u rodičův. Skoro všechny hry jejich spočívají v pokusech napodobiti řeč, chování, skutky jiných. Jestliže rodiče dávají dětem dobrý příklad slovem a skutkem, mohou je právě pro tento napodobovací pud velmi snadno a nepozorovaně pro ctnost získati. Není tu třeba širokých výkladů, napomenutí, důkladného poučení, důrazného vybízení, nýbrž mocněji než vše to působí dobrý příklad. Známé přísloví dí: »Slova hýbají, příklady táhnou.« Jestliže důtklivá slova, spasitelná poučení jen skrovně na vůli působí, jen přechodné dojmy a vratká předsevzetí způsobují, působí příklad neodolatelnou mocí, táhne vši silou za sebou a vzbuzuje oheň nadšení. Proto záleží první a nejpůsobivější prostředek řádné výchovy v tom, aby děti ani na otci ani na matce, jak dí sv. Jeronym, nepozorovaly nic, co by bez hřichu napodobiti nemohly, aby rodiče sami žili čistě, počestně a poctivě, aby byli plni horlivosti pro spásu duše své a plni lásky k bližnímu, aby sami věrně a svědomitě zachovávali boží a církevní přikázání, rádi a často nábožně se modlili, pilně služby boží navštěvovali, častěji sv. svátosti přijímali, almužnu dávali a jiné dobré skutky konali. To budou pak také děti napodobovati, protože, jak dí sv. Augustin, mluví řečí a konají skutky těch, mezi nimiž se narodily a byly vychovány.

To dosvědčuje život svatých a světic božích, nebot pravidelně vypravuje, že i rodiče jejich žili svatý život a záhy je ke ctnosti vybízeli. Tak se stávalo, že často celé rodiny svatými byly. Tak žili v Caesarei v Kappadocii zbožní manželé Basil a Emmelia. Měli deset dětí, z nichž jedno brzy zemřelo. Tito křesťanští man-

želé všemožně se přičiňovali, aby dětičky sobě svěšené velmi zbožně vychovali, a dožili se také radosti, že viděli, jak jejich horlivost a námaha dobrým výsledkem korunována byla; neboť nejstarší dcera zemřela jako panna Bohu zaslíbená v pověsti svatosti, tři synové stali se biskupy a sloutnými církevními otci, a potomstvo ctí je jako světce, totiž Basila Caesarejského, Řehoře, biskupa v Nysse, a Petra, biskupa v Sebastě. Vizte, jak působil příklad rodičův! Sv. Alfons z Lig. dí: »Rodiče jsou povinni dětem dobrý příklad dávatí. Děti malé jsou opicím v tom podobné, že vše, co spatřují, také činívají, s tím toliko rozdílem, že raději napodobují příklad zlý, k čemuž se naše přirozenost sama sebou kloní, nežli příklad dobrý, proti němuž se vzpírá.« A sv. Cyprian praví: »Skutky mají také svou řeč, a skutky jsou ještě výmluvnější nežli sama ústa; proto vaše děti vždy více budou dbáti toho, co činíte, nežli toho, co jim pravíte.« Právem proto děl zbožný biskup Sailer: »Dobrý příklad rodičů jest nejlepší katechismus dítek a nejkrásnější zrcadlo v domě.« Zajisté, jestliže mají děti toto zrcadlo vždy před očima, budou pracovati na ozdobě duše své, budou hleděti denně ji zušlechťovati a zdokonalovati; a když se z tohoto katechismu učí, dovědí se nejen co mají činiti, nýbrž také, jak to činiti. Dobrým příkladem nepravíš jen dětem: dělejte to, nýbrž hned jim to ukazujš.

Co platí o dobrém příkladu, platí přirozeně též o špatném příkladu, jen s tím rozdílem, že jest špatný příklad ještě působivější pro přirozenou náklonnost, kterou beztoho již dítě ke zlému má, jak jsme slyšeli již z úst sv. Alfonse. Jak mnoho mohou špatní rodičové v jednom dni zkaziti! Když nejen lehkomyšlné osoby v domě a ve službě trpí a jejich pohoršlivým rozmluvám nebrání, nýbrž sami ještě také podobně si vedou, nejspínavější řeči mluví, při každé příležitosti klejí, příkázání nedbají, úcty před Bohem a posvátnými věcmi nemají, neděle a svátky znesvěcují služebnou prací a zanedbáváním služeb božích: co se tu dá od dětí očekávati, jak mohou vychovány býti bohabojně, svědomitě, čistě a pobožně? Vědí tací rodiče, co dělají? Počínají si hůře nežli onen padouch, který kdysi vznešenému pánu život chtěl odníti. Jaký nástroj vzal si k vraždě? Snad jedovatý prášek či dýku či meč? Nikoli, udělal si jedovatou pochodeň a šel s ní v noci před pánem, aby mu svítil na cestě k domovu. Pán vdechoval do sebe jed a sotva přišel domů, klesl mrtvý k zemi. Takovou jedovatou pochodeň nosí před dětmi rodiče, jestliže jim dávají špatný příklad. Děti vdechují jed špatného příkladu do sebe a ztrácejí nikoli časný život, který jim rodiče dali, nýbrž život věčný, pro který byly určeny. Tací rodiče jsou nestvůry, pro něž Pán Ježíš kdysi řekl hrozné slovo: »Kdo by pak pohoršil jedno z maličkých těchto, již ve mne věří, lépe by jemu bylo, aby zavěšen byl žernov osličí na hrdlo jeho a on pohřben byl do hlubokosti mořské.« (Mat. 18, 6.) Co Spasitel k nim řekne, až je bude souditi, jaký soud nad nimi pronese, když této hrozby nedbali? Proto, rodiče, vynasazte se, prosím vás za to k vůli Pánu

Ježíši a k vůli vašim dětem, vynasnažte se dávat jim dobrý příklad, aby také dle něho živý byly.

II.

Ale s dobrým příkladem spojujte také modlitbu! Modlitba jest k řádné výchově dítek nevyhnutelně potřebná. Řádní rodiče modlí se za dítě ještě dřívě, než se narodilo. Již jsem v řeči o tělesné výchově naznačil, kolika nebezpečím vydáno jest dítě již v lůně matčině, a pod tím může trpěti nejen jeho tělo, nýbrž ještě více duše. Proto se rodiče modlí, by dítě se narodilo se zdravými údy a dobrou myslí a aby se aspoň svátosti křtu dozdralo. A když je tato modlitba vyslyšena, obětují je hned po porodu a opět denně Bohu, jak to učinila matka Samuelova. Krásný příklad v té příčině dala matka sv. Bernarda, která každodenně dítky své před porodem a ještě více po něm Rodičce boží obětovala. Všech šest synů a dcera vstoupili později do řeholí. Když se pět starších synů s otcem loučilo — matka byla již zemřela — viděli nejmladšího bratra Nivarda s jinými dětmi před hradem si hráti. Guido, nejstarší, pravil k bratru, sotva šestiletému: »Malý bratře Nivarde, vidíš tento hrad a okolí? Vše to bude jednou tobě jedinému náležeti.« »Jak,« odvětil hoch, »berete si nebe a mně chcete zemi nechati? To není dobře rozděleno.« A následoval také bratří do kláštera. Odkud měl asi tento hoch takové nebeské náhledy? Neptejte se dlouho, bylo to ovoce modlitby matčiny.

Následujte tuto matku, a zajistíte si tak pomoc boží při tak obtížném úřadě vychovatelském. Bůh vám při této namáhavé a umělecké práci světlo a moudrost propůjčí, byste dítky řádně vedli a udrželi na cestě nevinnosti.

Vřelé modlitby jest zvláště třeba, když děti dorůstají a v mladický věk vstupují. Přese všechnu péči a starostlivost, přes veškeré poučování a váš dobrý příklad mohou snadno bez modlitby svedeny a pokaženy býti. Berte útočiště k Panně Marii a k andělům strážným, aby nad nimi s dvojnásobnou horlivostí bděli i tam, kam oko vaše nestačí a kde ucho vaše neslyší, co se dítěti vašemu našeptává pochlebnými a zlými ústy. Pamětihodné jest, co vypravuje Písmo sv. o zbožném Jobovi. Když synové a dcery o narozeninách se veselili při hostinách, modlil se za ně. Ráno vstal a přinesl tolik zápalných obětí, kolik dětí měl; neboť Job si myslil: Snad děti moje hřešily a v srdci Boha urazily. Hleděl tedy modlitbou zabrániti i hříchům, kterých nemohl viděti a proto jim zabrániti, poněvadž se v srdci, potají staly. Matka jedna vychovala sedm synů a dvě dcery. Když dítky vesele dováděly a plny mladické veselosti skákaly a zpívaly, poklekla ve vedlejších pokojích a modlila se tam za ně růženec. Za to však se jí také výchova tolika dětí zdařila. Kdyby rodiče více se modlili a zejména větší důvěru měli v působnost mše sv., kdyby se více růžencem než strojením zabývali, kdyby více společně v rodině se modlili, snadno by jim bylo udržeti děti nevinné. Ale rodiče

modlí se příliš málo, proto tak málo u dětí zможou, když se dostaly na scestí.

Tu je modlitba často jediným záchranným prostředkem. Myslete při tom na sv. Augustina. Zdaž neměl onen biskup pravdu, když řekl matce jeho: »Buď potěšena! Syn, za kterého jsi tolik slz před Bohem prolila, nemůže zahynouti.« Také nezahynul, stal se zářícím světlem v církvi sv. a později přiznal se sám matce: »Mním, že modlitbě tvé děkuji, že mi Bůh dal jinou mysl.« — Jedna matka měla dceru, která si velice ve lži a mlsání zalibovala. Napomenutí, tresty, vše bylo marné. Když zase jednou dcera velice lhala, vzala matka útočiště k modlitbě. Šla do vedlejšího pokoje a vřele se před křížem modlila. V tom vstoupí dcera do pokoje, vidí a ví, komu tato modlitba a slzy platí, a od toho okamžiku se obrátila. Prosila matku upřímně za odpuštění, slíbila polepšení a dostala slovu. Stala se zbožnou jeptiškou a výbornou učitelkou.

K faráři přišel úředník se synem a prosil ho, aby ho vzal do své kázně a vyučování. Musím vyznati, děl, že je můj syn nenapravitelný. Napomínal jsem ho, bil jsem ho, nechal jsem ho o hladu, ale zůstal ničemou. Farář se ho ptal, zdali neužil jiných prostředků mimo bití a hlad. Nechal jsem kluka také mrznouti, odvětil otec. Na další otázky udal ještě jiné domácí prostředky podobného druhu. Konečně se ptal farář, zdali se pilně modlil za syna a s ním. Když odpověděl záporně, řekl mu farář, že se potom nemůže diviti, že byla marná všechna námaha, kterou věnoval kůži synově. Zanedbal právě dáti kůži teprve život. Farář pokusil se svými prostředky o nápravu nezvedence, a stal se z něho fádny člověk. Podobně můžete i vy nezvedené a nezdárné dítky brzy na lepší cesty přivést, když budete přáteli modlitby. Pak budete i třetího prostředku fádny výchovy používati a ten jest moudré trestání.

III.

Jsou za našich dob umělci ve výchování, kteří chtějí každý, zvláště tělesný trest dítěte odstraniti, že tím trpí lidská důstojnost. Mám všechnu úctu před lidskou důstojností; ale tato má sídlo v duši a nikoli ve vzdorovitém a divokém těle. Tu často dobrá slova a napomenutí málo spomohou. Těch užival i Heli. Napomínal také syny své. Ale co prospělo poučování otcovo? »Neposlouchali hlasu otcova,« dí Písmo sv. (1. Král. 2.) A tak si počínají také děti těch, kteří o trestání nechtějí věděti. Slouží tím zpupným vrtchům svých dětí, poslěze sténají pod jejich vzdorem a červenají se při jejich haubě. »Hoch, jemuž se jeho vůle ponechává, přináší hanbu matce,« dí Písmo sv. To by měly uvážiti zvláště matky, které do svých dětí tak jsou zamilovány, že je dvojité bolí každá rána, která dítě stihne. Tím více je bude jednou boleti vzdor a hanba nezvedeného dítěte. Ale i dítě má z toho velikou škodu, poněvadž netrestáním jeho vášně, náruživosti a zlovyky rostou a v propast záhuby ženou, tak že má mudrc pravdu,

když praví: »Kdo šetří metly, nenávidí syna svého, a kdo miluje, včas jej tresce.« (Přisl. 13, 24.) Nesmíme chtít moudřejšími být než Bůh, který jest zajisté nejlepším a nejmoudřejším vychovatelem, a který břízu nenechává nadarmo růsti, nýbrž výslovně poroučí: »Neodnímej od pacholete kázně! Nebo budeš-li je mrskati metlou, neumře. Ty je metlou mrskati budeš: a život jeho z pekla vysvobodíš.« (Přisl. 23, 13. a 14.) Dítě, které není trestáno, podobá se poli, po němž nejde ani pluh ani brány. Tu se hemží bejlí. Proto bývalo krásným zvykem, že v každém domě byla metla mezi rukama Ukřižovaného. Tu je také pravé místo pro ni, neboť tím se dětem naznačuje, že rodiče trestají ve jménu Páně, a rodiče se tím napomínají, aby trestali jen ke cti a chvále boží. Velmi často postačilo ukázati jen na metlu, aby děti pohledem na ni a na kříž k poslušnosti a k pořádku se přivedly; ale když to nepomohlo, byla metla také sejmuta, a dítě jí potrestáno. To jest a bylo nejen právo, nýbrž i povinnost rodičů, která byla sv. Pavlu tak jasná, že řekl: »Který jest syn, jehož by netrestal otec?« (K Žid. 12., 7.)

Ale toto trestání má být moudré, a moudré jest, když jest odůvodněno, spravedливо, přiměřeno a s vážností vykonáváno. Trest nemá být denním chlebem, nýbrž lékem. Ale léku užíváme jen, když jest ho třeba. Rodiče tedy nemají stále a při každé příležitosti trestati, nýbrž jen když mají k tomu důvod, příčinu, když se dítě dopustilo větší viny. Takové chyby jsou neuctivé chování v kostele, nemilosrdné a hrubé chování k lidem a zvířatům, lež a krádež, svéhlavost, hněvivost, nemravnost. Ale když v trestání neznají míry, vstřípí jim, jak sv. Jan Zlatoústý dí, mnohem nebezpečnější chyby než jsou ty, které vykořeniti chtějí; neboť tak dítě bojačné přehnanými výčitkami a tresty jako hojným deštěm takofka se udusí, a jeho beztoho již bojačná duše svádí se k skleslosti a zoufalosti. Tak zmužilý syn, kterého rodiče pro každou maličkost bez přestání hubují a přílišně trestají, jen ke vzdoru, k urputnosti a k opovrhování se dráždí. Je-li však trestání odůvodněno, má se také uděliti spravedlivě tak, jak toho zasluhuje.

Rodiče nemají méně ani více trestati, než jak toho spravedlnost vyžaduje. Právě dítě má jemný cit pro spravedlnost, a proto se brzy vyzná, trestají-li je rodiče v dobré nebo špatné náladě. Jestliže se mu něco snadno promine, když jsou rodiče v dobré náladě, nebo jestliže část trestu si vyžebalo nebo pochlebováním vynutilo, brzy se vysměje slabosti rodičů; trestají-li je přílišně, bude proti rodičům rozhořčeno. V obou případech mine se trest svým účinkem. Proto trestejte jen spravedlivě a ukazujte i tím spravedlnost, že trestáte vždy, když jste trestem pohrozili.

Trest však má být také přiměřený, má odpovídati tělesnému a duševnímu blahu dítěte. Zajisté není přiměřené, když rodiče trestají vším, co jim do ruky přijde, nebo tak, že by dítě mohlo být zmrzačeno. Rodiče nemají práva z dětí udělati mrzáky. Písmo svaté doporučí zvláště metlu. I postu se má jen opatrně užívati,

neboť zdraví a vývoj dítěte mohl by tím škodu bráti, rovněž nemá se užívatí trestů, které citlivost dětí příliš otupují. Zkrátka trest má přinášeti jako lék ozdravení, proto má býti nejen pokáním, nýbrž i záchranným prostředkem proti opětným chybám, pak je trest přiměřený.

A přiměřený trest se má také vážně, klidně udělati. Především mají rodiče dbáti, aby netrestali ve hněvu. Jak snadno se tu přestřelí! A pak, co prospěje trest udělený ve hněvu? Dítě vidí otce, matku, kteří mu chybu předhazují, samy chybovati a hřešiti, což jest možná větší hřích než ten, pro který dítě trestají. To zvláště platí, když rodiče ve hněvu dětem nadávají, hrozně jim vyhrožují a snad i proklínají. Jak tu stojí v opovržení v očích dětek! Zcela opačného výsledku by byli dosáhli, kdyby se byli mírnili, kdyby byli nejprve vážně a důtklivě chybu mu ukázali, kdyby je o vině a zaslouženém trestu přesvědčili a vážně trest udělili. To by udělalo na dítě hluboký dojem a na dlouhý čas před touto chybou je odstrašilo.

Proto, rodiče, nepřeháňte se v trestání, a když vidíte, že jste rozčileni, sečkejte, až jste se uklidnili. Pěkný příklad k následování dal v této příčině Albert, manžel královny anglické Viktorie. Šestiletý princ Walesský, pozdější král Edvard VII., nechtěl se jednou učiti. Když ho guvernánka napomínala, řekl: Nechci se učiti. Když ho chtěla postaviti do kouta, vzdoroval a řekl: Nebudu tam státi, jsem princem Walesským. Zároveň rozbil okno. Když po třetí ho napomínala, odvětil opět: Nebudu, a rozbil druhé okno. Zavolala otce a vypravovala mu vše, ten synu poručil posaditi se na židličku a čekati, až přijde. Netrvalo dlouho, otec přišel s biblí v ruce, z níž svéhlavému synu přečetl slova sv. Pavla: „Pravím, dokud dědic je dítětem, není mezi ním a (otrokem) služebníkem rozdílu, ačkoli jest pánem všech statků, nýbrž jest pod mocí poručníků a ošetřovatelů až do času otcem ustanoveného.“ Pokračoval: Jest pravda, jsi princem Walesským, a když se slušně budeš chovati, budeš vznešeným pánem, můžeš se po smrti matky své státi králem anglickým. Ale nyní jsi ještě malý hoch, který musí svých představených a ošetřovatelů poslouchati. Nad to musím tě ještě jiným slovům naučiti, která pronesl moudrý Šalomoun: „Kdo metly šetří, nenávidí syna svého, a kdo jej miluje, včas jej tresce.“ Potom vzal otec metlu a potrestal jí budoucího krále citelně a postavil ho do kouta s nařízením, že tam má zůstati, dokud mu vychovatelka nedovolí odtud odejti. To bylo rozumné trestání, neboť bylo odůvodněno, spravedливо, přiměřeno a vážně uděleno. Podobně si máte i vy počínati, a budete míti užitek z takového trestání.

K tomu ještě dobrý příklad a modlitba, a pak sotva se stane, aby děti vaše se nevydařily a nestaly se hodnými a zbožnými lidmi. A aby se jimi staly, jest mé nejvšelejší přání. Zdaž se také vyplní? Nevím, ale doufám to u těch rodičů, kteří tyto úvahy pozorně poslouchají a dle nich se řídití budou. Kolik rodičů je neslyšelo! Budou pokračovati ve špatné výchově dětí. Než

to jest jejich vina, pro niž je lituji. Konal jsem svou povinnost, a pravím s Pánem a Mistrem naším: »Kdo má uši k slyšení slyš!« Amen.

Neděle XII. po sv. Duchu.

»Samaritán pak jeden cestou se bera, přišel k němu, a uztev jej milosrdenstvím hnut jest.« (Luk. 10, 33.)

Vznešené a hojné ovoce přineslo podobenství Ježíšovo o milosrdném Samaritánovi povždy v církvi Kristově. Bůh jest neskončeně milosrdný k člověčenstvu; vykoupil lidi od kletby dědičného hříchu v krvi svého jednorozeného Syna; než vina dědičná zanechala po sobě hrozné následky jako nevědomost, slabost vůle, námahy, bolesti, soužení, nemoci a smrt, jež zůstaly. Úkolem a velikým povoláním pokolení lidského nyní jest, aby co možná tyto následky hříchu zmírnilo a odstranilo skrze milosrdenství. Nikdo úkolu toho tak neplnil jako Ježíš Kristus sám a církev katolická, jejížto zakladatel Ježíš Kristus tak vznešené pravdě svět učil. Pokud svět státi bude, bude mezi lidmi na zemi domovem zlý osud a n_šťestí, a nedá se lehkomyšlnost a hřích vypuditi. Proto též do konce světa bude míti křesťanské milosrdenství vznešený úkol mírniti hoře a sušiti slzy.

Učíme tudíž dnes, když nám podobenství o milosrdném Samaritánu k tomu příležitost dává, milosrdenství předmětem svého rozjímání.

P o j e d n á n í.

V evangeliu stále a zas a zase vrací se myšlenka, že milosrdenství boží jest pramenem a podstatou naší spásy a vykoupení »O felix culpa, quae talem ac tantum meruit habere Salvatorem — blahoslavená vina, která zasloužila, aby se jí dostalo takového a tak velikého Vykupitele,« p_je církev na Bílou sobotu. Nekonečnost, všemohoucnost, vševědoucnost, lásku, spravedlnost svou byl by mohl Bůh zjeviti, stvořiv nerozumné tvory v přírodě, stvořiv pouhé duchy; ale ke zjevení milosrdenství, slitovné lásky náleží člověk slabý, chybný, pokání a obrácení potřebující. Právě v lidstvu kleslém, nevěrném zbudoval si Hospodin pomník neko-nečného milosrdenství. Proto jest Kristus, Vykupitel světa, vtěle-ným milosrdenstvím božím.

Milosrdný vykonává nejsvětější právo boží, královské právo odpouštětí. Známo jest, že právě králům, mocnářům pozemským jest vyhrazeno právo udělovati milost; není to něco nahodilého; naopak je to výrazem citu, že nejvyšší důstojností královou, jeho nejkrásnějším odleskem božské velebnosti jest právo dáti milost, vykonávati milosrdenství. Proto též Ježíš Kristus, Syn boží, v nej-velebnějším okamžiku svého pozemského života vykonával právo toto, milosrdenství, an se modlil: »Otče, odpusť jim, neboť ne-

vědí, co činí.« (Luk. 23, 34.) Královská důstojnost pokolení lidského nenalézá v ničem tak krásného výrazu jako v milosrdenství a slitování. Jak mnohý smrtelník nemůže leč vzdychaje v potu tváře si dobývat chleba vezdejšího; avšak královské právo, nejvznešenější, jež člověk od Boha obdržel, právo odpouštění mu nikdo odníti nemůže.« (A. Heinen.)

A jako se to má s dílem vykupitelským lidstva a milosrdenstvím božím, tak se to má i se životem jednotlivce, jenž často nápadné stopy milosrdenství božího prozrazuje. Jak často zasahuje nejvyšší milosrdný Bůh, o němž moudrý Šalomoun dí, že »srdce lidská řídí jako vody potoka« (Přísł. 21, 1) do osudů lidských. U každého lůžka umírajícího odhaluje se milosrdenství boží.

Než milosrdenství božímu má se v milosrdenství lidí dostati jakéhos odstínu, konečného odrazu a podobenství. »Buďte milosrdni, jakož i váš Otec milosrdný jest.« (Luk 6, 36) Člověk jsa členem lidské společnosti nežije jen pro sebe, nýbrž i pro společnost lidskou, obětuje a podává vlahy a mohutnosti své i sebe ve prospěch pokolení lidského a zdokonalení jeho; toť nejvznešenější obět, toť ideál křesťanské lásky. Tak jednotlivec koná svou povinnost proti spolubližním a člověčenstvu a dělá si je dlužníkem.

Ó jak tajuplná je tu a obdivuhodná moc milosrdenství. Čím by bylo v náručí rodičů nemluvnátko, kdyby milosrdenství nedodávalo srdci matčinu lásky k tichým, obdivuhodným obětem, kdyby milosrdenství neučilo otce odříkání a těžkým bojům. Milosrdenství jest vznešeným zřídlem kněžství v církvi Kristově. Vykonávati milosrdenství na hříšnicích, na nevědomých, na nemocných a umírajících, toť zdroj, z něhož jeho životní síla se prýští. Milosrdenství dodává síly a útěchy křesťanskému učitel v jeho povolání. Onoť ho poučuje, že je to jedno z nejušlechtlejších povolání, býti nedospělým dětem, jinochům a pannám vůdcem a pomocníkem, aby společnosti lidské užitečnými údy jednou se stali. Milosrdenství dodává odvahy a vytrvalosti v povolání horlivému lékaři, když spěchá k lůžku chorých a neduživých, aby pohrdal trampotami, nebezpečím i smrtí, když ho povinnost volá.

A jak září teprv křesťanské milosrdenství ve skutečích milosrdenství, v udělování almužny. Projděme život všech svatých a z těch tisíců a millionů nenalezneme ani jediného, jenž by nebyl konal skutků milosrdenství, anebo aby chom slov Písma užívali, jenž by nebyl ze srdce rád »lámal chléb chudině«. V naší době tak nenáviděné a pronásledované kláštery v dobách nevolnictví lámaly zástupům chudých chléb. Za dob všeobecných strázní a béd, v dobách moru, hladu a války, jak zářila láska k bližnímu, jaké hrdinné skutky milosrdenství vykonala udílením almužny. Vždyť křesťanství samo sebou vlastně jest lámáním chleba, konáním skutků milosrdenství, protože vyšlo z nevystihlého milosrdenství božího. My dnes tolik chladni u víře sotva dovedeme pochopiti slova sv. Lukáše ze Skutků apoštolských:

»Věřící byli jedno srdce a jedna mysl; aniž kdo něco z toho co měl, pravil býti svým, ale všechny věci jim byly společné. Aniž pak byl mezi nimi kdo nuzný.« (Skut. apošt. 4, 32. 34.) Moderní svět jako vše, co křesťanské jest, pronásleduje a nenávidí, tak vylučuje i úkol křesťanského milosrdenství lačné krmíti, žízlivé napájeti, nabé odívati, vzmužovati nuzného, smilovati se nad osifelým z moderní společnosti. Než proto nepozbude nikdy co svět světem bude, pokud strážně a soužení, hoře a žal mezi lidmi panovati budou, křesťanské milosrdenství své vznešené úlohy mírniti bídu lidskou a hoře a sušiti slze. Křesťanské milosrdenství nikdy nepozbude svého čestného místa v chatrči strádajícího starce, nikdy nebude zaplašeno od lůžka nemocných a umírajících; ono bude i na dále své perutě vznášeti nad těmi, kteří záhy podlehli bídě vezdejšího života, jimž tělesná vada již v kolébce vykázála dráhu nouze a strádání.

»Moderní přemrstěnci a protivníci Kristovi vytýkají křesťanství, že prý jest křesťanské milosrdenství zastaralé, křesťanské anděly milosrdenství z povolání vyhánějí ze sirotčinců, z nemocnic a chorobinců, a na místo nich, jež církev vychovala k hrdinným skutkům lásky k bližnímu a milosrdenství dosazují ošetřovatelky světské. Ó ti bláhoví a pošetilí! snad si myslí, že by se dalo slitování a láska k bližnímu zakoupiti penězi a naříditi z moci policejní.«

Pravé křesťanské milosrdenství však nezná nepřátel ani odpůrců, ani mezí, »láska je trpělivá . . . nevzpouzí se, všechno trpělivě snáší.« (I. kor. 13, 14.) Když fanatiky takové pohoršuje a dráždí již roucho a zevnějšek Milosrdných sester nebo bratří, musí církev zasvětili k službám takovým ony laické živly, v jichž srdcích plá ještě mocně křesťanské milosrdenství a láska k bližnímu. Jak skvělé a požehnané jsou v tomto oboru laické organisace v konferencích sv. Vincence a v třetím řádu. V našich velkoměstech žijí celé generace, jež se služebním křesťanstvím, s knězem vůbec do styku nepřijdou; štítí se ho, i jen roucho kněze by je popudilo k hněvu. A přece i oni jsou krví Kristovou vykoupeni, a zasluhují snad křesťanského milosrdenství spíše než ten, u jehož úmrtního lůžka jest ve dne v noci na stráž milosrdenství. Ó jak jest v naší době Samaritánů, milosrdenství laiků potřebí. I do děsných peleší neřestí, kde vládne alkohol a chlípnota, a kam knězi vstoupiti není radno, mohou oni služby milosrdenství přiněsti.

Milosrdenství! — Úpěnlivěji než výkřik bídy tělesné zaznívá světem výkřik bídy duchovní. Jaké úcty zasluhují nositelé křesťanského milosrdenství, křesťanské kultury a milosti k národům pohanským aťsi ku břehům Tichého oceánu, anebo do stepí střední Afriky anebo na břehy Konga, křesťanství missionáři. I divocí národové a kmenové černošští žijí po milosrdenství Ježíše Krista.

»Buďte milosrdní, jakož i váš Otec milosrdný jest,« napomíná nás Kristus Pán v kázání na hoře, a v podoběnství dnešním o milosrdném Samaritánovi volá k nám: »Jdi i ty a čiň podobně.«

A zas: »Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou.« Konejme tudíž rádi skutky milosrdenství, jež jest odleskem a výronem lásky boží, která všem lidem účast dává na statcích přirody, která vše účastny činí zářivého slunce milosti a vše milosrdně povolává k blaženosti věčné.

Dr. Antonín Ondroušek.

Neděle XIII. po sv. Duchu.

Nevděk se Bohu protiví.

»Zdaliž jich není deset očištěno? A kdež jest jich devět.« (Luk. 17, 17.)

Prokáže-li nám někdo dobrodiní, svatou jest naší povinností, bychom mu poděkovali. Co náleží lidem, to větší měrou patří též Bohu, jenž nás mnohým obšťastňuje dobrodiním, práci lidskou žehná, v díle nejtěžším člověku pomáhá a v mnohých okolnostech pomocnou ruku slabým tvorům pozemským poskytuje.

Bohu můžeme kdekoliv děkovati, za tou příčinou poklekáme co den a shromažďujeme se v chrámech ke službám božím.

Třeba Bůh nepotřebuje našich děků, třeba Spasitel zakazoval učedníkům rozhlášovati pověst o přečetných zázracích, třeba jest vzorem pokory, přece vyžaduje našich děků a modliteb. Když deset inalmocných bylo zázračně uzdraveno a vyléčeno z nemoci nejtěžších a téměř nevléčitelných, a pouze jeden padl na kolena a díky vzdával, táže se božský Vykupitel: »Zdaliž jich nebylo očištěno deset? A kde jest jich devět? Není nalezen, jenž by se navrátil a vzdal chválu Bohu?«

Tento nevděk za dobrodiní bolet Spasitele a bolí ho posud, když lidé dobré, jehož se nám od Boha denně dostává, splácejí zlým. Díky projevovati jest naší povinností a nevděk se Bohu protivuje, o čemž chceme dnes pojednati.

P o j e d n á n í.

Bohu nejlépe za prokázaná dobrodiní děkujeme modlitbou a plněním svaté vůle jeho. Mnozí lidé plní povinnost tu, než jiní se podobají oněm devíti uzdraveným, kteří nepoděkovali za zdraví, jehož se jim zázračným způsobem dostalo. Dopouštěli se nevděku, protivícího se Bohu, nevděku, který se staví oproti nejsvětějšímu povinností a to především proti povinné úctě.

a) V úctě máme lidi, kteří nám něco prospěšného a užitečného vykonali; čím více tedy musíme cítiti Boha, který tak mnohým nás obsypává dobrodiním!

Čtíme pak Boha, když uznáváme boží lásku, dobrotu, moudrost a otcovskou péči. K tomu nás stvořil, takový cíl nám určil a když tak činíme, projevujeme a ukazujeme Bohu vděčnost. Nevděčný člověk třeba sebe více od Boha obdržel dobrodiní, třeba dobře byl zaopatřen pro tento život, přece neuznává, že se

mu dobrodiní těch dostalo od Boha, dobrotu a lásku, moudrost a všechnu starost nevidí a uznati nechce. Nepoznává štědrého dobrodince nebeského.

Tím se nevděčník prohřešuje proti povinné úctě k Bohu, dopouští se nevděku a zneuznalým se stává i proti větším dobrodiním. Výstrahu buďtež vám malomocní dnešního evangelia! Co zakusili bolestí a protiventství v nemoci své! Na poušti ve skalách bylo jim bydlení, společnost se zdravými lidmi se jim zakazovala. A když nyní plného uzdravení a očištění došli, když toho neblahého stavu byli zbaveni nepadají na kolena před Ježíšem a neděkují nebes Pánu. Zneuznali dary, hřešili proti úctě k Bohu, provinili se v povinnosti své.

Podobně jedná nevděčný křesťan podnes. Nechtějme se podobati oněm devíti uzdraveným, ale ctěme Boha, prokazujeme nebes Pánu úctu náležitou a děkujeme za dobrodiní všelikerá! Ať se nemusí i nás Spasitel tázati, kde že jsme zůstali se svými modlitbami, se svými dobrými skutky, se svými povinnými díky.

b) Kdo obdržel dobrodiní, nemá jenom svého dobrodince ctíti, ale jest povinen též ho milovati, jemu svoji přfchylnost a dobrou vůli stále projevovati. Nevděčník však hřeší i proti povinné lásce. Kdy pak ukazujeme Bohu lásku za prokázaná dobrodiní? Tenkrát, když z těch darů a milostí máme radost a snažíme se i Bohu svému radost prokázati. Dobré dítě, obdrželi od rodičů dar, raduje se z toho, ale všemožně se též namáhá, by dobrým chováním, pilností a příčinlivostí rodičům radost působilo. I my křesťané Bohu činíme radost poslušností přikázání a kónání vůle Páně.

Nevděčník však přijímá všechny ty dary se srdcem ledovým, neděkuje za ně a nestará se, by Bohu radost nějakou způsobil. Myslí, že se tak musilo státi a všechno přičítá pouze svým silám a snahám. Nevděčník neužívá darů těch ku svému a svých bližních prospěchu.

Tím se prohřešuje proti Bohu jako onen vyvolený národ, kterému se od Hospodina v Egyptě, na poušti i v zemi zaslíbené tolik dobrodiní dostalo. A co národ ten? Splácel nevděkem, reptáním a nevěrou všechny dary ony. A proto Mojžíš, vůdce národa toho, kárá je a napomíná po veškeren čas vůdcovství svého i před smrtí svou: „Tím-li se odplacujete Hospodinu, lidé blázniví a nemoudří? On není Otcem tvým, kterýž vládne tebou a učinil a stvořil tebe?“ (V. Mojž. 32, 6.)

Nechtějme se podobati nevděčným Israelským, ale prokazujeme za všechno Bohu lásku a úctu náležitou. Nevděk se protivuje Bohu i lidem. Abychom se takového skutku nedopustili oproti Bohu, neosvědčujeme se nevděčnými už na světě lidem. Splácejme jim všechno dobré zase věcmi dobrými. Nemáme-li za zlé nikomu zle činiti, jakž bychom směli opláceti zlým dobré? „Žádnému nezůstávejte nic dlužni, než abyste se vespolek milovali; nebo kdož miluje bližního, zákon naplnil.“ (Řím. 13, 8.) Kdo miluje a vděčným jest k bližnímu, totéž i Bohu činiti bude.

Milujte bližní, v ničem jich zbytečně nezarmucujte a hoře jim nepůsobte, byste i Boha milovali. Nevděk zatvrzuje srdce lidská a Bůh nevděčným nedává darů a milostí. Více by se k lidem nakloňoval, mnohem více by nám dobrodiní prokazoval, kdybychom děkovali za všechno, co jsme z ruky Páně přijali.

I na světě by bylo mnohem více dobrodinců, mnohem více by se dostávalo darů lidem potřebným, kdyby tito byli za všechno vděční. Nevděk činí bližní zlými a necitelnými, nevděk zavírá ruku dobrodince, dveře boháčovy před chudásem a srdce lidská před potřebami spolubližních. Proto jest nevděk zlem velikým a ošklivou ranou lidské společnosti.

Pamatujme vždycky na povinnosti, jež máme k Bohu a lidem a za příkladem onoho malomocného a Spasitelem uzdraveného člověka díky nejvšejší vzdávejme Bohu i lidem, aby se nám nadále dostalo darů a milostí na světě, jednou pak věčné slávy v nebesích. Amen.

Alois Dostál.

Slavnost Nanebevzetí blah. Panny Marie.

»Maria nejlepší stránku vyvolila, kterážto nebude odňata od ní.«

(Luk. 10, 42)

Jako v minulých stoletích, tak nás vyzývá i dnes církev, abychom s plesáním srdce trojí triumf slavili, na něž nás tento den upomíná: »Blaženou smrt, podivuhodné nanebevzetí a slavné korunování matky vtěleného Slova.« »Plesejme v Hospodinu,« zpívá církev v dnešních hodinkách, »a oslavujme tento svátek ku počtě nejblahoslavenější Panny Marie, nad jejížto nanebevzetím v nebi se radují andělé a Syna božího jednohlasně velebí!«

P o j e d n á n í.

Po nanebevstoupení Vykupitelově, tak vypráví jedno ctihodné podání, žila Maria ještě po mnoho let v mladé církvi jako její opora a útěcha. Ráda naslouchala apoštolům, když oni evangelium hlásali, zmužilosti dodávala mučedníkům k hrdinné vytrvalosti, a podporovala věřící svou modlitbou a radou a příkladem andělského života. Pro Marii byla tato země jen místem vyhnanství, od té doby co Ježíš, Syn její a Bůh zároveň, tutéž opustil. Koli-krát ubírala se cestou na horu Kalvarii, prolévajíc slze a vzpomínajíc utrpení svého Syna. Maria žila jen pro Ježíše a v Ježíši; a každého roku stávala se její láska palčivější a propukala v horoucích výronech lásky, jež na křídlech serafů k nebesům se vznášely. Máme se ještě ptáti, jaká moc duši její z těla vyrvala? Podobně jako kadidlo, jež s líbeznou vůní do oblaků vstupuje, povznesla se její neposkvrněná duše do nebes, jež líbezností naplnila. Smrt její byla dílem lásky, nebo láska sama mohla koncem života lásky býti. »Buďte nesměla nejblahoslavenější Panna vůbec zemřítí,« dí sv. Ildefons, »anebo musila zemřítí z lásky.«

Pro Marii zůstala muka smrti ušetřena; ale to nebylo dosti pro její důstojenství. Živý stánek božství, nesměla její tělesná schránka hnilobě hrobu propadnouti. »Jak,« volá sv. Jan Damasceňský, »ona, jež naplněna byla Duchem svatým, ona, jež v záři panenství Syna božského počala a světu porodila, ona, jež se Hospodinu úplně zasvětila, měla býti ostnem smrti zachváčena; červi hrobu měli obklíčiti svatou archu, jež původce života přechovávala?«

Tato jsou též slova sv. Augustina, Jeronyma, Epifania; je to názor katolické církve východní i západní. Proto prozpěvuje církev v hodinkách církevních: Maria vzata jest do nebe. Zástupy andělů plesají a prozpěvují radostí Alleluja!

Nezmiňujeme se zde o okolnostech, za jakých zbožné podání poslední okamžiky Matky boží a uložení jejích tělesných pozůstatků líčí. Zmíníme se jen o tom též, že třetího dne osiřelí ctitelé její ještě jednou se zármutkem hrob její otevřeli a jen roucha našli, do nichž svaté tělo zavinuli. Následujme spíše očima víry nejblahoslavenější Pannu při jejím slavnostním vjezdu do nebeského Jerusalema.

Než jak dovedou pozemská slova radosti nebeské otčiny líčiti? Vznesená panna, místo vyhnanství, zemi opouštějíc vstoupila z pouště, překypující rozkoší, na svého milého opřena. Andělé omámeni září její krásy, prozpěvují: Kdo je ta, jež jako vystupující ranní červánky vstoupuje; krásná jako měsíc, vyvolená jako slunce. A Maria vzesťupovala vždy výš a výše! »Otevřte se věčné brány; kněžata pozvedněte svoje brány, aby vjezd slavila Královna slávy.« Se všech stran pozvedá se jásání. Patriarchové pozdravují při pohledu na ni hvězdu Jakubovu, ratolest, jež vzešla z Israele, David, Abraham, Isaiáš a prorokové poznávají pannu, z níž Emanuel vyšel. Archandělové ji velebí, síly a mocnosti, kněžatstva, panstva jájají, trůnové oslavují její velebnost, cherubíni a serafíni zvěstují její chválu. Celý nebeský dvůr velebí o závod novou Judith: »Ty jsi slávou Jerusalema, ty jsi okrasou Israele, ctí svého národa. Ty jsi hrdinně bojovala a ruka Páně tě podporovala.« Řeč lidská jest malomocna, aby toto divadlo popsala; můžeme se svatým Bernardem zvolati: »Kdo dobu Ježíše Krista a nanebevzetí jeho Matky přeblahoslavené vylíčí?«

Vždy více se blíží vznesená Panna ke trůnu věčného Boha. S nevýslovnou láskou přijímá a pozdravuje ji nejsvětější Trojice; ji, jež přemilovanou dcerou jest Otce, matkou vtěleného Syna, neposkvrněnou nevěstou Ducha svatého. Trůn její jest připraven vedle trůnu jejího Syna; zářící diadem zdobí její vznesené čelo; Maria jest korunována na královnu nebes i země; královnu nyní a po všechny časy a na věky věkův.

»Tento jest přeslavný den, jehož záte veškery svátky svatých zatemňuje. Dnes podává celý vesmír svědeckví o přeslavném odchodu vznesené Panny, jásejme s ní a opěvujme její slávu.« (Sv. Augustin.) Těmito slovy vyzýval už ve IV. století veliký biskup z Hippo-Regia sv. Augustin své věřící, aby plesali rozjímající ve-

likost a vznešenost nejsvětější Panny. Pročež i já dnes volám: »Dítka převznešené Panny, plesejte nad slávou své matky.« Pomněte však též, že i vám podobná oslava připravena jest, když vy jako ona pomíjejícími věcmi povrhnete a se k věčným dobrům obrátíte. Maria jest dnes korunována, nikoliv pro své neposkvrněné početí, nikoliv pro svou božskou mateřskou důstojnost, nikoliv pro své nesčíslné přednosti — korunována jest pro svou pokoru, čistotu, pro své věrné spolupůsobení s božskou milostí; samé ctnosti, jež na ní obdivujeme od narození na zemi až do zrození jejího pro nebe.

Cesta, po níž ona kráčela, je táž cesta, kterou Hospodin též nám určil, abychom téhož cíle dosáhli. Zákon, který ji tak vysoko povznesl, jest pro všechny lidi dán. Každý sklízí na onom světě, co na tomto světě rozséval. Jak mocný popud pro nás. Nejnepatrnější obět, každý dobrý skutek jest semenem pro věčnost. Dodejme si tedy myslí! Pevně mějme upřené zraky na svůj předobraz; povrhujme statky tohoto světa; stonejme po pokladech nebeských a zdvojnásobněme denně s posvátným zápallem svoje snahy, abychom k trůnu své matky se dostali. A kdyby sem tam boj se nám těžkým zdál, uvažujme nebesa a řekněme se svatou velkodušností: Tato paní, povznešená a požehnaná mezi všemi paními, tato paní, kterou Bůh přesladkým jménem matky nazýval, tato paní, kterou veškerá pokolení blahoslavenou nazývají, — jest mou matkou. Co mohu od její vznešenosti očekávati? Čím blíže u trůnu svého Syna stojí, tím větší jest její moc pro moje prosby a potřeby. Odepře Ježíš Kristus něco své matce? Neobávejme se nikdy, že by mohla umdlévati. Nikoliv, nebesa neutlumují tohoto čistotného plamene, ona ho jen udržují a sesilují. Více než kdy jindy jest Maria naší matkou. — Na trůně své slávy se upamatovává, že matkou a útočištěm hříšníků jest, že naše viny její přímlyvy vyžadují: Země ji neztratila, neboť s nebes výšin pozírá Matka boží s mateřskou láskou na nás, vyhnané dítky Evy.

»Ó Maria,« volá dnešního dne církev. »Ty jsi povznesena nade vše kůry andělské; budiž naší přímlyvkyní, kteří jako opuštění sirotkové v tomto slzavém údolí jsme zůstali.«

Dr. Antonín Ondroušek.

Nanebevzetí Panny Marie.

Smrt Panny Marie a naše smrt.

»Který tě, Panno, na nebe vzal «
Tajemství sv. růžence.

Když se vrací v rodině výroční den úmrtí drahého zesnulého, není to vskutku den radosti, nýbrž bolesti a tichého žalu. Slavíme dnes také v rodině křesťanské církve výroční den úmrtí, den, kdy naše nebeská matička Panna Maria opustila tento svět. Než tento den není pro nás den smutku, nýbrž den veliké radosti, k čemuž nás církev sv. sama na počátku mše sv. vybízí a když

nás v posvátném růženci modliti se učí: »který tě, Panno, na nebe vzal«.

Proč pak slavíme výroční den úmrtí Panny Marie zcela jinak než výroční dny úmrtí jiných nám drahých lidí? Smrt Panny Marie byla také zcela jiná než smrt jiných lidí. Smrt tak mnohých lidí podobá se západu slunce po bouřlivém, deštivém dni, kde slunce opouští horizont, aby udělalo místo ještě hroznější noci. Při smrti Panny Marie naproti tomu bylo to, jako když na konci jasného, příjemného dne slunce všecku svou krásu a sílu v posledních paprscích sebírá a vždy krásněji září, až konečně v podivuhodně krásných večerních červánkách se ztrácí, které nám zároveň prorokují a zajišťují krásný následující den. Tak byla smrt Panny Marie takofka večerními červánky jejího krásného a svatého života pozemského a zároveň ranními červánky krásného pro ni dne věčné blaženosti. Toužíc po nebi, oddělila se její duše od těla, ale jen aby v krátké době je ve slávě opět našla a s ním na vždy se spojila.

Proč však byla smrt Panny Marie tak sladká a lehká, kdežto smrt pro nás je tak hořká a těžká? Tuto otázku chci vám dnes zodpovědět ke cti nebeské královny a k našemu prospěchu.

Hlavně tři věci nám činí smrt tak hroznou a hořkou:

I. Smrt nás odděluje ode všeho pozemského, od peněz, statků, rozkoší, od přátel, příbuzných, ano i od našeho těla.

II. Smrt nás vede před soud boží, kde máme počet klásti z celého života.

III. Smrt nám otvírá brány věčnosti.

Těchto tří účinků smrti nemusila se Panna Maria strachovati, neboť:

I. neměla přitulnosti k pozemským věcem,

II. neměla žádného hříchu,

III. srdce její bylo naplněno touhou po nebi.

Uvažujme o tom trochu podrobněji!

P o j e d n á n í.

I.

Maria nepotřebovala se báti prvního účinku smrti, která nás odděluje ode všeho pozemského, poněvadž neměla žádné přitulnosti, náklonnosti k pozemským věcem. Skutečně, co nám činí smrt tak těžkou? Právě ta okolnost, že srdce naše příliš lpí na statcích a rozkoších této země.

Řekněte člověku, který vyššího štěstí nezná než rozkoše, společnosti atd., řekněte mu, že se toho všeho musí vzdát, bude zoufale mysliti, že to nevydrží, že raději zemře. Rozkoše, zábavy byly posud takofka živel, v němž žil; a když jest od nich oddělen, jest mu hrozně, jako rybě, kterou z vody vyndáme. Nebo když někdo na penězích lpí a vyšší radosti nezná než vydělávati a rozmnožovati peníze, a najednou se doví: Zítra se ti všechno

vezme, budeš chudý jako žebrák — jak mu bude u srdce? Již mnohý lakomec si vzal život pro nepatrnou poměrně ztrátu, kterou utrpěl.

Nuže, smrt nás skutečně ode všeho toho odtrhuje. Ať jsi bohatý jako Krösus nebo Rotschild, ať máš spořitelních knih a státních papírů sebe více — když umřeš, nic ti z toho nedají nežli rubáš. Když se pyšněš svou krásou a vzezřením a všichni ti pochlebují — smrt přijde, co budeš mít z toho všeho? Tělo tvé bude ošklivé, a když na hřbitově ležeti budeš, nikdo již ti nebude pochlebovati. Když lpíš nyní na svých dětech, rodičích atd. a skoro je více miluješ než Boha, — smrt se na to neptá, vytrhne tě od tvých nejmilejších osob, a samojediný ležíš v tmavém hrobě, tvoji milenci mohou nejvýše doprovoditi tebe na hřbitov, za tebe se modliti a plakati — ale zde tě udržeti nebo dále tě doprovoditi nemohou.

Proto má také smrt takovou hrůzu pro všechny ty, kteří celým srdcem lpí na pozemských věcech. Před nějakým časem octla se na smrtelné posteli ve větším městě dívka, která nic vyššího neznala a nemilovala než krásu, nádheru šatů a milování. Když měla umřít, dala si ještě jednou k posteli přinésti své nejkrásnější šaty, pozorovala je posledním pohledem strhauých zraků a žalostným hlasem pravila: »Ó Bože, jak smutné je to, jsem tak mladá, tak krásná a život tak miluji, a nyní musím vše, všechno opustiti — klesla na podušku a zemřela.

Tak je tomu u všech, kteří nejsou pravými křesťany; všichni okoušejí hořkost smrti, všichni podpisují takofka slova krále Agaga: Rozlučuje takto hořká smrt? (1. Král. 15, 32.)

U Panny Marie tomu tak nebylo. Duše její obrácena byla milostně a jasně k nebi a nebyla nikdy zkalena pozemskými náklonnostmi nebo vášněmi. I tělem byla sice sličná, ale na to nemyslilo její srdce; jen duši svou hleděla ozdobiti ctnostmi, jen Bohu, nikoli lidem chtěla se líbiti.

Srdce její nikdy nelpělo na pozemských statcích a štěstí; jako chudá panna žila, jako chudá panna zemřela. Nehledala pozemských radostí, jako její božský Syn i ona chtěla trpěti a kalich bolestí až na dno vypíti. Ovšem milovala i lidi — ale milovala je všechny v Bohu a pro Boha. Proto i odloučení od milých osob ji bolelo, ale nebyla to bolest, která zraňuje a srdce rozrývá, nýbrž mírný zármutek, do něhož zaznívá naděje, že se v nebi opět shledají. Proto neměla smrt pro ni nic hořkého. Její srdce nebylo upoutáno k zemi, proto také nepotřebovalo od ní odtrženo býti.

Nejmilejší! Nechtěli byste i vy také tak klidně umíratí jako Panna Maria? Hledte, aby život váš podobal se jejímu životu, pak i smrt vaše bude podobná její smrti! Odtrhněte srdce své od statků a radostí tohoto světa, zvláště od těch, které vás nejvíce poutají a vám nejnebezpečnější jsou. Chceš věděti, co tě nejvíce poutá a od Boha odvádí? Ptej se sama sebe: Na co myslíš nejvíce? Co ti dělá nejvíce starostí? Čeho si nejvíce přeješ? Co

tě nejvíce k tomu svádí, abys přestupoval přikázání boží? Kterou společnost nejvíce vyhledáváš, ačkoli víš, že tě ke hřichu svedla? — Odtrhni se od toho, snad jest nejvyšší čas, jinak smrt tě od toho odtrhne a se strhaným srdcem tě přivede k hrozně věčnosti. A když ti Bůh kříz a svízele posílá, když tě uvrhne na lůžko, když ti milé osoby umírají — nermuť se přespřiliš, nýbrž myslí, že ti Bůh přetíná několik nití, které tě k zemi poutají, aby smrt jich tolik nenašla, abys snadněji umřítí mohl.

II.

Druhá okolnost, která smrt naši ještě hrozněji činí, jest, že předvádí nás před soud boží, abychom počet kladli z celého svého života. Vskutku, není-liž to hrozná myšlenka, před vševědoucím Bohem, který srdce a ledví zkoumá, počet klásti za každý rok, za každý měsíc, za každý den, za každou hodinu celého našeho života? Co je to však, co tento počet tak hrozným činí? Sv. Pavel nazývá to slovo: »Osten pak smrti jest hřích« (I. Kor. 15, 56), t. j. co smrt tak hroznou činí, jest hřích. Kdybychom neměli hřichu, byl by soud a tím i smrt pro nás snadná, ano sladká. Proto také sv. Alois, anděl to v lidské podobě, který hřichu skoro neznal, jásal a zapěl Bože chválime tebe, když mu bylo zvěstováno, že smrt jeho jest blížká. Ale hřích? Uvažujme jen krátce zrakem víry, co jest hřích. Kdo hřeší, přestupuje zákon a přikázání třikrát svatého Boha. Bůh na př. praví: Miluj svého nepřítel. nemsti se mu, nebuď nestřídmy, smilný a pod. Ale hříšník neposlouchá. Takotka praví Bohu: Vím, že to zakazuješ, že tě to uráží — ale učiním to přece. Vím, že mi hrozíš ztrátou nebe, věčným zatracením — ale rozkoš má jest mi milejší než ty a tvé nebe. Nejvyšší andělé třesou se před hroznou velebností boží a neodvažují se pozvednouti k ní zraky své — a nicotný člověk rouhá se a vysmívá se Bohu v tvář! Ano, není nic hroznějšho, ošklivějsho, trestuhodnějšho nežli hřích. A představte si, jak je asi člověku, který obtížen tisíci takových hříchů je smrti blížek, má již předstoupiti před Boha nejvýš spravedlivého, kterého nesčíslněkrát tak hrozně urazil! Lze se diviti, že již mnohý, který v ohavných hříchích žil, na smrtelné posteli děsil se a zoufal a proklínaje v předtuše pekla svou černou duší vypustil?

Než tento ostent hřichu netrápil srdce Panny Marie. Nikdy ani nejmenší stín hřichu nezkalil toto srdce, zrcadlo krásy a svatosti boží. Již v prvním okamžiku svého početí byla bez všelikého hřichu, po celý život ani nejmenšího hřichu se nedopustila. Maria nepotřebovala se báti soudu božího — proto také smrt neměla pro ni nic hrozného.

Chceš li i ty tak pokojně umřítí jako Panna Maria, hled, aby i srdce tvé co možná bylo čisté, nemělo hříchův. Ovšem snad je ti úzko, když pohlížíš na minulý život a pomyslíš, že smrt je na blízku, že tě snad neočekávaně překvapí. Ach, mnohý nevidí, když na svůj minulý život zpět pohlíží, snad nic jiného než nepřetržitý řetěz hříchů. Snad již dětství tvé znesvěceno bylo hřichy,

snad i o tobě platí slovo sv. Augustina: Tak malý hoch, tak malá dívka, a již tak veliký hříšník, tak veliká hříšnice! Od tvého mládí — kolik dní uplynulo bez hříchu? A nyní máš s tímto břemenem hříchů předstoupiti před Boha, který i zlou myšlenku nenechá bez trestu? Jak se ti povede? Není tu pomoci?

Ovšem že! Milosrdný Spasitel i pro tebe vydobyl spásy a záchranu. Řekl apoštolům a jich nástupcům: »Komu hříchy odpustíte, odpuštěny jsou.« (Jan 20, 23.) Ustanovil k tomu svátost pokání. Když s pravou lítostí a upřímně se z nich vyzpovídáš, když máš opravdovou vůli, jich se nedopouštěti — můžeš klidně smrti a soudu hleděti vstříc. Neboť zásluhou Kristovou duše tvá se opět obnoví, očistí a bude nevinnou jako duše dítěte, opět nabude milosti posvěcující a opět se zalíbí Bohu. Proto neodkládej nikdy, jestliže máš těžký hřích na sobě, se sv. zpovědí, abys co nejdříve svědomí své uvedl do pořádku — a uvidíš, jak srdce tvé se bude zase radovati. Ale stěž se, abys na novo nehřešil a nebeský poklad milosti opět neztratil. Jsi-li v pokušení, pomýšlej na smrt a na soud a pros Pannu Marii o její přímluvu — uvidíš, jak klidně budeš smrti hleděti vstříc.

III.

Třetí okolnost konečně, která nám smrt tak hroznou činí, je pravda, že smrt nám otvírá brány věčnosti. Nechci mluvit o tom, jak hroznou jest pro hříšníka myšlenka, že jde vstříc věčnosti plně soužení, peklu bez konce. Chci se dotknouti jen něčeho zdánlivě nepatrného.

Pomysli si, že bys byl odvolán na cestu do daleké, cizí země. Skoro nevíš, jak to tam vypadá, nikdy jsi se o to nestaral. Jenom jsi slyšel, že se tam některým daří výborně, jiným špatně. Mocný vládce trůní tam, který tě povolal, abys se před ním objevil; ale sotva ho znáš, vždycky jsi se mu vyhýbal, neměl jsi nikdy lásky k němu, ano častěji jsi ho urazil. Nyní máš přijíti před jeho trůn, do jeho země, abys ji nikdy neopustil. Jak by ti asi bylo úzko u srdce!

Představ si naproti tomu, v daleké zemi, do níž máš cestovati, bydlí tvůj otec a mnoho přátel tvých, které jsi vždy vše miloval. Často ti psali a vypravovali, jak krásně je tam, a srdce tvé již tam dávno dlelo. Často jsi tam toužil a nemohl jsi se dočkat okamžiku, až k nim přijdeš. Jak radostně potom konečně uslyšíš zprávu: Pojď! Otec tě volá, přátelé tě očekávají — pojď, nyní můžeš býti věčně u nich.

Rozumíte zcela dobře, přátelé, co tím míním. Vzdáaná země, do níž všichni puujeme, jest dům naší věčnosti (Kazat. 12, 5.), naše nebeská vlast. Bohužel mnoho křesťanů se o ni nestará. Myslí málo na Boha a na nebe, nemodlí se, nebo když přeče trochu se modlí, činí to ze zvyku. Po psaní z nebeské otčiny, totiž slovu božím, kázání atd., po tom netouží. Chtějí jenom věděti o tomto světě, jeho státcích a radostech. Ano, mnozí by řekli, jako onen bohatý Hollanďan, který byl blízek smrti: »Ach,

milý Bože, nech mi moje statky a já ti rád nebe tvé ponechám. Jak nevýslovně úzko musí býti takovým lidem, když přichází zpráva: Vstaň a putuj do domu své věčnosti! Jak by se radovali? Co jediné milovali, to musí opustiti — a Boha, jeho nebe nikdy nevyhledávali.

Jak zcela jinak Panna Maria! O ní platí více než o jiném člověku slovo sv. Pavla: »Naše obcování jest v nebesích.« (Filip. 3, 20.) Bydlila ovšem na zemi, než její srdce bylo na nebesích, u Syna jejího, u Boha. Obcovala ve víře — vždy viděla Boha před očima, vždy s ním mluvila; on byl její nadějí, její podporou, touhou jejího srdce; jeho jediného milovala nejvšelejší láskou. Modlitba byla takofka vzduchem, který duše její vdechovala; země byla jí jen místem vyhnanství. Jak jí asi bylo, když přišla hodina, kdy ji božský její Syn volal a rozlomil pouta, která jí ještě k zemi poutala! Jako orel, který měl křídla svázána, když jest osvobozen, rychle k slunci se povznáší, tak vznášela se svatá duše Panny Marie k výšinám nebeským, kde nyní odpočívá plna lásky a blaženosti.

Příteli! Má-li i pro tebe smrt býti tak radostným poslem, který tě dovede před srdce boží, i ty, zde na světě musíš učiniti počátek, abys Boha srdečně a věrně miloval. Máš obcovati ve víře: častěji vzbud' víru v Boha a jeho svaté slovo, často a mnoho na něho a jeho přítomnost vzpomínej. Máš obcovati v naději: důvěřuj dětinsky v Boha, hledej u něho potěšení a posílnění, přijmi vše rád z jeho ruky, pevně jsa přesvědčen, že to posílá k tvému dobru a prospěchu. A obcuj v lásce: odtrhni srdce své od pozemských statků a rozkoší, netaž se, co se tobě líbí, co ty máš rád, nýbrž co se Bohu líbí, co má Bůh rád. Obcuj také v modlitbě! Kdo se nemodlí, nemá živé víry, pravé naděje, pravé lásky. Kdo se nemodlí, nemůže přijíti do nebe. Neboť kdo chce požívatí blaženosti nebeské, musí toho býti také schopný. Vedte nevzdělaného člověka, který o umění ani potuchy nemá, do nejkrásnější obrazárny, která znatele umění obdivem naplňuje — bude se tam nuditi; neboť není takého požitku schopen. Tak i my musíme pro nebe býti připraveni, když těchto radostí požívatí chceme. A čím se nejlépe k tomu připravíme? Právě životem lásky a modlitby. Neboť v nebi vyvolenci nečiní nic jiného, než že Bohu patří tvář v tvář, že ho milují, jeho chválí — tedy že se modlí. Kdo se však zde na zemi nenaučil modliti, jak by to činil na nebi? Modli se proto, milý křesťane, ráno, poděkuj Pánu za nový den a taž se, jako malé dítě: Pane, co chceš, abych dnes činil? Modli se na večer, poděkuj Pánu za milosti toho dne, odpros ho s pravou lítostí za poklesky a hříchy toho dne spáchané. Modli se častěji za dne, vyslejš častěji stfelné modlitby k Pánu; buď rád přítomen službám božím a přijímejš častěji sv. svátosti. Nemysli, že je to smutný život! Chraň Bůh! Nikdo není veselejší a spokojenější, než kdo Boha v pravdě miluje a modliti se umí. A jak lehká, jak slastná je smrt po takovém životě!

Slyšeli jste, nejmilejší, co učinilo smrt Panny Marie tak

snadnou a sladkou, tetiž: 1. srdce její nemělo přítulnosti k pozemským věcem, 2. neměla žádného hřichu, 3. srdce její bylo naplněno touhou po nebi. Učiňte dnes předsevzetí, že dle vznešeného příkladu Panny Marie srdce své vždy více odvracetí chcete od hříšné náklonnosti k světu, jeho statkům a rozkoším, zvláště od své nejnebezpečnější náklonnosti; že chcete srdce své řádně očistiti a řádně čistým zachovati, že chcete vésti život víry, naděje, lásky a modlitby. Abyste však toto předsevzetí uskutečnili, proste vznešenou královnu nebeskou o její mocnou přímluvu. Modlete se každodenně, třeba jen jediný Zdrávas za šťastnou hodinku smrti. Zvláště však dnes, v její čestný den, modlete se k ní se vši vřelostí: Maria, slavná královno nebeská! Skrze tvé něžné srdce mateřské, skrze tvou věrnou lásku mateřskou, skrze tvou sladkou smrt, skrze tvé slavné nanebevzetí a skrze blaženost, které nyní v nebi požíváš, prosím tě, stůj při mně svou mocnou přímluvou, abych i já, jako ty, srdce své odtrhl od každé pozemské vášně, abych je zachoval čisté, žádným, alespoň těžkým hříchem neposkvřené a ve svaté lásce srdce své k Bohu povznášel, aby také smrt má podobala se smrti tvé a abych jednou k tobě do nebe přišel. Svatá Maria, matko boží, pros za nás hříšné, nyní i v hodinu smrti naší. Amen.

Dle *Fak. Schmitta Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.*

Řeči příležitostné.

Řeč k biřmovancům,

kteřou v děkanském chrámu Páně rakovnickém
pronel professor dr. Josef Smrček.

»Bděte, stůjte u víře.« (1. Kor. 16, 13.)

Byl to neblahý den, 25. srpen r. 1278, kdy na Moravském poli ležela proti sobě dvě vojska, české a německé. Večer zabalil již do tmy celou pláň, vojska až na stráž odebrala se k odpočinku před nastávající bitvou. Všude ticho. Jenom v královském stanu českého ležení dosud hlučno. Tam uprostřed českých pánů stojí král, zlatý Čechů král, Přemysl Otakar II. a smutným hlasem oznamuje jim novinu nečekanou.

»Dostal jsem výstrahu od nepřítele, že v mém vojsku plazí se zrádce, který mne zítra v boji opustí. Nuže, čeští pánové, zde máte srdce českého krále,« — a odhalil svůj oděv, — »nechť dnes dokoná zrádce své jidášské dílo. Lépe bude, umru-li já dnes sám, než aby zítra tisícové stali se obětí zrady.«

A pánové znovu přísahají, že chtějí nasaditi života i statku za svého krále, a mezi nimi přísahal i bídný zrádce, Milota z Dědic.

Drazí biřmovanci, podobně vy jste se nyní shromáždili v královském stanu, před vojevůdce nebeského krále, Jeho biskupskou Milost, abyste před ním ve svátosti biřmování jako noví bojovníci Kristovi složili svatý slib, že chcete až do smrti zachováti věrnost Ježíši Kristu. Také vy, moji milí, nalézáte se v předvečer boje; jeden po druhém opouštíte školu, vstupujete do života praktického, kde na vás čeká trojí boj: boj existenční, boj morální a boj náboženský. Dnes, drazí, kdy skládáte slib věčné věrnosti Ježíši Kristu, přináší vám Duch sv. dar síly ve svátosti biřmování, aby nikdo z vás nestal se v tom boji zrádcem, Milotou z Dědic, nýbrž abyste všichni jako jeden muž dobyli trojnásobného vítězství. A cesty, po kterých k němu dojdete, mé slovo vám nyní naznačí.

A.

Čeká na vás nejprve boj o existenci. Ten jest dnes tak krutý, tak bezohledný, že jen nejlepší jedinci s napětím všech sil dosahují plného vítězství! Kolik sběhů utíká dnes zbaběle z toho boje existenčního! Odhazují zbraně, kterých jim Bůh udělil, mohutnosti tělesné i duševní, a končí tak často sebevraždou! Nešťastní zrádcové vlastního života! Zda o nich neplatí: Běda zrádcům!?

Takovým zrádcem nebude jistě nikdo z vás! A kdyby se vám v boji existenčním stavěly v cestu sebe větší překážky, vy jako stateční bojovníci Kristovi s důvěrou v pomoc Ducha sv. vrhnete se v životní zápas, až zvítězíte. A stihne-li vás v životě nezdar, jeden, druhý a třeba desátý, vy setrváte, a jako kdysi onen král český zvoláte: Toho bohdá nebude, abych já, bojovník Kristův, utíkal z boje životního! A víte, drazí, co pokládám za nejlepší zbraň v útrapách existenčních? Pevnou naději v Boha! Když Bůh s námi, kdo proti nám? Kdo v Boha doufá, nikdy nezoufá. Kristus neopustil, Kristus neopouští, Kristus neopustí, kdo se ho nespustí. Mezi obřady svátosti biřmování prostě Ducha sv., aby vám udělil dar síly, abyste ve všech trampotách životních sobě uchovali naději v Boha.

B.

Druhý boj, jenž vám nastává, jest boj mravní. Přibývají vám léta, ale s nimi denně přibývá přiležitost ke hřichu, pokušení ke zlému.

Tři jsou nepřátelé lidského spasení, poučovala křesťanská matka svého synáčka: tělo, svět a ďábel. Maminko, jenom tři? divilo se dítě naivně. Ale když dorostlo, chápalo, že jest jich zrovna dost, aby nám spásu ztížili a život ztrpčili.

Také vy, milí biřmovanci, brzy budete chápati, jak těžký to boj proti těm třem úhlavním nepřítelům našeho spasení, boj proti žádostivosti těla, svůdnictví světa a pýše ďábla. Zachováte svoji nevinnost, ctnost a mravnost? Odpovídám, drazí, zachováte, jistě zachováte, budete-li v těchto mravních zápasech milovati Boha nade všechno. »Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávatí bude,« dí

Spasitel nás. Potom i kdyby hřích zdál se vám býti sebe vášnějš, iákvějš, nikdy se neodchýlíte ani od desatera přikázání božích, ani od patera přikázání církevních, a tak nejlépe dokážete, svoji vroucí lásku k Bohu. Potom také v dobách pokušení nezapomenete mocných citátů z Písma svatého: »Svět pomijí i žádost jeho, ale kdo činí vůli boží, zůstává na věky.« »Soužení a úzkost přijde na každou duši lidskou činící zlé.« Podobně i výrok universitního professora a filosofie doktora sv. Františka Xaverského: »Jediná věc hanobí člověka, totiž hřích«, přispěje vám v zápasech mravních k nevjzácnějšmu vítězství nad tělem, světem a ďáblem, a vy opět, láskou boží posilněni, zvoláte: Toho bohďá nebude, abych já, bojovník Kristův, utkal z boje mravního v otroctví hřichu! O tuto sílu, prýšřtící z lásky k Bohu, žádejte nyní i budoucně Ducha svatého!

C.

Třetí boj, nejhorší, nejvíce nebezpečný a nejdůležitějš, jest boj náboženský, boj o víru. Vy sami, draží bířmovanci, už poznáváte, jak boj o víru vás obklopuje na všech stranách, ve škole, na ulici, doma, všude pocítujete ty otravné ošřepy nevěry a nezabožství, jež vrahové duší mříí na vaše mladé nitro, aby je hned na počátku života otrávilí nezabožstvím.

Řekl-li jsem, že se o vás a vaše vítězství v prvém a druhém boji nelekám, budete-li jen ozbrojeni nadějí a láskou k Bohu, do boje náboženského poušřtím vás s obavou, zda odoláte nástrahám, které pod heslem vědy, pokroku, osvěty budou vás chtítí oloupiti o ten nevjvětší poklad člověka, o víru svatou. Kdo ztratil jmění, něco ztratil; kdo ztratil nevinnost, mnoho ztratil; kdo však ztratil víru, ztratil — všecko!

Můj Bože, co mám těmto nastávajícím bojovníkům poraditi, aby v těch bojích náboženských nikdo z nich nestal se zrádcem a odpadlíkem? Moji draží, veďte život křestanský, pěstujte dále osvětu náboženskou posloucháním slova božího a četbou dobrých knih a časopisů směru katolického, připojte se ve spolcích k ostatním nadšeným katolíkům. To slibte pevně a svatě Pánu našemu Ježíši Kristu a přítomnému jeho veleknězi, že nikdy neoudete kaziti víru svoji knihami a časopisy, v nichž se Kristus a jeho nauka tupí a hanobí, že nikdy nevstoupíte do spolku protikatolického. Jinak zrádci byste byli na své víře, na sobě samých, na spásě vlastní duše. Jméno vaše prokřeto by bylo jako Miloty z Dědic, ne na čas, nýbrž na věky!

A není třeba, draží, styděti se za svou víru ani v našich dobách. Vždyť naše víra katolická není od včerejška, jest dokázána tisíci svědectvími, božskými i lidskými. O její pravosti, o jejím původu božském nemůže býti pochyby u člověka v pravdě inteligentního. Již slavný spisovatel, advokát Tertullian, píše: Zkoumejte víru katolickou tak, jako já ji zkoumal, a budete věřiti tak, jako já věřím.

Není třeba styděti se za svou víru. Kristus jest pravda. Kdo

se Krista drží, pravdy se drží. Největší učenci světa všech devatenácti století vyznávali a vyznávají podnes Krista.

Některá aspoň jména uvádíme :

J. Newton, největší anglický astronom, matematik a fysik, veliký astronom Kepler, Koperník, zakladatel nynějšího světového názoru, Leverrier, proslulý matematik a astronom, A. Secchi, jeden z největších astronomů vůbec, K. Linné, zakladatel nynější botaniky, A. S. Cauchy, veliký matematik, A. Volta, objevitel proudící elektřiny, A. M. Ampère, jeho veliký žák, J. Liebig, veliký chemik, L. Pasteur, objevitel bakterií, J. Carnoy, zakladatel cellulární biologie a s nimi více než 160 nejhlasnějších učenců ve vědě přirodní jen v XIX. století bylo muží zbožnými a věřícími.

Slovy Petrovými volají ke Kristu: »Pane, ke komu půjdeme? Slova života věčného ty máš a my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi Kristus, syn boží.« V dnešním matení duchů řekněte i vy svému Spasiteli: Pane, ke komu půjdeme? Půjdeme snad k Lutherovi, Zwinglimu, Calvinovi nebo k Mohamedu, Budhovi nebo snad k některému z novodobých falešných proroků, kteří se navzájem potírají a vyvracejí? Nikoli! Tobě jsme, Kriste, uvěřili, poněvadž jsme tebe poznali, tvůj život, tvé učení jsme zkoumali!

V tomto boji náboženském největším nepřítelem naší sv. víry jest nevědomost. »Čeho neznají, tomu se rouhají,« platí o dnešních lidech. Takové nevědomosti náboženské nestrpte, draží biřmovanci, u sebe! Zahánějte ji tím, že vždy na prvou neděli v měsíci vezmete si v kostele časopis sv. Vojtěcha. Po všech krajích, kdekoli česká mluva hlaholí, měsíčně rozléta se tento moderní hlasatel slova Kristova. Všude hlase se k němu jako k svému věrnému příteli!

Proto jsem pravil, že za takovou víru, velebnou a vznešenou, veleduchy lidskými za nejlepší uznanou, věru stydět se nemusíte a také stydět se nesmíte! Takovým zbabělcem nebude jistě nikdo mezi vámi. Kdo se za svou víru stydí, hoden potupy všech lidí. Tato slova nebudou dozajista platiti o žádném z dnešních biřmovanců! — Naopak, draží, dnes na Duchu svatém vyprosíte si dar síly, abyste mohli všichni zvolati: Toho bohda nebude, abych já, bojovník Kristův, z boje náboženského utíkal jako zbabělec anebo jako odpadlík!

D.

Blížím se ke konci. Když matky lakedaemské posílaly syny své do boje, podávaly jim štít se slovy: Buď na štítu, nebo se štítem. Dnes přijímá vás Ježíš Kristus, náš vojevůdce, za své bojovníky, a církev svatá, vaše matka duchovní, posílajíc vás do onoho trojího boje, existenčního, morálního a náboženského, odevzdává vám také štít, víru svatou, a na cestu praví každému z vás: Buď na štítu jako mučedník, nebo se štítem jako vyznavač, ale nikdy bez štítu, bez víry!

Nuže, moji mladí bojovníci Kristovi, přijměte zbožně svaté biřmování a jděte statečně do toho boje. Se slzou v oku dívám

se za vámi! Nebude mezi vámi zrádců? Nebudou mezi vámi odpadlíci od života, od ctnosti, od víry? Nebudou! Duch sv. uděluje vám nyní sedmero svých darů, a v nich i dar síly. Nebudou! Naopak! Budete-li jen dle mých slov v bojích těch zápasiti vírou, nadějí a láskou, mohu vám slíbiti, mohu vás ubezpečiti, že neklesnete, neпадnete, ale že po letech jako trojnásobní vítězové a žádní zrádcové, žádní odpadlíci, žádní Jidášové, u brány života věčného zajásáte slovy apoštola Pavla:

»Dobrý boj jsem bojoval,
běh jsem dokonal,
víru jsem zachoval.« Amen.

Kázání na slavnost Porciunkule.

Co jsou odpustky.

P. T. panu provinciálu řádu sv. Františka, P. Rogeru Kohnhefrovi věnuje
Fr. Wolf, farář v Kostelní Lhotě.

»Syn člověka přišel, aby hledal a spasil.«
Luk. 10, 10.

Ú v o d :

Sv. František, zakladatel řádu tohoto, svolal nás sem dnes z blízka i z dále. Svolal nás, neboť církev sv. otevírá nám zde své poklady, a všichni, kteří sem dnes přijdou, mohou z nich čerpati.

»Pojďte ke mně všichni, kteří obtíženi jste, a já vás občerstvím« (Mat. 11, 28.), volá k nám dnes milý náš Spasitel, Ježíš Kristus, a kdo přijde, poslušen jsa hlasu Páně a chudého sluhu jeho sv. Františka, dnes tady nachází pro spásu duše své veliké poklady, a nachází zde také občerstvení a posilu i pro tento život vezdejší, časný, neboť o této slavnosti porciunkulové si může získati nejen odpuštění hříchů ve svátosti pokání, ale i odpustky plnomocné, které církev sv. ke svátosti pokání připojuje. — My všichni s radostí velikou, s horlivostí jsme přispěchali sem, abychom pro duši svou získali těch výhod, které nám církev svatá poskytuje, všichni chceme získati si odpustků plnomocných. Je to skutek velice prospěšný, ale má též obtíže své. »Království nebeské násilí trpí, a jen ti, kteří násilí užívají, uchvacují je!« (Mat. 11, 12.) Proto, bychom odpustků si získali, musíme se přičiniti, a abych vám, draží v Kristu, ulehčil, usnadnil a pomohl získati odpustků, chci vám dnes vykládati o odpustcích, co jsou, jak jich můžeme získati, nebo: co se nám při odpustcích od-pouští, a co neodpouští.

P o j e d n á n í.

1. Jest článkem víry, že ve svátosti pokání dosahujeme posvěcující milosti boží; to jest: duše naše stává se svatou, sprave-

dlivou, jest dítkem božím, dědicem království nebeského; dosahujeme odpuštění všech hříchů i těch nejtěžších; dosahujeme odpuštění trestů věčných, to jest takových, které duše musí vytrpěti v zavržení věčném. Můžeme si to vyložit takto: Kdyby někdo zemřel ihned, jakmile hodně přijme svátost pokání, duše jeho jistě bude spasena; jistě nepjide do pekla, do zavržení věčného, ale nikdy nemůžeme říci, že ta duše ihned přijde do nebe, že jí Pán Ježíš neodsoudí na nějaký čas do očistce, aby tam dokonala pokání za hříchy své. Učí nás totiž víra naše, že ve svátosti pokání jen někdy se odpouštějí tresty časné za hříchy, a proto nám kněz vždy po sv. zpovědi ukládá dostiučinění. Tresty časné pak jsou ty, které trvají jen nějaký čas, na př. v očistci sto let, tisíc anebo až do soudného dne; anebo již na zemi tady si jich musíme vytrpěti, a tu zase trvají nějaký čas: jako výčitky svědomí, nemoc, ztráta majetku, zármutek a vůbec jiné nepřijemnosti života vezdejšího.

Důkazy toho máme v Písmě sv.; tam na prvních rodičích, Adamovi a Evě, vidíme, že jim Pán Bůh odpustil hřích, nezavrhl je do pekla, jako pyšné anděly, ale uložil jim, aby po čas života svého trpěli; byl to trest časný. — David prohřešil se těžce na Uriášovi, že svedl jeho manželku a jej dal usmrtiti. Když jej Pán Bůh napomenul prorokem Nathanem, plakal, litoval, Pán Bůh mu hřích odpustil, ale syn Davidův zemřel; to byl opět trest časný. — A tak i Pán Ježíš, když dal církvi své moc odpouštět hříchy, řekl: »Kterým odpustíte hříchy . . .« (Jan 20, 23.) Odpouští se tedy hřích ve svátosti pokání, nikoli však trest za hřích čili jinak náhrada spravedlnosti. U každého hřichu totiž musíme rozeznávati: hříšný skutek, přestoupení zákona božského, a pak vinu na duši a potom pokutu za vinu. Tu vinu nám odpouští na duši Pán Ježíš ve svátosti pokání, avšak neodpouští nám pokutu. Z té příčiny konali svatí a světice boží tady na světě přísné pokání. Ač ve svátosti pokání jim odpouštěny hříchy, přece přísně se káli, a v životopisech svatých nazýváme je »svatými kajícími«.

Tak víme o Marii Magdaleně, která od samotného Pána Ježíše dostala rozřehšení, jak se kála za hříchy své. Víme, jak stála u kříže Páně; víme, jak i po smrti jeho sloužila jemu; po celý život konala pokání za hříchy své. Sv. Maria Egyptská, když se obrátila, odešla na poušť, a tam čtyřicet roků se postila, modlila, trpěla, konala pokání za hříchy své. — Proto také horliví katolíci sami konali a konají skutky kající. Proč chodíme na pouť? Proč konáme posty? Proč mnozí dávají almužny? Proč okrašlují kostely? Nic jiného to není, než pokání, nic jiného než usmíření spravedlnosti boží!

A proč jsme přišli sem dnes? Pro nic jiného než pro pokání.

Přišli jste sem, abyste touto návštěvou kostela vykonali veliké, úplné pokání, abyste si získali plnomocných odpustků! — Církev svatá, řízená Duchem sv., aby povzbudila ke kající, určila o některých skutcích dobrých, jak mnoho pokání za hříchy

své si těmi skutky dobrými odbudeme, či ustanovila odpustky. To jest, církev sv. určila, kdo vykoná určitý skutek kajicný, odbude si tím určitou část trestů časných za své hříchy, anebo hned celý trest. Když určila odbytí celého trestu, to jsou odpustky plnomocné, když určila jen část, odpustky neplnomocné. A jak jich získati možno? Aby každý dobře pochopil, jak možno získati si odpustků, uvažme toto podobenství: Měl by někdo z nás dluh u některého člověka, a ten by se něčeho dopustil a přišel by do žaláře. Zajisté nemůže nám zaplatiti dluh, dokud jest v žaláři a nemůže si nic vyzískati. Má-li zaplatiti, musí býti na svobodě. — I my jsme podobnými dlužníky u Pána Boha a za hříchy své jsme v zajetí u ďábla, a nemůžeme Pánu Bohu své dluhy zaplatiti. Abychom mohli dluhy své vyrovnati u Pána Boha, musíme býti na svobodě, a sice na svobodě synů božích, kteroužto svobodou nás vysvobodil Kristus (Gal. 4, 31.), to jest: musíme býti prosti každého těžkého hříchu, neboť dokud jsme ve hříchu, jsme v zajetí ďáblově; duše naše musí býti ve stavu milosti boží! Proto jest první podmínkou k dosažení odpustků, bychom dříve vykonali svatou zpověď, a tak si získali odpuštění hříchů.

Druhou podmínkou jest, bychom vykonali onen skutek, za který nám církev sv. odpustky dává, a to bývá: modlitba, půst, almužna, návštěva chrámu, přijetí sv. pokání a nejsvětější Svátosti oltářní.

Tak kdo chce dnes získati si zde odpustků plnomocných, musí navštívit tento chrám, zde se pomodliti na úmysl sv. Otce a přijmouti sv. svátosti. Kdo chce na svátky Nejsv. jména Ježíš a a jména Panny Marie získati odpustky, musí také přijmouti sv. svátosti, pomodliti se na úmysl sv. Otce a býti přítomen mši svaté. Abychom tomu rozuměli, vraťme se k podobenství. Ten náš dlužník by vyšel ze žaláře, a nyní by nám splácel náš dluh, ale velice zvoina. Však tu by se nad ním smiloval jeho přítubný, a ten přítubný by ze svého jmění nám dluh zaplatil!

A tak je to s námi při odpustcích. My bychom velice dlouho spláceli musili svůj dluh Pánu Bohu, a proto církev sv. za nás doplácí spravedlnosti boží ze zásluh Ježíše Krista. Církev svatá doplňuje naše pokání a zásluhami Ježíše Krista naše pokání činí úplným.

Odpustky neplnomocné můžeme získati také jen jsme-li ve stavu milosti boží a vykonáme-li skutek uložený, a to bývá pravidelně modlitba. Taková modlitba jest: »Anděl Páně« při klekání; rovněž modlitba: »Odpčinutí věčné . . .« Odpustky, když tak ustanoveno, můžeme tím způsobem i pro duše v očistci získati.

Jak usnadňuje nám církev svatá práci o spásu duše naší. Jak máme býti vděčni církvi své! Buďme opravdu vděčnými! Dokažme vděčnost svou tím, že budeme se snažiti, bychom získali si co nejvíce odpustků, ať plnomocných anebo neplnomocných.

2. Mnohý z nás se snažil získati si odpustků. Konal pokání, a ble, přece se nezbavil neštěstí, nemocí, anebo jiného trápení, proč to?

Vídáme, že někdy jako blesk za hříchem jde trest tady na světě, jindy zase vidáme, že hříšníkovi tady se vede dobře, ale ten neujde trestu na věčnosti. Tak různým způsobem přichází trest za hřích at tady na světě nebo na věčnosti, ale trest za hřích přijde jistě.

Učitelé církevní pak dle toho rozeznávají tresty časné tady na světě a tresty časné v očistci. Tresty časné tady na světě jsou útrapy, kterými nás Pán Bůh kárá, abychom cítili jeho spravedlnost, a sice tyto tresty časné na světě jsou předně přirozené, protože nás již tak Pán Bůh stvořil, vyplývají již ze hřichu samotného. Na příklad marnotratnost má za následek chudobu, ztrátu jmění; opilství má za trest nemoc; nečistota různé nemoci; krádež má za trest hanbu, a vůbec každý hřích má za trest výčitky svědomí. Proto Pán Ježíš, když uzdravil třicet osm roků nemocného, řekl mu: »Jdi a neheš více, aby se ti něco horšího nepřihodilo.« (Jan 5, 14.)

Tyto přirozené tresty za hříchy se neodpouštějí při odpustcích. Kdyby církev sv. mohla tyto přirozené tresty odpouštěti, vztahovala by se její moc na přírodu a zákony přírodní, církev svatá by mohla konati zázraky, ale takovou moc Pán Ježíš církvi svaté nedal, když ustanovil svátost pokání. Sv. apoštolové mohli činiti zázraky, pokud to sloužilo k rozšíření církve svaté, i mnozí svatí činili zázraky, ale vždy to byly mimofádné milosti, avšak pravidelně činiti zázraky, tu moc církvi svaté Pán Ježíš nedal. Proto nikdo nemysli, že na příklad, když v nemoci si získáš odpustky, že tím zároveň nabudeš i zdraví, kterého jsi hříchem ztratil!

Jiné tresty za hříchy jsou ustanoveny jednak od církve, jednak od státu. Od církve jest odejmutí úřadu duchovního, vyloučení z církve; od státu peněžitá pokuta, žalář. Také těchto trestů církev neodpouští při odpustcích, neboť odpustky se nevztahují na soud církevní nebo světský, proto musí kajcník i pokání vykonati i trest vytrpěti.

Které tedy tresty nám Bůh odpouští?

Podle účelu svého jsou časné tresty léčivé, to jest takové, kterých Pán Bůh používá k tomu, aby od hřichu odvrátil a hříšníka ke spáse přivedl. Tak nemoc, bolest, ztráta, chudoba, neštěstí přivedlo již mnohého na dobrou cestu.

Druhé tresty časné jsou tresty kárné nebo pokuty, kterými nám Pán Bůh dává cítiti, jak jest hřích ohavný. Takový trest zastihl Antiocha, jak o něm čteme v Písmě sv. (I Mak. 6, 12.—13.), že ho Pán Bůh potrestal nemocí a smrtí za vyloupení chrámu jerusalémského. A každodenní život nám ukazuje hrozné případy, kterak Pán Bůh trestá veliké hříchy: rouhání, křivou přísahu, svatokrádež, loupež. Náhle stihne trest, trest nevidaný, neslý-

chaný, ať to jest v jakékoli způsobě. Každodenní zkušenost nám tyto tresty ukazuje. Avšak pokud duše v těle jest, může vždy člověk milostí boží se obrátiti a spásy duševní dojíti. Pán Bůh chce, aby všichni byli spaseni, a proto i těch pokut, těch trestů kárných používá k polepšení. Tyto metly boží, jak zbožní předkové naši nazývali tresty boží, jsou nejen pokutou, ale i lékem. A také tyto nám neodpouští církev sv., nýbrž odpouští nám jen ty tresty kárné, jen ty pokuty, kterých spravedlnost boží užívá k tomu, aby byl hřích pomstěn. Poněvadž však v Pánu Bohu milosrdenství a spravedlnost jedno jsou, a poněvadž člověk, pokud žije, vždy ještě obrátiti se může, mají tresty kárné na tomto světě povahu léčivou. Proto právě nám pravidelně jest vytrpěti tyto tresty, třeba bychom si získali odpustků. Tu tyto tresty pak ztrácejí svou povahu kárnou, pokutnou, a stávají se nám lékem, abychom se od hřichu odvrátili, Pána Ježíše následovali a blahoslavenství v nebesích sobě rozmnožili. Tu církev sv. obrací nás k Pánu Ježíši, který byl úplně beze hřichu, a tedy nejmenšího trestu nezasluhoval, a přece trpěl a po královské cestě kříže do slávy své vejíti mohl. Církev sv. dává nám za vzor svatě a světice boží, kteří trpěli a trpěli s radostí, a modlili se: «Zde řez a pal, zde tresci, ale ušetři na věčnosti!»

Jinak je tomu, když kajícík zemře a před soudnou stolicí boží přijde, aby přijal za své skutky odměnu nebo trest. Na věčnosti není polepšení možno. «Padne-li strom na poledne, nebo na půlnoc, na kterékoli místo padne, tam bude!» (Kazat. 11, 3.) Protože na věčnosti nikdo se polepsiti nemůže, jsou na věčnosti pouze tresty kárné, pokuty. Člověk musí na věčnosti jen pouze proto trpěti, aby spravedlnost boží úplně zadost učiněno bylo. Pokud člověk tresty napraven býti může a většího blahoslavenství dosáti může, napomíná jej církev sv. k trpělivosti a poskytuje mu útěchy duchovní, jakmile však musí snášeti tresty, aby trpěl a pokutován byl, tu mu je z milosrdenství odpouští. Proto vztahují se odpustky na tyto tresty kárné, na tyto pokuty v očištění.

Tolik tedy každý věz o odpustcích. Odpustky jsou odpuštění časných trestů, když již hřichy ti byly odpuštěny ve svátosti pokání. Musíš býti ve stavu milosti boží, chceš-li odpustků si získati a vykonati skutky předepsané. Odpouštějí se pak jen ty tresty kárné, jen ty pokuty, které buď zde nebo v očištění spravedlnosti boží musíš vykonati.

Jak radostná jsou to slova, která dí Pán Ježíš sv. Petrovi: «Tobě dám klíče království nebeského, cožkoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi.» (Mat. 16, 18.) Těmi slovy stírá nám Pán Bůh slzu s oka našeho v tomto slzavém údolí. Tím méně veškeré utrpení v lék hořký sice, ale přínášející spasení. Jak milosrdný jest Pán! Obratme se k němu celým srdcem! Naplníme srdce své upřímnou lítostí a volejme k němu: «Pane náš, my zhřešili, urazili tvoji Velebnost, ale k tobě se obracíme, slituj se

nad námi, odpusť nám! Vždyť jsme děti tvoje, a když ruka tvá metlou hněvu svého nás stíhá, trpělivě to snášíme, ale jen prosíme: Odpusť, než buď vůle tvá; podle své vůle zde nás kárej, zde nás trestej, vyléč nás pokutami svými, ale spas nás na věčnosti a dej nám slavné vzkříšení. Amen.

Příklady.

Jméno Ježíš. Od mladosti miloval sv. Ignác, mučedník, něžnou láskou Krista Pána. Nejsvětější jméno Ježíš nosil stále v čistém srdci svém, to jméno slavné bylo mu zřídlem všech ctností, jimiž se skvěl; z toho jména mocného čerpal sílu v boji proti nepřátelům církve sv. Mimo Krista nic mu nebylo příjemno a vznešeno; kromě Krista všechno mu bylo marné a pošetilé. V důvěrném kruhu přátel, ve veřejných shromážděních, v obcování se světem, v radostech i žalostech svých nepřemýšlel a nemluvil leč jen o Kristu, jenž byl jeho útěchou, jeho láskou, jeho životem. Proto nazván Ignác příjímím Theophorus (t. j. Bohonosný), t. j. člověkem, jenž Boha v sobě nosí. (Ekert, Církev vítězná I., 193.)

Kristus ukřižovaný. Sv. panna Kateřina de Ricci zvolila si za vzor dokonalosti ukřižovaného Spasitele. Patříc na obraz Ukřižovaného vždy slzela, vzdychala a pronášela sladká slova střelných modliteb. Stálým rozjímáním o umučení Páně zahořela vroucím přáním a neodolatelnou touhou, aby z lásky k Spasiteli mohla mnoho trpěti . . . a aby dáno jí bylo cítiti na svém vlastním těle aspoň částečně ty bolesti, jež on za hříchy naše trpěl. Toto zbožné přání vyplnil Bůh způsobem podivuhodným. Počínajíc od 22. roku života svého, kdykoli na večer každého čtvrtku začala rozjímati o umučení Páně, přicházela do vytržení mysli a setrvala v tomto stavu až do večera příštího pátku. V době té pocítovala na svém těle všechny bolesti, které Kristus Pán trpěl za nás snášel. Tu cítila vždy palčivou bolest zejména v rukou, nohou, boku a hlavě. Jako sv. Frant. Seraf., byla i ona omilostněna pěti ranami Kristovými na svém těle. (Ekert, Církev vítězná, I., 261.)

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

LISTY VĚDECKÉ.

Babylonský zmatek v moderní filosofii.

Nepřátelé našeho náboženství, pokud jsou přívrženci moderních směrů filosofických, posmívají se systému aristotelicko-thomistickému, který jest vědeckým základem katolického náboženství, a s pohrdáním jej odmítají, tvrdíce — jako Schopenhauer, — že ve foliantech scholastiků jsou uloženy monstrosní plody věku, který podivnými okolnostmi zbloudil na prazvláštní cesty a převrácenosti, že ve světových dějinách zjev ten (filosofie aristotelicko-thomistická) nenalezne podobného, aniž kdy navrátiti se může. Ale při tom zapomínají na staré přísloví, aby metli před svým prahem a vyvrhli nejprve břevno z oka svého. Bezmezný subjektivismus novověké filosofie dochází v jednotlivých systémech k resultátům, jež sobě diametrálně odporují; zákony myšlení buď mlčky neb výslovně jsou prohlašovány za překonané, ač, není-li jich dbáno, hledání pravdy naprosto jest nemožné; způsob podání jest leckdy tak brozný, že jednu větu nutno třikrát i čtyřikrát čísti, chceme-li smysl její aspoň z části nikoliv pochopiti, nýbrž aspoň uhadnouti; a konečně vůdcové a stoupenci jednotlivých směrů filosofických stíhají se vzájemně censurami tak ostrými, že všechny druhy církví vyřknuté klatby v přirovnání k nim jeví se pouze jako lichocení.

O tom velice pěkně píše vídeňský professor dr. Jiří Reinhold v závěrečné stati své znamenité apologetické knihy »Der alte und der neue Glaube«, *) nadepsané »Einiges über die moderne Philosophie«. (Mimoходом budíž podotčeno, že kniha Reinholdova byla příčinou znamenité konverse universitního profesora a historika zvuč-

*) Ein Beitrag zur Verteidigung des katholischen Christentums gegen seine modernen Gegner. Zweite, vermehrte Auflage. Wien 1909. Verlag von Heinrich Kirsch. Cena 6 kor.

ného jména dra. Alberta z Ruville v Dobrosoli (Halle a. d. Saale).*) Poněvadž vývody dra. Reinholda jsou stejně důkladné a duchaplné jako poutavé a zajímavé, buďtež zde aspoň částečně reprodukovány. Čtenář se též pobaví a sezná, k jak nesmyslným důsledkům vede věda, v níž jest hlavním principem lidské »já«.

I. Především tedy o *vzájemných rozporech jednotlivých filosofických moderních systémů.*

Dle Kanta jest metafysika vůbec nemožna, a rozum marně rozpíná svá křídla, aby nad svět smyslový pouhou mocí spekulace se povzněl; proti tomu však tvrdí Fichte, Schelling, Hegel, Schopenhauer a Hartmann, že bytost světa za zjevy ukrytou úplně poznáváme. Dle Hegela jsou pouhými fysiky jenom zvířata, kdežto člověk jest rozeným metatysikem, Schopenhauer pak prohlásil za nutné kredo všech spravedlivých a dobrých zásadu: »Věřím v metafysiku.« Kant hlásá, že jest věc sama o sobě (Ding an sich), Salomon Maimon, Sigismund Beck, Fichte jeho názor rozhodně potírají. Hegel nazývá výstřední subjektivismus posléze jmenovaných nemocí naší doby, která dospěla k tomu zoufalství, jež hlásá, že naše poznání jest pouze subjektivní. Fichte, Schelling a Hegel uznávají idealismus, dle něhož vnější svět pouze jako idea individua existuje, za jedině správný a možný názor světový, Jacobi však názor ten zatracuje a nazývá jej zvláštním druhem bláznovství. Jacobi a Fichte prohlásili, že každou realitu lze postihnouti pouze věrou, avšak Hegel a Schelling zdůraznili co nejvíce vědění. Kant tvrdí, že jest Bůh rozdílný od světa, Spinoza, Fichte, Schelling, Hegel prohlašují, že jest se světem totožný, dle Schopenhauera pak vůbec Boha není. Kant, Hegel a Schelling mají Boha za osobní bytost, Schelling jej nazývá dokonce »nejvyšší osobností« (höchste Persönlichkeit), kdežto Fichte stotožňuje Boha s mravním řádem světovým. Fichte, jak o něm Strauss ujišťuje, porazil učení o osobnosti Boha takovými důvody, že po všechny věky nebude možno jich vyvrátiti; to však nikterak nevadilo Harnackovi a Wobberminovi, aby osobního Boha do svých systémů zase pojali.

Leibniz učí, že přítomný svět jest nejlepší, Schopenhauer však, že je tak špatný, že kdyby jen o stupínek byl horším, vůbec by nemohl existovati. Pro Hegela existuje skutečně pouze to, co jest rozumno a duchovní (Was vernünftig ist, ist wirklich, und was wirklich ist, ist vernünftig), materialistům však jest duchovost jen výkvětem hmotnosti. U filosofů hlásajících identitu**) jest počátkem světa bytost poznávající, u materialistů však jsou jí atomy individuálně určené. Dle prvých jest vývoj světa stále pokračujícím procesem poznávacím (Erkenntnisprozess), dle Scho-

*) Ruville konvertoval 6. března 1909; o své konverzi napsal: Zurück zur hl. Kirche (III. vyd. 1910; vyšlo též česky: Zpět ku sv. církvi; zkušenosti a úvahy konvertity; přeložil Filip Šubrt, 1910, nákladem Spolku sv. Bonifáce v Praze) a Das Zeichen des echten Ringes (o pokoře). V prvním spisu se o dru. Reinholdovi výslovně zmiňuje.

**) Schelling, Hegel — protože tvrdí: subjekt a objekt, myšlení a bytí jsou jedno = identické.

penhauera však mozek jako orgán poznávací přistupuje k slepé vůli na způsob cizopasníka. Schelling dokazuje, že pokolení lidské hned s počátku bylo ve stavu blízkosti boží (Stand der Gottesnähe) a nelze prý mysliti, že by se lidstvo doby přítomné vlastní mocí povznelo ze stavu zvířecího a ze stavu pouhého pudu k rozumu a svobodě, ale celý chór Darwinistů, Strausse a Pfeleiderera v to počítaje, hlásá pravý opak. Dle Humeho nemá život jednoho člověka pro vesmír větší důležitosti než život ústřice, dle Hegela a Schellinga jest člověk cílem veškerého přirodního rozvoje a bohem, člověkem učiněným. Materialisté vykládají veškeru organickou zítí jako následek působení tepla a elektřiny, Schopenhauer však nazývá mínění jejich absurdním. Hegel, Schelling a ovšem také Haeckel prohlašují individuální nesmrtnost za naprosto nemožnou, Goethe však na nesmrtnosti trvá, a u novoprotellantů nauka o ceně duše a o určení člověka k věčnému životu ve společenství božím tvoří hlavní a podstatnou část křesťanství. Hegel a Schopenhauer tvrdí, že žádné zvíře není schopno řeči, Darwin však »shledal« u vyšších zvířat náběhy k řeči, k umění, k mravnosti, a též i — světe, div se! — k náboženství. Hume a Schleiermacher učí, že zbožnost spočívá v citu, ale Hegel jim odporuje a dří, že tato citová theorie člověka snižuje na niveau zvířat, která žádného náboženství nemají.

Je tedy skutečně moderní filosofie netvor s mnohými hlavami, z nichž každá jinou řečí mluví, jak Schopenhauer případně filosofii nazval, a Nietzsche vyvodil z toho důsledek: »Nic není pravda a všechno jest dovoleno!«

II. Nedbá-li kdo v obyčejném životě zákonů myšlení, bývá to považováno za neklamné znamení šílenství; to však lze říci jenom o lidech obyčejných; *koryfeové moderní filosofie klidně přecházejí přes zákony logiky* a odkládají je jako nepotřebné haraburdí.

Zákon příčinnosti jest dle Humeho jen výsledkem klamu smyslového, dle Kanta a Schopenhauera čistě subjektivní, aprioristickou formou poznávací, beze vší objektivní ceny, Hegel popírá dokonce i zákon totožnosti ($A=A$) a prohlašuje jej za pošetilost, tak že jeho adepti jsou na rozpacích, mohou-li o sobě po hanáčku říci: »Me jsme me!« Oba zákony však zrušil i Fichte i Schelling. U Hegela dočítáme se též, že příčina sama o sobě jest causa sui, a že příčina není pouze příčinou čehos jiného, ale též sebe samé, a účinek není pouze účinkem čehos jiného, ale i účinkem sebe sama. Při této absolutní svobodě myšlení, která se zákony logiky neváže, mohl ovšem Hegel napsati větu: »Das Absolute ist das Sein, das Absolute ist das Nichts«, a Schelling mohl jako před ním již Fichte a po něm Schopenhauer a Hartmann z neznáma vyvoditi vědomí, ze tmy světlo, a mluvíti o realitě, která právě proto, že jest absolutní, přestává býti realitou, jakož i o poznání, jež právě proto, že původně jest zcela a naprosto empirické, zcela a naprosto jest a priori; konečně pak mohl Schopenhauer předstihnouti všechny své předchůdce, postavití svou filosofii mezi dvě nepochopitelná »nic«: z klidu blaženého »nic« vychází slepá vůle,

aniž by věděla proč, a objektivuje se ve světě plném utrpení, aby konečně zklamána v »niveč« se navrátila. Tímto tak málo a přece zase tak mnoho pravícím slovíčkem »nic« ukončil Schopenhauer první svazek svého *hlavního* (jak se zálibou sám je napsal) díla: »Die Welt als Wille und Vorstellung« a můžeme říci, že toto nomen »nic« je též omen, má-li, jak tomu u Schopenhauera jest, vyjádřiti konečný výsledek filosofického názoru světového.

III. Vzorem *těžko pochopitelného slohu* mohou býti spisy Kantovy i Hegelovy, ba u Hegela jest někdy sloh přímo hrozný. Kant se sám přiznává, že nemá daru, jasně podati své názory, přece však lze jeho dikci po lidsku pochopiti. Hegel však vytvořil věty, jež by zasloužily, aby lapidárními písmenami byly na zdech školních světnic umístěny jako odstrašující příklad nejasného slohu. Aby čtenáři byla poskytnuta příležitost brousiti svůj vtip a zostřiti rozum, stáříž zde ukázkou věta vyňatá z jeho *Phänomenologie des Geistes*: »Das Dieses ist also gesetzt als nicht dieses oder als aufgehoben und damit nicht Nichts, sondern ein bestimmtes Nichts oder ein Nichts von einem Inhalte, nämlich dem Diesen.« Dosti již na tom; *difficile est satiram non scribere*; přece však najdou se kritikové, kteří tento způsob podání vychvalují; Kuno Fischer v takových konglomerátech slov shledává příklad těžké, temné, zdánlivě paradoxní, vskutku však bystře a hluboce myšlené, krátké a vystižné mluvy. Nu, *habeant sibi*, toho jim záviděti nemusíme.

IV. Nadměru zajímavá jest stopovati, jak *přivrženci různých směrů filosofických vzájemně se ztracují*. Kdyby katolický filosof o moderních filosofech mluvil tím způsobem, jakým koryteové moderní filosofie mluví o sobě, právnem byl by od nich prohlášen za nadutého smělce. Strauss nazval *Schopenhauera* bláznem, Schopenhauer vytýká *Kantovi* nerozluštitelné rozpory, opravdu konfusní, bezpodstatné řeči, ubohou konfusi, nešťastný zmatek, násilí na pravdě páchané, nekonečné šermování na prázdno (*Spiegel-fechtere*) a mnoho jiného. *Hegelovi* vytýká šílenou spletitost slov, jakou bylo potud pouze v bláznivých slyšeti, nazývá jej duševním Kalibanem, *) bezpříkladným, nesmyslným mazalem atd. Filosofii *Spinozovu* viní Schopenhauer z ubohých sofismat, Bayle pak ji lituje jako nejnechutnější filosofii, která nejjasnějším pojmům našeho rozumu přímo odporuje. Schelling nazývá ji nejnechopitelnějším systemem, jenž kdy existoval, Hegel pak praví, že Spinoza staví svou vědu na nedokázaných předpokladech.

Fichte velebí *Kanta* po Ježíšovi a Lutherovi jako třetího největšího strážného ducha svobody; Hartmann chválí jej sice jako jasného, velikého myslitele královeckého, ale týmiž ústy mu vytýká zaměňování pojmů; jeho důkazy jsou prý čirá sofismata; přívalem slov a odvrácením pozornosti od hlavní věci zakrývá prý hypotetický charakter svých vývodů atd. Schopenhauer v triumfu

*) Čti: Kalebán; neohrabanec, dle polozvířecího sluhu v Shakespearově dramatu »Bouře«.

prohlásil, že Kant svou kritikou důkazů existence boží zasadil spekulativní teologii smrtelnou ránu, ale Hartmann pouští naň studenou sprchu slovy: »Z Kantovy kritiky důkazů existence boží nezůstává nic, leda ne právě nové tvrzení, že ontologický důkaz jest a priori nemožný.« Již Hegel poukázal k tomu, že Kant si svůj triumf usnadnil tím, že to, co obyčejně ontologickým důkazem existence boží se nazývá, v nejhorší možné formě přejal. Fichte ujišťuje, že Kant nebyl pochopen, a že ani jediný z jeho četných nástupců nepoznal, o čem Kant vlastně mluvil. Toto klasobraní posudků o Kantovi bylo by možno ještě rozmnožiti; budiž jen podotčeno, že vrcholu kritické zdvořilosti dospěl Nietzsche, jenž zove Kanta královeckým Číňanem a vedle toho dává mu titul idiota.

Hegelovu filosofii nazývá Schelling monstrosnější než kterákoli její předchůdkyně.

Schellingovu filosofii nazývá Baur galimatiášem, a jest prý se jen diviti mužům, kteří na tom základě tak mnoho stavěti mohli. I klidný Eduard Zeller označuje ji jako na slova bohatou, abstrusní scholastiku, nechutnou směšeninou spekulativních idejí, kalné theosofie, libovolně vykládaných textů biblických a církevní dogmatiky. Aby za kollegy nezůstal, dává Schelling *Jacobimu* radu, by se slavnostně zřekl rozumu a stal se zakladatelem nového řádu, řádu věčné hlouposti. Schelling praví o *Fichteovi*, že jeho system se proslavil úplnou vědeckou neplodností, Feuerbach pak se vyjádřil o Fichteově filosofii, že jest nejošklivějším výplodem poštelosti, která rozum mrzačí a nápady kvasící se fantasie za filosofii vydává. Podobně bylo by možno i o Hartmannově, Büchnerově a Moleschottově filosofickém systemu uvésti celou řadu nepříznivých posudků z úst jejich kollegů, než přestáváme na tom, co pověděno; to zajisté úplně postačí, aby si čtenář učinil představu o tom věru babylonském zmatku, do něhož zabředla věda, jež staví nejvíce na lidském »já«.

To jest ovšem chaos, »tohuwabohu«, nad nějž nelze většího si pomysliti a z něhož může se radovati nejvýše Harnack holdující zásadě: »Kolik hlav, tolik smyslů.« To však je též příčinou, že solidní, po pravdě opravdu bažící filosofové nenacházejíce v systemech moderních zlata pravdy, obracejí se k pohrdané popelce, k filosofii aristotelicko-thomistické. Všechno pohrdání a všechnu nenávisť, jimiž jest katolický názor světový zahrnován, všechnu domnělou povýšenost moderní volné myšlenky a volné vědy přetrvává, poněvadž věru jest založen na skále, na pevných rozumných základech, jichž vyvrátiti nelze ani pohrdáním, ani posměchem.

R. S.

O působení Ducha svatého.

Z myšlenek biskupa Procházky.

Duch svatý vychovatel věřících.

»A Duch boží naplnil celý dům,« sv. církev. Zde je vůdčím a vychovávajícím duchem »Spiritus rector«, on vychovává si svůj lid, své domácí :

1. V apoštoly. V den svatodušních svátků posvětil Jedenácte ohněm, později Pavla a za těmi v dlouhé řadě apoštolské muže, kteří celé národy křesťanství přivedli: Bonifáce, Olafa, Štěpána Uherského, Václava Českého, Vojtěcha, Františka Xavera, Petra Klavera, Vincence — jakož i celou řadu horlivců, v nichž hoří touha po záchraně duší.

2. V mučedníky. Přeđe všemi purpurem zdobeného diakona Štěpána, první květ v zahradě »krvosvědků«, jehož obličej podobal se obličejí anděla, a byl naplněn vírou a Duchem sv. »Oni všichni stojí s palmami v rukou a jsou svědky slova, oni a Duch sv.« (Zjev. 5, 32.) Jistě! Byli vyvoleni k vyššímu svědectví, ke svědectví o Duchu svatém.

3. V panny s čistými liliemi. V jejich popředí září nejčistší Panna Maria jako »chrám Boha, svatyně Ducha svatého«. A za ní Anežka, Cecilie, Kateřina, Lucie, Agata. A přece ještě za tisíc let nepřestala lilie ve chráně církve rozvíjeti své květy: Mechtilda, Gertruda, Terezie, Magdalena z Pazzis, Růžena z Limy. —

4. Ve vzácné a ušlechtilé duše, které se jeví schopnými býti nástroji svého Pána. Třeba že nad jejich hlavami nezazářily ohnivé jazyky, jsou ve svém srdci přece plny záru božské lásky. Takové duše byly sv. Alžběta, sv. Vincenc Paula, sv. Stanislav a sv. Alfons.

Opravdu, církev jest vznešený dům; i já žiji v ní a také mne vychovává Duch sv. k čistotě, zmužilosti, důvěře a vnitřnímu životu. Do této vybrané společnosti, která zde sídlí, mohou býti přijaty jen šlechetně smýšlející a pro dobro vychované duše: »Toto ti píši, abys věděl, jak máš kráčet v domě božím, kterážto jest církev živého Boha (1. Tim. 3, 14), praví sv. Pavel ve svém listu k Timotheovi. Bůh nám dává sílu k čistému, horlivému životu, k rostoucí vládě nad námi samotnými. »Duch Páně stoupí na tě, a ty změníš se v jiného muže.« Bůh mne povolal do církve sv., aby i ze mne byla vznešená duše, Bůh to chce, a Duch sv. pracuje o uskutečnění.

P. Voňavka.

Několik výpisků

ze spisů znamenitých anglických spisovatelů Carlyle a Ruskina.

Tomáš Carlyle (čti Karlail), znamenitý anglický historik, sociální politik a filosof, narozen r. 1795, zemřel 1881 v Londýně, od svého 24. roku výhradně literárně činný, zásad celkem konservativních, hleděl svými spisy pozdvihnouti mravní úroveň svého

národa. S ním stejného skoro smýšlení a týchž snah byl jeho vrstevník

John Ruskin (Röskein), narozen 1819, zemřel 1900, professor dějin umění v Oxfordě, aesthetic, jenž budoval na základě náboženském. Oba vydali celou řadu spisův a stali se lidu anglickému jaksi proroky. V Německu byly jejich spisy pilně čteny a překládány. Nejnověji vyšly i knížky, *) jež obsahují úryvkovitě myšlenky a zásady, sentence z jejich spisů.

Budiž dovoleno zde několik výpisků v překladu předvésti:

Carlyle.

Náboženství nemůže zaniknouti. Zapálený snop slámy vydává sice hodně kouře, a kouř může zastříti i hvězdy nebes, ale hvězdy zůstávají přece na svém místě a po chvíli opět se zjevjí lidskému zraku.

*

Lidé žádají *důkaz existence boží*. Tak! Dokazovati, že Bůh jest! I ten nejmenší z konečných tvorů namáhá se dokázati existenci Nejvyššího, Nekonečného.

*

Věz, že *náboženství není pouze nějakou pilulkou* k zevnějšmu užívaní, nikoliv, jest probuzením tvého vlastního »já« z vnitřka.

*

Zdravé tělo jest dobré, ale *zdravá duše* jest více než vše ostatní.

*

Nenaříkej do toho, že *časy jsou zlé*, tím ničeho nedokážeš. Časy jsou zlé, nuže, proto jsi zde, abys je lepšími učinil.

*

Zkušenost dává si platiti ohromný školní plat, za to však vyučuje tak, jako žádný jiný učitel.

*

Hvězdář Kepler *v utrpení, v chudobě* řekl: »Může mně přijíti za těžko, nechtějí-li lidé ničeho věděti o mém objevu? Mohli-li všemohoucí Bůh čekati 6000 let na člověka, který vidí co stvořil, mohu zajisté i já čekati 200 let na člověka, jenž by porozuměl tomu, co jsem já viděl.«

*

Celkem vzato, jest nám opakovati známý výrok, že jest člověka náboženského nedůstojno *pozorovati člověka bezbožného*

*) *Carlyle*: »Arbeiten und nicht verzweifeln«. Auszüge aus seinen Werken. — *Ruskin*: »Menschen untereinander«. Auszüge aus seinen Werken. Oboje v nakladatelství Karl Robert Langewiesche, Düsseldorf und Leipzig. Oboje dosáhlo velikého počtu vydání.

s hrůzou, s odporem aneb s jiným pocitem než s politováním, nadějí a bratrskou účastí. Hledá-li pravdu, není-li naším bratrem a politování hodným? A nehledá-li pravdy, není-li i tehdy naším bratrem a ještě více politování hodným?

Ruskin.

Jest zcela neomylnou pravdou, že kdo nechce *pracovati*, nemá též jísti; pomněte toho každého dne v poledne, když zasedáte k obědu a slavnostně, dříve než modlitbu před jídlem vykonáte, tažte se: Kolik práce jsem dnes pro svůj oběd vykonal?

*

Neobdržeti *výchovy* není největším neštěstím, jež může člověk stihnouti. Věřte mi, býti úplně bez výchovy není tím, čeho bychom se měli nejvíce obávat. Opravdu báti bychom se měli jen špatné výchovy. Jsou různé druhy výchovy: dobrá a velmi dobrá, špatná a velmi špatná. Dětem bohatců dostává se často nejhorší výchovy, již lze za peníze obdržeti, dětem chudaců dostává se často nejlepší výchovy zdarma.

*

Četba má vyživovati tvého ducha dle týchž zásad, dle nichž potrava vyživuje tvé tělo, t. j. nemáš jísti pro rozkoš, již působí jedení, ani čísti pro rozkoš, již působí četba. Ovládal-li se správně, užiješ i svého oběda i své četby způsobem znamenitým. — Neřesti četby jsou škodlivější, její ctnosti vyšší, právě jako duže cennější jest než tělo. Hltavé čtení jest škodlivější než hltavé jídlo; nečistá a oplzlá četba jest odpornějším zvykem než nečisté jídlo. Tíže stává se člověk labužníkem co se knih týče než co se jídla týče; ale jednoduchá silná strava jest nejpříjemnější.

*

Cokoliv *pošetilí lidé čtou*, škodí jim, cokoliv píší, škodí jiným. Tomu nelze zabrániti. Pošetilec přitahuje pošetilosti, jako zkažené maso vábí mouchy a destilluje a assimuluje ji — lhostejno, z které knihy; — může ji vyjmouti z bible právě tak jako z jiné knihy, ačkoliv obyčejně čte jen noviny a romány.

*

Všechny *radosti světa* vám náleží.

Bůh stvořil člověka k tomu, aby užíváním svých očí, svého rozumu, svých údu radosti docházel. A pošetilý tvor se pokouší trvale tak žít, aby se na nic nedíval, o ničem nepřemýšlel, ničeho nečinil, a stává se tak nejen netvorem, ale i nejnešťastnějším ze všech netvorů. Všechna *zahálka* a *všecky rozkoše*, které jen může vymysleti, činí jej pouze bídnějším. Jde-li člověk *Paříží* a pozoruje-li v ulicích tohoto města, v němž všemožné vynálezy, jež věda, rozum a bohatství učiniti mohou, poskytují radovánkám

lenochů půvabu a změny, nespattí ani jednoho klidného a spokojeného obličej, vyjímaje v nižších, velice těžce pracujících vrstvách lidu. *Každá radost, která dosažena bývá jinak než jak Bůh chce, lacino, zlodějsky a rychle, kdežto dle jeho ustanovení má býti získána draze, poctivě a zvolna, proměňuje se v jedovaté jho, a zůstává, když jako radost pominula, břemenem, a den ze dne roste smrtící žár jejího pancíře.* Radosti, jež vznikají z nenávisti, z bitvy, z chlápnosti, z ješitné vědy, nízké požívavosti, — všechny přecházejí časem v pozvolnou trýzeň. Není možno, aby čistá radost plynula odjinud než z poctivé lásky k bližnímu, ze znalosti zákonů božích a jeho velebnosti, z denního uplatňování schopností těla i duše, jimiž Bůh člověka nadal.

R. S.

Konkubinát.

(K dotazu z »Čecha«.)

Tento vřed mnohé farnosti odstraniti jest věc přetěžká nejen dle zkušenosti správy duchovní, nýbrž i dle výkladu zákona. Dr. Veselý ve svém »Slovníku právním« uvádí předpisy státního zákona platného a proto zde z něho uvádíme, co na stránce 80. dílu II. píše.

I. Pojem, právo římské.

Konkubinát je spolužití osob různého pohlaví za účelem mimomanželského spojení pohlavního. (Výn. min. vn. ze dne 29. července 1872 č. 9261.)

Dle římského práva byly uzavírány konkubináty toliko se ženskými osobami nižšího stavu; v době císařství byl pojem konkubinátu přesněji omezen tím, že mimomanželská spojení s osobami ženskými cti požívajícími jako stuprum byla trestána, kdežto konkubinát zůstal beztrestným tehdy, vešel-li v něj muž s osobou ženskou, kterou dle zákona Juliova Papiova pro překážku manželství v různosti stavu se zakládající za manželku pojmouti nemohl. Konkubinát nebyl poměrem právním, nýbrž poměrem skutkovým, který potud byl trpěn, pokud nespadal pod pojem trestného stupra; děti z konkubinátu byly nemanželské. Teprve v IX. stol. byl konkubinát naprosto zakázán.

II. Právo platné.

Dle práva platného nelze prosté spolužití osob různého pohlaví samo o sobě ještě nikterak stotožňovati s pojmem konkubinátu. Jelikož právní stát jen v zákonném manželství záruku svého mravního bytí a své moci spatřovati může, ježto dále i právo rodinné jen za tím účelem stanovil, jest zcela přirozeno, že stát o to pečovati musí, by co nejúčinněji zamezil vzrůstání se poměrů, jež by mu v jeho snahách překážeti mohly. Při tom však jest si státu co nejopatrněji počínati, jelikož přece spolužití osob

různého pohlaví podmíněno býti může jen zvláštními poměry jako: příbuzenstvím, nedostatkem výživy, poskytováním ochrany nemocným a slabým a pod., aniž by tím již mravní integrity takového společenství bliže se dotýkati bylo nutno. S druhé strany jest často též obtížno, z osobního společenství sama již účel téhož dovozovati, ještě obtížnější však zjistiti, zda jedná se tu o vztahy pohlavní. Nejlepší direktiva pro stát bude tedy spočívatí v úloze vypátrati, zda stávající poměr osobní s uvážením všech vedlejších okolností má ráz takový, že by z něho souditi se dalo na nemravnost, nebo že by jím jiným osobám mohl býti dán zhoubný příklad. Dle dv. pol. st. nař. ze dne 4. ledna 1825 mají všechny konkubináty hned po svém vzniku býti rozloučeny. Pokrevní příbuzní a strany sešvakfené, kteří navzájem v manželství chtějí vejíti a ve společném obydlí se zdržují, jejichž žádost za církevní prominutí překážky však byla odmítnuta, mají hned od sebe býti odloučeni, a veškeren bližší i nejmenší podezření vzbuzující obapolný styk co nejpřísněji jim má býti zakázán (dvor. dekr. ze dne 9. července 1807 č. 13142). Dekret dolnorak. vlády ze dne 18. prosince 1803 prikazuje právo zákazy takové vydávati úřadům politickým, jimiž v první řadě jest rozuměti obce, poněvadž vykonávání policie mravnostní náleží v samotný obor jejich působnosti. S rozloučením konkubinátu může též býti vysloveno vyhoštění osoby nepřislušné do místa, kde ve společenství žila a to obcí samou v mezích stávajících zřízení obecních. Ježto úkol státu v tomto směru jest především jen zabraňovací (profylaktický), vysvítá z uvedeného, že konkubinát sám o sobě není ještě činem trestným, ač nejsou-li tu zvláštní okolnosti, následkem kterýchž stává se dle §§ 500.—516. tr. z. přestupkem proti veřejné mravopochestnosti. Jinak má se věc, jakmile úřední rozkaz k rozloučení byl vydán, jehož však nebylo uposlechnuto, ve kterémžto případě obvod mravnostní policie podstatně se rozšiřuje, jelikož dle okolností potrestání politickou nebo soudní cestou nastati může. Poslední názor zastává též v theorii Lienbacher, jenž trestnost konkubinátu na neuposlechnutí rozkazu rozlučovacího činí závislou. Konkubinát může míti zevně též podobu řádného manželství. V takových případech lze, mají-li strany v úmyslu, platné manželství uzavřítí, prominutí všech ohlášek uděliti. Žádost v tom směru podána budiž k zeměpanskému úřadu duchovním správcem bez udání jmen stran, jež musí složiti přísahu, že jim není známa žádná překážka, která by manželství jejich v cestě stála. (§§ 86. a 87. o. o. z.)

LISTY HOMILETICKÉ.

Svátek sv. andělů strážných, neděle XIV.
po sv. Duchu.

Čeho vyžaduje řádná výchova na rodičích ?

»Vítež, abyste nižádné z maličkých
těchto nepotupovali.« (Mat 18, 10.)

Přečtené evangelium naznačuje již svátek, který dnes konáme, svátek sv. andělů strážných. Strážní andělé! jak krásné a potěšující to slovo, které i v srdci špatných lidí ještě sladce zaznívá a touhu po vyšších státcích vzbuzuje. Připomínát nám šlechetné duchy, kteří v čistotě a kráse stvoření neustále pohlížejí ve tvář Otce na nebesích. A tito šlechetní duchové slouží nám, jsou ustanoveni nám za stráž.

Jak se prsa šíří při myšlence: Viz, po boku tvém dlí anděl strážný ve dne v noci, dává pozor na tebe a stále jest ochoten chrániti tě na těle a na duši, aby sis neuškodil. A této cti dochází i nejnižší člověk. Ať je třeba nízký v očích světa, opovrhován, zapomenut, ať třeba hluboko klesl, přece není opuštěn a zapomenut od anděla strážce, nýbrž napomínaje a chráně následuje ho, až jeho poslední hodina odbyla. Zdaž nepohne tebou tato myšlenka, abys jednou již dbal napomenutí tohoto tvého dobrého přítele, abys mu připravil radost, kterou má z upřímného pokání ?

A proč se bojíme, když máme takové ochránce? Nemohou býti ani přemoženi, ani podvedeni, tím méně mohou nás podváděti, neboť jsou věrní, jsou moudří, jsou mocní. Kéž by i ti, kteří mají býti viditelnými pomocníky strážných andělů, kéž by i ti, kteří jako andělé mají se starati o naše tělesné a duševní blaho, rovnali se andělům věrností a horlivostí, nebylo by tolik bídy, byli bychom již od dětství lépe chráněni proti nebezpečím a poblouzením, aspoň by velice mnozí brzy opět se navrátili na opuštěné stezky spasení. Kdyby zvláště rodiče pokládali se za

viditelné strážné anděly dítek svých, nemohly by tak snadno se pohoršiti a pokaziti.

Vám, rodičům, platí také napomenutí Spasitelovo: »Viztež, abyste nižádné z maličkých těchto nepotupovali, neboť pravím vám, že andělé jejich v nebesích vždycky vidí tvář Otce mého, který v nebesích jest.« Pohlížejte proto k nim vzhůru a učte se od nich, čeho je třeba, abyste dítky své dle vůle boží vychovávali. Čeho žádá řádná výchova dětí na rodičích? to jest otázka, kterou se dnes chceme zabývat. Když se těmto požadavkům učíme od andělů strážných, nejen pokračujeme v úvahách o řádné výchově dětí, nýbrž odpovídá to také dnešnímu svátku andělů strážných.

P o j e d n á n í.

Tázeme-li se, proč se andělé k nám snižují, že nás věrně provázejí, chrání a o nás pečují, ačkoli často jejich ochrany ani hodni nejsme, nalezneme příčinu toho v jejich vřelé lásce k Bohu. Chrání nás, protože milují Boha, který je určil k naší ochraně. Jejich spojením s Bohem, jejich oddanost vůči Bohu nutí je, aby se i nám věnovali, aby úmysly boží na nás se splnily, abychom k našemu cíli přivedeni byli. Láska k Bohu čili nábožnost jest první vlastnost, kterou třeba na rodičích požadovati k řádné výchově dítek. Stvořitelem dětí jest Bůh, a Bůh jim světil dítě, by je vychovali pro Boha a pro nebe. Nestane-li se to, jsou zmařeny úmysly, které Bůh s dítětem měl, a dítě samo bude nešťastným tvorem, poněvadž se cíle svého minulo. Kéž by to rodiče řádně uvážili! Schází-li jim nábožnost, náboženství, jsou nepřáteli Boha a nejhoršími nepřáteli dítek svých. Jestliže mládí strávili bez Boha, v nevěře a ve špatnostech, měli se aspoň při vstoupení do stavu manželského opět k Bohu vrátiti, jestliže ne ve vlastním, alespoň v zájmu svých dítek. Rodiče, pohlížejte častěji na děti a řekněte si při tom: Nejsm neobmezeným pánem těchto dětí, nýbrž jen jejich strážcem a vůdcem; jsou mi rukojmím Bohem daným, které mám věrně ošetřovati a jednou opět odevzdati. To však budu moci jen tehdy, když sám Boha se držím, v něho věřím, doufám, ho miluji, když se držím náboženství. Pohlížejte častěji na děti a řekněte si: Jakou službu prokáží jim, když je vychovám pro svět? Pomohu jim snad ke cti, k statkům a pokladům, k požitkům, ale tyto cti jsou pomíjivé, tyto požitky jsou mámivé, tyto statky jsou vratké. Dříve nebo později dětem budou opět odňaty, na každý způsob vezme jim je všechny smrt. Jak? Nedovedu jim dáti nic lepšího? Co je očekává po tomto životě? Mám je nechati na věky zahynouti? Mám jim pomáhati sám do věčné záhuby? Nikoli, to se nesmí státi, to bych je nenáviděl, a přece je miluji jako vlastní život. Proto pryč s nevěrou! Musím býti opět nábožným, toužiti po víře a lásce, abych i děti nábožně vychovati mohl. Kdyby si to rodiče brali řádně k srdci, zajisté by nebyli tak lehkomyšní, chránili by se před dětmi náboženství tupiti, o církvi, o kněžích a náboženských obřadech potupně mlu-

viti a tak děti k opovrhování náboženstvím vychovávatí. Víte, kam to vede? Děti dříve nebo později budou také vámi pohrdati a posměšně o vás mluvití. To jest zcela přirozené. Nemáte-li sami náboženství, nemůžete je také dětem vštěpovati, ano vyrvete jim ze srdce i to, co od církve a školy obdržely.

Nemají-li však děti náboženství, nebudou také přikázání zachovávatí. Mezi těmi jest však také přikázání: »Cti otce svého a matku svou!« Co budou dělati rodiče, když se k nim děti vzpurně, hrubě, neuctivě chovají? Řeknou jim snad: Cti otce svého a matku svou? Děti jim posměšně odpoví: Bláznovství! co jest mi do toho přikázání, nevěřím v Boha a nebojím se proto také jeho přikázání. V Praze byl darebný hoch předveden před soud, soudce se ho ptal: »Neslyšel jsi nikdy: Cti otce svého i matku svou?« Hoch odpověděl: »Tomu mne otec neučil.« Ano, skutečně zkušenost učí, že bezbožní rodiče nedočkají se vděku od dětí, i když se pro jejich časné blaho sebe více obětovali. Připraví jim mrzutosti, hanbu nespořádaným a výstředním životem. A i když se to nestane, nemají nikdy tak vřelé náklonnosti k rodičům, jak ji náboženství vštěpuje. Všechno jest jen na zevnějšek, všechno jest jen přirozeně smyslné, vše jest věcí citu, módy, způsobů, schází však dětem vědomí, že láska jejich k rodičům jest posvátnou povinností. Ta se ukazuje zvláště při smrti rodičů. Nejen že se děti nestarají, aby rodiče zemřeli smířeni s Bohem, brzy také na rodiče zapomenou. Navštěvují snad tu a tam hrob rodičů, ale jen tak mimochodem a snad jen pro lidskou chválu, aby se neřeklo, že jsou necitelní. Aby se také modlily za pokoj duší rodičů, to jim ani nenapadne. A snad ještě řekne dítě: Za duši se modlití? Vždyť ani duše nemají. Tu jest často při pohřbu zármutek jako nad poslym zvířetem. Ale kdo jim vštípl tyto zásady? Právě rodiče. Ale jestliže věci lépe stojí, přece rodiče marně budou volati: Smilujte se nade mnou alespoň vy, mé děti! Nedosáhnou smilování, protože sami bezbožní, děti své bezbožně vychovali. Kdyby byli měli náboženství, děti by pro ně nejen hořké slzy ronily, nýbrž i vřele se za ně modlily a dobré skutky za ně konaly.

Proto, rodiče, jestliže milujete sebe, jestliže chcete mítí vděčné děti v životě a po smrti, hleďte, abyste měli pravou nábožnost, abyste v ní i dítky vychovati mohli. Je to první a nejpotřebnější požadavek řádné výchovy. Jestliže máte náboženství, budete snadno anděly strážné i v jiných vlastnostech následovat. Jinou takovou vlastností jest autorita.

Andělé jsou tací, chovají se tak, že je ctítí musíme. Svatý a spofádaný jest život jejich, a vady na nich neshledáme. Nikdy se nezapomenou, nikdy si nežadají, nýbrž bez vášně, bez snižování sebe nás vedou. Když se nám o nich vypravuje, vždy nás pronikají city úcty a vážnosti. Tyto city úcty a vážnosti mají také rodiče dětem vštěpovati a vštíplí jim je, když budou dbáti své autority, své vážnosti, když se vynasazí, aby v očích dětí byli bez vady. Jen tak bude slovo jejich platiti a jejich napomínání

bude mítí výsledek. Co si má dítě mysliti, když na otci a matce samé chyby vidí, které mu zakazují, když sami zanedbávají to, k čemu děti navádějí? Nemělo by dítě říci: Dělejte sami napřed, co ode mne žádáte!? Nemělo by říci: Lékaři, léč sebe sama napřed!?

Jakou vážnost může mítí dítě před otcem, když ho tak často vidí domů přicházeti opilého a pak ho láteřiti slyší? Nemá-li se taký otec styděti, nechce-li, aby jím dítě nepohrdalo? Dnes jest podoben nerozumnému zvířeti a zítra chce býti vychovatelem dětí? To nejde dobře, neboť děti ho nemohou takto cítiti a jemu věřiti. Jakou úctu mají mítí dívky před matkou, když ji vidí, jak otce klame, jak jest pyšná a marnivá, jak přes vrásky v obličejí ještě se zalíbíti chce, nebo když se dovědí, že za svobodného stavu netěšila se nejlepší pověsti. Ať taká matka nakazuje dceři pravdy-milovnost, skromnost a mravnost, vše bude marné, neboť život její ničl působnost jejích slov. Teprve co říci o rodičích, kteří spolu žijí v nesvornosti, v neustálých hádkách, všemožně si vyčítají, nejhorší nadávky si dávají, vzájemně hřichy si předhazují, snad i ruku na sebe vkládají, a děti všechno to vidí, slyší; co si pomyslí, jak budou k rodičům lhostejnými, jak si jich budou vážiti? Snad pochopíme, když dítě praví: Nemohu mítí vážnost před otcem, který matku trýzní, nemohu milovati matku, která je tak svárlivá, nemohu si rodičů vážiti, když se jim každý z daleka vyhýbá. Takové rodiče milovati a vážiti si jich není tak snadné. Když se ti nelíbí život rodičů tvých, dítě, vem si z nich odstrašující příklad, modli se vše za ně, aby se polepšili a po lepších cestách kráčeli. Co se však stane, když se taký život dětem líbí a když ho následují, jaké následky to bude mítí? Můžete je očima viděti, poněvadž bohužel nejsou tak řídké; nemám však chuti tyto ohavné následky vám zde líčiti. Kde však jest pramen jejich? V nedostatku vážnosti k rodičům. Rodiče nemají si nikdy, zvláště ne před dětmi zadati, nechtějí-li, aby byli předmětem jejich posměchu. Jako zástupci boží mají se vážně chovati jako andělé strážní, kteří nikdy podnět nedávají, aby vážnost ztratili.

K této vážnosti, autoritě náleží dále, aby dívky dle stejných zásad vychovávali. Co jeden od světců požaduje, má i druhý od nich žádati; co neschvaluje na mně můj anděl strážný, to také neschvaluje tvůj na tobě. Můj a tvůj anděl strážný nikdy nepřijdou ve spor vzhledem k svým zásadám, tak že by jeden chválil, co druhý haní. Tuto jednotu v zásadách mají mítí také rodiče, jestliže chtějí, by se výchova dařila. Jest pravda, již od přirozenosti jest rozdíl, ano i zdánlivý opak v povaze rodičů, neboť kdežto otec kloní se více k přísnosti, miluje matka spíše mírnost, ale právě tento rozdíl má býti, aby rodiče při výchově pravý střed našli. Přísnost otcova má mírnost matčina v mezích udržovati, aby se neobrátila v tvrdost, a mírnost matčinu má podporovati přísnost otcova, aby neklesla v slabost. Kde mírnost matčina nestačí, má vážnost otcova pomoci, a kde otec meze pře-

stupuje, má mírnost matčina mírniti. Obě vlastnosti otecké a matefské povahy se tedy vyrovnají a nijak si nepřekážejí, aby otec a matka nebyli za jedno v zásadách výchovy. Co jeden chválí, má i druhý chváliti; když otec trestá, nesmí matka odměňovati, a když matka si stěžuje, nemá otec mlčky stížnost její vyslechnouti. Proč? Snadno to pochopíme. Protože jinak buď vážnost otcova nebo matčina škodu trpí. Výchova v tomto případě bude jednostranná, ano zcela zvrácená. Děti dle toho, jak jim to smyslnost, okamžitý prospěch radí, brzy se skryjí za otce, brzy za matku, odcizí se tomu, který jest přísnější, posilují se ve svých vadách a zlých návycích. A nemíní to vážně s láskou, kterou dle přízně otcí nebo matce ukazují, přetvářejí se jen pro pomoc, kterou jim otec nebo matka při trestuhodných skutcích poskytují. Když rodiče neposlouchají, vysmívají se jim a říkají: Víím, že to otec netrpí, ale schovám se za matku a víím, že trestán nebudu. Tak se ten neb onen nechá od dětí voditi za nos a poskytuje jim pomoc v trestuhodných skutcích. To takovým rodičům přijde draho, neboť děti brzy proti nim samým se postaví. Budou si tak pohoršlivě počínati, že vám oči přejdou, že nebudete moci klidně se na to dívati; ale neodvažte se pak vážné slovo k nim promluviti. Potom se vám oči otevrou. Dosud si s vámi hráli, potom se budou na vás hněvati. Dosud byly vašimi falešnými přáteli, nyní jsou otevřenými nepřáteli. Sami jste jejich náruživosti posilovali a jich hájili, nyní klidíte mzdu za svou práci, a tato mzda jsou výčitky a snad i rány; neboť jiné ovoce nedá se očekávati od náruživostí, které jste posilovali. Tuto vyhlídku mají zvláště matky, které chyby dětí co možná před otcem zamlčují. Tím samy děti k přetvářce vychovávají, ale i tu platí přísloví: Se džbánem se chodí tak dlouho pro vodu, až se ucho utrhne. Najednou se objeví nezkrocená přirozenost dítěte, tak že i otec ji vidí. Co bude dělati matka, když sama dítěti pomáhala? Buď vyjeví muži všechny pěkné kousky, které dítě provedlo, a které zamlčela, a pak vzbudí u muže nespokojenost a poruší tím svornost v rodině — nebo i nyní zamlčí dřívější poklesky, a pak bere na sebe tyranství dítěte, tisícere starosti a bázeň, a třeba se obávati, že jednou dítě ji samu jako pomocnici svých poklesků vyjeví. Jak politování hodný to osud, jak ponižující to postavení, jemuž bylo možno se vyhnouti upřímným spolupůsobením obou, jednotou v zásadách výchovy!

Zanechme takové nešťastné a pobloudilé rodiče a pohlédněme opět k andělům strážným! Nejen svorní jsou v zásadách, nýbrž jsou také nestranní ve své lásce. Milují nás všechny stejnou láskou: tu není přednosti stavu, vloh, tu nerozhoduje krása osoby. Anděl, který jest určen k ochraně krále, miloval by zrovna tak žebráka, kdyby mu byl v ochranu dán, a anděl učence by zrovna tak chránil jako rolníka, jakož jest mu také lhostejno, zdali jeho chráněncem jest hezký nebo mrzák. Zda je tato nestrannost také vlastností všech rodičů? Nikoliv. Kolik jest rodičů, kteří mají svého mazlíčka! Když byli stále nestranní, ztrácejí často nestrannost

nost při nejmladším a posledním dítěti. To jest zřítelnici oka jejich, tomu prominou vše, co na starších přísně kárají a trestají. Ať se tito potěší; neboť touto přísností jim rodiče prokázali větší lásku než mazlíčkovi shovívavostí. Tím se dítě pokazí, a právě na něm dožijí se rodiče největšího sklamání, dítě i rodiče mají z toho velikou škodu, rodiče však mají ještě větší škodu, poněvadž na jedné straně srdce ostatních dětí se od nich odvrací, prokazováním větší přízně jednomu závist u ostatních vzbuzují a mnohou mrzutost působí, na druhé straně však si ztrpčují léta, která by měla býti vlastně nejklidnější a nejspokojenější, léta staroby, v nichž símě strannickosti teprve hodně trní přináší. Toto trní zraňuje ještě více, když nejsou všechny děti vlastní, nýbrž když vedle vlastních jsou ještě děti nevlastní. A právě zde má strannickost širokou půdu.

Vlastní děti platí vše, nevlastní nic. A přece by měli rodiče s nevlastními dětmi právě tak zacházeti jako s vlastními. Zaujali místo zemřelého otce a matky a dávají si od dětí říkati: otče, matko.

Nevlastní děti jsou právě tak dítky boží a dědici království nebeského jako vlastní děti. Tyto děti, zvláště když už byly větší, nerady viděly, že dostaly jiného otce nebo matku, nejsou jim tak oddány, rozličnými předsudky jsou proti nim zaujaty. Právě jim má nevlastní otec nebo matka více lásky ukazovati a hleděti si jich získati.

Jiní lidé často nevlastní děti proti nevlastnímu otci nebo matce popouzejí a našeptávají jim: Co se budeš o ně starati, nejsou to tvoje vlastní rodiče a nemíní to s tebou dobře. Právě tu mají nevlastní rodiče ukazovati největší nestrannost, aby dokázali opak toho, aby takovým jazykům odňali důvod k popouzení. Jinak jsou hádky v domě na denním pořádku, jinak přijde v rodinu boj a nepokoj, a na obou stranách dějí se křiklavé chyby.

Proto, rodiče, pohlízejte k andělům strážným a buďte spravedliví, jako jsou oni. Jednejte s nimi stejně, dávejte jim stejnou potravu, stejné šatstvo, stejnou práci, dělejte jen rozdíly, když toho stáří, nemoc nebo vady vyžadují; zvláště při rozdělování dědictví nikoho nezkracujte, aby klid v hrobě nebyl rušen pro pár zlatých, které by se staly příčinou hádek, věčného nepřátelství a kletby, kterou děti ještě do hrobu posílají.

Kéž by žádný otec, žádná matka nedopustila se chyb ve výchově, které jsem vám dnes líčil, aby nezakusili na sobě zlobu dětí, kéž by zvláště na každého otce a matku děti po smrti jejich s láskou a vděčností vzpomínaly! To se stane, když budete zachovávat vše, čeho řádná křesťanská výchova na vás žádá. Ukázal jsem vám tyto požadavky, ukázal jsem vám školu, v níž se jim přiučiti můžete. Jděte k andělům strážným, ti vás naučí, jaké vlastnosti máte mít, řeknou vám, chcete-li děti své řádně křesťansky vychovati, že máte býti proniknuti především duchem náboženským, láskou k Bohu, dále že máte neúhonným životem

vážnost svou udržovati, společně dle stejných zásad děti vychovávají a se všemi bez výjimky spravedlivě a nestranně zacházejí. Když v těchto čtyřech věcech budete anděly strážné následovati, budou vám děti dělati čest a radost v životě a památce vaší žehnati po smrti. Andělé strážní budou vaše děti za své přátele pokládati a pomáhati vám i jim při smrti a posledním soudu, Bůh vás bude jako své zástupce milovati a veškerou vaši námahu věčnými radostmi odmění. Amen.

Dle Busla *Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Neděle XIV. po sv. Duchu.

Pravé a nepravé starosti.

Kostra: Lidé na trhu.

I. Pravé starosti: 1. o duši, duše jest: a) náš nejlepší, b) jediný a c) nenahraditelný statek; 2. o tělo; 3. jiné.

II. Nepravé starosti: 1. zbytečné; 2. bláhové; 3. hříšné.

»Hleďte nejprve království božího a spravedlnosti jeho, a toto všecko bude vám přidáno.« (Mat. 6. 33.)

Čím více nynější svět pozoruji, tím více jeho shon sh'edávám podobný velikému trhu, který jest jaksi miniaturní obraz celého světa. Vidíme tu mezi nízkyými kramářskými boudami a v úzkých uličkách mezi nimi pestré klubko lidí, kteří náležejí nejrůznějším stavům a se všech stran sem přišli. Přemrštěné vychvalování zboží, hlasité volání radosti, hněvivé nadávky, sprosté zpěvy způsobují ohromný hluk, že nevíme, kam dříve se dívati, co dříve poslouchati. Vše má naspěch; lidé se tlačí a jeden druhého strká. Tu jeden najednou se zastavuje, poněvadž nový předmět, nápadná věc zaujala jeho pozornost; tam nenadále osloví přítel neb známý člověka, který právě s obchodníkem o zboží smlouvá. Jeden vráží do zástupu, jiný chce z něho ven; jeden hledá své známé, jiného hledají. Zkrátka, každý má zde své úmysly, své záležitosti, své obchody, své starosti, musí ještě to neb ono nakoupiti, to neb ono vyfíditi, toho neb onoho potkati a namahá se, aby na nic nezapomněl, mimo to třeba také žaludek upokojiti, na leccos se podívati, něčeho užiti a na návrat pomýšleti. Nejrůznější rozmluvy lze slyšeti, nejrozličnější potřeby poznati, protivné záležitosti viděti obstarávati a starosti bez počtu viděti; ale jedno nelze zde viděti a slyšeti, jednu starost na trhu marně hledáme, je to starost o království boží. Ale tuto starost marně hledáme za nynější doby všude na celém světě. Bez oddechu plahočí, starají se dítky dnešní doby, procestují půl světa, berou na sebe největší obtíže, aby něčeho dosáhly a něco vyzískaly — vše, jen ne království boží. Kdyby to bylo možné, napsal bych proto obsah dnešního evangelia, zvláště poslední větu: Hleďte nejprve . . . na všech místech, na dráhách, na všech obchodních a zábavných místnostech,

na všech nárožích co možná největšími písmenami, aby to všichni dobře mohli přečísti a uvážití — a kdybych mohl duším poroučeti, řekl bych, by často přemýšlely o napomenutí Pána Ježíše: Hleďte nejprve . . . Vskutku, to by bylo spasitelné pro mnohé smrtelníky a uspořilo by jim mnohou zbytečnou starost. Kdyby se lidé starali o potřebné, uspořili by si snadno zbytečné starosti. Jsou tedy dvojí starosti:

- I. potřebné, nutné, pravé starosti a
- II. nepravé, zbytečné starosti.

P o j e d n á n í.

I.

1. I když důrazně poukazuje božský Spasitel na láskyplnou starostlivost a štědrost boží, ve kterou doufati máme, poněvadž se i o ptáky ve vzduchu i o kvítí polní stará, kteří přece hluboko pod člověkem stojí, tož přece nemá v úmyslu vši starosti nás zbaviti a k lehkomyšlnému životu naváděti, nýbrž naopak žádá, abychom se starali, ale přeje si, abychom nebyli při tom úzkostliví. Bez starostí nemá zde býti na zemi nikdo, jsouť nutným a nevyhnutelným dědičným naším údělem; ale je třeba, aby to byly pravé starosti. Nuže v čem záleží pravé starosti? O co se musíme nutně starati? Především, nejmilejší, o spásu duše své, čili jak se Kristus vyslovuje, o království boží a jeho spravedlnost. To jest jediné nutné, to jest nezbytná starost, kterou má každý, kterou nemůže a nesmí někomu jinému přenechati. Než proč je tato starost tak důležitá a nutná? Tuto otázku může položiti jen ten, který nemá poněti o ceně duše své, nikoli ten, který ji za svůj nejlepší, jediný a nenahraditelný statek pokládá.

a) Pravím tedy: Duše naše jest náš nejlepší statek. Pozorujte vše, co máte, a když rozumně soudíte, nebudete moci ani čest a bohatství, veškeren majetek svůj, všechny údy a smysly své, ano ani život výše stavěti. Bez ní bychom nebyli, čím jsme. Teprve duší přišel život v nás, duší obdrželi jsme pohyb. A když umíráme, děje se to jen proto, že se duše opět od těla odděluje; když všechny údy naše se rozpadávají, když všecko v prach a popel se obrátí, pak duše bude dále žiti jako nesmrtelný duch, který v hnilobu ani ve zkázu nepřichází. Již tedy proto, že jest nesmrtelná, stojí duše výše než všechny ostatní statky naše, které na sobě a kolem sebe máme; neboť všechny tyto statky jsou pozemské, prchavé a proměnlivé. Jestliže však dále uvážíme, že jest duše obrazem božím, že jest drahou cenou vykoupěna, díváme-li se na milost, které jí Bůh propůjčuje, na námahu, kterou pro ni jednorozený Syn boží na sebe vzal, tím jasněji ještě nám se ukáže, že jest duše naším nejlepším statkem. Zdaž se jí proto nemá věnovati zvláštní pečlivost? Sám Bůh tak milostivě o ni se staral, božský Spasitel pro ni se obětoval, nebudeme proto sami také o ni se starati? Když se staráme o drahocenný předmět, o perlu, o prsten, o šat a dáváme pozor, abychom je neztratili nebo ne-

poškodili, čím více musíme se starati o svůj nejlepší statek a pozor dáti, abychom jej neztratili nebo nepoškodili!

b) Vždyť jest dále duše naše jediný náš statek. Když kdysi jeden francouzský král na jednom papeži požadoval, co s dobrým svědomím nemohl povolit, dal vyslanci odpověď, která zaslouží, bychom si ji dobře zapamatovali: »Vyřídte svému králi, že mám jen jednu duši; kdybych měl dvě, rád bych jednu z lásky k němu obětoval. Takto však mám jen jednu, a tu musím pro sebe zachovati.« Ano, kdybychom měli dvě duše, mohli bychom nějaký čas o ni se nestarati, aspoň tak dlouho, dokud není druhá v nebezpečí; poněvadž však máme jen jednu, máme bez ustání o ni pečovati a s Davidem říkati: »Duše má je stále v rukou mých.« (Žalm 118.) Má býti stále v rukou našich, abychom nikdy na ni nezapomněli, neboť jak sv. Bernard praví: »Jako ne snadno zapomínáme na to, co v rukou máme, tak nesmíme zapomínati na spásu duše své, nýbrž péče o ni má především srdce naše zaujímati.« Když mají rodiče jediné dítě, věnují mu také veškerou péči a nikdy neumdlévají bdíti nad jeho životem a všemožně jeho blaho podporovati. Také ani nejmenšímu nebezpečí je v šanc nevydávají, ihned pomoc hledají, nejznamenitější lékaře povolávají, užívají nejvyzkoušenějších prostředků, když jen trochu zastůně, a bdí u jeho lože ve dne v noci, dokud se neuzdraví. Tolik a ještě více činí rodiče pro jediné dítě, a my bychom nechtěli pro svou jedinou duši alespoň právě tak pečovati? Sv. Jan Zlatoušlý dí: »Bůh dal člověku téměř vše dvakrát: Dal mu dvě oči, dvě uši, dvě ruce, dvě nohy, aby se mohl potěšiti s druhou, když na jedné se mu něco stalo. Ale duši! mám jen jedinou, a když tu ztratím, nezbývá mně žádná jiná.« K těm slovům ještě podotýkám:

c) Ztrátu její nelze nahraditi. »Či jakou výměnu dá člověk za duši svou?« (Mat. 16. 26.) Tu jest země příliš chudá, každé vzývání příliš slabé, každá obět bez užitku; neboť jednou-li jest ztracena, jest na věky ztracena. Jiných statků člověk může opět nabýti. Léky, lázněmi, změnou vzduchu opět zdraví může nabýti, hájením se může opět během doby cti nabýti, pilností a podnikavostí, příznivými okolnostmi a cizí pomocí může opět jmění nabýti; ale jak může ještě duše nsbýti? Tu nikde a nikdy není prostředku, ztráta její jest nenahraditelná. Proč tedy nechceme jí věnovati nejbedlivější péči, proč štítíme se pro ni trochu námahy a strádání, vždyť větší na se béfeme, když se jedná o to, abychom si zachovali nenahraditelný úd, na př. oko, jazyk? Pro duši nemá nám tedy býti žádná námaha a starost příliš veliká, pro ni máme všechno podniknouti, ano, jak sv. apoštol praví, s bázní a strachem máme o její spásu pečovati. Všechny starosti, které v té příčině máme, jsou pravé, spravedlivé, jsou nutné, povinné, a proto volám se sv. Ambrožem ke každému: »Dej pozor na sebe, človče, dej pozor na sebe, totiž na svou duši, v níž jsi celý, v níž lepší tvá částka záleží.« Pečuj, pečuj vždy, pečuj všude a s největší horlivostí o duši svou!

2. K této péči o duši přistupuje dále péče o tělo. I ta jest nutná a povinná, ale rozumným, ohraničeným způsobem. Jest správné pečovati o sebe celého, o zachování celého těla, neboť když je Bůh tak umělecky zbudoval, nemůže mu býti lhostejno, když dšlo jeho bezstarostností se zmrzačí a zohyzdí. Jest proto hříchem lehkomyšlností, odvážlivostí, přehnaným namáháním, prostopášností a nestřídmostí zdraví si podryvati. Správné jest pečovati o tělesný vývin; neboť každý úd má svůj účel, úkol, a čím lépe tyto úkoly plní, tím více odpovídá plánům božím, který síly a schopnosti dává, abychom je k vývoji a dokonalosti přivedli. Lenivý služebník, který hřivnu svou zakopá, jest vyvržen do temnosti zevnitřní.

3. Správné jest pečovati o výživu pro sebe a své; neboť již Adam byl dán do ráje, aby jej zdělal. Když božský Spasitel praví, že těm, kteří hledají království boží, vše ostatní bude přidáno, jest daleko vzdálen lenivost tím chváliti nebo doporučovati. Vždyť jindy vyčítavě praví: »Co zde stojíte, celý den zahálejce?« Je to tedy jeho vůle, bychom se namáhali, pracovali, krátce, abychom se starali o nutné věci k výživě, o jídlo, šat, abychom poctivě a čestně se živil. Ano, jest správné pamatovati i na budoucnost, moudrou šetrností pro nemoc a stáří něco si zahospodařiti, neboť každý má hleděti, aby nikomu nebyl co možná na obtíž, aby život svůj v pokoji mohl skončiti. Všecky tyto starosti nejen jsou dovoleny, nýbrž nutny pro každého křesťana. Naproti tomu hříchem jest a těžkou zodpovědnost bude míti ten, který těchto starostí si nepřipouští a lehkomyšlně, marnotratně životem jde. Kdo v mládí se ničemu nepřiučí, kdo se nesnaží nahraditi co zameškal, kdo nepracuje, kdo nešetří, kdo v mládí o stáří nepečuje, hřeší proti Bohu a společnosti, jest zloděj, který Boha, chudou kasu a všechny v pravdě chudé a hodné lidi okrádá, jimž každý halét by měl nahraditi. Kdo jen na sebe hledí a prostopášně promrhá statek, který mu rodiče zanechali, aniž by na své děti a příbuzné pomýšlel, kteří mají právě takové nároky na jeho starostlivost, jaké on sám rodičům činil, ten jest nesvědomitý, špatný člověk, který jednou při soudu špatně obstojí. Nemůže býti nic smutnějšího než lidé, kteří žádnou jinou starost nemají, než jak by čas zabili, jak by si každý den příjemnou zábavu připravili, až v požitcích se zadusí, až jiným na obtíž přijdou a celou rodinu svou v záhubu vrhají. Taci vskutku nevědí, proč neb k čemu jsou na světě. Ze samé bezstarostnosti zahubí sebe a jiné na duši i na těle. Proto starejme se, kde je toho třeba, bychom si ušetřili nepravých, zbytečných starostí!

II.

K jednomu knězi přišla jednoho rána starší žena v jednoduchém oděvu, tak že na první pohled vypadala jako žebračka, a pravila, že přináší na missie malý dárek, ačkoli by si přála, aby byl větší. Jak se kněz podivil, když spatřil ne několik krejcarů, nýbrž celých 50 zlatých (100 K). Když se této veliké sumě

podivil, ptal se jí, zdali je tak zámožná, že může dáti tolik najednou, a obdržel tuto odpověď: »Jednou již jsem tolik dala a dnes chci dáti zase tolik. Nejsem ovšem bohatá, nýbrž pocházím od zcela chudých rodičů, kteří mi ani krejcar nezanechali. Brzy sem musila do služby; ale spořivostí jsem znenáhla zahospodařila si osm set zlatých, které mně nyní postačí, že mohu žíti z nich a z vedlejšího snadného zaměstnání.« Když kněz namítal, že neví, co se jí může v budoucnosti přihoditi, zdali nebude déle na lůžko upoutána, zdali jí úspory pak vystačí, a když jí řekl, že by potom mohla celý obnos nebo částku jeho nazpět požadovati, odpověděla: »Nikoli, odešlete jen peníze, určila jsem je jednou k tomuto účelu, poněvadž mním, že jich tak dobře používám. Vystačím již s tím, co mám, Bůh mi pomůže.« S velikým obdivem poslouchal tuto šlechetnou řeč. Z tohoto příkladu mnohému se můžeme přiučiti. Chudá služka zahospodařila si spořivostí tolik peněz, a když je má, nelze srdce její k nim, nýbrž velikou částkou chce přispěti k velikému dluhu rozšíření naší sv. víry a činí to s důvěrou v božskou prozřetelnost. Nemá starosti, jak dále vyjde, nýbrž jest jistá, že se zbytkem vystačí. Tato prostá osoba pochopila obsah dnešního evangelia mnohem lépe než mnohý učený člověk. Poznala, když člověk se své strany vše možné činí, že i Bůh se své strany vše pro něho učiní. Tak pochopila dobře obsah dnešního evangelia, a kdybychom se podle toho řídili, i my bychom si uspořili mnoho zbytečných starostí. Když jsme se o svou duši a své tělo, o svou výživu řádně postarali, můžeme býti bez starostí pro přítomný i budoucí čas. Všechny starosti, které si nad to činíme, jsou zbytečné nebo bláhové nebo hříšné.

1. Mnohý otec rodiny ulehne, aby již nepovstal, aby byl donesen do hrobu. Smrt mu připadá krušnou; neboť má zde ženu a děti nechati bez pomoci, a stále ho trudí myšlenka: Co z nich bude? Jak se jim povede? A tatáž myšlenka ještě zvyšuje bolest jeho příbuzných, když vidí, že starostlivý otec je má opustiti. Kdo bude se o ně starati? Kdo jiný, než Otec nebeský, který ví, čeho potřebují, který ne bez příčiny otcem vdov a sirotků se nazývá. Všichni ti by si mohli tuto starost uspořiti, když dosud činili, co mohli; s větší důvěrou by mohl tento otec umírati, neboť Otec nebeský se o to postará, aby jeho příbuzní neumřeli. »Mlád jsem byl a sestaral jsem,« praví žalmista, chce říci: mnohou zkušenost jsem v životě učinil a mnoho jsem viděl, »ale neviděl jsem spravedlivého, aby byl opuštěn, ani semene (potomstva) jeho, že by hledalo chleba.« (Žalm 36. 25.) O ně, o jich výchovu, o jich výživu lépe se Hospodin postaral, než by mohli rodiče při vši pečlivosti o ně se postarati. Co však v tomto případě platí, platí v jiných stech případech také, kdy bezúčelně se staráme a o klid, pokoj, ano i o spánek se připravujeme. K čemu všechna tato starost, když neštěstí bez naší viny nás stihne, když mraky se stahují a nebezpečí nám hrozí? Můžeme-liž neštěstí, nebezpečí to zadržeti, podniku svému dobrý výsledek zajistiti? Ne-

možno, vždyť se vši péčí svou nemůže ani loket svému tělu přidati. Všechny tyto starosti jsou tedy zbytečné.

2. I když se zdá, že tyto starosti mají jakýsi stupeň oprávněnosti, jsou jiné, které přímo svévolně vyvoláváme, a proto přímo bláhové jsou. Jsou totiž lidé, kteří vždy více žijí v budoucnosti než v přítomnosti. Předvádějí si před oči všechny možné případy a rozpaky, do kterých snad ještě upadnouti mohou, a tak se dobrovolně mučí úzkostmi a starostmi. Když někoho v nesnázi vidí, ihned se vmyslí na jeho místo a říkají si: Ale kdyby těbe takové neštěstí potkalo, kdyby proti tobě takové pronásledování se pozdvihlo, kdyby tebe ta neb ona nemoc navštívila, jak bys byl ubohý, kde bys nalezl pomoci? Tu by jistě nebylo východu! Když tak přemýšlejí o všech možných případech, o svém budoucím osudu, o své budoucí výživě, o všech možných nemocích, o místě a času, kdy by mohli umřít a často o nejnepatrnějších věcech, podobají se člověku, který každodenně v trní se válí, protože jest možné, že by jednou na něm musil být. Bláhoví, kteří rozdělují již budoucnost, dříve nežli ji ještě mají! Víš-li, zdali ti ještě nejbližší okamžik náleží, tím méně ztřešší den nebo budoucí rok? Ještě dnes může Bůh duši tvoji požadovati, proto hleď na to, co před tebou jest a nikoli na to, co přijde! Použij přítomného okamžiku dobře a snaž se, abys mohl dobře umřít, ať tě smrt zastihne zde neb onde, dříve nebo později! Jen na den směl si lid israelský mannu nasbírat, jen pro dnešek máme o vezdejší chléb prositi. Ztřeššího dne možná že se ani nedočkáme, a i když se ho dočkáme, neseděli jsme v radě boží, abychom poznali chod jeho prozřetelnosti, která vše podivuhodně řídí a všechny příhody k naší spáse vede.

3. K těmto bláhovým starostem připojuje se dále celý zástup starostí, které přímo hříšnými nazvati třeba. V hříchů mají svůj kořen i svůj cíl. Pohlédněte jen na ctižádostivého, lakomého, závistivého, nemravného člověka; jak se nstará a namáhá! Nyní se obává, aby mu sok lepší místo neodňal a neobdržel postavení, po němž srdce jeho dlouho již touží. Potom zase přemýšlí, jak by jiného připravil o přednosti, které tento před ním má, nebo jak by mu rozpaky, ponížení připravil, aby měl požitek sprosté škodolibosti. Jindy nahánějí mu strach politické příhody, které snad o jeho kapitál, o snížení úroků ho připraviti mohou. Jindy má starosti, kde by měl své peníze nejjistěji a nejvýhodněji uložit. Otok zlé náruživosti neví často, kde mu hlava stojí, tu se má obávati hanby, tam ho očekává mrzutost, zde musí peníze si zaopatřiti a tam zpronevěru nahraditi. Jak musí přemýšleti, jak by opět svou náruživost ukojil, ztracené cti opět nabyt, do vyššího postavení se vedral a svým protivníkům se vyrovnal! Tisíce a miliony srdcí byly by šťastnější, kdyby hřích je nepobízel. S polovicí starostí šli by světem snadno a konečně vysokého stupně v nebi by dosáhli. Na nutné starosti zapomínáme a zbytečnými, bláhovými a hříšnými starostmi kazíme si život a smrt. O všechno se staráme, i o poslední kus nářadí, o poslední kus dobytka, ale

o ubohou duši se často lidé nestarají. Kdy se nad ní ustrnou, kdy najde i ona milost?

At jsi kdo jsi, milý křesťane, starej se přece o svou duši! Když jsi dosud na ni zapomínal, prosím tě v tvém vlastním zájmu, starej se o svůj nejlepší, o svůj jediný, o svůj nenahraditelný statek! Viz, duše tvá jest nečistá a v poutech hříchů, obmyj ji a osvoboď ji od těch pout; duše tvoje lační a žízní, nakrm a napoj ji božským chlebem; duše tvá jest nevědomá, pouč ji horlivým posloucháním slova božího; duše tvá jest slabá a zmalátnělá, posil ji vroucí modlitbou; duše tvá jest chudá na zásluhy a ctnosti, nashromáždí si je, vždyť máš příležitost hojnou k tomu, a milost boží ti napomáhá. Jaká tvrdošíjnost by to byla, kdybys duši své nechtěl věnovati patřičnou péči, kdyžtž ďábel na ni takou váhu klade, že mu žádná námaha není přespříš, jen když ji může v záhubu přivést. On sám jako žalobce proti tobě vystoupí, on sám musí se zmíniti o horlivosti, kterou v jiných záležitostech dokazuješ, kdežto ti při tvé nejdůležitější a první záležitosti každá starost přílišná byla. Co řekneš? Nijak se nemůžeš omlouvat! Proto pečuj o svou duši, aby tě satan nezahanbil, abys za svou bezstarostnost nemusil věčně pykati, aby ti nejen pozemské, nýbrž i věčné statky přidány byly. Amen.

Dle *Busla Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.*

Narození Panny Marie.

Rodina zvrácená jest stádem lidí — rodina spořádaná státem lidí — rodina zbožná květem lidí.

»Vyjde prut z kořene Jesse, a květ z kořene jeho vystoupí. A odpočine na něm duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumu, duch rady a síly, duch umění a nábožnosti.«

(Is. 11, v. 1.)

Slyšeli jste řadu jmen: rodokmen Páně, který jako drahý doklad přednosti rodu Judova byl uchováván. Prorok Isaiáš, z něhož jsem dnes volil slova za základ řeči na počest rodiny Panny Marie, krásně praví, že Spasitel přijde z rodiny Davidovy — již na kořen takřka zničené, zbavené vši přednosti, bohatství, úřadu, a úplně v ponížení žijící, jako kořen, z něhož vzali korunu i kmen, který jen v úkrytu země žije. Ale z toho kořene vyjde prut, a vyjde květ tak vzácný, že nad ním odpočine duch Hospodinův: moudrosti, rozumu, rady, síly, umění, nábožnosti a bázně Hospodinovy. Tím prutem z kořene Jesse, otce to Davida krále, jest Maria Panna, jejíž narození slavíme, tím květem jest Pán Ježíš náš, kořenem poníženým jest sv. Rodina, plná zbožnosti a víry, nad níž sedmero darů Ducha sv. se vznáší, z níž jde více požehnání, než ze všech nejpřednějších úřadů, které se vyčítají v rodokmenu Páně.

Tak jest i nyní, že rodina jest kořen, z něhož jde prut i květ. To chci na počest sv. Rodiny Páně i všech zbožných rodin předvésti, že rodina zvrácená jest jen stádem lidí, rodina spořádaná státem lidí, rodina posvěcená květnicí lidí.

Učelem mého rozjímání jest povzbuditi vás, abyste posvěcováním rodin vašich byli květnicí sv. církve i vlasti.

P o j e d n á n í.

I.

Celá řada rodin se uvádí v rodokmenu Páně. Jejich cena není v tom, čím rodina byla, jako v tom, jaká byla. Tato vlastnost pak závisela na kořenu a koruně moudrosti lidské, to jest na tom, jak bázeň boží je oživovala a ovládala. Rodina jest základem přirozeným společnosti, neboť z ní nejen dorost pochází, ale i duch, který oživuje dorost lidský. Ten duch vládnoucí rodinou dělá ji buď stádem, buď státem, buď štěpnicí.

Tri uvádím stupně. Stupeň nejnižší, kdy rodina nemá bázně ani lásky boží, nýbrž pouhý přirozený život vede po způsobu zvířat, ano pod nimi. Toť úpadek hrozný, provázený mnohonásobnou kletbou. Ten národ klesá, jehož rodina sklesla. Židé vynikali nad ostatní současné národy proto, že rodina jejich stála výše. Zákon Mojžíšův je aspoň z části zdržel před hrubším a hlubším poklesnutím. Z rodiny rozvázané vychází stádo lidí, ne společnost lidská. Kde rodina nemá bázně boží, tam divokost stáda se ukazuje. Důkazem toho jsou dějiny francouzské revoluce; ti smutně proslulí muži z dob hrůzy byli většinou lidé pochodící z rodin rozvrácených. Je to smutně známo, že veliké procento mezi zločinci jsou osoby z nemanželské rodiny, tedy z rodiny rozvrácené. U nás v Rakousku činí 14—15 proc. (Krosse: Verbrechensursache.) Rodina zvrhlá jest zástup lidí, ale jest sama sobě i jiným kletbou.

Před porážkou Francie v r. 1871 psal baron Stoffel o duševním stavu Francie před válkou. Psal: »Mladý lid pruský veden jest k poslušnosti vůbec a k tomu, aby měl v úctě autoritu, nade všecko pak, aby konal povinnost. (To je ten pruský učitel, který zvítězil.) Ale jaká by mohla býti kázeň v armádě francouzské, když jí není ve francouzských rodinách? A pohlédněte mimo kruh rodinný, do lyceí, škol, kolejí atd. Koná se tam něco, aby mělo zákovstvo úctu k rodičům, cit pro povinnost, poslušnost k autoritě a zákonu, a nade všecko jiné, aby se vyvinula víra v Boha?« Nic takového... Umělá kázeň se rozptýlila jako dým ve vzduchu, jakmile jí bude podstoupiti zkoušku.« (Smiles, »Povinnost« 44.) Tak se také stalo: Znemravnělá armáda francouzská hanebně byla poražena od armády německé, vyšlé z rodin prosáklých sv. věrou. Ta pravda se stále opakuje. Boha se bojíci konečně vždy vítězí. Úcta musí býti vštěpována už v rodině. Musí mítí dítě úctu pro otce, otec pro zákon, zákon pro Boha. Jinak bude lidstvo stádem, které se navzájem požírá a vraždí.

Nesmíme však míti za to, že z rodiny nespořádané už nutně musí všichni býti zvrhlí! Nikoliv.

V rodokmenu Páně nalézáme čtyry rody, které ani sv. evangelista pro jejich odpad od sv. víry nedal do řady předků Páně podle těla. Každá rodina má své členy a rody, za které se stydí, a zase jiné, jimiž se vychloubá. V rodině rozhárané pravidelně takřka se odchovává znova neřest a hřích, ale třeba dobře si pamatovati, že nikdo není rozený zločinec, nýbrž že se v zločince aneb v člověka zvrhlého odchovává. Příklad špatný, opomíjený povinností, řeči zvrhlé a nepořádek obklopující členy rodiny vychovává je v zlém, v lidi, kteří žijí sice v společnosti, ale nežijí dle lidských zásad.

Rodina zvrácená vychovává počet lidí, ale ne lidi v šlechtěném smyslu slova. Proto je to velikým zločinem, rodinu odcizovati jejímu povolání, které jí dal Bůh sám. Na rodinu se činí nyní útoky přemnohé, a to nezůstává bez zlých následků pro společnost celou. (Rozvod, rozluka, volnost manželská) Rodina jest kořen. Je-li kořen špatný, jaký bude prut a kmen?

Můžeme si však také vzíti ještě jiné poučení. Mnozí se stydí za hříchy některých členů rodu svého. Neprávem! V rodokmenu Páně vypočítávají se mnohé osoby: muži i ženy, o nichž se vyprávějí mnohé hříšné skutky. Všechny stojí v řadě předků Páně, poněvadž nedědíme ani špatnost, ani ctnost, nýbrž osvojujeme si teprve špatnost aneb ctnost. Nelze nikým pohrdati jen proto, že vyšel z rodu, jehož členové klesli, jako nelze nikoho vysoko ceniti proto, že vyšel z rodu vznešeného. Nedědíme ctnosti. Kdyby rodiče mohli dětkám odkázati ctnost, bylo by to nejlepší dědictví, které mohou dáti dětem svým.

II.

Rodina spořádaná tvoří stát lidí. Byly říše a státy mocné; jejich síla trvala tak dlouho, dokud rodiny jejich zůstávaly zachovalé. Všechny říše veliké rozpadly se, když uvolněno bylo manželství, které souvisí s rodinou.

V rodokmenu Páně se činí zmínka o zajetí babylonském. Kterak se stalo, že lid israelský byl veden do zajetí? Rodinný život jejich byl pohanskými sňatky smíšenými, nemravnostmi a hříchy rozvrácen a lid byl neschopen, byl bez ctností občanských, proto zralý pro zajetí. Zavrhl zákon Páně a stal se sám zavržením hodným,

Nejlepším cvičištem ctností občanských jest řádná rodina, v níž se učí dítě milovat práci, kterou vidí u rodičů, trpělivosti, kterou jeho rodiče přemáhají všechny obtíže, sebeobětovné lásce, kterou vidí na svých domácích, jak jeden druhému pomáhá. Není jistě lepší školy nad spořádanou rodinou. Rodina, která má kázeň, ta vychovává dítky s kázní, jimž jest slovo mocným rozkazem. Proto tvoří rodina vlastně stát lidí. Dle toho jaká kázeň jest v rodinách, má také platnost zákon v státě.

Říše stavěly na svou obranu hrady pevné a tvrze, aby byly

v bezpečí. Hrad jest dobrý, rodina bezpečnější hrad. Více než hrad jsou rodiny řádné, které odchovávají řádné občany, plnící všechny povinnosti. Proto říkali staří, že nejlepší hradbou města jsou občané řádní. Ty však lze vychovati toliko řádnou rodinou. Proto každé poskvrnění rodiny uvolněnými zásadami jest hříchem i proti vlasti své.

Pramenem vzdělání jsou školy, ale škola dobrá nezpůsobí mnoho, když rodina zkaží, co dobrého škola způsobila. Podobně jest i v opačném případě. Špatná škola nezničí pozeň rodiny dobré. Rodina řádná jest státní škola nejlepší. Škola jest dobrá; rodina lepší.

Vidáte často zobrazenou Marii Pannu s matičkou svou sv. Annou. Sv. Anna drží Marii Pannu při sv. Písmě a ukazuje jí slova, která jsem dal za základ dnešní řeči: Vzejde prut z kořene Jesse a květ z kořene jeho vystoupí. O Marii Panně platí ta slova. Pravda, kterou obsahují, platí všem nám: v bázni boží, v úctě k zákonu božím, jenž v Písmě obsažen, jest kořen i květ mocného života občanského i křesťanského. Zákon lidský nebude mítí platnosti veliké a trvalé, když nebude v úctě zákon boží. V rodině učí se ctíti dítě Boha — a tím i milovati a ctíti i bližního.

Obec, která má rodiny řádné, sama sebou jest řádná. Kde jsou rodiny rozhářány, celá obec a celý stát musí býti rozhářán. Kdo chce mítí květ krásný, musí mítí kořen řádný. Kořen obce a vlasti jest rodina řádná.

Všem rodinám doporučí sv. Otec sv. rodinu k následování. Duchovní výsady dány těm rodinám, které mají obraz sv. rodiny zavěšený v příbytku. Následujte sv. rodinu v práci a zbožnosti. Vizte sv. Annu držící Písmo sv. před Marií Pannou. Krátce obsaženy pravdy víry a pravidla mravnosti jsou v katechismu. Ta knížka jest právem nazvána zlatou knížkou. Bohatá a šťastná rodina, která tuto knížku chová v úctě a činí ji majetkem všech svých členů. Windhorst, německý vůdce katolíků, říkával, že nejkrásnější obraz matky jest, když učí dítě katechismu. To jest podoba sv. Anny a Panny Marie.

Vynikající biskup francouzský říkával, že každý katolík, který duši svou miluje, má ročně přečísti si katechismus, aby se cvičil v moudrosti životní.

III.

Je-li rodina řádná základem státu lidí, jest zbožná rodina štěpníci lidstva.

Jako není nikdo zločinec rozený, tak také není nikdo svatý rozený, nýbrž každý se teprve stává či vychovává. Tou štěpníci duší ctnostných jest rodina zbožná, posvěcená milostí boží. V životech svatých se vyskytá takřka zpravidla věta: »Narozen z rodičů zbožných.« Štěpníci svatých duší byla zahrada křesť. rodiny. Tam položeny základy všech ctností. Křesťanská zbožná rodina je ta svatá dílna, která tvoří zlatá srdce. To nejlepší co svět

měl, vyrostlo v křesťanské svaté rodině: to je ten kořen, z něhož jde podivuhodný prut a květ.

V křesťanské rodině jsou ty nejlepší knihy, z nichž lze se učit. Které jsou to? Chcete znáti jejich tituly? Je to otec a matka. To jsou ty živé knihy, které v rodině jiné schází a proto se nevede dobře výchově. Ve spisu vynikajícího spisovatele francouzského jest vzpomínka na jeho babičku: »Babička má jen stěží slabikovala a nečítala ničeho, krom životy svatých, avšak při tom byla řádnější a moudřejší, nežli ženy věku našeho.« Výchova neleží v knize toliko, nýbrž v životě dle zásad sv. víry. Sv. Anna, matka Panny Marie, jistě krom zákona božského, neměla hlubokých vědomostí, proto však přece byla svým ctnostným životem ženou povznesenou nad zástupy jiných. Fenelon, slavný biskup francouzský, pravil, že »lépe jest býti živoucí dobrou knihou sám, než libovati si v dobrých knihách«. Tyto živoucí dobré knihy jsou toliko v rodině křesťanské, kde všichni se snaží dle vůle boží býti živi, trpěti, odpouštěti si a sebe ctíti a milovati. Žádné knihovny nenahradí vliv krásného křesťanského příkladu v rodině posvěcené. Z rodin křesťanských vyšly ty vznešené příklady lásky a obětavosti křesťanské, jak nám v životech svatých se představují, kteří neznali nic lež Boha milovati a jemu samému sloužiti. Tyto vzácné povahy rostou jen v lůně zbožné rodiny.

V rodokmenu Páně jsou učení i neučení, hříšní i svatí, všichni jsou nástrojem v rukou Prozřetelnosti boží. I hříšný jest nástrojem. Sv. Anselm praví: »Bůh často více vykoná životem nevzdělance, hledajícího božích věcí, nežli schopnostmi učence, hledajícího věcí vlastních.« Vzpomeňte si na Pannu Marii, ten krásný prut z kořene Jesse, z něhož vzešel květ nejkrásnější, Ježíš Kristus. Její veškerá učenost zajisté ležela v příkázáních božích a v životě Bohu milém, a pak veliké věci učinil skrze ni ten, jenž mocný jest! Veškero požehnání vzdělanosti křesťanské a řádu křesťanského souvisí s jménem Marie Panny. Ona dožrála v milosti boží v té sv. štěpnici rodiny sv. Jáchyma a Anny, horlivých ctitelů zákona Páně. Zákon Páně činí rodinu štěpnici všech ctností. — Chcete viděti ty květy, které radostí naplňují svět a každého člena rodiny?

Slyšte jen maličko, co čtali sv. Anna a Jáchym v zákoně a co každá křesťanská duše naléztí musí v Písmě sv. aneb i v katechismu.

Rodina křesťanská, jako každá jiná, má v sobě: manžele, rodiče, dítky a čeleď. Pro každého má práva a povinnosti.

Mužům praví: »Mužové, milujte ženy své, jako Kristus miloval církev.« Je to vše? Slyšte dál, co praví apoštol: »Muži, milujte manželky své a nemějte se k nim trpce.« (Kol. 3, 19.) Kolik blaha v tomto příkazu.

Ženám praví: »Ženy poddány buďtež mužům jak sluší v Pánu« (Kol. 3, 18.). »Přičiňujte se vésti tichý život a konati povinnosti své, pracujíce vlastníma rukama.« Jak krásný návod, učiniti domov křesťanský všem milý a vzácný.

Víra sv. praví rodičům: »Uč syna svého a dej si práci s ním.« »Ve všech věcech buď příkladem dobrých skutků.« Kde se jedná dle této zásady, tam děti nebudou břemenem, ale svěšeným statkem pro věčnost. Tam bude otec i matka svítiti příkladem vlastním. Tam budou vychovávatí květy pro nebe a ovoce výborué pro tento svět.

Víra svatá dí dětem: »Synové (a dcery) poslouvejte rodičů ve všech věcech, nebo to jest libé Pánu.« »Cti otce a matku, synu,« »ujmi se otce v stáří a nezarmucuj ho, pokud žije, nebo dobrodiní, které rodičům prokážeš, nebude nikdy zapomenuto.« Kde tyto pravdy jsou v srdci dětí, budou v očích rodičů slzy?

O čeledi praví nám Duch sv.: »Dobrý služebník budiž ti milý jako tvá duše.« Kde tato zásada, tam jest společenská záhada rozluštěna.

Služebníkům praví týž Duch sv. v Písmě sv.: »Služebníci, poslušni buďte ve všem pánů svých tělesných, ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale v sprostnosti srdce bojíce se Boha. Cožkoliv činíte, ze srdce činite jako Pánu a ne lidem, věduce, že od Pána vezmete odplatu věčného dědictví, — Pánu Kristu služte« (Kol. 3, 22—24.). Jaká krásná zásada víry o poměru mezi sluhou a pánem! Dle ní není místa pro hněv a závist, ale jen pro vzájemnou lásku.

Takové jsou zásady víry o rodině posvěcené milostí boží.

Těmi zásadami osvícené rodiny staly se štěpnici nejkrásnějších květin věrnosti manželské, lásky mateřské, lásky dítek, věrnosti služebných, dobroty domácích. Z takového štěpnice vycházejí ctnosti občanské. Kde není takového ducha v rodině, tam nebude ani ctností podobných. Jsou i jiné zásady o rodině, jež i veršem básníků se hlásají, a ty tvoří z lidí — stádo bytostí lidských, jež se množí a sužují; jiní pořádek žádají, protože jest nutný, ale jen proto, že bez něho nelze společností býti, to jsou zásady policejního státu. Křesťan však má jiné zásady: »Musím konati povinnost, že to vůle boží, musím ji konati s láskou, abych boží lásku a odměnu získal.« Které z těch zásad stojí nejvýše? To jest jistě lehká odpověď. To jsou zásady vyšlé z kořene Jesse, z něhož vyšel prut panenský, Maria Panna, z níž vyšel květ Ježíš Kristus, nad nímž spráčinul Duch moudrosti a síly.

Buď se budeme řídit těmi zásadami a pokvetou nám květy ctností občanských a křesťanských, anebo se jimi řídit nebudeme a vzejde nám metla trestající, člověk zvrhlý, největší šelma mezi tvory.

Narození Marie Panny jest svátkem radosti křesťanské, nebo ona jest nositelem toho květu boží moudrosti, rady, síly a umění i bázně boží. Bez těchto květů budeme trním, které jiné i sebe raní.

Posvěťte rodiny své duchem Marie Panny a zasadili jste květy, které vás časné i věčně budou těšiti. Amen.

Fr. Vaněček.

Svátek Narození Panny Marie.

Následky dobré výchovy.

»Dítě rostlo a posilovalo se . . . a milost boží byla v něm.« (Luk. 2, 40.)

Církev sv. vede nás dnes ke kolébce dítěte, a když narození jeho slavnostními službami oslavuje, vybízí nás, bychom to dítě ctili a obdivovali. Znáte jméno jeho, neboť zaznívá již přes dva tisíce let po celém křesťanském světě a každodenně se miliony lidí s uctivostí jmenuje. Dítě to jmenuje se Maria, jméno to nejkrásnější a nejsvětější po jménu Ježíš. Proč narozeniny P. Marie oslavujeme, není vám nikomu neznámo. Děje se tak hlavně ze dvou příčin: předně, poněvadž jest Panna Maria vysoce urozená, a za druhé, že jest pro veliké, vysoké úkoly narozená. Právem jí náleží jméno: vysoce urozené. neboť přichází na svět s vyznamenáním, jehož se žádnému jinému nedostalo. Nejen má rodiče, kteří jako potomci Abrahamovi, jako potomci nesmrtelného krále a žalmisty Davida stářím a šlechtictvím svého pokolení, a což ještě více jest, zbožností a ctností jiné rodiče předčí, nýbrž sama jest ozdobena čistou a neposkvrněnou duší, která jest bez poskvrny hříchu prvotního. Jest více dítkem božím nežli dítkem sv. rodičů svých, Jáchyma a Anny. Jest ze vznešeného rodu, jest vysoce urozená, jest však také pro veliké úkoly narozená. Vznesený jest úkol, který jí byl svěřen. Jest povolána, státi se Rodičkou boží a při vykupitelském díle přejmouti místo, které jest nejbližší Spasiteli, stalaf se nám pomocnicí při spáse. Má dáti Synu božímu nejen tělo a krev, aby přišel a vůli boží vykonati mohl, nýbrž má o něho také pečovati a vychovati, má ho svobodně obětovati a po všech cestách následovati až na horu Kalvarii, kde u paty kříže má pomáhati při velikém díle spasení celého světa. A tomuto vznešenému úkolu dostála v plné míře. A jak se stalo, že tomuto úkolu s tak vznešenou věrností a vytrvalostí dostála? Stalo se to, poněvadž byla od svých rodičů k němu řádně vychována.

Jáchym a Anna učinili vše, aby svou dceru zcela dle vůle boží a zcela pro to vychovali, čím se měla státi. Jestliže se Rodička boží později jako důstojná matka Syna božího prokázala, zajisté k tomu také rodiče její mnohou částkou přispěli, poněvadž ji od mladosti učili cestám, po kterých ji vidíme později kráčet. Proto mají také oni spravedlivý podíl na radosti a slávě dnešního dne, a právem můžeme je dnes velebiti pro požehnané následky řádné jejich výchovy.

Milí rodiče! Chcete-li také jednou požehnané výsledky výchovy viděti, vychovávejte dítky své tak, jak byla Panna Maria vychována. K vašemu poučení a k oslavě dnešního svátku chci dnes s vámi uvažovati o následcích dobré výchovy.

P o j e d n á n í.

I.

Jestliže se výchova dětí děje v duchu a dle zásad, které jsem vám v předešlých řečích ukázal, nutně to bude mít dobré následky, na nichž tři členové podíl berou, totiž rodiče sami, pak děti a konečně přítomné a budoucí pokolení. V čem tento podíl záleží, ukazuje nám život Rodičky boží.

Jaký užitek měli Jáchym a Anna ze zbožné výchovy, s jakou dceru svou vychovávali? Dočkali se radosti a útěchy tím, že dcera jejich je neustále ctíla a pohled na ni je blažil; dočkali se cti a vážnosti před světem, protože pro dceru svou byli ctěni a váženi, konečně obdrželi nevyrovnatelnou odměnu v nebi, kterou nadměrně byli odškodněni za všechnu horlivost a námahu.

Podobného užitku mohou se dočkati rodiče, kteří následují dobrého příkladu rodičů Panny Marie. Dožijí se radosti na dětech. Budou se radovati, poněvadž se jim zdařilo dílo výchovy. Každé podařené dílo působí radost. Raduješ se z květiny v okně, kterou ruka tvá zasadila, zalévala a ošetřovala, raduješ se, když se jí daří, když rozkvétá a po světnici vůni šíří. Raduješ se, protože námaha tvá nebyla marná, protože ruka tvá k jejímu vývoji a kráse přispěla: čím větší radost budou mít rodiče, když při pohledu na děti budou si moci říci: Nenamáhali jsme se s nimi nadarmo, měli jsme s nimi sice velikou práci, bychom je vychovávali, a často se nám při tom špatně vedlo, ale jsou nyní všechny hodné, dobré a plně uznalosti k nám. Vychovati je bylo těžkou úlohou a velikým uměním. Sv. Jan Zlatoústý říká: »Není vznešenějšího umění než umění vychovatelské. Malíři a sochaři tvoří jen neživá díla, ale moudrý vychovatel tvoří živý mistrovský kousek, který blaží oko boží a oko lidí.« Jestliže malíš s radostí se díváš na dílo, které vytvořil, čím více budou se těšiti rodiče, kdykoli na děti pohlédnou a řeknou si: Já jsem je vychoval.

Tato radost bude ještě větší, poněvadž dobře vychované děti budou činiti vše, co může rodiče oblažiti. Písmo svaté praví: »Moudrý syn potěšuje otce a pošetilý syn jest zármutkem matky.« Kůň divoký často jezdece zchromí nebo zcela o život připraví: tak syn špatně vychovaný otce nedbalého strhne do propasti pekelné. Kdežto špatně vychované děti neberou ohled na rodiče a nedbají, zdali jim sebe větší starosti a bolesti působí, kdežto se k nim chladně a lhostejně, ano snad právě k nim hruběji a nelaskavěji chovají než k cizím lidem, dobré děti naproti tomu se vynasnažují zachovávatí čtvrté přikázání boží v celém rozsahu, a citem vděčnosti vedeny hledí je potěšiti každým způsobem. Jak potěšitelné jest pro srdce rodičů, když dítě, i když dospělo a samostatným se stalo a vážnosti nabylo, otci a matce stále úctu prokazuje a jak může, je překvapí a dárky, třeba malé, zasílá, když rodiče v každém postavení podporuje a jim zvláště stáří zpřijemnití hledí. Zajisté víte, jak šťastnými se cítí rodiče, kterým děti všelikou pozornost prokazují, s kterými laskavě zacházejí a když

je třeba i je dle poměrů peněžité podporují, když děti dělají, co jim na očích vidí. Kolik slz radosti a útěchy prolévají rodiče, když si mohou říci: Tak poslušné, uctivé a vděčné děti jsme si vychovali.

K této radosti připojuje se čest před lidmi. »Dle synů svých poznán bude muž,« dí moudrý Sirach (11, 30.) a přísloví dí: Jablko nepadne daleko od stromu. Jaké děti, tací jsou obyčejně rodiče. V dětech bývají proto rodiče buď ctění nebo zneuctění. Vidím-li prostopášného a bezbožného syna, marnivou a drzou dceru, myslím si: Mají asi také podobné rodiče, kdežto vážím si rodičů, i když jich neznám, jestliže dítky řádně se chovají. Tak je takofka každé slovo a skutek dítěte chválou nebo hanbou rodičů.

Jestliže syn nebo dcera tvá krácejí po cestách ctnosti, jsou-li přáteli modlitby a mravnosti, jsou-li pravdomluvní, upřímní, poctiví, laskaví, skromní, hlásají denně čest tvou, neboť nutí všechny, s nimiž obcují, aby tebe chválili a velebili. Jak mnohý otec děkuje synu svou slávu. Jaká čest to pro chudé rodiče, když se děti právě pro dobrou výchovu z prachu povznesly a vznešeného postavení došly, když lidé jsou s nimi všude spokojeni, je vyhledávají a vyznamenávají, když se všude o jejich šlechetných skutcích mluví.

Než tuto čest převyšuje velice věčná odměna, kterou rodiče od Boha jednou obdrželi pro moudrou a horlivou výchovu. On, který slíbil odměnu za každý trošek vody, tím více rodiče odmění, když dítky svědomitě vychovali. Kolik vody, kolik kusů chleba a ještě více námahy a obětí jim věnovali, kolik dní strávili při těžkých starostech, kolik nocí k vůli nim probděli; jak draho jim přišlo jejich vzdělání, a kolik námahy měli s jejich mravním zdokonalením! A vše to Bůh odmění — jakou vyhlídku mají tu rodiče pro věčný život. Nejen tělo živili, nýbrž pečovali i o duši, o duši, která se nedá zaplatiti žádným bohatstvím na světě, ano pečovali o tolik duší, kolik dětí měli, a proto také odměna jejich bude hojná a veliká.

Jen si představte, jak milostivě a radostně vás jednou přijme trojjediný Bůh, protože jste nebeskému Otci jeho obraz zachovali a ozdobili, protože jste Bohu Synu duši jeho krví tak draze vykoupenou zachránili, protože jste Duchu sv. v srdcích dětských stálý přibytěk připravili a jeho milost podporovali; představte si to vše a vymalujte si blaženost tak krásně, jak vám vaše obrazovnost dovoluje, přece ještě nemáte pravé ponětí o odměně, která vás očekává. Pro tuto odměnu rádi budete plniti povinnosti řádné výchovy. Řádná výchova přináší vám první a nejkrásnější ovoce.

II.

Po vás obdržel i dítky svůj drahocenný podíl. Vidíme to na Panně Marii. Že Maria svého ctle došla, děkuje za to vedle milosti boží také péči a ctnosti svých rodičů; že si po celý život

čistotu a spokojenost zachovala, že i v nejtrpčím utrpení plna trpělivosti, pokoje a oddanosti byla, k tomu položili základ Jáchym a Anna. Nemohli jí sice statky a poklady zanechatí, ale pomohli jí k vyšším statkům: k nábožné, čistotné mysli, k pokornému, poslušnému srdci, k svatému a nebeskému životu, k dokonalosti, která ji učinila Rodičkou boží a královnou nebeskou. Slovem: Jáchym a Anna pečovali, aby byla šťastná a blahoslavená, neboť tou se stala dle slov Pána Ježíše, nejen proto, že ho pod srdcem nosila, nýbrž ještě více proto, že slovo boží poslouchala a ostříhala. K této poslušnosti pak ji rodiče naváděli.

Tak i vy, otcové a matky, můžete dítky své šťastnými učiniti dobrou výchovou. Nemylte se! Všechny čestné úřady, k nimž jim dopomůžete, všechny peníze a statky, které jim zanecháte, nemohou je učiniti šťastnými. Bez náboženského ducha, bez ducha sebezáporu, bez věrnosti v povolání, bez lásky k věrnému plnění povinností podlehnou zlým náklonnostem, vášním, zlým návykům a v krátké době a nejnesmyslnějším způsobem veliké dědictví promrhají, nebo o své cti a úřady přijdou, poněvadž je špatně zastávali, a konečně v chudobinci nebo trestnici svůj marný, prostopášnostmi ukračený život ukončí. Takové příklady máte mnohé a četné. Proto dejte dětem něco lepšího, dobrou výchovu! Tím je přivedete k rozumnému životu, k pokoji, k požehnání, k věčné slávě.

Když je záhy nabádáte, by sebe přemáhaly, přispějete jim k tomu, by život moudře zařídily a uchráníte je před mnohými prostopášnostmi, které jim mohou připravit rozličné nemoci a předčasnou smrt. S vřelou vděčností později doznají, že jen vám a vaší péči děkují za to, že nepřišli jako přemnozí jejich vrstevníci na scesti, a že si celé životní štěstí nezakazily. Jaké dobrodiní bude pro ně, jak šťastni a spokojeni budou v pozdějších letech, když při pohledu na mládí mohou si říci: Chvála Bohu, strávil jsem dobře mládí a řádně jsem ho užíval, nebyl jsem tam, kde se prostopášnosti páchaly, neboť rodiče to netrpěli. Užíval jsem jen čistých a nevinných radostí, proto se mohu ještě dnes radovati a s radostí na dřívější léta pohlížeti. A kdyby snad vaše děti přes vaši péči a bdělost přece zbloudily, kdyby se špatnou společností mimo otcovský dům pokazily, snáze najdou opět pravou cestu než děti špatně vychované. Vždyť jim byl dán dobrý základ, a dojmý, které mladické srdce obdrželo dobrým vašim příkladem, poučováním a napomináním, nejsou přece úplně poblouzněním jejich smazány. Opět jednou všemocně se probudí a připomenou jim sladký pokoj jejich srdce v mládí a nynější nepokoj, a tato vzpomínka je snadno opět k Bohu přivede. Působnost prvých zbožných dojmů pocítoval po velikém poblouznění ve francouzské revoluci duchaplný muž, který je sám takto popisuje: Až k 66. roku věku svého byl jsem bez náboženství, ačkoli jsem ve své rodině vídal vzory všech křesťanských ctností . . . Na procházce v okolí Montpellieru přišel jsem se svými myšlenkami ke dnům svého dětství a mládosti. S radostí vzpomínal jsem

na dobu své nevinnosti a štěstí, na laskavou péči nejlepší matky . . Jaké mravy, jaká zbožnost ! Jak sladké byly slzy, drahá matko, které jsem ronil při vzpomínce na tvé ctnosti. Ale když jsem sám o sobě přemýšlel, jak veliká protiva dusila duši mou ! Vyčítky svědomí naplňovaly srdce mé hofkostí, neutěšené myšlenky mnou otřásaly. »Ó nejněžnější matko, byla by pravda, že šťastná věčnost, o které jsi mi v prvních mých letech tak často vypravovala, pro tebe již začala, a že mé nepromyšlené domněnky odsoudily mne k tomu, abych byl na věky od tebe odloučen ? Na věky bych byl pak přinucen rouhati se Bohu, který zásluhy tvé věčným štěstím odměňuje.« V takové myšlenky pohřben došel jsem do kostela a takřka proti vůli své klekl jsem před mříží a volal jsem: »Bože matky mé! je-li pravda, že jsi, jsi-li nejvyšší pravda, moudrost a dobrota, jak mne matka ujišťovala, když jsi pro mne na svět přišel a když slyšíš upřímnou touhu nešťastného srdce: prosím tě, bys mi mocí svou přispěl, ukaž se svému tvorů, ukaž mi cestu k sobě!« Slzy tekly; za několik okamžiků cítil jsem opět pokoj v srdci; povstal jsem s upřímným předsevzetím hledati pravdu. — Našel ji a umřel jako pravý syn katolické církve. (Delauro-Dubez aux incredules et aux croyants) Protože zbožná matka mu dala zbožný základ, proto našla milost boží v něm místo, s něbož ho mohla osvítiti a jeho nevěru přemoci. Kde by pak mohla začít, kdyby lhostejná matka byla ho nechala také lhostejným pro náboženství? Snad by byl na věky zahynul. Proto, rodiče, chcete-li děti k rozumnému a spokojenému životu vésti, chcete-li se starati, aby jednou v poblouzení nevytrvaly, dejte jim dobrou výchovu. Ta jim vždy také požehnání přinese.

»Rodina upřímných požehnání dojde. Sláva a bohatství bude v domě jeho, a spravedlnost jeho zůstane na věky věkův.« (Žalm 111, 2. 3.) Nejen ze zbožných rodičů přechází požehnání na děti, nejen mají svatou smlou a milost, kterou i na své děti přenáší, nýbrž děti samy žijí tak, že jim Bůh požehnání dává. Když jste je pro Boha vychovali, můžete umřít bez starosti, i když jim nemůžete nic zanechat i když je zde nezaopatřené necháte. Bůh se již o ně postará, nedá jim hlad trpěti. Nikdy jim nebudou scházeti dobří přátelé, a čeho se dotknou, podaří se jim. Konečně přivedou to snad dále nežli jejich rodiče, mají slušné postavení a zaopatření. Znáám mnohé muže a ženy, kteří to z vlastní zkušenosti dosvědčiti mohou. Ale ještě větší cenu než spokojený a požehnaný život má věčná sláva, ke které jste jim dobrou výchovou dopomohli. Pomohli jste jim k nejvyššímu statku. Jaká radost bude jednou, až za vámi do nebe přijdou a vám děkovati budou. Dobrý otče, dobrá matko, jakou radost, jakou rozkoš vidím kolem sebe! Velebné chvalozpěvy andělů, záře svatých, plnost světla, rozkoš našich duší! — To vše jsme dostaly pro vás, to vše nám připravila vaše pozornost, váš zbožný život, vaše učení a napomínání! Přijměte náš nejvřelejší dík, přijměte jej pro celou věčnost a buďte dvakrát blaženi, že i nás blaženy vidíte.

III.

To jsou následky dobré výchovy pro rodiče a děti. Řekl jsem vám však, že i přítomné a budoucí pokolení na nich podíl mají. Uvažujme ještě, jaký užitek z toho má přítomné i budoucí pokolení. I tu má býti Maria naší průvodkyní. Není-liž jí celý svět vděčností zavázán, že nám dala Spasitele světa? Kolik milostí udělila po celém světě, kolik lidí rozohnila k následování, kolika byla ochránkyní a matkou? Proto jí také blahoslaví všechna pokolení země, a chvála její zaznívá od rána do večera. Zdaž také na této chvále nemá podíl Jáchym a Anna? Jakých zásluh získali si o svět, že vychovali Pannu Marii, jíž celý svět vděčností zavázán jest! Chcete li i vy, rodiče, získati si zásluh o přítomné a budoucí pokolení a jejich vděčnosti dobytí, vychovávejte dítky své co nejlépe! Pak vám bude děkovati každá rodina, do které vaše dítě vstoupí, aby tam sloužilo, nebo sňatkem s ní spojeno bylo. Získala v něm člena, který štěstí a požehnání domu rozmnožovati bude. I občanská společnost bude vám vděčna, protože jste jí dali svědomité občany, dobré hospodáře, poctivé řemeslníky a vůbec členy, kteří soulad, svornost a pořádek ve státě udržovati pomáhají. I církev svatá bude vám vděčná, poněvadž jí ve vašich dobře vychovaných dětech svatí synové a dcery vyrostli a protože jste jí snad i zbožné kněze, služebníky a služebnice dali. Jaký kříž jsou však špatně vychované nebo úplně zanedbané dítky pro všechny, kteří se s nimi stýkají. Přinášejí nesvornost, hřích a kletbu do každého domu, do něhož vstupují, jsou metlou obce, do které náležejí, která se stále o ně starati a za ně platiti musí, která se jejich zloby a darebnosti obávati musí; jsou soužením světské vrchnosti, která má s nimi stále práci, která je stále trestati musí, a jsou bolestí správců duchovních, kteří vidí, jak se náboženství posmívají a mnohé duše svádějí. Nedbalým rodičům platí slovo, které pronesl roku 1844 v Paříži na smrt odsouzený loupežník a úkladný vrah: »Kletba všem rodičům, kteří děti plodí a nevychovávají!« Nedbalost jeho rodičů byla totiž příčinou špatného jeho života a jeho zločinů.

Když rodiče povinnost svou věrně a svědomitě plnili, bude chvála jejich ještě zaznívati, když již dlouho pokoj v hrobě našli. Žijí dále ve svých dětech; neboť pravdivé jest slovo moudrého Síracha (30, 4.): »Umřel otec jeho, a jakoby neumřel, nebo podobného sobě pozůstavil po sobě.« Duch, zásady jeho žijí a působí ještě dále dlouhá léta ku prospěchu tisíců. Pohleďte na př. jen na sv. Bernarda! Jak prospěšný měl vliv na svou dobu, na vznešené a nízké, na své tehelní bratry, ano i na papeže! Založil množství klášterů, v nichž v dokonalosti sebe a jiné cvičil, v nichž se věda pěstovala, jimiž svět osvěcován a povzbuzován byl, a ještě dnes spisy jeho rozněcují plamen lásky v srdcích mnohých a ukazují cestu spasení. Čím se stal vznešeným vůdcem a dobrodincem doby své a příštích pokolení? Zdaž se to nestalo zbožností matky jeho? Jiná matka by snad byla z něho udělala Nerona místo

světce. Má tedy podíl na všech zásluhách syna svého po všechna století.

Jak mnoho útěchy a pomoci děkuje svět sv. Vincenci z Paula, který si řádem milosrdných sester založil krásnější a trvanlivější pomník než vojevůdcové a učenci. Jeho srdečná láska a dobrota plane stále v duších panenských jeho dcer. Ústy jejich poučuje zanedbané a osiřelé děti, rukou jejich ošetřuje ve všech dílech světa nemocné, modlitbami jejich oslazuje poslední okamžiky umírajících. A na všem tom mají podíl jeho rodiče, kteří ho vychovali k tomu, čím se stal. Jsou pramenem, ze kterého všechny tyto skutky milosrdenství vyprýstily. Kdo z vás, rodiče, by si nepřál býti otcem, matkou takového muže? Kdo ví, zdali se mezi vašimi dětmi nenalézá někdo, který jest k velikým úkolům povolán? Nyní dřímají v něm šlechetné zárodky, nyní nemůže říci nikdo, jaká působnost tohoto dítko bude. Je to neodkrytá šachta, v níž jsou nejvzácnější drahokamy skryty, které tisíce oblažiti mohou; může to býti však také neodkrytá sopka, v níž zuří hořící láva, která vše kolkolem na mnohá století zruští. — Záleží velmi mnoho v tom ohledu na vás, milí rodiče. Dítě bude tím, k čemu je vychováte. Ve vašich rukou je jeho štěstí a neštěstí. Hleďte, aby jen štěstí a požehnání přineslo, jako vznešené dítko, jež dnes zdravíme: Ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria. Amen.

Dle Busla *Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Neděle XVI. po sv. Duchu.

Dvě otázky v neděli.

•Ježíš pravil k zákoníkům a fariseům
řka: Sluší-li v sobotu uzdravovati
Ale oni mlčeli. (Sv. Luk. 14, v. 3.)

Tak zřejmá otázka, jakou Pán položil, nese sama v sobě odpověď: Pán náš jako všude volá zlaté středocestí, když vykládá povinnost naši v den sváteční. Ten den jest pro člověka blaho a dobro, není člověk stvořen pro ten den, ale den nedělní a sváteční jest pro člověka od Pána dán jako dobrodiní pro duši a tělo, ne však jako den, kdy má tělo i duše vzítí pohromu. V Zákoně Starém den sobotní byl svěcen až příliš úzkostlivě, a proto Pán prohlašuje, že v sobotu lze dobře činiti a že se to snáší se svěcením toho dne, a proto uzdravil vodnatelného v den sobotní. Ten den, jemuž Bůh požehnal, jest požehnáním, když se svěťí, ale rovněž ten den, jemuž Bůh požehnal, se stává kletbou, když se nesvěťí. Lidé dnes pracují o klid nedělní a sváteční; to jest jen tehdy dobré, když se tím má zjednati možnost, aby se mohl den Páně světiti. Jestli však se v den Páně obrací klid jeho na znesvěcování jeho, pak hřešíme více, než ti zákoníci a fariseové se svým přísným svěcením. Proto uvažujme dnes o svá-

tečným dni dle slov Páně, zda sluší v sobotu dobře činiti a zda sluší hřešiti.

P o j e d n á n í.

Veliký rozruch způsobil papežský dekret, že mají některé svátky býti zrušeny. Někteří postavili se na stranu zrušení, jiní proti zrušení. Na které straně máme státi my? Na straně svatého Otce, jenž chce, aby den sváteční byl stráven dle vůle boží: klidem a zbožností posvěcen. Když však mnohé svátky od mnohých znesvěceny jsou jak prací, tak hříchem, rozhodl sv. Otec rozvázati svědomí věřících, ježto jest svátek pro dobro lidí a ne pro jich záhubu. Jako svěcení jest požehnáním, tak jest znesvěcování zhoubou člověka.

Požehnáním jest den sváteční pro duši člověka, která patří na svůj vlastní cíl, který jest Bůh a spočinutí v něm. Duše se povznáší z prachu země a vznáší se k nebeské výšině, jde z času k věčnosti, ze stínu k světlu. To ovšem ale platí o duši, která den Páně světlí, která skutečně se k Bohu pozvedá modlitbou, účastenstvím na službě boží a slyšením slova božího a odpočinkem od vši všední práce.

Požehnáním jest pro tělo, které sbírá znovu síly odpočinkem nedělním a nabývá radosti životní. Všechny zkušenosti lidstva praví nám, že klid nedělní a sváteční jest dobrodiním těla. Když r. 1850 vypsalí v Anglii cenu na spis o užtku nedělního klidu, poslalo 1045 dělníků práce, v nichž dokazovali nutnost odpočinku nedělního pro tělo a čistotu a hlavně pro rodinu. (Roscher, Geistl. Ged. 169.)

Požehnáním jest pro rodinu, která v ten den patřiti má sobě: otec dítkám a děti otci po šestidenní práci. Je to skutečně den, kterému Bůh požehnal, když se světlí. Ale jakmile člověk tento den nesvětlí, jest požehnání boží pryč.

Svátek přísný, jak fariseové a zákoníci učili, jest břemenem člověka, ale tak, jak jej lidé světského smýšlení provádějí, jest hříchem a kletbou člověka.

Předložil Pán kdys otázku: Sluší-li v den sobotní dobře činiti? Odpověď jest zřejma. Tažme se však: Sluší-li v neděli hřešiti? Odpověď jest zřejma také. Přece však musíme k hanbě naší říci, že den nedělní a sváteční jest u mnohých dnem hříchu a ne posvěcení. Znesvěcování dne svátečního stává se kletbou člověka na těle, duši, v rodině a společnosti

Klid jest nutný, když duše má se zotavovat a nasytiti. Toho poklidu ale nemá člověk, který den znesvětil hříchem a nefestí. Dovoleno jest radovati se a veseliti, ale nesmíme zapomenouti, že nestřídá radost obrací se v žal dle slov Písma: »Krajní radost vystřídá zármutek« (Přisl. 14. v. 13.), t. j. přílišné hovnění radosti zvrací se v zármutek. Ty přílišné radovánky nedělní a sváteční nemají za sebou ono žádoucí osvěžení těla a duše, ale zatížení obou. Tři velice smutné věci dokazují tuto pravdu.

První jest veliké číslo přestupků, spáchaných v den nedělní

a sváteční. Je to jistě hanba pro křesťany, že způsob jejich nedělního života uvádí je do styku s policií a s úřady. To jest znesvěcování dne svátečního, které nelze dosti kárati. Jak v mnohé rodině jest obava před dnem svátečním, kdy hlava rodiny dává nejvíce starostí členům rodiny. Jak prokletý to den, protože není svěcen. Je to hanbou křesťanů, že svátky a neděle jeho jsou vyznačeny největším číslem rvaček, poranění a zabití, největším počtem nestřídmosti a vášnivých her a jiných hříchů. Kletba tohoto znesvěcování bije do očí i jiným nepopíratelným způsobem. Znesvěcená neděle táhne za sebou dlouhé stíny.

Je to znáti v druhém smutném čísle a sice úrazů. Nejvíce úrazů děje se v pondělí a po svátku. Kdyby právě osvětlené tělo a duch měl přesně a bezpečně konati svou práci! Protože však neděli pracující lid velice znesvěcuje až dlouho do noci, pak se dostavuje i kletba zvesvěcování v pondělí častým úrazem.

Jest třeba tento fakt uvést v známost našeho lidu, aby viděl pozhnání a kletbu dne nedělního a svátečního v číslech. Jest dokázáno, že v pondělí jest největší procento úrazů, a sice mezi muži, kdežto u žen jest nejmenší, poněvadž méně zúčastněny jsou na znesvěcování dne Páně. Bůh požehnal dnu sedmému, a učinil jej pro blaho člověka. Člověk však znesvěcováním jeho obrací jej ve svou kletbu.

Třetím číslem, které nám ukazuje pozhnání a kletbu dne Páně, jest číslo sebevražd dle dnů počítaných. Statistik Guerry (Krosse, Ursachen des Selbstm. str. 13.) čítal 6587 sebevražd dle dnů, kdy byly spáchány a seznal, že nejvíce jich spácháno bylo v pondělí a v úterý, t. j. jinými slovy řečeno, znesvěcování dne svátečního hřichem přivádí člověka z mravní rovnováhy, což zejména patrné při sebevraždách. U žen však jest dnem sebevražd — právě v den nedělní. Zklamání v rodině, kříž s mužem, jenž neplní svou povinnost, přivádí ženu v zoufalství a právě den radosti naší, ta boží neděle, jest dnem, kdy to znesvěcování neděle vede ke katastrofě matky a ženy.

Troje suché číslo jsem uvedl, abyste viděli, jak zanechává znesvěcování neděle stopy své kletby v životě člověka a rodiny.

Když uvážíme, jakou mravní spoustu za sebou vleče znesvěcování neděle, pak věru jest práce v neděli menším hřichem, než neřestný život, který se v neděli od tolika lidí páše.

Není dnes snad člověka, který by nebyl přesvědčen, že nedělní a sváteční práce jest mornou zdraví, otupováním ducha, zdivočením rodiny. Dosud však jest množství těch zaslepenců, kteří se domnívají, že znesvěcování neděle hřichem ve všech jeho podobách zůstává bez ohromného následku pro zdraví těla, pro vzdělání duše, a pro blaho rodiny a státu. Mnoho se mluví o klidu nedělním a svátečním a málo o svěcení neděle a svátku, a přece jen tehdy jest den Páně dnem pozhnání, když se světi a nejen odpočívá.

Svěcení dne Páně musí dítě na svých rodičích se učiti spíše očima než ušima. Vidět musí svěcení dne Páně: obcováním mši

svaté, slyšením slova božího, čtením slova božího a konáním dobrých skutků. Sluší vždy dobře činiti a zvláště v den nedělní, a nikdy nesluší hřešiti, zvláště pak v den Páně.

My katolíci velmi znesvěcujeme den Páně. Naši bratři, od církve odloučení, protestanté v zemích svých zachovali si zákonné svěcení dne Páně ve větší míře, než my. Anglie má zákon nade psaný: Zákon o dni Páně (Lords Day Act) a má blahobyť, Amerika má přísné svěcení dne nedělního, podobně má Hollandsko, Švédsko, Norvéžsko, Dánsko zákonné přesné zachovávání dne svátečního a všechny ty země prospívají hmotně velice. Bůh požehnal dni nedělnímu a chce, abychom v ten den zejména dobře činili duši své. Amen.

Fr. Vaněček

Na slavnost Jména Panny Marie.

»Kdo mne nalezne, najde život, a obdrží spasení od Hospodina.«
(Přisl. 8, 35.)

»Nepřátelství položím mezi tebou a ženou, mezi semenem tvým a semenem jejím; ona potře hlavu tvou a ty úklady činiti budeš patě její.« Toto tajemství plné zaslíbení, jež Bůh padlým lidem jako útěchu dal, provázelo budoucí pokolení od kolébky ráje po čtyři tisíce let. Celé stvoření bylo v očekávání a »století záviděla si slávu«, dí sv. Jan Damascenský, »svědkem býti narození oné Panny, jež světu od Isaiáše zaslíbeného Emanuela dáti měla«. Když tedy doba nadešla, smiloval se Bůh nad svým lidem. Noc přešla, den nadešel! Toto jest požehnaný den, jež patriarchové a proroci s touhou očekávali. Spatřujeme ono dítě jež jako jitřenka na obzoru Judska východ slunce zvěstuje! S jakou radostí a plesáním národové narození syna královského obyčejně zvěstují. O překot se vynasnažují u kolébky novorozeného svůj hold, své blahopřání a dary skládati. Lidé se snaží závoj budoucnosti odhaliti a slibují mu slavný osud, než přechoasto ukazuje se toto zaslíbení klamně.

Než u kolébky dítěte, jehožto narození a jméno církve tuto dobu slaví, bylo tomu jinak. Andělé byli na stráž a uvažovali neposkvrněnou čistotu této milostiplné duše. Perutě andělů chrání dřímot nevinnosti a tiše šeptají jako několik roků později rodiče onoho jiného předchůdce Páně: »Co míníš, kým to dítě bude?«

Kdo by to mohl věděti? Jen Duch svať, jenž to skrze ústa své církve v evangeliu dnešního dne zvěstuje: »Dítě toto jest z královského rodu, ale od něho bude větší sláva na královský rod zářiti než ono od svých předků zdědilo.« Když evangelista dlouhou řadu rodokmenu vypočítal, zahrnuje v jedno slávu a velebnost tohoto dítěte pouhými sv. jmény: »Maria, z níž se narodil Ježíš, jenž slove Kristus.« Z ní se narodí Messiáš! Nedí toto jediné slovo všecko? Nač potřebuje ke svému oslavení pro-rockých zaslíbení, ujišťování královské krve, budoucích čestných

titulů: ona jest matkou Ježíše a toto jméno povznáší ji nade vše stvoření, ano přivádí ji dle výroku sv. Tomáše »blízko k Bohu samému«.

»Co bude z dítěte toho?« Pravili jsme to: bude matkou boží! Ó, když Hospodin dle náhledu andělského učitele své milosti podle stupně důstojenství rozdává, jež jednomu každému uděluje, jak zcela milostiplně podivuhodnou, živou archu obdaří, skrze kterou se sám svému lidu sdělí.

P o j e d n á n í.

Zdroj požehnání, jež ve své lidské přirozenosti od Boha obdržíme, prýští se z našeho duchovního synovství a obcování s Ježíšem Kristem. Co máme však o Marii říci, jež určena byla ve spojení s Bohem vstoupiti, nikoliv mystickým, duchovním způsobem, rovně jako my ostatní křesťané, nýbrž ve společenství tak útlého druhu, jakož se jen mysliti může mezi matkou a dítětem, dvě bytosti, sloučeny v jeden život. S přednostmi důstojenství matky slučují se u Marie ony panenství. Prosta pozemských pout, odloučena od nezřízených náklonností, neobeznalá s hnutími smyslných rozkoší a všeliké žádostivosti, vede v pozemském těle nebeský život.

Smrt byla pro ni jen oslavou těla, jež s duší spojeno na perutích Serafínů ke trůnu nejsvětější Trojice povzneseno bylo; tam zaujímá místo, jež důstojno jest dcery, nevěsty a matky Boha.

»Co z toho dítěte bude?« Dokonalý příklad všeliké ctnosti. Maria, královno patriarchů, ty jsi s touhou očekávala a uspíšila příchod věčného Slova! Maria, královno proroků, ty jsi přinesla naplnění všech prorocství! Maria, královno apoštolů, ty jsi obětovala pro spásu světa svého jediného Syna! Maria, královno mučedníků, ty jsi trpěla bolesti, jež jen k těm možno přirovnati, jež Syn člověka za nás trpěl. Maria, královno vyznavačů, ty jsi strávila život svůj v ponížení, v samotě a v modlitbě! Maria, královno panen, tvému srdci bylo panenství dražší než veškerý poklady této země, dražší, než nevýslovná čest, matkou Syna božho býti! Maria, královno všech svatých, ty jsi ukázala nebesům vznešený obraz všech oněch ctností a dokonalostí, jež tvůj božský Syn člověka míti chtěl!

Co ještě z toho dítěte bude? Peklo v hrůzu uvede. Dábelský had vzpomínal ovšem na výrok, že jednou noha panenské ženy hlavu jeho potře. Dlouho pochyboval satan o provedení oné pohružky, pochyboval o moci onoho, jenž tvora stvořiti chtěl, jenž jeho říši otřásti měl.

Než den nadešel, jenž světu dítě ukazuje, dítě, na něž pohled mocím temnot hroznějším se zdá, než do boje vyzbrojené vojsko. Satan poznává, že moc jeho a panství zlomeno, neboť z tohoto dítěte pojde ten, jenž peklo přemůže. A co ještě pro nás z tohoto dítěte bude? Což jiného jako naděje křesťanstva!

Když lodička církve mocí, bouří ohrožena jest, obracíme se

k Marii. Maria oroduje za nás a divé bouře vln se utišují. Když zhoubné nemoci mezi námi zuří, tož prosí Maria za nás a strážné a zasloužený trest bývá pro ni ukrácen; když nepřátelé víry se srocují a nevěra a ujařmění svědomí, otroctví a barbarství se po Evropě rozšířiti hrozí, tu oroduje Maria za nás, a jak před branami Vídne tak v přístavu u Lepanta bojuje Maria jako druhá Judith a dopomáhá svému lidu k vítězství. Když rámeť jejího Syna už pozvedati se zdá, aby vinníka zde zasáhlo, pak jest Maria druhá Esther a odzbrojuje spravedlivý hněv Hospodina. Zbožný volá k ní o vytrvalost, hříšník úpěnlivě prosí o smilování; oba docházejí vyslyšení. Všady, kde třeba slze utřáti, zla zažehnávati, neštěstí mírniti, volá se k Marii, a nikdy nadarmo. Není ona matkou, a kterak by mohla na své dítě zapomenouti?

Nuže, všichni pospíchejme sem k této, jejíž jméno slavíme. Ó kéž by jen vznešenost dítěte, jež přechovává, posvátnou úctu, jeho ctností zbožné zápolení, jeho moc a láska neobmezenou důvěru v nás vzbuditi chtěla. Přinesme mu jako dar obětní svoje srdce a propukněme s obdivem v krásná slova, jimiž církev Marii pozdravuje v den oktávy slavnosti jejího narození: Čistá chvála budíž tobě, přesvatá Matko našeho Hospodina, ty jsi předrabá perla ve vesmíru, koruna panenství, nesmírný chrám, jenž onoho pojímá, jež nic pojmouti nemůže. V tobě plesají nebesa, tobě jásají andělé a archandělé vstříc, ďáblové dávají se na útěk před tebou, a lidé nalézají v tobě cestu k nebeské otčině. Kdo by dovedl dosti tvoji velikost hlásati? Ó Maria, Matko a Panno, my tebe velebíme a opěvujeme, tím že Synu tvému se koříme a klaníme, jenž požehnaný jest na věky! *Dr. Antonín Ondroušek.*

Neděle XVII. po sv. Duchu.

Účinky lásky k Bohu.

•Milovati budeš Pána Boha z celého srdce svého . . .•

Když fariseové pokoušeli otázkou Pána Ježíše, které by bylo největší přikázání v zákoně, odpověděl jim: •Milovati budeš Pána Boha z celého srdce svého . . .• Toť je tedy největší přikázání. A v pravdě. Sv. Augustina ptal se kdosi, čeho Bůh od nás nejvíce žádá, v čem pozůstává celé náboženství a svatost života. I řekl tázaný: •Bůh žádá od nás toliko lásku. Miluj Boha a číň, co chceš!• — Chtěl říci: •Kdo miluje Boha, činí jen dobré z lásky k Bohu, varuje se zlého, aby Boha neurazil, žije život v pravdě křesťanský.•

Už je to v povaze lidské, že má zálibu na tom, či miluje to, co je krásné a dobré. Láska jest činností rozumu, citu a vůle zároveň. Přirozená láska nese se k příbuzným, smyslná k osobám, věcem pro pomějejcí přednosti jejich, láska svatá nese se toliko k Bohu. Milujeme Boha, poněvadž jest bytostí nejkrásnější,

nejdokonalejší a nejdobrotivější; zvláště pak, že to Pán Ježíš výslovně poručil: »Milovati budeš Pána Boha z celého srdce svého . . .« Milujeme Boha, když naň stále myslíme, o něm rádi mluvíme a slyšíme, přikázání jeho horlivě plníme, hříchů se bojíme, na státcích pozemských nelpíme, za dobrodiní prokázaná děkujeme, radujeme se, je-li Bůh oslavován, rmoutíme se, je-li urážen. Milovati máme Boha ze vsí síly, více než vše ostatní na světě, nade všechno, hotovi raději ihned všeho se vzdáti, kdyby Bůh tak kázal.

Abychom k lásce boží byli náležitě povzbuzeni, ukáží dnes jakého užítku nám přináší.

P o j e d n á n í.

1. První účinek lásky k Bohu jest sjednocení s Bohem, nejvyšším dobrem. Praví sv. Jan, apoštol, miláček Páně: »Kdo zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm.« (I. 4, 16.) Sv. Bonaventura volá pln úžasu: »Podivuhodná jest síla lásky: učinila Boha člověkem, činí člověka Bohem. Láska tak s Bohem jest spojena, že nikdo nechce býti tam, kde není lásky.« »Neptej se,« volá slovatný biskup Sailer, »zdali se líbíš Bobu, ale ptej se srdce, svědomí, života, zda se ti Bůh více líbí než vše ostatní, co není Bůh. Miluješ-li Boha nade vše, pak můžeš směle doufati v milosrdenství jeho, že jméno tvé jest zapsáno v knize života, že spatříš jednou Boha a věčně požívatí budeš.« — »Miluj Boha,« volá sv. Augustin, »a budeš mítí Boha; nebo nelze Boha milovati a — nemítí ho.«

Sv. Rosa Limanská žila v ustavičném spojení s Bohem; oheň lásky v srdci plápolající obrážel se na tváři její, kdykoli o Bohu mluvila, zvláště pak když před velebnou Svátostí klečela nebo tělo Páně přijímala. »Ó Bože,« volávala, »kdy budou tebe všichni tak milovati, jak tobo zasluhuješ!«

2. Láskou k Bohu docházíme odpuštění hříchů. »Láska,« praví sv. Petr, »přikrývá množství hříchů.« (I. 4, 8.) »Jako oheň ničí rez,« praví sv. Bonaventura, »tak láska ničí rez hřichů.«

»Pozor, křesťane,« volá sv. Petr Chrysolog, »abys nezoufal! Ještě jeden jest prostředek, jímž nejdobrotivějšímu Stvořiteli můžeš dáti dostiučinění. Chceš býti rozhrěšen? Miluj Boha, neboť láska přikrývá množství hříchů.« — Maří Magdalena padá k nohám Ježíšovým, smáčí je slzami. Fariseové jsou pohoršeni, že hříšníci veřejnou neodstrčí. Pán Ježíš zná však její lásku k Bohu, její lítost nad hřichy a ošklivost nad předešlým životem, a proto praví k ní: »Mnoho hříchů se jí odpouští, poněvadž milovala mnoho.« (Luk. 7.)

3. Láska k Bohu dává síly a zmužilosti v horlivosti o čest a slávu boží, v bojích a utrpeních. Co se zdá těžkým, láskou stane se lehkým. »Jho mé jest sladké, břímě lehké,« pravil Spasitel náš. Láskou chudý stane se bohatým, bez lásky bohatý chudým. Sv. Augustin praví: »Pro věci, které milujeme, neznáme žádné námahy, jež jest s nimi spojena.« Jestli přirozená láska

dá tolik síly, čím více nadpřirozená. Krotká slepice stane se kvočnou, brání svá mláďata proti největšímu dravci, ač dříve se každého šustotu lekala. »Láska snáší všecko, trpí všecko.« (I. Kor. 13.)

Co vykoná láska mateřská? Co láska pouze smyslná? Zamilovaný jest schopen největších obětí, ač bývá za terč vtípu a posměchu se strany lidí i osoby zbožňované. A je tu pouhá láska sobecká a smyslná, která nikdy nebude oceněna ani odměněna. Láska k Bohu však pokaždé se vyplatí, nejhojněji bude odměněna.

V Persii byl kdysi po králi nejmocnějším jakýsi velmož Suenes. Měl při svém dvoře na tisíc sloužících. Poněvadž byl křesťanem, zanevřel naň král Isdegardes, pohan, a chtěl ho donutiti k odpadu. Suenes však ukázal, že Boha miluje nade vše. Král poslal na jeho statek plno vojska, tak že brzy vše vyjedli, o všecko ho připravili. Suenes stal se žebrákem; důvěřoval však v Boha a v lásku neochabnul. Král dal zjmat jeho děti a prodat za otroky. Suenes naposledy napomíná je, aby se nespouštěly Boha a pravé víry. Trpělivost Suenesova pohněvala krále, že ho dal za otroka svému sluhovi, aby s ním co nejkrutěji nakládal. Vše trpěl Suenes tiše důvěřuje v Boha. Král vzal mu ženu a dal ji za ženu sluhovi, a Suenes měl býti otrokem obou, opuštěn, potupen, v posměch vydán od vlastní ženy. Nezoufal, klidně nesl osud z lásky k Bohu. »Podej se přece, bídný Suenesi,« naponínali lidé, »což nevidíš, že nemáš stébla jmění, ani dítek, ani ženy?« A Suenes říkal: »Nerozumci, bezbožné řeči mluvíte; zbaven jsem sice zboží časného, ale Pána Ježíše nikdo zbaviti mne nemůže. On jest mým pánem v štěstí i neštěstí, v životě i ve smrti. Dokud krůpěj krve bude v mém srdci, nepřestanu Boha nade vše milovati.«

A nyní uvažte, co millionů křesťanů raději život dali, největší muka snášeli, aby Bohu svou lásku osvědčili!

Sv. František Xaverský, apoštol Indie a Japonska, radoval se ve svých souzeních, jež pro víru a hlásání slova božského trpěl, a říkával: »Kdo jednou okusil, jak sladko je trpěti pro Ježíše, volil by raději umřítí, než bez kříže býti«; a modlíval se: »Pane, neodnímej toho kříže ode mne, leč bys mi jiného seslati ráčil.«

Sv. František Regis v pronásledování volával: »Kéž bych ještě více mohl, ó Bože, trpěti pro tebe. Život bych považoval za nesnesitelný, kdybych nemohl pro Krista trpěti; utrpení jest mi největší útěchou na tomto světě.«

4. A právě to jest vrcholem účinku lásky Boží, že přináší nám pravou moudrost, nejsladší útěchu, nebeské světlo.

Proto sv. František Saleský říkával: »Buď umřítí, nebo Boha milovati. Život bez lásky jest nad smrt horší.« Sv. Jan Zlatoústý od císařovny Eudoxie pronásledován a týrán zvolal: »Co má svět strašného, tím pohrdám; co lákavého, tomu se posmívám; bohatství nežádám, chudoby se nelekám, smrti se neděším.«

Sv. Háta při mukách volala: »Utluďte údy mé, rozsekejte na tisíc kusů, od Boha, jehož miluji nade vše, mne nikdy neodvrátíte.«

Proto praví sv. Pavel: »Čeho oko nevidělo, čeho ucho neslyšelo, co na srdce lidské nevstoupilo, to připravuje Bůh těm, kteří ho milují.« (I. Kor. 2.)

Jak bude zahanben, kdo modlitby ledabyle odbýval, do kostela kroky odměřoval, ve službě světa však nad jinými vynikal! Jaká odměna bude dána těm, kdo Boha nade vše milovali! Na světě žili v neustálém spojení s Bohem, prosti hříchů, plni hrdinských skutků lásky, plni nadšení, radosti pravé; na věčnosti slávy nekonečné.

»Srdce Ježíšovo, plné dobroty a lásky, dejž, abych tě více a více miloval!«

»Bůh jest mi nade vše.« — »Jediné Bůh postačí.« (Sv. Terezie.)

V. M. Váchal.

Neděle XVII. po sv. Duchu.

Neuvoď nás v pokušení!

»I otázel se ho jeden z nich, zákona učitel, pokoušeje ho.« (Mat. 22, 35.)

Víte, nejmilejší, že hřích prvních lidí nezůstal bez následku na jejich potomky, ale že jim všem uškodil jak na těle, tak i na duši. Všichni jsme od narození podrobeni mnohým utrpením a smrti; všech nás rozum jest zatemněn, všech vůle nakloněna ke zlému. Ale ani Spasitel jako člověk nezůstal ušetřen následků hříchů prvotního. I na něj dolehly hlad a žízeň, horko a zima, utrpení a smrt; i jej odvážil se pokoušeti nejen ďábel, ale jak jste slyšeli v právě přečteném sv. evangeliu dnešní neděle, i lidé. A Spasitel věda předobře, že v těch těžkých bojích s nepřáteli spasení našeho je nám třeba pomoci a ochrany boží, že bez milostivého přispění božského nelze člověku v pokušeních obstát, pojal do modlitby, již nás naučil, do otčenáše, také tu prosbu: »Neuvoď nás v pokušení.«

Jako druhdy apoštolové, obávající se zahynutí na moři, volali: »Pane, zachovej nás, hyneme!« podobně i prosba: »Neuvoď nás v pokušení!« jest zvoláním o záchranu, o pomoc, nikoli však o záchranu života časného, nýbrž o pomoc v nebezpečnostech duše, a upomíná nás na to, že království nebeského nelze dojíti lehce, snadno, bez přičinění, bez zápasů, bez boje, ale jen po tuhé práci a usilovných bojích. Kde však je boj, tam se rozhodují věci důležité; kde je boj, tam je také vítězství. Chci vám tedy dnes ukázati,

1. jak vážný jest předmět šesté prosby otčenáše,

2. a jakou útěchu obsahují slova: »Neuvoď nás v pokušení.«

P o j e d n á n í.

I.

»Neuvoď nás v pokušení!« Povázili jste někdy, zač v té prosbě se modlíme? Ta prosba nás uvádí do prostřed dvou táborů. Na jedné straně Bůh, na druhé jeho nepřítelé, totiž svět s trojí žádostí: Žádostí těla, žádostí očí a pýchou života, ďábel a naše vlastní žádostivost. My stojíme uprostřed a sami, dobrovolně a nenuceně máme se rozhodnouti buď pro Boha nebo proti němu. Rozhodneme-li se pro Boha, již tím vypovídáme boj jeho nepřítelům.

Viděli jste někdy vojenská cvičení, manévry? Víte, jak celé řady vojnů proti sobě postupují, hned na zem uléhají, hned zas úprkem na sebe se ženou, vzájemně na sebe střílí. Každá strana hledí opanovati výšinu, na ní umístiti svá děla a z nich vyslati zhoubu do řad nepřátelských. Jak po takovém namáhavém dni vypadají vojáci? Pro ně není překážek, příkopů, křovin; at je cesta, necesta, musí ku předu, proti nepříteli! — Ó nejmilejší, i my máme nepřátele, s nimiž jest nám podobně urputný, namáhavý, obtížný boj bojovati; nesmíme umdlévati, nesmíme odpočívati, abychom na ten boj o království nebeské nezapomněli, dal nám Kristus Pán modlitbu, v níž denně máme říkati: »Neuvoď nás v pokušení.«

Je však možno na boj ten zapomenouti? Vždyť doléhá stále na člověka! A přece, nejmilejší, stává se, že na boj ten zapomínáme. Snad i vy sami na sobě někdy zakusili, jak vášeň vás rozpálila, jak krev ve vás vřela, jak svět vám lichotil, jak přátelé vás lákali — zatím co svědomí mlčelo, hlasy rodičů a představených marně napomínaly a varovaly? Nebyly to rozhodné a vážné okamžiky, v nichž zvláště jste se měli modliti: »Neuvoď nás v pokušení!«

Jsou mnozí lidé, kteří o boji pro království nebeské nechťjí ničeho věděti. Nesou znamení kříže na těle, dali se při svatém biřmování zařaditi do vojska Ježíše Krista, jména jejich jsou zapsána v knize křestní, v knize biřmovanců, a jest připojena při nich poznámka: »Vojín Ježíše Krista.« Ale kdyby jejich vojévůdce, Ježíš Kristus, je vyzval, aby pro sv. jeho věc bojovali, našel by slabochy, odpadlíky, kteří nelnou s nadšením a láskou k svému pánu, ale v lenosti a pohodlnosti své kloní se k nepříteli a s ním se paktují. Abychom i my k nim nenáleželi, proto naučil nás Syn boží té prosbě: »Neuvoď nás v pokušení!«

Tato prosba jest výkřikem duše v nebezpečí postavené. Ne-
přítelé, kteří nás chtějí svěsti s cesty ctnosti, namáhají se o překot. Jestliže je jednou zaženeme, přicházejí po druhé a po třetí; nejprve zkoušejí to lichocením, přecházejí k hrozbám a konečně ne-
šťtí se sáhnouti i k posměchu. Lesklými, oslňujícími slovy a zdánlivě přátelskými řečmi hledí nás omámiti: »Člověk musí uměti státi na svých vlastních nohách«, — namlouvají dětem, aby je proti rodičům a představeným popudili. »Vždyť jsme jen jednou

na světě« — a proto musíme také něčeho užiti. »Pro jednu nebude tak zle« — těmi slovy vymlouvají hříš. V takových chvílích, kdy na duši doléhají různá pokušení, kdy máme osvědčiti svoji lásku a věrnost k Pánu Bohu, dokázati svoji stálost v zásadách našeho sv. náboženství, tehdy zvláště je nám třeba vroucí modlitby: »Neuvoď nás v pokušení!«

»Neuvoď nás v pokušení!« Tato slova jsou výkřikem duše chvějící se strachem o království nebeské. Sami jsme příliš slabí, abychom v tom boji obstáti mohli; ale máme prostředky, které nikdy a nikoho nezklamaly: bdění a modlitbu. »Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení!« radil, ba přikazoval Spasitel učedníkům. Ó jak mnozí vědí, že by měli bděti, že by se měli modlit, ale v smělé odvaze a nepochopitelné lehkomyšlnosti sami vyhledávají pokušení. Jak krásný jest pohled na křesťanskou osadu v neděli před oltářem Hospodinovým shromážděnou, na ženy a muže, dívky a jinochy, na nevinnou mládež. Mocně nese se k báni nebeské společná modlitba otčenáš, a v něm prosba: »Neuvoď nás v pokušení« Ale někomu by bylo možno při té prosbě připomenouti: Příteli, buď zticha, mlč, nelži Pánu Bohu tak nestydatě. Vždyť tobě se nejedná vážně o to, abys pokušení ušel; kdyby ti o to opravdu běželo, jinak by ses příležitosti ke hříchu varoval, svědomitěji bys rád zpovědníka poslouchal a tak úzkostlivě by ses zpovědníci nevyhýbal. Pro leckoho, nejmilejší, jest jen prázdným slovem, ba, co dím, nejen prázdným slovem, ale velikou, nestoudnou lží, modlí-li se: »Neuvoď nás v pokušení!«

II.

»Neuvoď nás v pokušení!« Vážná jsou ta slova; vždyť se jedná o boj o království nebeské, o celou věčnost člověka, ale slova ta jsou i útěchyplná, neboť po boji kyne koruna vítězství.

V boji o království nebeské nejsme sami. Především máme vůdce, pak ale krásné příklady toho boje, konečně pak mnoho spolubojovníků.

Ježíš Kristus, Spasitel náš, sám bojoval, aby nám byl i v tom vůdcem a aby nám pozůstavil příklad. Či není to pro nás potěchou, vidíme-li Syna člověka na poušti, kterak se tam 40 dní a 40 nocí postí a pak ďáblu příležitost dává, aby jej pokoušel a to právě tím trojím pokušením: Žádostí očí, žádostí těla a pýchou života?

»Rciž, ať kamení to chlebové jsou!« — »Ne samým chlebem živ jest člověk.«

»Jsi-li Syn boží, spust se dolů!« — »Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého!«

»Toto všecko tobě dám, jestliže padna, budeš mi se klaněti!« — »Odejdiž satane a nepokoušej mne, neboť psáno jest: Pánu Bohu svému se klaněti a jemu samému sloužiti budeš.«

Tím jest boj rozhodnut, několik krátkých okamžiků stačilo,

zlý nepřítel poražen a pokořen! Jaká to útěcha pro nás! Pomoc Spasitele nás nemine v našich pokušeních, jestliže upřímně budeme se modliti: »Neuvoď nás v pokušení.« Necht' pokušitelé lichotí, necht' lákají, necht' zejména s večera na nás vší silou a mocí dorážejí, nechejme jich, ať žijí, jak se jim líbí, jak sami chtějí, necht' kráčejí širokou a pohodlnou cestou ke zkáze vedoucí, my však utíkejme se k Spasiteli, svému vůdci, bděme, modleme se: »Neuvoď nás v pokušení« a koruna vítězství nás nemine.

»Neuvoď nás v pokušení!« Když se tak modlíme, vzpomeňme v duchu na sv. Petra, myslíme si, jako by stál před námi. Klesl proto, že nebděl, že se nemodlil. Ale povstal, statečně a rozhodně povstal. Kdykoliv pak slyšel kohouta kokrhati, vždy litoval svého hříchů, své slabosti. Není to útěchou pro nás, jestliže jsme snad i my někdy v pokušení neobstáli, ale podlehli? Nyní však jsme pevně odhodláni povstati upřímně a rozhodně, abychom u Boha s pokorou a lítostí hledali pomoc a ochranu před dalšími možnými pády: »Neuvoď nás již v to neb ono pokušení!«

A ještě jiný obraz. Vzpomeňte na slova sv. Pavla, která psal (v II. listě svém) ke Korintským a která slýcháte na neděli II. po Devítíniku: »Aby velikost zjevení mne nepozdvihla (= abych nezpyšněl), dán jest mi osten těla mého, anděl satanův, aby mne zášijkoval.« Tak sám o sobě vyznává. Než toho není dosti; slyšme, kterak jindy vzdychá: »Tělo žádá proti duchu«, — a opět jindy: »Ne to dobré, co chci, činím.« A když do velikých pohanských měst starověku přišel, když život pohanů viděl, kterak vesele a bezstarostně, jako by Boha, soudu a věčnosti nebylo, žijí, zda nebyl i tehdy zachvácen pokušeními druhu nejrozmanitějšího? Ale má proti nim jediný lék, vytrvalou lásku ke Kristu Pánu. »Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?« táže se, a sám si odpovídá: »Soužení nebo úzkost, hlad nebo nahota, nebezpečí nebo pronásledování, či snad meč?«

Hle, jakou útěchu v našich vlastních bojích skýtají nám jeho slova! A proto necht' nepřátelé našeho spasení přijdou a třeba i o dobré jméno nás oloupí, nás potupí a zhanobí, nám se vysmějí, přece na jednom nám uškoditi nemohou, nepřivolíme-li sami, na nebeském rouchu posvěcující milosti boží, jež máme zachovati bez poskvrny, zejména též pokornou, vytrvalou modlitbou: »Neuvoď nás v pokušení!«

A což netěší, neslší nás vědomí, že po boji bude vítězství, vítězům že dostane se koruny? Kolikráte o koruně té mluví Písmo sv.! Sv. Pavel napomíná Korintské: »Zdaliž nevíte, že kteří v závodě běží, vsickni sice běží, ale jeden bře základ? Tak běžte, abyste dosáhli. A každý, kdo v závodě bojuje, ode všech věcí se zdržuje; a oni zajisté aby porušitelnou korunu vzali, my pak neporušitelnou!« K vůli té neporušitelné koruně musíme i my bojovati a lečého se odřci; častá vzpomínka na ni nás posílá a k dalším zápasům povzbudí. Čtyřicet mučedníků v Sebastě, kteří

za nejtěžší zimy do naha svedeni a na led vyvedeni byli, pohled k nebi, na němž zářilo 40 připravených korun, tak posilnil, že nepodlehli lákání, neklesli v pokušení, ale statečně je snesli a připravenou teplou lázní pohrdli.

A ještě něco: Jsme v církvi bojující, ve velikém vojsku Ježíše Krista, kde platí heslo: Jeden za všechny, všichni za jednoho. Proto naučil nás Spasitel volati: »Neuvoď nás v pokušení.« Jako modlitby jiných nám prospívají a nás chrání, podobně i modlitba naše jiným jest ku prospěchu. Přeletme v duchu širý svět, spatříme tak mnoho služebných, čeledínů a dělníků v službách jejich duším nebezpečných, tolik učedníků, kteří mezi zkaženými tovaryši den co den trávití musí, tolik otců rodin, kteří v továrnách, dolech, dílnách pro své katolické přesvědčení leccos trpkého zakusiti musí; spatříme také mnoho křesťanských matek, jež ve světě, který nechce znáti povinnosti, posměch snášeti musí proto, že lože manželské zachovávají v počestnosti a mají mnoho dětí: proto modleme se i za všechny ty, kteří zvláště pokušením vydáni jsou. Jistě se dostanou jednou do nebe a stisknou nám ruce, že našli sílu odolati pokušením, protože my jsme se za ně modlili: »Neuvoď nás v pokušení!«

Tuto prosbu otčenáše vložil Ježíš Kristus do našich úst jako modlitbu útěchy, abychom v boji o svatou věc boží a o čistotu svých duší, když se jedná o plnění povinností otcovských a mateřských, neumdlávali; blahoslavený člověk, který v pokušení vítězně ob stojí, neboť jenom ten obdržel korunu života věčného. Amen. *)

R. S.

Sv. Václav.

Otec vlasti sv. Václav.

»Jasnát jest moudrost, a nikdy ne-
vadne, a snadné spatřena bývá od těch,
kteří ji milují.«

(Řeč z Knihy Moudr. 6. v. 13.)

Kdož moudrost milují, snadno ji spatří a naleznou, kdo však ji nemilují, ti ji marně hledají. Náš sv. dědic, což znamená vrchní pán a vlastník země české (Kalous, str. 86.), vynikal moudrostí v řízení věcí pro naši vlast potřebných a jako otec staral se o svou rodinu, tak sv. náš dědic staral se o svou vlast. Dává nám sv. patron vzor, kterak máme v rodině pracovati dle vzoru sv. Václava, aby povznesena byla naše vlast a s ní i naše rodiny. Tolik se mluví o vlastenectví, o pokroku vlasti a tolikrát se ubezpečujeme, že jsme lidem svatováclavským, však buďme tedy milovníky lidu a vlastenci dle vzoru sv. Václava, a nalezneme moudrost životní, která nás přivede do království věčného.

Vizme otce vlasti, sv. Václava, při práci a následujme ho.

*) Cf. Dr. Riedl: Frohe Botschaft in der Dorfkirche, pg. 203 seq.

P o j e d n á n í.

Veliká práce čekala na mládeneckého našeho knížete: ne-
svornost v zemi, nevzdělanost lidu, neustálenost práv, mnoho ne-
přátel kolem nás, kteří celé větve slovanské v Polabí vyhubili a
podobný osud chystali i nám. Však Bůh nám dal knížete, kte-
rého moudrost křesťanská osvítila, a sv. Václav stal se záchranou
a základem české země, tak že k němu voláme s důvěrou: »Nedej
zahynouti nám!«

1. Jako pravý učedník Kristův pracoval o sjednocení všech
větví českoslovanských v jeden celek, protože jest v jednotě síla,
v rozdělení úpadek. Proto vidíme sv. Václava jednati a bojovati
za sjednocení všech svých krajanů.

Kéž by tak každá rodina a obec za jedno byla ve všem
dobrém a ku blahu sloužícím věcem. Pýcha, lakota a nemrav to
byl, který naše kraje české hubily. Pýcha a lakota Drahomíry
zabila sv. Ludmilu, rozvrátila zemi a uvedla v nebezpečí. (Ka-
lousek, obr. 8.) Tak i pýcha a lakota znepráteluje nás a činí
v mnohé rodině a obci tábor válečný spíše než rodinu bratrskou.
Učedníci Kristovi po jednotě smýšlení a lásce poznání býti
musí.

2. Proto sv. kníže pracoval o zbožnost lidu svého. Zbož-
nost jest ke všem věcem dobrá a má veliká zaslíbení. Zbožný
člověk, beroucí na vše jednání míru zákona božního, jest hotový
mudřec, který spravedlivě dává každému, což jeho jest. Srdce
však bezbožného jest ukrutné — ukrutné ke všem: k lidem i zví-
řatům i statku.

Představte si duši zbožnou, která rozjímá o lásce Pána na-
šeho, jenž se stal člověkem, který za nás byl ukřižován a z lásky
k nám mešká na oltáři v nejsvětější Svátosti oltářní. Co taký
zbožný člověk má za bázeň před hříchem a jakou touhu Bohu
dobrým skutkem se zalíbíti.

Proto vzdělával sv. Václav sebe a své zbožností, která jest
ke všem věcem dobrá. Proto bylo jeho touhou, aby po celé zemi
v hradech postaveny byly kostely a v kostelech kazatelny, s nichž
by často zaznívalo: Kdož chceš za mnou přijíti, zapři sebe sám.
Tato moudrost křesťanská, vedoucí k zbožnosti, zamezila více
zlého, než všechny šibenice a žaláře. Jistě ten předchází hříchu,
kácí šibenici a zbytečný činí žalář, kdo učí člověka sebe zapřítí,
poslouchati a se namáhati s radostí, aby nesl kříž za Spasitelem
svým.

Oblibujete si, aby ve vás, rodičích, dívky viděly zástupce
boží, vás poslouchaly a neopouštěly. Tož tedy milujte moudrost:
učte je příkladem milovati Boha a konati spravedlnost jeho, to
vše ostatní bude vám přidáno. Ve Francii dokázal (»Vereinsbl.«
Nro. 22. 1902) Abbè Theraube ze statistiky, že většina zločinné
mládeže jsou odchovanci státní školy beznáboženské. Toť vý-
mluvné svědectví.

Proto sv. Václav svým zbožným životem, který celému ná-

rodu příkladem zářil, dal bázeň před hříchem větší, než žalář a šibenice. Jeho láska k službě boží učila jiné sloužiti Bohu i lidem. Staví žalář, kdo zbožnost béře, staví šibenice, kdo nectí sv. kříž, který nám káže: »Zapři sebe sám, vezmi kříž svůj, a následuj mne! Toť pravá a hluboká osvěta.

Proto sv. kníže náš staral se, aby domy boží byly všude postaveny, protože jsou nejbezpečnější hrady. Proto krásně praví legenda (vostokovská, Kalousek 62), že sv. Václav stavěl kostely »ve všech hradech«, t. j. ve všech sídlech správy veřejné po krajích českých.

Otcové drazí, chcete li uctíti sv. Václava, tož užívejte těch kostelů, které postavila zbožná ruka otců a předků. Pouhý kostel nečiní člověka dokonalého, ale duch boží, který se slovem božím roznáší a působí v nás. Rádi přispějte i třeba nejmenším dárkem na stavbu a okrášení domu božího. Předejdete mnohému zlému, jako předcházal náš sv. dědic Václav. Ducha sv. Václava obnovme v národě.

3. Sv. Václav sám miloval vzdělání ducha, a snažil se o ně pro své poddané. Všechny prameny chválí na sv. našem knížeti jeho učelivost. Co sv. Václav pozhnaně začal, to dokončil po mnohých stoletích Karel IV., jenž každou osadu opatřil kostelem a školou, těmi dvěma sestrami, které všude takřka vedle sebe stojí jako svědci ducha sv. Václava a Karla IV.

4. Sv. kníže náš vedle duchovních statků hájil též hmotné statky svých občanů, jako statečný, junácký vladař, a sice dvoji cestou: soudem spravedlivým — a ochranou spravedlivou.

Všechny životopisy našeho sv. knížete velebí na něm jeho spravedlnost v soudu. »Vdovám a sirotkům nenechal ubližovati od nikoho...« a končí, jak se staral o služby boží, jak se slavily u jiných křesťanských národů — »řízením dobrého a spravedlivého vladaře Václava.« Slovanská legenda o našem dědici začíná chválou spravedlnosti sv. Václava: »Byl kníže v Čechách spravedlivý jménem Václav.«

Spravedlnost jest základní kámen říše, ale také rodiny. Spravedlnost činí bezpečného občana i statek jeho. To slovo: »od nikoho« že nenechal ubližovati právě nejslabším, jest výmluvným svědectvím.

Sv. knížeti Václavu nastala zhusta povinnost hájiti právo svých poddaných i mocí branou. Tu právě vidíme zbožného a jemného knížete též jako statečného obránce země a lidí svých. Proto zřídil i obranu země a vydržoval a šatil si vojsko své, aby v bezpečí byla vlast a obyvatelé její. Zbožnost není slabost, nýbrž jest zbožnost ke všem věcem dobrá, i k obraně práv.

Když přátelé uvážíte tu mnohou činnost sv. Václava, vidíte, jakým požehnáním byl pro zemi naši. On především sjednotil všechny kmeny v jeden celek: on hájil celistvost naší říše před vpády Maďarů a Němců statečně; on vnitřní život našeho lidu proměnil duchem křesťanským, jímž tento mládenecký kníže byl naplněn; on stavěl hrady k obraně práva osob, statků a slabých;

on stavěl kostely a školy křesťanské, právě to dílny lidskosti; on v konání skutků lásky bliženské dával příklad ostatním, aniž by zanechával povinnosti vyšší, a proto jednal jako otec jedná se svou rodinou: stará se o výchovu křesťanskou, hájí statek po otci zděděný, příkladem svým ve všem dobrém kráčí napřed. Jistě můžeme říci o našem sv. knížeti, co s chloubou napsali Angličané na pomník padlému generálu Cordonovi: »Vždy a všude dal svou sílu slabým, svůj statek chudým, svou lásku trpícím — své srdce — Bohu.«

V tomto duchu sv. Václava leží vzorné vlastenectví, které nedá zahynouti ani nám, ani budoucím. Dokud budou Čechové následovati sv. dědice v spravedlnosti, lásce, zbožnosti, v pořádku a víře, pak mají bezpečnou budoucnost, neboť Bůh jest dobrý duším, které ho hledají. Když opravdová úcta sv. Václava rostla, mohutněl národ, protože následoval jeho ctnosti. V nich leží moudrost života vezdejšího i budoucího. Amen. *Fr. Vaněček.*

Sv. Václava.

Tři místa ze života sv. Václava.

»Knížata pronásledovala mne bez příčiny.«
(Žalm 118, 161.)

Sv. Ambrož vykládá slova Žalmu 118, 161 »Knížata pronásledovala mne bez příčiny« obrací je na křesťanského mučedníka takto: »Dobře tak mučedník praví, že nespravedlivě muky pronásledování snáší; ničeho neuloupil, nikoho násilně neutiskl, ni-žádné krve neprolil, nikoho lože (cizoložstvím) neposkvrnil, ni-terak se proti zákonům neprovinil a přece nucen jest snášeti větší tresty, nežli lotr nějaký. Mluví spravedlivě — a sluchu mu nedopřejí; hlásá slova plná spásy — a útočí na něho, tak že může se žalmistou říci: »Když jsem mluvil jim, bojovali proti mně bez příčiny.« (119, 7.) »Bez příčiny pronásledování trpí, proti němuž jest bojováno, aniž by se zločinu dopustil; jest bojováno proti němu, jako by byl škodlivým, zatím co on jest v tom utrpení svým chvályhodným; jest bojováno proti němu jako proti nějakému traviči, zatím co on se chlubí ve jménu Páně.« (IV. lekce in Communi unius Mart. II. loco.)

A nejmilejší, tato krásná slova velikého biskupa milánského, z nichž mluví ctihodně stáří patnácti století, můžeme plným právem obrátiti na sv. Václava. Knížata pronásledovala jej: vůdcem jejich byl jeho vlastní bratr, syn knížecí, společníky jeho mužové z předních rodin země. Pronásledovali jej bez příčiny spravedlivé; nedopustil se ničeho zlého, ale mluvil jim slova spravedlnosti, slova spásy, slova míru, slova pokoje, slova křesťanské lásky — ale jeho nepřátelům se ani jeho slova, ani jeho skutky horlivě dle požadavků víry konané nelíbily. Oni sami hověli nepravostem, a proto vzali si jeho z víry pocházející skutky za příčinu k jeho zabití.

Bezbožní jednomyšlně na něj se obořili, svatosti místa nešetřili, ale ukrutně jej ve stínu kříže zabili.

Než spravedlnost boží vše vyrovnává. To musí býti náš převelikou útěchou, a to vidíme i v životě sv. Václava. Skutky věrou požadované a mučednická smrt pro ně přenesly jej z knížectví pozemského k palmě vítězství, a dnešní slavný svátek jeho jest každoročně se opakujícím veřejným zadostučiněním té nespravedlivosti, které se mu od světa a od bratra dostalo. Je tedy přirozenou naší povinností, připojiti se k těm zástupům, které dnes sv. Václava uctívají a věnovati dnešní úvahu svatému knížeti našemu. Chci vás uvéstí v duchu na tři místa z jeho života: na místo jeho narození, na místo jeho smrti a na místo jeho věčného odpočinku.

P o j e d n á n í.

1. Dle staré pověsti narodil se sv. Václav na Stochově, kde tenkrát knížecí rodina Přemyslovců jakýsi letohrádek nebo zámeček mívala. Stochov jest ves čítající 336 obyvatelů v kraji pražském, v okresu novo-stražeckém. Ve Stochově jest fara, farní kostel jest zasvěcen ke cti sv. Václava. Na nejzazším mocném výběžku výšiny, na kteréž farní kostel stojí, byl před věky zmíněný letohrádek; rozsáhlé zděné základy, v zemi do dneška se nacházející, na to ukazují. Na zámku stochovském, který ani od Prahy ani od Tetína, kde sv. Lidmila se zdržovala, příliš vzdálen nebyl, narodil se dle staré pověsti sv. Václav. Sv. Lidmila dala prý na památku narození svého prvorozeného vnuka Václava před zámek knížecím zasaditi malý stromek dubový a vodou, v níž novorozeného kněžice koupávali, dala jej zalévati. V nynějším Stochově stojí na návsi v jednom koutě do dneška mohutný staletý dub, jehož kmen tak silný jest, že jej pět mužů rozpiatýma rukama docela neobejme. Kmen jest sice již odumřelý, ale z něho vyrostlá větev jest sama od dávných let již mohutným kmenem a má tolik větví na sobě, že celý stálm sešlý dub až posud statně vypadá. Také jest na Stochově od nepamětných časů obyčej, že mladý lid dvakrát do roka, totiž na konec masopustu a o posvícení po zlaté hodince se odebere v průvodu s hudbou k tomu starému dubu, na němž obraz Panny Marie visí, a tam se dalších radovánek odřekne. Jest obecné domnění, že dub ten je totožný s tím, jež sv. Lidmila na památku sv. Václava zasaditi dala. Mimo to se činívá ve Stochově také každoročně dvakrát, totiž dnes na svátek sv. Václava a ve výroční památku přenesení těla jeho ze Staré Boleslavi do Prahy, to jest dne 4. března, ve farním kostele na modlitbách zmínka o tom, že Stochov jest rodištěm sv. Václava.

2. Než pojďme od kolébky sv. Václava k jeho úmrtnímu loži. Víte dobře, že bratr sv. Václava, Boleslav, přijímám Ukrutný, pozval jej k sobě do Staré Boleslavi na veselou slavnost posvícenskou o svátku sv. Kosmy a Damiana dne 27. září roku 935. Václav přijel s družinou svou, ale po mši sv. chtěl zase odjeti

z Boleslavi do Prahy. Bratr však zdržoval ho, Václav si dal říci a zůstal na hody i na noc v Staré Boleslavi a veselil se s ostatními u bratra. Zatím však co Václav, ničeho zlého netuše, klidně spánku se oddal, sešli se v noci spiklenci v Boleslavi v domě Hněvsy, předního mezi sebou, a uradili se o konečný plán k zabítí knížete. Ráno, když se zvonilo na jitřní bohoslužbu, Václav vstav, šel do kostela. Ve vratech paláce potkal bratra i pozdravuje ho dobrým dnem, chválil si včerejší veselý večer. »Dnes tě chci lépe častovati« odvece Boleslav a tal mu mečem po hlavě. Václav uchopiv bratra, povalil ho na zem řka: »To ti Bůh odpust, bratře!« V tom již přiskočil jeden spiklenec a sekl Václava do ruky. Ten pustil bratra a utíkal do chrámu. Ve dveřích kostelních dopadli ho dva spiklenci jménem Tista a Tira, a porazili ho mnohými ranami k zemi; Hněvsa v tom přikvapiv prohnal mu žebra mečem, a sprostší zbrojnoši rozsekali tělo jeho na kusy. Jednoho z družiny Václavovy, jménem Mstinu, zabili, některé jiné zbili; ostatní zachránili se útěkem. Kněze Václavovi přichylné oloupili a vyhnali z hradu, a ženy jejich vdali potom za jiné muže. Drahomíř, Václavova máti, v Boleslavi přítomná, uslyševši o smrti synově, přiběhla ke kostelu; hoče plačíc zulíbala mrtvé tělo a sbírala jeho údy. Nedočkavši se pohřbu, utekla spěšně z Boleslavi, aby nepřišla o život. Ku pohřbu Václava povolali kněze Pavla.

Místo, kde sv. Václav mučednickou smrt vytrpěl, jest v nynějším kollegiátním chrámu Páně staroboleslavském v postranní lodi k severu ležící, a jest železným zábradlím ohrazeno. Za zábradlím jsou umístěny čtyři dřevěné sochy, představující utrpení sv. Václava. Jedna z nich představuje sv. Václava jak pod ranami klesá a krubu ve zdi zadělaného pravou rukou se chytá. Druhá socha vypodobňuje bratra jeho Boleslava, kterak v napřažené pravici své dýku drže sv. Václava bodnouti obmyslí. Opořád Boleslava na pravé a levé straně jsou ještě dvě sochy představující spiklence. Místo dveří do starobylého kostelíka sv. Kosmy a Damiana druhdy tam vedoucích, u nichž sv. Václav zemřel, nachází se tam jednoduchý, v polokruhu klenutý otvor, kterým se však do starobylého kostela sv. Kosmy a Damiana nyní nevchází, poněvadž vnitř kostela, u tohoto otvoru stojí oltář sv. Václava, který se vůbec »mučednictvím sv. Václava« nazývá. Starobylý kostel sv. Kosmy a Damiana jest o něco hlubší než severní loď nynějšího kollegiátního chrámu Páně, ve které na samé podlaze zmíněné čtyři sochy jsou umístěny. U tohoto oltáře či mučednictví sv. Václava založil císař Karel IV., Otec vlasti, každodenní zpívání mši sv. na věčné časy.

Již v nejstarších dobách sbírali křesťané krev mučedníků buď do houby nějaké, do šátků, do skleniček, konviček skleněných. I krev, která z ran sv. Václava vytekla, byla nejspíše od kněze Pavla, jenž sv. Václava pohřbíval, dílem s podlahy, dílem s prahu kostela pečlivě sebrána, v kuličky uhnětena a pečlivě uschována. Z dob asi Karla IV. pochází drahocenná křišťalová nádoba, v níž

asi 15 kuliček tmavé barvy, krve to sv. Václava, do dneška ve Staré Boleslavi v kostele svatováclavském se uchovává.

3. Tělo sv. Václava bylo zprvu uloženo v kostele sv. Kosmy a Damiana ve St. Boleslavi před hlavním oltářem, kde do dneška jest náhrobek a při něm oltář, značící místo prvotního odpočinku mrtvého kněze. Boleslav brzo litoval svého zločinu a činil pokání. Po třech letech dne 4. března dal tělo Václavovo přenést z Boleslavi do Prahy do kostela sv. Víta, založeného od nebožtíka kněze. Den ten slaven pak každoročně v Čechách, a do dneška v bohoslužbě a v církevních hodinkách se koná 4. března památka »Přenesení sv. Václava«. Do chrámu sv. Víta přenesen také kruh, kterého se sv. Václav chopil, klesaje pod ranami meče; kruh ten jest nyní na železných dveřích kaple svatováclavské přidělán a jako drahocenná památka ctěn. Tam též uchovány jsou jiné vzácné ostatky po sv. Václavu: drátěná košile, meč, přílba.

Hrobu sv. Václava vážili si naši předkové, k němu hojně putovali, u toho hrobu v nejtěžších dobách se scházeli. Zejména Karel IV., který choval velikou úctu k sv. Václavu, o výzdobu jeho hrobu velice pečoval a to již jako kralevic. Ještě kralevicem jsa, dal Karel zhotoviti r. 1346 novou korunu královskou a ustanovil, že má spočívati neustále na hlavě sv. Václava, a toliko ke korunovací měla býti snímána, ale ještě téhož dne měla býti zase na lebku sv. Václava vsazena. Lebku sv. Václava dal obložiti ryzím zlatem. Ale nepřizní věků krásně vyzdobený hrob sv. patrona našeho mnoho zlého zakusil. Kolikráte byl obrán mrtvý sv. dědic náš, kolikráte oloupen a vydrancován — jako naše vlast, jakoby i po smrti chtěl s ní trpěti. Již Jan Lucemburský okradl sv. patrona našeho, ač později napravil křivdu spáchanou. Později Zikmund bezohledně vyplenil hrob sv. Václava, vzal značnou část pokladu, vyloupal umělé a vzácné obložení hrobu, jež se skládalo ze zlata a vyřezávaných drahokamů. Sliboval sice náhradu — ale nikdy k ní nedošlo.

V XVII. století arcibiskup Matouš Ferdinand Sobek, vřelý ctitel sv. Václava, litoval, že hrob jeho je tak prostý. I dal jej obložiti mramorem, ozdobil šesti stříbrnými svícny, dvěma stříbrnými anděly a stříbrnou sochou sv. Václava — ale bohužel zloba válečná nešetřila této piety a r. 1806 musilo býti vše odvedeno do státní mincovny.

R. 1881 pořídil světlý biskup dr. Karel Průcha nový jednoduchý nástavec oltářní a dal naň postaviti sochu sv. Václava v Tyrolsku zhotovenou.

V nejnovější době vyskytl se dobrodinec svatováclavskému oltáři. Nebožtík probošt kapituly u sv. Víta v Praze, Antonín Hora, odkázal 100.000 korun na znovuzřízení hrobu sv. Václava, které by odpovídalo aspoň částečně významu našeho mučedníka a aspoň poněkud se přiblížilo výzdobě hrobu za dob Karlových. Loni (r. 1911) na jaře byl hrob otevřen, ostatky po různu uložené shledány a budou do nového, důstojného oltáře uloženy.

Dnešní kázání, nejmilejší, uvedlo nás v duchu na místa, která jsou každému českému srdci drahá, totiž na místo narození, smrti a posledního odpočinku sv. knížete Václava. Kázání bylo dějepisného, ne mravoučného rázu; přece však i nějaké poučení pro křesťanský život náš z něho odnésti si můžeme. Víme sice, kde jsme se narodili, nevíme však kdy, kde a jak zemřeme. Krásně o tom píše ctihodný Tomáš Kempenský v »Následování Krista«: »Ó pošetilče, co si kladeš dlouhý život, když nemáš ani dne jistého? Jak mnozí se přepočeti a mimo nadání s životem se rozloučili! Kolikrát jsi slyšel od jiných, že ten mečem zabynul, ten se utopil, ten s výšky spadnuv vaz si zlomil, ten při jídle se zalknul, ten při hře skončil? Ten ohněm, onen zbraní, ten morem, onen vraždou zahynul, a tak všech konec jest smrt a život lidský prchá jako stín.« (Násl. Kr. I. kn., 21. kap. 7.)

Jestliže tedy smrt je tak nejistá, hledme všichni, abychom stále na ni připraveni byli. »Ráno si myslí, že večera nedožiješ, u večer pak neslibuj si zítřejšího dne. Pořád tedy buď uchystán a tak buď živ, by tě smrt nikdy nezastihla nepřipraveného.« (Násl. Krista, I. kn., 21. kap. 3) Protože sv. Václav stále na smrt byl připraven, nepřekvapila ho, ale smrt jeho byla svatá, jak zejména z výkřiku: »To ti Bůh odpust, bratře!« poznáváme, a hrob jeho jest slavný do dneška. Umiňme si, že, jak jen budeme moci, do Staré Boleslavi, na místo smrti sv. Václava, a do Prahy, do chrámu svatovítského, do kaple svatováclavské k jeho hrobu aspoň jednou za života pout vykonáme, ta svatá místa uctíme, tam za svou šťastnou smrt se pomodlíme, ale tam také Pána Boha poprosíme, aby na přmluvu sv. knížete, dědice a patrona našeho uchránil národa našeho ode všech nevěreckých proudů a snah, od náboženských různic, od nepokojů, rozbrojů, války, drahoty, truchlivých zlých časů. Amen.

R. S.

Neděle XVIII. po sv. Duchu.

Homilie.

Město Kafarnaum, kde sv. Petr měl rybářský domek, nazývá se městem Páně. Nenazývá se ani Betlem, kde se narodil, ani Nazaret, kde byl vychován, ale Kafarnaum bylo milým jeho městem, ač v něm a kolem něho mnoho pohanů bydlilo. Proč Pán Kristus toto město tolik miloval, že v něm nejčastěji se zdržoval, nejvíce kázal a nejčastěji zázraky činil?

V Betlemě jej nechtěli znáti pro chudobu jeho a vykázali mu chlív, v Nazaretě ho chopili za ruce a vyvedli ven za město na skálu, aby Pána Ježíše s ní shodili. Jerusalemský hlas neslyšel, ač svolával syny jeho ku pravdě, jako svolává slepice kufata svá — proto dal přednost městu Kafarnaum před ostatními městy israelskými.

Znamená pak jméno Kafarnaum tolik, jako místo kající — potěšení. Sušil to překládá slovem českým Těšitice.

Tak největší potěšení Pánu Ježíši připraví srdce kající. Ve městě Kafarnaum sobě oblíboval, ne však v pyšném Jerusalemě. Buďme podobni kajícím v Kafarnaum, a bude také Pán u nás přebývati.

V Kafarnaum se na Pána Ježíše těšili — rádi ho slyšali — vždycky ho přijali — a celkem největším počtem se obrátili. Tak musí i naše srdce se podobati Kafarnaum, aby předně bylo místem pravé lítosti — a pak, aby s radostí přijímalo Slovo boží, pak aby Slovo boží milovalo. Tenkrátě bude u tebe také Pán Ježíš přebývati, a ty mu budeš moci prosbu svojí přednáseti. Radost jest Páně býti se syny lidskými.

Přinášeli mu člověka dnou sklíčeného. Jiné evangelium sv. Marka (kapitola 2.) obšírněji věc vypráví a sice, že jej čtyři nesli, nemohli pro zástup projíti dveřmi. Proto tedy vylezli na střechu, (po východním způsobu vystavěnou) a tam udělali otvor, kterým nemocného i s ložem k nohám Páně spustili. A teď praví evangelium něco pro nás pozoruhodného. Vida Ježíš víru jejich, to je těch, kteří nemocného nesli k Pánu Ježíši, pravil nemocnému: doufej, synu —

Ti nosiči silně důvěřovali v Pána Ježíše, ale ten nemocný nedůvěřoval tolik jako nosiči, nebo on věděl, proč nemocným jest, že hřích byl příčinou jeho nemoci, a proto pochyboval, zdali Ježíš Kristus mu nemoc odejme, kterou on sám špatným životem si přitáhl. Měl i nemocný důvěru, ale zároveň bázeň před Pánem Ježíšem, zdali bude chtít jej uzdravit, bývalého hříšníka, který zdraví své marně utratil a síly, které mohl věnovati práci — hříchu věnoval.

I znal dobře Kristus Pán myšlenky nemocného a jeho stud — proto mu řekl ku povzbuzení: doufej, synu, abys tak nabyl důvěry a tím ses stal hodným uzdravení. Tak i my s důvěrou a věrou musíme se k Pánu obracet.

Ale jedna věc zasluhuje povšimnutí, ta totiž, že nejdříve hřích nemocnému odpouští a potom teprve zdraví navrácí; tou cestou, kterou pozbyl zdraví, tou cestou má jej zase nabýti. Hřích pak sám jest horší než nemoc — nebo hřích bývá nezřídka příčinou nemoci. Oč by lidé déle žili a zdravějšími byli, kdyby hříchu mezi nimi nebylo. Jedni se upíjí, jiní utančí, jiní jiným způsobem o zdraví se připraví; celkem musíme uznati, že lidé spíše špatnostmi o zdraví přicházejí než prací.

Ve svém spise »O národní neřesti« klade Manning 13 otázek o nestřídmosti, z nichž některé přímo dokazují pravdu, že hřích jest horší než všechny nemoci! Táže se takto: jest nějaká neřest v našem národě (anglickém), která šedesát až sto dvacet tisíc lidí ročně zničí?

Jest neřest, která rozsvívá semeno pro celou žeň nemocí?

Jest neřest, která dodává jednu třetinu obyvatel do blázinců?

Jest neřest, která přímo nebo nepřímo 70% všech zločinů a přečinů usnadňuje?

Po výčtu otázek odpovídá jedním slovem: nestřídmost. Kdo

chce pozdravit člověka tělesně aneb chce povznést ho hmotně, musí ho povznést duševně a tedy mravně. Proto Pán napřed duši dává do pořádku a dí ubohému : doufej, odpouštěj se tobě hříškové tvoji.

Člověk je svůj vlastní nepřítel největší. Dábel bez vůle člověka a boží člověku škoditi nemůže, člověk sám sobě může, neboť je svoboděn.

Prosíme li za pozdravení duše z rozličných náklonností, zároveň se modlíme za zdraví těla svého. Daleko větším dobrodiním jest uzdravení duše než těla, ač uzdravené tělo lidem milější a hledanější jest než uzdravení duše.

Jaká láska Pána jest obsažena ve slovech: »Doufej, synu.« Ještě Pán Ježíš toho hříšného člověka, který u něho pomoc hledal, synem nazývá — s jakou důvěrou může každý i sebe těžší hříšník hledati odpuštění u Boha, který jej jako syna svého přijme. Ano, tento nemocný hříšník, člověk vyžilec, sám se styděl prositi ještě za odpuštění a uzdravení, ale ti nosiči jeho byli plni živé víry, že i jeho uzdraví. Z té okolnosti, že nosiči nemocného, plni víry jsouce, kladli před Pána Ježíše, učíme se, že může i jeden věřící za druhého se modliti a prositi a Bůh že modlitbu spravedlivého slyší. Věříme obcování svatých. Proto se modlíme jeden za druhého a životy svatých nás učí, že modlitba jednoho prospívá i těm, za něž se modlí. Tak se modlila sv. Monika za Augustina, tak se modlil sv. Pavel za své spolucestující na moři při bouři a modlitbou svou vymohl, že bouře je nezachvátila, ale při životě zachovala. Proto se modlívali dítky za rodiče a rodiče za dítky. Šťastný člověk, kdo ví, že se za něho i jiní modlí. Šťastný jest proto každý katolický křesťan upřímný, nebo jest účasten všech modliteb, které se v církvi konají. Ovšem toliko katolík upřímný.

Rekli pak nepřátelé sami u sebe: tento se rouhá. Nebo hříšchy odpouštěti může toliko Bůh, Pán Kristus. Za Boha uznati jej nechtěli, proto o něm tak smýšleli. Hmatavě přesvědčil Kristus Pán, že jest oním, který může odpouštěti hříšchy i zadržovati. Odpuštění hříšců viděti nelze, ale uzdravení okamžitě viděti.

Proto, aby uvěřili i neviditelnému odpuštění hříšcu, způsobil Pán Kristus před nimi viditelné uzdravení. Tedy pro věřící není třeba zázraků, ale pro nevěřící. Ale ani ten zázrak je neobrátí, když nevěra leží hluboko v srdci převráceném.

Tento zevnější skutek měl dokázati moc duchovní na zemi odpouštěti hříšchy — aby každý viděl — kdo může uzdraviti tělo vůlí svou, ten může i duši očistiti. I stalo se tak, jak Kristus Pán poručil.

Co bylo výsledek skutku zázračného?

Vidouce to zástupové, báli se. Zástupem rozumí se lid obecný, ten se bál, když viděl před sebou dítí se tak neobyčejnou náhlou věc. A člověk při bázni také jest přístupen velebení Boha, více evangelium o nich nepraví. Dokonce však nezmiňuje se o fariseech pyšných, zdali uvěřili čili neuvěřili, pro-

tože zůstali zatvrzelými jako byli dřívě. Pravdu mohli poznati, když viděli před sebou takové skutky, ale pravdy nepoznali, protože ji nechtěli poznati.

Tvrdošíjnost nedá se přemoci, leč sám člověk se jí zřekne. Nejhorší slepota, když někdo viděti nechce, nejhorší hluchota, když slyšeti nechce.

Důkaz to, že nevěra nedá se přemoci zázraky, ale musí přemoci se čistotou srdce, aby nebylo zkaleno závistí, hněvem, smilstvem, aneb jinými podobnými neřestmi. Tak i fariseové po zázraku viditelném zůstali nevěřícími jako před ním. Hledali znamení jinde a jinde, a nikdy by se nebyli obrátili. Proto pravil o nich Kristus: Že pokolení hříšné, cizoložné znamení hledá. Pokolení čisté a svaté znamení nehledá. Tak na př. o sv. Ludvíku se praví, že když mu bylo vyprávěno, že v kostele pařížském se ukazuje Ježíš Kristus v hostii při pozdvihování a že tam veliký zástup spěchá se dívati, aby viděl zázrak, nešel tam se podívati, ale řekl: Jiní at jdou, kteří nevěří; já věřím, že se Kristus Pán neviditelně proměňuje, a nepotřebuji k tomu zázraků. Tak jest i s námi a s naší vírou.

Nevěří-li někdo bez zázraků, ani se zázraky věřiti se nenaučí. Proto i zázraky, jimiž Bůh sebe poznati dává, mohou k poznání dostačiti, ale ne všechny přesvědčují, jako ani množství divů Páně všechny domýšlivé zákoníky nepřesvědčilo.

Vidíme to na poutním místě Lurdech, kde očividně ukazuje se všemohoucnost boží, kde tolik uzdravení náhlých a prohlédnutí slepých a pod., ale ne všechny lidi obrací zázrak, tu musí člověk napřed obrátiti srdce.

A ten, který obrátit chce srdce své, ten se může těšiti ze slov Páně: Doufej, synu, odpouštějí se hříchy tvoji, buď dobré mysli. Bůh je té duši dobrý, která ho hledá.

Z obrácení duše k ctnosti pochází více uzdravení a blahobytu, než ze všech lékáren a léků. Ctnost jest bohatší než veliká žeň. Kdo pracuje na své duši, aby byla posvěcena, ten zachovává i tělo v síle a zdraví a pramen blahobytu střeží. Člověk má duši a tělo. Obé má své potřeby. Střežíme-li duši, i tělo jest bezpečno. Proto Pán napřed uzdravuje duši a pak tělo, neboť duše jest důležitější. Kéž každý by se dal tak přesvědčiti.

To léčení ducha, které nám Pán v svátosti pokání poskytuje, jest i časného blaha pramen.

»Náboženství a práce jest zlaté dno blahobytu národa,« pravil Kolping, zakladatel jednot katol. tovaryšů, když seznal jako řemeslník, že většina bídy hmotné jest zaviněna bídou duševní. Zde třeba zasaditi páku a uzdraviti duši, pak také i tělo ozdraví. Doufej, synu — tato víra tebe učiní pevného, zdravého, spokojeného a spasena. Amen.

Fr. Vaněček.

Neděle XVIII. po sv. Duchu.

»Vstaň, vezmi lože své a jdi do domu svého.«
(Mat. 9. 6.)

Svět veliká, všeobecná nemocnice jest, v nížto rozliční nemocní jsou. Jeden trpí tím, druhý oním neduhem. A do tohoto bídného světa přišel jako pravý lékař Kristus Pán, který svou božskou mocí neduhy nemocných všech léčil a zázraky na nich konal. Sotva že Kristus Pán se vrátil do Kafarnaum, již mu přinesli ubožáka, nemocného šlakem poraženého, ležícího na loži.

Sv. Matouš obšrněji vypravuje událost tuto a praví: »Ježíš učil v jednom domě. I sešlo se v domě tom nadmíru mnoho lidí, již byli žádostivi slyšeti jej. Tu přišli čtyři muži nesouce na loži člověka šlakem poraženého. Ale nemohouce pro zástup k Ježíšovi se dostat, vstoupili na střechu, kteráž, jak ve východních krajinách obyčejem, plochá byla, a otvorem v ní udělaným spustili nemocného s ložem k nohám Ježíšovým. Vida Ježíš víru jejich, neprodléval se jim odsloužití, uzdravil ihned nemocného, řka jemu: »Vezmi lože své a jdi do domu svého.«

Kéž by v lidstvu bylo, kéž by krásný svazek křesťanstva zdobilo množství lidí, následujících Krista Ježíše v útrpnosti a účinné lásce k bližnímu. Tu přestali by slyšeti chudí, zarmoucení by netruchlili nad opuštěností svou a mnohý potěšen by odešel do domu svého. Ale tu u mnohých jest výmluv na sta, pakli jen maličkostí třeba bližnímu svému pomoci mají. Ti, kteří by pomoci chtěli, ťi pomoci nemohou, a ti, kteří by mohli bližnímu pomoci, ti, bohužel, velmi často nechtějí. Kterak však bude jednékrátě všem těm tam nahoře, až bez dobrých skutků před soudnou stolicí boží předstoupí.

Drazí v Kristu, jeden každý z nás může býti dobrodincem bližního svého, a to budiž předmětem dnešní mé řeči.

P o j e d n á n í.

I.

Milovati bližního, býti jeho dobrodincem může každý z nás. Milovati a dobře činiti bližnímu, domýšlí se mnozí, že se jich netýká, poněvadž láskou a dobročinností k chudým a potřebným vyrozumívají udělování almužny, rozdělování peněz a pod. Tak ovšem jen bohatý a zámožný by mohl býti přítelem a dobrodincem bližního svého. Než jen boháč, jen zámožný mohou býti dobrodinci bližního svého? Ó nikoliv, drazí v Kristu! Příkazání lásky jest všeobecné, vztahující se na každého i toho nejnížšího. Každý člověk, pravím, jak bohatý, tak chudý, jak vznešený tak prostý, služebník jako pán, může býti rozličným způsobem dobrodincem bližního svého.

Rozličné povolání a stav Bůh každému z nás určil; ale každý v tomto povolání svém nalézá příležitost bližnímu svému uží-

tečným býti. Tolik stavů na světě a povolání, a každé povolání má své povinnosti, jeden stav s druhým spojen jest jako barvy na obraze a jeden bez druhého býti nemůže. Všichni le obec- nému dobru směřují, od prvního až do posledního, od krále až do posledního žebráka, všichni jsou jako články jednoho řetězu. Co dobrého prokázati mohou upřímní a moudří rodičové svým dítkám, a jimi také všem těm, mezi něž dítky přijdou, a konečně celé lidské společnosti, když i rodičové i dítky budou již práchnivěti. Co hospodářové a hospodyně svým čeledínům? Co mohou býti jeden druhému dobří, křesťanští manželé? Který je ten stav, který úd lidské společnosti, aby dobrodincem druhému býti nemohl? Když mocnářové a vrchnosti se starají o pořádek, pokoj, bezpečnost a spravedlnost, zásluhy odměňují a zločiny trestají; když vojsa pro vlast krev svou vycediti hotov jest; když učitel a vzdělavatel mládeže veškery síly svoje obětuje, aby zastal rodiče u vychování dítek, tuto zase rolníci, řemeslníci a pod. snažiti se musí, aby jim pracemi svými pomáhali a dobrodinci svých bližních se stali. Slovem, každý z nás podle stavu svého bližnímu svému dobrodincem býti může, pakli povinnosti stavu svého věrně plní dle vůle Stvořitele, který ve své nevyzpytatelné moudrosti jemu stav ten určil.

Tak jako rozliční jsou stavové naši, tak i my v témže stavu a povolání nejsme stejní. Naše schopnosti, nadání, naše síla, jsou rozdílné a dle nich zase my rozdílně bližním svým přispěti můžeme. Ty nadán jsi bystrostí ducha, pamětí, větší soudností, pomáhá méně nadaným. Ty obdařen jsi od Boha silou tělesnou, pomáhá slabším. Ty nashromáždil jsi sobě zkušenosti, pomáhá nezkušeným. A tak každý bude moci býti dobrodincem bližního svého nejinaak, nežli jako jistý slepý, jenž vydav se na cestu, jíti nemohl bez vůdce. I zaradoval se, uslyšev hlas lidský poblíže sebe; šel za hlasem v té naději, že nalezne vůdce. A hle, nalezl člověka, který sice dobrý zrak měl, ale byl na obě nohy chromý. A jak sobě poradili tito dva lidé? Chromý praví k slepému: •Vezmi mne na ramena svá a já tobě cestu označovati budu. Já nahradím oči, ty nahradíš nohy mé a pomůžeme sobě ve- spolek. •

Podobně i my, nejmilejší, jeden druhému sobě pomáháme, jeden druhému podle schopností svých dobrodiní prokazujeme. •Jeden každý, jakž přijal milost, tak vespolek tím sobě poslu- hujte, jako dobří rozdavači mnohonásobné milosti boží. • (1. Petr 4. 10.) Jeden hledá rady, druhý pomoci, třetí posily, čtvrtý nau- čení; jeden očekává útěchu, jiný pochvalu, jiný napomenutí po- třebuje. Ó kolik tu naskytuje se příležitostí, aby člověk mohl býti svému bližnímu dobrodincem! Kdo chce svému bližnímu uškoditi, ten zajisté nalezne vždy cestu, kterak by mu uškoditi mohl; proč by ale také nemohl nalézt cestu, kterak by svému bližnímu prospěl?

Jeden každý z nás, třebaš neměl bohatství a statků, třebaš nebyl mocen rozdávatí důstojnosti a milosti, přece může bližnímu

svému dobře činiti, jen když chce. Kdo byl tím největším dobrodincem pokolení lidského? Ten, který učil: »Milujte se vespolek, jako já miloval jsem vás.« Ten chudý, který neměl, kam by své hlavy sklonil, ten opovržený Ježíš z Nazareta. Hle, bez bohatství a statků světa přeče všem dobře činil. Nemocné uzdravoval, mrtvé křísil, neumělé vyučoval, zarmoucené těšil, hříšníky obracel. Kteřstane, jdi i ty, a čiň podobně!

II.

Jeden každý z nás rozličným způsobem dobrodincem bližního svého býti může a skutečně býti má. Nejvyšší hospodář Bůh nestejně rozdělil břivny své, dary své mezi nás. Jednomu dal pět, jednomu tři, jinému pouze jednu. Jednoho postavil uprostřed zlata a stříbra, druhého chudobou, bídou a neštěstím obdařil. Jednomu dal korunu královskou, druhému slaměnou chatrč, třetího odkázal na milosrdenství lidské. Proč to? Bůh chtěl, aby všichni lidé byli jednou rodinou a jako děti jednoho otce a matky sobě pomáhali. Každý člověk poznává, že sám sobě jest nedostatečným a že by nemohl žíti bez pomoci a přispění druhého. Tobě něčeho se nedostává, žádáš toho tedy od druhých a druzí naopak potřebují mnohých věcí od tebe. Hle, co chceš, aby ti lidé činili, čiň ty jim, oni jsou tvými a ty opět povinen jsi býti jejich dobrodincem. Rozum sám ukládá nám tu povinnost a Bůh ji poroučí. Povinnost tato má nám býti svatou a tím světejší, poněvadž sám Kristus Pán nám dal ten nejlepší příklad.

Písmo sv., hlas zjeveného Boha, takto mluví: Bůh jest láska, láska neobmezená, neboť všechno, co jsme, skrze něho a od něho jsme. My jsme obrazové, my jsme podobenství jeho, které neustále má se k němu přibližovati a zdokonalovati. My jsme povinni býti k jiným milosrdnými, laskavými a útrpnými, jako jest Bůh k nám dle rozkazu Kristova. »Buďtež dokonalí, jako i Otec váš nebeský dokonalý jest. Buďte milosrdní, jako i Otec váš milosrdný jest.« Což je to jiného, než: »Milujte se vespolek, jako i Otec váš nebeský miluje vás.« To dobré, které sobě žádáš, nejen pro sebe, nýbrž i pro bližního žádati budeš. A sv. Jan, miláček Páně, praví: »Synáčekové moji, nemilujme slovem, ani jazykem toliko, ale skutkem a pravdou. Kdo by měl statek tohoto světa a viděl by bratra svého, an nouzi trpí a zavřel by srdce své před ním, kterak láska boží zůstává v něm?«

U Boha jest milosrdenství a láska; kdo té nemá, u Boha nemá místa. Kdo není dobrodincem svého bližního a nemiluje, kterého vidí, jak bude milovati Boha, kterého nevidí.

Buďtež dobrodinci bližních svých; pomáhejte sobě vespolek. Ty, který jsi až dosud z mozoří a potu druhých žil, učiň, co učinil Zachariáš, nespravedlnosti se vystříhej a budeš dobrodincem bližního svého. Ty, který až dosud jen na oko upřímným jsi byl, v srdci tvém však byl led, budiž jako Jonathas Davidovi upřímným přitelem a budeš dobrodincem bližního svého. My všichni, pokud možno nám, pomáhejme sobě vespolek. Čím více

bližnímu svému učiníme dobrodiní, tím bojnější bude zajisté naše odplata.

Ach, kéž by se nám vrátily ony krásné časy prvního křesťanství, kdy všichni věřící byli jedno srdce, jedna duše, a všech věci užívali jen, aby druhu svému pomáhali vespolek v jednotě lásky i smýšlení naprostého. První křesťané byli přesvědčeni o tom, že kdo bližního nemiluje, ani Boha milovati nemůže, a dle toho také žili.

A nejmilejší, nás ten zákon, bližního milovati, nezavazuje? My chtěli bychom se vyjmouti z povinnosti tak svaté, tak ušlechtilé a Bohu milé? Nedostává se nám jmění, mohovitosti a statků? Žádný z nás není tak chudobným, aby nemohl býti bližnímu svému dobrodincem, aby bližnímu svému nějakou i nejnepatrnější službu prokázati nemohl. Vždyť ani číše vody bližnímu podaná nezůstane bez odplaty, jak sám Kristus Pán praví.

Bůh nebeský, Otec náš, jest láska. Což jiného může žádati od nás Bůh, ten dobrodinec veškerého lidského pokolení, abychom jemu podobnými se stali, abychom i my byli dobrodinci bližních svých — dítek jeho.

Nejmilejší! Následujme toho největšího dobrodince lidstva, Ježíše Krista, Spasitele našeho! Jemu podobnými se státi, budiž naší největší radostí, býti dobrodincem svých bližních, přítelem nuzných a chudobných, budiž naší slávou. Nikdo z nás nevyučuj se z povinnosti této. »Kterak budeš moci, tak buď milosrdný,« praví Tobiáš svému synu »Budeš-li míti mnoho, dávej mnoho, jestliže málo míti budeš, i z mála rád uděluj. Odplatu zajisté dobrou skládáš sobě ke dni posledního.« O Bože nebeský, Otče náš, zde jsou dítky tvoje! My všichni ochotni jsme plniti přikázání tvá, my všichni ochotni jsme milovati bližního svého dle příkladu božského Syna tvého; učíš z nás jednu rodinu, spoj srdce naše láskou vespolnou a požehnej nám. Amen.

Frant. Čech.

LISTY VĚDECKÉ.

Apoštolát dobrého tisku.

Prvním úkolem Piova spolku jest boj proti špatnému tisku; druhým neméně důležitým jest rozšiřování tisku dobrého, ať se jedná o noviny, časopisy a letáky nebo o brožury a knihy, v křesťanském lidu, v obcích a rodinách, aby do nich přinášel poučení, povzbuzení a potěchu. Tato úloha Piova spolku jest vznešená a krátce ji lze označiti slovem: »*Apoštolát dobrého tisku*«. Apoštolát dobrého tisku má nesmírnou důležitost pro veškeru katolické hnutí a snažení, pro celý katolický život; jest jeho životním principem, tak že stejně s ním katolický život zkvétá nebo hyne. Proto několik slov o apoštolátu dobrého tisku.

Biskupové — redaktory.

V hlavním městě Norvéžska — Kristianii — spravuje biskup Fallize již plných 25 let norvéžské katolické missie. S neúnavnou horlivostí kázal, ale brzy seznal, že slovo s kazatelny promluvené neproniká k těm kruhům, k nimž v přední řadě bylo řízeno. A proto založil časopis, jemuž dal jméno »St. Olaf«; časopis vychází každý týden a působí nadmíru blahodárně; nejen katolíci, ale i protestanté jej pilně čtou. Biskup sám jest redaktorem časopisu a každý týden píše do něj krásné články.

Biskup Skandley v Taragoně v Americe založil r. 1909 pro svou diecesi list, jež sám řídí. Vydal svolání všem věřícím a prosil je o zprávy ze všech farností; bez rozdílu národnosti pozval všechny své diecešány — ať jsou Němci, Angličané, Francouzi, Italové, Poláci, Češi, Indiáni — k součinnosti a prosil, aby všichni diecešáni jeho list předplatili. »Tento list« — psal biskup — »jest jako dopis, který vám biskup každý měsíc posílá a prosí, abyste jej četli.«

V Sidneyi v Australii byl starý biskup missionářský, který podobně list vydával. Ale pro nedostatek pomocníků byl nucen nejen psáti, nýbrž i tisknouti; po několik let zastával funkci redaktora, sazeče a tiskaře, a nelitoval těch prací, jen aby poženání našeho náboženství se dostalo co možná nejširším vrstvám lidu, uprostřed něhož žil.

Proč podstupují biskupové takové námahy, proč přinášejí takové oběti? Proč snižují se tito velepastýři a konají služby novinářské? Poněvadž jsou přesvědčeni o tom, že tisk má nesmírný, dalekosahající význam, poněvadž právě dobrý tisk za našich dnů vykonává

velikolepý a vznešený apoštolát.

Když odcházel Syn boží z tohoto světa, vykázal církvi obrovskou úlohu, jaké ve světě hned tak nenalezneme: »Jdouce do celého světa, učte všechny národy!« Těmi slovy byl v církvi ustanoven apoštolát, a jeho účelem jest světlem pravdy přiváděti všechny lidi do nebe. 2000 let skoro vykonává církev toto poslání, a celé její dějiny nejsou vlastně ničím jiným nežli velikolepým uskutečněním božského příkazu: »Jdouce do celého světa, učte všechny národy.« A'e stále přicházejí nová pokolení; i ta mají býti k svému věčnému cíli přivedena, a proto bude apoštolát v církvi trvati do skonání světa. Povstávají nové moci, hrozí nová nebezpečství, nepřátelé církve vymýšlejí nové prostředky, aby jimi národy od církve odtrhli, a proto je třeba, aby také církev se své strany chopila se nových prostředků, by své poslání plniti mohla.

Za našich časů, v nichž národové skoro celého světa špatným tiskem v pravém slova smyslu jsou zaplavováni, za našich dnů, v nichž — dle slov duchaplného Albána Stolze — boj mezi vírou a nevěrou bude vybojován na papíře, t. j. pomocí tisku, nemůže již církev účinně plniti svého velikolepého světového poslání pouze mluveným slovem, nýbrž jest jí třeba též slova psaného a tištěného. Nespočetné tisíce unikají vlivu slova mluveného, a k nim lze proniknouti pouze slovem tištěným. Proto sahají prozřaví mužové na stolcích biskupských k péru, aby pomocí tisku roznesli světlo pravdy do širého světa, do zmatků naší doby vnesli poučení a tak splnili své světové poslání.

Je to tedy opravdu apoštolát, jež katolický tisk dnes vykonává. A kdo podporuje Piův spolek buď peněžitě aneb agitací, kdo rozšiřuje dobrý tisk, bere podíl na snáhách tohoto apoštolátu, ale také jest účasten na požehnání a zásluhách tohoto díla.

Katolický redaktor Verspeyen vylíčil před několika lety v jakési veřejné schůzi nadšenými slovy apoštolát dobrého tisku. S pýchou prohlásil před velikým shromážděním, že jest redaktorem katolického listu, a pravil: »My, katoličtí redaktoři, nejsme političtí přístipkáři, kteří žijí den ze dne z nahodilé polemiky aneb na zdař Bůh sbírají po ulici materiál ke svým článkům. Naopak: My pracujeme bez ohledu na politické změny a převraty o znovu-

zřízení panství Ježíše Krista ve společnosti lidské. Nepoznáváte, že v tomto světle jeví se povolání naše velikým a krásným, tak velikým a krásným, že si zaslouží, abychom je vášnivě milovali a na ně hrdi byli?

Kdo by si tedy nekladl za čest pracovati s Piovým spolkem při uskutečňování velikého cíle papežova: »Omnia instaurare in Christo«? Kdo by nepřispěl rád k tomu, aby pomocí tisku všecko v Kristu obnoveno a panství Kristovo ve veřejném životě uznáváno bylo? Jak krásný to úkol, spolupůsobiti jako ruka nebo nástroj Kristův na upevnění světového názoru katolického!

Než vizme již, jak katolický tisk svůj vznešený apoštolát v moderní době ve veřejném životě vykonává:

Noviny — kazatelnou nové doby.

Tento název novinám dal známý německý spisovatel Rosegger, a třeba přiznati, že učinil tak správně. Jako kazatel na kazatelně shromažďuje kolem sebe zástup posluchačů, podobně i noviny shromažďují kolem sebe veliký kruh čtenářů, kteří věří tomu, co noviny píší, právě tak, jako věřící věří kazateli na kazatelně. Ale kazatel může kolem své kazatelny shromáždit nanejvýše několik set, noviny však shromažďují mnoho tisíc, ba i do statisíc. Kazatel káže zpravidla jednou za týden, dobrý tisk však hlásá pravdu tolikrát, kolikrát vychází, dvakrát, třikrát a i sedmkrát za týden. Slovo kazatele nestihne mnohých, kteří by ho nejvíce potřebovali. Jsou velké zástupy — tisícíhlavé — katolíků, kteří nechtějí slyšeti prázdného kázání, kteří o slovu božím nechtějí ničeho věděti, ani tehdy ne, mají-li čas; ale katolický list jim přece někdy přijde do ruky, přece někdy jej čtou, a tak je někdy zasahuje dobré slovo, které je povzbuzuje, je osvěcuje a ve víře udržuje. Jest však dnes mnoho tisíc, ba milionů lidí, kteří při nejlepší vůli nemohou zúčastniti se o nedělich a svátcích služeb božích, nemohou naslouchati kázání. Jsou to zástupy sklepníkův a číšnic, panských, hotelový personál; jsou to legie zřízenců nádražních a poštovních, veřejných posluhů, havířů, konduktérů poličních drah, učedníkův a pod.

I kdyby tito lidé sebe lépe byli vychováni, přece stávají se vlažnými a chladnými, není-li dobré semeno v mládí do jejich srdcí zasazené, zaléváno. Jen malého popudu zevnějšího třeba, jen úsilné agitace se strany nepřátel církve, a propadnou svůdnictví; nemají síly, aby mu odolali, neboť víra v nich odumřela tak, jako usychá strom, který není delší dobu zaléván. A jestliže jsou otci po případě matkami rodin, jest přirozeno, že v jejich rodině s náboženským přesvědčením to bude bledě vypadati; na jejich rodině bude od počátku lpíti kletba nevěry, děti vyrostou v náboženské lhostejnosti, která svým časem třeba i v nenávist k církvi se promění.

Jak velikolepý apoštolát může dobrý tisk právě v těchto kruzích vykonávati a tisíce duší zachrániti! Tito lidé přece někdy sáhnou po dobrém listě a čtou jej se zájmem; jsou povzbuzeni,

poučení; v dobrém utvrzení, ve víře posilnění, na pokušení a nebezpečí upozornění — zůstávají katolíky. Proto papež Pius X. před nedávnem řekl: »Dnes jest nám potřeba mnohem více kazatelů, kteří píšou do novin, katolických redaktorů a novinářů, než kazatelů na kazatelně.«

Každý ovšem nemůže kázati a tak dobrou služiti, ale podporou Píova spolku a katolického tisku bere každý účast na vznešeném úřadě kazatelském a již tím koná mnoho dobrého.

Noviny — školou dospělých.

Nepotřebují však dobrých novin pouze katolíci, jichž víra jest ohrožena, nýbrž i všichni, kteří zcela na katolické půdě stojí a horlivě své náboženské povinnosti plní. Právě za našich dnů zaměstnávají veřejnost mnohé otázky, které jsou v nejužším spojení s náboženstvím a s církví katolickou. Ani nejlepší katolík nemůže z čista jasna k těmto nezřídka velice složitým otázkám zaujmouti stanovisko a říci: »V té otázce jsem toho smýšlení a budu takto jednati.« Převážná většina nemá času a příležitosti zabývat se studiem důležitých časových náboženských a církevně-politických otázek a proto přijímá — zcela přirozeně — ten úsudek za svůj, jež noviny veřejnosti hlásají.

Svobodomyšlné časopisy vychvalují do nebe manželskou reformu, líčí neštěstí a bídu katolických rozvedených manželů, prohlašují, že rozlučitelnost manželství nutno žádati i ve jménu samého náboženství a mravnosti. Tisíce lhostejných katolíků uspi tyto opětovné projevy novinářské ve spánek čiré náboženské lhostejnosti, ba mnozí se domnívají, že jinak ani býti nemůže. Tu přichází katolický list a poučuje, že manželství je dle vůle boží nerozlučitelné a že člověku věřícímu nelze jinak, než podrobiti se učení církve. Katolické noviny ukazují, jak obrovská propast byla by otevřena, kdyby bylo dovoleno manželství rozlučovati, jak nesčetné rodiny by byly v svém základu otfeseny a jejich blaho zničeno, jaké bídě by byly zejména ženy a děti vydány. Katolické noviny ukazují, že reforma manželská jest zločinem, zhoubou základu každého státu, celé společnosti lidské, katolické církve. Z toho poznávají katolíci, oč usiluje nevěrecký tisk a proto napnou všechny své síly v boji proti reformě manželské.

Svobodomyšlný tisk píše mnoho o »volné škole«, vychvaluje ji do nebe a dokazuje, že jediné volná škola vyhovuje potřebám nové doby. Katolický tisk osvětluje světlem víry motanici učných frází, odkrývá hanebný podvod, který se jménem »volná škola« se páše, a ukazuje statisticky, co by z mládeže bylo, kdyby bez náboženství odrůstala. Katolíkům se otfírají oči a mnozí z nich poopraví své názory o volné škole, a leckterý se chápe i zbraní do boje proti volné škole.

Mnoho jest případů, v nichž katolický tisk svým čtenářům se stává »školou dospělých«. Dobrý katolický list jest jako mis-ionář; putuje různými zeměmi, vkročí do paláce i chaloupky,

vejde do hostince i do rodinného přibytku, zastaví se i ve voze železničním; veřejně i soukromě hlásá zásady našeho náboženství, poučuje nevědomé, radí těm, kdož jsou v pochybnostech, obhajuje napadené pravdy naší sv. víry a napomáhá k tomu, aby naše náboženství bylo ve cti a vážnosti a proniklo veškeren život veřejný.

Jiné poučovati leckdo nemůže, nemá k tomu buď vzdělání anebo přiležitosti, ale přece každý může se zúčastniti toho osvětového působení, jež koná katolický tisk, podporou dobrého tisku a Piova spolku.

Duch katolického tisku.

Tichounký a vlahý déšť pomalu, ale tím účinněji proniká půdou zemskou a působí, že vše na polích a zahradách, vinicích a štěpnicích valem vzrůstá. Podobně i katolický tisk pomalu a nenápadně proniká čtenáře, naplňuje je upřímným a pravým katolickým přesvědčením, tak že dovedou posouditi v duchu víry celý veřejný život s nespočetnými zjevy, dovedou v jednotlivých důležitých otázkách po katolicku jednati.

Katolickému tisku netřeba snad k vůli tomu konati kázání anebo nábožné úvahy, nikoliv; má-li list katolického ducha, přinese do okruhu svých čtenářů katolické smýšlení. A jako špatný tisk jed náboženské lhostejnosti, nevěry a nemravnosti nerozšiřuje v dlouhých pojednáních, ale jej pečlivě jen jako po kapkách rozděljuje, tu v nějaké zprávě o novém vynálezu, tu zas v strannickém posouzení nějaké církevně-politické otázky, brzy vychvalováním nevěrce, brzy velebením nějakého nemravného skutku jako manželské zpronevěry, souboje, sebevraždy — podobně šíří i katolický list ducha víry a náboženského přesvědčení tím, že všechny zjevy veřejného anebo soukromého života posuzuje se stanoviska katolické víry. I katolický tisk přináší zprávy o sebevraždách a soubojích, ale již ta slova »smutný čin« charakterisují událost se stanoviska věřícího křesťana. Již ze způsobu psaní pozná čtenář, jak ten čin, onen zjev posouditi. Tímto způsobem udržuje dobrý tisk katolického ducha v stálé čilosti, jest opravdovou »školou dospělých«.

Říká se: Kdo má mládež, má budoucnost. Kdo však jest pánem »školy dospělých«, ten je též pánem přítomnosti, a z větší části i budoucnosti. A proto opětně tvrdíme, že Piův spolek vykonává vznešený apoštolát usiluje o to, aby dobrý tisk pronikl do veřejného života, aby se uchytil ve všech katolických rodinách a tam život dle katolického náboženství v stálé čilosti udržoval.

Požehnání plynoucí z tohoto apoštolátu.

Když za parného léta slunce delší řadu dní nepřetržitě své žhoucí paprsky na zemi sesílá, vadne listí na stromech, hyne tráva, mrou květy, vše touží po občerstvujícím dešti. A dostaví-li se vydatný déšť, přináší požehnání, a lid říká: padají dukáty. Osvěžuje celou zemi, zúrodňuje půdu, pouvadlé listí okřeje, nakloněné květy

se vzpřimí, tráva se zazelená — ptactvo veseleji zašveholí. Působení katolického tisku přináší podobné požehnání, a právě v životě našeho sv. Otce, papeže Pia X., můžeme seznati, co jediný dobrý list požehnání přinéstí a dobrého vykonati může.

S údivem stane cizinec v Benátkách blíže mostu Rialto před budovou, která nese štít s hrdým nápisem: »Ecce summum opus Papae!« — »Ejhle, největší dílo papežovo!« I táže se: Či je tento dům? Jest snad místem křesťanského milosrdenství, nachází v něm opuštěný nemocný úlevu v bolestech, vlídného přjetí a ošetření? Jest snad stánkem věd, shromažďují se v něm učitelé a žáci, tito aby poslouchali, oni aby přednášeli hluboké, učené pravdy?

Nic takového bychom v domě tom nenalezli; sedí tam několik novinářů shrbených u svých psacích stolů, kteří píší a řídí list »Difesa«, katolický denník, který papež svého času jako patriarcha benátský založil a jež do dneška podporuje. Což nemají Benátky chudých, sirotků, nemocných, není třeba mírniti bídu sociální? Ovšem, chudoby a bídy v tak velikém městě jest více než dosti! Anebo není v Benátkách chudých kostelů, katolických podpory zasluhujících spolků? Ó zajisté! A patriarcha vynakládá peníze na založení katolických novin?!

Ano, katolický denník: »Ecce summum opus Papae!« — »Ejhle, největší dílo papežovo!« Před několika lety navštívil německý básník Vavřinec Krapp Benátky a četl uvedený nápis. »Sel jsem« — vypravuje — »do velikolepého dómu sv. Marka. Je to jeden z nejnádhernejších chrámů celého světa. Tam se vše leskne, všude vidět třpyt zlata a drahokamů, tam ční do výše podivuhodný starý trůn, křeslo patriarchální. Napadlo mi, jak vznešený musil býti pohled, viděti na tomto trůnu majestátní, mírnou a jemnou postavu Pia X. v těch dnech, kdy ještě byl patriarchou benátským. Ale v tom se přihnala jiná myšlenka. Z rána téhož dne vypravoval mi jakýsi Ital, že papež, když byl ještě patriarchou v Benátkách, na své gondole objížděl paláce i domy občanské a vlastní rukou rozdával výtisky novin, které založil. Nevím, zdál-li se mi Pius X. větším na trůnu v kostele sv. Marka, či při plavbě úzkými a tmavými průplavy benátskými, snaže se získati a shromážditi přátele pro katolický list svého sídla. Úspěch papežův v Benátkách byl však velikolepý. Dříve tam vládli nepřátelé církve, nyní je však svrhla vůle křesťanského lidu s křesel radničních. Kostely bývaly prázdné, ba i u sv. Marka bývalo pusto, a jen cizinci procházeli se tam v hloučcích směle hovůce a rušice velebný klid chrámový. Ale dílem papežovým jako by vzešlo celému dosud spícímu městu krásné, plodné jaro, víra zkvetla, kostely se naplňovaly věfcím lidem. Benátky se staly opět křesťanským městem, »Ecce summum opus Papae!« Ne svými nadšenými slovy v dómě sv. Marka, ale tiskem učinil Pius X. své bývalé patriarchální sídlo katolickým.

Požehnaný účinek jediné novinové zprávy.

Co dobrého může jediná novinová zpráva vykonati, o tom vypravuje proslulý kapucínský páter Cyprian v kolínských listech *) v článku nadepsaném: »Maličkosti«. Lčí v něm vznik serafinského díla lásky. **) Novinový výstřížek o 6 řádcích jest jistě maličkostí, a přece stal se hořčičným zrnčkem, z něhož vyrostl mohutný strom, dílo křesťanského milosrdenství, jež tisícům opuštěných, ubohých červů lidských se ujímá a jim pomoc a záchranu přináší.

V roce 1888 vypravoval list »Kölnische Volkszeitung«, že kněz Edmund Hager v Rakousku založil spolek přátel mládeže, kteří během pěti let na 500 opuštěných a zanedbaných dětí se ujali. Je-li cos takového možno v Rakousku, proč by nebylo možno i v Německu? — Tak si myslil P. Cyprian, vystříhl zprávičku a vložil ji do svého brevíře. Zpráva tam dlouho odpočívala; ale jednoho dne byl P. Cyprian tázán: »Nechtěl byste zachrániti opuštěné a zanedbané dítě?« — »Proč ne? S radostí!« — odpověděl P. Cyprian a vzpomněl si na zprávičku uloženou v brevíři. Ujal se dítěte, jež bylo v jakémsi dobročinném ústavě umístěno. Ale brzo dostalo dítě soudruhy; nejdříve jednoho, pak druhého, stále jich přibývalo, bylo jich již 12, 20, 100 — Po čtyřech letech dostoupil počet dětí 400. Tak malá novinová zpráva byla příčinou, že založeno serafinské dílo lásky. Dílo stále vzrůstalo, stalo se pravým požehnaným lidstvem; do r. 1908 bylo na 10.000 ubohých dětí pomocí díla vychováno. V severním Německu čítá 145.000 členů, jihobavorské oddělení podporuje každoročně 2000 dětí a má statků v ceně jednoho millionu. V Rakousku pracuje 4500 důvěrníků pro spolek, vychází pět měsíčníků (u nás v Českých Budějovicích) v 200.000 výtiscích, které rozšiřují snahy spolku. Nepatrný výstřížek novinový přinesl veliké požehnání.

Ó kéž by nám možno bylo pozorovati to požehnání, jež katolický tisk pouze za jeden jedinký den po celém světě rozsevá! Jako druhdy apoštolové rozeslali se do celého světa, podobně i dobrý tisk rozletuje se po zemi i za moře. Do tisíců lidských duší vnáší světlo, poučuje o povinnostech k Bohu a církvi, ukazuje význam veřejných událostí v pravém světle, povzbuzuje k dobrému v nesčetných případech. Nepatrná zpráva o chlapeckém semináři povzbuzuje rodiče, aby své děti svěťovali katolickým ústavům. Zpráva o vznešeném povolání a působení misionářů nadchla tisíce mladých, uslechtilých duší k povolání věrozvěsta a stala se tak příčinou, že noví tisícové do církve byli přivedeni. Zprávy o dobročinnosti a lidumilném působení katolických spolků povzbudily nesčíslná srdce k nejkrásnějším obětem a příběhy ze života církve a služebníků jejich nesčíslné věřící ve víře utvrdily a posílily, potěšily a upokojily, nadchly k boji proti lži a k sta-

*) »Kölnische Volkszeitung« ze dne 12. března 1893.

**) Které i u nás blahodárně na poli křesťanské charity působí.

tečnému hájení církve. Jak mnohému neštěstí katolický tisk svým poučováním zabránil, kolikrát práva katolického lidu obhájil, kolikrát nestoudné lži nepřátel církve vyvrátil, podvody odhalil! Dobrý tisk jest věru učitelem národů.

Teď ovšem dobře tomu rozumíme, proč papežové a biskupové opět a opět vyzývají věřící k tomu velikému a vznešenému apoštolátu dobrého tisku; nyní chápeme, proč velicí, prozřívají mužové, kteří rozumějí potřebám doby, raději přinášejí oběti pro dobrý tisk než pro stavbu nějakého kostela.

Příklady táhnou.

V létě r. 1911 cestoval proslulý universitní professor v Tyrolsku. Žil tak šetrně, že si nedopřál ani dráhy III. třídy, byl tak prostižce oblečen, že se spíše podobal nějakému řemeslníkovi než universitnímu professoru. Šetřil tak, že raději šel dvě hodiny pěšky, než by dal 20 haléřů za jízdní lístek na dráze. Někdo by se domníval, že satan mamonu, lakoty jej tak posedl, ale myšlil by se. V rozmluvě s jedním z předních průkopníků Piova spolku prohlásil ten universitní professor, že považuje apoštolát katolického tisku za svůj životní úkol a že jest ochoten proň všecko možné učiniti. Před třemi lety umřel mu otec, professor zdědil 80.000 K; s nejuvětším klidem přinesl obnos ten do kanceláře Piova spolku na podporu katolického tisku. A vše, co uspořil — a při jeho prostém životě a velikém platu universitního professora bylo to ročně několik tisíc korun — vše odevzdal Piovu spolku. To jest jistě vzácný příklad obětavosti, který vybízí k následování.

Ó kéž by i u nás v Čechách se našli podobní mužové, kteří by si učinili životním úkolem podporovati katolický tisk! Kéž by se našli lidé, kteří by měli pravé porozumění pro úkoly Piova spolku! V brzku by se poměry katolíků v Čechách změnily, v brzku by se ukázalo, co katolický tisk zmůže — jako v Benátkách.

Co tys vykonal pro katolický tisk?

Nuže, zeptej se každý sebe sama: »Vykonal jsem i já již něco pro Piův spolek? A co?« Kdyby chudšas třeba jen několika haléři přispěl, má podíl na všem tom požehnání, jež dobrý tisk rozsévá, má zásluhu na apoštolátu katolického tisku. Mnohý mohl by více vykonal, ba desetkrát více než dosud. Či neřekl papež Pius X., že za našich dnů jest důležitějším a záslužnějším skutkem podporovati katolický tisk než stavěti kostely a zřizovati katolické školy? Ó kéž by katolický lid český procitl, kéž by tisícové nadšenců povstali, kteří by s radostí působili ve prospěch Piova spolku a katolického tisku! Jak krásná budoucnost by nás čekala!

Naděje katolického lidu.

Ve schodišti musea berlínského jest zavěšen jeden ze znamenitých obrazů Kaulbachových. Představuje křížáky, před jichž očima se rozkládá svaté město Jerusalem. Sluneční paprsky je

polévají a město samo ve své skvělosti jest obrazem nebeského Jerusalema. Dojati klekají křížáci na zem, rozpínají své ruce k modlitbě, pozdvihují svého zraku k nebi. Tu se objevuje ve vzduchu veliká postava oslaveného a žehnajícího Spasitele, Ježíše Krista. Obraz působí mohutným dojmem. Ó kéž by naznačovali i budoucnost katolickou v našich zemích.

Je třeba, abychom i my se vypravili do boje křížového, ale boj ten nebude rozhodnut zbraněmi krvavými, nýbrž zbraní ducha: tiskem. Naše vlast, v níž kvetla víra katolická, země, v níž zbožnost dle slov Aeneáše Sylvia byla domovem, kde každá babička znala bibli skoro z paměti, má propadnouti nevěře; špatný tisk a spolky za ním stojící o to usilují a ke svým snahám nepokrytě se přiznávají. Špatný tisk ovládá veškeré veřejné smýšlení, sbory zákonodárné, města a bohužel i vesnice. O to běží: vydobýti to vše, vztyčiti opět prapor kříže ve veřejném životě našem. I nám kyne s výše velebná postava Kristova, i nám slibuje zdar, vítězství a požehnání, ale jen tenkrát, sami-li se přičiníme. Ne z oka rmutného, z ruky pilné naděje kvitne. Člověče, přičiň se, a Bůh ti požehná — platí i v našem případě. Katolický tisk jest náš zbraní v úporném tom boji, a proto všichni upřímní katolíci, muži i ženy, vším úsilím podporujte apoštolát dobrého tisku. Komu Bůh dal ten dar, ať píše do katolických novin. Kdo však toho daru nemá, ať podporuje dobrý tisk prostřednictvím Píova spolku, ať přistoupí za člena a obětuje ročně nějaký groš k účelu tak záslužnému! Hlavně však třeba žádati neohroženě ve všech veřejných místnostech, v hotelích, v kavárnách, trafikách, na nádražích naše katolické listy! Mnohokrát již bylo o tom psáno a mluveno, ale bohužel této prosby málokterší si všimnou. Každý uvědomělý katolík učiniž svou zásadou vždy a všude žádati katolické listy!

Nesmíme dříve ustati, dokud nebudeme míti mocný katolický tisk, který by jako herold bez ostychu hlásal věčné pravdy naší víry, který by beze strachu jako neohrožený bojovník zápasil o svatá práva katolického lidu. Dosáhneme-li toho cíle, vybudujeme-li imponující katolický tisk, pak nabudeme i míst ve sborech zákonodárných, pak hlasu katolíků bude i ve veřejném životě dbáno. Bez tisku však vše marno, vše ztraceno. Dle něm. R. S.

Krátké poučení snoubenců v příčině zamýšleného sňatku.*)

I.

Manželství budiž platné!

Před první prohláškou jest oběma snoubencům dostaviti se s dvěma svědky, kteří je osobně i dle jména znají, k faráři nevěsty, aby s nimi zavedl tak zvaný *sňubní protokol*.

*) Poznámka: Toto populární poučení bude jako separátní otisk „Rádece Duchovního“ vydáno a bude v nakladatelství a knihkupectví V. Kotrby, Praha, Pšrossova ul. 200-II., na skladě k potřebě důstojných farních úřadů.

Snoubenci necht přinesou s sebou tyto listiny:

1. *Křestní listy.* Je-li však jeden ze snoubenců narozen ve farnosti, kde má býti sňatek uzavřen, není třeba křestního listu, ač-li snoubenec jest plnoletý a má otce na živu.

Křestní list musí býti kolkován (1 K).

2. Vysvědčení, kde bydlí a že se tam aspoň plných šest neděl zdržují (Od správce domu, policejního komisařství, obecního úřadu; případně necht předloží služební, čelední, dělnickou knížku.) Jsou-li snoubenci farnímu úřadu osobně známi, není třeba tohoto dokladu.

3. Je-li jeden ze snoubenců ovdovělým, necht dokáže vdovský stav úmrtním listem prvního manžela a vedle toho přinese i kópulační (oddací) list své první manželky (svého prvního manžela), aby mohl farní úřad zjistiti, že nestává mezi snoubenci státní a církevní překážky švakrovství. Jsou-li oba zápisy (úmrtní a kópulační) zapsány v matrikách farnosti, v níž se má konati svatba, není třeba zvláštních dokladů.

4. Je-li snoubenec nezletilým (t. j. nedosábl-li ještě 24. rok věku svého) a má otce na živu, necht jej přivede s sebou, by před 2 svědky dal své svolení k sňatku. *Toto svolení musí otec i v den sňatku dáti písemně před dvěma svědky na farním úřadě.*

Nemůže-li však otec pro velikou vzdálenost, nemoc neb pod. se dostaviti, necht před nejbližším farním úřadem napíše u přítomnosti dvou svědků své svolení k sňatku svého nezletilého syna (dcery).

Je-li však otec nezletilého snoubence mrtev, musí si nezletilý snoubenec opatřiti vrchnoporučenské dovolení k sňatku od příslušného c. k. okresního soudu (úřadu poručenského).

O toto svolení požádá poručník spolu s matkou dotyčného nezletilce; k písemné žádosti (opatřené 1 K kolkem) jest přiložiti křestní list dotyčného nezletilce.

5. **Vojenská povinnost** ženichova musí býti zjištěna. — Každý muž náleží do první třídy odvodní v tom kalendářním roce (t. j. od 1. ledna do 31. prosince), ve kterém dosáhne 21. roku, do druhé v tom roce, v němž dosáhne 22. roku a do třetí, v tom roce, v němž dosáhne 23. roku. Před vstupem do I. třídy odvodní a před uplynutím třetí třídy odvodní nemůže se z pravidla nikdo ženiti. Jestliže však ženich ještě ze třetí třídy odvodní nevyšel a byl buď v I. neb v II. neb v III. třídě uznán za neschopna k službě vojenské, může se ženiti, předloží-li certifikát od c. k. okr. hejtmantství, v jehož obvodu se stavěl, který výše uvedený fakt dosvědčuje.

Byl-li ženich odveden, může se jen tehdy ženiti bez dovolení vojenského úřadu, jestliže svojí vojenské presenční povinnosti zadost učinil, aneb jestliže se nachází v náhradní záloze. Necht přinese s sebou vojenské průkazy, jež má, (vojenský pas a pod.)

Jiné případy, které se mohou vyskytnouti, vysvětlí farní úřad.

6. **Cizozemci**, kteří nemají v některém království neb v některé zemi na říšské radě zastoupené domovského práva, musí

předložit tak zvaný snubní certifikát. Rady v té příčině podá spolek sv. Františka Regis (Vinohrady, fara, dp. kooperátor Ant. Hoffmann). Tam lze se uchýlit v jiných těžkých pochybnostech.

Při protokolu necht snoubenci všechny otázky jim kladené svědomitě zodpovídají, zvláště necht povědí, jaké překážky sňatku v cestě stojící jsou jim známy; necht otevřeně řeknou, zda nejsou spolu pokrevně spřízněni, sešvakfeni, zda nestává mezi nimi duchovního příbuzenství (t. j. zda jeden ze snoubenců nebyl dítětem druhého za kmotra při křtu neb při biřmování). Všechny potřebné pokyny k odstranění vyskytnuvších se překážek udílí farní úřad.

Snoubenci se upozorňují, že zúmyslné zatajení nějaké překážky může býti po případě i trestáno, a že by i manželství mohlo býti prohlášeno za neplatné.

Má-li snad ženich neb nevěsta nemanželské dítky, necht i to při protokolu poví, aby později v manželství nepovstaly nespáry. — Podotýká se však, že nemanželské dítky nevěstiny jiným mužem než ženichem zplomené nemohou nikdy býti »připsány« na jméno ženichovo, jak se zhusta žádá, poněvadž ženich není jejich přirozeným otcem.

Nebydlí-li oba snoubenci v témž farním okrsku, jest ženichovou povinností, aby se svému faráři představil a jej o prohlášení požádal. Po vykonaných prohláškách obdržel od farního úřadu »*Prohlašni list*« (na něj třeba kolků za 1 K), jež před oddavkami musí farář nevěstinu doručiti. Na prohláším listě jest vyznačeno, že není překážek manželství a kdy ženich přijal sv. svátosti.

Bez prohlášeního listu nejsou oddavky možny.

* * *

Církev si přeje, aby manželství mezi katolíkem a nekatolíkem nebyla uzavírána. Jestliže však přece se tak státi má, žádá církev, aby nekatolický snoubenec uzavřel s katolickou stranou smlouvu (opatřenou 1 K kolkem) o výchově všech dětí v náboženství katolickém a podepsal revers, že nebude straně katolické překážeti u vykonávání náboženských povinností. Snoubenci potřebují v tom případě prominutí církevní překážky rozličného vyznání náboženského, jež opatří farní úřad.

II.

Manželství budiž šťastné a požehnané!

Po snubním protokolu, kdy se veřejně za snoubence prohlásili a manželský slib si dali, necht snoubenci pováží, jak důležitý krok učiniti mají. Necht vzpomenou na to, že manželství jest veliká svátost, účelem jejím jest vzájemná podpora manželův a křesťanská výchova dětí. Necht si připomenou, že nic je nemůže rozloučiti leč smrt. Necht si vzpomenou na to, co Spasitel pravil: »Co Bůh spojil, toho člověk nerozlučuj.« Necht si uvědomí, že pouto manželské je vždy a všude vázati bude, a že

Kristus Pán prohlásil, že muž, pohlížející žádostivě na cizí manželku, zcizoložil s ní v srdci svém.

V manželství nepokvetou snoubencům samé růže, ale jistě přijdou i doby strasti, soužení, nemoci, kdy jim bude třeba trpělivé lásky a oddané věrnosti více než kdy jindy. Aby tedy jejich manželství bylo **požehnané a spokojené**, necht s nábožnou myslí se připravují k přijetí svátosti stavu manželského a prosí Pána Boha, by jim štěstí a požehnání dāti ráčil. Pokorných proseb Bůh neoslyší.

Snoubenci nebydletež spolu dříve, dokud jich kněz nespojí. Starají-li se snoubenci pouze o věci zevnější, časné a neposvěcují-li svých duší, nemohou se diviti, že brzy po ukojení tělesných žádostí dostaví se vzájemná nechuť a nuda, někdy i rozervanost a trvalá nespokojenost, tak že brzy od sebe utíkají. Ne tělesné pouto, ale pouto ducha, vzájemná oddanost, láska a věrnost jim bude zárukou štěstí.

Bezprostředního posvěcení sňatku manželskému dostává se sv. zpovědi a sv. přijímáním. Leckdy se stává, že snoubenci nebyli delší čas u sv. zpovědi; nyní mají začítí nový oddíl svého života; nuže, necht řádně své svědomí dle dobrého zrcadla zpovědního vyzpytují, všecko upřímně a úplně ve sv. zpovědi na sebe povědí, aby *jejich zpověď byla platna*, a sv. přijímání nebylo svatokrádežné. Necht svých hříchů srdečně litují a pevně si umíní, že se opravdově polepší a hříchů se vystřihají.

Necht se svědomitě pomodlí to, co jim kněz za pokání uložil, a s největší úctou a zbožností přistoupí k stolu Páně. Necht si připomenou, že sv. přijímání je požívání pravého a živého těla a krve Páně pod způsobou chleba. S posvátnou láskou přijímali apoštolové tělo a krev Páně z rukou Spasitelových ve večereadle jerusalemském, a týž Spasitel se i snoubencům chce dáti za pokrm, je k novému životu posvětití, posílití a povzbuditi. Je tedy nutno, aby beze všeho těžkého hřichu, úplně lačni (od půlnoci ničeho nepoživše), s myslí sebranou, v čistém rouchu, se zbožnou modlitbou k stolu Páně přistoupili. Modlitební knihy, zejména ženiší, necht nezapomenou!

Jak se připraví svému Bohu — takovým ho naleznou! Lze s jistotou říci, že nebude šťastným a spokojeným to manželství, jež snoubenci nepočali zbožným přijetím sv. svátostí. Přistupují-li svatokrádežně k stolu Páně, považují-li přijetí svátostí za pouhou ceremonii a prázdňou formu, necítí-li vnitřní zbožnosti a nemají-li úcty k Spasiteli v nejsv. svátosti — nelze se diviti, že té chladnosti nebe nedá požehnání.

Snoubenci odcházejíce po náležitém důkřčinění od stolu Páně, učíňte zvláště tato předsevzetí:

Že chcete i v manželství

1. svědomitě konati všechny povinnosti stavu, denní modlitby,
2. navštěvovati v neděle a svátky předepsané služby boží,

3. zachovávatí ustanovené posty,
4. aspoň jednou za rok přistoupiti k stolu Páně a zvláště
5. pamětlivi býti povinné úcty, lásky a vděčnosti k rodičům (tchánu, tchyni).

III.

Několik praktických pokynů.

Snoubenci, nikdy neustanovujtež dne ani hodiny svého sňatku bez předchozího dorozumění s farním úřadem. Přihází se, že si snoubenci již dali tisknouti oznámení svého sňatku, zatím však při snubním protokolu vyšla na jevo překážka, pro kterou bylo nutno svatbu odložití. Také snoubenci neznají dobře dnů, ve kterých církev nedovoluje žehnati sňatkům, proto jest nutno, by se napřed s duchovním na faře o dni a hodině svatby dohodli.

V den svatby zúčastněte se snoubenci mše sv. ! S Bohem začni v každé době, podaři se dílo tobě ! Nevěsta nechť si vyžádá zvláštního požehnání, jež se jí udílí mezi mši sv.

Snoubenci, dodržte přesně ustanovenou hodinu.

V kostele jsou různé funkce, které nutno přesně v ustanovenou hodinu vykonati; kněz má též jiné povinnosti (školy a pod.), i mohlo by se státi, že by snoubenci dlouho musili čekati, aby jim bylo poslouženo, kdyby vlastní vinou v ustanovený čas nepřišli.

Svatební veselí budiž slušné, počestné, neprotabujž se dlouho; snoubenci i hosté jejich zachovejte střídmost; dle možnosti budiž na chudé a na dobročinné ústavy při té příležitosti pamatováno.

Mají-li snad snoubenci *spolu* nemanželské dítko, nechť je hned při svatbě, narodilo-li se v místě sňatku, aneb aspoň brzy po svatbě, narodilo-li se jinde, dají sobě připsati (legitimovati). Čeho v tom případě třeba, poví jim farní úřad.

LISTY HOMILETICKÉ.

„Věří m!“

Šest populárně-apologetických kázání.*)

Napsal Jan Fährich, farář v Krnsku u Ml. Boleslavi.

Obsah:

1. Věřiti jest rozumno.
2. Katolicky věřiti jest rozumno.
3. Věřiti jest povinností člověka.
4. Naší povinností jest žiti dle víry.
5. Proč mnozí nevěří.
6. Víra a věda.

Neděle XIX. po sv. Duchu.

I. Věřiti jest rozumno.

»Ale nechtěli přijíti.« (Sv. Mat. 22, 3.)

Člověk nemusí dnes daleko choditi nebo jezdit, aby někdo s ním nezapřel náboženskou rozmluvu. Zejména u nás v Čechách mluví dnes o náboženství každý. Nad ničím se tito pánové v brejlích neb bez nich nehorší tak, jako nad slepou vírou krátkozrakých katolíků, kteří prý na pouhý pokyn římského papeže s klidem Angličana uvěří, že $2 \times 2 = 5$. »S hloupostí ovšem i bohové marně vedou boj.« Že však na takové věci dají se chytiti smrtelníci i vzdělání, to by ve XX. století přece se nemělo více vyskytovat. Bohužel ale vyskytuje se.

Jel jsem o prázdninách ve vlaku se vznešeným pánem. Rozmluva se pomalu točila na věci náboženské, a spolucestující se

*) Použito: W. Wilmers S. J.: Lehrbuch der Religion. Münster: Aschendorffsche Buchhandlung. Hasert: Antworten der Natur. Moser Verlag, Graz. Wetzel's Gesammelte Schriften, Verlag Dorn, Ravensburg.

mne táže úplně vážně: »Jest skutečně pravda, že katolíci dle posledního zákazu nesmí čísti žádnou knihu, kterou by dříve nebyl přečetl a schválil papež, a musí dosud věřiti, že slunce se pohybuje a země stojí, podle slov Písma sv.: »Slunce proti Gabaon nehýbej se, a měsíc proti údolí Ajalon«? (Jos. 10, 12.)

Ač jsem v prvním okamžiku nemohl zadržeti upřímný smích, přece dal jsem onomu pánovi pro slušné jeho chování odpověď, kterou svého času protestantský astronom Kepler dal při podobné příležitosti: »Astronomie pátrá po příčinách přirozených, zkoumá optické klamy dle povolání. Písmo sv., které nás učí věcem vyšším, používá obyčejného způsobu mluvy, poněvadž chce, aby všichni lidé mu rozuměli, a proto jen mimochodem mluví o přirozených věcech tak, jak se nám zjevují a podle čeho utvořil se u lidí způsob mluvy. Písmo sv. by se vyjadřovalo právě tak i tehdy, kdyby všem lidem optické klamy známy byly. Neboť ani my astronomové nezabýváme se astronomií proto, abychom změnili tento způsob vyjadřování se, nýbrž chceme otevřítí brány pravdy, aniž bychom se onoho způsobu mluvy dotýkali. Říkáme jako obyčejný lid: Planety stojí, jdou nazpět, slunce vychází a zapadá, stojí v zenitu atd. Říkáme to lidu tak, jak se to oku našemu jeví, ačkoliv to ve skutečnosti není pravda, v čemž všichni astronomové jsou za jedno. Tím méně smíme žádati, aby inspirované knihy Písma sv. nevšímaly si obyčejného způsobu mluvy a slova svá odměřovaly dle přísných pravidel přírodních věd, mátlý lid neslýchanými a temnými definicemi, které přesahují rozum jeho. Tím by přímo zatarasily cesty tomu lidu k životu nadpřirozenému.«

A právě tak, jako nežádá katolická církev, abychom na základě uvedených slov Písma věřili, že slunce se točí kolem země, ač i katoličtí i protestantští astronomové po celá století tomu věřili, nežádá také, abychom ve věcech, které netýkají se víry, podřizovali se úsudku papeže, aneb, abychom na př. jen ony knihy matematiky neb fysiky četli, které napřed schválil papež. Tomu také nikdo na světě nevěří, to tvrdí jen lidé zlomyslní. Co však těmto lidem se nelíbí, to jest vlastně víra sama. »Ničemu nevěřit,« to jest jejich heslo a nejvyšší moudrost. A přece není nic nesmyslnějšího nad toto tvrzení. Proč? Odpověď bude nás více nedělati zabývati, ježto jest nejdůležitější věcí: jíti za Ježíšem, neb nejíti, věřiti, neb nevěřiti.

I.

Co znamená věřiti? Dvojím způsobem můžeme dojítí ku pravdě, cestou vědění a cestou věření. Máme li jistotu o nějaké věci, tím že jsme nahlédli do její podstaty, pak nevěříme, nýbrž víme. Jestliže jsme něco slyšeli od jiné, věrohodné osoby, pak nevíme, nýbrž věříme. Ale v obou případech máme o věci jistotu.

Právě tak jsme přesvědčeni o existenci světových měst Londýna a Paříže, která nikdy jsme neviděli, jako o existenci rodné vísky neb města, kde stála naše kolébka.

Věřiti znamená tudíž: Něco pokládati za pravdu, protože jsme to slyšeli od jiné, věrohodné osoby. A tažme se: Je to rozumné nebo nerozumné? Chce-li kdo, ať to nazývá nerozumné, ale ať uváží také: potom jsou nerozumné všechny děti, které s důvěrou pohlízejí na otce neb plny lásky a oddanosti chápají se ruky matky své; neboť nevědí, zda to jest jejich otec, jejich matka; ony tomu musí věřiti, poněvadž jiní jim to praví. Pak jsou nerozumní všichni ti, kteří od souseda koupí dům, statek, obchod, klobouk, kus látky, neboť nevědí, zdali ten dům, statek, obchod, klobouk, kus látky sousedovi patří; musí tomu věřiti, poněvadž to jiní praví. »Základ všech otázek o pojmu ‚mé a tvé‘ tvoří víra,« to řekl již starý poban Cicero.

Pak jsou nerozumní všichni soudcové, kteří zloděje odsoudí do vězení, vraha neb traviče k smrti, neboť neví, zda tento jest skutečně zlodějem, onen vrahem; musí tomu věřiti, poněvadž věrohodní svědkové tak vypovídají. Proto musíme buďto všechny lidi považovati za nerozumné, nebo uznati, že věřiti jest rozumné a oprávněné. Platiti za nerozumné zdráhali by se především pokrokáři naší doby; neboť oni jsou přesvědčeni, že všechnu moudrost a vědu jedli velikou lžicí. Proto musíš, chtěj nechtěj, připustiti, že věřiti jest rozumno. Neboť bez víry přestává veškerý styk mezi rodiči a dětmi, veškerý styk obchodní, každé právo vlastnické a každé právo vůbec. Bez víry zabyne každá věda: dějiny, matematika, vědy přírodní, filosofie.

II.

»Jak nekonečně obtížné,« praví Dörlinger, »jest studium dějin!« Celý věk lidský by nestačil, kdyby jen nejnutenější prameny různých dob a národů chtěl člověk pročísti. Proto se musíme v této věci svěřiti badání a líčení jiných, a na tom nejvíce záležti, koho tu volíme, a jak daleko mu věřiti chceme.

Kdo svěřil se vůdci nespolehlivému, jednostrannému, může býti jist, že zbloudí. (Viz »historické« články na př. v »Havlíčku« a pod.) Tací dějepiscové řídí se heslem Voltairovým, který ve svém psaní Thiriotovi dne 10. října 1736 doslovně praví toto: »Lži jako ďábel, ne ve strachu, a ne pro krátkou dobu, nýbrž drze a ustavičně.«

Přes to však jest jisto, že bez víry nemohli bychom si osvojit žádných vědomostí dějin. I ti, kteří ve dne v noci s lupou v ruce sedí nad starými listinami a luští polozašlé písmo uplynulých století, i ti jsou odkázáni na víru v pravost těchto starých listin. Bez víry není možná věda historická.

III.

Bez víry rozpadá se i věda mathematická. Obory mathematické hrají v naší průmyslové době značnou úlohu. Ale každý učitel matematiky, který snad žáky mathematickým vzorcům neučí nazpaměť, musí doznati, že tato věda, která jinak nic bez přímého důkazu nechce přijmouti, přes to mnohé věty bez dů-

kazů přijmouti musí. Jak raduje se pilný žák, může-li dokázati větu, že v kruhu veškeré body na obvodu jsou stejně vzdáleny od středu. A přece k tomu není zapotřebí mnoho moudrosti; neboť kruh přestává býti kruhem, jakmile nejsou všechny body na obvodu stejně od středu vzdáleny. Že však kruh jest právě takto sestaven a ne jinak — tento problem nerozluští všichni matematikové světa dohromady. Právě tak marně hledáme důkazy pro věty, proč přímá čára dvěma, plocha třemi body se určuje, proč dva protiúhly v souběžných čarách tvoří dohromady 180° nebo dva pravé úhly. To jsou dogmata, věty, které spočívají na věčných, fysických zákonech, ale dokázány býti nemohou.

Slavný francouzský lékař Barthèz těžce onemocněl. Známý kněz ho v nemoci časem navštěvoval a pozoroval, že nemocný jest vždycky velmi sklíčený. »Proč trápí duši vaši neustálý smutek?« tázal se jedenkrát kněz. — »Poněvadž,« vece Barthèz, »nemám v duši ani jedinkou pravdu, která by se mi zdála spolehlivou.« — »Jak to, pane Barthèzi?« řekl kněz, »což nenaleznete aspoň v matematice něco jistého?« — »Ach, matematika,« odpověděl Barthèz, »vidím tam sice řadu přesně navzájem spojených výsledků, ale základ, příčinu toho všeho neznám.«

Ubohý muž hledal základ, poslední příčinu všech matematických pravd. Nepomyslel, že smrt mu ji v brzku ukáže. Neboť základem matematiky, jako všeho ostatního vědění, jest nepochopitelná moudrost boží.

IV.

Předěmež k vědám přírodním. Každý člověk věří, že jsou tělesa (těla). Proč? Protože každé chvíle těleso před sebou vidíme, poněvadž ve dne v noci tělo s sebou nosíme. Než tvrdím, třeba by to znělo divně: člověk ještě nikdy tělesa neviděl. Co jsme viděli z toho, čemu říkáme těleso? Několik vlastností: rozměr, tíži, podobu a barvu. Ale podstatu (substanci), která se pod tím skrývá, ještě nikdy jsme neviděli. Chceš-li mítí důkaz, tož zvyš teplotu jen o několik stupňů a uvídníš, co se stane z oněch vlastností, podoby, barvy, tíže a rozměru. Vše se změní. Vidíme u tělesa jen to vnější, nahodilé, do vnitra nevnikne žádný stvořený duch -- a přece tomu věříme.

Každý člověk věří, že jest slunce. Proč? Poněvadž je každý den vidíme, poněvadž horké jeho paprsky dopadají na naši hlavu. Avšak tvrdím, třeba by to zase divně znělo: člověk slunce ještě neviděl. »Světlo, tento všeobecný zjev,« podotýká Ulrici, (Gott und Natur, str. 71.), »který nám teprve svět zjevů otvírá, jest zároveň ve své podstatě zjev nejneznámější.« Každý člověk věří, že země jest kulatá. Proč? Vidíme-li na širém moři blížit se loď, zpozorujeme nejprve stožár, potom příd a teprve později celou loď. Je-li však země koule, jak to přijde, že ti, kteří obývají jižní polokouli, s ní nesletí? To proto, říkají přírodovědci, že země svou silou přitažlivou je drží. Ale co je to za sílu přitažlivou? Na to odpovídá Newton, snad největší přírodopysce, který kdy

žil na světě: »Znám zákony přitažlivosti, ale zeptá-li se mne kdo, co přitažlivost vlastně jest, tu nevím žádné odpovědi.«

V.

Vstupme konečně na pole filosofie, nejpyšnější vědy, která snaží se vniknouti do všech tajemství. Zde slyšíme již nejstaršího a největšího mudrce pronášeti památná slova, která další pátrání činí zbytečným: »Čím více vím, tím jasněji poznávám, že nic nevím.« K tomu přiznal se Sokrates. A hluboký myslitel Pascal pronáší tutéž myšlenku, praví-li: »Pokročí-li rozum náš co nejdále, musí se přiznati, že jest ještě mnoho věcí, kterých nemůže pochopiti; a nemůže-li jich pochopiti, pak jest velmi slabý.« Tak mluví lidé skutečně učení, skutečně vzdělaní všech století. Seznali, že nekonečný a neohraničený jest obor vědění, náš duch však jest konečný a obmezený. Seznali pravdivost oněch slov, která tvoří takřka poslední vůli největšího myslitele Newtona: »Nevím,« pravil umírající Angličan, »co svět řekne o mých pracích. Já sám však si připadám jako dítě, které sedí na břehu moře a brzo nalézá pestrý křemen, brzo třpytící se mušli, veliký oceán však nepochopený rozprostírá se před jeho zrakem.«

Všichni poznali pravdu věty Písma: »Z částky toliko poznáváme.« (I. Kor. 13. 9.) »Bůh jest veliký a převyšuje umění naše.« (Job 36, 26.)

Jak ubohými jsou naproti tomu oni krátkozrací a domýšliví tak zv. velicí duchové, kteří se vztyčenou hlavou a drzým čelem volají do světa: »Ničemu nesmíme věřiti, všecko musíme věděti.« Tito »vědoucí« přijdou na konec k poznání, že nic nevědí, o všem pochybují, i o vlastní své existenci. A neznám ani prostředku, jak takové lidi by bylo možno přivést k poznání. Snad by to mohla učiniti pádná pravice silného drvoštěpa, který by takovému veleučenenému pochybovači silou svou dokázal, že skutečně existuje.

Tak jest celý osobní a společenský život, veškeré svazky společenské, právo a spravedlnost, veškeré vzdělání a mrav podmněn věrou. »Většinu věcí, kterých člověk jest si úplně jist,« praví již pohan Seneka, »poznává skrze víru.« Kdo proto ještě by pochyboval o rozumnosti víry, musil by pochybovati i o vlastní rozumnosti.

Takových lidí jest však mnoho. Říkají si »osvícenci«. Avšak osvícenost jejich spočívá nanejvýš v tom, že všemu vznešeně odporují a při tom velmi málo myslí. Slavný jesuita P. Roh setkal se jedenkrát ve vlaku s takovýmto člověkem. Byl to tlustý pán, který se všem posmíval, co ještě věří. Konečně obrátil se na P. Roba a uštěpačně řekl: »Vy jste jistě jesuita, a jesuité vědí přece všecko. Můžete mi říci, proč mám černé vlasy a šedivé vousy? Nikdo mi to dosud nedovedl vysvětliti.« — »Tuto fyziologickou hádanku mohu vám rozluštití,« vece jesuita. — »Tak? Tedy mi to řekněte!« — Rozluštění vám nebude příjemné,« podotkl P. Roh. »Poněvadž však na mne naléháte, řeknu to. Víte

snad, že úd, kterého nejvíce užíváme, nejvíce se opotřebí. Vy jste v životě málo přemýšlel, proto zůstal váš vlas černý. Vy jste ale jistě mnohou hloupost již namluvil, proto váš vous zešedivěl.◀

Dnešní evangelium vypravuje o lidech, kteří nechtěli přijít na svatbu. Měli proto snad rozumné přičiny? Nikoli. Výmluvy jejich byly plny. Tak si počínají dnes nevěřící. Ne rozum odvádí je od víry, ale vůle. Nechtějí věřit, aby dle víry nemusili žít, proto posměch činí sobě z těch, kdo s nimi nejdou. To však rozumného katolíka nezmate. On v pokoře půjde za Kristem. Amen.

Neděle XX. po sv. Duchu.

II. Katolicky věřiti jest rozumno.

◀Uvěřil člověk řeči, kterouž mluvil jemu Ježíš.◀
(Jan 4, 50.)

Člověk potřebuje zjevení od Boha; chce mít jistou odpověď na veliké a závažné otázky života: »Ódkud jsem přišel. a kam jdu?« Kde nalezne tuto odpověď? Jest katolická víra s to, srdce lidské po pravdě toužící úplně upokojiti a poskytnouti mu dostatečnou jistotu? Jsou její vážnost, její obsah, její důkazy nedotknutelný? Jestliže ano, pak katolická víra jest na výsost rozumná, ano, něčím jediné rozumným; neboť jako jest jeden Bůh, tak jest jen jedno pravé náboženství, a proto též jen jedna pravá víra!

Pošetilá a odvážná jest fráze: »Všechna náboženství jsou stejně dobrá.« Což to bylo stejně dobré, když ve starověku u Řeků a Římanů místo nejvyššího Boha uctíval se Jupiter a Mars, Venuse a Bacchus, v Egyptě krokodil a černý býk Apis, když Féničané vlastní děti obětovali Molochovi, když staří Gallové neb Mexikáni před obrazy svých bohů na tisíce lidí povraždili? Což jest to Bohu stejně milé, klekají-li lidé zde před kusem dřeva, tam před sochou vlastnoručně vyrobenou? Což jest Bobu lhostejno, když v Cařihradě volají z plna hrdla s minaretů: »Bůh jest Bůh a Mohamed jeho prorok«, či když v Římě a jiných městech křesťanských věřící před jeho Synem, Ježíšem Kristem, sklánějí kolena svá? Může Bůh od jedněch požadovati toliko pouhou víru, od druhých však i přísný život dle víry? Tedy nejsou všechna náboženství stejně dobrá, jen jedno může býti dobré a proto též jen jedno rozumné — ono, jehož vážnost, obsah a důkazy jsou nedotknutelný.

Všechna náboženství nekatolická jsou rozumná potud, pokud se srovnávají s pravdami katolickými.

I.

Pozorujme nejprve vážnost katolické víry; ona jest nejstarší na celém světě. První lidé, pokud neupadli do hanebné modloslužby, klaněli se jednomu pravému Bohu, poznali své hříchem

způsobené odpadnutí od něho, cítili potřebu vykoupení a nosili ve svém nitru zaslíbení Vykupitele. Na něm zakládali svou spásu, své oběti, svou celou bohoslužbu. První svaté knihy, které se až na naši dobu uchovaly, vydávají o tom svědectví, a samy světové dějiny toto svědectví potvrzují. Co ve Starém Zákoně bylo započato, zaslíbeno a předobrazeno, v Novém Zákoně se vyplnilo a uskutečnilo. A pohledme nyní nazpět do dějin všech národů a náboženství a hledejme jedno náboženství, které jest starší katolického ! Ano, nedá se popřít, že to, co u jiných náboženství jest pravé, vyšlo z pramene víry katolické.

Vedle známky stáří vyžaduje vážnost víry známku trvanlivosti a stálosti. A tu bych si přál, aby tak všichni lidé mohli prostudovati dějiny nesčetných sekt a náboženství, která během času povstala : nepřechkala často ani svého zakladatele, po několika desetiletích byla zapomenuta, pohřbena. Pevně a neochvějně stojí naproti tomu katolická církev před námi, po dva tisíce let vzdorujíc všem bouřím, přemáhajíc všechna nebezpečí. Nevidíme tu žádného světského ramene, které by ji drželo ; naopak věřící v každé době byli nenáviděni a utlačováni. Nevidíme žádné světské moci, která by svá ochranná křídla nad ní rozepjala ; naopak církev sv. má naše dny musí bojovati s různými mocnostmi světa. Nebyla rovná a pohodlná dráha, po které kráčela staletími ; křtem krve vedla její cesta, tělesná a duševní muka byla jejími průvodci. Nelichotí zlým náklonnostem a vášním ; žádá, aby člověk své tělo křížoval, své vášně, sebe sama přemáhal. Jak je to možno, že víra, které tolik bylo odporováno, jejíž cesta byla tak kamenitá, jejíž požadavky byly tak vážné a přísné, přes všechny boje, přes všechny překážky, oběti a ztráty vítězně mohla projítí ? Tažme se sami sebe : Je to dílo lidské, či božské ?

Vážnost katolické víry dosáhne konečně svého vrcholu, připojíme-li ke známce stáří a trvanlivosti ještě její nezměnitelnost.

Ve válce francouzsko-německé r. 1870 ležel bavorský vojník nemocen v Orleansu a byl obsluhován francouzskými ošetřovateli. Nesmírně jej mrzelo, že to všechno jinak bylo, než u nich doma : strava jiná, řeč jiná, zábavy jiné. Sotva se uzdravil, šel v neděli do kostela. Když slyšel, jak kněz u oltáře zapěl známá slova : »Gloria in excelsis Deo«, pln radosti prohodil : »Zaplat Pán Bůh, že zase jednou slyším německé slovo.« Ano, i řeč církve jest všude stejná, a to již od prvních dob křesťanství.

Především ale zůstalo její učení vždy stejné. Mezi tím co všechno ve světě se mění, vše jinou tvářnost a podobu na se bře, mezi tím co ani jediné z ostatních náboženství stejným nezůstalo — stojí katolické náboženství v nerozdílném rouše svého učení káže dnes ještě totéž, co před dvěma tisíci lety božský Spasitel, jeho žáci a učedníci kázali a učili. Nenamítej : církev vynášla ještě r. 1870 nové dogma o neomylnosti papeže. Vyskytnou-li se bludaři a útočí-li na ten neb onen článek víry, pak jest učitelský úřad církve nucen co nejurčitěji prohlásiti, co jest věcí víry a co ne. Proto ale neučí ničemu novému, nýbrž vynáší

z pokladu víry to, co od počátku tam bylo chováno, ne však dosud slavně definováno, ježto potřeba toho nežádala. Takové články víry mohou se i v budoucnosti prohlásiti, a přece nebudou ničím novým.

Nedotknutelná stojí tu proto vážnost sv. víry ; právě tak nedotknutelný jest i její obsah.

II.

Mezi tím co celé lidstvo vězelo v hluboké temnosti modloslužby a jeho náboženská víra nebyla ničím, než snůškou hrubé pověry, nechutných bájí a nečistých tajemství, přineslo křesťanské náboženství náhle světlo do temnosti, svrhlo vládu pověry a zvěstovalo pravdu, ve které jak moudrý, tak prostý člověk nejvznešenější a nejslechetnější potřeby svého vnitřního a vyššího života nalézají ukojeny. Poznání Boha bylo zkomoleno. Znáš důstojnější pojmy o Bohu, než které křesťanství nám ukazuje? Ješitná moudrost světa snížila člověka buďto ke zvířeti, nebo učinila jej bohem. Ať nám ukáže někdo krásnější důstojnost, než je ta, ke které Ukřížovaný povznesl člověka : přátelství Nejvyššího, dětství Boha. Vzájemný poměr lidí byl porušen, žena snížena na prodajnou služku, společnost rozdělena na pány a otroky. Ukaž nám někdo pásku čistší, pevnější a světlejší, než jest páska církve Kristovy, která všechny členy pojí v jednu velikou rodinu bratří a sester, ve které vytvořila a udržela dobré občany, věrné poddané, pokorné pány, milující manžele, pravé přátele. Ukaž nám někdo jiné učení, které by mocněji mluvilo k duši, mohutněji se dotýkalo srdce. Ukaž nám někdo jiné učení, jehož vznešenost působila by právě tak na učence jako na člověka prostého, na boháče jako na chudáka. Ukaž nám někdo učení jiné, které by blahodárněji zasahovalo do všech poměrů života a podivuhodněji ukájelo veškeré potřeby lidského srdce.

Vyměmež jedině učení, na př. učení o očištění. Dejme tomu, že není očištění. Co pak ? Pak jsou naši rodičové, bratři, sestry, příbuzní, kteří s jedinkým lehkým hříchem na srdci z tohoto světa odešli, na věky zavrženi ; neboť chce-li člověk vejíti do nebe, musí býti úplně čistý. Pak jsme od našich drahých nebožtíků odděleni nepřekročitelnou propastí ; všechny naše modlitby a dobré skutky, vzdechy a slzy ničeho jim neprospějí. Může býti něco zoufalejšího nad toto učení ? A může býti ono náboženství pravé, které toto učení hlásá, které jednu z nejhlubších potřeb lidského srdce nechává bez ukojení ?

»Ke komu bychom šli ?« musíme i my zvolati se sv. Petrem, rozjímáme-li o této vznešené pravdě naší víry. »Jen ty, ó Pane, máš slova života věčného, a víme, že jsi Kristus, Syn Boha živého.« (Jan 6, 69, 70.)

Jest pravda, katolická víra skrývá v sobě také tajemství, která vysoko převyšují rozum náš. Nepochopujeme tajemství nejsvětější Trojice, tajemství vtělení Ježíše Krista a tajemství nejsv. Svátosti oltářní. Plyne však z toho pro rozum právo je neuzná-

vati? Jest rozumno říkati, co slýcháváme dnes z úst i těch, co chtějí býti také katolíky: Věřím jen to, co pochopuji? Kolik toho vůbec může člověk pochopiti? Jestliže za jasné noci rozprostře nebe svůj azurový, diamanty posetý plášť nad hlavou tvou, pak upří oko své na tento čarokrásný obraz. Co jsou ona světlá tělesa, která se tam v nekonečném prostoru po celá tisíciletí třpytí a s nezměnitelnou pravidelností po své majestátní dráze se pohybují? Kdo rozepial tam onen bílý pruh, jemuž astronomové říkají »mléčná dráha« a který ve skutečnosti jest nekonečný pás, zpředený z těles, jichž tíže, hustota a vzdálenost přesahuje všecko naši fantasií? Co všecko skrývá se v oněch nekonečných prostorách, kde dalekohled každodenně nové světy objevuje, v oněch prostorách, jejichž prahy leží od nás ve vzdálenosti, o které nejsme s to učiniti si aspoň přibližný pojem? Světlo urazí v jedné vteřině dráhu 42 000 mil. A přece se vypočítalo, že paprsek s nejbližší hvězdy doletí k nám teprve za deset roků. Kdy doletí k nám světlo s hvězdy nejbližší? Kdo rozumí, kdo pochopí všechna tato tajemství nebe?

A nyní upřemež zrak svůj na zemi! Kdo pochopí všechny ty věci, které nás tu obklopují? Kdo pochopí, jak z nevzhledné housenky vyvine se pestrý motýl? Kdo pochopí, jak z nepatrného žaludu vyroste nádherný dub, v jehož stínu tak rádi si odpočineme? Kdo pochopí, jak chléb, mléko, které požíváme, mění se v naše tělo a krev? Ach, nepochopí-li člověk ani toho, nepochopí-li vůbec většiny věcí na světě, jak může pronésti nadutou frází: Věřím jen to, co pochopuji? Víme, jak by tato fráze měla zníti, kdyby člověk chtěl býti upřímným: Tajemství v přírodě uznávám, poněvadž jinak to nemůže býti; avšak tajemství v náboženství nechci uznati. Proč? Poněvadž nechci náboženství uznati vůbec. Tajemství zde slouží za záminku, aby člověk mohl popírati náboženství vůbec a zbavil se všech zákonů a pout pro svůj hříšný život. Avšak potřeba po něčem vyšším, po něčem nadpozemském a tajemném jest tak hluboko vepsána v duši lidskou, že ti, kdož křesťanskou víru odhazují, vrhají se do náručí směšné pověry. Něco musí člověk věřiti; nevěří-li v Boha, věří v strašidla.

»Znám nevěrce,« vypravuje Portalis, »kteří nevěří v Boha, za to ale v ďábla.« — »Znal jsem muže,« píše Oerstädt, »který často s nápadnou až hrubostí vychloubal se svojí nevěrou, ale za Boha by večer nebyl šel kol hřbitova.« Podobně praví i Ed. Burke, slavný anglický spisovatel: »Odložíme-li křesťanské náboženství, nastoupí na jeho místo hrubá, zhoubná a člověka zahanbující pověra.«

Mohli bychom se zde odvolati na staré Římany, kteří, když ztratili starou víru svou v bohy, se báli, běželo-li jim zvíře přes cestu, anebo obuli-li z nedopatření levý sandál na pravou nohu. Nemáme však zapotřebí choditi k pohanům. Rozhlédněme se po křesťanských národech, kdy a kde pověra největší svou moc rozvíjí. Tak vypravuje na př. jeden z bibliothekářů francouzské ná-

rodní knihovny v Paříži: »Několik roků před francouzskou revolucí, vyvolanou nevěrou a nevěreckými filosofy, bylo nápadno, že obecnostvo kupovalo výhradně knihy, jednající o kouzelnictví a duchařství. Ve větších i menších městech starého i nového světa nalézáme dnes v hlavách většiny nevěrců směšnou pověru. Toho svátkem jsou tisíce hadaček budoucnosti, které dnes, kdy obchody namnoze váznou, dělají obchody nejskvělejší. Vídeňské a pražské denníky přinášejí téměř denně annonce a doporučení takových hadaček, které prý celou minulost ano i budoucnost zcela určitě uhodnou; o mnohých se praví, že ještě nikomu špatnou budoucnost nevěštily. Mnohé takovéto ženštiny bydlí jako kněžny, přijímají v elegantně zařízených salonech, mluví všemi evropskými jazyky, mají své zákazníky v nejvyšších aristokratických kruzích, a dávají si, což jest věc nejhlavnější, za svá proroctví zlatem platiti. Před rokem usadila se taková dáma v prvním vídeňském hotelu. Mladí a staří denně v zástupech obléhali její byt; po celé hodiny musili čekati, než na ně došla řada. I z venkova přicházeli lidé, aby prorokyně odhalila záclonu jejich budoucnosti. Jistý ruský list píše, že již r. 1869 zdržovalo se v Petrohradě na tisíc ženštin, které výhradně zabývaly se proroctvím budoucnosti; většina z nich vedla život skvostný a těšila se přízni vysoké ruské šlechty. Něco podobného píší listy londýnské. Nejvíce rozšířena je tato pověra v metropoli osvěty a pokroku, v Berlíně.« (Histog. pol. Blätter 1872, 69. Bd.: Sittenzustände in Berlin.)

Člověk div že o rozum by nepřišel, pomyslí-li, že rozumní křesťané jdou na lep prohnané ženě, věří jejím tajemstvím, a tajemství víry, samým Bohem zaručená, drzým jazykem popírají. To jest však kletba zlého činu, kletba nevěry: člověk nechce věřiti v Boha, proto musí věřiti v strašidla.

Každý rozumný člověk bude proto pevně se držeti křesťanské víry, třeba by i tajemství v sobě chovala. Naopak: víra, náboženství bez tajemství není žádná pravá víra, žádné pravé náboženství. Neboť náboženství, jak již samo slovo ukazuje, jest páska, která nás spojuje s Bohem. Bůh sám však jest bytostí nejtajemnější a nejzveřejněnější. Kdo jej pochopí, všemohoucího, vševedoucího, všudypřítomného a nezměnitelného? Proto stojíme před volbou: Buďto musíme tajemství uznati, neb zapřítí Boha.

Křesťanská víra je tedy zcela rozumná, jediné rozumná; pověra pak jest znamením největšího nerozumu a krátkozrakosti. Všichni opravdu vzdělaní věří a musí věřiti; všichni opravdu velicí duchové byli věřící a náboženští. Krásná slova o křesťanské víře pronesl starosta londýnský lordmayer Sir Strong při své návštěvě 18. září 1911 v Praze na tamější radnici: »Heslo města Londýna: »Domine, dirige nos!« vztahuje se i na Prahu. Táž Prozřetelnost, která řídila osudy anglosaského plemene, vedla též vzrůst velkého kmene slovanského k důležitému postavení, jež zaujímá nyní ve světě moderním. Křesťanství jest dědictvím obou našich národů. Oba národové jsou pod vlivem téhož Písma. První bible, jež byla vytištěna celá, byla vydána v Čechách 50 let před tím,

než překlad našeho Miles Coverdalea stal se drahocenným dědictvím anglosaského národa. Tato kniha dala ráz národnímu charakteru a inspirovala všechny vznešené ideály, na nichž byly vybudovány veškeré občanské instituce v této zemi jako v Anglii. Třistaleté výročí vydání naší anglické bible bylo letošního roku oslaveno v říši britské a všeobecné přijetí toho, zač bibli vděčíme, je základem pro naši neochvějnou naději v budoucnost obou našich národů i v budoucnost světa.◀

III.

Přicházíme konečně k důkazům, které se uvádějí pro božský původ víry. Jsou-li i ony nedotknutelný?

První důkaz pro božský původ křesťanství jest zázračné jeho rozšíření, které se stalo přes všechny možné překážky neobyčejně rychle, prostředky poměrně nedostatečnými.

Ve dvou stoletích sahalo křesťanství daleko přes hranice říše římské do všech koutů tehdy známého světa. Na všech místech měla církev své přívržence; kam ani římské zbraně nevnikly, tam vidíme křesťanské missionáře se zbraní kříže v rukou. Svědkem toho jest Tertullian, který kolem polovice druhého století mohl napsati: »Jsme od včera, a přece naplňujeme vše, vaše města, ostrovy, pevnosti, ano i tábory, paláce, senát, forum; jenom chrámy jsme vám nechali.« Svědky toho jsou i sami pohané Plinius, Tacitus, Seneca, kteří mluví o pustých chrámech pohanských a podivuhodném pokroku náboženství křesťanského.

A přece byly překážky, které křesťanství v cestu se stavěly, téměř nepřekonatelné. Pohanství, státní to tehdy náboženství, zapustilo hluboké kořeny do srdcí lidí, dojmy z mládí, nádherou modloslužby, skvělými slavnostmi srostlo téměř s člověkem. Křesťanství vstoupilo jako nové náboženství do světa a nemohlo s počátku smyslům nic lákavého poskytnouti. Jeho kult musil po dlouhou dobu spokojiti se s jeskyněmi, sklepy a katakombami, byl jednoduchý, plný zlého nebezpečí, a proto málokoho přilákal. A zakladatel tohoto nového náboženství byl Ježíš Kristus, rozený v zemi potupné, v zemi židovské, popravený smrtí nejpoutnější, smrtí na kříži.

Pohanství dovolovalo dále svým vyznavačům bezuzdné ukřovávání všech vášní. Křesťanství naproti tomu vyžadovalo úplnou změnu ve smýšlení, kázalo potlačování každé špatné myšlenky. Pohané byli tudíž plni předsudků proti křesťanům, považovali je za nevěrce, poněvadž tito nechodili do jejich chrámů a nectili jejich bohy. Pokládali je za nepřátele veřejného blaha, za nebezpečné vrahy, kteří při bohoslužbách prý zabíjejí malé děti a požívají jejich maso a krev (slyšeli totiž něco o Svátosti oltářní, která jako pravé tělo a pravá krev Ježíše Krista věřícím se podávala).

Největší překážka vyskytla se křesťanství ve státních zákonech. Byla pohanská modloslužba s ústrojím slátním tak těsně spojena, že kdo se jí dotekl, dopustil se velezrády. Římský císař

byl zároveň nejvyšším knězem. Proto snažili se císařové římský po tři století, aby křesťanství ohněm a mečem vyhubili.

Přes všechny tyto překážky šířilo se křesťanství k neuvěření rychle, a sice, světsky mluveno, prostředky poměrně nedostačitelnými. Hlasatelé jeho byli mužové, kteří, bez větší moci, bez světské vážnosti, bez lidské učenosti, v Bohu jedině svou sílu našli. Neboť jiným způsobem nedá se obyčejné rozšíření křesťanství vysvětliti, než zvláštním působením božím. Toť tedy první důkaz jeho božství.

I náboženství protestantské se rychle šířilo, podotýká se konečně. Zajisté, ale jemu bylo vše příznivo. Knížatům dávalo naději na bohaté kláštery a církevní statky; lid doufal, že bude sprostěn dávek a daní. Půst a zpověď byly odstraněny, naproti tomu byla hlášána evangelická svoboda, všeobecné kněžství, svobodný výklad bible, ospravedlnění člověka pouhou vírou bez konání dobrých skutků. Vyskytli se kazatelé, kteří brzy po katolicku, brzy po evangelicku kázali a katolické zvyky i obřady s počátku po delší dobu trpěli a sami vykonávali. Vedle toho nářky na mnohé zločiny v katolické církvi byly úplně oprávněné. A tudíž rozšíření protestantské jest výsledkem zcela přirozeně působících sil a příčin. Také v postupu svém náhle se zastavilo, jakmile zevnější pomocné prostředky státu selhaly. Dnes jest protestantismus přes horečnou podporu státu hotov, jest u svého konce. Katolická církev však se rozmáhala i bez pomoci státu.

Druhý důkaz pro božství katolické víry nalézáme v nekonečném téměř počtu mučedníků, kteří prolili pro Krista svou krev.

Zdaž i tento důkaz jest nedotknutelný? Což nenalzáme hrdiny a mučedníky u všech národů, v každé zemi? Zajisté zná historie takové hrdiny. Jsou příklady v řeckých dějinách, že spartánský chlapec dal si raději dravcem ruku uhrzati, než by se přiznal ke krádeži. Také se přihodilo, že mladý Říman Mucius Scaevola svou pravici držel nad plamenem, aby nepřítelům zašla chuť mučením snad na něm tajemství vyzvídati. To však se nepřihodilo, aby ve Spartě a v Římě takových hrdinů počítalo se na tisíce, jinak by dějiny starověku o těchto dvou případech se nezmiňovaly jako o předmětu zvláštního údivu. Počet křesťanských mučedníků však pouze za římských císařů je tak nesmírně veliký, že na každý den v roce přijde jich více než 30.000; muka jejich jsou neslýchaná, že ani pochopiti nelze, jak člověk byl s to podobné ukrutnosti si vymysliti. Čtenář hrůzou se chvěje, pročítá-li u soudobých spisovatelů hrozné ony scény, které vyvolala ukrutnost v boji s vytrvalostí křesťanů. Nikdy žádná náboženství nemusilo se podrobiti zkoušce tak hrozné; nikdy neukázal se smrtelník na vyšším stupni mravní síly, jako mučedníci víry Kristovy.

Kdo by chtěl tvrditi, že to bylo možno bez nadpřirozené pomoci boží, aby po několik století na celé známé zemi osoby všeho stáří, pohlaví a stavu v tak nekonečném počtu se mohly vyskytnouti, které by s radostí a plesem svůj majetek, svou čest,

svou krev, svůj život obětovaly za Ježíše Krista? Kdo nám ukáže podobný příklad mučednictví v dějinách světa? V krvi mučedníků chová katolická církev skvostný důkaz božství, důkaz, který schází všem jiným náboženstvím.

Třetí hlavní důkaz pro pravdu křesťanské víry nalzáme v zázracích, které konal především sám Kristus.

Udály se skutečně zázraky tyto? Jestliže ano, pak jsou též možny. Kdo jsou, kteří nám o nich vypravují? Jsou to dílem očití svědkové, kteří se sv. Janem mohli říci: »Co jsme slyšeli, co jsme na vlastní oči viděli, co jsme důkladně zkoušeli a vlastníma rukama se dotýkali, to zvěstujeme vám.« (I. Jan 1., 12.) Dílem jsou to tací, kteří sice očitými svědky nebyli, s nimi ale se sešli, jako Lukáš a papež Klement. Nebyli však tito svědkové příliš lehkověrní? Právě naopak: »Malověrnými« nazývá je Pán. Tomáš pochyboval ještě, i když apoštolové jej ujišťovali: »Viděli jsme Pána«, a uvěřil teprve když prsty své vložil do ran zraněných rukou a boku svého mistra. A co apoštolové hlásali, za to i zemřeli. Krví svého srdce napsali skutky Kristovy do knih dějin a — ve smrti jest pravda.

»Věřím,« praví francouzský myslitel Pascal, »věřím svědkovi, který se nechá pro svědectví své zardousiti.«

Kde konal Ježíš svoje zázraky? Ne v skrytě, nýbrž veřejně, v chrámě, v nejživějších městech, u přítomnosti mnoha lidí, před lidmi vynikajícími svým rodem, postavením a vzděláním; vzbuzují závist vznešených z lidu a obrací na sebe pozornost samého krále; úředně byly zkoušeny; byly konány před odpůrci Kristovými, kteří je nepopírají, ale přepisují vlivu zlého ducha.

Skutečnost zázraků Kristových jest tou měrou povznesena nad všechnu pochybnost, že jenom politováníhodná nevědomost neb drzá zloba je může popřítí Židé a pohané, Josefus Flavius, rabíni, Tacitus, Celsus, Porphyrius, ti všichni uznávají zázraky Kristovy a musí je uznati. Proto chtěli mnozí a chtějí podnes tyto zázraky vysvětliti bez Boha a utíkají se proto k všemožným prostředkům. S Julianem Odpadlíkem v čele přepisují mnozí Kristu neobyčejnou moc uzdravovací. Myslím však, že ani neobyčejný lékař mrtvému života nedá. Proti smrti neroste koření, právě tak dnes ne, jako tenkrát. Někteří je vysvětlují životním magnetismem. Leč pozor na rozdíl? Magnetismus působí toliko u jistých osob, v určitém stáří, při určitých tělesných vlastnostech. Kristus naproti tomu uzdravuje všechny bez rozdílu stáří, pohlaví, nemoci a smrti zaměňuje v život. Magnetismus vyžaduje zdlouhavé, často se opakující operace; Kristus jedná okamžitě, i na veliké vzdálenosti. Ještě jiní přepisují zázraky Ježíšovy silám démonickým. Na to odpověděl již sv. Athanáš: »Krista chcete zváti kouzelníkem? Jak ale vysvětlíte, že právě jím bylo staré kouzelnictví (magie) ztroskotáno?«

Zázraky Kristovy nemožno vysvětliti ani jako zvláštní lékařské znalosti, ani jako výsledky magnetismu, ani jako magické pokusy. Také se tu nejedná o protipřirozené a dobrodružné zá-

zraky, jaké neprávem se připisují Mohamedovi, který prý na př. zavolał k sobě měsíc a tento na jeho rozkaz sedmkrátě obešel Kaabu jako zbožný poutník a na konec se ještě před ní hluboko poklonil. »Jest zapotřebí,« praví proto slavný badatel historie Niebuhr, »jen trochu nepředpojatého a bystrého badání ve vědách přírodních, abychom se přesvědčili, že líčené zázraky v bibli nejsou ničím protimyslným, a porovnáme-li je s legendami neb domnělými zázraky jiných náboženství, poznáme ihned, jak zcela jiný duch v nich žije.«

Zázraky Kristovy jsou tudíž nepopíratelným důkazem pro božství katolického učení.

Vážnost, obsah a důkazy katolické víry jsou nedotknutelný. Ve velebnosti, hluboký údiv vzbuzující, stojí před námi, pečeť božského původu na čele nesouc. Jenom slepá nenávisť může popírati její velikost, jenom zlomyslná zaslepenost může ji nazývati nesmyslem. Kéž by ti, co nesmyslem kolem sebe stále se ohánějí, špetku svého zdravého rozumu jen jednou sebrali a katolickou víru poněkud bedlivěji studovali — jak brzy by ji spatřili ve světle úplně jiuém. Především však musí katolík děkovati svému Bohu, že povolal ho na svět v pravé víře. Žádná moc na světě nesmí ho od ní odtrhnouti! Vždy více musí se snažiti, aby ji co nejdokonaleji poznával. Potom i on, obdivem a nadšením uchvácen, připojí se k slovům, která curyšský protestant Lavater pronesl k šlechtnému hraběti Bedřichu Leopoldu Stolbergovi, když tento se vrátil do lůna katolické církve: »Ctím katolickou církev, jako starou, bohatě vyzdobenou, majestátní, gotickou budovu, která chová nejstarší, drahocenné listiny.« A proto volám: věřím v sv. církev katolickou. Amen.

Neděle XXI. po sv. Duchu.

III. Věřiti jest povinností.

»Stůjte tehdy, ve všem berouce štít víry.« (Ep. k Efes. 6, 16.)

I.

Jedenkrátě byl volán kněz k smrtelnému loži bohatého a vzdělaného muže. Když byli sami, řekl nemocný: »Nenamáhejte se, milý pane! Dal jsem vás zavolati toliko na úpěnlivé prosby své ženy. Já však v nic nevěřím, v žádné peklo a v žádnou věčnost.« Kněz překvapen chvíli mlčel. Potom vytáhl náhle hodinky, ukázal je nemocnému a řekl: »Pohleďte, pane, nyní jest deset hodin. Až malá ručička bude státi na dvanáctce, pak se již dozvíte, zdaž nějaká věčnost jest či ne.« Na to odešel. Za čtvrt hodinky byl volán zpět. »Věřím již,« volal nemocný knězi vstříc, »a chci se vyzpovídati.«

Je to odvážná hra, když člověk víru odhazuje a chlubí se svou nevěrou. Kdyby věčnost i pochybnou byla, každý rozumný člověk by musil říci: »Chci voliti to jistější a žíti tak, aby se mi

nevedlo zle, kdyby věčnost přece byla « Viděli jsme však, že katolická církev Bohem jest založena, že nemůže hlásati nic jiného, než co hlásal Kristus, může hlásati toliko pravdu.

Z toho však vyplývá pro každého člověka povinnost, aby jí uvěřil, jí poslouchal. Kdo toho nečiní, vydává se do nebezpečí, že bude zatracen. Jako byla kdys jen jedna ochranná archa, tak jest dnes jen jedna církev. Kdo přes jasné poznání k ní nechce se připojit nebo ji opouští, jest sám vinen, zakotví li životní jeho lodička jednou v přístavu nešťastné věčnosti. Proto musíme ve všem bráti štít sv. víry na pomoc.

II.

To Bůh také zcela jasně předpověděl. »Co platno člověku, byť celý svět získal, ale na své duši škodu trpěl?« (Mat. 16, 26.) Jenom jedna věc jest potřebná, a musíme jí dosáhnouti za každou cenu: věčná blaženost. Nejde-li nám o tuto věc, pak vše ostatní jest marné a zbytečné. Víme však, že Duch sv. ústy sv. Pavla řekl: »Bez víry jest nemožno líbiti se Bohu.« (K Žid. 11, 6.) Ona jediná věc, na které všecko záleží, není možna bez víry. Týž apoštol píše v témže listě k Židům: »Kterým však přisahal, že nevejdou v jeho pokoj, než těm, kdož jsou nevěřící!« V pokoj Pána, v život věčný, nebudou nevěrci připuštěni.

Ano, Bůh hrozí výslovně věčným trestem všem, kdož nechtějí věřiti. Praví: »Kdo věří a pokřtěn bude, bude spasen; kdo však nevěří, bude zatracen.« (Mar. 16, 16.) Praví: »Kdo věří v Syna, má život věčný; kdo však nevěří v Syna, neužije života, nýbrž hněv boží zůstává na něm.« (Jan 3, 36.) Praví: »Kdo věří v něho, nebývá souzen, kdo však nevěří, jest již odsouzen, ponevadž nevěří ve jméno Syna božího.« (Jan 3, 18.) Praví konečně: »Nevěřícím a vraždníkům, smilníkům a modlářům i všechněm lhářům bude díl jejich v jezere, kteréž hofí ohněm a sírou, jež jest smrt druhá.« (Zjev. sv. Jana 21, 8.) Kdo ještě po těchto zřetelných a hrozných výrocích Boha se odváží tvrditi, že jest lhostejno, co člověk věří, jen když řádně žije? Je to řádný život, když člověk nezachovává ani první přikázání boží: V jednoho Boha budeš věřiti? Je to řádný život, když člověk základ všeho ospravedlnění, jak církevní sněm tridentský víru nazývá, odhazuje? Ne, bez víry není ospravedlnění, není řádného života, není spásy. »Kdo nevěří bude zatracen.« — Štít víry podmínka života věčného.

Výtečnou odpověď dal proto kdys statečný spolustolovník nevěrci Voltaireovi. Týž byl jedenkrát s několika hostmi pozván k tabuli pruského krále Bedřicha II. Frivolní rouhač, jak obyčejně vyléval svůj posměch na vše, co bylo křesťanské, a pravil: »Prodám své místo v nebi za jeden pruský tolar.« Na tuto ničemnost odpověděl jeden z přítomných, nemoha se zdržeti: »Nezapomeňte, milý pane, že jste v Prusku, kde nikdo nesmí nic prodati, nedokáže-li, že jest zákonitým toho majitelem. Dokážete-li, své vlastnické právo na jedno místo v nebi, vyplatím vám tisíc tolarů.« Voltaire utichl a zabočil rozmluvu jinam. Bylo také lépe.

Kdo nevěří, nemá nároků na místo v nebi. »Kdo nevěří, bude zatracen.« Těmto slovům věčné pravdy žádný nevěrec se nevyhne.

III.

Bez štítu víry vydání jsme hříchu v šanc.

Z toho vysvítá, že nevěra jest nejtěžším a nejosudnějším hříchem. A skutečně, co činí nevěrec? Před ním stojí vševědoucí Bůh, který nemůže se mýliti, nejvyšší svatý a pravdomluvný Bůh, který nemůže klamati. A přes to prohlašuje nevěrec: Nevěřím. Tím popírá božskou vševědounost, praví, že Bůh se může mýliti; popírá božskou svatost a pravdomluvnost, praví, že Bůh nás může klamati. Není to rouhání, jeden z nejtěžších hříchů! Proto pravil Spasitel, posílaje apoštoly do světa kázat evangelium: »A kdokoliv nepřijme vás a neposlechne řečí vašich, tu vycházejte z domu neb z města, vyrazte prach z nohou svých. Amen, pravím vám, lehčeji bude zemi sodomské a gomorské v den soudný, než městu tomu.« (Mat. 10, 14. 15.) Zajisté, hříchy Sodomy a Gomorhy byly veliké, tak veliké, že spravedlivý Bůh je zničil ohněm a zemětřesením. Avšak větší jest hřích nevěrce, toho, jenž tvrdošíjně odporuje slovům evangelia. Proto prohlásil r. 1679 papež Benedikt XI.: »Ti, kteří v katolické víře se zrodili a vychováni byli, nemohou tuto víru ztratiti bez těžké viny, a to proto, že nemohou uvéstí dostatečné příčiny, proč víry se zřekli.«

Zkažené srdce jest obyčejně první příčinou jich odpadnutí od víry. Nešťastníci bijí se pyšně v prsa a praví: »Tehdy, v dětství svém jsme tomu lépe nerozuměli a věřili jsme knězi na slovo. Ale potom, když jsme započali čísti knihy osvícených protivníků, když jsme se stýkali s muži pokrokovými, přišli jsme k jinému náhledu. Brzo jsme poznali, že víra jest plna nesmyslů a odporů, že snaha kněžů směřuje jen tam, aby lid získali pro své zájmy, a proto vzdalovali jej vši osvěty a pokroku.« Tak a ještě pyšněji a nesmyslněji mluví. Jen jednu věc chytře neřeknou, která vlastně jest hlavní příčinou jich odpadu. Od té doby, co přivedli jsme svůj život v rozpor s vírou, co kupili jsme nespravedlnost na nespravedlnost a holdovali hříchu a nepravosti, — od té doby stala se víra pro nás nesnesitelným břemenem, jehož zbaviti se co nejdříve jsme se snažili, abychom volně vésti mohli život bezuzdný a hříšný. To jest obyčejně důvod odpadu od víry. Je to však důvod platný, rozumný? Je to rozumno, vzdáti se světlé pravdy a zaměnití ji temnou vášní? Je to rozumné, dáti přednost tlachům prvního podvodníka před věčnými pravdami evangelia? Nikoliv, to jest nerozumné, to jest největší šlenství a jeden z nejtěžších hříchů. Neboť odpadlík dopouští se na Bohu, jeho nekonečné velebnosti, nejtěžší urážky, která jest větší oné, jíž se dopouští nevěřící pohan. Tento pravdu krátce odmítá, nedopřeje jí sluchu. Katolík však, který od víry odpadá, prohřešuje se mimo to nejčernějším nevděkem a mrzkou věrolomností. Největší milost, které se nám dostalo, jest povolání ke sv. víře; bez zásluhy zrodili jsme se a byli vychováni v ní.

Odpadlík odhazuje tuto víru. Není to nejčernější nevděk? Není to nejhrubší věrolomnost, když při křtu sv., při sv. biřmování, u stolu Páně věrnost tak často přísahal? Proto jest odpadnutí od víry nejtěžším hříchem, jehož člověk se může dopustiti.

Ó kéž byste mohli na okamžik nahlédnouti do srdce takového nešťastníka, který násilím zhasl tam světlo víry: nyní je tam tma, přišerná noc. Noc jest v jeho rozumu. Ptejte se nevěře: Odkud jsi přišel? Kam jdeš? Co čeká tebe po smrti? Nedá vám žádné odpovědi, neboť hází kolem sebe frázemi, které mají býti chytré a osvícené, jsou ale hloupé a nesmyslné, tak že každý školák z katechismu mu je vyvrátí. Noc jest v jeho srdci. Ach, všemohoucí Bůh ještě žije, i kdyby ho milliony lidí popíraly, on se nedá umlčeti; stále zasahuje činně v osudy lidí. Jestliže tento Bůh z lásky a milosrdenství nevěře vrhne do školy utrpení, aby jej zachránil, obrátil, kde bude takový hledati pak útěchu? Kde ji obyčejně hledává? Ve vodě, v revolveru, v provaze, v dávce jedu. Zoufání jest pravidlem osud nevěrců, překvapí li je smrt nebo těžké utrpení. O tom píší noviny každodenně. Nedávno v Praze spácháno bylo za jedinký den šest sebevražd. Jinde je to ještě horší.

Dne 25 února 1758 psal Voltaire svému příteli d'Alembertovi tato rouhavá slova: »Za dvacet let bude míti Pán Bůh těžkou úlohu«, t. j. do dvaceti let bude víra v lidu zničena. Přesně dvacet let později, dne 25. února 1778 zachvácen byl tento muž, tehdy již stařec osmdesátiletý, silným chrlením krve. V hrozném strachu volal po knězi. Ale jeho přátelé žádného k němu nepustili. A tak poslední okamžiky jeho byly smutné. Nešťastník se svíjel jako šlapaný červ, hltal své vlastní výkaly a bídně zemřel. Tak umírá nevěrec.

Proto pevně a neochvějně stávejte ve své katolické víře. Zachraňte si ji uprostřed nevěreckého světa, abyste s ním nezhybnuli. Vyhýbejte se důvěrnému styku s nevěrci, odstraňte z přibytků svých jejich tisk a především se chraňte pýchy a nemravnosti. Modlete se rádi a s nadšením, poslouchajte pozorně slovo boží, čtěte dobré knihy, přijímejte často sv. svátosti, jen tak si zachováte svou víru, dobojujete boj dobrý a obdržíte korunu vítězství. Amen.

Neděle XXII. po sv. Duchu.

IV. Naší povinností jest žíti podle víry.

»Jako tělo bez duše jest mrtvé, tak mrtva jest víra bez skutků.«

(Jak. 2, 26.)

Ve starých kronikách se dočítáme, že l. P. 1349 řádil po celé Evropě hrozný mor. Umírání prý šlo z jednoho konce světa na druhý. Mnohé kraje vymřely úplně. Byly nalezeny i lodí, v nichž mužstvo do posledního zemřelo, tak že zůstaly na pospas

vlám mořským. Jak nemoc tato vznikla, nikdo nedovedl vysvětliti. Byla to prý vůle boží.

Byly to doby přemutné. Lidé padali jako klasy pod kosou žence. Ale smutněji vyhlíželi to za našich dnů, kdy tisíce a tisíce křesťanů žijí lehkomyšlně ze dne na den, nestarají se ani o víru ani o skutky z víry plynoucí. To jsou mrtvé, odumřelé ratolesti na stromě církve. Ona hrozná smrt řádí znovu, mrtva jest víra v srdcích millionů. Nemůže se však říci, že jest to vůle boží. Naopak, Bůh chce a žádá živou víru, t. j. víra se musí uplatňovati ve skutečích a musí spojena býti s láskou k Bohu.

I.

Před 400 lety hlásilo se učení, že víra sama, bez dobrých skutků, spasí člověka. Původce tak zvané německé reformace dr. Martin Luther pravil, že člověk nepotřebuje k ospravedlnění a spasení ničeho než pevnou víru, může žít jak chce, může vésti život plný hříchů a nepravostí, to vše mu neškodí. Podle Luthera jest jen jeden hřích, který člověka může uvrhnouti do věčné záhuby, to jest nevěra. Známa jsou jeho slova: »Kdyby křesťan i chtěl, nemůže posledního svého cíle minouti, byť by jeho hříchy byly sebe větší, jen když neztratil víru. Žádný hřích ho nemůže zatratiti, jen jediná nevěra.« (Luther, de capt. Babyl. II. díl, str. 264.)

Zcela jinak mluví Písmo sv.: »Ne každý«, praví božský Spasitel, »kdo mi říká: Pane, Pane, (kdo tedy ve mne věří), vejde do království nebeského, nýbrž kdo koná vůli Otce mého, jenž jest v nebesích, ten vejde do království nebeského.« (Mat. 7. 21.) Ještě zřetelněji mluví sv. Jakub: »Co prospěje«, praví, »řekne-li někdo, že má víru, skutky ale nemá? Spasí ho víra?« A dále: »Řekne-li kdo nahému a hladovému: Jdi v pokoji, obřej se a nasyť, jemu však ničeho nedá, quid proderit? Co mu to prospěje? Tak ani víra člověku nepospěje, nekoná-li dobré skutky; jest mrtvý sám v sobě.« (Jak. 2, 17—20.) Konečně praví: »Věříš, že jest Bůh; dobře činíš. Ale co ti to prospěje? I ďáblové věří a chvějí se.«

Vše tudíž záleží na tom, aby člověk svou víru dokazoval skutky. Nesmíme tedy především nikdy a za žádnou cenu zapřítí svou víru, t. j. zapíratí, že v Krista věříme, jej za svého Boha a Pána uznáváme, že jsme dítkami sv. katolické církve, kterou on ku spáse světa založil. »Neboť kdo mne zapře před lidmi, toho zapru i já před Otcem svým, jenž jest v nebesích,« praví Kristus. A přece, co jest zbabělých křesťanů na světě, kteří ze strachu před posměchem, ze strachu před nepatrnou zrádou výdělků víru svou zapírají! Jak jinak jednal sv. Polykarp. Když pohanský soudce jej vyzval: »Zapři Krista a budeš propuštěn; jinak budeš upálen«, odpověděl ctihodný stařec: »Již 86 let sloužím svému Pánu a nikdy mi neukřivdil. Jak bych mohl svého milovaného Pána, krále a Spasitele zapřítí!«

Ba ani zdánlivě nesmí katolík svou víru zapřítí. Jednoho

dne dal tyran Bucondono v Japonsku zavolati veliký počet křesťanských dětí. Rozdrásali jim železnými nástroji ruce a na otevřené krvácející rány sypali žhavé uhlíky s podotknutím, nechají-li uhlíky padnouti na zemi, že to bude znamenati jejich odpadnutí od křesťanské víry. Některé děti, přemožené bolestí, uhlíky upustily, ale hned hlasitě prohlašovaly, že přes to své víře věrnými zůstanou. Mnohé však snesly hrozná muka, aniž by rukou pohuly. Katolík má konečně svou víru slovem i skutkem neohroženě vyznávati. Toho ovšem není třeba, abychom každému na setkání říkali, že jsme katolíci, ani tomu ne, kdo nemá práva nás se tázati. Jsme-li však tázáni nadřazeným úřadem, anebo kdyby opominutí vyznání bylo znamením odpadnutí, nebo příčinou pohoršení, pak jest náš povinností víru vyznati.

Avšak i skutek má vydávati svědectví o víře. Proto musíme navštěvovati církevní bohoslužby, především mši sv. v neděli a ve svátek, poslouchati pozorně slovo boží, přijímati sv. svátosti.

»Neboť,« praví sv. apoštol Pavel, »srdcem věří se ku spravedlnosti, ústy pak děje se vyznání ku spasení.« Krátce, má-li víra býti živou, musíme varovati se zlého a konati dobré, jak nás tomu víra učí; musíme konati skutky víry, tedy modliti se a postiti, almužnu dávatí, krátce, zachovávatí přikázání boží a církevní. Neboť: jako tělo bez duše jest mrtvé, tak mrtva jest víra bez skutků,« praví sv. Jakub. (2, 26.)

II.

Než ani to není ještě dosti. Jenom tehdy jest víra živá v pravém slova smyslu, je-li spojena s láskou k Bohu. To vyžaduje dvě věci: 1. abychom konali své skutky z pohnutek nadřazených, 2. abychom žili stále ve stavu posvěcující milosti boží.

Tak zvaní »osvícenci« naší doby vychloubají se po způsobu pohanských mudrců svojí poctivostí a řádností, svojí nezištností a láskou, svojí věrností a spravedlností. Co však za hrobem toto všechno jim prospěje? To jsou vlastnosti veskrz přirozené. Ne pro Boha konají ctnosti, nýbrž čistě jen z přirozených ohledů. Jednají přísně dle práva a spravedlnosti, poněvadž již od přirozenosti dobře a správně myslí; prokazují rádi bližnímu různé služby, poněvadž od přírody jsou dobročinní a dobrosrdeční; ochotně pomáhají chudému, poněvadž od přírody dostalo se jim sdílného a citlivého srdce; řádně vedou svou domácnost a snaží se vše dobře si zaříditi, poněvadž od přírody mají smysl pro pořádek; plní přesně povinnosti svého stavu a úřadu, poněvadž závisí na tom jejich dobrá pověst a rychlejší postup; zabývají se pilně vědou, poněvadž by rádi platili za učené; vystříhají se hříchu ne proto, že se jím Bůh uráží, ale že se to neb ono pro rozumného tvora nesluší a má nepříjemné pro něho následky; pracují a přinášejí značné oběti pro veřejnost, ale jenom proto, že jim lichotí, platí-li ve světě za nezištné, osvětové, dobročinné a šlechtné muže. Co prospěje toto všechno pro věčnost? Zhola

nic. Neboť všechny tyto skutky vytrysknou ne z víry, nýbrž z čistě přirozených pohnutek. Avšak nikdo na světě nemůže jiný základ položit, než který byl položen: Ježíš Kristus. Víra v něho jest počátkem lidské spásy a kořenem všeho ospravedlnění. Tak učí tomu koncil tridentský. K tomu družil se ještě nutnost, aby všechny skutky konány byly ve stavu posvěcující milosti. Čím duše jest pro tělo, tím je posvěcující milost pro duši. Odděl-li člověk víru od božské lásky, a to činí ten, jenž žije ve stavu těžkého hříchu, ztratil pro nebe svou duši, ztratil svou životní sílu ku konání záslužných skutků. Křesťan s takovou vírou v srdci svém může sice konati skutky dobré: může se modlit, postiti, almužnu dávat, kostel navštěvovati; ano tím horlivěji to musí konati, čím smutnější jest jeho vnitřní stav, aby si na Bohu co nejdříve vyprosil milosti obrácení. Ale pokud mu schází posvěcující milost, není dítkem, přítelem božím; dobré skutky, které koná, jsou dobré pro jeho obrácení, ale jsou bez zásluhy pro nebe. »Neboť,« praví sv. Pavel, »v Kristu platí víra, která skrze lásku působí.« (Galat. 5, 6.) Ano týž apoštol nerozpakuje se tvrditi: »Kdybych měl víru, že bych hory mohl přenášeti, neměl však lásky, byl bych jako měď zvučící, anebo zvonec znějící.« (1. Kor. 13, 1.)

Jenom ta jest pravá, živá víra, která se ukazuje ve skutcích; ale tyto skutky musíme konati z pohnutek nadpřirozených a ve stavu posvěcující milosti. Jenom taková víra působí a pracuje záslužně pro nebe. »Říká se,« tak pravil slavný biskup orleánský Dupanloup nad hrobem generála Lamoricièrea, »říká se, že svět jest veden geniálními lidmi. Já tvrdím, že svět bude zachráněn hrdiny, zvláště takovými, jichž heroismus posvěcen jest věrou. Víra jest oheň, který přeměňuje duši; snáší se na hlavy žen, mužů a dětí a činí z nich mučedníky, apoštoly a anděly křesťanské lásky k bližnímu.« Ta víra naplní vaše rodiny dušemi, které nejen plní všechny povinnosti, ale které je plní z lásky k Bohu a to mění rodinu v svatý ráj. Tu proměnu všem přejí. Amen.

Neděle XIX. po sv. Duchu.

Oběť mše sv. předobrazena a předpověděna ve St. Zákoně; ustanovena od Ježíše Krista při poslední večeři.

»Podobno jest království nebeské člověku králi, kterýž učinil svatbu synu svému.« (Mat. 22, 2)

Význam podobenství dnešního sv. evangelia jest vám, nejmilejší, dobře znám. Víte, že roucho svatební, bez něhož nikdo není připuštěn k hostině nebeské, jest roucho milosti boží. Proto jest základní pravdou našeho sv. náboženství, že *jest milosti boží ke spášení nevyhnutelně třeba*. Ó, starejte se o to, abyste sami žili ve stavu posvěcující milosti boží; mějte velikou péči o to, aby

miláckové vaši, kterým nastává odchod z tohoto světa na věčnost, včas zaopatřeni, s Bohem smířeni byli, aby v milosti boží z tohoto světa před soud boží odejítí mohli. Těžce nemocní z pravidla ani nevědí, v jakém nebezpečí se nacházejí. Tím více jest povinností těch, kdož okolo nich jsou, aby je na jejich křesťanskou povinnost upozornili, je povzbudili, posilnili a připravili k tomu důležitému úkonu, ježž zoveme zaopatřením nemocného.

Než, nejmilejší, tou hostinou, o které sv. evangelium vypravuje, dobře lze vyrozumívati též *mši sv.*, ku které všickni katolíci křesťané jsou upřímně pozváni, ba již v neděli a ve svátek se zúčastňovati jsou pod těžkým hříchem zavázáni. Jak mnoho tu bývá výmluv, vytáček, nevšímavosti a nevděku k veliké a drahé té hostině! Mnoho pozvaných — ale málo těch, kdož přicházejí.

A přece ovoce mše sv. je tak hojné a bohaté! Pánu Bohu dostává se v ní chvály, děkův a klanění, andělům radosti; svatým úcty; duším v očistci útěchy a pomoci; nám pak, údům církve bojující, milostí mnohonásobných. Vždyť nikdo jiný než sám Spasitel náš ve mši sv. se obětuje, a jako král všech zemí a moří, všech světův a hvězd, všech duší a duchů ze svých probodených rukou rozsévá ne zlato a stříbro, ale milosti cennější nežli všechny poklady celého světa.

Abychom tedy větší lásku a úctu k té posvátné oběti měli, chceme (v několika rozjímáních) uvažovati o mši sv. Tyto úvahy nás nadchnou a povzbudí k časté a zbožné návštěvě nejdražší oběti.

Dnes vám ukáži:

1. že již v Starém Zákoně mše sv. byla předobrazena a předpověděna;
2. že ji Spasitel při poslední večeři ustanovil.

Pojednání.

I.

Milé nebi a požehnané pro zemi byly oběti starozákonní. *Abel* stál u svého oltáře, na níž krví zbrocen v plamenech ležel beránek; ohnivé jazyky nesly se k nebesům. *Abel* i své srdce položil v duchu na oltář, a proto jeho obět byla Pánu Bohu milá a se zalíbením na ni shlédli.

Stál u oltáře *Noe*, a Bůh s radostí přijímal jeho obět. Sedmibarevným obloukem nad oblaky se rozpínajícím, nádhernou duhou zazářilo nebe, a s nebe uslyšel *Noe* slib Hospodinův, že nebude již potopy na zemi.

Salomoun obětuje, vrhl se na zemi před oltářem, a Bůh přijal jeho obět se zalíbením, a na důkaz toho seslal oheň s nebe, který strávil jeho obět.

Eliáš obětuje na hoře Karmel, vzýval Hospodina, aby dokázal, že on sám jest Bohem v Israeli, a aby seslal oheň — a

hle, oheň spadl s nebe a strávil nejen obětní zvíře, ale i kameny oltáře a vodu ve struze kolem něho.

Požehnané byly oběti starozákonní pro zemi: *Hříšník*, sklíčený vědomím viny, přišel do síně chrámové a přinesl obět z hříchů; ulehčilo se mu, když viděl, kterak kněz vzkládá ruce na zvíře obětní, jako by hřichy kajčnickovy na ně přenášel; ulehčilo se mu, když kněz jej krví obětního zvířete pokropil a obět zapálil na znamení, že plameny strávil hřichy jeho.

David obětoval — a mor ustal. *Eliáš* obětoval — a sucho přestalo sužovati rolníka i vinaře. *Vojevůdce* obětoval — a štěstí válečné vrátilo se k Israeli. *Anna* obětovala — a obdržela toužebně želaného synka, pozdějšího proroka Samuela. Jak mnohý pomoci hledající došel vyslyšení po vykonané oběti!

Než tu zaznívá k lidu vyvolenému hlas prorocký, hlas vážný a přísný; *Malachiáš* to vystupuje a jeho ústy mluví věčná moudrost: *„Nemám zalíbení ve vás a daru nepřijmu z ruky vaší; neboť od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy a na každém místě obětována bude jménu mému obět čistá.“* (Mal. 1, 10.)

Lid váš ode mne odpadl, kněží vaši zhanobili sv. dědictví mé; špatné a méněcenné části obětovaných zvířat jste mi přinášeli, dobré jste sobě ponechávali; proto *„nemám zalíbení ve vás“*. Nadejde čas, kdy město bude zbořeno, chrám zapálen, oltář poskrvněn a ztroskotán, kněžský úřad vyhlazen: *„Darů nepřijmu z ruky vaší.“*

Co si pak počne hříšník? Nedostane se mu odpuštění? Kam se uteče ten, kdo hledá pomoci? Jméno boží nebude již obětí oslavováno? Proč nechceš, velký Bože, přijmáti oběti z rukou kněží starozákonních? Slyšte, jakou odpověď dává prorok: *„Nebot od východu slunce až na západ veliké jest jméno mé mezi národy a na každém místě obětována bude jménu mému obět čistá.“* Vycházející slunce uzří obět, a to obět krásnější, než veškeré vaše oběti, a zapadající slunce má v té zemi, již jitro přináší, zase uzříti touž obět, kterou jméno boží oslaveno a zvelebeno bude: *„Nebot od východu slunce . . .“*

Jen u jednoho národa bylo jméno boží dosud slavno; byl to národ vyvolený.

Jen u jednoho národa trůnil Bůh v oblaku; jen jednomu národu sesílal chléb s nebe, jen k jednomu národu mluvil; ale nyní chce *všecky* národy učiniti vyvolenými, u všech chce přebývati, všem chléb s nebe dáti: *„Veliké jest jméno mé mezi národy.“*

Jen v jediném městě, pyšném Jerusalemu, v jediném chrámě, v chrámu Šalomounově bylo Hospodinu obětováno; nyní však má každé místo, kde lidé přebývají, státi se obětním místem božím. Z nesčetných hor, pahorků a údolí, z měst, vesnic i samot bude se k nebi vznášeti vůně nové oběti.

Než: bude se ta nová obět též Pánu Bohu líbiti? Což kdyby ji lid bezbožný poskrvnil a zhanobil? Obět sama přece *čistou*

zůstane. A což jestliže snad ji nehodné kněžstvo zneuctí? Obět sama přece na své skvoucí čistotě neztratí: „*Na každém místě obětována bude jménu mému obět čistá.*“

A proč nemůže býti tato obět zneuctěna?

David v duchu viděl příštího Vykupitele, přicházejícího po pravici Otce a zvolal: „*Hospodin přísáhl a nebude litovati: Ty jsi velekněz na věky podle řádu Melchisedechova.*“ V ruce toho velekněze je ta nová obět položena, on sám bude ji přináseti; jak by tedy mohla býti poskvrněna, zneuctěna?

Není však příliš mnoho od něho žádáno? Věčný Syn boží, jenž 40. dne po svém z mrtvých vstání na nebe vstoupí, má všudy, u všech národů celého světa, obětovati a našim knězem býti? Můžeme to za pravdu přijmouti? Ano, neboť „*Hospodin přísáhl.*“ Nezruší však své přísahy, budou-li lidé nevděční? Nikoliv, „*nebude litovati toho,*“ že přísáhl. A jakým knězem bude Syn boží? Ne jako Aron, jenž přinášel obět kozlův a býkův. ale bude knězem podle řádu Melchisedechova, jenž přinesl za obět chléb a víno.

O věstci Starého Zákona! Vy jste viděli ve tmách starozákonních vycházeti slunce, Ježíše Krista ve mši sv. Vy jste jej v duchu viděli, jak při poslední večeři po prvé, potom však po širém okrsku zemském se pozdvihuje z oltářů v nádherných dómech, kostelích a kaplích, aby jméno boží, jméno Otce svého oslavoval jako velekněz dle řádu Melchisedechova — na věky!

II.

Vizme však již, nejmilejší, kterak Spasitel obět novozákonní ustanovil.

Když na svět přišel, zdálo se, jakoby se strchoval a váhal tak velikou obět přinést. Čekal až do posledního dne svého života, až do večera Zeleného čtvrtku. S okázalostí slavil dle předpisů Mojžíšových *beránka velikonočního*. Jako jitřenka předchází východu slunce, podobně předdeslal Spasitel své oběti její předobraz, beránka velikonočního. Dnes jest beránek ověnčen, zítra Spasitel bude ověnčen korunou trnovou; dnes jest beránek nožem proboden, zítra budou ruce i nohy Spasitelovy hřeby probodeny a jeho bok kopím vojna otevřen. Beránek jest připevněn na dvě hůlky a nad plamenem pečen, zítra bude Spasitel pověšen na dvě dřeva kříže a plamenem utření bude pálen.

Spasitel však ve veliké lásce své nechce čekati až do zítřka. Již dnes chce svou obět přinést a zahaliti ji ve způsobu chleba a vína, krvavé oběti chce odníti hrůznou tvářnost a dáti jí milé vzezření, přidáti jí v krásné roucho, jež si vypůjčil od Melchisedecha.

Proto běže do svatých ctihodných rukou svých nejprve chléb, pak kalich s vínem, děkuje a pozdvihuje obě s žebnáním; vizte, *v tom okamžiku stává se knězem dle řádu Melchisedechova.*

Jaký jest ten chléb, jež v rukou drží? Svým mocným hlasem,

před nímž poušť se chvěje a skály pukají, před nímž širá moře ve své meze utíkají a hvězdy na nebi vzcházejí, tím mocným hlasem praví nad chlebem: *»Totot je tělo mé!«* a nad vínem v kalichu: *»Totot jest krev má.«* — Co způsobil Spasitel těmi slovy?

Tato slova jsou plna divotvorné síly. Ovšem sedí živý a neporušený v kruhu apoštolů za stolem, ale svým všemohoucím slovem obětoval své tělo, jež jakoby zabito a zničeno drží pod způsobou chleba ve svých rukou. Všemohoucím slovem svým dal téci své krvi, odloučil ji z těla svého a pod způsobou vína drží ji ve svých rukou. Nic jiného neučiní zítra, na Veliký pátek. Na oltáři kříže vydá své tělo k zničení, svoji krev vycedí z ran svých a zbarví ji skálu kalvárskou. Pro tuto strašnou, *krvavou* obět nalezl milou, *nekrvavou* clonu, totiž způsobu chleba a vína, jako již Melchisedech chléb a víno obětoval.

Tím však jest pouze první díl proroctví Davidova naplněn. Ježíš Kristus stává se veleknězem podle řádu Melchisedechova, ale pouze v tento večer Zeleného čtvrtku; David však proročoval: *»Ty jsi kněz na věky.«* Nyní jest knězem pouze ve večeradle, má však státi se jím všem národům a na všech místech.

Pohlíží na apoštoly, kteří ve svých nástupcích, biskupech a kněžích, do skonání světa žítí budou a na všechna místa, ke všem národům přijdou. Patří na ně a praví jim: *»To činite na mou památku!«* Obětujte i vy u všech národův a na všech místech mé tělo a mou krev pod těmito způsobami!

Budou moci apoštolové a jich nástupcové tento zázrak vykonati? Co člověk na rozkaz boží vykonati má, toho dokáže, byť i přirozený řád a lidské síly toho vykonati nedopouštěly. Hospodin rozkázal Mojžíšovi, aby udeřil holí do skály a tak vyrazil žíznivému lidu vodu — a Mojžíš mohl tak učiniti. Petrovi přikázal Pán Ježíš, aby přišel k němu po vlnách mořských, a Petr skutečně tak učinil. Apoštolům a jejich nástupcům přikázal Spasitel, aby činili to, co on sám učinil při poslední večeři, aby proměňovali chléb v jeho nejsv. tělo a víno v jeho nejsv. krev, a oni mohou tak učiniti, a přinášejí v každé mši svaté touž obět, kterou Kristus ve večeradle jerusalemském ustanovil.

Cestovatelé, kteří prošli výšiny dálné Východní Indie, s nadšením líčí zvláštní přírodní úkaz tamní. Když hustá mlha pokrývá zemi, obráží se dům neb zámek nějaký ve vzduchu tolikrát, že na všech stranách lze viděti domy neb zámky podobné. To ovšem jest jenom lbezný klam; když však Ježíš Kristus poručil: *»To činite na mou památku!«*, v mlhavé budoucnosti viděl večeradlo, v němž s apoštoly seděl, obrážeti se v tisícerych kostelích, kaplích a dómeh po širém světě; viděl sebe sama, kterak jest po věky od nesčíslných biskupů a kněží obětován; viděl svou nekrvavou obět tolikrát obrážeti se v každodenních mších sv. až do skonání světa, kolik jest hvězd ve mléčné dráze jasného nebe letního. Teď již může dokonati krvavou smrtí dílo vykupitelské, krvavá

obět jest již zahalena v nekrvavou obět Melchisedechovu. Též již klidně může k Otci odejti, v kněžích a biskupech zůstane i dále na zemi. Oni propůjčí své ruce a svá ústa, aby jeho tělo obětovali, jeho krev na oltáře téci nechali; pod způsobou chleba a vína bude po svém ukřížování slaviti vítězný průvod celým světem.

A tak tomu skutečně jest. Sotva že pozemské slunce zasvitne nad vzdálenými končinami Číny a Indie, již vzhází i slunce nebeské, mše sv.; misijní katoličtí opouštějí chudé stany své a ubírají se k prostíčkým oltářům, aby u nich obět nejčistší obětovali. A jakmile se ukáže jitřenka nad našimi křesťanskými zeměmi, hned jest s nesčetných věží a věžek a zvoniček pozdravována hlaholem zvonů zvoucích kněze i lid do chrámů, z jejich oltářů vzhází slunce nebeské, mše sv. A obrací-li se slunce za oceán do Ameriky, přinášeje tam jitro, i tam vystěhovalci našeho dílu světa a katoličtí domorodci společně klekají před oltáři, z nichž nebeské slunce k nebi se vznáší.

Nuže, nejmilejší, přicházejte sem často; spějte, synové lidští, k oltáři Páně z noci a spánku, z tíživých starostí a těžkých snů, z chudoby a bídy, z opuštěnosti a smutku přicházejte sem na toto požehnané místo: kníže nebes, věčný král sestupuje sem a zde rozdává své milosti. Sem spějte, srdce po jeho pokladech bažící, duše znavené a po občerstvení toužící, zde se vám ho dostane.

Snad jest duše vaše jako pole ledové, ve hříších. Sem spějte, aby paprsek slunce spravedlnosti ji zasáhl a led roztál.

Duše vaše jest jako květina; sem spějte, k tomu slunci vzneste svoje hlavy.

Duše vaše jest jako skřivan, jenž veselým trilkem k slunci se vznáší; sem spějte, a s radostným zpěvem pozdvihujte se k slunci spravedlnosti, jež s našeho oltáře vzhází.

S bolestí žádal si Starý Zákon této oběti; s toužebností přál si ji slaviti Spasitel; s horlivostí ji konali naši předkové. — My ji máme, přicházejme tedy s radostí, přicházejme s pýchou, přicházejme se zbožností, vždyť Kristus Pán sám mši sv. slouží a sám jest věčným našim knězem dle řádu Melchisedechova.*) Amen.

R. S.

Neděle XX. po sv. Duchu.

Komu netřeba smrti se báti?

1. Sv. evangelium dnešní vypravuje o mladém člověku, jenž se blížil smrti, avšak od Pána Ježíše zázračně jest při životu i zdraví zachován. Také všude již se stromu padající listy připomínají zimní spánek v přírodě, z něhož bude z moci boží probuzení k novému životu teprve z jara. Obě tyto věci ale pobádají nás,

*) Cf. »Ein Sträußlein Myrrhe mein Geliebter.« Predigten über die hl. Messe von Ludwig Nagel und Jakob Nist. Verlag des Emmanuel, 1911.

abychom si sami připomínali odchod svůj z tohoto života, a co po něm následuje; a sice: Soud Nejvyššího ze všech našich skutků, řečí, žádostí, zámyslů i myšlení; a pak konečná odplata, či věčně šťastná, či věčně nešťastná. Z kteréhožto rozjímání samo sebou vyplývati bude, kterak bychom měli život svůj zaříditi, abychom posléze šťastně obstáli!

2. Žalmista Páně pje v žalmu 13.: »Praví blázen v srdci svém: není Boha!« A takových bláznů jest za dob našich nesmírný počet. Popírají Boha, s jehožto podivuhodnými skutky oči jejich se setkávají, ať je obrací k nebesům vzhůru anebo ku tvorům na zemi; popírají nesmrtelnost duše, popírají svůj původ od Boha, chtějí raději býti potomky zvířat; popírají svobodu své vůle, ač přece patrně doznávají musejí, že mohou některou věc zvoliti a chtějí, a jinou zavrhnouti a nechťti, a sice bez jakéhokoli nucení od kohokoli! Přemnozí odpor činí všemu učení božámu, a sice jen proto, aby se mohli omlouvat, proč vůli boží neplní. Ale nalezi-li by se člověk, jenž vše možné na světě popírá, nenalézá se mezi všemi lidmi ani jediný člověk, jenž by do opravdu tvrdil: »Nezemru!«

Všichni vesměs věřme i vyznáváme: Jednou dojde i řada na mne — život můj se ukončí — i já zemru!

Sv. Augustín případně píše: Jakmile se člověk narodil, vyřknut jest nad ním i ortel smrti! Když dítě na svět přišlo, kromě vsevědoucího Boha nikdo neví, zdali vyroste, nebo zemře záhy; zdali bude nemocno nebo zdrávo; zdali bude zbožné nebo zlé; zdali bude bohaté nebo chudé; bude-li z něho učenec, dělník, úředník, manžel nebo cokoli jiného. Ale jedna věc je nade vši pochybnost jistá: Jednou zemře!

Smrt kácí bohatého jako chudého, vznešeného jako prostého, slavného jako neznámého. Anděla smrti nikdo od člověka neodežene. Lze dáti vodám jiný směr, uhasiti požár, zlomiti železo, přemoci nejsilnější vojska; ale nelze odpřáti a uniknouti smrti!

Císař římský Julius César byl ve všech bitvách, jež svedl, vítězem, a půl světa tehdy známého podmanil Římu. Ale jednoho odpůrce nemohl zdotati. Smrt stihla ho náhle. Když projednával ve slavném sezení záležitosti říše, přepaden jest náhle od spiklenců, kteří ho ubodali.

Císař Karel V. měl věrného sluhu. Když týž znamenal, že se mu anděl smrti blíží, poprosil, by ho císař navštívil. A když se tak stalo, úpěnlivě žádal: Pane, víš, jak věrně jsem ti po celý život sloužil i na Boha zapomínaje. Prosím tě nyní, přidej k životu mému aspoň nějaký den, abych se na smrt připravil, a aspoň v těch dnech budoucímu Soudci svému sloužil. A když císař smutně doznal, že při vši své veliké moci pozemské tak učiniti nemůže, služebník odvrátil se od něho obličejem ke zdi, a přebolestně záupěl: Po celý život sloužil jsem panovníkovi pozemskému věrně, a ten nyní doznává, že mi pomoci nemůže.

Jak obstojím před králem králů, jemuž sloužiti jsem opomíjel pro ohledy u lidí?

3. Do podobných poměrů vstoupí také jeden každý z nás při své jisté smrti. Máme potom i my zoufale volati: Svět mne opouští, jemuž jsem sloužil a na soud boží musím, jemuž jsem nesloužil?

Nikoli! Žalmista Páně (115, 5) vítězně píše: »Drahát jest před očima Hospodinovými smrt svatých jeho! Kdo Bohu libě žil, neleká se smrti. Či seznali jste kdy dělníka, jenž, konče dílo, netěšil by se na mzdu? Či seznali jste kdy dítě, dlouho od milovaného otce odloučené, aby se netěšilo na radostné shledání s ním? Na sta lidí připravoval jsem na smrt, přemnozí zmřali mi i v rukou mých; ale ani jediného spravedlivého jsem neseznal, jenž by byl zoufale umíral.

Nemocný spravedlivý, když pociťuje dechu anděla smrti, nereptá, ale s jasným okem pohlíží ku kříži. Domácí nemusejí se obávat na povážlivý stav a na pořádnost s Bohem i s lidmi ho upozorniti. On sám prosí, aby mu poslali pro kněze, jenž by ho na poslední cestu po křesťansku zaopatřil. Vždyť jindy za zdraví tak rád v hlubinách srdce svého se probíral, aby odtud všechno nepatřičné upřímnou svátostní zpovědí vyklidil. Za zdraví tak často a rád přistupoval ku stolu Páně; kterak neradoval by se nyní, když snad blízko jest již chvíle, kdy naplní mu Spasitel přívověď svou: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá, a já v něm; a já jej vzkřísím v den nejposlednější!« I klaní se Spasiteli, když mu jej kněz v nejsv. Svátosti skrytého ukazuje, říká pokorně: »Ejhle! Beránek boží, jenž snímá hříchy světa. Ó Pane! nejsem hoden, abys vešel pod střechem mou, do srdce mého; ale rci toliko slovem a uzdravena bude duše má!« Nemocný spravedlivý opakuje si po knězi slova apoštolská i církevní při udílení svátostního pomazání, a prosí s ním zároveň, aby mu dobrý Bůh prominouti ráčil, čímkoli provinil se skrze zrak, sluch, chut i řeč, i všechny smysly; a po obdržení i apoštolského požehnání s plnomocnými odpustky s radostí opakuje si slova umírajícího Spasitele: »V ruce tvé, Otče nebeský, poroučím ducha svého!« Ó jak krásná jestiť smrt člověka spravedlivého, když si odchází pro převzácnou odplatu svou na věčnosti!

A jak bude těm, kdo na světě jen pro svět pracovali, a o Boha a jeho svatou vůli nedbali, anebo snad i hrozně Boha uráželi?

Kterak by se služebník ničemný nelekal, předstoupiti před tvář dlouho uráženého Soudce svého? Co mu pomohou pak i hromady cenných papírů, byť by se byly jako věž nahromadily? Zanechá jich tuto. Co mu pomohou domy, kdyby jich byl nastavěl jako nějakou novou Prahu? Zanechá jich tuto. Co mu pomůže chvála a sláva třebaš celého světa? Rozplyne se brzo jako dým! Proti smrti, soudu i odsouzení vinníka nepomůže žádná rada, žádný lék, žádný poklad, žádná učenost a pozemská

moudrost, ani síla, ani krása, ani koruna. A jaká bude naše služba Boha na zemi, taková bude i odplata naše po smrti.

4. Ale proč nám Bůh neoznámil dobu úmrtí, abychom se lépe na věčnost připravili?

Činí tak věru v nevýslovné moudrosti své jen v náš prospěch! Nebo jestliže lidé nyní, nevědouce ani dne ani hodiny odchodu svého, přece namnoze nade vši míru lehkomyšlně žijí, ač se každé chvíle i věčného zahynutí obávají musí, co by pak mnohý teprve dělal, kdyby věděl, že teprve za 20 nebo 50 let zemře?! Zдали by si nemyslil, že za ta léta všeho i nejhoršího dopouštět se může, a že má na pokání času až v poslední chvíli?

5. Když věci takto se mají, snadno vystihneme smyslu slov apoštolských, jež přečetl jsem v počátku dnešní epištoly, v které apoštol národů píše: »Bratří! Viztež, kterak byste opatrně chodili, ne jako nemoudří, ale jako moudří, vykupující čas!« Rozumějte, která jest vůle boží! Bďte nad žádostmi svými, k hříchu vás svádějícími; věrně služte Pánu Bohu, povzbuzující se navzájem dobrým příkladem, modlitbami i nábožnými zpěvy, a z bázně boží plňte věrně povinnosti své k lidem, jeden každý ve svém stavu.

Kdo tak činí, smrti se neleká. Bůh na světě věrné své často i skrze zázraky vyznamenává. A kdežto po hrdopyšcích, mocných panovncích i nejslavnějších císařích římských marně bychom i jen prach hledali, naši svatí jsou uctíváni na oltářích po celém světě, a budou oslavováni i v nebi po celou věčnost. V pravdě: »Draháť jest smrt . . .« a té nám všem dopřej jednou dobrý Bůh. Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Slavnost Posvěcení chrámů.

Zacheus. (Homilie.)

»Dnes stalo se spasení domu tomuto.«
(Luk. 19, 9.)

Evangelium dnešní slavnosti Posvěcení chrámů nelčí nějaké velikolepé události z pozemského života Páně, jejímž dějištěm by byl nádherný chrám jerusalemský, světový to div umění stavitelského: nýbrž vypravuje příběh, který se udál na ulicích města Jericha a v domě veřejného hříšníka, vrchního celníka Zachea.

Větší cenu než nejskvostnější chrám kamenný má před Bohem nesmrtelná duše lidská, která také dle vůle boží má býti živým chrámem Ducha sv. A právě duši, jež hluboko klesla v hříchu, Spasitel získal v Zacheovi a tu duši hříšnou proměnil v živý chrám boží. A toho obráceného hříšníka Zachea předvádí nám církev dnes, abychom my, kteří tolikrát navštěvujeme dům boží kamenný, ze všech sil o to se snažili, abychom byli živými chrámy božími. Abychom pak se jimi stali a zůstali, jest nám dle příkladu Zacheova:

- I. Ježíše horlivě hledati ;
- II. při něm věrně trvati ;
- III. jej často do svého domu t. j. do srdce přijmati.

P o j e d n á n í.

I.

Spasitel putoval naposledy v pozemském životě na slavnost velikonoční do Jerusalema. Sbor dvanácti a karavana poutníků provázeli ho. Jak se rozneslo po městě: „Ježíš Nazaretský tudy jde,“ přidaly se k poutníkům zástupy zvědavých měšťanův a brzy byly ulice jerišké naplněny velkým množstvím lidu.

V Jerichu, jako v městě okresním, měl také sídlo vrchní celní úřad. Celníci byli lidé, kteří od římské vlády měli v nájmu vybrání zeměpanských daní, mýt a cel. Aby zbohatli, dopouštěvali se v úřadě všelijakých nespravedlností a vydírání a byli proto u celého národa židovského v nenávisti a opovržení a nazýváni veřejnými hříšníky. Vrchním celníkem byl tehda Zacheus, žid.

Také on už mnoho slyšel o Ježíšovi, ale svým úřadem zabaven, neměl dosud příležitosti, poznati jej osobně. Dnes, kdy všecko město bylo na nohou, pocítil také on neodolatelnou touhu, přece jednou uviděti velikého proroka z Nazaretu; opustil tedy celnici a vmísil se mezi zástupy, aby uviděl Ježíše. Ale byl malé postavy a pro zástupy nemohl se Ježíše dopátrati. A vymyslel si zvláštní prostředek. Běžel napřed, u hlavní silnice stál tam planý řík, vylezl tedy na něj; tudy bude Ježíšovi jíti, se stromu jej přece dole v zástupu uvidí. Bylo to přece jenom trochu na pováženou: člověk postarší, k tomu velmi bohatý, jako klučina leze na strom, sedí tam na větvi a čeká, až přijdou zástupy s Ježíšem. Leckterý hrubý žert, mnohou posměšnou poznámku bylo mu zajisté slyšeti zdola; ale snášel vše trpělivě samou touhou, jednou uviděti a naléztí Ježíše.

*

Podobně i my máme hledati Krista, nedbajíce výsměchu světa, zvláště když se od nás nevyžaduje takového podivínství, jaké vyvedl Zacheus. A Krista nalezneme v křesťanské víře; a ta víra se hlásá slovem božím v domě božím, a proto je povinností křesťanů, slovo boží slyšeti.

Ale stojí to zavdy nepřijemnosti a oběti. Jsouť dnes křesťané, kteří otevřeně říkají: „My jsme osvícení a pokrokoví, nepotřebujeme kázání knězova; on kázati musí, je to jeho obchod, jeho chléb; však je beztoho mamič a ohlupovatel lidu.“ Před 1900 lety řekl Kristus, věčná Pravda: „Já jsem světlo světa. Já jsem cesta a pravda i život.“ (Jan 14, 16.) Nic na světě není tak jisto a pravdivo jako slovo Kristovo, a to světlo šíří a tuto pravdu hlásají kněží jeho církve: a synové světa nazývají tuto pravdu podvodem a toto světlo tmou. Nechtějí slyšeti pravdy Kristovy, neznají ji tedy, a přece se odváží ji odsuzovati, rouhají se, čemu sami nerozumějí. Je to charakterní, je to vůbec rozumné? A nikdo nemluví o náboženství, církvi a kněžích tolikrát a tolik jako ti,

kdo se kněžím vyhýbají, o kostel nezavadí a o náboženství katolickém ponětř nemají. Ano, náboženská nevědomost jest jednou z hlavních příčin nevěry a nenávisť proti kněžím: kdyby lidé ti slyšeli slovo boží, poznali a musili by uznati, že náboženství katolické jest něco docela jiného, než jak píší noviny, z nichž nevěrové čerpají moudrost. Kdo horlivě slyší slovo boží, jest u nich »kněžský pacholek a modlář«. Kdyby se i vám podobného »čestného názvu« dostalo, nedejte se tím mýliti: není hanbou, hledati Ježíše, je to jediná pravá cesta ku spáse a řeč nepřátel jest jedovatý sykot pekelného hada. Jsou-li takoví rouhačové křesťany, řekněte jim zcela klidně: není člověkem čestným zrádce svého náboženství; není li křesťan, ať teprv mlčí, není mu ničeho do našeho náboženství, my lidem jiné víry, jiného přesvědčení také dáváme pokoj.

V domě božím se hlásá slovo boží, ale má zníti i dále, jeho hlas má se ozývati i v každém křesťanském domě. Tam ovšem není živého kazatele, tam je má hlásati dobrá, náboženská kniha. Nejdůležitější knihou pro každého katolíka po celý život jest katechismus, tam zkrátka je obsažena nauka spásy. Není jen pro děti, aby jej roztrhaly a ve 14. roce odhodily, nýbrž má býti stále v každém domě a má se čísti, aby se obnovily v paměti a srdci pravdy a povinnosti náboženské. Vždyť se stává, vykládá-li kněz nějakou pravdu víry nebo mravů, že bývají posluchači nad tím udiveni a pobouřeni a nerozvážně říkají: »To je tuze přísné, to nemůže být pravda; kdyby tomu tak bylo, to bychom přišli všichni do pekla!« A přece nehlásá kněz slova svého, nýbrž nauku boží: podívej se jen do katechismu, tam to najdeš. A nerozčiluj se bez potřeby, proti slovu božím není odvolání, před ním pokorně skloniti se musí kněz i lid.

Ale vedle katechismu jsou: kniha evangelíí a dějiny biblické, kde se vypravují veliké děje světové spásy; a i ty mají býti nejen kde jsou děti, nýbrž v každém domě, aby tam udržovaly víru: kde jich není, tam snadno víra vadne.

Dnes se proti náboženství tolik útočí, tolik námitek se mu vrhá ve tvář: a mnohý prostý člověk nedovede na ně odpověděti; není, jak se říká, v náboženství pořádně okut, a přece by měl dovésti obhájití víry své. Nemá proto pohrdati slovem božím, nýbrž je slyšen, aby byl u víře dobře poučen a pevný, má čísti náboženské knihy, a je-li mu možno, také obětovati nějaký krejcar na dobrý katolický časopis, aby stál vždy na výši doby a dovedl čeliti nepřátelům a rouhačům. A nemá na druhé straně čísti a platiti věci, kde jeho církev, víra a kněží smýkáni jsou blátem, kde se poslední zbytek víry ze srdce drásá a rve!

II.

Než vraťme se k Zacheovi.

»A když přišel Ježíš k tomu místu, kde Zacheus na stromě seděl, pohleděv vzhůru, uzřel jej a řekl k němu: Zachee, sestup spěšně dolů; nebo dnes v domě tvém musím zůstat. I sestoupil

spěšně a přijal ho, raduje se. A vidouce to všichni, reptali řkouce: k člověku hříšnému se obrátil.*

Zacheus, všecek šťasten, už se od Ježíše nehne, provází jej věrně, až ho přijme hostem v domě svém. A zástupy reptají, že Ježíš zavítal k celníkovi; ale Ježíš toho nedbá, jeho milosrdenství nepohrdá žádným hříšníkem, neodpuzuje ho, činí-li jen pokání.

Tak ani dnes Ježíš nikým nepohrdá, ani sebe větším hříšníkem ne, je-li jen hotov činiti pokání.

Ale není na tom dosti, aby kdo následoval Ježíše a věřil v něj, třeba víru také skutky osvědčovati, nebo víra beze skutků je mrtva a nic nepomáhá; třeba věrně zachovávatí všecka přikázání boží i jeho církve, všecka bez výjimky, vždy a všude: třeba věrně světiti neděli, zachovávatí pátek, slaviti velikonoč, a vždy a všude jednati dle vznešené nauky Kristovy: Miluj Boha nade všecko a bližního jako sebe samého. Kdo se dopustí jen jediného těžkého hříchu, kdo v důležité věci jen jedno přikázání zlovolně přestoupí, odloučen jest od Krista, odtržen od něho, není pravým křesťanem, nýbrž nepřitelem Kristovým; tak praví sám Duch sv., Duch Kristův skrze apoštola sv. Jakuba: »Kdo by pak koli celý zákon zachoval, ale přestoupil by v jediném přikázání, učiněn jest všemi vinen.« (Jak. 2, 10.) Zůstaňme Kristu věrni vždycky!

III.

Když vstoupil Ježíš do domu Zacheova, vrchní celník pokorně stanul před Pánem a pravil k němu: »Aj, polovici statku svého, Pane, dám chudým: a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtverásob. Dí jemu Ježíš: Dnes stalo se spasení domu tomuto, protože i on jest syn Abrahamův. Nebo přišel Syn člověka, aby hledal a spasil, co bylo zahynulo.«

Kde Ježíš dlí, kde jest upřímně milován, tam mizí hříchy, tam nastupuje život spravedlivý. Chceme-li i my žítí spravedlivě a v pravdě křesťansky, třeba nám často přijímati Ježíše do domu, t. j. do srdce svého u stolu Páně. Pravím »často« a Ježíš a jeho církev praví to také. Ježíš učil nás modliti se o vezdejší chléb a tím chlebem mínil především chléb života, t. j. tělo své. A jeho církev doporučí věřícím svým časté, ba denní přijímání. A Kristus a církev mají pravdu. Slyší-li kněz o velikonočních ty tisíce hříchů, vtírá se mu smutná myšlenka: »Jak slabí jsou ti lidé!« Ale jsou slabí vinou svou; byli by jistě silnější proti hříchu, kdyby duše své častěji živili chlebem života; jedno nasycení ročně patrně a rozhodně nestačí: to dokazují jejich četné hříchy, to dokazuje jejich život. Když Spasitel, Bůh náš, tak se k nám snižuje a sám si přeje přicházeti k nám: nepohrdejme jím, přicházejme mu ochotně vstříc, aby nás sllil, aby v nás byla milost jeho, aby s námi byla spása jeho! Amen.

J. Ocetek.

Neděle XXII. po sv. Duchu.

Dle návodu dnešního svatého čtení máme pilně ostříhati obraz boží v sobě, duši svou, abychom ji jednou čistou mohli odevzdati do rukou božích, z nichž vyšla. Sv. Augustin vykládá slova žalmu: Znamenáno jest nad námi světlo obličej tvého, Pane, takto: »Jako peníz obrazem krále, tak duše obrazem božím jest poznamenána. Pročež, jako povinni jsme dáti, co císařovo císaři, tak co božského jest, Bohu. A jako král od nás vyžaduje obrazu ne cizího, ale svého, zrovna tak požádá Bůh od nás jednou duši naši, k obrazu svému stvořenou.« (En. in ps. 4.)

Jak obстоjíme, přátelé, jestliže před trůn spravedlnosti božské dostavíme se jednou, majíce obraz ten hříchem zohavený a pokálený? Jaka hrůza by nás pojala, kdyby někdo dfevěný obraz Syna božského blátem pokálel! A my činíme něco mnohem horšího, když hříchem znešvařujeme duši — živý obraz boží.

Duše, kterou máme v těle, jest sice naše, ale více jest ještě boží. Vždyt Bůh ji stvořil, Bůh ji nesčíslnými dary a milostmi vyzdobil. Pravdu tuto sám Bůh stvrzuje ústy proroka Ezechiele: »Hle, všechny duše mé jsou.« (Ezech 18, 4.) Z toho vyplývá, že duše své máme opatrovati jako drahý poklad Bohem nám svěšený, z něhož jednou bude nám Bohu účty skládati. »Z ruky člověka bude vyhledávati duše člověka,« volá Bůh. (I. Mojž. 9, 5.) A jinde: »Sám pak vyhledávati budu duší vašich.« (Bar. 6, 6) Z rukou našich bude tedy vyhledávati Bůh jednou duši naši jako svěšenou hřivnu. Jak obstojí potom člověk, který promrhal svěšený poklad, drahou perlu? Duše naše jest drahý klenot Srdce božského. Jak obstojíme vinou svou jej ztrativše?

Odevzdá-li matka někomu dítě své na opatrování čerstvé a zdravé, zpět je však obdrží s ránou smrtelnou, co řekne opatrovníku děcka? Nám svěřil Bůh při křtu duši čistou, zdravou. Co řekne nám, vrátíme-li mu ji obtíženou hříchem těžkým — ranou smrtelnou? Jak obstál by vojevůdce před králem, kdyby svěšenou mu pevnost lehkomyšlně vydal v ruce nepřítelů? Duše naše jest pevnost boží, trůn velebnosti božské. Tomu sám Bůh nasvědčuje ústy žalmisty svého: Toto odpočívadlo mé na věky věků, tuž přebývati budu, nebo jsem vyvolil je. (Žalm 131, 14.) Kterak obstojíme, vydáme-li tento přibytěk boží hříchem do moci ducha zlého, nepřítelů božího i nepřítelů svého?

»Duše spravedlivých v rukou božích jsou,« dí Duch sv. (Moudr. 3, 1.) Výrok ten můžeme jinak vyjádřiti takto: Spravedliví jakou duši z rukou božských přijali, takovou zas do rukou božských odevzdávají. Jak s námi bude, jestliže ji nečistotou, nespravedlností, mstou, obžerstvím a jinými nepravostmi duchu zlému zaprodáme? Nezvola k nám potom Bůh: »Já jsem ti odevzdal duši živou, ty mi odvádíš těžkým hříchem usmrčenou; já jsem ji ozdobil božskou krásou milosti své, ty mi ji vracíš zohyděnou mrzkými hřichy; duše tvá učiněna jest na křtu svatém přibytkem Ducha sv., ty jsi z ní učinil peleš lotrovskou!«

Vážme si, drazí přátelé, toho drahého obrazu božího, duše své. Kdyby tisíce světů sebe krásnějších byl Bůh stvořil, nebyl by Kristus za všechny dohromady ani krůpěje krve své prolil. Za duši naši však vycedil všechnu krev svou až do poslední kapky.

Proto dle slov sv. Bernarda duše naše jest dražší než celý tento svět. Když plakal Kristus nad zkázou Jerusalema, neplakal nad zkázou domů, ale nad zkázou duší. A pláče i nad námi, když duše své hříchem hubíme. Pláče a bolestně si stěžuje: Uráželi mě, poskvrňovali mě pro hrstku ječmene a pro kus chleba, aby zabíjeli duše své. (Ezech. 13, 19.) Kolik nestřídmych lidí, kteří pro hrstku ječmene, kolik lichvářů a lakomců, kteří pro nespravedlivý zisk, kolik nečistých, kteří pro skývu ohavné a okamžik trvajících rozkoše zabíjejí a věčně hubí duše své! Nad těmi trpce nařká Kristus.

Ó drahý Vykupiteli můj! Jak veliká jest dobrota tvá, že se duše mé tolik ujímáš a hotov jsi všechno za ni obětovati. A na druhé straně, jaká má nevděčnost a lehkomyšlnost. Tys všechno obětoval, abys duše mé získal, já jsem pro ni buď nic, nebo málo konal, ba mnohdy ještě dílo tvé mařil. Tys mi dal duši krásnou, já jsem ji hříchem zohavil. Tys mi dal duši živou, já jsem ji hříchem usmrtil. Než, Pane můj, nemá se to vícekrátě státi. Ó milovaný Spasiteli! vroucně tobě děkuji, že jsi mě daes naučil, jak si mám duše své vážiti.

Prosím tebe, o Kriste Pane, celým srdcem svým: Pro tu svatou krev svou, kterou si za duši mou vylil, pro tu velikou lásku, kterou duši mou jsi miloval, nedopouštěj, aby na mně předrahá cena krve tvé byla zmařena, ale dej milostivě, abych duši svou tak čistou mohl jedenkrátě odevzdati do božských rukou tvých, jak čistou jsem ji z nich přijal. Amen.

Jos. Staněk.

Slavnost Všech svatých.

O svatosti; v čem záleží, kdo povolán k ní, které jsou prostředky.

»Vida Pán Ježíš zástupy, vstoupil na horu, a když se posadil, přistoupili k němu učedníci jeho. I otevřev ústa svá, učil je.« (Ev. sv. Mat. 5, 1.)

Čemu učil Pán Ježíš zástup? Onomu jedinému v životě nejdůležitějšímu — blahoslavenství. Kdo podíl na blahoslavenství míti bude?

Jen ti, které blahoslaví Bůh, blahoslaveni budou. Nám často sloužívá za omluvu naší lhostejnosti, že říkáme: »Ten neb onen byl svatý, mohl to neb ono dělat, ale já svatý nejsem.« To jest dílem i rouhavá řeč, nebo býti svatě živu jest povinností naší, Bůh tak nám poroučí: »Svatí buďte, a kdo svatě nežije a svatě neumře, nebude připočten k zástupům blahoslavených.«

Rádce duchovní.

47

Dnes máme památku všech těch, které blahoslavlil Pán Ježíš. Dnes rozjímejme, v čem vlastně ta svatost záleží. Je to proto důležité, že si mnohý křesťan něco mylného pod svatostí představuje a pak i snahu zanechá svatě býti živu.

Tedy rozjímejme:

1. V čem svatost záleží.
2. Kdo k ní povolán.
3. Které jsou prostředky k dosažení její.

P o j e d n á n í.

1. V čem svatost záleží.

Povázíte-li, koho Kristus Pán blahoslavlil, sbledáte, že blahoslavlil toliko ty, kteří vůli svou uspořádali dle příkazu Páně. A zde nám nepředpisuje, co musí svatý dělati; nepraví, kdo svatým jest aneb býti chce, musí dělati zázraky, aneb musí míti dar proctví, aneb musí opustiti svět a odebrati se na poušť, aneb musí důtkami sebe mrtviti, v noci se modliti, aneb dlouhé a přísné posty konati, to vše k svatosti nevyhnutelně nenáleží. Jen komu jak milost boží jest dána. Tyto věci přísné k svatému životu nikterak nutně připojeny nejsou. Toť jest spíše jakýsi zvláštní dar. Podívejme se na sv. Josefa, pěstouna Páně. Nic se o něm nepraví, že by byl konal zázraky, prorokoval, ale že byl muž spravedlivý, dal každému, což jeho bylo, a to dostačilo, aby byl nejen mezi svatě připočten, ale aby jako světec vyznaménán byl nad jiné pěstounstvím Páně. Podívejte se na Marii Pannu, jaké činila zázraky za živobytí svého? Žádné. Jaké proctví? Žádné, ale jediná čistota srdce spojovala všecku ctnost, a vyvolena jest býti matkou Páně. Také o sv. Janu Křtiteli nic se nepraví, že by zázraky dělal, a přece pronesl o něm Pán Kristus, že byl největší mezi syny lidskými.

Poučné jest, co pravil Kristus Pán o soudu božím. V den onen mnozí ze zavržených řeknou: »Což jsme ve jménu tvém nevymítali zlé duchy a neprorokovali?« A on řekne jim: »Neznám vás« — neplnili jste zákon můj. To není dosti prorokovati, zázraky činiti, neboť to může všechno od zlého býti, ale tiše a klidně plniti boží přikázání. Sv. Filip z Neri k poučení svých posluchačů jednou pravil: »Měl jsem jednu duši svatou, která mnoho milostmi obdařena byla, a také mnohý div se její přímlovou stal, a pak tyto podivné zjevy všechny minuly, a ona jen jako bedlivá křesťanka žila, a pravím vám, že jsem méně pochyboval o její svatosti, když nestávaly se její přímlovou žádné divy, než když se dály.« To musíme dobře si pamatovati, že svatě žíti neznamená veliké věci činiti, ale věrně i malé přikázání zachovávat.

Ta blahoslavenství, která Kristus Pán v evangeliu pronesl, obsahují věci, jež možné jsou. Kdybychom jedno blahoslavenství za druhým probrali, spíše uvidíme, že lze je člověku zachovati, než proti nim jednati. Na př. hned první blahoslavenství: Neří liž člověku snazší býti chudý duchem, t. j. nevynášeti se, dělati ze sebe to, co jsme, a nic více, aneb přemýšleti, kterak bych se

něčím více před lidmi zdál, buď oděvem, buď řečí neb stavem? Aneb dá-li více práce milosrdným býti a odpustiti, než na mstu přemýšleti a ji provésti? Zkrátka jednati ve všem dle přikázání a největší věrnost v přikázáních, toť vrchol svatosti. To ostatní všecko, co Bůh někomu zvlášť udílí, jest jen výjimkou, zvláštní milostí, kterou Bůh chce nás k poslouchání jeho svaté vůle přivésti. Přikázání Páně činí spravedlivé a svaté, rady Páně dokonalé činí.

Velmi poučný příběh o dvou poustevnících jsem četl. V poušti egyptské mnozí poustevníci žili, aby ušli mnohému pokušení, kteréž ve světě se naskytá. Upřímně chtěli plniti vůli boží a modlili se spolu, aby jim Bůh dal poznaní, kterou cestou nejlépe ke svatosti dospějí. Bůh vyslyšel jejich prosby a oznámil jim, že ve městě Alexandrii žije mu nejmilejší muž, a jméno jeho jest Eucharistus a ženy jeho Marie, ti že slouží Bohu lépe než všichni poustevníci, a že je naučí, co Bohu milého jest. Šťastní byli poustevníci. Vydali se na cestu, aby se naučili, kterak Bohu nejlépe zalíbíti se mohou. Přišli do Alexandrie. Ptali se po Eucharistovi a jeho manželce Marii, ale nikdo o nich nechtěl povědět. Žádný je neznal. ani o nich kdy co slyšel. Domnívali se poustevníci, že snad to bylo klamné zjevení — a ne od Boha pocházející. I vraceli se zpět z města do pouště. Viděli přede dveřmi malého domku státi ženu. I šli k ní a ptali se jí, zda zná muže jménem Eucharista. »To jest můj muž,« odpověděla žena. »Ty tedy se jmenuješ Marie,« doložili poustevníci. Udiveně se žena na ně dívala, odkud její jméno vědí. Maličko posečkali, a Eucharistus, muž boží, přišel, hnal něco málo oveček domů s pastvy. Poustevníci ho objali a prosili jej, aby jim řekl, jak žije, co dělá a kterak Pánu Bohu slouží. Domnívali se, že podivné tajnosti uslyší, o kterých ještě neslyšeli. Ale Eucharistus pln prostnosti svaté praví: »Já jsem pastýř chudý.« »Na to se tebe neptáme,« dí poustevníci, »pověz nám, jak ty, jak žena tvá žijete a Bohu sloužíte?« Pastýř sv. ale dí jim: »Vy byste měli mně říci, co mám dělat, abych Bohu sloužil, jáť jsem jen prostý, nevědomý muž! Protože se ptáte, tedy vám život svůj povím.« Zde nejlépe můžeme viděti, v čem ona svatost jest. On ani si toho vědom nebyl, že před Bohem nejmilejším člověkem v té době jest, světějším, než ostatní poustevníci a lidé.

Svatost nezáleží ve zvláštních pobožnostech a skutcích, ale ve věrné oddanosti k Bohu. Eucharistus pastýř vyprávěl tedy poustevníkům: »Já jsem měl tu milost, že jsem měl zbožnou, bohabojnou matku, která mne učila všecko dělati i trpěti z lásky k Bohu. Já jsem i všechny tresty, které mi uložili, z lásky k Bohu trpěl a vše na Boha vztahoval. Ráno jsem vstal, pomodlil se, pak s radostí po práci jsem šel, kterou jsem pro Boha konal; z lásky k Bohu odpočinu od práce a požívám darů, které mi dobrotivý Bůh podává. Snáším zimu i horko, hlad i žízeň a jiné obtíže pro Boha. Děti nemám žádných, neboť žiji s ženou svou jako bratr a sestra a vždy ve svornosti. Toť také život mé ženy.«

Tak pravil pastýř zbožný. V celém způsobu života není nic nápadného, leč to, že jako bratr se sestrou spolu žili, a není ani stopy o zvláštních milostech viditelných. Plní radosti ptali se poustevníci Eucharista: »Máš jmění nějaké?« »Mám málo,« odpověděl pastýř, »ale jsem spokojen. Několik ovcí, které mi otec zanechal, stačí k živobytí mému, a mám více než potřebuji, mám ještě, čím bych chudého obdaroval, mám, čím bych službě boží něco věnoval a čím bych sebe i ženu uživil. Žiji chudě, ale ne reptám z lásky k Bohu.« — Ještě jednu otázku měli poustevníci pro sv. pastýře: »Máš nepřátele?« tázali se ho. »Ach, kdo by neměl nepřátele?« odpověděl pastýř. »Hledím jim činiti dobře, co mohu, a snažím se nikdy nečiniti jim nic zlého, spíše jim hledím udělati nějakou radost, jako nikomu nic na příkoř nečiním.« Zaradovali se poustevníci, že tak lehký prostředek našli, kterak by Pánu Bohu sloužili.

A vskutku, v tom leží celá dokonalost. Všecka ta blahoslavenství nejsou-li v životě toho pastýře zřejma? Chudý byl — ale i duchem chudý byl — málo o sobě smýšlel. Tichý a pokojný byl a nehledal sváru. Milosrdný byl dle maličkého svého majetku, čistého srdce byl, a to nad povinnost svou — protivěnství trpěl, ale neodplácel — a v tom byla jeho svatost veliká, že všechny své malé práce před světem konal pro Boha. A nepatrný neznámý pastýř byl největším světcem. Tak musíme i sami o sobě souditi. Čím tišší život v Bohu a v jeho příkazích vedeme, tím Bohu bližšími jsme. Kdo je tedy svatým mužem? Kdo plní povinnost svou rád, kdo neposkrvňuje se nepravděností, kdo nehledá msty, kdo oddán vůli boží, po Bohu touží, zlému se vyhýbá jak mu možno, ve zlé nesvolí, i když lákán jest. Tedy odpustiti bližnímu, když ublížil, jest Bohu milejší, než růženec s nenávisť. Rád pro Boha konati povinnou práci svou a varovati se zlého, to jest svatost.

Tot kratince obsah spravedlnosti, svatosti a dokonalosti křesťanské. A nyní k druhé otázce v druhém díle:

2. Kdo jest k ni povolán?

Ta odpověď jest překvapující, ale velmi lehká. Všichni povolání jsme býti spravedlivými, svatými, ano i dokonalými. Každý, kdož chce býti spasen, musí býti dokonalý, aby mohl viděti tvář boží. Nemocné oko nesnese slunce. Duše nedokonalá nesnese tváře boží, dokud se nezdokonalí očistou. Ale důraz položiti třeba na to, že všichni nejsme povoláni k téže dokonalosti, aneb k témuž stupni dokonalosti. Vy znáte ta slova Páně před jeho nanebevstoupením: »V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí, a já jdu a připravím vám, abyste i vy byli, kde já jsem.« Všichni povolání jsme ke spravedlnosti a svatosti, ale ne všichni v témž směru. Jednu povolal za svou matku při svém vtělení a dal jí plnou měrou milost svou, jiného povolal za svého pěstouna a třetího vyvolil za svého předchůdce, dvanáct jich vyvolil za své apoštoly a jednoho, aby ležel na jeho prsou, a jeden z těch vyvo-

lených stal se ďáblem. Všichni povoláni jsme ke svatosti, ale nemáme stejnou milost, stejné povolání, ani stejnou odměnu. Všichni mají své povolání, ani jeden není ponechán od Boha k zahálce, ale všechny volá na svou vinici, a všichni vezmeme svou mzdu, když přijde večer práce. V jedné věci budeme si všichni rovni, dostaneme tutéž odměnu: život věčný. Ale nebudeme míti všichni stejnou milost a slávu v nebi, nebudeme však jeden druhému záviděti, poněvadž viděti budeme, že jsme obdrželi svou spravedlivou odměnu. To blahoslavenství má též své stupně.

Třeba nám věděti, že nás všechny Bůh volá k dokonalosti, ale ne všechny pro totéž povolání a ne všechny pro jeden stupeň. Jako květiny na poli všechny mají život, ale ne všechny stejný tvar, barvu a účinek, tak také duše naše. Věděti nám třeba následující tři věci: 1. Všem Bůh dává milost povolání k svatosti v míře hojně; 2. my neužíváme a nepracujeme s velikou částkou milostí nám dávaných; 3. všichni bychom byli dopracovali se většího stupně dokonalosti, kdybychom více užili a spolupracovali s milostí boží. Povolání naše jest: milovati Boha a bližního. Kdo může říci, že miluje dosti Boha a bližního? Duch sv. nás všechny svou milostí osvěcuje, posiluje a proniká, ale všichni s ním nepůsobíme, neb málo působíme, aneb odporujeme. My se nepřičiňujeme býti »syny božími«: v práci, — ve stavu, — v křtí.

Bůh volá některého, aby byl apoštolem, jiného, aby byl knězem, jiného k řeholnímu životu, ale všechny volá: »Zapři sebe, vezmi křtí, následuj mne!«

Sv. apoštol píše k Ef. 4, 1. (čte se v neděli XVII.): »Protož prosím vás já, vězeň v Pánu, abyste hodně chodili v povolání, k němuž povoláni jste, se vši pokorou, tichostí, s trpělivostí, snášeje se vespolek v lásce, usilující zachovati jednotu ducha ve svazku pokoje.« Zdaliž neslyšíte v těch slovech ozvěnu osmera blahoslavenství? Ať jsi v kterémkoliv stavu, konej svou povinnost: Miluj Boha, miluj bližního, nevypínej se, buď tichý mysl svou, oplakávej vinu a hřích svůj, měj touhu býti spravedlivým, buď milosrdným, jak ti dovolují okolnosti tvé, ale vždy buď milosrdný v smýšlení a ve slově, zachovej si čisté srdce a pokoj s ostatními a trp také něco pro dobrou věc. Kdo by to činiti nemohl? K tomu všichni povoláni jsme. Přicházíme k třetí části.

3. Které jsou prostředky k dosažení dokonalosti?

Snad nemyslíte, že třeba jest při nejmenším jíti do kláštera, když ne docela na poušť? Drazí, slyšte Pána našeho, které prostředky k svatosti nám poroučí; ta slova jeho jsou patrná, jdou z úst jeho, a proto netřeba, než je opakovati:

První prostředek jest: »Chceš-li do života vejíti: zachovej přikázání.« (Mat. 19, 17.) Bez toho nikdo svatým nebude. Spravedlivému není zákon dán, on ho už má srdci svým a zachovává jej tak, že povídá o něm sv. Augustin: »Miluj Boha a číň, co

chceš, t. j. ty neučiníš žádný hřích, protože ti láska k Bohu zabráni hřích, zejména těžký hřích.

Druhý prostředek udává nám Pán ve slovech: »Kdo by neposlechl církve, budiž tobě jako pohan a veřejný hříšník,« tedy církve poslechnout a její přikázání dbát jest známkou dítěte církve.

Poslušnost k rodičům pro malé jest u dospělých poslušností k duchovnímu otci a k církvi.

Třetím prostředkem k dokonalosti jest dle slov Páně: »Čiňte pokání, neboť se přiblížilo království boží« (Mak. 4, 17.) Celý život Páně byl toto kázání.

Čtvrtý prostředek ukazují slova Páně: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný.« (Jan VI, 55.)

Chcete-li ještě pátý prostředek, pak jej slyšte z úst Páně samých: »Modlete se, abyste nepřišli do pokušení.« (Mak. 14, 38.)

Teď snad řeknete: »Ale vždyť to všechno znám, to jsou obyčejné věci.« Ano, zcela obyčejné, ale zanedbávané. a proto tolik duší spí a ztrácí zásluhu života i život věčný. Proto třeba připomínati všem, že lehčí jest blahoslavenství, než se nám zdá, a bližší že jsou nám prostředky, než myslíme. Jediná vzpomínka na přítomnost boží, v níž jsme, se hýbáme a žijeme, stačí býti závorou hříchů. Bůh volá nás všechny k dokonalosti, ale všichni nenásledujeme. Bůh chce blaženými učiniti nás, a on chce býti oslaven naším životem. Jedna duše dokonalá oslavil Boha více, než zástup vlašných. Vzpomeňte si na kteréhokoliv svatého, jehož život poněkud znáte, jak oslavil Boha životem a čest boží rozšířil. Proto Bůh dává milost svou v míře hojně, ano nejhojněji.

Druhá však pravda jest, že první milost jest nám dána, druhé si musíme svým přičiněním získati. Můžeme vše činiti skrze toho, kdož posiluje nás. Jak mnoho lidí stálo v milosti boží, a vypadlo z ní, protože nepůsobili s ní, to bude viděti v posledním den. Kolik nemoudrých duší pozdě pozná, že zapoměly získati si oleje milosti boží další, milosti vytrvání v dobrém. Zde máte všechny prostředky.

Všecka blahoslavenství učí nás oněm na oko nepatrným věcem: býti pokorného ducha, pokojné myšli, plakati nad hřích, litovati jich, radovati se, když něco odporného pro Boha sněsti můžeme, býti milosrdnými nejen ve skutku, ale i v řeči, a nemilosrdně nesouditi člověka, pečovati o čisté srdce a varovati se všeho, co by nás mohlo poskvřniti, — to jest modlitba, to obět milá, to záruka odplaty hojné.

Je to těžké? S počátku zajisté — ale i zlé s počátku člověku činilo nepřijemnost. — Ano i svatým to dobro bylo s počátku obtížným.

Kdyby nám Bůh uložil těžká přikázání, postu, pouti, mrtvení a pod., musili bychom přece tak učiniti. Ale nic podobného nám nepřikazuje, nýbrž jen skutky, které nestojí nás ani peníze, ani čas, ani sílu a zdraví, nýbrž vůli dobrou.

To můžeme činiti vždy a všude, ale činně se — nebo

život náš podobá se cestě po vodě. Kdo neumí plavat, utopí se. Kdo neumí plavat, učí se — i my se musíme učit, abychom sebe zachovali a blahoslavenými byli. Amen. *Fr. Vaněček.*

Svátek Všech svatých.

Jak odměňuje Bůh a svět.

Kostra. Obcování svatých.

I. Odměna boží jest jistá, odměna světa nejistá: 1. svět neuznává tvých zásluh, 2. světu se tvé zásluhy nelíbí, 3. svět ani nemůže řádně zásluhy tvé odměniti.

II. Odměna boží jest veliká, odměna světa skrovná.

III. Odměna boží jest věčná, odměna světa krátká.

IV. Bůh odměňuje tak, že nic jiného si již nepřejeme; ve světě stále máme nová přání.

»Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.«

(Mat. 5, 12.)

Jak něžná a laskavá jest naše matka, církev katolická! Jednou rukou obsahuje v těchto dnech své blažené a svaté dítky, druhou ruku vztahuje po trpících dítkách svých v očištění. Raduje se, poněvadž její dítky již před tváří boží jsou; truchlí, poněvadž jiné dítky jsou ještě vzdáleny od Boha a časné tresty trpí. Zpívá chvalozpěvy a hlásá osmero blahoslavenství, osm stupňů, po nichž k trůnu božím přicházíme; ale také zpívá truchlivý zpěv »Dies irae« — Den ten hněvu — a vybízí nás, abychom se za dušičky v očištění modlili, za ně almužnu udělovali a se postili.

Tak se vede matce, která má dvě dcery, jedna z nich jest dobře zaopatřena, druhá bojuje s nouzí a chudobou; s jednou dcerou se raduje, s druhou truchlí, a když jednu potěšiti se snaží, září její oko radostí při vzpomínce na štěstí druhé dcery.

Co církev učí o stavu člověka po smrti, předvádí nám před oči v těchto dvou dnech, otvírá nám nebe a očistec. Než, což není ještě třetí místo, proč neslyšíme nic o pekle? Ach, proč by na ně církev vzpomínala, když tito zlí duchové nenáleží k obcování svatých? Je to zajisté velice smutné pro zavržence, že na ně nikdo nevzpomíná; ať se církev raduje, ať truchlí, na zavržence nevzpomíná nikdy. I my chceme na ně zapomenouti a své zraky pozdvihnouti k nebi. Chceme uvažovati, jak odměňuje Bůh a jak odměňuje svět.

Odměna boží jest jistá, hojná (veliká), věčná, splňující všechna naše přání; odměna světa jest nejistá, skrovná, krátká a nesplňuje naše přání.

P o j e d n á n í.

I.

Odměna boží jest jistá. Abych tuto pravdu dokázal, předvádím vám apoštola Pavla v poutech, v žaláři, ze žaláře zní jeho hlas, píše ze žaláře svému věrnému a drahému žákovi Timotheovi,

dělá takofka závět a uděluje mu poslední pozhnání. Cítí, že se blíží konec jeho života, a proto píše: »Trpím, ale nestydím se za to, nebo vím, komu jsem uvěřil, a jsem jist, že mocen jest sklad můj zachovati až do onoho dne.« (II. Tim. 1, 12.) Vizte, s jakou jistotou a důvěrou mluví apoštol, ačkoli cítí, že ho brzy mučednická smrt očekává. Pravi, vím, komu jsem uvěřil, znám toho, chce fci, komu jsem sloužil, pro koho jsem se namáhal a bojoval, znám ho jako Pána, který všechno to ví, uznává a jistě odmění, svými pracemi získal jsem si sklad, mnoho zásluh, poklad, kapitál, který mně po smrti jistě vyplacen bude. Dále v listě pravi (4, 7. 8): »Čas rozdělení mého nastává; dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Naposledy složena mi jest koruna spravedlnosti, kterouž mi v onen den dá Pán, spravedlivý soudce; a netoliko mně, ale i těm, kteříž milují přísti jeho.«

Viz, křesťanská duše, tak budeš moci i ty jednou mluvit, když jsi Pánu svému věrně sloužil, můžeš smrti směle v tvář patřiti, ano toužebně ji očekávat, neboť práce tvá jest u konce, a odměna ti bude vyplacena. Beze strachu můžeš nastoupiti cestu na onen svět, pro který jsi po celý život pracoval; i tobě složena jest koruna spravedlnosti, odplata tvá bude hojná v nebesích. Když člověk již v občanském životě dává přednost postavení, které mu určitý výnos poskytuje, před postavením, jehož příjmy jsou pochybné, když často v životě slyšíme: »Milejší jest mi místo, kde mám jisté příjmy, než místo, kde bych mohl sice více mít, ale také méně, kde příjmy jsou příliš pochybné« — proč bychom se měli zdráhati utrpení a pronásledování, námahu a sebezapírání na se bráti, když na konci prací našich nebe jest nám jisté? To však nemůžeš doufati, když sloužíš světu, neboť viz:

1. Svět ani tvých zásluh neuznává. Mnohý sedí v kanceláři a namáhá se poctivě, pracuje bez oddechu a v potu tváře, doufá, že se mu stane po právu a spravedlnosti, hledí vždy dosáhnouti blaha státu, rok za rokem miji, a stále jest na starém místě, každý den doufá na lepší místo, odvolává se na dobrá vysvědčení, která mu dáti musili, ale jeho naděje se nesplňuje, nedbá se na to, co vykonal, neocení se, co obětoval. Jiní, kteří se méně namáhali, mají přednost před ním, poněvadž mají mocnější protekci. Zde na světě rozděluje odměny přízeň, nikoli zásluha. Nebo tam vojín bojoval udatně za svou vlast, byl mezi prvými, když bylo nebezpečí, a svou odvážností nadchl své spolčníky. Ten zajisté může na odměnu doufati, tomu můžeme blahopřáti k místu, které za odměnu dostane. Nemylme se, jeho zásluhy zůstaly nepovšimnuty, jiní si je přivlastnili, a jeho ještě podezřívají. Ano, řekněte sami, kolik zásluh ve světě zůstane nepoznáno, zapomenuto, bez odměny, protože je závist a zloba zničily, protože ve spěchu byly přehlédnuty? Služ Bohu, a netřeba se ti toho obávat. Jeho vševědoudcnosti není nic tajno, zná, co se děje v tichosti, právě tak jako to, proč tě svět obdivuje, slyší vzdechy, které k němu v noci vysíláš, a počítá slzy, které na lůžku proléváš, a otčenáše,

kteřé se skrytě modlíš, mše sv., kterým jsi přítomen. Mnohé svaté ukazuje ti daes nebe, kteří ve světě byli nepoznáni. To může býti pokoře k útěše. Ví také, co jsi chtěl, uzná také dobrou vůli a odměňuje ji, i když i potřebná síla scházela vykonati dobrou vůli. To může býti slabým k útěše. Nejobyčejnější a nejnepatrnější skutky odměňuje Bůh, jen když jsme je vykonali z lásky k němu. Trochu vody, žízňivému z lásky k Bohu podané, halíř, s radostí daný, vše odměňuje Bůh na nebi. To může býti chudým k útěše. Svědomitě každé slovo odvažuje, zásluha a odměna úplně si odpovídají, nikdo nedostane méně než si zasloužil, a to zajisté potěší věrně a upřímně duše.

2. Odměny světa jsou dále nejisty, protože se mu mnohé zásluhy vůbec nelíbí, a co je ve světě obyčejnějšího než toto? Jest jistě velikou ctí býti rozhodným katolíkem. Když někdo dle v pravdě křesťanských zásad jedná, když křesťanskou vědu přednáší, když práv církve hájí, když se dle církevních přikázání spravuje, bývá odměněn za svou věrnost k náboženství? Nikoli, pokládá se za pokrytce, za bigotního člověka, tmáře, posmívají se mu, pokládají ho za neschopného k vyšším úřadům. Jest ctí pro křesťanskou pannu, když si svou čistotu chrání, vyhýbá se špatným společnostem a místům, když práci a modlitbu miluje. Líbí se však tyto zásluhy světu a odměňuje je? Ach nikoli, ten žádá něco zcela jiného, právě, co jest pravou zásluhou, nejméně svět cení.

3. Odměny světa jsou také pochybné, nejisté, poněvadž ani patřičně a spravedlivě zásluhy odměniti nemůže. Řekni, co máš z toho, že jsi se po léta světu věnoval a pro něj se namáhal? Pochvalný dekret, který smutné poměry tvé ani o vlas nepolepší a žádnou starost se srdce nesejme, řád, který jen až ke hrobu nositi smíš, místo, které tě právě jen před nedostatkem chrání, nebo několik korun, které sis zahospodařil, při smrti snad bude nejpotřebnější scházeti, aby výlohy pohřební byly zapraveny. Ano, ale věnoval jsi světu celou svou mladickou sílu, snesl jsi sta důtek a rozmarů, každodenně unaven jsi chodil spat, noci jsi probděl, při prvním kuropění vstával, celý den v dešti a sněhu venku jsi vydržel a hlad a žízeň trpěl. Spočítej, co jsi vykonal, a podívej se na odměnu a řekni sám: Myslíš, že jsi spravedlivě, dostatečně odměněn? Fán Bůh chraň, je to jen stín odměny. A nemohli ti dáti více i při nejlepší vůli. Kdybys to byl všechno vykonal pro Boha, jakou odměnu bys mohl tu očekávati? Boha nemůžeš o bohatství připraviti, a čím výše zásluhy tvé rostou, tím větší odměna na tebe čeká, odměna, kterou dává, jest nejen jistá, nýbrž i hojná, veliká.

II.

• Míru dobrou a natlačenou a natřesenou a osutou dají v lůno vaše, praví Kristus Pán. (Luk. 6, 38.) Hojná jest odměna svatých, protože převyšuje jejich zásluhy. Představ si jen trochu nebe, jak to pro nás jen trochu možno jest. Pomysli si, tělo jest vši nemoci prasto, každý úd úplně zdravý, tělo krásné a pravi-

delné, a nevadnoucí mladická svěžest proudí jím; ducha tvého netísni žádná starost, a veselost panuje v mysli tvé, vidíš jen, co jest krásné a nádherné, slyšíš jen, co tě těší, zpěv chórů andělských, máš vše, co si srdce přeje. Představ si, že jsi v zástupu nevinných dětí, které zemfely dřive nežli hřích poznaly, že jsi v nespočetném zástupu sv. mučedníků, vyznavačů, panen a vdov, biskupů a králů, jsi po boku svého patrona a anděla strážce, Rodička boží je ti na blízku, všichni tě milují jako bratra a hledí ti jen radost působiti. Mysli si pak, Spasitel tobě kyne, a velenost nejsv. Trojice jest před tebou — nenalezneš zde žádného chudého, nemocného, žádného protivníka a nepřítel, nepotřebuješ se starati o budoucí den, nikoho prosbou obtěžovati, a srdce tvé je nadšené, a sotva jsi jedné radosti okusil, očekává tě jiná — viz, to jest slabý obraz, jen stín pravého nebe. To vše netrvá pak jen několik dní, let, nýbrž stále, věčně. Ano, ale co máš dělati, abys této blaženosti dosáhl? Viz, také nic více, než co svět od tebe požaduje. Podívej se jen na množství velikých knih, které zákony obsahují, a jak svět od tebe žádá, abys je všechny zachovával, a Bůh žádá od tebe jen maličkost, abys zachovával jen desatero božích a patero církevních přikázání. Žádá, abys ho miloval a žádosti své krotil, abys bližnímu nečinil, co sám nechceš, aby ti kdo jiný činil; to je krátkými slovy vše. A jak dlouho musíš sloužiti? Nevím, jakého stáří se dožiješ, ale přes 90 příliš toho nebude, snad dostaneš odměnu svou již za 40 nebo 30 let, možná, že i dřive. Uvaž jen, jak krátká je to doba služby, v ní dostáváš stravu, oblek a vše, co potřebuješ, a pak ještě nebe; a dozej: Tato odměna převyšuje velice mé zásluhy. Proto také praví apoštol (k Řím. 8, 18): «Utrpení tohoto času nejsou rovna budoucí slávě, kteráž se zjeví na nás.» Viz, Bůh musí tě někdy křížkem navštívit, musí připustiti, že tě zlý duch pokouší a žádostivost tě láká, neboť jinak bys měl nebe zadarmo, obdržel bys odměnu, které jsi nezasloužil; zadarmo Bůh nikoho neodměňuje.

III.

Odměna boží jest dále věčná. Někdy se nám na zemi poštěstí, že máme velmi radostnou chvílku, hodinu, den; navštíví nás milý přítel, kterého jsme již dlouho neviděli, povede se nám šťastně naše počínání, neočekávaná pocta nám způsobí velikou radost, ale to je zřídka, a zítra je po všem, stará nuda, prázdnota nás si opět podmaňuje. Dlouhý čas těší se dítě na štědrý den, skáče a raduje se, když vidí vánoční stromek a dárky, které mu Jezulátko přineslo; ale jak dlouho to trvá? Stromek se obere, hračky se polámou a do kouta odhodí, a opět celý rok musí dítě na vánoce čekati, a později, když ztratilo dětské srdce, již ho tak tento den netěší. Proto jsou naše radosti stále jen poloviční, poněvadž se do nich stále vkrádá myšlenka: Jen kdyby to déle trvalo! Někdo má dům pěkně zařízený, děti poslušné, žádných starostí o výživu, ale stále stárne, a do vši blaženosti míší se trpká, hořká kapka: schází věčnost. Jiný si získal veliké jmění,

žije ve spořádaných rodinných poměrech, ale tu přijde o veliké peníze, tam mu smrt odnímá drahou osobu, zde dítě se zvrhne a udělá hanbu celé rodině, tu stojí chudák na zříceninách zmařených nadějí. Toho všeho nemáme se v nebi obávat; neboť spravedliví na věky živi budou, a u Pána jest odplata jejich.« (Moudr. 5, 16.) Jen odplata vyvolených jest nezměnitelná, nehybná, poněvadž pozůstává ve štěstí Boha viděti, Boha milovati, Boha míti, kterého nikdy neztratí, poněvadž jest věčný. Než i když odezíráme od nádbery, která je v nebi očekává, uvažte jen, jaké cti již zde na zemi docházejí. Jejich boje a vítězství bude církev velebiti a chváliti až do konce světa, budou se svátky jejich světiti, cnosti jejich za příklad klásti, budou se jim na počest chrámy a oltáře stavěti, pokud svět světem bude, pokud církev trvati bude. Ale ta bude stále trvati, poněvadž ji brány pekelné nepřemohou. Neří-liž to již jakýsi druh věčné slávy? Sláva světácků se však s nimi také pohřbí, několik dní po pohřbu mluví se o nich lhostejně; co je přežije, jest nanejvýš mramorová socha, kterou čas rozdrobí, nebo mluví se o nich v dějinách, a žáci se tomu neradi učí. Radujte se však, služebníci boží; neboť jména vaše napsána jsou v nebesích. (Luk. 10, 20.)

IV.

Bůh odměňuje tak, že si nic jiného již nepřejeme. Ovšem nalézáme na zemi lidi, kterým vše se daří dle jejich libosti, kteří dosahují, po čem touží, které všude štěstí následuje, kteří dle názorů světa hojně, ano nad zásluhu jsou odměněni; než jsou také při tom spokojeni? Znáte některé? Viděli jste některé, kteří nemají již žádného přání a na nic si nestěžují? Jsem velice zvědav poznati je. Než hledáte marně, neboť každý úřad, třeba sebe vznešenější, má své břímně, při každém zisku jest i škoda, žádná růže není bez trní. Když jsme dosáhli, o co jsme pracovali, shledáváme, že to nebylo tak touhy hodné, za která jsme je měli, a vede se nám jako dětem, které s počátku mají velikou radost z nové hračky, z pozlátka, kterým jsou potaženy, za hodinu však vše na stranu odkládají a žádnou zálibu již v tom nemají, protože vidí, že jest hračka mrtvá, a že se snadno rozbije, a pozlátko rychle odpadá. Jako že Bůh na nebesích jest, právě tak jest jisto, že země nemůže poskytnouti odměnu, která srdce lidské úplně upokojí. Než zcela jinak je tomu s odměnou, kterou Bůh dává, o níž žalmista dí: »Když se sláva tvá ukáže, potom budu nasycen.« Protože radosti nebeské veškerý pojem rozumu převyšují, protože stále věčně nové jsou, proto naplňují celou duši, protože nekonečný Bůh sám se za dar podává, nemůže duše žádného jiného přání již míti. (Žalm 35, 9.) Pohlédněte na život svatých, a čtete, jak již zde na zemi byli plni útěchy, jak byli nadšení i ve vězení, při mučení. Co teprve bude ve vlasti, když již na cestě k ní taková plnost nadšení jest! Jak nás obohatíš, Bože, svým bohatstvím, když jsi nás již obohatil chudobou svou, a čím

budeme, až budeme míti účastenství slávy tvé, když již nyní tvojm zahanbením slavni jsme?

Zdaž již nevznikla v srdcích vašich touha státi se svatými? Nejste-li rozhodnutí všecko učiniti a všeho se varovati, sílu a ná-mahu vynaložiti, abyste tuto odměnu boží v nebi dostali? Po-volíte-liž lenosti a měkkosti, které vám nebe tak těžkým líčí, nebo žádostivosti a marnivosti, které vám zemi tak krásně ma-lují? Pohlédněte dnes k nebi, vaši bratři a sestry, vaši synové a dcery, vaši příbuzní a přátelé kynou vám zářice jako hvězdy, plní nevýslovné rozkoše stojí před trůnem Nejvyššího! Vidíte místa, která jsou pro vás připravena, vidíte koruny, které padnou na hlavy vaše, slyšíte chvalozpěv andělů a svatých, který i vy jednou zpívati máte? Ó nebe, otevři se jen na minutku, poskytni nám jen jeden pohled na svou slávu, abychom i my se sv. apo-štolem Pavlem poznali, že utrpení tohoto světa nejsou rovna slávě, která nás očekává, pak rádi opustíme vše, vytrpíme vše, přemůžeme vše, vyvarujeme se všeho, abychom se stali účastnými této slávy! Jaké blaho, když se opět se všemi milými shledáme, věčně se milovati budeme a nikdy se od sebe neoddělíme. Nyní jsme zachráněni, nyní vše jsme přestáli, nyní nemáme žádné bázně již, nyní náležíme již sobě, nyní zpívejme chvalozpěvy, za-pomeňme na všechny strasti a plnými doušky pijme z kalichu radosti, tak budeme k sobě mluvíti, a alleluja počne, které ne-bude míti konce.

Abychom toho všeho dosáhli, slavíme dnes svátek všech svatých. Oni byli, co jsme my, i doufáme, že jednou budeme, co jsou nyní oni. Pociťovali naši bídu, my vzdycháme po jejich bla-ženosti. Ačkoli jsme hříšníci, jsme přece jejich bratři; ačkoli jsme od nich odloučení, přece jsme s nimi spojeni nejužším svazkem, obcováním svatých; ačkoli jsme ještě na zemi, nepřestáváme býti jejich bratřími a dědici království nebeského. Kéž svatí vyslyší prosby naše, vzdechy naše, kéž se za nás přimlouvají a kéž ne-umdlévají, dokud z úst Páně nebudeme slyšeti jednou blažené slovo: Radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesch. Amen.

Dle Busla *Jan Nep. Jos. Holý* O. Praem.

Kázání na den Všech věrných zemřelých.

Rozjímání křesťana na hrobech v Pánu zesnulých.

•Přichází hodina, v kteroužto všickni, kteří v hrobech jsou, uslyší hlas Syna božího.◀
(Jan 5, 28.)

P ř í s t u p.

Ó jak trapně připomíná nám dnešní naše hřbitovní návštěva onen hrozný trest, jakýž spravedlivý Bůh na první hřích byl ustanovil, když Adamovi po jeho nešťastném pádu pravil: •Prach jsi a v prach se obrátíš!◀ Smutným pohledem a okem slzou za-roseným pohlížíme dnes na ty nové rovy, jež v krátkosti času

jako ze země vyrostly a nám odňaly, co nám nejdražšího a nejmilejšího bylo. Mimovolně mluvíme tu i my: Prach jsi a co nevidět v prach se obrátíš. Proto není jen zármutek tím jediným pocitem, jenž ovládá dnes srdce naše; neb při pohledu na ty tu a tam pohozené kosti strachem mluvíme: Ah jak lehkou může tebe otče, matko, ze středu tvých dítek odvolati neuprositelná smrt a to dřívě, než jsi vykonal, co jsi vykonati chtěl! Ty nové, čerstvě narovnané rovy připomínají nám slova trpělivého Joba: »Krátki jsou dnové člověka; počet let jeho u Boha jest.« Kdy se toho člověk ani nenaděje, překvapuje ho smrt; ničím bezohledně jako travní kosa, co se milovalo; rozlučuje, co svazkem manželským spojeno bylo, a rozvádí na vždy, co přátelství bylo spojilo. Ještě smutnější pocitové zmocňují se však dnešního dne srdce našeho, kdy společně hroby svých milých a drahých navštěvujeme a kdy zármutek jednoho druhého návštěvníka na jeho bolestnou ztrátu upomíná! Dnes na tomto svatém poli není viděti lehkomyšlného dovádění; dnes neuhoštuje se na nižádné tváři obvyklý úsměv; dnes nezají z mladistvých očí bujará radost, neb každý ve zvláštní ponoření rozjímání, sám sebou se svými zemřelými se obrátí. I tažme se: Jaké myšlenky přechovává dnes duše naše a co rozjímá sobě křesťan na hrobech svých milých a drahých bytostí?

P o j e d n á n í .

Přišedše na hřbitov, spatřujeme dlouhé řady starých i nových hrobů, buď kvítkem ozdobených, neb i takových, na jejichž obyvatele byla láska příbuzných nadobro zapomenula. Vidíváme sice tu a tam na hrobech dobrodinců klečeti a za ně nábožně se modliti jejich chráněnce; avšak veliká bolest pojímá srdce naše, spatřujeme-li hroby rodičů od jejich vlastních dítek opuštěné a zanedbávané! A ptece věnovali rodiče dítkám svým vše, co měli! Jen na ně myslívali; jen o ně se starali a namáhali a jen z lásky k nim se i skutků dopouštěli, za něž nyní v očistci hořce pykati musí! Volají sice z hrobů svých: »Slitujte, slitujte se nad námi aspoň vy, dítky naše; neboť ruka Páně těžce dotkla se nás!« avšak dítky toto jejich volání ani slyšeti nechtí, ježto hroby svých rodičů zanedbávají a je ani dnešního dne nenavštěvují. Dokud dítky z rukou jejich dobrodiní přijímaly, milovaly je; když pak nyní více jim dobře činiti nemohou: nadobro na ně zapomenuly a je opustily! Ó jak hanebná to nevděčnost! A zase jaká to pošetilost, nenastřádati si z lásky k nevděčným dítkám dobrých skutků, kteříž jako naši věrní přátelé nás až za hrob před trůn našeho spravedlivého soudce doprovodí a tam za nás se přimlouvají budou! Nestálá a vrtkává jest láska lidská; stálá a nezměnitelná jest láska Boha našeho, jenž tentýž zůstává od věků až na věky.

A co hlásá nám hrob druhý? Co spatřujeme na tomto dosud otevřeném hrobě? Vidíme tu pohozené lidské lebky a hnáty, jakož i několik zpuchřelých prken! Toť vše, co těmto zemřelým

ze vši jejich slávy a ze všeho jejich jmění zbylo! A to vše volá k nám: Človče! tu viz, co jsi a čím snad brzy se staneš! Prach jsi a v prach se obrátíš! Ti, jejichž smutnými pozůstatky jsme my: bývali mladi, bujaři, rodem a bohatstvím vznešeni a mocni. Tisícové stávali pohotově, aby plnili každé přání jejich a tisícové se třásli, jakmile se zakabonla tvář jejich! A čím jsou nyní? Prach a popel! S mudrcem táži se nyní: Co nám pomohla pýcha? Co nám prospěla chlouba s bohatstvím? Pominulo to všechno jako stín a jako posel mimo běžící, který se nikdy více nevrací! Nezakládej si proto, človče, příliš na vznešenosti rodu svého, ani na moci, již ti úřad dává; neboť pomine to vše jako stín a dým.

Nezakládej si však ani na kráse a sličnosti těla svého! Tak napomíná nás z hrobu svého dívka, jež pro krásu těla svého bývala předmětem pýchy rodičů a předmětem touhy jejich nescíslných zbožňovatelů. A co zbylo jí ze všech jejích půvabů? Přišel mráz; spálil květ; lce uvadly, oči ztratily svého lesku a tělo její se shroutilo a skácelo do hrobu, v němž toto jindy tak krásné tělo stalo se pokrmem hnusných červů! Proto pamatuj si, človče, ve svém mládí, že i ty prach jsi a v hrobě zase v prach se obrátíš! Jedině čest a nevinnost jest tou květinou, již mráz nespálí a smrt nezahubí a jež ani v hrobě Bohu milé vůně neztrácí! Té si hled, tu opatruj, na ctnosti si záležitosti dávej.

Přicházíme pak k jinému hrobu, slyšíme zase jiné napomenutí a to: »Nezakládej si, človče, příliš na bohatství svém.« Dokud jsem byl na světě, o Boha jsem nedbal a jen na rozmnožení svých pokladů jsem myslel! Dlužní úpis a směnku považoval jsem za své evangelium a měšec miloval jsem jako boha svého. Nemaje útrpnosti s utrpením cizím, neohlížel jsem se na to, zdalíž na vyzískaném penzi nelží slza a kletba utiskované vdovy. A tu, kdy jsem stál na vrcholi své moci a nevěděl jsem co s penězi dělati mám: zvolal ke mně v noci spravedlivý Bůh: »Blázne! ještě této noci požadují duše tvé od tebe! Což pak sis nashromáždil, čím bude?« Smrt odňala mi všechno a nenechala mi než ten rubáš a několik sbitých prken! O poklady mé rozdělili se veselí dědicové, kteří smějíce se mé spofivosti, v brzku prohýřili, co jsem byl já nahromadil! Ó jak lépe byl bych jednal, kdybych byl činil, k čemu mne můj Výkupitel vybízel, kdybych byl sobě činil přátele z mamony nepravosti, kteříž by byli nyní přijali duši mou do stanů svých!«

Všemu činí konec smrt. Smrt ukončuje i utrpení všech trpělivých, ubědovaných Jobů na světě! Tak volá to z hrobu posledního. — Ten, jež byli v něm jeho přátelé k věčnému spánku uložili, neměl zde na světě od kolébky až ke hrobu na různých ustláno. Nebyloť nemoci, jež by ho nebyla postihla a na jeho těle známky záhubné své činnosti nezanechala. Rakem byv postižen, hrůzou pozoroval, jak úd za údem mu uhnívá a odpadá. Když nesnesitelný zápach z těla jeho i nejbližší přátele od jeho lože zaháněl, nařkal si sice s opuštěným Ježíšem a mluvil:

Bože, Bože můj! i proč jsi mne opustil! avšak ve svém velikém utrpení nezoufal: ale obraceje se důvěrně k Marii Panně, k té královně mučedníků, prosil ji: Pod ochranu tvou utkám se, boží Rodičko, prosbami svými nezhrdej v potřebách mých, ale ze všelikého nebezpečení nás vždycky, ty mocná Paní naše, pomocnice a orodovnice naše! A Maria vyslyšela úpěnlivého jeho volání. Přišel anděl s nebe a odnesl duši tohoto ubohého Lazara do lůna Abrahamova, v němž nyní sladce odpočívá po trampotách svého na bolesti tak bohatého života a požívá pokoje věčného. Ano zde vládne pokoj a mír! Zde umkl jazyk utrhačný a zde jiným pokoj dává i ten, jenž rozsvítí různice za svou největší rozkoš považoval. A tohoto blaživého pokoje přejeme ze srdce všem věrným zemřelým. Aby pak Bůh všechny do ráje svého přijal, padše na kolena svá volejme ku Vseslitovněku: »Bože, všech věrných Stvořiteli a Vykupiteli, duším služebníků a služebnic svých odpuštění všech hříchů rač dáti, aby prominutí, kteréhož vždycky žádaly, pokornými prosbami dojíti mohly, pro Krista Pána našeho. Amen.

Frant. Franěk.

O Dušičkách.

Pomáhati dušičkám nás učí víra, láska, spravedlnost.

»Svaté a spasitelné jest myšlení za mrtvé se modliti, aby od hříchů zproštěni byli.« (II. Mach 12, 26.)

Co vás sem dnes přivedlo v hojnějším počtu než jindy? Jest všední den, není žádného příkazu ani ku slyšení slova božího, ani mše sv. Proč dnes vás cosi pudí jíti do chrámu Páně a modliti se zvláště za drahé zemřelé a konati dobré skutky dnes hojněji než obyčejně?

Vede vás sem to, co sem vodívalo vaše otce a matky před mnoha lety, než se odstěhovali s tělesnou schránkou svou k sv. Václavu a s duší svou na věčnost. Vede vás sem tatáž příčina, která před sta lety křesťany učila za mrtvé se modliti, jim pomáhati, a která jest to příčina?

1. Víra,
2. Láska,
3. Spravedlnost

Jak dnes s pomocí boží budeme rozjímati.

P o j e d n á n í.

1. Svaté přesvědčení, které jest vepsáno hluboko v srdci, že duše zemřelých s námi ve spojení čili v obcování jsou, a že my jim a ony nám pomáhati mohou, není snad staré několik set let, ale jest přirozené, starší než církev sama, nebo bylo již i ve Starém Zákoně tak věeno.

Kdybychom hledali, kdy a kde a jak byla konána památka zemřelých, našli bychom sice různé způsoby modlitby, ale všude

bychom našli, že na duše zemřelých bylo pamatováno a jim pomáháno. Pohané kladli na hroby věnce a prováděli rozličné zvyky, jak dodnes v pohanských krajinách jest obyčejem.

U nás v Čechách jména míst naznačují, kde se konaly oběti za zemřelé i v době pohanské, na př.: Moráň, Žalov a pod.

Modlitba za zemřelé jest majetkem lidstva všeho, všech dob. Proto ji nalézáme mezi pohany dřívějších dob a nyníjších. O ní se činí zmínky i ve Starém Zákoně, jak právě ukazuje text zvolený z knihy Makkabejské, kde se nazývá ta myšlenka modlitby za zemřelé svatou a spasitelnou.

Křesťané však kladli krásnější věnce na hroby svých zemřelých uvité ne z růží a zimostrázu a jiných květin, ale věnce dobrých skutků, almužny chudým, zapírání sebe a modlitby. Tak chválí již sv. Jeroným šlechtice římského Pamachia, že pamatuje na duši své drahé manželky jinak, než činí pohanští soudruzi, že neklade věnce z květin, ale že snaží dobrými skutky získati manželce před Bohem úlevu.

Pohanský způsob památky zemřelých nabývá převahy. Hřbitovy měst jsou přeměněny ve výstavu nádherných věnců. Každým rokem bylo by možno postavit za obnos drahých věnců jeden chrám a jeden dobročinný ústav. Kolik by tu se způsobilo pro čest boží a spásu duší. Jistě by takováto modlitba za zemřelé byla svatá a spasitelná.

Sv. Jeroným žil ve IV. století po Kr. P. a chválí ten obyčej. Sv. Augustin, souvěký se sv. Jeronýnem, vydal knihu nadepsanou: »Péče o mrtvé«, v níž praví, že zvyk modliti se za mrtvé jest všeobecným mezi křesťany.

Již jste slyšeli v kázání o inši sv., že křesťané při mši sv. po pozdvihování vzpomínali na své zemřelé a je božtmu milosrdenství poroučeli. A Tertullian, muž ve II. století po Kr. P. praví, že ročně v ustanovený den přináší křesťané obět za zemřelé.

V apoštolských pravidlech lze čísti: »Shromážděte se na hřbitovech, konejte sv. čtení, pějte žalmy za své v Pánu zesnulé bratry a přinášejte potom sv. obět.« Hle, vidíte ve slovech těchto celou památku dnešního dne; i vy jste se shromáždili na hřbitově, zpíváte písně, jen čtení sv. nekonáte, však to vám pro domov váš doporučím, a také konáte obět mše sv., při níž zajisté vyjmenujete jména všech svých drahých zemřelých.

Ale již ve Starém Zákoně Judas Makk. za zemřelé dal konati oběti, aby jim Bůh milostivým byl soudcem. Za koho obětoval, nežli že za ty, kteří pro nebe nebyli dosti čisti, ale věčného zatracení nebyli přece hodni.

Tak činíte i vy — a obětujete pobožnost dnešním svým zemřelým, buď jim Bůh milostivý a nám hříšným shovívavý. Také vy jste přesvědčeni, že mnohou vinu svou musí člověk bolestně spláceti na věčnosti, a tedy že láska k zemřelým také člověka váže ku pomoci.

. 2. Jak pilně obsluhuje nemocného otce dobré dítě, podává

mu píti, dává mu lék, pilně dává obklad, aby horkost nemoci se zmenšila. Hle, sv. víra nás učí, že těžkou nemocí, onou palčivou ohnivou nemocí musí se člověk očistiti, má-li na sobě ránu malého hříchu, neb následek, pozůstatek hříchu na věčnosti. Což jim v té nemoci bolestné a dlouhé neporoučí láska křestanská pomoci? Všecko máme milovati, což zemřelé drahé své přátele máme nechati bez pomoci?

A pomoci můžeme, když chceme. Bůh dobrotivý přijímá od nás přimluvu a mnohou vycházející z čistého srdce a horlivou rád vyslyší

A co jest při tom zvláštního, že malými skutky třeba velikou úlevu dáti můžeme. Jako malá kapka léku velikou horkost v těle uhasí, tak mnohdy nepatrný skutek z lásky k Bohu vykonaný úlevu velikou tvým zemřelým aneb duším ostatním zjedná.

Spravedlivý Bůh váží naše skutky pro duše vykonané jako na váze decimálce neb centimálce. Znáte všichni váhu decimálku, na jedné straně se položí věc skutečná a na druhé závaží a 1 kilo vyváží 10 - 100 — neb více kil, podle toho, jak váha zřífena.

Není třeba tak těžkého závaží jako jest věc sama. Podobně s našimi skutky jest. Zde jen malý nepatrný skutek dobrý, a je-li pro Boha z lásky vykonaný — jak veliké břemeno trestu časného sejme! Tedy pomoci můžete, modlitbou, postem a almužnou, a má vaše pomoc velikou váhu — což nechceš pomoci svým drahým přátelům, nechceš se nad nimi smilovati?

Když jsi jim v nemoci pomoci hleděl, vzpomeň také zbožnou modlitbou na ně, a můžeš-li, také dobrý skutek udělej, hlavně však životem celým, zvláštní a milou obět Pánu Bohu za své zemřelé, celý život buď dobrý a svatý.

Pomni, že zde malou dobou mnohou dobu očistce vyvážíš, a nezapomeň, že krátkou radost hříšnou dlouho na věčnosti splácti musíš. Miluj; tedy sebe, miluj i drahé zemřelé, jest to i spravedливо.

3. Věru nechci větiti a nevěřím, že by byli na světě rodiče, kteří by dítkám svým ničeho dobrého neucínili, aneb je k dobrému nevedli. Za každé slovo dobré, které nám dali, jsme povinni také dobrým spláct. Za dobré odplácejme se dobrými jim skutky.

Snad však rodiče právě pro přílišnou lásku k dítěti mnohého skutku se dopustili, za který teď pykají. Právě že tobě mnoho hověli ve tvých žádostech, aneb že chtěli více tobě uhošpodafit, aneb že tě chtěli nad jiné povznésti, mnohého se dopustili, zač trpí. Což teď není spravedливо, abys ty jejich přílišnou až lásku splácel patřičnou zbožností?

Pravil jsem, že všude a vždy byste našli pobožnost za zemřelé, ovšem rozličným způsobem se jevíci, hlavně dobrými skutky.

Ano celá naše sv. víra hledí člověka povznést na výši

mravní dobroty, proto zahrnuje všechno okázalé, co nemá vnitřní ceny. —

Ne každý však má tolik, aby mohl rozdávat dušičce, jak bylo za starších dob, kdy spíše snad pro mnohou příčinu bylo možno, než dnes. Ale můžete také duchovní almužnu rozdati a to každý z vás. Můžete ku dobrému povzbudit, před zlým varovat, pro jméno a slávu boží tak činit a tím jste vykonali duchovní almužnu. Získáš-li jednu duši, ať malého ať velkého člověka, hle jaká veliká bude tvá almužna i zásluha. Praví sv. apoštol: Odvrátil-li by kdo od hříchu bratra svého a uvedl ho na cestu dobrou, přikryl mnoho hříchů vlastních.

Této almužny jest dnes více třeba než tělesné. Nebo ti, kteří ode dveří ke dveřím jdou, nebývají většinou pravými žebřáky — ale něčím jiným.

Podle času nechť se řídí i prostředky. Potřeba jest, aby ctnost a křesť. pořádek nevymizel, ale zkvétal, ach kolik tu jest almužny k rozdáni, kolik chudých, kolik zásluh.

Proto dnes umiň si, že dáš nějakou almužnu duchovní ve své domácnosti. Buď že dáš předčítati z postilly aneb z bibl. dějepravy, neb z katechismu, že svoláš své domácí, aby všichni byli přítomni, a mohli míti užitek a ty zásluhu, kterou věnuj jako duchovní almužnu jim.

Nezapomínej na duchovní almužnu, již jest snad ještě více potřeba než tělesné. Máš i ty, koho bys v nevědomosti náboženské poučil, hřešícího napomenul, pochybujícímu dobře poradil, zarmoucené potěšil, snad máš i ty mnohou křivdu nésti — nes ji trpělivě, snad máš i ty ubližující, jimž máš odpustiti. To vše jsou květy, které můžeš položiti na hrob svých drabých. Nezvadnou, neztratí ceny, ale vydávati budou vůni zde a těšiti na věčnosti. Amen.

Fr. Vaněček.

LISTY VĚDECKÉ.

Jaký hřích je tančiti v zapověděný čas?

Napsal K. Vrátný.

Postní mandát arcidiecese pražské obsahuje toto ustanovení »Veřejné radovánky a tanec, jakož i svatební veselí zakazují se v zapověděném čase, t. j. v době od první neděle adventní až do Zjevení Páně (svatých Tří králů) včetně a od Popeleční středy až do bílé neděle včetně, mimo to o dnech křížových a suchých, o všech pátcích a vůbec o dnech postních celého roku.«

Zákaz týká se tří věcí, jak zřejmo; veřejných radovánek, tance a svatebního veselí. Pokud se týká svatebního veselí, má zákaz ten v našich nynějších poměrech smysl pouze theoretický, když jde o čas od první neděle adventní do Zjevení Páně, a od Popeleční středy do bílé neděle. Neboť přítomný stav společnosti katolicky pokřtěné jest u nás dosud takový, že nikoho nenapadne, aby v těchto časech chtěl slaviti svou svatbu. Ne z úcty ke zvykům a zřízením své církve — čemu se klamati? — ale že to tak vždycky bývalo, že je to zvyk, kterému se dosud naše společnost poddává bez přemýšlení. Totéž dlužno říci o pátcích, pokud jsou dny postními, ač tu také pověra pomáhá církevnímu zakazu. A zajisté jen pokud jsou dny postními, lze za to míti, že se jich týká náš diecesní zákaz. Připadne-li na pátek svátek zasvěcený, zakrývá se tím kajicný a postní ráz pátku v našich krajinách a souhlasně s postním mandátem arcidiecese pražské, tak že nelze se domnívati, že by také tyto pátky měly býti zahrnovány ve slova postního mandátu »o všech pátcích«. Je tedy postní mandát po této stránce nedosti přesný, ačkoliv ovšem výklad těchto slov »o všech pátcích« je snadný: o pátcích se zakazuje svatební veselí asi hlavně proto, že by se neobešlo bez masitých pokrmů. Připadá-li však na pátek zasvěcený svátek, jsou masité pokrmy dovoleny, a zdá se tedy, že odpadá hlavní příčina, pro kterou dán byl tento zákaz. A odpadá-li příčina

*

jeho, lze právem souditi, že ani zákaz v tom případě netrvá. Výklad ten potvrzují také slova následující: »a vůbec o dnech postních celého roku«. Ráz postní dne je tedy hlavní příčinou zákazu. Jest zřejmo, že tato úvaha se týká jen pátků mimo dvě zapověděné doby.*)

Praktického smyslu nabývá tento zákaz, když jde o dny křížové, o středy a soboty suchých dnů a o vigilie nepřipadající právě na pátek. V tomto případě arci se může státi, že lidé si přejí míti oddávky v takové dny, a kněz ustanovený v duchovní správě musí je upozorniti na diecesní zákaz a přiměti je laskavě, aby se mu podřídili, neb požádali Ordinariát o dispensi.

V příčině »veřejných radovánek« zdá se míti náš zákaz také pouze cenu theoretickou. Na jaké veřejné radovánky tu možno mysliti? A také bylo by třeba dříve objasniti tento pojem »veřejné radovánky«. Co činí radovánky veřejnými?

Jsou »veřejné« tenkrát, může-li se jich každý, kdo chce, zúčastniti ať zdarma, ať za vstupné? Je-li tomu tak, nebylo by pokládati za veřejné žádných radovánek, k nimž mají přístup jen osoby pozvané, ať potom se jich účastní zdarma nebo za vstupné, a to i tenkrát, kdyby radovánky ty se dály s přípravami a hlučností sebe větší. Nebo dlužno míti za veřejné radovánky, jež se konají na ulicích neb náměstích, v místnostech veřejných, v divadlech, hostincích, domech koncertních, obecních a jiných, přístupných všem lidem za jistých podmínek nebo bez podmínek (na př. v příčině oděvu, vstupného) a konají se tak, že o nich se dává obecná vědomost v novinách, návštěvními. Ani v tomto případě ani v prvním by nenáležely k »veřejným« radovánkám zábavy domácí ani zábavy, které pořádá některý spolek jen pro své členy, koná-li je ve svém domě vlastním, ustanoveném jen pro účely spolkové. Jinak bylo by souditi, jsou-li zábavy a radovánky ty přístupny také jinému obecnstvu nebo konají-li se v místnostech veřejných, v hostincích, obecních domech a pod., i kdyby snad spolek měl místnost sobě stále vyhrazenou, za níž také zvláště platí.

Když by se takto vystihl pojem slova »veřejný« (a ne tvrdím, že jsem jej vystihl), bylo by zjistiti, co ještě rozuměti slovem »radovánky«. Buď slovo to znamená každou zábavu, nebo zábavu takovou, při níž se lidé opravdu radují, veselí, hlučně vespolek baví, smějí. Nezdá se, že by radovánkami se mohla rozuměti každá zábava, neboť na př. koncertů ať rázu docela vážného, ať rázu veselejšího jistě nelze počítati k radovánkám. Nikdo se také asi nedomnívá, že by návštěva divadla byla »radovánkou«, ať se hrají kusy vážné nebo veselé. Zbudou nám tedy nějaké čajové večírky, mikulášské zábavy, veřejné hlučné průvody, zvláště snad maškarní, obecné osvětlení velikého města, na něž celé město se jde dívat, při čemž snad také hrají hudby, zábavy

*) Dlužno dodati, že k. a. konsistoř pražská v určitém případě letos (1912) rozhodla, že ani v takové pátky (na př. letos na Hromnice) nejsou oddávky dovoleny. (Vrátný.)

v »koncertních sňích«, jak eufemisticky říkají chantanům, zábavy, jichž obecnstvo hledá v »Théâtre variétés« — většinou produkce obratnosti, koncerty spojené s požitky pokrmovými a nápojovými a se společenskou zábavou jako v Praze jsou koncerty na př. na Žofíně nebo koncerty rozličných hudebních kapel po pražských hotelech a restauracích, a jest-li ještě nějaká zábava těmto podobná. Snad by sem bylo lze započísti ještě rozličné zápasy moderních zápasníků, footballistů, běhounů, metačů disku atd.

O většině těchto úkonů nebo zjevů, jimiž se lidé bavívají, sotva by asi bylo lze říci, že to jsou »veřejné radovánky«, a vyjímaje nějaký maškarní průvod v čas čtyřicetidenního postu (kdyby se konal, čehož nebývá) nebo nějakou zábavu s komickými výstupy, rovněž v postě, nikdo by se asi takovými »radovánkami« nepohoršil. V adventě bývají nyní často, aspoň v Praze mikulášské zábavy, které patrně záležejí v žertovných výstupech a snad nějakých číslech pěveckých a hudebních. Myslím, že tyto zábavy a večírky mikulášské zpravidla se zakončují zábavou taneční a tím spadají pod druhý bod naší záповědi.

Ale kdyby při nich tance nebylo, bylo by je považovati za zapověděné? Zdá se, že ráz doby adventní, která přece nemá truchlivě vážného rázu doby postní, a zvláště souvislost s radostným a veselým svátkem sv. Mikuláše, snadno by tyto zábavy omlouval a vysvětloval.

Totéž dlužno říci o zábavách sylvestrovských. Četl jsem v »Čechu« kdysi toto: »Organisace katolíků v Nuslích konala včera veliký humoristický večer v restauraci »u Bansenthů« v Nuslích. Návštěva byla velice četná a komikové pp. Conrát a Navara svými výkony nás téměř unášeli.« Počítáme tu zábavu k »veřejným« radovánkám v čase zapověděném? Konec konců tedy by byl, že v příčině zakázaných »veřejných radovánek« bychom asi sotva vypátrali, co jest zapověděno — vyjímaje, jak výše řečeno, nějaký demonstrativní veřejný maškarní průvod nebo demonstrativní humoristickou zábavu ve čtyřicetidenním postě. A i v tomto případě by hříšnost zjevu toho se dotýkala vlastně spíše druhého přikázání božího, majíc příbuzenství s rouháním, nebo čtvrtého přikázání božího, hledíme-li k úmyslnému nedbání vrchnosti od Boha zřízené.

A již si povšimněme třetí části záповědi, totiž záповědi tance. Postní mandát mluví co nejstručněji: »Veřejné radovánky a tanec, jakož i svatební veselí zakazují se« atd. Hledíme-li k tomu, že obecné zákonodárství církevní o veřejných radovánkách a tanci nemluví, mluví však o slavnostech svatebních — solemnitates nuptiarum — snad bychom si přáli, aby věta byla obrácena: »Svatební veselí, jakož i veřejné radovánky a tanec« atd. Dle mého zdání, které jsem pronesl hned na začátku tohoto článku, má naše diecesní záповěď trojí předmět: veřejné radovánky, tanec, svatební veselí.

Snad by někdo mohl říci, že věta vyjadřující předměty zá-
povědi má jen dva členy: radovánky a tanec jako jeden pojem,
pak svatební veselí. Ale nezdá se to pravděpodobno, neboť ten-
kráté by byly tyto dvě věci, totiž veřejné radovánky a tanec za-
kázány, jen když se vyskytnou společně; ale zpovídá-li se někdo
z takových hříchů, jistě bude se spíše zpovídati z toho, že v za-
pověděný čas tančil, než že byl na nějakém humoristickém ve-
čírku. Lidové tedy svědomí spíše svědčí, že tanec o sobě se po-
važuje za zapověděný.

Tancem po mém soudě jest rozuměti taneční zábavu, ni-
koliv tedy nějaký taneček ojedinelý dvou osob, na př. při pianě,
při kolovrátku. Poněvadž pak tancem rozumím *zábavu* taneční,
nevztahoval bych záповědi na školy nebo hodiny taneční, neboť
při těch zpravidla nebývá účelem vlastní zábava, nýbrž naučení
se tanci. Chodívají tam ovšem osoby, které už umějí tančiti a
chtějí se tam pouze pobaviti, ale tím se neruší hlavní ráz těchto
škol a hodin, jakožto především naučných a nikoli zábavných.
A poněvadž to, čemu se říká »prodloužené hodiny«, a jest vlastně
taneční věneček (v některých školách to nazývají také věnečkem),
náleží k celku těchto hodin nebo škol tanečních, a má se k oby-
čejným hodinám asi jako manévry k obyčejnému cvičení vojen-
skému na cvičišti nebo na dvoře kasárním, proto ani těchto vě-
nečků bych nepřičítal k zapověděným zábavám tanečním. Tím
méně, že tyto věnečky mají ráz soukromý, nejsou to tance ve-
řejné. Zajisté slovo »veřejné,« jimiž se určují zapověděné rado-
vánky, »zapověděné,« pokud jsou veřejné, lze vztahovati také na
následující předmět záповědi, tanec. Radovánky a tanec zajisté
jsou pojmy co nejpříbuznější, nebo lépe řečeno, radovánka jest
pojem širší, v němž jest obsažen také tento pojem tanec, nebo
zábava taneční, radovánka taneční. Zakazují-li se tedy radovánky,
pokud mají ráz veřejnosti, právem lze se domnívati, že i tanec
jen tenkráté jest zapověděn, je-li veřejný. A tu ovšem bychom
se opět vrátili k otázce, co činí taneční zábavu zábavou veřejnou.
Myslil bych, že za veřejnou taneční zábavu bylo by pokládati
především každou, k níž každý má přístup za jistých podmínek
nebo bez podmínek, pak taneční zábavy (plesy, šibřinky, vě-
nečky), k nimž mívají sice přístup jen osoby pozvané, ale které
se pořádají ve veřejných místnostech, bývají v novinách nebo
plakáty ohlašovány, nebo se konají pro širší kruhy obecnstva
než jest rodina nebo několik rodin přátelsky vespolek známých.
V tomto případě, když by se totiž za zapověděné pokládaly jen
taneční zábavy veřejné, nebyly by zapověděny taneční zábavy
domácí nebo pořádané pro malý kroužek známých rodin v míst-
nosti, která není všem lidem obecně přístupna, a neohlašované
plakáty nebo novinami. Někdy veřejnost nebo soukromost by se
dala zjistiti teprve uvážením všech okolností a zvláště obecného
mínění v místě, jehož se to týká.

Jinak ovšem jest o tanci souditi, vztahuje-li se slovo »ve-
řejné« pouze na radovánky; tenkráté byl by ovšem zapověděn

každý tanec, t. j. každá zábava taneční ať veřejná, ať domácí nebo soukromá, jen když zábava jest při tom hlavním účelem. Byly by tedy ze záповědi vyňaty pouze školy a hodiny taneční.

Mohla by býti otázka ještě o balletu, a to zvláště tenkrát, když ballet není přidavkem představení činoherního neb operního, nýbrž sám jest samostatným divadelním představením. Myslím, že obecné mínění by ho k tanečním zábavám nepočítalo, a rozhodně ballet rázu jiných tanečních zábav nemá: ti, kteří tančí při balletu, nemají úmyslu užívatí vespolek zábavy, nýbrž baví jiné, kteří s nimi ovšem netančí, nýbrž pouze na jejich tanec se dívají.

Když bychom se tedy konečně rozhodli, které zábavy taneční jest pokládati za zapověděné postním mandátem pražským (kterých otázky jsem nerozhodl, ale byl bych náchylný považovati za nepřijatelné všechny taneční zábavy, jakmile mají skutečně ráz společenské zábavy), dlužno nám odpověděti na otázku, jakého hříchu se dopouští ten, kdo v čas zapověděný při takových zábavách tančí. A vyjímaje případ, kdy úmyslem by bylo, tupiti zákon biskupův neb zřízení církevní vůbec, tančiti na vzdory (což by se musilo zjistiti při každém účastníku zvláště, aby se posoudila jeho vina), nebo vyjímaje případ zvláštního pohoršení, jež by dával ten, který přes záповěď sobě známou tančí, na př. kdyby tančil kněz neb i pouhý klerik, ale v klerikálním úboru, vyjímaje tedy ty případy (které však také nechci v každém jednotlivém případě nazývati hříchy těžkými), *považuji tančení v čas zapověděný za hřích všední. A hned vysvětlím, proč.*

Pražský postní mandát jmenuje vedle sebe tři věci jakožto zapověděné: veřejné radovánky, tanec, svatební veselí. Právem lze tedy míti za to, že tyto tři věci jsou stejně přísně zapověděny. Hledal jsem, co o tom soudí autoři, kterých obyčejně užívám za rádce ve věcech, týkajících se morálky: Sv. Alfons, Gury, Ballerini (Opus theologicum morale), Wilmers (Lehrbuch der Religion). Ale nikdo z nich nemluví ani o tanci, ani o veřejných radovánkách v čas zapověděném. Lehmkuhl, Scavini, Müller, P. Clemens Marc, pokud vím, rovněž o tom mlčí, zmiňujíce se jenom de solemnitatibus nuptiarum, a to vždy ve spojení s oddavkami. Konečně ani v Aktech sněmu provinciálního našeho 1860 ani ve Statutech synod pražských 1863 a 1873 není ničeho o tanci a veřejných radovánkách v čas zapověděném. Držíme-li se tedy toho, o čem moralisté mluví a při čem usuzují o těžkosti nebo lehkosti hříchu, učiníme si úsudek o hříšnosti toho, co se jako rovnocenné staví vedle věci, o níž nám jest soud moralistů znám. Nazývají-li tedy přestoupení zákazu o svatebním veselí (de solemnitatibus nuptiarum) hříchem těžkým neb naopak lehkým, usoudíme, že hříchem těžkým nebo naopak lehkým bude také přestoupení záповědi v příčině veřejných radovánek a tance, o nichž mluví náš postní mandát, klada je do jedné řady vedle svatebního veselí. A všichni výše jmenovaní spisovatelé přidržují se v příčině veselí svatebního

úsudku sv. Alfonsa, který cituje také Ballerini*) pravě: »Praeter benedictionem, ad solemnitatem nuptiarum prohibitam referunt Doctores traductionem Sponsae in domum Sponsi, sollempnem scilicet, que fit cum plausu, comitatu et strepitu, conviviis, choreis, cantibus et huiusmodi. De quibus tamen s. Alphonsus n. 983: »Sed haec non sub gravi, nisi excessus sit magnus: imo si fiant moderate, nulla erit culpa, ut ait Sanchez lib. 7. disp. 7. n. 18.« — A dlužno si představiti, jak asi toto »veselí« »cum plausu, comitatu et strepitu, conviviis, choreis, cantibus et huiusmodi« vypadalo, zvláště za časů sv. Alfonsa nebo Sancheza, někdy v Itálii (jižní) nebo ve Španělsku. A přece má sv. Alfons za to, že toto veselí, jistě dosti veřejné (comitatus, plausus) i hlučné (strepitus, cantus, choreae) bude hříchem lehkým proti obecnému zákazu církevnímu, Sanchez dokonce pak soudí, že není při tom žádný hřích, děje-li se tento plausus a strepitus, tyto choreae a cantus moderate. — A tu již bychom vlastně měli také tance, tance v době zapověděné. Myslím, že vedle tohoto veselí, jak je líčí Ballerini podle jiných moralistů, zcela dobře bychom mohli postavit jako rovné druhy veřejné radovánky a tanec, o nichž mluví pražský postní řád, a říci, že jako svatební veselí, zajisté dosti hlučné dle hořejšího, se zapovídá pod hříchem všedním, tak také to, co se mu jaksi staví na roveň, totiž tanec a veřejné radovánky v čas zapověděný.

Domníval bych se také, že tento můj výklad má oporu v jistém výroku Lehmkuhlově. V I. svazku své »Theologia moralis« (10. vyd.) n. 382 mluvě o svatokrádeži (sacrilegium), dí: »Etiam circumstantia temporis aliquando gravem reatum contra religionem inducere potest, qua ad sacrilegium pertinet. atamen debet actio extraordinariam repugnantiam cum sacro tempore habere, ut: die Parasceves instituere scenas ludicras, choreas; immediate post susceptam Sanctam Eucharistiam peccare, et similia.« — Z těchto slov zdá se vysvítati, že nějaké konání může býti takového rázu, že odporuje sice posvátnosti jistého času, ale odpor ten není přílišný, a proto nelze v něm spatřovati těžký hřích. A za příklad uvádí Lehmkuhl právě tance, které dle něho nějak odporují svatosti doby posvátné, ale ne extraordinarie, leč by se tančilo na Veliký pátek. A tento příklad bychom mohli vztahovati také na Zelený čtvrtek a Bílou sobotu, neboť tyto tři dni mají jistě zcela jiný ráz než všechny ostatní dni čtyřicetidenního postu, a tančiti o nich jistě by se sotva dalo vysvětliti obyčejnou, byť velmi velikou, lidskou lehkomyšlností, nýbrž bylo by spíše projevem pohrdání, posměchu, vzdoru, a také asi spíše pro toto smýšlení než pro odporování posvátnosti doby bylo by to hříchem těžkým.

Mám ovšem proti sobě výrok jiného moralisty. Jest to P. Clemens Marc, jenž ve své knize »Institutiones morales alphon-sianae« (Romae, editio 6.) Tom. II. str. 476, praví, že sice obecný

*) Opus theologicum morale¹, Volum VI. n. 845.

zákon církevní nezapovídá pouhých oddavek v jisté doby, »atamen«, pokračuje, »in quibusdam locis matrimonii celebratio (etsi non solemnis) prohibetur iure consuetudinario vel lege dioecesana, cui sub gravi standum est, nisi intercedat dispensatio Episcopi.« A připomíná nějaké vynesení S. R. C. 14. Aug. 1858, (s nímž jest srovnati Gardelliniho n. 5275 ad 3).

Ale možno se otázati, odkud to P. Clemens Marc ví, že toto nařízení diecesaní nebo toto právo zvykové dlužno zachovávat *pod těžkým hříchem*? Co se týče zvyku, připouštím, že může se vyvinouti obecný názor, který pokládá něco za hřích těžký, co se jinde nepokládá za žádný hřích neb jen za lehké přestoupení. Ale jako jisté zvykové nazírání se vyvinulo časem v názor přísný, tak snad časem opět se může měniti v názor volnější, méně přísný, a nezdá se, že by naše doba byla náchylna k názorům přísným v těchto věcech. A kterak vyzkoumáme obecný názor, považuje-li něco za hřích těžký nebo lehký? Moralisté odkazují na to, kterak smýšlejí »probi homines«. Ale kdož ví, nejsou-li tito probi homines náchylni, právě proto, že jsou probi, souditi o věcech raději přísněji. Dostane-li se zvyku jakémusi pak výslovného stvrzení tím, že to, co se vyvinulo jako zvykové právo, bude příkázáno nebo zapověděno zákonem nebo nařízením biskupským, jde-li o jednu diecesi, lze za to míti dle mého mínění, že zákon diecesaní ukládá povinnost, kterou zvyk vytvořil, stejně přísně jako zvyk, leč by zákonodárce výslovně se zmiňoval, že chce ukládati povinnost tu méně přísně nebo přísněji než právo zvykové. To by byl případ našeho (pražského) postního mandátu. P. Marc arcí mluví ve zmíněných řádkách jen o oddavkách, ale poněvadž jiní moralisté, vykládajíce obecnou záпов.ď církevní, oddavky prostě připouštějí a zapovídají hlučné veselí, musíme, chceme-li následovati P. Marca, říci, že když podle něho jsou pod těžkým hříchem zapověděny i prosté oddavky, jsou stejně zapověděny (a spíše ještě přísněji) slavnosti svatební, solemnitates nuptiarum. Nicméně, jak již výše jsem řekl, nechce se mi přidati se k jeho mínění, že by přestoupení práva zvykového nebo nařízení biskupského, aspoň pokud jde o veřejné radovánky a tance (na něž, jak jsem řekl, dlužno vztahovati úsudek P. Marka o prostých oddavkách), bylo hříchem těžkým. Když jde o otázku, zavazuje-li nějaký zákon pod hříchem těžkým čili pod lehkým, theologové praví, že velikost závaznosti jest posuzovati: 1. dle důležitosti věci, na niž se zákon vztahuje, 2. dle slov, jichž zákonodárce užívá (jsou-li přísná, důtklivá), 3. dle velikosti trestu, jímž se hrozí přestupníkům, 4. dle zvyku, jak totiž lidé zkušená a bohabojní jsou zvyklí závaznost zákona vykládati. Tak asi Busenbaum, jež cituje Ballerini, »Opus Theologicum Morale,« Vol II., str. 305 (vyd. 1).

Že věc, o niž jde zde, není sama v sobě tak příliš vážná nebo hřišná, vysvítá z toho, že jiní theologové nespátřují při tancích a radovánkách (spojených s oddavkami) hřichu těžkého, a znova připomínám slova Lehmkuhlova o zneuctění posvátného

času. Slova našeho mandátu radovánky a tance prostě zapovídají, o trestu se nemluví. Co pak se týče zvyku, který se jeví smýšlením a jednáním lidí bohabojných, musí tento zvyk, jakým se nařízení neb zákon vykládá, býti dokázán, aniž stačí, aby jistým způsobem věc posuzoval nebo vykládal skrovný počet lidí, kteří jsou pokládáni za bohabojné. Dokážeme, že u nás jest zvykové nazírání opravdu takové, že pokládá tanec v zapověděných časech za hřích těžký?

Konec konců bych soudil, že přísná nebo méně přísná závaznost tohoto nařízení postního mandátu pražského jest dosti nejista, a proto bych se bál, někoho varovati před těmito zapověděnými zábavami jako před věcí smrtelně hříšnou. Radil bych laskavě a třeba i důtklivě, aby věřící posvátné doby skutečně světili, zvláště obětující Pánu Bohu některé zábavy, ale neopovážil bych se říci někomu, že se dopustí hříchu smrtelného, bude-li v doby ty tančiti. Již výše jsem řekl, že s Lehmkuhlem bych ovšem jinak soudil tenkrát, když by konání zábav takových nebo účastenství při nich mělo zřejmý ráz úmyslného tupení zákona církevního (biskupova v našem případě) nebo doby posvátné. To by však spíše mohlo býti shledáno při pořadatelích zábavy, než při všech účastnících.

Magister Joannes Hus de debito conjugali.

Dle pravdy nutno přiznati, že otázkám týkajícím se obcování manželského, kněz se vyhýbá; činí tak hlavně z toho důvodu, aby ti, jichž se poučení netýkalo, nebyli pohoršeni. Ale i jindy velí opatrnost pastýřská k největší rezervě; v jistém místě byly konány missie, při nichž, jak obyčejem, bylo i zvláštní poučení dle stavů, tedy též manželů (mužů) a manželek (žen). Missionář, starý, šedivý a zbožný muž, ukazoval velice šetrným způsobem, jak se v manželství hřešívá in puncto debiti conjugalis, a přece, ač jeho řeč byla opatrná a určena jenom pro rozumné a dospělé manžely, přece vzbudila v osadě veliký rozruch a rozhořčení. Také dotazování in confessionali, ač dle pravidel zpovědnice konané, odradilo, jak pisatelí dobře známo, poenitenty od konání sv. zpovědi. Jak se vrhli nepřátelé církve před několika roky na ndp. knížete - biskupa bratrského národa slovinského Antonína Bonaventuru Jegliče v Lublani pro jeho brožurku o manželském životě a o manželských povinnostech, v dobré ještě jest paměti.

Připomeneme-li si, co si dovolil říci na př. Abraham a Sta Clara na kazatelně, přicházíme k závěrku, že naše auditorium je velice nedůtklivé: ale není nám třeba ani do Vídně choditi; i v Postille M. Jana Husi najdeme dosti příkladů, které svědčí o veliké otevřenosti kazatelově v choulostivých otázkách. Hus sice Postillu psal, ale důvodně možno míti za to, že to, co napsal, dříve ústně kázal.

Dnes by si sotva který kněz troufal s kazatelny říci to, co napsal Hus v homilii na evangelium o svatbě v Káni Galilejské; ani citelé Husovi by toho nesnesli. Stůjtež zde slovně jeho vývody :

• Také věz, že manžele *čtvrtým* obyčejem vskutku poznávají se: *prve* upřímo pro plod. A tu netřeba zpovědi, ač vedle řeči sv. Augustina ten skutek nestane se bez hřichu malého, všedního; neb on dí, že veškeren člověk v hovadnosti v tu dobu bývá pohřšzen a tak zapomíná na Pána Boha. (V dalším vyvrací námitku: »Jestli tak, tehdy nesluší manželům nikdy pro plod tak se poznati tělesně!«; praví, že všedním hřichům každý jest podroben, a že sotva kdo páteře (otčenáše) bez všedního hřichu se pomodlí.)

• *Druhé* poznávají se manželé pro výstrahu od hřichu, tak že boje se manžel, aby tíže nepadl smilstvím, i dopustí se. To opět bývá bez hřichu smrtelného a netřeba jest zpovědi. «

• *Třetí* dopouští se z poslušnosti zákona platíce dluh,*) jako velí sv. Pavel ke Korintským v I. epístole v 7. kap. říka: »Muž plat dluh ženě a žena muži, protože muž již sám nemá v moci těla svého, neb již žena má jeho tělo v moci; též žena nemá v moci své toliko těla.« Protož, když muž ženu napomene, ona z poslušnosti zákona, ač by chtěla toho prázdna býti, přijvolí, platí dluh a plní zákon; též mož zase plniti má ženě. Třetí zjevně tvrdí sv. Pavel. «

• Pak *čtvrté*, poznávají se, a to o druhém poznání muž rozuměno býti, když bojí se žena, aby muž jinde nehledal, chtíc ho v manželství zachovati, i tím spíše se s ním pozná; též učiní-li on také,**) boje se, aby bujná žena jinde nehledala. To poznání slove milostivé, to jest proto, že z lásky pochází. «

• Pak *páté* poznávají se manželé z veliké chlipnosti, a tak hřeší smrtelně; jako sedm mužův poznali jsou neb chtěli poznati Sáru, že jeden po druhém pojal ji za manželku, a každého ďábel první noc zadával. O tom psáno jest v Tobiášovi v 6. a 7. kap. Ó by všechny nyní čert zadával, co se jich tak pro krásu a chlipnost pojímá, málo by snad ostalo manželek — ale méně manželův, jakož sedm jich zahynulo, a jedna Sára dobrá zůstala. «

• Tuto sem prodíl, že vím toho veliké potřebí; i musil jsem tak z lásky psáti, nechav čtení jiných smyslův. (= pomínuv v evangeliu jiný význam).

Laskavý čtenáři, všimni si důvodu, proč Hus tak píše: *že vím toho veliké potřebí!* *Aléhés.*

Jest učitelstvo povinno dozírati o Dušičkách k náboženským cvičením školní mládeže?

• Český Učitel • uveřejnil roku 1910 ve svých sloupcích krátce před Dušičkami projev, že učitelstvo není o Dušičkách povinno dohlížeti k náboženským cvičením žactva, a odůvodňoval toto

*) »Debitum« sv. Pavla.

**) = tak.

domnělé právo učitelstva tím, že den Dušiček jest dnem feriálním; prováděcí předpis k definitivnímu řádu školnímu a vyučovacímu, vydaný c. k. zemskou školní radou dne 13. června 1907 č. 25.704, k § 56. ř. šk. a vyuč. uvádí den Dušiček mezi dny »všeobecně prázdnými« na pátém (posledním) místě.

Proto předloni (r. 1910) na některých školách někteří učitelé odepřeli účast na dozoru při náboženských cvičeních školní mládeže o Dušičkách, loni pak (r. 1911) na některých místech některé školy vůbec k pobožnosti za zemřelé na Dušičky se nedostavily.

Dle sofistiky »Českého Učitele« nebylo by učitelstvo povinno zúčastniti se dozoru ani o svátku jmenin Jeho Veličenstva císaře a o svátku jmenin Jeho Veličenstva zvěčnělé císařovny Alžběty, poněvadž i tyto dny uvádějí se mezi dny všeobecně prázdnými a sice již na místě prvním.

Ale nehledě k této analogii, jest nesporno, že učitelstvo jest i o Dušičkách povinno přihlížeti k školní mládeži, kde se dle dávného obyčeje zúčastňuje mše sv. za zemřelé a průvodu na hřbitov, a to z dvou důvodů:

1. § 117. nového řádu školního a vyučovacího pro školy obecné a měšťanské výslovně praví: »O školních prázdninách, v prázdných dnech nebo půldnech a po denním vyučování může se učitel bez dovolení vzdáliti ze školního místa, **nejsou-li proti tomu jiné služebné povinnosti.**«

2. Přímou věc rozhodla c. k. zemská školní rada pro král. české již dne 31. října r. 1907 č. 55.986 v určitém případě, jak sděleno v »Ord Listě« arcidiecese pražské z r. 1907 na str 146, kde k. a. konsistoř v Praze dává duchovenstvu výnos na vědomí. V něm se praví doslova toto: »V den Dušiček **jest učitelstvo povinno** dohlížeti ke školní mládeži při obvyklých náboženských cvičeních.«

Provolání

k homiletickému kursu, jež pořádá „Jednota katolických duchovních diecese brněnské“ pod protektorem Jeho Excellence nejd. p. biskupa dra. Pavla hraběte Huyna v Brně od 22. do 24. října 1912.

S veíkou prudkostí vede se v době naší boj proti Kristu Pánu a jeho církvi. Nevěra, kacířství, politická moc, věda, umění, tisk, škola soustavně pracují společnými silami o to, aby odkřestanily nynější společnost. Nepřátelé naši neštítí se ani lži, ani pomluvy, ani brutálního násilí, slouží-li jim jen za vhodný prostředek vyhositi Krista ze srdcí lidských.

Ale právě z Krista vychází všechen nadpřirozený život. Živ jest pro nebe jedině ten, kdo s Kristem Pánem jest ve spojení jako ratolest s révou, jako úd s tělem. Spojujeme se s Kristem skrze milost posvěcující, a zprostředkovati lidem milost jest právě

úlohou nás kněží. Jakým způsobem bychom tedy za nynějších poměrů nejspíše přivedli lidi ke Kristu, o tom třeba nám kněžím uvažovati.

Není úlohou naší vyhledávati nových prostředků, jimiž bychom lidi ke Kristu přivedli, neboť jediné pravé a dobře osvědčené prostředky jsou: vyučování náboženské ve školách, kázání slova božího v kostele, na křesťanském cvičení, missie, dobrá četba, nábožná bratrstva, spolky dobré a pod., nýbrž úloha naše spočívá v tom: uvažovati, jaké metody třeba v nynější době užívati, abychom lidi přivedli k tomu, aby jmenovaných prostředků chtěli užívati, aby na kázání a křesťanská cvičení chodili, do spolků katolických vstupovali, sv. svátosti přijímali a pod. Jen tak porozumíme slovům sv. Klementa Hofbaura, že evangelium musí býti dnešního dne novým způsobem hlášáno, a jen tímto způsobem porozumíme snahám šlechtných mužů, kteří se scházejí na sjezdech eucharistických, katechetických, homiletických a pod.

Toto májic na mysli, usnesla se též naše Jednota duchovenstva uspořádati nahoře jmenovaný *kurs homiletický pro kněze z Čech, Moravy a Slezska*. Sjezd konati se bude v obou zemských jazycích, a úkolem jeho jest raditi se, jaké metody třeba užívati při vykonávání úřadu kazatelského, aby lidé rádi, ochotně a s užitkem slovo boží poslouchali. Kurs bude povahy vědecko-praktické, bude pokračováním homiletického vzdělání, jehož se nám dostalo na theologických ústavech. Přednáseti budou odborníci, vesměs profesoři homiletiky na theologických ústavech. Říditi bude sjezdovou práci vědeckou Msgr. dr. Jos. Kupka z Brna. — Každodenně určena jest hodina pro volnou diskusi, kdy bude míti každý účastník příležitost své názory o té neb oné přednášce vysloviti, podati praktické návrhy a poukázati na svoje zkušenosti a pod.

Denní práce kursovní ukončí se kázáním a požehnáním večerním ve chrámu Páně sv. Michala. První kázání přislíbil již Jeho Excellence nejdp. biskup dr. Pavel hr. Huyn.

Poměry nynější nás nutí, abychom sešli se v počtu co nejhojnějším, abychom se poučili, povzbudili, nadchnuli pro další práce kazatelské. Proto zveme Vás, důst. pp. spolubratři, všechny, bez rozdílu národnosti, abyste přišli na homiletický kurs do Brna v měsíci říjnu. Bližší zprávy podá výbor Jednoty v našich časopisech.

Brno, na den sv. Jakuba apoštola Většího 1912.

Profesoři pastorálky:

Dr. Gabriel Pecháček, Ord. Cruc. v Praze, dr. Jos. Jatsch v Praze, dr. Jan Kubíček v Olomouci, c. k. universitní profesoři. Msgr. dr. A. Skočdopole v Č. Budějovicích, dr. Jan Jindra v Hradci Králové, dr. Jos. Pohl v Litoměřicích, dr. Jos. Fischer ve Vídnavě, profesoři bohosloví.

Ředitel kursu:

Magr. dr. Jos. Kupka v Brně, professor bohosloví.

Za »Jednotu duchovenstva«:

Adolf Linkenheld, arcikněz v Sokolnicích, předseda. Ladislav
Zavadil, farář v Lulči, I. jednatel.

Denní pořádek.

V úterý, 22. října: O 7. hod. Pontifikálka J. E. nejdůst. pana biskupa dra. *Pavla hraběte Huyna*. Od 9—10 hod.: Zahájení sjezdu. Předseda *Ad. Linkenheld*, arcikněz. Promluva J. E. nejd. pana biskupa brněnského. Od 10—11 hod.: »Význam Pisma sv. pro kázání.« Dr. *Josef Jatsch*, c. k. universitní professor v Praze (německy). Od 11—12 hod. »Časovost kázání«. Dr. *Jan Findra*, professor bohosloví v Hradci Králové (česky). Od 3 do 4 hod. »Apologetika v kázání«. Dr. *Jos. Jatsch*, c. k. universitní professor v Praze (německy). Od 4—5 hod. »Dogmatika a kázání«. P. *Frant. Mezírka* C. Ss. R., lektor dogmatiky v Obořišti (česky). Od 5—6 hod.: Diskusse. (NB. Účastník smí mluvit jen 5 minut.) Od 1/2 7. hod. Kázání a sv. požehnání v kostele sv. Michala

Ve středu, 23. října: Od 9—10 hod.: »Homilie«. Dr. *Jos. Kupka*, professor bohosloví v Brně (česky). Od 10—11 hod.: »Přednáška a kázání«. Dr. *Jos. Fischer*, professor bohosloví ve Videnavě (německy). Od 11—12 hod.: »Zajímavost kázání«. Dr. *J. Kubiček*, c. k. universitní professor v Olomouci (česky). Od 3—4 hod.: »Příprava na kázání«. Dr. *Jos. Fischer*, prof. bohosl. ve Videnavě (německy). Od 4—5 hod.: »Studium asketiky a kázání«. P. *Frant. Mezírka*, C. Ss. R., lektor dogmatiky v Obořišti (česky). Od 5 do 6 hod.: Diskusse (NB. Účastník smí mluvit jen 5 minut.) Od 1/2 7. hod.: Kázání a požehnání v kostele sv. Michala.

Ve čtvrtek, 24. října: Od 9—10 hod.: »Desetiminutová kázání.« Dr. *Jos. Kupka*, professor bohosloví v Brně (německy). Od 10—11 hod.: »Missál a breviář — pramen kázání«. Dr. *Jan Kubiček*, c. k. universitní professor v Olomouci (česky). Od 11—12 hod.: Diskusse. Od 3—5 hod.: Rekolekce. Přednáška jest ve staré alumnátské kapli a sv. zpověď v kostele sv. Michala. O 1/2 7. hod. Závěrečné požehnání.

Literatura.

Kronika Sluzská.

Leží přede mnou úhledná kniha v oktávu o 176 stranách s názvem: *Kronika Sluzská*. Dějiny obcí: Sluhy, Mratín, Veliký Brázdím, Malý Brázdím a Podháje. Sepsal František Pubal, kn. arc. notář a farář. 1912 Tiskl Josef Voctář v Brandýse n. L. Nákladem vlastním.*)

Za našich dob více nežli kdy jindy k tomu se hledí, aby, pokud možno, každá farní osada měla svoji řádně vedenou pamětní knihu a svoji kroniku. Našlo se mezi kněžskými dosti ochotných a nadšených monografistů, kteří sepsali dějiny osad jimi spravovaných. Nejnověji vyšla z pera Františka Pubala, faráře ve Sluhách, ve vikariátě brandýském, v arcidiecesi pražské, a jeho ná-

*) Lze obdržeti za 2 K na faře ve Sluhách (okres i hejtmanství Brandýs n. L.), pošta Měšice u Prahy.

kladem obšrná monografie osady, které již po 34 roky v čele stojí; a povíme hned na začátku, že mnohé město mohlo by si gratulovati, kdyby mělo tak důkladně sepsanou kroniku, jako jest »Kronika Sluzská«. Monografie mohla býti ještě obsažnější; na 40 tiskových archů byl by vydal materiál pracně po 14 let po různých archivech sbíraný; vždyt jenom do pražských archívů vykonal autor ze Sluh na 400 cest! »Multa tulis, fecitque, sudavit et alsit.« Ale maje dŕlo vydání svým nákladem a ne pro veliký kruh čtenářstva, vybral ze svých zápisků jen věci nejdůležitější a nejzajímavější.

Knihá jedná postupně o jednotlivých přifařených obcích (Sluby, Mratín, Velký Brázdím, Malý Brázdím, Nový Brázdím); k tomu přistupují dějiny osady, zprávy o školách a různé drobnosti (o obecních zastupitelstvech, o místních školních radách, učitelích, nájemcích dvorů a spolecích).

Pojednáváje o Sluhách, vypisuje autor nejprve historii kostela (dle pověsti prý z konce X. stol., ke cti sv. Vojtěcha, který na útěku svém na návsi ve Sluhách odpočíval a od dětí vody žádal), dále řadu kněží (první uveden plebán Mikuláš z r. 1359), osudy farní budovy (nynější je z r. 1780), školy, učitelů, hřbitova, dvora; podobný pořádek zachovává i při líčení osudů přifařených vesnic. Autor šel ve své lásce k své osadě a k svým osadníkům tak daleko, že — pokud bylo možno — zjistil i majitele jednotlivých čísel v obcích; některé záznamy sahají zpět až do r. 1661.

Nemysli však nikdo, že je to suchopárné vypočítávání jmen a letopočtů dle zápisů knihovních; nikoliv. Kde se příležitost udá, jsou líčeny události nejen místně, ale i všeobecně zajímavé, někdy žertovné i rozpustilé, jindy vážné i truchlivé, povedené kousky nezvedenců i tragedie z dob starých i mnoho poutavých zpráv z doby nejnovější. Starší zprávy jsou nezřídka otištěny v původním, leckdy klassickou češtinou psaném znění slovně dle pramenů.

Knihá jest ovšem určena pro užší kruh čtenářstva; autor v předmluvě praví: »Odevzdávám svou práci svým milým osadníkům jakožto dárek z lásky a na památku, až mne zde více nebude, ale i okolí i širší veřejnosti;« ale každý milovník historického čtení bude ji se zájmem čísti a nezůstane leckdy bez dojmu. Neubráníme se dnes, kdy se v testamentech pořizuje o spálení vlastní mrtvolky, pohnutí, čteme-li (na str. 24.) řádky kšaftu Václava Šturma z Hyršfeldu z r. 1594, z nichž vane zbožný pel zašlých, starých, věru lepších časů. *)

*) Stůžž zde ukázkou aspoň část slovně :

Ve jméno svatě a nerozdílné atd.

»Já Václav Šturm znajíce přirození každého člověka tak křehké a nejisté býti, že hned od hodiny a času narození svého v nebezpečenství smrti . . . postaveno jest . . . umnil jsem si o statku mém, kteréhož mi Pán Bůh všemohoucí z milosti své z požehnání svého božského na tomto světě uděliti a propůjčiti ráčil, též o manželce své a dítkách mých pořízení učiniti. — Avšak předně a přede všemi věcmi Pánu Bohu, mému Otci nebe-

Povahopis Ernfrýda Berbisdorfa z Berbisdorfu, evangelíka, který koupil Sluby r. 1617 a rok na to pomáhal shazovati Martince a Slavatu s Fabriciem; líčení různých půhonů, rovnání pří, rvaček a pod., tresty za všelijaká provinění; »ponížené vyjádření« Josefa Mauchy, býv. rychtáře v Starým Brázdímě z r. 1836, že obec vynaložila na stavbu kaple 124.30 zl.*) a odpověď na to: »Weynoss na z odpowydane weystavky za r. 1836«; žertovný »Zápis do školy a říkání o sv. Řehoři ve Vel. Brázdímě« a mnoho jiného činí četbu knihy velice zajímavou a litujeme, že rámeček tohoto listu nedovoluje dalších a větších výňatků.

»Kroniku Sluzskou« můžeme každému milovníku dějepisného čtení vřele doporučiti; spisovatelé historických črt a povídek naleznou v ní ne jeden námět ke svým pracím; konečně všichni kněží v duchovní správě mají v ní vzor důkladné a historicky založené farní monografie.

Autoru k ukončení tohoto dlouhého a obtížného díla srdečně gratulujeme.

R. S.

skému, duši mou milou od jeho božské milosti sobě danou a drahou krví Syna jeho Pána Ježíše Krista vykoupenou a posvěcenou, když z těla mého vystoupí, v jeho svaté božské opatrování poroučím atd.

Tělo pak mé žádám, aby poctivě křesťanským způsobem beze vsí nádhernosti pohřbeno a pochováno bylo v Novém městě pražském u kostela sv. Jindřicha atd. A tu budu očekávati toho radostného vzkříšení od mrtvých, neb já věřím, že Vykupitel můj živ jest atd.

*) . . . »Pročež my sebe nanegweggs zavazugem budoucně žádný takowy weylohy na obecnj wydanj neudawat, nýbrž dle předpisu pokračowat: Tehdy z toho ohledu Slawny Cjs. Wrchnj Aůfad z poniženostj prosyme a žádáme, aby nam nasse nepředložnosti a chyby odpůstiti a takowy weylohy, které gsmé nyny a posledně z nassy nepředložnosti učinily, do obecnjho Wydani Mylostivě přigmouti a stvrditi račy.«

(Ale nepofídili, musili náklad ze svého hraditi)

Drobnosti.

Co je „Beichtgulden“? Nejspíš zlatý, který se platil u příležitosti zpovědi, pomyslí liberál. Ale chyba lávky. V Horuích Rakousích v Solné Komoře je zvykem, že hospodář dává svému čeledínu a služce, když jdou v postě ke správě boží, jeden zlatý jako dárek z lásky. Tento zvyk jest obecným a do dneška se zachovává; »Beichtgulden« se stal jaksi právem čeledínů a služek u příležitosti velikonoční sv. zpovědi.

R. S.

RÁDCE DUCHOVNÍ.

ČASOPIS KNĚŽSTVA ČESKOSLOVANSKÉHO.

REDAKCI VEDE

Msgr. FRANTIŠEK VANĚČEK,
ČESTNÝ KOMOŘÍ JEHO SVATOSTI, SÍDELNÍ KANOVNÍK VYŠEHRADSKÝ,
ZA PŘÍSPĚNÍ MNOHA ČELNÝCH SPOLUPRACOVNÍKŮ.

VYDÁVÁ

VÁCLAV KOTRBA.

Schváleno nejd. kníž. arcib. konsistoří v Praze a v Českých Budějovicích.

Zásilky literární račte zaslati redaktoru na Kr. Vyšehrad č. 81. — Rukopisy se nevracejí a za vrácení zodpovědnost se nebéře. — Honorář se vyplácí čtvrtletně aneb až po dokončení práce. Po skončení ročníku třeba do čtvrt roku honorář reklamovati, kdyby nebyl včas zaslán, jinak by propadal. Adresa autorova budiž při každé práci udána.

NOTANDA : Nejlepší řeč co do zevnějšího účinku na eucharistickém sjezdě ve Vídni byla řeč P. Andlauer, str. 790., v Madridě na eucharistickém kongresu řeč prof. dra. Weber-Kassela, str. 781.

První sešit nového ročníku vyjde dne 9. listopadu.

V PRAZE 1912.

CYRILLO-METHODĚJSKÁ KNIHTISKÁRNA A NAKLADATELSTVÍ V. KOTRBA.

OBSAH.

Listy homiletické.

Strana

»Věřím!« Šest populárně-apologetických kázání. Napsal Jan Fährnich, farář v Krnsku u Ml. Boleslavi. (Dokončení cyklu.)

Neděle XXIII. po sv. Duchu. V. Proč mnozí nevěří	745
Neděle XXIV. po sv. Duchu. VI. Víra a věda	754
Neděle XXIII. po sv. Duchu. Křesťanská smrt. Dle Hamerle Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.	757
Neděle XXIV. po sv. Duchu. Církev Kristova učitelkou pravdy, matkou lásky. Dle vláského Augustino da Monte Feltro dr. Antonín Ondroušek	763
Neděle XXV. po sv. Duchu. Homilie epištoly. R. S.	767
Neděle XXV. po sv. Duchu. Símě dobré a zlé. (Homilie.) Jos. Ocetek	771
Neděle XXVI. a poslední po sv. Duchu. Kam vede bezbožnost a z ní plynoucí zkáza mravů? Dr. K. L. Řehák	773
Neděle XXVI. a poslední po sv. Duchu. Trojhvězdi: sv. Alžběta, sv. Cecilie, sv. Kateřina. R. S.	776

Listy vědecké.

Charakter a svaté přijímání. Prof. dr. Weber-Kassel na euch. kongresu v Madridu. Přeložil P. Voňavka	781
Nova et vetera. Píše R. S.	791
Čím jest nám Eucharistie? P. Josef Rybák T. J.	795
Nejsvětější Svátost oltářní a dům habsburský. Řeč superiora P. Karla M. Andlauer z T. J., přednesená v II. slavnostním shromáždění XXIII. internacionálního sjezdu eucharistického ve Vídni, v Rotundě, dne 12. září 1912. Dle »Reichspostu« přeložil R. S.	799
Klamání úfadů	804
Zneužití moci úřední	805
Příklady	807

„RÁDCE DUCHOVNÍ“

vychází v měsíčních sešitech 4—5archových.

Předplatně ročně **S K**

přijímá Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství V. Kotrba v Praze 200.-II. a Cyrillo-Methodějské knihkupectví G. Frauel v Praze.

Zpěvník a modlitby

pro katolickou mládež na školách národních a občanských.

Sestavil Dr. Mik. Karlach, probošt vyšehradský.

Tento nejrozšířenější a nejlacinější zpěvník a modlitby, skoro po celých Čechách a Moravě známý, rozšířen již v půl milionu výtiscích. — Úplnost výběru písní i praktické sestavení modliteb, litaní atd. získává stále větší odbyt. — Nový náklad tištěn v 50 tisících výtisků. — Prodává se: 1 výtisk v tuhých deskách (256 stran) za **32 h**, v plátně se zlaceným křížkem 60 h.

Cyrillo-Methodějská knihtiskárna a nakladatelství

V. Kotrba v Praze 200-II.

LISTY HOMILETICKÉ.

„Věřím!“

Šest populárně-apologetických kázání.*)

Napsal Jan Fährich, farář v Krnsku u Ml. Boleslavi.

Neděle XXIII. po svatém Duchu.

V. Proč mnozí nevěří.

»Mnozí chodí, o nichž s pláčem pravím, že jsou nepřátelé kříže Kristova, jichžto konec je zahvnutí, jichžto bůh břicho jest.« (K Filip. 3, 18. 19.).

»Dnes nenajde člověk ve světě nic pevného a stálého, čeho by se mohl zachytiti. Náhledy světa se mění, jako listí na stro mech. Všecko se opotřebí, všecko zajde dravou rychlostí. Mezi kolébkou a hrobem smrtelníka mění společnost desetkrát svou tvářnost. Uprostřed této nestálosti jest jen jedno město a jeden muž, kteří pro svou nepoddajnost a nepřístupnost změnám času jsou krásným obrazem pevnosti a stálosti — jsou to Řím a papež. Lidé hnáni jsouc větrům času sem a tam, jako ten list spadlý se stromu, hledají klid, nenaleznou jej však dříve, dokud nepři- stane jejich lodička u velkolepé skály, která vyčnívá z nepokoj- ných vln mořských — u Říma a papeže.« Tak psal před něko- lika léty známý spisovatel Evžen Robin po svém návratu do ka- tolické církve. Ano, ve světě není nic pevného a stálého, jenom skála, na které stojí církev Kristova. Jenom kdo na tuto skálu se uteče, toho nestrhnou vlny lži a klamu do všeobecného víru světa. Neboť jenom katolická církev má božské zaslíbení, že brány pekelné jí nikdy nepřemohou; jenom ona jediná jest vedena Du- chem sv., že nikdy nezbloudí. Kdo se jí přidrží, může býti jist, že našel pravdu

*) Dokončení cyklu.

A přece jest na milliony lidí, kteří stojí mimo ni, bloudí po poušti sebeklamu jako Kain, prchající od mrtvoly zavražděného Abela. Jak jest to možno?

Jsou různé příčiny nevěry. Nejhlavnější jsou: nevědomost a zlá vášeň.

I.

Nesčetně mnoho lidí není o víře náležitě poučeno. Mnozí neměli ve svém mládí žádné příležitosti nebo z lehkomyšlnosti opomenuli náboženská cvičení navštěvovati. Vyučování náboženství stlačeno jest na školách rakouských na nejmenší počet hodin, ba z mnohých škol jest úplně vyloučeno. Mnozí se takových cvičení zúčastní, ale schází jim vážnost, péle a pozornost; krátce, nemají žádného zájmu; katechismus jest jim nejobtížnější knihou. Tak vyrůstají tisícové, ba statisícové bez dostatečného náboženského vyučování. Všemmu možnému se učí; ve všech odvětvích vědění sbírají si vědomosti; studují náboženství Reků, Římanů, Peršanů a Indů; učí se starým i moderním jazykům, sedí po celá léta ve školních lavicích, navštěvují pokračovací kursy, akademie a university. Jenom ve vědění spásy zůstávají úplně pozadu, tu jsou vědomosti jejich tak slabé, že na nejprimitivnější otázky nedovedou vám odpověděti. Náboženství jest věcí vedlejší, vzdělání a osvěta, výdělek a užívání — jsou věci hlavní. To jest mládí k pláči — a povede také k pláči životnímu.

Později se vejde do života. Tu teprve nezbude prázdné chvílky pro studium náboženství. Na kázání neb křesťanská cvičení jde se zřídka nebo vůbec ne; náboženských knih ani do ruky se nevezme. Za to čtou se všechny možné knihy a časopisy, ve kterých katolická církev se potírá, učení její se znetvořuje a překrucuje, papež, biskupové a kněží se pomlouvají a veřejně se směšňují, čtou se časopisy, ve kterých káže se čirá nevěra a hrubá smyslnost. K tomu druží se častý styk s lidmi nevěreckými a nemravnými, jichž dnes jsou celé legie. Tu byl by pravý zázrak, aby mladý muž všemu tomu odolal a víru si zachoval. Veliký počet jich odpadne, a žije beze všeho náboženství. Rozmlouvá-li se někdy o náboženství, nebo slyší-li proti náboženství různé námitky, neví, co by odpověděli a přicházejí úplně na zcestí. Vpadnou v řev nepřátel církve: Katolická církev že se přežila; že jest směs pověr a nesmyslů; všichni vzdělanci že dávno s ní jsou hotovi. To jest osud millionů. Nevědomost jest u nich příčinou odpadu od víry. Co neznají — tomu se rouhají.

Nevědomost k pláči.

Jsou křesťané, kteří ve víře celkem dobře jsou vzděláni, ale v tom neb onom důležitém bodě vědomosti jim scházejí a proto na církev se škaredí. Tak rozhorlil se nedávno v hostinci mladý kupec nad učením církve o následcích dědičného hříchu, poněvadž prý, jak se totiž domníval, všechny dítky, které zemrou bez sv. křtu, věčně jsou zavrženy, jako nejsprostší zločinci — Nevědomost!

Jiný pán, byl to lékař, tvrdil ve vlaku, že prý katolická církev jmenuje se samospatitelnou, zatracuje tudíž jinověrce. A to že prý jest proti všemu pojmu práva a spravedlnosti; on prý má doma hodnou ženu, vyznání helvetského, která také chce přijíti do nebe.

Tím omlouvali oba pánové své nepřátelství vůči církvi a do kostela ani nohou nevstročili. Jest omluva jejich oprávněna? Zřejmě ne. Jejich povinností bylo, o věci dáti lépe se poučiti. Potom by bývali shledali, že pojmy jejich o těchto dvou článcích víry byly úplně zvrácené. Probůh, církev přece nikde neučí, že by nekřtěnátko propadla věčnému zavržení. Před tvář boží ovšem přijíti nemohou. To jest zcela jisté. Když učitel zákona Nikodem přišel k Ježíši, aby z jeho úst slyšel, jak možno přijíti do království božského tu řekl božský Učitel: »Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu z vody a z Ducha sv., nevejde do království božského.« (Jan, 3, 3. 5.) Tedy bez křtu sv. nemůže nikdo přijíti do nebe, před tvář boží. Ale z toho přece nenásleduje, že nekřtěné dítky jsou na věky do pekla zavrženy. Do nebe přijíti nemohou, poněvadž lpí na nich dědičný hřích; ale ani trest je nemůže stihnouti, poněvadž osobně nedopustili se žádného hříchu. Bůh, nejvyšší spravedlivý, netrestá nikoho, kdo toho nezasloužil.

Svatý Tomáš Aquinský, pro svou učenost »učitel andělský« zvaný, praví, že takovéto dítky nepocítují pro ztrátu patření na Boha žádného vnitřního zármutku. Neboť jako ten, kdo z měšťanského rodu se narodil, nepocítuje zármutku nad tím, že není císařem nebo králem, a to proto, že žádných nároků na trůn nemá, tak nermoutí se ani ony nekřtěné bytosti pro ztrátu věčné blaženosti, poněvadž nemají na ni práva ani nároků, ba ani přirozené schopnosti a snad ani nějaké vědomosti. Jistě ale těší se z dobroty boží. Třebas nebyly spojeny s Bohem věčnou slávou, jsou s ním spojeny dary přirozenými; obývají takřka pozemský ráj. Tak tomu učí sv. Tomáš Aquinský a s ním souhlasí mnoho jiných učitelů církevních, církev pak proti tomuto učení se nevyslovila. Nicméně zvrácený jest i druhý názor, že církev se jmenuje samospatitelnou a proto prý zatracuje jinověrce. Církev vůbec nezatracuje nikoho, to přenechává soudci jinému. Ona toliko učí: Ježíš Kristus založil jednu církev, aby skrze ni vedl všechny lidi ku spasení. Kdo tudíž k této církvi nepatří, nemůže býti spasen. Člověk však může býti údem církve dvojmým způsobem. Buďto patří k tělu i k duši církve, t. j. on jest v církvi zrozen a vychován, vydává se za jejího člena a hledí pomocí posvěcující milosti býti živým údem na těle své církve; nebo patří toliko k duši církve, t. j. běře podíl na její milosti. To činí ti, kteří bez vlastní viny žijí v bludu a hledí při tom vésti život zbožný a bohumilý. To jsou takřka skryté údy na těle církve. Avšak oni patří ke katolické církvi; milostí, Kristem v církvi uložených, dostává se i jim; i oni budou spaseni prostřednictvím katolické církve. Proto pravdivým zůstává: »Extra ecclesiam nulla salus,« »mimo církev není spásy.« To však není pravda, že by církev

tímto učením chtěla všechny nekatolíky vyloučiti z věčné blaženosti. Jest nesčíslně mnoho lidí, kteří žijí v pevném přesvědčení, že víra jejich jest pravá, varují se úzkostlivě hřichu, — byť i zevně k církvi nepatřili, vnitřně k ní patřili, a přijdou proto a jen proto do nebe. A to platí nejen o protestantech, ale i o židech a pohanec. Podle zásad katolické církve nenechá Bůh nikoho věčně zabynouti, kdo dle nejlepšího poznání žije dle požadavků svědomí, a byť by na venek sebe více vzdálen byl od církve.

Tak tomu učí katolická církev. A jako v těchto dvou otázkách srovnává se její učení s rozumným přemýšlením a cítěním, tak i ve všech ostatních. Vše záleží na tom, aby člověk učení církve dokonale poznal. A zde bohužel přemnozí těžce se prohřešují: jsou vlastní vinou nevědomí ve věcech víry; nechodí na kázání a křesťanská cvičení; knih obsahu náboženského nevezmou do ruky; nejdou na patřičné místo zeptati se na pravý výklad a vysvětlení, když vyskytnou se pochybnosti; o vše na světě se starají, jen ne o víru a náboženství.

Tito nešťastníci probudí se ovšem jednou ze spánku náboženské lhostejnosti, ale bude to probuzení děsné. Dva mladí jako studenti uzavřeli přátelství. Různé povolání je od sebe oddělilo, takže po léta jeden o druhém více neslyšel. Jeden stal se důstojníkem, druhý knězem řádu kapucínského. Jednoho dne potkali se náhodou na Novém Mostě (Pont Neuf) v Paříži a okamžitě se poznali. Po prvním srdečném pozdravu prohlížel si důstojník řeholníka v hrubém, hnědém hábitu od hlavy až k patě a řekl s úsměvem: »Ubohý příteli, jakou obět jsi přinesl a jak tebe lituji, je-li nebe jen báhorkou!« Kapucín odpověděl: »Ušetři si svoji soustrast; neboť ve světě jsem mnoho neztratil. Ale jak tebe lituji, příteli, není-li peklo žádnou báhorkou!« To hodí se na tisíce lidí. Zaslubují naši nejhlubší soustrast pro lhostejnost a povrchnost svou, pro nevědomost ve věcech nejdůležitějších, v náboženství; neboť na tom závisí celá věčnost. Nevědomost jest první příčinou nevěry. Druhá příčina jest zlá vášeň.

II.

Před 1900 lety stáli dva mužové naproti sobě, v nichž ztělesněna byla ta nejostřejší protiva oné doby; tito dva mužové se jmenovali Kristus a Pilát. Římský vladář naléhá na Krista, aby doznal, kdo jest. Kristus odpovídá: »Přišel jsem, abych svědectví vydal pravdě.« Tu odvrací se Pilát a praví: »Co jest pravda?«

To jest obraz naší doby: ona nechce ničeho věděti o pravdě, aby nemusila podle pravdy žít. Jinak by nebylo možno, aby tolik lidí k ní zády se obracelo. Hle, stojí před námi křesťanská pravda, ve svém mocném rozmachu a blahodárných účincích a to po celá století až na přítomnou dobu; stala se stromem, který zastíňuje celý svět, stala se matkou národů, které nosila ve svém lůně a živila na prsou svých mlékem vyššího života. Národové přišli a zas odešli, církev stála u jejich kolébky a u jejich hrobu, — ona sama však zůstala. Nové rody se objevily, nové časy nastaly. Vše

zase zmizelo. Církev sama stojí. Tak často myslili nepřátelé, že ji zničili. Již se chystali vykopati jí hrob, již razili mince s nápisem: »Církev jest zničena.« Ale znovu zrozená vyšla z ohně pronásledování. Kdo toto všecko vidí, kdo o tom všem ví, zda není nucen pevně věřiti v Ježíše Krista? Jak si tedy nevěru vysvětlíme? Ze zlé vůle.

Když stanul sv. Pavel před římským prokonsulem Felixem a inulvil před tímto podplatným soudcem a cizoložníkem o spravedlnosti, o čistotě a nastávajícím soudu, zachvěl se Felix, jak Písmo sv. vypravuje a pravil: »Pro dnes, Pavle, můžeš jíti; až naskytne se doba příhodnější, dám tebe zavolati.« To jest stejná historie tisíce tisíců lidí. Před pravdou se zachvějí: Proto setfosou se sebe každou vážnou, pravdivou myšlenku; ona jest jim nepohodlným kazatelem. Kdo by mohl sněsti jeho věčného soudce, jehož dnem a nocí se musí obávati, soudce, který o všem ví a ničeho nezapomene? Náboženství jest pevně zakotveno ve vědomí člověka, jeho důkazy pro pravdu a božský původ katolické církve jsou nezvratné. Ale vůle jest to, která pohání ducha ku bádání a volí předmět, jímž se má zabývati; vůle jest, která k náboženství přilne, nebo se od něho odvrátí, podle toho, hodí-li se jí či ne. Proto právem řekl Döllinger: »Při každém poblouzení lidského ducha dlužno příčinu hledati ve vůli. Ve vůli, v sobectví, pýše, ješitnosti, smyslnosti a lenosti najdeš vždycky počátek poblouzení rozumu.« Nešťastný tento odpadlík zkusil to sám na sobě. Vedle nedostatečných vědomostí v božské vědě byla to jeho nezměrná pýcha, která ho strhla k odpadnutí od církve.

Jiný nevěrec, Fichte, se přiznává: »Veškeré moje přesvědčení vychází ze smýšlení, ne z rozumu. Zušlechtnění srdce přivádí k pravé moudrosti.« Pravda jest, co napsal anglický učenec Hobbes: »Kdyby lidé měli na tom zájem, popřeli by i věty geometrie a násobilky.«

Vůle tedy, stav srdce a svědomí má největší vliv na víru. Srdce, hříchem poskvrněné a ve svých mravech pokažené, především si přeje, aby nebylo Boha, aby nebylo věčnosti. Proto naléhá na rozum, aby použil veškeré své bystrosti a hledal námitky proti náboženství a víře. Tak povstávají pochybnosti. Tyto pak jsou živeny nesvědomitými vlivnými lidmi a tiskem. A konec jest — úplná nevěra.

Srdce žádá volnost a svobodu ode všech zákonů, které člověka podřizují vůli boží. Břicho jest jim Bohem — a zahynutím zároveň.

Srdce žádá svobodu ode všech pout, které touhám smyslné přirozenosti jsou nepohodlny.

Srdce žádá svobodu od každé uzdy, která zadržuje nedovolená přání v lidském nitru.

Svobodu žádá srdce ode všech závor, které hřichu a prostopášnosti v cestu se staví. Tuto svobodu nalézá člověk toliko v pochybování a v nevěře. Proto vrhá se jim v náruč. Sám si to namlouvá a z plna hrdla volá do světa: Není Boha, není věčnosti,

není pekla. Zapomene však udati příčinu. Jinak by musil říci: Nerá Boha, není věčnosti, není pekla, poněvadž moje vášeň, můj hříšný život nemůže žádného Boha, žádné věčnosti, žádného pekla potřebovati. »Proto jsem ničemu nevěřil, že mravně jsem byl zkažený,« přiznal se malíř Boucher na smrtelné posteli. A François Coppée, nedávno zemřelý, snad nejoblíbenější básník poslední doby a člen francouzské Akademie, přiznává se ve svém díle »La bonne souffrance,« které během jednoho roku dosáhlo 75 vydání, s dojemnou otevřeností: »Co mne odvedlo od zbožného smýšlení, to byly hříchy mladého mého věku a obava před jistým doznáním. Přemnozí, kteří v téže situaci se nalézají, mně přisvědčí, chtějí-li býti upřímnými, že jenom přísný zákon, který náboženství vydalo proti vši smyslnosti, znenáhla je více odcizoval, a že teprve v pozdějších letech cítili potřebu, poklesky proti mravnosti vědeckým nějakým systemem omlouvat. Jakmile učinil jsem první krok na této kluzké cestě, četl jsem knihy, poslouchal řeči, viděl příklady, které mne utvrzovaly v přesvědčení, že nic není oprávněnějšího, než když člověk uposlechne hlasu své pýchy a smyslnosti. Brzo stal jsem se v ohledu náboženském úplně lhostejným. Můj případ, jak vidno, jest úplně všední, každodenně se přiházející. Jest tomu podobně, jako u vojína, který sběhl od svého praporu, poněvadž se mu tam znechutila disciplína.« S pláčem doznal, kterak se stal nepřítelem kříže Kristova.

Tak potvrzuje se stále ještě slovo sv. Augustina: »Nemo incredulus, nisi impurus,« »nikdo není nevěřící, leč jen člověk nemravný!« Kdo dnes si všímá života kolem sebe, přesvědčí se na tisíce příkladech, že většina nevěřců, kteří po křesťansku byli pokřtěni a uprostřed křesťanů žili, ne proto od víry odpadli, že nemohli přijmouti učení její, ale poněvadž nechtěli zachovávat její mravouku, velící život čistý, mravný. To jest hanebný pramen nevěry. Koncem října 1911 přepaden byl důstojník jedoucí ve vlaku mezi Lysou n. L. a Prahou dvěma lupiči, kteří ostře nabitými revolvéry ho překvapili v kupé I. třídy, spoutali a oloupili. V Praze policie zimničně po nich pátrala. Navštívila všechny vykřičené místnosti, o něž ve velikých městech není nouze, ale lupiče tam nenašla. Kdo však tyto pelechy hříchu, nemravnosti a nevěry nejvíce navštěvuje? — Dle výpovědi policie jest to naše studentstvo vysoko- i středoškolské. Ze 100 návštěvníků jest 90 studentů. Divíš se, čtenáři milý, proč naše studentstvo a později naše intelligence vyhýbá se kostelům? Poněvadž má Boha svého jinde. Bůh nejvyšší čistý, vznešený, dokonalý není podle její chuti. Ona se klaní Bacchu a Veneře.

Proto volá apoštol národů: »Zachovej si čisté svědomí, které někteří ztratili a tím i škodu vzali na své víře.« (I. Řím. 1, 19.). Kdo nemá odvahy a síly, vášně své držeti na uzdě, ten pokládá všecko, co jim lahodí, za dovolené, ať víra sebe důvěrněji proti tomu hlasu svého pozvedá.

Lakomci jest lichva spravedlivým výdělkem, pomstychtivému odvěta věcí cti, vlníku necudnost nevinnou zábavou; půst, zpo-

věd, modlitba, naproti tomu jsou pošetilostí. Konečně zbloudí člověk tak daleko, že drze popírá všechny pravdy a povinnosti, které víra mu ukládá a stává se nevěrcem. Všichni, kteří od víry odpadli, byli obyčejně již před tím zkaženého srdce. »Odešli od nás,« praví o odpadlých křesťanech sv. Jan, »avšak nebyli naši,« t. j. nebyli pravými křesťany.

Proto jest věc dokázaná, že se vzrůstajícím požitkářstvím, pýchou, nemravností, lakotou a hamižností i nevěra se rozmáhá. Počet nevěrců jest vž dy větší. Již děti 14-, 16letí chlubí se svou nevěrou. Z rozumu? Snad z hřichu.

Nejsmutnějším zjevem jest svádění a znemravňování širokých vrstev lidu a s tím i stále vzrůstající seslabování jeho víry. Lid od přirozenosti jest věřící. Věří v Boha na nebi. Úpt-li v těžké nouzi neb tvrdé chudobě, pak pozvídá sepiaté ruce vzhůru a béře své útočiště k Bohu; neboť ví, že mu odtamtud přijde jistá pomoc. Avšak dnes se mu béře Bůh v nebesích, aby tím snáze stal se otrokem člověka, který mu snad dá kousek chleba, ale chléb ten mu bude jedem. Lid má Boha nejen v nebesích, ale i Boha, který stal se člověkem a byl chudým, dobrovolně chudým. Ale to se lidu béře, a tajemství vtělení Krista prohlašuje za báji, za mythus. Lid má svého Boha nejen v nebi, nejen ve svém těle a své chudobě, ale i na témž kříži, který on sám nese; a snáš-li ve svém nízkém stavu často pohrdání, tu vidí po svém boku ukřížovaného Krista, jenž ho těší v ponížení a utrpení. Ale to se lidu béře a ukřížovaný Kristus prohlašuje se za blázna, se kterým velcí duchové již dávno se vyrovnali. Lid má svého Boha nejen v nebi, ve svém těle, ve svém utrpení, on má Boha, který žije v církvi, aby ho vyučoval, milostí obohacoval, hřichy s něho snímal, v milosrdné sestře neb bratru hojil rány jeho těla. Ale tento Bůh se mu béře, církev se vydává v šanc posměchu, kněz se bije a žene ze země, feldolník je vyhazován na ulici. Lid má Boha v nebesích i na zemi. Ale ten se mu béře a co se mu za to dává? Nahá nevěra. Za jakou cenu? Za to smí ukájeti své hrozné vášně. — Břicho smí míti za — Boha!

III.

Ubohý lide! Neposlouchej hlasu svých svědků! Nevěra nikdy šťastným tě neučiní. Pohled na Francii! Tam byla nevěra ke konci XVII. století neomezenou vládkyní duchů. Ale jak dlouho? Roku 1793, 21. ledna, veřejně se prohlásilo: »Náboženství jest odstraněno. Francie neuznává žádného kultu mimo kult svobody a rovnosti.« Prodajnou nevěstku postavili na oltář jako zosobněnou bohyni rozumu, kostel sv. Jenovefy proměněn v Pantheon. První následek toho byla rozluka 5900 svazků manželských pouze v Paříži. A rok později, 1794, dosadila Francie sesazeného Boha zase na trůn. Sám národní konvent prohlásil: »Francouzský národ uznává nejvyšší bytost a nesmrtelnost duše.« Humoristické listy uveřejnily tehdy obrázek se satyrou, jak Bůh poslal deputaci andělů k národnímu konventu se poděkovati, že

smí zase sednouti si na trůn. Dnes Francie prodělává krizi podobnou. Rozluka provedena způsobem do nebe volajícím. Jméni církve nejpoctivějším způsobem nabyté bylo urváno a zmizelo v bezedných kapsách židovských advokátů; lid, jemuž za peníze církve slibovali starobní rentu, pozdě viděl, že byl oklamán. A jest dnes lid ve Francii šťasten? Kostely rozpadají se v sutiny, s nimi ale i pokoj a štěstí tohoto národa. Francie obrovskými kroky spěje k úplnému rozvratu.

Malý obrázek. Jeden z tisíců. »A bas la calotte!« »Pryč s kněžskou čepičkou!« to bylo alfa a omega radikálně-socialistického časopisu »Lanterne«. Chefredaktor citovaného časopisu pan Viktor Flachon byl rozhodný protiklerikál a nenáviděl kněze a jeptišky nenávisť přisernou. Všecky první telegramy o kněžských skandálech přinesla »Lanterne«, Řím, Madrid, Brusel a Argentina byly hlavními jevišti strašné kněžské mravní zvrhlosti. Nejvíce tepala »Lanterne« v úchvatných úvodních článcích pohlavní hříchy kněžské prohřešení na malých dětech, tajné kněžské hříchy v žen, ských klášterech, kněžskou lakomost.

Kněží šmahem byli líčeni jako vyvrhelové lidstva, jako pohlavní pokrytci, jako tvrdí lakomci, — »Lanterne« byla hlavním zdrojem světového rudého a fialkového tisku: »Lanterne« byla strašným pranýřem klerikálů, a Viktor Flachon byl krutým karatelem kněžské nemravnosti.

Viktor Flachon byl členem enquety pro reorganizaci mravní policie. Ale slavnému muži stala se nemilá nehoda. Na Rivieře měl nádhernou villu, kam chodili jej navštěvovati jeho pařížští přátelé, ano i sám Aristides Briand, původce rozlukového zákona ve Francii. Náhle však propukla v celé zemi překvapující zpráva, že Viktor Flachon dával si do své villy dodávati děvčátka v šatečkách bílých, jak právě přišla od prvního sv. přijímání nebo biřmování. To byla jeho specialita. Jedno děvčátko, vlastní matkou tam poslané, napsalo domů strašně smutné psaní, že matka z něho div nesešlela. Nevěrecká Francie má o hnusnou aféru více. Na 300 dětí ve jmenované vile bylo zneužito. Pan Viktor Flachon ujel nejprve do Belgie, pak se ale vrátil a dal se zatknouti. Tak stalo se v listopadu r. 1911.

Žádný národ neobstojí v nevěře. Poněvadž nevěra vytryská z hříchu a nepravosti a zase k hříchu a k nepravosti vede, tu národové buďto zahynou a upadnou v zapomenutí, nebo se vrátí zpět k víře.

A jako celí národové, tak i každý jednotlivec, který víru ztratil, podobá se ztroskotané lodi, bez vesla a kormidla, sem tam se zmlátějící na rozbouřeném oceánu života. V opojení mládí, v plné síle, v lůně štěstí, tu ovšem je lehké s nějakým vtípem, s nějakou zdánlivě duchaplnou poznámkou přejíti přes veliké otázky života: Bůh, duše, nesmrtelnost. Než příliš záhy vypít jest pohár rozkoše, a nezbude na dně, než trochu odporných kvasnic: bezradnost, zoufalství.

V městě Cambrai ve Francii nalezen byl r. 1898 v parku

pod dubem zastfelený mladík. V šatě jeho nalezen byl lístek tužkou psaný: »Kdo nalezneš mrtvolu mou, věz, že po léta žil jsem dle předpisů evangelia a byl při tom velice šťastný. Ale nešťastím, nad nímž bych krvavé slzy prolévatí měl, upadl jsem do společnosti volnomyšlenkářů, a ti mne přivedli tam, kde mne dnes vidíš . . . Prosim za odpuštění své rodiče, jimž jsem způsobil nesmírné hoře. Měl jsem úmysl z lásky k nim život svůj dále vésti, abych byl podporou jich státi. Ale nemohu toho docíliti, život jest mi nesnesitelný.«

Úchvatnými slovy líčí francouzský myslitel Theodor Jouffroy stav nevěrecké duše své: »Nalezl-li jsem několik volných okamžiků, abych nerušeně oddal se svým myšlenkám, v tiché noci u otevřeného okna nebo za dne v hlubokém lese, tu vždycky duše má v mocném vzrušení volala po vyhaslé víře mého dětství a připomínala mi děsnou prázdnotu v srdci a potřebu něčím ji vyplniti. Táhlo mne to zase jednou po letech do domoviny mé k státičké matičce. Zase octnul jsem se pod střechem, kde uplynula léta mého mládí, ve středu osob, s nimiž jsem vyrostl. Vše tam bylo ještě jako za dnů dětství. Jenom já jsem se změnil. Matka má modlila se ještě právě tak zbožně, jako se modlívala se mnou dítětem. Kostel, kde jsem přijal první sv. přijímání, zůstal si stejný. Bohoslužby konaly se v něm s touž zbožností, jako dříve. Na hřbitově modlili se lidé s touž důvěrou za zemřelé bratry a rodiče. Všecko, co mne v dětství objímalo, vše, co mne rádo mělo, mělo dosud totéž srdce, tutěž víru. Já samojediný ji ztratil; já samojediný šel jsem životem bez ní, sestáril bez ní; já sám, tak učený, nevěděl jsem nic; já jediný, tak osvícený, byl bez světla; já jediný, pln zdánlivého klidu, byl nešťasten.«

IV.

Něčím velikým a veledůležitým jest proto snaha zachovati lidstvu náboženství, a brozným zločinem člověku, ať prostému, ať vznešenému, ji ze srdce rváti. Bezpočtu jsou agenti, jež nevěra do světa posílá; všude mají své pomocníky. V Německu na příklad jsou protestanté v širokých kruzích dělníků se svou vírou hotovi. Řekne se: jest to u protestantů. Avšak, hoří-li u souseda, tu náš dům je také v nebezpečí. Ovšem mezi katolíky je tomu lépe. Jednota církve, pevná norma věření v neomylném úřadu učitelském, pilné přijímání sv. svátostí, jako prostředků posvěcujících, propůjčují katolíkovi mnohem větší sílu, aby odolal nebezpečí doby přítomné. Avšak neklamme se! Žijeme v době mezinárodního styku. Lidstvo se stěhuje sem a tam, a tento pohyb obyvatelstva promísí lidi nevěrecké s věřícími, špatné s dobrými. Takový vzájemný styk pěstuje se v továrnách a dílnách, na staveništích a v hospodách a liberálních spolcích, tam všude mluví a pronáší se nejrůznější názory náboženské, tam všude má nevěra své agenty. K tomu druží se noviny a časopisy, letáky a brožury, zpěvníky a kalendáře, knihy pro mládež i knihy vážné, které všude do nejzazších koutů roznáší bezbožské náhledy a otravují tichý mír

zbožných srdcí. To jsou agenti nevěry. Zvláště sociální demokracie a zednářstvo rozvinují horečnou činnost v rozšiřování nevěreckého tisku. Není proto i katolický lid v nebezpečí? Nemůže se takto zeslabiti a konečně zničiti i jeho víra? Proto jest stále ostražitosti na výsost potřebí. Především postarej se každý o to, abys ve své víře byl dobře poučen a stále více se poučoval. Neboť nevědomost jest prvním pramenem nevěry. Pryč se špatnými, církvi nepřátelskými a nemravnými spisy a novinami, kupujte a čtěte dobré knihy, noviny a časopisy! A tím zacpete i druhý pramen nevěry: chraňte se zlých vášní. »Zachovej si duši svou stále v takovém stavu, jaký by si přáti musila, kdyby byl Bůh, a nikdy nebudeš o této pravdě pochybovati.« Tak píše nevěrec Jean Jacques Rousseau. S ním souhlasí francouzský myslitel La Brujère: »Rád bych našel člověka střízlivého, střídmého, čistého a spravedlivého, který by popíral jsoucnost boží a nesmrtnost duše, — ale takového nikdo nenajde.« A jiný slavný spisovatel francouzský volá nevěrcům srozumitelná slova: »Přetrhni styk se svými vášněmi a zítra budeš věřícím.« Kdo nechce ztratiti víru svou, musí dle slov sv. apoštola Pavla pečovati o to, aby zachoval si dobré svědomí. A to se stane, bude-li pilně se modliti, slovo boží pozorně poslouchati, mši sv. v neděli a ve svátek s náležitou pobožností obcovati, často a hodně sv. svátosti přijímati. To jsou prostředky, které zdolají každou vášeň. Kdo jimi pohrdne, nebude s to zachovati si víru v oné svěžesti a živosti, která nutna jest uprostřed nebezpečí světa. Odedávna možno sledovati dějiny království božího jako neustálý boj mezi dvěma městy, městem božím a městem světa. Zde se zápasí pro nebo proti království božímu, ale také s každou jednotlivou duší. Proto musí každý jednotlivý katolík býti bojovníkem, poněvadž se jedná o království boží a jeho vlastní věc. Každý katolík, i ten nejprostší, musí státi na svém místě, svou víru věrně zachovávat i o udržování její v srdcích ostatních dle sil se přičiňovati. Pak bude i on spolu slaviti vítězství sv. víry. Amen.

Neděle XXIV. po sv. Duchu.

VI. Víra a věda.

»Slovo Kristovo přebývejž ve vás hojně,
ve vši moudrosti.« (Kolos. 3, 16.)

Mezi vírou a vědou panuje prý nesmiřitelný rozpor, říká se: »Katolická věda jest věda, která vždycky na konec musí říci ke všemu »ano«, co církev učí. Kdo chce míti slávu neomylnosti a samospasitelného učení, nemůže míti současně slávu vědy a volného bádání.« Tak píše berlínský professor dr. Paulsen. Tím chce říci asi toto: »Katolík jest předem již z veškerého bádání a veškeré vědy a učnosti vyloučen; musí zůstati věřícím, ale nevzdělaným blupákem. Je to pravda?«

Mezi tím, co Bůh zjevil a nám skrze církev Kristem založenou k věření předkládá, a mezi pravdami rozumného poznání není a nemůže býti žádného rozporu, neboť oboje, zjevení i rozum, jsou paprsky téhož slunce pravdy, oboje pochází od Boha. Bůh však nemůže si odporovati. To praví nám rozum, a dějiny to potvrzují.

Jak často tvrdili učenci, že výsledek vědeckého jich bádání odporuje učení katolické církve. Ale vždy ukázalo se, že tvrzení jejich jest nepravé. Buďto nebyl to žádný článek víry, co za takový vydávali, nebo spočívaly vědecké jejich výsledky na omylu.

Tak na př. pravili přírodopytci: Církev učí, že všichni lidé pocházejí od Adama a Evy. Věda však dokazuje, že dle různosti řecí, zbarvení kůže atd. dlužno souditi na více původních párů. Uplynulo několik let, a přírodopytci přišli znovu dokazujícíce, že tyto různé rasy patří přece jen k jedné rodině, že slunce, potravina, způsob života znenáhla působily na různý útvar kostí a zbarvení kůže. Církev podržela tudíž pravdu. Přírodopytci praví: Církev mluví o potopě, to je bajka; škrtněte tento nesmysl v bibli! Později přišli přírodopytci zase, a někteří z nich, jako Cuvier a Deluc dokazovali na základě geologických objevů, že potopa skutečně byla. Církev podržela zase pravdu.

Přírodopytci praví: Církev učí, že Bůh stvořil světlo prvního dne, slunce ale teprve dne čtvrtého. To jest nesmysl; neboť bez slunce není světla. Po fysice XVIII. století přišla fysika století XIX. Všechny školy a všechny knihy dnes dokazují, že světlo jest na slunci nezávislé, že proto mohlo světlo prvního a slunce čtvrtého dne stvořeno býti. Církev podržela pravdu. — A tak tomu bude vždycky. Čemu dnes říkáme výsledek vědy, zítra se prohlásí za klam, a církev podrží v učení Bohem zjeveném vždycky pravdu.

Může se však také státi a stává se velmi často, že se něco prohlašuje za učení čili dogma církve, co jest pouhým míněním jednotlivých učenců aneb klamným náhledem badatelů. Galilei tvrdil, že ne slunce kolem země, nýbrž země kolem slunce se točí, a sice ve vzduchu, jehož váhu neznal. Vynalezl tudíž učení, které po stránce fysikální obsahovalo v sobě rozpory. Mnozí učenci církve se domnívali, že toto učení stojí v odporu s učení Písma svatého. Již r. 1543 tvrdil totéž Koperník. Leč nové učení toto stálo v příkrém rozporu s náhledy tehdejší astronomie a fysiky. Luther nazývá proto Koperníka bláznem. A Koperník své vědecké dílo věnoval přece tehdejšímu papeži Pavlu III., znamenitému počtáři, který knihu mu věnovanou také přijal. Proto tento zdánlivý rozpor mezi vědou a vírou bylo jenom mínění několika theologů a ne učení církve.

Co posměchu stržila církev proto, že prý učí: Bůh stvořil svět v šesti dnech. A přece větu tuto církev nikdy a nikde za článek víry nevyhlásila. Písmo sv. sice obsahuje tato slova, ale z toho ještě neplyne, že nutno je bráti doslovně. Písmo sv. jest kniha, která nás má vésti k věčnému spasení, a proto ve věcech spásy jest knihou božskou a naprosto věrohodnou, není však

knihou, jež by nás učít měla astronomii, geologii neb jiným profanním vědám.

Ne, ne, mezi vědou a vírou není rozporu. Naopak jest velmi mnoho učenců, kteří nosí srdce věřícího dítěte pod hlavou na slovo vzatého učence. Několik příkladů.

Roku 1901 zemřel v Paříži Karel Hermite, člen ústavu »La France«, přítel velikého matematika jesuity Joubera. List »Figaro« nazývá Hermite-a prvním matematikem století a zároveň světcem. Současně téměř odešel z tohoto světa nesmrtelný komponista Josef Verdi, který po celý život svůj byl horlivým katolíkem. Věřící křesťané byli: Leverrier, objevitel Neptuna, P. Secchi, známý astronom, Ampère, slavný fysik, dr. Hyrtl, veliký anatom, který výnos svého díla o těle lidském odkázal na veliký sirotčinec v Mödlingu, po něm zvaný »Hyrtlův«, věřící křesťané byli matematikové Bessel a Cauchy, geologové Clie de Beaumont a Barrande, chemik Pasteur, náš chirurg Albert ve Vídni, botanikové Reinke a Cuvier, náš Hlávka, Zenker a mnozí jiní. A jestliže mnozí učenci víru odhodili, pak toho příčinou není věda, nýbrž nezměrná jich pýcha. Pozoruhodná slova o takovýchto lidech napsal svrchu jmenovaný učenec německý Reinke (Reinke: »Die Welt als Tat«. Berlin 1899. Str. 540.): »Setkal jsem se s lidmi, kteří všemu věřili, co si přáli, a kteří hlavu strkali do peřin, jakmile něco nešlo dle jich přání. Vytýká se kněžstvu, že jest nesnášlivé, známi však kněžourství (Pfaffentum) nevěrecké, tisíckrát nesnášenlivější, nedůtklivější než kterékoliv jiné, jež každého, kdo za ním nejde, vyhlašuje za pokrytce a hlupce. Dle mého přesvědčení právě nevěra je to, která nikdy se nesrovná s nepředpojatým bádáním, poněvadž jest založena na nechuti a antipathii proti připuštění božství, prchá před nepohodným rozluštěním světové záhady a vychází z chorobné lidské pýchy.« Neměli by naši nevěrci přemýšlet trochu o těchto slovech?

Víra a věda prý si odporují! Můj Bože, jen otevřte dějiny kulturního světa, a naleznete, že vždycky ta kaceřovaná církev byla matkou věd a umění. Anebo, kdo že nám uchoval poklady vědy z minulých staletí? Kdo provedl rukopisy bible, církevních otců, řeckých a římských filosofů, řečníků a básníků s takou dovedností, s takým porozuměním, že tyto věci ještě dnes tvoří nejvzácnější poklady všech knihoven? Kdo zakládal školy obecné, vyšší i nejvyšší? Kdo přinášel ohromné oběti pro vzdělání lidu? Kdy vzkvétaly university, kdy žili velikáni: Tomáš Aquinský, Albert Veliký, Bonaventura? Oxford měl ještě r. 1340 30.000 studentů, Praha v roce 1404 36.000 studentů a 700 učitelů, Paříž r. 1538 20.000 studentů; Erasmus Rotterdamský vypravuje, jak knihkupci si stěžovali, že před vypuknutím reformace prodali snáze 3000 svazků než po reformaci 600. Kdo pak vystavěl dómy ve Vídni, v Praze, v Kutné Hoře, v Německu, Nizozemí, Francii, Španělsku, Itálii. Tyto obrovské výkvěty nebeské krásy a moudrosti vzklíčily v katolickém smýšlení a z katolických srdcí vzrůstaly k nebi na odiv pro potomstvo.

Poctivý protestant Claudius právem volá: »Velikáni vzdělanosti stojí u oltářů a kazatelen s kloboukem v ruce. Kteří s kloboukem na hlavě pyšně nos ohruňíce podle oltáře a kazatelný defilují — to jsou jen lehké tlupy.«

Také často se stává, že nekatoličtí učenci v katolických věcech ukazují báječnou nevidomost, a sice i tací učenci, kteří by jinak katolické církvi byli nakloněni.

Jen jedinký příklad. Protestantský národohospodář dr. Vilém Roscher byl po celý svůj život šlechtetný, křesťansky věřící muž, který jistě nikomu nechtěl ublížiti. A přece způsobil pro svou nevědomost katolické církvi a katolíkům v sousední říši německé veliké bezpráví.

Ve své knize »Geistliche Gedanken eines National-Oekonomie« mluví o »klanění se Panně Marii«, »o pověře, o kněžském podvodu«, »o tom, že v litaniích na slova kněze: »Beránku Boží, který snímáš hříchy světa,« odpovídá lid: »Oroduj za nás«, a tím Krista snižuje prý na stupeň pouhého světce. A přece jest toto tvrzení úplně nesprávné a nepravdivé.

Ano i t. zv. nepředpojatá věda má seznam zapovězených knih čili index: to jsou knihy katolické. Že prý katoličtí vědci ve svém bádání jsou spoutáni autoritou římského papeže, proto prý věda jejich jest méně cenná.

Když tohle se děje na zeleném dřevě, když mužové více méně šlechtetní učení katolické tak málo znají a přece je odsuzují, co máme čekati teprve od nepřátel církve? Smíme se potom diviti, když jistý spisovatel po způsobu profesora Häckla v Jeně katolík nazývá člověkem, který věří, že právě křesťanství spočívá v uctívání starých šatů a voskových panen a v bezmyslenkovitém opakování mší a odříkávání růženců?

Nedej se proto, milý čtenáři, nikdy zmásti křikem: »Věda a víra si odporují.« Dlouhá, imposantní řada katolických učenců a badatelů věnovala celý život svůj vědě, ale mezi ní a vírou nenalezla žádného rozporu. Byli velcí i jako učenci, i jako věřící křesťané. Jsme proto v dobré společnosti, držíme-li věrně s církví a nedáme-li se ve víře zvíklati. Právě víra jest nejspolehlivějším vůdcem, který nás i v životě i ve vědě varuje před poblouzením a jako maják plavce do jistého přístavu vede. Amen.

Neděle XXIII. po sv. Duchu.

Křesťanská smrt.

Kostra. Smrt ztratí svou hrůzu, když křesťansky zemřeme.

I. Křesťansky zemřeme, když zemřeme: 1. kajicně, 2. důvěrně, 3. s odevzdaností do vůle boží.

II. Kdo chce křesťansky zemřít, musí: 1. častěji na smrt mysliti, 2. vytrvale se modliti, 3. včas se dáti zaopatřiti.

III. Máme křesťansky umírat, neboť taková smrt 1. oblažuje, 2. povznáší, 3. potěšuje příbuzné.

»Neumfela dívka, ale spí.« Mat. 9, 24.

Dnešní evangelium uvádí nás k smrtelnému lůžku dívky, kterou smrt v útlém věku vyrvala z náručí milujících rodičův. Hluboký zármutek panuje v domě. Vřelé účastenství a upřímnou soustrast projevují známí zarmouceným rodičům. I když je smrt vždy vážná, ještě více nás dojmá, když vidíme, jak její chladná ruka bezohledně v mladý život zasahuje a jej ničí. Povolán otcem zesnulé dívky, přichází Spasitel k mrtvole, potěšuje přítomné slovy: »Dívka neumfela, ale spí.« Což neumfela? Zajisté umfela. Jak pak může Spasitel říci: »Dívka spí?« Pro všemohoucího Boha není smrti. Má klíče života a smrti ve svých rukou. Ukázal také, že pro něho dívka jen spala. Na jeho povel se vzbudila a k životu se navrátila. Kristus Pán nedaroval však život jenom této dívce, svou všemohoucností udělal smrt jenom spánkem. Též pro všechny lidi odňal Pán smrti hrůzu svou smrtí a slavným svým zmrtvýchvstáním. Smrt již nemá ostnu.

Od vzkříšení Páně jenom na nás záleží změnit smrt a hrůzu jí odňati. Kristus chce, aby smrt naše byla jenom spánkem, z něhož máme jednou povstati k lepšímu, věčně blaženému životu. Jedná se tu jenom o jednu věc, totiž abychom křesťansky zemřeli, potom smrtí nic neztratíme, naopak všeho získáme. Poně vadž nikdo zde z nás na zemi věčně nezůstane, nýbrž každého z nás dříve nebo později tentýž osud stihne a poněvadž má z nás zajisté každý přání křesťanskou smrtí zemřítí, chci dnes o tomto předmětu mluvit a k našemu prospěchu krátce zodpověděti tři otázky:

- I. Co znamená křesťansky zemřítí?
- II. Jak umřeme křesťansky?
- III. Proč máme zemřítí křesťansky?

P o j e d n á n í.

I.

Co znamená křesťansky zemřítí? Křesťansky zemřítí znamená zemřítí kajicně, důvěrně s odevzdaností do vůle boží.

1. Pravý křesťan umírá kajicně. Ví, že jest hříšníkem, že častěji urazil velebnost boží, často otcovské srdce boží zarmoutil, dobrodiní jeho zneužíval. Proto potřebujeme všichni milosrdenství a milosti. Bůh nám odpustí a dává nám svou milost, když svých hříchů litujeme a z nich se kajeme. Tak měl kající David v horké lítosti hřichy své stále před očima, lože své slzami skrápěl a neustále o milosrdenství volal. Proto plakal sv. Petr stále po svém pádu. Proto si dal sv. Augustin napsati kající žalmy a postavit si je před smrtelné lůžko, aby se je mohl stále modliti. Proto také učil, že nemá žádný dospělý křesťan bez kajicnosti z tohoto života odejítí. Pravý křesťan umírá proto kajicně a u vědomí svých hříchů prosí s Davidem: »Smiluj se nade mnou, Bože, podle velikého milosrdenství svého a podle množství slitování svých zahleď nepravost mou!« (Žalm 50. 1.).

2. Křesťansky zemřítí znamená nejen kajicně, nýbrž i důvěrně zemřítí. I Jidáš litoval svého hřichu. Hlasitě volal: »Zhřešil jsem, zradil jsem nevinnou krev.« (Mat. 27, 4). Odhodil krvavé peníze a přece bídně zahynul. Proč? Scházela mu důvěra, zoufal si a proto odešel a vzal si život. S kající myslí musíme spojovati důvěru v milosrdenství boží. Byť i hřichy naše byly sebe větší a četnější, Bůh nechce naši záhubu, nýbrž naše spasení, naši ochranu. Slavnostně prohlásil: »Nechci smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil od svých cest a živ byl.« (Ezech. 33. 11.). Těmto slovům odpovídá také skutek. Co jiného ho pohnulo, aby přišel s nebe na zemi, aby se stal člověkem, aby nejhroznější a nejbolestnější smrtí zemřel, než aby hledal a spasil, co bylo zahynulo? A zdaž nad to nedal nejdojmavější příklad svého nekořečného milosrdenství v lotru na pravici? Měl za sebou život hříšný, zločinný, takořka jen krok ho dělil od záhuby věčné. Stojí již na pokraji záhuby. Tu povznáš pohled svůj k Spasiteli, který visí na kříži v nevýslovné bolesti: »Vzpomeň si na mne, Pane, až vejdeš do království svého!« A Pán slyší jeho prosbu a praví: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji!« Tento loupežník dovedl, jak se jeden sv. Otec vyslovuje, ještě v posledním okamžiku nebe si uloupiti. Abychom křesťansky umřeli, musíme při pohledu na své hřichy s lotrem důvěrně pohlžeti k ukřižovanému Spasiteli, celou svou nadějí skládati v jeho utrpení, krev a smrt. Ne zřídka pokouší zlý duch umřajícího k zoufalství. Všechnu moc svou vynakládá, aby dobyl duše pro sebe a ji zahubil. Když se mu to tu nepodaří, když duše mu nyní unikla, na věky jest pro něho ztracená.

Proto, chceš-li zemřítí křesťansky, pohlížej častěji k Pánu Ježíši na kříž, když ti chce zlý duch namluviti: »Již je pozdě, nemůžeš v milosrdenství doufati,« pohlížej opět a opět na kříž, kříž budiž štítem tvým, ochranou tvou! S touto zbraní haj sebe proti nástrahám pekelným. Volej častěji: »V tebe jsem, Pane, doufal, na věky nebudu zahanben.«

Touto nadějí byl nadchnut sv. Bernard. Když ho myšlenka na spravedlivé soudy boží hrůzou naplňovala, a zlý duch k zoufalství ho pokoušel, říkával k sobě: »Ano, nezasluhuji si milosrdenství, nezasluhuji si nebe, ale Pánu a Spasiteli mému nebe náleží a to ze dvou důvodů: Předně poněvadž jest Syn boží, proto má právo na ně pro svůj věčný původ z Boha Otce; za druhé poněvadž si jej svým utrpením a smrtí svou zasloužil. Potřebuje jen jednoho právního důvodu, druhý přenechává mně. A tak očekávám s důvěrou právem nebe pro zásluhy Ježíše Krista, které mi daroval.« S takovou důvěrou umřati jest umřati křesťansky.

3. Ke křesťanské smrti náleží konečně také úplná odevzdání do vůle boží. Náležíme Bohu, jsme jeho úplným majetkem. Vždyť nám život dal, vše, co máme, tělo a duši, všechny síly tělesné, všechny schopnosti duševní, všechny statky přirozené jsou dary jeho štědrosti. Nad to nás za drahou cenu vykoupil z otroctví pekelného a vyrval nás z věčné záhuby. Proto má Bůh nejdoko-

nalejší neodvislé právo na nás. Jako nám dal život, aniž by se byl nás ptal, tak nám může život vzít, kdy, kde a jak chce. A my se jeho nejsvětějším nařízením máme podrobiti. Sv. Pavel proto dí: »Ať žijeme, ať umíráme, Páně jsme.« (Řím 14. 28.). Křestan uznává toto nejvyšší panství boží a podrobuje se mu. Proto přijímá smrt z rukou božích, ať přichází jak chce, řka: »Buď, ó Pane, vždy svatá vůle tvá!« A když skutečně nastává hodina odchodu, vypouští ducha slovy božského Spasitele: »Otče, do rukou tvých poroučím ducha svého.« To jest křestansky umíratí. Kdo si přeje takovou smrt? Zajisté my všichni! Ale co máme dělati, bychom křestanskou smrtí uměli.

II.

Často na smrt mysliti, vytrvale se modliti, včas se dáti započítati.

1. Kdo chce křestansky zemřítí, musí častěji na svou poslední hodinku pamatovati. Odkud přichází, že tak mnozí, bohužel, tak nekřestansky, bez smíření s Bohem, umírají? Žili nevzpomínajíce na Boha, na sebe a konec svůj. Ano, vzpomínka na smrt byla jim strašidlem, kterému se úzkostlivě vyhýbali, a když jim mimovolně přišla na mysl, horlivě se snažili co nejdříve se jí zbaviti. Vypravuje se o pštroso, když jest honci pronásledován a nemůže už jim uniknouti, že hlavu skryje a tak se lehko chytí. Poněvadž honce nevidí, míní, že jim unikl. Přemnozí křestané podobají se tomuto poštelému ptáku. Každou hodinu, ano každý okamžik nepřátelským honcem, smrtí, pronásledování, zakrývají také svůj obličej, zahrabávají mysl svou, myšlenky své do světa, jeho požitků, statků a zklamání, až nenadále je smrt stihne a před soud boží postaví. Splňuje se na nich slovo Jobovo: »Drží buben a hartu a veselí se k zvuku varhanů, vedou v dobrých věcech dny své, a v okamžiku do hrobu sestupují.« (Job 21. 12. 13.). Splňuje se na nich přísloví: »Jaký život, taková smrt.« Po životě hříšném, bez vážného smíření s Bohem, nastupují s velikým břemenem cestu do věčnosti, kde uslyší slovo pro ně hrozné: »Vydej počet ze svého vladařství!« Poslechněme proto slov Páně: »Ó by moudří byli a rozuměli a k posledním věcem prohlédali.« (5. Mojž. 32. 29.).

Častější vzpomínka na smrt osvobodí srdce naše od sklamaní tohoto života; neboť myšlenka na jistý a blízký konec náš jest pilulka, která nám ztrpčí rozkoše tohoto světa a od hříchů nás odvrátí dle slov Ducha sv.: »Vzpomínej na poslední věci a na věky nebudeš hřešiti.« (Eccli. 7. 40.) A jestliže křestan sveden mocí vášní, svým okolím, lehkomyšlným srdcem svým přece do hřichu upadl, jestliže na smrt přece pamatuje, nemůže ve hřichu setrvati. Vzpomínka na smrt připomíná mu dále pravdu: Zemru-li v těžkém hřichu, jsem ztracen na věky. Tato myšlenka probudila v tisících lidí ducha kajcnosti a přivedla je ke křestanské smrti.

2. Abychom křestansky zemřeli, máme se trvale modlití. Modlitba jest zřídlem, ze kterého nám stále prýští proud milosti boží. »Kdo z vás bude otce prositi za chléb: zdali kámen dá jemu? Aneb za rybu: zdali místo ryby dá mu hada? Aneb prosil-li by za vejce: zdali podá jemu štíra?« (Luk. 11, 11. 12.) Kdo se za života rád modlí, s jakou důvěrou může na smrtelné posteli k nebeskému Otci pohlížeti a smrti vstříc jíti! Sv. Alfons praví: »Nikdo nezahyne, kdo se vytrvale modlí.« Kdo se pilně v životě modlil, zajisté uctíval Marii, matku Páně, potěšení zarmoucených, pomocníci umírajících, často ji zajisté prosil právě o šťastnou hodinku smrti. Jak proto může důvěrně křestan pohlížeti vstříc poslední hodině, když má v modlitbě klíč ke všem milostem, proto také k milosti dobré smrti, klíč, který mu dal Pán Ježíš do rukou se slovy: »Proste, a bude vám dáno, tlučte, a bude vám otevřeno!«

3. Kdo v životě byl přítelem modlitby, zajisté nebude váhati včas se dáti zaopatřiti, když smrt zaklepá. Svátosti umírajících nejen ho důvěrou naplní, nýbrž ho i k úplné odevzdanosti do vůle boží povzbudí. Jak by se mohl umírající brůzy smrti báti, když sám Pán Ježíš k němu přichází a ho potěšuje? Jak by se mohl před odchodem třásti, když ho Pán Ježíš sám chce na této poslední cestě ve sv. přijímání doprovázeti? Jest to tisíce a tisíce příklady nepopíratelně dokázáno, že sv. svátosti křestany uklidňují, úzkost jim odnímají a je posilují, aby umírali zcela odevzdaně do vůle boží, ano zcela ochotně a s plnou důvěrou.

Jeden nevěřící protestantský lékař se velice divil, jak sv. svátosti umírající katolíky posilují. Připadalo mu velice podivuhodné, že katolíci, i když před tím před smrtí sebe zoufaleji si počínali, po přijetí sv. svátostí zcela vyměnění byli, klidně a ochotně umírali, čehož u protestantů nepozoroval.

III.

Proč však se máme snažiti zemřítí křestansky? Křestanská smrt oblažuje, povznášá, potěšuje.

1. Křestanská smrt oblažuje. Na jednom náhrobku v Římě jest nápis: »Initium verae v. tae.« Hrob jest počátkem pravého života. Křestanská smrt vede k pravému životu. Jediné křestanská smrt otevírá nám brány k věčné blaženosti. Kdo kajně, důvěrně, s odevzdaností do vůle boží umírá, ten umírá dobře. Umírá jako spravedlivý. A tomu vzkazuje Pán: »Rcete spravedlivému, že dobře mu bude.« (Isaiáš 3. 10.) Neumírá takový v Pánu a s Pánem? A neplatí o něm potom opět slovo: »Blahoslavení mrtví, kteří v Pánu umírají nebo skutkové jejich následují jich?« (Zjev. 14. 13) Není-liž Kristus vítězem nad smrtí a peklem? A ve víře v Ježíše Krista, a v důvěře v něho, ve spojení s ním umírá, kdo křestansky umírá. Nemůže-liž proto zcela důvěrně očekávati, že ho tam Pán přijme milostivě? Nezaslouží-liž toto štěstí, abychom vše vynaložili, abychom jednou křestansky umřeli?

2. Křesťanská smrt povznáší. Povznáší věřící křesťany a potěšuje srdce jejich. Jak blahodárný jest pohled na umírajícího, který smířen s Bohem, posílněn sv. svátostmi s křížem a růžencem poslední boj očekává. Taková smrt jest jako příjemné večerní červánky, které předpovídají krásné jitra. Jak rádi dlíme při takovém lůžku, zdá se nám, že v tahu umírajícího přišel odlesk věčného pokoje. Můžeme s ním mluvit i o vážnosti jeho postavení bez obavy, že ho rozčílíme a strach mu naženeme. Jest si úplně, jasně vědom, jak věci stojí a již všechny přípravy k šťastnému odchodu vykonal. Ano, mluví o svém brzkém konci s takovým klidem, jako by se jednalo o podniknutí cesty. A když tu a tam nějaká myšlenka ho znepokojuje, zabání ji nábožný pohled k ukřižovanému Spasiteli, povzdech k Rodiče boží, kterou smrt jako dobrou matku uctíval a tak často ji o šťastnou hodinu smrti prosil. Nežřidka slýcháme od návštěvníků slova: »Ó kéž bych mohl jednou také tak klidně a krásně umřít!«

3. Taková smrt potěšuje také příbuzné. Cítí dobře velikost ztráty, která jim hrozí, a klamou se často o hrozícím nebezpečí, v němž se nemocný nachází, ale ještě více klamou nemocného samého. V pravdě nemilosrdně, ukrutně zatajují umírajícímu blízkost katastrofy, aby ho jen nerozčilili, překážejí mu, aby udělal pořádek ve svém svědomí, aby se s Bohem smířil a nechají ho umřít bez útěchy sv. náboženství. Místo aby ho upozornili, připravují mu ukrutnou smrt a přivádějí ho v nebezpečí věčné záhuby. Kdyby mu byli šetrně, laskavě vážnost jeho stavu vyložili a příležitost k smíření s Bohem, k přijetí sv. svátosti poskytli, byl by býval klidněji trpěl a utěšeně umíral. Právě tato okolnost nemocnému činí lůžko tak hrozným, protože ho trápí výčitky svědomí. Kolik příbuzných bude jednou před soudnou stolicí obžalováno, že své drahé bytosti nechali nekřesťansky zemřít. A již zde trápí často příbuzné výčitka: Nechal jsem zemřít manžela, manželku, bratra, sestru, otce, matku, dítě své bez smíření s Bohem. A často takovým jednáním připravují se sami o milost zemřítí smíření s Bohem. Veliké uklidnění a sladká útěcha naplňuje srdce příbuzných, když se nemocný s Bohem smířil a na cestu do věčnosti svátostmi umírajících se posílnil. Myšlenka na to oslazuje jim trpkou bolest rozloučení. Ztráta tak nebolí, slzy nejsou tak trpké, vzpomínka není tak bolestná, jest oslazená potěšující myšlenkou, že byl milostivě u trůnu božího přijat a že se s ním šťastně jednou setkáme.

Křesťanská smrt tedy skutečně oblažuje, povznáší, potěšuje. Kéž bychom všichni tak blaženě umírali! Můžeme to důvěrně od Boha očekávat, když budeme častěji na svou poslední hodinku pamatovati, vytrvale se modlíti a, když smrt se hlásí, včas se dáme zaopatřiti.

Katetina hraběnka Mansfeldová upadla do těžké nemoci, ze které neměla již povstati. Hned na počátku nemoci měla sen: Zdálo se jí, že putuje k nebi, ale nezná cesty. Tu jí přišel naproti kněz, i požádala ho, aby jí cestu ukázal. Učinil tak, ale také

se jí ptal, co má sebou, aby to přinesla do nebe. Nábožná hra-
běnka řekla: »Ukáží Pánu kajčcné srdce, pokropené jeho vykupi-
telskou krví.« Trpělivě snášela bolesti nemoci a posilněna sv. svá-
tostmi klidně zemřela.

Kéž bychom i my na smrtelné posteli mohli říci: Přináším
Spasiteli kajčcné srdce, pokropené jeho krví. Pak bude smrt naše
dobrá, bude jenom spánkem, na který následovati bude jitro
vzkříšení. I o nás potom bude platiti slovo: Blahoslavení, kteří
v Pánu umírají, neboť skutky jejich následují jich. Amen.

Die Hamrle Jan Nep. Jos. Holý, O. Praem.

Neděle XXIV. po sv. Duchu.

Církev Kristova učitelkou pravdy, matkou lásky.

»Podobno jest království nebeské člo-
věku, který nasel dobrého semene na
poli svém.« (Mat. 13, 24.).

Sotva byla doba, na níž by se podobenství o člověku ne-
příteli, jenž když lidé spali, přišel a nasel koukole mezi pšenici,
lépe hodilo, jako právě doba naše. Neboť, nejmilejší, žijeme ve
zvláštní, vše více než utěšené době. Vše jest plno zmatků a po-
chybností. Každý má v politice svůj zvláštní program, svůj vlastní
prapor, ve výchově svůj vlastní system, ve vědě svou vlastní školu,
v ohledu na blaho státní svůj zvláštní prostředek spásy. Nastal
jakýs druh všeobecného oslabení a roztříštění těchto dříve tak
souvislých a mohutných sil. K tomu ještě rozpoután jest celý
přívál bludných názorů, přemrštěných domněnek učenců a sou-
strasti hodných utopí.

Ano, celý přívál bludů a zlob jest to, jejichžto vlny den
odě dne stoupají, vše zaplavují a v sobě pochovávají, jako po-
topa za dnů stvoření to učinila. Hle, jak se naplnilo v našich
dnech, co Kristus v dnešním evangeliu předpovídá, a když pak
lidé spali, přišel nepřítel, a nasel koukole mezi pšenici a ode-
šel.« (Mat. 13, 25).

Kde, nejmilejší, najdeme pevnou, jistou půdu? Cítíme se
snad na výšinách vědy a rozumu jistými, kamž žádná bludná filo-
sofie a žádný klam přístupu míti nemohou? Ach, jest tomu už
drahně času, co kalné vody materialismu a nevěry tyto výšiny
zaplavily a širé luhy vědy zpusťošily, jež nyní sama pro sebe,
bez pomoci víry, vládnouti chce. Podobně se to má s politikou,
jež nad lidmi jediné z důvodů prospěchu a nutnosti vládnouti by
chtěla.

Co jest tu nyní začítí, nejmilejší? Popatřme na onu lodičku,
jež zrovna uprostřed vln těch se vznáší a pluje! Jest to lodička
Petrova, katolická církev. Ona přečkala katastrofy a bouře, jež
světem otřásly. O ní lze, jako o arše Noemově říci: »Když vody
vzrůstaly, pozvedla se též archa a bylo jí viděti z daleka.« — Tak

po světě se též církev, tato posvátná, veškery naděje lidstva v sobě chovající archa, tím výše a patrněji, čím více bludné nauky se vzchájejí; a svět svými zlobami, vášněmi a neřestmi obrozují.

O církvi platí totéž, co o křži. Ona jest jedinou neklamnou nadějí.

Netřeba, abych vás napomenul, abyste teprv do církve vstoupili. Jste už dítkami této společné matky. Chci však několika slovy vás u víře upevniti a ukázati, jak církev všem potřebám lidstva napomáhá. Třeba nám pravdy, a církev jest učitelkou pravdy; třeba nám lásky, a církev jest matkou lásky.

P o j e d n á n í.

Nejmilejší! Třeba nám pravdy. Náš rozum jest pro pravdu stvořen. Tato jest proň tak nezbytnou, jako pro byliny světlo, vzduch a teplo.

Kde však lze pravdu nalézt? Netřeba domněnky vyvracet, že v bezprostředním obcování s Bohem jsme. Zkušenost vyvrací tento zběsilý náhled a nezasluhuje žádného dalšího vyvracování. Člověk jest bytost, jež vše vyučováním dostává. Jsa tudíž s jedné strany dalek toho, abych přirozenou mohutnost poznání upíral, jelikož vím, že dle nauky zdravé vědy lidský duch, byv postaven do spojení s viditelnými věcmi, téměř ze sna procitá, představy si dělá, úsudky odvozuje, a až ku duchovnímu světu se povznáší — tož tvrdím přec s druhé strany, že duch lidský bez Boha, bez povzbuzujícího, návodního vyučování bližního nikdy ku pravdě nepřijde, nýbrž nevzdělaným a v divokém stavu zůstává.

Uvažujme jen člověka jak skutečně žije a tyje. Shledáváme, že stále bytostí jest, jež většinou tím řízena bývá, co ostatní říkají. Kdo by neznal často až do hrobu nesmazatelný vliv, jaký slova matky na její dítě činí? I celý národ dá se často zkáznosnými slovy svých vůdců unést. A nebývají docela tak mnozí, kteří se chlubí, že jen rozumu poslouchají, zrovna jako od svých předsudků a vášní, i často od náhledů ostatních určování?

Kde však — ptám se ještě jednou — pravdu, kde mistra nalézt, jenž jí učí? Snad mezi těmi mudrci, kteří se filosofii starověku vzdělávali? Nikoliv, nebo tato filosofie neměla úmyslu, veškery národy poučovati. V Indii byly nauky filosofie jen v stínech hájů, od chaldejských magů v jeskyních, od mudrců Řecka v akademických dvoranách, u Židů jen v synagoze v Jerusalemě přednášeny, tož vždy jen malému počtu, nikoliv veškerému lidu.

Či najdeme učitele pravdy mezi učenci naší doby? Ach, dnešní filosofie jest národům ještě neznámější než dřívější. Z jejich, ač málo posluchačů, nemají mnozí snad ani úmyslu, býti poučenu, jiní šřěstí, všemu porozuměti, a veškeren ostatní pracující lid ani neví, kde filosofické přednášky jsou. Nestará se též o to, poněvadž tu učitele pravdy přece nenalezla.

Než snad je nalezneme u panujících knížat. — Ale — Bůh těmto dal meč, nikoliv slovo, — žezlo, nikoliv berlu vědy. Oni

mohou sice školy otevřít, ale ode dneška za dvacet let bude třetina mužů ve zbrani státi, aniž by čisti dovedla; za třicet let ožení se třetina mužů, ale též neumějcích čisti, a jelikož vyučování psaním, čtením a počítáním podníněno jest, tož nemohou knížata učíteli pravdy býti.

Či jsou to žurnalisté? Nejmilejší! Z těchto, ač zpupných a domýšlivých písařů ještě žádný neřekl: »Já jsem pravda«, nýbrž nanejvýš: »Já jsem hlas veřejného mínění.«

Učitel pravdy jest jen Ježíš Kristus. Onť jest světlo, jež každého člověka osvězuje, jenž na tento svět přichází. Jeho prodlení na světě bylo jen krátké, téměř jen na okamžik; též odvažují se tvrditi, že Ježíš Kristus pravdu především jen svým učedníkům sděliti chtěl. Než on musil též chtít, aby tatáž na světě zůstala a se zvěčnila od pokolení do pokolení až na konec časů. Jak se mohlo a může všechno to státi? Kdyby Kristus svým učedníkům určitý doklad pravd byl zanechal, pak by byl jen podání učinil? Kdyby učedníci toto podání ústně rozšířili, tož by to byl jen lidský system nauky, škola, a kdyby se byli na to obmezili, aby evangelia sepsali, tož by byla kniha povstala, jež by tisícéronásobný výklad byla připouštěla.

Za účelem ustavičného hlásání pravdy musil Ježíš Kristus veřejný úřad zanechat, jenž ve jménu jeho mluví a všude za viditelný orgán platí, v němž počátek a střed všech věcí naléztí, a když jen poněkud oči otevřeme, rozšíření a zdokonalení vtělení poznati lze. Jinak by ona vznešená, evangelická slova: »Chudým se evangelium hlásá,« byla beze smyslu, přebývání Ježíše Krista na světě jen jak fenomen bleskový v dějinách člověčenstva, a neuznal by ho mnohý za Boha a Spasitele.

Ježíš Kristus tento veřejný úřad skutečně zanechal. On si vyvolil jednoho dne dvanáct mužů a řekl k nim: »Nezakládejte škol, nýbrž jděte do celého světa, nikoliv však disputovat, nýbrž učit, a to nejen jednotlivé lidi, nýbrž všechny národy; nikoliv potají, nýbrž veřejně a nahlas (»na střeších«); nikoliv uplácením, nýbrž beze zlata a stříbra v mošnách, nikoliv skrze světskou vážnost a moc, nýbrž skrze ve jménu mém činěné zázraky; nikoliv za pozemskou odměnu, nýbrž vzdor tomu, že pro jméno mé smrt vytrpíte; konečně nikoliv ve vlastní, nýbrž v mojí autoritě, jelikož ne vy to budete, již k národům mluvíti budete, nýbrž Duch Otce vašeho, jenž skrze mne mluví, jako já skrze vás mluvím.«

Slyšeli jste to, nejmilejší! Otec jest se svým Synem, Syn s církví. Církev a Syn jsou jedno. Tudíž jest církev učitelkou pravdy.

Než člověk má též zapotřebí lásky. Tuto mu poskytuje též církev. Srdce její jest široké jako celý svět. Ona otevírá všem svoje náručí. Ona by ráda vše v jedné lásce, v jedné poradě, vše srdce v stejné lásce spojila

Pohledme do její liturgie. Tu nalézáme mluvu nejvznešenější lásky. Cítíme to jasně, že Bůh své církvi opravdu něžnost mateřskou vstípil. A není-liž církev Kristova opravdu naší matkou,

matkou, jež nás v tomto slzavém údolí vzpružuje? Ona pečuje o nejdůležitější potřeby svých dítek, vede vše k jejich dobrému, zařizuje péči svou dle stavu a stáří svých dítek, aťsi ony jsou první, anebo poslední, vznešené či prosté. Nevidíme, jak se poníží se maličkými, jak těší starce, silí dorostlé? Jako matka stále dítě své miluje, tak jest církev stále milující matkou křesťana. Ona ho vzpružuje, pozvedá ho při pádu, hojí jeho neduhy, a hledí všemožně mu život osladiti. A není ona to, jež zákon lásky hlásá? Nemá církev tajemství dokonce i zbloudilé dívky něžností zaspávají a i v pšsnosti ještě lásku ukazovati? A když se při pohledu na protiventství tohoto života po léku tážeme, a kde ho třeba hledati, tož může odpověď jen zníti: »U církve,« poněvadž Kristus, jakož odevzdav jí evangelium, ji učitelkou pravdy udělal, uděliv jí srdce mateřské, též jí úkol přenesl, aby souzení a strasti lidstva mírnila a ulehčovala. Vzpomeňme na vznešené slovo Ježíše Krista: »Lito jest mi zástupu.«

Vskutku, pojmenujte mi jedinou strast, pro kterou by církev nějakého slova útěchy, nějaké pomoci pohotově neměla! Měla soustrast s chudými sirotky a neduživými starci, a otevřela pro ně chudobince. Soucit měla s těmi, kdož v horách zbloudili, a zřídila pro ně útulny; soucit s otroky, a vyslala jim osvoboditele; soustrast s chudými nemocnými, a vystavěla hospitály; soustrast dokonce i s padlými a od světa opovrhovanými, odpuzovanými ženskými tvory, a otevřela jim asyly ku opětnému nabytí křesťanské důstojnosti.

Ano, bezmezná jest láska církve, a když na konec pozemské pouti jsme dospěli, vzrůstá teprv její láska; neboť tehda se jedná o okamžiky rozhodné důležitosti. — Jaká dojemná podívaná!

Popatřme tamto na matku církve u smrtelného lože křesťana. Ona suší jeho slze a smrtelný pot na čele, svolává anděly, aby uvedli duši před soudnou stolicí boží. Mrtvolu maže a okuťuje posvěceným kadidlem a ukládá ji pak do země až ku zmrtvýchvstání. V háv smutku zahalena vstupuje potom k oltáři, aby zemřelému věčné světlo a nebeský pokoj vyprosila. I když staletí uplynou, ona naň nezapomene nikdy. Příbuzní a přátelé už více naň nemyslí, ovšem ale církev při všech svých modlitbách a obětech mše svaté, třebas i tytéž v nejzazších končinách světa a ve zcela cizích řečech přinášeny byly.

Nuže, táži se! Nezasluhuje církev svatá, i kdyby žádnou božskou, nýbrž jen číře lidskou institucí byla, přec naší sympathie, vděčnosti a úcty?

Třebas i lidstvo obrovské pokroky ve vzdělanosti dělalo, zůstane přec vždy totéž bolestmi a souženými zkoušené člověčenstvo; ono bude ustavičně úcty potřebovati a této jen u církve nalezne.

Přidrže se, nejmilejší, církve Kristovy, jež učitelkou pravdy a matkou lásky jest; nedejme, aby zlý nepřítel koukole naseł do vnitra našeho; pak zajisté jednou blaženosti věčné v království Kristově účastnými se staneme Amen.

Dle vlašského *Augustino da Monte Feltrò* dr. *Antonín Ondroušek*.

Neděle XXV. po sv. Duchu.

Homilie epištoly.

›Podobno jest království nebeské kvasu, kterýž vzavši žena, zadělala do tří měříc mouky, až zkysalo všecko.«

(Mat 13, 33.)

Podobenství o kvasu, nejmilejší, jest vám dobře známo. Kvasu (nebo kvasnic) jest nutně třeba k upravení nejdůležitějšího pokrmu v domácnosti, totiž k upečení chleba. Kvas se smísí s moukou, a kdyby bylo mouky sebe více, přece kvas všecku pronikne. Ku kvasu přirovnává Spasitel svou církev. Církev má všechno přetvořiti, každé srdce lidské učení Ježíše Krista proniknouti a je obrazem nejsvětějšího srdce Páně učiniti. Kterak se to stává, kterak církev toho úkolu svého dosahuje, to nejlépe pozorovati můžeme na prvních obcích křesťanských.

V právě přečtené epištole uvádí nás sv. Pavel do Thessalóniky — do Soluně a vypravuje s pochvalou o tamních křesťanech, kterak slovo boží, t. j. pravou katolickou víru přijali, a jak je víra ta docela přetvořila, jinými, lepšími učinila. Jejich příklad jest pro nás velice poučný a povzbuzuje k následování; proto se dnes chceme od nich učiti tomu:

1. jak drahocenným pokladem jest víra katolická a
2. jak srdce lidská přetvořuje.

P o j e d n á n í.

I.

Dnešní sv. epištola jedná o Thessalónických — obyvatelích města Soluně. Soluň bylo veliké a bohaté město přístavní v Macedonii, v němž květal obchod. Jak známo, naši sv. apoštolové slovanští Cyrill a Methoděj pocházeli ze Soluně, proto zvou se také sv. bratři ze Soluně. Dnes zove se město to Saloniki a jest po Cařihradě největším městem v Turecku. Tam přišel sv. Pavel z Filip, kdež se jemu i jeho průvodčímu velice zle vedlo. Poslyšte, co nám o tom Skutky apoštolské (16, 22.—36.) vypravují: ›I sběhla se proti nim obec: a úředníci strhše sukně jejich, kázali je metlami mrskati. A mnoho ran jim davše, vsadili je do žaláře, přikázavše strážnému, aby jich pilně ostříhal. Tedy on, maje takové přikázání, vsadil je do hlubšího žaláře, a sevřel nohy jejich kládou. Tedy o půlnoci Pavel a Silas modlíce se, chválili Boha: i slyšeli je ti, kteříž byli v žaláři. Najednou pak se stalo veliké zemětřesení, tak že se pohnuly základové žaláře; a hned se všechny dveře otevřely, a všech okovy spadly.«

Takovým způsobem dopomohl jim Pán Bůh k svobodě. A Pavel, ač má tělo ještě plno ran, přece vydává se do Soluně. K tomu bylo jistě třeba mnoho odvahy. Jak se mu asi povede v Soluni? Ať se mu povede jakkoliv, Spasitel jej posílá, aby hlásal evangelium, pravou víru, a on jde. Necht mu hrozí třeba nová

pouta a nové rány, jde aby kázal mysle si: »Běda mně, kdybych nekázal!« (I. Kor. 9, 16.). V Soluni kázal tři týdny — a ne bez výsledku. Pán požehnal jeho slovům a mnoho židův i pohanův uvěřilo, mezi nimi několik vznešených paní. Ale svět se vždy vzpíral pravdě sv. evangelia; když obyvatelé soluňští pozorovali úspěch sv. Pavla, byli žárlivi, vzbouřili město, táhli před dům, v němž se křesťané shromažďovali ke svým pobožnostem, a ohrožovali je, zejména Pavla, tak že v noci musil z města tajně uprchnouti.

Ty smutné chvíle připomíná sv. Pavel křesťanům v Soluni, když jim píše: »A vy učinění jste následovníci naši i Páně, přijavše slovo boží v mnohém soužení.« Přijetí víry v Ježíše Krista bylo tehdy spojeno s velikými oběťmi. Kdo však by se obával těch obětí, pováz-li, jaké oběti přinesl Spasitel, aby pravou katolickou víru nám přinesl, aby nás svou krví vykoupil? S radostí objal kříž, aby nás peklu vyrval a nebi získal. Jaké oběti přinesl sv. Pavel, aby různým národům radostnou zvěst o naší sv. víře přinesl. Ve Filipech byl uvržen do žaláře, v Soluni »pracuje ve dne i v noci, aby žádného neobtěžoval« (I. Thes. 2, 9.), a při tom káže slovo boží. V noci musí prchnouti; to však není to nejhorší, co pro Krista má sněsti. Jednalo se o víru, o její rozšíření, o nejdražší poklad na světě, a tu nebylo sv. Pavlu nic těžkým, dobrovolně a s radostí kráčel ve šlepečích ukřižovaného Mistra svého.

Avšak i Soluňští měli poznati, že ten, kdo víru katolickou přijímá a jí si váží na utrpení připravit se musí. Když totiž mnozí uvěřili a křesťany se stali, srotili se nepřátelé proti nim. Sebrali poběhlíky z ulic a dali jim peníze, aby křičeli: »Křesťané zavádějí něco zcela nového, neslýchaného; praví: „Kristus jest naším králem!“« Tehdy nadešly křesťanům dny utrpení, »tehdy stali se opravdu následovníky Pavlovými i Páně«, protože »přijali slovo boží v mnohém soužení«. Ale přes to veškeré soužení bylo srdce jejich radostí naplněno; zvenčí zuřil boj, uvnitř však těšil je Duch svatý právě tak jako druhdy apoštoly, kteří »byvše zmrskáni, odcházeli z velerady radující se, že hodni učinění jsou trpěti pohánění pro jméno Kristovo« (Skutk. 5, 41.)

Nejmilejší, tak velice si vážili své víry křesťané v Soluni; takových křesťanů je třeba i nám dnes, kdy boj proti církvi divoce se rozpoutal; je nám třeba lidí, kteří jsou hrdi na to, že jsou katolíky, a kteří s radostí přinášejí i nějaké oběti pro své náboženské přesvědčení. Než, bohužel, jak mnohdy vymizí náboženské přesvědčení ze srdce lidského! Vždyť leckdy slyšíme: Na víře nezáleží, víra jako víra, a podobně; stačí, jen když jsem pořádným člověkem. Nejmilejší! Proč přišel Spasitel na svět a proč zde tolik trpěl, je-li docela lhostejno, jsem-li katolíkem a věřím-li, čili nic? Je-li docela lhostejno, věř-li kdo, že Ježíš Kristus jest opravdu, skutečně a podstatně v nejsvětější Svátosti oltářní přítomen, aneb považuje-li večeri Páně za obyčejný chléb, jako tvrdí jinověrci, proč obracel se Spasitel od pochybujících

Židů k svým apoštolům s otázkou: »Zdaliž i vy chcete odejítí?« (Jan 6, 68.). Mohl přece říci: Nerozčilujte se proto, že slibuji dáti své tělo za pokrm a svou krev za nápoj; vždyť je zcela lhostejno, zda tomu budete věřiti čili nic. Naopak: Jemu není lhostejno, čemu lidé věří, a proto slavně praví: »Amen, amen pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka, a píti jeho krve, nebudete mítí v sobě života.« (Jan 6, 54.) To zní ovšem zcela jinak, nežli frase: Víra jako víra, na víře nezáleží, stačí, jsem-li pořádným člověkem.

A je-li lhostejno, co kdo věří, proč jsi se dal, sv. Pavle ve Filipech bičovati? Mohl jsi zůstati doma a nebylo třeba, abys takové trápení a hanění pro hlásání víry snášel. A proč jsi, sotva ozdravěn, do Soluně šel, proč jsi tam »ve dne i v noci pracoval, abys žádného neobtěžoval« a při tom slovo boží hlásal? Sv. Pavlovi není lhostejno, je-li kdo pravověřícím křestanem čili nic, a proto jest hotov i život svůj obětovati, jen když ví, že křestané pevně ve své svaté víře stojí a věrně toho se drží, co jim hlásá.

Není tedy nadarmo v Písmě svatém psáno: »Kdo nevěří, jest již odsouzen« (Jan 3, 18.). Jsou to slova vážná, ba strašná, ale přece zcela správná. Odpadlík od víry říká: »Je mi lhostejno, čemu Spasitel učil; je mi zcela lhostejno, že sv. svátosti ku spáse duší ustanovil; je mi úplně jedno, že sv. Pavel pro víru trpěl.« Věru, tomu netřeba na soud boží čekati, »již jest odsouzen«, Proto lidé, kteří nic nevěří aneb svojí víry si nevážli, jsou ubozí, politování hodní lidé. Radujte se tedy z toho, že vyznáváte naši svatou, pravou, katolickou víru a děkujte Pánu Bohu za tu velikou, nezaslouženou milost, že jste zrozeni v lůně církve katolické!

Na tuto milost můžeme býti všim právem hrdi, poněvadž víra katolická jest nejenom drahocenným pokladem, ale má též moc přetvořiti srdce lidská, a o tom v následujícím díle.

II.

Obyvatele soluňské víra katolická docela přetvořila. Sv. Pavel píše jim: »Obrátili jste se k Bohu od model, abyste sloužili Bohu živému a pravému, a očekávali s nebe Syna jeho (kterého vzkřísil z mrtvých) Ježíše, kterýž vysvobodil nás od budoucího hněvu.« Dle těchto slov rozešli se tedy s pohanstvem nadobro a sloužiti pravému, živému Bohu, pokládali za nejvyšší čest. A nyní zcela jiná naděje spočívala v jejich srdcích: Očekávají Spasitele, který i je vzkřísí z mrtvých. Neděsí a nelekají se své křehkosti a svých bříchů, neboť dobře vědí: Spasitel pro nás prolil svou drahocennou krev, aby nás vysvobodil od budoucího hněvu. Tak hodnými stali se milosti¹boží, že učinění jsou příkladem všem obcím křesťanským. Sv. Pavel do slova jim píše: »Příkladem učinění jste všechněm věřícím v Macedonii a v Achaji. Neboť od vás rozhlásilo se slovo boží nejen v Macedonii a v Achaji, ale i na všelikém místě víra vaše, kteráž v Boha jest, roznesla se, tak že není nám potřebí ničeho o tom mluvití.« Celé širé okolí vypravovalo si o obyvatelích města Soluně: »To jsou stateční muži, to je

dobrá křesťanská obec. Kam apoštol přišel, vypravovali mu o Soluňských, víra jejich všude dobře byla známa.

Sv. apoštol chválí Soluňské tak velice nejenom proto, že ukázali, jak drahým pokladem jim víra katolická jest, ale i proto, že se jí řídili, jí docela proniknouti a přetvořiti se dali.

Jak krásné bylo by to, kdyby sv. Pavel dnes znova přišel a každou katolickou obec, každou farní osadu podobně pochváliti mohl! Kdyby mohl o každé osadě říci, že si váží své víry, že se nepřidržuje těch, kdož víru potírají a svým životem ukazují, že víry nemají. Jaká chvála byla by to, kdyby mohl v každé osadě křesťanské říci, že se snaží v dokonalosti stále růsti! Věřící z takové osady jistě se nevymlouvají: Jindy také tak bývalo, jinde právě tak se děje; nikoliv, za největší čest si kladou pravému a živému Bohu vždy horlivěji sloužiti a rádi také nějakou obět pro svou víru přinášejí.

Dojemné příklady toho shledáváme u pohanů nedávno na víru obrácených. Missionář jeden vypravuje: Vznešený křesťan se těžce roznemohl a žádal si býti zaopatřen sv. svátostmi. Posel spěchal do nejbližší missionářské stanice, ale nezastihl missionáře doma; byl na cestách ve svém rozsáhlém farním okrsku. Posel spěchal tedy do sousední missionářské stanice; tam byl sice missionář doma, avšak sám tak těžce nemocen, že mu bylo naprosto nemožno na cestu se vydati. Posel však nelenil a běžel do třetí, daleko vzdálené stanice; tam konečně nalezl kněze, který se ihned vydal na cestu. Ale jaká to byla cesta: pěšky i koňmo, povozem a po lodi; cesta byla asi tak dlouhá, jako z Vídně do Prahy. Z Prahy do Vídně k vůli jedné duši!! Vizte, nejmilejší, ti nedávno na víru obrácení pohané ukazují nám svým příkladem jasně, čím jsou jim svaté svátosti, jak drahocenná jest jim víra. Jak lehce naopak v našich krajinách (a bohužel i v naší farnosti) vše se odbývá; kněz na blízku, nemocný v smrtelném zápasu — a přece umírá bez přispění církve, bez svatých svátostí. Věru, tu mi nezdědka napadají slova Páně: »Publikáni předejdou vás do království božího!« (Mat. 21, 31.)

Proto přineste, nejmilejší, rádi nějakou obět, kterou od vás víra žádá. Přinášejte denní obět modlitby, obětujte svoje práce Bohu, navštěvujte v neděli a ve svátek služby boží, přineste obět postu ve dny zapověděné a přijímejte aspoň jednou za rok svaté svátosti, pečujte o včasné zaopatření nemocných. Často si vzpomeňte, že jste katolíky a učíňte tak s radostí, s pýchou. Víra katolická jest drahocenný poklad a má vnitřní sílu přetvořiti člověka a přinést mu pokoj, radost a štěstí. Amen *) R. S.

*) Cf. Dr. Karl Rieder: Frohe Botschaft in der Dorfkirche.

Neděle XXV. po sv. Duchu.

Simě dobré a zlé. (Homilie.)

»Podobno jest království nebeské zrna
hořčičnému, které vzav člověk, nasel
na poli svém.« (Mat. 13, 31.)

Z lodičky na jezeře Genesaretském učil Spasitel zástupy. V tom kázání obsaženo bylo také podobenství o koukoli.

»Člověk jeden nasel dobrého semene na poli svém.« Rozséváčem tím jest bohatý rolník, který ke vzdělávání svých rolí má ve službě několik čeledínů. A zámožný ten člověk rozsévá píce sám, čeledínové mu při tom pomáhají. I v našich krajích za čest sobě klade leckterý bohatý sedlák, že rozsévá sám. Tak tomu bývalo i v zemi svaté. Děd krále Davida, Booz, trávil dny i noci u svých služebníkův a děveček na poli, ba spával i na mlátě pod širým nebem za stohem snopů. (Ruth 2, 1; 3, 7.)

A v noci, když všecko spalo, přišel nepřítel onoho statkáře a ze škodolibosti a mstivosti nasel koukole mezi pšenici a odešel.

Dle původního, řeckého textu Pisma sv., nebyl to vlastně koukol, nýbrž jiný plevel, řecky zvaný zizania, po našem jilek, pominulka, opilka, protože požití této traviny nebo jejího semene opjí a omamuje. Když plevel ten vzejde a než se vyvinou klasy, ani zkušené oko ho nerozezná od pšenice; ale jakmile stéblo pšeničné nasazuje klasy a na jílku se tvoří četné tenounké klásky, tu už každé dítě pozná tuto jedovatou travinu.

Kdo by už teď chtěl vypleti jilek, snadno by zároveň zničil hromadu pšenice, protože plevel ten roste v chumáčích, a kořeny jeho prorůstají kořínky okolní pšenice. Nezbyvá tedy nic jiného, než počkati do žní a potom, když se pšenice žne nebo seče, sebrati veliké chumáče jílku, nebo až když se vymlátí, pšenici od plevele pořádně očistiti. Jistější jest na východě klasy jílku sebrati a spáliti, protože tam nemívají, ani dosud nemají fukarův a čistících mlýnků, jako u nás, a tak škodlivý plevel nejspíše se pohubí a neškodným učiní.

Zcela moudře jednal tedy onen rolník, že služebníkům svým zapověděl vypleti jilek z osení a kázal jim čekati až do žní.

P o j e d n á n í.

Když Pán skončil kázání na jezeře, propustil zástupy a odešel do Kafarnaum do domu, ve kterém obyčejně býval. (Mat 13, 36.) Tam přistoupili k němu učedníci jeho řkouce: »Vylož nám podobenství o koukoli na poli.« Na tuto prosbu učedníků vyložil Pán ono podobenství takto:

»Rozséváč dobrého semene jest Syn člověka,« t. j. pod tímto jménem od Daniele proroka předpověděný Messias, kterýž jest »Pomazaný a Vládc«, »jemuž dána jest moc a čest i království« a »jehož království nebude zrušeno«, (Dan. 7, 13 . . .), který Synem člověka se stal, aby lidi učinil syny božími.

»Pole jest svět,« neboť Syn člověka sestoupil na zemi, aby mezi lidmi a z lidí založil říši svou. Nejen Israel, nýbrž všecek svět má náležeti k této říši.

»Dobré sítě jsou synové království,« t. j. oni lidé, kteří smlé slova Kristova ochotně přijímají a dle něho žijí ve svatosti a spravedlnosti synů božích, a to jsou dobří, spravedliví křesťané.

»Koukol jsou synové zlého: a nepřítel, který jej rozstával, jest ďábel.« Proti synům království, křesťanům spravedlivým, stojí na témže poli světa synové zlého, kteří s dobrými smíšení jsou, jako jilek s pšenicí. Mají »ďábla otcem« (Jan 8, 44), protože činí skutky jeho.

Tohoto »zlého« označuje Kristus Pán výslovně jako nepřítel Syna člověka, který mezi sítě dobré nasele semene jilkového. Nebo jako Kristus svým slovem do srdce klade zárodek dobra a životní sílu Ducha sv., milost boží nabízí, a jako lidé, přijímající jeho slovo a působící spolu s milostí boží stávají se příslušníky království božského: tak také satan jako nepřítel Boha a lidí snaží se svým pokušením a sváděním, aby se zlo ujalo v srdcích, a kdo se léčkami jeho zmámiti nechá a hříchu se oddává, stává se tím »synem zlého« a poddaným království, v němž panuje právě tento zlý odpůrce boží.

Jílek mezi pšenicí, synové ďáblu v království božím, to jsou kacíři, kteří od pravé církve Kristovy odpadli; ale jsou to také oni katolíci, kteří sice v církvi Kristově žijí, ale v hříchu těžkém žijí a chodí jako nepřátelé a protivníci Kristovi. A Bůh nechává zlých žítí vedle dobrých. Jak snadno mohl by všechny zlé ze světa vyhladiti, ale nečiní toho ve své shovívavosti, milosrdenství a moudrosti. Čeká shovívavě, zda se zlý snad neobrátil, zda se koukol, jilek, nepromění v pšenici, jako kdys Maria Magdalena, jako Augustin. A nechává zlých vedle dobrých, aby dobří, ode zlých jsouce nenáviděni a pronásledováni, měli příležitost osvědčovati svoji trpělivost, stálost a věrnost k Bohu. Jak býváme my, hříšní lidé, často rozhořčeni, že je tolik zlého na světě, jak prý to Bůh může dopouštět, jak prý může klidně přihlížet! Ale zatím máme se skloniti před nekonečnou shovívavostí boží a s údivem zvolati: »Ó hlubokosti bohatství, moudrosti a vědomosti boží, jak nepochopitelní jsou soudové jeho a jak nevyzpytatelné cesty jeho!« (Řím. 11, 33.)

Však přijde jednou rozdělení najisto, až jenom nadejde doba žní.

»Žeň jest skonání světa a ženci jsou andělé. Protož jako bývá koukol sebrán a ohněm spálen: takť bude při skonání světa. Pošleť Syn člověka anděly své, a vyberou z království jeho všechna pohoršení (t. j. oddělí všechny lidi, kteří sváděním ke zlému jiným jsou na pohoršení), a ty, kteříž činí nepravost, a uvrhnou je do peci ohnivé. Tamť bude pláč a skřípění zubů. Tehdáž se budou spravedliví jako slunce skvíti v království Otce jejich. Kdo má uši k slyšení, slyš!«

Ano, kdo má uši k slyšení, slyš! Takový konec jednou neomylně vezme dobré i zlé. Nyní se zlo na světě pánovitě chová, nyní se posmívá zlý bázni boží, posmívá se ctnosti a užívá světa dle chtíčů a vášní tělesných: ale i jemu udeří jednou poslední hodina a oněmi ústa zlolajná, ochabne, zesíná, ztuhne tělo smyslné, a oddělí se od něho bezbožná duše plevelová a půjde hořet ve věčnou propast pekelnou. A po zmrtvýchvstání, až oddělení budou zlí od dobrých v soudný den, i tělo vzkříšené následovati bude duše v trýzeň věčnou.

Slyš, hříšný! Jako jedovatý plevel už od let rosteš mezi pšenici, žiješ mezi dobrými, jsi jim na pohoršení, na trápení, a sám při tom také nejsi šťasten. Tam za vsí na rolích také roste plevel a zůstává stále jen plevelem a nikdy se nepromění v pšenici, tam na těch lánech venku zázraky se nedějí. Ale na tobě, hříšný, Bůh může učiniti zázrak, může plevel v pšenici proměnit, jenom když ty budeš činiti pokání. Vzpamatuj se přec a neodkládej s pokáním, neboť jako zloděj v noci může přijíti smrt, a zatracen budeš, propadneš na věky mukám zoufalým!

A kdo spravedlivý jsi, kdo pšenici jsi na poli božím, kdo stojíš v milosti boží: hleď, abys nepadl, aby tebe v plevel neproměnil hřích! Abys pak ty, slabý člověče, ty tenounké stéblo pšeniční, stál pevně a nepadl, potřebuješ síly shůry, a tuto sílu, milost svou, nabízlí tobě stále Spasitel tvůj zde na oltáři ve velebné Svátosti. K němu jest tobě často přicházeti, jeho tělem často se živiti ve sv. přijímání, jinak tě brzo udusí divoký plevel hříchů! Nevyhýbej se mu, jen u něho jest život věčný, bez něho ničeho nemůžeš činiti. Vytrvej tedy, zůstaň Kristu věren až do posledního vzdechu, abys jedenkrát jako dobrá, zlatá pšenice shromážděn byl do věčných stodol božích. Až jednou o konečném rozdělení zoufalí proklatci uvrženi budou ve výheň věčnou, spravedliví, jako praví synové království Kristova na zemi, »zářiti budou jako slunce v království Otcově: v zářném a jasném hávu slávy vejdou do říše nebeské velebnosti, aby tam jako praví synové boží přede trůnem Otcovým skvěli se na věky. Amen.

Jos. Ocelet.

Neděle XXVI. a poslední po sv. Duchu.

Kam vede bezbožnost a z ní plynoucí zkáza mravů?

1. V dnešním evangeliu vypravuje se dvojí proroctví Páně, a sice prvé o zkáze Jerusalema, a druhé o zkáze celého světa k dni soudnému. Prvé proroctví se již docela vyplnilo v 70. roce po narození Páně, a podobně vyplní se doslova i proroctví druhé, ač nám známo není, kdy.

V proroctví prvé, jež jest předobrazem druhého, rozvinuje Spasitel hrozný obraz zkázy Jerusalema, jak se o ní děje zmínka již v proroctví Daniela (9, 26, 27). Až zabit bude Kristus, zničeno bude i město i sídlo králů židovských, Jerusalem; i sídlo Boha,

v chrámu tom přebývajících. Přijde lid cizí s vévodou, totiž Římané za vedení Tita, a rozmetají město i svatyni Hospodinovu. Přestanou navždy oběti starozákonné, krvavé, jež byly jen dočasnými předobrazy oběti krvavé, kterou Kristus Pán podstoupil pro spásu lidstva na hoře Kalvarii. Konati se bude pak obět čistá, novozákonní, nekrvavá, s ouou krvavou totožná, a sice po celém světě; kdežto v chrámě jerusalemském bude ohavnost a spuštění, blásající zavržení národa dotud vyvoleného. Z chrámu jeho nezůstaně kámen na kameni.

Při smrti Páně volali Boha spustili židé: »Krev jeho na nás a na naše syny!« A to vše se jim vyplnilo. Synové jejich rozptýlení jsou po celém světě a nesou znamení zavržení na sobě, jsouce všude v opovržení, nemajice nikde více svého chrámu, a lásky ni u Boha, ni u lidí!

2. Spasitel radil po vyřknutí proctví svého o zkáze Jerusalema svým věrným, aby před záhubou tou se uchránili útekem v pravý čas.

A kdy byl ten pravý čas?

Spasitel ho oznámil slovy: »Když uzříte ohavnost spuštění«, předpověděnou již od proroka Daniela.

A kam se mají utéci?

Spasitel dí: »Utíkejte na hory!« Kdo jest na střeše, sestupuj, aby vzal něco z domu svého; utíkej tedy přímo pryč od místa kletby boží po střeších, jež jsou v tamních krajinách ploché, rychle dále; a kdo jest na poli, nevracej se, aby vzal sukni svou aneb jinou věc, jinak potřebnou, aby se tak na útěku zbytečně nezdržel a do záhuby obecné zatažen nebyl. Nebo »jako blesk od východu slunce vychází a ukazuje se až na západ: tak bude i příchod Syna člověka«. Tak náhle a neočekávaně přijde záhuba na zrádné město.

K tomu připojuje Spasitel i heslo: »Modlete se, aby utkáni vaše nebylo v zimě nebo v sobotu«, abyste neměli proto ještě více překážek při útěku svém. »Nebo nastane soužení tak veliké, jakého nebylo od počátku světa až dosavad, aniž bude!«

3. Apoštolové naslouchali s velikým údivem tomu, co jim božský Mistr jejich opovídal, a což bylo zajisté proti vši myslí jejich. Avšak výstrahy Páně netýkaly se pouze jich, ale jsou do jisté míry výstrahami i pro nás! Nebo i za našich dob víra v Boha nápadně mizí; chlapci sotva škoie odrostli, zlým čtením a špatným příkladem starších svedeni, posmívají se již více v Boha, s jehož skutky se přece, kamkoli oči své obrací, na nebi i na zemi setkávají; přemnozí mladí i staří domnívají se pro nevěru kdo ví jak moudřími býti, a nadýmají se nad ty, kteří v Boha ještě věří a dle povinnosti své jemu i sloužiti se snaží. Žalmista Páně ale právem píše (Žalm 13, 1): »Rekl nesmyslný v srdci svém: Není Boha!« Mnozí jasné učení a zjevení vševědouceho Bcha tmou nazývají a domysly svého krátkého rozumu jakožto světlo vynášejí, klamajíce nesmírně sebe i jiné, a při tom z nemravnosti jedné do druhé upadají.

Může zůstatí to vše bez trestu? Což není více Bůh svrchovaným Pánem naším a nejspravedlivějším soudcem naším?

Ba že jest! Ale on jest jako ve všech svých dokonalostech, tak i ve své dobrotivosti, slitovnosti a shovívavosti svrchovaným! Vždyť rukám jeho nikdo neujde! On má času dosti trestati člověka tu na zemi nebo třebas po celou věčnost po smrti! A on také se svými protivníky sčítuje, až uvidí svůj čas!

4. Na lid znemravnělý za dob Noema pohlížel 120 roků; velel Noemovi, aby zatím stavěl svou archu a vyzýval současníky své k pokání, ježto jinak zahynou! Ale hříšníci tehdejší posmívali se jen Noemovi; měli ho za pošetilce; jedli, pili, ženili i vdávaly se, veselili se, jakoby Boha a přikázání jeho nebylo, až vypršelo marně i posledních sedm dnů, v kterých jim Bůh ještě milosrdenství nabízel. Ale pak protřzeny jsou všechny studnice propasti veliké, otevřely se i průduchové nebeští a stal se přival vod na zemi po 40 dnů a po 40 nocí tak veliký, že vody zatopily celou zemi a vyhubily vše, co se do archy neuteklo. Snad i tehdáž domnívali se odpůrci boží: Přilíš mnoho nás; nelze mysliti, že by Bůh, je-li nějaký, chtěl nás všechny pohubit. Avšak Bůh ve svém spravedlivém hněvu nepočítal hlav odbojníků, ale vytopil je všechny! Toliko věrný služebník jeho Noe zachován jest v arše se svou rodinou.

Ano, Bůh jest svrchovanou měrou shovívavý; čeká na pokání hříšníka, někdy i dlouho, aby mu mohl milostiv býti. A tak se stalo, že z katana křesťanů Šavla stal se až kníže apoštolů svatý Pável; z velké hříšnice Magdaleny veliká kajčnice i svěťice; z velikého lehkomyšlníka a pobloudilce sv. Augustina nejprve upřímně kající křesťan, později vzorný kněz, dále svatý biskup, ano jeden z nejznamenitějších učitelů církve, kteří kdy žili!

Bůh shovával i židům dlouho. Sám Syn boží po tři léta u nich učil, a na důkaz, že shůry jest poslán, nesčíslných zázraků učinil v přírodě, na neomocných i mrtvých; a když zvrhlých synů Abrahamových nemohl nakloniti k vnitřnímu posvěcení, zavrhl jich, ztrestal jich. On káže ústy svých sluhů, biskupů a kněží nápravu mravů i nám; a proto běda každému, kdo zachová se jako zrádný lid jeho israelský, který za všechnu lásku jeho přibil ho na konec jako zločince na kříž mezi lotry!

5. Jestliže křesťané, vyvolený národ Zákona Nového, milostmi Spasitelovými pohrdají, chrám jeho zanedbávají, na místě vděčnosti rouháním, nevěrou, mravní spustlostí jemu odpovídají: zdali mohou se lepšího osudu dočkávati nežli zpronevěřilí židé?

Proto nářek Spasitele (Confer. Luk. 19, 42) platí i hříšníkům doby naší všem: »Ó kdybys byl ty, Jerusaleme, poznal tento den svůj, pokud Bůh shovívá, co jest ti ku pokoji! Ale poněvadž tak nečiníš, přijdou i na tebe dnové zlí, obklíčí tě nepřátelé a sužovati tě budou se všech stran až do konečné záhuby!«

Vidouce valící se na nás nevěru a neřádnost se všech stran, učinmež, k čemu radil Spasitel svým věrným před záhubou zrádného Jerusalema: Utíkejme na hory, t. j. myšlení svá řídme

k Bohu a Spasiteli a prosme za přímlyvy svaté nebeštany! Utíkejme přes střechy rychle, t. j. nesestupujme do domů hříčů, ale vyhýbejme se lidem i spisům pohoršlivým! Nevracejme se se s pole pro sukni, t. j. nechtějme dáti se klamati dobrým bydlem na světě, pokud bychom si ho dobývati musili jen hříchem! Ale s celým srdcem obracejme se k tomu, jenž jest »cesta, pravda i život«! (Jan 14, 6.) Jeho věrně se přidržujme po celý život, abychom na konci jeho s radostí přesvědčili se o pravdivosti zaslíbení a slov Páně: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« Amen.

Dr. K. L. Řehák.

Neděle XXVI. a poslední po sv. Duchu.

Trojhvězdí: sv. Alžběta, sv. Cecilie, sv. Kateřina.

»Spravedliví (jako hvězdy) skvíti se budou« (Moudr. 3, 7.)

Nejmilejší! Jednoho dne zjevil se Bůh Abrahamovi a řekl mu: »Já jsem obránce tvůj, a odplata tvá velmi veliká.« (Genes. 15, 1.) A vyvedl jej v noci ven a řekl mu: »Vzhlédni k nebi a sečti hvězdy, můžeš-li; tak četné bude potomstvo tvé.« (Genes. 15, 5.) Kdo však může hvězdy sečísti? Ani Abraham toho nemohl. A jako jest na obloze nebeské rozseto hvězd do millionů, podobně jest na nebi církevním do millionů svatých a světic božích. Sluncem jest sám Kristus Pán, »slunce spravedlnosti«; měsícem Panna Maria, »krásná jako luna«; hvězdami svatí a světice boží. Ale všechny hvězdy nezáří stejně; sv. Pavel dí: »hvězda od hvězdy liší se jasností (I. Kor. 15, 41); jakoby závodily, která z nich jest nejkrásnější. Podobně ani lesk slávy a ctností svatých není stejný, nýbrž každý světec, každá světice vyniká zvláštními ctnostmi, září světlem zvláštního příkladu.

Tyto dny slaví církev památku tří světic, které lid křesťanský, zvláště pak pohlaví ženské, chová ve veliké úctě a lásce. Jest to trojhvězdí světic: sv. Alžběta, kněžna durynská, jejíž památku jsme slavili v úterý, sv. panna a mučednice Cecilie, jejíž svátek připadl na pátek, a sv. Kateřina, rovněž panna a mučednice, jejížto mučednickou smrt budeme si zítra připomínati.

Budiž mi tedy dovoleno život těchto světic, které jako hvězdy prvního řádu na nebi církevním se skví a svým titelům jasně září, dnes krátce nastíniti a k následování jejich ctností povzbuditi.

P o j e d n á n í.

I.

Život sv. Alžběty, lantkraběnky durynské, této perly zbožného pokolení ženského, byl sice krátký, — dosáhl pouze 24 roků — ale mnoho událostí se v něm odehrálo, mnoho změn jí přinesl. O ní věru možno užiti slov Písma sv.: »Dokonavši v krátku, naplnila časy mnohé.« (Moudr. 4, 13) Nelze mi obšrně

líčiti její nábožnost, pokoru, trpělivost, statečnou mysl a jiné dobré vlastnosti a ctnosti, jimiž vynikala; zmíním se pouze o její dobročinnosti.

Alžběta byla dcerou uherského krále Ondřeje II. a narodila se r. 1207. Když jí byly 4 léta, byla zasnoubena Ludvíkovi, lantkraběti durynskému, a byla s ním společně na hradě Wartburce vychovávána. Již jako dívka byla k chudým velice laskava; s věkem rostla také její láska k nim. K sobě samé byla velice přísná, ukládala si mnohé posty, ubírala si spánku, libovala si v dlouhých modlitbách, šat její byl prostičký, tak že její celý život nelibil se dvořenínům, a hlavně její budoucí tchyni Žofii; ale Alžběta ničím nedala se odvrátiti od zamilovaného způsobu života a za největší štěstí pokládala, mohla-li jiným, zejména chudým, dobře činiti. Když se stala chotí Ludvíkovou, navštěvovala s pyšného hradu Wartburku chyše chudých, sama chudým nosila po přikrých a odlehlých cestičkách šaty a potraviny, a rozděvala v srdcích ubohých jako pravý anděl milosrdenství potěchu, posilu a důvěru v Boha. Když pak její manžel do sv. země na výpravu křížovou se vydal, ještě více skutků milosrdných konala. Každý den sytila u svého stolu na 900 lidí; všechny peníze, jež přijala, rozdala, a nezděka darovala chudásovi některému i své vlastní šaty, když almužen na penězích se nedostávalo. S dvorními paními tkala vlnu a šila šaty pro chudé. Byvši po smrti manželově se svými čtyřmi dítkami od svého švakra Jindřicha Raspe vyhnána a největší bídě vydána, snesla vše trpělivě a děkovala Bohu za to, že na ni také utrpením vzpomněl. Její strýc biskup bamberský se jí konečně ujal, poskytl jí přístřeší a dokázal toho, že Jindřich Raspe uznal spáchanou křivdu a vykázal Alžbětě město Marburg. Alžběta vše, co jí bylo nyní dáno, prodala, peníze rozdala chudým a stala se údem třetího řádu sv. Františka, žijíc až do své blažené smrti (19. listopadu 1231) v největší pokoře a chudobě.

Nelze si představití účinnější lásku k bližnímu nad lásku sv. Alžběty, a známe-li aspoň z části její velikou dobročinnost, chápeme, proč některé dobročinné spolky paní nazývají se spolky sv. Alžběty, proč jí mají za patronku, proč jest i v Praze nemocnice »Alžbětinek«, sester, které se výhradně věnují ošetřování nemocných. Ačkoliv nemůžeme v tak veliké míře chudým dobře činiti, jak bylo možno sv. Alžbětě, ačkoliv nemůžeme dostoupiti toho velikého stupně lásky k trpícím, jaký měla ona, přece při dobré vůli nalezneme dosti příležitostí konati skutky lásky, i dosti způsobů, kterými bychom tak činiti mohli. Láska k bližnímu jest vynalézavá v konání skutků milosrdných. »Nikdy,« praví sv. Augustin, »není ruka prázdná milodarů, jestliže srdce dobrou vůlí je naplněno.« Mějte tedy v srdci účinnivou lásku k bližnímu, k nuzným, trpícím, nemocným, pocestným, zarmouceným, pronásledovaným, a zajisté naleznete i způsob, kterak byste jim pomoci a prospěti, je potěšiti a posílniti mohli. A vězte, že týmiž

dveřmi, jimiž vaše almužna z domu vašeho vychází, požehnání boží do vašeho domu sestupuje.

II.

Neméně leskne se druhá hvězda našeho souhvězdí, sv. Cecilie, vznešená patronka posvátné hudby církevní.

Sv. Cecilie pocházela ze vznešeného rodu a žila v Římě na počátku III. století. Záhy zasvětila svoji panenskou čistotu na doživotí božskému Spasiteli. Zdálo se však, že úmyslu svého nebude moci provést a slibu dodržeti, protože její rodiče zasnoubili ji Valeriánovi, pohanskému jinochu ze vzácného rodu. Cecilie však zcela důvěřovala svému nebeskému snoubenci, že i za těch okolností její čistotu ochrání. Denně se modlila: »Kéž zůstane, Pane, srdce mé i tělo mé neposkvrněné, abych zahanbena nebyla.« A hle, její důvěra ji nezklamala: na ochranu její čistoty seslal jí Pán Bůh anděla. Valerián, její manžel, slíbil jí, že ji za sestru a ne za manželku považovati bude, jestliže mu toho anděla ukáže. Cecilie odvětila, že k tomu je třeba, aby se dal pokřtiti a stal se křesťanem. Valerián učinil jí po vůli, a hle — po křtu spatřil i on anděla po její straně. Nyní získal náboženství křesťanskému i svého bratra Tiburcia a svého přítele Maxima.

Obrácení tak vznešených mužů vzbudilo závist a hněv pohanských kněží, zejména krvelačného prefekta města Almachia, který dal oba bratry stíti. Cecilie byla brzy potom do rozpálené lázně zavřena, aby se v páře udusila; když však z této muky neporušena vyvázla, měla býti státa mečem. Tři rány zůstaly bez výsledku; hlavu od trupu oddělití nebylo možno. S těžkou ranou na krku byla odnesena do svého domu, kdež po třech dnech zemřela, byvši korunována dvojnásobnou korunou: mučednictví a panenství.

Protože sv. Cecilie v den sňatku, zatím co smyslná, dráždivá a smyslům lichořící hudba svatební zaznívala, svému nebeskému ženichu svatební píseň nezměnitelné věrnosti prozpěvovala, byla vyvolena za patronku církevní hudby, kterou církev jako nevěsta Kristova svého nebeského ženicha oslavuje.

Svatební píseň sv. Cecilie jest předobrazem písní církevních, jimiž církev u oltářů své ustavičné, nadpřirozené spojení se Synem božím oslavuje.

Církevní zpěv jest pouze druhem modlitby, jest pozdvižením mysli k Bohu, ba řekl bych, že jest nejněžnější, nejvznešenější modlitbou. Na nejvyšším stupni nadšení přechází hudba ve zpěv; chceme-li se slavně modlití, zpíváme.

Abý zpěv náš byl Bohu milý, jest třeba nejen hudebního nadání a dobrého hlasu, ale i pravé pobožnosti a pokory, které chrání zpěváka před ješitností a samolibostí. Sv. Cecilie byla pannou; má-li naše modlitba, náš zpěv Bohu se líbiti, musí vycházeti ze srdce čistého. Cecilie byla mučednicí, vzorem pevné a stále víry; i my máme zpívati s vírou, a čím větší víru v srdci chováme, tím krásnější náš zpěv bude; budeme se při zpěvu více modlití než zpívati, a to je pravý způsob církevního zpěvu.

Víra a naděje v nebi pominou a promění se v blažené patření na tvář boží, a zůstane jenom láska; i různé barvy nebes pominou před jediným věčným světlem, světlem jasnosti boží; se hmotou pominou i pomníky křesťanského umění, chrámy boží, ale slavná a věčná úcta trojjediného Boha zpěvem, melodií a harmonií potrvá na věky. Proto, nejmilejší, rádi zpívejte chvály boží, zpívejte s čistým a věčným srdcem, abyste jednou spojeni s kůry blažených nebešťanů na věky prozpěvovati mohli.

III.

Zbývá nám ještě zmíniti se o třetí slavné hvězdě trojhvězdí našeho, o svaté Kateřině, panně a mučednici, jejížto památku zítra slaviti budeme. Svátá Kateřina byla v Čechách velice ctěna; do dneška má mnoho osob ženského pohlaví její jméno. Císař Karel IV. postavil k její cti kostel na Novém Městě pražském, který do dneška stojí (v »Kateřinkách«); na Karlově Týně ztídl si domácí kapličku sv. Kateřiny; také na jeho přání ustanovil arcibiskup Arnošt z Pardubic den sv. Kateřiny za zasvěcený svátek. Největší umělci jako Corregio, Paolo Veronese, Lippi a jiní oslavili ji svými vzácnými obrazy.

Sv. Kateřina pocházela ze vznešené rodiny; říkáme jí Alexandrinská, že pocházela z Alexandrie v Egyptě a na rozdíl od jiných šesti světic, které rovněž Kateřinami se nazývají. Když císař Maximin nařídil obětovati pohanským bohům, vystoupila osmnáctiletá Kateřina zmužile na obranu víry křesťanské. Pyšný císař byl její řečí nemálo zaražen; i sezval na 50 předních pohanských učenců k veřejné rozpravě s Kateřinou, slibuje tomu, kdo by ji překonal, velikou odměnu. Než div divoucí! Kateřina nejen se nebála do toho shromáždění se dostaviti, ale i přesvědčivými důvody vyvrátila jejich námitky a nadšenou výmluvností dokázala toho, že všech 50 mužů na víru křesťanskou se obrátilo. Věru, tu vzpomínáme na slib Spasitelův (Luk. 21, 15): »Já vám dám výmluvnost a moudrost, kteréž veškerí protivníci vaši nebudou moci odolati ani odmlouvat.« Pro tuto výmluvnost a moudrost svou byla Kateřina vol-na za patronku filosofických fakult na universitách — i u nás v Praze tak tomu bylo.

Maximin vida, že nic neprospívá, ale že i jeho vlastní manželka a mnozí jiní vlivem Kateřiny křesťany se stali, dal svoji manželku císařovnu Augustu stíti, Kateřinu pak mučiti na stroji sestávajícím ze čtyř kol, jejichž loukotě byly ostrými železnými hroty na způsob nožů opatřeny. Na stroj ten byla sv. Kateřina přivázána, aby otáčením kol její tělo bylo rozbodáno, polámáno a rozdrceno. Ale stroj se rozpadl, kusy z něho lítající mnoho diváků poranily a zabily, ale Kateřině se nic nestalo, tak že všichni volali: »Veliký jest Bůh křesťanův!« Než tím se nedal Maximin od svého úmyslu odvrátiti a dal Kateřinu stíti.

Jméno Kateřina znamená tolik jako »čistá«, a věru, sv. Kateřina jest právem ctěna jako vzor čistoty a nevinnosti. Ó kéž

bych vás mohl přesvědčiti o tom, jak mnoho požehnání vylévá Bůh do čistého srdce! To jest předností srdcí čistých, že

1. je Pán Ježíš a Panna Maria zvláště milují a mimořádnými milostmi vyznamenávají. Řekněte: Proč spočinul Pán Ježíš při poslední večeři na prsou Jana Miláčka Páně, proč ne na prsou Petrových? Čím dosáhli někteří světci, jako sv. Stanislav Kostka, sv. Antonín a jiní toho velikého štěstí, že jim bylo popřáno již zde na světě na svých rukou Ježíška pochovati? Jenom svojí čistotou a nevinností.

2. S čistými dašemi obcují andělé; čisté duše jsou jim podobny, jsou takřka anděly v těle. Proto se k nim andělé rádi sklánějí a je svou zvláštní ochranou provázejí. Tak tomu bylo u sv. Cecilie, u sv. Kateřiny; a což sv. Václav? Nebyl i on zvláštním způsobem anděly chráněn? Anděle je k dobrému vybízejí a spasitelná vnuknutí jim dávají; duše čisté jich rády poslouchají. Jako slunce se obráží v čisté hladině vodní, podobně čistá duše ráda a snadno přijímá světlo pravdy, nečistá však duše je pravdě nepřístupna právě tak, jako nečistá, bažinatá voda paprskům slunečným.

3. Duše neposkvrněné, čisté povolává Bůh zvláštním způsobem k velikým věcem; jejich čistota dodává jim odvahy a síly, aby mohly nebezpečí pro Boha a sv. víru podstoupiti a obtíže trpělivě snášeti. Hle, jak mnoho milostí naplňuje duši čistou! Avšak odkud prchla čistota, tam odtud prchli též strážní duchové lidského života, tam jest domovem neklid a nespokojenost, ochablost a malomyslnost, nechut a ochablost k božským věcem, chladnost a tupost ke všemu, co vznešené a krásné! Čistá duše podobá se úrodnému ráji, v němž Hospodin se procházel, nečistá však zemi prokleté, která nese trní, hloží a bodláčí. Zkáza mravů, život nečistý bývá nejčastěji příčinou, že se mnozí křesťané od-
cizují svému náboženství; mnozí stávají se nevěrci proto, že žijí nemravně, že se brodí v hříších proti šestému přikázání božímu.

Vezměte si, nejmilejší, sv. Kateřinu za vzor, následujte ji v její čistotě, žijte cudně, mravně, a zůstanete vždy věrni, víra vás bude blažiti, čistota slliti, budete šťastni a spokojeni zde a bohdá jednou i na věčnosti. Amen. *)

R. S.

*, Cf. »Ein Sträußlein Myrrhe, mein Geliebter.« Verlag des Emmanuel. 1911.

LISTY VĚDECKÉ.

Charakter a svaté přijímání.

Prof. dr. Weber-Kassel na euch. kongresu v Madridu. Přeložil P. Voňavka.

Nazvali nynější století významným jménem »století dítěte«, aby tím vyjádřili onu výši pozornosti, kterou duševnímu životu dítěte věnují všichni šlechtní a myslící lidé. Ve všech odborných vychovatelských časopisech, ve statích našich denníků mluví se o »osobnosti«, »charakteru«, »individualitě«, a celý svět soudobý mluví o výchově ve formě mnoho užívaných frází, jako »vyžití se osobnosti«, »vývin duševního Já« a m. j. Daleko převážná většina těchto techniků výchovy však chce při výchovném díle, nejideálnější a největší úloze, odstraniti či aspoň podlomiti vliv nadpřirozeného křestanství. Mnoho jmenovaný paedagog našich dnů — Gurlit — jmenuje katolickou církev s jejím principem autority, s jejími příkázáními, která »zvenčí« na člověka činí nátlak, nepřátelskou, ba, docela největší škůdkyní každé pravé výchovy k charakterní pevnosti a mužnosti.

Je tedy vhodné, abychom na tomto všesvětovém kongresu, kde i naše dílo výchovy pozorujeme pod zornicí duchovního Slunce eucharistického, předložili si otázku: »Jaké jsou základy k výchově v osobnost, a jaký vliv má sv. přijímání na vývin charakteru?«

Při zodpovědění první části jsou mi vděčnými myšlenkami ty, které curyšský paedagog Förster tak často již vyslovil; odpovědi na druhou část otázky jsou důsledky z pokladu víry církve o tom tajemství, jež v těchto dnech je středem našich myšlenek. I zde se opět osvědčil stará theologická zásada: »Gratia supponit naturam«

I.

Ve své známé zálibě v cizích slovech užíváme místo »osobnost« slovo »charakter«. Původně značí řecké slovo charakter nástroj k vrytí, vřezání známek a vřez samotný. Mluvíme-li o lid-

ském charakteru, rozumíme tím převládající směr vůle, duševní a mravní výraz určitého člověka, jímž se od ostatních rozeznává. Jsou tedy v tom smyslu dobré a zlé charaktery, stálé a nestálé osobnosti. Užíváme však slova charakter také v užším smyslu a říkáme: »Tento člověk má charakter«, či: »Ten je osobou.« Tím chceme vyjádřiti: »V řadě těch nesčetných nestálých postav, s nimiž se stýkáme, potkali jsme jednoho muže, jenž ve své celé bytosti má něco pevného, nedotknutelného, že sešli jsme se s člověkem, který není ke svým činům nijak zvenčí vnějšími vlivy určován, ale který jedná z vnitřního přesvědčení, jemuž je věren do posledního svého dechu. Bezcharakterním jmenujeme oproti tomu onoho, který ne svým nitrem, ale vnějšími okolnostmi ke svému jednání se nechává určovati. Smyslnými vjemy, příkladem jiných nechává se a bývá bezcharakterní člověk veden s touže nutností, jako třtina vánkem větrů Nietzsche, onen veliký opovrhovatel lidstvem, většinu z lidí odsuzuje do řady naznačených bytostí, a přidal jim pojmenování »lidí tuctových«.

Všude tedy, kde osamostatnění vlastního »Já« vůči vnějšímu světu v nejširším smyslu se projevuje, ohlašuje se tvořící se osobnost. První základ výchovy v osobnost spočívá nevyhnutelně ve cvičení se v neodvislosti jednání chovancova od vlivu a moci okolního světa, a moc tato právě v mladistvých letech dovede se despoticky uplatniti třeba ve formě prázdné frase. Možno tento směr zváti mužnou stránkou výchovy v osobnost. Ovšem že tento pojem potřebuje určitého vymezení. Kdo sobě vždy a všude zůstává věren, není ještě osobností ve smyslu dobrém. I důsledný špatný charakter má najmě pro mladistvého člověka něco nevy-slovitelně přitažlivého. Spisovatelé krvavých románů jsou si tožto cele vědomi. A proč žene se s chvatem nepochopitelným obecnost do soudních síní, kde nejhorší zločin stojí před odsouzením a trestem?

Právě proto, že demonická povaha zločincova sledovala s nezdojnou energií vůle špatný svůj cíl, což právě tak máměvě na posluchače jako diváka působí. Publikum je stále nakloněno přiznati i špatnému charakteru pro silnou vůli jeho svůj obdiv a stavěti se na jeho stranu.

Je pro nás nyní vymezen pojem šlechtné osobnosti.

Pravým charakterem je nám jen onen člověk, který s čistotou vůle a nedotknutelností před vnějšími okolnostmi, jež širokým massám určuje směr, spojuje sílu nezměnitelného chtění.

Již v indické filosofii a učení Buddhově o vykoupení shledáváme se s tímto mužným elementem jako základnou výchovy v osobnost. Jako však buddhismus žádného národa nevychovává k činnosti, ale vede k tupé ospalosti duševní, tak je i zde v otázce výchovy v osobnost. Nejvyšším cílem pozemského snažení je dle filosofie buddhismu dosažení Nirvany — osvobození z bídy jsoucnosti. K tomu jest nutno, aby člověk mohl vnikati v hlubiny pravdy a aby také základ všeho zla v sobě udušil: vášnivost. A buddhista jako prostředek k dosažení tohoto cíle káže askesi:

vymanění se ze všeho pozemského. Vymanění to dle něho děje se ve čtyřech stupních: paměti a poslušnosti v mládí, plnění povinností rodinných v dospělém věku. Jakmile děti více nepotřebují rodičů, jde buddhistický mudrlec v samotu lesa jako poustevník, aby v posledním stupni askese »mužů bez domoviny« přetrhal každé spojení se smyslným a vnějším světem.

Na své cestě Orientem navštívil německý korunní princ jednoho z těchto svatých buddhistických, který se na Ceylonu odebral do samoty vzdáv se lákavých míst na evropských dvorech. Přetrhal všechny ony styky se světem, aby se stal »osobností« ve smyslu buddhistickém.

Ve skutečnosti však tento ideál buddhistické osobnosti, který dnes nad náš křesťanský bývá mnohými stavěn, činí z člověka jen stín, který v úplně nečinnosti, v umělém uspávacím stavu se nalézá vůči všem lákadlům.

Řecký kulturní svět slavil v Platonově filosofii osvobození duchovního člověka z poddanství vnějšího světa a vlastní tělesné stěry. A to bylo Helenům základem a výchovou v celou osobnost. Förster upozorňuje, že v rozmluvách básníka filosofa Platona velmi málo se mluví o podstatě duše, více však o charakteru, který dle něho se posiluje vymaňováním se z područí a vlivu vnějšího světa. Shodně s učením Platonovým o praexistenci duše v čisté, božské říši duchové, uchrání se v pravdě moudrý před snižující diktaturou nízkých chtíčů vzpomínkou na šlechtický původ duše z předsvětové bytosti. Zvláště v X. kapitole »Phaedona«, v níž Plato jasně se přiznává k nesmrtelnosti duše, táhne se ve všech Sokratových rozmluvách ono vzácné napomenutí: »Neslyš hlasu smyslných chtíčů, slyš však hlas svého nitra, buď a zůstaň sobě sám věren.«

To, co zveme »osobností«, není z daleka ještě dosaženo, když snad přirozené »já« člověkovo, které jmenujeme dnes »individualitou«, s neústupností či dokonce s vášnivostí prosadí své proti vnějšmu světu. Individualita není ještě osobností, ale je jen materiálem, ze kterého duševní a božské síly v člověku v nekonečně dlouhé a namáhavé práci obraz osobnosti vytvoří. Proto děti jsou individualitami, nejsou však osobnostmi. V naše přirozené »já« a »sám« je — bohužel — tisíce a tisíce pouty ještě vpojen vnější a tělesný svět. Sama naše tak zvaná šlechtěná hnutí duše nejsou často prosta hnutí samolibosti a pýchy, a nezůstávají bez závislosti na zevnějších jevech, tak že jen nanejvýš napatá mravní vůle, nejhlubší mravní opravdovost může zlato rozlišiti ode hlíny.

Nejlépe uvědomíme si stav slabosti našeho »já« při náhlých pocitech zlosti a pomsty, který se nás zmocní mnohdy i pro věc na pohled šlechtěnou. V takových okamžicích domníváme se, že jsme jedno se svým vnitřním duševním »já«, a zatím je opak pravdou, my stojíme zde s porušenou duševní rovnováhou, která byla vnešena ve svatyni duše zvenčí. Přistoupí-li v takových chvílích přítel a slovem tak klidným jako vážným nás vytrhne,

tu ihned vzpomínáme božské milosti, již jediné zůstavena všechna pomsta, a z nás padá cosi cizího, »přicházíme opět k sobě«.

Kdybychom v tomto vášnivém návalu slepě byli sledovali vzbouřené nitro — ať to již bylo v zájmu zdánlivého práva a mravního dobra — byli bychom mezi přemoženými. Vnější svět by přemohl naše nitro. Správně tedy učí Plato v Sokratových rozmluvách před smrtí, že jen ten v pravdě své duševní potence uvádí v platnost, sobě duchovně je věren, který se naučil přemáhati touhu po splátce; každý pocit pomsty není ničím jiným, než vniknutím cizí vůle v naši vlastní. Opravdu věren vůči svému vlastnímu nitru je dle Platona jen ten, který se k ničemu nízkému nenechá strhnouti, třeba že jej druhý podle svého nízkého stanoviska i ponižujícím způsobem urazil. A to je křesťanský názor, který zde Plato vyslovuje.

Vedle filosofie platonické zdůrazňuje také filosofie Zenonova mužný element výchovy charakteru. Šťastný a ctnostný život je u něho totožný se životem rozumným. Ježto jen rozumné jednání vede ke štěstí, jsou všechny vnější statky zcela lhostejny. Touze, která roste z požitku statků, je třeba stavěti úplnou lhostejnost oproti. Snášeti a odříkati se, ničeho se nebáti a ničeho neobdivovati, neochvějná pevnost i vůči potřebám vlastního organismu vedou k nejvyššímu cíli filosofie, k nezkalenosti ducha, či k pojmu člověka v sobě samém spočívajícího.

Ačkoli provádění stoického principu je zavržitelné, poněvadž vede k sebezbožňování, má přece zdravou myšlenku ve svém základě: že totiž k vyvinutí osobnosti náleží železná pevnost duchovního Já proti vnějším vlivům a vjemům.

Ještěli tedy dílo naše vychovatelské chceme vážně pojímati, tuť v prvé řadě snaha naše platí u dospívajících jinochů — a ty mám před očima: naše gymnasisty, jimž přáno aspoň z části nahlédnouti do klassického starověku, zrealisování oněch zdravých zásad platonistických a některých stoických v sebevýchově, jinými slovy, jde o to, aby se žáci naši naučili svou vůli slíti a vychovávat. Ostře popraje filosofii frankobrodského filosofa Schopenhauera, která mluví o »nezměnitelnosti vrozeného charakteru«, mladý muž nikdy nebude na výzvu po odložení určitých slabostí a získání dobrých vlastností odpovídati stereotypními slovy praktické Schopenhauerovy filosofie: »Já již jedenkrát jsem takový.«

Ježto člověk ani jako více méně nadaný zločinec, jak učí Lombroso, se nerodí, ani jako čistý anděl nepřichází na svět, jak tomu chce Rousseau, který ale teprve ve styku se světem se kazí, ale dle učení křesťanského dogmatu vstupuje do života jako bytost zlymi i dobrými vlastnostmi nadaná, může tedy celé dílo výchovy spočívatí jen ve stupňování sil vůle k dobru a tím k zeslabování náklonnosti zlych.

Taková výchova vůle dle Förstera děje se dvojit formou:

1. Výchova v energii činnosti, která směřuje k přesnému vykonávání i sebe menší práce, a to ne k vůli malé oné věci

samé, to by byl pedantismus, nýbrž z ohledu na onen veliký cíl, ve kterém každá i ta sebe menší práce se jeví bohoslužbou, kam se vkládá celá duše a tak se zušlechťuje k mravnímu jednání.

Druhou formu jmenuje Förster výchovou k energii zabraňovací. Rozumí tím onu sílu, kterou si člověk odřká dovolený požitek, jako na př. požití oblíbeného pokrmu, vypravování překvapující novinky druhé osobě, čímž má získati na duševní síle pro případ, kdy bude nutno přemoci pokušení požitku zakázaného,

Není to nic jiného, než katolickou církví již po staletí hlásaná pravda o nutnosti sebezáporu ve spojení se stálou činností, která se děje »s dobrým úmyslem«. *Abstine et sustine*. Vším právem poukazují vážní vychovatelé v našem věku ke sportu, kde v přehnané míře síla a energie mládeže se na venek jeví, že ještě ve zvýšenější míře je nutná energie vnitřní, která pro péči o tělesnou muskulaturu nezapomíná daleko potřebnější tvorby duševně-mravní muskulatury, sil to vůle. Kdo se nenaučil sama sebe v mužné disciplině udržeti, nikdy nebude schopen ukázněnost vsaditi v duši těch, jež vésti a řídití je povolán.

To je také smysl slov Schillerových věnovaných vévodovi Karlu Augustovi z Weimaru: »Kdo snaží se jiné vést, musí býti schopen mnoha odříkání.«

Kde v mládeži tato sebevýchova zavedena, kde tato duševní mužná ukázněnost záhy vchází v praxi, tam jinoch bude moci vítězně postaviti se na odpor vnějším lákáním jako vnitřně svobodný a samostatný člověk a přemůže i spojence vnějších svůdců, démonické mocnosti, které ve svých prsou nosíme a které o naši bezcharakternost se snaží. Svobodně a vítězně stojí také vůči vlivům čistě vnitřního rázu, vůči pocitům chuti a nechuti, jež obyčejně zoveme náladou. Vyspívající osobnost nikdy tedy nepronese na omluvu své passivity k nějakému přikázanému nebo žádanému číu ono už příliš často užívané: »Nejsem v náladě.« Tato nezávislost ale stane se v pozdějším věku buď statečností nebo vytrvalostí.

Na jakém základě musí tento první sloup budovy »osobnost«, jmenovaná již samostatnost, síla a rozhodnost vůle býti postaven? Toť nejdůležitější otázka. — Jako tak zvaná slepá síla duše může vůle jen o to se snažiti, co rozum jí jako dobro představí. Ku pozdvižení vůle člověka samotného nad pomíjející musí státi zde pravdy, které jako věčné a nezměnitelné nad náladami časů stojí, jinými slovy, musí zde státi věčné pravdy náboženské. Na prvním místě září zde jako mohutný maják na břehu mořském se svým tišivým a mírným světlem přesvědčení o nezušitelném trvání duchovního »Já« a tímto podmíněné zodpovědnosti za vše naše jednání a počínání před nejvyšším soudcem, na jehož vůli hlas svědomí v srdci stále upomíná. Z půdy takového přesvědčení, které pramení z čistého pojmu Boha, tam, kde lidské jednání vyrůstá ze smýšlení, které v každé životní fazi volá: »Otče, ne má, ale Tvá vůle se staň«, tam musí vyrůstati v ovoce síla vůle, o něž se vše čistě lidské, aťsi již vystupuje v sebe

lepším hávu, roztříští. Jen na půdě božského, protože nezničitelného jsme s to přemoci pomíjející; jen tam, kde vím, že jsem v držení božské, neomylné pravdy, jsem také ozbrojen proti nespočetným našeptávaním lidského bludu a vlastní pošetilosti. Jen pro to, co zcela jistě a nezměnitelně stojí, máme sílu oběti a nezištného se oddání.

Kde však nalézá se jednodušší a lehčí forma pro položení základu nezměnitelného, pro osobnost, než v naší církvi s jejím učením, božskou pravdou a požíváním Syna božského v nejsvětější Svátosti! Ve sv. přijímání, které děje se po vážné přípravě s napětím všech duševních sil, rozumu, citu a vůle, sjednocuje se přijímající s Věčným a Nehynoucím, jenž řekl: »Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.« Slabá lidská vůle, která nejruznějšími dobry a zdánlivými dobry jako bludičkami je lákána na všechny strany, častějším dobrým sv. přijímáním se vpracovává a zakotvuje v božskou vůli, která v nedostižné výši a velebě nade vším čistě lidským a mizícím trůní Zde v Eucharistii je stále stejně zůstávající pravda, která jsouc bytně sjednocena s božskou pravdou, se nepotácí s mňžním časem. Krista ve svátosti přijímání znamená: býti jedno s tím, který řekl: »Já jsem pravda.«

Přijímání znamená dále: býti jedno s vůlí, »jž se stalo vše a není ničeho bez ní, což učiněno bylo« (Jan I. 3.), jehož absolutní jistota, pevnost a nezměnitelnost má svou ozvěnu ve hlase lidského svědomí, s vůlí, vůči níž jednou vše lidsky veliké a vznešené musí zajíti, když »v oblacích nebeských přijde souditi živé i mrtvé«. Přijímání znamená: konkrétně Věčné, Nehynoucí, snoubí se s časným a smrtelným, aby pomíjející vyzdviženo bylo k Nehynoucímu, aby v prachu smrti zasvěceném byl vyvolán pramen, který má vésti k životu věčnému. Přijímání znamená: v tajemství Bohočlověka stavěti most mezi smrtí a životem, časem a věčností, zanikáním a odkvétáním a věčným mládím. Častější dobré sv. přijímání musí tedy v každém vážně myslícím katolíkovu postaviti onen první sloup osobnosti, který zoveme silou, a sice proto, že nejmocnější lidská schopnost, vůle, která v přirozeném vztahu často podivuhodně působí, ve sv. přijímání nadpřirozeným zárodkem zušlechtněna a vyvýšena, aby na božském základě mohla vytvořiti onoho muže, o němž ve zlatém latinském věku básník zpívá:

Si fructus illabatur orbis
impavidum ferient ruinae.

II.

Je ten, který podle antických vzorů a za přispění náboženských sil svou vůli vychoval k nejsilnějšímu kladu, dokonalou osobností? — Ne, poněvadž ještě chybí doplnění a vyplnění mužného elementu ženským živlem výchovy k charitě, formě to nejslechetnější lásky k člověčenstvu a bližnímu. Poměr obou živlů je stejný.

Jako ženskému pokolení od přírody vlastní dobrota a láska touží po základě silné a důsledné vůle mužského elementu: po charakteru, tak po charitě živel mužský. Skutečný život zdá se, že nezná zasnoubení těchto obou živlů: síly a dobroty. Rozhled okruhem našich známých, pohled zpět do dějin, ukazují nám, že mužové s clevědomou energií, železnou neústupností a vytrvalostí vůči protivným překážkám, které život a osud rodí, jistý stupeň tvrdosti, abychom neřekli přímo pyšného opovrhování lidstvem na jevo dali. Až příliš často u takových osobností, které veliké výsledky vůle a působení vykazují, spojuje se energie s bezohledností, vytrvalost s chladností, neříkejme ani s bezcitností. — A zkušenost ukazuje nám opět, že význačně společenské a sociálně nadané charaktery, tak zvaní »příjemní lidé«, o nichž se říká, »že nemají nepřátel«, že právě těmto se nedostává až příliš často pevnosti a důslednosti jejich vůle. Povahy tyto mají potřebu se všemi, s nimiž se křížují jejich sféry, žítí v největší shodě. Jak často a jak silně bývají takové osobnosti pokoušeny k zpronevěření se samým sobě, ba až příliš často k urážce pravdy vůči sobě a druhým, a to jen proto, aby nenastalo žádného porušení míru a přátelských styků. V tomto smyslu praví Nietzsche, že společnost činí člověka vulgérním. Hluboký znatel duše lidské Tomáš z Kempen vyslovuje touž pravdu, když se přiznává, že se vždy ze společnosti vrátil se škodou na svém vnitřním životě.

Je ale vůbec takové vzájemné prostoupení obětavosti a svéráznosti, síly a dobroty možné? Nezabraňuje vyvinutí se jednoho vývinu druhého? Prorok panské morálky Nietzsche ve své snaze vytvořiti svého »nadčlověka« hájí ve všech svých dílech se železnou důsledností a se vši vervou své výmluvnosti zásadu, že mužský živel v člověku, jeho vůle, ženským elementem charakteru, charitou, by byl zničen. Ne láska k bližnímu, ale samoláska je dle něho tajemstvím pokroku člověka a člověčenstva.

A přece musí stávatí možnost spojení obou těchto živlů. Neboť při sledování naznačené cesty Nietzsche přivádí se lidská přirozenost k umělému ochuzení a nesčetné prameny, z nichž síla, činy a působení prýští, byly by přerušeny a zasypany. Básníci a komponisté bez únavy ve stů a tisíci nových způsobech představují onu inspiraci a oživení, které láska, onen »věčný oheň« ve svých nejrůznějších formách právě vůli k rozvinutí činnosti s velikou mohutností síly propůjčuje. Jmenuji jen nesmrtelné dílo Beethovenovo »Fidelio« a Schillerovu báseň »Johannitě«.

A s dostatkem ukazuje nám dějepis, zvláště klassického starověku, že právě převážné a jednostranné vypěstění mužského elementu v antickém charakteru vytvořilo sice veliké říše, které imponovaly souvěkovcům, jako říši Alexandra Velikého, a jako Imperium Romanum, avšak nějakou vnitřní vyšší, duchovní společnost tak různých elementů nedovedlo přivoditi. Stroj z tvrdé ocele s největší přesností zhotovený, který po hlubinách oceánu plovouců města, kolosy lodní žene, je teprve tehdy schopen práce,

až starostlivě nalitý olej do všech dílů a dílečků tření jednotlivých lodních částí zabraňuje a tím i vzplanutí ohně na této podivuhodné stavbě lidského ducha a rukou. Tento olej v obrovské stavbě lidské společnosti je onen duch, který sv. Pavel ve svém listu ke Korintanům (I. Cor. cap. 18) ve známém hymnu o lásce opěvuje, bez níž i síly, které by »hory přenášely«, ničím nejsou. — Kde a jak jsou tedy oba dva základní živly pravého charakteru, síla a dobrota, spojeny v dokonalý harmonický celek?

Jediné křesťanství úlohu tu rozluštilo, již starý svět považoval za nerozluštitelnou. Zakladatel křesťanství prohlásil, že přišel »přinést oheň na zemi«, a že chce, aby hořel. Síla tohoto nebeského ohně ukázala se v krátkosti tím, že v duši, kde vzplanul, i neslučitelné vlastnosti v jedno se spojily. Nejvyšší a nedostižná vznešenost a dokonalost spojena nejprve v »Synu člověka«, který hlásal své božské atributy; v něm snoubila se nejhlubší pokora a nejvyšší nedotknutelná pevnost, pronikavá znalost lidí a zároveň smilovná, odpouštějící láska k lidstvu, nezlomná energie a při tom laskavost, která získávala. A všichni, kteří se živému pravzoru křesťanství, Kristu, blížili s opravdovou vůlí následování, pocítili a pocítují na sobě tuto sílu. Duch křesťanství je duch lásky, ale ne lásky změkčilé a váhavé, kterážto není ničím jiným, než projevem života citového, nýbrž lásky nejúžeji spojené s heroickou mužností a silné jako smrt. Často byl přechod antického kulturního života v křesťanský tak představován jakoby ideál síly, mužně silné a nepoddajné vůle, jak ji ztělesňovala »virtus romana«, vystřídán byl ideálem mírnosti a smilování ztělesněného v křesťanské »caritas christiana«. Toto pojetí je však mylné. Ideál síly nezmlžel, ale vzal na se formu mocné, přemáhající lásky. Nejdříve vedlo křesťanství všechny síly ducha do boje proti samolásce a vypudilo ji z posledních jejích úkrytů, v nichž se ještě v rouchu stoického mudrce jako »apathia« kryla. Zbraní křesťanství v této práci byl svět nový slovo Kristovo a jeho přikázání: »Milovati budeš bližního svého i svého nepřítel jako sebe sama.« Dále učilo křesťanství, že každý člověk, ať pán či otrok, nosí ve své duši obraz Boha, a že žádná moc světa není s to vynutiti na člověku nějaký čin, který se přiči vnitřnímu hlasu jako výroku vůle Boha. Tak vytvořilo osobnosti, které na podkladě svého čistého poznání Boha a pravé bázně boží odepřeli úctu bohů a pak mužně kráčeli do arény, kde se dívali neochvějně smrti ve tvář, která na se vzala hroznou postavu martyria. A přece byli tyto heroové vůle, ať již silní mužové, či slabé ženy a panny, titíž, kteří svému pohanskému okolí ukazovali dosud neznámý stupeň lásky, jednajíce dle slov Mistra: »Blahořečte těm, kteří vám klnou, dobře činite těm, kteří vás nenávidí.« Vůči takovému osobnostem musil starý svět, v němž jednotlivec ničím, ale stát byl vším, rozpadnouti se v trosky, zvláště pak, když pohanské nebe bůžků se svými v bozích idealisovanými vášněmi či silami přírodními úplně vypovědělo službu, jsouc neschopno pomáhati při vytváření osobního nábožensky-mravního života. Prohlášením svědomí čistého a

pojmu Boha, proklamací osobnosti Kristovy, která světy převyšuje jako »cesta, pravda a život« pro každého jednotlivce, byla proklamována i křesťanská osobnost a boj mezi ní a pohanským státem, boj na život a smrt stal se nevyhnutelným. Komu musilo připadnouti vítězství, bylo jen otázkou času.

Tato výchova v osobnost, jejíž cílem jest dle krásných Försterových slov »býti pevný jako diamant a něžný jako matka«, je úlohou nejen mládí, ale celého života. I síla dospělého muže potřebuje spojení s duchem smilování, dobroty mateřské, aby zasloužila označení »rytířskosti«. Kde toto snoubení síly s dobrotou u muže schází, tam zůstane při všem sebevědomém a pyšném vystupování celé jeho působení bez hlubšího vnitřního působení na ty, kteří jsou kolem něho. My všichni víme z vlastní zkušenosti, že bez zastavení do předu spěchající energie a vůle silných mužů, která s bezohledností letícího auta všechny překážky drtí, jež se v cestu postavily, v pravdě nestaví, ale boří. Vždyť sama příroda nám dává v této důležité otázce pokyn. Všude tam, kde příroda, před jejímiž mnohými silami se musí moderní náš člověk skláněti, chce vyvésti nový život, tam všude ukazuje mateřského ducha nejněžnějšího zachování a šetření. Kde hrubé síly bez cíle působí, tam nelze vzniknouti obrazu.

Moderní svět zří v Goetheovi svého »pána a mistra«, který ve »Faustovi« podle názorů moderních rozřešil otázku po štěstí a nejhlubším smyslu života. Převážná většina Goetheových vykladačů míní, že chtěl ve druhé části svého »Fausta« v líčení svého heroa stále neúnavně pracujícího, aby jako mocný a neúnavný inženýr na moři vždy větší a větší kusy půdy mocí vyloudil k nové kulturní činnosti, naznačiti vlastní úlohu člověkovu a jeho cestu k pravému štěstí v poetickém líčení tak zv. »sociálního eudaimonismu«. Toto stanovisko je jistě nesprávné.

Vždyť Faust se ani tím nestává šťastným; v cestě jeho vysoko stoupajícím plánům je ještě jmění staříčků lidiček Filemona a Baucidy. A když i tato překážka odstraněna a chaloupka démonickou silou dána v pospas plamenům, tu ani tehdy nemůže Faust Mefistovi říci: »Prošli přece, ty tak krásný.« Právě nyní básník nechává kolem lůžka smrti svého reka, který zdánlivě všeho dosáhl, čtyři tajemné postavy se plížiti: Starost, Bídu, Vinu, Smrt. Nikoli, vysvětlení problému není dáno v oslavování jednostranné mužné energie, která bezohledně opatřuje dobra pro celek, ale až v konečné scéně. Zde kráčí básník po stopách katolického dogmatu, jako se často stává tam, kde básníci své nejvyšší a své nejlepší myšlenky podávají. Slaví zde »věčně ženské« v theologickém smyslu, totiž milost boží, božské smilování proti »věčně mužskému«, totiž drtící a trestající spravedlnost. Toto »věčně něžné«, milost odpouštějícího Boha vede nás k výši věčného, před nímž vše zemské je jen »podobenstvím«. Duch nezištné dobroty a obětavosti, který má svůj předobraz a svůj pramen v duchu božského smilování, ve spojení se silnou vůlí vede

i nás a vychovává v osobnosti, dává pravé štěstí a obsahuje vlastní rozluštění otázky po smyslu života.

Avšak tento druhý pilíř pro budovu osobnosti potřebuje právě tak jako první silného základu, který musí býti trvalý a hluboce založený, aby budova se neshroutila. Nikdy nemůže tento základ sestávat z pravd, které o sobě pozorovány vzaty jsou z přirozené sféry člověka. Je pravda, že sociální eudaimonismus dovede mluvit krásná slova o povinnosti každého člověka, kde má odřeknutím se osobních přání, nezištnou obětavostí a činností ve službách spolučlověčenstva přispěti ku získání štěstí co největšího počtu lidí. Avšak zkušenost, kterou si získává nezištný dobroděj na svých klientech, je mnohdy právě tak, jako zkušenost každodenní schopna každé další činnosti altruistické položení překážky a otevření cesty egoistickému omezení se na vlastní okruh. Křesťanství luští suverenní silou tuto otázku, když učí, že člověčenstvo celé je jednotou bratří, netoliko snad jen původem z jediného kmene rodičů, ale zvláště společným vykoupením Ježíšem Kristem, v němž není mezi námi více »ani Řeků, a barbarů, ani pánů, ani otroků«.

Tato myšlenka byla prvním křesťanům denně připomínána při požívání téže eucharistické potravy duše, která všechny spojením s tímže sakramentálním Kristem vedla ku představě mystického Krista, obcování svatých, jehož hlavou je triumfující Spasitel. Tím však zplozeno vnitřní nadpřirozené přibuzenství ducha, které je daleko vznešenější přibuzenství krve. Jestli vzájemná láska křesťanů nutila pohany k výkřiku: »Ejhle, jak se milují«, spočívala tajná příčina toho v tom, že onen tajemný »ichthys« v duších křesťanů vzbudil vnitřní oheň, který srdce sloučil onou záračnou láskou eucharistického Spasitele, který skutečňuje slova apoštola-miláčka, že »Pán miloval své až do konce«.

Známý německý pěvec Weber ve své básni »Dreizehnelinden« mluví o divy: »jsou divy, jichž působení nikdy nebude moci býti dolfčeno: lidský duch se svou bádavostí a lidské srdce se svou láskou.«

Zázraky, jichž působení nikdy nebude moci býti dopsáno, jsou ony, které tryskají ze srdce Bohočlověka v Eucharistii, kde se komunikantovi dostává příkladu snížení se, které se nedá předčítí, dobroty, která se nedá dostihnouti a omilostnění, které v čistě lidských poměrech nemá podobného. Úvaha těchto myšlenek musí zbožně přijímajícího vésti k tomu, že ve svém sebe chudším bratru, který s ním ke stolu Páně přikleká, živý svato-stánek Syna božího vidí, téhož Syna Boha, který službu i tomu nejmenšímu z bratří prokázanou podle svého slavnostního ujištění za službu sobě samotnému prokázanou považuje. Tak musí buditi časté svaté přijímání pravého ducha křesťanství, ducha to pravého bratrství, dobroty a lidství, založeného a korunovaného v nadpřirozeném světle eucharistického Spasitele. Dobrota v její nejideálnější formě, kterou jsme označili za nevyhnutelný požadavek pravé osobnosti, zrodí se jako ovoce častějšího svatého

přijímání s toužou nutností, jako vůně růže, která sobě sama své krásy nevědoma své vnady se svým vývinem nabízí.

Kéž přijímání nejsv. Eucharistie by nás všechny proměnilo v nové bytosti, v nichž by se s nejsilnější mravní vůlí snoubila nejtěplejší, nezištná a obětavá láska a dobrota; tak se staneme pravými osobnostmi.

Nova et vetera.

Píše R. S.

*Officiální slavnostní spis věnovaný účastníkům XXIII. eucharistického sjezdu ve Vídni r. 1912**) vyšel začátkem měsíce září, k rozkazu tiskové komise eucharistického sjezdu vydal jej známý chefredaktor Reichspostu dr. Bedřich Funder a nutno říci, že se zachoval ke všem národům rakouským spravedlivě. Spis obsahuje vědecké články se zřetelem k nejsvětější Svátosti oltářní a případně básně. Články jsou psány pouze německy, básně však jsou v různých řečích a k původnímu textu připojen vždy německý, většinou též z pera dotyčného autora pocházející překlad. Ze slovanských národností jsou zastoupeni Čechové (Karel Dostál-Lutinov: Večer před Božím Tělem), Slovinci (Voršilka), Chorvati (2 básně z pera dra Ivana Šariče, světicího biskupa v Sarajevu), Slováci, Poláci, Italové, Maďari a Němci mají po dvou básních, Friaulové jednu.

Z vědeckých článků nás ovšem nejvíce zajímá dra Antonína Podlahy: »Eucharistische Denkmäler in Böhmen« (3 obrázky), v němž stručně poukázáno na sv. Václava, kapli Božího Těla na bývalém dobytčím trhu v Praze, zbořenou r. 1795, pastoforium katedrály královéhradecké z r. 1497, na různé památné kalichy jako gotický v pokladě svatovítském (nalezený r. 1871), nebuželský, zvlkovický, na monstrance na př. bývalého kláštera sedleckého u Kutné Hory, loretánskou (posetou diamanty), na kasuli z korunovačního pláště sv. Václava, kasuli sv. Vojtěcha a mnoho jiného.

Milovníky hudby nemálo potěší článek dra Josefa Mantuaního, ředitele zemského musea v Lublani: »Das Altarsakrament und die Tonkunst« (až do konce stol. XVII.). V článku připomíná autor též eucharistické písně Husovy:

Jesus Christus nostra salus,
quod reclamat omnis m'us.
nobis sui memoriam
dedit in panis hostiam,

*) Festschrift — gewidmet dem XXIII. eucharistischen Kongress abgehalten in Wien 1912. Herausgegeben im Auftrage des Presskomitees des Kongresses von Chefredakteur Dr. Friedrich Funder. Druck der Gesellschaft für graphische Industrie, Wien VI. — 140 stran; cena franko 3 K 30 hal. Lze obdržeti též v knižkupectví V. Kotrba, Praha-II, Pštrossova ul. 200.

a domnívá se, že i nářev od Husa pochází; český překlad však,

»Ježíš Kristus, božská múdrost,
vydal církvi tuto svátost:
chléb a vino přirozené
k službě svých milých potřebné.«

nepokládá dr. Flajšhans *) za dílo Husa samého.

Těž se zmiňuje o jiné eucharistické písni Husově:

Živý chlebe, kterýž's z sebe
život způsobil zvoleným,
tělem na kříži mučeným,

kteřá však jest jen přepracováním starší písne latinské:

Vivus panis angelorum,
vitam praebens delectorum,
tu es spes desperatorum.

V reprodukci dle kancionálu předvádí i píseň »Buď Bohu chvála czest« a domnívá se, že německá píseň: »Gott sei gelobt und gebenediet« jest dle české upravena, jak i o písni Husově »Ježíš Kristus, božská múdrost« dříve dokázal. S velikou pochvalou zmiňuje se o českých kůrech literátských a o kancionálech stol. XV. Těž i z jiných slovanských jazyků písne připomenute.

Velmi pěkná jest stať Jindřicha v Wörndle: »Eucharistische Darstellungen Josef v. Führichs« se 4 reprodukce jeho děl mezi nimi též »Kirchenuhr«.**)

Vedle těchto pojednání obsahuje kniha ještě články: Úvodní slovo, Eucharistická Vidění, Eucharistické nádoby v německorakouských alpských zemích, Přispěvek k dějinám úcty nejsvětější Svátosti oltářní v Rakousku, O chrámových pokladech uherkých.

Knih je velice krásně vypravena; bohatý obsah, křídový papír, pěkný tisk, hojnost zajímavých ilustrací, bezvadné české texty (tiskových chyb není) jí vše doporučují; jest věru pěkným dárkem těm, kdož mají pro eucharistický sjezd smysl a zájem. Velmi se líbí četné vignetty ve způsobu velikonočních vajlíček s náboženskými emblemy (jako ze Slovákka).

*

*Generální superintendent berlínský Lahusen popírá apo-
stolikum!* - Rozklad v evangelické církvi pokračuje vúčhledě. Nejen obyčejní pastoři jako vikáři, ale i superintendenti prohlašují, že apoštolské vyznání víry a jeho jednotlivé články nejsou v svědomí závazny, tvrdíce, že i apoštolské vyznání víry jest dílem lidským, tudíž nedokonalým, a že nelze věřícím ukládati tak tvrdé jho, aby všechny články přijímali za pravdu jistou a ne-

*) Pisemnictví české slovem i obrazem, str. 153.

**) K tomu se — bohdá — vrátíme jindy.

pochybnou. Konfirmandy a ordinandy nelze k tomu zavazovati, aby brali do slova jednotlivé články a výrazy v nich obsažené (»Jenž se počal z Ducha svatého,« »těla vzkříšení« a pod.). Jest otázkou svědomí každého jednotlivce, jak články víry v apostoliku obsažené pojímá; nelze stanoviti všeobecně platného zákona o závaznosti jednotlivých metafysických pravd v apoštolském vyznání víry obsažených.

V tom smyslu opětovně a veřejně se vyjádřil v letních měsících r. 1912 nový generální superintendent berlínský Lahusen, který sám o sobě tvrdí, že jest pozitivního vnitřního smýšlení. Jeho prohlášení vzbudilo zřejmý odpor a rozboření části věřících protestantů, kteří i publicisticky proti němu vystoupili a se táží, zda je možno, aby strom, do něž vichřice burácí, obstál, jestliže současně i kořeny v zemi jsou uvolňovány. Mají-li přední a vysoce postavení služebníci církve, jichž povinnost jest jednoty církve hájiti, takové zásady, nezbývá nic jiného, než že se církev časem rozpadne; individualismus a subjektivismus ji ubije.

Než přes to všechno dostalo se Lahusenovi královského potvrzení.

Tento případ ukazuje jasně, kam spěje církev, která nemá neomylné autority, a že Luther, odtrhnuv ji od papeže, založil ji na písku. Zkáza protestantismu jest za těchto poměrů neodvratná.

*

Bojkot obchodníků, kteří prodávají závadné knihy a obrazy, v Německu dovolen! V Gdansku uspořádala v červnu 1912 »Ústředna k potírání literárního býlí« první hlavní schůzi, jejíž průběh byl velice zajímavým; mezi jiným bylo jednáno o zásadním a důležitém rozhodnutí soudním v příčině bojkotu obchodníků, kteří literární škváry prodávají.

Obec Neuköln (hlavně správa školy a učitelstvo) prováděla boj proti špatné literatuře způsobem již tolikráte doporučovaným, totiž bojkotem papírnků, kteří mravně závadné zboží prodávali a při tom přece na nákup různých předmětů se strany školní mládeže odkázáni byli. Když si školní děti výstrah nevíšmaly a u obchodníků, před nimiž varováno, své potřeby dále kupovaly, vydána úřední záповěď u dotyčných obchodníků kupovati.

Obchodníci podali žalobu proti magistrátu. Královský zemský soud II. v Berlíně rozhodl, že bojkot jest potud dovoleným, pokud jest prováděn na obranu nějakého práva.

Právo, chrániti mládež před závadnými plody literárními a nemravnými obrazy, bylo správě školy a magistrátu bez okolků přiznáno. Jenom tehdy by nebyl bojkot na místě a nesrovnával by se s humanními zásadami, kdyby měl za následek úplné zničení obchodníkovu. O to se však nikomu v přítomném případě nejedná, poněvadž bojkot jest jen podmíněným, totiž jen pro ten případ a na tu dobu, pokud obchodníci i nadále závadné knihy, časopisy a obrázky prodávati budou. Kdyby však ustali a před-

měty mravně závadné ze svých krámů a výkladců odstranili, bude ihned po bojkotu.

Proto byla žaloba obchodníků zamítnuta.

Docela jinak nazírá se na práva učitelů v té příčině u nás. U nás jest veškerá agitace — ať v prospěch neb v neprospěch — některého obchodníka se školními potřebami výnosem c. k. zemské školní rady ze dne 16. března 1898 č. 7429 (Vládní Věstník 1898, str. 25, č. 5.) naprosto zakázána.

*

Z boje proti pornografii. V německu úsilný boj proti pornografii může vykázati slušné úspěchy. Kdežto r. 1908—9 bylo prodáno výrobků pornografických za 60 millionů marek, vykazuje následující rok poklesnutí o 5 millionů a pro rok 1910—11 se očekává další poklesnutí o 10 millionů.

To ovšem leze za nehty dotyčným obchodníkům; proto si obchodníci se závadnými romány všelijak pomáhají. Prof. Brunner v časopisu »Hochwacht« dokazuje, že romány, před nimiž obecnost bylo varováno, nakladatelé po nějakém čase znovu do oběhu dávají s tou jednoduchou manipulací, že původní titul nenápadně přelepí páskou a opatří novým názvem. Při bedlivějším prohlédnutí obálky lze tento trik zjistiti.

V časopisu »Warte« (č. 5. druhého ročníku) vypravuje Klaus v. Erlaufstal, že knihkupec v jakémsi městě (německý nacionál) odstranil ze svého výkladu listy pornografické, když mu bylo ohroženo bojkotem se strany několika jeho odběratelů.

Ve Vídni se utvořila nová kinematografická společnost »Kastalia«, která si učinila úkolem užívati kinematografu ku vzdělání mládeže a lidu a tak pozitivně pracovati proti škodlivému vlivu některých kinematografických divadel. Společnost nechce býti podnikem konkurenčním, nechce poškozovati podniky již existující, ale chce jim opatřovati nové, vhodné a mravně nezávadné programy.

*

Urbanitas sacerdotum. Ve své knize »Grosstadtseelsorge« upozorňuje universitní professor vídeňský Dr. Jindřich Swoboda na to, že jest třeba, aby kněz vzdělaným kruhům své osady takovou řeč pravdy náboženské přednášel, jakou úroveň jejich vzdělání vyžaduje; vedle toho však připomíná nutnost ublazených společenských forem, pokud se týče zevnějšího vystupování, držení těla a pod. V příčině těchto požadavků odkazuje na článek Ansgara Albinga (Dr. v. Mathies) v časopise »Pastor bonus« z r. 1908 str. 222, který tvrdí, že společenské nedostatky a vady, pokud se týkají pěstění zubů, prstů, nehtů, vlasů, čistoty, úpravy šatstva, společenských způsobů při stole, na cestách a pod. *knězi v jeho působení více překážejí a škodí, než tušiti může.* S důrazem připomíná známé pravidlo, že kněz nemá, působí-li mezi stavem rolnickým, sesedlačiti, ani nemá přestat býti apoštolem, pohybuje-li se v salonech.

*

Kommemorace sv. mučedníků v den sv. Štěpána a sv. apoštolů v den sv. Petra a Pavla v zemích rakouských zavedena v dobách císařovny Marie Terezie. Jak známo, zrušil Benedikt XIV. brevem ze dne 1. září 1753 k žádosti císařovny některé svátky a učinil z nich polosvátky, o nichž uložena věřícím povinnost, býti přítomnu mši sv.

Ale tím vláda mnoho nedosáhla; lidé bývalé svátky slavili po celý den jako dřívě. Proto se Marie Terezie obrátila na papeže Klementa XIV., který polosvátky změnil ve dny úplně všední, o nichž věřící obcovati mši sv. povinni nebyli. V náhradu za to byla r. 1771 pro všechny časy nařízena o zasvěceném svátku sv. Petra a Pavla kommemorace všech sv. apoštolů, jichž svátky zrušeny a o zasvěceném svátku sv. Štěpána všech sv. mučedníků.

Posty ve vigilie zrušených svátků přeloženy na středy a soboty adventní, avšak od toho postupem času částečně upuštěno. U nás jsou pouze středy adventní dny újmy.

Čím jest nám Eucharistie?

P. Josef Rybák T. J.

»Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější.«
(Jan 6, 55.)

Naše víra a naděje vede nás z ovzduší tohoto viditelného, empirického světa ve svět vyšší, pořádku vyššího. Tento empirický, smysly postižitelný svět jeví se ve světle víry velikým klamem, jenž námi uprostřed něho postavenými snadno ve víře otřásá. Nejen že nám vadí, že veškery naše představy se zakládají na tomto empirickém světě, a že tedy si nemůžeme představit, co nám víra káže mysliti, ale i jinak nám překáží: brzy budí v nás spánek představu o smrti jako o stavu bezvědomém; brzy stav dítěte, ve kterém se vědomí teprve, jak se zdá, vyvíjí, vnuká nám představu o vývoji člověka; nepatrné rozdíly tělesné mezi zvířetem a člověkem jakoby si vynutiti chtěly naději, že i tyto bude lze překlenout; země uprostřed nekonečného všehomíra zdá se nám znehodnocovati tvora, kterého jmenujeme člověkem, na červíčka vůči té ohromné masce; nechápeme, jak by mohl býti člověk cílem tohoto všehomíra, a jak by na jeho zdokonalení mohl záviseti osud světa hmotného; nechápeme, proč děti ještě v lůně matčině umírají atd. atd.; zkrátka, naše představy, jež vnímáme smysly, nesahají za tento pořádek.

Než věříme, že za tímto světem jest jiný svět, že nynější svět jest jen přechodný, že tento stav věcí, tento empirický pořádek jest jen skořápkou, za níž se skrývá jádro našim smyslům právě nyní nepostižitelné, stav, o kterém tedy nemůžeme míti pravých představ, a kterého se týká toliko slovo apoštolovo: »Čeho oko lidské nevidalo, ani ucho neslychalo, ani na srdce

lidské nevstoupilo, co připravil Bůh těm, kteří ho milují. (I. Kor. 2, 9.)

Ale víra naše nese nás daleko za tuto skořápku, a jest to zvláště jeden článek víry, kterým se pevně zakotvujeme ve světě od našeho odlišném, totiž článek o Eucharistii, o níž píše církev sv. ve známém chvalozpěvu »Pange lingua«: »Ad firmandum cor sincerum sola fides sufficit«, t. j. »K utvrzení srdce upřímného jenom víra postačí«, víra v Eucharistii, pravím, která jest světu pošetilostí a bláznovstvím (sr. I. Kor. 2, 14), nám však nevysčabajícím pramenem životní síly a veliké naděje. Abychom s církví svatou ve víře plesali nad tím, co nám připraveno jest, uvažme o významu Eucharistie.

Čím pro nás nejsv. Svátost jest, nemohl nám nikdo bezpečně, neřku-li lépe říci, než její původce sám, Kristus Ježíš. Na jeho tedy slova navážeme svůj výklad.

»A když oni večereli, — tak čteme u sv. Matouše 26, 26—28, — vzal Ježíš chléb a dobrořečil i lámal a dával učedníkům svým a řekl: »Vezměte a jezte: totoť jest tělo mé.« A vzav kalich, díky činil a dal jim, řka: »Pijte z toho všickni, neb toť jest krev má Nového Zákona, která za mnohé vylita bude na odpuštění hříchů.« To byla první mše sv., kterou slavil Kristus Pán sám. Tehdy jako při každé mši sv. stalo se z chleba Tělo Páně a z vína krev, ne však empirického, viditelného pořádku, sic bychom je musili smysly svými postřehnouti, ale pořádku ideálního, neviditelného, nebeského, kterého, pokud jsme na této zemi, postřehnouti nemůžeme. Bylo však to pravé a skutečné Tělo Páně. Není to tedy přelud čili hallucinace, když při mši sv. po konsekraci vidíme chléb a týž útvar přírody (empirický) jako před konsekrací, podobně jako to nebyla hallucinace, když apoštolé viděli Pána vzkříšeného (v těle oslaveném, v témž, které jest po konsekraci na oltáři) a se ho dotýkali.

Čím jest to pro nás? Při mši sv. říká kněz tolikráte: »Dominus vobiscum« — »Pán s vámi«, a jakým překvapujícím, potěšujícím a povznášejícím skutečením toho jest nejsv. Svátost! Co lidstvo existuje, vždycky uznávalo, že Bohu, původci všehomíru, náleží pocta nejvyšší, t. j. obět, a obětovalo Bohu, co nejlepšího mělo, ale co to vše bylo proti té oběti, již nám skytnul v Eucharistii Kristus Pán? Lidu israelskému připomínal Hospodin často, jak ho krmil mannou na poušti, ale čím sytí nás v Eucharistii na pouť tohoto života? Kdo by tu mimoděk nezvolal: »Pange lingua gloriosi corporis mysterium«, »Zvěstuj těla vznešeného jazyku náš tajemství!«

Než štěstí naše má býti ještě lépe patrné. Kristus Pán přislubuje tuto velikou Svátost v městečku Kafarnaum, řekl k zástupům: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný, a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« »Život věčný!« jaké to slovo! Věčně žíti, t. j. ne v tomto údolí běd a nářku, ani na jiné planetě s podobnými poměry jako zde, ani v tomto těle, jež jest

neschopno věčného života, ale ve vyšším způsobu bytí, který je totožný se stavem po vzkříšení.

A co jest pramenem tohoto života? Tím jest v Novém Zákoně pro dítky boží jediné Eucharistie, nebo ten, který řekl: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má život věčný«, dodal: »Amen, amen, pravím vám: Nebudete-li jísti těla Syna člověka a píti jeho krve, nebudete mítí života v sobě.« — Nuže, člověče, který's hledal a hledáš životní elixír na prodloužení tohoto života co největší, zde v Eucharistii máš prostředek toužebný k životu věčnému a spolu nepoměrně lepšímu, než o který sám jsi se namáhal.

Jakmile je správně, že bez Krista není pro veškeren svět života věčného (sr. Jan, 6 33), bez požívání jeho těla čili bez Eucharistie, pak je zřejmo, že ani Adam nemohl ho mítí bez Eucharistie.

Moji drazí! Vezměte do rukou Písmo sv., I. knihu Mojžíšovu a čtěte: »A vyvedl Hospodin Bůh ze země všeliké dřevo: dřevo také života uprostřed ráje, i dřevo vědění dobrého a zlého (2, 9)« a dále: »A řekl: Se všelikého dřeva jez, se dřeva pak vědění dobrého a zlého at nejíš, neboť v kterýkoli den bys s něho jedl, smrtí zemřeš« (2, 17), a pozorujte, co řekla Eva k satanu: »Z ovoce stromu, kterýž jest uprostřed ráje, přikázal nám Bůh, abychom nejedli«, nezdá se vám, že dřevo či strom života, o němž se ve verši 22. praví, kdo by s něho jedl, byl by živ na věky, je totožný se stromem vědění dobrého a zlého? Je-li tomu tak, pak řekněte mi, co má znamenati tento strom života a co požívání s něho? Zdaž není strom tento symbolem Eucharistie a požívání s něho symbolem sv. přijímání?

A jestliže namítnete: Adam pojedl právě ze stromu života, a ejhle! zemřel, pak slyšte, jak dobře lze na základě naší domněnky a našeho předpokladu smrt, kterou Adam si přivodil, vysvětliti. Tak vidím Adama, jak touží zachovati život svůj ano prodloužiti si jej do nekonečna, na věčné věkův, jak z nedočkavosti a touhy požívá ovoce se stromu života, až dosud pouhého symbolu Eucharistie, neboť ve skutečnosti to Eucharistie ještě nebyla, poněvadž původce její Bůh-člověk, Ježíš Kristus ještě ne přišel. Ale Adam, jenž zajisté měl mnohem dokonalejší poznání věcí božských než my, a tudíž věděl, že a proč přijde, nechce vyčkati příchodu Bohočlověka, a ač sám není Bohočlověkem, chce býti jako Bůh a chce vykonati obět eucharistickou a tak skrze sebe sama dosáti života věčného a vejíti v pořádek vyšší, v pořádek ideální.

Tak Adam zhtěšil a musil za to dlouho čekati s ostatními otci Starého Zákonu, až Kristus Pán vstal z mrtvých.

»Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm,« děl Kristus Pán. Eucharistií vcházíme ve vzájemnost života s Kristem, spojujeme se mysticky s ním, stávající se údy jeho mystického těla, a jsme tak všichni jedno s Kristem a jedno mezi sebou: »Kteříkoli z jednoho chleba jíme, jedno jsme«, dí sv. Jan Zlatoústý. Moji drazí? Jaká je to jednota! Jaké spojení!

Věru, to nejvzácnější a nejvznešenější! To jest cíl celé přírody, pokud stojí pod zákonem vyšších útvarů, organismů. To jest cíl, bez kterého by vůbec ani života býti nemohlo na zemi. Neboť každá bylinka, jak správně vystihl sv. Augustin, jest vlastně zázrak, zasáhnutí něčeho nadpozemského v pořádek empirický, viditelný. Organismy čili útvary ústrojně přijímají v sebe látku, a tato ne-utvářená neorganická látka vchází tím v poměr k vyššímu pořádku: nejprve v nižší rostliny a v nižší zvířátka, potom slouží tyto za základ vyšších, až i tyto udělají konečně místo koruně pozemského tvorstva, člověku. V člověku pak vstupují ve spojení s ideálním pořádkem skrze Eucharistii, která jest zároveň oslavení přírody. Moji draží! V jakém vznešeném významu jeví se nám tu průvod o Božím Těle! To není zbytečná nádhera, ale vyzvání veškeré přírody, aby plesala, velebila a díky i úctu vzdala svému oslavovateli.

Konečně ještě jedno slovo Spasitelovo, které připojil k slo-
vům: »Kdo jí mé tělo, a pije mou krev, má život věčný«, t. j. »a já ho vzkřísím v den nejposlednější.« Myslím, že není nic přirozenějšího než toto: Neboť jako Kristus Pán vstal z mrtvých v těle oslaveném, tak ani ti, kdo mají podíl na tomto těle, jež je přitomno v Eucharistii, nemohou zůstat v hrobě, ale vzkříšení budou. Moji draží, ptáte se, proč Kristus Pán zemřel? Musil zemřít, neboť přijal na se tělo empirické, pořádku viditelného, které jako takové jest smrtelné. Proto přešel v pořádek ideální, nebeský, abychom měli skrze něho a skrze spojení s ním život věčný a vzkříšení. Jak vhodně nazývá církev sv. Eucharistii »sacramenta paschalia«, t. j. svátostí vykupující, osvobozující od kletby a pout smrti; vždyť také není velebná Svátost nikdo jiný než ten, který řekl o sobě: »Já jsem vzkříšení a život.« (Jan 11, 25.)

Moji draží, znáte zajisté dosah slov sv. apoštola: »A nevstal liž Kristus z mrtvých, tedyť jest marné kázání naše a marná jest i víra naše.« (I. Kor. 15, 14.) Zmrtvýchvstání Páně jest zárukou pro naši víru ve vyšší pořádek a život, rozdílný od způsobu tohoto světa (sr. I. Kor. 7, 31.), která pomíjí, t. j. od empirického stavu; ale Eucharistie jest již částečným jeho vyplněním. A tak, moji draží, nehledejme svět vyššího pořádku někde daleko od nás v prostoru neb čase, ne, blízko jest; před námi jest, kolem nás i v nás! Když hodně přijímáme, v nebi jsme, ač ještě se neukázala sláva naše, již dosud postřehnouti nemůžeme.

Shrňte nyní, moji draží, všechna slova Páně, odnášející se k Eucharistii, a vnoťte se v jejich blahý smysl, a s radostí doznáte, že není divu, že Kristus Pán přikázal požívatí Eucharistii takovým přikazem, jakým nepřikázal ani milovati bližního, ač mu na tom tolik záleželo. Neboť nejen řekl: »Vezměte a jezte«, ale také připojil: »Nebudete-li jísti těla Syna člověka, nebudete mítí života v sobě.« — A proč to? to všechno k vůli nám, k vůli blahu našemu. Zde nemusíme nadšeně zvolati s Davidem (ž. 135, 1.): »Alleluja. Oslavujte Hospodina, nebo dobrý jest, nebo na věky trvá milosrdenství jeho?«

Moji drazí. Není to vše pro nás mocnou pobídkou, abychom s nadšením plnili vůli sv. Otce o častém, ba denním sv. přijímání? Nuže přistupujte pokud možno co nejčastěji k tomuto nebeskému hostu, abyste život věčný v sobě měli a v hojnosti měli a slavné těla vzkříšení sobě zajistili. Amen.

Nejsvětější Svátost oltářní a dům habsburský.

Řeč superioria P. Karla M. Andlauer z T. J. přednesená v II. slavnostním shromáždění XXIII. internacionálního sjezdu eucharistického ve Vídni, v Rotundě, dne 12. září 1912.

Mezi nejskvělejší výkony fečnické eucharistického sjezdu náleží bez odporu řeč P. Andlauer, slavného fečnicka z řádu Tovaryšstva Ježíšova, rodem hraběte z Porýní, který odložil svůj predikát a vyměnil jej za prostou kleriku fečnickou. Rečník měl ovšem thema i auditorium vědecké, přece však jak zpracováním, tak i přednesem uchvátil na 30.000 posluchačů k spontánním a velkolepým projevům dynastickým, které největší list rakouský — »Neue Freie Presse« — statečně nadobro potlačil. Celá Vídeň si vypravovala, jak v Rotundě bylo císaři n dšené holdováno za jeho přízeň, kterou kongresu projevil, i za skvělý příklad úcty k nejsvětější Svátosti, ale ve sloupcích »Neue Freie Presse« nebylo o tom ani řádku. To jest opět jen dokladem, jak církevní nepřátelský tisk jest jednostranným a nespolehlivým. Přinášejíce překlad této památné řeči podotýkáme, že se hodí s přiměřenou úpravou jak do kostela, tak i za přednášku v katolických spolcích.

*

Vaše Eminence,
nejdůstojnější Pane kardinále-legáte!
Vaše císařské Výsosti!
Vaše Eminence!
Slavné shromáždění!

Připadl mi čestný úkol, promluvit v tomto skvělém shromáždění o tematě: „*Nejsvětější Svátost oltářní a dům habsburský.*“ Právem mohu se domnívati, že všem účastníkům tohoto slavnostního shromáždění stejně jako mně thema toto jest velice sympatické

Duchaplný spisovatel jeden praví: Kdyby chtěl někdo z moderního dějepisu vybrati příklad, na němž by vedení prozřetelnosti boží zvláště jasně patrné bylo, nemohl by najíti vhodnějšího nad říši Habsburků, jež poslouchajíc prozřetelnosti jako vůdce svého dostoupila výše říše světové, ve které slunce nezapadlo, říši, jejíž trůn i dnes po staletých krutých bouřích neochvějně a pevně stojí, a — mohu jistě připojiti — opět pevněji stojí než v leckterou chvíli svého trvání.

Jak udivení poutníci stojíme v tomto okamžiku před prastarým, jízvami posetým kmenem a hledíme do jeho široce rozvětvené koruny, která i dnes jest ozdobena mladistvým listovím a skví se v zeleni životem hárajícím. Odkud tato zeleň? Den svatby

naši veliké císařovny *Marie Terezie*, rok 1736 dává nám odpověď. Nad snubním oltářem císařovny a *Františka Lothrinského* vznášela se tehdy veliká monstrance, před níž Austria — Rakousko — v modlitbě klečelo, a pod monstrancí byl nápis: *Eucharistia — hic Austriae vita*. Nejsvětější Svátost oltářní, životní kořen domu rakouského! Kořen však, slavné shromáždění, jest počátkem kmene.

A tak vidíme v šedé dávnověkosti, kterak kořen kmene habsburského se noří v potok, jež chudý kněz nesa nejsvětější Svátost bos přebrodití hodlal, jež však přešel na válečném oři *Rudolfa Habsburského*. Hic Eucharistia — hic Austriae vita.

A tento život neúnavně vířil dějinami habsburskými od století do století, aby vypučel jeden z nejskvělejších květů v těchto dnech, kdy lesk holdující koruny habsburské se mísí s leskem eucharistické monstrance. Od dob *Rudolfa Habsburského* a jeho zbožné manželky *Gertrudy z Hohenberku* až na naše časy byly monstrance a ciborium obklopovány holdujícími Habsburky a to i šlechtnými muži i bohumilými paními. Bohumilé paní odkazovaly tuto zbožnou mysl svým dětem, šlechtní muži odevzdávali tuto tradici svým synům jako rodinné dědictví. K nim se pojily ctnostné panny, které nejsvětější Svátost oltářní, tento rodinný poklad a život Rakouska, ve svatostánku vroucně uctívaly.

Nechci se zmiňovati o *Anně Rakouské*, která konala tento posvátný úřad jako vdova s 26 šlechtickými dámami v klášteře sv. Kláry ve Vídni. Nechci šfítí slov o sedmi moudrých pannách, o pěti »zbožných královnách«, jak je XVI. stol. nazývalo, o arcivévodkyních *Magdaleně*, *Marketě*, *Heleně*, *Kristině* a *Eleonore*, které v ústavě, jež samy v Hallu v Tyrolsku založily, docela službě nejsvětější Svátosti oltářní se odevzdaly a jí sloužily jak umělými pracemi vlastními rukama zhotovenými, tak i horlivou modlitbou a vzácnými ctnostmi. Ano, zvláště jejich příkladem se stalo, že v celém jejich okolí — proti tehdejšímu zvyku — přijímání chleba nebeského znova zkvetlo. A zatím co já zde mluvím, jest na hrobě *ctihodné arcivévodkyně Magdaleny* nejsvětější Svátost oltářní k věčnému klanění vystavena a můžeme se nadíti, že arcivévodkyně *Magdalena* bude k úctě oltářů povýšena a za blahoslavenou prohlášena. I její neteř *Eleonora* měla v sobě ducha opravdu habsburského. Když při mši sv. oslepla, pronesla věčné památné slovo habsburské: »Jak se stalo, dobře jest; můj poslední pohled byl obrácen na nejsvětější Svátost!«

Můj poslední pohled necht jest obrácen na nejsvětější Svátost — myslil si jiný člen rodu habsburského vysoko na skále *Martinské*, když v závratné hloubce viděl zablýsknouti se monstranci; požehnání nejsvětější Svátosti zachránilo mu život: Eucharistia — Austriae vita!

Eucharistia — Austriae vita: To dobře věděl *Rudolf IV.*, Zakladatel, a proto založil v kostele sv. Štěpána fundaci, aby každý čtvrtek mše sv. o nejsvětější Svátosti sloužena byla. A pro slavnost Božího Těla učinil nadaci, aby s největší možnou nádherou,

slávou a leskem, se slavným vyzváněním, v největší důstojnosti a krásou procesí konáno býti mohlo.

Zcela po příkladu svého předka Rudolfa přál si císař *Bedřich III.*, aby při každé i sebe prostější cestě, kterou kněz v nejsvětější Svátosti oltářní k nemocnému koná, Spasitel svátostný zvláštními poctami byl provázen.

Život Rakouska počal tehdy, když Rudolf Habsburský vzdal počtu nejsvětější Svátosti, již nesl kněz k nemocnému. A když již život Rakouska — *vita Austriae* — s nejsvětější Svátostí tak úzce spojen byl, neměla rovněž i *sláva Rakouska* — *gloria Austriae* za císaře *Karla V.* s nejsvětější Eucharistií spojena býti? Císař, v jehož říši slunce nezapadalo, posvěcoval každý den pokorně na kolenou účastenstvím při oběti nejdražší, a když jedenkrát žádán byl od jakéhosi vyslance při této oběti o audienci, dal odpověď pro nás věru pamětihodnou: «Já sám jsem teď u audience u nejvyššího pána mého!» Nedivno, že tento vznešený Habsburk r. 1530 při svém slavném vjezdu do Vídně vzhledem k slavnosti Božího Těla vši císařské nádhery se zbavil a s modlitbou na rtech a s hořící svíčí v ruce pokorně nejsvětější Svátost provázel. Nedivno, že tento nejmocnější Habsburk po velikém vítězství u Pavie nedovolil jiné slavnosti vítězné kromě velikolepého procesí s nejsvětější Svátostí.

Pomíjím život veliké císařovny *Marie Rakouské* a uvádím pouze jediný čistě habsburský výrok její, který pronesla tehdy, když dva synové její bránili s nasazením vlastního života nejsvětější Svátost, kterou kněz k nemocnému nesl, proti ozbrojenému útoku protestantů: «Děkuji milosrdenství božímu, pravila, za to vítězství, ale ještě větším bylo by moje štěstí, kdyby byli synové moji mohli obětovati krev a život na obranu nejsvětější Svátosti!»

Také nechci se dlouho šfíti o vnučce císaře Ferdinanda I., arcivévodkyni *Anně Kateřině*, která jako vdova a řeholnice změnila titul knížecí za prosté jméno Anna Juliana od nejsvětější Svátosti *O arcivévodovi Maximilianovi* připomínám jediné to, že celé dny a noci strávil před svatostánkem, aby se důstojně připravil k přijetí nejsvětější Svátosti.

Přicházím k císaři *Ferdinandovi II.*, který byl mnoho sužován a kterému ještě i dnes historicky se ubližuje. Jestliže za kterého Habsburka, tedy jistě za Ferdinanda II. se jednalo o život domu rakouského, o *vita Austriae*. Ale jen důvěru! Eucharistia-Austriae *vita*. Dějepisec Justus Lipsius vypravuje o cestě, kterou kněz konal k nemocnému — tradice nevyumírá — a tehdy Ferdinand II. kráček ve stopách svého předka Rudolfa a doprovodil kněze s nejsvětější Svátostí: «Kdo pak by ještě popíral, že je to úkonem královským, Boha vyvyšovati, jestliže tím knížata purpuru císařů dosahují!» A skutečně brzy po tom proti všemu očekávání sklonil se na požeňaná ramena Ferdinandova purpur císaře sv. německé říše. I v purpuru zůstal Ferdinand tůž ve své lásce k nejsvětější Svátosti oltářní.

A proto spatřujeme Ferdinanda, jak zúčastňuje se denně dvou mší sv., jak každou neděli a svátek k stoletu Páně přistupuje, jak na den Božského Těla i po celou oktávu nejsvětější Svátosti čestný průvod dává, a leckdy provází nejsvětější Svátost i do chýst ubohých umírajících. Hrozí li boj a vzpoura jeho zemím, se svou císařskou družinou kleká před nejsvětější Svátostí a prosí o pomoc a vítězství. A požehnání plynoucí z nejsvětější Svátosti zprostředkoval i svým národům tím, že povolal apoštolské muže, jako Petra Kanisia, který neklesal na mysli ani tehdy, když ke generálnímu přijímání u sv. Štěpána se dostavilo pouze patnáct paní, a svou neúpornou prací dokázal toho, že sv. Svátosti čteně přijímány byly; i to nutno nazvatí zásluhou Ferdinandovou. Eucharistia—Austriae vita!

A jako otec — tak i syn, císař *Ferdinand III.*, který vyvolil nejsv. Svátost oltářní za ochránce svých vojsk; když Švédové obléhali Řezno, a jejich děla chrtila záhubu, elavil císař Boží Tělo v táboře vojenském — a zvítězil. A jako syn, tak i vnuk, malý arcivévoda *Filip Augustin*, který jsa stár 3 roky a slyše zvonek, vybízející věřící, aby poklekli před Tělem Páně, jež kněz nesl k nemocnému, z rukou své vychovatelky k oknu spěchá, aby se zbožně požehnal křížkem a přijal požehnání nejsvětější Svátostí. Eucharistia — Austriae vita!

První klášter věčného klanění v Paříži založila francouzská královna *Anna Rakouská*. Eucharistia — Austriae vita!

Když Turek dorážel na hranice říšské, vodil císař *Leopold I.* své národy do kostelů k čtyřicetihodinné pobožnosti před vystavenou nejsv. Svátostí oltářní. Eucharistia — Austriae vita!

Dámy řádu hvězdového kříže, poslyšte s ušlechtilou pýchou, že *císařovna Eleonora II.* denní přítomnost při oběti nejdražší vám za povinnost uložila.

Eucharistia — Austriae vita! Slyšte to vy, kněží, že vám *císař Karel VI.* na papeži Klimentu XI. mši sv. a hodinky kněžské o nejsv. Svátosti svými prosbami vymohl.

Eucharistia — Austriae vita! Slyšte to vy, obyvatelé Vídně, že vaši předkové, když *císařovna Alžběta*, manželka *Karla VI.*, po smrti prvorozeného dítěte (4. října 1716) Leopolda po druhé stala se matkou, v kostelích na kolenou klečeli před vystavenou velebnou Svátostí oltářní. Dítě, které tehdy vyprosili, nebylo nikdo jiný než velická potomní *císařovna Marie Terezie*. Kolik svátostných upomínek víže se k tomuto jménu! Jestliže to byl skutek této *císařovny* hodný, že se o to postarala, aby v širé její říši den po dni nejsvětější Svátost po kostelích střídavě k uctívání vystavena byla, nelze se tomu diviti, že pevná ruka *císařovny*, když státní listiny podepsala, chápala se jehly, aby vyšivala drahocenná roucha mešní, která do dneška kostely této monarchie, jižního Německa a Nizozemí mezi své vzácné poklady počítají. Tu ovšem nezaráží nás předsevzetí, jež *císařovna* jako vdova učí-

nila a do svých modlicích knížek vepsala: »Častější přijímání nejsv. Svátosti oltářní!« — Eucharistia — Austriae vita?

Než mohu též říci: »*Eucharistia — Austriae victoria!*«

Bůh poslal v prozřetelnosti své arcidomu habsburskému v různých nebezpečích leckterého hluboce zbožného hrdinu eucharistického jako *dona Juana d' Austria, prince Eugena, Tillyho, Maxmiliána Bavorského* a jiné, kteří dnes zbožně přijímali Tělo Páně, zítra stali se slavnými vítězi. Král *Jan Sobieski* a *Karel Lothrinský* se svým průvodem ráno přijali pokorně Tělo Páně, večer osvobodili Vídeň ze jha tureckého. *Ondřej Hofer* se svými Tyroláky: ráno na Schönbergu při nejdražší oběti, večer vítěz na hoře Isel. *Arcivévoda Karel*: Dnes mával mečem k vítězství u Aspern, zítra bral do ruky péro, aby vyjádřil zbožné myšlenky o nejsv. Svátosti. Otec *Radecký* v životě korunován slávou, na sklonku života ozářen jasem sv. přijímání. Velikého arcivévody Karla veliký syn, *arcivévoda Albrecht*: Z rána v den bitvy se svými četami před nejsv. Svátostí oltářní, večer vítězný vojevůdce. Eucharistia — Austriae victoria!

Leč docházíme našich dob. Sokol, který dle pověsti před 900 lety při zakládání bradu Habichtsburku praotci našeho panovníckého rodu Rudolfovi ulétl, proměnil se v mocného dvojhlavého orla, který během dějin, jak jste slyšeli, vzlétal k slunci nejsv. Svátosti, a dnes rozpíná své peruti v záštitu tohoto našeho kongresu.

Nechci se dotýkati prosté skromnosti, která *dnešní členy císařské rodiny* naši tak vynikající měrou zdobí, obšírným líčením všech velikých skutků, které během let k oslavě nejsv. Svátosti vykonali, nechci připomínati těch nesčetných obětí, které v tomto eucharistickém roce přinesli; to vše jest zapsáno v knize života. Ale jménem všech katolických národů vzdáti ti chci, arcidome habsburský, vroucí díky, a především tobě, *milovaný císaři*.

Tobě, *milovaný císaři*, děkuji za každý eucharistický čin celé tvé dlouhé vlády; děkuji za každý dobrý příklad, který jsi nám dal počínaje od oné pocty, již jsi r. 1852 veřejně na ulici vzdal nejsv. Svátosti oltářní, když ji kněz k nemocnému nesl; děkuji za to, že jsi každoročně po dlouhou řadu let s celým nejjasnějším domem svým na procesí Božského Těla účast bral, abys konečně tradici habsburskou oslavil v těchto dnech nejkrásnějším ze svých činů. *Dnes, zatím co ty s celým domem tvým, se svými dětmi a vnuky k stolu Páně ses blížil, klečeli jsme i my u té sv. hostiny a cítili jsme se za jedno s tebou.* —

Milovaný císaři, věru, žádná slavnostní hostina neoslaví lépe večera tvého života nad pokojné paprsky eucharistického slunce, až v den světového Božského Těla a velikého holdování nejsv. Svátosti slunce toho na prahu bradu tvého s žehnáním skláněti se bude nad otcovskou hlavou tvou a nade všemi námi jako nad tvými dětmi. Tehdy bude srdce naše ovládati pouze jedna prosba: Eucharistia — Austriae vita!

Dome habsburský, Tělo Páně, ona jasná hvězda, která sli-
bujíc štěstí, stála nad tvou kolébkou, zůstává tvou záštitou, tvým
talismanem, ona vede i dnes nocí k světlu a vítězství.

*

Když se fečník obracel k členům domu císařského, povstalo veškeré
shromáždění a nadšeně akklamovalo členy císařského rodu. Když pak oslovoval
císaře, povstali i členové císařského rodu, a fečník byl tu opětně a opětně
jásavými tisíci přerušován. Po ukončení feči vypukla ve shromáždění bouře
souhlasu, a s neobyčejným nadšením zapěna — ve všech možných řečech —
císařská hymna.

Arcivévoda František Ferdinand ke konci schůze děkoval P. And-
lauovi za krásná slova a řekl: »Byl jsem po celou řeč velice dojat a měl
jsem slzy v očích. Zpracoval jste thema fečnický neobyčejně působivě a hlu-
boce jste mne dojal. Jsem vám za vaše výtečná slova z celého srdce vděčen!«
Dle »Reichspost« přeložil R. S.

Klamání úřadů.

K dotazu, jaký často se v každé redakci opakuje, co lze
nazvatí klamáním úřadů, uvádíme zde náhled Dra Fr. X. Vese-
lého, z jeho slovníku právního, což třeba vztahovati i na klamně
udání bydlíště při snoubencích, zejména ve velikých osadách.

Klamání úřadů jest dle definice rakouského trestního zá-
kona takové obelstění politických nebo vůbec státních neb i obec-
ních úřadů, kterým veřejný dohled se stěžuje.

I. Obelstění úřadu vzniklé udáním lživých okolností při trest-
ním vyšetřování není zvláštním deliktem, nýbrž pouze přitěžující
okolností (§§ 45. a 563. lit. m. tr. z.).

II. Děje li se klamání úřadu listivým předstíráním nebo jed-
náním s úmyslem, aby někdo, ať stát, obec neb jiná osoba na
svém majetku neb jiných právech škodu vzala, jest jednání takové
podvodem (§§ 197. po př. § 461. tr. z.). Škoda nemusí býti ma-
teriální, stačí tu úmyslné poškození veřejného práva dohledu. Kt. v
složené svědectví před správním úřadem za účelem obmezení jeho
trestní pravomoci netrestá se dle § 320. lit. e tr. z., nýbrž jako
přestupek (§§ 197., 205. a 461. tr. z.), po případě, přistupuje-li
k tomu předpokládání § 200 tr. z., jako zločin podvodu. (Nál.
plen. ze dne 23. května 1889 č. 3167, Novák 1264.) Jako pře-
stupek podvodu trestá se odpykání přisouzeného trestu osobou,
která klamně za odsouzeného se vydala. (Nál. ze dne 16. pro-
since 1875 č. 6170, Novák č. 94.)

III. V ostatních případech podléhá klamání úřadů, jmenovitě
též t. zv. *klamně hlášení* ustanovením § 320. lit. e tr. z. Vedle pře-
stupku § 320 lit. e může takové trestní jednání zakládati skutkovou
povahu podvodu. Tak podrobena jsou soudnímu posouzení ne-
správná hlášení, kterých se dopustí lázeňský host na lístku ohla-
šovacím za účelem neoprávněného snížení dávek správě lázeňské
náležících, při kterémžto posouzení nutno vzíti zřetel vedle § 461.

tr. z. na ustanovení § 320. lit. e. (Nál. ze dne 30. října 1890 č. 10317, Novák č. 1375.) Úmysl oklamati úřad není nutným požadavkem tohoto přestupku (II. odst. § 320. lit. e), nýbrž toliko přitěžující okolností. (Nál. ze dne 25. listopadu 1887 č. 11003, Novák č. 1111.) Naproti tomu jest nutno, aby pachatel hleděl pozitivně činností, klamným udáním, úřad obelstíti. Pouhé passivní třeba předpisům odporující počínání nezakládá ještě skutkovou povahu přestupku § 320. lit. e tr. z. a podléhá, pokud jsou tu všechny žádané náležitosti, pouze policejnímu stíhání. (Nál. ze dne 5. června 1885 č. 3610, Novák č. 787.)

Předmětem klamání může býti každý úřad, pokud vykonává výsostní práva státu, aneb pokud na základě bezprostředního neb jiného veřejného nařízení jest povinen obstarávati záležitosti vládní. (§ 101. tr. z.). Tak klamná udání před úřady živnostenskými, četnictvem atd. Kdo, jsa pro trestní čin stíhán, orgánu bezpečnostního úřadu klamné jméno udá, dopouští se přestupku § 320. lit. e. tr. z. (nál. ze dne 9. března 1883 č. 419, Novák č. 530.) Přestupek tento trestá se vězením v trvání ode tří dnů do jednoho měsíce, při úmyslném klamání žalářem stejného trvání. Ukáže-li se toho potřeba vzhledem k okolnostem neb osobě pachatelově, může tento po odbytém trestu z místa a je-li cizincem, po případě i ze všech království a zemí na říšské radě zastoupených býti vypověděn.

Zneužití moci úřední.

Svrchu jmenovaný autor přehledně i věcně vykládá takto:

Moc úřední (*zneužití její*).

I. Pojem.

Zneužití moci úřední jest vlastním či ryzím zločinem úředním, jehož jako bezprostřední pachatel se může dopustiti jedině státní nebo obecní úředník, jehož spoluvinníky nebo účastníky ovšem mohou býti i neúředníci. Za úředníka ve smyslu trestního zák. sluší dle § 101. al. 2 tr. z. pokládati toho, kdo na základě bezprostředního nebo prostředního příkazu veřejného, přísězně nebo nepřísězně, povinen jest obstarávati úkony vlády. Vládou dlužno tu rozuměti souhrn zařízení veřejného práva, jimiž upraveny jsou veřejné, tedy i obecní záležitosti bezprostředně se týkající všech neb aspoň jistých kruhů občanů státních, a dle nichž státní občané v tom směru potřebným nařízením jsou podrobeni (roz. kas. s. ze dne 27. února 1885, sb. č. 749, sb. č. 1734). Pojem úředníka dle trestního práva znamená tudíž netoliko úředníka v užším smyslu úřední pragmatiky, nýbrž i sluhu kteréhokoli úřadu. Znamená nejen toho, jemuž vládní úkon byl svěřen ve způsobu veřejného úřadu at na doživotí či na čas nebo do výpovědi, definitivně nebo prozatímně, za plat nebo bezplatně, nýbrž i toho, kdo toliko určité funkce pod státní autoritou obstarává

(duchovní jako správci matrik, notáři, advokáti a jiní pŕisežní zástupci) a toho, kdo jen k jednotlivým služebním úkonům (vládním) byl pŕivzat (na pŕ. porotce). Vzhledem k tomuto pojmu úředníka a vládního úkonu prohlásil kasační dvůr obecního úředníka za úředníka netoliko vzhledem k t. zv. přenesené působnosti obce, nýbrž i vzhledem k působnosti samostatně zejména vzhledem k správě obecního jmění (roz. ze dne 18. února 1881, sb. č. 308); rovněž cestafe i na neerárních okresních silnicích (roz. ze dne 27. února 1885, sb. č. 749); pachtýfe erárních mýt a jich zřizence (roz. ze dne 11. prosince 1886, sb. č. 1005); zřizence okresních nemocenských pokladen (plen. roz. ze dne 12. dubna 1892, sb. č. 1533) a j. Naproti tomu neuznal kasační dvůr v roz. ze dne 3. května 1890, sb. č. 1317 proti názoru generální prokuratury za úředníka pokladníka železné dráhy státem provozované vzhledem k vydávání jízdních lístků, jelikož provozování železnice nemá povahy veřejnoprávní, nýbrž jest podnikem hospodářským, jež provozovati mohou i osoby soukromé. Naproti tomu v roz. ze dne 21. října 1893, sb. č. 1688 prohlašuje kasační dvůr i provozování železnice státem za vládní úkon, jelikož stát tím plní svou úlohu veřejnoprávní (byť i povahy hospodářské, strategické nebo didaktické). Každý státní neb obecní úředník v uvedeném smyslu, který ve svém úřadě jakýmkoli způsobem zneužije moci sobě svěřené v úmyslu, aby někomu ať státu, obci nebo některé osobě fyzické škodu způsobil (nehledíc k tomu, že každým nespřávným konáním úřadu státní zájem se neporušuje), dopouští se zločinu zneužití moci úřední, ať již tak učiní ze zistnosti, z vášně nebo vůbec pohnutek jakýchkoli (§ 101. tr. z., § 380 voj. tr. z.).

II. Zvláštní případy.

Zločinu tohoto se dopouští zejména:

1. soudce (i porotce v trestním procesu jest soudcem, roz. ze dne 24. února 1877, sb. č. 142, a sb. č. 201), státní zástupce nebo jiný kterýkoli úředník vrchnostenský, kterýž se nechá odvrátiti od zákonného plnění své úřední povinnosti. Dopouští se tudíž tohoto zločinu i poštovní úředník, jenž zadržel nebo otevře dopisy, jež u vykonávání služby obdržel nebo jichž nabude na základě svého úředního postavení a to bez rozdílu, zdali poškozený dopis obsahuje peníze nebo peněžitou hodnotu čili nic (plen. roz. nejv. s. ze dne 1. srpna 1860, kn. jud. č. 11, Gl. II. č. 962);

2. úředník, který ve věcech úředních, tudíž i notář, jenž při sepsání nebo vyhotovení notářské listiny nepravdu dosvědčí;

3. úředník, který úřední tajemství sobě svěřené nebezpečným způsobem poruší; kdo listinu svému úřednímu dohledu svěřenou zničí nebo někomu bezprávně sdělí, a

4. advokát nebo jiný pŕisežný zástupce, jenž ke škodě své strany odpůrci při sepisování sporných spisů nebo vůbec jinak radou a činem jest nápomocen (§ 102. tr. z., § 381. voj. tr. z.)

5. Rovněž každé ve zlém úmyslu způsobené obmezení osobní svobody, jehož dopustil se úředník nebo sluba úředním výkonem

proti předpisům zákona k ochraně osobní svobody (§ 6. zák. ze dne 27. října 1862 č. 87 ř. z.) a každé ve zlém úmyslu u vykonávání úřadu nebo služby předsevzaté prohlédání domu proti ustanovením zák. k ochraně práva domovního (§ 4. zák. ze dne 27. října 1862 č. 88 ř. z.) jest zločinem zneužití moci úřední.

III. *Trest* na tento zločin jest těžký žalář od 1—5 let, kterýž však dle výše zlomyslnosti a škody může býti prodloužen až na 10 roků (§ 103. tr. z., § 382 voj. tr. z.).

IV. *Osnova nového trestního zákona* nezná již všeobecného zločinu zlého užití moci úřední, nýbrž dle vzoru německého říšského zákona trestního vypočítává jednotlivá trestná porušení úřední a služební povinnosti, a sice

1. podplacení (§§ 372.—377.);
2. porušení úřední povinnosti ve správě soudní (§§ 378., 384.—388);
3. porušení úřední povinnosti ve příčině sňatků (§ 379.), a
4. ve příčině listin (§§ 389., 390.);
5. zadržení v úřadě (§§ 391., 392.);
6. majetkové poškození při vybírání poplatků a jiných dávek za úřední výkony (§§ 393., 394.);
7. porušení úřední povinnosti se strany poštovních úředníkův a zřízcův ústavů telegrafních a telefonních (§§ 396., 397.);
8. porušení úřední povinnosti neoprávněným zabavením uzařvených dopisů, listův a zásilek (§ 398.);
9. zlé užití moci úřední k poškození soukromých zájmů a sice donucením (§ 380.), neoprávněným obmezením osobní svobody (§ 382.), uškozením na těle (§ 373);
10. porušení úředního tajemství (§ 400.) a
11. porušení úřední povinnosti sváděním podřízených a trpění úředních deliktů jimi spáchaných (§ 399.).

K těmto speciálním případům porušení úřední povinnosti řadí se pak v § 401. všeobecný předpis, že úředník, který kromě uvedených případů jedná proti své úřední nebo služební povinnosti s úmyslem, aby někomu způsobil škodu nebo sobě získal prospěch, dopouští se přečinu.

Příklady.

Křestanství. Napoleon svěřil syna svého na vychování paní Montesqueu: »Paní, světuji vám dítě své, na němž spočívá osud Francie a snad celé Evropy; uděláte z něho dobrého křestana.« K člověku, který se tomu smál, děl: »Ano, pane, vím, co pravím, třeba učiniti ze syna mého dobrého křestana, neboť jinak by nebyl dobrým Francouzem.« »Ze všech náboženství není žádného, které se tak dobře hodí k rozličným formám vlády jako náboženství katolické. Já sám jsem filosof a vím, že v jakékoli společnosti žádný člověk nemohl by pokládán býti za ctnostného

a spravedlivého, jestliže neví, odkud pochází a kam jde. Prostý rozum nemohl by nám o tom jistotu opatřiti. Bez náboženství kráčíme neustále v temnotách, a náboženství katolické jest jediné, které podává člověku jasné světlo o jeho původu a jeho posledním cíli.« — Anglický vyslanec Marseria přemlouval Napoleona, aby zavedl náboženství, v jehož čele by byl císař sám. Napoleon odpověděl: »Jsem katolík, a budu udržovati náboženství katolické ve Francii, poněvadž je to pravé náboženství, jest to náboženství církve svaté, je to náboženství Francie . . . a daleko od toho, abych je ničil, vše učiním, abych je zde upevnil.« Vyslanec odvětil, že se tím sám poutá. Napoleon však řekl: »Zaměňujete dvě věci dobře od sebe rozdílné. Skutečně jsou zde nyní dvě autority: pro věci časné mám svůj meč, a ten postačí mé moci; pro věci nebeské má všechnu moc Řím a Řím rozhodne, a až by se mne ptal, a má pravdu, je to jeho právo.« — Vyslanec dále nutil, aby založil nové náboženství; Napoleon odvětil: »Založiti nové náboženství; ale k založení nového náboženství třeba vystoupiti na Kalvarii, a Kalvarie není v mých úmyslech.« — Lareveillère-Lepaux chtěl založiti nové náboženství; Napoleon mu děl: »Chcete vážně dělati soutěž Ježíši Kristu? Nechte se ukřižovati jeden pátek a hleďte v neděli z mrtvých vstáti! Jiného prostředku není.« (Patriotisme et religion.)

Hříšníci a sv. Filip Neri. Tento světec hříšníkům z návyku ukládal za pokání, aby denně na večer rozjímal o smrti, o nestálosti hříšných rozkoší a o hrozných trestech zavrženců. Jistému, v prostopášnostech hynoucímu mladíku uložil, aby každodenně modlil se sedmkrát: »Zdrávas Královno« a po modlitbě zem libaje říkal: »Zítřa snad již budu mrtev«, čímž ho napravil. Jinému kajčníku, jenž se nechtěl smířiti s nepřitelem svým, ukázal obraz Ukřižovaného, fka: »Viz přece a uvaž, že Kristus umíraje na kříži, odpustil svým vrahům a za ně se modlil. Nestastníče, což nevíš, že kdykoli se modlíš Otčenáš, svoláváš pomstu boží na sebe?« Slovy těmi byl kajčník tak dojat, že poklekl před křížem, prosil o smilování a odpustil nepříteli svému. (Ekert: »Církev vítězná« II. 427.)

Jan Nep. Jos. Holý O. Praem.

